

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΤΗΣ ΠΟΡΦΥΡΙΑΔΙ ΣΧΟΛΗΣ,
ΤΩΝ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΩΝ.

635

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE

BORUSSICAE

CONTINUATA.

LAONICUS CHALCOCONDYLAS.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCLXIII.

LAONICI
CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM LIBRI DECEM

EX RECOGNITIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXLIII.

IMMANUELIS BEKKERI

P R A E F A T I O.

Laonicus Chalcocondylas ut argumenti peregrini copia et varietate ad legendum allicit, ita lectu ingratus est, emendatu difficilis. cui cum liceret plane et dilucide loqui, eoque uti sermone quo Ducas et Phrantzes usi etiamsi non delectant at intelliguntur, maluit Herodotum aemulari. itaque dum lunonem captat, a nube adeo decipitur ut saepe ne ipse quidem quid dicere velit nosse videatur. quid quod multis in locis, eluctantium verborum parum compos atque iudicio suo diffidens, unam eandemque rem binis ternisque modis non tam effert quam conatur et experitur efferre? talibus locis quid vis facere criticum? quemne scriptor defugerit vocum et locutionum delectum, eum ad suum arbitrium libidinemque instituat? audax facinus nec cuiquam facile placiturum. relinquat igitur, qualia acceperit, congesta eodem non bene iunctarum discordia semina rerum? relinquet sane taediumque feret.

Quod non tulit b. Hamakerus. is enim cum propter insignem, qua exellebat, litterarum Orientalium scientiam maxime omnium annalibus Turcicis edendis et illustrandis idoneus esse videretur, commissum sibi a Niebuhrio Laonicum non invitus

recepit et variis lectionibus suisque coniecturis ac notis instruere coepit, mox propius cognitum simulque desperatum de manibus deposuit neque attigit amplius, donec fastidio suo immortuus hereditatem molestiae mihi transmisit.

Variae autem, quas memoravi, lectiones tum ex codicibus Regiis a Fabroto collatis petitae sunt, tum ex apographo Tubingensi, cui index

Νικολάου Χάλκονδύλου ιστορικόν, ὅθεν τε ἤρξαντο οἱ ἀυθένται τῶν Τούρκων καὶ πράξεις αὐτῶν καὶ ἀνδραγαθήματα ἕως τῶν ἀνδραγαδημάτων τοῦ μεγάλου ἀυθέντου τοῦ Μεχμέτεω.

studiosi iuvenes, docti et boni, mihi M. Martino Crusio, Tubingae utriusque linguae doctori, amicitiae ergo descriptum, mensibus Martio et Aprili, anno 1575.

exemplar ipsum nimis per se fuit mendosum, et nos de industria sumus id imitati.

utrumque genus non exhauriendum mihi putavi, sed delibandum: nam ubi codex aliquis *ταύτη* habeat pro *ταύτη*, ubi *ἐκ τοῦ εἰκότου* legendum proponatur pro *ἐκ τοῦ εἰκότως*, id vero nosse cuius tandem potest interesse?

Subiungit editio Parisiensis et Annales sultanorum Othmanidarum a Leunclavio Latine versos et eiusdem Pandecten historiae Turcicae; quibus facile careas post Hammerianam imperii Osmanici historiam.

Scrib. Berolini d. 25 Oct. a. 1841.

C. A. FABROTUS LECTORI.

Editioni novae Laonici Chalcocondylae multum accessit, candidè lector: non enim clam te est eos qui priorem curarunt vel inemendatis codicibus usos, vel operarum negligentia bene multa menda in eam irrepsisse. hinc lacunae plures, quas ex Regiis codicibus supplevimus; hinc pleraque corrupte edita, quae fidem meliorum codicum secuti quantum potuit emendavimus. varias etiam lectiones e duobus manu scriptis codicibus excerptas in ora exhibemus, quibus interdum quae in priore editione adscriptae erant confirmantur. et utique tamen laudanda eorum opera qui primi Graeca ex veteribus codicibus Palatinis in lucem protulerunt, quae interpret non ediderat. Ioannes Balthasar Baumbachius, Graecae et Hebraeae linguae professor Heidelbergensis, studium et operam suam impenderit ut emendate Laonicus ederetur. sed id librorum fatum esse videtur, ut in vitiosos codices fere incidant qui primi Graecum vel Latinum auctorem publicant. et qui postea meliores nacti sunt codices, feliciores quidem sunt, minime autem ad rem litterariam iuvandam proniores. de nomine vero auctoris non convenit: nam alii Chalcondylem, alii Chalcocondylem appellant. Regia exemplaria Χαλκοκωνδύλην habent tam in libri epigraphae quam p. CLXXXI d, ut quo nomine censi debeat certo definiri non possit propter codicum varietatem. utro autem nomine eum indigitemus, multum laborandum non est.

Praeterea nova quaedam Graecobarbara occurrunt apud Laonicum et Ducam, quem e tenebris eruit eruditissimus vir Ismael Bullialdus. ea nos glossario adhibito explicuimus, non hinc inde auctorum locis emendicatis, sed fere ex libris ha-

*ctenus ineditis prolatis: semper enim curae nobis fuit ut e penu mere nostra depromeremus quod auctori, quem illustrandum suscepimus, inserviret; et certum est, si quando prodierit lexicon Byzantinum, in quo vocabula difficiliora ac Graeco-barbara, quae in omnibus historiae Byzantinae scriptoribus occurrunt, explicabuntur, posse nos accessione nova congeriem illam locupletare. ea de re tamen penes eos, quorum opera lexicon illud in lucem exhibit, per me arbitrium esto. verum quidem est, ex quo historiae Byzantinae editioni praeesse coepi, de lexico Byzantino edendo cogitasse, sed nolo viris doctissimis occasionem hanc de re publica litteraria bene merendi praeripere. glossarium hoc nostrum *) mox sequetur alterum in Constantini Manassis Annales, in quo conscribendo eadem diligentia usus sum qua in caeteris componendis. interim hoc utere, si tanti est, et vale.*

*) Glossarii Fabrotiani pars maior aut Ducam aut chronicon Ducae subiunctum illustrat; quae nunc cum Laonico edi non potuit. Laonici glossae in indice historico reperientur. I. B.

ΛΑΟΝΙΚΟΝ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΚΑ.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ *)

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER PRIMUS

CONRADO CLAUSERO Tigurino Interprete.

Λαονίξω Ἀθηναίῳ τῶν κατὰ τὸν βίον οἱ ἐς Θέαν τε καὶ ἄκοῆν Par. 1
ἀφιγμένων ἐς ἱστορίαν ξυγγέγραπται τάδε, ὥστε δὴ τοῦτο Ven. 1
χρέως ἐκτινῖναι τῇ φύσει, ἅμα οἰόμενος καὶ μηδὲν αὐτῶν
ἀκλεῶς ἔχειν ἐς τοὺς ἐπιγιγνομένους, ξυνενεχθέντων, ὡς ἐμοὶ
5 δοκεῖ, οὐδαμῇ ἐλασσόνων τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ποτὲ γέ-

*) Λαονίξου Χαλκοξανδύλου ἱστορίαι τῶν Ἀγαρηνῶν βασιλέων
ἠγούσι τῶν Ὀτουμάνων R i. e. codex Regius Paris. 1. ἐς ἐπὶ
Θέαν vel ἐς ἐπιθέαν libri 3. οἰόμενος H (i. e. Hamakerus).

Laonicus Atheniensis, quae visu quaeque auditu percepit, cum ad-
huc in vivis foret, litterarum monumentis mandare statuit, partim
quidem ut naturae gratiam debitam referret, partim vero quod pu-
taret nihil non illorum memorabile visum iri posteris. complectitur

νομένων μνήμης ἀξίων. τῆς τε Ἑλλήνων φημί τελευτῆς τὰ
 ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἐπισυμβεβηκότα, καὶ Τούρκων ἐπὶ μέγα
 δυνάμειος καὶ ἐπὶ μέγιστον τῶν πώποτε ἤδη ἀφικομένων.
 ἀφ' ὧν δὴ τὴν τοῦδε τοῦ βίου εὐδαιμονίαν ἐπὶ τάναντία φε-
 P.2 ρομένην ἐπιλεγόμενος ἴσχειν αὐτῇ καὶ ἄλλοτε ἄλλως, θέμις⁵
 ἡγοῦμαι εἶναι περὶ ἀμφοῖν τούτοις μνήμην ποιῆσθαι οὐκ
 ἀεικῆ. ξυγγραφὴν δὲ τήνδε ἀποδεικνύμενοι ἐπιμνησόμεθα
 καὶ περὶ ἄλλων τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην γενομένων, οὐκ
 ἀμφὶ τόνδε τὸν ἐπ' ἐμοῦ χρόνον, οἷς τε αὐτὸς παρεγενόμενος
 θεασάμενος, καὶ τᾶλλα ἀπὸ τε τοῦ εἰκότος, μάλιστα δὲ συμ-10
 βαλλόμενος, καὶ ὡς ἔτι παρὰ τῶν τὰ ἀμείνω φρονούντων
 ἐδόκουν πυθέσθαι περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἢ ἂν μάλιστα ἔχοι ὡς
 ἀσφαλέστατα ἐπὶ τὸ ἀμεινον ἀληθείας εἰρησθαι. μηδὲ ἐκεῖ-
 νό γε πάνν ἐκφαύλως ἔχον ἡμῖν, ὡς Ἑλληνικῇ φωνῇ ταῦτα
 B διέξιμεν, ἐπεὶ ἦγε τῶν Ἑλλήνων φωνῇ πολλαχῆ ἀνὰ τὴν οἰ-15
 V.2 κουμένην διέσπαρται καὶ συχναῖς ἐγκαταμέμικται. καὶ κλέος
 μὲν αὐτῇ μέγα τὸ παραντίνα, μεῦζον δὲ καὶ ἐσαῦθις, ὅποτε
 δὴ ἀνὰ βασιλείαν οὐ φαύλην Ἑλλην γε αὐτὸς βασιλεὺς καὶ
 ἕξ αὐτοῦ ἐσόμενοι βασιλεῖς, οἱ δὴ καὶ οἱ τῶν Ἑλλήνων πατ-

8. οὐκ delet H 10. εἰκότως P (i. e. editio Parisiensis). quam
 ubi solam appello, cum ceteris libris consentit.

enim hoc opus, ut mea fert opinio, res gestas famā nequaquam mi-
 nores illis quae unquam in universo isto terrarum orbe contigisse
 memorantur. duo autem continet, Graecorum regni interitum, et quae
 mala in ipsum redundarunt, nec non Turcos, qui brevi in tantas cre-
 verunt opes ut opibus et potentia mortales omnes, qui unquam fuere,
 longo intervallo infra se relinquunt. qui quamvis nunc rerum po-
 tiantur et praesentis vitae felicitatem conturbent et in diversum ab-
 rripiant, tamen censeo fore, ut et meum calculum adiciam, tempus,
 quo res ipsorum in contrarium vergant. de utrisque tamen, Graecis
 pariter et Turcis, historiam contexere non arbitror iniucundum fore.
 historiam autem istam conscribentes faciemus mentionem et aliorum
 quae in orbe acciderunt, nec tamen meo tempore, ut quibus inter-
 fuerim oculatus testis. caetera vero, non secutus verisimiles conie-
 cturas, nec ut acceperim ab his qui magis sapere videbantur, tradam:
 verum, ut historiae series tuto feratur, ea adducam quae quam pro-
 xime ad veritatem accesserint. nec nobis vitio vertatur quod Graeca
 lingua operi isti adhibetur, si quidem ea hodie per totum quasi or-
 bem est dispersa, et nationibus omnibus fere immixta conspicitur;
 cuius gloria cum sit excellens, excellentior tamen accedet, quando
 regno alicubi haud contemnendo praefuerit rex Graecus et qui ex
 eo nascentur reges, aut quando Graecorum filii in unum collecti pa-

δες συλλεγόμενοι κατὰ σφῶν αὐτῶν ἔθιμα ὡς ἡδιστα μὲν σφίσι αὐτοῖς, τοῖς δὲ ἄλλοις ὡς κράτιστα πολιτεύοιντο.

Ἕλληνες μὲν οὖν ὅσα ἀποδεικνύμενοι ἔργα μεγάλα τε καὶ περιφανῆ ἐπὶ μέγα ἀφίκοντο κλέος κατὰ τε ἄλλα καὶ 5 Εὐρώπην καὶ δὴ καὶ Λιβύην, ἐπὶ Γάγγην τε καὶ Ὠκεανὸν καὶ ἐπὶ Καύκασον ἔτι ἐλαύνοντες, ἐπὶ ταῦτα δὲ προεληλυθότων ἄλλων τε πολλῶν καὶ δὴ καὶ Ἡρακλέους καὶ ἔτι πρότερον Διονύσου τοῦ Σεμέλης νείεος, καὶ πρὸς γε ἔτι Λακεδαι- C μονίων καὶ Ἀθηναίων, μετὰ δὲ ταῦτα Μακεδόνων τοῦ βασιλέως καὶ τὴν τούτου ὕστερον ἡγεμονίαν ἐχόντων, πολλοὶ 10 πολλαχῆ ἕκαστα, ὡς ἐγένοντο, ἄλλοι ἐπιμνησάμενοι καὶ συγγράψαντο. Ἕλληνες μὲν οὖν ταῦτα διεπράττοντο ἐπὶ πολὺ ὡς μάλιστα τοῦ χρόνου διαγενόμενοι καὶ ἐπὶ συχνὰς γενεὰς τύχην ἀρετῆς ἐνδεᾶ σχόντες ἀπανταχοῦ, ζύμμετρον δὲ οὐδα- 15 μοῦ. ἐπὶ τούτων τε γὰρ πολλαχῆ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην εὐδαιμονούντων, Ἀσσυρίους μὲν τὸ παλαιότατον ἐπυθόμεθα, ἀκοῆς ἐπὶ τὸ μνήμης μακρότατον ἀφικόμενοι, ἐπὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν προεληλυθέναι, μετὰ δὲ ταῦτα Μήδους ἐς τοῦτο καθισταμένους ἡγησαμένου Σαρβάρω τοῦ Σαρδαναπάλου Ἀσ- D 20 συρίων βασιλέως τὴν ἡγεμονίαν ἀφελόμενον, ὕστερον ὑπὸ Περσῶν τὴν βασιλείαν ἀποβαλεῖν ἡγουμένον Κύρον τοῦ Καμβύσεω, καὶ Πέρσας τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνά-

10. καὶ τῶν τὴν?

trio more res publicas sibi quam iucundissime administraverint, reliquis vero quam potentissime imperaverint.

Graeci quidem praeclaris facinoribus editis quo pacto ingentem sibi pepererint gloriam, et quemadmodum inter caetera etiam in Europam Libyamque venerint, Gangen Oceanumque adierint, cum ad ista loca processerint alii plurimi, quos inter Hercules et ante hunc Bacchus Semeles filius, praeterea Lacedemonii et Athenienses, postea Macedonum rex eiusque successores, et quo ordine singula haec gesta sunt, plurimi annalibus condiderunt. Graeci autem praecipue hunc laborem sibi delegerunt, quia prae ceteris tempore longiore durarunt, fortunamque virtute vacuum, nunquam tamen moderatam plurimis generationibus obtinuerunt. his praeterea per totum orbem prospero rerum successu utentibus, comperio Assyrios, gentem antiquissimam, memoriam sui facientes longissimam, Asiae imperium occupasse. dein Medos ad Asiae imperium subvectos, duce Sarbare (quem Iustinus Arbactum et Arbacen vocat) Sardanapalum Assyriorum regem regno deturbantes. sed Asiae monarchiam tandem amiserunt, victi a Cyro Persarum rege. at hinc Persarum reges adeo in immensum aucti sunt ut etiam in Europam traiecerint. deinde haud

μως, τὰ τε ἄλλα καὶ ἐς Εὐρώπην διαβάνας. μετὰ δὲ ταῦτα
 ὕστερον οὐ πολλαῖς γενεαῖς Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου, Μα-
 κεδόνων βασιλέα, Πέρσας ἀφελόμενον τὴν ἡγεμονίαν καὶ Ἰν-
 δούς καταστρεψάμενον καὶ Λιβύης μοῦσαν οὐκ ὀλίγην, πρὸς
 δὲ καὶ Εὐρώπης, τοῖς μεθ' ἑαυτὸν τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν, 5
 ἐς ὃ δὴ Ῥωμαίους ἐπὶ τὴν τῆς οἰκουμένης μεγίστην ἀρχὴν
 P. 3 ἀφικομένους, ἰσοτάλαντον ἔχοντας τύχην τῆ ἀρετῆ, ἐπιτρέ-
 ψαντας Ῥώμην τῷ μεγίστῳ αὐτῶν ἀρχιερεῖ καὶ διαβάνας ἐς
 Θράκην ὑφηρευόμενον ἐπὶ τὰδε τοῦ βασιλέως, καὶ Θράκης ἐπὶ
 χώραν ἣτις ἐς τὴν Ἀσίαν ἐγγυαίω οἰκεῖται, Βυζάντιον Ἐλ- 10
 ληνίδα πόλιν μητρόπολιν σφῶν ἀποδεικνύντας, πρὸς Πέρσας,
 ὑφ' ὧν ἀνήκεστα ἐπεπόνθεισαν, τὸν ἀγῶνα ποιεῖσθαι, Ἕλλη-
 νὰς τε τὸ ἀπὸ τοῦδε Ῥωμαίοις αὐτοῦ ἐπιμιγνύντας, γλωττιαν
 μὲν καὶ ἦθη διὰ τὸ πολλῶ πλέονας Ῥωμαίων Ἕλληνας αὐτοῦ
 ἐπικρατεῖν διὰ τέλους φυλάξαι, τοῦνομα μέντοι μηκέτι κατὰ 15
 τὸ πάτριον καλουμένους ἀλλάξασθαι, καὶ τοὺς γε βασιλεῖς
 B Βυζαντίου ἐπὶ τῷ σφῶς αὐτοὺς Ῥωμαίων βασιλεῖς τε καὶ
 αὐτοκράτορας σεμνύνεσθαι ἀποκαλεῖν, Ἑλλήνων δὲ βασιλεῖς
 οὐκέτι οὐδαμῆ ἀξιοῦν. τοὺς μέντοι Ῥωμαίους ἐπυθόμεθα
 καὶ αὐτῶν ἀρχιερεῶ τὸν μέγιστον, οὐκ ὀλίγα ἅττα κατὰ τὴν 20
 θρησκείαν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διενεχθέντας, διακεκρίσθαι τὰ
 τε ἄλλα ἀφ' Ἑλλήνων, καὶ δὴ καὶ βασιλέα Ῥωμαίων ἐπιψη-
 φιζομένους, ὅτε μὲν ἀπὸ Γαλατῶν ὁ τε δὲ ἀπὸ Γερμανῶν,

1. διαβάντες P: corr II

10. φέκεται P. quae ita solet 14.

διὰ] τὰ P

multis saeculis post Alexander Macedonum rex, erepta Persis Asiae
 monarchia, Indis devictis, Europae Asiaeque parte haud poenitenda
 debellata, suis reliquit imperium. exinde Romani cum essent nacti
 imperium in orbe longe lateque maximum, tenentes fortunam virtuti
 aequilibrem, commiserunt Romam pontifici maximo. ipsi vero ductu
 Caesaris transierunt in Thraciam; et in ea regione ubi Asiae proxima
 est, Byzantium urbem Graecam, (quae nunc Constantinopolis est)
 Thraciae metropolim constituentes, cum Persis, a quibus gravissime
 affligebantur, plurima praelia fecerunt. Graeci autem ex eo tempore
 Romanis commixti, cum his aliquanto plures numero essent, linguam
 suam patriosque mores ad finem usque constanter retinuerunt. nec
 tamen patrium nomen ipsis remansit, verum mutatum est: nam By-
 zantii reges non amplius istud nomen gestaverunt, sed magna cum
 veneratione se ipsi Romanos imperatores et Caesares, nec Graecorum
 reges, nuncupaverunt. Romanos quidem accepimus, et ipsorum pon-
 tificem maximum, cum longo tempore concertassent cum Graecis in
 Christianae religionis, quibusdam articulis, tandem a Graecis defe-

ἐς τόνδε αἰεὶ τὸν χρόνον ἀποδεικνύναι· διαπρεσβεύεσθαι δὲ
 αἰεὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, οὐκ ἔστιν ὅτε διαλείποντας, ὥστε τὰ
 ἐς Θρησκειᾶν σφίσι ξυμφωνά τε καὶ ξυνηδὰ καταστῆσαι ἀλ-
 λήλοις, κατὰ ταῦτὸ ξυνιόντας. καὶ μέντοι Ἕλληνας μὴ ἐθελῆ-
 5 σαι Ῥωμαίοις διὰ χρόνου συμφερομένους τὰ πάτρια σφίσι C
 καθεσιῶτα συγγέαι. καὶ ἀπὸ ταύτης δὴ τῆς διαφορᾶς συ- V. 3
 γνοῖς τε τῶν ἑσπερίων καὶ δὴ καὶ Ἐνετιοῦς, ἐνάγοντος ἐπὶ
 τάδε τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως, στόλῳ στρατεύεσθαι μεγάλῳ
 ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἐπιόντας ἐς τὸ Βυζάντιον ἀφικέσθαι
 10 καὶ τὴν πόλιν κατὰ κράτος ἐλεῖν. βασιλέα τε Βυζαντίου καὶ
 Ἑλλήνων τοὺς ἀρίστους οἴχεσθαι διαβάντας ἐς τὴν Ἀσίαν,
 ἀφικομένους δὲ ἀποδεικνύναι σφίσι Νίκαιαν τὴν Ἑλληνίδα
 πόλιν, τὰ βασιλεία ἐν αὐτῇ ποιουμένους. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ
 πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ἀπολαβεῖν τε αἰθῆς Βυζάντιον, κούφα
 15 εἰσεληλυθότας ἐς τὴν πόλιν, καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην αὐτὴν διαβάν- D
 τας διαγενέσθαι ἐν αὐτῇ βασιλεύοντας. βασιλέα δὲ Ἑλλήνων
 μετὰ ταῦτα Ἰωάννην ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἤδη αἰσθόμενον τὰ
 Ἑλλήνων πράγματα, λαβόντα τε τοὺς Βυζαντίου ἀρχιερεῖς
 καὶ Ἑλλήνων τοὺς ἐλλογιμους, διαπλεῦσαι ἀπιόντα ἐς Ἰτα-
 20 λίαν, ἔς γε τὸν ἀπὸ Τούρκων ἐπηροτημένον οἱ κίνδυνον ἐπι-
 κουρίαν οἰόμενος οἴσεσθαι, ἣν ἐκείνοις τὰ κατὰ τὴν Θρησκειᾶν

5. συμφερομένοις P
 μενον?

10. καὶ Βυζαντίου τὴν P

21. οἰό-

cisse. Romanum autem Caesarem nunc e Gallis nunc e Germanis
 eligentes, legatos, nullam prorsus occasionem omittentes, miserunt
 ad Graecos, ut convenientes in unum conciliumque concelebrantes
 concordiam, quantum ad Christianam religionem attinet, inter sese
 conglutinent. at Graeci noluerunt, cum plurimis annis adversus
 Romanos contentiones movissent, patrium religionis suae cultum per-
 turbari. hac dissidii causa permoti Occidentalium plurimi, adiun-
 ctis etiam Venetis, pontifice maximo sic instigante, decreverunt classe
 maxime magna proficisci adversus Graecos. appellentes igitur Byzantium
 urbem vi ceperunt. rex autem Byzantius cum Graecorum opti-
 matibus fugam iniens contulit se in Asiam. quo cum venissent, ele-
 gere Nicaeam urbem Graecam, eamque regni sedem declararunt. cum
 anni intercessissent pauci, Byzantium recuperarunt, cum quam maxi-
 me occulte in eam se recepissent. reversi igitur Byzantium, relicta
 Asia, regni gubernacula diu tenuerunt. tandem Graecorum rex Io-
 annes, intelligens Graecorum res in summo periculo quasi inter mal-
 leum et incudem versari, adsumptis Byzantii episcopis necnon Grae-
 corum doctis, conscendit navem et in Italiam profectus est, existi-
 mans, si convenissent cum Romanis in negotio religionis, se hos au-
 xiliares habiturum ad bellum iam haud dubie a Turcis imminens.

ξυμβῆ. γενόμενον δὲ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ κοινωνησάμενον τῷ Ῥω-
 μαίων ἀρχιερεῖ τὴν περὶ τὴν θρησκείαν διαφορὰν, εἰς διά-
 λεξιν μὲν πρῶτον κατασιτῆναι πολυπραγμονοῦντας, τελευ-
 τῶντα δὲ ξυμβῆναι αὐτῷ ἅμα τοῖς Ἕλλησι τὰ κατὰ τὴν δια-
 P. 4 φορὰν σφίσι ξυμφερότα ἀποδεικνυμένους καὶ τὴν διαφορὰν 5
 σφίσι διαλυομένους, ἐπικουρίας δὲ τυχόντα ἐν μέρει ἀποχο-
 μίξασθαι αὐθις ἐπὶ Βυζαντίου. τοὺς μὲντοι Ἕλληνας ἐπ'
 οἴκου γενομένους μὴ ἐμμεῖναι τοῖς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν σινόδοις
 πεπραγμένοις, ἀξιοῦντας σφίσι μηδαμῆ εὐαγὲς εἶναι Ῥωμαί-
 οισ, ὡς δὴ μὴ αἴσια δισχυριζομένοις, συντίθεσθαι τὸ πα- 10
 ράπαν, καὶ οὕτω διάφορα διὰ τέλους γενέσθαι Ἕλλησι τὰ
 πρὸς Ῥωμαίους.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτόν μοι ἀποχρώντως ἔχοντα ἐπίδε-
 δεῖχθω περὶ τε τῆς Ἑλλήνων βασιλείας καὶ τῆς ἐς Ῥωμαίους
 B ἐχούσης αὐτῶν διαφορᾶς, ὡς δὴ οὐκ ὀρθῶς τὰ γε ἐς βασι- 15
 λείαν καὶ ἐς τὸννομα αὐτῷ προσηγορεύετο τοῖτοις. παραγε-
 νόμενος μὲν οὖν αὐτὸς ἔγωγε ἐπὶ τόνδε τὸν βίον κατέλαβον
 Ἑλληνάς τε καὶ Ἑλλήνων βασιλέα ὑπὸ τε τῶν ἐν Θράκῃ γε-
 νῶν πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὑπ' αὐτῶν γε δὴ τῶν βαρ- 20
 βάρων τῆς ἄλλης ἀρχῆς ἀπεληλαμένους, ἀρχὴν τήνδε βου-
 χεῖάν τινα περιέπειν, Βυζάντιον καὶ Βυζαντίου τὴν κάτω
 παραλίαν ἄχρις Ἡρακλείας πόλεως, κατὰ δὲ Εὐξείνου πόντον

8. σινόδο?

cum autem ad colloquium venisset cum pontifice Romano Eugenio
 tum quarto super religionis controversia, disputatio cum magna alter-
 catione utrinque exorta est. postremo eo res deducta est ut Graeci
 pariter et Romani in religionis negotio consentirent, discordiaque
 omnis quam longissime submoveretur. rex igitur Graecorum auxiliū
 a Romanis aliquantulum nactus domum rediit. Graeci reversi Byzan-
 tium acta edocent eos qui domi manserant; qui quidem noluerunt
 stare his quae acta erant in Italiae synodis, putantes sibi neutiquam
 fas esse, consensum praestare Romanis nefaria asserebantibus. hinc per-
 petuo discordiam fovisse Graecos in negotio religionis adversus Ro-
 manos constat.

Haec quidem hactenus, quantum praesenti historiae conducere
 videtur, de Graecorum regno et continua horum dissensione adver-
 sus Romanos dixisse sufficiat. itaque tum regnum ipsorum tum no-
 men non recte appellatum est. ego igitur cum attigissem haec tem-
 pora, animadverti Graecos horumque regnum primo sub Thracibus exti-
 tisse; postea reliquo regno a barbaris exutos parvum quoddam regnum
 gubernasse, videlicet Byzantinum, Byzantique maritimam regionem
 inferiorem, Heracleam urbem usque, et iuxta Euxinum Pontum ma-
 ritimam regionem superiorem, usque ad urbem Mesembriam, praeter-

τὴν ἄνω παραλίαν ἄχρι Μεσημβρίας πόλεως, Πελοπόννησόν τε αὐτὸν ξύμπλασαν πλὴν ἢ τριῶν ἢ τετάρων πόλεων τῶν Ἐπειῶν, ὡσαύτως Ἀἴμνον Ἰμβρον καὶ νήσους τὰς αὐτοῦ ταύτης C. 1 ἐν τῷ Αἰγαίῳ ὄκημένας. ὡς οὖν ἕκαστα τούτων ξυνέβη γενέσθαι, ὡς τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα κατὰ βραχὺ ἀπώλειο φθειρόμενα ὑπὸ Τούρκων, καὶ ὡς τὰ ἐκείνων μεγάλα ἐγένετο, ἐς μέγα αἰεὶ ἐς τόνδε τὸν χρόνον ἴοντα εὐδαιμονίας, ἐπιμνησόμεθα ἐπεξιόντες, ἐφ' ὅσον δὴ ἐς τὸ ἀκριβέστερον ἐπυθόμεθα.

- 10 Τούρκους δὴ οὖν ἔγωγε οὐκ οἶδ' ὅ τι ἂν καλέσαιμι κατὰ τὸ παλαιόν, ὥστε τάληθοῦς μὴ διαμαρτεῖν. οἱ μὲν γὰρ Σκυθῶν ἀπογόνους τοὺς Τούρκους οἴονται εἶναι, ὀρθότερον δὲ συμβαλλόμενοι περὶ αὐτῶν διὰ τὸ ἐς ἡθῆ οὐ πολὺ διεστηκότα καθισταμένους γλώττη σύνεγγυς μάλα διαχωρῆσθαι D
15 ἔτι καὶ νῦν τῇ αὐτῇ. Σκύθας τε γὰρ φασὶ τὸ ἑβδομον ἡδὴ ἀπὸ Ταναΐδος ὠρμημένους καταστρέφεσθαι τὴν ἄνω Ἀσίαν, Πάρθων τὴν ἡγεμονίαν ἐχόντων, τὴν τε Περσῶν χώραν καὶ Μήδων καὶ Ἀσσυρίων, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπικαταβάνας ἐς τὴν V. 4 κάτω Ἀσίαν, ἐπὶ Φρυγίαν Λυδίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, τὰ
20 ἐς τήνδε τὴν χώραν ὑποχείρια σφίσι ποιήσασθαι. καὶ νῦν ἔστιν ἰδεῖν, ἣ λέγουσι, πολλὰ τοῦ γένους τούτου πολλαχῆ τῆς Ἀσίας ἐπινεμόμενα, πρὸς Σκυθῶν τῶν νομάδων ἡθῆ τε καὶ

4. ὠκίμενας T, κειμένας H

ea Peloponnesum omnem, extra tres aut quattuor Venetorum urbes, ad haec Lemnum et Imbrum insulasque ibi in mari Aegeo sitas. ut autem singula haec contigerint, ut Graecorum res paulatim interierint a Turcis accisae, ut Turcorum res usque incrementum sumpserint, ut iidem ad maximam pervenerint felicitatem usque ad praesens tempus, singula haec explicabimus, quam exactissime et verissime audivimus.

Turcos ego nescio quodnam antiquitus nomen tenuisse dicam, ne a vero aberrare videar. quidam putant eos a Scythis, quos Tartaros nominant, originem trahere, non malam secuti coniecturam, videlicet quod moribus haud multum inter se differant, linguaque utantur etiamnum non multum dissimili. aiunt enim Scythas septimum iam a Tanai progressos Asiam superiorem devastasse, Parthis ea tempestate rerum summa potentibus necnon Persarum Medorum Assyriorumque regiones tenentibus. hinc inferiore quoque Asia peragrata Phrygiam Lydiam et Cappadociam suo imperio adiecisse. etiam nunc videre est, ut fertur, plurimos istius generis homines ubique per Asiam dispersos, moribus et victus ratione referentes Scythas nomades (quos pastores sive armentarios non absurde dicas) nullibi in Asia certas et fixas habentes sedes. illi et alia coniectura ducun-

δίαίταν τετραμμένα, οὐδαμῆ τῆς Ἀσίας ἔχοντα καταφανῆ τὴν
 διατριβήν. κακείνη δὲ ἔτι συμβάλλονται ὡς Ἀσίας τὴν κάτω
 P. 5 χώραν ἐνοικοῦντα βάρβαρα ἔθνη Τούρκων, Λυδίαν Καρίαν
 Φρυγίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Σκύθαις τὴν ἀπὸ Ταναΐδος
 ἐπὶ Σαρματίαν χώραν ἐπινεμομένοις ὁμόγλωττά τε ἐστὶ καὶ 5
 ὁμόσκευα. ἔτιοι δὲ Πάρθων ἀπογόνους Τούρκους φασὶν εἶ-
 ναι· τούτους γὰρ ὑπὸ Σκυθῶν τῶν νομάδων διωκομένους ἐς
 τὴν κάτω Ἀσίαν ἐπικαταβῆναι, καὶ ἐς τὸ νομαδικώτερον ἀπο-
 κλίναντας σκεδασθῆναι ταύτη ἀνὰ τὰς πόλεις, καὶ ἀπὸ τού-
 του ὡς δὴ νομάδας Τούρκους τὸ γένος τοῦτο καλεῖσθαι. ἄλ- 10
 λοι δὲ φασὶν ὑπὸ Τούρκης τῶν Περσῶν πόλεως μεγάλης τε
 καὶ εὐδαίμονος προελθεῖν τε τὸ γένος τοῦτο δισχυρίζονται,
 B καὶ εἰς τὴν κάτω χώραν τῆς Ἀσίας ἀπαλλαττομένους σκεδα-
 σθῆναι ταύτη ἀνὰ τὴν Ἀσίαν, ἐπικατασχόντας τὴν χώραν.
 εἰσὶ δὲ οἱ βούλονται Τούρκους ἀπὸ Συρίας μᾶλλον τῆς κοίλης 15
 καὶ Ἀραβίας ἢ ἀπὸ Σκυθῶν ἐπὶ τήνδε τὴν χώραν ἀφικομέ-
 νους μετὰ Ὀμαρέω τοῦ τὴν νομοθεσίαν διαδεξαμένου ἐπὶ τὴν
 τῆς Ἀσίας ἀρχὴν προεληλυθέναι, καὶ ταύτη αὐτοῦ καταλειφθέν-
 τας ἐς τὸ νομαδικώτερον ἀποκλίνας. ὡς μὲν οὖν τούτων ἕκα-
 στα ἔχει ἀληθείας, καὶ ἐφ' ἃ δέη τούτων χωροῦντας πυθέ- 20
 σθαι ἄμεινον, οὐκ ἔχω ξυμβалέσθαι ὡς ἀσφαλέςτατα. το-

1 τετραμμένα et ἔχοντα H, τειραμμένην et ἔσχον P

tur, qua confirmare nituntur Turcos Scytharum esse progeniem, quod
 inferioris Asiae regionem gentes Turcorum barbarae incolant, Lydiam
 Cariam Phrygiam et Cappadociam, qui lingua et reliquo quotidianae
 vitae usu nihil discriminis habere cognoscuntur a Scythis agentibus
 in ea regione, quae inter Tanaim et Sarmatiam excurrit. sunt qui
 existiment Turcos e Parthorum progenie descendere. hos enim, cum
 persecutionem hostilem a Scythis vagis, qui nomades dicuntur a per-
 mutandis pabulis, paterentur, in inferioris Asiae regionem conten-
 disse constat. cumque et ipsi vagi incertis sedibus, mapalia sua
 plaustris circumferentes, eo loci versarentur, per eas urbes esse dis-
 seminatos tandem apparet. exinde istud hominum genus contigit Tur-
 cos, quasi nomades, vocitari. alii ex Turca, Persarum urbe magna et
 opulenta, hoc hominum genus progressum esse tradunt; et hinc pro-
 fectos Asiae inferioris regionem tandem in suam dicionem redegisse
 totam perhibent. sunt quibus magis placeat Turcos ex Coelesyria et
 Arabia vel ex Scythia in istam regionem, habentes secum legisla-
 torem Homarem sive Omarem, delatos esse, Asiaeque imperium tan-
 dem obtinuisse, viventes instar nomadum. an autem commemoratae
 sententiae singulae veritatem complectantur, aut cui earum quis ac-
 cedere tuto ausit, nequeo quam tutissime et verissime pronuntiare.

- σόνδε μέντοι εἰρήσεται, ὡς τοῖς ἀπὸ Σκυθῶν γενέσθαι τὴν C
 ἀγορὴν τούτοις δισχυριζομένοις ἔχοι ἄντις συμφέρεσθαι ἄμει-
 ρον διὰ τὸ Σκύθας τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ πρὸς ἑὸν ἔτι καὶ νῦν
 διαγενομένους κατὰ τὴν ἀγορὰν καλουμένην τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ
 5 Τούρκων ἐπαίειν οὐ χαλεπῶς, διαίτη τε καὶ σκευῆ ἔτι καὶ
 νῦν τῇ αὐτῇ ἄμφω τῷ γένεε διαχωρῶμενους, διὰ τὸ Σκύθας
 ἐπικρατῆσαι ἀπανταχῇ τῆς Ἀσίας. δηλοῦ δὲ καὶ τοῦνομα
 αὐτὸ τὸν νομαδικὴν διαίταν προσηρημένον καὶ τὸν ταύτη τοῦ
 βίου πλέον αὐτῷ ποιοῦμενον.
- 10 Τὸ δὲ γένος τοῦτο τοὺς Τοῦρκους μέγα τε ὄν καὶ ἐπὶ
 πολὺ διῆκον ἐς μοῖρας ἐπίσταμαι διακεκρίσθαι τινάς, ἄλλας
 τε δὲ καὶ Ὀγουζίων τὴν μοῖραν, γένος οὐ φαῦλον οὐδὲ ἀγεν- D
 νές. ἀπὸ τούτων δὲ τῶν Ὀγουζίων γενέσθαι Ἰουδουζάλπην
 ἄνδρα ἐπεικῆ τε καὶ τῆς τῶν Ὀγουζίων μοῖρας ἡγησάμενον. V. 5
- 15 τοῦτον δὲ ἐπ' ἀρειῇ εὐφημούμενον ἀπομνημονεύουσι δικαιο-
 τατόν τε ἅμα γεγονέναι, καὶ τοῖς Ὀγουζίοις διαιτητὴν κατα-
 στάντα ἐλομένοις δικάσαι σφίσιν αὐτοῖς δίκην ἡντιοῦν, ὅποτε
 ἐπιδικάσαιτο τοῖς προσιούσιν αὐτῷ, ἀπαλλάττεσθαι ἀγαπῶν-
 20 τας ἑκατέρους οἷς ἂν ἐπιδικάσαιτο. καὶ τοῦτο φασιν ἐνίδον-
 τας αὐτῷ τοὺς Ὀγουζίους, διαπραξαμένους πρὸς τὸν τῆς χώ-
 ρας βασιλεύοντα, ἐπιστῆσαι σφίσιν αὐτοῖς τὸν Ἰουδουζάλπην
 δικαστήν, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιτρέψαι σφᾶς αὐτῷ διαθεῖναι ἤ P. 6

8. τὸν] τὴν P

13. ἀλληζίων R

18. ἐπιδικάσαιτο P

mibi tamen probabilius videtur assensum praestare illis qui Turcorum originem in Scythas referunt, cum manifestum sit Scythis, qui adhuc hodie in Europa Orientem versus aetatem agunt, optime convenire cum Turcis in foro emporiis, et commercii. victus et reliquis vitae usus etiamnum utrisque par est, quia Scythae universae imperitaverunt Asiae. idem etiam insinuat nomen Turcorum: significat enim hominem qui agrestiore victus rationem sequitur instar nomadum, et maximam vitae partem in eo consumit.

Genus hoc Turcorum cum esset magnum et in immensum auctum, compertum habeo in partes sive tribus quasdam esse divisum; inter quas fuisse tribum Oguziorum, hominum genus nec malum nec imbelles. ex his natus est Duzalpes, vir aequi iustique studiosissimus, Oguziorum dux. hunc accipio ob fortitudinem suam plurimum esse laudatum, tantaeque fuisse iustitiae (Oguziis namque ius dicebat) ut litigantes ipsum eligerent arbitrum in re qualibet; sententiamque quam ferebat, utraque pars laeta accipiebat. hanc viri aequitatem deprehendentes Oguzii impetrarunt, precibus fatigantes regionis istius regem, (qui tum erat Aladines nomine) ut eum acciperent sibi iudicem. quod ubi contigit, se ipsi tradiderunt Duzalpi, ut secum age-

ἂν αὐτῷ δοκοίη ἐπὶ τὸ ἄμεινον. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν τούτου
 παῖδα Ὀγουζάλη διαδεξάμενον τὴν ἀρχὴν τῆς Ὀγουζίων
 μοίρας ἐπὶ τὸ τυραννικώτερον ἐξηγήσασθαι, πρὸς τε τοὺς
 Ἕλληνας πολεμοῦντα κατὰ τὴν Ἀσίαν μέγα εὐδοκιμῆσαι.
 Ὀρθογρούλη δὲ Ὀγουζάλπεω παῖδα, δραστήριόν τε ἐς τὰ
 πάντα γενόμενον καὶ ἐπὶ πολέμους ἡγησάμενον, ἄλλη τε πολ-
 λαχῆ εὐδοκιμῆσαι, καὶ δὴ καὶ πλοῖα ναυπηγησάμενον ἐπιλη-
 στεύειν, νήσους ἐπιπλέοντα τὰς ἐν τῷ Αἰγαίῳ τῆ τε Ἀσίᾳ
 καὶ Εὐρώπῃ ἐπικειμένας, καὶ τὴν τε Εὐρώπην πορθοῦντα,
 Β τὰ τε ἄλλα καὶ ἐς Ταίαρον ἐμβάντα ποταμὸν τὸν κατὰ τὴν 10
 Αἶνον ἐπὶ πολὺ τοῦ ποταμοῦ σὺν ταῖς ναυσὶ προελθεῖν. λέ-
 γεται δὲ αὐτὸν καὶ ἄλλη τε πολλαχῆ τῆς Εὐρώπης ἀποβάσεις
 ποιήσασθαι, καὶ ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενον καὶ ἐπὶ Εὐ-
 βοίαν καὶ Ἀττικὴν τὴν τε χώραν δηῶσαι, καὶ ἀνδράποδα ὡς
 πλεῖστα ἀπενεγκάμενον μεγάλα κερδᾶναι. Ὀρθογρούλη δὲ 15
 τοῦτον μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Ἀσίᾳ τραπόμενόν φασιν ἐπὶ διαρ-
 παγῆ τῆς περιοικίδος χώρας ἐπέξιέναι τε καὶ ἀπὸ τούτου
 ὀρμώμενον ἔξυναγεῖραι τε στρατεύμα, καὶ ἐπιόντα καταστρέ-
 C φεσθαι τοὺς τε ὁμόρους Ἕλληνας καὶ τοὺς ταύτῃ σφίσιν αὐ-
 τῶν περιοίκους, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ληιζόμενον τοὺς [δὲ] ἐπι- 20
 σπομένους αὐτῷ ἐν βραχεὶ δὴ ὀλβίους ἀποδεικνύναι, καὶ οὐ-
 τω δὴ συχνοὺς τῶν νομάδων ἐπιγενομένους αὐτῷ συμπολε-

8. ἐπιπλέοντας ἐν Ρ

ret secundum quod existimaret res Oguziorum optime habituras. de-
 inde cum filius huius nomine Oguzalpes (qui et Aguzalpes) imperium
 Oguziorum tribus sibi vendicasset, ad tyrannidem adspiravit; arma-
 que infesta Graecis inferendo, brevi in Asia ad maximam claritatem
 accessit. praeterea Orthogules Oguzalpis filius, cum manu esset prom-
 ptissimus, armis multos populos lacessens gloriam magnam ubique
 adeptus est; classem quoque paravit, qua fretus hostili animo navi-
 gavit ad insulas in Aegaeo e regione Asiae Europaeque sitas. etiam
 Europam populatus est. hinc (1298) navibus in flumen Taenarum
 iuxta Aenum urbem deductis ad multam fluminis partem processit.
 ferunt hunc et in alijs locis irrupisse in Europam. tandem ingressus
 Peloponnesum Euboeam et Atticam fecit cladem maximam, regionibus
 devastatis; reversusque domum, praeda mancipiisque oneratus,
 maximas hinc sibi conflavit opes. aiunt Orthugulem hunc in Asia
 morantem praedas ex finitimis gentibus egisse, rebusque pulchre suc-
 cedentibus exercitum conscripsisse. exercitu igitur satis valido muni-
 tus finitimos Graecos domuit, reliquos depraedatus est. et cum alii
 metu perculsi imperium acciperent, brevi suis maximarum opum auc-
 tor fuit. deinde cum quotidie nomades plurimi ad ipsum conflue-

μῆσαι τε αὐτῷ ἅμα καὶ συνδιενέγκαι τὸν πόλεμον ἐπὶ τοὺς
 ὁμόρους, καὶ ταχὺ δὲ οὕτως ἐπὶ ἀρχὴν παρεληλυθῆναι οὐ φανύ-
 λην. διὰ δὴ ταῦτα καὶ παρὰ Ἀλαδίνῃ μέγα εὐδοκιμῆσαι.
 ἔτιοι δὲ φασιν Ὀγουζίων τὴν μοῖραν ἡγουμένου Ὀρθογρού-
 5 λεω, χωρία ἐρυμνὰ περὶ τὸν Ταῦρον καταλαβόντα, ἐπὶ τῆς
 ταύτῃ ὁμόρου χώρας καταστροφῇ ἐντεῦθεν ὠρμησθαι, καὶ
 τοὺς γε Ἑλλήνων περιοίκους ἄγειν, καὶ ἐπὶ μέγα χωρῆσαι D
 δυνάμειος.

Ὡς μὲν οὖν ἀρχὴν ἔσχε τοῦτοις τὰ πράγματα, καὶ ὡς
 10 ταύτῃ ἢ ἄλλῃ ἐγένετο, οὐκ ἂν οὕτω ῥαδίως εἰπεῖν ἔχοιμι,
 ὑπὸ πολλῶν μέντοι λεγόμενα ταῦτα [δὲ] ἐς τοσοῦτον ἐπιμνη-
 σάμενος παρήμι· ὡς δὲ Ὀτουμανίδαί τῆς Ὀγουζίων μοίρας
 ἐπὶ τῆνδε ἀφίκοντο τὴν ἀρχὴν, ὧδε γενέσθαι ἐπυθόμην. ἔστι
 Σογούτη παρὰ Μυσίαν κώμη οὕτω καλουμένη εὐδαίμων, καὶ
 15 ποταμὸς παρ' αὐτῇ οὕτω καλούμενος. διέχει δὲ ἀπὸ θαλάτ-
 τῃς τῆς τοῦ Εὐξείνου πόντου σταδίους ὡσεὶ πεντήκοντα καὶ
 διακοσίους· καλοῖτο δ' ἂν αὕτη Ἰτέας κώμη. ἐς ταύτην δὲ
 τὴν χώραν ἀφικομένους τοὺς Ὀγουζίους ἐνοικῆσαι ἐπὶ τινα
 χρόνον. Ὀτουμάνον δὲ τὸν Ὀρθογρούλεω παῖδα, οὐ πάντι P. 7
 20 εὐπράττιοντα τὴν ἀρχὴν, γενέσθαι τὴν τε ψυχὴν ἐλευθεριώ-

9. Πῶς? 12. Ὀτουμανίδας P 17. Ἰταίας P: cf. Hammer
 Gesch. des Osman. Reiches I. p. 573. 19. τοι P, ut solet
 post πάντι et σχεδόν.

rent et in belli societatem adversus finitimos admitterentur, tandem
 mirum in modum imperii sui pomoeria promoverunt. propter res
 fortiter gestas etiam Aladinae carus acceptusque erat. sunt qui lite-
 rarum monumentis scriptum reliquere, Ogusiorum tribum auspiciis
 ductaque Orthogulis loca iuxta Taurum munita occupasse, et hinc
 armis instructos procurrentes finitimam regionem subiugasse, Grae-
 cos eius regionis accolae devicisse, suoque imperio maxima adiecisse
 incrementa.

Quae autem horum ab initio fuerit condicio, ad haec, verane
 sint an falsa quae de ipsis modo exposuimus, non facile affirmare
 ausim, quamvis plurimi scriptores ea commemorarint. proinde, cum
 ea hactenus ab origine repetierim, nunc amplius de his verba facere
 supersedeo. quantum vero attinet ad Otomanidas, ex familia Ogu-
 ziorum ortos, ut ad clarissimum hoc imperium evaserint, nunc expla-
 nare instituo. vicus est iuxta Mysiam, quem Sogutam incolae vo-
 cant, ubi est et fluvius eiusdem nominis. vicus ille rerum omnium
 affluentia pollet, remotus a mari Euxino ducentis quinquaginta sta-
 diis. potest idem locus Iteae vicus nominari. in hanc regionem cum
 Oguzii penetrassent, ibi aliquanto tempore habitaverunt. Otomanus
 autem, Orthogulis filius, initio non admodum secundis agebatur for-

τατον, καὶ τοὺς ἐν τῇ κώμῃ φιλοφρονοῦμενον ἐκ τῶν προσ-
 όντων ὡς οἷόν τ' ἦν μάλιστα αὐτῷ τοὺς τε ἐν τῇ κώμῃ ἀνα-
 κτήσασθαι, ὥστε διαφορᾶς σφίσι πρὸς τοὺς Ἑλλήνων αὐτῶν
 περιόικους γενομένης ἡγεῖσθαι κελεύειν τοὺς ἐν τῇ πόλει
 Ὀτουμάνον τὸν Ὀρθογορούλεω· καὶ μαχεσάμενον τρέψασθαι⁵
 τε τοὺς ταύτῃ Ἑλληνας, καὶ ἀπὸ τούτου ὀρρωμένους ἐπὶ
 πολὺ ἐπεξελθεῖν τε τοὺς Ἑλληνας, καὶ παρὰ Ἀλαδίνῃ εὐ μά-
 Βλα εὐφημούμενον μέγα εὐδοκιμῆσαι, ἐπὶ στρατηγίας τε καθι-
 στάμενον καὶ ἔργα ἀποδεικνύμενον ἄξια λόγου. τελευτήσαν-
 τος δὲ Ἀλαδίνεω βασιλέως, καὶ τῶν ἀρίστων αὐτοῦ ἐς δια- 10
 φορὰν σφίσιν ἀφικνουμένων, λέγεται ἀφικέσθαι ἐς λόγους
 αὐτοῖς, καὶ ἐκείνους ἀλλήλοις, ξυμμαχίαν τε καὶ ὀμαιχιμίαν
 V. 6 ἐκείνοις συνθέμενον ξυμβῆναι αὐτοῖς, ὅρκια ποιησάμενον, ἐφ'
 ᾧ ὁμοῦ πάντα κοινῇ συνδιαφέρειν τὸν πόλεμον καὶ καταστρέ-
 φεσθαι τὴν χώραν ὅσην δ' ἂν δύνωνται, ὅσην δ' ἂν ὑπάγων- 15
 ται, ἐπιδιελέσθαι σφίσι κατὰ τὰ κοινῇ σφίσιν αὐτοῖς δεδο-
 γμένα· καὶ οὕτω δὴ ἅμα ἐκείνοις ἐλαύνοντα καταστρέψα-
 σθαι χώραν οὐκ ὀλίγην, καὶ ἔργα ἀποδεικνύμενον μεγάλα καὶ
 C χρήματα συχνὰ ἐπικτώμενον, ὥστε ἐν βραχεῖ ἐπὶ ἀρχὴν πα-
 ρεληλυθέναι οὐ φαύλην. τούτους δὲ ἡγεμόνας ἐπτά γενομένους, 20
 ὅσην ὑπηγάγοντο ἀρχὴν, διανεμεῖσθαι μετὰ ταῦτα σφίσιν αὐ-

3. Ἑλληνας H
 μασθαι?

16. ἐπιελέσθαι P: corr H

21. διανεί-

tunae flatibus. proinde cum esset animo liberali et forti praeditus, animos eorum qui in vico agebant opibus sibi conciliat, brevique sibi devotissimos habuit. hinc cum odiis certarent continuis adversus Graecos, omnium assensu imperator declaratus est. bello itaque adortus Graecos qui in ea regione habitabant, non prius praelio excessit quam omnes aut cecidisset aut fugasset. hinc prospere succedentibus rebus victorias plurimas Graecis extorsit. cum autem fama nominis sui regiones plurimas implevisset, etiam apud Aladinam maxima gloria viguit, creatus ab ipso dux, cum undique praeclaris editis facinoribus res fortiter gessisset. defuncto rege Aladina discordia inter regni optimates exorta est. Orthogules adhibitus in colloquium, cum multum temporis deliberando esset absumptum, tandem icto foedere promisit se ipsis socium et auxiliarem fore, quocumque in militiam proficiscantur, hac tamen condicione, ut quascumque regiones coniunctis copiis suo imperio adiunxerint, eas inter sese partiri velint. cum igitur, ut foedere tenebatur, communi consensu viribusque communibus bella aggrederentur, tanta ipsius inter omnes virtus emicuit, ut brevi plurimas opes acquireret regnumque sibi pararet haud aspernandum. hi autem cum forent duces numero septem, initio regionem, quam tum armis subiecerant, inter sese divi-

τοῖς. λαχεῖν δὴ Καραμάνον τὴν μεσόγαιαν τῆς Φρυγίας ἄγχοι
 Κιλικίας καὶ Φιλαδελφείας, Σαρχάνην δὲ ἐντεῦθεν τὴν παράλιον
 τῆς Ἰωνίας χώραν ἔστε ἐπὶ Σμύρνην ἐλθεῖν, τὰ δὲ Λυδίας
 ἔστε ἐπὶ Μυσίαν Καλάμην σὺν τῷ παιδὶ αὐτοῦ Καρασῆ. τὰ
 5 πρὸς Ὀλυμπόν τε καὶ Βιθυνίαν Ὀτουμάνον λαχεῖν μετὰ Τε-
 κίεω· τὰ δὲ πρὸς τὸν Εὐξείνον πόντον καὶ Παφλαγονίαν
 λαχεῖν τοὺς Ἀμοίρεω παῖδας. τὸν δὲ Κερμιανὸν οὐ τῶν
 ἐπὶ τούτων γεγονέναι φασίν, ἀλλὰ βασιλέα πρόσθεν γενόμε-
 νον Κωνίου τῆς Καρίας πόλεως, ἐν ᾗ τὰ βασίλεια ἐπὶ συ- D
 10 χρόν τινα χρόνον διεγένετο τούτοις, ἀπεληλαμένον ἐντεῦθεν ἐς
 Ἰωνίαν ἀπαῖραι, κάκει ἰδιωτεῖοντα ἡσυχίαν ἄγειν. οἱ μέντοι
 ἐπὶ ἐτύγχανον ὄντες οἱ σύμπασαν τήνδε κοινῇ ὑπαγόμενοι
 σφίσι τὴν χώραν· ἢ χωρὶς ὅς ἕκαστος, καὶ ἢ ἄλλω ἄλλη
 ξυνέβαινον, ἐπὶ τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν παρεγένετο ἕκαστος, οὐκ ἂν
 15 δὴ οὕτω ἐν δέοντι πολυπραγμοιοίην. Σογούτην μέντοι ἐπί-
 σταμαι κόμην ὡς οἱ ἀπ' ἐκείνης γενόμενοι Ὀτουμανίδων βα-
 σιλεῖς ἐτίμων τε ἐπὶ πλεῖστον ἐπιφοιτῶντες ταύτῃ τῇ κόμῃ,
 καὶ τοῖς ἐνοικοῦσιν αὐτὴν ἀποδιδόασι γέρα τὰ νομιζόμενα.

Ἀπὸ ταύτης δὲ ἐπίσταμαι ἀκοῇ γενέσθαι Ὀτουμάνον τὸν P. 8
 20 Ὀρθογορούλεω παῖδα, πρῶτον δὴ τοῦ γένους τούτου ἄλλας τέ
 οἱ πόλεις ὑπαγόμενον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐν δὲ δὴ καὶ Προῦσαν

9. Ἰκωνίου P
 εἷς? an ὡς?

11. ἀπάρας P: corr H

13. εἰ? ὄς|

serunt: postea partione sorti commissa Caramano obtigisse mediter-
 raneam Phrygiae Ciliciam usque et Philadelphiam. Sarchani sors ad-
 dixit maritimam Ioniae regionem, qua Smyrnam usque patet. Lydia
 usque ad Mysiam obvenit Calami et filio eius Carasi. Bithyniam autem
 cum his regionibus quae Olympum respiciunt, nactus est Otomanus
 cum Tecie. Paphlagoniam cum his regionibus quae vergunt ad Euxi-
 num pontum, acceperunt Amurae filii, sic sorte partitionem regente. Cer-
 mianum dicunt non fuisse de numero septem illorum ducum, verum
 imperasse Conio Cariae urbi, in qua regia erat: tandem suo detur-
 batum regno abiisse in Ioniam; sectatusque ibi vitam privatam quietem
 amplexus est. septem illi duces coniunctisne copiis an singuli
 per se regiones istas subiecerint, praeterea ut alius in alterius succes-
 serit opes et regnum, non referre arbitror curiosius describere. illud
 autem certum est, reges Otomanidarum Sogutham vicum multum hono-
 rassent, cum eo frequenter accederent, reddentes vici incolis solen-
 nia munera.

Accepi praeterea Otomanum Orthogulis filium primum generis
 huius ex isto vico oriundum extitisse; qui inde profectus urbes Asiae
 cepit, et Prusam Mysiae urbem opibus florentem, fame expugnatam,

τὴν ἐν Μυσίᾳ πόλιν καὶ τότε εὐδαίμονα παραστησάμενον, ὑπὸ λιμοῦ ἐκπολιορκῆσαι ἐλόντα τὴν πόλιν, καὶ ἐν αὐτῇ τὰ βασιλεία ποιησάμενον, καὶ ἀπὸ ταύτης δομώμενον ἔργα μεγάλα τε καὶ περιφανῆ ἀποδειξάμενον, παῖδάς τε καὶ ἀρχὴν οὐ φαύλην καταλιπόντα τελευτῆσαι ἐν Προύσῃ. τοῦτον δὲ ἴσμεν ἡμεῖς τοῦ γένους τοῦδε τὰ τε ἄλλα ὡς οἷόν τε ἄριστα καθιστάντα, καὶ τὴν ἀρχὴν ἐς τὸ ἐπιτηδειότατον αὐτῷ καταστησάμενον, τάξιν τε ἀρίστην ἀποδειξασθαι ἀμφ' αὐτόν, Βῆν θύρας βασιλέως καλοῦσι, καὶ ταύτη γε τῇ δυνάμει τὸ ἀπὸ τοῦδε δεδιπτόμενον δέει τῷ ἀμφ' αὐτόν κατέχειν τοὺς 10 ὑπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ζύμπαντας, ἐν τάχει παραγενομένους ὅπη ἂν αὐτῷ δοκοίη, καὶ ἐπιτελοῦντας ἅτι ἂν ἐπιτάττοι ὁ βασιλεύς, καὶ ἐπὶ τὰ παραγγελλόμενα ὑπὸ τῶν βασιλέως θυρῶν κατὰ τάχος ἰόντας. τοῦτον δὲ οὖν ἐπυθόμεθα γενναϊότατόν τε ἐς τὰ πάντα γεγόμενον, ταύτη τε ὡς ἐπὶ πλεῖστον 15 νομισθῆναι δαιμόνιον, καταλιπεῖν τε ἀπὸ τούτου τὴν ἐπωνυμίαν τοῖς ἀπ' ἐκείνου γενομένοις, Ὀτουμάνου παῖδας ἔτι καὶ νῦν καλεῖσθαι. ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος ὀκτακισχίλιοι Τούρκων ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάντες περὶ Ἑλλησποντον, καὶ ἐν Χερσονήσῃ κατασχόντες φρούριον Ἑλληνικόν, καὶ ἀπὸ τοῦ 20 του δομώμενοι, τὴν τε Θράκην ἐς Ἴστρον ἐλαύνοντες ἐληίζοντο τὴν χώραν ἐπιδραμόνιες, τὰ τε πολλὰ διήρπαζον, καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἐλόμενοι ἐς τὴν Ἀσίαν διεβίβαζον, τοὺς

4. παῖδά T 11. παραγινομένους?

regni sedem constituit. postremo operibus multis fortiter et splendide peractis, relinquens liberos et regnum illustre, naturae debitum exoluit Prusae. hic primus istius generis optime, quae ad regni salutem attinent, disposuit. et ut regnum sibi faceret quam maxime firmum et opportunum, satellites allegit, quos regis ianuas sive portas nuncupavit. et cum iam omnibus propter istam potentiam formidini esset, subditos facile in imperio continuit, cum omnes ad nutum, quando vocarentur, praesto essent et impigre ea quae ianuae regis imperarent obirent. commemorant Orthogolem istum virum per omnia extitisse generosissimum; et cum propter res suas praeclare administratas augustior homine et quasi divinus reputaretur, posteris reliquit insigne cognomentum, ut Otomanidae sive Otomani filii vocentur. hoc regnante Turcorum octo milia traiecerunt in Europam per Hellespontum, captoque Graecorum praesidio Chersoneso imposito perrexerunt in Thraciam et ad Istrum, incursionibusque plurimis factis regionem istam vastarunt, et maximam hinc reportarunt praedam. mancipia, quae erant plurima, iure belli capta, transmiserunt in Asiam. Graecorum Triballorumque (qui nunc Bulgari dicuntur) res agebantur

τε Ἑλλήνας καὶ Τριβαλοὺς ἤγον καὶ ἔφερον. ἐν τοῦτω δὴ
 Σκυθῶν μοῖρα οὐκ ὀλίγη, ἀπὸ Σαρματίας ἐπὶ τὸν Ἰστρὸν
 ἐλάσαντες καὶ τὸν γε Ἰστρὸν διαβάντες, τοὺς τε Τούρκους ἐν D
 τῇ Θράκῃ κατέλαβον καὶ μαχεσάμενοι ἐτρέψαντο, καὶ πλὴν
 5 ὀλίγων τινῶν διεσχρήσαντο σύμπαντας ἀφειδέστατα. ὕσσι δὲ
 οὐκ ἐφθάρησαν, διασωθέντες ἐς τὴν Χερρόνησον, ἐς τὴν
 Ἀσίαν αὖθις διαβάντες οὐκέτι πάλιν ἀφίζοντο.

Τότε οὖν τὰ Ἑλλήνων πράγματα ἐταλαντεύετο ἐπ' ἀμφό- V. 7
 τερα, διαφερομένων σφίσι κατὰ τὴν Βυζαντίου βασιλείαν
 10 ἀμφοῖν βασιλείῳ τοῖν Ἀνδρονίκῳ, τοῦ τε πάππου καὶ νί-
 δοῦ, τῶν Παλαιολόγων. ἐφ' ὧν δὲ ἐς διαφορὰν σφίσιν
 ἀφικομένων οἱ τε Ἕλληνες πρὸς ἑκατέρους διέστησαν, καὶ αὐ-
 τοῖς τὰ πράγματα ἤδη πάμπαν ἐφθείρειτο. τῷ γὰρ πρώτῳ
 Ἀνδρονίκῳ ἐγεγόνει παῖς Μιχαῆλος, ὃς ἐτελεύτησε πρὶν ἢ ἐς
 15 τὴν βασιλείαν ἐλθεῖν. μετὰ δὲ τὴν ἐκείνου τελευταίην Ἀνδρό-
 νικος ὁ παῖς αὐτοῦ γεγηρακότε ἤδη τῷ πάππῳ, ἀξιῶν αὐτὸς
 ἔχειν τὴν βασιλείαν, καθίστατο ἐς διαφορὰν, ἀνθαδέστερος
 ὢν ἢ ὥστε πείθεσθαι, καὶ πράγματα παρεῖχεν ἀνήνυτα, τοὺς P. 9
 τε Τριβαλοὺς ἐπαγόμενος καὶ Ἑλλήνων τοὺς ἀρίστους οἱ προσ-
 20 εταιριζόμενος ἐς τὴν βασιλείαν, ὡς διὰ ταῦτα μηδὲ ἐξεῖναι
 αὐτοῖς τὸ παράπαν τοὺς Τούρκους ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάντας
 ἀμύνεσθαι. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἢ τε Προῦσα ἐξεπολιορκήθη

ferebanturque. ea tempestate Scythae parva manu a Sarmatia pro-
 deuntes festinabant ad Istrum. quo transmissis Turcos, quos eo loci
 deprehenderant, atroci praelio inuito fuderunt, et propemodum omnes,
 demptis paucis, necaverunt. qui autem integri ex eo praelio abie-
 rant, fuga in Chersonesum delati et hinc in Asiam transvecti tandem
 ab Europa abstinerunt.

Eodem tempore Graecorum res ancipiti fruebantur fortuna, cum
 intestinis discordiis agitantur propter Byzantii regnum reges ambo,
 avus et nepos, Andronici, ex familia Palaeologorum orti. cum autem
 seditionibus iactarentur, quidam hunc, pars illum sequebantur. ex
 quo effectum est ut planissime res ipsorum interierint. priori enim
 Andronico natus est filius, cui nomen inditum Michael, qui fato fun-
 ctus est antequam ad regnum promoveri posset. post huius mortem
 Andronicus filius, cum avus senio confectus foret, ad regiae dignitatis
 culmen conscendere gestiens inimicitias ex aperto cum avo suscepit.
 cum autem esset impudentior et praefractor quam ut meliora consulenti
 pareret, Graecos in gravissima discrimina adduxit. Accessit enim
 Triballos, Graecorumque optimates in regni curam adhibitos sibi
 concilians, effecit ut nemo amplius Graecorum Europae accessu Tur-
 cos prohiberet. tunc temporis (1303) capta est Prusa, quam fame

λιμῶ ἀλοῦσα ὑπὸ Ὀτιομάνου, καὶ ἄλλαι κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις οὐκ ὀλίγαι ἐάλωσαν. ὅθεν οἱ τε Τοῦρκοι ἐπὶ μέγα ἐχώρον δυνάμεως κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβά-
 τες κακῶς ἐποιοῦν τὴν Θράκην, ἄλλοι τε οὐκ ὀλίγοι καὶ δὴ καὶ Χαλκίδης, ὅς δὴ ἐς τὸ κατὰ τὴν Χερρόνησον φρούριον 5
 ὑπὸ Ἑλλήνων συναλαθεῖς μετεπέμπετο Τοῦρκους ἀπὸ τῆς Β' Ἀσίας, καὶ τὸν τε βασιλέα ἐπιόντα ἡμύνατο, καὶ ἐπὶ πολὺ ἐξελαύνων τῆς Θράκης ἐλήζετο, ὅποτε δὴ ἐπαγόμενος τὸν τε Τριβαλῶν ἡγεμόνα καὶ τοὺς ἀπὸ Ἰταλίας τὸ τε φρούριον ἐξε-
 πολιορκήσῃ κατ' ἡπειρον καὶ κατὰ θάλατταν. οἱ μὲν οὖν 10
 Τοῦρκοι ἔλαθον δραομῶ ἐπιχειρήσαντες ἐς τὴν Ἀσίαν νυκτὸς διαβά-
 ντες. ἀνωμάλως μὲν ἐς τε τὰ ἄλλα σφίσιν ἔχοντες οὔτιοι οἱ βασιλεῖς, καὶ αὐτομόλοις Τοῦρκων ἡγεμόσι, τῶ τε Ἀζατίνῃ καὶ ἄλλοις, οὐ καλῶς ἐχρήσαντο, ὥστε ἐπιτηδείως ἔχειν σφίσιν τοὺς τε ἀπὸ Ταρακῶνος καὶ Ἰταλίας, οὓς δὲ 15
 μετεπέμπετο ἐπὶ τῶν Τοῦρκων βασιλέα Ὀρχάνην, ὅς Φιλαδέλφειαν ἐπολιόρκει, καὶ ἐς τὴν ἐπὶ τῇ Χερρόνησῳ φυλακὴν τῆς Καλλιουπόλεως. οὔτιοι μὲν οὖν οἱ Ταρακῶνες καὶ οἱ ἀπὸ Ἰταλίας ἐς τὴν Καλλιουπόλεως φυλακὴν τεταγμένοι, τοῖς μετὰ Ἀζατίνῃ αὐτομόλοις χρῆσάμενοι Τοῦρκοις, συνεστή- 20
 σαντο ἀλλήλοις ὡς τῇ πόλει ἐπιθησόμενοι, καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν κατὰδῆλοι ὄντες (ἐμηνύθη γὰρ ὑπ' αὐτῶν τινὸς τοῖς Ἑλ-

16. μετεπέμπετο II

domitam in dicionem redegit Otomanus. in potestatem venerunt et alia Asiae oppida, unde maxima Turcis per universam Asiam accessit potentia; transgressique in Europam Thraciam gravissime adflixerunt. Chatites autem, qui a Graecis in praesidium, quod Chersoneson tuta-
 batur, erat compulsus, vocavit Turcos ex Asia, et Graecos accedentes fortiter sustinuit; nec non ad multam Thraciae regionem progressus praedas agebat. adductis vero duce Triballorum et iis qui modo ab Italia advenerant, praesidium Chersonesi terra marique oppugnari coeptum est. at Turci cum viribus nequaquam pugnarent paribus, nocte intempesta profugerunt in Asiam insciis hostibus. verumtamen Graeci parum benigne tractarunt transfugas Turcorum duces et Azatinam, quo sibi maiore benevolentia devincirent eos quos ab Italia et Taracone asciverant, ut suppetias ferrent contra Turcorum regem Orchanem, qui exercitum Philadelpiae admoverat. praeterea ad occupandum Calliopolis (quae et Callipolis) praesidium in Chersoneso Taraconenses et Itali, additis Azatina et caeteris Turcorum transfugis, urbem aggredi nitentur. ut autem inceptum eorum patefactum est oppidanis (nam a quodam Graecis, qui in ea urbe erant, significatum est), per Thraciam, ab urbe digressi, ibant. profecti praeter

λῆσι), διὰ τῆς Θράκης ἵεντο, καὶ τὴν Ῥοδόπην διαβάαντες ἀφίκοιτο ἐς Κασσάνδρειαν, Πύδναν τὸ πάλαι καλουμένην. ἐντεῦθεν δὲ τῶν μὲν μετὰ Ἀζατίνω Τούρκων ὅσοι παρήσαν, ἀφίκοιτο ἐς τῶν Τριβαλλῶν βασιλέα, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας τὰ
 5 ἔμπαλιν γενόμενοι ἵεντο πεζοὶ ἐπὶ τὴν Χερρόνησον, ἀδθις ἐν τῇ ἔχοντες, ὅτῳ ἂν δύναιντο τρόπον, ἐς τὴν Ἀσίαν διαβῆναι. D καὶ πῆ καὶ σπονδὰς τοῖς Ἑλλήσι ποιησάμενοι, ὡς ἐπεβούλευον αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες ἐλεῖν βουλόμενοι ἔς τι φρούριον τὸ κατὰ τὴν Χερρόνησον διεσώζοντο. καὶ οὗτοι ἀδθις κακῶς ἐποίουν
 10 τοὺς Ἕλληνας· οἱ μὲντοι ἀπὸ ἑσπέρας τε καὶ Ἰταλίας ἄνδρες, διὰ Μακεδονίας τε καὶ Θετταλίας ἐς Βοιωτίαν ἀφικόμενοι, κατέσχον αὐτὴν καὶ τὰς Θήβας ἠνδραποδίσαντο ἀφρο- V. 8 σὺν τοῦ ἡγεμόνος, ὃς δεδιώς τε αὐτοὺς καὶ ὑπολογιζόμενος ἐπήει ὡς ἀναρπασόμενος. οὗτοι μὲν οὖν ταφρεύσαντες τὸ
 15 χωρίον, καὶ ὕδωρ ἐς αὐτὸ ἐμβαλόντες, ἐπὶ πολὺ ἄβατον τοῖς ἵππεῦσιν ἐποίησαντο τὸ χωρίον. οἱ μὲν οὖν ἵππεῖς οἱ μετὰ P. 10 τοῦ ἡγεμόνος ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς ἑσπερίους ὡς ἀναρπασόμενοι, ἐμβάντες δὲ ἐς τὸ χωρίον χαλεπῶς ἐχρήσαντο σφίσιν αὐτοῖς· οἱ δὲ Ταρακῶνες καταπέλαις τε καὶ τόξοις βάλλοντες
 20 καὶ ἀκοντίοις τοὺς πολλοὺς τῶν Βοιωτῶν αὐτοῦ ταύτῃ διεχρήσαντο, ὕστερον δὲ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐλθόντες αὐτοβόει τε τὴν πόλιν εἶλον καὶ ἠνδραποδίσαντο. οὗτοι μὲν οὖν ὕστερον ἐς

2. οἶμαι Ποιδαίαν margo R

Rhodopen venerunt Cassandriam, antiquitus Pydnam dictam. Turci qui comitabantur Azatinam, venerunt ad Triballorum regem. at hi qui confugerant in Asiam, bellum redintegrare volentes, et itinere pedestri in Chersoneson reversi, cogitabant, quoquo modo possent, redire in Asiam. etiam quibusdam in locis foedera cum Graecis conglutinarunt. cum autem Graeci iis insidias tenderent, volentes eos capere, fuga evaserunt in praesidium Chersonesi, et denuo Graecis plurima inferebant damna. Itali et Hispani lustrata Macedonia et Thessalia, cum ingressi essent fines Boeotiae, eam regionem occuparunt. Thebas quoque diripuerunt; cuius direptionis causa extitit duceis imprudentia, qui cum timidos et imbelles crederet hos, quasi omnes in suam potestatem redacturus, ferox eos adoriebatur. at Itali et Hesperii locum illum fodientes, et aquam multam in fossas admittentes, effecerunt ut locus ille equestri pugnae minus esset opportunus. dux igitur magno equitatu in illos irrumpens, quasi primo impetu hostes devicturus, in maximum periculum cum suis praecipitatus est, cum equi solo cohaerent instabili. Taraconenses sive Hispani ingerentes tragulas et sagittas, torquentesque missilia, plurimos Boeotorum eo loci neci dederunt; hinc adversus urbem profecti, ca-

Ἰταλίαν περαιούμενοι ἐπ' οἶκον ἐτράποντο ἕκαστος· Ἕλληνας δὲ μετὰ Ἀνδρονίκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοῖς ἀπὸ Τούρκων ἐπὶ σφᾶς αὐτομόλοις καὶ τοῖς ἀπὸ Ἰταλίας κακῶς χρησόμενοι, οὐχ ὅπως οὐδὲν εὖραντο ἐπιτήδειον, ἀλλὰ καὶ πολεμίους σφίσι ἐχόντες τούτους, ἐπὶ τὸ τοὺς σφῶν εὐγενεῖς θεραπεύ-
 Βειν μόνον τραπόμενοι τῆς τε ἀρχῆς εἰσόδους κατανήλισκον, καὶ οὔτε στρατεύματα συνέλεγον οὔτε ξένους μισθωσάμενοι καὶ τοὺς πολεμίους ἐπιόντας σφίσι τιμωρεῖν ἠβούλοντο.

Ἐπάνειμι δὲ ἐπ' ἐκεῖνο τοῦ λόγου, ὅθεν μοι ἐξέλιπε. Ὅτουμάνος μὲν οὖν Ὁρθογρούλεω, τὰ πλέω τῆς ἐς τὴν Ἀσίαν 10 Ἑλλήνων χώρας καταστρεψάμενος, ἐς Νίκαιάν τε ἐσέβαλε καὶ ἐς Φιλαδέλφειαν, οὐ μέντοι γε εἶλε τὸ ἄστυ· καὶ πρὸς Τούρκους τοὺς μετὰ Ὁμούρεω διενεχθεῖς ἐπολέμησεν· ἄρξας δὲ ἐν Προύσῃ, ἐν ἧ τὰ βασιλεία ἐπεποιήτο οἱ, ἐτελεύτησε, καταλιπὼν παῖδας καὶ χώραν οὐ φαύλην καὶ στρατὸν οὐκ 15 ἀγεννῆ. τελευτήσαντος δὲ Ὅτουμάνου ὁ νεώτερος τῶν παίδων αὐτοῦ γενόμενος τοὺς ὅτι ἐγγύτατα παρὰ τῆ πατρὶ δι-
 Cαιτωμένους, ὡς οἶον τ' ἦν αὐτῆ ἀνακτιώμενος, ἐπιτηδείους τε αὐτῆ εἶχε καὶ ἐς τὰ μάλιστα συνήθεις. ἀπὸ τούτων δὴ ἐπει τε τάχιστα ἐπύθειο τελευτῆσαι Ὅτουμάνον, ὄντα ἤδη, ἧ φα- 20 σίν, ἐπὶ γῆρας οὐδῶ, ἀποφυγεῖν μὲν αὐτίκα τοὺς ἀδελφοὺς ἐκποδῶν γενόμενον ἐπὶ Ὀλυμπον τῆς Μυσίας ὄρος, διαπο-

10. ἐς om P: cf. p. 12 D.

14. δὲ] δὲ ἔτη μί?

ptam depraedati sunt. qui tandem redeuntes in Italiam domos re-
 mearunt. Graeci cum rege suo Andronico, cum parum dextre Tur-
 cos transfugas, nec non eos qui ab Italia ferendi auxilii gratia adve-
 nerant, fovissent, praeter opinionem etiam hos sibi inimicos ex ami-
 cis et auxiliaribus fecere. Graecorum autem nobiles cum profusiori-
 bus largitionibus in se converterent reguli, regni reditus universos
 exhausserunt, nullo interim exercitu comparato, nec peregrinis militi-
 bus conductis, cum etiam negligenter hostes suis finibus arcere.

Nunc unde digressus sum, revertor. Otomanus Orthogulis filius, subacta Graecorum Asiam incolentium regione pene universa, irruit in Nicaeam et Philadelphiam, quam haud tamen suae dicioni admo-
 vit. Turcos quoque qui Homuren sequebantur, inimicitias permotus, bello petiit. regnans autem Prusae, quae regni sedes erat, expira-
 vit (1330), relictis liberis et regione amplissima. defuncto Otomano filius eius natus minimus ex tribus, Orchanes nomine, praeoccupatis animis eorum qui in artissimam patris admittebantur amicitiam, eos sibi familiares et quam maxime opportunos tenuit. ex quibus ut primum accepit Otomanum iam, ut ferunt, in senectutis limine con-
 stitutum obiisse mortem, fratres illico fugiens proripuit se ad Olym-

ρευόμενον δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν περιτυχεῖν ἵππων φορβῆ ταύτη
 που τῆς χώρας ἐπινεμομένη, καὶ διανεῖμαι ταύτην ἀνδράσι
 τοῖς ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐπ' αὐτὸν συλλεγομένοις, καὶ ἐπικαταβαί-
 νοντα ἐς τὸ πεδίον ἐπιτρέπειν αὐτοῖς διαρπάζειν ὅσα γ' ἂν
 5 τούτοις προχωροῖη, ὀρμώμενον δὲ ταύτη ἀπὸ τοῦ ὄρους ἄγειν
 καὶ φέρειν τὴν πόλιν. τῶν δὲ ἀδελφῶν αὐτοῦ σφίσιν ἀλλή-
 λους διαπολεμοῦντων τε καὶ ἀμφὶ τοὺς οἰκείους ἐχόντων πο-
 λέμους, ἐς ὃ δὴ καὶ οὐκ ὀλίγων τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ D
 ἀμφοῖν τῶ ἀδελφῶ ἐπιγενομένῳ αὐτῷ, ἐπικαταβῆναι τε ἐς τὸ
 10 πεδίον, καὶ ἐς πόλεμον καθιστάμενον τοῖς ἀδελφοῖς οὔσι διη-
 ρημένοις καὶ ἀνὰ μέρος ἐκατέρῳ στρατοπαιδευομένῳ μαχέ-
 σασθαι, καὶ περιγεγόμενον ἀνελεῖν ἄμφω τῶ ἀδελφῷ, καὶ
 οὔτω τὴν βασιλείαν παραλαβεῖν. τοῦτο δὲ ἔγωγε ἀναπνυθα-
 νόμενος εὖρον οὐ γνώμην ταύτη περὶ τῶν ἀδελφῶν, χρῆσθαι
 15 σφίσιν αὐτοὺς ὡς πολεμίους, ἀποφηναμένου νομιζέσθαι παρ'
 αὐτοῖς ἔτι καὶ ἐς τόνδε τὸν χρόνον· ἀλλ' ὑπὸ τῶν τοῖς
 Ὅγουζίοις ἡγεμόνων καθισταμένων καὶ πρόσθεν γενόμενον διε-
 πνυθόμεν.

Ὁρχάνης μὲν οὖν ἐπεὶ τε εἰς τὴν βασιλείαν παρῆει, σύμ-
 20 पासάν τε τὴν Λυδίαν καιεστρέφετο, καὶ τοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ P. 11
 Ἑλλησι καθίστατο ἐς πόλεμον, καὶ συχνὰς τῶν ταύτη Ἑλλη-
 νίδων πόλεων πολιορκία παραστησάμενος ὑπηγάγετό οἱ, τῶν
 γε Βυζαντίου βασιλέων πρὸς τοὺς ἐν τῇ Θράκῃ Τριβαλλοὺς τε

9. ἀμφὶ? ἐπιγενομένων? 14. γνώμην T, γνώμη P
 15. αὐτοῖς ὡς πολεμίους? ἀποφηνομένου P 21. συχνὰ P,
 συχνούς T

pum Mysiae montem. cum iter faceret, incidit in multa equorum
 armenta, quae partitur in viros qui ad se in montem concurrerant.
 descendens autem de monte in loca subiecta, potestatem ipsis rapi-
 endi dedit quaecumque nacti fuissent. etiam urbem, cum adhuc ver-
 saretur in Olympo, expugnatam diripuit. fratribus autem suis inte-
 stino bello ardentibus, et utrumque maxima parte hominum frequen-
 tante, cum accepisset eos longo intervallo a se divisos castra posuisse,
 cum suis de monte discedens singulos seorsim aggreditur. interem-
 ptisque victisque ambobus fratribus suis, ipse ad regiam dignitatem
 emersit. ego autem experimentis cognovi Turcos non in hunc mo-
 dum sentire de fratribus istis: verum ita evenisse ferunt sub Ogu-
 ziorum ducibus.

Orchanes ubi regni administrationem suscepit (1326), univer-
 sam Lydiam imperio suo addidit, Graecisque in Asia moranti-
 bus bellum indixit, plurimaeque Graecorum oppida in dicionem acce-
 pit eo tempore, quo Byzantii reges et Triballi in Thracia et Mysi

ἄμα καὶ Μυσοῦς κατὰ τοῦτο χρόνον ἐπικειμένους σφίσι ἐς
 τὰ μάλιστα τὸν πόλεμον διαφερόντων. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ
 Καππαδοκίαν ἐλαύνων, ἔστιν ἂ τῶν πολισμάτων ὑφ' αὐτῶ
 V. 9 ποιησάμενος, ἐπὶ Νίκαιαν τὴν ἐν Βιθυνίᾳ πόλιν ἐστρατεύειτο.
 ἐπολιόρκει μὲν οὖν τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ὡς ἡ ἀγγελία ἤλθεν 5
 ἐς τὸν Ἑλλήνων βασιλέα, τὴν τε Νίκαιαν πολιορκεῖσθαι καὶ
 τοὺς ἐν τῇ πόλει, εἰ μὴ τις ἐπαμύνοι σφίσι, προσχωρῆσαι
 Βιτῶ βαρβάρῳ, στρατεύμα' τε συνέλεγείτο ἐς τὴν βασιλείαν ἤδη
 παριῶν, οὐ περιοφόμενος τὴν Νίκαιαν, ὡς τιμωρήσειν παρε-
 σκευάζειτο διαμαχοῦμενος οὐδὲν ἤτιον πρὸς Ὀρχάνην τὸν 10
 Ὀτουμάνεω ἢ ἀναστησόμενος ἀπὸ τῆς Νικαίας. οὗτος μὲν
 δὴ ὡς τῶν ἄλλων πολλαχῆ ἐπιχειρησάντων οὐ προεχώρησεν
 ἐπὶ τὴν βασιλείαν, τοὺς τε Ἑλληνας συνιστῶν ἐπὶ τὸν πάπ-
 πον καὶ νεώτερα πράσσων πράγματα, Μιχαῆλον τὸν Μυσῶν
 ἡγεμόνα ἐπηγάγετό οἱ ἐς συμμαχίαν, ἐπιγαμίαν ποιησάμενος, 15
 τὴν ἀδελφὴν αὐτῶ ἐς γάμον ἐκδοὺς γήμαντι πρόσθεν τὴν τοῦ
 βασιλέως Τριβαλλῶν ἀδελφὴν. ὅθεν ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμὼν ἐπ'
 αὐτὸν τε ὤρητο στρατεύεσθαι, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Μι-
 C χαήλου ἀδελφιδοῦν Ἀλέξανδρον· τὸν τε Μιχαῆλον μάχη
 ἐκρούτησε, καὶ Ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ ἐς τὴν βα- 20
 σιλείαν καταστησάμενος. τῆς ἐς αὐτὸν ὕβρεως αἰτιασάμενος
 οὖν τοὺς Ἑλληνας ἐστρατεύειτο ἐπ' αὐτούς, καὶ πολιόμενα

1. ἐπικειμένων P: corr H

7. προσχωρῆσαι P, προσχωρήσειν H

16. αὐτοῦ P: corr H

maximo flagrabant inter sese bello. posthaec in Cappadociam bel-
 lum transtulit; subactisque oppidulis quibusdam, exercitus ad Nicae-
 am Bithyniae urbem movit, eamque oppugnare coepit. ut vero nun-
 tiatum est Graecorum regi Nicaeam obsideri, et oppidanos, nisi
 propere auxilium mittatur, ad barbarum defecturos, conscribit exer-
 citum, et regni curae se immiscens videbatur non neglecturus Ni-
 caeam, verum fortiter defensurus, non tam barbari odio stimulatus,
 quam sollicitus ne tantam urbem amitteret. hic igitur, quemadmo-
 dum et alii multi fecerunt, regiam dignitatem aspernatus est, quam-
 vis Nicaeam de manu hostium sese vindicaturum adfirmaret: verum
 Graecos adversus avum incitans, rerum novarum avidus, Michaellem
 Mysorum ducem in belli societatem recipiens, cum ipso affinitatem
 iunxit, in matrimonium ei collocans suam sororem, cum iam ante
 duxisset sororem Triballorum regis. hinc ira percitus Triballus
 arma arripit, habens secum Michaelis patruelem Alexandrum. victo
 igitur Michaelle, ne sineret contumeliam sibi a Michaelle factam abire
 inultam, Alexandrum Michaelis patruelem regno praeficit. cum au-
 tem et in Graecos eius contumelias culpam transferret, etiam hos

ἅττα ἐξελὼν ἀπεχώρησεν ἐπ' οἴκου. ὕστερον μέντοι σπονδὰς
 ἐποίησαντο ἐφ' ᾧ ξένοι καὶ φίλοι εἶναι ἀλλήλοις. ἐνταῦθα
 ἐπυνθάνετο Ὀρχάνην ἐπιδρομὸντα τὰ κατὰ τὴν Βιθυνίαν χω-
 ρία καὶ ἀνδραποδισάμενον πολιορκεῖν τε τὴν Νίκαιαν καὶ
 5 οὐκ ἀνιέναι προσβάλλοντα τῷ τείχει. στρατεύμα' τε ξυναγεΐ-
 ρας καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβὰς ἤλαυνεν ἐπὶ Νίκαιαν, ἀμύνειν
 βουλούμενος τοῖς ἐν τῇ πόλει. Ὀρχάνης μὲν, ἐπειδὴ ἠγγέλθη
 ἐπιέναι ἐπ' αὐτὸν στρατεύμα' Ἑλληνικόν, συνταξάμενος ἀντε-
 πῆει, [τὸ τε στρατεύμα' ἔχων ἐν τάξει ὡς μαχοῦμενος τὸν
 10 στρατὸν ἀντεπήγαγε,] καὶ ἐν Φιλοκρίνῃ γενόμενος εἶρε στρα-
 τοπεδευόμενον τὸν Βυζαντίου βασιλέα. οὐ πολὺ δὲ ὕστερον
 μάχης ἰσορροποῦ γενόμενης αὐτὸς τε ὁ βασιλεὺς ἐτρώθη εἰς
 τὸν πόδα, καὶ Ἑλλήνων οὐκ ὀλίγοι τραυματῖαι γενόμενοι ἔγνω-
 σαν δεῖν ἐς Φιλοκρίνην εἰσελθεῖν, ὥστε ἀναλαβεῖν σφᾶς αὐ-
 15 τοὺς καὶ ἀναμαχέσασθαι. ἐνταῦθα ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν ἐτρά-
 ποντο, κατὰ νότον γενόμενοι οἱ βάρβαροι καὶ ἐπικείμενοι
 συχνούς τε τῶν Ἑλλήνων διέφθειρον, καὶ τοὺς γε λοιπούς ἐς
 τὴν πόλιν συνελάσαντες ἐπολιορκούν. ἐπεὶ δὲ παράλιος ἦν
 αὕτη ἡ πόλις, ὡς οὐδὲν προεχώρει τῷ Ὀρχάνῃ, αὐθις ἐπὶ P. 12
 20 Νίκαιαν ἐλθὼν ἐπολιορκεῖ τε ἐπὶ τινὰ χρόνον καὶ εἶλε τε οὐ
 πολλῷ ὕστερον ὁμολογίᾳ παραστησάμενος. οὕτω Νίκαια ἐπὶ

5. ξυναγεΐρας P; corr H

bello vexavit; oppidulisque aliquot captis exercitum domum abduxit.
 tandem foedera pepigerunt, quibus tenebatur ut inter se et amici et
 hospites in posterum essent. post haec ad regem Graecorum fama
 perlatum est satis constanti Orchanem incursionem fecisse in Bithy-
 niae regionem, captisque mancipiis plurimis obsidione Nicaeam cin-
 xisse, murumque eius hostili animo quatere. rex itaque Graecorum
 comparato exercitu in Asiam transvectus, obsidione circumventis au-
 xiliares porrigere nitebatur manus. quod ut primum rumore ad Or-
 chanem perlatum est, instructo agmine Graecis obviam procedit. cum
 autem venisset Philocrinam, offendit regem Graecorum ibi castris fixis
 morantem. nec mora, praelium committitur; in quo rex accepto in
 pedem vulnere, reliquique Graeci non pauci vulneribus confecti, sta-
 tuerunt intrare Philocrinam, ut vulnerati lassique paululum reficeren-
 tur. nec tamen citra pugnam eo venire quiverunt: barbari enim eos
 circumventos a tergo adorti, acerrime instantes magna clade affece-
 runt; reliquos in urbem fugatos obsidione premebant. urbs ergo illa
 cum foret maritima, et obsidione non posset in potestatem hostium
 redigi, Orchanes ab ea discedens copias suas Nicaeam reduxit. quam
 cum obsidione aliquandiu adflixisset, tandem pactionibus in deditio-
 nem accipit. in hunc modum Orchanes Nicaea potitus est (1330).

Ὁρχάνη ἐγένετο. εἰσέβαλε δὲ καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, ἀλλ' οὐκ
 ἠδυνήθη παραστήσασθαι πολιορκῶν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐπι-
 κούρων. μετὰ δὲ ταῦτα διενεχθεῖς, ὡς φασί, πρὸς τοὺς
 ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρων ἡγεμόνας, τούτων ἐπίους συμμάχους
 οἱ προσλαβόμενος τοῖς ἄλλοις πολεμῶν οὐκ ἀνίει. ὕστερον 5
 μέντοι χρόνου συχοῦ διελθόντος, Καντακουζηνοῦ βασιλέως
 Ἑλλήνων ἄρτι γενομένου ἔγημε θυγατέρα, καὶ ἐπιγαμίαν ποιη-
 σάμενος ταύτην εἰρήνην τε τοῖς Ἑλλησιν ἐποίησατο, καὶ τοῦ
 Βλοιοῦ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Φρυγίᾳ βαρβάρων ἡγεμόνας διενε-
 χθεῖς ἐπολέμει. ὡς τελευτήσαντος γὰρ Ἀνδρονίκου τοῦ βα- 10
 σιλέως, κατελείφθη τε αὐτῷ παῖς ἀμφὶ τὰ δυοκαίδεκα ἔτη
 γεγονώς, καὶ τὸν γε Καντακουζηνὸν κατέλιπεν, ἄνδρα εὐδαί-
 μονα καὶ μέγα δυνάμενον, τὸν τε παῖδα ἐπιτροπεύειν ἄχρι
 δ' ἂν ἐπὶ τὸ τῆς ἡλικίας ἀφίκηται ἐντελής, καὶ τὴν βασιλείαν
 περιέπειν, [μέγα τε ὄλβιον, καὶ ἀρεσκόμενος τούτῳ ἐπέτρεψε 15
 V. 10 τὰ ἀμφὶ τὴν βασιλείαν τε καὶ τὸν παῖδα, ἐμπεδώσας ὄρκοις
 ἢ μὴν ἀδόλως ἐπιτροπεύειν τῆς τε βασιλείας ἅμα καὶ τοῦ
 παιδός, καὶ ἀβλαβῆ τὸν παῖδα ἐς τὴν βασιλείαν καταστή-
 C σειν]. ὡς δὲ ἐτελεύτησε βασιλεύς, χρόνου οὐ πολλοῦ διελ-
 θόντος Ἑλλήνων τέ τινων ἐναγόντων ἐς τοῦτο καὶ συνεπιλα- 20
 βομένων, τὴν τε βασιλείαν κατέσχε καὶ τὸν παῖδα κακὸν μὲν
 οὐδέν τι εἰργάσατο, κηδεστὴν δὲ οἱ ποιησάμενος ὀλιγώρως τοῦ
 παιδός εἶχε, καὶ ἑαυτῷ ᾗετο τοὺς Ἑλληνας μᾶλλον τι ἀνα-

22. τὲ P τοῦ] τὰ τοῦ P: corr H

bellum deinde Philadelphiam vertit, quam acerrime ab auxiliariis
 defensam sui iuris facere nequivit. sub idem tempus cum iratus es-
 set quibusdam in Asia degentibus satrapis, quosdam eorum sibi asso-
 cians reliquos debellavit. tempore deinde multo interiecto, Canta-
 cuzeni Graecorum regis filiam uxorem ducit. quae affinitas ubi in-
 tercessit, pax inter Graecos et Turcos facta est; belloque Phrygiae
 satrapas, cum discordia intervenisset, persequabatur. Andronicus
 Graecorum rex cum moreretur, reliquit filium natum annos duode-
 cim, tutoremque ei assignavit Cantacuzenum, virum opulentum ma-
 gnaque potentia subnixum, ut puerum tutaretur et curaret ad eam
 usque aetatem, quae regno gubernando habilis foret. huius in fidem
 puerum regnumque tradidit, iureiurandoque eum obstrinxit ut sine
 dolo in administratione regni educationeque pueri versaretur, quo
 ipsum nihil iniuriarum a se expertum tandem regno Graecorum prae-
 ficeret. ut autem rex excessit e vivis, non multo post urgentibus et
 opitulantibus Graecis tutor ad regni curam allectus est, puerum ta-
 men nulla iniuria affecit. verum cum eum affinem sibi fecisset, ut
 imbellem contemptui habuit, spem omnem in Graecis, quantum ad

κήσασθαι. ὁ μὲν οὖν Καντακουζηνὸς τὴν βασιλείαν ἀφελόμενος τὸν παῖδα, πρὸς Ὀρχάνην τὴν ἐπιγαμίαν ποιησάμενος ἑαυτῷ ξένον τε καὶ φίλον ἐκήσαστο ἐς τὰ μάλιστα.

Ὀρχάνης μὲν δὴ βασιλεύσας ἔτη . . ἐτελεύτησε, παῖδας δὲ καὶ αὐτῶν Σουλαιμάνην τε καὶ Ἀμουράτην. Σουλαιμάνης μὲν οὖν ὁ Ὀρχάνεω τὴν βασιλείαν παραλαβὼν τοῖς τε Ἑλλήσιν ἐπιῶν ἐπολέμει αὐτίκα, καὶ ἀνδράποδα ἀπὸ τῆς ἐς τὴν Ἀσίαν Ἑλλήνων χώρας ὡς πλεῖστα ἀγόμενος καὶ ἐς Εὐρώπην διαβάς, τῶν μετὰ Χαλίλεω πρότερον κατὰ τὴν Χερρόνησον πρὸς Ἑλληνας διενεχθέντων ἐναγόντων τε καὶ ἐξηγουμένων αὐτῷ τὴν διάβασιν, ὡς ἡ Εὐρώπη εἴη τε χώρα περικαλλῆς καὶ εὐχερῆς χειρώσασθαι ὑπὸ Σουλαιμάνεω βασιλέως. ἐντεῦθεν διαβιάσας στρατὸν οὐ πολὺν, τὴν τε Χερρόνησον λήξασθαι, καὶ τὸ πρότερον ἔτι φρούριον καὶ Μάδυτον κα-
 15 τασχόντες καὶ ἄλλ' ἅττα πολίσματα κατὰ τὴν Χερρόνησον, ἐπέδραμόν τε τὴν Θράκην ἔστε ἐπὶ Ταίαρον τὸν ποταμόν, καὶ τὰ τε ἀνδράποδα ἐς τὴν Ἀσίαν διεβίβαζον. καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Τούρκων, ὅσοι ἐπνυθάνοντο ταῦτα, αὐτίκα ἐς τὴν Εὐ-
 20 ρώπην παρὰ Σουλαιμάνην διέβαινον, καὶ συνελέγοντο εἰς τὴν Χερρόνησον οὐκ ὀλίγοι. ἔνθα δὴ καὶ ἐπὶ γεωργίαν τῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας φειδοῦ τῆς ἑαυτῶν χώρας ἐτρέποντο. ὕστερον μέντοι ὁ Ἑλλήνων βασιλεὺς διαπρესβενσάμενος σπονδὰς τε

11. αὐτῶν P

regnum retinendum attinebat, ponendo. at Cantacuzenus cum pupillum regno privasset, Orchanemque data in matrimonium filia affinem ascivisset, eum et amicissimum et familiarissimum in posterum expertus est.

Orchanes cum regnasset annos circiter viginti duo, mortem obiit (1359), relictis filiis Sulaimane et Amurata. Sulaimanes inito regno arma contra Graecos cepit. captis igitur mancipiis quamplurimis ex ea Graecorum regione quam in Asia possidebant, etiam in Europam traiecit, hortantibus et instigantibus iis Turcis qui ante cum Chatite in Europam transierant. hi edocebant profectionem, qua commodissime in Europam veniretur. praeterea narrabant Europae regionem esse amoenissimam captuque facilem. transmissa itaque exercitu haud magno Chersoneson populati sunt; devictisque oppidulis quibusdam, praesidioque Chersonesi Madytoque domitis, irruerunt in Thraciam, progressi usque ad flumen Taenarum, mancipiis plurimis in Asiam traiectis, quae belli iure obvenerant. Turci qui in Asia remanserant, cum haec audissent, illico in Europam contenderunt ad Sulaimanem, et maxima brevi hominum multitudo in Chersoneson ad ipsum confluebat undique ex Asia; et eo loci agriculturae operam

ἐποίησατο πρὸς Σουλαϊμάνην τὸν Ὀρχάνεω, καὶ ἐνήγγεν ἐπὶ τοὺς Τριβαλλοὺς, ἐφ' ᾧ τε αὐτοὺς ξένους τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις καὶ τὸν πρὸς τοὺς Τριβαλλοὺς πόλεμον συνδιαφέρειν ἅμα ἀμφοτέρους.

Ἔνιοι μὲν οὖν φασὶν ὡς ἔτι περιόντος Ὀρχάνεω ἐν τῇ 5 Ἀσίᾳ τὸν παῖδα αὐτοῦ Σουλαϊμάνην εἰς τὴν Εὐρώπην διαβῆναι μεταπεμπομένον ἐπὶ τοὺς Τριβαλλοὺς τοῦ τῶν Ἑλλήνων βασιλείως· τοὺς μέντοι Τριβαλλῶν ἡγεμόνας ὧδε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ τῆς Εὐρώπης πράγματα ἐπυθόμεθα. Σιέπανος ἐγένετο βασιλεὺς Τριβαλλῶν, ὃς ορμώμενος ἦν ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Ἴόνιον 10 χώρας, τὰ περὶ Ἐπίδαμνον καταστρεφάμενος, καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν ἠλάσατο, καὶ εἰς τὴν τῶν Σκοπίων τὰ βασιλεία ἐποίησατο. εἶεν δ' ἂν οὗτοι, ὅσα γε ἔξεστι τεκμαίρεσθαι ὅθεν προαγαγεῖν ἐπὶ τὴν τῆς Εὐρώπης ἡγεμονίαν ἀφίκοντο, Ἰλλυριῶν γένος, ἀπὸ τῆς πρὸς ἐσπέραν τῆς εἰς τὸν Ἴόνιον χώρας 15 προελθόντες ἐπὶ τὴν τῶν Σκοπίων πόλιν, τῇ τε φωνῇ παραπλησίᾳ χρώμενοι ἐκείνοις, καὶ γένος δὲ ἐκείνο τῶν Ἰλλυριῶν μέγα τε καὶ ἐπὶ πλεῖστον διῆκον τοῦ Ἰονίου πελάγους, ἔστε ἐπὶ Ἐνετούς, ὡς ἂν ἔχειν οὐ χαλεπῶς τεκμαίρεσθαι ἀπ' ἐκείνων δὲ τότε ἀνὰ τὴν Εὐρώπην σκεδασθέντας ἀχθῆναι. φωνῇ 20 τε γὰρ ἀμφοτέρου τῇ αὐτῇ χρῶνται ἔτι καὶ νῦν, καὶ ἤθεσε

6. εἰς om P 9. ^φσιέπανος T 11. τὸ πύρι P: corr H
17. χρώμενον T, χρωμένων P

dabant, agris suis in Asia parcentes. deinde rex Graecorum legatis missis, cum Sulaimane Orchanis filio pacem fecit, amicosque et hospites in futurum se mutuo fore testati sunt; et coniunctis copiis bellum in Triballos (qui et Bulgari) transtulerunt.

Quidam perhibent adhuc superstite Orchane Sulaimanem filium transisse in Europam, accersitum adversus Triballos ab Graecorum rege. Triballi autem eo, quem trademus, modo ad Europae imperium devenerunt. Stephanus (quem Stepanum alii) Triballorum rex, profectus ab ea regione quae versus Ionium patet, igne incendiisque plurimis Epidamni regionem devastans, etiam Epidamnum (quod et Dyrrachium) subegit; et hinc in Macedoniam exercitus duxit, Scopiorumque urbem regni sedem declaravit. fuerunt autem isti, quantum conicere licet ex profectione eorum, qua delati sunt ad Europae imperium, genus Illyriorum, qui progressi ab Occidentali versus Ionium regione venerunt ad Scopiorum urbem, lingua etiam non dissimili utentes. istud Illyricorum genus cum longe lateque teneret mare Ionium, etiam Venetos attigit. reliqui ab iis segregati per Europam dispersi sunt, etiam hodie non multum lingua moribusque et victus ratione abhorrentes. constat itaque eorum sententiam haud

τοῖς αὐτοῖς καὶ διαίτη, ὥστε οὐκ ὀρθῶς ἂν λέγοιεν οἱ γνώ-
 μην ἀποδεικνύμενοι περὶ Ἰλλυριῶν ὡς εἶησαν οἱ νῦν Ἀλβα-
 νοί. ἀρχὴν δὲ ἐγὼ οὐδὲ προσείμαι τὸν λόγον, ὡς εἶησαν Ἰλ-
 λυριῶν γένος οἱ Ἀλβανοί. ὡς μὲν οὖν ἀπ' Ἐπιδάμου καὶ
 5 οὗτοι ὠρμητο εἰς τὴν πρὸς ἑω χώραν τῆς Εὐρώπης, ἐπὶ V. 11
 Θειταλίαν τε ἀφικόμενοι καὶ ἐπὶ Αἰτωλίαν καὶ Ἀχαρνανίαν,
 οὐκ ὀλίγα ἄτα τῆς Μακεδονίας χωρία ὑφ' αὐτοῖς πεποιημέ- D
 νοι ἦκουν, οἷδά τε αὐτὸς ἐπιστάμενος, ἀπὸ πολλῶν τεκμαιρού-
 μενος, καὶ πολλῶν δὴ ἀκήκοα. εἴτε μὲν οὖν ἀπὸ Ἰαπυγίας, ὡς
 10 ἔνιοι φασίν, εἰς Ἐπίδαμον διαβάντες ἐπὶ τὴν χώραν ἣν ὑπη-
 γάγοντο σφίσιν ἄλλος ἄλλη ἀφίκοντο, εἴτε αὐτοῦ περὶ Ἐπί-
 δαμον τὴν ἀρχὴν Ἰλλυριῶν ὁμοροὶ προϊόντες κατὰ βραχὺ
 κατέσχον τὴν πρὸς ἑω τῆς Ἐπιδάμου χώραν, οὐκ ἔχω ὅπη
 συμβάλλωμαι ἀσφαλῶς. ἢ μὲν ἄμφω τὸ γένεε τούτῳ, Τρι-
 15 βαλοί τε καὶ Ἀλβανοί, ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Ἴονιον χώρας ὠρμη-
 μένω, τὸ μὲν πρὸς ἑω τῆς Εὐρώπης ἰόντες τὴν ταύτην χώραν
 καὶ οὐκ ὀλίγα σφίσιν εἰς τὴν ἀρχὴν ὑπηγάγοντο, τὸ δὲ πρὸς P. 14
 ἑσπέραν ὠρμημένον σχεδὸν ἔστε Εὐξεινον πόντον ἀφίκοντο
 καὶ ἐπὶ Ἰστρον, ἄχρι Θειταλίας ἐλάσαντες, ὧδέ μοι εἰρήσεται.
 20 Ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς τῶν Σκοπίων πόλεως ὠρμημένος,
 ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας τε τὰ εἰς πόλεμον ἀγαθοὺς καὶ
 στρατιὰν οὐ φανύλην, πρῶτα μὲν τὰ περὶ Καστοριάαν κατε-

7. χώραν P

15. τὸ P

veritate niti, qui pronuntiant Illyrios esse eos quos Albanos nomina-
 mus. nec vero principium eius sermonis admitto, qui astruere conat-
 ur Albanos esse Hlyrici generis. quod autem et Albani ab Epidamno
 prodeuntes in Europae regionem maritimam, quae Orientem respicit,
 venerint, Aetoliaque Arcanania nec non magna Macedonum regionis
 parte subacta ibi habitarint, etiam ipse novi, multis coniecturis eo
 deductus, et multisque super ea re auditis. an vero ab Iapygia iter
 facientes, ut quidam censent, in Epidamnium transierint, et hinc in
 eam regionem, quam tandem subiecere, pervenerint, sive cum essent
 finitimi Illyricis Epidamnium colentibus, accedentes paulatim regionem
 Epidamni, qua in Orientem patet, occupaverint, nescio qua ratione
 quam verissime assequar. at nos explanabimus ut utraque haec ho-
 minum genera, Triballi et Albani, egressi ab ea regione quae spectat
 Ionium, transierint per regionem Europae, quae in Orientem vergit,
 ibique habitaverint, nec modicas regiones suo imperio adiecerint,
 versus Occidentem iter instituentes, cum etiam propemodum ad Eu-
 xinum mare accesserint, Istrum et Thessaliam adierint. quae omnia
 in hunc modum evenerunt.

Rex horum digrediens ab urbe Scopiorum, munitus viris rei mi-
 litaris peritissimis et validissimo exercitu, loca Castoriae finitima in

στρέψατο χωρία, καὶ ἐπὶ Μακεδονίαν ἐλάσας, πλὴν Θέρμης
 τὰ ἄλλα ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος, ἐπὶ Σάβαν τε προελαύνων
 καὶ ἐπὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰστρὸν χωρία, μεγάλα ἀπεδείκνυτο ἔργα,
 καὶ τὴν τε χώραν ταύτην σύμπασαν καταστρεψάμενος εἶχε.
 τὰς δὲ ἀνὰ τὴν Εὐρώπην τῶν ὑποχειρίων ἄλλους ἄλλη ἐπὶ 5
 Βμέγα τε ἐχώρει δυνάμεως, καὶ ἐπὶ Ἑλλάδας ἤλαυτε τὴν ἀρχὴν
 ἀφαιρησόμενος, καὶ πολλαχῆ ἐπὶ τὰ κατὰ τὸ Βυζάντιον χωρία
 στρατὸν ἐπαφείς ἀπέδραμέ τε καὶ ἀνεχώρει. καὶ ἦν ἐπὶ τού-
 του τὰ Ἑλλήνων πράγματα προσδόκιμα ἐπὶ τὸν ἔσχατον ἀφί-
 ξεσθαι κίνδυνον, ὑπὸ σφῶν τε αὐτῶν περιτρεπόμενα κατὰ 10
 τὴν τῆς βασιλείας ἑρασιώτην, ἐπὶ τὸ ἀκόλαστον καὶ ἀειμένον
 τῆς διαίτης Ἀνδρονίκου, τοῦ πρεσβυτέρου βασιλέως φημί, τε-
 τραμμένον ταύτη. ἐς μάχην μὲν οὖν τὸ Ἑλληνικὸν γένος
 ἐπελθεῖν καὶ διαπειραῖσθαι γνώμην οὐκ ἐποιεῖτο, σῶζειν μὲν-
 τοι τὰ τεῖχη τρόπῳ ὅτῳ ἂν δύναιντο ἀσφαλεστάτῳ. ἤλασε 15
 C μὲν οὖν καὶ ἐπὶ Αἰτωλίαν, καὶ Ἰωαννίων τὴν πόλιν εἶλε. καὶ
 τὰ μὲν κατὰ τὴν Μακεδονίαν περὶ Ἀξιὸν ποταμὸν Ζάρκῳ ἐπέ-
 τρεψεν, ἀνδρὶ ἐς τὰ πρῶτα τιμῆς ἀνήκοντι παρ' ἑαυτῷ, τὰ δὲ
 ἀπὸ Φερρῶν ἔστε ἐπὶ Ἀξιὸν Πογδάνῳ ἀνδρὶ ἀγαθῷ καὶ τὰ
 ἐς πόλεμον οὐκ ἀδοκίμῳ, τὰ δὲ ἀπὸ Φερρῶν ἔστε ἐπὶ Ἰστρὸν 20
 Κράλῃ τε καὶ Οὐγγλέσῃ τοῖν ἀδελφοῖν, ὧν θάτερος μὲν οἰνο-
 χόος ἦν τοῦ βασιλέως, ὁ δὲ ἕτερος ἵπποκόμος. τὰ μέντοι
 περὶ τὸν Ἰστρὸν Βούλκῳ τῷ Ἐλεαζάρῳ τοῦ Πράγκου ἐπέ-

8. ἐπέδραμέ?

dicionem redegit. motis deinde castris in Macedoniam, praeter Ther-
 mam omnia subiugans, bellum ad Savum usque promovit; et in Istria
 res praeclare gerens universa ea potiebatur regione. dispositis dein
 per Europam viris, ubi necesse erat, fidissimis, in magnam adolevit
 potentiam. etiam Graecos bello aggressus, ut ipsorum regnum de-
 strueret. emissio itaque equitatu in loca Byzantio propinqua, cum ea
 graviter afflixisset, abibat. Graeci ab hoc sibi extrema timebant,
 cum regnum per incuriam periret, Andronicusque senior rex dissolu-
 tiori victui se mancipasset. Graeci nullum contra illum pugnandi
 inibant consilium, verum omnis salutis spes in moenibus defensandis
 sita erat. iter dehinc intendens in Aetoliam, Ioanniam sive Ioanni-
 nam, olim Cassiopen dictam, urbem suo imperio adiunxit. Macedo-
 niam, qua finitima est Axio flumini, commisit Zarco, viro apud ipsum
 dignitate primario. eam regionis partem quae a Pherris tendit usque
 ad Axium flumen, Pogdano tribuit, viro bono et rei militaris peritis-
 simo. regionem quae a Pherris excurrit ad Istrum Chrati et Unglesi
 fratribus concessit, quorum alter regius pocillator, alter equorum re-
 giorum eurator erat. regionem Istro adjacentem nactus est, contri-

τρεψε, καὶ τὰ ἀμφὶ τὴν Τρίκην καὶ Καστορίαν Νικολάω τῷ
 ζουπάνω, καὶ τὰ περὶ Αἰτωλίαν Πριαλούπι. τὰ δὲ περὶ
 Ὀχρίδα τε καὶ Πριλιαπαῶν χώραν οὕτω καλουμένην ἐπέτρε-
 ψε Πλαδίκη εὐθύειν, ἀνδρὶ οὐκ ἀγεννεῖ. τούτοις μὲν δὴ
 5 ἐπυθόμεθα ἐπιτετράφθαι τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην ὑπὸ Στεπά-
 νω τοῦ βασιλέως· ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε βασιλεύς, ἕκαστος ἦν D
 κατεῖχε χώραν ἐπιτετραμμένος ἡρχόν τε, καὶ ἀλλήλοις εἰρή-
 νην συνθέμενοι σφῶν μὲν αὐτῶν τοὶ ἀπείχοντο, τοῖς δὲ Ἑλλη-
 σιν, ὡς ἕκαστῳ προεχώρει, ἐπετίθεντό τε καὶ ἐπολέμουν. Μι-
 10 χαῆλον μέντοι τὸν Μυσῶν ἡγεμόνα, ἀπὸ τὰ κάτω τοῦ Ἴστρου
 ἐπινεμόμενον ἐπὶ Εὐξείνιον πόντον καὶ τὰ βασιλεία ἐν Τρι-
 νάβῳ ποιησάμενον, παλαιότερον γενόμενον Στεπάνω, ἀνα-
 πνυθανόμενος εὐρίσκω ὡς ταύτῃ Βουλγάρους μὲν τούτους,
 οὓς γε Μυσοὺς ὀνομάζομεν, Σέρβους δὲ ἐκείνους καὶ Τριβα- V. 12
 15 λοὺς διακεκρίσθαι ἀπ' ἀλλήλων ἐς τοῦνομα ξυνηνέχθη ἀπὸ
 τούτου. τούτῳ δὲ ἄμφω τῷ γένει ὡς παντάπασιν ἐτέρω ὄντε P. 15
 ἀλλήλων, καὶ διεστηκότε νομιῶσθαι. ὡς μὲν ἕκαστος τούτων
 τὴν τε ἀρχὴν ἀφῆρηντο ὑπὸ βαρβάρων καὶ αὐτοὶ τε ἀπώλοντο,
 ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου ἰόντι εἰρήσεται μοι.

20 Σουλαϊμάνης μὲν οὖν ἐπεῖτε τὰ κατὰ τὴν Χερρόνησον
 πολιίσματα πλὴν Καλλιουπόλεως κατέσχετε καὶ ἐνηυλίζετο,
 ὥστε ἔχειν ὀρμώμενος ἀπὸ τούτων τὰ ἐπὶ τῆς Θράκης χωρία

20 ἐλί P: corr H

buente rege, Bulcus Eleazarus, Pranci filius. Trica et Castoria ob-
 venere Nicolao Zupano. Aetolia decreta est Priadupi. Ochridem et
 regionem Priliapaeam dictam Pladicae viro haud ignobili regendam
 dedit. commemoratos modo viros accepimus Europae regionibus prae-
 fectos esse a rege Stepano; qui ubi exhalavit animam, singuli suas
 regiones, quas a vivo gubernandas acceperant, retinere, foederibus-
 que inter sese ictis a se mutuo bello abstinerunt. Graecis vero, ut
 cuique opportunum erat, admodum bellicis armis molesti erant. Mi-
 chaelem Mysiorum ducem, qui imperavit locis Istro subiectis et regni
 sui sedem Trinabi constituit, Stepano antiquiorem extitisse audivi;
 praeterea Bulgaros, quos Mysios vocamus, ibi sedes tenuisse accepi;
 Servios autem sive Sorabros et Triballos a se discretos, tandem ad
 istud nomen emersisse. utraque ista genera hominum cum diversa
 sint, non ad unum referenda sunt. ut autem singuli isti populi re-
 gno suo a barbaris sint exacti, ipsique prorsus interciderint, in se-
 quentibus exponetur.

Sulaimanes cum Chersonesi urbes praeter Callipolim subegisset
 omnes, profectus est cum exercitu adversus Thraciam, ut et hanc
 suam faceret. cum autem pacem fecisset cum Graecis, expeditionem

ἐλαύνων καταστρέφεσθαι, ὡς τοῖς Ἑλλησιν εἰρήνην ἐποιήσατο, ἐστράτευεν ἐπὶ Κράλην τε καὶ Οὐγγλεσιν τοὺς Τριβαλλῶν ἡγεμόνας, οἳ δὴ τοῖς Ἑλλησιν ἐπετίθεντο καὶ χαλεποὶ ἦσαν διὰ τὸ μηδέποτε ἤσυχίαν ἄγειν ἀλλ' αἰεὶ κακῶς ποιεῖν πολεμοῦντας τοῖς Ἑλλησιν. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἐπύθοντο Σουλαι- 5
 Βμάνη διαβάντα ἐς τὴν Εὐρώπην δηρὸν τε ἐπὶ τῇ Ἑλληνικῇ τὴν σφειέραν αὐτῶν χώραν καὶ διασπάξιν μηδενὸς φειδόμενιν, ἐστρατεύοντο ἐπὶ τοὺς Τούρκους, καὶ συμβαλόντες μάχῃ τε ἐκράτησαν καὶ διέφθειρον οὐκ ὀλίγους ἐν τῇ ἐπιδρομῇ. μετὰ δὲ ταῦτα ὡς ἤσθοντο ἤδη τὰ Τούρκων πράγματα 10
 ταχὺ ἐπὶ μέγα προχωροῦντα δυνάμεως, καὶ τοὺς ἀπὸ Ἀσίας Τούρκους αἰεὶ διαβαίνοντας προσγίνεσθαι αὐτῷ, ὥστε καὶ ἐς πολιορκίαν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην πόλεων καθίστασθαι, καὶ προϊόντας ἐπὶ τὴν μεσόγειον τῆς Θράκης, συνελέγοντό τε στρατεύματα ἀμφοτέρου. Οὐγγλεσις μὲν οὖν ὄρητο ἀπὸ Φερ- 15
 ρῶν ἐπὶ τοὺς Τούρκους, ἐν αἷς τὰ βασιλεία ἦν αὐτῷ. Κράλης τε ἅμα αὐτῷ ὁ ἀδελφὸς στρατεύματα ἔχων ἀπὸ τῆς μεσογαίου τῆς Θράκης συνήει τῷ ἀδελφῷ ὡς στρατευσόμενοι ἅμα ἐπὶ τοὺς Τούρκους. ὁ μὲν οὖν Σουλαιμάνης ἔτυχε πολιορκῶν πόλισμα τὸ παρὰ Ταίαρον ποταμὸν, διέχον ἀπὸ 20
 Ἀδριανουπόλεως σταδίους ὡσεὶ ἑβδομήκοντα. καὶ σκηρὰς μὲν αὐτοῦ οὐκ ὀλίγας ἀπὸ πύλων αἰγῶν ἐπήξατο, ἐν αἷς δὴ οἳ κατὰ τὴν Ἀσίαν Σκύθαι τε οἳ νομάδες καὶ Τούρκων οἳ πρὸς

19. ἐπὶ add H

suscepit contra Chratem et Unglesem Triballorum duces, qui Graecis admodum intolerandi erant, feroces et bellicosi. qui ubi resciverunt Sulaimanem processisse in Europam, regionem ipsorum in Graecia sitam vastare, praedasque nemini parcentem confertim agere, copias et ipsi suas adversus Turcos duxerunt; consertisque manibus victores praelio abierunt, plurimis prima coitione interfectis. deinde certiores redditi Turcorum res usque augeri, sibique tandem intolerabiles fore, cum plurimi Turci usque ex Asia ad Sulaimanem concurrant Europaeasque urbes obsidione urgeant, his exciti, uterque in mediterranea Thraciae perguit et copias parat. Ungleses a Pherris, ubi regia erat, in Turcos progreditur. Chrates autem, praedicti frater, copiis plurimis contractis ad fratrem per mediterranea Thraciae commeat, communi consilio iunctisque viribus bellum Turcis illatur. sub idem tempus Sulaimanes oppidum oppugnabat ad Taenarum fluvium situm, distans a Callipoli stadiis circiter septuaginta, plurimis tentoriis, quae eo advexerat, per circuitum fixis, in quibus Scythae Turcique, quotquot pastoralem vitam sequuntur, quam suavissime de-

τόνδε τὸν βίον τετραμμένοι δηοῦν εἰώθασι, καὶ ἐπολιόρχει τὸ
 χωρίον προσέχων ἐντεταμένως. διατρίβοντα δὲ αὐτὸν λέγεται,
 ὡς τάχιστα ἐπύθετο ἐπιόντας οἱ τοῖς πολεμίους, λαβεῖν τε
 ἐπιλεξάμενον ἄνδρας ἐς ὀκτακοσίους τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἀρίστων,
 5 καὶ νυκτὸς ἐπελάσαντα ἐς τὸ πολεμίων στρατόπεδον καταδύο- D
 μενον, ὡς ἤδη ἢ ἡὼς ὑπέφαινε, καὶ οὔτε φυλακὰς ἔχοντας
 τοὺς πολεμίους ἐώρα αὐτούς τε τὰ πολλὰ παρὰ Ταίαρον πο-
 ταμόν, ὅς ὕδωρ κάλλιστόν τε παρέχεται πιεῖν καὶ ὑγιεινότα-
 τον (θέρους δὲ ἦν ὥρα), ὀλιγώρως τε τῶν ὀπλῶν σφίσιν αἰ-
 10 τοῖς καὶ τῶν ἵππων ἔχοντας, οἷα τοὺς πολεμίους ἐν οὐδενί
 λόγῳ ποιουμένους, ἐπὶ ῥασιώνην τετραμμένους, κατὰ Κερ-
 μιανὸν γῶρον ἐπεισεσεῖν τε ἄφρω σὺν τοῖς ὀκτακοσίοις καὶ
 διαφθεῖραι σύμπαντα τὸν στρατόν, κτείνοντας ἀφειδέστατα,
 ὥστε τοὺς πλείονας αὐτῶν πεσεῖν ἐς τὸν ποταμόν, καὶ ἐν
 15 ἀπορίᾳ εἶχοντο ὅποι τράπωνται γενόμενοι, καὶ ταύτῃ διαφθα-
 ρῆναι. ἔνθα ὅ τε Οὐγγεσις ἀπώλετο καὶ ὁ Κράλης ὁ ἀδελφὸς
 αὐτοῦ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ. ὅτι δ' ἂν τρόπῳ διεφθάρῃ, οὐκ P. 16
 ἤδει οὐδεὶς, ὥστε οἶεσθαι τοὺς προσήκοντας αὐτῷ περιεῖναι
 εἶ αὐτὸν ἐπὶ πολὴν τινα χρόνον.

20 Ὡς οὖν ταύτην τὴν νίκην εὐκλεῆ καὶ περιφανῆ ἀνεί-
 λετο Σουλαϊμάνης, τό τε πόλισμα ὃ ἐπολιόρχει πρότερον πα-
 ρεστήσατο, καὶ Ὁρεστιάδα τὴν Ἀδριανοίπολιν καλουμένην

1. δηοῦν] βιοῦν?

5. καταδύομενον P: corr H

8. ὡς P

gunt; assidensque urbi, intentus oppugnationi insistebat, et studio
 expugnandae urbis adstrictus accipit hostium adventum. deligit igitur
 ex suis octingentos, nocturnisque itineribus prima aurora ad hostium
 castra pervenit. eos deprehendit nec solitas vigilias obeuntes laxatis-
 que custodiis affusos Taenaro fluvio praebenti aquam potu quidem
 pessimam, eandem vero et saluberrimam. aestatis tempus erat, quo
 nec arma nec equos perinde curabant, putantes se planissime ab ho-
 stium incursionibus securos et tutos. hos nec opinantes, et in Cer-
 miani regione in luxuriam effusos altaque quiete sopitos, Sulaimanes
 stipatus octingentis militibus delectis adoritur; caedemque maximam,
 impigre obvios mactando, hostium fecit. multi in flumen fuga prae-
 propera delati, dubii quonam se verterent, ibi inter cunctandi moras
 occubuerunt. in hoc praelio desideratus est Ungleses: etiam Chrates
 occisus est. ut autem hic interierit, ignoratur. hunc eius propinqui
 qui eum sanguine contingebant, aliquandiu post praelium istud vixisse
 credidere.

Sulaimanes victoria illa insigni et illustri clarus facile tan-
 dem etiam oppidulum, quod obsederat, suo imperio adiicit. exer-
 citus Orestiadī quoque, quam Hadrianopolim appellant, admovit.

ἐλαύνων ἐπολιόρχει. ἔτινχε δὲ τήνδε τὴν πόλιν περὶ ἀμητὸν
 πολιορκῶν, καὶ προσβάλλων τῷ τείχει θαμὰ οὐκ ἀνίει. ἐν
 τούτῳ δὲ ὄντος Σουλαϊμάνεω, τυχεῖν νεανίαν λέγουσι τῶν ἐν
 τῇ πόλει κατὰ ὀπήν τινα, ἀπὸ τῆς πόλεως φέρουσαν ἕξω,
 V. 13 λάθρα τε ἔξιόντα νυκτὸς ἀμῶντα πυρούς κατὰ τὴν ὀπήν ταύ- 5
 B τὴν διαφορεῖν ἐς τὴν πόλιν, καὶ τοῦτο συνεχῶς ποιούντα
 ὀφθῆναι ὑπὸ τινος τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἰδόντα δὲ τὸν
 Τοῦρκον, ἧ εἰσήει ὁ νεανίας, ἐρεπόμενον κατόπιν γενέσθαι
 κατὰ τὴν ὀπήν, πειραθῆναι τε αὐτῆς, καὶ εἰσιόντα ἐς τὴν
 πόλιν αὐθις ἐς τὸ στρατόπεδον γενέσθαι, καὶ ἀφικόμενον 10
 παρὰ Σουλαϊμάνη ἔξειπεῖν τε τὴν εἴσοδον καὶ αὐτὸν αὐτίκα
 ἐξηγεῖσθαι. πειραθέντα δὲ τῆς εἰσόδου τὸν ἡγεμόνα καταλα-
 βεῖν τε τὴν πόλιν ταύτη καὶ ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι. μετὰ δὲ
 ταῦτα εἰς Φιλιππόπολιν ἐλαύνοντα ἐλεῖν τε καὶ ταύτην τὴν
 πόλιν καὶ παραστήσασθαι ὁμολογία. 15

Λέγεται δὲ γενέσθαι τούτῳ τῷ βασιλεῖ ἄνδρα ἐπὶ στρα-
 C τηγίας ἐπισημώτατον τε καὶ ἐξηγεῖσθαι δεινότατον ἐπὶ πόλε-
 μόν τε καὶ ἐπιδρομὰς. καὶ οἱ μὲν λέγουσιν αὐτὸν τὰ πλείω
 ἀποδεικνύμενον πάμπολυ ταχύ τε καὶ παραχοῆμα ἐπιδεδω-
 κέναι. νοσήσαντος δὲ Σουλαϊμάνεω καὶ ἐπὶ Ἀσίαν ἐπειγομέ- 20
 νου, τὴν νόσον οἱ χαλεπωτέραν ἡγενομένην ἀπενέγκαι ἐκ τοῦ

1. τὴν τε τὴν πόλιν Περιδμητὸν P 2. προσβάλλων P

circumsedit et Peridmetum infestis exercitibus, aggressusque mu-
 rum, coeptis non succedebat. cum autem ibi haereret intentus ob-
 sidioni urbis Sulaimanes, ferunt adolescentem quendam clam so-
 litum egredi urbe per rimam quandam muri, ad demetendum
 frumentum; deinde frumento onustus, per eundem locum in ur-
 bem remeabat. cumque hoc frequenter faceret, tandem visus est
 a milite quodam Turco ibi stipendia faciente. Turcus autem ani-
 madvertens, qua muri parte intrare adolescens solitus erat, a tergo
 eum secutus est, tentaturus si per eam rimam in urbem sibi pateret
 aditus. urbem itaque ingressus est. quo facto rediit in castra ad
 Sulaimanem, actaque edocet. Sulaimanes igitur eductis in aciem
 copiis ad urbem accessit. in quam cum irrepsisset, duce Turco qui
 rimam invenerat muri, illico eius dominium nactus est. postea pro-
 motis castris Philopolim obsidet; quae tandem pactionibus in eius
 fidem traditur.

Ferunt hunc regem habuisse virum rei militaris perquam gna-
 rum, quo nullus fuerit superior incursionibus faciendis bellisque ge-
 rundis. praeterea aiunt ad tantam potentiam eum hac ex causa ve-
 nisse, quod summa celeritate in rebus gerendis uteretur. Sulaima-
 nes morbo implicatus est. hinc festinabat in Asiam. morbo tandem

βίον αὐτόν. τελευτῶντα δὲ ἐπιτεῖλαι τοῖς ἀμφ' αὐτόν θάψαι τε τὸ σῶμα αὐτοῦ ταύτῃ, κατὰ τὸν τῆς Χερσονήσου Ἰσθμόν, ἧ δὴ καὶ συνέβη πρότερον τελευτήσαντα τὸν παῖδα αὐτοῦ θάψαι τε μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐξήνεγκε· καὶ τῷ σήματι
5 ταξάμενος φόρους, ὥστε παννυχία χρῆσθαι τοὺς ἱερεῖς αὐτῶν ἐπὶ τῷ μνήματι, αὐτόν τε ἐκέλευσεν αὐτοῦ θάψαι ἅμα τῷ παιδί αὐτοῦ.

Ἐπεῖτε δὲ αὐτοῦ ἐτελεύτησεν, Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω D
παῖς, Σουλαϊμάνεω δὲ ἀδελφός, ὡς ἐπύθειτό οἱ αὐτόν τελευτή-
10 σαντα, τοὺς τε νεήλυδας καὶ ἄλλους τοὺς τῶν θυρῶν ὄντας λαβὼν καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβὰς παρέλαβε τὸ στράτευμα αὐτοῦ ἅπαν, καὶ ἐπὶ Ἀδριανούπολιν ἐλάσας τὰ βασιλεία οἱ αὐτοῦ ἐποιήσατο. καὶ ἐντεῦθεν ὀρμώμενος ἐληίζετο τὴν τῆς Μακεδονίας μεσόγαιον χώραν, καὶ ἀνδράποδα συχνὰ ἀγόμε-
15 νος ἐπλοῦτιζε τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ στρατιώτας, καὶ Τούρκων ὅσοι ἐπ' ἐλπίδι τοῦ κερδαῖναι ὄτιοῦν εἶποντο αὐτῷ, ἐδωρεῖτο ἀνδραπόδοις τε καὶ ὑποζυγίοις, ἃ ἠλίσκειτο ἀπὸ Μυσῶν τε καὶ Ἑλλήνων. λέγεται μὲντοι καὶ τόδε, ὡς Σουλαϊμάνης ἐπεὶ P. 17
ἦσθετο τῆς Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν δυνάμεως ἐπ' αὐτόν ἀθροί-
20 ζομένης, καὶ ἔπραττεν ὥστε δοθῆναι οἱ ἐξάκις μυριάς δραχμίας, ὥστε ἀποδοῦναι αὐτοῖς ὅσα τῶν πολισμάτων προσηγάγετό οἱ, καὶ αὐτόν οἴχεσθαι ἀπαλλαττόμενον ἐς τὴν Ἀσίαν

3. δὲ P 8. ἔπειτα P 22. "vel οἴχεσθαι vel ἀποχωρήσειν superfluum est." H

ingravescente moritur. moriens praecepit suis ut corpus sepelirent in Chersonesi isthmo, ubi antea contigerat filium suum fato fungi; et magnificae sepulturae tradi ordinavit, et reditus sacerdotibus qui eo loci erant, ut celebrarent nocturnos ludos ad sepulcrum, seque filii sepulturae iungi voluit.

Cum iam animam efflasset, Orchanis filius Amurata, Sulaimanis frater, re cognita, peregrinos (Ianizaros) et reliquos ianuarum milites assumens in Europam traiecit, exercitusque omnes qui ibi erant accepit. hinc contendens Hadrianopolim, eam sibi regni sedem designavit. rebus ita compositis incursionem in Macedoniae mediterraneam regionem fecit; brevique captis mancipiis plurimis, et alia praeda, milites suos admodum opulentos reddidit. Turcos, qui eum lucrandi animo comitabantur, mancipiis et iumentis Graecorum et Mysiorum, quae belli iure obvenerant, liberalissime donat. ferunt Sulaimanem, postquam nuntiatum erat Triballorum et Mysiorum copias adversum se pergere, colloctum cum Graecis, si numerarentur sibi sexaginta milia drachmarum, velle se restituere Graecis quaecunque in Thracia ipsorum cepisset oppida, et relicta Europa discessu-

ἀποχωρήσειν, τηρικαῦτα πολιορκοῦντα τὰ ἐν τῇ Θράκῃ πό-
 λίσματα Ἑλλήνων. ὡς οὖν πνυθόμενοι οἱ Ἕλληνες ἀπεδέχοντο
 τε καὶ ἔτοιμοι ἦσαν ἐπὶ τούτοις σπένδεσθαι, ξυνενεχθῆναι
 σεισμόν τε μέγαν καὶ τὰ τεῖχη τῶν πόλεων διαρραγῆναι, ὥστε
 αὐτοὺς ἐλεῖν ἀπὸ τούτου τὰ πλέω οἷς ἐπήλαυνον πολιορκοῦν- 5
 Βτες. καὶ ἐλόντας παρὰ τῶν Ἑλλήνων τὰ πολίσματα ἔχεσθαι
 τοῦ λοιποῦ τῆς Εὐρώπης, μηδέν τι τοιοῦτον ἔτι προσιε-
 μένους.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἤλαυνεν ἐπὶ Μυσσοὺς καὶ ἐπὶ Τριβαλλοὺς.
 τὸ δὲ γένος τοῦτο παλαιότατόν τε καὶ μέγιστον τῶν κατὰ τὴν 10
 οἰκουμένην ἔθνῶν, εἴτε ἀπὸ Ἰλλυριοῶν μοίρας ἀπεσχισμένον
 ταύτην ᾗκησε τὴν χώραν, εἴτε, ὡς ἔνιοι, ἀπὸ τῆς πέραν τοῦ
 Ἰστροῦ ἐπ' ἐσχάτων τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τε Κροατίας καὶ
 Προυσίων τῶν ἐς τὸν ἀρχιῶον ὠκεανὸν καὶ Σαρματίας τῆς
 νῦν οὕτω Ῥωσίας καλουμένης, ἔστε ἐπὶ χώραν τὴν διὰ τὸ 15
 ψῦχος ἀοίκητον, κάκειθεν ὠρμημένοι καὶ τὸν τε Ἰστρον δια-
 βάντες ἐπὶ τὴν ἐς τὸν Ἴόνιον χώραν ἀφίκοντο καὶ ταύτη ἐπὶ
 V. 14 πολὺ ἐπὶ Ἐνετοὺς διήκουσαν καταστρεψάμενοι ᾗκησαν, εἴτε
 C δὴ τοῦναντίον μᾶλλον εἰπεῖν ἄμεινον, ὡς ἐντεῦθεν ἀπὸ τῆς ἐς
 τὸν Ἴόνιον χώρας ὠρμημένοι καὶ Ἰστρον διαβάντες ἐπέκεινα 20
 ἐγένοντο τῆς οἰκουμένης, οὐκ ἂν δὴ λεγόμενον ἀσφαλῶς λέ-
 γοιτο ὑφ' ἡμῶν. τοσόνδε μέντοι ἐπίσταμαι, ὡς τοῖς ὀνόμασι
 ταῦτα δὴ τὰ γένη διεστηκότα ἀλλήλων ἦθεσι μὲν οὐκέτι,

rum in Asiam. hunc cum Graeci audissent suas in Thracia obsidere
 urbes, promptissimis quidem animis praedictam condicionem accepis-
 sent: at cum maximus terrae motus accidisset, oppidorumque muri
 procidissent, Turci accedentes armati urbes plurimas, etiam Graeco-
 rum, in dicionem suam redegere; nec amplius tales obtulere condi-
 ciones Graecis, verum Europam obtinuerunt.

Post haec bellum avertit in Mysios et Triballos. Triballos au-
 tem gentem esse totius orbis antiquissimam et maximam compertum
 habeo. appulerunt in hanc regionem, sive (variant enim auctores)
 divisi ab Illyriis, sive, ut quorundam sententia est, ab ea regione
 quae ultra Istrum in extrema Europa est, et a Croatia Prusiisque se-
 ptentrionale mare accolentibus; necnon a Sarmatia, quam hodie
 Russiam vocant, propter suae regionis frigus invictum profecti, Istrum-
 que transgressi, in regionem Ionio affusam penetrarunt, ubi quoque
 habitarunt, cum armis eam regionem quae Venetos spectat subegis-
 sent. si autem quis contrariam sequatur sententiam, quasi e regione
 versus Ionium vergente digressi Istroque superato in illam accesser-
 rint, unde eos antea prodiisse diximus, regionem, haud quidem con-

γλώττη δὲ καὶ φωνῇ τῇ αὐτῇ χρώμενοι κατάδηλοί εἰσιν ἔτι καὶ
 νῦν. ὡς μέντοι διέσπαρται ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, πολλαχῇ ᾤκη-
 σαν, ἄλλη τε δὴ καὶ ἐν τινι τῆς Πελοποννήσου χώρας τε τῆς
 Λακωνικῆς ἐς τὸ Ταῦγετον ὄρος καὶ ἐς τὸ Ταίναρον ᾤκημέ-
 5 νον. ᾧ δὴ καὶ ἀπὸ Δακίας ἐπὶ Πίνδον τὸ ἐς Θεσσαλίαν κα-
 θῆκον ἐνοικῆσαν ἔθνος. Βράχοι δὲ ἀμφοτέρωθεν ὀνομάζονται
 καὶ οὐκ ἂν δὴ ἔχω διεξιέναι ὁποτέρους ἂν τούτων λέγοιμι
 ἐπὶ τοὺς ἑτέρους ἀφικέσθαι. οὕτω δὴ κἀνταῦθα τοὺς τε
 Τριβαλλοὺς καὶ Μυσσοὺς καὶ Ἰλλυριοὺς καὶ Κροατίους καὶ
 10 Πολανίους καὶ Σαρμάτας τὴν αὐτὴν ἐπίσταμαι ἰέντας φωνήν·
 εἰ δέοι ταύτη τεκμαιρόμενον λέγειν, εἴη ἂν τοῦτο τὸ γένος
 ταυτό τε καὶ ἐν καὶ ὁμόφυλον ἑαυτῷ. ὑπὸ δὲ τοῦ καιροῦ
 ἐς ἡθῆ τε διενηνεγμένα ἀλλήλων καὶ ἐπὶ χώραν ἄλλην ἀφι-
 κόμενοι ᾤκησαν. οὐκοῦν δὴ λέγεται πρὸς οὐδένων ὥστε σα-
 15 φές τι περὶ αὐτῶν ἔχειν ἡμᾶς ἐς ἱστορίαν ἀποδείκνυσθαι.
 βασιλεῖα μὲν ἔστιν αὐτοῖς κἀνταῦθα τοῦ Ἰστρου καὶ πέραν τε, P. 18
 τό τε γένος τοῦτο πολὺ μεῖζον καὶ ἐπὶ πολὺ μᾶλλον διῆκον,
 ὥστ' ἂν μᾶλλον ἐκεῖθεν φάναι κάλλιον παρέχον ἐπὶ τὰδε
 ἀφικέσθαι τὸ γένος τοῦτο, καὶ οἰκῆσαι πρὸς τῇ κατὰ τὸν Ἰό-
 20 νιον χώρα, καὶ [παρὰ] τὸν Ἰστρον διαβῆναι, καὶ αὐτοῦ μᾶλ-
 λον οἰκῆσαι ἢ ἐντεῦθεν ὠρημένον ἐπὶ τὰ ἐκεῖ τῆς οἰκουμέ-
 νης σχεδὸν τι ἀοίκητα ἀφικέσθαι. εἴτε μὲν οὖν ἀνάγκη τινὶ

λ

6. βράχοι T

19. τὸ P

tendero; nec tamen eam tuto arripere audeo. attamen scio, quam-
 vis populi isti nominibus sint discreti, non tamen moribus quicquam
 inter se differunt: idem linguae usus iisdem etiam hodie est. dis-
 persi hinc inde domicilia per totam habuere Europam, incolentibus
 quibusdam de illo grege Peloponnesi regionem Laonicam, qua patet
 ad montem Taugetum et ad Taenarum. ubi etiam habitavit a Dacia
 ad Pindum usque montem, in Thessaliam se proiicientem, alius qui-
 dam populus: utrisque nomen fuit Bacchi. nec tamen scio utrum in
 Epiros commigrasse asseverem. haud me fugit Triballos Mysios Illy-
 rios Polonos et Sarmatas eadem inter sese lingua uti. si igitur hiuc
 coniecturam facere licet, existimo omnes istos unum hominum esse
 genus nec diversum. ut autem tandem in diversos abierint mores et
 in alias concesserint regiones, a nullo accepi, ut certum quid de iis
 praesenti historiae inserere ausim. ultra citraque Istrum colunt,
 longe lateque regnantes. itaque, mea quidem sententia, magis ve-
 risimile videtur hoc hominum genus variis fortunae procellis iacta-
 tum Ionii regionem insedissee, traiectoquo Istro ibi sedes fixisse; ibi-
 demque potius habitasse, quam inde discedentes adierint ad eum

προηγμένον, εἴτε καὶ ἐκούσιον ἐπ' ἄμυναν στελλόμενον χωρὶς οὕτω ἀπ' ἀλλήλων ἀπωχισμένον ἔτυχεν ὡς ἔστιν ἰδεῖν, τεκμαίρεσθαι μᾶλλον τι ἢ δυσχυρίζεσθαι δέοι ἄν. ἐντεῦθεν μὲν οὖν καὶ τὴν τε ἄνω Μυσίαν καὶ κάτω Μυσίαν φάναι καλῶς B ἔχειν οἴονται ἔνιοι, ὡς τὴν ἄνω Μυσίαν οὐ τὴν ἐς τὰ ἄνω 5 τοῦ Ἰστρου ἀλλὰ τὴν ἐς τὸ πέραν τοῦ Ἰστρου ὄκημένην χώραν, τὴν δὲ κάτω Μυσίαν οὐ τὴν ἐς τὰ κάτω τοῦ Ἰστρου ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τοῦτο τοῦ Ἰστρου χώραν, ἔστε ἐπὶ Ἰταλίαν καθήκουσαν. τοὺς μέντοι Ἰουργάρους, οὓς κάτω Μυσίαν καλοῦσιν οἱ ἄμεινον Ἑλληνικῆς ἐπαίοντες φωνῆς, ἐπίσταμαι καθήκειν ἐπὶ τὸν Ἰστρον ἀπὸ τῆς Βιδίνης πόλεως ἔστε ἐπὶ Εὐξείνου πόντον, ἐν Τρινάβῳ πόλει τὰ βασιλεία σφίσιν ἀποδεικνυμένους.

Τούτοις μὲν οὖν ὅποτε Ἀλέξανδρον ὁ τῆς Σερβίας κράλης, ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμών, ἐς τὴν βασιλείαν κατέστησεν, 15 ἐβασίλευε τε οὕτως ἐς ὃ δὴ τελευτήσας κατέλιπε βασιλέα τοῦ Γγένους τὸν παῖδα αὐτοῦ Σούσμανον, ἐφ' ὃν δὴ ἐστρατεύετο Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω. ἐπεὶ ἐς Τριβαλλοὺς ἐσέβαλε, καὶ μάχῃ κρατήσας αὐτῶν Φερράς τε ὑπηγάγετο πόλιν εὐδαίμονα, καὶ τὰ ἐς τὴν Ροδόπην χωρία καταστρεψάμενος μεγάλα ἀπε- 20 δεικνυτο ἔργα. Σαῖνῃ τε τὴν Φερρῶν ἐπιτρέψας πόλιν, ἀνδρὶ ἀγαθῷ, ἐστρατεύετο ἐπὶ Σούσμανον τὸν Μυσίας βασιλέα,

1. ἀπέμειναν P, ἐς ἀπέμυναν T
ἐπεὶ?

8. ἀλλὰ om P

18. ὅς

orbis terrarum tractum, qui propemodum inhabitabilis sit hominibus. illi itaque sive necessitate sive voluntate tracti, ad sui defensionem seorsim a reliquis segregati habitare instituerunt, ut videre est magis coniectanti quam veritatem rei pronuntianti. at hic sitam esse superiorem et inferiorem Mysiam, non eam regionem recte dici quae supra Istrum, verum quae ultra Istrum colitur; nec etiam inferior Mysia nuncupatur regio quae Istro subiecta est. ad istam regionem Istri, quae ad Italiam usque se porrigit, Bulgaros, quos inferioris Mysiae incolae perhibent et Graecam linguam callere aiunt, scio pervenisse a Bydena urbe usque ad Euxinum pontum, Trinabum urbem regni sui sedem decernentes.

Hos quidem Alexander, quem Serviae Triballorumque dux Chrales regno praefecit, imperio rexit, donec moreretur, superstite filio Susmano, qui in paternum successit regnum. hunc bello aggressus est Amurates, Orchanis soboles. postquam autem castra in Triballos movit, eos praelio vicit; Pherrasque urbem opulentam in potestatem redegit, et loca Rhodopen spectantia in dicionem accepit, maximaque virtutis militaris patrabat opera. Saini viro optimo cum commisisset

καὶ συμβαλὼν αὐτοῦ ταύτη ἐτρέψατό τε τοὺς Μυσοὺς, καὶ
 διέφθειρεν οὐ πολλοὺς, διασωθέντας ἐπὶ τὰ ἐς τὸν Ἴστρον
 χωρία. διαπρεσβευσάμενος δὲ πρὸς Ἀμουράτην Σούσμανος
 ὁ Ἀλεξάνδρου σπονδὰς τε ἐποιήσατο καὶ συμμαχίαν, ὥστε
 5 τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν τε καὶ φίλον νομίζειν, καὶ ἐπιγαμίαν ποιη-
 σάμενος θυγατέρα αὐτοῦ, κάλλει τε ὑπερφέρουσαν καὶ ἀπὸ D
 Ἐβραΐδος, ἣν ἠγάγετο τρωθεῖς, γεννηθεῖσαν, τῷ Ἀμουράτῃ,
 ἐξέδοτο μέντοι καὶ ἑτέραν τῷ Ἑλλήνων βασιλεῖ, ὃς τηρικαῦτα V. 15
 [τοῦ Ἑλλήνων] τὸν Καντακουζηνὸν ἀφελόμενος τὴν ἀρχὴν
 10 ἐβασίλευε γένους τοῦ Ἑλληνικοῦ. ὁ μέντοι Καντακουζηνός,
 ἐπεὶτε ἐβασίλευε παῖδας δύο ἔχων, τὸν μὲν νεώτερον Ἐμμα-
 νουήλ ἐπεμψεν ἐς Πελοπόννησον ἡγεμόνα τῆς Σπάρτης, τὸν
 δὲ πρεσβύτερον καθίστησι βασιλέα τοῖς Ἑλλησιν. Ἰωάννης δὲ
 ὁ τοῦ Ἀνδρονίκου παῖς, ὡς ἐπὶ τὸ ἱκανὸν τῆς ἡλικίας ἀφί-
 15 κειτο, συνίστατό τε τοῖς Ἑλλησι καὶ συνετίθειτο αὐτοῖς ὡς ἐπὶ
 τὴν βασιλείαν ἀφισόμενος. ἔτυχε δὲ διαίτας ἔχων ἐν τῇ Μα- P. 19
 κεδονίᾳ. οἱ δὲ Ἕλληνες ἀχθόμενοι τῇ διαίτῃ καὶ ὕβρει τοῦ
 βασιλέως, ὡς ἕκαστος εἶχεν αἰτίας αὐτῷ, ἐπαγόμενοι ἀπὸ
 Μακεδονίας τὸν νεανίαν ἐς τὴν βασιλείαν κατεστήσαντο. ὡς
 20 δὲ ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη, τὸν μέντοι Καντακουζηνὸν Να-
 ζηραῖον ἐποιήσατο, Μαιθαῖον τοῦνομα. ὁ τούτου δὲ πρε-
 σβύτερος παῖς, ὃν ἀπέδειξε βασιλέα τοῖς Ἑλλησιν, ἀφίκετο

1. ἐστρέψατο P

7. Ἀμουράτῃ ἐξέδοτο, ἐξέδοτο μέντοι?

Pherras urbem, adversus Susmanum Mysiae regem arma cepit. tan-
 dem cum Mysiis manus conseruit; quorum interfecit paucos, cum
 fuga evasissent inviolati ad loca Istro proxima. Susmanus inde le-
 gatis missis ad Amuratem, qui pacem orarent, foedere icto in socie-
 tatem acceptus est, ut deinceps hospes et amicus Amurati foret.
 hinc et affinis Amurati factus est, data in uxorem filia sua forma ex-
 cellente, ex Braide, quam uxorem vulneratus duxerat, progeneratam:
 alteram connubio iunxerat Graecorum regi, Andronico Ioannis filio.
 Ioannes enim regno iam expulerat Cantacuzenum, qui puerum ipsum
 gubernarat: cum arrepto Graecorum regno, filiorum quos habebat
 alterum, Emmanuelem natu minorem, misit in Peleponnesum, ut es-
 set dux Mizithrae, quae olim Sparta; natu vero maiorem, Graecorum
 regem esse iubet. Ioannes autem Andronici filius, cum iam eam
 attigisset aetatem quae rebus gerendis idonea erat, conspiratione fa-
 cta cum Graecis, rogavit ut regno praeficeretur. eodem autem tem-
 pore rex in Macedonia agebat, luxuriosiore victu et intemperantiore
 dissolutus. Graeci indignantes propter victus rationem dissolutiorem,
 et convicia regi facientes, ut quisque habebat quod crimini verteret,
 Ioannem Andronici filium in Macedoniam abductum communi assensu

μὲν τὰ πρῶτα ἐς Ῥόδον παρὰ τὸν ταύτη αὐτοῦ ἀρχιερέα, δεόμενος ἐπικουρίας τυχεῖν, καὶ ἐδεῖτο κατάγειν αὐτὸν ἐς Βιτὴν βασιλείαν. καὶ πολλὰ προῖσχύμενος ὥστε οἱ γενέσθαι τιμωρίαν τινά, ὡς οὐδὲν εὖρατο ἐπιτήδειον, παρῆν αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἐς Πελοπόννησον παρὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἐμ-5
μανουήλ, τὸν ἡγεμόνα τῆς Σπάρτης, καὶ παρ' αὐτοῦ τὴν δί-
αιταν ἐποιεῖτο. Ἰωάννης μὲν οὖν τῷ τε Ἀμουράτῃ νεωσιί
ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάντι ξυμμαχίαν ἐποίησατο, καὶ τὴν τοῦ
Μυσῶν βασιλέως θυγατέρα ἡγάγετο ἐπὶ τῷ παιδί αὐτοῦ
Ἀνδρονίκῳ, ἀφ' ἧς ἐγένοντο αὐτῷ παῖδες πρεσβύτερος μὲν 10
Ἀνδρόνικος, Δημήτριος δὲ καὶ Ἐμμανουήλ οἱ νεώτεροι, καὶ
Θεόδωρος. καὶ Θεόδωρος εἶπετο τῷ Ἀμουράτῃ ὅποι ἂν στρα-
C τεύηται, καὶ φόρον τε ὑποτελεῖς ἅμα ὄντες τῷ Ἀμουράτῃ,
ἐπισπόμενοι ὅποι ἂν στρατεύοιτο.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Δράγασιν τὸν Ζάρκου ἡγεμόνα 15
τὴν ἐν τῷ Ἀξιῷ ποταμῷ χώραν στρατευσάμενος κατεστρέ-
ψατο, ἐς φόρον τε ἅμα ἐπαγωγὴν, καὶ αὐτὸν οἱ στρα-
τευόμενον ἔπεσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐς τοσοῦτους τὸν
ἀριθμὸν ἔχοντα ἰππέας. μετὰ ταῦτα Πόγδανον τὸν ταύτη
ἡγεμόνα ὑπαγόμενος ὥστε οἱ ἔπεσθαι σὺν τῇ αὐτοῦ στρα- 20

applausuque regem designant. in into regno Cantacuzenum in Naza-
raeorum sive monachorum ordinem transtulit, quem mutato nomine
Matthaeum appellavit. huius senior filius, quem pater Graecis re-
gem destinarat, in Rhodum navigat, petiturus a sacerdote summo,
quem magnum magistrum vocant, qui insulam regebat, auxilium, quo
adiutus recuperaret amissum regnum. multis autem nequicquam per-
tentatis, quibus in suas partes sacerdotem pelliceret, ut spem auxilii
affulgere vidit nullam, ad fratrem suum iuniorum Emanuele in Pe-
loponnesum Spartae ducem iter flectit; apud quem vitae consuetu-
dinem et necessaria habuit. Ioannes autem cum Amurate in Euro-
pam transgresso societatem contraxit, filioque suo Andronico Mysio-
rum regis filiam uxorem dat; ex qua sustulit filios. Andronicus quidem
natu maximus, Demetrius vero et Emanuel et Theodorus natu mino-
res erant. Theodorus autem sequebatur Amuratem, quocumque bel-
lum avertisset. reliqui, quos modo diximus, vectigales et stipendia-
rii erant Amuratis, ipsumque comitari cogebantur, contra quoscumque
expeditionem suscepisset.

His ita compositis exercitum contra Dragasem Zarci ducem mo-
vit, regionemque iuxta flumen Axium domuit, sibi que tributariam
bellique sociam effecit. ducem quoque in potestatem accepit, quem
sub se stipendia facere iussit, equitum impetrata manu non modica
(1373). his praeclare gestis etiam Pogdanum eo loci regnantem de-
bellavit; quem sub se merere cum exercitu, quem habuerat, voluit.

τιῶν, μεγάλα ἀπεδείξατο ἔργα, ἐπιείκειαν μὲν κατὰ τὴν Κύρου τοῦ Καμβύσεω ἐπιδεικνύμενος, καὶ ὡς μειριώτατά τε καὶ ἐλευθεριώτατα προσφερόμενος τοῖς ὑπ' αὐτὸν γενομένοις D ἡγεμόσι Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν καὶ δὴ Ἑλλήνων.

- 5 Κατὰ μὲν οὖν τὴν Εὐρώπην διατρίβοντι συχνὸν τινα χρόνον καὶ πρὸς τοὺτους ἔτι διαπολεμοῦντι ἀφίκετο ἀγγελία, τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρων ἡγεμόνας ἀλλήλοις συνθεμένους ἀποστῆσαι τε ἀπὸ Ἀμουράτεω χώραν οὐκ ὀλίγην αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς στρατιὰν συλλέξαντας ὅσῃν ἠδύναντο μάλιστα ταρά-
 10 ξαι τε τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα αὐτοῦ, καὶ χώρας τῆς ἑαυτοῦ τὰ μὲν καταστρεφομένους τὰ δὲ καὶ πολιορκοῦντας οὐκ ἀνιέναι. ἐπεὶ τε δὴ τάχιστα ἐπύθετο, διαβάς ἴειτο ἐπὶ τοὺς P. 20 ἡγεμόνας παρασκευασάμενος, καὶ ἐς τὰ ἔσχατα πειρασόμενος, ἧ ἑδύνατο κράτιστα, ὡς διαμαχοῦμενος. εὐρῶν δὲ τοὺτους
 15 ἐν Μυσίᾳ στρατοπεδενομένους παρετάξατο ἐς μάχην. οἷα δὲ V. 16 μάχης ἐμπείρῳ πολλαχῆ γενομένῳ ἐμεμηχάνητο τοιοῦδε. λέγεται γὰρ ὡς ἐπεὶ θέρους ἦν ὥρα, καὶ ἠπίστατο μεσημβρίας ἐπιγιγνομένης ἐπιπνεύσειν ἐτησίαν ἄνεμον ἀπὸ ἐσπέρας. ταύτη δὲ παρεγγυῶν τῇ στρατιᾷ τὸ μέρος ἐκεῖνο κατὰ νότου λα-
 20 βεῖν, ἐς μάχην τε καθίστατο περὶ πλήθουςαν ἀγοράν, καὶ συμμίξας τοῖς πολεμίοις ἐμάχετο ἰσχυρῶς. μάχης δὲ ἀμφοῶν ἰσορροπὸν γενομένης ἐπὶ λόφον τινὰ αὐτοῦ που λέγεται ἀνά- B

5. διατρίβοντα P

6. διαπολεμοῦντα P

Amurates autem per omnia imitatus aequitatem Cyri Cambysis filii, maxima modestia et liberalitate tractabat duces Triballorum et Mysiorum Graecorumque, qui in suam potestatem concesserant.

Cum moratus esset longo tempore in Europa bello adstrictus, nuntiatur suos in Asia praefectos coniuratione facta Asianos sollicitare ad defectionem, plurimamque regionem iam ab Amurate avertisse, conscriptisque exercitibus Asiae statum quam maxime conturbare, oppida quaedam capientes, quaedam vero oppugnantes non cessare. quamprimum haec certo accepit, transitum in Asiam parat, suosque ita instruit ut hostes quam potentissime contundere et profligare posset. cum hos deprehendisset in Mysia castra collocasse, copiis in aciem eductis tale excogitavit, ut qui esset summa rei militaris scientia praeditus, stratagema. dicitur enim, cum aestatis esset tempus fervidissimum, Etesias ventos ab Occidente spirare. ibi autem suorum ordines ita disposuit ut ventum a tergo haberent praeliantes. hinc princeps praelium inibat, ubi hostium acies erat confertissima, irruens, et quam fortissime pugnans. cum autem praelium utrinque aequo Marte ferueret, ipse in editiorem tumulum conscendens, voce quam potuit maxima suos in hunc modum allocutus est. “o commi-

βῆναι, καὶ φωνῆσαι μέγα τοῖς ἑαυτοῦ τάδε. “παῖδες ἐμοὶ στρατιῶται, μέμνησθε ὑμῶν αὐτῶν ὅσα ἐπεπόνθειτε ἐν τῇ Εὐρώπῃ, τσαῦτα ἔτη διαπολεμοῦντες. τί δὴ ὑποχωρεῖτε; οὐκ ἴστε ὡς τὰ πάντα ἐφ’ ἡμῖν ἔσται, τούτων περιγενομένων; ἄγετε δὴ ἐμοὶ ἐπεσθε, ὡς ἦν μὴ ἀρτίως ἐπησθε, ταχὺ 5 περιεσομένων τῶν πολεμίων ἡμᾶς.” ταῦτα εἰπόντα τὸν βασιλέα ἐλαύνειν ὁμοσε τῷ ἵππῳ ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐς τὸ μέσον στίφος ἐμβάλλοντα· καὶ αὐτίκα ἐπιπνέοντα τὸν ἄνεμον ἀπὸ νότου τῇ στρατιᾷ ἐνοχλεῖν ἐπὶ πρόσωπον τοὺς ἐναντίους, καὶ οὕτως ἅμα ἀλλήλοις διακελευσαμένους καὶ ἐς τὸ 10 C πρόσθεν ἰόντας καὶ βιαζομένους τέλος δὴ τρέψασθαί τε καὶ ἐπιδιώκειν ἀνὰ κράτος ἀπολλύντας τοὺς πολεμίους. καὶ διαφθαρῆναι μὲν λέγεται τὰ πλείω τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ, διαφυγόντας δὲ τοὺς πολεμίους οἴχεσθαι ἀπαλλαττόμενον ἑκαστον ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ. ἐνταῦθα διαπρεσβευσαμένους σπονδάς 15 τε αἰτεῖσθαι, καὶ συμβῆναι αὐτῷ ἐφ’ ᾧ ἐπεσθαι τούτους ἢ ἂν ἐξηγοῖτο τοῦ λοιποῦ στρατευόμενος.

Ἐν ᾧ δὴ κατὰ τὴν Ἀσίαν διέτριβε καὶ περιῆει καὶ τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καθίστη πράγματα καὶ τοῖς Τούρκων ἡγεμόσι σπονδὰς ἐποιεῖτο, Σαουζῆς ὁ πρεσβύτερος τῶν παιδῶν αὐτοῦ 20 ἐν τῇ Εὐρώπῃ καταλειφθεὶς ὥστε ἐφορᾶν τε τὴν ἀρχὴν, καὶ ἦν τι ἐπὶ δεινὸν ἢ χαλεπὸν κατὰ τὴν ἀρχὴν, ἐπὶ τὸ δοῦναι

2. μεμνησθαι ἡμῶν P: corr H 18. καὶ ante περιῆει om P

litones mei, filii dilectissimi, non subit animos, quanta pericula in Europa multorum annorum durissima militia perpessi sitis? quid ceditis? an nescitis omnia in vestra fore potestate, illis superatis? agite igitur, promptis animis me sequamini. quod si cunctati fueritis, hostes nos vincent.” haec locutus admisit equum in hostem, et in confertissimos hostium cuneos se coniecit, acerrime praelians; confestimque, ut praedixerat, ventus exortus est et in hostium faciem se fudit. hinc cum mutua hortatione adversum hostes procederent, maximoque impetu eos adorirentur, primum eos in fugam coniecerunt, et insequentes plurimos trucidarunt. fertur maximam exercitus eius partem ibi intercidisse. hostes autem fuga sibi consulentes singuli ad sua dispersi sunt. hinc cum legatos misissent ad Amuratem petitum pacem, haud passi sunt repulsam. hac tamen condicione pax data est, ut se, quocumque exercitus movisset, impigre sequerentur.

Ut autem pax cum Turcis in Asia facta est, etiam res in Europa interturbatae sunt. Sauzes natus maximus filiorum Amuratis in Europa relictus est, ut eam defenderet, et si qua seditio coorta esset aut periculi quid ingrueret, curaret ut Europae res in tuto colloca-

αὐτῷ ἀσφαλῶς ἔχειν, κατιστησάμενος. οὗτος δὲ συνίστη τε D
καὶ τοὺς κατὰ τὴν Εὐρώπην ἀριστείας ὡς ἡδύνατο, μάλιστα
εὖ ποιῶν τε καὶ ἀνακτώμενος, καὶ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως τῷ
πρεσβυτέρῳ παιδί Ἀνδρονίκῳ, ὃς οἰχομένου τοῦ πατρὸς αὐ-
5 τοῦ Ἀμουράτῃ τῷ Ὀρχάνεω ἐς τὸν κατὰ τὴν Ἀσίαν πρὸς τε
ἡγεμόνας αὐτοῦ πόλεμον ἐγκατελείφθη ἐν τῷ Βυζαντίῳ καὶ
ἐπειτέτραπτο τὴν βασιλείαν, τούτῳ ἀφικόμενος ἐς λόγους ἐπει-
θέ τε ἀφίστασθαι ἀπὸ τῶν πατέρων, καὶ ἄμφω κατασχεῖν
τὴν πατρῴαν ἀρχήν, τὸν αὐτὸν σφίσιν ἐχθρὸν τε καὶ φίλον
10 ἡγουμένους, καὶ ἦν τις ἐπὶ πόλεμος, ἀμύνοντας παραγίνε-
σθαι ἀλλήλοις κατὰ τὸ δυνατὸν πάσῃ δυνάμει. ταῦτα ὡς P. 21
αὐτοῖς ἐδόκει ποιητέα, ἐσπένδοντό τε καὶ ὄρκια ἐποιοῦντο,
ἐμπεδοῦντες ὡς μάλιστα τὰ τοιαῦτα σφίσιν αὐτοῖς, ἧ ἀσφα-
λέστατα ἐδόκει ἀμφοῖν ἔσσεσθαι. ὡς δὴ ταῦτα ποιησάμενοι
15 δῆλα ἐποιοῦντο, καὶ ἠσφαλίζοντο σφᾶς παρασκευαζόμενοι, ἦν
ἐπὶ ἐς τὴν Εὐρώπην Ἀμουράτης, ὡς ἀμύνασθαι. ταῦτα
ὡς ἐπύθοντο τάχιστα γενόμενα κατὰ τὴν Εὐρώπην, καλέσας
Ἰωάννην βασιλέα Βυζαντίου ἔλεγε τοιάδε. “βασιλεῦ Ἑλλή-
νων, ἐμοί τε νεωστὶ παρὰ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ πιστοτάτων
20 ἀγγελία ἀφίκετο ὡς Σαουζῆς ὁ ἐμὸς παῖς ὑπὸ τοῦ σοῦ παι-
δὸς ἀναγνωσθεὶς ἀνήκεστά μοι βουλευόνται πράγματα. πᾶς
οὖν ἔχει μηδέν τι ἐπισταμένου σοῦ τούτων πέρι ἐς τοσοῦτον B

4. ὡς P: corr H

5. τὸν] τὴν P: corr H

τε] τοὺς H

6. πολεμῶν P: corr H

7. ἐπειθέ H, ἐπειδὴ P

8. πατέ-

ρων H, πατρῶων P

17. ἐπύθετο H

21. βουλευέται H

rentur. hic seditionem excitavit, concilians Graecorum nobilium in Europa animos. cum venisset colloquendi gratia ad Graecorum regis filium seniore[m] Andronicum, cui Byzantium regniq[ue] curam mandarat pater, cum proficisceretur cum Amurate in Asiam adversus duces isthic seditiosos, tandem eo deducti sunt ut uterque a patre deficeret suo, paternumq[ue] regnum teneret, eundemq[ue] et hostem et amicum ducerent quem alter iussisset; praeterea si quid ingrueret, alter alteri auxilio esse ne cunctaretur. haec cum ipsis visa essent, quo maioribus animis observarentur maioreq[ue] fide colerentur, iurisiurandi religio utrinque interposita est. quibus expeditis quam commodissime ex aperto praeparabantur obsistere Amurati, si in Europam transire conaretur. ubi de istis certior factus est Amurates, advocato Ioanne rege Byzantii huiuscemodi exorsus est orationem. “rex Graecorum, mihi nuper a fide dignissimis in Europa nuntiatum est Sauzem filium meum, a filio tuo coactum, instituere ad extremam me devolvere miseriam. qua ratione igitur fieri posset ut inconsciis vobis ad tantam devenerint dementiam, ut non solum meus filius tam

ἀφικέσθαι ἀφροσύνης, ὥστε μὴ μόνον ἐπιχειρῆσαι τὸν ἐμὸν
παῖδα, ἀλλὰ καὶ σὸν παῖδα συνέπαινον γενέσθαι ἐς ταῦτα;
πῶς δ' ἄνευ σῆς γνώμης τὰ τοιαῦτα γενέσθαι ἐξείη λογιζέ-
V. 17 σθαι; ἀλλ' εἰ μὲν δίκην ἐπιθήσων τῷ σῷ παιδί ἦν τινα ἂν
ἐπιπάτιοιμεν μηδ' ὀτιοῦν ὑπολογιῆ, εἴσομαι τότε σαφῶς ὡς 5
ἄκοντός σου ταῦτα ἐγένετο. ἦν δὲ ἄλλη λογιζόμενος ἄλλοῖον
ἢ ἐμοὶ δόξει περὶ τοῦ ἐμοῦ παιδὸς μὴ τιμησάμενος μὴ βού-
λοιο τίθεσθαι, ἴσθι δὴ σαντὸν ἐν αἰτία ἔξων ἐς ὑστερον."
βασιλεὺς δὲ Ἑλλήνων ἀμείβειο τοῦδε. "ὦ βασιλεῦ, οὐκ ἂν
δὴ ποτε τοῦ λοιποῦ ταύτην ἐμοίγε τὴν αἰτίαν αἰτιώμενος 10
C ἐπιθείης σὺν δίκῃ. ἢ γὰρ κάμοι γενήσεται ὁ παῖς οὗτος ὃν
σὺ ἔφησθα ἐπὶ ταῦτα ὠρμησθαι, οὐδέν τι ἤτιον ἐμοῦ συ-
νειδότος, ἤδη δὴ τότε σαφέστατα ὡς ἔχομεν εὐνοίας τε καὶ
φιλοφροσύνης περὶ σέ τε καὶ τὴν σὴν δυναστείαν. ἦν δ' ἂν
ἐπιπάτιοις δίκην ἐκείνῳ ἐπιθεῖναι με, μὴ ἂν οὕτω μεμηνέναι 15
δόξαιμι ὥστε τῷ ἐμοί τε καὶ σοὶ ἐχθίστῳ τε καὶ πολεμιωτάτῳ
διατεθειμένῳ χαρίζεσθαι, ὀτιοῦν ἐνδιδόντα τῆς δίκης." ταῦτα
εἰπὼν τῷ βασιλεῖ, ἐδέδοκτο Ἀμουράτῃ τὴν αὐτὴν ἀμφοῖν ἐπι-
θεῖναι τὴν δίκην, κατὰ ταῦτα ἄμφω τῷ πατέρῳ ἐπαιτιωμένῳ τοῖς
παισίν, ἐξορύξαι τὸ ὄφθαλμῶ ἐκατέρῳ ἐκείνοις. ὡς δὲ ταῦτα 20
ἐδέδοκτο, ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, στράτευμα ἀγόμενος ἢ
ἐδύνατο πλεῖστον. καὶ διαβάς ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἴετο ὁμοσε

11. εἰ γὰρ ἐπ' ἐμοί?

13. ἢδη] εἶση?

ἔχοι μὲν P

impia aggrediatur, verum tuus accedat auxiliator et adiutor? absque
tuo consilio haec parari quo pacto cogitare possum? verum si poe-
nas exegeris de filio tuo, quas ego dictavero, certo sciam te inscio
et invito ista contigisse. sin alia tibi quam mihi placuerit puniendi
filii sententia, scito harum turbarum culpam omnem me in te trans-
laturam." cui Graecorum rex respondet "nequaquam, o rex, hanc
culpam vere in me reiciēs. nam si nunc mihi daretur filius ille
meus, quem ais adeo impia in te patrare, sane cogniturus esses li-
quido, quam ardentissimis studiis te tuumque regnum complecterer.
sin autem mihi animadvertendi in filium negotium iniunxeris, ne me
adeo dementem fore existimes, ut quicquam gratia repressus de poe-
nae severitate remittam; praesertim cum is puniendus sit, qui tibi-
que mihi que inimicissimus et infestissimus est." rex dicendi cum
finem fecisset, placuit ut uterque parens suum filium simili poena,
cum crimen utriusque simile foret, feriret. poena autem erat con-
stituta, videlicet ut utriusque oculi eruerentur. haec ubi sunt de-
creta, copiis quam potuit maximis succinctus festinavit in Europam.
quibus transvectis in Europam, summo studio contendit adversus
filium in eum locum, ubi eum cum Graecorum regis filio castra com-

ἐπὶ τὸν παῖδα, ὅπῃ δὴ ἐπυρθάνετο αὐτὸν ἐνοστρατοπεδευόμε- D
 νον σὺν τῷ Ἑλλήνων βασιλέως παιδί. οἱ δὴ τὸ Εὐρώπης
 στρατεύμα συλλέξαντες ἐστρατοπεδεύοντο ἐν χώρῳ τινὶ Βυ-
 ζαντίου Ἀπικριδίου καλουμένῳ, οἱ δὴ τοὺς τε Ἑλληνας ἅμα
 5 καὶ τοὺς ἀρίστους ἀπ' Εὐρώπης συλλέγεσθαι οἱ ὡς μάλιστα
 ἐλογίζοντο. ἐνταῦθα δὴ ἐπὶ χαράδρῳ τινὶ ὡς ἐπὶ χάρακι
 ἐστρατοπεδεύετο Σαουζῆς Ἀμουράτεω παῖς, τὸν πατέρα ἐπιόν-
 τα οἱ ἐπιδεχόμενος. Ἀμουράτης δὲ ὡς ἐνταῦθα κατέλαβε
 τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ τοὺς Ἑλληνας στρατοπεδευομένους, συν-
 10 ταξάμενος ἐπήει ὡς συμμύζων αὐτίκα τοῖς ἐναντίοις. ὡς δὲ
 ὑπὸ τῆς χαράδρας διεκωλύετο, ἐστρατοπεδεύσατο καὶ αὐτός. P. 22
 συνέβαλλον, ἧ̄ ἐνεχώρει, Ἑλλήνων τινὲς τοῖς τοῦ Ἀμουράτεω
 στρατιώταις, καὶ ἐτρέψαντο τούτους, ὡς λέγεται. ὡς δὲ
 ἐφαίνετο χαλεπῶς ἔχειν τὸν χώρον ἐκεῖνον μάχῃ συνάψαι
 15 τοῖς πολεμίοις, νυκτὸς ἐλάσας ἐναντίον τοῦ στρατοπέδου ἐπὶ
 τὸ χεῖλος τῆς χαράδρας, ὡς ἐγγυιάτω γενόμενος τοῦ στρατο-
 πέδου τῶν πολεμίων ὡς ῥᾶστα ἐπακούοιτο, φωνῇ τε μεγάλη
 ἐπικαλούμενος ὀνομασῑ ἄνδρα ἕκαστον, ὡς εὐκλείζων ἅμα
 τῶν πεπραγμένων ἐκάστῳ, εἴ τῳ φιλότιμον πρόποτε ἢ ἀγαθὸν
 20 ξυνηρέχθῃ γενέσθαι. μετὰ δέ, εὐφημίζοντα ἕκαστον, παρὰ
 τὸ χεῖλος διυπεύοντα λέγεται ἐπειπεῖν τοιάδε “Ἄνδρες ἦρωες,
 ποῦ δὴ οἴχεσθε, ἀπολιπόντες ἐμὲ τὸν πατέρα ὑμῶν; ποῦ

4. Ἀπικριδίον Η

16. ὡς ἂν ἐγγ.?

18. ὡς] καί?

munivisse acceperat. qui quidem coacto in Europa exercitu castra-
 metati sunt in Byzantii quodam loco, Apicridium dicto; quo sane
 congregatos esse constabat Graecos et optimos quosque ex Europa.
 ibidem iuxta torrentem quendam, quo quasi vallo muniebatur, castra
 locavit Sauzes Amuratis filius, patris adventum expectaturus. Amu-
 rates cum exploratum haberet filium suum, additis Graecis, in prae-
 dicto loco castra posuisse, composito agmine accedit, praeliaturus cum
 hoste. cum autem praelium prohiberet torrens, etiam ipse torrenti
 castra imposuit. fama est Graecorum quosdam congressos cum Amu-
 ratis militibus eos fudisse. deinde cum cognovisset locum istum ad
 praelium committendum minus esse opportunum, noctu profectus e
 regione castrorum hostilium ad oram torrentis quam proxime ad ho-
 stium castra accedit. hinc cum facile exaudiri posset, sublata voce
 singulos nominatim inclamavit; quorum egregia facta locis tempori-
 busque notata, oratione secunda extollebat. deinde cum singulos
 satis collaudasset, equo transiit torrentem, et talem orationem ha-
 buisse fertur. “viri heroes, quo fugitis relicto me, patre vestro?
 quare praeceptoris vestri disciplinam abiicientes, ad filium meum
 convertimini desertorem? qui ubi primum captus in meas venerit

Β τοῦ διδασκάλου τῆς διδασκαλίας ὑμῶν ἀφόμενοι ἐπὶ παιῖδα ἐτράπεσθε ἔτι ἀπαλλάττοντα, ὄν, ἐπειδὴν ἐς χεῖρα ἐμὴν ἀφί- κηται, συλλαβὼν μαστιγῶσω, οὐδέν τι ἄλλο λυμηνάμενος τὸν νεανίαν, ἂν μέντοι μόνον ὑμῖν βουλομένοις ἐξῆ ἑκείνον τοιαῦτα ποιῆσαι. ἦν δὲ ἄλλοι πειρώμενοι τῆς γνώμης ἐμοῦ 5 ἐθέλητε διὰ μάχης ἵεσαι, ἵστε δὴ ὡς ὑμῶν οὐδέν ὑγιὲς ἐσεῖται τοῦ λοιποῦ. δεῦρο δὴ οὖν ἴοντες παρ' ἡμᾶς μηδ' ὀτιοῦν ὑπολογίζεσθε αἰδοῖ τῆς ἡμετέρας ἀρετῆς, καὶ ὑπὸ παιδὸς μαστιγία αἰσχύνεσθε τοιαῦτα ἐπιτηδεύοντες. καὶ ἐπόμνημι τὸν τὴν ἀρχὴν τήνδε ἐμοὶ ἐπιτρέψαντα μηδένα μηδὲν ἔτι ἀνήκε- 10 σιόν τι ἐργάσεσθαι." ταῦτα ἀκούσαντας τοὺς Σαούζεω στρατιώτας αἰδεσθῆναί τε λέγεται τὴν βασιλέως φωνὴν (φωνεῖν τε γὰρ διάτορον μάλιστα δὴ ἀνθρώπων) καὶ περὶ σφῶν αὐτῶν δεδιέναι, τὴν τύχην αὐτοῦ καὶ ἀρετὴν ἐξεπισταμένους.

V. 18 καὶ οὕτω πεισθέντας, ὡς ἐδίδοσαν σφίσιν αὐτοῖς λόγον ἐπὶ 15 τῷ γεγονότι, νυκτὸς ἐκείνης ἀπαλλάσσοντο ἐκ τοῦ στρατοπέδου, ἀπιόντες ἢ ἐκάστῳ προεχώρει, τοὺς δὲ πλείους ἀφικόμενους παρὰ τὸ Ἀμουράτεω στρατόπεδον παραιτεῖσθαι ὡς ἀνάγκη προηνεγμένοι συνελέγησαν ἐς τὸ Σαούζεω στρατόπεδον. αἰσθόμενος δὲ ὁ Σαουζῆς ἀποδιδράσκοντας τοῦ στρατοπέ- 20 δου τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ, σὺν τοῖς ἀρίστοις, οἷς ἑώρα εὐνουστάτοις αὐτῷ, ὄχετο ἐπὶ τὸ Διδυμότοιχον, συνεπισπομέ-

2. ἀπτάλλοντα? ἀπαλὸν ὄντα H 5. δὲ ἀποπειρώμενοι H
8. ὑπὲρ? μοx H μαστιγίου. 11. τοῦ P

manus, tergo suo poenas pendet. nam flagellis caedetur, si modo id per vos mihi licuerit; nec quicquam mali aliud adolescentis perpetietur corpus. sin spreta hac sententia mecum volueritis decernere ferro, pro certo habetote vos ad summam abituros miseriam, nec meam bonitatem unquam experturos. agite ergo, ad nos transite, nihil mali suspicantes. nec ob nostrae virtutis reverentiam, nec etiam propter filii flagellationem, ad me confluere erubueritis. iuro per eum cuius ope ad istud insigne imperium conscendi, me nihil mali cuiquam vestrum illaturum." fama est Sauzis milites his auditis nonnihil confusos voce regis, quae erat clarissima, sibi que timuisse male, virtutem eius et fortunam optime callentes. attamen persuasi auctoritate dicentis, cum inter se multum essent collocuti, nocte ea quae insequabatur castra deserunt; et quo cuique opportunum videbatur, eo dirigebat gressum. plurimi cum Amuratis castra intrassent, deprecati sunt culpam, factum excusantes, se non sponte, verum necessitate circumdatos, castra Sauzis esse secutos. Sauzes ubi intellexit milites suos e castris aufugisse, nec non illos quos sibi fidissimos iudicabat abiisse, concessit Didimotychum. secuti sunt eum Graeco-

ων καὶ τῶν παιδῶν ὅσοι ἐς τόνδε οἱ συνεπιλαβομένων τὸν D
 πόλεμον ὡς προθυμότερα, καὶ συμπροθυμούμενος ἐδόκει τού-
 των ἀντιλαβέσθαι ἢ ἐδόκει ἐρωμενέστατα. πυθόμενος δὲ
 Ἀμουράτης ἤλαυνε κατὰ πόδας, καὶ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. οἱ
 5 δὲ σὺν τῷ Σαουζῆ λιμῶ πιεζόμενοι, ἅτε σίτου οὐκ εἰσενε-
 χθέντος ἐς τὴν ἀκρόπολιν πρότερον καὶ ἐν βραχεῖ ἐπιλελοι-
 πότες, παρεδίδοσαν σφᾶς αὐτοὺς χρῆσθαι ὡς ἂν μάλιστα
 αὐτῷ δοκοίη. Ἀμουράτης δὲ τὴν πόλιν λιμῶ παρασησάμε-
 νος εἶλε τὸν παῖδα αὐτοῦ Σαουζῆν, καὶ λαβὼν ἐξέκοψε τῷ
 10 ὀφθαλμῷ αὐτοῦ. τοὺς δὲ ἄλλους κελεῦσαι αὐτὸν δεδεμένους
 ἐπὶ κεφαλὴν κατὰ κρημνῶν κατενεχθῆναι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς P. 23
 τὸν ποταμὸν. τὸν δὲ ἐσκηνωμένον παρὰ τὸν ποταμὸν καὶ
 θεώμενον ἐπιφερομένους τοὺς τε ἀρίστους ἐπὶ κρημνὸν σὺν-
 δυο τε ἅμα καὶ σύντρεις ἀνακαγχάζειν, οἷς ἐπισπεύδοντα
 15 κνσὶ λαγῷ ἐπιδιώκουσι, παῖδας τῶν παρ' ἑαυτῷ ἀρίστων, σὺν
 τῷ Σαουζῆ ἀπιόντας, ἐκέλευσε τοὺς πατέρας αὐτῶν αὐτοχειρῶ
 διαχρήσασθαι. δύο δὲ τούτων λέγεται, μὴ ἐθελήσαντας τοὺς
 παῖδας αὐτῶν ἀποκτεῖναι, αὐτοὺς τε ἅμα ἀνελεῖν καὶ τοὺς
 παῖδας αὐτῶν κελεῦσαι ἀνελεῖν. γνώμη δὲ ἔφρασκε τῶν πα-
 20 τέρων ἀφικέσθαι τοὺς παῖδας ἐπὶ τὸν Σαουζῆν, καὶ ἀφικέ-
 σθαι ταλαντευομένων αὐτῶν ἐπ' ἀμφοτέρα. ταῦτα δὲ ποιη- B
 σάμενον ἐπιτεῖλαι, πέμψαντα ἄγγελον, τῷ Ἑλλήνων βασιλεῖ
 τὸν παῖδα τὰ αὐτὰ τούτῳ ποιῆσαι, ἢ συνέθετο αὐτῷ τὴν

14. οἷς] οἷα?

15. λαγῷ] cf. Hammer I p, 192

rum filii; quorum auxilio subnixus res quam animosissime gerebat. Amurates comperto filii discessu, e vestigio insecutus est, urbemque obsidione circumdedit. illi qui erant cum Sauze, fame oppugnati, cum antea nullum frumentum in arcem congessissent, semet fidei Amuratis sine pactionibus tradidere. Amurates itaque cum urbem fame enectam accepisset, etiam Sauzem filium cepit; quem oculis privari iussit. Graecos autem reliquos ex urbe victos praecipites in flumen subiectum deiici imperavit. castris autem iuxta flumen fixis, spectabat optimates Graecorum ut praecipitarentur ex urbe, nunc binī, deinde et terni. studio deinde spectandi addictus, cum intervenisset ex improvise lepus a canibus agitatus, fertur cachinum sustulisse. posthaec parentibus eorum qui se iunxerant Sauzi seditionem concitanti, praecepit ut filios necarent suis manibus. patres duo fuere, qui noluere tam crudele exequi imperium. hinc et ipsi trucidati sunt simul cum filiis. nam dicere solebat nequaquam istos citra consilia parentum defecisse ad Sauzem. nunc autem cum fortuna utantur dubia, eos nutare in utramque partem. his ita expe-

ἀρχὴν. κάκεινον δέ φασι λαβόντα τὸν παῖδα αὐτοῦ ὕξει ζέοντι κατενέγκαι τὸ ὄφθαλμῷ.

Τότε μὲν οὖν οὕτως ἐτελείτα ἀμφὶ τόνδε τὸν πόλεμον· μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς Ἐμμανουήλος ὁ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως παῖς Θέρμην τὴν ἐν Μακεδονίᾳ, Θεσσαλονίκην ἐπικαλουμένην, 5 ἐπιτροπεύων διύθυνε, καὶ τινος λαβόμενος ἐπιστάτου ἀμφὶ τήνδε τὴν χώραν τῇ Φερρῶν πόλει ἐπιβουλεύων ἑάλω, πρὸς δὲ καὶ νεώτερα πράττων πρὸς Ἀμουράτην, ἐπιπέμψας Χα-
C ρατίνην ἄνδρα μέγα δυνάμενον, διὰ σύνεσιν δὲ τὰ ἐς πόλεμον οὐδενὸς τῶν παρ' ἑαυτῷ λειπόμενον, ἐπέτελλε τὴν Θέρμην 10 αὐτῷ παραστησάμενον ἔχειν, ἄγοντα τὸν τοῦ βασιλέως Ἰωάννου παῖδα. Χαρατίνης μὲν δὲ ἐν τούτοις ἦν· Ἐμμανουήλος δὲ αἰρήσεσθαι τὴν πόλιν οἰόμενος ταχὺ ὑπὸ Χαρατίνεω, ἅτε τῶν πραγμάτων τῶν ἐν τῇ πόλει πονηρῶς ἐχόντων καὶ ἐπ' οὐδενὶ ἀγαθῷ οἱ ἀποβεβηκότων (αὐθαδέστερόν τε γὰρ αὐτῷ 15 ἀχθόμενοι ἐχρῶντο οἱ τῆς πόλεως ἢ ὡς ἐχρῆν), ὡς εἶχε, τάχιστα ἀπηλλάττετο διὰ θαλάσσης, ἐπὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐν νῆϊ ἔχων ἀπιέναι. ὡς δὲ ἐπιπέμπων αὐτῷ ὁ πατὴρ προηγόρευεν ἄλλον πῆ ἀπιόντα ἀπαλλάττεσθαι, ὡς οὐκέτι αὐτῷ
D ἐνὸν δέχεσθαι διὰ δέος τοῦ Ἀμουράτεω, ἔγνω δεῖν ἐς αὐτόν 20 ἵεσθαι τὸν Ἀμουράτην, παραιτησόμενον εἴ τι μὴ ἐν δέοντι διαπραξαμένῳ αὐτῷ μεμελέτηκεν. Ἀμουράτης δὲ πυνθα-

2. κατενέμαι Γ

22. μεταμεμέληκεν?

ditis nuntium mittit ad Graecorum regem, ut filium suum plecteret, sicuti initio convenerat; qui infundens oculis eius acetum fervidum, visum ei ademit.

Talem finem isti bello imposuit (1385). postea cum Emanuel, regis Graecorum filius, Macedoniae Thermam, quam Thessalonicam nominant, regens, et auxilium nactus, deprehensus esset Pherris urbi insidias struere resque novas contra Amuratem moliri, misso Charatine, potentissimo viro et militari scientia nulli postponendo, ei praecepit ut Thermam occuparet, nec reverteretur, nisi adducens filium Ioannis regis vinctum. his quidem Charatines efficiendis praecipue intentus erat. Emanuel cum praesentiret urbem non posse sustinere Charatinis vires, cum alioqui urbis res essent comminutae nec quicquam boni prae se ferrent (nam contumeliosius illum tractabant quam fieri par erat, viro maxime infensi) quapropter animo agitabat quam ocysissime mari contendere ad patrem. pater autem misso nuntio cum edixisset ut alio quam ad se diverteret, quasi eum non amplius excipere auderet, Amuratis metu, statuit ire ad Amuratein, huncque suppliciis fatigare, ut sibi admissorum impunitatem concedat. Amurates cognito filium regis ad se venire, eius admodum gavisus est ge-

ἰόμενος τὸν βασιλέως παῖδα ἐπ' αὐτὸν ἀφικνεῖσθαι ἠγάσθη τε V. 19
 αὐτὸν τῆς γενναιότητος, καὶ ἀπαντήσας ἢ πρότερον εἰώθει
 ποιεῖν αὐτῷ ἐπελαύνοντι ἔπειτα προσεῖπε, καὶ ἐπισχόντι
 βραχὺ οὕτω διελέχθη. [μετὰ δὲ ταῦτα προσγελάσας αὐτῷ
 5 ἔλεγε τοιάδε.] “ὦ παῖ βασιλέως, ὡς μὲν σὺν δίκη τῇ ἐμῇ
 χώρα νῦν, πρότερον δὲ ὑμετέροσ' οὔσῃ ἐπιβουλεύων ἕάλως,
 καὶ ταῦτα ὅσα διεπράξω σὺν δίκη διαπεπραγμένος εἴης, ἐπι-
 σταμένῳ μοι ταῦτα ἐστί, καὶ ἤδη συγγνώμην σοι παρεχόμε-
 νος ἐν τῷ παρόντι, ὄρα μὴ εἰσαυθίς ἀλῶς τοιοῦτον ἐς ἐμέ P. 24
 10 καὶ τὴν ἐμὴν ἀρχὴν διαπρατιόμενος εἴης. ἐμέ τε γὰρ καὶ
 θεὸν ἅμα τὸν τοῦδε κηδόμενον, ἀποδεδειχῶς ἤδη φαυλότατά
 σε δὴ διαγενόμενον· ὡς ταύτῃ ἄμεινον ἔχει γενόμενος, ἐφ'
 ὑμῖν τὰ τῆς Εὐρώπης πράγματα.” “ἀλλ' ἐγώ,” ἔφη ἐκεῖνος,
 “καὶ θεὸν αὐτὸν παρὰ σοῦ ἢ ἔχει ὡς ἄριστα διαίνοντα αἰ-
 15 σθόμενος ἦια ἐπὶ σέ, ἐν τισαύτῃ αἰτίᾳ γενόμενος, ὡς ἂν μοι
 ἐπιτηδείως σχοίης ἐφ' οἷς πεπλημμέληται μοι ἐπὶ σέ καὶ τὴν
 σὴν βασιλείαν.” οὕτω δὲ καὶ Ἀμουράτης συνέγνω τε αὐτῷ
 τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐπιπέμπων ἐκέλευε τὸν B
 20 παῖδα αὐτοῦ δέχεσθαι· ὁ δὲ ἐποίησε τε ἢ ἐνετείλατο, καὶ τὸν B
 Θεόρμην παραλαβὼν καὶ τοὺς ξυναφειστώτας δουλωσάμενος
 μέγα εὐδοκίμει παρ' Ἀμουράτῃ, καὶ πρόσθεν μέγας ὢν παρ'
 αὐτῷ καὶ μέγιστον δυνάμενος.

3. ἐπισχόν τ H
 μοx διαιωῶνια?
 τήνδε P

12. γενόμενα ἐφ' ἡμῖν H
 15. σέ] δὲ P

14. περι? et
 19. ἢ] οἷ P, οἷα H
 20.

nerosa indole. cui cum processisset, ut antea consueverat, obviam,
 primo eum allocutus est. deinde paulisper silentium tenentem, cum
 eum reprehendisset, renidenti ore sic locutum esse accepimus. “o fili
 regis, iure quidem convinceris, quod regioni nostrae, antea vestrae,
 insidiatus sis; et quaecunque feceris, iuste te fecisse compertum
 habeo. nunc autem cum tibi praeteritorum veniam impertiar, cave
 deinceps talia adversus me meumque regnum coneris. mihi enim et
 huius rei curatori deo satis declarasti te pessimum esse factum. ita-
 que ubi melior nunc factus fueris, etiam res Europae sub vobis me-
 lius sunt habiturae.” “at ego” inquit ille, “sciens deum omnia quam
 optime agere, ad te veni tot criminibus irretitus, rogaturus veniam
 eorum quae in te regnumque impie commisi.” his dictis veniam de-
 dit Amurates; et ad patrem suum eum remittens, iussit ut filium
 cum bona gratia susciperet. qui imperata faciens filium illico ad-
 mittebat Byzantium. Charatines occupata Therma, et defectoribus in
 servitutem redactis, plurimum gloriae invenit apud Amuratem, cum
 antea multum, nunc plurimum apud eum polleret.

Λέγεται μὲν περὶ Χαρατίνεω πολλὰ ἄξια λόγου, ὡς ὑποτιθεμένου Ἀμουράτη τὰ δέοντα καὶ τὰ πλείω ὑψηροῦντος διαπραττεσθαι μεγάλα ἅττα κατὰ τε Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην· καὶ λόγοι δὲ αὐτοῦ πρὸς Ἀμουράτην ἀπομνημονεύονται, ἐρίζοντος αὐτῷ περὶ συνέσεως καὶ στρατηγίας. ἐρομέ-5
 του γὰρ αὐτοῦ λέγεται “Ἀμουράτη ὦ βασιλεῦ, πῶς ἂν δὴ μάλιστα στρατηγῆ, ἕως ἂν βούλοιτό οἱ γενέσθαι, τούτων ῥαδίως ἐπιτυγχάνοι;” τὸν δὲ φάναι λέγεται “εἴ τε στοχαζόμενος, καὶ τοὺς στρατιώτας ὡς οἶόν τε μάλιστα εὐεργετῶν.” τὸν δὲ ἐπανερέσθαι “καὶ πῶς ἂν δὴ” εἰπόντα “στοχαζοίτο 10 ὀρθῶς;” τὸν δὲ φάναι “εἰ μετροῦν τὰ εἰκότα μὴ σφάλληται περὶ τὰ μέτρα.” ἐνταῦθα καγχάσαι λέγεται Χαρατίνην πάνν μέγα, καὶ ἐπειπεῖν “Ἀμουράτη ὦ βασιλεῦ, σωφρονεῖν ἄριστ’
 D ἂν δοκοίης. πῶς δ’ ἂν μετροίη, ἂν μὴ παρῶν ἑκάτερα θεωρηῆ, τὰ τε δέοντα καὶ τάναντία τούτων, καὶ τῶν μὲν ἀπέ-15 χοίτο, τὰ δὲ αὐτῷ μεταδιώκοι ἐλόμενος, φθάνων τε τὸν τούτων καιρόν, τὰ δέοντα;” διὰ ταῦτα δὲ ταχυτήτα αἰνιττόμενος προφέρειν μέγα τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐς τὸ μέγα καταεργάζεσθαι, ὡς οὐδὲν ἄλλο πρὸ ταχυτητός τε καὶ σπουδῆς τὸν γε στρατηγὸν χοῆναι ἐπιτηδεύειν, καὶ πανταχοῦ παραγενόμε-20

6. στρατηγός, ὅσα ἂν β. ? 15. καὶ add H

Extant enim huius Charatinis plurima memoratu digna, ut qui Amurati optima suggesserit consilia; et pleraque egregia opera in Asia Europaque facta huius ex industria provenere. extant viri huius sermones quidam memoratu dignissimi, quos cum rege habuisse fertur, contendens cum eo super illis quae ad prudentiam rei que militaris scientiam attinent. nam eum interrogationem instituentem, dixisse memorant. “rex Amurates, quo pacto res bellicae administrandae sunt, ut eo quod desideras tuis copiis effici potiare?” regem aiunt respondisse “si singulis occasionibus, ne aufugiant, diligenter fuero intentus; praeterea, si plurimis beneficiis militum animos mihi devinxero.” Charatinem subiecisse audio “at qua ratione occasiones non omiseris, praeterea scopum tuae militiae attigeris?” regem intulisse “si animo diligenter verisimilia quae ad scopum spectant pensitaverim; et in istis quae ad scopum faciunt non aberravero.” hinc tradunt Charatinem in maximum effusum cachinum dixisse “rex Amurates, plurima sapientia te instructum esse cerno. at quo pacto verisimilia diligenter animo expendas, nisi praesens utraque experimentis cognoveris, quae fieri quaeque non fieri oporteat? haec in consultatione ut respuas, illa ut maxima cura deligas.” ista ubi praecesserint, significat etiam requiri celeritatem, quae plurimum momenti ad res praeclare gerendas habet, ut nihil magis ducem quam celeritatem et indefessam curam in agendo et consultando sectari oporteat. praesens esse

νον ὅποι ἂν δέοι πη παρῆναι. ταῦτα μὲν οὖν διειλεγμένους ἀλλήλοις ἀποδείκνυσθαι γνώμας οὐ τοῦ δέοντος ἐλλίπεῖς.

Ἀμουράτης μὲν οὖν διῶν ἀπανταχῆ ὡς τάχιστα, δέους P. 25
 τε ἐπλήρου ἀπαντα καὶ φυλακῆς, Χαρατίνη χρώμενος ὑπὲρ
 5 ρέτη τῷ πάντα ἀρίστῳ καὶ ἐς τὸ συλλαμβάνειν αὐτῷ καὶ
 ὀτιοῦν ξυνεπιλαβέσθαι, καὶ ἐπιτηδείως ἔχοντι ἐς τὰ μάλισ-
 στα, καὶ οὐκ ὀλίγα ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῷ ποιησαμένῳ κατὰ
 τὴν Εὐρώπην. ὑπηγάγετο μὲν οὖν τοςάδε ἔθνη καὶ ἡγεμόνας
 τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐς φόρων τε ἀπαγωγὴν καὶ συνεπομέ-
 10 νους αὐτῷ ὅποι ἂν στρατεύοιτο. Ἑλλήνων βασιλεῖς εἶχε οἱ V. 20
 στρατευομένους. Ἐμμανουήλῳ δὲ ἠρέσκετο μάλιστα δὴ ξυμ-
 πάντων Ἑλλήνων. εἶχε δὲ καὶ τῶν Μυσῶν βασιλέα, πρὸς δὲ
 καὶ Δράγασιν τὸν Ζάρκου παῖδα καὶ Μπόγδανον τὸν τὴν Ῥο-
 δόπην κατέχοντα καὶ ἄλλους τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἡγεμόνας
 15 καὶ Τριβαλλῶν καὶ Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν. τούτων δὲ ἀπάν- B
 των κατεστρατευμένων, καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡγεμόνων αὐτῷ
 συνεπομένων ἐς τοὺς πολέμους ἦλανε δὲ τελευτῶν. ὡς μὲν
 οὖν Ἕλληνες κατεστραμμένοι ἐδεδούλωντο Ἀμουράτῃ τῷ Ὀρ-
 χάνεω, καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, καὶ νῦν δὲ τοςάδε ἂν
 20 λέγοιτο ἐς ὑπόμνησιν ἱκανῶς.

Ἰωάννης γὰρ ἐπεῖτε κατέσχε τὴν βασιλείαν, συνελάσας

5. τῷ] τὰ?

10. στρατεύοιτο P: corr H

11. δὲ P

negligat, ubicunque sua praesentia opus fuerit. talia cum inter se conferrent sermocinantes, pronuntiarunt sententias, quantum pertinere videtur ad res gerendas, nequaquam inutiles.

Amurates quocunque movisset exercitus, statim metus adversariis oboriebatur. hincque accurate loca sua muniebant. usus est opera Charatinis viri optimi, qui in omnibus quaecunque rex facere aggrediebatur, operam suam locavit indefessam, regique maxima necessitudine devinctus fuit. adiutus ab isto viro non modica fecit, quae tendebant ad subiugandum sibi Europae imperium. tot sibi subegit gentes, tot in Europa duces stipendium pendentes; praeterea Graecorum gentes, quae cogebantur, quocunque terrarum duxisset, Amuratem militantem subsequi. Emanuele prae omnibus Graecis plurimum delectabatur. in Amuratis potestatem devenit rex Mysiorum Drageses, Zarci filius, nec non Pogdanus, qui Rhodopen imperio tenebat. accessere in dicionem et alii Europaei duces, Triballorum videlicet, Graecorum et Albanorum. his omnibus imperio suo admotis, etiam Asianis ducibus stipatus, deinceps quoslibet bello lacessere statuit. Graeci quo pacto ex regno in servitutem ceciderint, iam ante explanavimus. praedicta nunc breviter in memoriam revocare iuvat.

Ioannes ad regni gubernacula evectus Cantacuzenum, antecessor Chalcocondylas.

Καντακουζηνὸν τὸν πρόσθεν βασιλεύοντα Ἑλλήνων ἐς τὴν
 Ναζηραίων δίαίταν, ἐνεώρα γε τὰ Τούρκων πράγματα ἐπὶ
 μέγα χωροῦντα δυνάμειος, ἀπέπλευσεν ἐς Ἰταλίαν. καὶ πρῶ-
 στα μὲν ἐπὶ Ἐνετοὺς τραπόμενος, ἐπικουρίας μὲν οὐδέν τι
 ἀξίας λόγου τυχῶν, ἐδανείσατο χρήματα, ἐν τῷ ἔχων ἐπὶ τὸν 5
 Γαλατίας βασιλέα ἀπιέναι. ἀφίκετο μὲντοι καὶ ἐπὶ τοὺς λοι-
 πούς τῶν πρὸς ἐσπέραν ἡγεμόνας, δεόμενός τε ἐπικουρίας καὶ
 ἀποπειρώμενος ὡς οἶόν τε μάλιστα αὐτῶν. παριῶν τε ἐπὶ
 τῶν Κελτῶν βασιλέα κατέλαβε μὲν τὰ οἴκοι αὐτῷ διεφθο-
 ρότα καὶ πάνν δὲ ἔχοντα μοχθηρῶς, τυχεῖν οὐδενός ὦν 10
 ἔνεκα ἀφίκετο ἐπὶ Ἰταλίας. ἐπανὼν δὲ ἐπ' οἶκον, ὡς ἐγέ-
 νετο κατὰ τοὺς Ἐνετούς, καὶ τὸ δάνειον οὐκ εἶχεν ἀπαι-
 τούμενος ἀποδιδόναι ὃ ἐδανείσατο ἀπιῶν ἐπὶ Γαλατίαν, κατε-
 σχέθη τε αὐτοῦ ὑπὸ Ἐνετῶν, οὐ μεθιεμένων αὐτὸν ἀποπλεῖν
 οἴκαδε, ἄχρισ ἂν μὴ ἐκτίσῃ τὸ χρέος τοῖς δανεισταῖς. ὁ δὲ 15
 Δὲν ἀπορία γενόμενος, ἐπιπέμπων ἐς Βυζάντιον παρὰ Ἀνδρό-
 νικον τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπιετραμμένον τὴν βασιλείαν, ἡξίου
 χρήματα ἔξευρόντα ἀπὸ τε τῶν ἱερῶν κειμηλίων καὶ ἄλλων
 τῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν πέμψαι οἱ ἱκανὰ ἀπολῦσαι αὐτόν, καὶ
 μὴ περιδεῖν αὐτόν ἐν φυλακῇ ὄντα πάνν πολὺν διατρίβειν 20
 χρόνον. ὁ μὲν οὖν Ἀνδρόνικος ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιεῖτο τὰ ἐπε-
 σταλμένα αὐτῷ, οἷα περὶ τὴν βασιλείαν μαλακιζόμενος καὶ

2. τε?

8. αὐτῷ P: corr H

10. ὡς τυχεῖν?

rem suum, Nazaraeum sive monachum fieri compulit. deinde cum animadverteret res Turcorum incredibili augeri successu, navigavit in Italiam. primo adiit Venetos, oraturus auxilium. ubi cum parum auxilii esset consecutus, accepta a foeneratoribus magna pecuniae vi decrevit ad Galliae abire regem. nec omisit reliquos Occidentis principes, quos omnes quam maxime sollicitabat ad auxilium ferendum. cum venisset ad Gallorum regem, etiam huius res bello et seditione agitari cernit et admodum adversa uti fortuna. nec interim quicquam auxilii in Italia tulit. reditum maturans, cum venisset Venetias, non potuit usuras eius sortis exolvere quam a foeneratoribus mutuo acceperat. profecturus inde in Galatiam retentus est a Venetis, non sinentibus eum pedem usquam ferre, donec satisfacisset creditoribus. his rebus anxius misit Byzantium ad Andronicum filium, cui regnum commiserat, rogans ut pecuniam compararet tam ex ecclesiasticis quam ex reliquis regni thesauris; quam deinde ad se mitteret, ut se a creditoribus redimere posset: nec se negligeret iam longo tempore in carcere agentem. Andronicus his cognitis parum animum intendebat, cum nimis regno gauderet patremque despiceret. attamen ei

τῷ πατρὶ οὐδὲ πάνυ τι ἀρεσκόμενος. ἐπισιέλλων ἔφρασκε μήτε
 τοὺς Ἑλληνας ἐπιτρέπειν αὐτῷ χρῆσθαι τοῖς ἱεροῖς, μήτε
 αὐτὸν ἄλλοθεν ποθεν οἷόν τ' εἶναι χρήματα ἐξευρεῖν, ἐκέλευέ P. 26
 τε ἄλλη τραπόμενον μὴ διαμέλλειν κήδεσθαι ἑαυτοῦ, ὅπως ἂν
 5 ἀπολύοιτο τοῦ χρέους. Ἐμμανουήλος δὲ ὁ νεώτερος βασι-
 λέως παῖς, πυρθανόμενος οἷ ἀνάγκης ἀφίκετο ὁ πατὴρ αὐτοῦ
 βασιλεὺς ὑπὸ Ἑνετῶν, εὐρῶν χρήματα καὶ πορισάμενος ὅσα
 ἠδύνατο, ὅτι τάχιστα ἐπέβη νηός, καὶ διαπλέων ἐς τὴν Ἑνε-
 τῶν πόλιν ἀφίκετο, τὰ τε χρήματα φέρων ἀπέδωκε τῷ πατρὶ,
 10 ὅσα ἐπορίσατο κατὰ τὴν Θέρμην, ἣν τινα ἐπετέτραπτο καὶ
 καταλέλειπτο ἐπιτροπεύειν. καὶ ἑαυτὸν δὲ ἄγων παρείχετο
 χρῆσθαι τῷ πατρὶ, ὃ τι ἂν βούλοιο. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε
 ὤκειῶσθαι Ἐμμανουήλον τῷ πατρὶ ἐς τὰ μάλιστα συνήθη B
 ὄντα, Ἀνδρόνικον δὲ ἀπεχθάνεσθαι τὸ ἐντεῦθεν μεγάλως· καὶ
 15 τὸ μέγα δὲ ἔχθος ἀρξάμενον ἀπὸ τούτου ξυμβῆναι ἀλλήλοις,
 τὰ τε ἄλλα σφίσι καὶ ἐς τὴν βασιλείαν διαφερομένοις. ὁ
 μὲν οὖν βασιλεὺς Ἑλλήνων, οἷς ἦκε φέρων χρήμασιν Ἐμμα-
 νουήλος, τὰ χρέα τε ἀπελύετο πρὸς τοὺς Ἑνετούς, καὶ ἐπὶ
 Βυζάντιον ἐπανιῶν διεπρεσβεύετο πρὸς βασιλέα Ἀμουράτη,
 20 πέμπων τόνδε τὸν παῖδα αὐτοῦ τὸν νεώτερον ἐπὶ τὰς Θύρας V. 21
 αὐτοῦ. ἠξίου τε αὐτὸν ὡς οἷόν τε μάλιστα θεραπεύειν καὶ
 σοιοτρατεύεσθαι ὅποι ἂν κελεύοι, καὶ προσέχειν τε αὐτῷ τὴν

6. οἷ] οἷας P

22. προσεῖχον P

nuntiari iubet Graecos nolle concedere ut sacros thesauros diripiat;
 nec se aliunde tantam pecuniae vim corradere posse. proinde si se
 ipsum negligere nolit, alio se vertat ad pecuniam parandam, quo se
 liberare nexu possit. Emanuel filius regis iunior, cum audivisset in
 quantam necessitate pater suus rex a Venetis esset adactus, colle-
 cta et exacta quam maxima pecuniae vi navem conscendit, summaque
 celeritate usus venit Venetias. pecuniam omnem, quam exegerat
 Thermae, cui urbi regendae praefectus erat, patri obtulit. praeterea
 se ipsum quoque patri tradidit, ut se pro arbitrio uteretur. hoc fa-
 ctum Emanuele patri et carissimum et familiarissimum reddidit: at
 alterum filium, nempe Andronicum, incitatissimo exinde odio perse-
 quebatur. quod cum hinc originem sumpsisset, pertinacius inhaesit
 utrisque, dum inter se dissiderent, inter caetera etiam propter re-
 gnum. rex Graecorum ea pecunia, quam Emanuel advexerat, credi-
 toribus Venetis satisfacit. reversusque Byzantium (1370) misit lega-
 tiouem ad regem Amuratem; praeterea filium suum in ianuis regis
 stipendia facere iussit. Amurates imperavit Ioanni ut se quam ma-
 xima fide coleret, nec suam militiam, quocunque bellum verteret,
 detrectaret. Ioannes diligenter animum intendit, ne deinceps quid

γνώμην, ὥστε φυλάττεσθαι ἐπεικῶς μηδ' ὀτιοῦν ἐς τὸν βασιλέα τοῦ λοιποῦ ἐξαμαρτεῖν. ὕστερον μέντοι Θεόδωρον τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπιπέμπων ἐς Πελοπόννησον τελευτησάντων τῶν τοῦ Καντακουζηνοῦ παίδων ἐν τῇ Σπάρτῃ, ἐγένειο ἐν τῇ Θέρμῃ σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἐμμανουήλῳ, καὶ αὐτὸν τε τῆς Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας ἡγεμόνα. ἀφικόμενοι ἐς λόγους ἀποστασιν ἐβουλεύοντο ἀπὸ Ἀμουράτεω βασιλέως, τὸν μὲν οἴχεσθαι ἀπιόντα ἐπὶ Βυζαντίου μεταπεμπομένου αὐτὸν τοῦ πατρὸς ἐπὶ τὴν βασιλείαν, τὸν δὲ εἰσελθεῖν ἐς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἐπιτροπεύειν τὰ κατ' αὐτήν, ἣ ἐδύνατο κράτιστα καὶ ἣ ἐδόκει αὐτῷ ἔξειν ὡς ἀσφαλέστατα. ταῦτα μὲν οὖν ξυνηρέχθη πρὶν ἢ Ἀνδρόνικον τὸν παῖδα βασιλέως ἀφιστάμενον σὺν τῷ Ἀμουράτεω παιδί τῷ Σαουζῆ ἔξενέγκαι πόλεμον ἄμφω τῷ Ἀμουράτῃ κατὰ ταῦτα. ὕστερον μέντοι καὶ τὰ ὑπὸ Ἐμμανουήλου ἐς νεωτερισμὸν πρᾶσσόμενα ἀνάπυστα ἐγένετο βασιλεῖ, καὶ τὴν τε Θέρμην καὶ τὰ ταύτης χωρία Χαρατίνης ἀφείλετο αὐτόν. καὶ ὕστερον ἀπαγορευόντος τοῦ πατρὸς μὴ ἐπιβῆναι τῆς χώρας αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ ἐπὶ Λέσβον ἀφικόμενον περιδεῆ γενόμενον τὸν Λέσβον ἡγεμόνα προαγορεύειν ἀπαλλάττεσθαι ἐκ τῆς χώρας αὐτοῦ. κατασχεῖν τριήρη ἐς Τροίαν διαβάνα ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ μισθωσάμενον ἵππους ἀφικέσθαι ἐς Προῦσαν παρὰ βασιλέα Ἀμουράτην.

1. ἐς om P

8. ἐπιόντα P: corr H

19. προσαγορεύειν P

delinqueret, quo incurreret in offensam regis. postea filium suum Theodorum misit in Peloponnesum, defunctis Cantacuzeni filiis; qui mansit apud Emanuelem fratrem suum, Thermae praefectum. cui cum in colloquium venisset Macedoniae et Thessaliae dux, defectionem consiliis habitis moliebantur ab rege Amurate. alter filius rediit Byzantium, accersitus a patre ad regnum. ipse autem ingressus Peloponnesum eius loca defendit quam optime. quae omnia ita munivit ut sibi videbantur quam maxime tuta futura. haec quae modo recensuimus, evenere priusquam Andronicus una cum Sauzo deficerent ab Amurate, amboque contra patres suos arma caperent. postmodum comperit Amurates etiam Emanuelem novarum rerum cupidum defectionem animo agitare; quem tandem Therma oppido suae dignitate spoliavit Charatines. deinde cum pater edixisset ne Emanuel suam intraret regionem, maturata fuga venit in Lesbum. cuius adventus cum terrorem maximum iniecisset duci insulam gubernanti, sua regione Emanuelem excedere iussit. qui cum incidisset in triremem solventem Troiam, transvectus est in Asiam. ibi conductis mercede equis profectus est Prusam ad regem Amuratem.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρατεύετο ἐπὶ Τριβαλλοῦς καὶ ἐπὶ Ἐλεάζαρον τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα, πρὸς τε τοὺς Παίονας P. 27
 τετραμμένον καὶ ἐξοτρύνοντα ἐκείνους στρατεύεσθαι ἐπ' αὐ-
 τόν. ὁ μὲν οὖν Ἐλεάζαρος ὡς ἐπύθειτο Ἀμουράτην ἐπιέναι
 5 ἐπ' αὐτόν, παρεσκευάζετο στρατιὰν συναγείρων ἢ ἐδύνατο με-
 γίστην, καὶ ἢ ἐδύνατο κράτιστα ἀμυνόμενος. Ἐλεάζαρος δὲ
 θυγατέρας ἔχων ἐπὶ μὲν τῇ μιᾷ τούτων Σούσμανον τῶν Ὀδρου-
 σῶν βασιλέα κηδεστὴν ἐποίησατο, ἐπὶ δὲ τῇ ἑτέρᾳ Βουῤῥκον
 τὸν τοῦ Βράγγου τοῦ Πλαδίκεω υἱόν, Καστορίας τε καὶ
 10 Ὀχρίδος τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἡγεμόνος. ἐπικτησάμενος δὲ μετὰ
 ταῦτα τὴν ἐν Μακεδονίᾳ χώραν Νικόλεω τοῦ ζουπάνου ἐπὶ
 τῇ τελευτῇ Οὐγγλεσί τε καὶ Κράλεω τῶν ἡγεμόνων, τὸ τε
 Πρίστινον καὶ Νήστεαν οὕτω καλουμένην χώραν ὑπαγόμενον B
 ἄχρι ποταμοῦ Ἰλλυριῶν, Σάβα δὲ τὰ νῦν καλουμένου, προε-
 15 ληλυθέναι. ἐπὶ τοῦτον ὡς ἐστρατεύετο Ἀμουράτης ὁ Ὀρχά-
 νεω, κατέλαβε στρατοπεδευόμενον ἐν πεδίῳ Κοσόβῳ οὕτω κα-
 λουμένῳ τῆς Πρίστινον χώρας. καὶ ὡς ἐνταῦθα παρῆν, ἐς
 πόλεμον παρετάσσετο, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ παῖδε ἀμφο-
 τέρω, Παιαζήτην τε καὶ Ἰαγούπην. τὸ δὲ ἐντεῦθεν Τοῦρκοι μὲν
 20 οὖν φασὶν Ἀμουράτην μαχεσάμενόν γε καὶ τρεψάμενον τοὺς
 περὶ Ἐλεάζαρον διώκειν ἀνὰ κράτος, διώκοντα καταλαβεῖν
 ἄνδρα Τριβαλλόν, καὶ ἐπικαταβάντα· τὸν δὲ ἐπιστρέψαντα

3. ἐξοτρύνοντας P: corr H
 βαλεῖν H

5. συνεγείρων P

21. κατα-

Tandem (1389) Amurates bellum Triballis intulit ipsorumque duci Eleazaro, qui ad Pannonios se contulerat, eosque incitabat ut contra Amuratem arma arriperent. Eleazarus ut resciverit Amuratem adversum sese cum exercitu pergere, contraxit copias quam potuit maximas, ut resisteret hosti adeunti quam acerrime. Eleazarus cum haberet filias, una Susmano Odrysiorum sive Moldavorum regi in matrimonium collocata eum sibi generum paravit. alteram connubio iunxit Bulco Branci, qui fuit Pladicæ filius, regenti Castoriam et Ochridem Macedoniae regionem, quam antea Nicolaus Zopani filius tenuerat. mortuis autem ducibus Unglese et Chrale, Pristinum et Nisteam, sic dictam regionem, subigens usque ad flumen quod Savum nominant progressus est. adversus hunc cum exercitum ductaret Amurates, missis exploratoribus cognovit eum insedisisse cum exercitu campum cui Cosobo nomen erat. ibidem Amuratis contubernio militabant filii duo, Paiazites et Iagupes. Turci ferunt Amuratem ibi praeliantem Eleazarum fugam facere coegisse. quem cum insequeretur quam velocissime, incidit in virum Triballum, in quem arma verit. hic cum foret pedes, conversus iaculo transfixit Amuratis prae-

πεξῆ ἀκοντίσαι κατὰ τοῦ στήθους, καὶ οὕτω ἀνελεῖν βασιλέα
 C Ἀμουράτην. Ἕλληνες δὲ οὐ φασὶ μαχεσάμενον καὶ ἐπέξελ-
 θόντα, ὡς ἐτρέψατο τοὺς ἐναντίους, ἀποθανεῖν, ἀλλ' ἐν τῇ
 παρατάξει ἔτι μένοντος αὐτοῦ λέγουσιν ἄνδρα γενναιότατον
 ἐθελῆσαι ἐκόντα ὑποστῆραι ἀγῶνα κάλλιστον δὴ τῶν πρόποτε 5
 γενομένων. τοῦνομα δὲ εἶναι τῆδε Μήλοιν. τοῦτον
 δὴ τὸν Μήλοιν φασίν, αἰτησάμενον ὅσα ἐβούλει οἱ γενέσθαι
 ὑπὸ Ἐλεαζάρου τοῦ ἡγεμόνος, ὀπλισμένον ἐλαύνειν σὺν τῷ
 V. 22 ἵππῳ ἐπὶ τὸ Ἀμουράτεω στρατόπεδον, ὡς ἂν αὐτομολοῦντα
 ἀπὸ τῶν ἐναντίων. Ἀμουράτην δὲ λέγουσιν, ἐλπίζοντα αὐτο- 10
 μολεῖν παρ' ἑαυτὸν τὸν ἄνδρα, κελεύειν ὑποχωρεῖν αὐτῷ ἐπι-
 D τρέπειν, ὥστε ἐλθόντα ἐπειπεῖν ὅ τι ἂν βούλοιο. γενομένου
 δὲ ἀγχοῦ τῶν θυρῶν βασιλέως ἤ ἔμενε, παραταξάμενος ἄρα-
 σθαι τὸ δόρυ, καὶ ἐπιόντα ὀρμήσασθαι ὀρμὴν πασῶν δὴ
 καλλίστην ὣν ἡμεῖς ἴσμεν, καὶ ἀνελόντα βασιλέα Ἀμουράτην 15
 αὐτὸν τε ἅμα αὐτοῦ ἀποθανεῖν γενναιότατα. Ἕλληνες μὲν
 οὐκ οὕτω λέγουσι γενέσθαι, Τοῦρκοι δὲ ἐπέξερχόμενον μετὰ
 τὴν νίκην ἀποθανεῖν ὑπ' ἀνδρὸς Τριβαλλοῦ. ἐτελεύτησε δὲ
 Ἀμουράτης ἐνταῦθα ἐν Κοσόβῳ. καὶ τὸ μὲν σῶμα αὐτοῦ
 ἀπήγαγον ἐς Προῦσην, ἐν ἧ ἡ οἱ πρώην τάφοι τῶν Ὀτουμανί- 20
 δων πλὴν Σουλαϊμάνεω ἀποκεκλήρωται, τὰ δὲ ἐντόσθια
 Ἀμουράτεω ἐν πεδίῳ τῷ Κοσόβῳ κείμενα ἐν τάφῳ αὐτοῦ
 βασιλικῷ.

7. αἰτησόμενον P.

11. αὐτῷ καὶ ἐπ.?

12. ἐλθόντι RT

cordia; quo vulnere mortuus est. at Graeci a Turcis, quantum ad Amuratis mortem attinet, dissentiunt. aiunt enim eum non praeliantem nec hostes fugatos persequentem intercisisse: verum cum adhuc staret in acie, virum quendam generosissimum, nomine Miloen, voluisse certamen omnium quae unquam fuere pulcherrimum subire. hic, si sibi Eleazarus potestatem faceret eorum quae petiisset, pollicebatur se armatum profecturum ad Amuratem ut transfugam. Amurates cum illum ut transfugam ad se adventare crederet, iussit viro censestium cederent, quo quid vellet tuto eloqueretur. cum penetrasset quam proxime ad regis ianuas, offendit regem stantem in acie, ad praelium accinctum. hastam igitur accipiens aggreditur longe pulcherrimum, quod scimus, facinus. Amuratem enim regem interficit, nec non ipse ibidem fortiter inter hostes praelians occubuit. haec est Graecorum de obitu Amuratis sententia. at Turci aliter sentiunt, videlicet eum persequentem hostes, parta iam victoria, a viro Triballo esse peremptum. Amurates quidem mortem obiit, ut explanavimus, in Cosobo campo. huius corpus abduxerunt Prusam, ubi sepultura erat omnium regum Otomanidarum, praeterquam Sulaimanis. intestina autem regio more sepeliverunt in Cosobo campo.

Ἐτελεύτησε δὲ βασιλείσας ἔτη ἐπὶ καὶ πενήκοντα, P. 28
 ἐπ' ἀνδρὸς Τριβαλλοῦ, τελευτήν οὐ κατὰ βασιλέα τοσαῦτα
 δὲ ἔτη διαπολεμοῦντα καὶ ἔργα μεγάλα ἀποδειξάμενον, ὅς
 τοὺς μεγάλους ἐν τῇ Ἀσίᾳ πολέμους καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ δια-
 5 πολεμήσας ἕξ καὶ τριάκοντα, ἐς τοσοῦτον αὐτῷ μειῆν τύχης
 τε ἅμα καὶ ἀρετῆς ὥστε μηδέποτε ἤττηθῆναι ἐν μάχῃ, δύ-
 ναμιν δὲ καὶ χάραν ἀξιόχρεων ὑπαγόμενος, κατ' ἄμφω δὲ
 τὸ ἠλείρω, ἐς γῆρας ἤδη βαθύ ἀφικόμενος μὴ μεθίεσθαι
 τῶν πολεμίων μάχης, ἀλλ' αἰεὶ λυτιῶντι εἰκέναι ἐπὶ τὴν μά-
 10 χην, ἀπληστον δὲ αἱμάτων γενόμενον ἀπανταχῆ. ἦν δὲ αὐτῷ
 παῦλα τῶν πολεμίων ἢ τῶν κνηγεσίων ἄγρα, μελέτη τε ἅμα B
 καὶ τριβή. καθῆστο δὲ οὐδαμῆ οὐδέποτε, ἀλλ' ὁπότε μὴ μά-
 χοιτο, κνηγῶν διετέλει. πλεῖστα δὲ ἐς τοῦτο τῶν πρὸ αὐ-
 τοῦ βασιλέων δόξαντος αὐτοῦ ἐνευδοκιμεῖν, σπουδῆν τε ἅμα
 15 καὶ ταχυτήτα ἐνδεικνύμενος οὐδαμῆ ἐλάσσονα ἐπὶ γῆρας ἢ
 ἐπὶ νεότητος. ἦν δὲ πρὸ πολλῶν ἐπιφανῶν ἡγεμόνων τε καὶ
 βασιλέων, καὶ πάντῃ ἀοκνότατός τε καὶ σπουδαιότατος ἐς
 πάντα. πάντων δὲ ἐφαπτόμενος οὐδ' ὅτιοῦν παρίει ὑπόλοι-
 20 στον δὴ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων ἀκοῆ παρειλήφραμεν, λόγου
 μέντοι ἐπιεικείᾳ χρώμενον ἐς τὰ μάλιστα προσφέρεσθαι τοῖς C
 τε ὑπὸ χεῖρα αὐτοῦ καὶ τοῖς ἡγεμόνων παισὶν ὡς μετριώ-

1. τριάκοντα H 3. τε?

Mortuus est, cum regno praefuisset annis quinquaginta septem, vitaeque exitum habuit interfectus a Triballo, non qui regem decebat talem, qui tot annis bella gessisset multaque et praeclara opera fecisset; praeterea qui magna bella in Europa Asiaque numero triginta septem confecisset, tali usus et virtute fortunaque ut in nullo victus succubisset. adhaec magnam potentiam regionemque plurimam in utraque continente sibi paravit, cum ad multam iam processisset aetatem. nunquam cupidine rerum sed rabie trahebatur ad praelium, nec unquam cruore saturari potuit. quando otium ab hoste erat, venationi indulgebat. studiis et tranquillitati se nunquam dabat: verum cum nullus foret hostis, venationi incumbibat, cuius peritia antecessores suos longe exellebat. diligentiam et celeritatem in rebus gerendis non minorem senex quam iuvenis ostendebat. promptitudine et alacritate indefessa plurimos illustres duces et reges in rebus gerendis anteibat. omnia sic aggrediebatur, ut nihil eorum quae necessaria forent negligentibus omitteret. maiorem hominum caedem fecit quam omnes sui antecessores. subditos maxima regebat sermonum aequitate et comitate. ducum filiis conversabatur quam moderatissime. expeditissimus fuit ad honorandum et compel-

τατα. καὶ τιμῆσαι δὲ ἄνδρα ἕκαστον καὶ προσειπεῖν ἐτοιμότητος, καὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ ἔξοτρῦναι εἰς μάχην δεινότητος, χρῆσθαι τοῖς τε πράγμασι δεινὸς ἀπανταχῆ γενόμενος ἦν, ἢ φασίν, ὁπότε ἴοιτο ἐπὶ μάχην, χαρίεις τε ἰδεῖν καὶ ἐπεικέστατος εἰς τὸ διαλέγεσθαι. καὶ τὸν μὲν ὄτιοῦν ἔξαμαρτόντα 5 ἐτιμωρεῖτο ἀφειδέστατα, καὶ προσδιαλέγεσθαι μειριώτατος. ἐμπεδοῦν λέγεται τὸν ὄρκον αὐτοῦ μάλιστα δὴ τῶν τοῦ γένους τούτου βασιλέων. καὶ πολλοὺς διὰ ταῦτα αὐτίκα ἔεσθαι ἐς αὐτὸν θαρροῦντας, μηδ' ὄτιοῦν οἰομένους πείσεσθαι
D χαλεπόν, πρὶν ἢ ἐς χεῖρας αὐτοῦ ἐλθόντας διαπειροῦσθαι τῆς 10 δυνάμεως αὐτοῦ. καὶ τὸν γε μέγα φρονοῦντα καὶ αὐθαδέστερον αὐτῷ προσφερόμενον τῶν γε ἐς αὐτὸν ὄτιοῦν πεπλημμεληκότων μηκέτι χαίροντα ἀπαλλάττεσθαι. φοβερώτατον δὲ γενόμενον τοῖς ὑφ' αὐτῷ φιλεῖσθαι μάλιστα δὴ ἡγεμόνων ἐπυθόμεθα αὐτόν, ὥστε μηδὲ κακῶς οἶεσθαι ὡς ἦν ἐπὶ τόνδε 15 τὸν ἄνδρα ἐστρατεύετο Τεμήρης ὁ βασιλεύς, μὴ ἂν οὕτω
V. 23 φανλότατα θέσθαι τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἢ μαχεσάμενον περιφανῶς μὴ περιγενόμενον τοῦ Τεμήρεω μὴ μέντοι μηδὲ ἥττη-
P. 29 θῆναι, ἐλομένῳ χώραν ἐς τὸ διαμαχέσασθαι καθ' ἣν ἂν μὴ ἥττιῶντο ῥαδίως, ἢ μὴ μαχεσάμενον μεγάλα ἂν βλάβαι τὸν 20 Τεμήρεω βασιλέως στρατὸν ἐπιούμενον αὐτῷ καὶ ἐπιτιθέμενον, ἢ αὐτῷ προχωροίη.

7. δὲ P

14 δὲ P

landum virum quemlibet. maxima vi praeditus fuit ad cohortandos militum animos, si praelium ineundum fuerat. maxima erat eius in rebus gerendis vehementia, adeo ut semper, quando manus consererentur, ubique praesto esset. aspectu non torvus verum mitis erat, sermoneque blandissimus. peccanti nullam delictorum concedebat impunitatem, verum eum meritis subiiciebat poenis. sermonis erat parcissimus. confirmasse fertur prae reliquis generis sui regibus iusiurandum. hinc cum plurimi contra ipsum audacissime insurgerent, existimasse nihil periculi accepturos; quod tamen cognita eius potentia secus accidit. eum qui se magnifice efferebat et ob id contumacius resisteret, praeterea eum qui aliquid in ipsum deliquisset, nequaquam laetitia ebrium dimisit. cum foret suis vel maxime metuendus, attamen certum est eum plus favoris quam reliquos duces omnes apud suos obtinuisse ne quis igitur persuadeat quod hic vir, si armis appetitus fuisset a Temire, pessime istud bellum administrasset. pugnasset etenim fortiter, et si non victor, non tamen victus isto ex praelio excessisset: pugnae enim locum elegisset opportunum, in quo non facile vinci potuisset. Temiris autem exercitum hostiliter accedentem, ut ferro, ubicunque occasio se dedisset, decerneret, gravissima clade affecisset.

Ὡς μὲν οὖν ἐτελεύτησεν Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω, αὐτίκα οἱ ἐν ταῖς θύραις ὄντες τοῦ Ἀμουράτεω ἀρμοσταὶ Παιαζή-
την τὸν νεώτερον αὐτοῦ παῖδα κατεστήσαντο βασιλέα.

Defuncto Amurate, Orchanis filio, regii satrapae, qui ianuis
praeerant, Paiaziten, Amuratis filium iuniorem, in imperio magno con-
sensu collocant.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΑ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER SECUNDUS.

P. 30 *Ἐπειδὴ δὲ ἐτελείτῃσεν Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω ὑπ' ἀνδρὸς*
V. 24 *Τριβαλλοῦ, αὐτίκα οἱ ἐν ταῖς θύραις ὄντες τοῦ Ἀμουράτεω*
1389 *ἄρμωσταὶ Παιαζήτην τὸν νεώτερον αὐτοῦ παῖδα ἐστήσαντο*
βασιλέα. ὁ δὲ αὐτίκα, ὡς ἔσχε τὴν βασιλείαν, μεταπεμπτὸν
Ἰαγούπην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐποίησατο ὡς ὑπὸ τοῦ πατρὸς
καλούμενον τοῦ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὰς βασιλείους θύρας, φοι-
τῶντα καὶ πρόσθεν ὁπότε καλοῖτο. οὐδ' ὅτιοῦν δὲ τῶν πρα-
χθέντων ἐπιστάμενος ἀφίκετο καλούμενος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ὡς

Postquam mortem obiit Amurates Orchanis filius, peremptus a viro Triballo, statim satrapae, qui regebant ianuas regis, Paiaziten Amuratis filium iuniorem pronuntiant regem. hic ubi primum in regno est positus, accersivit Iagupen (nostri Soleimannum vocant) fratrem, quasi vocaretur a patre Amurate; ad quem quocumque tempore vocabatur, promptissime ad ianuas (sic aulam Turci vocant) accedere consueverat. rerum itaque omnium quae parabantur iguarus in ia-

ἐγένετο παρ' αὐτῶ, συνελήφθη καὶ ἐτελεύτησε. καὶ ἐχρήσατο ἧ νομίζεται τοῖς τοῦ γένους τοῦδε βασιλεῦσιν ἐς τοὺς ἀδελ- P. 31
φούς ποιεῖν, ὡς ἀγχόνῃ δέοι τελευτᾶν τὸν βίον ὑπ' αὐτοῦ, καὶ οὐ σιδήρῳ νερόμισται.

5 Ὡς μὲν οὖν τῷ βασιλεῖ τῷδε ἐξείργαστο τὰ ἐς τὸν ἀδελ-
φὸν καὶ ἐβασίλευε, παρετάξατό τε αὐτίκα ἐς μάχην, καὶ συμ-
βαλὼν ἐτρέφατό τε τοὺς Τριβαλλούς. καὶ ἐν τῇδε τῇ μάχῃ
πολλά τε ἀπεγένετο τοῦ στρατεύματος. ὡς γὰρ οἱ Τοῦρκοι
ἐτρέφαντο, ἐπεξῆλθον διώκοντες ἀνὰ κράτος, καὶ διέφθειρον
10 τοὺς Τριβαλλούς, ἰππεύειν τε ὄντες ἐκείνων ἀμείνους καὶ ἵπ-
πους πολὺ βελτίους ἔχοντες, ὥστε καταλαμβάνειν τοὺς φεύ-
γοντας. ἧ μὲν οὖν ὑπ' Ἑλλήνων λέγεται, ταύτῃ ἐγένετο· ὡς
δὲ αὐτοὶ Τοῦρκοι φασίν, οὐ Παιαζήτεω γενέσθαι τὴν νίκην B
τῇδε, ἀλλ' ἀπὸ Ἀμουράτεω τὴν τε μάχην γενέσθαι καὶ νίκην
15 ἐκείνου, καὶ Ἐλεάζαρον τὸν ἡγεμόνα [ἐκείνου] ὑπ' ἐκείνῳ
στρατηγοῦντι ἀποθανεῖν ἐν τῇ μάχῃ. Τοῦρκοι μὲν δὴ οὕτω
λέγουσι γενέσθαι, οὐκ ἔχω δὲ συμβαλέσθαι ὡς ἐν τῇ παρα-
τάξει ἐν βραχεῖ τινὶ χρόνῳ τὸν τε ἀδελφὸν ἀνεῖλε καὶ ἐς
μάχην καθίστατο αὐτίκα, ἀλλ' οὐδὲ ὡς ἀράμενος τὸ δόρυ
20 ἔλοι τε ἐπὶ τὸν βασιλέα καὶ ἐξίει διαχρήσασθαι μηδενὸς αὐ-

1. αὐτῶν P: corr H 3. δέ οἱ T

nuas vocatus venire haud supersedit. venienti Paiazites manus vio-
lentas iniici atque necari iubet fratrem. at interfectus est secundum
eum morem quem Turcorum reges in trucidandis fratribus obser-
vare solent. haud enim ferro obtruncatus, verum laqueo prae-
focatus est, quemadmodum tenet regum illorum consuetudo.

Rex cum in hunc modum fratrem perdidisset regnumque sibi stabi-
livisset, illico copias in aciem eduxit, commissoque praelio Triballos in
fugam coniecit. isto in praelio quam longissime ab exercitu in hostes
evectus est. Turci enim fugatis hostibus inseculi sunt fortissime, Tribal-
losque, quos equitandi peritia antecedeabant, neci dederunt. nam equi
Turcorum multo praestantiores erant equis Triballorum: proinde fu-
gientes facile indispicebantur. si Graecis fides habenda est, dicemus ea
quae modo tradidimus, isto pacto contigisse. Turcorum autem alia
super his est sententia. nam perhibent istam victoriam non adscri-
bendam esse Paiaziti, verum Amurati, cuius ductu praelium istud sit
factum; eademque victoria evenerit, cum ipse Eleazarum Triballo-
rum ducem in ea pugna trucidaverit. Turci in hunc modum, quan-
tum ad istud praelium attinet, sentiunt. at ego coniecturam facere
nequeo, quomodo in acie, brevi admodum tempore interiecto, fra-
trem necaverit, et deinde in praelium illico redierit. praeterea du-
bito quomodo Triballus arripuerit hastam regemque nisus sit perdere,

τῷ ἐμποδῶν γενομένου. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴτω ὅπη ἐκάστῳ
 C προσφιλὲς ἡγεῖσθαι περὶ αὐτῶν· ἐπεὶ δὲ Παιαζήτης παρὲ-
 V. 25 λαβε τὴν βασιλείαν, καὶ τῇ ἐς τοὺς ἐναντίους νίκη ἐχρήσατο
 περιφανεῖ, πολλῶν τε καὶ αὐτοῦ ἀποθανόντων ἐν τῇ μάχῃ
 καὶ τελευτήσαντος τοῦ ἡγεμόνος, ἐπέδραμε τε σύμπασαν τὴν 5
 Τριβαλλῶν χώραν. καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ὑφ' αὐτῷ ποιη-
 σάμενος, καθίστησι τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῷ ἢ ἕτεο ξυνοίσεσθαι
 ἐπὶ τὸ ἄμεινον, καὶ Ἕλλησι σπονδὰς ἐποίησατο. καὶ τοῖς
 περὶ Μακεδοῖαν ἡγεμόσιν εἰρήνην ποιησάμενος τὴν Σκοπίων
 ἕκτισε πόλιν, παμπόλλους τῶν Τούρκων ἀπὸ τε τῆς Εὐρώπης 10
 καὶ ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἀγαγὼν σὺν γυναιξί τε ἅμα καὶ παισί.
 D ταῦτα δὲ ἐποίει, ὡς ἔχοι ἀπὸ ταύτης ὀρμώμενος ἄγειν καὶ
 φέρειν τὰ Ἰλλυριῶν πράγματα. ἐπέδραμε μὲν οὖν καὶ τὴν
 Ἰλλυριῶν χώραν, καὶ πολίσματα ἅτα ἐλὼν ἡνδραποδίσσατο,
 καὶ τὴν τε Ἀλβανῶν χώραν ἐπιπέμψας στρατεύμα ἐληίζετο 15
 ἔστε ἐπὶ τὴν ἐς τὸ Ἴόνιον παράλιον χώραν, καὶ τὴν περὶ
 Ἐπίδαμνον.

Καὶ Ἕλληνες μὲν αὐτῷ ἐφείποντο στρατευόμενοι ἅμα
 ὅπη ἂν ἐλάνοιο, ὃ τε Ἰωάννου τοῦ βασιλέως Ἑλλήνων παῖς
 Ἐμμανουήλος, καὶ Ἀνδρονίκου τοῦ πρεσβυτέρου παῖς Ἰωάν- 20
 νης. τούτους γὰρ ὡς τὸ ὀφθαλμῶ ὄξει ζέοντι περιέχει, πα-
 P. 32 ρεῖχετο αὐτοῖς τὴν δίαιταν ἀμφοῖν. οὗτοι δ' ὡς ἔγνωσαν

1. γενομένου P: corr H
 corr H

12. ἔχοιεν P

13. ἀπέδραμε P:

nullo prohibente. verum cuilibet suum sit hac de re liberum iudicium. postquam Paiazites regni gubernacula suscepit, victoriamque illustrem devictis hostibus est adeptus, nec paucis interim suorum amissis insuper Triballorum ducem in acie peremit, non socordiae se corrupendum dedit, verum praedabundus universam peragravit Triballorum regionem. captisque mancipiis plurimis regno suo eam formam induxit, quae sibi optima et commodissima videbatur. Graecos sibi foedere iunxit. pace cum Macedoniae ducibus inita, in Scopiorum urbem coloniam duxit, deductis eo plurimis ab Europa Asiaque Turcis cum uxoribus et liberis. hoc autem ideo facere aggressus est, ut hinc profectus res Illyricorum agere et ferre tuto posset. incursionem fecit in Illyriorum regionem, captaque oppidula penitus diripuit. exercitum misit in Albanorum regionem maritimam versus Ionium et Epidamno finitimam, praedasque ex ea egit.

Graeci sequebantur armati, quocumque exercitum ipse movisset, excepto Emanuele Ioannis Graecorum regis filio, necnon Ioanne senioris Andronici filio. his enim cum ferventi aceto eorum oculos eruisset, domi victum praebeuit Byzantius rex. qui cum cognovissent

ὄρωντες ἐπὶ σφίσιν αὐτοῖς, καὶ ὅτι τῶν ὀφθαλμῶν ἐπὶ τὸ
 ἄμεινον διακέοιτο χρόνου ἐπιγενομένου σφίσι, τῇ τε γυναικὶ
 καὶ ἀλλήλοις ἐς λόγους ἀφικόμενοι, καὶ τινῶν ἄλλων ἐς τὴν
 ἐσῆγησιν ταύτην ἐξηγουμένων καὶ συνεπιλαβομένων, ἀπέδρα-
 5 σαν ἐς τὴν κατανατικρὸν Βυζαντίου πόλιν Γαλατᾶ τῶν Ἰα-
 νουίω. ἐντεῦθεν δὲ ἀφίκοιτο παρὰ βασιλέα Παιαζήτην, καὶ
 ἀφικόμενοι ἤξιον σφίσιν ἐπικουρίαν δοθῆναι ὡς ἐπὶ τὴν
 ἑαυτῶν πόλιν ἐλαύνειν, καὶ ἐδέοντο κατάγειν σφᾶς. ἔλεγε δ'
 ἐς ὅψιν τῷ βασιλεῖ ἀφικόμενος τοιάδε “ἐμοὶ μὲν οὖν, βασι-
 10 λεῦ, συμφορᾷ πεπληγμένῳ τοιαῦδε, τύχῃ τῇ ἀμείνονι ἐπιτρέ-
 ψας ἑμαυτὸν καὶ θεῶ τῷ πάντα ἐφορῶντι, βέλτιον ἔχω ἑμαν- B
 τοῦ, καὶ μοι χάριν ὁ δαίμων κατέθετο οὐκ ἀηδῆ· ὄρω γὰρ
 ἤδη ἐμοὶ κατέλιπε βραχὺ πάμπαν τῆς ὕψεως ἀφελόμενος, τὴν
 τε βασιλείαν ὑπισχνεῖται, καὶ τὴν βασιλείαν ἀνήκουσαν ἐμοὶ
 15 θέμις ἀποδιδόναί. ταύτην δὲ τὴν βασιλείαν ἡμῶν, ἣν ἐμοὶ
 πείθῃ, ἔξις τοῦ λοιποῦ χρῆσθαι ὅπως ἂν σοι δοκοίῃ, ἣν
 ἐμοὶ ταύτην ἀποδεδωκῶς ἔσῃ, ἣν ἰππέας τετρακισχιλίουσ μά-
 λιστα παρεχόμενος ἐπεσθαι μοι ἐπὶ μῆνας δύο κελεύῃς. εἰσὶ
 δὲ παρ’ ἡμῖν σχεδὸν οἱ τοῦ ἄστεος γένει τε καὶ πλούτῳ προ-
 20 φέροντες, καὶ τούτων οὐκ ὀλίγοι εἶποντο ἂν μοι ἐνθάδε, εἰ μὴ
 εἰδείην ἐν τῷ ἄστει ἐμοὶ τυγχάνειν ὄντας καὶ ἐμοὶ τιμωροῦν-
 τας, ἐφ’ ὅ τι ἂν γνοίην ἡμῖν ἐπιτήδειον ἔσεσθαι. φόρον δὲ C

2. διακέοιτο?

20. ἐνθὲνδε P: corr H

21. τιμωροῦντα

P: corr H

22. γνοῖεν?

tandem oculos melius habere, colloquentes inter sese, et cum uxore adiutantibus et aliis gnauiter, aufugerunt in Galatiae urbem, quae Pera dicitur, e regione Byzantii sitam. hinc perrexerunt ad regem Paiazitem, orantes auxilium, quo muniti in suam possent redire urbem auitumque recuperare regnum. at cum in conspectum regis venisset, ferunt eum talem exorsum esse orationem. “me quidem, o rex, tam gravi calamitate perculsum cum meliori fortunae deoque, qui omnia videt, commendarim, melius nunc quam fortunae meae patiantur habeo. praeterea deus gratiam mihi rettulit haud iniucundam. nam cum visum mihi totum pene ademerit, reliquit tamen ut parum cernam, polliceturque regnum. fasque est ut regnum quod iure ad me pertinet, mihi restituatur. hoc autem regnum nostrum, si me audieris, in posterum experiere ad omnia tibi obsequentissimum, si tua ope adiutus id recepero. id eveniet, si mihi dederis equites quater mille, eosque me sequi iusseris mensibus duobus. stant autem a partibus nostris ii qui in urbe genere divitiis praestant. horum non pauci me comitarentur, nisi scirem eos in urbe mea negotia procurare, meque tandem adiuturos in quacunque re

τῷ σῷ οἴκῳ πολλαπλάσιον ὑπισχνούμαι ἀπάγειν ἔτους ἐκά-
 στου, καὶ ἄρμωσθὴν ἔχειν ἐν τῇ πόλει." βασιλεὺς δὲ ἀμεί-
 βετο τοῖσδε "ἐμοί τε οὖν, ἐπεὶ τε ἐπυθόμην ὡς ὄρῳν ἤδη σοι
 καταλέλειπται, ἡδομένῳ τέ μοι ὁ λόγος ἐγένετο, καὶ χάριν
 οἶδα τῷ θνητῶν τε καὶ ἀθανάτων δημιουργῷ τήνδε σοι τὴν 5
 χάριν καταθεμένῳ· ἤκεις δὲ ἐπὶ ἄνδρας σοι προσφιλεῖς, καὶ
 ἀμυνοῦντάς σοι εἰς ὅσον ἂν ἐξῆ διαπράξασθαι, ἐφ' ὃ τί περ
 ἦσθα ἀγωνιζόμενος. τίσομαι δὲ βασιλέα τὸν σὸν πατέρα
 οὕτως ὥστε μηδέποτε ἐσαῦθις βουλευέσθαι περὶ ἐμὲ νεώτερα
 πράγματα. ἴθι δὲ τούτους λαβῶν οὓς σὺ ἔφησθα, χώρει δὲ ἐπὶ 10
 D τὴν πόλιν πράσσωσιν ὅπως ὡς βέλτιστα ἔσοιτό σοι καταγομένῳ
 ἐπὶ τὴν πατρίδα." ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν ἐτοιμοὺς παρείχετο
 τοὺς ἰππέας, Ἀνδρόνικος δὲ τούτους λαβῶν ἤλαυνεν ἐπὶ Βυ-
 V. 26 ζάντιον. Ἰωάννης δὲ καὶ Ἐμμανουῆλος ὁ παῖς αὐτοῦ, ὡς
 ἐπύθοντο τάχιστα Ἀνδρόνικον σὺν τῷ παιδί αὐτοῦ ἐλαύνοντα 15
 ἐπὶ σφαῖς, ἐσῆλθόν τε ἐς τὴν τῆς Χρύσεας οὕτω καλουμένην
 ἀκρόπολιν, καὶ παρεσκευάζοντο ὡς πολιορκησόμενοι. Ἀνδρό-
 νικος μὲν οὖν ἐλάσας ἐπολιόρκει, μετὰ δὲ ταῦτα ὁμολογίᾳ
 χρησάμενος εἶλε τὴν ἀκρόπολιν, εἰς τι κλώβιον ἐμβαλλομένῳ
 μετέωρον, καὶ καθειρῶξεν ἄμφω ἐς πύργον τε, καὶ εἰρκτήν 20
 βραχεῖαν συνελάσας ξυλίνην πεποιημένην ἐντὸς τοῦ πύργου,
 P. 33 καὶ τήντε βασιλείαν κατέσχε, τὸν τε πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἔχων

19. ἐμβαλλομένου RT: corr H, qui haec εἰς τι κλ. ἐμβ. μετέωρον
 post πύργον ponit, omissio τε

ipsorum auxilio opus habuero. promitto etiam me tibi quotannis da-
 turum tributum maximum: habebo praeterea in urbe iudicem sive
 praefectum Turcum." rex his auditis respondit "mihi quidem, ut
 accepi tibi adhuc vim visivam superesse, sermo tuus fuit multo gra-
 tissimus. gratiasque ago mortalium et immortalium conditori, qui
 istud tibi beneficium praestitit. venisti autem ad viros tibi amicos
 et auxiliares, qui se tibi dabunt promptissime, quodcunque occeperis
 bellum. ulciscar tamen regem patrem tuum, ut deinceps nunquam
 contra me res novas moliat. tu igitur, his quos petiisti assumptis,
 flecte iter ad urbem; eaque agito quae iudicaveris tibi vel in primis
 utilia fore, ut in patriam reducaris." rex his dictis confestim, quos
 flagitaverat, equites instructos dedit; quibus acceptis Andronicus se
 contulit Byzantium. Ioannes et filius Emanuel, cum esset nuntiatum
 Andronicum cum filio suo magna manu adventare, ingressi sunt Au-
 reae (sic appellatam) arcem, ibique obsidionem tolerare parabant.
 Andronicus adveniens urbem obsidione circumdat. postea arcem pa-
 ctionibus in deditionem accepit, ambosque inclusit in carcere ligneo
 et angusto, quem intra turrim aedificarat; regnumque occupavit, ha-

ἐν φυλακῇ. βασιλεύσας δὲ ἀπέδειξε καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ
 Ἰωάννην βασιλέα τοῖς Ἑλλησι. κατέϊχε μὲν οὖν ἐπὶ ἔτη τρία
 ἐς τὴν εἰρκιὴν τήνδε, καὶ ἀνελεῖν οὐκ ἤθελε παραινοῦντος ἐς
 τοῦτο αὐτῷ συνεχῶς Παιαζήτεω. τῷ δὲ τειάρτῳ ἔπει ἀνα-
 5 πείσαντες ὑπηρέτην, ὃς αὐτοῖς τε προσῆει καὶ τὰ ἀμφὶ τὴν
 τροφήν ἐκόμιζεν ἐς τὴν εἰρκιὴν, ἐπιδουῖναι σφίσι σίδηρον·
 καὶ κατὰ βραχὺ καταλῦσαι τε αὐτοὺς λέγεται τὴν εἰρκιὴν,
 καὶ ἀποδράντας ἀφικέσθαι παρὰ βασιλέα Παιαζήτην. ὑπι-
 σχνουμένους δὲ φόρον ἀπάγειν καὶ στρατιὰν ὄσῃν ἂν ἐπιτά- B
 10 τοι σφίσιν αὐτοῖς, ἐπιπέμψας ἄγγελον ἐς τὸ Βυζάντιον ἐπή-
 ρετο τοὺς Βυζαντίους καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν, τίνα βούλοιντο
 σφίσι βασιλέα γενέσθαι, Ἐμμανουῆλον ἢ βασιλέα Παιαζή-
 την· διεπειράτο γὰρ ταύτη καὶ περὶ ἑαυτοῦ τῆς γνώμης
 τῶν Βυζαντίων. οἱ δὲ Βυζάντιοι αἰροῦντο Ἐμμανουῆλον,
 15 ἅτε ἀχθόμενοι ἤδη τῇ Ἀνδρονίκου ἀρχῇ. ἐνταῦθα ἐρίζοντε
 ἄμφω τῶν Ἑλλήνων βασιλέε περὶ τῆς Βυζαντίου βασιλείας,
 ἐτάξατο φόρον ἀπάγειν ὁ Ἐμμανουῆλος ἐς τρισμυρίους χρυ-
 σίνους, καὶ ἑαυτὸν ἄγοντα ἐπὶ στρατιὰν ἐπεσθαι συστρατευό-
 μενον, καὶ οὕτω δὲ παραλαβεῖν ὑπὸ Παιαζήτεω τὴν Βυζαν-
 20 τίου βασιλείαν, καὶ ἐς Θύρας φοιτῶντα τὸν τε φόρον οἱ ἐτά- C
 ξατο καὶ τὸν στρατὸν ἀπάγειν ἐκάστου ἔτους, ὡς ἔαρ ὑπέ-
 φαιεν. Ἀνδρόνικος μὲν οὖν καὶ Ἰωάννης ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν

20. οἰ] δν Η

bens patrem et fratrem in carcere. cum autem administraret regnum,
 filium suum Ioannem Graecis regem destinavit. illos vero annis tri-
 bus in carcere tenuit, nec tamen obtruncare voluit, quamvis ad id
 incitaretur a Paiazite. anno autem quarto persuaserunt carceris prae-
 fecto, qui alimenta ipsis ministrabat, ut subiiceret ferrum. quo fa-
 cto dissoluerunt carcerem, et aufugientes festinarunt ad regem Paia-
 zitem, promittentes se tributum maximum pensuros, daturisque mili-
 tes quotquot imperasset. misso nuntio Byzantium explorabat Byzan-
 tiorum animos, quemnam sibi regem dari, Emanuelem an Paiazitem,
 vellent. hac ratione pulchre expiscabatur ut Byzantii etiam erga se
 animati forent. at Byzantii elegerunt Emanuelem, iam fastidientes
 Andronici imperium. exorta est igitur contentio inter ambos reges
 super Byzantii regno. Emanuel promittebat se tributum quod conti-
 neret tres myriades aureorum, numeraturum quotannis; addebatque
 se profecturum cum illo in militiam quocumque exercitus duxisset.
 his condicionibus, quas modo commemoravimus, Byzantii regnum a
 Paiazite accepit, videlicet ut in ianuas profectus tributum, quod im-
 perasset, solveret, militesque semper quot iussisset, vere appetente

ταῖς θύραις διατρίβοντες δίαιταν εἶχον παρὰ βασιλέως, Ἐμμανουήλος δὲ ἐβασίλευε.

1391 Παιαζήτης δὲ ὁ Ἀμουράτειω, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς Ἑλλήνων βασιλεῖς ἐνάγοντας ἐς τοῦτο, ἐστρατεύετο ἐπὶ Φιλαδέλφειαν πόλιν Ἑλληνίδα. ἐριζόντων γὰρ τῶν βασιλέων Βυ-5 ζαντίου ἤτεῖτο αὐτοὺς καὶ Φιλαδέλφειαν, οἱ δὲ ἔφασαν ἀποδοῦναι. ὡς δὲ ἄγγελον ἐπιπέμποντος τοῦ βασιλέως Ἐμμανουήλου, ὅπως τοῦ λοιποῦ παραδόντες σφᾶς τῷ Παιαζήτη δέχοιντο ἄρχοντα καὶ ἀρμοστήν Τουρκον, οὐκ ἔφασαν ἐκόν- D τας εἶναι καταπροδοῦναι σφᾶς τῷ βαρβάρῳ, καὶ τὸ ἐντεῦθεν 10 ἐπολιόρκει Φιλαδέλφειαν Παιαζήτης, ἔχων καὶ τοὺς Ἑλλήνων βασιλεῖς. οἱ δὲ ἀριστεῦσαί τε αὐτοῦ λέγονται, καὶ ἀναβάντες οὗτοι πρῶτον εἶλον τὴν πόλιν. οὕτω μὲν οὖν ἐάλω Φιλαδέλφεια ἢ τῆς Λυδίας πόλις εὐνομονυμένη Ἑλληνίς.

Μετὰ δὲ ταῦτα Παιαζήτης ἤλαυνεν ἐπὶ Σκενδέρεα τὸν 15 τῶν Ἀρμενίων βασιλέα, καὶ ἐπὶ Ἐρτζικὰν πόλιν, τὰ τῶν Ἀρμενίων βασιλεία, καὶ ἐπὶ Λάμαχαν πολίχνην λεγομένην. λέγεται δὲ οὗτος ὁ Σκενδέρης τῶν βαρβάρων πολλῶ τῶν κατὰ P. 34 τὴν Ἀσίαν ἀνδρειότατος καὶ τὰ ἐς πόλεμον τόλμη τε καὶ ῥώμη σώματος γενέσθαι οὐδενὸς δεύτερον, ὡς ἐπιόντων ποτὲ 20 αὐτῷ τῶν Ἀσσυρίων πολλάκις ἔργα ἀποδείξασθαι ἄξια λό-

9. ἐκόντες?

17. λεγόμενον H

adduceret. Andronicus et filius eius Ioannes, morantes in ianuis, victum apud regem habuere. Emanuel regno praefuit.

Paiazites Amuratis filius habens secum Graecorum reges, qui ad id eum usque incitabant, arma contra Philadelphiam urbem Graecam vibravit contententibus namque inter se Byzantii regibus, petebat rex Paiazites sibi dari Philadelphiam. qui se id facturos promiserunt. cum autem Emanuel misisset praeconem, qui nuntiaret Philadelphiae civibus ut se urbemque dederent Paiaziti, acciperentque cum iudicem tum praefectum Turcum, responderunt se neutiquam paratos esse ut se ipsi proderent barbaro. quo responso irritatus Paiazites urbem exercitibus circumscedit, ducens secum ad id bellum Graecorum reges, qui ibidem virtutis praemia sunt consecuti: primi etenim conscendentes murum urbem cepere. et in hunc modum capta est Philadelphia, urbs Lydiae Graeca, legibus optimis quae fuit fundata.

Postea bellum intulit Paiazites Scenderi Armeniorum regi. praeterea Ertzicam, Armeniorum regni sedem, et Lamacham, sic appellatum oppidulum, bello petiit. Scenderem hunc tradunt barbarorum Asiam incolentium fuisse multo fortissimum, nec ullo mortalium exitisse rei militaris scientia corporisque robore et audacia inferiorem.

γου, τρεψάμενος τοὺς ἐναντίους σὺν ὀλίγοις τοῖς ἀμφ' αὐτόν.
 τοῦτον δὲ τὸν Σκενδέρεα, ὡς ἀπήχθετο τῇ ἑαυτοῦ γυναικί, V. 27
 συλλαβοῦσα αὐτόν σὺν τῷ παιδί διαχρήσασθαι καὶ τὴν βα-
 σιλείαν κατέχειν. ἐπὶ τοῦτον δὲ Παιαζήτης ἐλάσας τὴν τε
 5 Ἐρτζικὰν πόλιν πολιορκῶν παρεστήσατο καὶ τὸν παῖδα Σκεν-
 δέρεω εἶχεν ἐν φυλακῇ. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς τε Τζαπνίδας
 καταστρεψάμενος, οὐ κατέχουσι τὰ τῆς Κολχίδος ἐπὶ Ἀμα-
 στριν πόλιν καθήκοντα, ἤλαυνεν ἐπὶ Καραιλούκην τὸν Αεὺ-
 καμνα Σαμαχίης ἡγεμόνα, καὶ ἐπεξελθόντα σὺν τῇ ἑαυτοῦ B
 10 στρατιᾷ μάχῃ ἐκράτησε, καὶ ἐπολιόρκει Σαμαχίην πόλιν. καὶ
 ὡς οὐδὲν προεχώρει ἢ τῆς πόλεως αἴρεσις, ἀπεχώρησεν ἀπα-
 γαγῶν τὸν στρατόν, καὶ ἐπανέστησεν ἐπ' οἴκου. μετὰ δὲ
 ταῦτα ἐλαύνων ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ λοιποὺς ἡγεμόνας, τὸν
 τε Αἰδίνην Σαρχάνην Μενδεσίαν Τεκόνην καὶ Μετίνην, τὴν
 15 τε ἀρχὴν αὐτῶν ἀφείλετο, καὶ ἐκβαλὼν αὐτοὺς τὴν χώραν
 ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος εἶχεν. οὗτοι δὲ ὡς ἀπελήλαντο τῆς
 σφῶν χώρας, ἀνέβησαν παρὰ βασιλέα Τεμήρην ἐς Σούσαν.
 ὡς μὲν οὖν ἀναβάντες οὗτοι ἐς ὄψιν ἦλθον τῷ βασιλεῖ, ἴστε-
 ρόν μοι δεδήλωται. πλὴν γὰρ Καραμάνου τοῦ Ἀλοσουρίου C
 20 ἐπίκλην καὶ Τουρογούτεω τοῦ τῆς Φρυγίας ἄρχοντος, οἱ καὶ
 ἐπιγαμίας αὐτῷ ποιησάμενοι εἰρήνην ἤγον, οἱ λοιποὶ τῶν ἡγε-
 μόνων ἐστερημένοι τῆς ἀρχῆς ἀνέβησαν ἐς Σαμαρχάνδην τὰ

9. Σαμαχήλ P

11. ἀνεχώρησεν H

itaque cum quondam ab Assyriis bello lacesseretur, plerumque prae-
 clara militaris virtutis facinora perpetravit, hostesque semper pauca
 manu fudit. hunc Scenderem cum filio uxor, quam odio prosequer-
 batur, comprehensum interemit, ipsaque ad regni gubernacula evasit.
 contra Scenderem igitur Paiazites arma movens Ertzicam expugnavit,
 filiumque Scenderis vinctum in custodiam dedit. postea cum Tzapni-
 das domuisset, qui Colchidis loca usque ad Amastrum urbem tenent,
 bellum contra Carailucem et Leucamnam, Samachiae ducem, vertit;
 quem obviam procedentem cum exercitu praelio vicit, Samachiamque
 urbem oppugnare coepit. urbis autem istius oppugnatio cum parum
 succederet, abductis copiis domum reversus est. hinc bellum indixit
 reliquis qui in Asia erant ducibus, Aedini Sarchani Mendesiae Teconi
 et Metini, imperioque eos expulit, expulsorumque regnum occupavit.
 hi cum forent suis sedibus pulsus, iter instituerunt Susam, ad regem
 Temirem. ut autem, praeter Caramanum cognomine Alosurium, et
 Turgetum Phrygiae ducem, venerint in conspectum regis, infra dice-
 tur. hi namque affinitatem iungentes cum Paiazite, pacem consecuti
 sunt. reliqui, exceptis istis duobus, duces regnis suis exacti ascen-
 derunt Samarchandam, quae Temiris regia extitit. Sarchanem, qui

Chalcocondylas.

5

βασίλεια Τεμήρεω. Σαρχάνην μὲν τὴν παράλον τῆς Ἰωνίας
 ἐπιτροπεύοντα, καὶ Μενδεσίαν τοῦ Καλάμεω ἀπόγονον, καὶ
 Τεκόνην τὴν Μαδίαν κατέχοντα τῶν ἐπὶ ἡγεμόνων ἀπογόνους
 γεγονέναι φασὲν τῶν τοῦ Ὀτουμάνεω τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν
 κοινῇ συγκατεργασαμένων, οἳ καὶ Ἀλαδίνεω τοῦ βασιλέως 5
 γενέσθαι θεράποντες λέγονται. Μετίνην δὲ καὶ Αἰδίνην, ὅθεν
 τὴν ἀρχὴν ἐκτίσαντο, οὐκ ἔχω διασημῆναι. τὸν δὲ Αἰδίνην
 Δλέγεται μόνον τῆς ἀπὸ Κολοφῶνος ἔστε ἐπὶ Καρίαν ἦρχε
 χώρας. Τούρκων μέντοι γένος τοὺς τε ὑπὸ Τουρκοῦτεω τε-
 λοῦντας καὶ ὑπὸ Καραμάνεω καὶ Μετίνῃ καὶ Αἰδίνῃ ἐπίστα- 10
 μαι σαφῶς εἶναι τε καὶ ὀνομάζεσθαι. καὶ ἐν Καππαδοκίᾳ
 ὑπαγόμενος τοῦτο μὲν τὴν ὑπὸ Καραϊσούφῃ χώραν τοῦτο δὲ
 τὴν ὑπὸ τοῖς Ὀμούρεω παισί, καὶ τὰ πλέω τῆς Φρυγίας κα-
 ταστρεψάμενος, ἤλαυνεν ἐπὶ Ἐρτζικὴν τὰ τῶν Ἀρμενίων βα-
 σίλεια, καὶ ἐπὶ τὸν Σκενδέρεω παῖδα, ὃς ταύτης ἡγεῖτο τῆς 15
 χώρας ἔστε ἐπὶ Εὐφράτην καὶ τῆς τε Κολχίδος μοῖραν οὐκ
 ὀλίγην ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος ἦρχε.

Ταῦτα μὲν οὖν γενόμενος ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ μεγάλα ἀπε-
 P. 35 δείκνυτο ἔργα· μετὰ δὲ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάς, στρατεύ-
 ματα ἐπιπέμπων ἔστε Μακεδονίαν τὴν πρὸς Ἰουονᾶ τοὺς 20
 ταύτῃ Ἀλβανούς καὶ τὴν χώραν ἐδήου, καὶ πολίσματα ἅττα

9. Τουρκαταρτίων τελοῦντ' ἂν καὶ P: corr Hamakerus. 21.
 ταύτης P: corr H

tutabatur maritimam Ioniae regionem, et Mendesiam Calamis nepo-
 tem, Tecoenque, qui regebat Madian, affirmamus fuisse nepotes et
 posteros septem illorum ducum Otomani, qui coniunctis viribus com-
 munibusque consiliis Asiae imperium acquisiverunt; quos et Aladi-
 nae regis ministros fuisse constat. Metines autem et Aedines unde
 regnum nacti sint, explorare nequeo. Aedinem tamen solum memo-
 rant a Colophone usque ad Cariam regioni se extendenti imperitasse.
 Turcos quidem genere et esse et dici certo scio, quotquot sub Tur-
 gaturis, sub Caramano, sub Matine et Aedine degunt. subacta ea
 Cappadociae regione quae est sub Caraisuphe, nec non illa quam
 Homuris filii regebant, praeterea in dicionem accepta maxima Phry-
 giae parte, bellum promovit contra Ertzicam, Armeniorum regiam, et
 contra Scenderem, qui ea loca longe lateque usque ad Euphratem
 tenebat, addita non modica Colchidis parte, quam bello in dicionem
 redegerat.

Haec quidem effecit, cum foret in Asia, magnaue virtutis in
 conspectum daret opera. postea transiens in Europam, exercitibus
 immissis in Macedoniam et quae spectat Ionium, Albanorum accola-
 rum regionem populabatur. captis quibusdam Albanorum oppidulis

εὐρῶν τῆς Ἀλβανῶν χώρας ἐπὶ Ἰλλυριοὺς ἤλαυνέ τε καὶ ἐδήου
 τὴν χώραν, λείαν τὰ ἐκείνων ποιούμενος. μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρα-
 τεύετο ἐπὶ Πελοπόννησον, τῷ μὲν λόγῳ ὡς ἐπὶ Φωκαίαν καὶ
 ἐπὶ Θετταλίαν ἐλαύνων, καταστησόμενος τὰ ἐν τῇ Θετταλίᾳ
 5 ὥστε ἐπιτηδείως ἔχειν αὐτῷ, τοῦ δὲ Φωκαίων ἀρχιερέως ἐπα-
 γομένου σφίσι ἐπὶ χώραν κυνηγῆσαι τε κρατίστην καὶ λει-
 μῶνας γεράνους παρεχομένους πλῆθος ἄπλετον καὶ πεδία
 ἐνιππεῦσαι τὰ κάλλιστα, τῷ δὲ ἔργῳ ἐπὶ Θετταλίαν τε καὶ
 τοὺς ταύτῃ ἡγεμόνας Ἐπικερναίους τοῦνομα καὶ ἐπὶ γυναῖκα Β
 10 τοῦ Δελουῆ ἡγεμόνος Τουντεδουᾶ. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ἐς V. 28
 Πελοπόννησον ἐμβαλὼν, ἔχων δὴ καὶ τὸν βασιλέως Ἰωάννου
 παῖδα Θεόδωρον ἡγεμόνα, ἐστρατεύετο. ἀφικόμενος δὲ ἐς
 Θετταλίαν τὴν τε Δομακίην παρέλαβεν, ἐκλιπόντος τοῦ ἐν
 αὐτῇ ἡγεμόνος Ἐπικέρτεω, καὶ δὴ καὶ Φαρσάλων πόλιν, καὶ
 15 ταύτην ὑπὸ Ἐπικερναίων ἐπικρατουμένην, ὑφ' αὐτῷ ἐποιήσα-
 το. προέλαυνε δὲ ἐς τὸ πρόσω, τό τε Ζητοῦνιν τὸ ἐν Θερ-
 μοπύλαις καὶ Πάτρας τὰς ἐν τῷ πεδίῳ πρὸς τῇ ὑπωρεΐᾳ
 τῶν Λοκρῶν ὄρους κατεστρέψατο, καὶ αὐτῷ προσεχώρησε·
 καὶ ἄλλα δὲ τῶν ταύτῃ πολισμάτων οὐκ ὀλίγα προσεχώρησεν C
 20 αὐτῷ καθομολογίῃ. μετὰ δὲ ταῦτα ἡ Δελουῆ τοῦ ἡγεμόνος
 γυνή, ἔχουσα θυγατέρα γάμον τε ὠραίαν καὶ ἐγγνημένην

1. ἐλῶν? αἰρῶν Η
τῶν] τοῦ ἰῶν?

3. Φωκίδα Η

5. Φωκίων Η

18.

contra Illyrios arma tulit, vastataque Illyriorum regione opes eorum
 diripuit et in suum emolumentum convertit. hic peractis expeditio-
 nem suscipit contra Peloponnesum, rumore prius sparso, quasi bello
 esset petiturus Phocidem et Thessaliam subacturus, ut sibi ad res
 gerendas foret idonea. episcopus autem Phocensium invitabat eum,
 ostentans regionem venationibus commodissimam, habentem prata
 quae praeberent infinitam gruum multitudinem, praeterea campos ad
 equitatum natura quam pulcherrime instructos. ista quidem expedi-
 ditio verbis in hunc modum parabatur, re vera tamen bellum indi-
 cebatur Thessaliae ducibusque, qui ibi agebant, nomine Cernaeis, et
 uxori Delvis, Delphorum ducis, Trudeludae. post haec quasi in Pe-
 loponnesum irrupturus, cum elegendisset belli ducem Theodorum Ioan-
 nis filium, bellum strenue gerebat. profectus in Thessaliam sui iuris
 fecit Domaciam, cum eam deseruisset, qui in ea erat, dux Cernaeus.
 hinc Pharsallicorum urbem in dicionem accepit, quae et ipsa a Cer-
 naeis regebatur. deinde, cum longius processisset, Zetunim urbem
 Thermopylarum, et Patras sitas in planitie, quae est in radicibus
 montis Locrensiis, in potestatem redegit. praeterea alia oppidula
 non pauca istius regionis pactionibus in fidem recepit. Delvis Del-

ἀνδρὶ, ὡς ἐπύθετο βασιλέα ἐπιόντα, ἡγεῖσθαι δὲ αὐτῷ ἐπὶ
 τὰδε τῶν Σαλονῶν ἀρχιερέα, λαβοῦσά τε τὴν θυγατέρα καὶ
 δῶρα ὅσα ἡδύνατο ὑπὴντα τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ τὴν τε θυγα-
 τέρα ἐδέξατο, καὶ αὐτὴν ἅμα τῇ θυγατρὶ ἐς τὰ ἑαυτοῦ ἦθη
 ἀπέπεμπε, τὴν δὲ χώραν παραλαβὼν ταύτη ἐπέστησεν ἄρ- 5
 χοντα. λέγεται δὲ περὶ ταύτης τῆς γυναικὸς ὡς ἱερέως τινὸς
 Στρατεύω ἐπικαλουμένου ἐρασθεῖσα καὶ ἐς τὸ πρόσω ἀναιδείας
 D ἐλαύνων τὴν τε ἀρχὴν ἐπέτρεψε τῷ ἱερεῖ, καὶ ἀναιρῶ πολλ-
 λούς τοὺς τὴν Δελφῶν πόλιν ἐνοικοῦντας ἐργασαμένη. διὰ
 ταῦτα ὑπὸ ἀρχιερέως ἐς βασιλέα διεβλήθησαν, ὡς αἰεὶ μίαν 10
 εἰς γυναῖκα χώρας τοσαύτης ἡγουμένην, ὑπὸ ἱερέως μοιχευο-
 μένην, ἀνήκεστα κακὰ ποιεῖν τοὺς πολίτας, καὶ διὰ ταῦτα
 ἐπᾶραι βασιλέα ἐπιόντα στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτούς. λέγεται
 μέντοι περὶ τοῦ ἱερέως τούτου τοῦ τὴν γυναῖκα ταύτην συγ-
 γενομένου καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα ἔστε γυναῖκας πλημμελεῖσαι, 15
 κατεργαζόμενον δαιμονίῳ τρόπῳ ὥστε ταύτας ἐφέλκεσθαι
 P. 36 ἐπαγόμενον ἐπὶ συνουσίας. Δελουῆς δὲ ὁ τῆς γυναικὸς ἀνὴρ
 πρόσθεν ἐτελευτῆκει νόσῳ. ἦν δὲ οὗτος γένος τῶν Ταρακω-
 νησίων βασιλέων, καὶ ὁπότε οὗτος ἀπὸ Ἰταλίας ἀφικόμενος
 ἐπὶ Πελοπόννησον κατέσχε τὴν Ἀιτικὴν ἅμα καὶ Βοιωτίαν 20
 πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ δὴ καὶ Φώκαιαν καὶ Πάτρας τὰς

8. ἐλαύνουσα?

ἀνιαρὰ Η

10. αἰεὶ μίαν εἰς] αἰεὶς?

13. ἀπᾶραι Ρ

18. ἐτετελευτῆκει?

phorum ducis uxor, habens filiam iam nubilem viroque desponsatam, ut intellexit adversum sese cum exercitu pergere regem, cum filia muneribusque quam potuit acceptis maximis regi obviam processit; qui filiam lubens assumpsit, eamque simul cum matre suis moribus ritibusque vivere permisit: regioni autem, quae in dicionem concesserat, ducem praefecit. fama est istam mulierem amavisse sacerdotem quendam nomine Stratem; et ad maiorem impudentiam progressam imperium sacerdoti commisisse, plurimosque Delphorum incolas obruncasse. hinc delata est episcopo Delphorum apud regem, quasi ipsa sola regat tantam regionem, intolerandisque iniuriis afficiat cives, interim adulterio a sacerdote polluta. his excitatus rex bellum iis intulit. feruntur et alia quaedam de isto sacerdote, qui stupri consuetudinem cum illa muliere habuit, videlicet quod etiam cum aliis deliquerit non paucis mulieribus, dum eas ad concubitum daemoniis quibusdam incantationibus pelliceret. Delves autem mulieris maritus antea morbo implicitus expiraverat. hic ortus erat de genere Taronensium regum, qui cum venisset ex Italia in Peloponnesum, obtinuit Atticam et Boeotiam simul cum Peloponneso: nactus est et Phocidem Patrasque urbem extra Thermopylas sitam. reges isti interiecto tandem tempore non parvo principatum amiserunt. quidam

ἐκτὸς Θερμοπυλῶν. οὗτοι μὲν οὖν ὕστερον χρόνῳ οὐ πολλῷ διελθόντι τὴν τε ἡγεμονίαν ἀπέβαλον, καὶ οἱ μὲν ἀπενόστησαν ἐπὶ Ἰταλίας, οἱ δὲ αὐτοῦ ἐνέμειναν ἐς ὃ ἐτελεύτησαν. τούτων δ' ἦν καὶ οὗτος ὁ Δελουῆς, ᾧ τὴν γυναῖκα ἀφελόμενος Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτεω, καὶ τὴν θυγατέρα ἔχων, ἀπεχώρει.

Ὁ μὲν ἐς Πελοπόννησον ἐσέβαλεν. ὁ μὲν οὖν τῆς Σπάρτης ἡγεμῶν, ὡς ἐς τὴν Θετταλίαν ἐσέβαλε, τὰς τε πόλεις ἐπὶ τὸ ἀσφαλές καταστησάμενος, ἀποδράς νυκτὸς ὄχθητο ἐς Πελοπόννησον, ὡς ἦν ἐπίη, ἀμυνόμενος ἧ ἡδύνατο τὰ κράτιστα. καὶ ἐμέλλησε μὲν οὐχ ἥκιστα διὰ τοῦτο εἰσβαλεῖν ἐς τὴν Πελοπόννησον, ἀγγελία δὲ ἀφίκετο αὐτῷ ὡς οἱ Παιόνες ἡγουμένου Σιγισμοῦνδου Ῥωμαίων βασιλέως τε καὶ αὐτοκράτορος καὶ Κελτοὶ καὶ Γερμανῶν οὐκ ὀλίγοι συνελέγησαν ὡς ἐπ' αὐτὸν ἐπιόντες, καὶ τὸν τε Ἴστρον παρασκευάζοντο διαβῆναι, καὶ Δάκας δέ, γένος οὐκ ἀγεννές, ἔχοιεν μετ' αὐτῶν, C τῆς τε ὁδοῦ ἡγουμένους, τὴν ἐσῆγησιν τοῦ στρατοῦ ποιουμένων. Σιγισμοῦνδος δὲ οὗτος ὁ ἐπὶ Παιαζήτη στρατευόμενος ἡγεμῶν τε Γερμανῶν τὴν ἀρχὴν ἐτύγχανεν ὦν, περὶ Βιέννην 20 τὴν πόλιν τὰ πολλὰ διατρίβων, καὶ χώρας τῶν ταύτη Γερμανῶν ἀρχῶν οὐ φαύλης. Παιόνων μετὰ ταῦτα προσαγομένων σφίσι αὐτὸς βασιλεύς τε ἅμα καθεστήκει Παιόνων καὶ τῆς Γερμανῶν χώρας ἡγεμῶν.

7. ἐπέβαλεν P
idem ἧ add.

8. ἐς add H

10. ἀμυνόμενος P: corr H

11. ἐμέλλησε P: corr H

eorum reversi sunt in Italiam, nonnullique ibi manserunt, donec mortui sunt. ex horum genere natus est Delves ille Delphorum princeps, cui uxorem et filiam auferens Paiazites Amuratis filius domum reversus est. tandem et in Peloponnesum irruit. verum Spartanorum regionis dux, ut in Thessaliam irrupit urbesque communivit, qua sibi videbantur tutissimae fore, noctu fugiens profectus est in Peloponnesum, fortiter propulsaturus hostem, si accederet.

Proinde non parum ei curae fuit exercitus Peloponneso admove. interim autem nuntiatum est Paiaziti Pannonibus, duce Sigismundo Romanorum Caesare et imperatore, et Gallos Germanosque non paucos in unum collectos bellum ipsi inferre decrevisse, iamque Istrum transire parare, allectis et Dacis, hominum genere non ignobili, qui viae sint duces exercitumque ducant in hostilem regionem. Sigismundus ille, qui copias adversus Paiazitem ductavit, primo Germanorum fuit imperator, et plerumque moratus est Viennae, imperitans ibi Germanorum regioni haudquaquam malae. postea allectis Pannonibus, horum rex Germanorumque regionis dux creatus est.

- V. 29 Ἡ δὲ Γερμανία ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Πυρηνίου ὄρους, ὅθεν καὶ ὁ Ταρτησὸς ῥέων ἐπὶ τὸν πρὸς ἑσπέραν ὠκεανόν. καὶ ἔστι μὲν ἡ ἄνω Γερμανία, ἐφ' ὅσον δὲ προϊόντα καθή-
 D κει ἔστε Κολωνίαν καὶ Ἀργεντίνην, πόλεις οὕτω καλουμέ-
 νας. τὸ δὲ ἐντεῦθεν καθήκει ἐπὶ ὠκεανὸν τὸν περὶ Κέλτι- 5
 κήν τε ἐπὶ δεξιὰ καὶ περὶ Δαστίαν ἐπ' ἀριστερά, ὡς ἐπὶ τὰς
 Βρεταννικὰς νήσους. ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ Ἰστρου Γερμανία, ἀπὸ
 Βιέννης πόλεως ἐπ' αὐτὸν δὲ [ἐς] Ταρτησὸν προϊούσα χώρα,
 καὶ ἐπὶ Βράγαν τοῖς πολεμίους. εἴη δ' ἂν ἀπὸ Βιέννης ἐς
 ὠκεανὸν ἀνδρὶ εὐζώνῳ πεντεκαίδεκοσιν ἡμερῶν ἀνίσαι κατὰ 10
 μῆκος· κατὰ δὲ πλάτος εἴη ἂν καὶ πλέων τούτων βραχύ,
 ἀπὸ τῆς Κελτικῆς ἰόντι ἐπὶ τὴν Δανίαν χώραν. εὐνομεῖται
 δὲ ἡ χώρα αὕτη μάλιστα δὴ τῶν πρὸς τε ἄρκτον τε καὶ
 ἑσπέραν πασῶν τῶν ταύτῃ χωρῶν ἅμα καὶ ἔθνῶν, ἔστε πό-
 P. 37 λεις περιφανεῖς καὶ εὐδαίμονας καὶ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐς τὸ 15
 ἰσοδίατον εὐθυνομένας διηρημένους, καὶ ἐς τυραννίδας, καὶ
 ὑπὸ ἀρχιερεῦσι ταττομένας τοῖς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίων μεγάλου
 ἀρχιερέως καθισταμένοις. καὶ πόλεις μὲν ἐς τὸ ἰσοδίατον
 εὐνομούμεναι εἴησαν αὗται ἐν τε τῇ ἄνω καὶ τῇ κάτω Γερ-
 μανία, Νορόβεργον πόλις εὐδαίμων καὶ Ἀργεντίνη καὶ Ἀμ- 20
 πέργον. καὶ αἱ εἰς ἀρχιερεῖς ταττόμεναι Κολωνία, Βιέννη ἢ
 ἐς τὴν κάτω Γερμανίαν ἀνοῦσα, καὶ ἄλλαι μὲν οὐκ ὀλίγαι

6. Δακίαν? 9. Βοέμους H 12. Δακίαν R, Δασίαν T
 16. διηρημένη H 17. ταττομένη H

Germania incipit a monte Pyrenaeo, unde Tartesus fluvius fluit in Oceanum, versus Occidentem. et Germaniae pars, qua itur versus Coloniam et Argentinam, urbes sic dictas, superior Germania nuncupatur. hinc pertingit ad Oceanum Gallicum, versus dextram: at versus sinistram patet Pyridastiam usque ad Britannicas insulas. dicitur Germania ea quoque regio quae ab Istro procurrit, procedens a Vienna usque ad Tartesum flumen et ad Pragam Boemorum. longitudo a Vienna Oceanum usque tantum spatii complectitur, quantum vir agilis itinere viginti quinque dierum conficere potest. latitudo est maior, etiam si quis ingrediatur iter brevissimum a Gallia Celtica versus Dastiam regionem. ista natio gubernatur melioribus legibus quam ulla earum vel regionum vel gentium, quae respiciunt vel Septentrionem vel Occidentem. discreta est in urbes praeclaras et florentes, quae propriis legibus et quam proxime ad aequitatem accedentibus reguntur. dividitur et in principatus, subiectaque est sacerdotibus et episcopis adhaerentibus Romano pontifici. urbes quam maxime ad aequitatem constitutae in superiore et inferiore Germania sunt Noreberga, urbs opulenta, Argentina et Ampergum, quae regun-

πόλεις, ἀποδέουσαι τούτων ὀλίγω τινί, ἀμφὶ τὰς διακοσίας.
 ἐς δὲ τυραννίδας τοεῖς μάλιστα πη διέλοι τις τῆς Γερμανίας
 ἡγεμόνας, τῆς τε Ἐπιζιλείης πόλεως καὶ Ἀουστρίας καὶ Βλέ- B
 νης τῆς ἄνω Γερμανίας γενομένης. ἔστι δὲ γένος τοῦτο μέ-
 5 γα καὶ ἐπὶ πολὺ διῆκον τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, μετὰ γε
 Σκυθῶν τῶν νομάδων δεύτερον, ὡς εἰ ταυτὸ φρονοίη, καὶ
 ὑφ' ἐνὶ ἄρχοντι ἡγεμόνι, ἀμάχητόν τε ἂν εἴη καὶ πολλῶν κρά-
 τιστον. ὑγεινότερον δὲ ὂν ἅτε ὑπὸ τὴν ἀρκιῶαν μοῖραν τε-
 ταγμένον καὶ περὶ τὴν ταύτη μάλιστα πη μεσόγαιον, θα-
 10 λάτιη οὐ πάνυ τι προσχρωμένους, εὐνομεῖται μάλιστα δὴ
 ἐθνῶν ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, οὔτε λοιμοῦ, ὃς δὴ ὑπὸ τῆς τοῦ ἀέ-
 ρος σήψεως ἐπιγενομένης μάλιστα ἐπιφοιτῶν τοῖς ἐώοις
 ἀπόλλυσι πολὺ τι μέρος τῶν ταύτη ὤκημένων, οὔτε ἄλλων δὴ C
 νόσων τῶν ἐς ἡμᾶς πάνυ τι εἰωθότων θέρους τε καὶ φθινο-
 15 πώρου ἐπιφοιτῶν χωριαζόντων αὐτοῖς θαμὰ, ὥστε καὶ ἱκανόν
 τι ἀπογίνεσθαι τοῦ γένους τούτου, οὔτε σείει ὃ τι καὶ ἄξιον
 λόγου. ὕει δὲ θέρους μάλιστα δὴ ἐν ταύτη τῇ χώρᾳ. πολι-
 τεύεται δὲ κατὰ ταυτὰ Ῥωμαίοις, ἔστε δίαιταν καὶ ἤθη τε-
 τραμμένον, συμφερόμενον τὰ ἄλλα Ῥωμαίοις, καὶ ἐς τὴν
 20 θρησκείαν Ῥωμαίων μάλιστα δὴ τῶν πρὸς ἐσπέραν δεισιδαι-
 μονεῖν. νομίζεται δὲ παρὰ τούτοις καὶ μονομαχία μάλιστα

13. ὠκίμων P: corr H
 τῶν ἐπιχωριαζόντων.

15. τῶν χωριαζόντων P. malim φοι-
 17. δὲ P

tur ab episcopis, Coloniaeque, a Vienna in inferiorem Germaniam re-
 cedens. sunt et aliae urbes non paucae, propemodum ducentae, quae
 in paucis quibusdam a praedictis differunt. in tres principatus quis
 dividere posset universos totius Germaniae ducatus, videlicet Atziliae
 urbes et Austriae et Blenae, quae in superiore Germania sita est.
 genus hoc hominum magnum est, longe lateque per universum orbem
 imperat, magnitudineque secundum post Scythas nomades habetur.
 itaque si concordiae studiosi essent et sub uno degerent principe,
 plane essent invicti mortaliumque fortissimi. sunt, quantum ad cor-
 pora attinet, perquam sani, ut qui sub Septentrionali aetatem agant
 plaga et circa mediterraneum isthic mare, nullius rei indigentes. nec
 est gens, quod sciam, quae melioribus regatur legibus. nec ibi sae-
 vit pestis, quae ex corrupto nascitur aere, maximeque infestat Ori-
 entales, plurimosque ibi habitantes perdit. neque alii morbi, qui
 aestivo autumnalique tempore reliquis mortalibus graves sunt, Ger-
 maniae incolas laedunt. terrae motus rari memoratu digni eam re-
 gionem quatunt. pluvia prae caeteris regionibus aestivo tempore
 in ista regione uberrima conspicitur. victu moribusque Romanos
 imitantur, nec caetera quicquam ab his differunt. nec est ulla gens
 quae superstitiosius Romanorum religionem colat, maxime qua Occi-

Ἐδὴ τῶν ἄλλων ἔθνῶν, ὥστε γῆθεν οὐδ' ἐφ' ἵππων ἀλλήλοις μονομαχεῖν. τὸ δὲ γένος τοῦτο δεξιότατον ἔστι μηχανὰς ὄν και ἐς τὰ πολεμικὰ ἔργα και ἐς πάσας τὰς τέχνας πολὺ τι εὐδοκιμεῖ. φέρει δὲ ἡ χώρα αὕτη, πλὴν ἐλαίου και ἰσχάδων, τὰλλα πάντα οὐκ ἐλάσσω τῶν ἐς τὴν ἄλλην χώραν φε- 5 ρομένων. οἴονται δὲ τινες και τηλεβόλους και τηλεβολίσκους ὑπὸ Γερμανῶν ἀρχὴν ἀποδεδειγμένους ἐς ἀλλήλους προελθεῖν και ἐς τὴν ἄλλην οἰκουμένην.

V. 30 Παιονία δὲ ἄρχεται ἀπὸ Βιέννης τῆς Γερμανῶν πόλεως, και ἐπὶ μὲν ἔω τῷ Ἰστρῷ συμπροϊούσα καθήκει ἐπὶ Λακούς 10 τε και Τριβαλλούς, ἐπὶ δὲ ἄρκτον ἐπὶ Βοέμους τοὺς Κεχίους καλουμένους καθήκει. ἔνεισι δὲ ἄρχοντες ταύτη τῇ χώρᾳ,

P. 38 ἄρχων δὲ ἕκαστος τῆς πατρώας χώρας, και ὑποτασσόμενος τῷ βασιλεῖ αὐτῶν, ἐς ὅσον νομίζεται σφίσι. νομίζεται δὲ ἐπὶ ῥήτοῖς. και ἐπιχωρίῳ μὲν βασιλεῖ οὐ πάντι χρῶνται, ἐπά- 15 γονται δὲ ἢ ἀπὸ Βοέμων τοῦ βασιλείου οἴκου ἢ ἀπὸ Γερμανῶν ἢ Πολονίων ἢ και ἄλλων τῶν ταύτη ἔθνῶν. συμφέρονται δὲ Γερμανοῖς τὰ τε ὄπλα και τὴν ἐς τὰ ἦθη αὐτῶν δίαιταν, ἐς τὸ ἀβροδίαιτον ἀποκλίνοντες, ἧ φασὶ Κελτοὺς τε και Γερμανοὺς. νομίζει κατὰ ταῦτὸ Ῥωμαίοις τὰ ἐς θρη- 20 σκεῖαν. γένος δὲ τοῦτο ἄλκιμον και ἐς μάχας τόλμη προσχρώμενον ἐπιεικεῖ. ποιοῦνται δὲ και ἐπιχωρίον τινα τῶν

denti propinqua est. monomachia apud eos vel maxime celebris est. congregiuntur autem non equis insidentes, verum terrae insistentes. nec facile invenias gentem ad machinas reliquaque opera bellica magis idoneam. in artibus omnibus praerogativa maxima gaudent. quidam credunt tormenta bellica et bombardarios ab ista gente initio demonstratos, et hinc totum pervasisse orbem, ut paucae gentes bombardis nunc careant. reliquorum fructuum, praeterquam olei et ficum, regio ista feracissima perhibetur.

Pannonia (quae et Hungaria) incipit a Vienna Germanorum oppido, et versus Orientem secundum Istrum procedens attingit Dacos et Triballos. versus Septentrionem excurrit ad Boemos, quos Cephios nuncupant. habet Pannonia et principes: verum singuli patrias regunt regiones, subiecti tamen regi suo certis quibusdam legibus et condicionibus. regem de suo corpore admodum raro constituunt: verum plerumque accersitur ex Boemorum regia familia, aut petitur a Germanis, aut Polonis aut ab aliis gentibus finitimis. Romanos moribus amorumque cultu referunt: caeterum sequuntur victus rationem intemperantio- rem, quemadmodum Germani et Galli. religionem sectantur Romanorum. hoc hominum genus eximiae fortitudinis est; mirumque dictu quanta audacia et animositate bella gerant. creant de

ἀρχόντων τὰ πρῶτα, ἐς τὴν βασιλείαν ἀνήκοντα, καὶ οἰκονό- B
 μων δὲ ὄντα, καὶ μηδὲ ἄρχοντα ὀνομάζουσι. φωνῇ δὲ χρῶν-
 ται οὐδαμῇ παραπλησίᾳ ἑτέρῳ τινὶ τῶν γενῶν, ἀλλὰ ἄλλη
 τὸ παράπαν διενεγκούσῃ τε τῆς Γερμανῶν τε καὶ Βοέμων
 5 καὶ Πολάνων. οἴονται δὲ τινες τούτους οἱ μὲν Γέτας γενέ-
 σθαι τὸ παλαιόν, καὶ ὑπὸ τὸν Αἴμιον οἰκοῦντας, ὑπὸ Σκυθῶν
 κακουμένους, ἀναχωρῆσαι ἐς τήνδε τὴν χώραν ἣν καὶ νῦν
 οἰκοῦσιν· οἱ δὲ φασὶ Δάκας γενέσθαι. ἐγὼ δὲ ὅποιον ἂν
 10 μὲν τὸ γένος τοῦτο τὴν ἀρχὴν, οὐκ ἂν ῥαδίως εἰπεῖν ἔχοι-
 μι· τὸννομα μέντοι τοῦτο ὑπὸ τε σφῶν αὐτῶν καὶ ὑπὸ C
 Ἰταλῶν καλουμένους, οὐ πάνυ τι καλῶς ἔχοιμι ἑτέρῳ τινὶ
 ὀνόματι καλεῖν τούτους. ἔστι δὲ αὐτοῖς βασιλεία ἐν Πούδη
 πόλει εὐδαίμωνι παρὰ τὸν Ἴστρον.

Σιγισμοῦνδον δὲ τὸν Βιέννης τῆς Γερμανῶν πόλεως ἡγε-
 15 μόνον ἐπαγόμενοι οὗτοι δὴ οἱ Παῖονες βασιλέα τε σφίσιν αὐ-
 τοῖς καθίστασαν, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐπέτρεψαν αὐτῷ
 διαθεῖναι ὡς ἔχοι ἐπὶ τὸ ἀσφαλέστερον. οὗτος μὲν οὖν ἐπεὶ
 20 τε τὴν Παίωνων παρέλαβε βασιλείαν, διεπρεσβεύετο πρὸς τὸν
 Ῥωμαίων ἀρχιερέα, συνήθη τε ὄντα αὐτῷ καὶ ἐπιτήδειον ἐς
 τὰ μάλιστα, ὥστε ἐπιψηφισθῆναι αὐτῷ αὐτοκράτορι Ῥωμαίων
 γενέσθαι. τοῦτο μὲν οἱ τῆς Ῥώμης ἀρχιερεῖς τοῖς Κελτῶν D
 βασιλεῦσι τὸ πρῶτον ἐπέδιδον διὰ τοὺς πολέμους, οὓς θα-

10. ἀπό P 15. ἐπαγόμενον οὗτοι δὲ P 16. τὰ om P 22.
 πολεμίους P: corr H

sua gente quendam de numero principum, qui reliquorum primus in
 regiam ascenderit; eumque oeconomum sive procuratorem aut admi-
 nistratorem, nec principem, nominant. lingua utuntur quasi pecu-
 liari, quae nihil commercii cum lingua Germanorum et Boemorum
 Pomanorumque habere deprehenditur. quidam tradunt eos antiqui-
 tus Getas extitisse, sedesque habuisse, quas insederint, sub monte
 Haemo, tandemque pulsos a Scythis concessisse in eam regionem
 quam nunc tenent. quidam putant eos quondam Dacos fuisse. ego
 autem, quatenam ipsorum origo sit, dicere non possum. praeterea
 cum sibi dederint istud nomen ut Pannonos vocentur, sicque appel-
 lentur ab Italis, non decorum fore ratus sum, si aliud iis imposuero
 nomen. regia eorum est Buda, urbs florentissima, Istro adiacens.

Sigismundum autem Germanorum imperatorem agentem Viennae
 vocantes Pannonos, declaraverunt regem, eique tradiderunt regnum
 universum, et quae ad regni curam pertinent, ut omnia sic ordinaret
 quemadmodum putaret ea fore commodissima. hic ut primum regium
 honorem iniit, legatos misit ad Romanum pontificem, iam ante sibi
 familiarem et necessitudine devinctum, rogans ut suum consensum

- μά τε καὶ ἀνδρειότατα πρὸς τοὺς ἀπὸ Αἰβύης διαβάντας ἐπὶ Ἰβηρίαν βαρβάρους καὶ τὰ πολλὰ τῆς Ἰβηρίας καταστρεφόμενους αὐτοῖς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τοὺς Γερμανῶν ἡγεμόνας μετενήνεκται ὁ ψῆφος τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως. Σιγισμοῦνδον ὡς ὑπισχνεῖτο ὁ ἀρχιερεὺς τὴν τε ἀξίαν ταύτην ἐπιτιθέ-
 5 και, καὶ δὴ μετεπέμπετο ἐπὶ τοῦτο, ὄρμητο μὲν ἐπὶ Ἰταλίαν διὰ τῆς Ἐνετῶν χώρας. οὔτοι μὲν οὖν ὡς ἐπύθοντο Σιγισμοῦνδον διὰ τῆς χώρας αὐτῶν τὴν πορείαν ποιούμενον, ἔπεμψαν ἄγγελον, προαγορεύοντες αὐτῷ μὴ διέμειναι διὰ τῆς
 10 χώρας αὐτῶν. ὁ δὲ οὐκ ἔφη πείσεσθαι, ἂν μὴ γινῶ αὐτοὺς 10 πειρωμένους ἔργῳ διακωλύσαι διαπορευόμενον. παρεσκευάζοντο μὲν οὖν οἱ Ἐνετοὶ στρατὸν καὶ διεκώλυον. ὡς δὲ ἤσθετο κωλυόμενος, παρετάξατο ἐς μάχην καὶ συνέβαλε τῷ Ἐνετῷ στρατῷ, καὶ ἀπεγένετο αὐτῷ οὐκ ὀλίγα τοῦ στρατεύματος,
 V. 31 τραπομένῳ τε ἐς φυγὴν καὶ μόλις διαφυγόντι τοὺς ἐναντίους. 15 οὗτος μὲν δὴ ἐπεὶ τε ἀπέγνω τὴν δι' Ἐνετῶν πορείαν, ἀπῆει B διὰ τῆς ἄνω Γερμανίας, ἐς τὸν Αἰγυρίας τύραννον ἀφικόμενος. ἐντεῦθεν δὲ ἐς Ρώμην παρεγένετο, καὶ βασιλεὺς τε καθειστήκει, ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως ἐς τοῦτο ἀποδειχθεὶς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐδεῖτό τε τοῦ ἀρχιερέως συμβαλέσθαι ἐς τὴν 20

3. αὐτοῖς συνδιήνεγκαν? 4. ἦ?

praestaret quo Romanorum declararetur imperator. imperatoriam dignitatem Romani pontifices primo contribuere Galliarum regibus, propter hostes ex Libya in Iberiam transvectos fortiter caesos, et ob Iberiam a barbaricis incursionibus liberatam. postmodum eligendi Romanum imperatorem potestas translata est a pontifice ad Germanos. Sigismundus, cum eam dignitatem se daturum respondisset pontifex, accersitus et vocatus est a pontifice, ut imperatoriam dignitatem acciperet. Sigismundus Romam proficiscens iter faciebat per Venetorum regionem. hi, ut primum nuntiatum est Sigismundum per ipsorum regionem transitum facere, miserunt nuntium, qui moneret ut ipsorum regione excederet. hic nuntio Venetorum parere neglexit, nisi cerneret eos re ipsa transitum prohibituos. Veneti igitur congregato exercitu vim facere parabant Sigismundo, nisi confestim sua discessisset regione. ut cognovit Venetos id moliri, copias in aciem eduxit, et cum Venetorum exercitu praelium commisit. amisit autem in eo praelio non modicam exercitus partem; ipseque in fugam compulsus aegre, quo minus caperetur, fuga evasit. cum iam planissime desperaret se posse per Venetorum regionem adire Romam, iter flectit in superiorem Germaniam, pervenitque ad Liguriaie sive Mediolani principem. hinc iter Romam instituit; quo cum venisset, imperator a pontifice maximo consalutatus est. postea rogavit pontificem maximum auxilium, quo adiutus expeditionem contra bar-

ἐπὶ τὸν βάρβαρον αὐτῷ ἐκοτρατεῖαν γινομένην, ἤτελλο δὲ αὐτὸν χρήματά τε καὶ ἄνδρας. ὁ δὲ πρὸς τε τὸν Κελτῶν βασιλέα διαπρεσβευσάμενος καὶ πρὸς τὸν Βουργουνδίας τύραννον διεπράξατο δοθῆναι ἐς ὀκτακισχιλίους, καὶ στρατηγὸν 5 τὸν Βουργουνδίας ἡγεμόνος ἀδελφόν. παρεσκευάσατο μὲν οὖν καὶ αὐτός, συλλέξας στρατεύματα ἀπὸ Γερμανῶν ὅσον ἡδύνατο C μισθωσάμενος. ὡς ἤδη αὐτῷ τε τὰ εἰς τὸν πόλεμον παρεσκευάσατο, ἐξήλαυσε, λαβὼν τοὺς τε Παίονας καὶ Δάκας τῆς ὁδοῦ ἡγεμόνας, εὐθὺ τοῦ Ἰστρου ἐπὶ Παιαζήτην. διεπρε- 10 σβεύσατο δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἰταλῶν καὶ Ἰβήρων ἡγεμόνας, χρηματίζοντας δὲ τοῦτο αὐτῷ τοῦ ἀρχιερέως, αἰτούμενος χρήματα καὶ ἄνδρας. καὶ χρήματα μὲν ἐπεπόμφει αὐτῷ ἰκανὰ ὁ ἀρχιερεὺς, ἄνδρας τε.

Ὁ μὲν οὖν Παιαζήτης ὡς ἐπύθετο ἐπιόντα οἱ Σιγισμοῦν- 1396 15 δον τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα, σὺν πολλῷ στρατεύματι ἐλαύνοντα, παραλαβὼν τὸν τῆς Εὐρώπης τε καὶ Ἀσίας στρατὸν ἅπαντα ἀντεπήει ἐπὶ Ἰστρον, ἧ ἑδύνατο τάχιστα πορευόμε- D νος. στρατοπεδευσαμένου δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Ἰστρου ἐπὶ σταδίους τεσσαράκοντα, οἱ Κελτοὶ αὐθάδεις τε ὄντες καὶ 20 ἀγνώμονες ὡς τὰ πολλά, ἀξιοῦντες σφῶν αὐτῶν μόνων τὴν νίκην γενέσθαι, ὀπλισάμενοι ἐπήεσαν πρότεροι ὡς ἀναρπασόμενοι τοὺς βαρβάρους. μάχης δὲ καρτερᾶς γενομένης τρέπονται οἱ Κελτοί, καὶ φεύγοντες ἀνὰ κράτος καὶ οὐδενὶ κό-

baros susceptam conficere posset. flagitabat autem pecuniam virosque. pontifex legatione missa ad Gallorum regem Burgundiaeque ducem effecit ut sibi darentur octo milia militum: belli autem ducem accepit Burgundiae ducis fratrem. Sigismundus quoque se ad bellum parabat, conscribens exercitum ex Germanis, quoscunque potuit mercede conducens. cum iam ad bellum satis foret instructus, assumptis Pannonibus et Dacis, (qui et Valachi) qui itinera monstrarent, recta per Istrum contra Paiazitem copias duxit. legatos quoque misit, consulente id pontifice maximo, ad Hispanorum Italorumque principes, petens ad istam expeditionem milites et pecuniam. pontifex quoque milites misit et pecuniam suppeditavit

Paiazites, quamprimum didicit Sigismundum Romanorum imperatorem magnis copiis stipatum adversum se pergere, accepto Europae Asiaeque exercitu summa celeritate obviam profectus est hosti usque ad Istrum; castraque communivit ab Istro stadiis quasi quadraginta. Galli autem, ut sunt audaces, plerumque vero imprudentes, cum cuperent victoriam suam facere, arma capiunt barbarosque aggrediuntur quasi eos primo impetu domituri. tandem cum praelium utrin-

σμφ ἐπιπίπτουσι τῷ σφειτέρῳ στρατεύματι, ἐπισπομένων τῶν
 Τούρκων. ἐνταῦθα ἀναμίξ γενομένων αὐτῶν, ὡς ἐπέκειντο
 οἱ βάρβαροι, τρέπονται ἅμα τούτοις οἱ τε Παίονες καὶ οἱ
 Γερμανοί. ἐπειγομένων δὲ εἰς τὴν τοῦ Ἰστρου διάβασιν
 P. 40 ἀπώλετο πολλὰ τοῦ στρατεύματος κατὰ τὸν ποταμὸν. ἐγένετο 5
 δὲ φόνος πολὺς ὀλλυμένων τῶν Κελτῶν καὶ Παιόνων ὑπὸ
 τῶν ἐναντίων, καὶ ὁ Βουργουντίων στρατηγὸς ἐάλω, καὶ ἄλ-
 λοι οὐκ ὀλίγοι Παιόνων τε καὶ Κελτῶν.

Ὁ μὲν δὴ Σιγισμοῦνδος διακινδυνεύσας τὰ ἔσχατα, καὶ
 παρὰ βραχὺ ἀλῶναι διαφυγὼν, ἐμβὰς ἐς τριήρη κατὰ τὸν 10
 ποταμὸν ἔπλει ἐς Βυζάντιον παρὰ βασιλέα Ἑλλήνων. ἐς
 λόγους δὲ ἀφικόμενος τῷ Βυζαντίου βασιλεῖ, καὶ χρηματίσας
 αὐτῷ ὅσα ἠβούλετο, ὄχετο ἀποπλέων ἐπ' οἴκου. Παιαζή-
 της δὲ ὁ Ἀμουράτεω, ὡς τοὺς τε Παίονας ἐτρέψατο καὶ Κελ-
 Βτούς, ἐληίζετο τὴν χώραν αὐτῶν, ἀδεέστερον ἤδη χωρῶν ἐπ' 15
 αὐτοὺς καὶ ἀνδράποδα πάμπολλα ἀγόμενος. καὶ δὴ ἐπελαύ-
 νων ἐπὶ Πούδην τὰ Παιόνων βασιλεία ἔκαμνεν ὑπὸ τῆς νό-
 σου· ποδαλγίαν γὰρ ἐνόσει. καὶ εἰ μὴ μέντοι ἐνωχλεῖτο
 ὑπὸ τῆς νόσου, οὐκ ἔχω λογιζέσθαι ὅ τί περ ἂν γένοιτο
 αὐτῷ ἐμποδῶν ἐπὶ Πούδην τε ἐλάσαι καὶ παραστήσασθαι 20
 Πούδην τὰ Παιόνων βασιλεία καὶ καταστρέψασθαι τὴν χώ-
 ραν αὐτῶν· νῦν δὲ κάμνων ὑπὸ τῆς νόσου ἐπεικῶς πάνν

que maxima virtute ferveret, Galli fugam ineunt; incitatissimoque
 cursu cum agerentur ad suos, insequentibus Turcis et Sigismundi
 militibus admixtis atrox praelium coortum est. cum acriter instarent
 Turci, etiam Pannonnes et Germani fugae Gallorum se sociant. festi-
 nantibus autem iis Istrum transire, maxima pars exercitus flumine
 absumpta est. facta est caedes magna Gallorum et Pannonum pere-
 untium. dux Burgundionum, qui totius belli imperator electus
 erat, ab hostibus captus est: capti sunt et alii Pannonnes Gallique
 plurimi.

At Sigismundus in maximum vitae discrimen adductus, vixque
 hostis manus, quo minus caperetur, effugiens, triremem, quae in flu-
 mine erat, conscendit, Byzantiumque ad Graecorum regem navigavit.
 cum plurima cum isto rege disseruisset, et quae volebat expedivisset,
 domum reversus est. Paiazites Amuratis filius, Gallis Pannonibusque
 fuis atque fugatis, regionem eorum iam maiore securitate populabatur.
 quin etiam contra hos exercitus ductabat, mancipiaque plurima cap-
 iebat. proficiscens autem hostili animo contra Budam, Pannonum
 regni sedem, podagra laboravit; nec tamen admodum eo morbo affli-
 ctus est. haud tamen assequi queo, quid ei impedimento fore po-
 tuisset, cum festinaret adversus Budam, quo minus eam urbem suae

ἀπενόστησέ τε αὐτὸς καὶ τὸν στρατὸν ἀπήγαγεν εἰς τὴν χώ-
ραν αὐτοῦ.

Ἔσπερον μέντοι ἐπιπέμπων στρατεύματα ἐπὶ Παιονίαν V. 32
καὶ Παιονοδακίαν ἐδήου τὴν χώραν. χρόνου δὲ ἐπιγενομέ- C
5 νου ἐπὶ Δάκας καὶ ἐπὶ Μύρξαν τὸν Δακίας ἡγεμόνα ἐστρα-
τεύειο, αἰτιασάμενος αὐτὸν ὡς ὑπάρξαντά τε πολέμου καὶ
σὺν τοῖς Παίοσιν ἐπ' αὐτὸν στρατενόμενον. ἔστι δὲ γένος
τοῦτο Δάκες ἄλκιμόν τε τὰ εἰς τὸν πόλεμον καὶ οὐ πάνυ τι
εὐνομούμενον, κατὰ κώμας οἰκοῦν, πρὸς τὸ νομαδικώτερον
10 τετραμμένον. διήκει δ' αὐτῶν ἡ χώρα, ἀπὸ Ἀρδελίου τῆς
Παιόνων Δακίας ἀρχομένη, ἔσπε ἐπὶ Εὐξείνου πόντον. ἔχει
δὲ ἐπὶ δεξιὰ μὲν καθήκουσα ἐπὶ Θάλασσαν τὸν Ἴστρον πο-
ταμόν, ἐπ' ἀριστερὰ δὲ Βογδανίαν χώραν οὕτω καλουμένην.
διείργει δὲ αὐτοὺς ἀπὸ Παιονοδακίας ὄρος ἐπὶ πολὺ διήκον,
15 Πρασοβὸς καλούμενον. ἔχει δ' ὁμόρους ἡ χώρα αὕτη καὶ D
Σκυθῶν τῶν νομάδων μοῖραν οὐκ ὀλίγην, γένος πολὺ τι καὶ
ὄλβιον, ὑπὸ Καζημίρειω τῷ βασιλεῖ ταττόμενον· ἕφ' ᾧ δὲ
καὶ Σκύθαι οἱ νομάδες ταττόμενοι στρατεύονται, ἧ ἂν ἐξη-
γοῦνται, αὐτὸς τε ἀρετὴν παρεχόμενος εἰς πόλεμον ἀξιόλογον.
20 τούτων δὲ ἔχονται Πολάνοι μὲν πρὸς ἄρκτον, Σαρμάται δὲ
πρὸς ἕω. Δάκες δὲ χρῶνται φωνῇ παραπλησίᾳ τῇ Ἰταλῶν,

6. πόλεμον P 12. δεξιᾶ P 13. ἀριστερᾶ P 14. ἀπὸ] ἐπὶ P
18. ἐξηγῆται?

dicionis faceret regionemque universam subiiceret. verum peroppor-
tune podagra tum laborans reversus est domum: etiam copias in suam
regionem abduxit.

Postea missis exercitibus Pannoniam et Pannodaciam vastabat.
tempore autem aliquantulo interposito, bellum Myrxae (nostri Mar-
cum vocant) Daciae duci intulit, crimini ei dans quod prior adiun-
gens se Pannonibus contra se bellum gesserit. Dacorum (sive Vala-
chorum, in quibus et Moldavi) gens bello praestantissima est, nec
tamen admodum bonis gubernatur legibus. vicos plerumque inco-
lunt, sequentes pascua. extenditur horum regio ab Pannonum Arde-
lio, a Pannonum Dacia (quae et Transsylvania) initium sumens, us-
que ad Pontum Euxinum. a dextra, qua vergit ad mare, Istro fluvio
alluitur: a sinistra regionem Bogdaniam appellatam habet. distinguit
ipsorum regionem mons longe se porrigens, cui Prasobo (qui olim
Haemus) nomen incolae dixerunt. huic regioni adiacent quidam de
Scytharum genere non pauci, qui opibus plurimum possunt, subiecti
Cazemiro Polonorum regi. istum regem comitantur Scythae nomades,
quocumque bellum verterit. virtus autem eius in omni bello prae-
clara habita est. iis finitimi sunt, qua se in Septentrionem pandunt,

διεφθαρμένη δὲ ἐς τοσοῦτον καὶ διενεγκούση ὥστε χαλεπῶς
 ἐπαίειν τοὺς Ἰταλοὺς ὀτιοῦν, ὅτι μὴ τὰς λέξεις διασημειου-
 P. 41 μένων ἐπιγινώσκειν ὅτι ἂν λέγοιτο. ὅθεν μὲν οὖν τῇ τοι-
 αύτῃ φωνῇ διαχρώμενοι ἤθεσι Ῥωμαίων ἐπὶ ταύτην ἀφίκοντο
 τὴν χώραν καὶ αὐτοῦ τῆδε ᾗκησαν, οὔτε ἄλλου ἀκήκουα περὶ 5
 τούτου διασημαίνοντος σαφῶς ὀτιοῦν, οὔτε αὐτὸς ἔχω συμβα-
 λέσθαι ὡς αὐτοῦ ταύτῃ ᾗκίσθη. λέγεται μὲν πολλαχῇ ἔλθόν
 τὸ γένος τοῦτο ἐνοικῆσαι αὐτοῦ, οὐ μὴν ὅτι καὶ ἄξιον ἐς
 ἱστορίαν ὀτιοῦν παρεχόμενον τεκμήριον. συμφέρεται δὲ Ἰτα-
 λοῖς τὰ τε ἄλλα καὶ τῇ ἐς δίαιταν καταστάσει, καὶ ὅπλοις 10
 τοῖς αὐτοῖς καὶ σκευῇ ἔτι καὶ νῦν τῇ αὐτῇ Ῥωμαίων δια-
 χρώμενοι, ἐς δύο μέντοι διηρημένοι ἀρχάς, ἔστε τὴν Βογδα-
 νίαν καὶ αὐτὴν παρ' Ἰστρον χώραν. οὐ πάνυ τι εὐνομεῖ-
 B ται. νομιῶσιν δὲ ἡγεμόσιν οὐ τοῖς αὐτοῖς διαμένοτες, ἀλλ'
 ἐπὶ τὸ αἰεὶ σφίσι πρόσφορον συμμεταβάλλοντες καθιστάσιν 15
 ἄλλοτε ἄλλους σφίσι τυράννους. Μύρξαν μέντοι τοῦτον, ἄρ-
 χοντα τοῦ γένους τοῦδε τὸ παλαιὸν γενόμενον, ἐπικαλεσάμε-
 νοι τύραννον σφίσι κατεστήσαντο, συνελόντες Δᾶνον τὸν πρό-
 σθεν τυραννεύοντα αὐτῶν. Μύρξας μὲν οὖν οὔτος παλλα-
 κίδι συγγενόμενος οὐκ ὀλιγάκις, καὶ νόθους ἀπὸ τούτου σχῶν 20
 παῖδας ἀνὰ τὴν Δακίαν οὐκ ὀλίγους, ὕστερον προϊόντι τῷ
 χρόνῳ καὶ τελευτήσαντος Μύρξῃ ἀνεφύοντο τῇ Δακίᾳ θαμὰ

12. διηρημένον P

13. καὶ αὐτὴν?

18. ἀνελόντες?

Poloni: qua vero respicit Orientem, Sarmatae. Dacorum lingua simi-
 lis est Italicorum linguae: adeo tamen corrupta et differens, ut diffi-
 culter Itali queant intelligere quae istorum verbis pronuntiantur.
 unde autem lingua moribusque Romanis usi in istam regionem acces-
 serint ibique sedes fixerint, a nullo mortalium accipi, nec aliquem
 audiui qui ista liquido commemoraret. dicuntur tamen homines un-
 dique confluentes in istam regionem penetrasse, haud interim extante
 aliquo memorabili istius gentis exemplo, quod operae pretium sit ut
 praesenti historiae intexatur. nihil differunt ab Italis caetera victus-
 ratione, armorum et suppellectilis apparatu etiamnum eodem uten-
 tes. quamvis ea gens in duos discreta sit principatus, in Bogdianam
 videlicet (quae et Moldavia) et Istriam regionem, haud tamen aequo
 inter se iure vivunt. consueverunt non semper eosdem habere duces:
 verum prout ipsis videtur commodum, principes mutant, nunc hunc
 nunc illum sibi principem ordinantes. Myrxam istum, qui avito isto-
 rum ducum genere erat ortus, accitum sibi ducem constituerunt, oc-
 ciso Dano, qui antea rerum potiebatur. Myrxas hic concumbens sae-
 pius cum pellice, filios spurios ex ea tulit non paucos in Dacia.
 hinc mortuo Myrxa nascebantur frequenter alii Dacorum duces, qui

ἡγεμόεις ἄλλοτε ἄλλοι ἔστι ἐπὶ τόνδε τὸν χρόνον καθιστά-
 μενοι ἐς τὴν ἀρχήν. ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Μύρξαν, ὑπάρξαντα C
 πρότερον πολέμου ἐς τοὺς βαρβάρους συστρατευόμενον τῷ
 Σιγισμούνδῳ Ῥωμαίων αὐτοκράτορι, αἰτιασάμενος Παιαζήτης
 5 ὁ Ἀμουράτεω ἐστρατεύετο, καὶ τὸν τε Ἴστρον διαβάς ἤλυν-
 νεν ἐς τὸ πρόσω, τὴν τε χώραν ἀνδραποδιζόμενος. Μύρξας
 δὲ συλλέξας στρατεύμα ἀπὸ τῆς χώρας ἐπέξελθεῖν μὲν καὶ
 διαμάχεσθαι οὐκ ἐποιεῖτο βουλήν, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ παῖ-
 δας ἐς τὸ ὄρος τὸ Πρασοβὸν κατεστήσατο περιποιούμενος.
 10 ἐφείπετο δὲ ὕστερον καὶ αὐτὸς τῷ Παιαζήτῳ στρατεύματι
 διὰ τῶν δρυμώνων τῆς χώρας, οἳ δὴ πολλοὶ τε ἐνυπάρχουσι V. 33
 καὶ ἀπανταχῇ περιδέουσι τὴν χώραν μὴ βάσιμον εἶναι τοῖς
 ἐναντίοις μηδὲ εὐπετῇ χειρωθῆναι. ἐφεπόμενος δὲ ἀπεδεί- D
 κνυτο ἔργα ἄξια λόγου, μαχόμενός τε εἴ τι διασπασθὲν τῶν
 15 πολεμίων ἐπισιτούμενόν πῃ τῆς χώρας τράποιτο ἢ ἐπὶ ὑπο-
 ζύγια ληιζόμενον, καὶ οὕτω τόλμα μεγίστη ἐφεπόμενος τῷ
 στρατεύματι· περιφανῶς δὲ ἐφεπόμενον αὐτῷ διαμάχεσθαι.
 καὶ δὴ λέγεται διαπορευομένῳ τῷ στρατεύματι ἐπέκειτο ἐν
 λύπῃ πάνν χαλεπῶς, καὶ ἔξετίθει, καὶ διαφθείρων οὐκ ἀνίει.
 20 ἔνθα Βρενέζῳ Θεράποντος γνώμην ἀποδεικνυμένου ὥστε ἐν-
 στρατοπεδεύσασθαι τὸν στρατὸν αὐτοῦ καὶ ἀπαλλαγὴν εὐρα-
 σθαι, ἀπὸ τούτου μέγα τὸ ἀπὸ τοῦδε εὐδοκιμεῖν παρὰ βασι- P. 42

usque ad hoc tempus in regno durarunt. contra istum Myrxam Paia-
 zites, crimini dans quod prior incipiens bellum socia arma iunxisset
 Sigismundo Romanorum imperatori, cum exercitu profectus est. tra-
 iecto Istro porro progressus praedam mancipiorum multam ex ista
 regione rapiebat. Myrxas collecta manu non modica suorum, quo-
 modo obviam procedere hosti praeliique potestatem facere posset,
 nullo modo consultabat. uxores et liberos deponens in montem
 Prasobum, sequebatur Paiazitis exercitum per glandiferas istius regionis
 silvas; quae cum plurimae ibi sint, regionem ambiunt, adeo ut eam
 difficilem accessu hostibus praestent captuque haud facilem. Myrxas
 sequens Paiazitis exercitum insignia virtutis opera faciebat, impigre
 cum hostibus manus conserens, sicubi avulsi erant ab reliquo exer-
 citu, aut sicubi frumentatum aut ad praedas pecoris agendas se con-
 vertissent. et in hunc modum sequens hostilem exercitum, magna
 audacia fretus, ex aperto cum hoste conflixit. aiunt Myrxam tran-
 seunti exercitui graviter institisse; cumque foret in loco admodum
 difficili, hostilis exercitus eum adortus est; nec cessavit hostem for-
 titer mactare. ibi Brenezis regius minister cum bonum dedisset con-
 silium, videlicet ut castra eo loci communirent, mali liberationem
 invenerunt. ex hoc tempore longe gratissimus fuit regi Brenezis,

λει, καὶ ἐς στρατηγίας χρηματίζοντα ὑπὸ βασιλέως ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνάμεως. τότε μὲν οὖν αὐτοῦ Παιαζήτης ἐνηυλίσατο, ἐπισχὼν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· τῇ δ' ὑστεραία διεπόρθμευσεν ἢ ἐδύνατο ἀσφαλέστατα τὸν στρατὸν διὰ τοῦ Ἰστρου.

5

Οὕτω μὲν οὖν αὐτῷ ὁ ἐπὶ Λακία στρατὸς ἐπεπρήγει· μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαύνων ἐπολιόρκει Βυζάντιον, ἀπὸ αἰτίας τοιαύσδε. οἱ γὰρ δὴ Ἑλλήνων βασιλεῖς, ὡς αὐτῷ παραγενομένοι ἐς τὰς θύρας παρήσαν, καὶ συνεστρατεύοντο ἐκάστου ἔτους. καὶ ποτε ὄντος βασιλέως ἐν Φερραῖς τῆς Μακεδο-10 νίας χώρας καὶ διατρίβοντος, καὶ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως Βροϊτῶντος ἐνταῦθα ἐπὶ τὰς θύρας καὶ τοῦ τῆς Σπάρτης ἡγεμόνος καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Ζάρχου παιδὸς καὶ Στεφάνεω τοῦ Ἐλεαζάρου, ἀφικνεῖται ἀπὸ Πελοποννήσου ὁ τῆς Ἐπιδάυρου τὸ παλαιὸν γενόμενος ἄρχων, τοῦνομα Μαμονᾶς, ὃς 15 ἀφικόμενος παρὰ βασιλέα Παιαζήτη ἐνεκάλει τῷ τῶν Ἑλλήνων βασιλέως ἀδελφῷ ὡς ἀφελομένῳ τὴν τε Ἐπίδαυρον καὶ ποιήσαντι αὐτὸν κακά. ἤχθετό τε τῷ Ἑλλήνων βασιλεῖ Παιαζήτης. ἐνήγε δὲ ἐς τοῦτο καὶ Ἰωάννης ὁ Ἀνδρονίκου τοῦ βασιλέως παῖς, ὃς παρὼν αὐτοῦ τὴν δίαιταν εἶχεν ἀπὸ Παια-20 ζήτεω. καὶ δὴ λέγεται καὶ ἀνελεῖν ὠρμημένον περὶ ὀμιλίας

6. ἐπεπήγει Ρ

electusque ab eo dux tandem maximam nactus est potentiam. Paiazites, sicuti consuluerat Brenezes, eo loci castrametatus est, et quiete per eum diem exercitum recreavit. postero autem die exercitum quam potuit tutissime transmissis Istro in suam regionem reduxit.

In hunc modum exercitus, quem contra Dacos duxerat, domum reversus est. his peractis bellum movit contra Byzantium, urbemque tali de causa obsidione cinxit. Graecorum reges concesserant in potestatem Paiazitis: proinde in ianuis degebant quotannis militantes sub Paiazite, quocumque vim belli vertisset. Paiazites, cum quondam foret Pherris Macedoniae ibique moras traheret, Graecorum rex, Spartaee dux, Constantinus Nazarci filius, Stephanusque Eleazari filius profecti sunt in ianuas. ibi tum ad regem Paiazitem venit Mamonas ab Peloponneso, qui quondam imperio rexerat Epidamnum; accusabatque Graecorum regis fratrem, ut qui sibi Epidamnum eripuisset et iniuriis plurimis se obruisset. Paiazites indignatione inflammabatur contra Graecorum regem. indignationem hanc regis augebat instigando Ioannes Andronici regis filius, qui praesto erat et victum apud Paiazitem habebat. ferunt quod rex conatus sit eum interficere, cum colloqueretur secum. verum cunctatus est. nec tamen multo post illum interemit Halies Charatinis filius, qui ei admodum

ἔχοντα, μετέμελεν αὐθις οὐ πολλῶ ὕστερον. ἐπήμυνε δὲ αὐ- C
 τῷ τὸν ὄλεθρον Ἀλίης ὁ Χαρατίνεω παῖς, ὃς συνήθης αὐτῷ
 ἐτύγχανεν ὦν καὶ χρήμασιν ὡς τὰ μάλιστα ἐθεραπεύετο ὑπ'
 αὐτοῦ. συνιόντες δὴ οὖν ἐς ταῦτό οὔτοι οἱ ἡγεμόνες ἐν τῷ
 5 τότε χρόνῳ, περὶ τὰς θύρας τοῦ βασιλέως διατρίβοντες, ἐδί-
 δosan σφίσι λόγους ὡς μηκέτι τοῦ λοιποῦ ἀφίξεσθαι ἐπὶ τὰς
 θύρας. ἐνταῦθα μὲν οὖν ἐγγυᾶται Κωνσταντῖνος ὁ Ζάρκου,
 Δραγάσεω δὲ ἀδελφός, ὃς ἐκείνου τελευτήσαντος τοῦ Ζάρκου
 ἦν ἀνδρῶν ἀριστος τὰ ἐς σύνεσίν τε καὶ πόλεμον, οὐδενός
 10 λειπόμενος τῶν ἐς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, καὶ πρὸς τε Ἀλβανούς
 καὶ Τριβαλλούς πολέμους διαπολεμῶν χώραν τε αὐτῷ ὑπη-
 γάγετο οὐ φαύλην, καὶ ἐπὶ τῇ τελευτῇ αὐτοῦ Κωνσταντῖνος
 ὁ ἀδελφός αὐτοῦ κατέσχε τὴν χώραν καὶ ἐφοῖτα ἐς τὰς βα- D
 σιλέως θύρας. οὗτος ἐγγυᾶται τὴν θυγατέρα τῶν Ἑλλήνων
 15 βασιλεῖ, ὥστε ἐμπεδοῦναι σφίσιν αὐτοῖς ὅσα συνέθεντο ἐς τὴν
 ἀπόστασιν. ἡγάγετο μέντοι οὗτος Ἐμμανουῆλος καὶ πρότερον
 τὴν τοῦ βασιλέως Κολχίδος θυγατέρα χηρεύουσάν τε, Ζετί-
 νεω δὲ τινος Τούρκων ἡγεμόνος γυναικα γενομένην, κάλλει τε
 διαφέρουσαν. ταύτην γὰρ ὡς ἡγάγετο ἀπὸ Κολχίδος ἐς Βυ-
 20 ζάντιον, θεασάμενος ὁ πατὴρ αὐτοῦ τότε βασιλεύων, ὡς ἐδό-
 κει αὐτῷ κάλλει τε γυναικῶν πολλῶν εἶναι καλλίστη καὶ τοῖς
 ἄλλοις ἢ ἐλέγετο ὑπερφέρουσα, ἑαυτῷ τε ταύτην ἡγάγετο,
 ἀφελόμενος τοῦ παιδός. ἦν δὲ καὶ ἐν νόσῳ τῇ ποδαλγίᾳ διε-

1. ἀπήμυνε?
 ἐμπεδοῦσθαι?

11. πολεμίους P: corr H

15. ἐμπεδοῦν? an

familiaris erat multisque opibus ab eo donatus. convenientes igitur in unum duces illi, cum ea tempestate in ianuis agerent, consilium inibant non amplius redeundi in ianuas. Constantinus Zarci filius Dragasisque frater scientia militari facile omnes excellebat, nec ulli prudentia credebatur tum temporis secundus. is bello adortus Albanos et Triballos hostes, in dicionem accepit regionem haud poenitentiam. quo mortuo Constantinus frater regionem obtinuit, ianuasque frequentare coactus est. hic promittit Graecorum regi filiam se desponsurum, si rata manserint ea quae super defectione convenerint. duxerat iste Emanuel iam ante regis Colchorum (qui et Trapezuntis imperator) filiam viduam, quae fuerat Zetinis Turcorum cuiusdam ducis uxor, forma supra modum venusta. quam cum Byzantium a Colchide adduxisset, videns eam pater forma praeditam excellenti, nec non aliis excellere quae in muliere dicuntur bona, non dubitavit eam auferre filio sibi que connubio iungere. erat autem is adeo afflictus podagra, ut ne stare quidem erectus potuerit. ferunt hunc insanientem amore muliebri plurima indecora commisisse; delectatumque psal-

V. 34 φθαρμένος, ὥστε μηδ' ὀρθούμενον στήναι οἶοντ' εἶναι. λέγε-
 P. 43 ται δὲ οὗτος ταῖς γυναιξίν ἐπιμαινόμενος κατὰ πολὺ ἄττα
 ἀρεπῆ ἐξενεχθῆναι, ἠδόμενος ταῖς τε ψαλτρύαις καὶ συγγενό-
 μενος ἀποθέσθαι τὴν ἐργασίαν τῆς βασιλείας ἐν ὀλιγορῖα πε-
 ποιημένος, γανύμενός τε περὶ τὰ τοιαῦτα. οἱ μὲν οὖν ἤγε- 5
 μόνες ἐν ταῖς θύραις ὄντες τοῦ Παιαζήτεω συνετίθεντο ἀλ-
 λήλοις ὡς ἀποστησόμενοι γενομένης τῆς ἐπιγαμίας· μετὰ δὲ
 ταῦτα, ὡς εἶχεν ἕκαστος, ἀπηλλάττετο ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ χώραν.
 καὶ βασιλεὺς μὲν Ἑλλήνων, διαφυγὼν βασιλέα Τούρκων,
 ἀφικνεῖται ἀπὸ Φερρῶν ἐς Βυζάντιον τεταρταῖος, ἧ λέγεται, 10
 B Θεόδωρος δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀφίκετο ἐπὶ Πελοπόννησον.
 καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ὡς ἕκαστος ἀπῆλυνεν ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ, ἐπι-
 τραπέντες εἶναι ὑπὸ βασιλέως ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν ἡθῆ ἕκαστος. ὅστε-
 ρον μέντοι, [ὡς] τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους, ὡς οὐ παρεγένετο
 Βυζαντίου βασιλεὺς ἐπὶ τὰς θύρας καὶ ἠγγέλλετο τῷ Παια- 15
 ζήτῃ μηδὲ ἐλθεῖν τοῦ λοιποῦ ἔτι διανοούμενος, ἐπιπέμψας
 Ἀλίην τὸν Χαρατίνεω, ἄνδρα δὴ τῶν παρ' ἑαυτῷ μέγα δυ-
 νάμενον, ἐπέτελλε παρεῖναι αὐτὸν ἐς τὰς θύρας παραγεγόμε-
 νον· εἰ δὲ μὴ, πόλεμον προαγορεύειν αὐτῷ βασιλεῦ. ἐλθὼν
 μέντοι οὗτος ὁ Ἀλῆς ἐς τὸ Βυζάντιον δημοσίᾳ μὲν ἔλεγε τὰ 20
 ἐπεσταλμένα αὐτῷ ὑπὸ βασιλέως, ἐχρημάτιζε δὲ αὐτῷ, ὡς
 C ἔνιοι λέγουσιν, ἰδίᾳ συγγενόμενος, μηδαμῶς ἐλθεῖν ἐπὶ τὰς

1. μὴ διορθούμενον P 2. πολλὰ H 22. συγγενόμενον P

trius, harumque consuetudine delinitum, curam decenter administrandi regni negligenter omisisse. postquam nuptiae, ut convenerat, intercessissent, duces ad defectionem adspirant, cum singuli, quantum possent, ad suam regionem dilaberentur. rex Graecorum fugiens Turcorum regem quarto die a Pherris Byzantium, ut perhibent, pervenit. Theodorus huius frater venit in Peloponnesum. reliqui quoque, impetrato a rege comiteatu, ad sua redierunt. appetente deinde aetate, Byzantii rex cum se non conferret in ianuas, nunciareturque Paiaziti ipsum nunquam deinceps in ianuas affuturum, decrevit mittere Byzantium Halieum Charatinis filium, cui plurimum fidebat. huic praecepit ut iuberet Graecorum regem venire in ianuas: si renueret, renuenti illico bellum indiceret. Halies autem cum appulisset Byzantium, publice quae habebat mandata regi exponit: privatim vero regi consulit, in colloquium admissus, ne ianuas adiret. Emanuel respondit se imperata promptissime facturum, sibi vitam non amplius suavem fore dicens, si offendisset regem: se brevi in ianuas, iuxta praeceptum regis, adventurum. deinde abeunte Halie, cum iam constaret eum nequaquam reversurum in ianuas, arma adversus eum arripuit Byzantiumque oppugnavit. cum eo cum exercitu pergeret, terram

βασιλέως Θύρας. Ἐμμανουήλος μὲν ἀπεκρίνατο ὡς πείθε-
 σθαί τε ἔτοιμος εἶη καὶ βασιλεῦ μὴ θαρροῶν οὐκέτι βιωτὸν
 τὸν βίον αὐτῷ ἠγήσαιο, ἀλλ' ὡς ἐν βραχεῖ παρεσόμενον ἑαυ-
 τὸν ὑποδέχοιτο τῷ βασιλεῦ, ἧ ἂν παραγγέλλοι. ὕστερον μὲν-
 5 τοι ἀπιόντος Ἀλίεω, ὡς Παιαζήτη δῆλα καθεστήκει μηδὲ δια-
 νοεῖσθαι αὐτὸν ἵεναι ἐπὶ τὰς Θύρας, ἐπήλαντέ τε καὶ ἐπο-
 λιόρκει Βυζάντιον. ἐπελαύνων δὲ τὴν τε γῆν ἔκειρε καὶ τὴν
 χώραν ἐκάστην ἐδήου, καὶ κώμας ἀνδραποδισάμενος τὰς
 προαστεῖους, ὡς οὐδὲν προεχώρει ἢ τοῦ ἄστεος αἴρεσις, ἀπε-
 10 χώρησεν αὐτὸς ἐπ' οἴκου. ἐπιπέμπων δὲ στρατεύματα πανταχῆ
 ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐπολιόρκει τὴν μακρὰν γενομένην πολιορκίαν ἐπὶ
 δέκα ἔτη, ἐν οἷς πολλὰ τε τῆς πόλεως ταύτης ἀπεγέμετο ὑπὸ
 λιμοῦ διαφθαρέντα καὶ ἐπὶ τὸν βάρβαρον ἀπιόντα. τὴν μὲν
 οὖν Σηλυβρίαν αὐτὸς κατεῖχε Παιαζήτης, ἐπετρόπευε δὲ ταύ-
 15 τῆς Ἰωάννης ὁ Ἀνδρονίκου παῖς, ὃς διαφυγὼν ἀπὸ Βυζαν-
 τίου τὸν πατρῶν, ὡς οὐκ ἠδύνατο, παρεῖχεν αὐτὸν ἐς ὃ τί-
 περ ἂν αὐτῷ χρήσαιο ὁ πατρῶς Βυζαντίου τότε βασι-
 λεύων. ὁ δὲ πέμπων αὐτὸν ἐς Ἰταλίαν, διαπραξάμενον αὐτὸν
 ὅσα γε δὴ ὑπετίθειτο, ἔπεμπε παρὰ Ἰαννίους ἐπικουρίας δεη-
 20 σόμενον δῆθεν· κρύφα δὲ πέμπων τοῖς Ἰαννίοις ἐπέτελλεν
 ἐν φυλακῇ τε ἔχειν αὐτὸν μηδαμῆ μεθιέντας. ὁ δὲ χρόνου
 ἐγγινομένου διαφυγὼν τοὺς Ἰαννίους, καὶ ἀπὸ Ἰταλίας ἀνέβη P. 44
 παρὰ βασιλέα Παιαζήτην, ὃς πολιορκῶν Βυζάντιον καὶ ἄγων
 αὐτὸν τὴν τε Σηλυβρίαν παρεστήσατο ὁμολογίᾳ καὶ ἐπέστησεν

3. ἠγήσατο P

4. ἧ H, ἧ P

14. Συλληβρίαν P

eorum singulasque regiones gravissima vastitate afflixit, suburbanaque
 omnia diripuit. urbis oppugnatio cum ei non succederet, reversus
 est domum; singulisque annis mittebat exercitus, peragebatque lon-
 gam illam obsidionem, quae decennio duravit. haec obsidio pluri-
 mum damni Byzantiis invexit: plurimi namque fame necati sunt, plu-
 rimi quoque desciverunt ad barbarum. Syllebria in potestatem Paia-
 zitis venit. huius moderator erat Ioannes Andronici filius, qui fu-
 giens Byzantio, ne incideret in patris iras Byzantium regentis, cum
 fuga nequitiam sibi consulere posset, se ipse patrio tradidit, ut eo
 ad suum uteretur arbitrium. patruus eum misit in Italiam; ubi cum
 imperata exequutus esset, legatus ire iussus est ad Ianuenses, auxi-
 lium oraturus; quibus tamen occulte nuntium miserat, ut Ioannem
 advenientem in vincula conicerent nec quoquam abire paterentur.
 hic tandem interiecto tempore, cum diu in carcere latuisset, erupit;
 carcereque liberatus, relicta Italia, contendit ad regem Paiazitem, ea
 tempestate Byzantium oppugnantem; a quo amice susceptus est, et

ἄρχοντα. μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαύνων ἐπὶ Βυζάντιον, ὡς οὐ
προεχώρει αὐτῷ ἢ Βυζαντίου αἵρεσις προσβαλόντι, λιμῶν ἕξε-
πολιορκεῖ. καὶ εἶλεν ἂν τὴν πόλιν, εἰ μὴ ὁ Τεμήρης ἐλαύ-
νων μεγάλη χειρὶ ἠγγέλλετο ἐπ' αὐτόν, ὅτε δὴ καὶ αὐτὸς
ἑάλω ὑπὸ Τεμήρειω καὶ τὰ πολλὰ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἀπόλετο 5
τῆς ἐν τῇ Ἀσίᾳ.

Ὡς μὲν οὖν τὸ Βυζάντιον Παιαζήτης πολιορκῶν οὐκ
ἀνίει, καὶ ἔγνω βασιλεὺς Ἑλλήνων τὸν τε λεῶν τετροῦσθαι ἐς
V. 35 τὸ χαλεπώτατον, καὶ οὐκ εἶχεν ὅπως τοῦ κακοῦ ἕξαπαλλαγῆ,
B ἐπέτρεψέ τε τὸ Βυζάντιον τῷ ἀδελφιδῶ Ἰωάννῃ, τῷ Ἄνδρο- 10
νίκου παιδί. ὡς γὰρ οἱ ἤχθετο Παιαζήτης ὅτι δι' αὐτόν οὐ
προεχώρει ἢ Βυζαντίου αἵρεσις, καὶ ἐν ὑπόπτῳ καθειστήκει,
ἀποφυγῶν βασιλέα ἐσήει ἐς Βυζάντιον. καὶ αὐτὸν ἄσμενός
τε ἐδέξατο ὁ πατρῶος βασιλεὺς Βυζαντίου, καὶ τὴν πόλιν
ἐπιτρέψας ὥχθετο ἀποπλέων ἐπὶ Ἰταλίαν, ἐπικουρίας δεησόμε- 15
νος ἐς τὴν ὑπὸ τῶν πολεμίων πολιορκίαν μακρὰν καθεστη-
κυῖαν, μὴ περιδεῖν τὴν πόλιν ἀπολλυμένην. ὡς δὲ κατὰ τὴν
Πελοπόννησον ἐγένετο, κατέθετο μὲν αὐτοῦ ἐν Πελοποννήσῳ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρὰ τῷ ἀδελφῷ, αὐτὸς δὲ ἀπέπλει ἐς
C Ἰταλίαν. τραπόμενος δὲ ἐπὶ Οὐνετιῶν καὶ χρηματίσας αὐ- 20
τοῖς ὅσα ἠβούλετο, ὥχθετο ἐπὶ τὸν Λιγυρίας τύραννον, Με-
διολάνου δὲ ἠγεμόνα. ὁ δὲ φιλοφρονησάμενός τε αὐτόν τὰ

exercitu armato Syllebriam pactionibus in dicionem accepit, Ioan-
nemque eidem rectorem dedit. reversus Byzantium, cum eam urbem
vi expugnare non posset, fame eos debellandos esse statuit. urbem
eam certe cepisset, nisi Temires nuntiatuſ esset magna manu adver-
sus ipsum adventare. quod quidem eo tempore accidit, quando a
Temire Paiazites captus pleraque Asiāni imperii amisit.

Paiazites cum nihilominus a Byzantii oppugnatione cessaret, sci-
retque Graecorum rex suas copias in artum coactas, nec posset inve-
nire huic urgenti malo remedium, Byzantium patrueli suo Andronici
filio Ioanni commisit. nam Ioanni huic graviter iratus erat Paiazites,
quasi ipse in causa esset quominus Byzantium in dicionem veniret.
laborans igitur sinistra apud regem Paiazitem suspicione, ne eius
iram experiretur, fuga se Byzantium recepit. huius adventus patruo
Byzantii regi perquam gratus extitit, qui urbem patruelis fidei com-
mendans navigavit in Italiam, petiturus auxilium contra longam illam
obsidionem, ne videlicet urbem istam insignem pereuntem negligeret.
cum venisset in Peloponnesum, uxorem suam deposuit apud fratrem,
ipseque conscensa navi iter in Italiam maturavit. cum adisset Ve-
netos, iisque quae vellet explanasset, iter ad Liguriae principem Me-
diolanique ducem instituit; a quo comiter exceptus, pecunia equis

εἰκότα, καὶ χρήματα παρεχόμενος, ἀπέπεμψεν ἐπὶ τῶν Κελ-
 τῶν βασιλέα, ἵππους τε αὐτῷ παρεχόμενος καὶ τῆς ὁδοῦ ἡγε-
 μόνας. ὡς δὲ ἐγένετο ἐπὶ τὸν Γαλατίας βασιλέα, ἐδεῖτο αὐ-
 τοῦ μὴ προσέσθαι πόλιν βασιλίδα Ἑλλήνων ὑπὸ βαρβάρων
 5 πολιορκουμένην, προσήκουσαν ἀγχοτάτω τῷ βασιλέων Γαλα-
 τίας οἴκῳ. τοῦτον οὖν μεμηρότα εὐρῶν καὶ ἐν φυλακῇ ὑπὸ
 τῶν ἀρίστων κατεχόμενον ὥστε θεραπεύεσθαι τὴν νόσον αὐ-
 τοῦ, διέτριβεν αὐτοῦ ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον. Κελτῶν δὲ
 τὸ γένος τοῦτο μέγα τε ὄν καὶ ὄλβιον καὶ παλαιόν τε καὶ ἐφ' D
 10 ἑαυτῷ μέγα φρονοῦν, ὑπερέχειν τε τῶν ἄλλων τῶν πρὸς ἐσπέ-
 ραν ἔθνων, ἀξιοῦν ἑαυτῷ μετεῖναι τῆς ἡγεμονίας τε καὶ Ῥω-
 μαίων βασιλείας. ἔστι δ' ἡ χώρα αὐτῶν πρὸς ἕω μὲν τῇ
 Διγύρων χώρα, πρὸς μέσημβριαν δὲ τῇ Ἰβηρίᾳ, καὶ πρὸς
 ἄρκτον τῇ Γερμανίᾳ, καὶ πρὸς ἐσπέραν τῷ ὠκεανῷ καὶ ταῖς
 15 Βρετανικαῖς νήσοις. διήκει δὲ ἀπὸ Ἄλπεων τῶν ἐκτὸς
 Ἰταλίας ἔσπε ἐπὶ ὠκεανὸν καὶ ἐπὶ Γερμανοὺς ὁδὸν ἡμερῶν
 μάλιστα ἑπτακαίδεκα, ἀπὸ Ἰταλίας ἐς ὠκεανόν, ἀπὸ δὲ
 Ἰβηρίας ἐπὶ Γερμανίαν ὁδὸν μάλιστα πη ἔννεακαίδεκα. ἔστι P. 45
 δὲ Παρίσιον πόλις ἐν ἣ τὰ Κελτῶν βασιλεία, εὐδαιμονία τε
 20 καὶ ὄλβῳ προσφέρουσα. καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγαι τῆς Γαλα-
 τίας, ὑπ' αὐτῷ δὴ τῷ βασιλεῖ ταττόμεναι ἐς τὴν σφῶν
 διοίκησιν. εἰσὶ δὲ ἡγεμονίαι τε καὶ ἡγεμόνες δυνάμει τε
 προύχοντες καὶ ὄλβιώτατοι, ὑπ' αὐτῷ δὲ τῷ βασιλεῖ ταττόμενοι

10. φρονοῦν H, φρονῶν P

12. χώρα] χώρα ὁμορος?

viaeque ductoribus oblatis, missus est ad Galliarum regem. cum pro-
 cessisset in conspectum Gallorum regis, rogavit ne Byzantium urbem
 Graecorum regiam, genere Galliarum regibus iunctam, in summum
 discrimen deductam despiceret. regem autem Gallorum invenit fu-
 riosum et diligenti custodia ab optimatibus asservatum, donec morbus
 curaretur rexque sanitatem reciperet: longo igitur tempore ibi hae-
 sit. gens Gallorum est admodum antiqua opulentaque. proinde cum
 nimium sibi tribuat, eo quod superet reliquas Occidentis gentes, etiam
 Romani imperii moderamen sibi vindicant. horum regionis terminus
 Orientalis est Ligurum regio, meridionalis Hispania, septentrionalis
 Germania: versus Occidentem Oceano Britannicisque clauditur insu-
 lis. longitudo eius colligitur ab Alpibus, quae sunt extra Italiam,
 usque ad Oceanum et Germanos itinere maxime decem et septem
 dierum, ab Italia usque ad Oceanum; ab Hispania usque in Germa-
 niam se extendit itinere maxime decem et novem dierum. Lutetia,
 ubi regni sedes, divitiis opibusque et reliqua felicitate excellit. sunt
 quoque in ista regione urbes non paucae regi subiectae, quae pro-
 priis reguntur legibus. ducatus et duces istius regionis ditissimi et

καὶ ἐς τὰ βουσίλεια παραγινόμενοι αὐτῶ, ὃ τε τῆς Βουργουν-
 τίας ἡγεμῶν χώρας πολλῆς τε καὶ μεγάλης, καὶ πόλεων ἄλ-
 λων τε καὶ τῆς Βρουγίων πόλεως καὶ Κλοζίων παραλίων καὶ
 Γαντύνης πόλεως εὐδαιμόνος τε καὶ μεγάλης καὶ μεσογαίου.
 Βῆσσι δ' αὐτῶ ἡ Βρουγίων πόλις παρά τὸν ὠκεανόν, 5
 ἀντικρὺ τῆς Βρετανικῆς Ἀγγλίας οὕτω καλουμένης νήσου, ἐς
 ἣν ὁρμίζονται νῆες ἀπὸ τε τῆς ἡμετέρας τῆσδε θαλάσσης καὶ
 ἀπὸ τῶν ἐς τὸν ὠκεανὸν πόλεων τῆς τε Γερμανίας Ἰβηρίας
 Ἀγγλίας Δακίας καὶ τῶν λοιπῶν δυναστειῶν. διέχει δὲ αὕτη
 ἡ πόλις ἀπὸ Ἀγγλίας σταδίου πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἡ δὲ 10
 χώρα αὕτη καλεῖται Φλανδρία, καὶ εἰσὶ τούτοις τοῖς ἡγε-
 μόσι Βουργουντίας ἔργα ἀποδεδειγμένα ἄξια λόγου ἐς τὴν
 Κελτικὴν χώραν πρὸς τε αὐτὸν βασιλέα τῆς Γαλατίας καὶ
 πρὸς τοὺς Βρετανούς. μετὰ δὲ ταῦτα ἡγεμῶν ἐπὶ τῆς ἡπει-
 Cρου Βρετανίας ἔχεται ἐκ τῆς γῆς τῆς τοῦ βασιλέως χώρας. 15
 ἐπὶ δὲ τούτοις ἡγεμῶν τῆς τούτων δὲ ἔχεται χωρῶν
 ἡγεμόνος Σαβωῖας χώρα, μεγάλη τε καὶ ὑπερκαλλῆς, ἐπὶ Λι-
 V. 36 γυρίαν καθήκουσα. πρὸς δὲ τὴν παράλον χώραν τῆς Γαλα-
 τίας ὧδε ἂν μοι διακέοιτο πρὸς ἱστορίαν. ἡ μέντοι Ἰανὴ
 πύλη τις οὕσα τῆς Γαλατίας ἐπέχει χώραν, ἐπὶ τὴν Προ-20
 βεντζίαν καθήκουσα, ἧς ἄρχει ὁ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως τῆς
 Γαλατίας Ρογέριος βασιλεύς. ἦν μητρόπολις ἡ Νίτια Προ-

1. παραγενόμενοι P 14. Βρετανιούς P ἐπὶ τῆς] τῆς ἐπὶ?

opulentissimi, qui regi parent, semper in aulam eius accedentes. ho-
 rum de grege est Burgundiae dux, imperitans regioni magnae necnon
 urbibus plurimis; inter quas etiam recensetur Brugensium urbs et
 Cloziorum maritimorum, necnon Gantyna, urbs magna et florens
 opibus. est autem Brugensium urbs maritima, Oceano adiacens e re-
 gione Angliae, insulae sic appellatae; ad quam et naves a nostro
 mari et ab urbibus in Oceanum vergentibus, ab Germania Hispania
 Anglia Daciaque et a reliquis regionibus appellunt. Fländria isti
 regioni nomen est. extant autem Burgundiae ducum egregia facino-
 ra, edita adversus Galliam Galliaeque regem, praeterea adversus An-
 glos. postea dux continentis Britannicae finitimus est, prodiens ex
 ea terra quae pertinet ad regionem regis. ultra hos conterminus est
 dux * * * * his regionibus adnexa est Sabaudia, regio amplissima et
 pulcherrima, ad Liguriam usque excurrens. quantum autem spectat
 ad maritimam Galliae regionem, in hunc modum mihi ad praesentem
 historiam adhibita sit. at ianua, quae est quasi porta Galliae, am-
 plectitur regionem quae versus Provinciam vergit, quam imperii ha-
 benis temperat Rogerius rex, ortus ex inclyta Galliae regum prosapia.
 Nicia metropolis est Provinciae. hinc sequuntur et aliae urbes, inter

βεντζίας. πόλεις δὲ ἔχονται ἢ τε Ἀβινιῶν πόλις, καθ' ἣν γέφυρα ἐπέστη μεγάλη δὴ τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, ἔστω ἐπὶ Βαρκεωνίην χώραν ἐλθεῖν.

Αὕτη μὲν οὖν ἡ χώρα τῆς Γαλατίας, ὡς συνελόντι διε-
 5 ξιέναι· τὸ δὲ γένος τοῦτο Κελτῶν λέγεται παλαιόν τε καὶ D
 ἔργα πρὸς τοὺς ἀπὸ Λιβύης βαρβάρους ἀποδεδειγμένον λαμ-
 πρά, καθ' ὃν δῆτα χρόνον βασιλεῖς Ῥωμαίων καὶ αὐτοκράτο-
 ρες ἀπεδεικνύοντο οἱ τῶν Κελτῶν βασιλεῖς. Κάρουλον δὲ
 μάλιστα δὴ τῶν βασιλέων τούτων τὸν πρὸς τοὺς Λίβνας
 10 πόλεμον ἀνελόμενον, συνεπιλαμβανομένου τοῦ τε ἀδελφιδοῦ
 αὐτοῦ Ὀρλανδίου, ἀνδρὸς τόλμη τε καὶ ἀρετῆ τὰ ἐς στρατὸν
 ἐπισήμου γενομένου, καὶ Ῥινάλδου καὶ Ὀλιβερίου καὶ ἄλλων
 τῶν ταύτῃ ἡγεμόνων, Παλατίνων καλουμένων, συνδιαφερόν-
 των αὐτῷ τὸν πόλεμον, καὶ πολλαχῆ κατὰ τὴν Γαλατίαν μὲν
 15 πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ Ἰβηρίαν τρεψάμενον τοὺς ἐναν-
 τίους νίκας ἀνελέσθαι περιφανεῖς. καὶ κλέος αὐτῶν ἀνά
 Ἰταλίαν καὶ Ἰβηρίαν καὶ δὴ καὶ Γαλατίαν μέγα ἐς τότε αἰεὶ
 εὐφημούμενον ἄδεται ὑπὸ πάντων. Λίβνες γὰρ διαβάντες τὸν P. 46
 πρὸς Ἡρακλείους στήλας πορθμὸν κατέσχον τε κατὰ βραχὺ
 20 προΐόντες τὴν Ἰβηρίαν, μετὰ δὲ ταῦτα Ναβάρην τε χειρωσά-
 μενοι καὶ Πορτογαλίαν χώραν, ἔστω ἐπὶ Ταρακῶνα ἐλαύνον-
 τες, τὰ ἐς τήνδε αὖ τὴν χώραν καταστρεψάμενοι ἐσέβαλον
 ἐς τὴν Κελτικὴν. Κάρολος μὲν οὖν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πόλε-

17. τόνδε P

quas commemoratur Tabiniorum urbs, quae pontem habet maximum eorum qui in orbe sunt, qua patet ad Barcenonem regionem.

In hunc modum, quantum breviter potui, descripta sit Gallia. vetustate dicunt gentem hanc plurimum excellere, praeterea saepius magna cum gloria fuisse barbaros ex Libya profectos, praesertim eo tempore quo Gallorum reges et Caesares imperiique Romani reges eligebantur. Carolum autem ferunt prae reliquis regibus strenue rem gessisse adversus Poenos (qui et Saraceni); cui auxilio venere Orlandus vir eximia fortitudine scientiaque militari illustris, et Rinaldus Oliberiusque, nec non alii duces Palatini nuncupati. qui ubique, cum in Gallia tum in Iberia, fugantes hostes plurimas insignes nacti sunt victorias. eorum gloria adhuc hodie laudibus apud Italos Gallos Hispanosque celebratur. Poeni enim ea traicientes ubi Herculis columnae visuntur, incursionem fecerunt in Iberiam, quam summa celeritate occuparunt. hinc Navarram capientes, Portugalliaeque regionem qua patet usque ad Tarraconem, et quae ad hanc pertinent, subigentes, devenerunt et in Galliam. Carolus cum suis obviam his

μον ἔξενεγκόντες πρὸς τούσδε τοὺς Λίβυας μεγάλα ἀπεδείκνυτο ἔργα, ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοί, καὶ τῆς τε Κελτιβήρων καὶ Κελτικῆς χώρας ἐξέλασαντες ἐς τὴν Γρανάτην πόλιν ὀχυρωτάτην ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ ἐς ὠκεανὸν καθήκοντος. παρ' αὐτὸν δὲ τὸν πορθμὸν κατὰ βραχὺ προϊόντες τὴν τε Ἰβη-
 5 ρίας χώραν πολλὴν κατασχόντες ὄκουν καὶ συνελαύνοντες ἐπολιόρκουν. καὶ τὴν τε χώραν ἀπεδίδοσαν τοῖς εὐτυῶν προσήκουσι, τὴν Ἰβηρίαν καὶ Ναβάρην καὶ Ταρακῶνα, καὶ τοὺς σφῶν αὐτῶν προσήκοντας ὑπὸ βαρβάρων πολιορκουμένους ἀπέλυόν τε τῆς πολιορκίας, καὶ τὴν χώραν ἐπιδιελόμενοι σφί-
 10 σιν ὄκουν, ἀπολαβόντες ἕκαστος τὸ ἀνήκον αὐτῷ μέρος. καὶ οὗτοι μὲν ταύτῃ κάλλιστα θέμενοι τὸν πόλεμον ἐς τὸδε αἰὲ ἔμνουνται ὡς ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοί. καὶ Ὁρλάνδον μὲν τὸν γε στρατηγὸν ὑπὸ δίψους ἐκπολιορκηθέντα ἀποθανεῖν,
 C Ρινάλδον δὲ διαδεξάμενον τὸν πόλεμον καταλιπεῖν τοῖς Ἰβη-
 15 ρίας βασιλεῦσιν. οἱ δὲ διαδεξάμενοι τόνδε τὸν πόλεμον ἐς ἔτι καὶ νῦν τοὺς Λίβυας τούτους ἄγειν καὶ φέρειν νομίζουσι. τὸ δὲ γένος τοῦτο Λιβύων γλώττῃ μὲν διαχορῆται τῇ Ἀραβικῇ, καὶ ἤθεσι δὲ καὶ θρησκείᾳ τῇ Μεχμέτεω, ἐσθῆτι δὲ τοῦτο μὲν βαρβαρικῇ τοῦτο δ' αὖ καὶ Ἰβηρικῇ. 20

Οἱ μὲν οὖν Κελτοὶ ἐς τοῦτο παραγενόμενοι μέγα φρονοῦσιν ἐπὶ τούτοις, καὶ γένος οἴονται τὸ ἐαυτῶν εὐγενές τε

7. ἐανιοῦ P: corr H

13. Ὁρμάνδον P

15. Ριμαῖον P

egressus egregia facinora patravit. nam Carolus principesque quos supra nominavimus, expulerunt eos Celtiberorum et Gallorum regione. qui fugientes receperunt se in Granatam urbem munitissimam, sitam in monte qui in Oceanum se proiicit. ab isto portu paululum progressi Hispaniam bello adorti sunt, multamque nacti regionem ibi habitarunt. at Carolus principesque sui hostiliter eos persecuti sunt. regionem autem bello partam genere propinquis dederunt, Iberiam videlicet, Navarram et Tarraconem. propinquos a barbaris obsessos obsidione liberarunt. tandem regionem inter sese distribuentes, singuli partem ad se pertinentem acceperunt. qui cum in hunc modum bellum confecissent, ab omnibus etiam hodie canuntur, ut qui fuerint viri spectatae virtutis. Hormindus dux siti debellatus occubuit. Rhimaeus succedens in bellum coeptum, tandem id Hispaniae regibus reliquit. qui suscepto bello etiamnum res Poenorum agere et ferre putantur. gens ista Libyca linguam Arabicam in usu habet, moribus et religione imitantur Mechemetem: vestituntur partim barbarico partim Hispanico.

Galli rebus praeclare longe lateque gestis superbientes, se nobilitate et claritate reliquas Occidentis gentes longe antecedere putant.

καὶ διαπρέπον διὰ πάντων δὴ τῶν πρὸς ἑσπέραν γενῶν. δι-
 αίτη δὲ χρῶνται οἱ Κελτοὶ ἀβροτέρα τῆς Ἰταλῶν διαίτης καὶ
 σκευῆ τῇ ἐκείνων παραπλησίᾳ, φωνὴν δὲ προΐενται διενεγκοῦ-
 σαν μὲν τῆς Ἰταλῶν φωνῆς, οὐ μέντοι τοσοῦτον ὥστε δόξαι D
 5 ἑτέραν εἶναι τῆς Ἰταλῶν φωνῆς τὴν γλωτταν ἐκείνων. ἀξιοῦσι
 δὲ πρωτεύειν ὅποι ἂν παραγένωνται τῶν ἐς τὴν ἑσπέραν γε-
 νῶν. ὑφίεντο μέντοι τῆς ἀγνωμοσύνης, ἐπεὶ τε ὑπὸ Ἀγγλῶν
 τῶν τὴν Βρετανίαν οἰκούντων ἔθνος διαπολεμῆσαν τὴν τε χώ- V. 37
 ραν αὐτῶν κατεστρέψαντο, καὶ αὐτοὺς καὶ τὴν ἡγεμονίαν
 10 ἀφελόμενοι, ἐπὶ τὴν μητρόπολιν αὐτῶν Παρίσιον συνελάσαν-
 τες, ἐπολιόρχουν. τὴν δὲ αἰτίαν αὐτῶν τῆς διαφορᾶς φασὶ
 γενέσθαι ὧδε. ἔστι πόλις Καλέδη οὕτω καλουμένη ἐν τῇ
 παραλίῳ χώρᾳ τῆς Κελτικῆς, παρὰ τὸν ὠκεανόν, οὐ πάνυ τι
 ἐπίσημος, ἐν ἔχρῳ δὲ ὤκημένη, ἕς γε τὸν ἀπὸ Γαλατίας P. 47
 15 ἀπόπλου ἐς τὴν Βρετανικὴν ἐπιτηδείως ἔχουσα, καὶ ἐν καλῷ
 τοῦ πορθμοῦ ὤκημένη παρέχεται ἐντεῦθεν ὀρμωμένοις ἐς τὴν
 Κελτικὴν ἑσβαλεῖν. ταύτην τὴν πόλιν ὁ τῶν Βρετανῶν βα-
 σιλεὺς, τοῖς ἐν τῇ πόλει προδοσίαν συνθέμενος, εἶλεν ἐπιβου-
 λῆ, καὶ κατασχὼν ἐντροάννευε ταύτης. ἀπαιτοῦντι δὲ τὴν πό-
 20 λιν ταύτην τῷ Γαλατίας βασιλεῖ οὐκ ἔφη ἐκὼν εἶναι ἀποδι-
 δόσαι, καὶ φρουρὰν ἔφαινον διαπορθμεύοντες ἀπὸ τῆς νήσου
 ἐπὶ τὴν πόλιν. τὴν μέντοι πόλιν ἐπελαύνων ἐπολιόρχει ἐπὶ

7. ὑπὸ om H

8. διαπολεμῆσον P: corr H

18. τῆς ἐν τῇ

πόλει προδοσίας P

victus horum paulo quam Itolorum delicatior: in suppellectili nullam invenias differentiam. lingua Gallorum differt a lingua Itolorum, nec tamen adeo ab ea recedit ut eam aliam ab Itolorum lingua dixeris. primas semper ferre volunt, quascunque Occidentis accesserint gentes. verum aliquantulum de ista inciticia remiserunt, postquam Angli, genus hominum Britanniam incolens, illam gentem debellaverunt regionemque et ipsos suae dicioni iunxerunt. cum eos regno spoliassent, exercitum Lutetiam adduxerunt, eamque urbem obsidione circumdedere. discordia autem inter Gallos Anglosque exorta huiusmodi principium habuit. urbs est, Caledam nomine vocant, sita in maritima Celticae Galliae regione, iuxta Oceanum. claritate non admodum celebris habetur: verum locus ubi aedificata est, natura censetur munitissimus. commodissime hinc ex Gallia in Britanniam navigatur. tanta quoque portus commoditas est, ut praebeat viam facilem irruendi in Galliam. rex Britannorum proditionem paciscens cum oppidanis istam urbem per insidias in potestatem accepit; captam suo imperio rexit. Gallorum regi oranti ut sibi restitueretur ea urbs, respondit nunc non esse sibi in animo ut reddat

συχρὸν χρόνον· μετὰ δέ, ὡς οὐ προεχώρει αὐτῷ οὐδὲν πολιορκοῦντι, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν ἐπ' οἴκου ἀναχωρῶν. ὕστερον δὲ ὁ Βρετανῶν πολὺ τι στράτευμα ἀθροίσας, καὶ διαβάντες ἐς Γαλατίαν τὴν χώραν ἐδήουν. καὶ πη συμμίξαντες τῇ Κελτῶν μοίρᾳ οὐκ ὀλίγη, καὶ μαχεσάμενοι, διέφθειρον τὸ 5 πλεόν τῆς Κελτικῆς. ἐγένετο δὲ ὧδε, ὡς ἐπὶ διαρπαγὴν τῆς χώρας ἐτράποντο οἱ Ἄγγλοι, ἐπήλαννον ὀπίσω ἀπάγοντες λείαν· καταλαβόντες δὲ αὐτοὺς οἱ Κελτοὶ πρὶν ἢ φθῆναι διασωθέντας ἐς τὴν Καλέδην, περιστῆσαι τε αὐτοὺς κυκλωσαμένους ἐν τινι λόφῳ. ὡς δὲ ἐν ἀπόρῳ τε εἶχοντο οἱ Βρετανοί, 10 μὴ οὐκ ἔχοντες ὅποι τράπωνται γενόμενοι, διεμηνύοντο ὥστε τὴν λείαν ἀποδοῦναι καὶ τὰ ὄπλα, ἐφ' ᾧ ἐπιτραπῆναι σφίσι αἰσινέσιν ἀπιέναι ἐς τὴν ἑαυτῶν. οἱ δὲ οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέπειν ἀπιέναι, εἰ μὴ δώσουσι δίκην ὧν εἰς τοὺς Κελτοὺς ἐξυβρίσαντες τὴν χώραν αὐτῶν διαρπάξουσιν. ἐνταῦθα ὡς 15 ἔγνωσαν οἱ Βρετανοὶ ἐς τὸ ἔσχατον τοῦ κακοῦ ἀφιγμένοι, μαχόμενοι τοῖς Κελτοῖς ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς ἄνδρες ἐγένοντο ἀγαθοί· τρεψάμενοι δὲ τοὺς ἐναντίους ἐδίωκον φεύγοντας, καὶ διέφθειρον αὐτοῦ ταύτη πολλοὺς. Κελτοῖς δέ, φασίτινες, φεύγειν αὐτοὺς ἐν ταῖς μάχαις οὐ θέμις νομίζεται, ἀλλὰ 20 μαχομένους αὐτοῦ τελευτῆσαι· καὶ ἀπὸ τούτου Κελτοὶ σφᾶς ἀξιούσι προέχειν τῶν ἄλλων γενναιότητι καὶ ἐπισημοτάτους

7. ἀπήλαννον?

8. ὀφθῆναι P

9. περιστῆσαι?

19.

Κελτοὺς P: corr H

urbem. praesidio quoque eam firmarunt Angli, traicientes eo ab insula. at ubi Gallus copias urbi admovit, eam longo tempore obsidione pressit. postea cum oppugnatio parum procederet, exercitum reduxit domum. transeuntes itaque Britanni cum suo rege denuo Gallorum regionem populabantur; et adcurrentes cum Gallorum manu non modica, praelium commiserunt, ac maximam horum partem penitus deleverunt. in hunc modum ista clades accepta est. Angli cum ad regionis praedam essent conversi, quicquid rapuissent, portabant retro, ut in sua ea deportarent. Galli ubi deprehendissent eos in hunc modum agere, insequi statuere. priusquam tamen in conspectum hostium venissent, Angli Caledam in locum munitissimum sese receperunt. verum Galli deinceps cinxerunt eos suis copiis, constitutos in colle quondam. Angli in ancipiti versantes discrimine, et quo se verterent nescii, dicere iubent Celtis se praedam reddituros armaque tradituros, si incolumes in suam regionem redire permittantur. Galli responderunt se non prius eos dimissuros quam poenas iniuriarum vastataeque regionis dederint. hinc sentientes Britanni in extremo se versari periculo, manus conserentes cum Gallis, pauci

εἶναι ἀπάντων. τοὺς μέντοι Βρετανοὺς ἀπὸ τοῦδε ἀδεέστε- D
ρον ἤδη χωρεῖν ἐπὶ τὰς πόλεις τῶν Κελτῶν πολιορκοῦντας
καὶ κατὰ βραχὺ προϊόντας, μαχέσασθαι τε τὴν μάχην ἐν τῷ
λύπης πεδίῳ οὕτω καλουμένῳ· ἐν ᾧ οὐδὲν πλέον ἔχοντες οἱ
5 Ἀγγλοὶ τῇ προτεραίᾳ ἐνηυλίσαντο, καὶ μετὰ ταῦτα τῇ ὑστε-
ραίᾳ μαχεσάμενοι ἐφόνεον τοὺς Κελτοὺς μαχομένους φέρ-
δην τε καὶ ἀναμίξ, καὶ χωρὶς ὡς ἕκαστον ἐπιχωροῦντα, ὥστε
ἀποθανεῖν. τὴν μέντοι χώραν σχεδὸν τι σύμπασαν ὑπαγόμε-
10 τοῦ Παρισίου. καὶ ἦσαν δὲ τὰ Κελτῶν πράγματα προσδό- P. 48
κιμα ἐπὶ τὸν ἔσχατον ἤδη ἀφίξασθαι κίνδυνον. δεισιδαιμο-
νοῦσι τοῖς Κελτοῖς, ὡς τοιαύτη κατείχοντο συμφορᾶ, καθ' ὃν
δὴ χρόνον ἄνθρωποι μάλιστα εἰώθασιν ὡς τὰ πολλὰ ἐπὶ δει-
σιδαιμονίαν τρέπεσθαι, γυνή τις τὸ εἶδος οὐ φαίλη, φαιμένη V. 38
15 ἑαυτῇ χρηματίζειν τὸν θεόν, ἠγεῖτό τε τῶν Κελτῶν ἐπισπομένον
αὐτῇ καὶ πειθομένων. ἐξηγεῖσθαι τε τὴν γυναῖκα, ἣ δὴ ἔφασκε
σημαίνεσθαι ἑαυτῇ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, προελθεῖν τε συλλεγομένους
τοὺς Βρετανοὺς καὶ ἀναμαχομένους. οὐδὲν πλέον ἔχόντων
τῶν Ἀγγλῶν ἐπηυλίσαντό τε αὐτοῦ, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ αὐθις,
20 ἤδη θαρροῦντες τῇ γυναικὶ ἐξηγουμένῃ, ἐπὶ τὴν μάχην ἐπήεσαν,
καὶ μαχεσάμενοι ἐτρέψαντό τε τοὺς πολεμίους καὶ ἐπεξῆλθον
διώκοντες. μετὰ δὲ ταῦτα ἢ τε γυνὴ ἀπέθανεν ἐν τῷ πολέ- B

18. τοὺς] ἐπὶ τοὺς?

cum multis, viros fortissimos se exhibuere. hostes fugam inire compellunt; fugientes persequuntur, plurimosque eo loci trucidant. verum quidam docent nequaquam fas esse Gallis fugere: proinde nec fuga sibi consuluisse, sed fortiter praeliantes ibi occubuisse. hinc existimant Galli se fortitudine gloriaeque splendore anteire reliquas gentes. at Britanni cum victoria essent potiti, minore iam cum metu arma movere contra Gallorum urbes, quas obsederunt; paulatimque progressi, tandem praelium fecerunt in campo Lypae (moeroris) sic dicto. verum cum eo die victoriam non essent assecuti, castris positos quieverunt. at die postero praelio redintegrato Gallos constipatos et confertos, separatos quoque, ut quemque nacti erant, neci dant. hinc regionem Galliae propemodum universam subiicientes Britanni profecti sunt contra Lutetiam regni sedem. iam periculum gravissimum Gallis impendebat: proinde ad superstitiones, ut in huiusmodi fortunis fieri solet, convertuntur. erat mulier forma haud illiberali, quae dicebat sibi cum deo esse colloquium. haec regebat Gallos, qui ipsam sequebantur. mulier autem cum foret militiae dux, indicabat numinis indicio se scire Britannos cum exercitu accedere. commissa tandem pugna, cum victoriam Angli non essent adepti, in

μῶ τούτῳ, καὶ οἱ Κελτοὶ ἀνέλαβόν τε σφᾶς καὶ ἐρρωμένε-
στεροὶ ἐγένοντο πρὸς τοὺς Βρετανοὺς μαχόμενοι, καὶ τὰς πό-
λεις σφῶν ἀπολαμβάνοντες διεσώζοντο αὐθις τὴν βασιλείαν
αὐτῶν, ἄχρις οὗ πολλάκις διαβάντων ἐς τὴν Γαλατίαν στρα-
τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων ἀπὸ Βρετανίας, μαχεσαμένους τοὺς 5
Κελτοὺς φέρονται πλέον τῶν Βρετανῶν, ἐς ὃ δὴ συναλεύνον-
τες αὐτοὺς ἐς τὴν Καλῆδην ἐξελάσαι αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας.

Βρετανικαὶ νῆσοι καταντικρὺ τῆς Φλανδρίας τρεῖς οὖσαι,
ἐπὶ μήκιστον δὲ ὠκεανοῦ καθήκουσαι, ὅτε μὲν μία νῆσος τυγ-
C χάνει οὖσα, ὁπότε πλημμυρία, ὅτε δ' αὐθις τρεῖς, ὁπότε τὰ 10
ὔδατα ἐς ἄμπωτιν γιγνόμενα ἀναστρέφοιτο. δικαιότερα δ' ἂν
λέγοιτο μία αὕτη ἢ νῆσος, ἐπεὶ καὶ μία τε οὖσα καὶ κατ'
αὐτὸ διήκουσα πολιτεύεται, φρονοῦσά τε κατὰ ταῦτὸ καὶ ὑφ'
ἐνὸς ἀρχομένη τὰ ξύμφορα ἑαυτῇ ἐπισκοπεῖ. ἔστι δ' ἡ πε-
ριόδος τῆσδε τῆς νήσου ἐς πεντακισχιλίους μάλιστα σταδίου. 15
γένος δὲ ἐνοικεῖ τὴν νῆσον πολὺ τε καὶ ἄλκιμον, πόλεις τε
ἐνεισιν αὐτοῦ μεγάλαι τε καὶ ὄλβιαι, καὶ κῶμαι ὅτι πλεῖσται.
ἔστι δ' αὐτοῖς βασιλεὺς, καὶ μητρόπολις αὐτῶν, ἐν ἧ καὶ βα-
σίλεια, Λούνδρας, τοῦ βασιλέως, ὑπ' αὐτὸν δὲ ἡγεμονίαι ἐν
τῇ νήσῳ ταύτῃ οὐκ ὀλίγαι, κατὰ ταῦτὰ τοῖς Κελτοῖς διατι- 20
θέμεναι τῷ σφετέρῳ βασιλεῖ. οὔτε γὰρ ἂν ῥαδίως ἀφέλοιτο

6. φέρεσθαι H
τῶν ponit H

11. δικαιότερον?

19. Λούνδρας post αὐ-

castra se receperunt. postero die freti virtute mulieris, quae exer-
citur ductabat, praelii potestatem faciunt. eo in praelio hostes fu-
garunt, fugientes persecuti sunt. mulier illa in eo praelio desiderata
est. at Galli cum recepissent animos, iamque fortitudinis collegis-
sent famam, fortiter contra Britannos dimicantes urbes suas recupe-
rarunt, regnumque tutati sunt. quamvis plurimi et maximi exercitus
a Britannia in Galliam transirent, tamen Galli semper victoriam pu-
gnantes invenerunt. hostes fugere coegerunt Caledam, tandemque pe-
nitentia eos e Gallia pepulerunt.

Britannia et insulae tres sunt e regione Flandriae, longe late-
que Oceanum occupantes. una sita est eo loci ubi maris inundatio
sive aestuarium conspicitur. reliquae tres sunt, ubi aquae in gurgi-
tem conversae revertuntur. rectius quis dixerit istas insulas unam
esse, quoniam una existens, et ad eandem sese extendens, iisdem
legibus et moribus iisdem gubernatur; et uni subiecta magistratui,
quae sibi utilia sunt prospicit. insulae huius ambitus continet quin-
que maxime milia stadiorum. eam tenet gens populosa et fortis.
habet urbes magnas et opibus florentes, nec non vicus quampluri-
mos. rex eam gentem imperio temperat. Londras regni metropolis
et sedes habetur. sunt in ista regione principatus non pauci, qui

βασιλεῖς τούτων τινὰ τὴν ἡγεμονίαν, οὔτε παρὰ τὰ σφῶν ἔθιμα D
 ἀξιούσιν ὑπακούειν τῷ βασιλεῖ. ἐγένοντο δὲ τῇ νήσῳ ταύτῃ συμ-
 φοραὶ οὐκ ὀλίγαι, παραπλευούση αὐτῇ, ἐς διαφορὰν ἀφικνου-
 μένων τῶν ἡγεμόνων πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ πρὸς ἀλλήλους.
 5 ἄλλα τε καὶ δὴ φέρει ἡ νῆσος αὐτῇ, οἶνον δὲ οὐδαμῇ, οὐδὲ
 ὀπώρας πάνυ τι, σῖτον δὲ καὶ κριθὰς καὶ μέλι. καὶ ἔρια
 ἔστιν αὐτοῖς οἷα κάλλιστα τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις, ὥστε
 καὶ ὑφαίνεσθαι αὐτοῖς πάμπολύ τι πλῆθος ἱματίων. νομί-
 ζουσι δὲ γλώσση ἰδίᾳ πάμπαν, καὶ οὐδενὶ συμφέρεται ἐς τὴν
 10 φωνήν, οὔτε Γερμανοῖς οὔτε Κελτοῖς οὐδὲ ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν
 περιοίκων. σκευῇ δὲ τῇ αὐτῇ χρῶμενοι τοῖς Κελτοῖς, καὶ
 ἤθεσί τε τοῖς αὐτοῖς καὶ διαίτῃ. νομίζεται δὲ τούτοις τὰ τ' P. 49
 ἀμφὶ τὰς γυναϊκάς τε καὶ τοὺς παῖδας ἀπλοϊκώτερα, ὥστε
 ἀνὰ πᾶσαν τὴν νῆσον, ἐπειδὴν τις ἐς τὴν τοῦ ἐπιτηδείου
 15 αὐτῷ οἰκίαν ἐσίῃ καλούμενος, κύσαντα τὴν γυναῖκα οὕτω ξε-
 νίζεσθαι αὐτόν. καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς δὲ ἀπανταχῇ παρέχονται
 τὰς ἑαυτῶν γυναϊκας τοῖς ἐπιτηδείοις. νομίζεται δὲ τοῦτο
 καὶ ἐς τὴν Φραντάλων χώραν, τὴν ταύτῃ παράλον, ἄχρι Γερ-
 μανίας. καὶ οὐδὲ αἰσχύνῃν τοῦτο φέρει ἑαυτοῖς κύεσθαι τὰς
 20 τε γυναϊκας αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας. Λονδρῶν δὲ ἡ πόλις
 δυνάμει τε προέχουσα τῶν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ πασῶν πόλεων,

3. παρὰ πλείους αἰτίας?

9. συμφέρονται?

15. ἐσῆει P

17. τοῖς] ἐν τοῖς P

20. ἀνδρῶν P: corr H

obtemperant regi non secus ac in Galia fieri supra memoravimus.
 nec quisquam rex facile his principatum eripuerit; nec praeter suas
 consuetudines statutaque regi obsequi tenentur. ea insula plurimas
 calamitates experta est, gerens inimicitias cum multis principibus,
 cum rege quoque inimicitias suscipiens et intestinis seditionibus in-
 terdum laborans. profert regio ista vinum nullibi; nec reliquorum
 fructuum admodum fertilis est. frumenti autem et hordei et mellis
 lanaeque plurima est affluentia, adeo ut his longe reliquis regioni-
 bus uberior sit; plurimas itaque vestes contexunt. lingua utuntur
 propemodum peculiari, qua nec Germanos nec Gallos nec alios fini-
 timos populos referunt. quotidiano vitae usu, moribus quoque et
 victu nihil a Gallis discrepant: parva ipsis uxorum liberorumque
 cura est. itaque per universam insulam hic mos servatur, quando
 quis amici domum vocatus ingreditur, ut primum cum amici uxore
 concumbat, ut deinde benigne hospitio excipiat. in peregrinatio-
 nibus quoque mutuis utuntur uxoribus amici. eadem consuetudo
 observatur in Phrantalorum regione ibi maritima, usque ad Germa-
 niam. nec probrosum ducunt uxores et filias in hunc modum im-
 pregnari. metropolis eius insulae viris opibus potentia reliquas ur-

ὄλβῳ τε καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ οὐδεμιᾶς τῶν πρὸς ἑσπέραν
 Βλειπομένη, ἀνδρίᾳ τε καὶ τῇ ἐς τοὺς πολέμους ἀρετῇ ἀμεί-
 νων τῶν περιοικούντων καὶ πολλῶν ἄλλων τῶν πρὸς ἥλιον
 δύνοντα. ὄπλοις δὲ χρῶνται θυρεοῖς μὲν Ἰταλικοῖς καὶ ξί-
 V. 39 φρῆσιν Ἑλληνικοῖς, τόξοις δὲ μακροῖς, ὥστε καὶ ἰστώντας ἐς 5
 τὴν γῆν αὐτοὺς τοξεύειν. ποταμὸς δὲ παρ' αὐτὴν γε τὴν
 πόλιν ῥέων, σφοδρὸς τε καὶ μέγας, ἐς τὸν πρὸς Γαλατίαν
 ὠκεανὸν ἐκδιδῶ, ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς σταδίους δέκα τε καὶ
 διακοσίους ἐπὶ θάλασσαν, καὶ πλημμυρίᾳ ἀναβαίνειν τὰς ναῦς
 εὐπειῶς πάνυ ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ μέντοι ἐπιστρέφει τὰ 10
 ὕδατα τὰ ἔμπαλιν γινόμενα, χαλεπῶς ἐπὶ τὰ ῥεύματα ἀνιόν-
 τα, ἀντικόπτειν ἐπὶ τὴν πόλιν ἴοντα. κατὰ μέντοι ἄμπωτιν,
 C ἔν τε τῇ παραλίῳ χώρᾳ τῆς Γεγευτίας καὶ ἐν αὐτῇ τῇ νήσῳ, ἐς
 ἄμπωτιν γινομένων τῶν ὑδάτων τὰς ναῦς ἐπὶ ξηρὰν γίνεσθαι,
 περιμενούσας ἐς ὃ ἀναπλημμυρίζει αὐθις τὰ ὕδατα. πλημ- 15
 μυρεῖ δὲ ἐς τὸ μέγιστον ἐπὶ πήχεις βασιλικούς πεντεκαίδεκα,
 τοῦλάχιστον δὲ ἐπὶ ἔνδεκα. νυκτὸς μὲν οὖν καὶ ἡμέρας ἀπορ-
 ρέοντα πλημμυρεῖ αὐθις ἐπανιόντα. σελήνης δὲ κατὰ μέσον
 οὐρανὸν γιγνομένης, ἔσπε τὸν καθ' ἡμᾶς καὶ ἐς τὸν ὑπὸ τὴν
 γῆν ὀρίζοντα, τρέπεσθαι ἐπὶ τὴν ἐναντίαν τὰ ὕδατα κίνησιν. 20
 χρῆ οὖν διασκοπεῖσθαι περὶ τῆς κινήσεως ταύτης τῶν ὑδά-
 των, τῇ δ' ἐπισκεπτομένους. τὴν γὰρ σελήνην ἐπιτροπεύειν

9. πλημμυρεῖ P

bes antecedit; divitiis quoque et reliqua felicitate omnes urbes Oc-
 cidentem spectantes facile superat. fortitudine et virtute bellica ea
 gens melior finitimis et aliis plurimis Occidentis populis censetur.
 quantum ad armorum habitum attinet, scuta Italica et gladios Grae-
 cos gestant. missilibus utuntur oblongis, adeo ut plerumque ea stan-
 tes in terram defigant. flumen Themesis nomine istam urbem alluit,
 magnum et rapidum, quod in Gallicum mare effunditur ab urbe sta-
 diis decem et ducentis; ibique restagnat adeo ut facile navibus hinc
 ad urbem accedere liceat. et sane aqua refluit aegre in fluvium
 ascendens propter urbis obiectum, fluens per gurgitem, qui est in
 regione maritima Gegentiae. ubi autem aqua in insula se receperit
 in gurgitem, naves in sicco destitui constat, expectantes donec inun-
 datio aquarum solita redeat. inundatio aquae excrescit, ubi pluri-
 mum, ad cubitos regio quindecim: ubi vero minimum, ad undecim
 cubitorum mensuram augescit. nocte igitur et die recedentes, post-
 ea remeant aquae, idque bis in spatio viginti quattuor horarum. luna
 cum fuerit in medio caelo horizontis nostri et eius qui subter ter-
 ram est, in contrarium motum aquae discedunt. verum ut causas
 huius reciprocationis investigemus, in hunc modum nos inquisitionem

τε τὴν τῶν ὑδάτων φύσιν ὑπὸ τοῦ θεοῦ τετάχθαι οἴομεθα.
 οὐκ ἂν δὴ ἀσυμφώνως ἔχειν πρὸς τε τὴν φύσιν τε αὐτῆς D
 καὶ τὴν κρᾶσιν ἣν εἴληχε τὴν ἀρχὴν ὑπὸ θεοῦ τοῦ μεγίστου
 βασιλέως, πρὸς μὲν τὴν κίνησιν αὐτῆς μετεωρίζουσιν ἐφέλ-
 5 κθεσθαί τε ἐφ' οἷ τὰ ὕδατα, ἐς ὃ ἐπὶ τὴν μεγίστην ἀνάβασιν
 γένηται τοῦ οὐρανοῦ, κἀντεῦθεν αὐθις κατιοῦσαν ἐπανιέναι
 τὰ ὕδατα, μηκέτι συνανιόντα αὐτῇ ἐς τὴν ἀνοδον· ἐπειδὴν
 δὲ αὐθις ἐς τὴν κάθοδον γινομένη ἀρξῆται γίνεσθαι ἐς τὸ
 ἀναντες, τὸ ἐντεῦθεν αὐθις ἐπανιόντα πλημμυρεῖν. συμβαί-
 10 νει μέντοι καὶ ὑπὸ πνευμάτων ἐς τοῦτο συμβαλλομένων κινεῖν
 ἔτι μᾶλλον τὰ ὕδατα, ὅθεν ἂν δεχόμενα ἢ τὴν ἀρχὴν τῆς
 κινήσεως. φέροιτο δ' ἂν ταῦτα κινούμενα διττὴν τήνδε τὴν P. 50
 κίνησιν ἐπὶ τὴν τοῦ παντός τοῦδε τοῦ οὐρανοῦ κίνησιν, τὴν
 τε αὐθαίρετον καὶ δὴ βίαιον γενομένην, ὡς ἂν μὴ ἐς σύμφω-
 15 νόν τινα ἀρμονίαν γινομένης τῆς κινήσεως, πολυειδῆ τε καὶ
 ὡς μάλιστα ἢ ἂν τὸ ἥδιστον ἐπὶ τε τῇ θεωρίᾳ καὶ ὄψει καὶ
 ἀκοῇ, καὶ ἐς ὅρον τινὰ σύμφωνον τῇ τοῦ παντός τοῦδε ψυχῇ,
 ὡς ἂν αἰσθημένη μᾶλλον τι ἐνεγκουσῶν τῶν κινήσεων καὶ
 ἀλλήλαις συμφερομένων ἐς τινα ὁμοειδῆ συμφωνίαν ἔχοντι
 20 ἄλλην τὸ ἴδεσθαι. ἐντεῦθεν τὴν τε ψυχῆς κίνησιν, τὴν ἀρ-
 χὴν ἐκεῖθεν λαμβάνουσιν, ἐπὶ τὴν διττὴν ἐκείνην φορὰν κι-
 νεῖν αὐθις τὰ σώματα, αὖξοντά τε δὴ καὶ φθίνοντα. καὶ

5. οἷ] φ̄ P

21. τὴν] τὸ P: corr H

facere oportet. lunae sidus a deo ordinatum est, ut aquarum natu-
 ram administret. hinc credimus lunae naturam et temperaturam, quam
 initio a deo magno rege accepit, non abhorrere ab aquarum natura.
 nam cum suo motu se in altum recipiat, attrahit aquas sub se sitas,
 donec ad maximum sui motus ascensum pervenerit. deinde ipsa de-
 scendente aquae refluent, non amplius quam donec fuerit in descensu
 ipsam sequentes. ubi autem ad ima sui cursus descenderit et in
 altum iterum assurgere inceperit, aquae redeuntes inundant. verum
 si accesserint venti, accidit ut aquae magis moveantur. undecunque
 tamen motus principium aquae susceperunt, constat eas duplici motu
 moveri, imitantes huius universi caeli motum, qui partim naturalis
 partim violentus censetur. itaque nisi in harmoniam anni a parte
 sibi consona motus iste recesserit, plurimae et variae motus species
 exoriuntur. et sane in primis suave speculationi iucundumque visui
 et auditui spectaculum fuerit, si in debitam mensuram quandam huius
 universi anima contracta fuerit, quasi sentiat suos motus et inter se
 commisceat, debitamque harmoniam, quae plurimum delectationis con-
 tineat, pulchre constituat. ab hoc motu duplici etiam anima nostra
 motum duplicem accipit, et dupliciter corpora movet, partim quidem

Β μὲν δὴ καὶ ἐπὶ κίνησιν τήνδε τὴν ὄρμην ἐπιδέχεται τῷ παντὶ τῷδε συμφερομένην ἢ ἡμετέρα ψυχῇ. τῇ μὲν ἀθαιρέτω τὴν τε γένεσιν καὶ αὐξήσιν ἐπεσθαι ἀνάγκη, τῇ δ' αὖ βιαίω καὶ ἀκουσίω κινήσει τὴν τε φθίσιν αὖ καὶ τελευτὴν ἐπισπομένην συμβαίνειν τοῖς τῇδε οὔσι. 5

Ταῦτα μὲν ἔστε τὴν τοῦ ὠκεανοῦ κίνησιν καὶ τὴν τῆδε αὖ διττὴν ζώων ἐμψύχων κίνησιν, ὅσα τε ψυχὴν ἴσχει ἐνταῦθα καὶ κίνησιν κινεῖται ἤντιναοῦν. τὰ μέντοι ἐς τήνδε τὴν θάλασσαν ὕδατα οὐ τὴν αὐτὴν ἐκεῖνην ἀνάγκη κινεῖσθαι κίνησιν, ἀλλ' ὡς ἔχει τε ἕκαστα πνευμάτων τε καὶ τόπων ἐς 10 τὴν κίνησιν βιαζομένων αὐτά, ἧ φύσεως ἔχει ἂν καὶ ἰσότης, C πρὸς ἣν ἂν κινεῖτο δὴ ταῦτα κίνησιν.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τὴν τῶν ὑδάτων τοῦ ὠκεανοῦ κίνησιν, καὶ ἐπὶ πλεῖστον δὲ τῆσδε τῆς θαλάσσης, ἐς τοσοῦτον ἀπερρίφθω· ἐπάνειμι δὲ ἐπ' ἐκεῖνα τῆς ἀφηγησεως, ὅθεν 15 ταύτη ἀπετραπόμεθα. βασιλεὺς γὰρ δὴ Ἑλλήνων, ὡς ἐπὶ τὸν βασιλέα Κελτῶν ἀφίκετο, φρενίτη τε ὄντα δὴ κατέλα- V. 40 βεν, οὐκ ἐξεγένετό οἱ ὀτιβοῦν ἄλλω τῶν κατὰ τὴν Γαλατίαν ἡγεμόνων ὧν ἔνεκα ἀφίκετο χρηματίσαι· καὶ διὰ ταῦτα συμβουλευόντων τῶν αὐτοῦ ταύτη ἀρίστων ἐπέμενε Θεραπεν- 20 θῆναι τὸν βασιλέα, συχνόν τινα διατριβῶν αὐτοῦ χρόνον. ὡς δὲ ἐπετείνετο ἐπὶ μακρότερον τοῦ νοσήματος, οὐχ οἷός τε ἦν D ἔτι ἐπιμένειν αὐτῷ, ὑπέστρεψε διὰ Γερμανίας τε καὶ Παιο-

19. ὧν add H 23. αὐτοῦ H

ut crescant, partim vero ut decrescant. nam dum huius universi motum anima nostra comitatur, necessitas exigit ut motus naturalis generationem et augmentum, violentus vero corruptionem et interitum naturalium corporum gignat.

Haec quidem, quantum attinet ad Oceanum, et ad duplicem eorum quae animam habent motum, quocumque tandem motu impellatur, dixisse sufficiat. at humorem qui in nostro est mari, non necesse est isto agitari motu: verum pro natura ventorum et locorum, quibus opportunus est, motus cieri solet humor.

Illa commemoravimus hactenus, quia spectare visa sunt praecipue ad Oceani reliquorumque marium plerumque motum. nunc unde digressi sumus, redeundum est. rex Graecorum cum in Galliam venisset, regem Gallorum phrenesi laborantem offendit; nec potuit a quoquam Galliae ducum impetrare ea propter quae iter in Galliam intenderat. quapropter consulentibus id optimatibus, qui ibi erant, moras trahere statuit, donec rex curareretur. cum autem morbus in longum protraheretur, manere diutius non fuit ausus. proinde transita Germania et Pannonia domum rediit. Paiazites ea tempestate

νίας. Παιαζήτης δὲ τότε Βυζάντιον ἐπολιόρκει προσέχων
 ἐντεταμένως, καὶ ἐπὶ Πελοπόννησον πέμπας στρατόν, ἀπο-
 κρούων μυριάδας πέντε, καὶ Ἰαγούπην τὸν τότε αὐτῷ Εὐρώ-
 πης στρατηγόν, αὐτὸς εἶχεν ἀμφὶ τῇ ἑαυτοῦ ἀρχῇ τῇ περὶ
 5 τὸ Βυζάντιον. Ἰαγούπης μὲν σὺν τῷ Βρενέζῃ, τότε δὴ ἀρ-
 ξαμένῳ εὐδοκιμεῖν, ἐσέβαλον ἐς τὴν Πελοπόννησον· καὶ Βρε-
 νέζης μὲν πολλάκις ἐσβαλὼν καὶ τότε καὶ μετὰ ταῦτα ἐδήου
 τὴν Πελοπόννησον, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ Κορώνην τε καὶ Με-
 θώνην χωρία, Ἰαγούπης δὲ ὁ τῆς Εὐρώπης ἡγεμὼν ἀφικό-
 10 μενος ἐς τὸ Ἄργος ἐπολιόρκει. τὸ δὲ Ἄργος τοῦτον τὸν χρό-
 νον κατεῖχον. ἀπέδοτο δὲ Θεόδωρος ὁ τῆς Σπάρτης ἡγεμὼν, P. 51
 ὡς ἀπέγνω τοῖς Ἑλλήσι τὴν σωτηρίαν τῷ τε Βυζαντίῳ, πρὸς
 δὲ καὶ τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἤδη ἐστηκότα
 τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα· τότε Ἄργος ὁμορον ὃν Ναυπλίῳ,
 15 πόλει τῶν Ἑλληνικῶν, ἀπέδοτο οὐ πολλοῦ. καὶ Σπάρτην δὲ
 τοῖς ἀπὸ Ῥόδου Ναζηραίοις ἐς λόγους ἀφικόμενος ἀπέδοτο
 πολλοῦ τινός. οἱ μὲν Σπαρτιαῖται ὡς ἤσθοντο προδεδομένοι
 ὑπὸ τοῦ σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνος (ἀπῆν γὰρ τότε), ἐνάγοντος
 τοῦ Σπάρτης ἀρχιερέως κοινῇ τε συνιέντες σφίσι λόγον ἐδί-
 20 δσαν, καὶ συνίσταντο ἀλλήλοις, καὶ συνετίθεντο ὡς οὐδενὶ Β
 ἐπιτρέψοντες εἰσελθεῖν ἐς τὴν πόλιν τῶν Ναζηραίων, πᾶν δὲ
 ὅ τι ἂν δέοι χαλεπὸν πεισομένους πρὸ τοῦ Ναζηραίοις τοῖς

11. κατεῖχον οἱ Οὐγενετοὶ Η 19. συνιόντες?

oppugnationi urbis Byzantiae intentus erat. misit quoque in Peloponnesum exercitum, qui complectebatur quinque myriades hominum. his praefecit Iagupen, eo tempore Europae ducem. ipse autem incumbebat Byzantii oppugnationi, ut et id regnum sibi subiiiceret. Iagupes et Brenezes, qui tum clarescere incipiebat rebus fortiter gestis, incursionem fecere in Peloponnesum. et quidem Brenezes, cum saepius Peloponnesum tentasset, tandem ad populationes animum convertit, devastans Peloponnesum et alia Coronae Methonaeque finitima loca. Iagupes Europae dux, cum exercitu accedens, Argos urbem oppugnare aggressus est; eamque eo tempore obtinuit. at Theodorus Spartaе dux hanc urbem vendiderat, cum Graeci iam desperarent de Byzantii Peloponnesique salute, ipsorumque res in gravissima pericula adductae essent. tunc igitur, cum Graecorum res in ancipiti haerent periculo, Argos urbem Nauplio Graecorum oppido finitimam vendidit haud magno pretio. Spartam tamen, cum in colloquium venisset cum Rhodi Nazaraeis, iis magna pecuniae vi vendidit. Spartani cognito se traditos esse a suo duce, qui eo tempore aberat Rhodi, admoniti a suo episcopo, qui id indicium fecerat, in comitium evocantur. ibi multis ultro citroque iactatis, coniuratio-

*Λατίνων πείθεσθαι. ἰστήσαντο δὲ σφίσι καὶ τὸν γε ἀρχιε-
 ρέα ἄρχοντα ἐπὶ τούτῳ. καὶ ἐλθόντων τῶν Ναζηραίων προη-
 γορεύοντο ἀπαλλάσσεσθαι τὴν ταχίστην· εἰ δὲ μὴ, περιέ-
 ψεσθαι ὡς πολεμίους. οὗτοι μὲν οὖν ᾗχοντο ἀπαλλασσόμε-
 νοι ὡς ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα, ὡς οὐδὲν ἐς τοῦτο σφίσι προεχώ- 5
 ρει· Θεόδωρος δὲ ὁ τῆς Σπάρτης ἡγεμὼν ὡς ἤσθετο τὸ
 πρᾶγμα, ὡς τοῦναντίον ἢ ἐβούλετο περιέσθαι αὐτῷ, λόγους
 τε ἔπεμπεν αὐθις παρὰ τοὺς Σπαρτιάτας, ἀποπειρώμενος εἰ
 C δέξαιτο ἔτι αὐτὸν αὐθις ἐπανιόντα. ὡς δὲ διαπειρωμένου
 προσίεντο τοὺς λόγους, ἐσῆει δὲ τὴν πόλιν, ὄρκια ποιησάμε- 10
 νος μηκέτι τοῦ λοιποῦ ἐπὶ νοῦν βαλέσθαι τοιοῦτον. τότε οἱ
 Οὐνετιοὶ φρουρὰν ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀποφηνάμενοι κατεῖχον.
 1397 ἐπὶ τοῦτο δὲ τὸ Ἄργος Ἰαγούπης ὁ Παιαζήτεω βυσιλέως
 στρατηγὸς ὡς ἐστρατεύετο, ἐπολιόρκει τε ἀνὰ κράτος, καὶ
 προσβάλλων τῷ τείχει θαμὰ οὐκ ἀνίει. μετὰ δὲ οὐ πολὺν 15
 χρόνον, ὡς ἀπὸ δυοῖν ἅμα τόποιν προσβάλλων ἐπειρᾶτο τοῦ
 χωρίου, γίνεται τι δεῖμα τοῖς ἐν τῇ πόλει πανικὸν τοῖς ἐπὶ
 τῷ εὐνόνῳ τῆς πόλεως μέρει ἀμυνομένοις, ὡς δόξαν αὐτοῖς
 ἀνθρώπον τινα τῶν ἐπιχωρίων φήσαντα εἰπεῖν ὡς ἐάλω ἢ
 D πόλις ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐκλιπόντας τὸ χωρίον τοῦτο ἰέναι 20
 δρόμῳ ἐπὶ τὸ δεξιόν, ἐνταῦθα δὲ ἀναβεβηκότας τὸ τεῖχος
 τοὺς πολεμίους ταύτῃ ἐλεῖν τε κατὰ κράτος τὴν πόλιν καὶ*

3. περιόψεσθαι P

nem faciunt, et unanimiter conspirant se nulli Nazaraeorum aditum
 ad se concessuros: immo quidvis potius mali subituros quam Latino-
 rum Nazaraeis parere velint. quo res ista maiore auctoritate gerere-
 tur, episcopum ducem creant. venientibus Nazaraeis edicunt ut con-
 tinuo suis finibus discederent: sin minus, se eos pro hostibus habi-
 turos. hi igitur, cum conatus omnes caderent irriti, abiire, quasi
 profecturi ad ducem Theodorum. Theodorus ubi rescivit rem longe
 aliter quam agilasset animo evenisse, legatos ad Spartanos misit ten-
 taturus eorum animos, si redeuntem denuo suscipere vellent. ut au-
 tem tentantis admiserunt orationes, regressus est in urbem, fidem
 dans, interposita iurisiurandi religione, se nihil huiusmodi amplius
 in animum inducturum. ea tempestate Veneti praesidio arcem fir-
 marunt, eamque obtinere. contra Argos urbem, ut eam oppugnaret,
 summa vi Iagupes copias duxit; aggressusque murum saepius nihil
 proficiebat. nec multo post cum urbem duobus in locis simul ador-
 tus esset, eam capere summa ope nitebatur. oppidanis autem, qui in
 sinistra urbis parte resistebant, panicus terror spectro viso iniicitur.
 putabant enim se vidisse virum quendam indigenam, dicentem urbem
 in dextra parte, qua oppugnabatur, captam esse. relicto itaque loco
 isto, citato agmine contenderunt ad dextram urbis partem. hinc ho-

ἀνδραποδίσασθαι πόλιν περιφανῆ τε καὶ παλαιάν. ἀνδράποδα δὲ λέγεται γενέσθαι ἐντεῦθεν τοῖς Τούρκοις ὡς τρισμύρια. κα- V. 41
 τοικίσαι μὲν τούτους λέγεται βασιλεὺς ἐς τὴν Ἀσίαν· οὐκ ἔχω
 δὲ τοῦτο συμβαλέσθαι ὡς εἶη ἀληθές, οὐ δυνάμενος ἔξευρεῖν
 5 διαπνυθανομένῳ ὅποι τῆς Ἀσίας οὗτοι κατόκηται ὑπὸ Παια-
 ζήτεω βασιλέως.

Ἰαγούπης μὲν οὖν ὡς τὸ Ἄργος ἠνδραποδίσατο, ἀπή-
 γαγε τὸν στρατόν· μετὰ δὲ ταῦτα Βρενέζης τε ἀντίκα ἐπὶ P. 52
 μέγα ἐχώρει δυνάμεως, ἐμβάλλον τε ἐς τὴν Πελοπόννησον
 10 καὶ ἐς τὴν παράλιον Μακεδονίαν ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς, μεγάλα
 καὶ ἐπίσημα ἔργα ἀποδεικνύμενος τῷ τοῦ βασιλέως οἴκῳ,
 στρατηγὸς μὲν οὐκέτι ἀποδειχθεὶς ὑπὸ βασιλέως, τῶν δὲ
 Τούρκων ἐπομένων αὐτῷ, ὅποι ἂν ἐξηγοῖτο, ὡς εὖτυχεῖ τε
 γενομένῳ τὰ ἐς πόλεμον καὶ πλουτίζοντι τὰ στρατεύματα,
 15 ὅποι ἂν ἐπίοι στρατευόμενος. τοὺς γὰρ δὴ ἵπποδρομούς κα-
 λουμένους τοῦ γένους τοῦδε, μήτε μισθὸν μήτε ἀρχὴν ἔχον-
 τας ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἐπὶ διαρπαγὴν τε καὶ λείαν αἰεὶ διω-
 θέντας ἐπεσθαι ὅποι ἂν τις ἐξηγῆται αὐτοῖς ἐπὶ τοὺς πολε- B
 μίους, ἀντίκα ἕκαστον ἵππεύοντά τε καὶ ἕτερον ἀγόμενον
 20 ἵππον ἐς τὸ ἵππόδρομον τῆς λείας, ἐπεὶ δὲ ἐν τῇ πολεμίᾳ γέ-
 νωνται, σύνθημα λαμβάνοντες ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ, ἀναβάντες
 οὓς περιάγουσιν ἵππους, θεῖν ἀνὰ κράτος, μηδέν τι ἐπέχον-

2. κατοικῆσαι P

5. διαπνυθανόμενος H

9. συμβάλλον

P: corr H

15. ἐλίη P

17. εἰωθότας?

stes sumptis animis muros superarunt, urbemque illam gloria et ve-
 tustate praestantem vi occupavere penitusque diripuerunt. inde col-
 legerunt Turci mancipiorum tres myriades; quae omnia in Asiam
 deportarunt, ibique habitare iusserunt. nec tamen potui invenire ut
 credam id verum esse; nec praeterea cognoscere potui, quis locus,
 ut eum incolerent, ipsis in Asia a rege Paiazite ascriptus sit.

Iagupes direpta Argo, urbe antiquissima, exercitum abduxit inde.
 postea etiam Brenezes brevi magnam potentiam nactus est, cum in-
 trasset infesto agmine Peloponnesum et maritimam Macedoniam, con-
 tra Albanos fortiter dimicans. nec amplius electus est dux regiae
 domus: verum Turci eum sequebantur promptissime, quocumque ex-
 ercitus duxisset, quia ubique felici rerum utebatur successu, exer-
 citusque ditabat, quocumque militatum abiisset. equites enim Turco-
 rum quidam, qui proprio nomine notantur, nec mercedem nec ma-
 gistratus honorem a rege accipiunt: semper sequuntur, quocumque
 qui eos eduxerit, conversi ad praedam et spolia diripienda. horum
 singuli binos equos habent: uni insident, alterum desultorium abdu-
 cunt secum, cuius opera in praedis agendis utuntur. quando autem

τας, καὶ σκεδαννυμένους σύντρεις διαρπάζειν ἀνδράποδα, καὶ ὅτι ἐς ἄλλο προχωροίη. ταύτη ἐπίσταμαι τοὺς τε μετὰ Ἀμουράτεω τοῦ Ὀρχάνεω καὶ τοὺς τότε δὴ ἐπὶ Παιαζήτεω διαβάντας ἐς τὴν Εὐρώπην ὠθῆσαι τε καὶ ταύτη ἐλομένους σφίσι βιοτεῦναι, καὶ ἐπιδόντας παραχρῆμα ἐνίους μέγα ὄλ-5 βίους ἐν βραχεῖ γίνεσθαι, ἀπανταχῆ τε τῆς Εὐρώπης οἰκίσαν-
C τας, ἀπὸ τῆς τῶν Σκοπίων πόλεως ἐπὶ τὴν Τριβαλλῶν χώραν καὶ Μυσῶν καὶ κατὰ τὴν Μακεδονίαν, μετὰ δὲ ταῦτα περὶ Θετταλίαν οἰκῆσαι πολλούς.

Ἐπὶ μὲν οὖν Παιαζήτεω λέγεται μοῖραν οὐκ ὀλίγην Σκυ-10 θῶν ἐπὶ Δακίαν ἐλθοῦσαν πρεσβεύσασθαι πρὸς Παιαζήτην, αἰτεῖσθαι αὐτῶν τοὺς ἡγεμόνας χρήματά τε καὶ ἀρχήν, ἐφ' ᾧ διαβάντας τὸν Ἴστρον συνδιαφέρειν αὐτῷ τοὺς ἐπὶ τῇ Εὐ-
D ρώπῃ ἐναντίους πολέμους. τὸν δὲ ἠδόμενον τῷ λόγῳ προσ-
15 ἰεσθαι τὴν αἴτησιν αὐτῶν καὶ ὑπισχνεῖσθαι μεγάλα. δια-
βάντων δὲ ἐκείνων κατοικῆσαι αὐτοὺς ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, θε-
ραπεύοντας τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν ἀνὰ μέρος ἕκαστον, καὶ
20 σκεδασθέντας οὕτω αὐτοὺς χρησίμους γενέσθαι ἔστε ἵππο-
δρόμους καὶ ἐς πόλεμον. ὕστερον μέντοι Παιαζήτης ὄρρω-
δῶν μὴ τι νεωτερίσωσιν οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν συνιόντες σφίσι, 20
συλλαβῶν τούτους ἀπέκτεινε. τῶν δὲ Σκυθῶν καὶ νῦν ἔτι ἀνὰ
τὴν Εὐρώπην πολὺ τι πλῆθος πολλαχῆ σκεδασθέντων ἔστιν

14. τοῖς — ἐναντίοις Η

venerint in terram hostilem, accepto signo a duce conscendunt equos, quos ad id expeditos circumducunt: currunt citissime, nihil morantes, et dispersi rapiunt mancipia, et quaecunque casus obtulerit. eo modo novi illos, qui cum Orchanis filio Amurate et cum Paiazite ea tempestate in Europam transierant, ad praedas se convertisse et id vivendi genus sibi elegisse; incredibilique incremento brevi sumpto maximas acquisivisse opes, habitantes undique per Europam, ab Scopiorum urbe usque ad Triballorum Mysiorumque regionem, etiam per Macedoniam dispersos. deinde circa Thessaliam plurimos quoque aetatem egisse constat.

Imperante Paiazite fama est non modicam Scytharum manum venisse in Daciam, et hinc legatos misisse ad Paiazitem, qui peterent pecuniam et regionem, quibus freti transituri essent Istrum cum Paiazite, et bella Europae gesturi. Paiazites plurimum delectatus illorum sermone munera magna promisit, si traicerent, quemadmodum essent polliciti, Istrum, dicens se ipsis assignaturum Europae agros, ut singuli ibi viventes suos duces sectarentur. qui in hunc modum per Europam dispersi equites facti sunt optimi rei que militaris peritissimi. deinceps Paiazites timens ne duces illi Scytharum Europae

ἰδεῖν. καὶ ὑπὸ Ἀμουράτεω μέντοι ἐν τῇ Μακεδονίᾳ ἢ περὶ
 Θέρμην καὶ ἐν τῇ παρὰ Ἀξιὸν ποταμὸν χώρα κατῴκισται,
 ἀγαθόντος μέγα τι πληθὸς Τούρκων τε ἐς τοῦτον τὸν χρόνον
 καὶ κατοικίσαντος. καὶ τὸ τῆς Ζαγοράς πέδον οὕτω καλού-
 5 μενον ὑπὸ Ἀμουράτεω κατῴκισθη, καὶ ἡ Φιλιπποπόλεως χώ- P. 53
 ρα. ἡ μέντοι Χερρόνησος ἢ ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ καὶ πρότε-
 ρον ὑπὸ Σουλαιμάνεω κατῴκισθη τοῦ ἀδελφοῦ. Θεσσαλία δὲ
 καὶ ἡ περὶ τὰ Σκοπία χώρα καὶ ἡ Τριβαλλῶν ἀπὸ Φιλιππο-
 πόλεως ἔστε ἐπὶ τὸν Αἴμον καὶ τὴν Σοφίαν οὕτω καλουμέ-
 10 νην κώμην, Παιαζήτης δὲ Ἀμουράτεω κατοικίσας τὴν τε Ἰλ-
 λυριῶν καὶ Τριβαλλῶν ἐληΐζετο χώραν. ἐπιδιδόασι μὲν οὗτοι V. 42
 οἱ χρόνοι πρὸς γε πολεμίων, καὶ ἕστερον μετὰ ταῦτα ἐτέρων
 ἐκ τοῦ ταύτῃ ἐπιρροόντων αὐτοῦ, ὧν περὶ ἂν ἐπυνθάνοντο ἐπι-
 τηδείως σφίσις ἔχειν τὴν χώραν πρὸς τε ἀνδράποδα καὶ ἐς
 15 τὴν ἄλλην οὐσίαν τὴν ἀπὸ τῶν πολεμίων, καὶ ὅπῃ ἂν μάλι-
 στα μὴ ἀντικόπη ὑπὸ τῶν πολεμίων. Παιαζήτης δὲ ὡς ἐς B
 τὴν Ἀσίαν διαβάς ἐπὶ Ἐρτζικὰν πολιούρκων παρεστήσατο,
 προῖων Μελιτηνὴν τὴν ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ἐπολιούρκει τε καὶ
 προσέβαλε μηχανὰς παντοίας προσάγων τῷ τείχει. καὶ ἐπὶ
 20 χρόνον μὲν ἀντεῖχε, μετὰ δὲ ταῦτα προσεχώρησε καθ' ὁμο-
 λογίαν.

1. ἡ περὶ Θέρμην καὶ ἡ παρὰ Η
 tea ὡς

17. ἐπεὶ Η, omisso an-

statui aliquam innovationem inducerent, omnes comprehensos, cum
 in unum convenissent, obtruncavit. etiam hodie Scytharum magnam
 copiam undique per Europam morantium videre est, quos sedes ca-
 pere in Macedonia Thermae et Axio flumini finitima Amurates ius-
 sit. qui Turcos quoque plurimos in istam regionem induxit, ut eam
 incolerent. campus Zagore nuncupatus iubente Amurate habitari
 coeptus est. etiam Philippopolis regio ab Amurate colonos accepit.
 at Chersonesus Hellesponti iam ante ab Sulaimano fratre colonos
 sortita est. Thessalia et Scopiorum, nec non Triballorum regio, qua
 a Philippopoli usque in Haemum et Sophiam isthoc nomine vicum
 patet, ab Amuratis filio Paiazite colonos nacta est; qui deinde Illy-
 riorum et Triballorum regionem vastabat. haec loca omnia admo-
 dum opportuna fuere ad domandos hostes. postea et alii plurimi in
 hanc regionem confluerunt, cum accepissent eam admodum esse ido-
 neam recipiendis mancipiis et aliis quae hosti extorsissent, seque ibi
 tutissimos fore certo scientes. Paiazites in Asiam transvectus Ertzi-
 cam urbem oppugnavit, et oppugnatam suae dicionis fecit. hinc
 progressus Melitinen urbem Euphrati impositam omni machinarum
 genere arietare aggressus est: at machinis aliquantulum fortiter re-
 stitit. cum autem oppugnatione uti nullo modo intermitteret Paia-
 zites, pactionibus in fidem recepta est.

Ἐν ᾧ δὲ ἦ τε Μελιτηνὴ ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ Παιαζήτεω καὶ ἠγγέλλετο τῷ βασιλεῖ ὡς ἔάλω Μελιτηνὴ, παρόντες καὶ τότε οἱ Τούρκων τῆς Ἀσίας ἡγεμόνες ἔπραττον ὅπως κατά-
 γοιντο ὑπὸ Τεμήρεω βασιλέως ἐς τὴν ἑαυτῶν ἕκαστος χώ- 5
 ραν, προῖσχύμενοι τὴν τε ξυγγένειαν ἀπὸ παλαιοῦ σφίσιν οὐ-
 σαν πρὸς τὸ Τεμήρεω γένος, καὶ τὴν Θρησκευίαν, ἐς ἣν τε-
 Cλοῦντες αὐτὸν πατέρα τε καὶ κηδεμόνα ἐπεποίητο τῆς ἑαν-
 τῶν χώρας. ἔλεγον δὲ αὐτῷ ὡς διὰ ταῦτα εἴη τε τῆς Ἀσίας
 βασιλεὺς, ὥστε μηδενὶ ἐπιτρέπειν ἐξυβριῶσαι ἐς τοὺς ὁμοφύ-
 λους, μὴ ὑπάρξαντας ἀδικίας πρότερον. ὅτι δὲ μὴ ἠδίκουν 10
 Παιαζήτην μηδὲ παρὰ τὰς συνθήκας ὅτι πεπλημμεληκότες
 εἶεν, ἐπειράποντο αὐτῷ διατητῆ, ὥστε δίκας ὑπέχειν, ἣν τι
 παρὰ τὰς σπονδὰς αὐτῶν κακὸν Παιαζήτην εἰργασμένοι εἶεν.
 Τεμήρης δὲ τέως μὲν Παιαζήτη πρὸς τοὺς πολεμίους σφῶν
 διαπολεμοῦντι καὶ ἀγωνιζομένῳ ὑπὲρ τῆς Μεχμέτεω Θρη- 15
 σκειίας. διακεκρίσθαι γὰρ ἐς δύο σύμπασαν Θρησκευίαν τὴν
 γε ἐγνωσμένην ἡμῶν οἰκουμένην, τὴν τε τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὴν
 D σφῶν αὐτῶν Θρησκευίαν, ἐναντίαν ταύτῃ πολιτευομένην· τὰς
 γὰρ λοιπὰς τῶν Θρησκευιῶν οὔτε ἐς βασιλείαν οὔτε ἀρχὴν ἦν-
 τιναοῦν καταστῆναι. Παιαζήτη τε πολεμοῦντι ἔφασκε πρὸς 20
 τοὺς τοῦ Ἰρωος πολεμίους οὐχ ὅπως ἀχθεσθαι διὰ ταῦτα
 ἀλλὰ καὶ χάριν εἰδέναι ξύμπαντας τοὺς τῆς Μεχμέτεω μοί-

5. ὑπὸ P 7. αὐτῶν P: corr H 10. ὑπάρξαντας P: corr H
 14. μὲν] addendum ἔχαιρε vel χάριν ἦδει. 16. Θρησκευίαν P
 18. ἐναντία?

Et tempore quo arietes Melitinae admovebantur, nuntiatum est Paiaziti eam in deditionem acceptam esse. tunc accedentes Asiano-
 rum Turcorum duces, precibus fatigarunt regem Temirem ut singuli
 ab ipso in suam reducerentur regionem. quoque magis moverent,
 religionem communem et generis propinquitatem, qua ipsum contin-
 gerent, praetendebant, addentes se ipsum suae regionis et patrem et
 patronum elegisse. his adiciebant ut cogitaret se propterea Asiae
 esse regem, ut nullo modo sineret sui generis homines, cum nullas
 facerent iniurias, a quoquam contumeliis et iniuriis affici. arbitrio
 autem eius permittebant, poenas daturi quascunque iussisset, si con-
 tra foedera quid in Paiazitem commisisse deprehenderentur. Temi-
 res Paiaziti non indignabatur, quia hactenus strenue res gessisset
 contra hostes Turcicae religionis. universi enim orbis nobis noti
 religio potissimum in duas dividitur partes. partim enim Mechme-
 tanae, partim vero Christianae religioni adhaerent. reliquae autem
 religiones, ut inutiles, nec in regnum admittuntur nec aliquam di-
 gnitatem merentur. Paiaziti autem nihil succensebat Temires, pro-
 pterea quod fortiter pugnaret pro herois Mechmetis religione: imo

ρας. ταύτην μὲν οὖν τὴν ἀρχὴν ἀπεδείκνυτο γνώμην Τεμή-
 ρης· μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ὑπὸ πολλῶν ἤδη παρ' ἑαυτὸν ἀνα-
 βεβηκότων ἐπυνθάνετο τὴν τε φύσιν αὐτοῦ μήτε ἐπιεικῆ,
 ὥστε τῇ καθεστηκυῖα ἐθέλειν ἐμμένειν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀρχῆ,
 5 ἀλλὰ τὴν τε ὁρμὴν αὐτοῦ διεξιόντες ὡς λαίλαπα παραβάλ-
 λοιεν αὐτόν, καὶ ὡς ἐπὶ Συρίαν καὶ Αἴγυπτον καὶ ἐπὶ Μέμ- P. 54
 φιος βασιλέα ἐν νῶ ἔχει στρατεύεσθαι, ἀναπεισθεὶς ἰπὸ τού-
 των ἔπεμψε πρεσβείαν ἐς Παιαζήτην ὡς διαλλάξουσιν, ἣν
 δύνηται, αὐτὸν τοῖς ἡγεμόσι, καὶ ἐπιπέμπων ἐσθῆτα, ἣ δὴ
 10 ᾗετο χαριεῖσθαι τῷ Παιαζήτη, ἣ δὴ νομιζέται τὴν ἡγεμο-
 νίαν τῆς Ἀσίας κατέχουσιν. οἱ δὲ πρεσβεῖς ἀφικόμενοι ἔλε-
 γον τοιάδε. “ἡμᾶς ἔπεμψε βασιλεὺς Τεμήρης, δῶρά τε τήνδε
 τὴν ἐσθῆτα φέροντάς σοι, καὶ χάριν εἰδέναι σοι ἔφη ὅτι
 τοῖς τοῦ ἥρωος πολεμίους μαχόμενος τοὺς τε ἐπὶ μέγα τε
 15 ἡμετέρους φίλους αἰκίζεις ἀγωνιζόμενος καὶ τὴν ἡμετέραν
 θρησκείαν ἐπὶ τὸ ἄμεινον καθιστᾷς. ὡς δὲ ταύτη σοι ἔχει B
 καλῶς τοὺς ἡμετέρους ἀμύνεσθαι πολεμίους, τοὺς γε φίλους
 τε καὶ ἐπιτηδεῖους καὶ ἐς τὰ μάλιστα καθισταμένους ἡμῶν
 πολεμίους ποιεῖσθαι μηδὲ ἀδικεῖν, ἀλλ' ἐς τούτους μὲν μηδ'
 20 ὅτιοῦν ἐκφάρεσθαι κακὸν κάκείνους. ἣν δὲ μὴ ἐς τοὺς ὁμο-
 φύλους ἐπιτηδεῖως ἔχεις, πῶς ἂν τοῖς πολεμίους προσφέρεις;
 διὰ ταῦτα δὴ κελεύει τὴν τε ἀρχὴν τοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡγεμό-

15. αἰάζεις RT, αἰωρίζεις H 18. ἡμῶν] μὴ H 21. προσφέ-
 ροιο?

censebat ab omnibus ei plurimas gratias habendas. haec eius ab
 initio erat sententia. ubi autem a plurimis ad se venientibus co-
 gnovit eum nequiquam aequitatis esse studiosum, nec contentum
 Asiae regno fore, verum cum esset vehementioris ingenii, ut facile
 turbini assimilaretur, expeditionem contra Syriam et Aegyptum et
 contra Memphiticum regem eum moliri. his persuasus legatos ad
 Paiazitem misit, ut eum, si aliquo modo posset, reconciliaret ducibus.
 misit per manus legatorum etiam vestem, ut moris est regum Asiae
 imperium tenentium, munus Paiaziti. legati ubi ad Paiazitem venerunt
 huiuscemodi orationem habuerunt. “nobis Temires legationis onus
 imposuit, mittens tibi vestem hanc munus; dicens se tibi gratias
 agere ingentes, quod herois nostri hostes magno animo debellas, et
 amicos semper acriter dimicando ad maiorem felicitatem producis,
 religionisque nostrae negotium augustius constituis. decet te profe-
 cto hostes nostros severiter vindicare: at amicos et socios nobis con-
 iunctissimos nequaquam inimicos et hostes facere, nec iniuriis obruere,
 verum beneficiis eos tibi obnoxios reddere annitaris. si enim parum
 dextre erga tuos affectus fueris, quomodo hostes cum gloria doma-
 bis? quapropter edicit rex Temires, Asiae imperium ducibus adem-

V. 43 σιν, ἣν ἀφελόμενος ἔχεις, ἀποδοῦναι, μηδ' ὀτιοῦν παραβαί-
 νοντας τῶν σφίσι πρὸς τὴν σὴν ἀρχὴν ἐσπεισμένων. καὶ
 C ταῦτα ποιῶν ἐκείνῳ τε χαριῆ, καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀσίᾳ γένος καὶ
 ἐν τῇ Εὐρώπῃ χάριν εἰσομένους σοι διὰ τοῦτο. εἰ δέ τι
 παρὰ τὰς συνθήκας πεποιημένοι εἶεν, ἐπετρόποντο διαιτητῆ⁵
 τῷ βασιλεῖ Τεμήρῃ, ἐς ὃ τι ἂν λέγοις ὑπ' αὐτῶν ἡδικῆσθαι."
 τὸν μὲν οὖν Παιαζήτην διακηκῶτα λέγεται τῶν πρέσβεων τὰ
 μὲν ἄλλα οὐ χαλεπῶς, ἀχθεσθῆναι δὲ μάλα ἐπεικῶς διὰ τὴν
 ἐσθῆτα, καὶ μὴ ἀνασχόμενον εἰπεῖν ἐς τοὺς πρέσβεις "ἀπαγ-
 γείλατε τοίνυν τῷ ὑμετέρῳ βασιλεῖ, ὡς ἔμοιγε ἀγωνιζομένῳ¹⁰
 ὑπὲρ τε τοῦ ἥρωος πρὸς τοὺς ὑμῖν πολεμιωτάτους χάριν ἂν
 D εἰδείης σύ τε καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πρὸς τὴν ἡμετέραν τετραμ-
 μένοι θρησκείαν. καὶ σέ τε ἀντὶ τοῦ ὀτιοῦν ἡμῖν συλλαμ-
 βάνειν ἐς τὸν ἡμέτερον τοῦτον ἀγῶνα, στράτευμά τε καὶ χρή-
 ματα ἐπιπέμποντα, οὐκ ἂν δέοι δὴ τοιαῦτα ἡμῖν ἐξηγούμενον¹⁵
 συμβουλεύεσθαι. ἀφαιρεῖσθαι δὲ πειρώμενος χώραν, ἣν κα-
 ταστρεψάμενος τοὺς ἐμοὶ ἐπιβουλεύοντας ἔχω, πῶς ἂν εἰδείης
 χάριν ἐμοί, ἢ ἔφησθα εἰδέναι; ἐσθῆτα τοῦ λοιποῦ ἀπαγγεί-
 λατε τῷ βασιλεῖ τῷ ὑμετέρῳ μὴ ἐπιπέμπειν ἀντὶ ἑαυτοῦ τὸ
 γένος καὶ τὴν τύχην ἀμείνονι." ταῦτα ὡς ἀνηνέχθη παρὰ²⁰
 P. 55 βασιλέα Τεμήρην ἐς Σεμαρχάνδην, τεθυμωμένον μεγάλως τῇ
 ἐσθῆτος ὕβρει, ἄγγελον λέγεται ἐπιπέμψαι προαγορευόντα

5. διαίτη P: corr H 16. πειρώμενον P: corr H

ptum restituas, cum nihil secundum ea quae pactis convenerant, in re-
 gnum tuum deliquerint. si obtemperaveris, feceris mihi rem gratissimam,
 necnon Asiam Europamque incolentibus, qui tibi gratias agent immorta-
 les. sin quid contra foedera eos fecisse putas, regi Temirae eius rei
 iudicium mandarunt, subituri poenas iniuriarum, si quae illorum in te
 extant, quascunq̄ue imperaverit." Paiazitem memorant caetera non iniquo
 animo, quae ab legatis afferebantur, auscultasse: verum graviter offen-
 sum esse munere vestis, quam Temires miserat. hinc irritatus in hunc
 modum respondisse fertur. "renuntiate regi vestro, quod mihi Temires,
 necnon reliqui qui in Asia degunt, gratias agunt, dum me incunctanter,
 ut religionem nostram tuear, hostibus impigre opponam, me admodum
 mirari. in primis autem admirationem mihi infert, dum pecuniam et
 milites reliquaque ad ista certamina necessaria offert, nec tamen in
 huiuscemodi negotio a partibus nostris stare deprehenditur. verum
 in me hostilia meditatur, adimendo regionem quam meo Marte, de-
 victis adversariis et insidiatoribus meis, in potestatem meam redegi
 et possideo. quomodo igitur mihi gratias habes atque agis, quem
 admodum modo verbis declarasti? porro quod ad vestem attinet, regi
 vestro nuntiate, ne posthac et genere opibusque praestantiori huiusmodi
 munera mittere in animum inducat." haec ut relata sunt ad regem

τήντε ἀρχὴν ἐς τοὺς ἡγεμόνας ὀπίσω ἀποδοῦναι καὶ μὴ τὴν
 ταχίστην διαμέλλειν· εἰ δὲ μὴ, περιέψεσθαι ὡς πολέμιον.
 ταύτην δὲ τὴν δίκην ἔφασαν αὐτὸν βασιλέα Τεμήρην ἐπιδι-
 κάσαι, ὡς ἡδίκημένοι τε εἶεν οἱ Τοῦρκοι ἡγεμόνες ὑπ' αὐτοῦ
 5 δὴ τοῦ Παιαζήτεω, καὶ μὴ περιδεῖν αὐτοὺς ἐστερημένους
 τῆς σφῶν ἀρχῆς περινοστεῖν κατὰ τὴν Ἀσίαν, Τεμήρεω ἔτι
 περιόντος. τὸν δὲ Παιαζήτην ὑπολαβόντα ἐς τὸν ἄγγελον
 φάναι “εἰ τοίνυν μὴ ἐπὶ μαχοῦμενος ἡμῖν, ἐς τρεῖς τὴν ἑαυ-
 τοῦ γυναῖκα ἐχέτω ἀπολαβών.” τοῦτο δὴ οὖν ἐς ὕβριν φέρει
 10 τῷ γένει τούτῳ, Μεχμέτῃ ἐξορκῶσαι ἐς τρεῖς ἤδη ἀπολαβεῖν Β
 τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἂν μὴ πείθῃται. τοῦτο δὲ ἐστίν, ὅτι νόμος
 ἐστὶ τούτοις ἀποπεμπόμενον τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἕκαστον ἀπα-
 γορεύειν τοῦ λοιποῦ αὐθις ἄγεσθαι ἐς τὰ οἰκεῖα, ὡς οὐ θε-
 μιτὸν ὄν, ἐπειδὴν ἐς τρεῖς ἔφησε σπλήνας διασιτῆσαι τὸν γα-
 15 μὸν αὐτῷ ὁ ἀνὴρ, ἀρνησάμενον ἔτι ἐπὶ τὸν αὐτὸν γάμον ἐλ-
 θεῖν, εἰ μὴ τις τρεῖς σπληνὸς ἐς μέσον ἐμβαλόντος αὐθις
 ἄγοιτο ὑπὸ ἑτέρου μοιχευομένην. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἤκου-
 σεν ὁ ἄγγελος, ἤλαυνεν ὀπίσω τὴν ταχίστην παρὰ βασιλέα
 Τεμήρην. λέγουσι δὲ τὴν γυναῖκα Τεμήρεω δεισιδαίμονά
 20 τινα ἐς τὰ μέγιστα γεγονέναι, καὶ μὴ εἶν Τεμήρην οὕτω προ- C
 σφέρεσθαι ἐπαχθῆ ὄντα Παιαζήτῃ, ἀνδρὶ τε ἐπαίνου ἀξίῳ
 ἐς τὴν καὶ αὐτοὺς θρησκείαν, ἀγωνιζομένῳ πρὸς τὴν τοῦ

1. τὴν ταχίστην καὶ μὴ Η 2. περιόψεσθαι Ρ 3. ἔφησεν?
 14. σπλήνας] cf. Hammer I p. 620

Temirem Semarchandam, ira graviter accensum ferunt vestitus con-
 tumelia; et statim misit praeconem qui imperaret ne quamprimum
 ducibus imperium restituere dubitet: se enim sic decrevisse. sin pa-
 rere recusarit, se ipsum pro hoste habiturum. causam illam disce-
 ptavit rex Temires, atque talem sententiam dedit, Turcorum duces
 iniuriis a Paiazite esse affectos. proinde se ipsos, dum vita fruatur,
 haud neglecturum vagos oberrare per Asiam, exutos regno suo. Paia-
 zites nuntium cum huiusmodi responso dimisit “nisi cum exercitu
 adversum nos procedat, precor ut uxorem suam ter repudiatam tan-
 dem iterum assumat” hoc quidem vergit in contumeliam Turcorum,
 videlicet ter uxorem suam recipere, nisi persuadeatur, quia legem
 habent Turci, qua cavetur ut is qui uxorem dimittit edicat se non
 amplius ipsam in sua admissurum, quasi id factitare haud fas sit,
 postquam sibi ad tres splenes matrimonium dissidisse dixerit mari-
 tus, recusans ad idem matrimonium redire, nisi quis ter splene in
 medium procedente, denuo ducat ab alio adulterio pollutam. haec
 ubi nuntius accepit, iter ad regem Temirem maturavit. aiunt Temi-
 ris uxorem admodum in rebus maximis superstitionis fuisse, nec
 permisisse Temiri ut infesta arma inferret Paiaziti, viro laude digno,

Ἰησοῦ μοῖραν, ἀλλ' εἴαν αὐτὸν ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ μὴ πρά-
γματα παρέχειν οὐ δικαίῳ ὑφίστασθαι ὅτιοῦν ἀνήκεστον ὑπ'
αὐτῶν. ὡς δὲ τὰ ὑπ' ἀγγέλου ἐλέχθη, λέγεται ἐπικαλεσάμε-
νον τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κελευῖσαι ἐναντίον αὐτῆς τὰ παρὰ του
Παιαζήτεω λεχθέντα ὑπ' αὐτῆ ἀπαγγεῖλαι. τοῦ δὲ ἀπαγ- 5
γείλαντος τὰ ὑπὸ Παιαζήτεω ἐπεσταλμένα, ἐρέσθαι τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ εἰ ἔτι δικαιοῦ Παιαζήτη εἴαν οὕτω ἐξυβριζόντα.

V. 44 καὶ ἀνεδήλου ὡς εἰ ἐπὶ θάτερα δικαιοῦ Παιαζήτη, οὐκέτι
δέοι αὐτῆ ἐκείνην συνοικεῖν τοῦ λοιποῦ. εἰ δὲ ἐπὶ θάτερα
D γένοιτο ἡ γνώμη, ὥστε ἀμύνεσθαι τὸν πόλεμον, οὕτω δὲ νο- 10
μίξεσθαι αὐτὴν οἱ γυναῖκα, καὶ μεταδιώκειν ὅ τι ἂν αὐτῆ
γενέσθαι ἀναγκάζειν. τὴν δὲ γυναῖκα τότε δὴ ὑπολαβοῦσαν
φάσαι λέγεται “ἀλλ' ὅτι μὲν, ὃ βασιλεῦ, ὑπὸ ἀφροσύνης κα-
τεχόμενος, συμφορᾷ χρώμενος τοιαῦδε, οὐκέτι ἔμπεδον ἔχει
τὸν λογισμὸν ἐκεῖνος ἀνὴρ, δηλὰ ἐστι, καὶ ἔμοιγε ταύτη κα- 15
ταφαίνεται εἶναι, καὶ ἠπιστάμην ὡς ἐκεῖνον σὺν δίκη τισά-
μενος σωφρονεῖς τε ὡς μάλιστα, καὶ ἐνδείξῃ αὐτῷ οἶω ὄντι
σοι οἶος ὢν ἐκεῖνος τοιαῦτα ἐπιπέμπει. ἐκεῖνο μέντοι σαφῶς
P. 56 ἐπίστασο, ὡς οὐτ' ἂν ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου ἥρωος ἀγωνιζομένῳ,
ἔστε τοὺς Ἑλληνας καὶ ἐς τὰ ἄλλα τὰ ἐς τὴν ἄλλην ἡπει- 20
ρον ἔθνη, ὑπάρξαι πόλεμον ἐς ἐκεῖνον οὔτε θέμις ἡγησάμην
ἔγωγε εἶναι. ἦν δὲ τι ἐκεῖνος ἀφροσύνη μὴ διασκοπῆ, οὐ

2. δικαιοῦ P 12. ἀναγκάζου RT

qui magna cum gloria pro Mechemetis religione contra Christi fidem
dimicavit. verum monuisse regem ut virum tantum quiescere patia-
tur, nec ei negotia facessat, qui non commuerit ut aliquid mali ab
eiusdem religionis consortibus accipiat. ut nuntius Temiri mandata
explanavit, uxorem suam vocavit, nuntiumque eadem, ipsa audiente,
recensere iussit. qui cum dicto paruisset et Paiazitis mandata expo-
suisset, aiunt Temirem interrogasse uxorem suam, an adhuc iustum
esse censeat Paiazitem iniuriis certantem missum facere et sinere ta-
les impune ferre. et sane manifestus erat, etiamsi ad priorem in-
clinasset uxor sententiam, bellum inferre Paiaziti. sic enim se legi-
bus uxori coniunctum esse dicebat, ut testaretur se illius iniurias
vindicturum, quicquid tamen patiendum foret. uxor autem eo tem-
pore tale responsum dedisse dicitur. “verum, o rex, quod ille vir
fuit, talique morbo implicitus non amplius ratione recte fruitur,
notum est cum aliis tum mihi, quae modo eius audiui responsum.
profecto si istum virum iure ultus fueris, prudenter fecisse videbe-
ris; eique hoc modo ostendes qualis ipse existens quali viro adeo
foeda nuntiet. hoc quidem tibi perspectum esse volo, quod contra
eum virum, qui pro nostro heroe bella gerit contra Graecos et con-

δίκαιόν ἐστιν ἐπιτρέπειν ὑβριστῇ τοιούτῳ μέγα φρονεῖν. ἀλλ' ἴθι δὴ ἐπὶ τὸν πόλεμον, μήτε αὐτὸς μαχεσάμενος, ἀλλὰ πόλιν αὐτοῦ Σεβάστειαν ἢ καθέλης, ἰκανῶς τετιμωρημένος ἕση ὑπὲρ τε τῆς ἐν τῷ Εὐφράτῃ πόλεως Μελιτηνῆς καὶ ὑπὲρ 5 τῶν ἡγεμόνων τῶν παρ' ἡμῖν διατριβόντων."

Οὕτω μὲν οὖν ἤλαυνε Τεμήρης ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Παιαζήτῃ, προκαλεσάμενος αὐτὸν ἐκὼν εἰς τὸν πόλεμον. φασὶ B μὲν οὖν τινὲς ὡς Τεμήρης διὰ μὲν τὴν Μελιτηνὴν καταβάς ἐπὶ Σεβάστειαν, καὶ ἐπειτε καθεῖλε τὴν πόλιν ταύτην, τότε 10 δὴ πρὸςβεῦσθαι πρὸς Παιαζήτην περὶ τε τῶν ἡγεμόνων, ὥστε τὴν χώραν αὐτοῖς ἀποδιδόναι, καὶ τὴν τοῦ βοιτύρου αἴτησιν καὶ σκηνῶν. ἤτειτο γὰρ αὐτόν, ἣ λέγεται, βοιτύρου μὲν καμήλους, δισχιλίους, σκηναὶ δὲ πιλίους, αἷς χρῶνται οἱ νομάδες, δισχιλίας, καὶ αὐτόν ἐν τοῖς ναοῖς αὐτοῦ δια- 15 μνημονεύειν ὡς βασιλέα, καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπὶ τὰς Τεμήρεω θύρας ἵεναι, καὶ νομίματα δὲ αὐτοῦ ἐς τὴν χώραν αὐτοῦ νομιζέσθαι. ταῦτα δὲ τὰ ἐπιτὰ αἰτήματα γενέσθαι αὐτῷ αἰτούμενον Τεμήρη φασὶ μετὰ τὴν τῆς Σεβαστείας C ἄλωσιν. καὶ τότε δὴ καὶ τὸν Παιαζήτην θυμωθέντα μεγά- 20 λως ἐπιστεῖλαι ἐκείνῳ τὰ περὶ τὴν γυναῖκα. Τεμήρης μὲντοι ὄρμητο ἐπὶ Παιαζήτην, ὡς τὴν τε χώραν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καταστρεψόμενος καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβησόμενος, μὴ ἐπισχεῖν πρότερον ἀναχωροῦντα, πρὶν ἢ ἐπὶ τοῖς τέρμα-

tra alias Epiri gentes, bellum suscipere haud quaquam fas esse duxero. sin mihi stulte illudit, non arbitror iustum esse ut eas contumelias inultas abire sinamus. proinde bellum viro illi indicito, nec tamen ipse pugnaturus: verum si eius urbem Sebastiam dirueris, satis cum ultus fueris propter urbem Melitinem Euphrati impositam et propter duces, qui apud nos aetatem agunt."

His in istum modum peractis arma cepit bellum gesturus cum Paiazite, quem sua sponte ad bellum provocabat. quidam perhibent Temirem transita Melitine venisse Sebastiam; et postquam eam urbem subegisset, legatos misisse ad Paiazitem, petitum ut ducibus regionem restitueret. iisdem mandavit ut butyrum et tentoria flagitarent. postulabatur butyri tantum quantum duo milia camelorum ferre possent. praeterea petebantur tentoriorum pileatorum, cuiusmodi utuntur pastores, duo milia. ad haec volebat ut per omnia templa, quae essent in regione Paiazitis, rex publice pronuntiaretur. filium Paiazitis in suis ianuis morari cupiebat. his addebat ut in regionem suam Temiris numisma admitteret eoque solo uteretur. septem istas petitiones, Sebastia capta, Paiaziti obtulit. Paiazites his graviter accensus iussit Temiri quae antea de uxore eius recensui-

σιν αὐτῆς γένηται, ἔσσι ἐπ' ὠκεανὸν ἐλαύνοντα τὸν περὶ τὰς Ἡρακλείους στήλας, ἔνθα ἐπύθετο πορθμὸν ὡς βραχύτατον διείργειν τὴν τε Εὐρώπην καὶ Λιβύην, ὅθεν ἐς τὴν Λιβύην περαιουμένῳ, καὶ ταύτην τῆς οἰκουμένης μοῖραν οἱ ὑπαγομέ-
 Dνω, ἐπ' οἴκου ἐντεῦθεν κομιζέσθαι. ταῦτα μέντοι Τεμήρης 5
 ἐπενόει τε μεγάλα καὶ ἐς τύχην μᾶλλον τοι ὑπὸ θεοῦ δεδο-
 μένην ἀφορῶντα. Παιαζήτης δὲ ἄρα ἐλογίζετο ἐπιόντα ἀμύ-
 νεσθαι, ἀπὸ τε τῶν παλαιῶν συμβαλλόμενος, ὡς οὐδέποτε
 τῆς γε Εὐρώπης οἱ τῆς Ἀσίας βασιλεῖς ἐν τοῖς πρόσθεν χρό-
 νοις περιγένοιτο πώποτε, ἀλλὰ καὶ ὠρμημένους ἐπὶ τὴν Ἀσίαν 10
 τῷ τε βασιλεῖ ἀφηρηῆσθαι τοὺς τῆς Ἀσίας ἡγουμένους. ταῦ-
 τα διασκοπούμενος μέγα τε ἐφρόνει, καὶ ὄρετο ἐν βραχεῖ πο-
 λέμῳ ἅμα καθαιρῆσθαι τὴν Τεμήρεω βασιλείαν.

V. 45 Ἐνταῦθα δὲ γενομένῳ μοι, καὶ τὴν ἐπὶ Παιαζήτῃ πρώ-
 P. 57 τὴν τε καὶ δευτέραν ἔλασιν Τεμήρεω βασιλέως κατὰ τοῦτον 15
 τὸν χρόνον γενομένην διασκοπούμενῳ, ἐπήει λογιζέσθαι ὡς
 ἐπὶ μέγα ἀφίκοιτο δυνάμει τὰ τῶν Τούρκων πράγματα, πα-
 ρέχοιτ' ἂν εἰς τὴν ἐσπέραν ἀναστρέφεσθαι, μὴ οὕτω παρα-
 χρημα ἐπιδιδόντος ἀνεκόπτετο ὑπὸ Τεμήρεω βασιλέως. οὔτε
 γὰρ ἂν δίχα γενομένης τῆς βασιλείας Ὀτουμανίδων καὶ ἐπὶ 20
 διαφορὰν σφίσι καθισταμένων ἐφθείρετο ὑπ' ἀλλήλων τὰ

18. μὴ] εἰ μὴ H

19. οὔτω γὰρ ἄνδιχα H

mus explicari. Temires itaque arreptis armis contra Paiazitem, animo agitabat eius regionem in Asia sui iuris facere et exinde in Europam transgredi. nec prius redeundi erat animus quam limites eius attigisset, progrediendo usque ad Oceanum, qui est prope Herculis columnas. ibi enim esse traiectum maris angustissimum acceperat, distinguentem Europam a Libya. hinc igitur in Africam transmittere decreverat, qua in dicionem recepta domum tum demum remeare statuerat. haec quidem Temires animoolvebat: verum postulabant maiorem fortunam quam Temiri a deo concessa foret. Paiazites vero in spem erectus erat, se facile victurum Temirem hostili animo accedentem. spem istam faciebat coniectura, quam ab antiquis ducebat temporibus, quae confirmabat Asianos reges nunquam quivisse devincere Europam, verum Europae homines in Asiam progressos regem suis principatibus spoliassent. haec animo secum versans ingentes concipiebat spiritus, tanquam brevissimo bello etiam Temiris regnum disiecturus.

Cum huc usque sermonis serie sim tractus, cogitemque primam et secundam Temiris regis expeditionem, nec non mala quae istis temporibus contingere, cogitatio subit Turcorum res incredibile incrementum assumere potuisse, si versus Occidentem ire cupientes non inhibiti fuissent a rege Temire. nec enim, si seditione regnum Oto-

πράγματα αὐτῶν, ὄλεθρον μέγιστον δὴ τῶν μνήμη πώποτε
 ἐπενεγκόντα, ὡς μετὰ τὴν τελευταίην τοῦ Παιαζήτεω συνηρέχθη
 γενέσθαι ἐς τοὺς παῖδας, ἀλλήλοις διαφερομένους, καὶ τὴν
 χώραν ὑπ' ἀλλήλων δηουμένην ξυμφορὰν τῷ γένει ἐπινεῦσαι Β
 5 ὕσθη δὴ βαρυτάτην καὶ χαλεπωτάτην. νῦν δὲ ἐς ὑπερφυᾶ
 δύναμιν ἀφικόμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐγένετο Παιαζήτη σωφρο-
 νοσθῆναι, ὥστε ἐπὶ τὴν βασιλείαν μεγάλα φρονεῖν.

Ὅθεν βασιλεὺς Τεμήρης ὀρμώμενος ἐπὶ τὰ τῆς Ἀσίας
 ἀφίκετο πράγματα καὶ ἐπὶ τὴν τῆς Σεμασχάνδης βασιλείαν
 10 κατέστη, τῆδε ἂν μοι διεξιόντι ἐπίδηλα γένοιτο. λέγεται μὲν
 πολλαχῆ τοῦτον ἀπ' ἐλαχίστου ὀρμώμενον κατὰ τὴν Ἀσίαν
 ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνάμεως.

manidarum arsisset et mutuis discordiis ipsi inter se concertassent,
 in adeo grave exitium res vergere potuissent, ut contigisse constat
 defuncto Paiazite, cum eius filii foede inter se contenderent regio-
 nemque invicem vastarent; unde maximam et gravissimam Turcorum
 genti calamitatem invexere. nunc autem cum ad augustissimam di-
 gnitatem a deo Paiazites fuerit evectus, contigit ut aliquantulum
 molestiarum experiretur, quo magis tandem modestiae memor esset.

Propterea enim ad Asiae regnum emersit rex Temires et Semar-
 chandae regno potitus est. quae singula ut evenerunt, me comme-
 morante accipietis. fama est hunc virum ab minimis et perobscuris
 principiis profectum, magnam sibi potentiam in Asia peperisse.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER TERTIUS.

p. 58 *Τεμηρεω μέντοι ἡ πρώτη ἔλασις ἐγένετο ἐπὶ Σεβαστιαν, πό-*
V. 46 *λιν τῆς Καππαδοκίας εὐδαίμονα. ὡς γὰρ ἠγγέλλετο οὐδὲν ὑγιᾶς*
Παιαζήτεω εἶναι ἔστω ἐπὶ τῶν τῆς Ἀσίας ἡγεμόνων Τοῦρκων
καὶ εἰς τὴν πρὸς τοὺς ἡγεμόνας διαλλαγὴν, οὗς τὴν χώραν
σύμπασαν ἀφελόμενος ἐξήλασεν. ὡς γὰρ δὴ ἐπιπέμποντι οὐ-
δὲν ἐπὶ πλέον προυχώρει ὧν ἐπέστελλεν αὐτῷ, ἀλλ' ἐώρα τε
εἰς πολλὰ τε ἄλλα καὶ βλάσφημα ἐξενηγεμένον, παρεσκευά-
ζετο ἐλαύνειν ἐπὶ Σεβαστιαν. ἀρχὴ δὲ αὐτῷ, ἢ τε ἐπὶ τὴν

Temiris expeditio prima adversus Sebastiam Cappadociae urbem opulentam suscepta est. nam cum accepisset Paiazitem parum pacato esse animo erga duces Asiae, Turcorum genere natos, nec voluisse cum his in gratiam redire, postquam eos omnes suis fortunis expulisset; praeterea cum saepius legatis missis nihil aequi impetrare posset, verum audiret istum usque contumelias sonare, haud cunctandum ratus bello Sebastiam adortus est. primordia autem regni

ἀρχὴν πάροδος, καὶ ὡς τὸν μὲν πολεμῶν τὰ δὲ καὶ σπενδό-
μενος δέει τῷ ἄμφ' αὐτὸν ζύμπασαν ὑπηγάγετο ἐαντιῷ τὴν
Ἀσίαν, ὧδε αὐτῷ ζυμβῆναι ἐπνθόμεθα.

P. 59

Οὗτος μὲν δὴ ὁ Τεμήρης ἐγένετο πατρὸς Σαγγάλεω, ἄν-
5 δρὸς ἰδιώτου, ὃς ἐπεὶ τε ἠγάγετο τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, λέγε-
ται ζυμβῆναι αὐτῷ τοιόνδε. ὡς ἐγένετο Τεμήρης, τὴν τε τῆς
πόλεως φορβὴν ἐπιτετραμμένος ἵπποφορβός τε ἦν, καὶ τοῖς
τε περὶ αὐτὰ δὴ τὰ χωρία τὰς φορβὰς ἐπινεμομένοις συνιῶν
τε καὶ διαλεγόμενος συνέθετο αὐτοῖς, ὡς ἀπὸ κλοπῆς σφίσειν,
10 ἦν δύνωνται, χρημάτων κτήσιν ποιησόμενοι ἐπ' ἄλλην ἴωσι
χώραν· καὶ δεινὸς κλέπτειν γενόμενος ἵππους τε καὶ ὑπο-
ζύγια καὶ προβάτων πλῆθος ἐδηδοκένας. οὐδὲν ὑγιὲς ἦν αὐ-
τοῦ τὸ παράπαν. καί ποτε ἐπὶ μάνδραν λέγεται ἀναβῆναι,
καὶ ὀφθέντα ὑπὸ τῶν δεσποτῶν τοῦ οἴκου ἄλλεσθαι δὴ ἄλμα B
15 μέγιστον ἀπὸ τοῦ τείχους τῆς μάνδρας ἐς τὴν γῆν· τὰ τε
γὰρ ὑποζύγια καὶ κτήνη ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ περιβάλλεται τεί-
χει, ὡς μέγιστα εἶναι καὶ μὴ ἀναβῆναι εὐπειτῇ. ὡς δὲ ἤλα-
το, ἐπιτριβῆναί τε αὐτῷ τὸν πόδα, καὶ χωλὸν γενέσθαι τὸ
ἀπὸ τοῦδε. λέγεται μὲν οὖν ὡς μαχόμενον πληγῆναί τε τὸν
20 πόδα καὶ χωλείοντα διαγενέσθαι τὸ ἐντεῦθεν. μάχης δὲ γε-

4. πατρὸς P: corr H

6. ὡς] ὡς γὰρ R, ὡς δὲ T et R alter

10. ποιησόμενοι?

11. δεινῶς P: corr H

12. ἐληλακένας?

16. τείχη?

haec erant, ut bellum gerens Paiazitem domaret, reliquos vero metu perculsos in dicionem redigeret, nec prius bello abstineret quam totius Asiae dominium acquisivisset; quae quidem omnia accidisse cognovimus.

Hic Temires fuit filius Sangalis viri privatam vitam agentis; cui, ubi duxit uxorem, tale quid accidisse comperimus. Temires cum esset adultus iamque per aetatem isti officio idoneus foret, deferentibus oppidanis oppidanorum equorum curam nactus est. tandem in colloquium veniens cum reliquis istius regionis pastoribus, effecit ut inter se coniurarent se velle furtis colligere opes et deinde ad aliam confugere regionem. Temires cum furandi foret peritissimus, plurimos equos et iumentorum oviumque multitudinem immensam nactus est; neque quicquam integri aut satis sani in isto homine erat. ferunt eum quondam, ut pecoris stabulum intrare posset, conscendisse murum; animadvertentemque se esse visum a patrefamilias, desiliisse in terram (solent enim homines in ista regione iumenta et pecora muris circumdare altissimis, quae difficulter ascendi possint), quo casu fregisse crus, et hinc claudicationem contraxisse. nec desunt qui perhibeant eum fortiter pugnam cientem, vulnere in pedem accepto, claudicare coepisse. praelio autem facto cum finitimis profe-

νομένης πρὸς τοὺς περιοίκους, ἐλαίνοντα αὐτὸν τε ἅμα καὶ οἱ συνέθεντο τὴν ἀρχὴν, τὴν ἵππων φορβὴν οἴχεσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐντεῦθεν προσλαβόμενον ὅτι ἂν περιτύχοι, καὶ ἀναπείθοντα κατασχεῖν χώραν τε τὴν ἐρυμνὴν, καὶ ὡς C ἐν ἐπιτηδεῖῳ ἔχοιεν πρὸς ληστειάν. ἐντεῦθεν δὲ ὀρμώμε-5
 V. 47 ρον ληστεύειν τοὺς διόντας καὶ κατακρίνειν ἀφειδῶς. καὶ χορήματα ἐπικτησάμενον ἐταίρους τε προσκλήσασθαι αὐτῶ ἄλλους τε δὴ καὶ ἄνδρες δύο, Χαϊδάρην τε καὶ Μυρξίην. τὸ γένος, ἧ δὴ λέγεται, γενέσθαι τούτοις Μασαγέται. τού-
 τοις δὲ ἑκατέρῳ προσχρώμενον περιτυχεῖν τε τοῖς πολεμίους 10 ληξομένοις τὴν χώραν, καὶ τρεψάμενον ἐπεξελθεῖν διαφθεί-
 ραντα τοὺς ἵπποδρόμους τῶν ἐναντίων. τῆς δὲ φήμης ἐπὶ τὴν πόλιν ἐλθούσης, ἐπιτρέψαι τε αὐτῶ στρατιωτῶν μοῖραν οὐκ ὀλίγην καὶ χορήματα, ὥστε θεραπεύειν τοὺς στρατιώτας.
 D καὶ δὴ τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐπεγείραντα τὴν σὺν αὐτῶ στρατιάν καὶ 15 ἔξοτρύνοντα ἀμφὶ τῇ πολεμίῳ ἔχειν χώρα, ἀνδράποδά τε καὶ ὑποζύγια ὡς πλεῖστα ἀπάγοντα ἐς τὴν πόλιν. τὸν δὲ βασι-
 λέα Μασαγετῶν ἐνιδόντα τοῦτο ἐς τὸν Τεμήρη, ἀξιοῦντα παρ' ἑαυτῶ τιμῆς τῆς μεγίστης, καὶ στρατηγὸν ἀποδεδειχέναι ξυμ-
 πάσης ἤδη τῆς ὑπ' αὐτὸν στρατιᾶς. καὶ ἐντεῦθεν δὴ δρό- 20 μους τε ἀνύσαι μεγίστους τῶν πάποτε γενομένων σὺν τῇ
 στρατιᾷ ὥστε καταλαμβάνειν τοὺς πολεμίους ἄφνω ἐπιπίπτοντα αὐτοῖς καὶ διαφθείραντα τὸν ἐκείνων στρατόν. καὶ δὴ καὶ

5. ὡς ἂν ἐπιτηδεῖως?

7. ἐτέρους P

17. ἐπάγοντα P

cti sunt pastores, qui ab initio convenerant, duce Temire contra hostes, rapientes quaecunque casus obtulisset. consilium dedit ut caperent locum latrocinii et furtis commodum, in quem quasi in munimentum tutissimum sese receptarent. hinc profectus latrocinando crudeliter grassatus est in praetereuntes, nulli parcere statuens. corradens autem magnam pecuniae vim ex istiusmodi latrocinii, alios viros duos in societatem pellexit, Chaidarem et Myrxiem, quos Massagetis fuisse accepimus. quibus Temires adiutus irruit in hostes regionem depraedantes, eos fugavit, hostium equitatum universum perimens. fama huius ut in urbem delata est, cives non modicam manum ei tradiderunt, addentes etiam pecuniam, qua militum animos conciliare posset. deinde in hunc modum instructus, suos confirmans et incitans, in hostium regione versatus est, mancipia et iumenta plurima mittens in urbem, quae hosti extorserat. rex Massagetarum, explorata viri virtute, eum in maximo honore habuit: nam imperatorem declaravit, universosque suos exercitus ei commisit. qui acceptis copiis regis mirabili celeritate usus est in devincendis hostibus, subito in eos incidens atque temporis momento omnes perdens.

ἐς χειρας ἔλθοντα τοῖς ἐναντίοις φασὶν αὐτὸν μαχεσάμενον
 τρέφασθαι, καὶ ἐπιδιώκοντα ἐλάσαι τε ἐς Βαβυλῶνα, τὸ Παγ- P. 60
 δάτιν οὕτω καλούμενον, καὶ πολιορκοῦντα μεταπέμψασθαι
 τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην βασιλέα. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολὺν
 5 χρόνον τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως, γῆμαί τε τὴν γυναῖκα
 τοῦ δεσπότου αὐτοῦ καὶ ἐς τὴν βασιλείαν καταστήναι. ὡς
 δὲ ἐς τὴν βασιλείαν ἀφίκετο, ἐπιὼν τό τε Παγδάτι καὶ τὸ
 Σαμαρχάνδι ἐπολιόρκει. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον, ὡς ἔξοδον
 10 ποιησάμενοι οἱ τῆς πόλεως οὐδὲν πλέον ἔσχον ἀλλ' ἠττημέ-
 νοι ἐσῆλθον ἐς τὴν πόλιν καὶ ἐπολιορκοῦντο, προσεχώρησαν
 αὐτῷ καθ' ὁμολογίαν. ὡς ἐπὶ τὴν τῆς Σεμαρχάνδης ἀρχὴν
 παρεγένετο, προδοσίαν συνθέμενον τοῖς ἐν τῇ Βαβυλῶνι αὐ-
 τόν, Χαΐδαρῆ ἐς τοῦτο χρησάμενον ὑπηρέτη. τὸν μέντοι B
 Μυρξίην ἄνδρα ἐπεικῆ τε ἅμα καὶ συγκιρονῶντα τὸν Τεμή-
 15 ρεω, θυμοῦ κατέχειν ἐμφερόμενον ἐφ' ὅτι ἂν ἠγήσαιο, μὴ
 προσήκειν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν. ἐξηγεῖσθαι τε αὐτῷ τὴν ἐς τὰ
 συσσιτήρια Τεμήρεω ἐσῆγησιν. τὴν τε γὰρ στρατιὰν αὐτῶν
 ξύμπασαν Μυρξίεω ὑποτιθεμένου ἐπιδιελόμενος ὁ Τεμήρης
 20 ἐστε δεκάρχας καὶ λοχαγούς καὶ δὴ καὶ ἐνωμοτίας, τὸν δε-
 κάρχην παρεγγύα δίαιταν παρεχόμενον τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ στρα-
 τιώταις παρεῖναι αὐτίκα τῷ λοχαγῷ, τὴν ταχίστην παρεχόμε-
 νον τοὺς στρατιώτας, ἐπειδὴν παραγγέλλῃ, τοὺς δὲ αὐτὸν παρα-
 γενομένους τῷ σφετέρῳ. γενομένους δὲ ἐς τὰ συσσιτία, οὐδένα C

Temires, ubi ad manus ventum erat, hostes terga vertere coegit;
 ipseque fugientes insecutus compulit in Babylonem Pogdatim nuncu-
 patam, quam obsidione cingens dominum suum regem accersivit. de-
 hinc tempore modico interiecto rex mortuus est, eiusque uxorem vi-
 duam connubio sibi iunxit Temires, regnique regimen sortitus est.
 cum autem iam pro rege se gereret, Pogdatim et Semarchandam op-
 pugnavit. nec multo post cum oppidani in militum stationes excu-
 rerent, nec vincerent, verum vincerentur, reversi in urbem gravissima
 obsidione affligebantur. quam cum tolerare amplius non possent,
 pactionibus intercedentibus se Temiri dediderunt. cum in potestatem
 venisset Semarchanda, proditiōnis consilia iniit cum iis qui erant in
 Babylone, usus ad eam rem ministro Chaidare. Myrxes vir extitit
 aequi studiosissimus; adhortabaturque Temirem ut iram supprime-
 ret, nec ad rem conferre pararet quae ipsa dictaret. non ipsi con-
 venire imperium Babylonis. hinc etiam Temirem edocuit syssitiorum
 rationem. nam universum suum exercitum secernens Temires in de-
 cumas et manipulos et cohortes, iubebat decurionem praebentem suis
 alimenta continuo, quodcumque usus postularet, praesto esse cum
 suis militibus, eosque manipulorum duci tradere. hos praeterea vo-

λείπεσθαι ὅτι μὴ εἶη χῶρος αὐτῆ ἀποδεδειγμένος. καὶ τὴν
 τε ἀγορὰν σιτίζεσθαι ἐκέλευε κατὰ τὰ δεδογμένα ἐπὶ τοῦ λοι-
 ποῦ στρατεύματος. κινεῖν δὲ τοὺς τε ἄρχοντας αὐτῶν ἐκά-
 στους θαμὰ ἐπὶ τὰ ὑπὸ τῶν μεγάλων στρατηγῶν παραγγελ-
 λόμενα, ὥστε ξυμβαίνειν κατάσκοπον εἰσιόντα ἐς τὸ Τεμήρεω 5
 στρατόπεδον λεληθέναι πώποτε, οὔτε ξένον, ὅς ἂν παρῶν τυγ-
 χάνῃ ἐν τῷ στρατοπέδῳ. τούτους δὲ αὐτὸν ἀνδρὶ ἐτέρῳ ἐπιτε-
 τράφθαι, καταλύειν παρ' ἑαυτῷ τοὺς ξένους, εἰ τυγχάνοιεν
 παραγενόμενοι ἐς τὸ στρατόπεδον σίτου δεόμενοι. ὥστε νεύ-
 ματι τοῦ μεγάλου βασιλέως κινεῖσθαι πάντα δὴ τὸν στρατόν, 10
 D ἐφ' ὃ τι ἂν γένοιτο, καὶ ἐκείνου δὴ ἄγοντος τὰ πάντα ἐφ' ἐνὶ
 συνθήματι ἵεναι αὐτίκα ἐν τάχει παραγενόμενος, ἐπὶ τὴν
 χρεῖαν καθίστασθαι αὐτίκα μάλα ἰόντα. ἑσπέρας δὲ γενομέ-
 V. 48 νης, ὅποτε τὸ σύνθημα λαμβάνοιεν οἱ στρατιῶται ὑπὸ τοῦ
 μεγάλου ἡγεμόνος, θεῖν δρόμῳ αὐτόν τινα ἕκαστον ἐπὶ τὴν 15
 ἑαυτοῦ σκηνὴν ἐς τοὺς συσκήνους ἰόντα. γενομένων δὲ ἐν
 ταῖς σκηναῖς τῶν στρατιωτῶν, τὰς φυλακὰς περινοστεῖν τε τὸ
 στρατόπεδον, εἴ τινα τόπον ἴδοιεν ἐκτὸς τῶν σκηνῶν γενόμε-
 νον, τοῦτον λαβόντες ἐτιμωροῦντο. εἰ δέ τις κατάσκοπος πα-
 ρῶν τύχῃ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, οὐκ ἔχων ὅποι τράποιτο, λεί- 20
 P. 61 πεσθαι ἐκτὸς τῶν σκηνῶν καὶ οὕτως αὐτίκα ἀλίσκεσθαι. ταύτη

5. ξυμβαίνειν οὔτε κατ.?

16. ἐν om P

lebat, ubi aditi fuissent manipulorum duci, suo parere singulos du-
 ctori. cum venissent in syssitia, nullus erat cui non esset locus de-
 signatus. cibum mercari iussit in reliquum exercitum, iuxta ea quae
 communi consensu decreta fuerant. imperavit ut singuli duces mino-
 res frequenter, sicut praecipere maiores duces, suos monerent, ne
 eos otio torpescere sinerent. hinc contigit ut nullus explorator vel
 peregrinus aliquis clam in Temiris castra penetrare et in iisdem mo-
 rari posset. ordinavit virum, cui hoc negotii imposuit ut peregrinos,
 si qua re indigerent, advenientes hospitio exciperet. qua propter
 haec diligens disciplina effecit, ut universus iste exercitus ad nutum
 et arbitrium regis, quocumque vellet, facile moveretur, eoque ducente
 excili uno signo confestim advolarent, parati se regi utendos dare
 quacumque in re voluisset. vespera appetente, accipientes signum a
 duce suo magno, singuli maturant iter ad tentoria et ad contuber-
 nales suos. ubi autem milites in tentoria sua se receperunt, vigiles
 ad hoc creati in castris oberrant, si quem inveniant extra tentoria
 morari. si talis occurrerit, eum capientes supplicio capitali subdunt. si
 autem quis explorator accesserit in castra, is, ut cui nullus sit ascrip-
 ptus locus, extra tentoria cubare cogitur proinde rerum omnium
 ignarus, dubiusque quo se vertat, continuo a vigilibus in vincula du-
 citur. hic modus et haec est forma syssitiorum regis. Chaidares re-

μὲν δὴ λέγεται γίνεσθαι τὰ Τεμήρεω συσσίτια· Χαϊδάρην δὲ τὸν γε ἑταῖρον αὐτῷ ὄξύν τε ἐς τὸ ὑπηρετεῖν αὐτῷ τὰ δέοντα γεγονέναι, ἐποτρύνειν τε αὐτὸν βασιλέα ἐπὶ τοὺς πολέμους, μηδαμῆ ἐς ῥαστώνην τρεπόμενον.

5 Λέγουσι δὲ Μυρξίην, ἐπεὶτε παρέλαβε τὴν Σεμαρχάνδης βασιλείαν, διαχρήσασθαι τρόπῳ τοιῷδε. ἐπεὶ τε σὺν τούτοις ἅμα περιῶν Τεμήρης ληστής τε καθεισθῆκει καὶ ἐχρηματίζετο, διαλεγομένων ἐπ' εὐτυχίῃματι τῶν ἑταίρων, καὶ εὐφημιζόντων Τεμήρην ὡς ἐν βραχεῖ ἤδη ἐς τὰ Σεμαρχάνδης βα-
 10 σίλεια παρεσομένου, ὑπολαβὼν ὁ Μυρξίης “ἀλλ' ὦ τῶν” ἔφη, B
 “τοιαῦτά ἐστι τὰ Σεμαρχάνδης βασιλεία ὥστε οὐκ εὐπετῆ χειρωθῆναι ὑπὸ Τεμήρεω, ἀνδρὸς ληστοῦ καὶ ἰδιώτου. εἰ δ' εἴη ποτὲ τοῦτο αὐτῷ γενέσθαι ὥστε ἐπὶ τὴν Σεμαρχάνδης ἀρχὴν περιέναι, μὴ ἔτι περιῶν διαγενοίμην, ἀλλὰ τεθναίην
 15 αὐτίκα ἐψευσμένος.” ταῦτα μὲν σπουδῆ ἑάκει ὑποδείκνυσθαι, συντυχία δὲ τινι οὐκ ἀγαθῆ χρήσασθαι ἐς τὸ ἀπόφθεγμα. χρόνου δὲ ἐπιγινόμενου, ὡς ἐς τὴν ἀρχὴν παρεγένετο τῆς πόλεως, τιμῆσαι μὲν ἀρετῆς ἕνεκα ὑπὲρ τὸν Χαϊδάρην, φά-
 σκοντα δὲ αὐτῷ ὡς ἐκεῖνο δὴ τὸ ἔπος ἐπὶ μαρτύρων ἄλλων εἰρη- C
 20 μένον αὐτῷ δέοι μεταδιώκειν, ὅπερ δισχυριζόμενος ὑπέλαβεν ἑαυτὸν θανάτῳ, ἀναμιμνήσκων ὡς εἶπερ ἐς τὰ Σεμαρχάνδης βασιλεία παραγένοιτο, ψευσθεῖη τε αὐτὸς τῆς γνώμης, ἔνοχος

20. ὑπέβαλεν? 21. ἐς om P

gis amicus laborumque socius, ei admodum diligenter in necessariis ministrare novit. regem quoque incitare nunquam destitit ut bella aggredieretur plurima, ne otio et quiete corrumpetur.

Aiunt Myrxiem, antequam Temires ad Semarchandae regnum evasisset, tale quippiam fecisse. cum Temires cum suis oberraret, latrociniiis gaudens, accidit ut familiares Myrxiis de felice rerum Temiris successu dissererent, eoque tandem venirent ut dicerent eum brevi etiam Semarchandae regnum consecuturum. at Myrxiis respondit “regnum Semarchandae firmitus est quam ut occupari possit a latrone et privato homine. sin aliquando contigerit ut Semarchandae regno iste potiatur, precor non amplius superstes maneam, sed confestim ut mendax obtruncer.” haec quidem serio, non ioco locutus est. nec tamen satis prosperum sermo ille habuit eventum. deinde tempore interposito, cum urbis regimen Temires esset adeptus, honores maiores Myrxiis quam Chaidares apud regem invenit. hinc commotus Chaidares dixisse fertur tempus iam esse ut sermo ille quem locutus fuerat Myrxiis, ad rem conferatur: extare enim eius sermonis testes plurimos. ut igitur sermo ille effectum sortiretur, Myrxiem capitali supplicio subdi iussit Temires, in memoriam redi-

εἰ τοῦ θανάτου ὑπὸ Τεμήρεω. διηπόρει τε οπως ἂν αὐτῷ
θεραπεύοιτο τὴν δεξιὰν παρασχόντι τῷ βασιλεῖ, ἰδιώτῃ τότε
ᾔντι, μὴ παραβῆναι τὴν συνθήκην. ἔλεγε δὲ πρὸς Μυρξίην
τοιιάδε. “οἶσθα, οἶμαι, ὧ Μυρξίη, σύ τε καὶ σύμπαντες οἱ
ἄλλοι, ὅσοι ἐπὶ τήνδε τὴν ἀρχὴν τὰ πράγματα προηγάγομεν. 5

D δύο τούτω ὡς μάλιστα ἡμῖν ἐπιβεβαιωσάμενοι ἐπὶ τὴν βασι-
λειάν παρήειμεν, σπουδὴν τε ἅμα ὡς οἶόν τε μεταδιώκοντες,
καὶ ἐμπεδοῦντες ἡμῖν ὅ τι ἂν συνθέμενοι τοῖς τε ἐπιτηδείοις
καὶ ἐναντίοις, οὐχ ὅπως δὴ ὄρκω, ἀλλὰ καὶ λόγῳ ἐψηφισμέ-
νοι ὤμειν αὐτοῖς, ὡς οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ὄν ἀσφαλέστερον οὐ- 10
δὲ ἐχυρότερον ἔρυμά τε καὶ ὄπλον ἐς τὸν βίον τόνδε ἀνθρώ-
πῳ ἢ συμφώνῳ τε εἶναι ἐς τὰ πάντα καὶ μὴ διαφωνοῦντι
φρονεῖν ἄλλοτε ἄλλως, ἐπειδὴ πολλάκις ἔφαμεν τούτω μόνῳ
ἴσχειν ὁμοιότητα τῷ θεῷ. ὅτου δ’ ἂν τῶν ἀνθρώπων μηδὲν

P. 62 ἕγιες εἴη λέγοντος, πῶς ἂν δὴ πράττοντος εἴ γενοίτ’ ἂν πῶ- 15
ποτε αὐτῷ; μέμνησο δὲ ὡς ἐμοῦ τῆς δεξιᾶς λαβόμενος ἔφη-
σθα τεθνάναι ἔτοιμος εἶναι, εἰ ἐπὶ τὰ βασίλεια πάριμεν. καὶ
ἐπὶ μαρτύρων δὲ τοῦτό σοι εἰρημένον συνθέσθαι. ὦρα οὖν

V. 49 σοι τὰ τε λεχθέντα ἐπιτελέσαι, καὶ τὴν δεξιὰν τὴν ἡμετέραν
ἀπολίσασθαι τῆς συνθήκης.” Μυρξίης δὲ ἀμείβετο τοῖσδε. 20
“ἀλλ’ ὅπως μὲν, ὧ βασιλεῦ, ἐπὶ τήνδε τὴν ἀρχὴν, ὅπως σοι

1. εἴη? 4. οἶσθα] οἶσθαι P σύ] δύο P 7. παρείημεν P
12. ἢ om P

gens se nactum esse Semarchandae regnum, ipsumque falsum esse animo, proinde mortis reum teneri. dubitabat autem quo pacto eum mori cogeret, qui olim regi privato adhuc dextram societatis dedisset, ne pactis contravenire videretur. orationem igitur huiusmodi cum Myrxiē habuit. “haud arbitror latere vos, o Myrxiēs, vosque duo et reliqui omnes quibus artibus imperium auxerimus. duo illa semper summa diligentia sectati sumus, dum nobis regnum amplissimum pararemus, nempe studium vehemens in rebus gerendis, et ut bona fide coleremus pacta quae cum amicis hostibusque fecissemus. nec solum iuramento, verum et sermone declaravimus nos concordiam cum iis agitare, quasi nihil ubique terrarum et tutius armisque omnibus firmitus in vita humana inveniri possit, quam concordiam amplecti nec ab amicis dissentire, nunc hoc nunc aliud sequi consilium proponentes; siquidem saepe commemoravimus nos illo solo dei imaginem repraesentare. si autem quis mortalium nihil sani unquam dixerit, quomodo si quid facere aggrediatur, ei bona obvenient? meministine, meam cum prehenderes manum, te dicere, si Semarchandae nanciscerer regnum, paratum te esse oppetere mortem? haec igitur, cum sub multis testibus ea pronuntiaris, tempus est ut conficias, nostramque dextram isto pacto liberares.” Myrxiēs, ut dicendi finem fecit rex, talem

γένοιτο, καὶ σὺ οἶσθα καὶ πάντες οὗτοι οἱ συμπαρόντες συνίσασι, καὶ ὡς πάντα τὰ ἔσχατα ὑποδύμενος, ὥστε σοὶ εὖ γενέσθαι ὀτιοῦν. καὶ τραύματα δὲ ἔστιν ἰδεῖν ὅσα λαβῶν οὐδὲ πώποτε ὑπελογιζόμεν ἄριστον πρὸ τοῦ χαρίζεσθαι. εἰ δὲ ἐστὶν B
 5 ὀτιοῦν ἡμῶν εἰρημένον, οὐκ ἀγαθῆ τύχῃ δέοι ἂν μὴ χαρίζεσθαι τοῖς ἐπιτηδείοις, ὑφ' ὧν μεγάλα εὖ πεπονθῶς εἴης. ἐκεῖνο δὲ, βασιλεῦ, ἰδιωτέρῳ μὲν ὄντι τὰνθρώπῳ οὐ πάντι ἐμπεδοῖντο καὶ ἑαυτοῦ βίον. ἐπειδὴν δὲ σοὶ τὸ ἄρχεῖν ἑτέρως ἀφίκεται, τότε δὲ οὐ θεμιτὸν ἦ παραβῆναι εἴ τι συν-
 10 ἔθετο. καὶ ἡμῶν ὁ θεὸς πολλὰ ἀγαθὰ παρέχεται διὰ τὸ συγγνώμην ἴσχειν τοῖς ἑξαμαρτάνουσιν ἐς ἡμᾶς ὀτιοῦν. ἦν δέ μοι καὶ ταύτην παραιτουμένῳ χαρίσαιο τὴν ἁμαρτίαν, καὶ πλείω τούτων σοὶ γένοιτο ἀγαθὰ.” ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε φάσκοντα δεῖν συγγνώμην ἴσχειν οἷς ἂν μὴ ἐκούσια ἦ τὰ
 15 ἁμαρτήματα. πῶς δ' ἂν σώζοιτο αὐτῷ ἢ τύχῃ, μὴ τὸν ἀν- C
 τίπαλον διωσαμένη; ταῦτα εἰπὼν τὸν τε Μυρξίην διεχρήσατο, καὶ ἐπέμψεν αὐτὸν δημοσίᾳ ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, θάψας βασιλικῶς.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Ἐρχανούς ἐστρατεύετο καὶ τὴν ταύτην
 20 θάλασσαν, καὶ ἔθνη τε οὐκ ὀλίγα ἐς τὴν θάλασσαν τήνδε Ἐρχανίαν ἐνοικοῦντα παράλια κατεστρέφετο. λέγεται δὲ αὕτη

1. συνίσουσι P

19. ταύτης P

20. θάλασσαν. Τὴν δὲ P

exorsus est orationem. “verum enimvero, o rex, ad hoc imperium ut deveneris, et tu nosti et omnes quotquot praesto sunt. nec horui summa vitae adire discrimina, ut istam tibi parares felicitatem. vulnera videre est, quae accepi dum tibi inservire et gratificari cupio. at enim si quid temere diximus, an non id aequum est mihi adversa fortuna utenti et amicis, a quibus beneficiis affectus fueris, condonare? illud autem, o rex, privato homini non admodum impedimento fuerit. ubi autem alia regni affulserit forma, tum non fas est, si quid pactus fueris, irritum facere et transgredi. etiam deus plurima nobis bona largitur, si in nos delinquentibus veniam dederimus. si igitur mihi peccati impunitatem concesseris, maiora a deo tibi obvenient tandem bona.” his dictis non persuasit Temiri, qui respondebat “venia danda est erroribus eorum qui quid praeter voluntatem admiserint. quo pacto autem fortunam retinere potero propitiam, si hostem meum non necavero?” haec ubi locutus est, Myrxiem peremit. peremptum regaliter sepelivit longoque tempore luxit.

Posthaec bellum sumpsit adversus Hyrcanos et contra gentes quae mare Hyrcanum accolunt; quas omnes perdomuit. idem mare et Caspium dicitur, versus meridiem Saccas habens accolat et Caddusios; triginta milibus stadiorum versus Orientem et Septentrionem accolat habens Massagetas, genus hominum bellicosum. longum est viginti

καὶ Κασπία ἐς τὴν τοῦ ἔθνους τούτου ἐπωνυμίαν· διήκει δὲ κατὰ μεσημβρίαν Σάκας τε ἔχων καὶ Καδδουσίους ἐπὶ σταδίους τρισμυρίους, πρὸς ἑω δὲ καὶ βορρῶν Μασαγέτας, γένος ἄλκιμόν τε καὶ ἐν πολέμοις εὐδοκιμοῦν, ἐπὶ σταδίους δισμυρίους μάλιστα. τοῦτο δὲ τὸ γένος ἐλαῦνον ἐπὶ τὴν Περ-5
 Δσῶν χώραν λέγεται καταστρεψάμενον πολίσματα κατασχεῖν ἔστιν ἅ, καὶ Τεμήρη τοῦ γένους τούτου γενόμενον σὺν τοῖς Μασαγέταις ὁρμαῖσθαι ἐπὶ τὴν Σεμαρχάνδης ἀρχὴν καὶ Ἀσσυρίων τὴν χώραν καταστρεψάμενον ἔχειν. τὴν μέντοι θάλασσαν ταύτην ὑπὸ ποταμῶν ἐς αὐτὴν οὐκ ὀλίγων ἐκδιδόντων 10
 μεγίστην τε γίνεσθαι καὶ ἐπὶ πολλοὺς σταδίους διήκειν, οὐδαμῆ ἐκδιδοῦσαν, ἣ λέγεται, εἰς τὴν ἐκτὸς θάλασσαν. διώρουχα μέντοι ἐπυθόμην ἔγωγε ἀπὸ ταύτης διήκειν καὶ ἐς τὴν Ἰνδικὴν θάλασσαν ἐκδιδεῖν. ἐνοικοῦσι δὲ τὴν θάλασσαν τήνδε ἔθνη πολλὰ τε καὶ ἄλκιμα. καὶ ἰχθύας μὲν φέρει αὕτη ἢ 15
 θάλασσα πολλοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, φέρει δὲ καὶ ὄστρεα μαρ-
 P. 63 γαρίτας ἔχοντα, ἧπερ δὴ καὶ ἡ Ἰνδικὴ θάλασσα. καὶ πλοῖα πολλὰ πλεῖ τὴν θάλασσαν ταύτην, παρὰ ἀλλήλους ἐπιπλέοντα φορτίων πλέα. ἔστι δὲ αὕτη ἡ θάλασσα πρὸς ἑω μάλιστα τῆς Ἀσίας, ἐς ἣν ἐκδιδοῖ ὃ τε Ἀράξης ποταμὸς μέγιστος καὶ 20
 Χοάσπης πρὸς ἑω ῥέων, καὶ ποταμοὶ δὲ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι. τὰ μέντοι ἐς τήνδε τὴν θάλασσαν ἔθνη ὑπὸ Καδδουσίων τε ἄρχεσθαι πρόσθεν ἔφαμεν, καὶ τοὺς γε φόρους αὐτῶν ἐς τὴν Καδδουσίων πόλιν ἔτους ἐκάστου ἐπάγειν ἐπὶ τούτους.

2. τε] δὲ P

5. ἐλαύνων P

24. ἀπάγειν?

milibus stadiorum. Massagetæ dicuntur profecti esse in Persiam, ibique multas occupasse urbes. ferunt etiam Temirem ex isto hominum genere ortum cum Massagetis festinasse contra Semarchandæ regnum, et debellata Assyriorum monarchia id obtinuisse. mare autem istud cum sit receptaculum multorum et magnorum fluminum, maximum Cyrum nomine esse cognovimus; et ad plurima stadia excurrit, nullibi in exteriori mare, quemadmodum dicitur, se fundens. attamen ego fossam audivi ex isto mari progredi, qua in Indicum mare effunditur. accollunt mare istud gentes plurimæ et bellicosæ. etiam pisces suppeditat plurimos et bonos. largitur et ostreas, quæ margaritas habent. supra hoc mare Indicum mare visitur. naves onerariæ plurimæ navigant vicissim nunc hoc, nunc illud mare. mare istud versus Orientem, maxime ea parte qua Asia est, vergit. in hoc se effundunt Araxes fluvius maximus, et Choaspes versus Orientem fluens, et alii fluvii plurimi. gentes quidem illas quæ mari huic adiacent, a Caddusiis regnari et tributa quotannis in Caddusiorum urbem inferre aiunt.

Ὡς τοὺς Ὑρκανίους ὑπηγάγετο Τεμήρης καὶ τὸν βασιλέα
 τοῦτων ἀνεῖλεν, ἐστρατεύετο ἐπὶ Καδδουσίους. καὶ οὗτοι μὲν
 συλλέξαντες στρατιὰν μεγίστην παρεσκευάζοντο ὡς ἀμυνού-
 μνοι, ἦν ἐπὶ Τεμήρης. Τεμήρης δὲ ὡς ἤσθετο τούτους B
 5 στρατευομένους, πέμπει Χαϊδάρην ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ὡς
 ἐλοῦντα τὴν ταχίστην καὶ πολιορκήσοντα. αὐτὸς δὲ ἐπέμε-
 νεν ἐστρατοπεδευμένος παρεγγυάτω τοῖς Καδδουσίοις. ἐν-
 ταῦθα δὲ ὡς ἐπύθοντο οἱ Καδδούσιοι τοὺς πολεμίους ἐς τὴν
 πόλιν αὐτῶν ἴοντας, τὰ ἔμπαλιν γενόμενοι ἵεντο οὐδενὶ κό-
 10 σμῳ ἐς τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ἐπιτίθεται αὐτοῖς ἰουσίον ἐπὶ V. 50
 τὴν πόλιν Τεμήρης σὺν τῷ ἑαυτοῦ στρατῷ, καὶ τεταραγμένοις
 ἔμβालὼν ἐτρέψατο, καὶ διώκων ἐπὶ τὴν πόλιν ἤλαυνε, καὶ
 πολιορκήσας ἐπὶ χρόνον τινὰ παρεστήσατο.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρατεύετο ἐπὶ Ἀραβίαν. γένος δὲ C
 15 Ἀραβες μέγα τε καὶ ὄλβιον καὶ ἀνὰ τὴν Ἀσίαν οὐδενὸς τὰ
 εἰς εὐδαιμονίαν λειπόμενον, παλαιὸν τε ὄν καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς
 Ἀσίας διήκων, προσχρώμενόν τε τῇ θαλάσῃ τῇ ἐρυθρᾷ κα-
 λουμένη. ἔστι δὲ ἡ χώρα αὕτη μεγίστη τε καὶ καλλίστη οἰ-
 κῆσαι τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν χωρῶν. οἰκεῖται δὲ ὑπὸ ἀνδρῶν
 20 δικαιοτάτων καὶ τὰ ἐς θρησκείαν αὐτῶν σοφωτάτων. καὶ
 βασιλέα νομίζουσιν οὐ τύραννον, ἀλλ' ἐς τὸ ἰσοδίατον μάλ-
 λον καὶ ἰσόνομον καθιστάμενον σφίσιν. ἔστι δ' αὐτοῖς βασι-

6. ἐλῶντα R, ἐλόνια P πολιορκήσαντα P

Hos bello appetere instituit Temires, ubi devicerat Hyrcanos ho-
 rumque regem a mortaliom numero subtraxerat. at Caddusii contra-
 hebant copias quam potuere maximas, fortiter repugnaturi accedenti
 Temiri. Temires ut didicit Caddusios in armis esse, quam primum
 Chaidarem mittit oppugnatum ipsorum urbem, et ut eam subito ca-
 peret. ipse autem expectabat rei eventum quam proxime Caddusii
 castra sua locans. Caddusii ut intellexer hostem in ipsorum urbem
 contendere, palantes nullo ornatu et ipsi in suam urbem iter insti-
 tuere. Temires venientes ex insidiis adoritur; acieque instructa eos
 aggressus fudit, fusosque insequens ad urbem usque tractus, eam,
 cum aliquanto tempore oppugnasset, tandem cepit.

Illis ita peractis Arabiam bello petere statuit. Arabes genus ho-
 minam opulentum magnum et antiquum, nulli, quantum ad felicitate-
 tem attinet, cedens, esse certo constat; multamque Asiae partem oc-
 cupat, utens mari quod Rubrum nominamus. est autem Arabum re-
 gio latissima et ad habitandum omnium Asiae regionum pulcherrima.
 viri iustissimi, et quantum ad religionem pertinet, sapientissimi eam
 tenent. creantes regem, non tyrannum, sed virum aequitatis aman-
 tissimum et maxime aequalitatem respicientem, eligunt. Arabici re-

λεια ἐν τῇ πόλει τῇ παρὰ τὴν Θάλασσαν, καλουμένη,
 μεγάλη τε καὶ πλούτῳ προφέρουσα. ὁμορεῖ δὲ τῇ τε Αἰγύ-
 πτῳ καὶ Περσῶν χώρα καὶ Ἀσσυρίων. ἀπὸ γὰρ Κολχίδος
 D καὶ Φάρου χωρᾶς εἰς τὴν Θάλασσαν τὴν εἰς τὴν κοίλην Συ-
 ρίαν, εἰς τὴν Λαοδίκειαν καλουμένην πόλιν, εἴη δ' ἂν ὁδὸς 5
 ἡμερῶν ἀνδρὶ εὐζώνῳ πεζῇ διαπορευομένῳ τὴν χώ-
 ραν, καὶ τὸ ἐντεῦθεν τῆς κάτω Ἀσίας ὥσει χειρρόνησον γεγε-
 νῆσθαι, καὶ τὴν τε Ἀραβίαν ἐκτὸς γίνεσθαι τῆς Ἀσίας. ἔστι
 δὲ ἡ χώρα αὕτη ἐπίφορος, καὶ δένδρων τε καὶ φοινίκων πε-
 πληρωμένη, καὶ ἐν μέσῳ δυοῖν ποταμοῖν περιόρουτος γενομένη 10
 καρπύς τε ἐκφέρει ὑπερφυεῖς τῷ μεγέθει καὶ πολλαπλασί-
 ος, ὥστε εὐδαίμονα ὑπὸ τῶν παλαιοτέρων κεκλήσθαι ἀν-
 δρῶν. διὰ ταῦτα ἐπὶ ταύτην τὴν Ἀραβίαν, ὅτι Καδδου-
 P. 64 σίοις ὑπ' αὐτοῦ πολεμουμένοις συνεμάχει αἰτιασάμενος, ἐστρα-
 τεύετο. καὶ δὲ μὲν ἐμαχέσατο τῷ Ἀράβων στρατεύματι, 15
 καὶ οὐδ' ὡς ἡδυνήθη τρέψασθαι. μετὰ δὲ διαπρεσβευσά-
 μενος, ὥστε στρατιὰν δοῦναι καὶ φόρον ἀπάγειν τοῦ ἔτους,
 ὅσον ἂν σφίσιν ἐπιτάττοι, σπονδὰς τε ἐποιήσατο καὶ τὸ
 ἐπ' αὐτὸν Ἀράβων πρέσβεις, οἳ καὶ ἀφικόμενοι προϊσχυοντό
 τε τὴν χώραν τοῦ ἥρωος μὴ λεηλατεῖν, καὶ ἐδέοντο σφᾶς, 20
 ἅτε γένος τε ὄντας τοῦ νομοθέτου, καὶ πατέρας εἶναι τῶν εἰς
 τήνδε τοῦ ἥρωος τελούντων θρησκείαν. νομίζεται δὲ τοῦτο
 τὸ γένος εὐσεβές τε καὶ ἅγιον, ὅτι τε προῆλθεν ἐκ τῆς χώ-

16 καὶ ὁδ' ὡς P

gni sedes est urbs iuxta mare sita, quam vocant, magna opibusque
 vigens. finitima est ea gens Aegypto, et Persarum Assyriorumque
 regionem attingit. nam a Colchide et Pharus regione ad mare quod
 porrigitur in Coelesyriam, usque ad urbem Laodiceam dictam, fuerit
 iter dierum viro expedito, pedestri itinere regionem transeunti. hinc
 inferioris Asiae istam partem scimus in Chersonesi formam redigi,
 Arabiamque extra Asiam relinqui. est autem Arabia plurimis arbo-
 ribus palmisque consita, et in medio duorum fluminum sita, ab utro-
 que undique alluitur. fructus profert supra modum tum magnos tum
 multiplices. hinc veteres occasionem sumentes eam Felicem appella-
 vere. hanc regionem armis infestis aggressus est Temires, incolis cri-
 mini dans operam strenue navatam Caddusiis, cum eos bello statuis-
 set domare. bis conflixit cum Arabum exercitu. cumque eos victos
 dare non posset, legatos mittens, militibus tributoque, quod quotan-
 nis penderent, imperatis, pacem cum eis fecit. ea tempestate, prius-
 quam in foedus coiretur, Arabum legati ad Temirem accessere, po-
 scentes ne regionem herois, qui et ipsi de genere legislatoris essent,
 vastare pergerent. huic orationi adiciebant, ut velint esse patres

ρας αὐτῶν Μεχμέτης ὁ νομοθέτης, καὶ σὺν τῷ Ὀμούρη τὴν Β νομοθεσίαν δεξάμενῳ ἐπὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν προεληλύθεισαν, μεγάλα ἀποδειξάμενοι ἔργα.

Ὁ μέντοι νομοθέτης τούτων ὁ Μεχμέτης παῖς λέγεται 5 γενέσθαι Ἀλίῳ, ἀπὸ Ἀραβίας τῆς εὐδαίμονος. ἐκθέμενον δὲ τὴν νομοθεσίαν αὐτοῦ ἀρχὴν μέντοι μηδὲν βιάζεσθαι, ἀναπειθοντά τε τοὺς Ἀραβας καὶ Σύρους μετὰ ταῦτα· μετὰ δὲ ταῦτα προσλαβόμενον τοῦ Ἀλίῳ δυνάστου τε τῆς χώρας καὶ ἐπιτηδείου αὐτῷ, ὡς μάλιστα ἐπιόντα, προσάγεσθαι αὐτῷ 10 ἐς τὴν νομοθεσίαν, ὅποι ἂν ἐπὶ, τοὺς τὴν χώραν οἰκοῦντας. ἀνίει τε τὴν νομοθεσίαν ἔστε τὴν ῥαστώνην καὶ τὴν τοῦ θείου βακχείαν μέντοι, συνεχῆ δὲ ὡς μάλιστα μελέτην. νο- C μίζεται γὰρ αὐτῷ τετράκις τῆς ἡμέρας προσεύχεσθαι τῷ θεῷ, ὑπ' οὐδενὸς κωλυόμενον εἰς τοῦτο, ὥστε μὴ προσεῦξα- 15 σθαι. τῇ δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἡμέρᾳ κοινῆ τε ἅπαντας ἐς τοὺς ναοὺς ἰόντας προσεύχεσθαι νομίζεται, μηδ' ὅτιοῦν μῆτε ἄγαλμα μῆτε ἄλλο τι τῶν γεγραμμένων προσλαβόμενον σφίσιν ἐς τὴν προσευχὴν ἐν τοῖς ναοῖς. ἱερεῖς τε σφίσιν καθιστώ- 20 νον ἀναβαίοντα προσεύχεσθαι τῷ θεῷ μεγάλη φωνῆ καὶ ἀεὶ τὰς νομιζόμενας εὐχὰς ποιεῖσθαι κεκραγότα γεγωνότερον. ἐς μὲν οὖν τὴν προσευχὴν αὐτοῦ γένος δὲ τοῦτο ἴομεν ἐς τὰ D

eorum qui herois religionem sectentur. gens illa non profana, verum sacra sanctaque creditur, quia edidit Mechemtem legislatorem, qui illis stipatus, ut qui eius suscepissent leges, progressus sit ad Asiae imperium, cum Arabes ubique magna virtutis ostenderent facinora.

Aiunt legislatorem Mechemtem fuisse filium Haliis, Arabiam felicem incolentis. initio legislationis suae nihil vi egit, sed persuasione primum Arabes, deinde Syros cepit. postea in suam sententiam traduxit Haliem regionis administratorem, qui cum ipsi foret intima familiaritate coniunctus, facile omnes terrae suae incolas Mechemtis leges suscipere coegit. leges enim istae nihil aliud quam quietem et numinis quendam furorem perpetuamque meditationem continebant. nam inter caetera lex est ut quater diurno tempore deum adorent; nec sinant, quaecunque tamen inciderint, ab ista lege se avocari. veneris die omnes uno consensu frequentes in templa comitant, orationibus operam dantes. legem habent, quae edicit ut nullam imaginem neque aliam picturam in templa admittant, precationem ad deum transmittentes. eligunt sacerdotes, de quorum grege unus extra templum in turris pinnaculum ad id comparatum ascendit magnaque voce deum adorat. preces solemnes semper maiore voce peragere solent. hoc modo Turci preces suas concelebrant; at-

μάλιστα ἐντεταμένον, μηδ' ὀτιοῦν ἀνιέναι προσδεχομένους·
 ἐς δὲ τὰ ἄλλα τὰ τε ἐς δίαίταν καὶ ἐς τὸν βίον αὐτοῖς οὔτε
 κεκολασμένον νομιζέται, ὥστε μὴ ἐς τὸ τοῦ βίου ἡδὺ πολι-
 τεύεσθαι· οὕτω τὴν φύσιν μηδαμῆ βιάζεται. γυναῖκας μὲν
 γὰρ ἄγεσθαι, παλλακίδας μέντοι ἀπὸ ἀνδραπόδων, ὅσας ἂν 5
 ἕκαστος οἷός τε εἶη τροφήν παρέχεσθαι ἐς τὸν βίον. γυναῖ-
 κας δὲ κουριδίας ἄγεσθαι ἐς τὰς πέντε, καὶ τοὺς τε ἀπὸ ἀν-
 δραπόδων παῖδας νομιζέσθαι σφίσι οὐ νόθους. ἂν δὲ ἀπὸ
 παλλακίδων ἐλευθέρων γένωνται σφίσι παῖδες, νόθοι τε αὐ-
 P. 65 τοῖς νομιζονται, καὶ οὐκ εἰς τὴν πατρῴαν οὐσίαν εἰσέρχον- 10
 ται. ὠνοῦνται δὲ καὶ τὰς κουριδίας, ὅσον ἂν τις βούλοιο
 ἐκδοῦναι τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα. λαμπάδων δὲ προενηνεγμέ-
 των σφίσι ἐς τοὺς γάμους ἄγονται τὰς γυναῖκας. ἂν δὲ
 ἀχθεσθεῖς τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ ἐπέιπῃ τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τριῶν
 σπληνῶν ἀποσχέσθαι αὐτῆς, ἡδὴ ἡλλοτριώται τῷ λόγῳ ἢ γυνῆ 15
 τοῦ ἀνδρός. νομιζέται δὲ αἰσχιστον, ἣν ἂν τις ἀποπέμψῃται,
 αὐθις αὐτὴν ἀγαγεῖν· ἂν δὲ μὴ ὑπὸ ἑτέρου μοιχευθῆ,
 οὐκ ἔξεστιν ἀγαγεῖν. οἶνω δὲ χρῆσθαι ἀθέμιτον ἀπαγορεύει
 τῇ γένει τούτῳ, καὶ μὴ λουσάμενον μὴ ἔξεῖναι αὐτῷ ἐς τὴν
 B προσευχὴν ἰέναι. δεκατεῖαν δὲ τινα ἐξελόμενος τῷ θεῷ τοῦ 20
 ἔτους, ἐς ἡρηστειαν αὐτοῦς προάγεται ἐς τριάκοντα καὶ ἐπέ-

11. ὅσον P

14. ἀχθεσθεῖ P

que tanta utuntur diligentia in iis perficiendis, ut interim nihil vel
 laboris vel alterius rei suscipiant, quo minus ipsae interrumpantur.
 quantum ad caetera, videlicet ad victus rationem et ad reliquum vi-
 tae modum attinet, constat eos nullis inhiberi poenis: adeo feruntur,
 quo minus voluptariam sectentur vitam, affectibus nunquam non ob-
 temperantes. uxores enim ducunt, pellicesque ex mancipiorum grege
 numero tot diligunt quotquot quilibet alere potest: uxores autem
 virgines accipiunt nemine prohibente, donec quinque sibi copulave-
 rint. liberos ex mulieribus captivis natos non spuriorum numero ha-
 bent. sin autem ex pellicibus liberos ferant, eos spurios censent, nec
 paternae hereditatis participes fiunt. mercantur virgines, quando quis
 suam vult elocare filiam. faces ipsis praeferuntur, quando nuptiale
 festum celebrant. maritus si parum dextre erga uxorem fuerit affe-
 ctus, edicit se a tribus splenibus ab ipsa avellendum. si ad istum
 modum uxor repudiata fuerit a viro, turpissimum esse creditur eam
 quam repudiaverit recipere. nec recipere eandem nisi ab alio adul-
 terio inquinatam licet. vino uti nefas ducunt Turci. nec audet ali-
 quis de isto genere, nisi lotus, frequentare orationes. etiam decimas
 quasdam quotannis seponunt deo. ieiunium Mechemetes imperavit isti
 hominum generi, quod durat triginta diebus aut etiam amplius. die-
 bus istis omnibus nihil vel esculenti vel poculenti admittunt. ve-

κείνα ἡμέρας. τῆς μέντοι ἡμέρας ὅλης μηδ' ὀτιοῦν προσίε-
 σθαι μήτε τροφῆς μήτε πόσεως, ἑσπέρας δέ, ὅταν ἄστρα
 φαίνηται, σιτίζεσθαι· πάντων δὲ μάλιστα τὸν χρόνον τοῦτον
 μὴ ἐξεῖναι οἴνου πιέσθαι τὸ παρόπαν. περιτέμενεσθαι δὲ τὸ
 5 αἰδοῖον χρῆναι παντάπασιν. Ἰησοῦν δὲ Θεοῦ τε ἀπόστολον
 γενέσθαι νομίζει, καὶ ἐξ ἀγγέλου τοῦ Γαβριήλ καὶ ἐκ τῆς
 Μαρίας, παρθένου τε οὔσης καὶ μηδενὶ ἀνδρὶ συγγενομένης,
 γεννησάμενος Ἰησοῦν, ἥρωά τινα μείζω ἢ κατὰ ἄνθρωπον· καὶ
 ἐς τὴν τελευταίαν τοῦδε τοῦ κόσμου, ἐπειδὴν ἐς κρίσιν τῶν
 10 σφίσι βεβιωμένων καθιστῶνται οἱ ἄνθρωποι, τὸν γε Ἰησοῦν C
 φασὶν ἄγεσθαι διαιτητὴν τοῦ κόσμου. σὺς δὲ μὴ ἄπτεσθαι
 θέμις εἶναι, καὶ τὰ γε ζῶα πάντα ἐσθίουσιν, ἂν μέντοι ἐπὶ
 σφαγῆν γένωνται. Θεὸν μὲν οὖν ἕνα ἐφιστῶσι τῶδε τῷ παντί,
 ὑπηρεταῖς δὲ χρώμενον τοῖς πυρίνοις, ἧ φασί, νόοις. πεπομ-
 15 φέναι δὲ Μεχμέτη ἐς τὰ ἐλλιπῆ τοῖς πρότερον ἐπιπεμφθεῖσιν
 ὑπὸ Θεοῦ ἐς τὴν οἰκουμένην νομοθέταις. κάθαρσιν δὲ ἡγοῦν-
 ται τὴν τε περιτομὴν σφίσι πάντων δὴ μάλιστα, ἐν ἧ καὶ
 γάμους ποιοῦνται. ταφὰς δὲ αὐτοῖς παρὰ τὰς ὁδοὺς νομίζε-
 ται γίνεσθαι, καὶ μηδὲν ἄλλο ἐξεῖναι θάπτειν. θάπτουσι δὲ
 20 λούσαντες καὶ ξυρῶ ἅμα τὸ σῶμα. νομίζεται δ' ἔτι καὶ τό- D
 δε, ὅς ἂν μὴ πείθεται τῷ νόμῳ, τελευταῖαν τῷ σιδήρῳ. Ἀρ-
 μενίους δὲ μόνους τῶν ἄλλων ἔθνῶν διαφερομένων σφίσιν
 ἐς τὴν θρησκείαν οὐκ ἀνδραποδιζεσθαι, ὡς Ἀρμενίων τινὶ

spere demum, ubi iam coruscarint astra, ad cibum capiendum con-
 gregantur. nulli autem licet, isto praesertim tempore, vinum gustare
 prorsus. mentulam totam circuncidere solent. confitentur Turci Ie-
 sum dei esse apostolum. deum etenim ex angelo Gabriele et Maria
 virgine, quae nullum cognoverat virum, Iesum genuisse, heroa quen-
 dam homine maiorem sive augustiorem. in novissimo die, quando
 universale iudicium peragetur, aiunt Iesum mundi iudicem sive ar-
 bitrum fore. suem attingere Turci haud fas arbitrantur. reliqua ani-
 malia edunt, si mactata fuerint. deum universi esse moderatorem
 haud ambigunt, dicentes eum uti ministris mentibus, ut vocant, igni-
 tis. existimant autem Mechemetem venisse missum a deo, ut ea re-
 plerentur in quibus defectum patiebantur prisci a deo prodeuntes
 legislatores. circuncisionem iudicant esse purgationem omnium prae-
 cipuam: proinde circuncisionis tempore nuptias contrahunt. solet
 istud hominum genus sepulcra iuxta vias collocare, nec in ullo alio
 loco sepelire licet. sepulturae autem mandant cadavera lota et omni
 a parte rasa. est et alia lex, quae iubet parere legislatori: non ob-
 temperantem gladio ultore ferit. ex Armeniis solis, quamvis ab ipsis
 in religionis negotio dissentiant, mancipia non rapiunt, quia Arme-

προειρηκότι τὸ [γὰρ] κλέος αὐτοῦ ἐς τὴν οἰκουμένην ἐσόμενον. διὰ τοῦτο μὴ ἐπιτρέπειν ἀνδραποδίζεσθαι Ἀρμενίους.

Ταῦτα μέντοι ἐς τὴν νομοθεσίαν ἀποδεδειγμένους αὐτῷ
 V. 52 ὡς πλεῖστον τῆς οἰκουμένης κατέχειν μέρος, καὶ ἐπὶ μέγα
 ἐλθεῖν ἔστω τὴν Ἀσίαν καὶ ἐς τὴν Λιβύην καὶ ἐς μοῖραν 5
 τῆς Εὐρώπης οὐκ ὀλίγην, τὴν ἐς Σκύθας τε καὶ τοὺς νῦν
 P. 66 Τούρκους, καὶ ἐς τὴν Ἰβηρίαν τοὺς γε Λίβυας. λέγεται δὲ
 τελευτῆσαι ἐπὶ παιδὶ Ἀλὴ βασιλείοντι Ἀραβίας· ἐκεῖνόν τε
 γὰρ ὡς νομοθέτην προσέμενόν τε, καὶ πειθόμενοι αὐτῷ, ἐφ'
 ὃ τί γε ἂν ἐξηγοῖτο, ἐπέτρεψάν τε αὐτῷ τὰ πράγματα καὶ 10
 σφᾶς αὐτοὺς χοῦσθαι ὅπως ἂν βούλοιο. μετὰ δὲ ταῦτα
 στρατόν τε συναγείρας ὡς πλεῖστον, ἐπήγει τῆς τε Αἰγύπτου
 καὶ τῆς ἄλλης Ἀραβίας ἔστιν ἃ καταστρεψόμενος, καὶ τὴν
 ψάμμον διαβάς τῆς Ἀραβίας τὰ τῆδε αὐτοῦ ἔθνη ὑπηγά-
 γετο. βασιλεύσας ἔτη ἐτελεύτησε δὲ ἐν χωρίῳ τινὶ 15
 Μεκέ, οὕτωςι καλουμένῳ. καὶ ὃ τε στρατὸς καὶ οἱ τὴν χώ-
 B. 66 ραν οἰκοῦντες ἔθαψαν αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐπένησαν
 μεγάλως. καὶ τελετὰς αὐτῷ ποιοῦνται οἱ Ἀραβες ἀνὰ πᾶν
 ἔτος ὡς ἤρωί τε καὶ ὑπὸ θεοῦ τάχα ἐς τὴν νομοθεσίαν σφί-
 σιν ἀνδρὶ εὐαγεῖ ἀποδεδειγμένῳ. τὰ τε ἐς τὴν νομοθεσίαν 20
 ἐπιεικῆ τε καὶ οὐ τυράννῳ γενομένῳ οὕτως γεγενῆσθαι.

Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν, Ὁμούρης ὁ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

nus quidam vaticinatus est gloriam Mechemetis per universum orbem propagandam. estque haec unica causa, viri honori id tribuentes, quod nulla ab Armenis mancipia abducant.

Haec quidem ubi Mechemetes legibus sanxisset, plurimam orbis partem occupavit. in Asia Libya et Europae regione non modica, quae se extendit ad Scythas et ad eos qui hodie sunt Turcos, usque ad Iberiam non parva Mechemetis extitit auctoritas. mortuus esse traditur filio suo Aliae Arabiam regente. hunc enim legislatorem ubi promptis animis assumpsisset, ei obedierunt in omnibus, quocumque tandem ipsos eduxisset. etiam rerum suarum summam isti commiserunt, ut ipsis pro suo arbitrio uteretur. hinc copias contraxit plurimas, quas contra Aegyptum duxit, et reliquae Arabiae quaedam subegit. transiens autem loca arenosa Arabiae, gentes ibi morantes suo imperio adiunxit. cum regnasset annis * * defunctus est in loco quodam cui nomen est Mecha. milites regionisque incolae magnifice exequias duxerunt et graviter eum luxere. quotannis in eius honorem sacra faciunt Arabes. herosa etenim quendam eum esse putant, eundemque ut virum sanctum a deo ordinatum, ut ipsis leges ferret, quem in dandis legibus non tyrannum, at virum quendam aequitatis vel in primis amantem iudicarunt.

Mortuo Mechemete, Homures discipulorum spectatissimus a filio

δοκιμώτατος, ὑπὸ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν παραδεξάμε-
 νος, καὶ τὸν στρατὸν ἅμα ἀγόμενος, πρῶτον μὲν ἐπὶ Συρίαν
 ἐλαύνων τὴν τε χώραν ὑπηγάγετο, τὰ μὲν πολεμῶν τὰ δὲ
 ἀναπεύθων τε, σπενδόμενός ἐπὶ ῥητοῖς. μετὰ δὲ ταῦτα Κί-
 5 λικὰς τε ἐχειρώσατο καὶ Φρύγας καὶ Μήδους τε καὶ Ἴωνας, C
 πρὸς δὲ καὶ τὰ ἄνω τῆς Ἀσίας ἐπιὼν κατεστρέφετο, τὴν τε
 νομοθεσίαν ἐπιβεβαιούμενος τοῖς ἀνὰ τὴν Ἀσίαν ἔθνεσι τῶν
 βαρβάρων, καὶ τῶν ξυμμαθητῶν αὐτοῦ ἕστινας ἄλλους ἄλλη
 διαπέμπων, πείθειν τε πειρώμενος. καὶ τάφον τῷ Μεχμέτῃ
 10 πολυτελῆ κατασκευασάμενος αὐτοῦ ὑπερεγένετο. τελετὰς τε
 ἐπετέλει αὐτῷ μεγάλας τε ἀνὰ πᾶν ἔτος, καὶ τοὺς ἄλλους
 ἔπειθεν αὐτῷ τε προσεύχεσθαι καὶ ἐς τὸν τάφον αὐτοῦ φοι-
 τῶντας δικαίους γίνεσθαι. καὶ νῦν ἀπὸ τε τῆς Ἀσίας καὶ
 τῆς Λιβύης καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης δὴ οὐκ ὀλίγοι ἰόντες ἐς
 15 τὸ μνημα τοῦ Μεχμέτεω μέγα τε σφίσιν οἴονται ἐς εὐδαι- D
 μονίαν αὐτοῖς φέρειν τὸ τοιοῦτον. πορεύονται δ' οἱ μὲν, οἱ
 δὲ ἀργυρίου τελοῦσι τοῖς ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν βουλομένοις ἰέ-
 ναι. ἔστι δ' ἡ ὁδὸς χαλεπωτάτη ἰέναι διὰ τὴν ψάμμον, ἐπὶ
 καμῆλων δὲ τὴν τροφήν φερουσῶν καὶ τὸ ὕδωρ. ἀφθόνῳ
 20 γὰρ οὐκ ἔχουσι χρῆσθαι αὐτῷ τὸ παράπαν. καὶ οὕτω δὴ
 τὰ ἐπιτήδεια συσκευασάμενοι σφίσιν ἀναβαίνουσί τε ἐπὶ τὰς
 καμῆλους, σημείοις διαχρώμενοι ἐς τὴν πορείαν ταῖς τοῦ μα-

2. ἐλόμενος T 3. τὰ δὲ] τὰ τε P 18. ἴεσθαι RT

eius regni moderamen accepit, assumptoque exercitu contra Syriam profectus est, regionemque plurimam partim vi partim persuasione foederibusque in dicionem acquisivit. hinc in dicionem venerunt Cilices Phryges Medi et Iones. ad haec suo imperio admovit quasdam superioris Asiae regiones. in religione sua gentes Asiae barbaras confirmavit, et quosdam discipulorum suorum in alias regiones dimisit, cupiens easdem in suam religionem recipere suadela. sepulcrum quoque pretiosum in honorem Mechemetis adornans ibi manebat. sacra quoque magna quotannis in honorem Mechemetis fieri procuravit. persuasit aliis plurimis ut Mechemetem adorarent. eos quoque iustos fieri asseverabat qui ipsius sepulcrum inviserent. etiam hodie non pauci ab Asia et Libya Europaque Mechemetis sepulcrum adeunt, putantes se hinc maximum colligere religionem et probiores fieri. quidam ex ipsis istam peregrinationem ingrediuntur: quidam argentum numerant iis qui pro ipsis peregrinationem suscipiant. via autem quae ad sepulcrum ducit, est asperrima et difficillima. eundem enim est per arenam, non citra camelorum alimenta portantium opem. nec aqua, qua utantur, ad manum prompta est sufficiens omnino. in hunc igitur modum necessaria praeparantes camelos conscendunt,

γνήτου ἀποδείξουσιν, ἧ δὴ ἀπὸ τῆς ἄρκτου ἐπιλεγόμενοι ὅποι
 τῆς οἰκουμένης ἴεσθαι δεῖ αὐτούς. τούτῳ τεκμαιρόμενοι τὴν
 P. 67 ὁδὸν διαπορεύονται. ἐπειδὴν δὲ ἀφίκονται ἐς χώρας αὐθις
 τινὰς ἐν οἷς ἔνεστιν ὕδωρ, ὕδρευσάμενοι αὐτὸ ἐντεῦθεν ἀπιού- 5
 σι, καὶ ἀφικνοῦνται ἡμέραις τεσσαράκοντα τὴν ψάμμον δια-
 βάντες ἐς τὸ σῆμα τοῦ Μεχμέτεω. λέγεται δὲ τὸ σῆμα τοῦτο
 ὑπὸ λίθων πολυτελεστάτων κατασκευασθῆναι, καὶ ἐν μέσῳ
 τοῦ ναοῦ τὸ σῆμα μετεωρίζομενον ἀπαιωρεῖσθαι. ὅπερ ἀπί-
 θανὸν μοι δοκεῖ. διέχει δὲ ἀπὸ τοῦ χώρου τούτου, ἐν ᾧ τὸ
 V. 53 σῆμα αὐτοῦ, ἐπὶ τοὺς ὡσεὶ σταδίους ἐνενήκοντα, καὶ ἐξιόν- 10
 τες ἐντεῦθεν ἴενται ἐπὶ τὸν χώρον τοῦτον. τοὺς τε νόμους
 αὐτοῦ καὶ τὰ Ἄλκωρὰ ἐκτέθειται, τῆ τε ἀθανασίᾳ τιθέμενοι
 B τῆς ψυχῆς. ἀγνωμοσύνης οὐδέν τι πάνυ οἶονται μετεῖναι
 τῷ θεῷ.

Ταῦτα μὲν οὖν τὴν τοῦ Μεχμέτεω νομοθεσίαν ἐς το- 15
 σοῦτον ἀναγεγράφθω ἡμῖν. Τεμήρης δ' ὡς τὴν χώραν ταύ-
 την ληισάμενος, καὶ πόλεις ἐλὼν ἐνίας, ὑπεκομίζετο ἐπὶ Σε-
 μαρχάνδης. Σκύθας δὲ ὠρμημένους ἐπυθάνετο ἀπὸ Ταναί-
 δος τὴν τε χώραν αὐτοῦ ἐπιδραμεῖν καὶ ληίσασθαι οὐκ ὀλί-
 γα· χαλεπῶς δὲ ἔφερον. ἐντεῦθεν δὲ αὐτίκα ἴετο ὁμόςε ἐπὶ 20
 τοὺς Χαταΐδας. λέγονται δὲ οὗτοι εἶναι Μασαγέται τὸ πα-
 λαιόν, καὶ διαβάντες τὸν Ἀράξην τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ ποταμοῦ

8. ὅπερ — δοκεῖ om RT

13. τῆ ψυχῆ P

15. οὖν ἐς τὴν?

utentes signis quae viam commonstrent, magnetis demonstrationibus colligentes igitur ab septentrionali plaga, qua orbis parte eundum sit, eo viam coniectantes pergunt. ubi autem accesserint loca in quibus aquarum fuerint scaturigines, aquantes inde abeunt; transitaque arena intra quadraginta dies ad Mechemetis corpus perveniunt. sepulcrum eius compertum habeo extractum esse ex lapidibus pretiosissimis, et sublime pendere in medio templo. intervallum autem eius loci ubi sepulcrum conspicitur, usque ad hunc locum stadia continet circiter nonaginta. inde egressi ad eum locum contendunt, ibi siquidem leges et Alcorae explicantur. animae quoque immortalitatem astruunt. nec uumini ignorantiam adscribunt.

Haec quidem hactenus, quantum ad Mechemetis religionem attinet annotavimus. Temires autem cum regionem populationibus afflisset urbesque aliquot occupasset, Semarchandam se contulit. Scythas acceperat profectos a Tanai in regionem suam impetum fecisse, praedasque egisse non modicas; quam quidem rem gravissime tulit. hinc recta iter instituit contra Chataidas, iis pestem minitans. hi antiquitus Massagetae extitisse creduntur, et trajecto Araxe regionis partem flumini adjacentem non modicam occuparunt; in qua et se-

χώρας ἐπὶ πολὺ διεξελθεῖν, καὶ ὑφ' αὐτοῖς ποιησαμένους
 ἐνοικῆσαι. τούτους παρεσκευάζετο ὡς ἐλῶν, καὶ στρατεύμα
 ποιησάμενος ἐς ὄγδοήκοντα μυριάδας ἐστρατεύετο ἐπ' αὐ- C
 τοῖς. καὶ συμβαλὼν μάχῃ τε ἐκράτησε τοὺς Χαταΐδας,
 5 καὶ ἐπὶ τὴν ἀγορὰν αὐτῶν τούτων καὶ ἐπὶ τὰ βασιλεία ἐλαύ-
 των ὁμολογία τε παρεστήσατο, καὶ μισθωσάμενος παμπόλλους
 αὐτῶν, τοὺς γε κρατίστους τὰ ἐς πόλεμον γενομένους, ᾗχετο
 ἄγων. ὁμήρους δὲ λαβῶν καὶ τῶν ἀρίστων τοὺς παῖδας,
 καὶ φόρον ταξάμενος τούτοις ἀπάγειν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀπή-
 10 λαυνε. τὰ δὲ Χαταΐα πόλις ἐστὶ πρὸς ἑὸ τῆς Ὑρκανίας με-
 γάλῃ τε καὶ εὐδαιμόνῃ, πλήθει τε ἀνθρώπων καὶ ὄλβῳ καὶ
 τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ προσφέρουσα πῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεων
 πλὴν Σεμαρχάνδης καὶ Μέμφιος, εὐνομουμένη δὲ τὸ παλαιὸν
 ὑπὸ Μασαγετῶν. τῶν μέντοι Περσῶν τοὺς πλείστους μισθω- D
 15 σάμενος τούτους, οἷα τῶν τε Σκυθῶν ἐμπείρους ὡς τὰ πολλὰ
 γενομένους καὶ τὰ ἐς τὴν δίαίταν οὐκέτι ἀβροῦς ὄντας, ἐν τῷ
 ἔχων ἐπὶ Σκύθας στρατεύεσθαι, ἐπὶ τὴν ἀγορὰν αὐτῶν τὴν
 Οὐρδὰν καλουμένην, καὶ πυνθανόμενος ὡς εἴη τε τὸ γένος
 τοῦτο παλαιότατόν τε τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐθνῶν, καὶ
 20 οὐδένα ἔτι πρὸ αὐτοῦ βασιλέων χειρώσασθαι τοῦτο τὸ γένος,
 κακὰ δὲ ὡς πλείστα ἐργασάμενον ποιῆσαι τὴν τε Ἀσίαν καὶ
 Εὐρώπην, ἐπιδρομῇ τὰ πλείω ταμιευόμενον τῇ χώρᾳ. ταῦτα

des suas fixerunt. hos domare parabat Temires. proinde comparato
 exercitu, qui complectebatur octoginta myriades hominum, bello eos
 aggrediebatur. collatis tandem signis, praelio vicit Chataides. de-
 hinc arma contra Agoram regni que eorum sedem ferens, pactionibus
 eam in deditionem accepit. conductis quoque inde mercede plurimis
 et optimis militibus victor discedebat. etiam obsidibus acceptis, im-
 peratoque tributo annuo, domum reversus est. Chataia urbs est Hyr-
 caniae, versus Orientem, magna et opulenta: multitudine hominum
 et divitiarum copia reliqua que felicitate superat reliquas, praeter Se-
 marchandam et Memphim, Asiae urbes. optimis legibus eam funda-
 vere iam olim Massagetarum. mercede itaque sibi paravit Temires Per-
 sarum plurimos, ut qui essent gnari rerum Scytharum, quia plerum-
 que cum his conversarentur nec amplius forent in victus ratione de-
 licatuli. his munitus animo agitabat vim belli vertere omnem in
 Agoram eorum, quam Urdam nominant. audiens autem eam gentem
 omnium quas orbis habet esse antiquissimam, nec ullum qui prae-
 cesserant regum domare eam quivisse, quamvis magna damna dedis-
 sent Europae Asiaeque suis incursionibus, et hinc plurimas corrasis-
 sent opes, eo magis ad eam expeditionem accendebatur. praeterea
 animo versans etiam Darium Hystaspis filium regem electum, et arma

δὲ ἐπὶ νοῦν τιθέμενον, καὶ ὡς Δαρειῶ τῷ Ὑστάσπεω βασιλεῖ
 P. 68 γενομένῳ Περσῶν καὶ ἐπιστρατεύσαντι αὐτοὺς οὐδέν τι προ-
 χώρησεν, ὥρμητο αὐτὸς ἐπὶ τοῦτο τὸ κλέος ἵεναι. ὥστε δὲ
 αὐτῷ ἔχεσθαι τε τοῦ ἔργου ἑγγυτέρω τούτων γενόμενον, ἐς
 τὴν χώραν Χερσίην πόλιν κατοικήσας, ἀπὸ τε τῆς Σεμαρχάν- 5
 δης καὶ στρατιωτῶν καὶ τῶν ἀρίστων αὐτῷ στελλομένων ἐς
 τὴν ἀποικίαν, ᾗκισε πόλιν Χερσίην οὕτω καλουμένην, μεγάλην
 τε καὶ εὐδαίμονα ἅτε τοῦ βασιλέως ἐν αὐτῇ διατρίβοντος καὶ
 τῶν ἀρίστων αὐτοῦ, τῶν τε τῆς Ἀσίας στρατῶν ἐς αὐτὴν
 συνιόντων. μεγάλη τε ἐν βραχεῖ ἐγένετο ἡ Χερσίη, καὶ εὐνο- 10
 μήθη μέντοι καὶ ὕστερον, οὐχ ἥκιστα δὲ βασιλέως Τεμήρεω
 B περιόντος. ὅποι μὲν οὖν τῆς Ἀσίας ᾗκισται ἢ πόλις αὕτη,
 καὶ εἴτε ἐν τῇ Ἀσσυρίᾳ χώρα εἴτε καὶ ἐν τῇ Μήδων, οὐκ
 ἔχω τεκμήρασθαι. λέγουσι μὲν τινες Νῖνον τὴν Χερσίην γε-
 νέσθαι τὸ παλαιὸν καὶ ἐς τὴν Ἀσσυρίων χώραν τετάχθαι, 15
 τεκμαιρόμενοι τοῦτο ἀπὸ τῆς Παγδατίνης Βαβυλῶνος. οἰκί-
 σας δὲ Χερσίην πόλιν, καὶ τὰ βασιλεία ἐν αὐτῇ ποιησάμενος,
 ἐπενόει ἐπὶ Αἴγυπτόν τε καὶ ἐπὶ Σκύθας στρατεύεσθαι καὶ
 τὴν τούτων ἀγορὰν Οὐρδὰν καλουμένην, καὶ στρατὸν μέγαν
 V. 54 συναγείρας καὶ τοὺς Χαταΐδας συμπαραλαβὼν ἤλαυνεν εὐθὺ 20
 Ταναΐδος. ἐνταῦθα πυθόμενοι Σκύθαι Τεμήρη βασιλέα ἐπὶ
 C σφᾶς ἐπιόντα μεγάλη παρασκευῇ, τὴν τε εἴσοδον ἔπεμπον
 στρατεύματα προκαταληψομένους τῶν ὁρέων, ἧ ἔμελλε Τεμήρης

12. περιόντος P

isti genti inferentem, nihil effecisse, ipse sibi hoc decus eximium
 petere statuit. ut istam vero rem ad optatum duceret finem, opti-
 mum esse ratus ut quam proxime ad ipsos accederet, in Cheriam ur-
 bem coloniam ducere decrevit, transferens eo milites aliosque homi-
 nes plurimos ex Semarchanda. huc, ut regis sententiam intellexere,
 convenerunt et alii plurimi procères regni. cum autem ipse in ea-
 dem urbe versaretur, optimates Asiaeque milites optimi ad ipsum
 quotidie confluebant. hinc urbs illa brevi incredibiliter aucta est.
 etiam bonis et saluberrimis legibus gubernabatur, superstite adhuc
 Temire. in qua autem Asiae parte urbs ea sita sit, in Syriorum an
 in Medorum regione, assequi nequeo. sunt qui tradant Ninum anti-
 quitus Chariam exitisse et in Assyriorum regione locatam esse, con-
 iecturam facientes a Pagdatina Babylone. Temires ut urbem Che-
 riam habitatoribus replevit, et in ea regni sui sedem paravit, in ani-
 mum induxit bellum inferre Aegypto Scythis et horum Agorae, quam
 Urdam nuncupant. conscripto igitur exercitu maximo, et assumptis
 Chataidis, recta ad Tanaim contendit. Scythae ut acceperunt Temi-
 rem cum copiis accedere, ut montium angustias, qua Temires exerci-

σὺν τῷ στρατῷ αὐτοῦ διέναι. Σκίθαι μὲν οἷτοι τὸ πάλαι
 ἐς μοίρας τινὰς διηρημένοι ἐνέμοντο τὴν χώραν ἀπὸ Ἰστρου
 ἕστε ἐπὶ τοὺς ὑπὸ τὸν Καύκασον. νῦν δὲ γένος μὲν τι τού-
 των ἐς τὴν Ἀσίαν γενόμενον, τὰ πρὸς ἑὸ αὐτοῦ τε ἐνοικῆ-
 5σαν τὴν ἐπὶ τάδε τῆς Ἀσίας χώραν, καὶ ἐπὶ πολλὰ τετραμ-
 μένον, Σαχαραῖοι ἐκλήθησαν, ὑπὲρ τὴν τῶν Περσῶν χώραν
 ἐς τοὺς Σάκκας τε καὶ Καδδαίους· ἀφ' ὧν δὴ καὶ Τεμήρην
 αὐτὸν οἴονται γεγονέναι τινές. ἔστι δὲ τοῦτο γένος ἄλκιμόν
 τε τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ πολεμικώτατον, καὶ σὺν τούτοις
 10λέγεται Τεμήρης τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ παραλαβεῖν, D
 πλὴν Ἰνδῶν. οἱ δὲ λοιποὶ Σκύθαι κατὰ ταῦτο φρονοῦσί τε
 καὶ ὑφ' ἐνὶ ἄρχονται βασιλεῖ, κατὰ Οὐρδάν τὴν καλουμένην
 ἀγορὰν τὰ βασιλεία ποιούμενοι, ἀποδεικνύμενοι σφίσι βασι-
 λέα γένους τε ὄντα τοῦ βασιλείου τὸ παλαιότατον. καὶ ἔστι
 15δὴ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης ἐς τὸν Βόσπορον μοῖρα τούτων
 οὐκ ὀλίγη, ἀνὰ τὴν χώραν ταύτην διεσκεδασμένοι, ὑπὸ βα-
 σιλεῖ ταπτόμενον, οἶκον τῶν βασιλέων, ὄνομα δὲ τούτῳ Ἀτζι-
 κερῆς. οἷτοι μὲν οὖν ὡς ἐπετρέποντο σφᾶς τούτῳ τῷ βα-
 σιλεῖ, ἐς τὴνδε ἀφικόμενοι τὴν χώραν, ἐπελάσαντες ἐς τὸν
 20Ἰστρον, καὶ δὴ καὶ τὸν Ἰστρον διαβάντες, μοῖρά τις οὐκ ὀλίγη P. 69
 τῆς Θράκης λεηλατοῦντες ἐπέδραμον, καὶ ἀνεχώρουν ἀπὸ
 Σαρματίας ἐπὶ τὸν Τάναϊν ἰόντες. καὶ πολλὰ μὲν τοῦ γένους

3. τοι P

7. δὲ P

12. ἄρχονται H, ἄρχοντι P

tum traducere cogitabat, praeoccuparent, miserunt et ipsi exercitum
 hosti obviam. Scythae quidem, iam olim in tribus quasdam discreti,
 tenebant regionem ab Istro excurrentem usque ad Caucasi accolae.
 nunc autem genus quoddam illorum hominum in Asiam advenit, et
 ibi ea loca quae Orientem spectant inhabitavit, et hinc ad reliquam
 Asiae penetravit regionem. istud hominum genus Sachataeos vocant.
 supra Persarum regionem usque ad Saccas et Caddaeos domicilia ha-
 bent. quidam ex his originem ducere Temirem asserunt. gens ista
 fortitudine et bellicarum rerum gloria vincit reliquas omnes Asiae
 gentes. his auxiliaribus Scythis Temires, ut quidam docent, ad
 Asiae imperium evasis, devictis omnibus praeterquam Indis. reliqui
 Scythae a praedictis nihil differunt, regem unum habent. regni se-
 dem Urdam constituere, creaveruntque regem qui ex vetustissima de-
 scenderet prosapia. extat et alia pars eorum non exigua per Euro-
 pam usque ad Bosporum Thracium habitans, per eam regionem di-
 spersa; quibus et ipsis rex est qui ex antiquissima regum gente pro-
 cessit. Atziceris ei nomen est. hi itaque ut se commiserunt regi,
 in hanc venere regionem, progressi usque ad Istrum. hinc manus
 quaedam horum non modica Istrum transvecta Thraciam vastavit,

τούτου αὐτοῦ παρὰ τὸν Ἴστρον ἐνέμειναν. ὣν τὸ πλεόν ἐπὶ Παιαζήτεω διαβὰν τὸν Ἴστρον ἐνέμειναν. ᾤκισθη χωρὶς ἕκαστον μέρος τοῦ γένους τούτου γενόμενον. τὸ δὲ ὑπολειφθὲν μέρος αὐτοῦ πέραν τοῦ Ἴστρον Καζιμήρω τῷ βασιλεῖ Λιτουάνων τὴν δίαιταν ἔχουσι, τὴν γῆν νεμόμενοι ἕς ἔτι καὶ 5 νῦν, ἕς τε τὸν πρὸς τοὺς περιοίκους αὐτῷ πόλεμον συμβαλλόμενοι τὰ κράτιστα· ὅποι γὰρ ἂν τὸ γένος τοῦτο τυγχάνωσιν ὄντες, δοκοῦσί τε τὰ ἕς πόλεμον καὶ εἰσὶ κράτιστοι. οἱ δὲ περὶ τὸν Βόσπορον καὶ τὴν Ταυρικὴν νῆσον καλουμένην, Β διειρόγουσαν λίμνην τε τὴν Μαιώτιδα καὶ τότε Εὐξείνον 10 πόντον, ὑπὸ τῷ βασιλεῖ Ἀτζικερίῃ τὰ τε ἔθνη τὰ ἕς γῆν ληιζόμενοι κατεστρέψαντο ἕς φόρον ἀπαγωγῆν, τοὺς τε Γότθους καλουμένους καὶ Ἰανίους τοὺς τὴν τοῦ Καφᾶ πόλιν ἐνοικοῦντας. καὶ Σαρματίας μέρος τι ἀπάγει τούτῳ τῷ βασιλεῖ φόρον. Σαρμάται μὲν οὖν οἱ πρὸς Εὐξείνον 15 καὶ οἱ πρὸς ὠκεανὸν τῷ μεγάλῳ Σκυθῶν βασιλεῖ τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ φόρον ἀπάγουσιν, ἕξ ὅτου τὴν Σαρματίαν ἐπιδραμόντες τὰ μὲν ἠνδραποδίσαντο, τὰ δὲ ληισάμενοι κατέσχον ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, καὶ ταύτῃ τὸ ἀπὸ τοῦδε φόρον τε ἐτάξαντο τῷ βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ, καὶ ἔτους ἑκάστου ἀπάγουσι. 20

C Σαρματία μὲν οὖν διήκει ἀπὸ Σκυθῶν τῶν νομάδων ἐπὶ

4. post Ἴστρον H ὑπὸ

12. ἐπαγωγῆν P

plurimas incursiones faciendo. relicta Sarmatia Tanaim versus iter ingressi sunt, et pleraque gentis huius pars in regione Istro adiacente mansit. eorum quoque non pauci transvecti Istrum sub rege Paiazite aetatem egerunt. Scytharum genera singula habitant separata ab reliquis. pars quaedam eius gentis relicta cis Istrum sub Cazimiro Lituorum rege degit. eandem regionem etiam teneant, strenue operam navantes suo regi in bellis quae cum finitimis gerit. genus enim istud hominum quocumque accesserit, primas in rebus bellicis tenet fortitudinisque gloria emicat. qui ante Bosporum et Tauricam insulam, quae dirimit Maeotim paludem et Euxinum pontum, accolunt, imperio Atziceriis reguntur. subegerunt Gothos et Ianuenses urbem Capham inhabitantes, ut cogenter tributum pendere. etiam Sarmatiae quaedam pars huic regi tributaria est. Sarmatae qui incolunt regionem versus Euxinum pontum et Oceanum, magno Scytharum regi, qui in Agora regni sedem habet, tributum pendunt, iam inde ex illo tempore quo in Sarmatiam populabundi cursitantes partim hominum partimque aliarum rerum praedas egerunt; eamque diu obtinere, imposito tributo, quod singulis annis magno Scytharum regi tribuerent.

Sarmatia a Scythis pastoribus usque ad Dacos et Lituanos se

Λάκας τε καὶ Λιτουάνους, γένος τῶν Ἰλλυριῶν φωνῇ τὰ πολλὰ
 διαχρώμενον. καὶ διαίτη τε καὶ ἤθεσι τοῦ Ἰησοῦ νόμοις
 ἔποικοι, ἐπὶ τοῖς Ἑλληνας μᾶλλον τετραμμένοι οὐ πάνυ συμ-
 φέρονται τῷ Ῥωμαίων ἀρχιερεῖ, Ἑλληνικῶ δὲ ἀρχιερεῖ χρω-
 5 ται, καὶ τούτῳ πείθονται τὰ ἐς Θρησκείαν τε καὶ δίκαιαν
 σφίσι. καὶ ἤθεσι τοῖς αὐτοῖς Ἑλλήνων διαχρώμενοι, σκευῇ
 τῇ Σκυθῶν πυραπλησίᾳ προσχρῶνται. τὰ μέντοι πρὸς Εὐ-
 ξεινον πόντον Σαρματῶν γένη, ἀπὸ Λευκοπολίχνης καλουμέ-
 νης, ἡγεμονίαι τε διαλαγχάνουσι τὰ πολλὰ, τὸ τε Μοσχόβιόν V. 55
 10 τε καὶ Κίεβος καὶ τὸ Φάρι καὶ Χωρόβιον, πόλεις ὑπὸ τυ-
 ράννους εὐθυνόμεναι, ἐς τὴν μέλαιναν οὕτω ὑπὸ σφῶν αὐτῶν D
 καλουμένην Σαρματίαν τελοῦσι. τὰ δὲ πρὸς ὠκεανὸν ὑπὸ
 τὴν ἄρκτον οἰκημένα γένη λευκὴν Σαρματίαν καλοῦσι. πρὸς
 μέντοι ὠκεανὸν πόλις Οὐγκράτης καλουμένη, ἐς ἀριστοκρα-
 15 τίαν τετραμμένη, ὄλβον τε παρέχεται καὶ αὐτὴν εὐδαιμονία
 ὑπερφέρουσαν τῶν ἄλλων τῆς Σαρματίας πόλεων, τῆς τε
 λευκῆς καὶ μελαίνης οὕτωσι καλουμένης. καὶ διήκει ἐπ' ὠκεα-
 νὸν αὐτὴ ἢ χώρα, Ἰνφλάστη καλουμένη. ἔνθα δὲ ὀρμίζον-
 ται καὶ αἱ ἀπὸ Δακίας νῆες καὶ Γερμανίας, φορτία φέρουσαι
 20 Βρετανικά τε ἅμα καὶ Κελτικά ἐς τήνδε τὴν χώραν. ἀπὸ
 μὲν οὖν Τανάϊδος ἐς ὠκεανὸν τὸν Βρετανικὸν καὶ ἐπὶ τὴν P. 70
 Κελτῶν χώραν εἴη ἂν ὁδὸς τὸ μακρότατον ἡμερῶν πέντε καὶ
 τριάκοντα τὸ οἰκούμενον ἐπὶ μῆκος, ἐπὶ πλάτος δὲ τὸ μὲν

fundit. Sarmatae Illyriorum linguam in usu habent plerumque. vi-
 ctu moribusque et Christiana religione magis Graecos sequuntur, nec
 perinde ipsis cum pontifice Romano convenit. habent Graecum epi-
 scopum, cui in religionis ritibus auscultant. vivendi rationem mo-
 resque Graecorum imitantur. suppellectilis apparatu repraesentant
 Scythas. Sarmatae, qui loca versus Euxinum pontum ab Leucopoli-
 chna urbe tenent, plerumque non regibus, verum ducibus utuntur.
 Moscoviorum, Kionensium, Tofariensium et Chorobiorum urbes a ty-
 rannis reguntur, tributumque solvere coguntur Nigrae, sic appella-
 tae, Sarmatae. ea autem Sarmatia, quae sub Septentrione colitur,
 alba Sarmatia appellatur. versus Oceanum urbs est Ucratis nomine:
 hanc optimates administrant, divitiasque plurimas suppeditat. opibus
 facile vincit omnes tum nigrae tum albae Sarmatae urbes. ea regio
 extenditur usque ad Oceanum, Euphraste sive Inflaste nuncupata.
 huc appellunt a Dacia et Germania naves, merces Gallicas et Angli-
 cas in eam regionem advehentes. ab Tanai usque ad Oceanum Bri-
 tannicum fuerit iter, ubi longissimum, per eam regionem quae habi-
 tatur secundum longitudinem, dierum triginta quinque. latitudo su-

ὑπὲρ τὸν Τάναϊν χώραν εἶναι μεγίστην, ἀπὸ Σαρματίας ἔστι ἐπὶ τὴν Ἀσσυρίων χώραν. Σκύθαι νέμονται τήνδε. ἔστι μὲν οὖν, ὡς ἔμοιγε καταφαίνεται, τὰ ὑπὲρ τὸν Τάναϊν χώρα μεγίστη δὴ τῶν τῆ Εὐρώπῃ κατ' ἄμφω, μῆκος τε δὴ καὶ πλάτος ἐπὶ μήκιστον διήκουσα. Πέρμιοι δὲ οἰκοῦσι τὸ πρὸς 5 Βορρᾶν ὑπὲρ τοὺς Σαρμάτας, ὄμοροι δὲ εἰσι Σαρματῶν, καὶ φωνὴν τὴν αὐτὴν ἱενται οἱ Σαρμάται τοῖς Περμίοις. λέγε-
 Β ται δὲ περὶ Περμίων τάδε, ὡς ἔστι γένος ἀπὸ ἄγρας τὸ πλεον τοῦ βίου σφίσι ποιούμενον

Καὶ ἡ μέντοι πρὸς ὠκεανὸν διήκουσα Σαρματία ἐπὶ 10 Προυσίαν καλουμένην χώραν διήκει καὶ ἐπὶ τοὺς ταύτη λευκοφόρους Ναζηραίους καὶ ἱερὸν τὸ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ. δοκοῦσι δὲ γένος τοῦτο εἶναι Γερμανοί, καὶ φωνῇ τῇ αὐτῶν ἐκείνων προσχρώμενοι καὶ διαίτῃ. οἰκοῦσι δὲ πόλεις περικαλλεῖς καὶ εὐνομουμένας ἐς τὸ κράτιστον. ἔστι δὲ τούτοις ἱερὸν, ἧ δὲ 15 καὶ τὸ ἐν Ἰβηρίᾳ ἱερὸν νομίζεται καὶ ἐν τῇ Ρόδῳ ἐνοικοῦν Ναζηραίων γένος. ταῦτα γὰρ δὴ τὰ τρία ἱερά ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ἐς τὴν τοῦ Ἰησοῦ θρησκείαν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ὠκνημένα δὴ καταφανῆ ἔστί, τὸ τε ἐν Ἰβηρίᾳ πρὸς τοὺς ταύτη
 C τῶν Διβύων διαβάντας, καὶ Προυσίων πρὸς τε τοὺς Σαμώ-20 τας καὶ Σκυθῶν τοὺς νομάδας, αὐτοῦ ταύτη ἀγχοῦ τὸ πα-

9. ποιούμενους P 11. ταύτην P 15. δὴ?

pra Tanaim amplectitur regionem maximam a Sarmatia usque ad Assyrios, quam Scythae colunt est quidem, ut mihi videtur, ea regio, quae ultra Tanaim habitatur, longe lateque amplissima. Permii versus Boream supra Sarmatas morantur. Sarmatis finitimi sunt, eius linguae commercio utentes. Permios ferunt gentem esse antiquissimam; venationibusque vivunt, et plurimam vitae partem eo in studio consumunt, et * * * *

Sarmatia versus Oceanum excurrans ad regionem Prussiam dictam se extendit. finitima est Nazaraeis, qui ibi sunt candido amictu gaudentes, et eorum monasterio quod in ea regione situm est. isti homines Germani esse creduntur, quia eorum victum moresque necnon et linguam sectantur. incolunt urbes pulcherrimas et legibus optimis instructas. est his monasterium, quemadmodum Iberis sive Hispanis et Rhodiis, quod Nazaraei inhabitant. nam tria ista monasteria Iesu religionem amplecti in primis per totum orbem, et contra barbaros ordinata esse, omnibus manifestum esse reor. monasterium namque quod Iberia habet, arbitror Afris ea traicientibus oppositum esse. idem Pruthenum monasterium opponitur Samogetis, necnon Scythiis pastoribus, qui et Tartari, ibi in propinquo iam ab antiquo sedes habentibus. Rhodios constat ibi morari, ut resistant Aegyptiis et

λαιὸν ᾠκισμένους, καὶ Ῥοδίους δὲ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Αἰγύπτῳ
τε καὶ Παλαιστίνῃ διὰ τὸν τοῦ Ἰησοῦ τάφον καὶ πρὸς τοὺς
ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρους.

Προυσίων δὲ ἔχονται Σαμῶται, γένος ἄλκιμόν τε καὶ
5 οὐδενὶ τῶν περιοίκων ὁμοδίαιτον, οὐδὲ ὁμόγλωσσον. νομίζει
δὲ τοῦτο τὸ γένος Θεοῦς Ἀπόλλω τε καὶ Ἄρτεμιν· διαίτη
δὲ χρῶνται τῇ πάλαι Ἑλληνικῇ καὶ ἤθεσι, σκευῇ δὲ τῇ Πρου-
σίων παραπλησίᾳ.

Τούτων δὲ ἔχονται Βοέμοι, τῇ τε Σαμοιωτῶν δόξῃ τιθέ-
10 μενοι καὶ τῇ τῶν Γερμανῶν οἱ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐνοικοῦν- D
τες, σκευῇ τῇ τῶν Παιόνων παραπλησίᾳ ἐσκευασμένοι. ἔνεστι
δὲ αὐτοῖς μητρόπολις, πόλις εὐδαίμων τε καὶ πολυάνθρωπος,
Βράγα οὕτως καλουμένη, καὶ πολλοὶ τῆς πόλεως ταύτης οὐ
πολὺς χρόνος ἐπεὶ ἐπαύσαντο τῷ πυρὶ καὶ τῷ ἡλίῳ θρη-
15 σκεύειν, μόνον δὲ ἔθνος τοῦτο τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐκτὸς γε-
νόμενον ταῖς ἐγνωσμέναις ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι θρησκείαις,
τῆς τε τοῦ Ἰησοῦ φημί καὶ τῆς τοῦ Μεχμέτεω καὶ Μωσέως·
ταύτας γάρ τοι σχεδὸν τι ἴσμεν διακατέχειν τὴν τε ἀγνωμο-
σύνην ὡς τὰ πολλὰ ἡμῖν οἰκουμένην. ἔστι μέντοι, ἣ πυνθά-
20 νομαί, καὶ τὰ ὑπὲρ τὴν Κασπίαν θάλασσαν καὶ τοὺς Μασα- V. 56
γέτας ἔθνος Ἰνδικὸν ἐς ταύτην τετραμμένον τὴν θρησκείαν P. 71
τοῦ Ἀπόλλωνος. νομίζει δὲ ἐκεῖνο τὸ γένος καὶ Θεοὺς ἔτι
ἄλλους, Δία τε καὶ Ἥραν, ὡς προϊὼν τι πρόσω τοῦ λόγου
δηλωθήσεται.

15. δῆ?

Palaestinis, propter Iesu sepulcrum; etiam ut obsistant Asiae barba-
ris, Rhodi aetatem agunt.

Prussios attingunt Samogetae, gens robusta, victus ratione et lin-
gua nulli finitimarum similis. deos venerantur Apollinem et Dianam.
victus rationem sequuntur quam Graeci vetusti tenere; eosdem et
moribus repraesentant. suppellectilis apparatu imitantur Prussios.

Iis confines sunt Boemi, sequentes superstitionem Samogetarum,
necnon Germanorum qui ibi colunt. suppellectilis apparatu nihil
differunt a Pannoniis. metropolim ea gens habet opulentam et po-
pulosam, quam Pragam appellant. nec multum temporis intercessit
ex quo ea urbs cessavit colere ignem et solem. sola haec gens ea-
rum quae intra extraque Europam sunt, quas novimus, adhaerescit
Iesu Mosis Mechemetisque religioni. nam omnes has religiones, quam-
vis nos in ignorantiae tenebris plerumque versemur, gentem istam
tenere compertum est. est quidem, quemadmodum audio, ultra Ca-
spium mare et Massagetas gens quaedam Indica, dedita Apollinis
cultui. colit et alios deos gens eadem, videlicet Iovem et Iunonem,
ut infra fusius dicitur.

Καὶ περὶ μὲν τούτων ταύτη ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· Πο-
λάνοι δὲ ἔχονται Σαρματιῶν, καὶ τῆ φωνῇ τούτων νομίζουσι,
καὶ ἤθεσι δὲ καὶ διαίτῃ τῆ Ῥωμαίων παραπλησία. Πολά-
νων δὲ ἔχονται Λιτουάνοι ἐπὶ Εὐξείνου πόντον καὶ ἐπὶ Σαρ-
ματίαν καθήκοντες. καὶ οὗτοι μὲν ἡ μέλαινα Πογδανία,⁵
ἢ ἐν τῇ Λευκοπολίχνῃ καλουμένη τὰ βασιλεία ἔχουσα, ἀπὸ
Δακῶν τῶν παρὰ τὸν Ἰστρον ἐπὶ Λιτουάνων καὶ Σαρμάτας
B διήκει. γένος δὲ ἐστὶ τοῦτο δόκιμον, ἧ ἂν τις τεκμαίροιο,
τὴν τε φωνὴν τὴν αὐτὴν ἰέμενον, καὶ ἀπὸ παλαιοῦ διεσχι-
σμένον διχῆ τὸ γένος ἐς τυραννίδας καὶ ἡγεμονίας δύο κατέ- 10
στη. Λιτουάνους δὲ οὔτε Σαρμάταις εἰσὶν ὁμόγλωττοι οὔτε
Παίοσιν, οὔτε μὲν Γερμανοῖς, οὐ μὲν οὐδὲ Δαξίν, ἰδίᾳ δὲ τὸ
παραπάν νομίζουσι φωνῇ. ἐστὶ δὲ αὐτοῖς βασιλεία πόλις
μεγάλη τε καὶ πολυάνθρωπος καὶ εὐδαίμων. καὶ δοκεῖ
τοῦτο τὸ γένος εἶναι τε μέγα τῶν ἀμφὶ τήνδε τὴν χώ- 15
ραν ἔθνῶν καὶ ἀνδρείοτατον, καὶ πρὸς τε τοὺς Προουσίους
καὶ Γερμανοὺς καὶ Πολάνους διαπολεμοῦν περὶ τε ὄρων τῶν
C ἐς τὴν χώραν. ἐστὶ δὲ καὶ τοῦτο τὸ γένος πρὸς τὰ τῶν Ῥω-
μαίων ἔθνη καὶ διαίταν τετραμμένον, σκευῇ δὲ τῆ Σαρματιῶν
παραπλησία χρωμένους, καὶ τῆ μελαίνῃ Πογδανία ὁμορος τὰ 20
πολλὰ οὔσα πρὸς τούτους ἀγωνίζεται.

Σαρμάται δὲ φωνῇ διαχωρῶνται παραπλησίᾳ τῆ Ἰλλυριῶν

Haec quidem hactenus. Poloni contermini sunt Sarmatis, quo-
rum et linguam in usu habent. victus ratione moribusque nihil di-
screpant ab Romanis. Polonis annexi sunt Lituani, qui et ipsi us-
que ad Euxinum pontum Sarmatiamque pertingunt. et quidem Pog-
dania nigra, quae regni sedem habet Leucopolichnam, a Dacis Istrum
incolentibus ad Lituanos et Sarmatas se proiicit. gentem autem istam
satis esse probatam vel hinc quis coniciat, quod linguam suam reti-
nuere. iam olim ea gens in duas partes divisa, partim quidem a
principibus partim vero a ducibus regitur. Litanis, quantum ad
linguam attinet, nihil convenit cum Sarmatis, cum Pannonis, cum
Germanis aut cum Dacis: nam quasi peculiarem linguae usum tenent.
urbs quam regni sedem constituerunt, magna et opulenta populosa-
que est. apparet facile istam gentem esse maximam omnium quae
in hac regione versantur. fortitudine nulli postponenda creditur,
strenue praelians adversus Prussios Germanos et Polonos, gentes fini-
timas, ut suos tutetur fines. sequitur mores et victus rationem Ro-
manorum; suppellectilis apparatu nihil a Sarmatis differunt. cum
autem fere undique nigram Pogdaniam attingant, plerumque adversus
eius regionis incolas pugnas ciere solent.

Sarmatarum lingua similis est Illyriorum, Ionium ad Venetos us-
que accolentium. utri autem horum vetustatis praerogativa gaudeant,

τῶν ἐς τὸν Ἴόνιον παροικούντων ἐς τοὺς Ἑνετούς. ὁπότεροι μὲν
 τούτων παλαιότεροι, καὶ τὴν ἐτέρων ὁπότεροι τούτων χώραν
 ἐπινέμονται, ἢ Ἰλλυριοὶ ἐπέκεινα τῆς Εὐρώπης διαβάαντες Πο-
 λανίαν τε καὶ Σαρματίαν ᾤκησαν, ἢ Σαρμάται δὴ ἐπὶ τάδε
 5 τοῦ Ἰστροῦ γενόμενοι τὴν τε Μυσίαν καὶ Τριβαλλῶν χώραν
 καὶ δὴ καὶ Ἰλλυριῶν τῶν πρὸς τὸν Ἴόνιον ἄχρι δὴ Ἑνετῶν
 ᾤκησαν, οὔτε ἄλλου τινὸς ἐπυθόμην τῶν παλαιότερων διε- D
 ξιόντος, οὔτ' ἂν ἔχοιμι πάντη ὡς ἀληθῆ διασημῆσθαι.

Ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ Σκύθας τοὺς νομάδας, ὃ δὴ γένος μέ-
 10 γιστόν τε καὶ ἰσχυρόν καὶ γενναιότατόν ἐστιν, οἶον οὐδενὶ
 τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐθνῶν παραβάλλειν, ἂν μὴ πολλαχῆ
 ἀνὰ τὴν οἰκουμένην κατὰ τε Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην ἐσκεδασμέ-
 νον ἄλλη τε τῆς αὐτῶν βασιλείας ᾤκίσθη, ὡς τῆ ἐπιδρομῇ τὰ
 πολλὰ χρησάμενον· ἢ δὴ χώρα ἠρέσκετο, ταύτῃ ἐναπολει-
 15 φθὲν ᾤκησεν. εἰ μὲν οὖν εὐφρόνει κατὰ τάδε, τὴν αὐτὴν
 ἐνοικοῦν χώραν, καὶ ὅφ' ἐνὶ γένειτο βασιλεῖ, οὐδένες οἱ τῶν
 ἐν τῇ οἰκουμένῃ ἐνίσταντο ἂν, ὥστε μὴ συνομολογεῖν αὐτῷ. P. 72
 νῦν δὲ ἀπανταχῆ τῆς Ἀσίας ἐπινεμόμενον καὶ ἐν τῇ Εὐρώ-
 πῃ, ἐπὶ τῇ Θράκῃ τε καὶ ἐπὶ τὸν Βόσπορον ἐνοικοῦν, ἀπό-
 20 κισται τῆς σφῶν αὐτῶν βασιλείας τῆς ἐς τὸ Οὐρδάν. οἱ μὲν
 οὖν ἐς τὸν Βόσπορον τὴν ταύτῃ χώραν ἐπινεμόμενοι καὶ τὴν
 ὄμορον λεηλατοῦντες, τὴν τε Τζαρκάσων καὶ Μιγκρηλίων καὶ

14. ταύτῃ τῇ ἐναπ. P

et utri alterorum regionem teneant, Illyriine in istam Europae par-
 tem recedentes Poloniam et Sarmatiam incoluerint, an Sarmatae ad
 haec Istri loca adeuntes Mysiam et Triballorum Illyriorumque regio-
 nem, qua versus Ionium patet usque ad Venetos, inhabitarint, neque
 quenquam audiui veterum commemorantem, nec ipse possum ea quam
 verissime explicare.

Redeo nunc ad Scythas nomades; quae gens numero fortitudine,
 necnon generositate, si comparationem facere libuerit, facile omnibus
 per orbem gentibus superior est, nisi quod per Asiam et Europam
 dispersa et nunc in alia regione a regno remota habitat, ut quae in-
 cursionibus faciendis invigilet, et in ea regione morari, quae forte
 arriserit, in animum inducat. si ea gens concordiam inter se cele-
 braret, unamque regionem regemque amplecterentur, non arbitror
 aliquam gentem in toto orbe adeo ferocem esse viribus, quae Scythis
 bellum indicare auderet. nunc autem cum undique per Asiam et Eu-
 ropam, necnon per Thraciam usque ad Bosphorum dissipati habitent,
 quam longissime a sua regia submoti cernuntur. qui regionem, quae
 se ad Bosphorum pandit tenent, finitimis Tzarcasis et Mincrelis Sar-
 maticisque multa negotia facessunt praedis agendis. abducentes igitur

Σαρματιῶν, καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀγόμενοι ἐπὶ τὸν Βό-
 σπορον, ἐπὶ Καρέαν πόλιν καὶ ἐς τὴν Μαιώτιδα καλουμένην
 λίμνην ἀπάγοντες, ὀλίγου τε αὐτὰ ἀποδιδόμενοι τοῖς τε Ἐνε-
 τῶν καὶ Ἰανύων ἐμπόροις, οὕτω δὴ βιοτεύουσι. Σκύθαι δὲ
 Βοί ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐπὶ ἀμαξῶν τε καὶ ὑποζυγίων τὸν βίον ποι- 5
 V. 57 οὔμενοι, γάλακτι τὰ πολλὰ ἵππων τε καὶ τὰ κρέα διαχρώμε-
 νοι, οὔτε σίτω οὔτε κριθῇ καταφανεῖς εἰσὶ διαχρώμενοι, με-
 λίνῃ δὲ τὸ πλεόν καὶ συκάλῃ, λιναῖς τε ἐσθῆτας φοροῦντες
 ἐς τὸν τῶν λίθων ὄλβον εὐδαιμονέστατοι καὶ πλουσιώτατοι
 νομίζονται. τόξοις δὲ χρῶνται, τὸ σῦμπαν εἰπεῖν, καὶ ξίφεσι 10
 βαρβαρικοῖς, καὶ θυρεοῖς τοῖς τῶν Λακῶν παραπλησίοις, πύλοις
 δὲ τὰ πολλὰ χρώμενοι, οὔτε ἤ περὶ Σαρματίαν οἰκοῦντες, οὔτε
 ἱματίοις ἀπὸ ἐρίων, ὅτι μὴ λινοῖς νομίζουσι. διήκει δὲ ἡ
 ἀγορὰ τούτων τῶν Σκυθῶν καὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως ἐπὶ
 ὁδὸν πεντεκαίδεκα ἡμερῶν, ὥστε ἐπινέμεσθαι τὴν χώραν ἐς 15
 τὸ ἐπιτηδειότατον σφίσι καταστάντες, καὶ καὶ ὀλίγους διε-
 C σκεδασμένοι, ἀφ' ἑκατέρου πλαγίου καθιστάμενοι ἐφ' ἑνός·
 τὴν τε ἀγορὰν ποιοῦνται ἐπὶ μήκιστον, καὶ διανέμονται τὴν
 χώραν, τοῖς ὑποζυγίοις ἄφθονον παρεχόμενοι, καὶ αὐτοί τε ἐς
 τάξιν τὴν ἀρίστην ὑπὸ σφῶν νομιζομένην καθιστάμενοι. κατ' 20
 αὐτὸν δὲ μόνον τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ταύτῃ ἀρίστους ἐπὶ κύ-
 κλους καταστάντες, καὶ περιόδους ποιούμενοι, βασιλεία τε πα-

2. Καρέαν R

3. ἀποδόμενοι P

12. ἤ] ἡ οἶ?

inde mancipia plurima pergunt ad Bosphorum et ad urbem Caream.
 postea agentes mancipia ad Maeotim paludem, ea parvo aere vendunt
 Venetorum et Ianuensium mercatoribus. hunc vitae modum tenent.
 at Scythae, qui morantur in Agora, plaustris et iumentis vehuntur.
 lacte plerumque, etiam equina carne victitant. nec frumenti nec hor-
 dei usus apud hos, quod sciam, frequentatur: verum utuntur panico
 et ficis. chlaenis sive lineis vestibus vestiuntur. quantum ad mar-
 garitas lapidesque pretiosos pertinet, felicissimi et ditissimi censentur.
 sagittae eorum, necnon gladii barbariem redolent. scuta habent
 qualia gestant Daci. pileis autem plerumque utuntur, neque * * * *
 * * * * qua attingunt Sarmatiam: neque vestitus ipsis est ex filis
 contextus, verum ovium vellera induunt. Agora Scytharum magnique
 eorum regis patet itinere quindecim dierum. itaque regione fruuntur,
 qua ipsis commodissimum visum fuerit. quidam numero pauci,
 dispersi ab utroque latere unum habentes ducem, Agoramque faciunt
 longissimam et regionem depascunt, iumentis larga praebentes pabula.
 reliqui in eum ordinem rediguntur, qui penes ipsos optimus esse creditur.
 nam regem solum regni que proceres circulo circumdant; munimenta que facientes, regiam sedem regi praebent ex ligneis compa-

ρέχουσι τῷ βασιλεῖ ἀπὸ ξύλων κατεσκευασμένα. ἐπιδιελόμε-
νοι δὲ εἰς μοίρας ταύτην σύμπασαν τὴν ἀγορὰν, ἄρχοντάς τε
ἐφιστάσι τούτων, καὶ ἐπειδὴν παραγγέλη βασιλεὺς, χωροῦσιν
ἐφ' ὃ τι ἂν γένηται χρεία.

5 Τότε μὲν οὖν ὡς ἐστρατεύετο Τεμήρης ἐλαύνων τὸν τῆς
Ἀσίας στρατὸν, καὶ ἐπύθοντο ἐπὶ σφᾶς στρατευόμενον, βασι- D
λεὺς μέντοι τὴν τε ἀγορὰν σύμπασαν ἐς στρατὸν ποιησάμε-
νος ἐστρατοπεδεύετο, ἐπὶ πολλοὺς τὸ βάρος ποιησάμενος. καὶ
αὐτὸς μὲν ταύτῃ ταξάμενος ἴετο ὁμόσε ἐπὶ τοὺς πολεμίους,
10 μοῖραν δὲ προέπεμψε τὴν πάροδον καταληψομένους, ἧ ἔμελλε
διαπορεύεσθαι Τεμήρης ὁ βασιλεὺς, καὶ διακωλύσαι ἐκέλευεν
ὅποι δύναίτο ὡς κράτιστα μαχόμενος τῷ Τεμήρη. οὗτος μὲν
δὴ παραλαβὼν τὴν μεθ' ἑαυτοῦ μοῖραν· Τεμήρης δὲ ὡς
ἐπήγει τὸν στρατὸν, εὐθὺ Τανάϊδος ἐπορεύετο, ἐν δεξιᾷ ἔχων
15 τὸν Καύκασον. ἐπεὶ δὲ εἰσέβαλεν ἐς τὴν Σκυθικὴν, εὗρε τοὺς
Σκύθας ἐστρατοπεδευμένους. καὶ ὡς ἦσθοντο ἐπιόντα, πα- P. 73
ρετάσσοντο ὡς ἐς μάχην. καὶ αὐτὸς τε ἀντιπαρετάσσειτο,
καὶ μάχην μὲν τινα ἐποίησαντο ἐν τῇ παρόδῳ, καὶ οὐδὲν
πλέον ἔσχε Τεμήρης ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ. μετὰ δέ, ὡς ἐπην-
20 λίσατο, τῇ ὑστεραίᾳ αὐθις παρετάσσειτο, καὶ ἔμαχέσαντο καὶ
ἐξεκρούσαντο αὐτόν, ὥστε μηδ' ὀπωσοῦν ἐξεῖναι αὐτὸν παριέ-
ναι εἶσω καὶ ἐσβάλλειν ἐς τὴν χώραν. καὶ αὐτοῦ τε διέ-

8. βάθος?

gibus praeparatam. deinde partientes Agoram hanc universam in
quasdam partes, singulis magistratus seu duces praeficiunt; et quando
imperaverit rex, confestim omnes advolant imperata facturi.

Ea igitur tempestate cum Temires ductaret Asiae exercitum, Scy-
thaeque intelligerent eum adversum se hostiliter proficisci, rex uni-
versa Agora in exercitum allecta, imponens onera plaustis, propriis
viribus hosti obviam procedebat. exercitus partem praemisit ad prae-
occupandas angustias montium, qua traducturus exercitum Temires
erat. hos iussit fortiter resistere hostibus, eos aditu prohibentes.
qui dicto audientes fuere. Temires accedens exercitum recta versus
Tanaim movebat, a dextra habens montem Caucasum. ubi autem
irruit in Scythiam, deprehendit Scythas castrametatos esse. qui ut
acceperunt adventum Temiris, aciem instruunt, praelii copiam facturi.
ipse quoque Temires suos in aciem educebat. tandem in angustiiis
commisere praelium: non tamen vicit Scythas Temires, verum pro-
pemodum aequo Marte est pugnatum. dehinc cum receptui cecinis-
sent, die postero iterum ad praelium accingebantur. adeo autem
fortiter dimicarunt Scythae ut pellerent Temirem, planeque ut de-
speraret se in ipsorum regionem intrare posse. clades maxima ibi

φθειρε τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ οὐκ ὀλίγους ὑπὸ τῶν Σκυθῶν. μετὰ δέ, ὡς οὐχ οἷός τε ἐγένετο εἶσω παρελθεῖν διακωλυόμενος, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν καὶ ἀνεχώρει ἐπ' οἴκου. Β τοῦ δὲ ἐπιγινόμενου θέρους στρατιὰν ὡς μεγίστην συλλέξας, καὶ ἐπὶ Αἴγυπτον ἐν νῶ ἔχων στρατεύεσθαι, μετὰ δὲ συστρέψας, ἤλαυνεν αὐθις ἐπὶ Σκίθας, σταθμούς ἐλαύνων ὡς μεγίστους. καὶ ἔφθη τε δὴ ἐσβαλὼν ἐς τὴν Σκυθικὴν, καὶ συνέμιξε μοῖρα τινὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἔφοδον ἐπειγομένους, καὶ συμβαλὼν αὐτῇ ἐτρέψατο. οὐ μέντοι γε ἀπεγένετο, ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου, ἐν ταύτῃ τῇ συμβολῇ. οἱ γὰρ δὴ Σκύθαι μέγιστον δὴ τοῦτο ἔχουσιν ἀγαθόν· ἐν τῇ τροπῇ συστρεφόμενοι αὐθις ἐλαύνουσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, οὐδέν τι κατὰ τὴν τροπὴν χαλεπὸν ὑφιστάμενοι. μετὰ δέ, ὡς ἐπὶ τὸν βασιλέα C Σκυθῶν ἤλασε, παρετάξατό τε εἰς μάχην, καὶ οἱ Σκύθαι νυκτὸς ἀπεχώρουσαν ὡσεὶ σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ὡς δὲ 15 ἐπῆει Τεμήρης διημερεύων ἐπήλαυσε νυκτός, αὐθις ἀπεχώρουσαν οἱ Σκύθαι, ὥστε δὴ ταῦτα ποιούμενος ἔκαμνε τῷ Τεμήρηι ὁ στρατός, καὶ προεκαλεῖτο ἐς μάχην τῶν Σκυθῶν βασιλέα. μετὰ δὲ ταῦτα στρατοπεδευσάμενος ἐς τὴν ὑστεραίαν παρετάξατο κατὰ ἴλας. Τεμήρης δὲ παρετάσσειτο ἐπὶ πολὺ 20

9. αὐτῶν?

Temiris exercitui illata est a Scythis. deinde cum non posset superare angustias, exercitum abduxit et domum reversus est. aestate autem insequenti conscribens exercitum quam potuit maximum, bello petere Aegyptum statuit. postea inuito consilio transversis itineribus peragens cursus quam maximos, omnem belli tempestatem in Scythas denuo vertit. et quidem sua celeritate Scythas praeveniens Scythiam ingressus est; et dimicans cum iis qui ad angustias tutandas prope- rabant, eos vertere coegit: neque id flagitium militiae ducitur. ita habent mores. Scythae namque maximam istam commoditatem habent, ut in fugam se convertere possint praeliumque cum hoste reintegrare, nihil interim periculi in fuga sustinentes. deinde cum Scytharum regem infesto animo peteret, longius progressus est, et ad praelium suos instruebat. Scythae eludentes Temiris consilium, nocturno itinere profecti sunt a castris eius stadiis circiter centum et viginti. horum vestigia toto die secutus Temires, tandem eos assecutus est. quemadmodum igitur antea, sic et nunc noctu discedunt Scythae. itaque insequendi studio graviter affligebatur Temiris exercitus. hinc motus Temires Scytharum regem ad praelium provocat. Scythae castra locantes eo die qui sequebatur, ordines explicant aciemque contra Temirem dirigunt, in turmas collecti. Temires et ipse suos in aciem educit: aciem mediam occupat ipse. in dextro cornu Chaidarem cum Massagetis ponit. in sinistro cornu filium

τὸ βάθος, ἔχων ἐπὶ τὸ δεξιὸν Χαϊδάρην σὺν τοῖς Μασαγέ-
 ταις, ἐπὶ δὲ τὸ εὐώνυμον τὸν παῖδα αὐτοῦ Σαχροῦχον σὺν
 τοῖς Πέρσαις τε καὶ Ἀσσυρίοις, καὶ Χαταΐων ὅσοι εἶποντο. D
 ἐπεὶ δὲ συνέμισγον ἀλλήλοις τὰ στρατεύματα, καὶ ἐμάχοντο.
 5 μάχης δὲ καρτερᾶς γενομένης οὐδὲν τι πλέον ἔσχον οἱ Σκύ-
 θαι. μετὰ δέ, ὡς ὠσάμενοι εἶχοντο τοῦ ἔργου ἐντονώτερον
 οἱ Σκύθαι, οὐδ' ὡς ἐτρέψαντο τὸν Τεμήρεω στρατὸν, ἀπε-
 τράποντο, καὶ ἀπέβαλον ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ οὐκ ὀλίγους. καὶ
 ἔπεσον ἀπὸ τοῦ στρατοῦ τῶν Περσῶν οὐκ ὀλίγοι. ὕστερον
 10 μέντοι, ὡς οὐδὲν ἔπρασον Σκύθαι μαχόμενοι τῷ Τεμήρεω
 στρατῷ, ἤλανον ἐς τὸ πρόσω ἐχόμενοι, ὡς ἐντὸς τῆς χώρας P. 74
 τοὺς πολεμίους ἀποληψόμενοι. ὁ μέντοι Τεμήρης συστραφεὶς
 ἤλανέ τε αὐτὸς τὰ ἔμπαλιν γινόμενος, καὶ πως ἔφθη ἐς τὸν
 Τανάιν ἀφικόμενος. μετὰ δὲ ταῦτα ἐς τὴν Ἰβηρίαν τὴν ἐν
 15 τῇ Ἀσίᾳ ἀφικόμενος ἀπεχώρει διὰ τῆς Κολχίδος, τὸν Φᾶσιν
 αὐτοῦ διαβάς ποταμόν, τὸν ἀπὸ Κανκάσου ῥέοντα ἐπὶ Εὐ-
 ξεινον πόντον. ἐσβαλὼν δὲ ἐς τὴν Ἀρμενίων χώραν ἀπήλα-
 νεν ἐπὶ Χερῖης. ἀπεπράγη δὲ οὕτω αὐτοῦ τὸ στρατεύμα ἐς
 τὴν ἐπὶ Σκύθαις ταύτην ἔλασιν. τῷ δὲ τρίτῳ ἔτει παρα-
 20 σκευασάμενοι οἱ Σκύθαι ὡς ἀμυνόμενοι βασιλέα Τεμέρη,
 ἤλασαν τε καὶ ἐπέδραμον χώραν τὴν ὑπὲρ τοὺς Ἀσσυρίους.
 ἐπρεσβεύετο μὲν οὖν ὕστερον περὶ σπονδῶν πρὸς τε τὸν βα-

7. καὶ οὐδ'?

18. ἐπεπράγει?

19. ταύτης P

suum Saruchum curare iubet. hinc additi sunt Persae Assyrii et Chatagii, quotquot militantem Temirem sequebantur. cum iam utrinque satis instructi exercitus concurrissent, tandem vehementi praelio commisso Scythae nequaquam victoria politi sunt. proinde quasi vi propulsaturi hostem, cooriuntur in Temiris exercitum. cum autem ne sic quidem coepta succederent, fugam ineunt, plurimis in eo praelio desideratis. Persae quoque non pauci ceciderunt. postea cum praeliando nihil efficerent contra Temiris exercitum, circumducere parant hostes, ut eos intra regionem concludant. verum Temires cognitis Scytharum insidiis sententiam mutavit, atque ex infesta regione copias ducere instituit, priorque ad Tanaim pervenit. postea in Iberiam Asiae delatus iter per Colchiden intendit, transito fluvio Phaside, qui ex Caucasio monte fluens vadit in Euxinum pontum. tandem cum attigisset Armeniam, maturato itinere Cheriam venit. exercitus vero, quem armatum in Scythas moverat, graviter afflictus est. anno abhinc tertio Scythae ad arma convolant, et ulturi temeritatem Temiris impetum dederunt in regionem quae supra Assyrios colitur. Temires rei acerbitate coactus legatos misit qui peterent pacem. promittebat rex Temires, si pax daretur et in foedus reciperetur, se af-

σιλέα τοῦ Ὀδίου καὶ πρὸς σύμπασαν τὴν ἀγοράν, ἐπιγαμίαν τε ὑπισχνούμενος, καὶ σπονδὰς τε ἐποιήσαντο ἐφ' ᾧ ξένους τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις.

Ὡς δὲ τὰ πρὸς τοὺς Σκύθας καθίστη, ἤλανθεν ἐπὶ Συρίαν κοίλην. ἐλάσας δὲ ἐπὶ Δαμασκὸν τὴν τε πόλιν ἐπολιόρ-5
κει, καὶ μηχανὰς προσφέρων τῷ τείχει εἰλέ τε κατὰ κράτος τὴν πόλιν καὶ ἠνδραποδίσατο, πόλιν μεγίστην δὴ τότε οὖσαν καὶ εὐδαιμονεστάτην, καμήλους τε ἐντεῦθεν ἀπήγαγεν ἐς ὀκιακισχιλίους τὰς πάσας. ὄλβον δὲ μέγιστον ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ληισάμενος ἀπήλανθεν ὀπίσω ἐπ' οἴκου, λείαν τε πολλὴν καὶ 10
εὐδαίμονα ἀγόμενος. ἐπρεσβεύετο μέντοι καὶ πρὸς τὸν τῆς C Μέμφιος βασιλέα, Σουλδάνον οὕτω δὲ ἐξόχως καλούμενον, καὶ ἠξίου κοίλης Συρίας ὑποχωρῆσαι οἱ, ὥστε ἐς σπονδὰς τε ἵ-
ναι αὐτῷ καὶ εἰρήνην ἐπὶ τούτῳ ποιῆσθαι. ὡς δὲ προπέμ-
ποντι οὐ προεχώρει, ἤδη παρασκευασάμενος, ἐλών τε καὶ 15
ἀνδραποδισάμενος τὴν Δαμασκὸν πόλιν εὐδαίμονα, ἀπεχώρει δι' αἰτίαν ἣν τινα ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου ἰὼν σημανῶ.

Ὁ δὲ τῆς Μέμφιος βασιλεὺς χώρας τε ἄρχει οὐκ ὀλίγης καὶ εὐδαίμονος. ἀπὸ Ἀράβων ἀρξάμενος Συρίαν τε κοίλην καὶ Παλαιστίνην καὶ σύμπασαν δὴ Αἴγυπτον ὑφ' αὐτῷ ἔχει. 20
βασιλεὺς δὲ καθίσταται τῆς Μέμφιος καὶ τῆς ἀρχῆς τῆσδε τρόπῳ τοιῷδε. ὅσοι τῶν ἀνδραπόδων ἀρετῆς τι μεταποιοῦν-

2. ὦν P

finitatem iuncturum cum rege Odieo et cum universa Scytharum Agora. foedus ergo ictum est, quo iubebantur esse amici hospitesque inter se.

Compositis rebus in hunc modum Scythicis, Coelesyriam subigere aggressus est. adortus est Damascus, eamque urbem obsidione artavit. admovens deinde muro machinas bellicas, captam vi foede diripuit, cum fuisset urbs maxima et felicissima opibus. hinc abduxit octo milia camelorum. raptis opibus plurimis ex ea urbe, praeda multa et diviti oneratus, domum remeavit. legatos quoque dimisit ad Soldanum regem Memphis, cum huiusmodi mandatis, regem Temirem postulare ut sibi tradat Coelesyriam: quod si fecerit, bellum pace se mutaturum. ut ista legatio irrita fuit, armata manu cepit et diripuit Damascus, urbem opibus vigentem. tandem discessit ea de causa quam infra trademus.

Rex Memphiticus regioni imperat amplissimae: ab Arabibus incipiens Coelesyriam, Palaestinam, nec tamen universam, et Aegyptum suo imperio moderatur. ascendit autem ad hoc insigne decus Memphitici regni tali ex causa. quotusquisque de mancipiorum grege in ista regione virtuti adhaeret, a rege in militum ordinem transfertur.

ται ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ὑπὸ βασιλέως καθίστανται ἐς τοὺς D
 στρατιώτας. εἰσὶ δὲ οὗτοι δορυφοροῦντες βασιλέα, ἀμφὶ
 τοὺς δισμυρίους, Μαμαλοῦκιδες καλούμενοι. ἀπὸ τούτων δὲ
 ὅσοι ἐπίσημοι ἐπὶ τὸ κατεργάζεσθαι ὄτιοῦν τῶν ὑπὸ βασι-
 5 λέως τεταγμένων, οὗτοι ἐς τὰς ἀρχὰς κατὰ βραχὺ καθιστά- V. 59
 μένοι ἐπὶ μεῖζον χωροῦσι τύχης ἅμα καὶ πὶ βασιλέως, καὶ ἐς
 τὰ πρῶτα τιμῆς ἀξιούμενοι ἐπὶ τοὺς καλουμένους Μελικαμη-
 ράδας καθίστανται, ἀφ' ὧν δὴ τῆς χώρας ἐπ' αὐτὴν ἤδη
 χωροῦσι τὴν βασιλέως χώραν, καὶ ἐπὶ τὴν τῆς Μέμφιος
 10 ἀρχὴν καὶ συμπάσης τῆς τε Αἰγύπτου Ἀραβίας τε καὶ Πα-
 λαιστίνης καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν, ὅσαι ὑπὸ τούτῳ τῷ βασιλεῖ
 τάττονται. Μελικαμηράδες εἰσὶν ἀρχαὶ ἐς τὰς πόλεις τὰς P. 75
 ὑπὸ τήνδε τὴν βασιλείαν ἐπισήμους, ἀρχοντες καθιστάμενοι
 ὑπὸ βασιλέως. τὴν δὲ πόλιν ταύτην τῆς Μέμφιος μεγίστην
 15 δὴ πασῶν τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην πόλεων ἔστε τὴν ἄλλην
 εὐδαιμονίαν καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων. ὅ τε γὰρ περιβόλος
 ταύτης τῆς χώρας ἐς ἑπτακοσίους μάλιστα σταδίους διήκων.
 εὐνομεῖται δὲ κάλλιστα πασῶν δὴ ὧν ἡμεῖς ἴσμεν πόλεων.
 οἰκίας δὲ ἔχειν κάλλιστας λέγεται ἐς τὰς πενήκοντα μυριά-
 20 δας. ῥεῖ δὲ διὰ μέσης τῆς πόλεως Νεῖλος ποταμὸς, κράτι-
 στον ὕδωρ παρεχόμενος, ῥέων ἀπὸ Ἀργυροῦ ὄρους. Αἰγυ-
 πτον δὲ σύμπασαν ἀρδεύει ἐς τὰ κάλλιστα κατὰ τὰς διώρου-
 χας ὑπὸ τῶν ἑκασταχῆ χωρῶν κατεσκευασμένων, ὥστε τὴν

hi deinde regis satellites habentur, numero bis mille, et Mamaluki-
 des nominantur. ex illorum numero quotquot peregrini sunt, ad regis
 officia perficienda ordinantur. hi paulatim etiam ad magistratus di-
 gnitatem ascendentes meliorem tandem assequuntur fortunam, et a
 rege in maximo honore habiti praeficiuntur iis qui Melicamaridae
 nuncupantur. ex quorum regione illico perveniant ad regionem re-
 gis et ad Memphiticum regnum et ad imperium Aegypti Asiaeque,
 necnon ad alios magistratus, qui sub isto rege sunt. Melicamaridae
 sunt principes viri, qui a rege creati praeficiuntur insignioribus op-
 pidis. urbs Memphis (quae et Alcairum) magnitudine hominumque
 multitudine totius orbis urbes facile exuperat. urbis eius ambitus
 amplectitur septingenta stadia. nec novi urbem quae melioribus gu-
 bernetur legibus. quinquaginta myriades pulcherrimarum domorum
 habet. urbem mediam intersecat Nilus fluvius, aquam optimam et
 saluberrimam ministrans, ex monte Argyro scaturiens. universam
 Aegypti regionem pulcherrime rigat, fossis, quae singulis locis fiunt,
 admissus. hinc terra ea ubique commodissime humectari potest. re-
 ligionem istam tenent Monothelitae et Iacobitae, gentes haud exiguae.

Β χώραν ἀρδεύειν ἐπιτηδείως ἔχειν. οἰκοῦσι δὲ ταύτην τὴν
 χώραν Μονοθελῆται καὶ Ἰακωβῖται, ἔθνη τε οὐκ ὀλίγα, καὶ
 τῶν ἐς τὴν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ θρησκείαν τελούντων τε καὶ
 φρονοῦντων ἄλλων ἄλλη, οὔτε κατὰ τοὺς Ῥωμαίους οὔτε
 κατὰ τὰ Ἕλλησι δεδογμένα ἐς τὴν θρησκείαν φρονοῦντες. 5
 ἀλλ' ὅσοι μὲν εἰσιν Ἀρμένιοι πλεῖστοι ἀνὰ τὴν χώραν ταύ-
 την, Μονοθελῆται δὴ καὶ Ἰακωβῖται καὶ Μανιχαῖοι πάμπολ-
 λοι. διήκει δὲ ἡ χώρα τοῦ τῆς Μέμφιος βασιλέως ἀπὸ Λι-
 βύης ἔστε πόλιν Χαλεπίην οὕτω καλουμένην κατὰ τὴν Ἀσίαν·
 νομίζεται δ' οὗτος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τε τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐθνῶν 10
 καὶ ὑπὸ τῶν τῆς Λιβύης καὶ δὴ καὶ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ
 ἄρχιερέως τε τὰ ἐς τὴν θρησκείαν αὐτῶν καὶ τὰ ἐς τοὺς νό-
 μους τοῦ Μεχμέτεω, παμπόλλων αὐτοῦ ταύτῃ διδασκομένων
 τοὺς τῆς θρησκείας αὐτονόμους, καὶ ὡς ἀπὸ τῶν παλαιοτέ-
 ρων ἄρχιερέως τε ἐνομίσθη, καὶ γράμμασι τοῖς τούτων ἀπο- 15
 δείκνυσθαι ἀκριβέστατα δὴ τὸν τοῦ Μεχμέτεω νόμον. τὸν
 δὲ τάφον Ἰησοῦ κατὰ τὴν Παλαιστίνην κατέχοντες μέγα τε
 ἀποφέρονται κέρδος, καὶ ἄρχοντες μέγιστοι δὴ τοῦ βασιλέως
 οἴκου ἐς φυλακὴν τοῦ σήματος καθίστανται. διήκει δὲ Αἴ-
 γυπιος ἀπὸ Τύρου τῆς Ἀλεξανδρείας ἔστε Ἰουραϊάν χώραν, 20
 ἐπὶ σταδίους μάλιστα πη ὁ δὲ Νεῖλος ὁ τῆς Αἰγύ-
 πτου ποταμὸς ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν πρὸς Βορρᾶν ἄνεμον κατὰ
 Ἀλεξανδρείαν τῆς Αἰγύπτου. ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ Παλαι-

1. ἄρδεν R

religionem quidem Iesu filii dei se tenere dicunt: at plurimum ipsi
 inter sese dissentiunt. nec consensum praestant in religionis negotio
 vel Graecis vel Romanis. plurimi Armeni in regione ista etiam Mo-
 nothelitae et Iacobitae, necnon plurimi Manichaei habitant. exten-
 ditur autem Memphitici regis regio a Libya usque ad Chalepian ur-
 bem Asiae. plurimae in Asia et Africa Europaque gentes veneran-
 tur istum regem ut sacerdotem in iis quae ad religionem et Mech-
 metis legem spectant. plurimi namque isthic haerent qui operam
 dant Mechmetis legibus discendis. etiam ab antiquis sacerdos habi-
 tus est, ut qui eius gentis litteris Mechmetis leges acutissime expla-
 nare posset. sepulcrum Iesu sub potestate istius regis in Palaestina
 situm est, unde plurimum lucri ei accedit. custodiae huius sepulcri
 viri de familia regis illustrissimi destinantur. extendit se Aegyptus
 ab Alexandria et Tyro usque in Ituream regionem stadiis maxime 88.
 Nilus autem fluvius Aegypti exhauritur in mare versus Boream ven-
 tum, iuxta Alexandriam Aegypti. hinc incipit Palaestina, tendens us-
 que ad Coelesyriam. in hac regione Iesu celebratur sepulcrum, si-

στήνη διήκουσα ἔστε ἐπὶ κοίλην Συρίαν. ἐν ταύτῃ δέ ἐστι
 τὸ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ σῆμα, κατὰ τὴν Ἱεροσολύμων πόλιν, ἣ δ
 δὴ κατέσκαπται. καὶ αὗται μὲν παράλιαι χῶραι • κοίλη δὲ
 Συρία διήκει ἐπὶ Ἀραβίαν ἐπὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν τῷ
 5 πρὸς ἕω ἰόντι. διαβάντι δὲ τὴν θάλασσαν ψάμμος τε δέχε-
 ται αὐτοῦ ταύτῃ διαπορευομένων ἐπὶ τὸ σῆμα τοῦ Μεχμέ-
 τεω. αὕτη δὲ ἡ χώρα βασιλέως τῆς Μέμφιος οὔσα, πρὸς
 δὲ καὶ ἡ Φοινίκη. δύναμις δέ ἐστι τῷ βασιλεῖ τῷδε κατὰ
 θάλασσαν ἀξιόχρεως, ἔνθα δὴ ἐφίσταται Σάμος • πλοῖα τε
 10 καὶ τριήρεις ἐκ ταύτης κατασκευάζει. Κύπρον τε ὑπηγά-
 γετο, καὶ ἐπὶ Ῥόδον καὶ Κύπρον πέμψαι τὰ τε πλοῖα καὶ
 στρατὸν σὺν αὐτοῖς. διαπλεύσας δὲ τὴν τε πόλιν ἐπολιόρκει,
 καὶ τὴν νῆσον ληισάμενος προσέβαλέ τε τῷ τείχει ἐπὶ ἡμέρας P. 76
 ἱκανάς • καὶ ὡς οὐδὲν προυχῶρει ἢ τῆς πόλεως αἴρεις, ἀπε-
 15 χῶρησεν ἐπ' οἶκον. τὴν μέντοι Κύπρον ὑπηγάγετο, καὶ τὸν τε
 βασιλέα Κύπρου ἄγοντα ᾤχετο • ἀφ' οὗ δῆτα χρόνον φόρον
 τε ἀπάγει ἢ Κύπρος τῷδε τῷ βασιλεῖ. δοκεῖ δὲ ἡ νῆσος
 αὕτη ὑπὸ τόνδε γενέσθαι τὸν βασιλέα τὸ παλαιόν. Κελτοὶ V. 60
 δὲ ὡς ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ σῆμα, δουλωσά-
 20 μενοι τὴν τε νῆσον ταύτην ὑπηγάγοντο σφίσι, στόλον ἐπαγό-
 μενοι καὶ δύναμιν ἀξιόχρεων. ἣ καὶ Ἐνετοὶ Ἀμαρίην πόλιν
 εὐδαίμονα χειρωσάμενοι ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον διακατεῖχον,
 ὀρηγήτριον τῆς πρὸς Αἴγυπτον ἐμπορίας αὐτῶν. καὶ τὸ ἐν-

10. ἐκ ταύτης κατασκευάζει om nonnulli libri

17. ἐπάγει P

tum in urbe Hierusalem, quae devastata est cum maritimis regionibus. Coelesyria panditur in Arabiam usque ad mare rubrum, versus Orientem iter facienti. transeuntem id mare excipit arenae vastitas, quae superanda est petentibus sepulcrum Mechemtis. haec est regio Memphitici regis, cui additur et Phoenicia. est huic regi in mari quoque maxima potentia. Samus ei suppeditat naves et triremes. Cyprum subegit. naves mittens cum militibus adversus Rhodum et Cyprum, urbem obsidione afflixit. actis autem praedis ex insula plurimis, aliquot diebus oppugnationi intentus fuit; quae cum parum succederet, abducto exercitu domum reversus est. Cyprum quidem suo imperio adiunxit, capto eius rege; et ex eo tempore Cyprus Memphitico regi tributum solvit. quin iam olim istam insulam huic regi paruisse arbitror. verum Galli ut accesserunt ad Iesu dei sepulcrum, insulam eam in servitutem redactam cepere, classem parantes magnam viresque haud contemnendas. eo modo et Veneti Amariam urbem opulentam occupantes diu eam tenuere, ut portum ad Aegyptiacas merces commodissimum. hinc successione longa reges Gallo-

τεῦθεν ἀπὸ Κελτῶν βασιλεῖς διαγενόμενοι βασιλεύουσιν ἐν Βταύτῃ τῇ νήσῳ. νέμονται μέντοι καὶ οἱ Ἄραβες μέρος τι τῆς νήσου ταύτης καὶ πόλιν Φαμαγούστην καλουμένην. τῷ μὲν οὖν βασιλεῖ Μέμφιός τε καὶ Αἰγύπτου πόλεμος τέ ἐστι πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀραβίᾳ καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Λιβύης, 5 διαφερομένους περὶ γῆς ὄρων, μαχουσαμένῳ τὰ τε ἄλλα καὶ δὴ Χαλέπιον δὲ πόλις αὐτῷ ἐν τῇ Ἀσίᾳ μεγάλη τε καὶ εὐδαίμων, καὶ ἐμπορίαν παρεχομένη τῆς τε Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου καὶ Ἀραβίας. ἵππους δὲ ἐκφέρει ἡ χώρα αὕτη γενναίους. δοκεῖ δὲ καὶ ἡ τε Αἴγυπτος καὶ ἡ πρὸς Λιβύην 10 χώρα φέρειν ἵππους τε ἀγαθοὺς καὶ καμῆλους.

Τὴν μέντοι Χαλεπὴν πόλιν Τεμήρης, ὅτε δὴ καὶ ἐπὶ C Δαμασκὸν ἐστρατεύετο, ὑπηγάγετο. καὶ κοίλης Συρίας οὐκ ὀλίγην χώραν καταστρεψάμενος ἀπεχώρει δι' αἰτίαν τήνδε. ὁ γὰρ δὴ τῆς Καταγίης βασιλεὺς τῶν ἐννέα καλούμενος (οὗ- 15 τος δ' ἂν καὶ ὁ τῆς Ἰνδίας βασιλεὺς) διαβὰς τὸν Ἀράξην τὴν τε χώραν ἐπέδραμε τοῦ Τεμήρεω, καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀπάγων ᾗχετο αὐθις ἐπ' οἶκον ἀποχωρῶν. ἤγαγε δὲ στρατόν, ἧ λέγεται, ἐς τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδας. Τεμήρης δὲ ὡς ἤλαυνε τὴν ταχίστην, τῆς μὲν χώρας 20 ὑφιέμενος, τῷ δὲ τείχει ἐπειγόμενος διαφυλάξαι ὅσα τε ἦν αὐτῷ ὁμοροῦντα τὴν Χαταΐων χώραν, καὶ ἐν τῇ Περσῶν αἰθις καὶ Καμυδίων ἀρχῇ οὐκ ἔφθη καταλαβὼν τὸν βασιλέα.

16. ἦν?

rum isti insulae praesumere. etiam Arabes huius insulae partem tenent, necnon Phamagustam urbem opibus florentem. et saepe Memphitico et Aegyptiaco regi bellum est adversus Arabes et Afros, propter regionis limites usque dissidentes et inter caetera etiam manus conserentes. et quidem Chalepia urbs eius in Asia magna et dives opum, merces praebens Asiae et Arabiae. equos ista regio producit perquam generosos. etiam Aegyptus, necnon ea regio quae versus Libyam excurrit, gignit equos generosos et camelos.

Chalepium urbem suo dominio adiecit Temires, cum arma inferret Damasco; et subacta Coelesyriae non modica regione, discessit huiusmodi causa motus. nam Chatagiae rex, unus de numero novem ducum, etiam Indiae imperitabat. hic Araxem traiecit, Temirisque regionem vastans, mancipiis captis plurimis, domum rediit. fama est eum in armis habuisse circiter quadraginta et centum myriades hominum. Temires autem regione excedens, et muro loca Chatagiorum regioni finitima firmans, quam celerrime hostem insecutus est, nec eum vel in Persarum vel in Candiorum regno indipisci valuit. hinc legatione missa bellum pace mutatum est, cum in animo agitaret

ἐντεῦθεν διαπρεσβευσάμενος, σπονδάς τε ἐποίησατο, ἐν νῶ D
 ἔχων ἐπὶ Παιαζήτῃ τὸν Ἀμουράτεω στρατεύεσθαι. ἐποίη-
 σατο οὖν σπονδάς ἐφ' ᾧ ἀπάγειν φόρον ἰκανὸν ὑπὲρ τῆς τῶν
 Μασαγετῶν χώρας, ἣν καταστρεψάμενος εἶχεν.

5 Ὡς δὲ πρὸς τοῦτον σπονδάς τε ἐποίησατο καὶ εἰρήνην,
 ξυνημέθη αὐτῷ τὰ ἐς τοὺς ἀπὸ τῆς κάτω Ἀσίας Τούρκων
 ἡγεμόνας ἀφ᾽ ἑκατὸν, καὶ τὰ περὶ τὴν Μελιτή-
 νην ἐπολιορκήσαντο ταύτην τῷ Παιαζήτῃ. παρασκευασάμε-
 νος δὲ στρατὸν μέγιστον ἤλαυνεν ἐπὶ Σεβάστειαν, πόλιν τῆς
 10 Καππαδοκίας εὐδαίμονα. δοκεῖ δὲ αὕτη ἢ πόλις βασιλεία
 γενέσθαι τοῦ πρότερον βασιλέως Τούρκων, καὶ ἀπὸ ταύτης
 ὀρμωμένους τοὺς Τούρκους τὸ παλαιὸν χώραν ὑπαγομένους P. 77
 τῆς τε Ἀσίας οὐκ ὀλίγην, ἐς τὸν Ἑλλήσποντόν τε καὶ τὴν
 ἀντικρὺ Βυζαντίου χώραν τὴν ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπιδραμεῖν χειρὶ
 15 πολλῇ ἀφικομένους. Τεμήρης μὲν οὖν ὡς ἀφίκετο, ἐπολιορ-
 κει τὴν πόλιν. Παιαζήτης δὲ ἀπῆν τότε, ἐπὶ Λεβαδίαν τῆς
 Βοιωτίας καὶ ἐπὶ Πελοπόννησον καὶ Θετταλίαν στρατευόμενος.
 κατέλιπε δὲ ἐν τῇ Σεβαστείᾳ στρατὸν τε τὸν τῆς Ἀσίας καὶ
 παῖδα Ὀρθογρούλην, καὶ ταύτην καταστησάμενος αὐτὸς μὲν
 20 ἐπὶ Πελοπόννησον ἐστρατεύετο. ἔνθα δὲ πυθόμενος ὡς Τε-
 μήρης ἐλάσας πολιορκοῖ Σεβάστειαν, ἤλαυνε τὰ ἔμπαλιν γε-
 νόμενος, καὶ οὐκ ἐξέγένητο αὐτῷ ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Πελοπόννη-

13. τὴν post καὶ om P 20. πυθόμενω P : corr H

Paiaziti Amuratis filio arma inferre hostilia. pax autem hac condi-
 cione composita est, ut tributum magnum quotannis penderet pro
 Massagetarum regione, quam armis subegerat.

Bellum hoc ut intercedente foedere fuit sopitum, accidit ut cau-
 sam ducum inferioris Asiae susciperet. venerant enim numero circi-
 ter centum, et Melitinem urbem auspiciis Paiazitis obsidione circum-
 dederant. comparato itaque quam potuit exercitu maximo, hostili
 animo profectus est contra Sebastiam, Cappadociae urbem opibus vi-
 gentem; quae quondam, ut apparet, regis Turcorum sedes regia ex-
 titit. ex hac enim antea prodeuntes Turci subegere regionem Asiae
 non modicam usque ad Hellespontum; et iam magna manu adven-
 nientes incursionem fecere in regionem quae ex adverso Byzantii
 sita conspicitur. Temires itaque ut advenit, urbem exercitibus cir-
 cumsedit. Paiazites forte tum aberat, quia expeditionem susceperat
 contra Lebadiam Boeotiae et contra Peloponnesum Thessaliamque.
 reliquit tamen Sebastiae Orthobulem filium cum exercitu. quae
 omnia cum in eum modum disposuisset, ipse contra Peloponnesum
 copias duxit. at ut accepit Sebastiam a Temire oppugnari, mutato
 consilio reversus est, nec potuit irrumpere in Peloponnesum. cum

σον. ἐπειγομένῳ δὲ τὴν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν πορείαν, ἐπύθειτο
 Βάλῳναί τε τὴν πόλιν καὶ ἀνδραποδισάμενον οἴχεσθαι αὐτῆς
 ἀπιόντα ἐπὶ Χερσίης. ὡς γὰρ δὴ προσέβαλεν ἐπὶ ἡμέρας ἰκα-
 νάς, οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐξεκρούσαντο τὸν Τεμήρεω στρατόν.
 ἐνταῦθα ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ὄρνυκτὰς ἐς ὀκτακισχιλίους τὸν 5
 V. 61 ἀριθμόν, ὑπώρυσσον ὑπὸ τὴν γῆν ὄρυγματα φέροντα ἐς τὸ
 τεῖχος τῆς πόλεως ἀπανταχῆ. καὶ ἔνια μὲν οἱ τῆς πόλεως
 ἤσθοντό τε, καὶ ἀντορύσσοντες καὶ αὐτοὶ ἐξεκρούσαντο· τὰ
 δὲ πλέω ἠνίετο αὐτῶ ἅτε πολυχειρία ἐργαζομένων. ὡς δὲ
 ἤδη τὰ τεῖχη ὀρώρουκτο καὶ ἐπὶ ξύλων ἤδη ἦν μετέωρα, πῦρ 10
 ἐμίντες κατεβλήθη τε τὰ τεῖχη αὐτόματα, καὶ ἐπιπεσόντες
 ἐνταῦθα οἱ τοῦ Τεμήρεω στρατιῶται εἰσέπιπτον ἐς τὴν πό-
 C λιν, καὶ οὕτω κατέσχον αὐτήν. καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας, παρεγ-
 γνήσαντος τοῦ βασιλέως, αὐτίκα ἐλόντες τὴν πόλιν διεχρή-
 σαντο· παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας τῆς πόλεως ἐς ἓνα χῶρον 15
 ἀγαγὼν τὴν τε ἵππον ἐπαφείς κατεχρήσατο, ὥστε μηδένα τῶν
 τῆς πόλεως, μήτε ἄνδρα μήτε γυναῖκα μήτε παῖδα, περιγενέ-
 σθαι, οἰκτρότατα δὲ ξυμπάντων τῶν ἐν τῇ πόλει θανόντων.
 λέγεται δὲ γενέσθαι ἀνθρώπους ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας.
 πρὸς δὲ καὶ ἐλεφαντιαίντων ἐν ταύτῃ τῇ πόλει πλῆθος εὐρά-20
 μενον λέγεται κελεῖσαι ἀνελεῖν. τούτους μὲν οὖν ὅπη ἤσθετο
 περιόντας, οὐκέτι εἶα ζῶντας περινοστεῖν, ἀλλ' ὡς ἤσθετο, τοῦ

3. ἐπιόντα P ^{ἡμέρας τινὰς}
 ἡμερικένας T: corr H 18. δὴ?

maturaret iter in Asiam, audivit Sebastiam esse captam, Temirem-
 que mancipiis collectis plurimis abiisse Cheriam. ut enim Temires
 impetum in murum dedit diebus aliquot, oppidani vim hostilem for-
 tititer propulsarunt. cum autem haberet octo milia fossorum in ca-
 stris, iis negotium dedit ut cuniculos haberent subterraneos, per quos
 ubique possent emergere in urbem. et quidem oppidani senserant
 id parari. proinde et ipsi fodiendo hostibus occurrabant: verum
 pellebantur. amplius enim efficiebat Temires, ut qui fossorum numero
 excelleret. muri cum iam undique essent suffossi, hostesque starent
 in aggere excelso et ligneo, ignem iniecerunt, murique sua sponte
 corruerunt. deinde per loca ruinis patentia irruentes Temiris mili-
 tes in urbem, eam in hunc modum occuparunt. oppidanos, sic im-
 perante Temire, capta iam urbe illico occiderunt. liberos et mulie-
 res eius urbis in unum locum agens, immisso equitatu omnes truci-
 davit. urbis istius adeo miserabilis clades fuit ut nec vir nec mu-
 lier neque etiam puer aliquis potuerit exitium subterfugere. homi-
 nes in ista urbe fuerunt plurimi, adeo ut pene superarent numero
 duodecim myriades hominum. praeterea reperta magna leprosum

ζῆν ἀπήλλαττεν, οὐ θέμις εἶναι φάσκων εἰς τοιαύτην γενομέ- D
 νους τύχην περιέμεναι τοὺς τε λοιποὺς τῶν ἀνθρώπων διαφθεί-
 ροντας καὶ αὐτοὺς ὡς τὰ πολλὰ παραπαίοντας. λέγεται δὲ
 ταύτης τῆς πόλεως τὴν συμφορὰν ὑπερβαλέσθαι τὰς πώποτε
 5 γενομένας τῶν πόλεων ξυμφορᾶς. Ὁρθογορούλη δὲ τὸν παῖδα
 Παιαζήτεω συλλαβῶν ζῶντα ἐπὶ ἡμέρας περιῆγε, μετὰ δὲ
 ταῦτα ἀνελεῖν ἐκέλευσε. Παιαζήτης δὲ ὡς ἐπύθειτο ἕκαστα
 μετ' οὐ πολὺ, ἅτε δὴ ἡ πόλις ἀλοῦσα διεφθάρη, καὶ ὁ παῖς
 αὐτοῦ μετ' οὐ πολὺ ἠγγέλτο τελευτῆσαι ὑπὸ βασιλέως Τεμή-
 10 ρεω, ξυμφορᾷ τε ἐχοῆτο ὡς μάλιστα καὶ ἐν πένθει ἦν. δια-
 βᾶς τε γὰρ δὴ ἐς τὴν Ἀσίαν, ὡς βοσκὸν τινα ἐωράκει αὐ- P. 78
 λούντα, λέγεται δὴ εἰπεῖν, ἐπιδηλώσαντα τὸ πάθος αὐτῷ
 οἶον ἦν, “αὐλεῖ δὲ ᾠδὴν, οὔτε Σεβάστειαν ἀπώλεσεν οὔτε
 παῖδα Ὁρθογορούλην.” ἦν γὰρ δὴ, ὡς λέγεται, Ὁρθογορούλης
 15 τῶν ἡλίκων τὰ πάντα κράτιστος, καὶ ἐξηγήσασθαι ἐπὶ πόλε-
 μον ἰκανός· διὸ δὴ καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ κατέλιπεν αὐτόν, ἐπι-
 τρέψας τὴν ἀρχὴν αὐτῷ, ἧ̃ δοκοίη αὐτῷ ἐς τὸ ἐπιτηδειότατον
 καθιστάναι.

Κατὰ μὲν οὖν τὴν ἐς τὴν Σεβάστειαν ἔλασιν Τεμήρεω
 20 τοσαῦτα ἐγένετο· μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ἡ πρεσβεία ἐφίκετο
 παρὰ τὸν λαίλαπα Παιαζήτην, καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀποδοῦναι

13. αὐλεῖ et mox ἀπολέσεις cum interprete Hammer I p. 296.

16. διὰ P: corr H

multitudine, omnes interfici curavit. hos enim ubicunque adeptus
 foret, incolumes abire haud sinebat, nequaquam fas esse dicens ut
 hi superstites sint, reliquosque homines inficiant, ipsi plerumque mi-
 serrime viventes. fama exiit excidium urbis istius miserrimum supe-
 rasse calamitates omnes, quae in ullas unquam redundarunt urbes.
 Orthobulem Paiazitis filium, cum vivus in manus venisset, aliquot
 diebus secum circumduxit: postea cuidam negotium dedit ut eum
 interficeret. Paiazitem, ut urbis excidium miserabile filiique interi-
 tum accepit, calamitas luctusque apprehendit maximus. transiens
 enim in Asiam, ut vidit pastorem quendam tibia canentem, fertur
 dixisse, moerorem suum indicans quam acerbus esset, “cane cantile-
 nam, cuius argumentum sit: neque Sebastiam amittas, nec etiam
 filium Orthobulem.” erat enim Orthobules aequalium suorum opti-
 mus, etiam dux haud contemnendus. quapropter non ab re relictus
 est a patre in Asia, ut regnum administraret eo modo quo sibi pu-
 taret commodissime habere.

Expeditio Temiris contra Sebastiam hunc finem sortita est. nec
 multo post legatio missa est ad Paiazitem Laelapa, quae iussit ut du-
 cibis restitueret regionem. daret tantum butyri, quantum ferunt duo

Βτε τὴν χώραν τοῖς ἡγεμόσι, καὶ τὰς τε δισχιλίαις καμήλους*
 βουτύρου, καὶ σκηρὰς δὲ δισχιλίαις, αἷς εἰώθασιν οἱ νομάδες
 ἀνὰ τὴν Ἀσίαν χρῆσθαι, καὶ ἐν τοῖς ναοῖς τοῖς ὑπὸ τὴν
 Παιαζήτεω ἀρχὴν μνημονεύεσθαι αὐτὸν ὡς βασιλέα, καὶ νο-
 μίσματι δὲ χρῆσθαι τῷ βασιλέως Τεμήρης ἐς σύμπασαν τὴν 5
 ἀρχὴν αὐτοῦ, καθελόντα τὸ ἑαυτοῦ νόμισμα. πρὸς δὲ καὶ
 τῶν παίδων αὐτοῦ ἓνα ἤτοῦντο παραγίνεσθαι ἐς τὰς Τεμή-
 ρεω θύρας. καὶ ἦν ταῦτα ποιῆ, φίλον τε καὶ ἐπιτήδειον
 ἔσεσθαι Τεμήρεω βασιλέως· ἦν δὲ μὴ ποιήσῃ, χρῆσθαι αὐ-
 τῷ ὡς πολεμίῳ βασιλέα Τεμήρη. ἧ δὲ δὴ λέγεται θυμῷ 10
 C θέντα τὸν Παιαζήτην ἐκεῖνο δὴ τὸ ἔπος εἰπεῖν, ὃ καὶ πρό-
 τερόν μοι δεδήλωται, ὡς ἦν μὴ ἐπικαταβάς ἀφίκοιτο ἐπ' αὐ-
 τόν, τὴν γυναικᾶ αὐτοῦ ἐς τρεῖς ἀποπεμψάμενον ἀπολαβεῖν
 αὔθις· ὃ δὲ αἰσχύνην φέρει μεγάλην, εἰρησθαι ὀτρωῦν τὸ
 ἔπος τοῦτο. προθέμενος μὲν οὖν τὰ παρὰ τῆς πρεσβείας 15
 V. 62 αὐτοῦ τὸ Παιαζήτεω ἔπος ὁ Τεμήρης οὐκέτι ἐς ἀναβολὴν
 ἐποιεῖτο τὴν ἔλασιν, καὶ αὐτίκα παρασκευασάμενος στρατὸν
 τὸν τε παρ' ἑαυτῷ Σκυθῶν τῶν νομάδων καὶ Τζαχαϊτίδων,
 ἐς ὄγδοήκοντα ὡς λέγεται μυριάδας, ἤλαυνεν ἐπὶ Παιαζήτην,
 διὰ Φρυγίας τε καὶ Λυδίας τὴν πορείαν ποιούμενος. Παια- 20
 ζήτης δὲ ὡς ἔξορκώσας Τεμήρη, ἦν μὴ ὡς ἠδύνατο κράτιστα
 D παρεσκευασμένος ἐπίη, συναγείρας στρατὸν ὡς ἠδύνατο μέγι-

5. Τεμήρεω?

22. ἐπῆει P

milia camelorum. his adderet duo milia tentoriorum, cuiusmodi in
 usu habent pastores per Asiam. postulabatur quoque ut per univer-
 sum Paiazitis regnum Temires pronuntiaretur rex. volebat quoque
 ut Paiazites in suam regionem Temiris numisma reciperet et suum
 irritum faceret. postremo imperabatur ut unus de numero filiorum
 Paiazitis militaret in ianuis Temiris. quodsi Paiazites haec faceret,
 fore eum amicum et necessarium regis Temiris: sin autem has peti-
 tiones aversaretur, sciret Temirem ipsum pro hoste habiturum. his
 auditis ferunt Paiazitem ira commotum illud responsum dedisse, quod
 supra declaravimus, videlicet "si non veniat quemadmodum minitatur,
 precor uxorem suam ter repudiatam recipiat;" quod quidem dictum
 magnam infaniam importat ei in quem dicitur. cum igitur cum tali
 responso legatos dimisisset, Temires expeditionem suam, quam animo
 versabat, non amplius differt contra Paiazitem. sed confestim con-
 tractis copiis quam potuit plurimis, Scytharum et Tzachaidarum, qui
 praesto erant, delectu habito, conscripsit exercitum, qui complecte-
 batur octoginta myriades hominum; et profectus est contra Paiazi-
 tem, per Phrygiam Lydiamque iter faciens. Paiazites ut hosti ob-
 viam procederet instructus, comparavit et ipse quam potuit exercitum

στον, συμπαραλαβὼν καὶ τοὺς Τριβαλλοὺς αὐτοῦ δορυφόρους, ἐς μυρίους μάλιστα που γενομένους τούτους (ἐφ' οἷς δὲ μέγα ἐφρόνει ὡς ὅποι παρατυγχάνοιεν ἀνδρῶν ἀγαθῶν γενομένων), καὶ προθέμενος ὡς Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου τοὺς Μακεδόνας 5 ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς, Δαρεῖον αἰτιασάμενος τῆς ἐς τοὺς Ἕλληνας Ξέρξεω ἐλάσεως, τῷ ἑαυτοῦ ἐλάσσοι δὴ στρατιῶ ἐπιὼν κατεστρέψατο, καὶ τὴν Ἀσίαν ὑφ' αὐτῷ ἐποίησατο, ἔσπε ἐπὶ Ἐνφραῖν τῆς Ἀσίας ἐηλλάκει· ἐπίστευε δὲ καὶ αὐτὸς τῷ ἑαυτοῦ στρατεύματι ἐπιὼν καθαιρή-
 10 σειν ταχὺ πάνυ τὴν Τεμήρηω βασιλείαν καὶ ἐπὶ Ἰνδοὺς ἀφί- P. 79 κέσθαι. παραλαβὼν δὴ οὖν τό τε Εὐρώπης καὶ Ἀσίας στρατεύμα, ἐς δώδεκα μυριάδας, ἔετο ὁμόσε ἐπὶ τὸν Τεμήρη, φθῆναι αὐτὸν βουλόμενος ἐν τῇ χώρᾳ ἐστρατοπεδευμένον πρὸς τῷ Εὐφράτῃ, ἐν νῷ ἔχων βασιλεῖ Τεμήρη μαχέσασθαι. Τε-
 15 μήρης δὲ ἐπήει διὰ Φρυγίας ἐλαύνων. Παιαζήτης δὲ διὰ τῆς Καππαδοκίας ἐπέιγετο, φθῆναι αὐτὸς πρὸς τῷ Εὐφράτῃ κατὰ τὴν Ἀρμενίων χώραν βουλόμενος. ὡς δὲ ἐν τῇ Ἀρμενίων γεγόμενος χώρα ἐπύθετο τὸν Τεμήρη ἤδη ἐν τῷ ἑαυτοῦ ἀναστρέφεσθαι χώρα, διὰ Φρυγίας ἐλάσαντα, τὰ ἔμπα- B
 20 λιν γεγόμενος ἐπορεύετο εὐθὺ Φρυγίας, ὡς δὴ καὶ Τεμήρη αὐτὸν ἴεσθαι ἐπυνθάνετο. ταχὺ δὲ ἐπειγομένων ἠνύετο ὁ δρόμος, ὥστε τὰ στρατεύματα αὐτοῦ πολλὴν διανύσαντα πο-

2. δὴ?

maximum, assumptis etiam Triballis satellitibus suis, qui numero erant quasi decem mille. in his spem maximam habebat Paiazites, ut qui fortitudinis essent semper memores quocumque venissent. quos cohortabatur, dicens "Alexander Philippi Macedones habens, transgressus est in Asiam, crimini dans Dario Xerxis in Graecos expeditionem, pauca suorum manu pergens in hostem, Darium devicit et Asiam subegit, pervenitque usque ad Phain Asiae. in spem erigor et ipse me facile nostro exercitu destructurum Temiris regnum, et deinde accessurum ad Indos usque." assumens itaque Europaeum Asianumque exercitum, qui complectebatur quasi duodecim myriades hominum, recta iter instituit adversus Temirem, cupiens eum praevertere et in ipsius regione castra locare iuxta Euphratem, animo agitans ibi dimicare cum Temire. Temires quidem exercitum per Phrygiam ductabat: at Paiazites citato agmine ferebatur per Cappadociam, praeoccupare volens Euphratem per Armeniam. ut autem, cum foret in Armenia, accepit Temirem iam in suam accessisse regionem, iter per Phrygiam facientem, mutato consilio recta in Phrygiam contendit, ubi obviam progredi Temirem intellexerat. cum autem acceleraret iter, accidit ut exercitus longo itinere graviter vexatus

ρείαν δι' ὀλίγου ἔκαμνέ τε χαλεπῶς φέροντα, καὶ ἤχθειο
 αὐτῷ ὅτι μὴ ἐν δέοντι χρήσαιο τῇ ἑαυτοῦ τόλμῃ. ξυνέβαινε
 δὲ καὶ τὸ μηδενὶ ἐπιτρέπειν τοῦ στρατοῦ ἐπὶ πυρῶν καὶ
 κριθῶν ἐπὶ Προύσης, ὥρα ἦν παραβάλλειν τὸν ἵππον, χαλε- 5
 παίνειν τε αὐτῷ τὰ στρατεύματα καὶ ἀπαγορεύειν. ἀπειρή-
 ται γὰρ μηδενὶ ἔξεῖναι εἰς πυρῶν εἰσιέναι. ὃν τινα δ' ἂν
 λάβοι εἰσελθόντα, ἐτιμωρεῖτο. λέγεται δὲ αὐτῷ ἐστρατοπε-
 C δευμένῳ περὶ Καππαδοκίαν πνεῦμα βιαιότατον, ἐπιπνεῦσαν
 τῷ στρατεύματι αὐτοῦ, τὰς τε σκηρὰς ἀπενεγκάμενον ἐπὶ πολὺ
 ἀποσπάσαι καὶ μετεώρους ποιησάμενον καταβαλεῖν, καὶ τοῦτο 10
 κατ' αὐτοῦ γενέσθαι οἰωνὸν εἰς τὰ στρατεύματα. μετὰ δὲ
 ταῦτα ὡς ἐπελαύνοντι ἐπὶ τὴν Φρυγίαν ἐσκήνωτο, τὴν τε
 σκηρὴν αὐτοῦ ἐς τρεῖς συστησαμένους τοὺς ἀμφ' αὐτὸν παῖ-
 δας, αὐτόματον πεσοῦσαν, εἴ τε τῆς γῆς μὴ δυναμένης κατέ-
 χειν τὰ σχοινία τῆς σκηρῆς, εἴτε καὶ ἄλλη πῆ ξυνέβη τοῦτο· 15
 τῆς τε γῆς ἀπειροῆσθαι αὐτῷ, μὴ ἐπιβαίνειν τῆς Φρυγίας,
 Ἑλλήνων τέ τινες αὐτοῦ παραγενόμενοι ἢ Τριβαλλῶν οἰωνί-
 ζοντο. λέγεται μὲν οὖν καὶ πρὶν ἢ ἐπὶ τὴν Ἀσίαν διαβῆναι,
 Ἀλὴν τὸν Χαρατίνεω παῖδα, ἄνδρα δὴ τῶν παρ' ἑαυτῷ τὰ
 D ἐς σύρειν οὐδενὸς λειπόμενον, χρηματίσαι αὐτῷ μὴ στρα- 20
 τεύεσθαι ἐπὶ Τεμήρῃ, τρόπῳ δὲ ὅτῳ δύναιτο ἀσφαλεστάτῳ
 διαλύεσθαι αὐτῷ τὴν πρὸς Τεμήρην διαφορὰν. ἐκέλευε δὲ

3. τῷ?

4. ὦν ὥρα?

5. τε τὰ αὐτῷ P

Paiaziti indignaretur, quod ipsorum opera, etiam sua audacia, cum
 nulla necessitas moneret, abuteretur. praeterea contigit ut exercitus
 affligeretur maxima frumenti et hordei inopia propter Prusam. hinc
 equitatus graviter periclitabatur. exercitus rem istam iniquo animo
 ferebat, et iam detrectabat militiam. severiter enim interdictum erat
 ne quis manus admoliretur frumento, addito se acerbius vindicatu-
 rum eum qui fraudem huic suo edicto fecisset. fama est, cum ca-
 strametatus esset in Cappadocia, venti turbinem violentissimum incu-
 buisse exercitui, adeo ut tentoria disiecta et in sublime tracta de-
 strueret planissime; quod quidem exercitus pro omine parum fausto
 accepit. postea cum in Phrygiam movens castra communivisset, ten-
 torium suum in tres pueros, qui ibi aderant, sua sponte ceciderat,
 sive quod terra nequiverit sustinere retinacula, sive alia est causa in
 quam casus ille reduci poterit. quidam Graeci et Triballi qui prae-
 sto erant, omen id esse dicebant, ne ascenderet in Phrygiam. ferunt
 tamen, priusquam transiret in Asiam, Aliem Charatinis filium, virum
 eorum qui cum Paiazite erant prudentia primarium, consuluisse ne
 exercitum contra Temirem duceret, verum anniteretur ut ista contro-
 versia quam tutissimis rationibus dissolveretur et componeretur. se

ἑαυτὸν πέμπειν, καὶ ὑπισχνεῖτο διαλλάξαι τε αὐτῷ βασιλέα
 Τεμήρην, ἣ ἂν αὐτὸς βούλοιο. τὸν δὲ ὑπολαβόντα φάναι
 ὡς οὐ τῇ ἐκείνου συνέσει πιστεύων ἀφίκοιτο ἐπὶ μέγα εὐ- V. 63
 δαιμονίας, ἡγεμόνας τοσοῦτους καταστρεψάμενον, ἀλλὰ τῇ
 5 ἑαυτοῦ ὄρμῃ τε καὶ γενναιότητι, τύχῃ δὲ εἰπεῖν καὶ τόλμῃ
 ἐπιτροπομένους τῶν βασιλέων πολλοῖς, καὶ δίχα συνέσεως
 μεγάλῃς, ἐπιδείξασθαι ἔργα, συνέσει δὲ τὸ πᾶν ἐπιτρέψαντας P. 80
 αἰσχίστα ἀπολέσθαι.

Μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐν τῇ Ἀρμενίων ἐγένετο ἐπὶ Τε-
 10 μήρῃ στρατευόμενος, ἐβουλευέτο ὡς δὴ κράτιστα τὴν μάχην
 ποιήσαιτο. μεταπεμψάμενος δὲ τοὺς ἀρίστους ἐς βουλήν κα-
 θίστατο. καὶ τινῶν γενομένων ἐπ' ἀμφοτέρα ταῖς γνώμαις,
 λέγεται Πραΐμην τὸν Ἀλιέω, μέγιστον δὴ παρὰ τῷ Παια-
 ζήτῃ δυνάμειον, βουλευόντα λέξαι τοιάδε. “ὦ βασιλεῦ, ἐπ’
 15 ἄνδρας παρασκευάζῃ στρατεύεσθαι τὰ τε πολέμια λεγομένους
 εἶναι ἀγαθοὺς ὑπὸ πάντων, ὅσοι δὴ τῆς τε γνώμης αὐτῶν
 καὶ ἀρετῆς ἐπειράσαντο. τοῦτοις ἐγὼ εἰς λόγους ὡς τὰ πολλὰ B
 ἀφικόμην, ἐπυθόμην τὴν τε ἀρετὴν εἶναι παντὸς λόγου ἀξίαν,
 καὶ πλήθος δὴ πολλαπλάσιον τοῦ ἡμετέρου στρατεύματος ἀγ-
 20 γέλλεται ἡμῶν εἶναι τὸ Τεμήρῳ στρατεύμα. ὥστε κατ’ ἄμφω
 δὴ τοῦτω οὐτ’ ἂν συμβουλευόσαιοι θαρροῦντα τῷ ἡμετέρῳ
 στρατῷ εἶναι ὁμόσε ἐς τὸ Τεμήρῳ στρατόπεδον. ἀλλ’ οὐδ’

legatum fore in hac re promittebat, et iuxta animi ipsius sententiam Temirem reconciliaturum. Paiazites respondit “nunquam tantum felicitatis conscendissem fastigium, nec etiam tot duces imperium accipere coegissem, si tuae prudentiae me commissem. impetu vehementi meaque generositate ductus tanta opera designavi. praeterea quidam reges fortunam et audaciam secuti, neglecta prudentia, eximia fecere opera, cum reliqui interim, qui in omnibus praetulerunt prudentiam, turpissime perierint.”

Cum in Armenia foret, animus erat universis copiis in aciem eductis summa vi certare cum hoste. adhibitis igitur in consilium optimatibus, ut praelium faciendum esset, deliberabat. cum essent quorum sententiae in utramque partem inclinarent, fama est Praimen Alcis filium, qui plurimum pollebat apud Paiazitem, sic locutum esse. “o rex, contra viros adornas praelium, qui peritia rerum bellicarum feruntur esse primi ab iis qui eorum animos et virtutem sunt experti. cum his ego quoque saepius in colloquium veni, audivique virtutem eorum miris modis celebrari. praeterea annuntiatum est Temiris copias multis modis numero superare nostras. itaque ut modo utrorumque intellexi sententias, si et meum dandum est consilium, consulero, nostro exercitui fidens, irruere in castra Temiris. verumta-

ἂν εἰ μαχεσόμενοι περιγενοίμεθα, εἴη ἂν ἡμῖν ὄφελος ὄψου-
 οῦν. εἰ μὲν γὰρ ἐς τὴν ἐκείνων ἐσβάλλοντες ἐμαχόμεθα, ἦν
 ἂν ὁμοῦ ξύμπαντα ἀγαθά, περὶ τε τῆς ἀρχῆς ἐκείνου ἀγωνί-
 ζεσθαι καὶ περὶ τῆς δυνάμεως. νῦν δὲ καὶ ἦν εἰς μάχην κα-
 C θιστάμενοι μαχεσώμεθα, οὐδὲν διὰ τοῦτο ἡμῖν ἔσται. ἦν 5
 δέ, ὅπερ ἀπεύχομαι, ἐς τούναντίον ἡμῖν τὰ πράγματα περι-
 στή, σκόπει δὴ ὧ βασιλεῦ ὁποῖον ἀποβήσεται σοι ἀπὸ τού-
 του, τὴν τε δύναμιν ἅμα καὶ βασιλείαν ἀποβάlonτι. ξυμ-
 βαίνει δὴ οὖν σοι μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἀγωνίζεσθαι σοὶ κἀκείνω.
 πείθομαι δὲ μηδὲ σύμπαντι τῷ στρατεύματι Τεμήρη βασι- 10
 λέα, εἰ σωφρονεῖ, τὴν μάχην ποιήσασθαι, ἀλλ' ἐς μοίρας ἰκα-
 νᾶς διελόμενος αὐτοῦ τὰ στρατεύματα διαπειροῦσθαι ἡμῶν,
 καὶ εἰ μὲν τῇ μιᾷ μοίρᾳ ἐναντία ἴοντες περιγενοίμεθα, τῇ
 ἑτέρᾳ αὖθις μετ' οὐ πολὺ χρησάμενος, ἐς ὃ δὴ ἀπαγορεύειν
 D ἡμᾶς καμοῦντας μαχομένους ἐκείνοις· οὐ γὰρ τοιοῦτόν ἐστιν 15
 τὸ ἐκείνου στρατεύμα, οἷον ἐπειδὴν ἐς χεῖρας ἀφίκηται, αὐ-
 τικά ἐς φυγὴν τραπούμενον οἴχεσθαι· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ τροπῇ
 βέλιον ἡμῶν, ἀναλαμβάνειν τε σφᾶς συνιόντας πυνθάνομαι,
 καὶ ἀναμαχομένους μεγάλα ἀποδείκνυσθαι ἔργα. δοκεῖ οὖν
 μοι ὁμοῦσε μέντοι μὴ ἴεσθαι ἐπὶ τὸ Τεμήρω στρατεύμα, διὰ 20
 δὲ τῶν ὀρέων πορευομένους ἐφέπεσθαι, ὅτι ἐγγύτατα γενομέ-
 νους, καὶ ὄπη τε προχωροίη, κακοῦντας ἐν μέρει τὸ ἐκείνου

men et si praelii aleam iecerimus praeliumque nos victores declara-
 verit, nescio quae inde nobis sit futura utilitas. sed si hostium re-
 gionem fuerimus ingressi, ibique praelii fortunam fuerimus experti,
 commoda plurima feremus, pugnaturi videlicet pro regno et potentia
 Temiris acquirendis. nunc autem si summam rei certamini commise-
 rimus, ea nequaquam evenient. sin autem, absit omen, in contrarium
 res ceciderit, vide quae damna passurus sis, amittens potentiam tan-
 tam regnumque tantum? apparet igitur quod tu et ille non ex aequo
 pugnetis. arbitror autem nec Temirem, si modo sapit, cum universo
 exercitu praelium initurum: verum copias suas distribuet in turmas
 magnas et multas, et in hunc modum nos tentabit. et si resistentes
 fortiter turmam unam vicerimus, alteram et recentem nobis opponet
 tamdiu, donec laborantes deficiamus, illis strenue pugnantibus. haud
 enim sic Temiris copiae sunt comparatae ut, ubi ad praelium ven-
 tum fuerit, statim in fugam abeant: verum etiam in fuga nobis me-
 liores sunt, et facilius in unum colliguntur dispersi, magna virtutis
 edentes opera. censeo itaque non obviam eundem esse Temiris ex-
 ercitu: verum melius et utilius mihi videtur ut eum subsequamur
 per montes, quam proxime semper instantes, eiusque exercitum lae-
 dentes, ubicunque occasio se dederit. hinc apparebit a populationi-

στράτευμα. δῆλα δ' ἂν γένοιτο ταύτη ὡς οὔτε ἐπιδρομῇ
 χρήσαιτ' ἂν ἔτι τοῦ λοιποῦ ἐφισταμένων ἡμῶν καὶ ἐπισπο-
 μένων ἐγγύτατα, σιτίζεσθαι τε οὐκ ἂν ἔτι τοῦ λοιποῦ δύναιτο
 ἰκανῶς, ὥστε ἀποχωρῶντα εἶναι αὐτῶ τὰ ἐπιτήδεια. ἐπειδὴν
 5 δ' ἐν τῇ ἐκείνου γενώμεθα ἐπισπόμενοι τῷ Τεμῆρη στρατεύ- P. 81
 ματι, τηρικαῦτα δὴ ὀρωμένῳ οἴκαδε τῷ στρατεύματι καὶ
 ἐχομένῳ τῆς οἴκαδε ὁδοῦ ἐπιπέσοιμέν τε ἂν καὶ ἀμυνόμενοι
 μαχεσαίμεθα.”

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Πραΐμεω, ταύτη ἐτρόποντο καὶ οἱ
 10 λοιποὶ τὴν ψῆφον τιθέμενοι. βασιλεὺς δὲ Παιαζήτης λέγε-
 ται εἰπεῖν τοιάδε. “τὸ πλῆθος ἔοικεν, ὃ ἄνδρες, ἧ ἔγὼ τεκ-
 μαίρομαι, ὑμᾶς δεδίτεσθαι. ἀλλ' ἐκεῖνο δὴ καὶ ὑμεῖς ἴστε,
 ὡς πλῆθους οὐδὲν ὑγιές ἐστιν, ὅπου ἂν ἀρετὴ παραγένη-
 ται. ἴστε δὴ καὶ Ξέρξη τὸν Δαρείου, βασιλέα Περσῶν, πλῆθη V. 64
 15 ὅποσα ἀγόμενος καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβὰς παρὰ βραχὺ
 ἐπήει ἀποθανούμενος, εἰ μὴ Μαρδόσιος ὑποστὰς ἤμυνεν αὐ- B
 τῷ τὸν ὄλεθρον ἐπανιόντας ἐς Σοῦσα. καὶ Ἀλέξανδρον ἴστε,
 ὡς Δαρεῖῳ μαχεσάμενος τὴν τε βασιλείαν ἀφείλετο καὶ αὐ-
 τὸν ἀπέκτεινε. καὶ πολλοὺς δὲ πνθῆσθαι οἶμαι τῶν ἡμετέ-
 20 ρων Τούρκων ὀλίγη χειρὶ μεγάλα ἀποδείξασθαι ἔργα. καὶ
 ἡμεῖς δ' ἐν τῇ Εὐρώπῃ θαυὰ δὴ ἐπὶ τὰς μάχας ἰόντες γένη
 τε ἐτρεψάμεθα γενναιότατα δὴ γενόμενα τῶν ἐς τὴν οἰκου-
 μένην ἐθνῶν, Κελτούς τε καὶ Παίονας. καὶ διὰ ταῦτα μὴ

16 ἐμήνυεν P 21. 9' ἄμα P

bus eum cohibitum iri, dum nos ei usque incubuerimus, nullibi sub-
 moti longius. nec etiam satis frumenti acquirere poterit: proinde
 commeatus sufficiens deerit. ubi autem in hostilem venerimus regio-
 nem, secuti Temiris exercitum, ibi demum manus conseremus cum
 hoste, cupiente redire domum.”

Haec cum peregisset Praimes, reliqui duces pedibus in hanc senten-
 tiam ibant. at Paiazites talem exorsus est orationem. “multitudo hostilis
 exercitus, quantum intelligo, vobis terrorem infert. verum et vos no-
 stis multitudinem inconditam nihil sani vel momenti habere, si vir-
 tus ei opponatur. scitis Xerxem Darii filium, regem Persarum, co-
 pias quantas in Europam transiens secum adduxerit, et propemodum
 peremptus abierit, nisi Mardonius periculum substitisset, et indicas-
 set ei mortem imminere, nisi confestim rediret Susa. nec vos fugit
 ut Alexander devicto regi Dario regnum ademerit, ipsumque interfe-
 cerit. plurimos audivisse reor paucam Turcorum manum saepe stren-
 nue rem gessisse magnaue fortitudinis opera patrasse. et nos fre-
 quenter in Europa praeliantes Gallos et Pannonos, gentes earum

οὕτω φανλίζων ἡμᾶς ἐς γενναϊότητα κακίους τε καὶ φανλο-
τέρους ἀποφαίνου Σκυθῶν τε Τζαχαταίων, οὐ ξίφει οὐδεπώ-
ποτε οὐδαμῆ ἐχρήσαντο, ἀλλ' ἢ τόξῳ μόνῳ καὶ οἷστοις βάλλ-
λοντες ἐς χεῖρας ἰέναι οὐ πᾶν τι ἐθέλουσι.

C Ταῦτα εἰπόντος τοῦ βασιλέως λέγεται τὸν Εἰπενὲ ἄρχοντα 5
ἐπειπεῖν τοιάδε. “ἐπεὶ τοίνυν δοκεῖ σοι ᾧ βασιλεῦ ἐπὶ τοὺς
πολεμίους ἡμᾶς ὁμοσε ἰέναι, ἴθι δὴ πειθόμενος ἐμοὶ τοὺς τε
Θησαυροὺς ἀνεωγῶς δίδου τῷ στρατεύματι πονήσαντι καὶ κε-
κμηκῶτι. ὡς ἐφ' ὅ τι ἂν γένοιτο τὰ πράγματα ἴοντα, τούτων
δὲ τῶν σῶν Θησαυρῶν οὕτω δεδομένων τοῖς στρατιώταις ἐν 10
κέρδει ἐσομένων ἡμῶν καὶ οὐκ ἀπολουμένων. ἦν τε ἐφ' ἡμῶν
γένηται, πολλαπλάσια ἔξομεν κερδανούντες. ἦν τε ἐπὶ τῷ
Πέρσῃ, ἄμεινον ὄν ταύτῃ γενόμενον.” ταῦτα λέγων οὐκ ἐπειθε
Παιαζήτη, ἔνθα γνώμην ἀποφηνάμενος ὡς τῇ Τεμήρῳ σφρα-
D γῆδι ἐσφράγισται ἄρα τὰ Παιαζήτητεω χρήματα, καὶ διὰ ταῦτα 15
οὐ τολμῶν αὐτὰ διανεῖμαι τοῖς στρατιώταις.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐβουλεύετο Παιαζήτη· μετὰ
δὲ ταῦτα, ὡς ἐλαύνων οὐκ ἀνίη, ἀφίκετο ἐπὶ Οὐγκραν τῆς
Φρυγίας πόλιν, ἔνθα δὴ καὶ Τεμήρης ἐστρατοπεδεύετο, ἐπὶ
Μυσίαν ἐν νῶ ἔχων καὶ ἐπὶ Προῦσαν τὰ βασίλεια Παιαζή- 20
τεω στρατεύεσθαι. ὡς δὲ ἀγγοῦ ἐγένετο τοῦ Τεμήρῳ στρα-

5. λέγεται τινα τῶν ἐννέα ἀρχόντων H

quas orbis habet generosissimas, in fugam coniecimus. quapropter
ne nos contempseris, et ne peiores contemptioresque, quantum ad
fortitudinem attinet, nos Scythis et Tzachataeis ostenderis; qui nun-
quam gladiis rem gerunt, sed sagittas et iacula emittentes nunquam
libenti animo ad pugnam accedunt.”

Ut dicendi finem fecit rex, unus de numero novem ducum hu-
iusmodi sermonem habuit. “quoniam igitur, o rex, certum est et
animo tuo iam fixum ut in hostem pergamus, age thesauros tuos
reclude, et dispartire eos per exercitum laborantem. utcunque inde
belli ceciderit alea, si in eum modum thesauros militibus distribue-
ris, nobis hi lucro erunt. si victoriae casum invenerimus, immensa
bonorum aderit copia: si Persa vicerit, non poenitebit, quemadmo-
dum consulo, cum thesauris egisse.” Paiaziti tamen persuadere ne-
quivit. hinc fertur dux dixisse “ergo Temiris signum Paiazitis nu-
mismata tenet; quare permotus non audet id distribuere per milites.”

Haec quidem hactenus deliberabat Paiazites. postea proficiscens,
cum nihil perficeret, pervenit Uncram Phrygiae urbem. ibi cum ex-
ercitu erat et Temires, bellum promovens contra Mysiam, animo agi-
tans bello petere Prusam, regiam Paiazitis sedem. cum autem ap-
propinquasset Temiris exercitui, etiam ipse castra posuit, spatio inter

τεύματα, ἐστρατοπεδεύετο καὶ αὐτὸς ἐπὶ σταδίου πεντεκαίδεκα ἀπὸ τοῦ Τεμήρεω στρατοπέδου. ἔνθα δὴ λέγεται τὸν Τεμήρη, ὡς ἐπιόντα στρατοπεδεύεσθαι ἐπύθειο, θαυμάσαι τε τὴν τόλμαν αὐτοῦ, καὶ ὡς ἀπὸ Ἀρμενίων ταχὺ παρεγένετο ἐπ' αὐτόν, καὶ ὡς οὕτω ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς καθίστατο P. 82 αὐτῷ ἐς μάχην, οὕτω δὴ ἐν τάχει σὺν τῷ στρατεύματι ἐλαύνων. καὶ ἐφ' ἵππου δὴ λέγεται ἀναβάντα ἐλάσαι τε ὅτι ἐγγυτάτω τοῦ στρατοπέδου Παιαζήτεω, καὶ τὰς φυλακὰς θεασάμενον καὶ τὸ στρατόπεδον, ὡς ἐσκήνωτο, ἀνακαγχάσαι τε 10 καὶ εἰπεῖν “ἄξιός ἡμῖν οὗτος λαίλαπι παραβάλλεσθαι τῆς τόλμης αὐτοῦ. οὐ μέντοι γε ἀρετῆς ἕνεκα χαίρων γε ἀπαλλάσσεται. ἔοικεν ὑπὸ δαίμονος πολεμίου ἐλαύνεσθαι οὕτω πάνν· μελαγχολᾷ γὰρ δὴ ὁ κακοδαίμων καὶ οὐκέτι σωφρονεῖ.” ταῦτα εἰπόντα ἐλάσαι τε ἐπὶ τὸ ἑαυτοῦ στρατόπεδον. 1402
 15 καὶ τῇ ὑστεραίᾳ αὐτόν σὺν τοῖς ἀρίστοις αὐτοῦ, ἔχοντά ἀμφὶ d. 20 Jul. τῇ, ἐπιπέμψαι Σαχροῦχον τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπὶ Παιαζήτη. ἐνταῦθα ὡς ἤσθειο ἐπιὸν τὸ Τεμήρεω στρατεύμα κατ' αὐτοῦ, παρετάξατο καὶ αὐτὸς ἐπὶ λόφου τινὸς ὡς μαχοῦμενος. καὶ τὸ εὐώνυμον αὐτοῦ μέρος τοῦ κέρατος εἰ-
 20 χεν ὁ τῆς ἑω στρατηγός, τὸ δὲ δεξιὸν εἶχεν ὁ τῆς Εὐρώπης ἡγεμών· ἐν μέσῳ δὲ ἐπὶ τοῦ λόφου ἴδρυτο ὁ Παιαζήτης σὺν τοῖς νεήλυσι καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτόν. Σαχροῦχος δὲ V. 65 ἔχων τοὺς Τζαχαταΐδας καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἀρίστους

2. τῷ Τεμήρη P 16. ἐπιών P

utrorumque castra relicto stadiorum quindecim. fama est Temirem, ut accepit in propinquo esse cum exercitu Paiazitem, viri audaciam admodum esse miratum, videlicet quod tanta celeritate ex Armenia venisset, et iam ex aperto secum bellum gereret. consensu igitur equo profectus est, et quam proxime potuit ad Paiazitis castra accessit. ut autem custodias et vigilias necnon situm castrorum est speculatus, cum risu fertur dixisse “dignus profecto vir ille est ut turbini conferatur, non propter suam virtutem, verum magis propter insignem audaciam. attamen praeclare secum actum esse putabit, si poterit incolumis effugere. genio suo parum dextro instigatur: adeo planissime insanit vir ille, nec rationis amplius compos est infelix.” his dictis ut finem statuit, celeriter in castra sua reversus est. postero die cum delecta manu militum numero circiter * * * misit Sachruchum filium contra Paiazitem. qui ut accepit adversum se properare hostem, aciem instruit in colle quodam, quasi pugnae copiam facturus. sinistrum cornu tenebat dux ab Oriente, dextrum regebat dux Europae; in medio autem curabat Paiazites cum peregrinis et satellitibus suis. Sachruchus habens Tzachataidas et Persarum optimates pergebat agmine composito contra Paiazitem; nec tamen eos

ἐπήει συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι ἐπὶ Παιαζήτην. οὐ μὲν-
 Cτοι γε ἐκκυλοῦτο, ἀλλὰ ἐδίδου χάραν ἀπιέναι, εἰ βούλοιντο,
 ὡς ἂν μὴ κυκλούμενοι σφῶν ἀμείνονες γένοιτο, περὶ ψυχῆς
 ἀγωνιζόμενοι. συνέβαλέ τε κατὰ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύ-
 μα, καὶ ἐμάχετο. ὡς ἐπὶ πολὺ μὲν τῆς ἡμέρας ἐμάχοντο,⁵
 ὥστε μὴδ' ἀναπαύεσθαι ἔχειν τὸ Παιαζήτου στρατεύμα.
 Τριβαλλοὶ δὲ ἐνταῦθα ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοὶ ἐμάχοντο
 ἀξίως λόγον, καὶ ἐμβαλόντες ἐς τοὺς Τζαχαταΐδας τὰ τε δό-
 ρατα κατέαξαν, καὶ διηγώνιζοντο ἐντεταμένως ἐχόμενοι τοῦ
 ἔργου. Παιαζήτης δὲ ὡς ἑώρα τὸ τῆς Εὐρώπης αὐτῷ στρα-
 10 τεύμα κινήθην ἐς πρόσω καὶ μαχόμενον, ἀνεκαλεῖτο μὲν ἐν
 τῇ ἀκμῇ τῆς Εὐρώπης τὸν στρατηγόν, ὀρρωδῶν μὴ παρα-
 D ουρεῖς κυκλωθεῖν καὶ κινδυνεύσῃ διαφθαρεῖναι, μετεπέμπετο
 ἐς τὸν χώρον ἐς ὃν ἴδοντο τὴν ἀρχήν. καὶ πρῶτα μὲν οὐχ
 ὑπήκουσε, δεδιὼς τὸ πρᾶγμα· μετὰ δέ, ὡς ἐπιφερομένου¹⁵
 αὐτῷ τοῦ βασιλέως καὶ βλασφημοῦντος, ἀνεκαλεῖτο τὴν σύν-
 ταξιν. ἐνταῦθα οἱ Τζαχαταΐδες ἐπεισπεσόντες τοῖς Τούρκοις
 ἐπέκειντο πάνυ φονεύοντες, ἐς ὃ δὴ ἐς φυγὴν κατέστησαν αὐ-
 τοὺς τραπήναι. ἐνταῦθα ὡς ὠρμητο ἐς φυγὴν, ἐπικειμένων
 τῶν πολεμίων καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα αὐτίκα ἐς²⁰
 φυγὴν ὠρμητο. καὶ αὐτίκα ὁ Παιαζήτης ἰδὼν ταῦτα οὐκέτι
 ἐνέμεινεν, ἀλλ' ἐπὶ ἵππον Θήλειαν ἀναβὰς ἔφυγε κατὰ κρά-
 P. 83 τος. ἐνταῦθα ὡς πρότερον κήρυγμα πεποιημένου Τεμήρω

circumvenire statuebat, concedens ipsis abeundi, si vellent, locum, ne scilicet circumventi ab omni parte ex desperatione, quasi inclusi, animos sumerent, et acrius pro salute deinde certantes victoriam invenirent. primo aggressus est Europae exercitum. ut autem pugna ad multum diei est extracta, neque quietem a pugnando Paiazitis milites haberent, ibi Triballi pristinae suae virtutis memores praelium ciebant magna cum fortitudine et gloria; impetumque dantes in Tzachataidas hastas infregerunt, magna cum vehementia praelio incumbentes. Paiazites ut conspicatus est Europaeum exercitum longius a se evectum cupidine pugnae, illico ducem Europaei exercitus revocat, timens ne, si eius exercitus esset longius a monte submotus, ipse ab hostibus circumduceretur et in periculum vitae veniret. iubebat igitur eum regredi in eum locum ubi ab initio collocatus erat. at dux primo nequaquam dicto audiens fuit, veritus rem quae parabatur. deinde cum rex violentius saeviret nec convitiis abstinere, paruit, aciesque revocata est. ibi tum Tzachataides acriter instantes occidebant Turcos plurimos, donec terga darent. qui cum fugerent persequentibus hostibus, etiam exercitus Asianus haud stetit, verum continuo fugam arripuit. Paiazites vi-

βασιλέως μηδένα κατακαίνειν τῶν τοῦ Παιαζήτου, μόνον δὲ ἀπεκδυόμενοι τούτους ἠφίεσαν· οὐ γὰρ ἔξῃν ὁμοφύλους ὄντας ἀνδραποδιῆσθαι. Παιαζήτης δὲ τάναντία τούτων κηρύξας ἐς τὸ στρατόπεδον, ὡς ὃν ἂν λάβοιεν τοῦ Τεμήρεω στρατοῦ, πάντας κατακτείνειν. Σαχροῦχος μὲν οὖν ὡς ἐτρέπατο Παιαζήτην, ἤδη τὰ στρατεύματα Τεμήρεω, καὶ ὅσα ἐμάχοντο καὶ ὅσα ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου ἐτύγχανεν ὄντα, ὠρμητο ἐπὶ τὸν Παιαζήτεω στρατὸν φθῆναι βουλόμενος. καὶ ἐπὶ τὴν χώραν ἐτρέποντο ἐπὶ διασπαγὴν, ἐπιδρομῇ χρησάμενοι, ἔστε τὴν Ἰωνίαν καὶ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον· ἔνθα δὴ πολλαὶ μὲν κῶμαι ἐλήφθησαν, πολίσματα δὲ ἐρημώθη ὅτι πλεῖστα, τῶν ἱπποδρόμων τοῦ Τεμήρεω ἀνὰ τὴν χώραν τοῦ Παιαζήτεω διαθεόντων ἀπανταχῇ.

Περὶ δὲ τὸν Παιαζήτην τοιόνδε ξυνηνέχθη γενέσθαι. ὡς γὰρ ἔθει ἀνὰ κράτος οὗτος, ἐπέκειντό τε καὶ ἀπεδίωκον οἱ Τζαχαταῖδες, ἀμιλλώμενοι ἐλεῖν αὐτόν. καὶ πολὺ μὲν προύλανεν ἅτε ἐπὶ ἵπῳ ταχυτάτῳ ἐπιφερόμενος· μετὰ δέ, ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀφίκετο, τὴν ἵππον λέγουσι διψήσασαν καρτερῶς ἐθελῆσαι τοῦ ὕδατος· Παιαζήτης γὰρ ἐνόσει τὸ χεῖρος καὶ τὸ πόδε ὑπὸ ποδάγρας, καὶ κατασχεῖν οὐχ οἷός τε ἐγένετο. ἐνταῦθα δὴ ὑποχαλάσαι τὴν ἵππον ὑπὸ τοῦ ὕδατος

1. καταβαίνειν P

dens in quo statu res suae essent, conscendit equam totisque viribus fugit. Temires cum prius praeconium dimisisset per castra, ne quem de Paiazitis exercitu caperent et ad mancipiorum condicionem miseram deducerent, curavit ut spoliatis abire liceret: non enim fas esse ducebat ut gentiles suos ad mancipiorum formam redigerent. at Paiazites contrarium, antequam praelium iniretur, per castra voce praeconis nuntiari iusserat, nempe ut quemcunque de Temiris militibus fuerint nacti, eum illico obtruncarent. Sachruchus igitur ut in fugam verterat hostem, iam Temiris copiae, quae in castris expectarant, iunctae pugnantis impetu ferebantur, volentes praevertere Paiazitis exercitum. conversi itaque ad populationes maximam vastitatem fecere in Ionia et Hellesponto. vici occupati sunt plurimi; oppidula in desolationem migrarunt plurima, ubique equitibus Temiris in Paiazitis regione grassantibus.

Interim autem haec accidere Paiaziti fugienti. cum fugeret pernicissimo cursu, fugientem insequabantur Tzachataides, affectantes eum capere. iam multum itineris fugiendo confecerat, ut qui velocissima veheretur equa. postea cum forte venisset ad flumen, equa intoleranda siti stimulata bibere cupiebat. Paiazites autem chiragra et podagra gravissime laborabat: proinde equam a potandi cupidine inhibere haud poterat. equa igitur ut bibit, parum dissoluta nonni-

καὶ λειψθῆναι τοῦ δρόμου, ὥστε τοὺς στρατιώτας Τεμήρη
C συλλαβεῖν τε Παιαζήτην, καὶ ἀγαγεῖν παρὰ βασιλέα Τεμήρη.

Ἐάλωσαν μὲν οὖν ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ καὶ Μωσῆς καὶ
πάντες σχεδὸν οἱ τοῦ Παιαζήτεω ἄρχοντες, οὐ μὴν χαλεπὸν
ἔπαθον ὅτιοῦν, πλὴν τῶν ἱματίων. καὶ γὰρ Μωσῆς ἐδόκει 5
τε τῶν ἄλλων κράτιστος γεγονέναι· καὶ διὰ τοῦτο περιῆγεν
ἔχων ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ δίαιταν παρεχόμενος. ἔάλω δὲ
καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Παιαζήτεω ἐν Προύσῃ· ὡς γὰρ τὴν τε
V.66 Προῦσαν ἐπέδραμον, καὶ τὰς γυναικωνίτιδας ἀφείλοντο. πρὸς
δὲ καὶ τὴν Ἐλεαζάρου θυγατέρα, Παιαζήτεω δὲ γυναῖκα, 10
ἄλόντες ἀπήγαγον παρὰ βασιλέα. Μουσουλμάνης μὲν οὖν
καὶ Ἰησοῦς καὶ Μεχμέτης καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Παιαζήτεω παί-
D δων κατελείφθησαν, καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Εὐρώπῃ οἱ δὲ ἐν τῇ
Ἀσίᾳ ὄντες διεσώζοντο, ὅποι ἐκάστῳ προυχώρει.

Τῷ μέντοι Παιαζήτη, ὡς ἤχθη ἐναντίον βασιλέως, λέ- 15
γεται εἰπεῖν αὐτῷ τοιαῦδε. “ὦ κακόδαιμον, τί δὲ οὕτω πάνν
τὸν σαντοῦ δαίμονα ἐβιάσω, προκαλούμενος ἡμᾶς ἐπὶ μάχην;
ἢ οὐκ ἐπύθου ὡς τῷ ἐμῷ τῷδε στρατεύματι δυστήνων παῖ-
δες ἀντέστησαν;” Παιαζήτης δὲ ὑπολαβὼν ἀμείβετο, ἧ δὴ
λέγεται, ὡς οὐκ ἂν δὴ ἐς τοῦτο τύχης ἀφικοίμην, ἂν μὴ 20
αὐτῷ παρείχετο πράγματα ἐκεῖνος, τὰ τε ἄλλα καὶ ἀπὸ ἐθνῶν
τῷ Μεχμέτῃ τῷ ἥρωι πολεμίων θαμὰ ἀνακαλούμενος. “ἀλλ’

11. ἐλόγτες? 13. κατελήφθησαν P 17. ἐβιάζω P 22. πο-
λεμῖω P

hil de cursus pernecitate remisit, adeo ut milites Temiris Paiazite
potirentur, captumque ad suum regem traherent.

In hoc praelio captus est Moses; capti sunt reliqui pene omnes
Paiazitis duces. nec tamen quicquam periculi passi sunt, nisi quod
vestibus sunt spoliati. etenim Moses videbatur reliquis praestantior
robore: proinde eum circumductum secum in castris habuit, victum
ministrans. Paiazitis uxor in hostium manus venit Prusae: nam in-
cursionem etiam in Prusam fecerunt, et gynaeceum inde rapuerunt.
Eleazari filiam, Paiazitis uxorem, rapientes abduxerunt ad regem.
Mulsumanes, Iesus, Mechmetes et reliqui Paiazitis filii in hostium
potestatem venere. qui in Europa et Asia erant, ut poterant salva-
bantur.

Paiazitem, cum adductus esset in conspectum regis, sic Temires
allocutus est. “o infelix, quid adeo malum tuum coegisti genium,
ut nos bello Iacesseres? an non audivisti quod meo exercitui mise-
rorum filii resistunt?” Paiazites respondens inquit “nequaquam ad
tantam infelicitatem venissem, ni tu mihi negotia fecisses, caetera
quoque provocatus a gentibus heroi nostro infestis.” “verum” ait

ἦν μὴ ἐτετύφωσο" ἔφη Τεμήρης, "οὕτω μέγα πάνυ φρονῶν, οὐκ ἂν δὴ ἐς τοῦτο συμφορᾶς, οἶμαι, ἀφίκου· οὕτω γὰρ P. 84 εἶθε τὸ θεῖον τὰ πάνυ μέγα φρονοῦντα καὶ πεφρυσμένα μειοῦν ὡς τὰ πολλὰ καὶ σμικρύνειν." ἐνταῦθα δὴ ἐπιμέμ-
 5 ψασθαι αὐτῷ λέγεται βασιλέα Τεμήρη τὴν ἐπὶ τοὺς κύνας τε καὶ ἰεράκας φιλοτιμίαν, ὡς ἄνδρὶ κνηγῶ ἐφίκει τὴν τέχνην, καὶ οὐκ ἄρχοντι ἄγοντι ἐς πολέμους· λέγεται γὰρ Παιαζή-
 τῆς ἐς τοὺς ἑπτακισχιλίους κτήσασθαι ἰερακοφόρους καὶ κύ-
 νας ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους. ἐνταῦθα τότε Παιαζήτην
 10 φάναι ὑπολαβόντα "ἀλλὰ σοὶ μὲν τῷ Σκύθῃ, λησιῇ ἔτι ὄντι καὶ ταύτην ἐπιτηδεύοντι τὴν τέχνην, οὐ πάνυ τι ἂν προσήκοι ἄγρας οὐδὲ κνηγεσίων· ἐμοὶ δὲ ἐς τοῦτό τε γεννηθέντι καὶ τεθραμμένῳ, τῷ Ἀμουράτεω τοῦ Ὀρχάνεω, βασιλέων παιδί, B
 μετῆν καὶ κυνῶν καὶ ἰεράκων φιλοτιμίας." ἐνταῦθα δὴ ἀχθε-
 15 σθέντα τὸν βασιλέα περιαχθῆναι ἐς τὸ στρατόπεδον ἐκέλευ-
 σεν ἐπὶ ἡμιόνου, καὶ συριττόμενον ὑπὸ τοῦ στρατοπέδου πε-
 ριαγαγεῖν. ὡς δὲ περιαχθέντα ἤγαγον, ἔρεσθαι αὐτὸν λέγε-
 ται εἰ τοῦ γένους ἐκεῖνα τυγχάνει ἐπιτηδεύματα, ὡς τὰ τῶν
 ἰεράκων τε καὶ κυνῶν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν φυλακῇ ἐποίησατο,
 20 καὶ ἄρας σὺν τῷ στρατεύματι ἤλανθεν ἐπὶ Ἰωνίαν καὶ τὴν
 ταύτην πάραλον χώραν, ἐν τῷ ἔχων αὐτοῦ τε διαχειμάσαι καὶ ἦρος ἐπιφαινομένου ἐς τὴν Εὐρώπην διαβῆναι. ἐπενόει γάρ,
 ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, ἐς τὴν Εὐρώπην διαβὰς πᾶ- C

Temires "si non adeo sublati tibi essent animi, nunquam ad istam praecipitatus esses miseriam. sic namque solet numen plerumque fastuosos deprimere et ad humilem fortunam deiicere." deinde misit Temires Paiaziti accipitres et canes et reliquum huiusmodi apparatus, ut qui venatori potius quam imperatori in hostes ducenti comparandus esset. aiunt Paiazitem habuisse septem milia virorum qui accipitres curarent; praeterea aluisse canes sexies mille. respondens itaque Temiri Paiazites inquit "verum, o Temires, qui es Scythia et latro, latrocinandique artem usque exerces, satis scio parum tibi convenire cum canum accipitrumque studio. mihi vero, qui sum natus et educatus ab Amurate Orchanis filio, qui ambo reges extitere, congruit canum et accipitrum studium." rex Temires hoc responso graviter offensus impositum mulo per castra agi iubet, propinans eum militibus deridendum. ut autem iam omnibus satis ridiculo fuit, reductum ad se interrogavit, an etiam ista studia sui generis sint, quemadmodum accipitrum et canum. deinde Paiazitem in vincula coniecit. motis postea castris iter in Ioniam et finitimam eius regionem intendit, in animo habens ibi hibernare. vere appe-

σάν τε ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι, ἐς ὃ δὴ ἐπὶ τὰς Ἡρακλείους ἀφίκηται στήλας, ἐντεῦθεν δὲ αὐθις ἐς Λιβύην διαβῆναι, καὶ διὰ τῆς Λιβύης ἐπανιέναι ἐς τὴν ἑαυτοῦ χώραν, ζύμπασαν ὑπαγόμενος τὴν ταύτη ἡπειρον τῆς οἰκουμένης. ἐπροσβένετο μὲν οὖν καὶ πρὸς τὸν Βυζαντίου βασιλέα, τὴν τε διάβασιν 5 αἰτούμενος αὐτὸν πλοῖά τε καὶ τριήρεις.

Λέγεται δὲ καὶ τόδε βασιλεὺς Τεμήρης ἐς Παιαζήτη. ὡς γὰρ ἀπήχθη ἡ γυνὴ αὐτοῦ, Ἐλευζάρου θυγάτηρ, ἧς δὴ μάλιστα τῶν ἄλλων ἐρασιῆς ἐτύγγανε Παιαζήτης καὶ περιῆγε μεθ' ἑαυτοῦ ἔχων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐπιστῆσαι οἱ ἐναντίον 10 τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, οἰνοχοῆσαι οἱ. τὸν δὲ εὖ μάλα ἀχθεσθέντα εἰπεῖν λέγεται “ἀλλ' οὐτ' ἂν συμφώνως τῷ σῷ πατρὶ καὶ μητρὶ ἐργάζοιο· ἰδιωτῶν γὰρ τούτων καὶ πενήτων γε- νόμενος δίκαιος ἂν εἴης ὥστ' ἂν ἐπικερτομηῆσαι βασιλέων παισί τε καὶ γυναιξί, καὶ ἐξυβρίζεις ἐς τοὺς σοὺς τῇ φύσει 15 δεσπότας.” τούτῳ μὲν τοιαῦτα λέγοντι γέλωτά τε ἐποίει τοὺς λόγους, καὶ ἐπιχλευάζων ἐπέσκωπτεν οἷα οὐδὲν ἰγιῆς οὔτε φρο- νοῦντι οὔτε λέγοντι.

Οἱ μέντοι Παιαζήτεω ἄρχοντες, ἐς λόγους ἀφικόμενοι V. 67 τοῖς Τεμήρειω ὄρυκταις, ἧ φασίν, ὑπέσχοντο ἀργύριον τελέ- 20 P. 85 σαι πάμπολυ, εἰ ὑφέλοιντο Παιαζήτη ὑπορῦξαντες. ἔνθα δὲ

tente in Europam profectionem parabat, quemadmodum supra docui, ut in eam transvectus universam in dicionem acciperet, usque ad Herculis columnas progrediens. inde in Libyam iter avertere et ex Libya in suam regionem redire in animum inducebat, universa ista orbis continente imperio suo iuncta. misit legatos ad Byzantii regem petens liberum transitum et naves triremesque, quibus copias suas transmittere posset.

Etiam istam iniuriam Temires Paiaziti fecit. ut enim Eleazari filia, Paiazitis uxor, quam prae caeteris ardentissimo amore complectebatur et secum in castris semper habebat, captiva abducta est ad Temirem, iussa est in conspectu mariti sui vinum infundere. hinc Paiazites ira accensus in haec verba prorupit “neque paterno neque materno tuo genere digna facis. cum enim natus sis ex parentibus idiotis et ingloriis pauperibusque, haud tibi decorum est adeo turpiter insultare regum liberis et uxoribus. hoc modo etiam eos qui tibi natura sunt domini, probris oneras.” haec dicens ingentem risum movebat Temiri, qui hominem pro ludibrio habebat, ut qui nihil sani nec diceret nec saperet.

Paiazitis duces cum in colloquium venissent Temiris fossoribus, eos promissis accendebant, daturi immensam argenti vim, si cuniculo acto in eam castrorum partem, ubi vinctus asservabatur Paiazites,

ἀποδειξάμενος ἔργα κατὰ τε Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην, βασιλεύσας ἔτη πέντε καὶ εἴκοσιν. ἦν δὲ οὕτως αὐθάδης ὥστε μηδενὶ πείθεσθαι ὡς ἑαυτῷ θαρρούντως χωρεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ἐτελεύτησε δὲ ἐν τῇ Ἰωνίᾳ, διαχειμάζοντος αὐτοῦ Τεμήρεω
5 τὸν στρατὸν.

Ὁ δὲ Ἰνδῶν βασιλεὺς οὗτος ἐστὶν ὁ τὸν ἑννέα βασιλέων τοῦνομα ἔχων, Τζαχατάης βασιλεύς. τῶν ἑννέα δὲ βασιλέων βασιλέα γενόμενον τοῦτον, τὸν διὰ τοὺς Μασαγέτας στρατὸν Β μέγαν ἐπὶ Τεμήρην ἐπιπέμψαντα, λέγεται τὸν τε Ἀράξην V. 68
10 ἐπιόντα διαβῆναι, καὶ τὰ πλέω τῆς ταύτης χώρας καταστρεψάμενον ἐπ' οἶκον αὐθις ἀποχωρῆσαι. Σύννης τε βασιλεύει καὶ Ἰνδίας καὶ Ξυπρίσης, καὶ διήκει αὐτῷ ἡ χώρα ἐπὶ Ταπροβάνην νῆσον, ἐς Ἰνδικὴν θάλασσαν, ἐς ἣν οἱ μέγιστοι τῆς Ἰνδικῆς χώρας ποταμοὶ ἐκδιδούσιν, ὁ τε Γάγγης Ἰνδὸς Ἀνυ-
15 θίνης Ὑδάσπης Ὑδραώτης Ὑφασις, μέγιστοι δὲ οὗτοι ὄντες τῆς χώρας. φέρει δ' ἡ Ἰνδικὴ χώρα ἀγαθὰ μὲν πολλὰ καὶ ὄλβον πολύν, καὶ ὁ τε βασιλεὺς ξυμπάσης τῆς χώρας ὑπ' αὐτὸν γενομένης. ὀρμώμενος δὲ οὗτος ἀπὸ τῆς ὑπὲρ Γάγγην χώρας καὶ C τῆς παραλίου Ἰνδικῆς καὶ Ταπροβάνης, ἐλθεῖν ἐπὶ τὸν βασιλέα
20 Χαταγίης, τῆς χώρας τῆς ἐντὸς Γάγγου καὶ Ἰνδοῦ, καὶ καταστρεψάμενον τὴν ταύτην χώραν τὰ βασιλεία ἐν ταύτῃ δὴ τῇ πόλει ποιήσασθαι. ξυμβῆναι δὲ τότε γενέσθαι ὑφ' ἐνὶ βασιλεῖ

dens, quocumque pervenisset. annis regnavit viginti quinque, res praeclaras in Asia Europaque gerens. adeo autem praefractus et temerarius erat ut neminem monentem sequeretur, sed sibi soli confideret, quando eundum erat in hostes. expiravit in Ionia, cum eo in hiberna movisset Temires.

At Indorum rex, de quo nunc verba facimus, unus est de numero novem regum, et Tzachataae rex appellatur. constat eum fuisse de grege novem illorum regum, qui per Massagetarum exercitum magnum contra Temirem misit. qui transito Araxe, et pleraque regionis parte quae subiecta est Temiri subacta, domum reversus est. eius imperio parent Syena India et Chyprisa. huius regio patet ultra Taprobanen insulam, usque in Indicum mare, in quod deferuntur Ganges Indus Anythines Hydraspes Hydraotes Hyphasis, fluvii regionis istius maximi. Indiae autem regio multa suppeditat bona, magnamque fundit felicitatem: sed totius Indiae imperium penes hunc regem est, qui profectus ab ea regione quae supra Gangem est, et a maritima Indiae regione, necnon a Taprobane insula, venit ad regem Achatagiae, quae intra Gangem et Indum est sita. qua deinde suae dicioni adiecta, urbem eius regionis regni sui sedem declaravit. exinde unius imperio universa gubernatur India. rex iste, et qui Cha-

ζύμπασαν τὴν Ἰνδικὴν χώραν. νομίζουσι δὲ οὗτοι θεοὺς, οἵ
 τε τὴν Χαταγίην χώραν οἰκοῦντες, Ἀπόλλω τε καὶ Ἀρτεμιν
 καὶ δὴ καὶ Ἥραν. φωνὴν δ' οὐ τὴν αὐτὴν σφίσιν ἴενται, ἀλλ'
 ἐς ἔθνη τε πολλὰ διηρημένα εὐνομεῖται ἐπὶ πλείστων δὴ ἀν-
 θρώπων κατὰ τε πόλεις καὶ κώμας. θυσίας δὲ ἀνάγουσιν 5
 ἵππους μὲν τῷ Ἀπόλλωνι βοῦς δὲ τῇ Ἥρᾳ· τῇ δὲ Ἀρτέμιδι
 θύουσι παῖδας ἀρτίως ἡβάζοντας ἀνὰ πᾶν ἔτος. φέρει δ' ἡ
 D χώρα αὕτη πυροὺς μὲν ἐπὶ πεντεκαίδεκα πήχεις, ὡς λέγεται,
 βασιλικούς, καὶ κριθὰς δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ μελίνην ἐς
 τὸ αὐτὸ μέγεθος. καλαμίνοις δὲ πλοίοις χρώμενοι διαπορθ- 10
 μεύουσι τὸν ποταμόν. φέρει δὲ ἡ Ἰνδική, ὡς λέγουσι, τοσοῦ-
 τον μέγεθος ὥστε ἀπ' αὐτοῦ ναυπηγεῖσθαι πλοῖα μεδίμνων
 τεσσαράκοντα Ἑλληνικῶν. τὸ μὲν γένος τοῦτο οὐ πάνυ γνω-
 στὸν ἡμῖν γενόμενον πολλὰς ἀπιστίας παρέχει, μὴ πείθεσθαι
 περὶ αὐτῶν ὅσα πυνθάνομαι. ἦτε γὰρ χώρα αὕτη πρόσω 15
 ἐκποδῶν γενομένη οὐ πάνυ ἐπιτήδειος εἶσω ᾄκειται τε καὶ
 ὄπη ἔχει ἡθῶν τε καὶ διαίτης. γένος μέντοι ἰσχυρότατον γε-
 P. 87 νόμενον τὸ παλαιὸν τοὺς τε Περσῶν βασιλεῖς καὶ Ἀσσυρίων,
 ἡγουμένους τῆς Ἀσίας, θεραπεύειν μὲν τοὺς Ἰνδῶν βασιλεῖς,
 ἐπεὶ τε Σεμίραμις καὶ Κῦρος ὁ τοῦ Καμβύσου τὸν Ἀράξην 20
 διαβάντες μεγάλῳ τῷ πολέμῳ ἐχρήσαντο. ἦτε γὰρ Σεμίραμις
 τῶν Ἀσσυρίων βασίλισσα ἐπὶ τῶν Ἰνδῶν βασιλέα ἐλαύνουσα

4. πλείστον? 12. ὑπ' αὐτοῦ τὸ ναυπ. P

tagiam regionem incolunt, deos esse censent, quos colunt, Apollinem
 Dianam Iunonemque. diversa inter se utuntur lingua: haud enim
 omnibus eadem est, siquidem in plurimas discreti gentes reguntur,
 abundante hominum numero tam in vicis quam in urbibus. victimas
 immolant equos Apollini, boves Iunoni, Dianae pueros iam pubescentes.
 haec sacrificia frequentantur quotannis. regio ista producit, ut fama est,
 frumentum, cuius altitudo excedit quindecim cubitos regio. eadem
 etiam hordeo altitudo est, similiter et panico. arundineis autem na-
 vibus utentes flumen traiciunt. fert regio illa (sic enim fama ha-
 bet) arundinem tantae magnitudinis, ut ex ea aedificentur naves quae
 capiunt medimnos Graecos quadraginta. at genus istud hominum
 cum nobis parum sit cognitum, fit ut plurima quae de illis feruntur
 nullam apud nos fidem inveniant: nam cum India a nobis quam
 longissime submota habitetur, ignoratur quibus moribus et qua victus
 ratione Indi utantur. hoc hominum genus cum robore plurimum
 praestaret antiquitus, Persarum et Assyriorum reges, qui Asiam impe-
 rio temperabant, coluisse fama tenet. Semiramis et Cyrus Cambysis
 filius Araxem transeuntes quondam magnam belli molem eo verte-
 runt. nam Semiramis Assyriorum regina arma contra Indorum regem

μεγάλη παρασκευῆ, ἐπεὶ τε τὸν ποταμὸν διέβη, ἐπεπράγει τε χαλεπώματα καὶ αὐτοῦ ταύτη ἐτελεύτησε. μετὰ δὲ ταῦτα Κῦρος ὁ Καμβύσεω, Περσῶν βασιλεύς, λέγεται δὴ τὸν τε Ἀράξην διαβάς, καὶ διαγωνισάμενος πρὸς Μασαγέτας ἐπραξέ
5 τε τὰ χαλεπώματα, καὶ αὐτοῦ ὑπὸ γυναικὸς μοίρας τῆς Μασαγетῶν βασιλευούσης ἀποθανεῖν. B

Τεμήρης μὲν οὖν ὡς ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἐπύθετο τὰ περὶ τὴν πρεσβείαν τοῦ Χαταγίης βασιλέως, ἀπήλυνεν, ὡς εἶχε τάχους, ἐπὶ Χερίης. Παιαζήτης δέ, ὡς εἴρηται, κατὰ τὴν
10 ὁδὸν ἐτελεύτησεν, ὑπενεχθεὶς ἐς τὴν μέλαιναν ὑπὸ λύπης. Μωϋσῆς δὲ ὁ παῖς αὐτοῦ, ἀφεθεὶς ὑπὸ βασιλέως Τεμήρη, ἐπὶ τὴν πατρῴαν χώραν ἀφίκετο. βασιλεὺς δὲ Τεμήρης ὡς ἐγένετο ἐς τὰ βασίλεια τὰ ἑαυτοῦ, τάτε ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ καθίστη ἢ ἐδόκει κάλλιστα ἔχειν αὐτῷ, καὶ πρὸς τὸν Ἰνδῶν
15 βασιλέα διενεχθεὶς ἐπολέμει. μετὰ δὲ ταῦτα εἰρήνην τε ἐποίησατο ἐφ' ᾧ τε ξένοι τε καὶ φίλοι εἶναι ἀλλήλοις.

Τούτῳ ἐγένοντο παῖδες Σαχροῦχος τε καὶ Παιαγγούρης C καὶ Ἀβδυλατοῦφης. Σαχροῦχον τὸν πρεσβύτερον παῖδα αὐτοῦ κατέλιπε βασιλέα ἀποδειξάμενος. αὐτὸς δὲ περὶ ἔρωτας V. 69
20 ἔχων καὶ ἐνταῦθα πολυπραγμονῶν ἐτελεύτησε. λέγεται γὰρ 1405
δὴ Τεμήρης μάλιστα δὴ ἀνθρώπων ἐς τοῦτο ὑπὸ φύσεως d. 19 Febr.
ἀχθῆναι, ὥστε νεανίσκους ἐναντίον αὐτοῦ γυναιξὶ κελεύειν μίσησθαι, ὥστε καὶ τὴν φύσιν ἐρεθίζειν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦτο.

maximo apparatu movens, ubi flumen superavit, clade suorum maxima accepta occubuit. praeterea Cyrus filius Cambysis, Persarum rex, traiecto fluvio cum Massagetis congressus in gravissimum praecipitatus est periculum, ibi peremptus a muliere Maera Massagetarum regina.

Temires, ut allatum est quae fecisset regis Indorum legatio, maxima celeritate Cheriam se recepit. Paiazites, ut supra diximus, in itinere prae aegritudine naturae debitum solvit. Moses Paiazitis filius, dimissus a Temire, in patriam profectus est regionem. rex Temires ut pervenit in suam regiam, quae ad regni curam attinebant, summa diligentia executus est. deinde hostili animo sumpto bellum cum Indorum rege ex professo gerebat. haud multo post pax inter utrumque convenit.

Temiri nati sunt filii, Sachruchus Paiangures et Abdulatuphes. Sachruchum filium natu maximum regno praefecit. ipse autem amori operam dans, totumque huic rei curiosius se mancipans, mortem tandem obiit. aiunt Temirem libidine reliquos mortales longe superasse. nam adolescentes in conspectu suo mulieres constuprare iubebat, sic provocans naturam, ut ipse deinde coire posset. quando

ὡς δὲ ἀπὸ ἐρώτων γένοιτο, ἐπὶ πολεμίους αὐτίκα δὴ τρέπεσθαι, μηδέποτε ἤσυχίαν ἄγοντα. καὶ ἐξυβρίσαι δὴ λέγεται τὴν φύσιν αὐτοῦ ἐς τὴν δίαίταν περὶ ἀφροδίσια γενόμενον.

Τούτου μὲν δὴ τελευτήσαντος ἔσχε τὴν βασιλείαν Σα-5
 χροῦχος, ἀνὴρ τὰ τε ἄλλα ἐπεικῆς, καὶ τοῖς περιοίκοις τὰ
 D πολλὰ σπενδόμενός τε καὶ ἤσυχίαν ἄγων διετέλει. μετ' οὐ
 πολὺ τελευτήσαντος Σαχροῦχου τοῦ Τεμήρεω, Παιαγγούρης
 ὁ νεώτερος παῖς ἔσχε τὴν βασιλείαν, πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐ-
 τοῦ διενεχθεῖς. Οὐλῆς μὲν γὰρ τὴν τε Καδδουσίων χώραν 10
 καὶ τὴν Ὑρκανίαν κατέχων πρὸς Ἀβδυλατούφην τὸν ἀδελφὸν
 διενεχθεῖς ἐπολέμει, καὶ ὡς Παιαγγούρη ἐπαγόμενος τὴν τε
 χώραν ἀφείλετο, καὶ αὐτὸν ζωογήσας εἶχεν ἐν φυλακῇ. μετὰ
 δὲ ταῦτα τελευτήσαντος Παιαγγούρεω Τζοκῆς ἔσχε τὴν βα-
 σιλείαν. πρὸς τοῦτον Παῖμπούρης τῶν ἐννέα βασιλέων ἐπι- 15
 P. 88 γαμίαν ποιησάμενος καὶ ἐπιτραφθεῖς ἔσχε τὴν βασιλείαν· καὶ
 τὰ Σεμαρχάνδης πράγματα κατασχών, καὶ Ἰνδῶν συμμαχίαν
 ἐπαγόμενος, πρὸς τε τὸν Τζοκῆν Παιαγγούρεω ἐπολέμει
 παῖδα. Τζοκῆς μὲν οὖν τοὺς τε Σκύθας ἐπαγόμενος, καὶ
 τῆς Ἀσσυρίων χώρας βασιλεύων, ἐπὶ Παιαγγούρην τὸν ἀδελ- 20
 φὸν τὸν τε πόλεμον διέφερε, καὶ στρατευσάμενος μάχῃ τε

autem relictis amoribus ad bellum protrudebatur, bello confecto ad solitam redibat libidinem, nullo modo quietiorem vitam sectatus. etiam naturae suae vim facere non erubuit, luxuriosiore secutus victus rationem, quo magis rei Venereae indulgere posset.

Temire defuncto Sachruchus, vir caetera aequitatis studiosus, et plerumque cum finitimis foedera iungens tranquillitatisque amator, regni gubernacula tenuit. haud tamen multo post, excedente e vivis Sachrucho, Paiangures Temiris filius natus minimus regno potitus est. unde ei non admodum bene cum fratribus convenit, verum inimicitiae inter ipsos exarserunt. Ulies enim Caddusiorum regionem et Hyrcaniam retinens, inimicitias suscipiens adversus fratrem Abdulatuphem, cum eo bellum gerebat. Paiangures adveniens regionem ei adimebat, et ipsum captum in carcerem misit. mortuo deinde Paiangure ad regni moderamen evasit Tzokies. cum hoc affinitatem iungens Paeampures, unus de numero novem regum, et conversus regnum occupavit. oppressis enim et occupatis Semarchandae rebus, contractis etiam Indorum auxiliis, bello petiit Tzokiem Paianguris filium. Tzokies adducens Scythas, Assyriorumque regioni imperans, contra fratrem Paiangurem bellum movit. in hoc bello victor extitit, et Semarchandam in dicionem accepit. nec multo post in belli societatem adhibito uno de numero novem regum, et regia sede in

ἐκράτησε καὶ Σεμαρχάνδην παρεστήσατο. οὐ πολὺ δὲ ὕστερον τῶν ἐννέα βασιλεῖ συμμάχῳ χρησάμενος, καὶ ἐν τῷ Ταβρέζῃ πόλει εὐδαίμονι Ἀσσυρίων τὰ βασίλεια ποιησάμενος, πρὸς τε τὸν Λευκαρίας πολεμῶν διετέλει καὶ Σαμαχίην πόλιν ἐπολιόρκει, τὰ τοῦ Καραουλίκεω βασίλεια. Ταβρέζῃ δὲ Β πόλις εἶναι μεγάλη τε καὶ εὐδαίμων, καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ μετὰ γε Σεμαρχάνδην χρημάτων τε προσόδῳ καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ προέχουσα· σῆράς τε τρέφει ἢ χώρα αὕτη μεταξάν τε καλλίστην ποιουμένη, καὶ τὴν Σαμαχίης ἀμείνω. φέ-
 10 ρει δὲ καὶ κριμιζίν σηρᾶν οὕτω καλούμενον πορφυρᾶν, περὶ τὰ ἱμάτια τὰ τε ἀπὸ ἐρίων καὶ σηρῶν, βαφὴν ἐνδεικνύμενα ἀξίαν λόγου. ἔστι δὲ πλέα τὰ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ Περσῶν τῶν Ἀτζαμίων καλουμένων· ὅσοι γὰρ ἐς τὴν Ἀτζαμίων φωνὴν προῖενται, Πέρσαι τε οὗτοι σύμπαντες καὶ τῇ Περσῶν φωνῇ
 15 διαλέγονται. οἰκοῦσί τε Ταβρέζῃ τε καὶ Καρινὸν καὶ Νιγετίην, πόλεις εὐδαίμονας τῶν Μήδων καὶ Ἀσσυρίων χώρας. C Σαμαχίῃ δὲ πρὸς τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ ὤκημένη, πόλις εὐδαίμων τε καὶ πολυάνθρωπος. ἀπὸ δὲ τῆς θυγατρὸς Τζοκίεω, Καραϊσούφεω δὲ γυναικός, ἐγένετο Τζανισᾶς παῖς Καραϊ-
 20 σούφεω, Τζοκίεω δὲ ἀπόγονος. οὗτος τε Παγδατίης τῆς Βαβυλῶνος ἐπῆρξε, καὶ Ἀσσυρίων τὴν χώραν καταστρεψάμενος Ταβρέζῃ τε ἑαυτῷ ὑπηγάγετο καὶ πρὸς τὸν Μπαϊμπούρεω παῖδα διεπολέμει. ἐπελάσας δὲ πρὸς Ἀτζιγγάνιν ἐπολιόρκει

10. ἐπὶ T

Tabreze Assyriorum urbe opulenta constituta, bello lacessebat Leucariae ducem; etiam Samachiam urbem, Carailucis regionem, oppugnabat. Tabreze autem fertur urbs esse magna et opibus florentissima: etiam omnes Asiae urbes, extra Semarchandam, opum accessu et reliqua felicitate antecedere noscitur. vermiculos alit ea regio ex quibus sericum producitur pulcherrimum, quod longe praestat ei serico quod Samachia suppeditat. fert quoque Crinizin isto nomine vermiculum, qui purpureum colorem admiratione dignum tribuit vestibus ex filis e serico contextis. Abundat autem regio Persis quos Atzamios vocant. quotquot enim Atzamiorum Persarum lingua utuntur, omnes hi Persae sunt et Persarum linguam in usu habent. incolunt Tabrezen Cagrinum et Nigetiam, urbes opulentas, in Assyriorum et Medorum regione sitas. Samachia autem, cuius situs est versus Armeniam, urbs perhibetur opulenta et populosa. ex filia Tzokiis, quae matrimonio iuncta fuit Charaisuphi, natus est Tzanisas Tzokiis nepos et Caraisuphis filius. is Pagdatiam Babylonem rexit, et Assyriorum regionem iure belli possidens Tabrezen suo imperio addidit. arma idem Paimpuris filio intulit. profectus contra Artzinganim urbem,

παραστησάμενος, καὶ τὴν Ἀρμενίων ἐντὸς Εὐφράτου χώραν
 ἐτύγγαθεν οὕσαν ὑπηγάγετο. μετὰ δὲ τοῦ Τζοκίεω παιδὸς
 ὠρμημένου ἀπὸ Σεμαρχάνδης τὴν τε Βαβυλῶνα ἐπολιόρκει,
 D καὶ αὐτὸν ἐπιόντα οἱ μάχη ἐπεκράτησε. καὶ τὴν Βαβυλῶνα
 ἐλών, ἐπὶ Ταβρέζη ἐλαύνων, ἐς τόνδε συνδιαφέρει τὸν πόλε- 5
 V. 70 μον. Χασάνης μέντοι ὁ μακρὸς, Σκενδέρεω τοῦ τὸ Ἀρτζιγ-
 γάνιν διακατέχοντος ἀπόγονος ὢν καὶ τῆς Καραϊλούκεω μοί-
 ρας, ἐπὶ τὴν ἀρχὴν παρεγένετο τὴν Ἀρμενίων, συναλαυνομέ-
 νων αὐτῷ τῶν τε Καραϊλούκεω παίδων. οὔτοι γὰρ ὡς ὑπὸ
 τοῦ βασιλέως Τζανισᾶ, Καραϊσοῦφεω παιδός, ἐν Σαμαχίῃ 10
 πολιορκούμενοι ἐν ἀπόρῳ εἶχοντο, προσεδέοντο τοῦ Μπαϊμ-
 πούρεω ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Μηδικήν, ὃς πεισθεὶς τε ἐσέβαλε,
 P. 89 καὶ ἀπανεῖστη τε ὁ Τζανισᾶς ἀποχωρῶν πρὸς τὸν Μπαϊμπού-
 ρην, τὰ μὲν συμβάλλων, τὰ δὲ ληιζόμενος τὴν χώραν ἐκεί-
 νου. οἱ μέντοι ἡγεμόνες, ὃ τε Μενδεσίας Αἰδίνης καὶ Σαρ- 15
 χάνης, ἀλόντος Παιαζήτεω τὴν τε χώραν κατέλαβον ἐπικελεύ-
 οντος Τεμήρεω, καὶ ἐς τὴν ἑαυτοῦ χώραν καθίστατο ἕκαστος.
 ὁρῶν δὲ Χασάνης συμβαλλομένην αὐτῷ δύναμιν ἀξιόχρεων,
 τὴν τε Ἀρμενίων χώραν ὑπηγάγετο καὶ τοὺς Κιαπνίδας, καὶ
 πρὸς τοὺς Κολχίδος βασιλεῖς ἐπιγαμίαν ποιησάμενος εἰρήνην 20
 ἐποιήσατο.

eam oppugnatione cepit. Armeniam, quae iacet intra Euphratem, in
 suam dicionem rededit. hinc Tzokiis filio profecto a Semarchanda
 Babylonem oppugnabat. ipsum adeuntem praelio vicit. exinde Ba-
 bylonem capiens et contra Tabrezem exercitum ducens, cum illo
 bellum gessit. Chasanes quidem Longus Scenderis, qui Artzinganim
 tenebat, nepos, et ex familia Carailucis, regnum Armeniae adeptus
 erat, adiutus ab Carailucis filiis, qui una cum illo eo profecti erant.
 hi cum a rege Tzanisa Caraisuphis filio Samachiae gravissima obsidione
 premerentur, resque eorum admodum lubricae essent, precibus ag-
 gressi sunt Paimpurem ut irrueret in Mediae regionem. qui facile
 quod petivere impetrarunt: nam in Mediam irrupit. qui rumor ut
 perlatus est ad Tzanisam, obsidione urbem abscedens solvit, iter-
 que flexit adversus Paimpurem, partim quidem regionem eius in di-
 cionem accipiens, partim vero Fastans. Mendesis, Aedines, Sarcha-
 nes et Allontes Paiazitis regionem occuparunt iussu Temiris, et in
 suam singuli redibant regionem. Chasanes cernens sibi potentiam
 esse maximam, Armeniam et Tzapnidas subegit, et pacem intercedente
 affinitate cum Colchidis rege fecit.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER QUARTUS.

Μετὰ μὲν οὖν τὴν Τεμήρεω ἀναχώρησιν ἐπὶ Χερίας Ἰησοῦς p. 90
ὁ πρεσβύτερος τῶν Παιαζήτεω παίδων τὴν τε βασιλείαν κατέ- V. 71
σχε, συλλέξας τοὺς τε ἀρίστους τῶν Θυρῶν τοῦ πατρὸς, καὶ
νεήλιδας προσαγόμενος ὅσους δὴ ἠδύνατο. τῷ γὰρ δὴ Παια-
5 ζήτη ἐγένοντο παῖδες οἶδε, Ἰησοῦς τε καὶ Μουσουλμάνης καὶ
Μωσῆς καὶ Μεχμέτης καὶ Ἰησοῦς ὁ νεώτερος καὶ Μουστα-
φᾶς. Ἰησοῦς μὲν αὐτίκα μετὰ τὴν Τεμήρεω ἀναχώρησιν ἐν
τῇ Ἀσίᾳ γενόμενος, ἔχων τοὺς τε νεήλιδας μετ' αὐτοῦ καὶ

Post Temiris in Cheriam profectionem, Iesus (qui et Iosua) filiorum
Paiazitis natu maximus, conciliatis sibi proceribus regni qui in patris
ianuis meruerant, accitis etiam quotquot potuit peregrinis, regnum
occupavit. nam Paiaziti nati sunt filii Iesus, Mulsumanes (qui et Mu-
sulmanes), Moses, Mechetes, Iesus minor et Mustaphas. Iesus igitur
ubi primum in Asiam venerat, post Temiris discessum in Cheriam
ducens secum peregrinorum cohortes et optimos quosque, qui Temi-

τῶν ἀρίστων ὅσοι διέφυγον βασιλέα Τεμήρη, τὰ τε Προύσης
 βασιλεία ἔσχε, καὶ τὴν ἄλλην τῆς Ἀσίας ἀρχὴν ἐαυτῷ ὑπα-
 γόμενος τὰς τε ἀρχὰς διένειμε, καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάς
 P.91 τὴν τε βασιλείαν κατέσχευεν Ἑλλήνων ἐπὶ τὰ Εὐρώπης βασι-
 λεία ὄντων. καὶ ἄρχοντα δὲ ἐφίστησιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἧ δὲ 5
 αὐτῷ ἐπιτηδεῖως ἔχειν ἐφαίνετο. Μουσουλμάνης μὲν οὖν ὄρ-
 μώμενος ἀπὸ Βυζαντίου συνίστατο ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ τὰ
 πολέμια γενόμενος ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ ἐπ' αὐτὸν προσγενομέ-
 νων τῶν τῆς Εὐρώπης ἀρίστων καὶ νεηλίδων, ὅσοι τε αὐτοῦ
 ἐνώκουν, ἐπήει τε διὰ τῆς Εὐρώπης ἐπέξελθὼν καὶ ὑπαγόμε- 10
 νος ταύτην ἐαυτῷ, ἀπόντος τοῦ Ἰησοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ δια-
 τριβόντος. μετὰ δὲ ταῦτα ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς, ἔχων τὸ ἀπὸ
 τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, ἐστρατεύετο ἐπὶ Ἰησοῦν τὸν ἀδελ-
 B φὸν διατρίβοντα περὶ Καππαδοκίαν, ἐπεὶ συνεμάχουν οἱ τοῦ
 Σινωπίου ἡγεμόνες αὐτῷ καὶ οἱ τῆς συμμαχίας λοιποὶ τῶν 15
 τυράννων. συμβαλὼν δὲ αὐτοῦ ταύτῃ τῷ ἀδελφῷ καὶ τρε-
 ψάμενος πολλὰ τε τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ ἐν τῇ μάχῃ διέ-
 φθειρε, καὶ δὴ Ἰησοῦν ζωογρήσας διεχρήσατο βασιλεύσαντα
 εἴη τέσσαρα.

Οὗτος μὲν δὴ οὕτω καθαιρεθεὶς ὑπὸ Μουσουλμάνεω 20
 ἐτελεύτησεν. ὡς δὲ Μουσουλμάνης ἐς τὴν βασιλείαν κατέ-
 στη καὶ ἐβασίλευε, Μωσῆς μεμεθειμένος καὶ ἀφεθεὶς ὑπὸ

5. ὄντων om T

ris evaserant manus, Prusam regni sedem invasit et obtinuit. Asiam universam, quae in potestatem venerat magistratus, muniis firmavit; et in Europam transgressus brevi cum Graecorum regno etiam Europae imperium nactus est. Europae vero ducem dedit, qui sibi ad eam rem videbatur aptissimus. Mulsumanes cum exercitu egressus Byzantio bellum indicit Iesu sive Iosuae. cum autem Mulsumanes bellicarum rerum peritissimus longe haberetur, et ad ipsum advolarent ex Europa optimi quique et peregrini, qui ibi sedes habebant, proficiscebatur per Europam universam peragrans et in dicionem accipiens, Iesu absente et moras in Asia nectente. his ita gestis transvectus in Asiam, munitus exercitu quem in Europa conscripserat, hostili animo pergit contra fratrem suum Iesum, sub idem tempus in Cappadocia agentem, quia Sinopenses principes auxiliabantur ei, et reliqui principum socii subsidio veniebant. collatis autem eo loci signis, pugnans cum fratre et eum in fugam coniciens, maximam exercitus partem in praelio statuit. Iesus vero vivus in manus venit, quem, cum regno praefuisset annis quattuor, trucidavit.

Is igitur a Mulsumane peremptus in hunc modum mortem obiit. ut primum Mulsumanes regnare coepit, Moses, qui dimissus erat a rege

Τεμῆρεω βασιλέως ἐκομίζετο ἐπὶ τὴν πατρῴαν χώραν καὶ ἐπὶ
 Θαλάττης. ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς Ὀμούρεω παῖδας τοὺς C
 Μουσουλμάνεω πολεμίους διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἰησοῦν αὐτῶν
 συμμαχίαν, ἐπὶ Σινώπην τε καὶ Καστάμονα, καὶ ἐντεῦθεν
 5 ἐπὶ Δακίαν διαβὰς διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ ἐπὶ Μύρξαν V. 72
 τὸν Δακίας ἡγεμόνα, αὐτῷ τε διελέχθη τὰ τε ἄλλα, καὶ ὡς
 ἦν ἐπὶ τὴν βασιλείαν συνεπιλάβηται, δοῦναι αὐτῷ πρόσδοδον
 ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ χώραν οὐκ ὀλίγην. πρὸς τε γὰρ Ἑλλη-
 νας πολέμια ἦν αὐτῷ, ἐπεὶ τε Μύρξεω παῖδα αὐτοῦ ἐν Βυ-
 10 ζαντίῳ ὑπεδέξαντο, καὶ ὑπέχοντο τὴν ἀρχὴν αὐτῷ μετὰ Μου-
 σουλμάνεω ἐπιτηδεῖον συγκατεργάσασθαι. οὗτος μὲν οὖν τὸν
 τε Μωϋσῆν ὑπεδέξατο ἄσμενος, καὶ αὐτῷ παρείχετο τὴν τε
 δίαιταν καὶ τὰ ἐπιτήδεια, καὶ τὸν στρατὸν δὲ αὐτῷ ἐδίδου. D
 ἐντεῦθεν δὲ ὡς ἐς τὴν Ἀσίαν Μουσουλμάνης ἀπῆν, ἐπιρρεόν-
 15 των αὐτῷ τῶν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὅσοι ἤχθοντο Μουσουλμάνη
 οὐκ εὖ φερόμενοι παρ' αὐτῷ, καὶ ὀρμώμενος λαβῶν τε τού-
 τους καὶ ἀπὸ Δακῶν στρατὸν ἱκανόν, ἐπισπομένον αὐτῷ καὶ
 Τάνου τοῦ Δακῶν ἡγεμόνος, τὴν τε Εὐρώπην κατέσχε, καὶ
 ἐπὶ τὰ βασίλεια τῆς Ἀδριανοῦ πόλεως παριῶν καθειστήκει
 20 τε βασιλεύς, καὶ ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἐς τὴν Ἀσίαν παρεσκευά-
 ζετο στρατεύεσθαι. Μουσουλμάνης δὲ ἠπειγέτο καὶ αὐτὸς

9. ἐπὶ Ρ

Temire, mari advehebatur ad patriam regionem. adveniēns autem ad
 Homiris filios, Mulsumanis hostes, quia socia arma contulerant cum
 Iesu, accedens quoque Sinopen et Castamonem, et hinc in Daciam trans-
 misso Euxino ponto perveniens, ad colloquium cum Myrxa Daciae
 (quae et Servia) praefecto venit. inter caetera vero talis erat Mosis
 petitio: si eius auxilio adiutus rex crearetur, se daturum ei reditus
 magnos in Europa et assignaturum regionem non modicam. erat
 enim Graecorum hostis. praeterea Byzantii filium Myrxae suscepe-
 runt, promiseruntque se huic et Mulsumani regnum tradituros. Myr-
 xas quidem Mosen benigne lubentique animo excipiebat, eique vi-
 ctum et necessaria promptissime suppeditabat; eidem exercitum de-
 dit. cum autem undique ad hunc confluerent ex Europa quotquot
 infensi erant Mulsumani (aberat enim in Asia agens), quia non satis
 digne ab ipso tractarentur, expeditionem sumpsit contra fratrem, as-
 sumptis quotquot convenerant. habuit et Dacorum exercitum ma-
 gnum, cum prius Tainum eorum ducem sibi conciliasset. his copiis
 instructus Europam subegit; et Adrianopolim, quae regni sedes est,
 profectus ibi rex declaratus est. huic animus erat etiam contra fra-
 trem in Asiam exercitus movere. Mulsumanes haud interim socor-
 diae obnoxius erat, verum festinabat et ipse, ut fratrem praeveniret,
 traiciendo copias in Asiam. hoc unum videbatur utrique consultis-

P. 92 φθῆναι πρότερος ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς· διέγνω γὰρ καὶ ἀμφοῖν ἄμεινον καὶ πρὸς τοῦ ἑτέρου εἶναι, ὁπότερος ἂν ἐπὶ τὴν τοῦ ἑτέρου ἀρχὴν διαβάς τὴν μάχην ποιήσαιτο αὐτοῦ καὶ μὴ ἐπιμείνη τὸν ἀδελφὸν ἐπιόντα. διαβάς τε ἐπὶ τὸ Βυζάντιον, ὥστε αὐτῷ φίλια εἶναι πρὸς τὸν Βυζαντίου βασιλέα, 5 ἄγεται τὴν [βασιλέως υἰδοῦν] Ἰαννίου τοῦ Ντόρια θυγατέρα, υἰδοῦν δὲ τοῦ βασιλέως Ἑλλήνων. ἀγόμενος Μουσουλμάνης ὁ Παιαζήτεω παῖς, καὶ ἐς Βυζάντιον διαβάς ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν ἀδελφόν. Μωσῆς δὲ ὡς τάχιστα ἐπύθετο παρὰ βασιλέως Ἑλλήνων καταλύειν ἐν Βυζαντίῳ, αὐτίκα ἐπή- 10 λαννε, καὶ ἀπολαβὼν ἐν Βυζαντίῳ οὐκ εἶα ἐς τὴν Εὐρώπην B ἐξελθόντα ἀναστρέφεισθαι. Μουσουλμάνης μὲν οὖν στρατὸν ὡς ἡδύνατο μέγιστον ἀπὸ τῆς Ἀσίας διαπορθμεύσας ἐπὶ τὴν Βυζαντίου χώραν αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύετο, καὶ τὸν γε ἀδελφὸν ἐπιόντα ἐπέμεινε. ἐνταῦθα ὡς ἄμφω ἐς μάχην παρετάξαντο, 15 συνέβαλον καὶ ἐμάχοντο. Μωσῆς μὲν τοὺς τε Δάκας καὶ Τριβαλλοὺς ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ Στέπανον τὸν Ἐλεαζάρου παῖδα καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα Τούρκων παρετάσσειτο. βασιλεὺς μὲν δὴ πρὸς τοῦτον λόγους πέμψας συν- βουλευέτο αὐτῷ ἐν τῇ παρατάξει θαρροῦντα ἵεναι ἐπὶ τὸ 20 Βυζάντιον παρὰ βασιλέα Μωσέως πολὺ ἄμεινόν τε καὶ ἐπιεικέστερον· ἦν γὰρ δὴ Μωσῆς τὰ τε ἄλλα ἐπαχθῆς ἐς τοὺς

6. Τουνιόρια P
corr H

7. ταύτην ἀγόμενος?
ἀμείνονά?

21. Μωσέα P:

simum, quasi alterius esset victor, qui prior in alterius regionem venisset et praelium commisisset, nec expectaret donec frater accederet. traiciens itaque Byzantium venit. cum autem ei familiaritas intercessisset cum rege qui ea tempestate Byzantium tenebat, uxorem ducit regis neptem Ianni Tuntoriae filiam, cum antea matrimonium contraxisset cum nepte regis Graecorum Mulsumanes Paiazitis filius. transgressus autem Byzantium bellum fratri inferebat. at Moses ubi accepit a rege Graecorum Mulsumanem Byzantium advenisse, continuo accessit; quem ut ibi deprehendit, exire Byzantio et in Europa versari non permisit. Mulsumanes itaque copias quam potuit maximas traduxit ex Asia in Byzantium regionem; castrisque positae fratrem accedentem expectavit. deinde cum acies utrinque instructae stetit, praelium atrox exoritur. Moses habebat Dacos Triballos et Stephanum Eleazari filium. his in acie iungebantur Turci, qui ex Europa venerant. legationem autem misit ad Stephanum Byzantius rex, suadens ut instructa acie eat ad regem meliorem et aequiorem Mose. Moses enim caetera molestus et intolerandus sociis et in iram praiceps erat. Stephanus exercitu in ordines explicato, ut pactus erat

- συμμάχους καὶ ἐς ὄργην ταχύς. Στέφανος μὲν οὖν ἐν τῇ C
 παρατάξει, ὡς τῷ Ἑλλήνων συνέθετο βασιλεῖ τε καὶ Μου-
 σουλμάνη, αὐτομολήσαντες ἀφίκοντο ἐπὶ Βυζάντιον· Μωσῆς
 δὲ ὡς ἐμάχετο συμμίξας τῷ ἀδελφῷ, τοὺς τε ἀπὸ τῆς Ἀσίας
 5 ἐτρέπατο καὶ ἐπέξελθὼν ἐδίωκε. Μουσουλμάνης δὲ ὡς ἡτ-
 τηθεὶς ἀνεχώρει ἐπὶ Βυζάντιον, ὡς ἐγένετο παρὰ τῇ πόλει,
 ἐπιλεξάμενος βουλὴν γενναιοτάτην καὶ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ὡσεὶ
 πεντακοσίους ἄνδρας, ἐπιρροέων καὶ ἄλλων τινῶν, ὑποδύ-
 μενος τὴν τῆς πόλεως τάφρον, ἔχοντας τοῦ ἀδελφοῦ Μωσέως
 10 ἀμφὶ τὴν δίωξιν καὶ διαφθείροντος σὺν τοῖς ἑαυτοῦ, ὡς ὑπέξ-
 ἔρχοιτο τοὺς πολεμίους ἐπὶ τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ ἀφικόμε-
 νος, τό τε στρατόπεδον κατελήφθη, καὶ τοὺς ἐπιγινομένους D
 ἀπὸ τῆς μάχης, οἱ καταφεύγουσί τε καὶ ἐπανήεσαν, διέφθειρε.
 καὶ ὡς ἐπανήκει τε αὐτὸς Μωσῆς ἐλαύνων ἐπὶ τὸ στρατόπε-
 15 δον ἀπὸ τῆς μάχης, καὶ ἔγνω δὴ κατειλημμένον τὸ στρατό- V. 73
 πεδον, αὐτίκα ἐς φυγὴν τε αὐτὸς ἐτρέπετο καὶ τοῦ στρατεύ-
 ματος διέφυγε, καὶ ἄλλη ἄλλος, ἧ ἑκάστῳ προυχώρει. οἱ μὲν
 τινες καὶ ἐπ' αὐτὸν αὐτίκα ἰόντες τὸν Μουσουλμάνην ὡς βα-
 σιλέα προσεκύνον, καὶ ἐξελαύνοντι ἐφείποντο.
- 20 Μουσουλμάνης μὲν δὴ οὕτω τὰ πράγματα ἔσχεν ἀμφὶ 1406
 ταῖν ἡπείροιον, γενναιοτάτα δὴ πάντων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν πρὸς
 τὸν ἀδελφὸν διαγωνισάμενος. ἐπελάσας μὲν οὖν ἐς τὴν Ἀδρια-

17. προσεχώρει P 21. δὲ P

cum Graecorum rege et Mulsumane, turpiter transfugit Byzantium. Moses cum occiperet praelium adversus fratrem, Asianum exercitum in fugam compulit fugientemque persecutus est. Mulsumanes se victum simulans retroferebat gradum, Byzantium festinans. cum autem venisset ad urbem, consilium cepit multo generosissimum. nam habens secum viros circiter quingentos, concurrentibus etiam aliis quibusdam, urbis fossam ingressus est. fratre autem occupato persecutione et caede hostium, in eius castra irruere statuit; quod et fecit, castrisque potitus est. eos qui praelio non interfuerant aut fuga in castra se receperant, occidit omnes. deinde cum a persecutione hostiumque caede reversus Moses procederet ad castra, cognovit ea capta esse. illico igitur fuga sibi consuluit, exercitumque deseruit. alius autem alio, ubi se tutissimum fore iudicabat, sedulo diffugiebat. quidam continuo ad ipsum properabant Mulsumanem, eumque ut regem adorabant; et quocumque pergeret, sequebantur.

In hunc modum se res Mulsumanis habebant in continente, cum fortissime omnium, quos sciam, adversus fratrem suum dimicasset. profectus hinc Adrianopolim regni sedem, regnum imperiumque ordi-

P. 93 νοῦπολιν τὰ βασιλεία, τὴν τε βασιλείαν καὶ τὴν ἀρχὴν καθίστη αὐτῷ, ἣ ἔδóκει κράτιστα ἔχειν. Μωσῆς μὲν οὖν ἐς τὴν παρίστριον χώραν ἀφικόμενος, καὶ συγγενόμενος Μορδάνῳ τῷ Λακίας ἡγεμόνι καὶ πρότερον ὄντι συνήθει αὐτῷ, διέτριβε παρὰ τῷ Αἴμῳ, παραμείβων ἄλλην ἐξ ἄλλης χώ- 5 ραν. Μουσουλμάνου δὲ ῥαθυμοῦντός τε καὶ περὶ ὀμιλίαν ἔχοντος τὰ τε πράγματα οἰδαίετο. οἷτε γὰρ ἄρχοντες αὐτῷ τε ἤχθοντο ὡς οὐδὲν ὑγιὲς ὄν αὐτῷ, καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ προσγινομένων κατὰ βραχὺ τῶν Τούρκων οὐδένα λόγον ἐποι- 10 Βεῖτο. ὡς μὲν οὖν ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀφίκετο, τὴν τε Θέρμην τοῖς Ἑλλησιν ἀπέδωκε καὶ Ζητοῦνιν καὶ τὴν παράλιον τῆς Ἀσίας χώραν, καὶ ἐπιτήδειος ὧν ἐχαρίσατο αὐτοῖς εἰ τοῦ δέοιντο, ὡς δυνατὸν ἦν αὐτῷ. ἐπρεσβεύοντο μὲν οὖν αὐτῷ καὶ οἱ Ἕλληνες, βουλευόμενοι μὴ ἀνεῖναι αὐτὸν ἐς τὴν ὀμι- 15 λίαν οὕτω πάνυ, ὡς ἐπισηφάλης τε ὄν αὐτῷ καὶ οὐδαμῇ ἐμπεδοῦν αὐτῷ τὴν βασιλείαν πρὸς τὸν ἀδελφόν. τούτων μὲν οὐδένα λόγον ποιούμενος, ἔωθεν δὲ καὶ ἐσπέραν περὶ τὴν ἀκρατοποσίαν διετέλει, προπίνων τοῖς ἀρίστοις, καὶ ὡς ἀνα- 20 παύοιτο, ἐπεγειρόμενος ἀΐθις ἐς ὀμιλίαν καθίστατο. λέγεται C δὲ ὡς ἔχοντος ἐν ταῖς χερσὶ τὴν φιάλην ἔλαφος ἐπὶ τὸ στρα- 20 τόπεδον περιῶν διήει, καὶ ἐπιθορυβοῦντων αὐτῷ τῶν στρα-

9. προσγενομένων P

21. παρῶν?

αὐτῶν P

navit, qua tutissimum et firmissimum sibi fore confidebat. Moses venit in regionem Istro adjacentem, et conversatus cum Myrdano Daciae rectore, cum quo antea intervenerat familiaritas, moratus est iuxta Haemum, alium ex alio subinde locum mutans. Mulsumanes se ignaviae et ebrietati corrumpendum dabat. proinde res fortiter gestae usque minuebantur. duces quoque ei indignabantur, ut qui nihil sani nec sibi nec aliis consuleret. nec admodum ei curae erat quo Turcorum exercitus paulatim ad fratrem dilaberetur. ubi primum regni gubernacula accepit, Graecis Thermam Zetunim et universam Asiae maritimam regionem restituit. spem de se praebebat ut qui paratus esset iis donare quaecunque voluissent, quasi id praestare iam posset. legati Graecorum ad eum mittebantur, consulentes ne se totum luxuriae et voluptati dedat, quasi iam sit plane securus et in portu naviget; quasi nihil periculi amplius, quantum ad regnum attinet, a fratre sit metuendum. at surdo narrabant fabulam. matutinum et vespertinum tempus iungebat potando, praebibens optimatibus suis. revolutus in somnum, ubi primum erat experrectus, solitam potandi consuetudinem iterabat. fertur quodam tempore cum phialam manibus teneret, et cervus in castra penetrasset in iisque obambulare, tumultuantibus militibus propter cervi in castra adven-

τιωτῶν ὡς ἡ ἔλαφος ἐπιπαρῆ, ἀγχοῦ γενόμενος ἐπειρᾶτο εἰ
 φιάλην ἐπὶ τοῦ κέρατος φέροι, ὡς ταύτην ἀνακτησόμενος ἀπὸ
 τῆς ὀμιλίας. ἦν μέντοι ἄλλως ὁ Μουσουλμάνης ἐπεικῆς καὶ
 τὸ σῶμα ῥωμαλέος καὶ ὀρμὴν ἐς τὸ μάχεσθαι κράτιστος,
 5 Μωσῆς δὲ τοῦναντίον θυμοῦ τε ἀκρατέστερος ὡς ἐπίπαν, καὶ
 ταχὺς δὲ μάλιστα ἐς ὀργήν, καὶ ἐπεσθαι τῷ δυσμενεῖ μηδὲν
 ἀνιέντα. ἐπεῖτε οὖν ἐπιγενομένων αὐτῷ οὐκ ὀλίγων ἐς τὸ
 πεδίον κατέβη καὶ ἐπὶ Μουσουλμάνην ἤλανε, Χασάνης τε ὁ
 τῶν νεηλῦδων ἄρχων καὶ Βρενέζης ἔχων ἵπποδρόμους τῆς D
 10 Εὐρώπης ἠτομόλησαν αὐτίκα παρὰ Μωσέα. ὁ δὲ ὡς ἤσθετο 1410
 τοὺς νεηλῦδας ἀφεστηκότας ἰέναι ἐπὶ τὸν ἀδελφόν, ἤλανε
 εὐθὺς Βυζαντίου ἐπὶ τοῖς Ἑλλησι καὶ τὴν Βυζαντίου βασι-
 λείαν, ἐν νῷ ἔχων συμμῖξαι, ὡς ἐντεῦθεν αὐτὸς ἐπὶ τὴν Ἀσίαν
 διαβὰς ἐπεχείρει τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα. καὶ ὡς ἔχων
 15 τοῖς Τούρκοις ἐπίδηλος ἦν κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐς τὸ Βυζάν-
 τιον φέρουσαν, ἐνταῦθα συλλεγέντες οἱ τήνδε τὴν χώραν οἰ-
 κοῦντες Τούρκοι τὸν τε Μουσουλμάνην ἐζώγησαν καὶ ἀπή- p.94
 γαγον παρὰ Μωσέα, χαριζόμενοι βασιλεῖ. ὁ μέντοι Μωσῆς
 τὸν τε ἀδελφὸν διεχρήσατο, καὶ τοὺς τε Τούρκους πανοικί,
 20 οἱ συλλαβόντες ἦκον ἄγοντες, πυρὶ σὺν γυναιξί τε ἅμα καὶ V. 74
 παισὶν ἐνέπρησε, φάμενος ἀθέμιτα ἐργασαμένους, καὶ βα-
 σιλέα σφῶν αὐτῶν συλλαβόντες ταύτην τὴν δίκην ὑπέ-
 χοιεν. αὐτὸς δὲ ὑπέλαβε τὴν βασιλείαν, καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν

2. ταύτη R

tum, interrogationem fecisse, num phialam in cornibus gestet: quod si est, hac redimam. quando ebrietati et crapulae non operam dabat Mulsumanes, erat quidem benignus et aequus, corpore firmus, pugnandique in hostes impetu nulli postponendus. Moses vice versa irae imperare nequibat, verum praeceps in eam agebatur, quicquid ea dictasset, facere non cunctans. cum igitur comparasset copias haud contemnendas, descendit in campum, praelio aggressurus Mulsumanem. Chasanes peregrinorum dux, et Brenezes qui praeerat Europaeis equitibus, continuo desciverunt ad Mosen transfugientes. Mulsumanes ut cognovit peregrinos defecisse et confugisse ad hostilem exercitum, recta Byzantium fugiens contendit, animo agitans Graecis Byzantii regnum tradere, ut hinc in Asiam transgressus Asiae res commodius adoriretur. cum autem huiusmodi animo volveret sententiam, cognitus est a Turcis in via quae Byzantium fert. Turci itaque, qui ibi habitabant, collecti in unum ceperunt Mulsumanem vivum captumque abduxere ad Mosen, isto munere eum honorare affectantes. Moses vero fratrem illico necavit. Turcos autem qui fratrem comprehenderant comprehensumque ad se adduxerant, omnes cum liberis et uxoribus adeoque cum universa familia igne cremavit,

διαβὰς κατεστήσατο τὰ ἐκείνου πράγματα, ἧ ἐδόκει αὐτῷ
 ἀσφαλέστατα ἔξιν. καὶ ἐπήλανεν ἐν τῷ ἔχων πολιορκήσιν
 Βυζάντιον, καὶ τῇ τε Θέρμῃ πόλεμον ἐπήνεγκε, καὶ τῷ Τρι-
 Ββαλλῶν ἡγεμόνι πολεμῶν διεγένετο, τὴν τε χώραν αὐτοῦ
 9' ἅμα ληιζόμενος καὶ Σπενδερόβην τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ 5
 πολιορκῶν. Στέπανος μὲν οὖν οὗτος Ἐλεάζαρον Πλαδίκεω
 τῆς γυναικὸς ἀδελφός, Βοῦλκος δὲ τοῦνομα ἔχων, ὡς Ἐλεά-
 ζαρος ἐτελεύτησε, τὴν τε ἡγεμονίαν παρέλαβε καὶ ἐτυράννευε,
 τῷ τε Παιαζήτῃ συστρατευόμενος ἧ ἂν παραγγέλλῃ. καὶ τότε
 δὴ ἐν τῇ πρὸς Μουσουλμάνη γενομένη μάχῃ πρὸς τῷ Βυ- 10
 ζαντίῳ μετέστη τε ἀπὸ Μωσέως ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν καὶ ἡῦτο-
 μόλησε· δι' ἃ δὴ πόλεμον ἐπιφέρων τὴν τε πόλιν αὐτοῦ
 ἐπολιόρκει καὶ τὴν χώραν ἐδήου. ὡς δὲ ἐπελαύνων ἐπολιόρ-
 κει Βυζάντιον, ἔξηρτύετό τε ἅμα ἐπιφέρων τε καὶ ἐπέχων
 15 ὅσα τῆς χώρας ἡδύνατο, καὶ τριήρεις καὶ πλοῖα ὡς ἡδύνατο 15
 πλεῖστα ναυπηγησάμενος ἐπήει διὰ τε τῆς ἡπείρου καὶ διὰ
 θαλάσσης. ἐνταῦθα πληρώσαντες οἱ Ἕλληνες πλοῖα ὅσα ἐπῆν
 αὐτοῖς, καὶ δὴ καὶ τριήρεις, ἡγουμένον Ἐμμανουήλου τοῦ νό-
 θου Ἰωάννου τοῦ βασιλέως παιδός, ἀντανήγοντό τε καὶ ἐναυ-
 μάχησαν. καὶ ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες. οὗτος δὲ ὁ Ἐμμανουῆ- 20
 λος, ὁ τοῦ βασιλέως παῖς, τὰ ἐς γνῶσιν καὶ φρόνησιν οὐδε-

1. ἧ] καὶ P

5. θαμά?

17. ἐτ' ἦν? sed cf. p. 260 A extr.

dicens eos impia commisisse. merito igitur, cum regi suo violentas
 intulerint manus, has poenas sceleris luisse commissi. ipse ergo re-
 cepit regnum, et in Asiam transiens eam formam Asiae rebus indu-
 xit, quae videbatur Asiae regnum firmissimum et tutissimum effectura.
 deinde abiit, Asia relicta, statuens obsidione cingere Byzantium. Ther-
 mae hostiles exercitus admovit. Triballorum duci bellum intulit, ex
 regione eius frequenter praedas agens, et Spenderobem metropolim
 obsidione premens. is erat Stepanus, Eleazari Pladicis uxoris frater,
 cui Bulco nomen erat. ut Eleazarus vitam finiit, principatum ipse
 arripuit et pro principe se gessit, Paiaziti strenue operam navans,
 quandocumque eius auxilium implorasset. Stepanus cum foret in eo
 praelio quod propter Byzantium committebatur, defecit a Mose et
 ad fratrem eius transfugit. hac rei indignitate irritatus Moses ur-
 bem Stephani exercitu circumsedet; regionemque graviter populationi-
 bus vastavit. ut autem oppugnatum ivit Byzantium, multum iuvabatur
 agens ferensque quaecumque ex regione potuisset. fabricans naves
 et triremes terra marique iter faciebat. Graecis implentes naves et
 triremes, quae in promptu erant, navalibus copiis praelium navale
 commiserunt, duce Emanuele, notho regis Ioannis filio, cum hostibus;
 et ex eo praelio Graeci excessere victores. hic Emanuel regis filius

- νὸς λειπόμενος, ἐπὶ τὸ ἐξηγεῖσθαι ἐς πόλεμον ἱκανὸς τε ἐδόκει ἐν τῷ τότε παρόντι καὶ ἠύδοκίμει. δι' ἃ δὴ εὐδοκίμων ἐάλω τε ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ βασιλέως, καὶ ἐσπεσὼν ἐς εἰρκτὴν διεγένετο ἐπὶ ἔτη ἑπτακαίδεκα σὺν τοῖς παισὶν αὐτοῦ. Μω-
 5 σῆς μὲν οὖν ὡς ἔσφαλε τὴν κατὰ θάλασσαν δύναμιν, ἐπιῶν D
 διὰ τῆς ἠπειροῦ ἐδῆου τε τὴν Βυζαντίου χώραν καὶ Θέρμην ἐπολιόρκει καὶ Τριβαλλοῖς ἐπολέμει. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ Τούρκων ἡγεμόνας ὀπονδὰς ποιησάμενος εἰρήνην ἤγε, καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τὰ πολλὰ διατρίβων ἐτύγχανεν.
- 10 Ἕλληνες μὲν οὖν, ὡς ἐτελεύτησε Μουσουλμάνης, ἐπαγόμενοι τὸν παῖδα αὐτοῦ, τοῦνομα Ὀρχάνην, συνέστησαν ἐπὶ Μωσεῖ, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεμψαν ἐς τὴν Θέρμην, ὡς ἐντεῦθεν τῷ τε Πογδάνῳ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ταύτῃ Τούρκων διὰ
 χρημάτων ἐπικούροις ὀρμώμενός τε ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἐπε- P. 95
 15 λαύνοι καὶ τὴν χώραν κατὰσχοι. ὁ μέντοι παῖς ἐπετίτραπτο ἀνδρὶ Τούρκῳ ἀπὸ Ἀσίας, Παλαπάνῳ τοῦνομα, τὰ μὲν ἄλλα οὐκ ἀγεννεῖ, πιστῷ δὲ οὐ πάνν. καὶ ἐς τὴν Θέρμην ἀφίκετο, ἐξῴων δ' ἐντεῦθεν ἦει διὰ τῆς Μακεδονίας ἐπὶ Βέρροϊάν τε καὶ τὴν ταύτῃ χώραν, καὶ προσχωροῦντων αὐτῷ τῶν ταύ-
 20 τη ἐπινεμομένων Τούρκων ἤλανθεν ἐπὶ Θετταλίαν. Μωσῆς δὲ ὡς ἐπύθετο τὸν Μουσουλμάνεω παῖδα τὴν τε χώραν ὑπαγόμενον καὶ ἐλαύνοντα ἐπὶ Θετταλίαν, συντίθεται προδο-

1. ἱκανά P

5. ἐσφάλῃ?

6. Θέρμην ἣν ἐπολιόρκει P

cum prudentia et militari scientia facile omnes anteiret, tum temporis Graecos ista victoria contentos esse iubet; ipseque plurima prae-fulgebat gloria. hanc eius gloriam cum haud aequo animo ferret regis frater, Emanuelem in carcerem duci iussit; qui annis adhuc vixit septem et decem cum liberis suis. Moses, cum parum prospere successisset navale praelium, accedens per continentem Byzantii regioni populando molestus erat; graviter Thermam quoque, quam obsidione cinxerat, affligebat, etiam cum Triballis bellum gerens. pax autem intercesserat cum Turcorum in Asia ducibus: proinde non hostilia patiebantur a Mose, qui plerumque in Europa aetatem agebat.

Graeci, cum fato functus esset Mulsumanes, filium eius Orchanem accersentes opposuerunt Mosi hostem, postea vero miserunt eum Thermam ad Pogdanum et alios Turcos, qui ibi stipendia faciebant, rogantes ut auxilio essent Orchani procedenti in Europam, ut eam occuparet. puer quidem Orchanis viro Turco ex Asia oriundo committebatur, caetera non ignobili, parum tamen fido: Palapanum eum nominant. Orchanes venit Thermam: inde transit Macedonia, Berrhoen venit, et in regionem finitimam. cum ad ipsum accurrerent Turci, qui ea loca tenebant, profectus est in Thessaliam. Moses ut accepit Musulmanis filium Orchanem regnum

σίαν τῷ Παλαπάνῳ, ὥστε παραδοῦναι αὐτῷ τὸν παῖδα ἐπι-
 ὄντι καὶ διασημῆναι ἐκάστοτε ὅποι ἐλαύνοιεν περιμόντες. οὐ-
 Βτος μὲν οὖν ὡς ἑκασταχοῦ ποι τῆς χώρας ἐπίοι, διεσήμαινέ
 τε τῷ Μωσῆ καὶ ἐδήλου ἢ ἐπιὼν σφίσιν τε περιτύχοι καὶ τὸν
 παῖδα παραδοίη αὐτῷ. ἐγένοντο μὲν οὖν οἱ ἀμφὶ τὸν παῖδα 5
 ἐπὶ τὸ ἐς Θεσσαλίαν καθῆκον ὄρος τῆς Μακεδονίας, καὶ ἐν-
 ταῦθα ὡς ὑπεσημῆματο ὑπὸ Παλαπάνεω τῷ Μωσῆ, ἐπιὼν
 τὸν τε παῖδα ἐξώγρησε καὶ τὸν στρατὸν διέφθειρε. μετὰ δὲ
 V.75 ταῦτα ἐπὶ τὴν Βογδάνου χώραν ἀφικόμενος τὴν τε χώραν
 αὐτῷ ταύτῃ ὑπηγάγετο, καὶ τοῖς Ἑλλησι διαπολεμῶν προσεῖ- 10
 χεν ἐντεταμένως. Ἕλληες μὲν οὖν οὔτε ἐπολέμουν οὔτε ἐπο-
 λεμοῦντο. καὶ Ἰησοῦς ὁ νεώτερος τῶν Παιαζήτεω παίδων
 C ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἀφικόμενος ἔσπε τὴν τοῦ Ἰησοῦ θρησκείαν
 μετέβαλλε, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον ἐτελεύτησε.

Μεχμέτης μὲν οὖν, καὶ οὗτος Μωσέως μὲν ἀδελφός, 15
 παῖς δὲ Παιαζήτεω, ἀπὸ τῆς Καραμάνου χώρας ὀρμώμενος,
 ἐπειδὴ ἐν ἰκανῷ ἡλικίας ἦν, τοὺς τε συγγενεῖς τῶν Τούρκων
 μετήει ὡς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐπιπαριῶν. καὶ διαπρεσβευομένων,
 καὶ τῶν Ἑλλήνων ὑποδεχομένων καὶ αὐτῶν κατὰ δύναμιν ἐς
 τὴν βασιλείαν αὐτῷ συλλήψεσθαι, τὴν τε Ἀσίαν ὑπηγάγετο, 20
 ἀχθομένων τῶν τῆς Ἀσίας ἀρίστων τῆς Μωσέως ἐν ἀρχῇ
 τυραννίδος καὶ προσχωρούντων τῷ Μεχμέτῃ, τῆς τε Ἀσίας

11. ἐπιτεταμένως P 18. οἷς P

sibi parare et in Thessaliam pergere, proditionem puero per Palapanum subornat. Palapanum enim iubebat Moses ut sibi significaret ubi puer cum suis versaretur, et deinde accedenti eum traderet. Palapanus quidem Orchanis itinera et loca in quibus morabatur, semper indicabat. monebat qua adire deberet, ut puerum per proditionem caperet. Orchanes vero cum suis manebat in monte qui Thessaliae imminet. eo cum accessisset Moses, ut indicatum erat a Palapano, puerum vivum capit exercitumque trucidavit. postea in Pogdani regionem profectus, eam suae dicionis fecit; et cum Graecis intentus in omnes occasiones summa vi bellum gerebat. at Graeci bello abstinebant prorsus. Iesus autem sive Iosue, qui natus minimus erat filiorum Paiazitis, ad Graecos se recipiens Christianam religionem assumpsit, nec multo post ad superos migravit.

Mechmetes Mosis frater, quem et ipsum genuerat Paiazites, ubi primum eam aetatem attigit quae rebus gerendis idonea fuit, cum exercitu ex Caramania profectus Turcos sollicitabat, ut sibi subsidio venirent in acquirendo regno. cum igitur ultro citroque legati ablegarentur, necnon Graeci auxilium pollicerentur ad regnum capiendum, Asiae imperium nactus est, cum optimus quisque indignaretur

ἐπῆρξε καὶ ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ὑπηγάγειτο. οὗτος μὲν δὴ, ὡς
 Μουσουλιμάνης τε ἐβασίλευε καὶ Μωσῆς καὶ Ἰησοῦς, πρότε- D
 ρον οἱ τὸ παιδίον ἐπιτετραμμένοι, μὴ κατάδηλον ὅποι τυγ-
 χάνοι ὃν τὸ παιδίον γενόμενον τοῖς ἀδελφοῖς, δεδοικότες μὴ
 5 συλληφθεῖν τε καὶ ἀπόλοιτο, ἐν χορδοποιῦ τινὸς ἐν Προύση
 παρεκατέθεντο, ὡς ἂν τὴν τέχνην ἐκμανθάνοι. καὶ μετὰ
 ταῦτα, ὡς ἐνταῦθα τῆς ἡλικίας ἦν ὅπη ἀντιλάβεσθαι τῶν
 πραγμάτων αὐτῶν οἷός τ' ἦν, ἐχώρει ἐπὶ Καραμᾶνον τὸν
 Ἀλοῦριν. καὶ ἐντεῦθεν δὴ, ὡς πρόσθεν μοι ἐδηλοῦτο, ὁρμώ-
 10 μενος τῆς τε Ἀσίας εὐπειτῶς ἤρξε, συνεπιλαβομένου τοῦ Κα-
 ραμᾶνου καὶ τινῶν ἄλλων ἡγεμόνων τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ ἐπὶ
 Βυζάντιον διαβὰς τῷ τε Ἑλλήνων βασιλεῖ ἐς λόγους ἀφίκειτο,
 καὶ ὄρκια ποιησάμενοι ἢ ἐδόκει αὐτοῖς ἐπιτηδεῖως ἔχειν, ἤλαυ- P. 96
 νεν ἐπὶ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα ἐπὶ τῆς Θράκης, ὡς συμ-
 15 μίξων τε ἐκείνῳ, καὶ προσλαβὼν τὴν ἐκείνου δύναμιν ἐπίη
 μαχούμενος τῷ ἀδελφῷ. Μωσῆς μέντοι ἐπεὶ ἐπύθετο τάχι-
 στα διαβαίοντα ἐκ τῆς Ἀσίας, ἐπήλαυνε σὺν πολλῷ τῷ στρα-
 τεύματι ἐπ' αὐτόν, καὶ ποι τῆς χώρας διελαύνοντι κατὰ Χω-
 ριούπολιν προσέμιξε τῷ ἀδελφῷ καὶ ἐς μάχην καθίστατο.
 20 συνταξάμενος δὲ ἐπήγει· καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μεχμέτης
 ἀντεπήγει συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι. καὶ ὡς ἐγένοντο

1. ὑπῆρξε P ἠπείγειτο? 5. ἐν om P χορδοποιῦ] cf.
 Hammer I p. 338. 6. μανθάνοι] addit P ὅποι τυγχάνει ὄν.
 17. ἐκ] ἐπὶ P 21. ὡς ὁμόσε ἐγένοντο τοῖν ἀδελφοῖν?

propter Mosis violentiam et tyrannidem, et adiungerentur Mechemeti advenienti. atque in hunc modum Asiae imperio potitus etiam in Europam expeditionem parabat. hunc quidem, regnante Mulsumane, Moses et Iesus, quibus educandi pueri negotium datum erat, ne rescirent fratres ubinam puer aleretur, anxii ut caperetur et necaretur, artificii cuidam chordarum facientiarum tradiderunt Prusae, ut artificium id addisceret. postmodum cum iam per aetatem res ipsas tractare posset, abiit ad Caramanum Alurim. hinc profectus, ut antea significavimus, Asiae imperio facile potitus est, adiutantibus Caramano et aliis Asiae quibusdam ducibus. transgressus Byzantium in colloquium cum Graecorum rege venit. deinde cum utrinque se iuramenti religione, quantum satis erat, devinxissent, protectionem instituit ad Triballorum Thraciaeque principem; ut ad hunc in colloquium adhibitus copias ab eo acciperet, quibus subnixus, fratri bellum inferret. ut rumore allatum est ad Mosen, fratrem quam ocysime in Asiam traiecisse, obviam processit magno instructus exercitu. et cum alicubi regionem quandam transiret, iuxta eius regionis oppidum in fratrem incidit. accingebatur itaque ad pugnam ordines-

τ' ἀδελφοῦ τὰ στρατεύματα, τὸ μὲν τῆς Ἀσίας διαβὰν σὺν τῷ
 Β Μεχμέτῃ, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, συνέμισγον καὶ ἐμάχον-
 το. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐτράπετο τὸ ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα,
 καὶ ὤρμητο ἐς φυγὴν. Μεχμέτης μὲν δὴ ὁ χορδίνης ἐπὶ
 Ἀλὴν Παιαζήτεω παῖδα ἐς Βυζάντιον διεσώζετο, καὶ τὰ 5
 στρατεύματα διεσώζοντο. ἐντεῦθεν αὖθις ἐπὶ τὴν Ἀσίαν δια-
 βάντα ἐπερρώννυντό τε αὖ καὶ ἀνελαμβάνοντο σφᾶς, ὡς αὖ-
 θις ἐπιόντες καὶ ἀναμαχοῦμενοι τῷ Μωσεῖ περὶ τῶν ἄλλων
 πραγμάτων. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος συναγείρας τὸ
 τῆς Ἀσίας στρατεύμα διεπορθμεύετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐς 10
 τὴν Εὐρώπην. ἐς μὲν οὖν τὴν Ἀσίαν διαβῆναι τὸν Μωσέα
 διεκώλονον Ἕλληνες, ἐπεὶ ἐπεκράτουν τὴν τῆς θαλάττης διάβα-
 C σιν, καὶ τὸν τε Ἑλλήσποντον ἐπετήρουν καὶ τὸ ἐν Προπονίδι
 ἱερόν. Μεχμέτης μὲν οὖν, ὡς ἐς τὴν Ἀσίαν διέβη αὐτῷ τὰ
 στρατεύματα, ἴετο εὐθὺ Τριβαλλῶν ὡς τὴν δύναμιν ἐκείνων 15
 προσληψόμενος ἀξιόχρεων οὔσαν. ὡς δὲ ἠπειγέτο συμμῖξαι
 V. 76 Μωσῆς, ὡς ἐγένετο ἐν Πανίον χώρᾳ οὕτω καλουμένη τῇ
 ὑπὲρ τὸν Αἴμον χώρᾳ, ἐνταῦθα καταλαμβάνει ἐπίπροσθεν
 γενόμενος διὰ τοῦ ὄρους ὁ Μωσῆς τοῦ ἀδελφοῦ. καὶ ὡς
 ᾗσθετο ἐπιόντα τὸν ἀδελφὸν ἐγγυτάτω οἱ γενέσθαι, παρετά- 20
 ξατό τε καὶ εἰς μάχην καθίστη. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐτράπετο,
 καὶ φεύγων ὄχετο ἐπὶ τῶν Τριβαλλῶν ἠγεμόνα. καὶ ἐπειδὴ

que explicabat, et instructo agmine Mechemetes contra fratrem ibat. cum autem in conspectum venisset uterque exercitus, hic quidem per Asiam iter metiens, alter ex Europa adveniens, collatis signis praelium inibant. exercitus Asianus haud diu stetit, verum terga dans fugiebat; unde et Mechemet palam se proripit. fidium vero opifex, instructor et magister eius, Halim Paiazitis quoque filium Byzantium incolumem deduxerat; ad quem Mechemet fugiens ibi cum exercitu ab caede servatus est. hinc receptis animis denuo in Asiam traicere decernunt, pugnaturi cum Mose propter alias res. nec multo tempore interiecto conscriptum Asianum exercitum Graeci in Europam transportabant. Mosen in Asiam transgredi haud sinebant Graeci, qui occupaverant traiectum. praesidio etiam tenebant Hellespontum et templum in Propontide situm. Mechemetes, ut copias suas traduxit in Asiam, recta ad Triballos iter maturavit, ut inde exercitum compararet, quem praesenti negotio in primis commodum iudicabat, et cum fratre praelii aleam experiretur. Moses praelii cupidus venit in regionem quae supra Haemum est, Panium dictam; in qua, quia praecesserat montem, invenit fratrem. ut sensit fratrem accedere et iam in proximo esse, aciem instruit et praelium capessit, moxque in fugam agitur; qui fugiens properabat ad Triballorum ducem. cum au-

διέτριβεν αὐτοῦ, ἔπεμπε λόγους παρὰ τῶν Τούρκων τοὺς ἀρί- D
 στους περὶ ἀποστάσεως, πρὸς τε Χασάνην τῶν ἐπηλύδων ἄρ-
 χοντα καὶ ἐπὶ Βρενέζεια καὶ Ἀμουράτην. οἱ δὲ τοὺς τε λό-
 γους προσίεντο καὶ σφίσι λόγον ἐδίδοσαν περὶ ἀποστάσεως.
 5 ἐντεῦθεν Βρενέζης αὐτὸς τε αὐτομολεῖ παρὰ Μεχμέτη, ἔχων
 παρ' ἑαυτῷ Τούρκους τε ὡς πλείστους καὶ δὴ καὶ τοὺς παῖ-
 δας Χασάνη σὺν τῶν νεηλύδων τοῖς ἀρίστοις. ἐντεῦθεν ὡς
 τῷ Μεχμέτη προσεγένετο δύναμις ὥστε διαπειροῦσθαι ἱκανὸς
 εἶναι τοῦ ἀδελφοῦ, λαβὼν καὶ τὸν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα μεθ'
 10 ἑαυτοῦ ἤλκυνεν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ὡς μαχοῦμενος. Μωσῆς P. 97
 μὲν οὖν διανοούμενος ἐμποδῶν γενέσθαι τῷ ἀδελφῷ, ὥστε
 μὴ ἐξελαύνειν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ προσάγεσθαι αὐτῷ τὴν
 χώραν, ἔχων τὰς τε θύρας καὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα
 ἅπαν πλὴν τῶν παρὰ Μεχμέτη αὐτομολησάντων, διέτριβε
 15 κατὰ τὴν τῶν Μυσῶν χώραν. ἐνταῦθα ἐξεληθὼν ὁ Μεχμέ-
 τῆς ἐστρατοπεδεύετο. ὡς δὲ ἀγχοῦ γενόμενος τῷ στρατεύ-
 ματι Μωσέως παρετάξατο εἰς μάχην, καὶ εἶχε μὲν τὸ εὐώ-
 νυμον αὐτοῦ κέρας ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμῶν, τὸ δεξιὸν δὲ
 Βρενέζης σὺν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· παρῆσαν γὰρ αὐτῷ παῖδες
 20 γενόμενοι Ἀγαθοὶ Βαράμος τε καὶ Ἀλῆς καὶ Βεΐκης καὶ
 Ἰησοῦς. ἐπειδὴ δὲ καὶ Μωσῆς παραταξάμενος εἶχεν ἐν τά-
 ξει τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, καὶ παριῶν ἐπεσκόπει καὶ καθί- B

7. τῶν] τοῖς P

tem ibi versaretur, misit legationem ad optimates Turcorum, ad Chasanem Brenezem Amuratemque, ut sollicitaret eorum animos ad defectionem. at hi defectionis sermonem primo abnuebant: verum tandem ipsi inter sese defectionis consilia capiunt. hinc Brenezes sua sponte transfugiebat ad Mechmetem, trahens secum Turcorum proceres et filios necnon Chasanem cum optimis quibusque de peregrinorum cohorte. cum iam accessissent copiae Mechmeti haud poenitendae, quibus fretus praelii fortunam cum fratre facile tentare posset, assumpto Triballorum principe contra fratrem pergere, et praelii potestatem facere instituit. Moses igitur, ut Mechmetis consilium impediret, ne facile in Europam transire eamque sui iuris facere posset, ducens secum universum Europae exercitum et ianuae milites, exceptis his qui ad Mechmetem concesserant, in Mysorum regione consedit. ibi Mechmetes in expeditionem egressus castra locavit. ut autem appropinquavit Mosis castris, copias in aciem eduxit. sinistrum cornu tenebat Triballorum dux. dextro praeerat Brenezes cum filiis suis: secum enim in castris habebat filios, qui ipsi nati erant, Agathen, Baramum, Haliem, Beicen et Iesum. postquam autem et Moses aciem suam instruxit, accedens omnia explorabat; et

στη ὡς αὐτῷ ἐδόκει, παρελαύνων ἀπανταχῆ, ἐνταῦθα Χασά-
νης ὁ τῶν νεηλῦδων ἄρχων αὐτομολήσας, τότε δὴ προσελά-
σας τῷ ἵππῳ ἐπὶ τὸ Μωσέως στρατεύμα ἐφώνει πρὸς τοὺς
νεηλῦδας “ὦ παῖδες, τί διαμέλλετε καὶ οὐκ ἐξέρχεσθε ὅτι
τάχιστα ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν, ἄνδρα τε τῶν τοῦ γένους 5
’Οτουμανίδων δικαιοτάτον τε καὶ ἐπιεικέστατον καὶ πάντας
δὴ τοῦ γένους αὐτοῦ ὑπερβαλλόμενον ἀρετῆ, ἀλλὰ ἀνέχεσθε
ὑβριζόμενοι καὶ κακῶς πράττοντες ὑπ’ ἀνδρὸς ὑβριστοῦ τῆ
φύσει καὶ ἀλαζόνος καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς ἐπιτηδείοις αὐτοῦ
οὐδὲν ὑγιὲς ἔχοντος;” ταῦτα λέγοντος τοῦ Χασάνεω, ὡσπερ 10
C ἐλαύνων ἐπὶ τὰς συντάξεις ἤκουεν ὃ τι λέγοι ὁ ἀνὴρ οὗτος.
ὑπολαβὼν δέ τις ἔφασκεν “ἀλλ’ ὦ βασιλεῦ οὐχ ὀρᾷς Χασάνη
τὸν νεηλῦδων ἄρχοντα, μέγα τιμηθέντα ὑπὸ σοῦ, ὡς ἐξυβρί-
ζει τοὺς νεηλῦδας ἐπικαλούμενος ἐπὶ ἀπόστασιν;” ἐνταῦθα
ὡς ἤκουσε ταῦτα Μωσῆς, οὐκέτι ἐπέσχευεν αὐτόν, ἀλλὰ ἐπα- 15
φρῆς τὸν ἵππον ἐκέντει ἐπὶ τὸν Χασάνη ὡς ἀναιρήσων, καὶ
ἔθει ἀνὰ κράτος. Χασάνης μὲν οὖν ἐπεὶ τε τάχιστα ἦσθετο
Μωσέα ἀνὰ κράτος ἐλαύνοντα ἐπ’ αὐτόν, ἔφρευγέ τε αὐτὸς
κατὰ δύναμιν, Μωσῆς δὲ ἐφείπετο διώκων. ἐνταῦθα κατα-
λαβὼν φεύγοντα καθαιρεῖ τῷ ξίφει τὸν ἄνδρα, ἄνωθεν κα- 20
θρεῖς τὸ ξίφος. Θεράπων δὲ τοῦ Χασάνεω, ὡς ἐπεῖδε τὸν δε-
σπότην αὐτοῦ ἀναιρεθέντα, καὶ ὡς τὸ δεύτερον Μωσῆς ἐπα-

ubi sibi opportunissimum videbatur, stetit, et ubique suis praesens erat. ibi tum Chasanes peregrinorum dux, qui desciverat a Mose, equo vectus ad Mosis exercitum, voce quam potuit maxima exclamavit, peregrinos appellans: “o filii, quid cunctamini, aut quid differtis continuo abire ad regem vestrum, virum ex genere Otomanidarum ortum, et iustissimum et aequissimum, quique omnes sui generis principes virtute antecedit? verum miseri manetis, contumeliis affecti a viro qui nec sibi nec amicis quicquam salutare prospicere potest?” haec quidem clamantem et ad aciem festinantem audivit rex. quidam autem respondens inquit “o rex, non aspicias Chasanem peregrinorum ducem, quem in maximo penes te honore habuisti, incitare peregrinos ad defectionem?” quae ubi advertit Moses parari, non amplius suos continuit: verum immittens eos, ipseque equo calcaria subdens, ferebatur in Chasanem, ut eum occideret, currebatque plenis et effusis habenis. Chasanes ut accepit Mosem contra se summa celeritate niti, et ipse adhibita festinatione summa aufugit. Moses acerrime insecutus, ut fugientem est indeptus, gladio eum peremit, e supernis ictum inferens. minister autem Chasanis, ut dominum suum vidit necatum iamque Mosem iterum librare ictum in Chasanem, Chasane

- νατεινόμενος τὸ ξίφος παίσων αὐθις, κατήρει ὁ Χασάνεω θε- D
 ράπων, καὶ τὴν χειρὰ ἐπανατεινόμενος τὴν χειρὰ ἀφείλε τῷ
 ξίφει. ὁ δὲ ὡς ἤσθετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ πεσοῦσης, ἤλανε
 μέντοι ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ ὡς ἤσθετο αὐτὸν τὰ στρα-
 5 τεύματα λελωβημένον, φεύγοντες ὄχοντο πρὸς τὸν ἀδελφόν. V. 77
 ἐνταῦθα δὴ καὶ αὐτὸς οὐδὲν ἐπέχων δρόμῳ ὄχετο φεύγων
 ἐπὶ τὴν Δακίας χώραν. Μεχμέτης μὲν οὖν αὐτίκα, ὡς τὰ
 στρατεύματα ἤει ἐπ' αὐτὸν καὶ τὰ πράγματα αὐτῷ ἔγένετο,
 αὐτίκα ἐδόκει τὸν ἀδελφὸν ἐπιδιώκειν. καὶ κάμνοντα αὐτὸν
 10 καὶ σὺν τῇ μιᾷ χειρὶ ἐλαίνοντα καὶ ἔς τι ἔλος ἐμβαλόντα P. 98
 συλλαμβάνουσι, καὶ ἄγοντες παρὰ τῷ ἀδελφῷ κατεχρήσατο
 αὐτίκα ἀγχόνῃ τὸν λαιμὸν βιασάμενος. ἐνταῦθα Μεχμέτης 1413
 ὁ Παιαζήτεω τὴν βασιλείαν παραλαβὼν τοὺς τε Ἕλληνας ἐπι-
 τηδεῖους ὄντας αὐτῷ, τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι χώραν ἐδω-
 15 ρήσατο ἱκανὴν τῇ παροίκῳ αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύ-
 μα ἐπιπέμψας ἐπὶ τὴν Δακίας χώραν ταύτην τε ἐδήου. ἔς
 ὃν δὴ πρέσβεις πέμψας ὁ τῶν Δακῶν ἡγεμὼν σπονδὰς τε
 ἐποιήσατο, ἐφ' ᾧ ἀπάγειν φόρον ὃν τινα ἐτάξατο αὐτῷ Μεχ-
 μέτης βασιλεὺς.
- 20 Ἕλλησι μέντοι φιλία ἦν αὐτῷ διὰ τέλους. διὸ καὶ Ἐμ-
 μανουήλ ὁ Βυζαντίου βασιλεὺς ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενος B
 τὸν τε Ἰσθμὸν ἐτείχισε, καὶ τοὺς Πελοποννησίους αὐτοῦ με-

1. κατήρεν? cf. p. 102 D.

subtracto, librantis ictum manum abscidit gladio. qui ut cognovit manum sibi praecisam, propere in castra rediit. ut milites viderunt eum esse mutilatum, ibant ad Mechetem. Moses autem copiis iam omnibus nudatus, cum nihil efficere posset, celeri fuga in Daciae regionem abire festinabat. Mechetes autem ubi primum ad ipsum exercitus convolarant, rebusque iam potitus esset, statuit continuo fratrem fuga sibi consulentem persequi. eum itaque aegrum una manu fugientem et in palustri loco se condentem deprehenderunt. deprehensum adduxerunt ad fratrem, qui illico eum necavit, guttur eius laqueo frangens. Mechetes igitur cum iam regnum esset nactus, et ad id parandum sibi in primis utilem fuisse Graecorum operam cognovisset, regionem amplam suae finitimam Triballorum duci donavit. postea exercitibus missis Daciam evastabat. ad quem pacem petitum legatos misit Daciae princeps, promittens se tributum regi pensurum, quantuncunque imperasset. pax ea condicione data est.

Cum Graecis Mechemeti perpetua amicitia fuit. quapropter Emanuel Byzantii rex cum in Peloponnesum venisset, Isthmum muro cinxit; et Peloponnesios ubi Isthmum muro circum dedisset, accersivit.

ταπεμψάμενος, ἐπειδὴ ἐτείχισε τὸν Ἴσθμόν. ὁ δὲ Ἴσθμὸς οὗτος ξύμπασαν τὴν Πελοπόννησον, ὥστε νῆσος γενέσθαι, διείργει, ἐς δύο καὶ τεσσαράκοντα σταδίους ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν καθήκων, καθ' ὃν δὴ χῶρον καὶ Ἴσθμια ἐτελεῖτο τοῖς Ἕλλησι. διήκει δὲ ἀπὸ Κορίνθου πόλεως σταδίους πέντε 5 καὶ εἴκοσι. τοῦτον τὸν Ἴσθμόν ἐλαύνοντος Ξέρξεω τοῦ Δαρείου ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἐτειχίσαντο Πελοποννήσιοι, διακωλύειν βουλόμενοι μὴ παριέναι εἰς τῆς Πελοποννήσου τὸν βάρβαρον. μετὰ δὲ ταῦτα Ἰουστινιανὸς ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς τὸ δεύτερον ἐτείχισε. καὶ οὗτος δὴ, ὡς εἰρηναῖα αὐτῷ πρὸς 10 Μεχμέτη τὸν Παιαζήτεω, ἐς Πελοπόννησον ἀφικόμενος τὸν τε ἀδελφὸν αὐτοῦ καθίστη ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Πελοποννήσου καὶ τὸν Ἴσθμόν ἐτείχισεν, ὥστε αὐτῷ τελέσαι τοὺς Πελοποννησίους ἐπὶ τὴν τοῦ Ἴσθμοῦ φυλακὴν χρήματα. προηγόρευε μὲν οὖν ἐς τὸν Ἴσθμόν συλλέγεσθαι. οἱ δὲ ἐπέειθοντο καὶ 15 συλληχθέντες ἐτείχιζον, συμβαλλόμενος ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν. ἐπεῖτε δὴ ἐς τέλος ἤγαγε τὸ τεῖχος, ἐνταῦθα συλλαμβάνει τοὺς Πελοποννησίων ἀρχοντας, οἱ πολὺν κατέχοντες χρόνον τὴν χώραν οὐδέν τι πᾶν πείθεσθαι τοῖς Ἕλ- 20 δλήνων ἡγεμόσι βούλοιντο, ὅτι μὴ σφίσιν αὐτοῖς δοκοῦν ἔστι τι ὠφελεῖν αὐτούς. τότε μὲν δὴ συλλαβῶν τούτους ἐκομίζετο ἐπὶ Βυζάντιον, ἔχων καὶ τοὺς Πελοποννησίους ἐν φυλακῇ.

Isthmus universam Peloponnesum, ut in insulae formam redigatur, concludit, extendens se a mari in mare, quo spatio colligit quadraginta duo stadia. eo loci Isthmia celebrare Graeci consueverunt. extendit se ab urbe Corintho ad stadia viginti quinque. Isthmum autem accedente cum hostilibus copiis Xerxe Darii filio contra Athenienses, muro complexi sunt Peloponnesii, arcere volentes barbarum Peloponnesi accessu. postea etiam Iustinianus Romanorum imperator muro Peloponnesum inclusit. Emanuel igitur cum pax intercessisset cum Mechemete, Paiazitis filio, in Peloponnesum veniens fratrem Peloponneso praefecit, Isthmumque muro firmavit undiquaque; et tributum imperavit Peloponnesiis, quo Isthmum defendere posset. edixitque ut omnes in Isthmo convenirent: qui edicto parentes convenere, congregatique murum extruxere, cum quilibet pro se sedulo suum opus exequeretur. ubi autem ad finem deductum est aedificium illud, Peloponnesi duces capit; qui longo tempore regionem tenentes parere recusabant Graecorum ducibus, nisi quando et ipsorum ibi verteretur utilitas. captos secum Byzantium ducebat, interrim diligenti custodia Peloponnesios circumdans.

Τούτους μὲν ᾗχετο ἄγων· Μεχμέτης δὲ ὡς ἐβασίλευε, χρόνου ἐπιγινόμενον ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν Ἰσμαήλην Σινώπης ἡγεμόνα, ὅτι τῷ Μωσεῖ φίλος τε ἐδόκει καὶ ἐπιτήδειος ὡς συμβαλέσθαι ἐς τὸν καθ' ἑαυτοῦ πόλεμον. πρεσβείαν δὲ πέμψας 5 καὶ ταξάμενος ἀπάγειν φόρον τὴν τοῦ χαλκοῦ πρόσοδον, (δοκεῖ γὰρ τοῦτο τὸ χωρίον τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν φέρειν μόνον, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, τὸν χαλκόν) τούτου δὲ τὴν πρόσοδον παρα- P.99 δούς τῷ βασιλεῖ Μεχμέτῃ σπονδάς τε ἐποίησατο καὶ τὸν πόλεμον κατελύσατο.

10 Πρὸς μέντοι τοὺς Οὐνετοὺς διενεχθεῖς ἐπολέμησε διὰ τε τὴν πρὸς τὸν Ἰόνιον χώραν τῶν Οὐνετιῶν, ἐς ἣν ἐπιπέμψας στρατεύματα ἐδήου. ἔνθα δὴ διαπρεσβευσάμενοι ὡς οὐδὲν εὐρανο ἐπιτήδειον, ἐπολέμουν αὐτῷ. δοκεῖ δὲ τοῦτο τὸ γένος παλαιὸν τε γενέσθαι καὶ τῶν κατὰ τὸν Ἰόνιον εὐγενῶν 15 κράτιστον δὴ εἶναι καὶ γενναιότατον. ᾗκουν δὲ τὸ πρῶτον V. 78 χώραν τὴν πρὸς τῷ μυχῷ τοῦ Ἰονίου ἀπὸ Ἰλλυριῶν καθήκουσαν ἐπὶ Ἰταλίαν, καὶ Ἐνετοὶ μὲν τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο, μετὰ δὲ ταῦτα Οὐνετοὶ ἐκλήθησαν. ὀρμώμενοι δὲ ἀπὸ τῆς B ἠπείρου, τὰ μὲν προαιρέσει τὰ δὲ καὶ ἀνάγκῃ, δηουμένης τῆς 20 χώρας αὐτῶν, ὥστε ἐν ἀσφαλεῖ μᾶλλον οἰκεῖσθαι, ἐπὶ νῆσόν τινα βραχεῖαν καὶ τεναγώδη ἀπὸ τῆς ἠπείρου ἐς πεντεκαί-

11. τὸν om P 15. δὲ P

Captos quidem duces secum trahens abibat Peloponneso. Mechetes ubi ad regnum promotus est, succedente tempore expeditionem sumpsit contra Ismaelem Sinopae principem: amicus enim et socius fuit Mosis, cuius opera enixe Moses adiutus est in bello quod gessit cum fratre Mechemete. mittens itaque Ismael legatos, quibus mandarat ut dicerent se paratum esse aeris reditus omnes Mechemeti, nomine tributi assignare, si secum pacem fecisset. haec enim regio Asiae sola, quod sciam, aes profert. cum igitur aeris reditus tradidisset Mechemeti, bellum pace commutatum est.

Tandem discordia inter ipsum et Venetos exarsit, qua impulsus Venetis bellum indicit, propter regionem quae Ionium spectat; cui missis exercitibus vastitatem maximam inducebat. Veneti legatis missis, ut nihil aequi impetrare potuerunt, animos in id bellum summa vi intenderunt. apparet gentem istam admodum esse vetustam, et nobiles Iones fortitudine et generoso spiritu longo intervallo post se reliquisse. habitaverunt antiquitus regionem vergentem ad sinum Ionicum, et ab Illyrico in Italiam excurrentem. antiqui eos Enetos nuncupabant: postmodum Veneti dicti sunt. profecti autem ex continenti, partim voluntate, partim necessitate subacti, ut quorum regio vastata esset ab Attila rege, ut in maiore securitate essent in posterum, insulam quandam parvam et palustrem, distantem ab

δεκα σταδίους ὤκησαν. ἀπὸ μικροῦ δὲ τινος ὀρμώμενοι, συλλεγομένων ἐς αὐτοὺς καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἠπείρου περιούκων, ὑπὸ τῶν πολεμίων ὅτι μάλιστα κακουμένων, καὶ προσγινομένων αἰεὶ ἀπὸ τῆς ἠπείρου, ὤκισθη τε ὁ χώρος οὗτος καὶ εὐνομήθη ἐς μέγα δυνάμεως. ἐχώρει δὲ ἡ πόλις αὕτη εὐνο-5 μουμένων τε τῶν ἐς αὐτὴν συνελθυθῶτων· ἀπὸ τε τῆς ἠπείρου ἐπισήμων ἀνδρῶν εἴ τινα τὴν τε χώραν ἀφελόμενοι οἱ πολέμιοι ἐπιδιώκοιεν, ἐνταῦθα γενόμενος ὤκει. μεγάλῃ δὲ τῆς πόλεως ἐν βραχεῖ γενομένης, πολλοὶ τε Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων καὶ ἄλλων συχῶν γενῶν ἄνδρες, γένους ὅντες 10 περιφανοῦς, ἦν τις ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ μὴ εὖ φέροιτο, εἴτε ὑπὸ τῶν ἀντιστασιωτῶν διωκόμενοι εἴτε ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐξελαυνόμενοι, ἐς ταύτην δὴ τὴν πόλιν συνελέγοντο, ἄνδρες ἐπίσημοί τε καὶ ἀγαθοὶ καὶ παῖδες ἀνδρῶν τε ὄντες ἐπιφανῶν καὶ χώρας ἀρχόντων οὐ φαύλης. τοῦτο μὲν ἐς τὴν κα-15 τὰ τὸν Ἰόνιον χώραν καὶ τὴν Ἑλλάδα, τοῦτο δὲ καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐξελαυνόμενοι καὶ ἐνταῦθα ἀφικόμενοι ὤκουν δὴ Ἰασφαλέστερον. ἐχούσης δὲ τῆς πόλεως ἐμπορίαν, ὅτι μάλιστα ἀνάγκης ἀποδεικνυμένης ἐς τοῦτο τρέπεσθαι ἕνα ἕκαστον διὰ τὸ μηδαμῆ τῆς ἠπείρου τοὺς ἐποίκους ἀντέχεσθαι, μηδὲ 20 ὅσα φέρει ἡ ἠπειρος ἐργαζομένων τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ θαλάττης ἐσκομιζομένων τὰ ἐπιτήδεια ἐς τὴν πόλιν, χρήματα

19. τοῦτο τὸ τρέπεσθαι P

continente quindecim stadiis, aedificiis occupare statuerunt. initium aedificandi factum est a paucis Venetis in unum collectis. deinde accessere finitimi continenti, bellis graviter divexati. urbs autem illa usque incrementum sumebat aedificiis et legibus, cum accolae plurimi non cessarent eo confluere. crescebat quidem ea civitas mirum in modum disciplinae sanctitate, cum eo accurrerent plurimi bonis legibus enutriti, et plurimi virorum in continenti illustres eo advolarent. praeterea si quis patria fortunisque omnibus pulsus vi hostili erat, huc gressus dirigebat. urbs illa incredibile dictu est quam brevi opibus creverit et disciplina. multi Graeci et Romani, necnon alii viri clarissimo genere exorti, in patria usi haud satis prospera fortuna, aut a civibus pulsati aut ab hostibus exacti, in hanc urbem congregabantur, filii virorum illustrium, qui regebant regionem haud infrugiferam. hi quidem partim in Ioniam et Graeciam, partim vero in Italiam pulsati, in istam civitatem se recipientes securius habitabant. cum autem ea sit urbs emporium celebre, animum adiecere ad mercaturam necessario, quia continentem non attingunt, nec eorum fructuum quos continens profert ipsis copia futura erat. proinde merito mercaturae operam dederunt, ut necessaria mari subveherentur.

μεγάλα ἐργασάμενοι ἀπὸ τούτου τὴν τε δύναμιν ἀξιόχρεω
ἀπεδείκνυντο ἀπανταχῆ, καὶ τὴν πόλιν διόκουν οἰκημάτων τε
τῆ πολυτελεῖ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ οἰκιῶν καὶ ναῶν. τριήρεις
δὲ ναυπηγησάμενοι οὐκ ὀλίγας, καὶ δυνάμεις περιβαλλόμενοι
5 ἰσχυράς, πρὸς τε τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ δυνατοὺς δοκοῦντας P. 100
γενέσθαι προσενηγεμένοι φθόνῳ διεπολέμουν, δέει ἐπ' αὐ-
τοὺς τὸν πόλεμον ἐπιφερόντων τῆ δοκεῖν ἐπὶ μέγα ἤδη χω-
ρῆσαι δυνάμεως. τὴν τε πρὸς τὸν Ἴόνιον χώραν ἐκπλέοντι
ἐπ' ἀριστερά, ἐπ' αὐτοῦ δὴ τοῦ μυχοῦ, χώραν τε οὖσαν οὐ
10 φαύλην καὶ πόλεις εὐδαίμονας ὑπηγάγοντο. ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον
πέλαγος ἀφικέσθαι· τοὺς τε παράπλους αὐτοῦ ταύτῃ κατα-
στρεψάμενοι Κέρκυραν τε ἐχειρώσαντο σύμπασαν καὶ Εὐ-
βοιάν τε καὶ Κρήτην καὶ Πελοποννήσου τὰς πόλεις. καὶ ἐπὶ
Συρίαν δὲ ἀφικόμενοι στόλῳ, καὶ Κυρῆνην πόλιν ὑφ' αὐτοῖς
15 ποιησάμενοι, μεγάλα ἀπεδείκνυντο ἔργα, πρὸς τε τοὺς βαρ-
βάρους ταύτῃ πολλαχῆ διαναυμαχῆσαντες, καὶ τῆς θαλάσσης
τῆς ἐντὸς Ἡρακλείων στηλῶν ἐπικρατήσαντες. κατὰ τε Εὐ-Β
ρώπην πρὸς τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ δοκοῦντας δύνασθαι ὅτιοῦν
διεπολέμουν. καὶ Ἰταλίας μέντοι τῆς παράπλου οὐδὲν ὅ τι
20 καὶ ἄξιον λόγου ὑπηγάγοντο σφίσι, ὅτι μὴ Ῥαβέννην πόλιν
εὐδαίμονα τελευτήσαντος τοῦ ἐν αὐτῇ ἡγεμόνος, διὰ τὸ μὴ
ἐς τὸ ὁμόφυλον ἰέναι πολέμῳ ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἄλλοφύλους δια-

6. προσενηγεμένοι P 10. ἐπὶ | ἔστε ἐπὶ? 15. ὑπεδείκνυντο P

cumque quilibet sedulo mercibus permutandis incumberet, brevi incre-
dibilem potentiam sibi peperere. urbem basilicarum et domorum nec-
non templorum magnificentia condecorarunt. triremes extruxere non
modicas, et munimentis se communiere firmissimis. deinde ambitione
moti navalia committebant cum iis qui longe lateque navali gloria
coruscare videbantur. etiam hi quorum potentia mari maxima erat,
metuebant Venetorum lacessere arma: adeo magna his accesserat po-
tentia. regionem autem haud infrugiferam, quae naviganti a sinu
versus Ionium a sinistra est, et urbes opulentas subegerunt usque ad
mare Aegaeum. huius portus omnes in potestatem redigentes, Cor-
cyram universam in dicionem acceperunt. ceperunt Euboeam et Cre-
tam Peloponnesique urbes. cum classe venerunt in Syriam; subigen-
tesque Cyrenem urbem, magna militaris virtutis facta designabant,
ubique cum barbaris praelia navalia facientes, et mare universum,
quod est intra Herculis columnas, perdomantes. etiam pugnabant
fortiter contra eos qui erant in Europa, et sibi admodum potentes
videbantur. nec oratione dignum puto quod non adnavigarunt Ita-
liae, nec sibi subiecerunt Ravennam, urbem opulentam, principe hu-
ius defuncto, quia nempé non solebant contra eiusdem gentis et cor-

ναυμαχεῖν. ἐπολέμησαν δὲ οὗτοι πρὸς τε τοὺς Ἕλληνας, καὶ ναυ-
μαχίαις περιγενόμενοι τὴν τε μητρόπολιν ἐχειρώσαντο ἐπισπομέ-
ων σφίσι καὶ ἐσπερίων συχιῶν, ἐξηγουμένων δ' αὐτῶν ἐπὶ τοὺς
 V. 79 *Ἕλληνας. καὶ ὡς τῆς ἡπείρου ἀντέχεσθαι ἤρξαντο, ἐν βρα-*
 C *χεῖ δὴ χώραν τῆς ἡπείρου ἐκτήσαντο ἀγαθὴν, καὶ ὄχνηρὰν*
 5 *τὴν πόλιν αὐτῶν παρείχοντο, κατ' ἄμφω τῷ δυνάμει ἐπὶ*
μέγα αὖξοντες. πρὸς τε τοὺς τῆς ἡπείρου ἡγεμόνας διενε-
χθέντες ἐπολέμησαν ἐπὶ πολλὰς γενεὰς τὸν πόλεμον, καὶ διέ-
φερον χρημάτων προσόδῳ τὴν πόλιν μεγάλην ἑαυτοῖς παρα-
σκευασάμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ βαρβάρων βασιλέως,
 10 *τῆς Ἰταλίας πρὸς ἐσπέραν χώρας, [πρὸς] τὸν Ῥώμης ἀρχιε-*
ρέα ἐκπεσόντατε τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς Ῥωμαίων πόλεως, κατή-
γαγόν τε τὸν ἀρχιερέα, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα πολεμήσαντες
ὥστε ἐμπεδῶσαι τῷ ἀρχιερεῖ τὴν ἀρχὴν, ναυμαχίᾳ τε ἐπε-
κράτησαν καὶ κατήγαγον. καὶ πρὸς τε τοὺς Ἰαννίους, δοκοῦν-
 15 *τας τῆς κατὰ τὰ χωρία ἐκεῖσε καὶ τὴν πάραυτον τῆς Ἰταλίας*
 D *ἐπικρατεῖν, πόλεμον ἐξενεγκόντες μεγάλα ἀποδείξασθαι ἔργα,*
πολλαχῆ διαναυμαχήσαντες καὶ περιγενόμενοι. οὗτοι τοι-
γαροῦν τὸν πρὸς τοὺς Οὐνετιοὺς πόλεμον ἀναιρούμενοι ὀλί-
γου δεῖν τὴν πόλιν αὐτὴν ἐχειρώσαντο, ἐπιπλεύσαντες τριή-
 20 *ρεσι καὶ ναυσὶν ἐπὶ τῶν Οὐνετιῶν λιμένα, καὶ εἰσελθόντες*
κατὰ τὸ ἐπὶ Κλιζόην. πόλις δὲ αὐτῶν οἰκεῖται, ὅπη δὴ ὁ

5. δὲ P

8. γενεός, καὶ διέφερον τὸν πόλεμον?

poris homines bellum movere, sed contra alienigenas arma ferebant. arma etiam arripuerunt contra Graecos, quos navali praelio vicerunt, eorumque metropolim subegerunt, cum plurimi Occidentales ipsis adiungerentur. copias tamen cum ducerent adversus Graecos, continente non abstinuere, verum regionem eius non modicam et optimam suae ditioni iunxere. urbem quoque suam munitissimam praestitere, cum eam navali pedestrique potentia auxissent. discordiae ipsis intercesserant cum Epiri ducibus. proinde id bellum longius duravit. opibus excellentes, civitatem suam magnam reddiderunt opum accessu. praeterea pontificem maximum Romanum, Italia Romaque pulsum ab rege barbaro, ad pontificatum et imperium reduxerunt, victo barbaro navali praelio. etiam adversus Ianuenses, qui regiones quasdam isthic et maritimam Italiae oram tenere videbantur, bello petentes, plurima militaris virtutis facta edebant, plerumque pugnis navalibus victoriam obtinentes. at Ianuenses bellum adversus Venetos sumentes, propemodum horum urbem in deditionem acceperunt, navibus et triremibus adnavigantes, et eorum portum occupantes, ingressi eo loci ubi Clizoe sive Clodia fossa est. urbs Venetorum sita eo loci ubi lacus sive portus magnus visitur, qui longus stadiis quingentis regionem Eridano finitimam at-

λιμὴν μέγας τε ὦν καὶ πεντακοσίους σταδίους διήκων λήγει
 ἐς τὴν κατὰ τὸν Ἡριδανὸν χώραν· ταύτη γὰρ Ἡριδανός,
 μέγας τε τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ποταμῶν καὶ ναυσὶ πλόιμος,
 πρὸς ταύτη δὴ ἐκδίδοι ἐς τὴν Θάλασσαν. ταύτη δὴ οὖν εἰσελ-
 5 θοῦσαι αἱ νῆες τῶν Ἰανυῖων ἐπὶ τὸν Οὐνετωῶν λιμένα P. 101
 τὴν τε Κλιζόην κατέσχον καὶ ἠνδραποδίσαντο. μετὰ δὲ ταῦτα
 πρὸς τὴν πόλιν διεπρεσβεύοντο. καὶ ἐν ἀπόρῳ δὲ ὄντες οἱ ἐν
 τῇ πόλει, καὶ οὐκ ἔχοντες ὅ τι γένωνται, ὑπακοῦσαι τε τοῖς
 Ἰανυῖοις ἔφασαν ἔτοιμοι εἶναι, καὶ ὡς ἂν δοκοίη αὐτοῖς ξύμ-
 10 φρονον εἶναι καὶ ἐπιτήδειον, πολιτεύεσθαι, καὶ αἰτεῖσθαι σφᾶς
 ἐκέλευον ὅ τι βούλονται, ὡς παρεχομένων ἑτοιμῶς αὐτοῖς
 ταῦτα. οἱ δὲ ὡς τὰ παρὰ τῆς πόλεως ἤκουσαν, οἰόμενοι τὴν
 πόλιν καταλήψεσθαι αὐθαδέστερόν τε ἀπεκρίναντο τῇ πρε-
 σβείᾳ, φάμενοι αἰτεῖσθαι αὐτοὺς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἕξειναι
 15 σφίσι διαρπάξειν τὴν πόλιν. οἱ μέντοι πρέσβεις ὡς ἀπεχώ- B
 ρησαν καὶ τὰ ἐπεσταλμένα τῇ πόλει ἀπήγγελλον, ἥ τε σύγκλη-
 τος καὶ ὁ δῆμος ὑπεραχθεσθεῖς τῇ τῶν πολεμίων αὐθαδεῖᾳ
 τε καὶ ἀκολασίᾳ ναῦς τε αὐτίκα ἐπλήρωσαν ὅσας ἠδύναντο,
 καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς ναῦς ἐμβάντες ἀνήγοντο ἐς τὸν λιμένα. οἱ
 20 τε Ἰανυῖοι ἀντανήγοντο. καὶ αὐτίκα ἐν τῷ λιμένι ἐνανυμάχη-
 σαν, καὶ οὐδὲν πλέον ἔσχον οἱ πολέμοι. ἐνταῦθα ὡς ἀπε-
 τράποντο ἠττημένοι εἰς Κλιζόην, αὐτίκα οἱ Οὐνετοὶ ναῦν

21. ἐπειράποντο P

tingit. Eridanus enim (qui et Padus) Italiae fluvius magnus est, et
 naves ibi in mare exponit. hac igitur Ianuensium naves ingressae
 in portum Clizoen occuparunt et diripuerunt. quo facto legatos in
 urbem ire iusserunt. cives autem cum in ancipiti haerent discrimine,
 nec satis quid facerent scirent, responderunt se paratos esse facere quae
 imperassent Ianuenses, et eam rei publicae formam amplexuros quam
 ipsi praescripsissent. iusserunt quoque Ianuenses petere quae vel-
 lent, quasi ea promptissime daturi. Ianuenses ut intellexerunt Ve-
 netorum responsum, magis in spem potiundae urbis erigebantur. pro-
 inde immoderate, nulla urbis verecundia inhibiti, respondent se pe-
 tere ut liceat urbem tres dies continuos diripere. legati in urbem
 reversi petitionem Ianuensium exponunt. senatus populusque ira
 percitus propter tam insolentem et immoderatam petitionem, naves,
 quotquot potuerunt, continuo militibus implent, navesque solventes
 in lacum feruntur. his obviam pergunt Ianuenses, confestimque in
 lacu navale praelium commiserunt, in quo penes Venetos victoria
 fuit. hinc cum hostes terga darent celerique fuga festinarent in Cli-
 zoen, continuo Veneti unam de numero suarum navium maximam
 demerserunt, ubi portus angustissimus erat; et suos portus obstruen-

φέροντες μεγίστην τῶν παρὰ σφίσι νεῶν ἐς τὸ τοῦ λιμένος
 στόμα, ἣ δὴ εἰσῆσαν οἱ πολέμιοι, κατέδυσαν αὐτοῦ ταύτη
 C (ἔστι γὰρ τοῦτο στενώτατον), καὶ τὸ στόμα ἐπικλείσαντες
 λιμῶ τοὺς Ἰαννίους ἐν τῇ Κλιζόῃ ἐξεπολιόρησαν. ἀπεπει-
 ρῶντο μὲν οὖν καὶ τῆς διώρυχος, ἣ ἐκ τοῦ Ἡριδανοῦ ἐς τὸν 5
 λιμένα ἀφικνεῖται, διορύσσοντες ὥστε ἐκπλόιμοι γενέσθαι ταῖς
 ἐαυτῶν ναυσὶν ἐπὶ τὸν Ἡριδανόν· ἀλλ' οὐχ οἷοί τε ἐγένοντο
 ἀνύσαι τοῦτον. ἐδόκει δὲ καὶ ὁ Παταβίου ἡγεμὼν συμβα-
 λέσθαι αὐτοῖς ἐς τὸν τε πόλεμον, διάφορος ὢν τοῖς Οὐνεε-
 τοῖς. οὗτοι μὲν λιμῶ ἐκπολιορηθέντες ὑπὸ τῆς Οὐνετεῶν 10
 πόλεως παρέδωσαν σφᾶς χρῆσθαι σφίσιν ὅ τι βούλονται, καὶ
 ταύτη αἰσχίστα ἀπώλοντο, οὐκέτι παρὰ τὸ δέον σωφρονηθέν-
 V. 80 τες. οἱ δὲ Οὐνεετοὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε στρατευόμενοι ἐπὶ τὴν
 D Ἰαννίων πόλιν πολλαχῆ τε ἐνανμάχησαν καὶ ἐπεκράτησαν,
 δυνάμιν τε περιποιούμενοι τὸ ἀπὸ τοῦδε, καὶ τῆς θαλάττης 15
 εἰργοντες τῆς κατ' ἐκείνην τὴν χώραν· ἐνθα δὲ ξυμφορᾷ
 περιέπεσεν ἡ πόλις αὕτη οὐ τῇ ἐπιτυχοῦση διὰ τὰς ναυμα-
 χίας ταύτας. ὕστερον μέντοι τὸν τε τοῦ Παταβίου ἡγεμόνα
 τισάμενοι, τὴν τε πόλιν ἐπολιορήσαν, καὶ ὑπαγόμενοι τῆς
 ἡπείρου ἀντιέχοντο βεβαιότερον ἐς σφᾶς, ἐχυροῦντες ἐς τὴν 20
 ἀρχὴν τῆς ἡπείρου. καὶ πρότερον μέντοι ἀρχὴν τινα ἐς τὴν
 κατὰ τὴν ἡπειρον κτησάμενοι, καὶ Τερβύζιον πόλιν εὐδαί-
 μονα ἐπικτησάμενοι, προήγαγον τὴν χώραν αὐτῶν, ἐπαγομέ-

5. ᾧ P

tes, fame Ianuenses in Clizoe constitutos expugnare nitebantur. ten-
 tabant obsessi fossam, qua ex Eridano in portum venit, conantes
 perfodere eum locum, si quo modo possent naves in Eridanum im-
 pellere. sed opus istud haud absolvere potuerunt. Patavii dux Car-
 rarius, Venetis infestus, Ianuenses in isto praelio adiuvit. fame igitur
 domiti dedidere se Ianuenses Venetis, ut secum pro arbitrio suo age-
 rent. et quidem hic turpissime perierunt, nec nunc satis digne tra-
 ctati, ut in posterum modestiae memores essent. his in hunc modum
 peractis, vim belli contra Ianuensium urbem vertere. cum autem
 ubique victoriis navalibus clarescerent, et mirabilem sibi ubique po-
 tentiam pararent, et etiam alios mari, quod eam regionem alluit, pro-
 liberent, accidit ut Ianuensium urbs in maximam devolveretur cala-
 mitatem, ut quae navalibus praeliis nihil amplius efficere posset.
 postea etiam Patavii principem ulti sunt, urbem eius obsidione pre-
 mentes. deinde adducti in continentem, eam constantius sibi subii-
 cere moliebantur, ut sibi confirmarent continentis imperium. et cum
 antea imperium quoddam in regione continentis essent nacti, et Ter-
 visium urbem opibus florentem suo dominio adicientes, regionem

νων τῶν τῆς πόλεως ἔχθει τῷ σφειτέρῳ πρὸς τοὺς σφῶν ἡγε- P. 102
μόνας. καὶ ὑστερούμενοι, ὡς τὸ Πατάβιον ἐχειρώσαντο τοῦ
ἡγεμόνος Καραριῶν τῆς οἰκίας πρὸς τούτους διενεχθέντος,
ὀρμώμενοι ἀπὸ τούτου πόλεις τε ἄλλας οὐκ ὀλίγας κατεστρέ-
5 ψαντο τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν χώραν ἐς τὴν Λιγυρίαν, ἄλλας
τε δὴ καὶ Οὐρηρώνη πόλιν εὐδαιμόνα, ἐξέλασαντες τοὺς ἡγε-
μόνας αὐτῆς Κλιμακίων τῆς οἰκίας οὕτω καλουμένους, καὶ
Οὐικεντίαν καὶ Βοήξιαν, ὀλβίας τε πόλεις καὶ ἐπισήμους τῶν
νῦν κατὰ τὴν Ἰταλίαν.

10 Μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς τὸν Λιγυρίας τύραννον διενεχθέν-
τες ἐπολέμουν ἐπὶ συχνὰ ἔτη. ἔστι δὲ ὁ ἡγεμὼν οὗτος οἰ-
κίας τῶν Μαριαγγελῶν, ἄρχων δὲ Μεδιολάνου πόλεως. ἦν
δὲ ἐπιτηδεύμασί τε ὀλβιωτάτη, καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονία προέ- B
χει τῶν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πόλεων, καὶ πολυάνθρωπος οὕσα πα-
15 λαιοτάτη τε δοκεῖ γενέσθαι καὶ αἰεὶ τε, ἐξ ὅτου ᾠκίσθη, εὐ-
δαιμονῆσαι τοῖς τε ἐπιτηδεύμασι τοῖς πολεμικοῖς καὶ ὅπλων
κατασκευῇ. μεσόγαίος δ' οὕσα ἢ πόλις αὕτη διέχει ἀπὸ Θα-
λάσσης τῆς Ἰαννίων σταδίους ἀμφὶ τοὺς ἑξακοσίους, ἀγχοῦ
δὲ οἰκεῖται τῆς Γαλατίας, ἣτις καὶ Σαβόια χώρα κέκληται.
20 ῥεῖ δὲ ποταμὸς διὰ τῆς πόλεως, καὶ ἐκδιδοῖ οὗτος ἐς Τεσίνην
ποταμὸν πρὸς Παπίη πόλει. Τεσίνης δ' αὖ ἐπιρρεῖ ἐς τὸν
Ἡριδανὸν πρὸς Πλακεντίη πόλει μεγάλη τῆς Λιγυρίας. οὐ-

3. διενεχθέντος Η, διενεχθέντες Ρ

praetergressi sunt, cum odio incolae urbis incitarentur adversus suos principes. cum Patavium in potestatem venisset, etiam Carrariorum e familia dux contra eos insurrexit; contra quem hostili animo procedentes, urbes non paucas Italiae et Liguriaie subegere. Veronam quoque in dicionem redegerunt, urbem opulentam, expulsa Scalariorum principum familia. captae sunt Vincentia, Brixia, urbes opibus et claritate reliquis Italiae oppidis haud inferiores.

Post haec bellum ipsis fuit cum Liguriaie principe, quod quidem ad multos extractum est annos. is autem princeps originem trahit ex familia Mariangelorum et Mediolano praefuit. urbs haec studii belli et reliqua felicitate Italiae urbes longe exuperabat; et cum sit populosa, antiquissima esse creditur, nec unquam adversa fortuna esse usa, ex quo condita est. verum semper studiis belli et armorum praeparatione excelluisse constat. cum autem sit mediterranea, distat a mari Ianuensium stadiis sexcentis. sita est prope Galliam, quae Sabaudia nominatur. fluvius dirimit, qui in Tesinem sive Ticinum effunditur iuxta Papiam urbem. Tesines redit in Eridanum prope Placentiam, urbem magnam. quo autem Eridanus fluat, iam ante indicavimus. familiae Mariangelorum procures tali ex causa in prin-

τος μὲν ἢ ἐκδιδῶ, πρότερόν μοι δεδήλωται· λέγονται δ' οἱ
 C τῆς οἰκίας ταύτης ἐς τὴν Μεδιολάνου καὶ τῆς ἄλλης Λιγυ-
 ρίας ἀρχὴν καταστῆναι τρόπῳ τοιῷδε. δράκων ἀπὸ ὄρεος
 φοιτῶν ἐς τὴν πόλιν ἀνθρώπους διαφθείρων οὐκ ἐπαύσατο,
 τοὺς τε ἐπὶ τὰ ἔργα ἀπίοντας καὶ ἐπὶ τοὺς ἀγρούς, γυναῖκα μὲν, 5
 ἢ λέγεται, οὐδέν τι ποιούμενος, καὶ τοὺς γε ἄνδρας ἐπὶ συχνὸν
 χρόνον διελυμαίνετο. καὶ πολλοὶ δὴ ἐπ' αὐτὸν ἐπελθόντες
 πολλὰ τε καὶ ἀνήκεστα πρὸς τοῦ Θεοῦς ἐπεπόνθεισαν. ἦνον
 δὲ οὐδέν. οὗτος δὴ ὁ Μαρτιάγγελος, πρῶτος τῆς οἰκίας ταύ-
 τῆς, Βρετανὸς δὲ τὸ γένος, Θεράποντα ἐξοπλίσας πανοπλία 10
 καὶ αὐτὸς ἐνεδύσατο πανοπλίαν. μετὰ δέ, ὡς ἦει ἐπὶ τὸν
 Θεῖρα, τὸν μέντοι Θεράποντα χανῶν κατὰ μέσον ἐσεφόρει ἐς
 τὸν λαιμὸν αὐτοῦ· ὡς δ' ἤδη χανῶν οὔτε ἐντὸς λαβεῖν οἶός
 D τε ἐγένετο οὔτε ἐς τοῦπίσω ἐξορμῆσαι, πελέκει τὴν κεφαλὴν
 τοῦ δράκοντος καταίρων διέτεμε. καὶ ὁ μέντοι δράκων ταύτῃ 15
 ἔπεσε, καὶ ἡ πόλις ἠλευθέρωτο τοῦ Θεοῦς πολεμοῦντος αὐτῆ.
 καὶ οὕτω δὴ στρατηγόν τε σφίσιν οἱ τὸ Μεδιόλανον ἐνοικοῦν-
 τες ἐστήσαντο, καὶ ἠγεῖσθαι ἐκέλευον ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὡς
 ἄνδρα ἀγαθὸν γενόμενον. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον ἠγεμῶν τε
 κατέστη, δορυφόρους ἔχων ἀμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει 20
 πειθεσθαι ἀναγκάζων. οὕτω δὴ ἄρξαντος ταύτης τῆς χώρας
 ἐπὶ τεσσάρων γενεᾶς ἐς τὸν Φίλιππον ἡ ἀρχὴ περιῆλθε, πρὸς

21. ἄρξαντες?

cipatum Mediolanensem et in reliquam Liguriam allecti sunt. draco
 ex monte in urbem vadens magnam stragem hominum, qui ad ope-
 ra et ad agros pergebant, facere non cessabat: mulierem tamen nul-
 lam, ut aiunt, laedebat. viris tamen longo tempore infestus erat va-
 stando. plurimi quoque bestiam illam ut interficerent, contra eam
 ibant: verum nihil proficientes extrema quaeque patiebantur. tan-
 dem Mariangelus, Mariangelorum familiae princeps, natione Britan-
 nus sive Anglus, ministrum suum et semetipsum armatura, quae to-
 tum corpus tegeret, armans obviam beluae processit. ministrum igitur
 cum belua voraret et medium in rictu portaret, nec eum in illa
 demittere vel evomere posset, securi beluae caput amputavit. draco
 in hunc modum periit; civitasque liberata ab ista bestia, a qua sub-
 inde oppugnabatur, Mariangelum ducem elegit et contra hostes ire
 iussit, ut qui virum bonum et fortem se exhibuisset. nec multo post,
 ut sibi Mediolanensem principatum constabiliret et cives obedirent,
 satellites, quos corporis sui custodes esse voluit, delegit. quo re-
 gnante, generatione demum quarta post, principatus in Philippum
 devenit, cum quo Veneti bellum gerebant, creantes ad id duces vi-
 ros bonos et magnam regionem gubernantes. primo quidem Carmi-

ὄν δὴ οἱ Οὐνετοὶ ἐπολέμουν διενεχθέντες, τὰ τε ἄλλα καὶ
στρατηγοὺς ἐλόμενοι σφίσι ἐς τὸν πόλεμον ἄνδρας τε ἀγα-
θοὺς καὶ χώρας ἄρχοντας οὐκ ὀλίγης. πρῶτον μέντοι Κα- P. 103
ραμινιόλαν στρατηγὸν εἶλοντο ἐπὶ τὸν Λιγυρίας ἄρχοντα. καὶ V. 81
5 ὡς αὐτοῦ συνίεσαν καταπροδιδόντος τὴν χώραν καὶ συντιθε-
μένου τῷ Μεδιολάνου ἡγεμόνι, συλλαβόντες ἀνεῖλον, καὶ
Φραντζίσκον τὸν Φορτίαν ἐπίκλην μεταπεμπόμενοι ἡγεῖσθαι
τε αὐτῶν ἐκέλευον καὶ εἰμίων μεγάλως, τὰ τε ἄλλα εὐδοκι-
μοῦντα καὶ πόλεις τῆς Λιγυρίων χώρας οὐκ ὀλίγας παραστη-
10 σάμενον, τὴν τε ἀρχὴν τῆς ἡπείρου ἐπὶ μέγα προήγαγε δυ-
νάμειως. ὡς μὲν οὖν πρὸς τούτους πολεμοῦντας ἀλλήλοις
ξύμπασα ἡ Ἰταλία διέστη πρὸς ἑκατέρους, καὶ ὡς ἐπολέμη-
σαν, ἐς τὸ πρόσω ἴοντι τοῦ λόγου δηλοῦται μοι ὡς ἐγένετο. B
Ἐπάνειμι δὴ ἐπὶ τὴν Οὐνετωῶν πόλιν, ὡς ταύτῃ τῇ πό-
15 λει ἐγένετο τύχη ἐπ' ἀμφοτέρα [τῇ πόλει ἐναλλάξ συμβάν].
καὶ αὕτη ἐς τόνδε τὸν πόλεμον ἐλομένη ἑαυτῇ στρατηγοὺς τὰ
πολέμια ἀγαθοὺς, ἐν δὲ δὴ καὶ ὄν ἐσήμηνα Καραμινιόλαν,
κηδεστήν γενόμενον τοῦ Λιγύρων τυράννου. τοῦτον μέντοι
ὡς ἐπιβουλεύοντα σφίσι λαβόντες ἀπέκτειναν, Φορτίαν δὲ με-
20 ταπεμψάμενοι ἐστήσαντο σφίσι στρατηγὸν ἐλόμενοι. ὡς μὲν
οὖν ἔργα ἀποδεικνυμένους μεγάλα τε καὶ ἄξια λόγον, ἐπὶ
χίλια ἔτη εὐδαίμονας διαγενομένους, ἄλλοις πολλαχῆ κατὰ
τὴν Ἰταλίαν ἐνευδοκιμῆσαι, κατάδηλον ἐστί, καὶ ἐμπεδῶσαι

17. ὄν Η, οὗς Ρ

niolam ducem fecerunt, quem opposuerunt principi Mediolanensi. ubi
autem intellexerunt eum regionem prodere et colludere cum Medio-
lani duce, captum interfecerunt. et vocantes Franciscum cognomine
Sphortiam ducem in locum occisi subrogarunt. magnis quoque ho-
noribus eum affecerunt, cum etiam antea gloria multa praefulgeret
et non modicas Liguriaie urbes subiiceret. imperium continentis ad
magnam potentiam produxit. ut autem Italia in partes abierit, qui-
dam Venetos, quidam Ligures secuti, in sequentibus ut omnia conti-
gerint, enarrabo.

Redeo nunc ad Venetorum urbem, quae utramque fortunam ex-
perta est. Veneti igitur elegerunt ad id bellum gerendum duces rei
militaris peritia insignes, ut supra docui, inter quos Carminiolam im-
pensius faventem rebus ducis Mediolani captum necarunt, quia eum
sibi insidias struere cognitum habebant. Sphortiam accitum in locum
interfecti ducem substituere. manifestum arbitror esse omnibus, Ve-
netos praeclaris facinoribus ubique editis, mille annis usos prospero
rerum successu, plurimum gloriae per universam Italiam apud omnes

Καὶ τῇ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν, ὡς ἐλάχιστα ἐσφάλλετο ὑπὸ τῶν
 πολιτῶν, τῆ δὲ πῆ ἂν κατάδηλος γένοιτο ἢ τῆς πόλεως διοίκη-
 σις, ὡς ἐν βραχεῖ διασημῆναι. ἦν γὰρ αὕτη ἡ πόλις τὸ πα-
 λαιὸν δημοκρατία, καὶ ὑπὸ δῆμοις τε ἅμα ἐν ταῖς ἀρχαῖς
 αὐτῶν, ἃς ἤροεῖτο, τὴν πόλιν, ἣ ἐδόκει καλῶς ἔχειν σφίσι, 5
 διοίκουν. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐπὶ τὰ ἔργα σφῶν οἱ δημόται
 ἐτρέποντο, καὶ οὐκέτι σχολὴν ἤγον ὥστε ἐπὶ τὴν διοίκησιν λό-
 γον ποιεῖσθαι ὡς ἐκάστοτε ἀναγκάζοι βουλευέσθαι ὁ χρόνος,
 ἐπιλεξάμενοι τοὺς ἀρίστους, εἴτε τύχη τινὶ εἴτε δὴ καὶ ψήφῳ
 ἐλόμενοι, οὕτω περὶ τούτου ἐς ἀριστοκρατίαν τὸ παράπαν 10
 ἐτρέπη, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε εἰσέτι καὶ νῦν ἀσφαλῶς διωκη-
 μένη ἐπὶ μέγα δυνάμει ἐχώρησε. διοικεῖται δὲ κατὰ τὰδε.

D Ἔστιν ἡ μεγάλη βουλὴ καλουμένη αὐτοῖς, ἐν ἣ ἐπὶ ἡμέ-
 ρας ὀκτὼ σχολὴν ἄγουσιν. ἐν ταύτῃ δὴ τῇ βουλῇ τὰς τε
 ἀρχὰς τῶν πόλεων αἰροῦνται, ψήφους τιθέμενοι, καὶ τὰς ἐν 15
 τῇ πόλει αὐτῇ ἀρχὰς, ὅπῃ ἂν καθιστῶνται. νομίζεται δὲ ἐξ-
 εῖναι, ὅς ἂν ἔτη τέσσαρα καὶ εἴκοσι γεγωνῶς εἴη, εἰσιέναι ἐς
 ταύτην τὴν βουλὴν, ἣν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν συνεχωρήθη γε εἰ-
 σιέναι, καὶ συγκλητικὸς ἦ. εἶψαν δ' ἂν οὗτοι ἀμφὶ τοὺς
 δισχιλίους, οἱ τὰς τε ψήφους τιθέμενοι καὶ τὰς ἀρχὰς ἔξυμ- 20
 πάσης ἤδη τῆς ἀρχῆς αἰρούμενοι. ἡγεμῶν δὲ τούτων ἐστὶν
 ὃν ἂν ἔλονται, τὸν παρ' αὐτοῖς κράτιστον δοκοῦντα γενέσθαι.

17. ὅς ἂν] ὡς ἐν P

tenuisse. quod autem civitatem suam ita regnaverint, ut inviolata
 et intacta a seditionibus fuerit semper, decens totius urbis admini-
 stratio, quam brevibus nunc describam, in causa fuit. olim demo-
 cratia istam civitatem gubernabat, populusque simul cum his qui in
 magistratu positi erant, qua sibi consultissimum videbatur, civitatem
 moderabantur. postea cum ad opera populares singuli avocarentur,
 nec otium amplius, quando ita res monuisset, in unum conveniendi
 et consultandi superesset, optimos quosque isti curae praefecerunt,
 vel sorti vel suffragio electionem committentes. in hunc modum rei
 publicae forma ex democratia in aristocratiam mutata est. ex eo inde
 tempore civitas illa pulchre administrata maximam sibi potentiam
 peperit.

Habent senatum, quem magnum vocant, in quo singulis octo
 diebus consultant. hic senatus oppidis suffragio intercedente prin-
 cipes statuit. etiam urbis magistratus idem senatus decernit. lege
 autem sancitur, in hunc senatum licere ei ingredi qui natus sit
 annos viginti quattuor, et senator is sive patricius sit, nec ali-
 qua causa extet quae ab senatu eum excludat. sunt autem viri
 bis mille, qui calculos ferunt et universi imperii magistratus eli-
 gunt. ducem sive principem sibi eum constituunt qui apud

φέρει δὲ οὗτος δύο ψήφους, τιθέμενος ἢ ἂν βούλοιο προστί- P. 104
 θεοθαι. μένει δ' οὗτος ἡγεμὼν τιμώμενός τε τὰ πρῶτα ὑπὸ
 τῶν συγκλητικῶν καὶ ἐν τοῖς βασιλείοις ἐπιμένων, ἔχων τὴν
 τε δαπάνην ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως προεστηκότων. πάρεισι δ'
 5 αὐτῷ βουλευφόροι ἄνδρες ἕξ τὸν ἀριθμὸν, ἑταῖροί τε αὐτῷ
 ὄντες καὶ τὴν τιμὴν τῆς ἡγεμονίας συγκατεργαζόμενοι, ἐπὶ
 μῆνας ἕξ ἀπαλλαττόμενοι τῆς σφῶν οὔτοι ἀρχῆς. μετὰ δὲ
 τὴν μεγάλην βουλήν ἔστιν ἡ βουλή γερουσία κλητῶν καλου-
 μένη, ἀμφὶ τοὺς τριακοσίους. αἰροῦνται δὴ τούτους ἤδη καὶ
 10 τὰς λοιπὰς ἀρχὰς ἐν τῇ μεγάλῃ βουλῇ, ἐπιλεξάμενοι τοὺς τά-
 μείνω φρονοῦντας. κὰν ταύτῃ δὴ τῇ τῶν κλητῶν ἐπονομα- B
 ζομένη βουλῇ περὶ τε πολέμων καὶ εἰρήνης βουλευόνται καὶ V. 82
 πρεσβειῶν, ὅ τι ἂν ἢ δεδογμένον τούτοις, πείθεσθαι αὐτίκα
 τὴν πόλιν, καὶ ἐς ὅ τι ἂν δόξη ταύτῃ τῇ βουλῇ, ξύμπασαν
 15 τὴν πόλιν ἰέναι. ἐπὶ δὲ τοῖς τῶν ὄλων ἐγκλήμασιν ἐφρεστᾶσιν
 ἄρχοντες δέκα, οἳ τινες τὰ τε ἐγκλήματα καὶ τὰς ποινὰς ἐπι-
 φέρουσιν ἐνὶ ἑκάστῳ. ἕξεστι δὲ τούτοις τὸν τε ἡγεμόνα λα-
 βόντας θανάτου ἀπάγεσθαι, ὑπὸ μηδεμιᾶς τῶν ἀρχῶν ἀπαι-
 τουμένους τὴν αἰτίαν τῆς δίκης. διαιτεῖται γὰρ οὕτως, καὶ
 20 καθίστανται ἤδη ξυμπάσης τῆς πόλεως ἐς τὰς εὐθύνας τῶν
 ὄτιον περιίτινα ἕξαμαρτόντων ἢ περιίτινα ἢ ἐς ἀλλή-
 λους • ἄγονται δὲ θανάτου ὄντινα ἂν ὑπόδικον εὐρωσι. κα- C

5. ἑτέροι P

18. θάνατον P

19. διαιτηται γὰρ οὔτοι?

eos ex omni numero optimus habetur. hic duos ponit calculos, quos
 cuicumque voluerit parti addere potest. princeps ille manet in pri-
 mis a senatoribus honoratus. is in regali aula habitans victum ha-
 bet: sumptus quos facit, ab his qui universae civitati praesident, ca-
 pit. adsunt ei viri consiliarii sex, socii eius existentes, et in partem
 curarum principatus adhibentur; qui mensibus senis evolutis digni-
 tatem deponunt. post senatum magnum alius senatus est, qui evo-
 catorum dicitur, qui viris constat trecentis. hunc senatum creant in
 magno senatu, allegentes qui prudentia praestare videntur. senatus
 autem evocatorum de bello et pace legationibusque consultat. et
 ei, quodcumque visum fuerit isti senatui, civitas tota paret; et in
 sententiam, quam dederit, manibus pedibusque universa civitas vadit.
 criminibus capitalibus viros praefecere decem, qui accusent et pu-
 niant. his licet manus principi iniicere et ad necem trahere; nec
 est qui ausit eius causam inquirere. sic enim ordinatum est; et
 creantur ut delinquentes feriant. sive in civitatem sive in privatum
 quis quid commiserit, decem viri si cognoverint, de eo supplicium
 sumunt. sunt et alii iudices, qui in reliquis ius dicunt, quidam ur-
 bani, quidam peregrini. his praeposuerunt magistratum quadraginta

θίστανται δὲ καὶ ἐς τὰς ἄλλας δίκας δικασταί, τῶν τε ἐπι-
 χωρίων ἄλλοι καὶ ἐς τοὺς ξένους ἄλλοι. ἐπὶ τούτοις ἐπι-
 σιᾶσιν ἄρχοντας τεσσαράκοντα, ἐς οὓς ἐπειδὴν αἱ δίκαι ἀνε-
 νεχθῶσιν, εὐθύνοσι τὰς ψήφους ἐς τὸ σφίσιν ὡς κράτιστα
 ἔχειν δοκοῦν. ἦν δὲ μὴ συμφέρωνται ἐς τὴν δίκην, ἐπὶ τὴν 5
 τῶν κλητῶν βουλήν ἀναφέρεται, καὶ κεῖ πολυπραγμονεῖται καὶ
 τὴν ἀπόβασιν ἴσχει. εἰσὶ μὲν οὖν καὶ ἄλλαι ἀρχαὶ οὐκ ὀλί-
 γαι τῆς πόλεως, φυλακῆς τε πέρι καθήκεσαν, καὶ ἐς τοὺς
 νικτὸς ἀστασίαν τινὰ ἐς τὴν πόλιν πράσσοιτας. καὶ ἀγορα-
 D νόμοι ἕτεροι καθίστανται, τοὺς φόρους τῶν ἐπὶ τιμὴν πραγμάτων 10
 καὶ ἐς τὰς προσόδους τῆς πόλεως ἀπαιτήσεις, οἳ δὴ τὰς προσό-
 δους πλείοντες καθιστάμενοι, ἐφ' οὓς δὴ τὰ τῆς ξυμπάσης πό-
 λεως χρήματα καὶ οἳ φόροι ἀναφέρονται. ἄρχοντες δὲ οἳ γε-
 ραιότεροί τε καὶ ἀξιώματι προέχειν δοκοῦντες καθίστανται διὰ
 βίου ὡς ἐργῶδες ὃν κατ' ἐνιαυτὸν λογιζέσθαι τὰς προσόδους 15
 τε καὶ ἐξόδους τῆς πόλεως, ὅ τι ἂν ἀπογέναιτο τε καὶ περι-
 γένοιτο αὐτῶν τῶν χρημάτων. ἀπὸ μὲν οὖν τούτων αἰροῦν-
 ται σφίσιν ἡγεμόνα, ἐπειδὴν σφίσι τελευτήσῃ. ἐς τὰ πρῶτα
 τιμῆς ἀνήκουσιν ἐς ταύτην τὴν πολιτείαν· τοὺς τε γὰρ θη-
 σαυροὺς καὶ τὰς προσόδους ἐφορῶσιν οὗτοι καὶ ἐπιτροπεύ- 20
 P. 105 οῦσι. χρηματίζουσι δὲ σφίσιν ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῶν, σὺν τῷ
 ἡγεμόνι παραγενόμενοι ἔστε ἀκρόασιν πρέσβεων καὶ τῶν με-

4. ὡς] ἐπὶ τὸ ὡς P 8. καθ' ἡμέραν? an καθ' ἐκάστην?

virorum, ad quos sententias super puniendis sontibus transmittant, ut
 dispiciant num et ipsis sententiae optime habere videantur. si sen-
 tentiae displicuerint et ipsi inter se dissenserint, negotium totum ad
 evocatorum senatum refertur. hic sententiae multa diligentia excu-
 tiuntur et tandem ad fidem ducuntur. sunt et alii magistratus plu-
 rimi in custodiam urbis comparati. sunt quibus negotium civitatis
 commissum est in eos qui defectionem aliquam sive tumultum noctu
 concitant. sunt et rerum venalium atque adeo totius fori praesides.
 alii praesident vectigalibus rerum, alii sunt tributorum et civitatis
 reddituum exactores. quidam praepositi sunt vectigalibus et redditibus,
 ad quos universae civitatis opes adhibitis observatoribus deferuntur.
 magistratus hic constat viris aetate et honoribus gravissimis, qui per
 universam vitam istum magistratum retinent, quia difficile videtur ac-
 cepta et expensa civitatis, quid expendatur et quid supersit, quotan-
 nis computare et singula in rationes referre. ex his sibi ducem ca-
 piunt, quando is qui rerum potitur mortuus fuerit. qui ad primum
 dignitatis locum evecti fuerint, ad istum tandem honorem promoventur.
 thesauros atque totius urbis opes et redditus inspiciunt et tu-
 tantur. eorum officium est, ubi magistratum hunc inierint, consul-

γάλων εἴτε βασιλέων εἴτε καὶ ἡγεμόνων ἀναφοράς. καὶ ἄνδρες οὗτοι ἢ τῆς πόλεως ὅλη ἐξουσία, ὀνομάζεται δὲ καὶ ἡγεμονία.

Προέχει δὲ αὕτη ἢ πόλις δυοῖν τῶν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πό-
 5 λεων, οἰκιῶν τε εὐπρεπείᾳ καὶ κατασκευῇ τῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης οἰκοδομημάτων, ὡς τὸ ἐπίπαν τῆς πόλεως, καὶ πλού-
 τῶ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐνοικοῦντων, ἅτε τῆς πόλεως ἐπὶ ἐμπο-
 ρίαν ἐπιτηδεῖως ἐχούσης ὡς μάλιστα καὶ χρήματα εὐπειῶς
 10 ἐπιναίῳ ἐντὸς τῆς πόλεως ᾠκοδομημένῳ, καλλίστῳ τε ἰδεῖν B
 καὶ εὐπρεπεστάτῳ, ταῖς τριήρεσιν ἐξηροτυμένῳ ὡς πλείσταις
 καὶ πλοίοις ἄλλοις παμπόλλοις, καὶ τῇ σκευῇ τούτων ἀφθό-
 ρως τε ἐχούσῃ αὐτοῦ, ἀπὸ τε ὀπλων καὶ ἄλλων ὅσα ἐς χρεῖαν
 φέρει ταῖς ναυσί. διήκει δὲ ἐπὶ πέντε σταδίους, καὶ ἄνδρες
 15 ὡς πλείστοι ἐργαζόμενοι αὐτοῦ καθ' ἑκάστην ἐς τὰς ναῦς.
 ἄρχοντας δὲ αἰροῦνται τοῦ ἐνιαυτοῦ δύο ἐς τὸ ἐπίνειον τοῦτο
 καὶ ἐς ξύμπασαν τὴν κατασκευὴν. ἵπποις δὲ οὐδὲν τι χρῆ-
 ται ἢ πόλις αὕτη, ἀλλὰ πεζῇ τε ἐπ' ἀλλήλους φοιτῶσι καὶ
 20 πλοιαρίοις, τῇ μὲν τῆς θαλάσσης διὰ τῶν οἰκιῶν διηκούσης,
 τῇ δὲ καὶ αὐτῶν κατεστρωμένων πλίνθοις ἀπανταχῇ τῆς πό-
 λεως. τείχει δὲ οὐδὲν περιβέβληται ἢ πόλις.

Τὰς μέντοι ἀρχὰς τῶν σφετέρων πόλεων ἔστε τὴν ἡπει- C

5. τῶν ἐπὶ] ἐπὶ τῶν P 10. κάλλιστα P 11. ἐξηροτημένῳ P

tationibus cum principe vacare, et cum eodem legationes principum regumque relationes audire. potestas totius civitatis penes hos est; et revera principatum gubernant.

Civitas ista duobus omnes Italiae urbes antecedit, videlicet domorum magnificentia, et aedificiorum quae in mari aedificata sunt apparatu. excellit et opulentia, quae penes cives est: nam cum sit mercaturae et negotiationibus idonea, fit ut incolae plurimas hinc colligant opes. exornata est eadem urbs pulchra navium statione, quae intra urbem sita est, pulcherrima et amoenissima visu, instructa triremibus navibusque aliis plurimis. copiosus ibi est apparatus in promptu armamentorum et aliorum quae naves postulant. spatium occupat quinque stadiorum. viri complures quotidie huc comitant, operantes sedulo ut quae ad naves pertinent non desint. quotannis viros duos eligunt primarios, qui stationi illi praeficiuntur, ut ea quae ad ipsam spectant sedulo procurent. equorum nullus in ista urbe usus. pedestri itinere utuntur in congressibus mutuis. navigiorum usus apud eos frequens est, cum mare transeat per domos. praeterea urbs tota tegulis integitur, nec ullis moenibus cingitur.

Magistratus quos urbibus in Italiae continente et in maritima

V. 83 ρον τῆς Ἰταλίας καὶ ἐς τὴν παράλιον χώραν αὐτῶν, διὰ τέ-
 λους δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αἰροῦνται. ἐπειδὴν δὲ ἐπανίωσιν ἐς
 τὴν πόλιν, ἣν τι μὴ ὀρθῶς πεπραγμένον ἢ αὐτῷ τὰς τε εὐ-
 θύναις δίδωσι καὶ δίκην ἐφ' οἷς μὴ καλῶς πεπολιτευμένα τυγ-
 χάνει αὐτῷ. καὶ αἰροῦνται μὲν οὗτοι στρατηγὸν σφίσι οὐκ 5
 ἐπιχώριον ἐς τὰ στρατεύματα τῆς ἡπείρου, δεδιότες μὴ προ-
 σαγόμενοι τοὺς στρατιώτας περὶ τὴν ἀρχὴν νεωτερίσωσι καὶ
 κινδυνεύσῃ αὐτοῖς διαφθαρεῖναι τὰ πράγματα. ἐς μέντοι τὴν
 ἀρχὴν τῆς θαλάσσης οὐκ ἔχοντες ὅπως ἐπάγωνται ἀλλοτρίους,
 D καθιστᾶσί τε ἐκ τῶν ἐπιχωρίων αὐτοκράτορας, ἐπειδὴν πο- 10
 λεμεῖν ἐξέρχονται, καὶ ἰδίᾳ κατ' ἐνιαυτὸν τὰς δέκα τριήρεις,
 αἷς ἐπιπέμπουσιν ἔτους ἐκάστου ἔστε τὸν Ἰόνιον καὶ ἐς τὸ
 Αἰγαῖον τῶν νεῶν αὐτῶν αἷ ἐπὶ ἐμπορίαν ἀφικνοῦνται ἐπὶ
 Αἴγυπτον καὶ Λιβύην καὶ ὠκεανὸν καὶ Εὐξείνιον πόντον. καὶ
 καθαιροῦντες τὸ ληστρικόν, ὅποι ἂν περιτύχωσιν, αἷ δέκα 15
 αὐταὶ τριήρεις διατρέβουσιν ὅλον ἐνιαυτόν, ἐς ὅπερ αἷ δέκα
 ἀφικνούμεναι ἀπαλλάττουσι ταύτας τῆς φυλακῆς. ἐπιπέμ-
 πουσι δὲ καὶ τριήρεις ἐπὶ ἐμπορίαν ἢ πόλις, ἐξωνουμένων
 τῶν πολιτῶν ταύτας, ἔστε Ἀλεξάνδρειαν καὶ Συρίαν καὶ Τά-
 ναϊν καὶ ἐς τὰς Βρετανικὰς νήσους καὶ ἐς τὴν Λιβύην. εἴη- 20
 σαν δ' ἂν αἷ τριήρεις αὐταὶ δύο καὶ εἴκοσι μείζους τῶν ἄλ-
 P. 106 λων τριήρεων, αἷ τε ἐπὶ ἐμπορίαν κατεσκευασμένοι. νομίζε-
 ται δ' αὐτοῖς ἐφ' ἐκάστης νεῶς καὶ παιῶδας συγκλητικῶν ἀν-

11. τὰς] ἐς τὰς?
 αὐτῆς P

13. τῶν] φυλακῆς ἕνεκα τῶν?

23.

ipsorum regione sitis decernunt, plerumque ex iis qui in magistratu sunt constituunt. ubi hi reversi fuerint, poenas dant eorum quae inique in magistratu collocati egerunt. ducem quem exercitibus continentis proponunt, non indigenam aut civem creant, veriti ne conciliatis militum animis innovationem aliquam moliat contra principatum, rerumque summa in periculum veniat. navalibus copiis cum non possint dare imperatorem peregrinum, unum de suo corpore deligunt, qui navalia praelia capessat, cum ad belligerandum prodeunt. separatim quotannis decem triremes mittunt in Ionium et Aegaeum mare, propter naves quae in Aegyptum et in Libyam mercium gratia proficiscuntur per Oceanum et Euxinum mare. mare hoc repurgant a piratis, quos arcentes ubicunque in eos inciderint, foris morantur per integrum annum, expectantes donec decem aliae submittantur. quae si venerint, liberatae priores maris custodia domum remeant. civitas ista mittit triremes, quas cives emunt, petitum merces, in Alexandriam, Syriam, Tanaim, Britannicas insulas et in Africam. hae sunt numero viginti duae, quae magnitudine differunt a reliquis, ut

δρω̄ν ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν ἀφικνεῖσθαι, μεμισθωμένους καὶ τούτους σὺν τῇ νηὶ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν.

Ἐξεύρηται μὲν οὖν τούτοις τοῖς Οὐνετοιῖς πρὸς τὸν Αἰγυπρίας τύραννον διαπολεμοῦσι χρήματα τῇ τε ἄλλῃ καὶ δεκάτων πολιτῶν ἐκάστου τῆς οὐσίας ὁ δεκατισμὸς, πρὸς οὓς δὴ τάττει ἡ πόλις εἰτήσιον πρόσοδον οἷα τοῦ χρέους ἀποδοσιν. καὶ ἅττα δ' ἂν ἐπαγγέλλῃ λαμβάνειν τοὺς πολίτας, τρία δὲ ἕκαστον ἐπαγγέλλει ἀποδιδόναι ἔτους ἐκάστου. οὐκ ἔστιν ὅτε ἐπὶ τοὺς παῖδάς τε καὶ ἐγγόνους οὐκ ἀφικνεῖται ἡ τοιαύτη πρόσοδος. ἐξωνοῦνται μὲν ἔνιοι ταύτας ὀλίγου τινὸς παρὰ B τῶν ἐνδεῶς τοῦ βίου σφίσιν ἐχόντων, καὶ εὐδαιμονοῦσι.

Δοκεῖ δὲ ἡ πόλις αὕτη Οὐνετιῶν ἀπὸ παλαιοῦ εὐνομουμένη μηδένα φθῆναι ἐπὶ νεωτερισμὸν ἀφικέσθαι, πλήν δὲ Βαῖμοῦνδον νεανίαν, ὀλβιώτατον δοκοῦντα γενέσθαι, ἀνακτιώ- 15 μενον τὸ πλῆθος ἐπὶ τοῦτο ὠρμηῆσθαι· ἀπὸ οἰκίας δὲ τινος βληθέντα ὑπὸ γυναικὸς ἄνωθεν, ἐν τῇ ὁδῷ προϊόντα ἐπὶ τα βασιλεία ἐπισπομένου αὐτῷ τοῦ πλῆθους καὶ δεσπότην σφῶν καὶ τῆς πόλεως ἀποδεικνυμένον, καὶ ταύτη βληθέντα λίθῳ ἀποθανεῖν. ὕστερον μέντοι οὐδένες ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου ἐς 20 νεωτερισμὸν περὶ τὴν πόλιν ταύτην ἐξηνέχθησαν, δεινῶς τοῦτο C φυλαιτομένης τῆς πόλεως μὴ συμβῆναι αὐτῇ.

12. αὕτη] αὕτη ἀπὸ P

quae ad merces capiendas extractae sint. solent autem, ita enim consuetudo tenet, cum singulis navibus patriciorum filii ad merces comparandas proficisci mercede conducti.

Magnam pecuniae vim Veneti confecerunt, cum bellum gererent adversus Mediolani ducem, bonorum, quae cives possidebant, introducta decimatione. propter hanc civibus annum, quasi debiti per-solutionem, ordinarunt redditum; promittentes, quaecunque contulissent cives in usum belli, eorum tertiam partem singulis annis cives singulos recepturos. hic redditus ad liberos et nepotes redit. quidam hos redditus parvo pretio redimunt ab iis qui pauperem apud ipsos vitam agunt. civitas ista plane felix est.

Haec cum iam a primordio bonis legibus esset fundata, evenit ut nullus repertus sit qui seditionem aliquam, novarum rerum cupidus, in ea excitare conatus sit, praeter Baimundum adolescentem opulentissimum, qui pretio alliciens multitudinem rei publicae statum innovare parabat. in quem prodeuntem ad regiam, stipatum turba hominum maxima, qui eum dominum suum et urbis declarabant, mulier de tecto quodam lapidem iaciens eum trucidavit, atque eo loci seditiosus vitam finiit. deinceps nullus alius, qui idem moliretur, inventus est, cum civitas summa ope, ne id mali contingat, praecavere soleat.

Ὡς μὲν οὖν τῇ πόλει ταύτῃ πόλεμον ἐπαγγείλας Μεχμέ-
της ὁ Παιαζήτεω παῖς, καὶ τριήρεις ἐπλήρωσαν ἐπὶ ταῖς
προφυλακαῖς ἄλλας αἰεὶ καὶ δύο γενομένας, ἔπλεον αὐταὶ εὐ-
θὺν Ἐλλήσποντου, ἡγουμένου Πέτρου τοῦ Λαυρεδάνων οἰκίας,
ὃς ὕστερον καὶ τὴν ἐπὶ τοὺς Ἰαννίους στρατηγίαν ἐστρατη- 5
γηκῶς εὐδοκίμησεν. οὗτος δὴ οὖν σὺν ταῖς ναυσὶν ἀφικόμε-
νος ἐς τὸν Ἐλλήσποντον ἐπὶ τῆς Καλλιουπόλεως ἀνεκώχευε
μετεώρους τὰς ναῦς ἐν τῷ πελάγει, ἐκὼν μὲν οὐχ ὑπάρχων
πολέμου· ἐδόκει τε γὰρ εἰρήνη τε εἶναι καὶ τὰς σπονδὰς μὴ
D λελυθῆναι, καὶ ἀμύνειν μέντοι ἐπηγγέλλετο αὐτῷ, ὑπάρξαι δὲ 10
V. 84 πολέμου μηκέτι. ἐδόκει τε γὰρ καὶ μὴ πολεμεῖν, τῶν πόλεων
σφίσι ἐν τῇ τοῦ Μεχμέτεω χώρᾳ ὑπὸ Τούρκων μὴ κακῶς
πάσχειν, ἐν τε τῇ πρὸς τὸν Ἴόνιον καὶ ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελά-
γει. τούτῳ μὲν οὖν οὕτω ἐπιτέτακται ὑπὸ τῆς συγκλήτου,
ἀμυνόμενον μὲν διανανμαχῆσαι, ἐκόντα δὲ εἶναι μὴ ὑπάρξαι 15
πολέμου. ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὸν Ἐλλήσποντον καὶ ἀπὸ τῆς
Ἀσίας ἐδρεύοντο αἱ τριήρεις, ὁ τῆς Καλλιουπόλεως ὑπαρχος
οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιεῖτο τοὺς Οὐνετοὺς οὕτω περιφανῶς
ὑβριζεῖν, ὅτι μὴ τὸν παῖδα τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Φουσκαρέων
P. 107 οἰκίας φασὶ νεωτεριζόντα ἐαλωκέναι ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως 20

5. ὃς] ἐς P στρατηγίαν καὶ στρατηγικῶς P 8. οὐχ
ὑπάρχων P 19. ὅτι μὴ] ὅτε καὶ? nisi haec de Foscaro nar-
ratio subiungenda est iis quae paulo ante de Baimundo sunt
tradita.

Mechmetes igitur Paiazitis filius cum bellum Venetis indiceret, triremes, quae semper binae in propugnaculis erant, impleverunt, et recta navigarunt in Hellespontum, duce Petro familiae Lauredanorum, qui in expeditione contra Ianuenses admirabilem claritatem rebus fortiter gestis sibi paraverat. hic ubi cum navibus in Hellespontum advenisset, e regione Calliopolis vela expandens praelium haud volenti animo inire in animum induxerat. pax enim adhuc vigorem suum obtinere, nec dum foedera violata esse videbantur. erat praeterea a senatu illi imperatum ut defenderet potius, nec prior praelium exordiretur. visum enim est Venetis non hostilia facere, ne urbes ipsorum in Mechmetis regione quas habebant, aliquid mali a Turcis paterentur. hae autem sitae erant in regione quae Ionium spectat, et in Aegaeo mari. senatus igitur Venetorum mandatum huiusmodi suo duci dederat, ut non prior arma inferret, nec lacescens, verum lacescitus praelium occiperet. ut venit in Hellespontum, nec multum ab Asia naves starent, Calliopolis dux non amplius ferendos esse dicebat qui ex aperto contumeliis et iniuriis certarent. quod filius ducis e familia Phoscarorum ab decemviris captus in gravissimam necessitatem venisset quasi seditionis auctor et novarum rerum

ἀστυκῶν, καὶ ἐς ἀνάγκας ἀφικόμενον μεγάλας μὴδ' ὀτιοῦν
 εὐρίσκειν ἐν ἑαυτῷ. καὶ τὸν μὲν νεανίαν ἐκπεπτωκένοι διὰ
 τὴν τε ἑαυτῷ ἐπενεχθεῖσαν αἰτίαν· ὅθεν καὶ εὐφροσύνην
 εὐπορισάμενον κατελθεῖν. καὶ αὖθις ἄλῶναι διαφθείραντα
 5 τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον ὃς ἀπῆγεν αὐτὸν προδοσίας. ἐς ἀνάγκας
 ἴοντα τὸν οὕτως ἐκπεπτωκότα διατρίβειν ἐν Κρήτῃ. ἐπιφε-
 ρομένης δὲ αὐτὸν αὖθις αἰτίας, ἐπὶ τοῦτο μεταπεμψαμένου
 τοὺς δέκα τῆς πόλεως πολυπραγμονεῖν, καὶ οὐχ εὐρόνιας
 ἀποπέμψαι τε αὖθις ἐς Κρήτην, καὶ μετ' οὐ πολὺ αὐτοῦ τε-
 10 λευτῆσαι . . . ἐς τὴν βασιλέως χώραν καὶ ἐς αὐτὸ τὸ ἐπί- B
 νειον αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐπλήρου δὲ τὰς ναῦς, ἀντανήγεται καὶ 1416
 οὗτος, ἔχων τριήρεις πέντε καὶ εἴκοσι, νῆας δὲ ἄλλας ἀμφὶ d. 29 Mai.
 τὰς ὀγδοήκοντα, ὡς δεδιπτόμενος τοὺς Οὐνετοὺς τῷ βασιλέως
 ναυτικῷ. οὗτοι μὲν προήεσαν ἐπὶ Προϊκόνησον, μετεώρους
 15 ἔχοντες τὰς ναῦς αὐτοῖς· ἡ δὲ Πελοποννησία ὑπολέλειπτο
 ὡς ὕστερον ἀναγομένη. ἐνταῦθα ὡς ἀγχοῦ ἐγένετο τριήρης
 μία τοῦ βασιλέως, μετεπέμπετο ὁ ἡγεμὼν τῶν Οὐνετιῶν ση-
 μεῖον ἐπάρας, κελεύων ἔπεσθαι καὶ μὴ ἐμβάλλειν. οἰόμενος
 δ' ὁ τῆς τριήρους ἄρχων τῆς Πελοποννησίας ὡς κελεύοι ἐμ-
 20 βάλλειν, τὸ σύνθημα οἰόμενός οἱ γενέσθαι ὑπὸ τοῦ στρατη- C
 γοῦ, ἐμβάλλει τε τῇ τοῦ βασιλέως νηὶ καὶ καταδύει. αἱ δὲ
 λοιπαὶ τῶν βαρβαρικῶν νεῶν ἰδοῦσαι ὡς ὑπῆρξοτο πολέμου

1. ἀστυνόμων?

4. εὐπορισάμενοι P

7. αὐτῷ?

appetens: verum quaestione habita nullum invenire crimen potuisse.
 adolescentem quidem evasisse illatum crimen. ex qua re non mediocris
 laetitia oborta est; ipseque domum rediit. deinde iterum captus est,
 cum interfecisset virum qui crimen prodicionis ei impegerat. unde
 in Creta morari coactus est. tandem cum denuo prodicionis reus
 fieret, decemviri civitatis eum accersentes, cum omnia tentarent, nec
 ullo modo crimen pateret, remissus est in Cretam; nec multo post
 ibidem vita decessit. dux igitur Calliopolis veniens in regis regio-
 nem et in navale eius, naves militibus implevit, et ducens triremes
 viginti quinque aliasque naves circiter octoginta, regia classe Vene-
 tis, quos contra procedebat, terrorem iniicere nitebatur. hi quidem
 sublatis navium armamentis progressi sunt Periponnesum, nihil me-
 tuentes hostem. navis Peloponnesiaca relinquebatur a tergo, quia
 postremo adducenda erat; quae, cum regia triremis appropinquasset,
 accersebatur. dux autem Venetorum sublato signo eam sequi nec
 priorem in hostem incursionem facere iubebat. Peloponnesiaca tri-
 remis dux, cum putaret se iussum irruere in hostem et propter ean-
 dem rem signum esse datum, impetum in regis navem fecit, eamque
 demergit. reliquae barbarorum naves cum adverterent a parte adversa

καὶ ἐς μάχην καθίστανται, ἐπείγονται ἐπαμύνειν βουλόμεναι ἐπὶ τὴν Πελοποννησίαν ναῦν. ἐνταῦθα δὴ αἱ λοιπαὶ τῶν Οὐνετιῶν τριήρεις κατιδοῦσαι τὸ γεγονός, ὡς ἐπὶ τὴν σφετέραν αἱ βαρβαρικά νῆες ἐπείγονται, ἀντανήγοντο καὶ αὐταὶ ἐπὶ ναυμαχίαν. καὶ ὡς ἐνανμάχουν, διέκπλουν τε ἐποίησαν-5 το, καὶ καταδύσαντες ναῦς τέ τινας καὶ ζωογήσαντες τὰς λοιπὰς ἐς τὴν γῆν ἐτρέψαντο καὶ ἐνίκησαν Οὐνετοί, ναῦς λα-
 D βόντες τῶν βαρβάρων τρισκαίδεκα, κενὰς δὲ τὰς πλείους· οἱ γὰρ Τοῦρκοι, ὡς ἀλίσκοιτο ἢ ναῦς, ἐς τὴν θάλατταν ἐπιπτον καὶ ἐξένεον ἐπὶ τὴν γῆν. ἐνταῦθα ὡς ἤδη πόλεμον τοῖς Οὐνε- 10 νετοῖς ἀνελομένοις πρὸς βασιλέα Μεχμέτην, τὴν τε Λάμψακον πολιορκίᾳ παρεστήσαντο καὶ φυλακὴν ἐγκατέλιπον, καὶ αὐτοὶ ὄχοντο ἐπ' οἴκου ἀποπλέοντες. ἐνταῦθα μέντοι οἱ τε Οὐνετοὶ τοῦτον τὸν στρατηγόν, ὃς περιεγένετο τοῦ τῶν βαρ-
 βάρων στόλου, ἤγοντο θανάτου ὡς πρότερον ὑπάρξαντα ἀδι- 15 κίας καὶ λελυκότα τὰς σπονδὰς παρὰ τὰ ἐπεσταλμένα αὐτῷ. καὶ ἐν δίκῃ γενόμενος παρὰ δικασταῖς ἀπελύθη μὴ αὐτὸς
 P. 108 πρότερος ὑπάρξαι τοῦ πρὸς βάρβαρον πόλεμου. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον διεπρεσβεύσαντο καὶ σπονδὰς ἐποίησαντο.

Ἐς τούτους μὲν οὖν οὕτως ἔσχε τῷ βασιλεῖ Μεχμέτῃ· 20
 V. 85 τοῖς δὲ Ἑλλησιν ἐπιτήδειός τε καὶ συνήθης ἡξίου θεραπεύειν οἷον ἂν δεήσαιντο παρ' ἑαυτῷ δι' αἰτίαν τήνδε. Μουσταφᾶς

occeptum praelium, et ipsae ad praelium se convertebant; festinant-
 que impetum in Peloponnesiacam navem dantes resistere fortiter. Veneti ut viderunt quod parabatur, videlicet classem hostilem incur-
 sare in Peloponnesiacam triremem, ipsi quoque ad navale certamen accingebantur. interim dum ferveret praelium, navigabant per omnes hostium naves, quasdam remis ad litus agentes. Veneti in hunc mo-
 dum victoria potiti sunt, capientes naves barbaricas tredecim, pleras-
 que tamen vacuas: nam Turci ubi senserant naves, in quibus erant, iam capiendas, in mare se abiiciebant et in terram enatabant. eo-
 dem tempore cum armis urgerent Veneti Mechmetem, Lampsacum obsidendo in dicionem acceperunt; ibique praesidio relicto domum reversi sunt. Veneti ducem illum qui praelia secunda contra barbaros fecerat, reversum capitis accusabant. crimini dabatur, quod prior praeter ius et aequum, et praeter magistratus imperium, praelium iniisset foederaque fregisset. cum in hunc modum capitis acquireretur, crimine absolutus est ut qui praelium haud prior incepisset. nec tempore multo interposito legationes ultro citroque missae inter utrosque pacem icto foedere sauxerunt.

Mechmetes quidem, quemadmodum accepimus modo, erga Venetos affectus erat. Graecis vero erat perquam familiaris, eosque colere cu-

γὰρ τοὶ ὁ τῶν Παιαζήτεω παίδων, μιμησάμενος Μωσῆα τὸν
 ἀδελφόν, καὶ πρὸς τὸν Σινώπης ἄρχοντα πολέμιον ὄντα τῷ
 ἀδελφῷ Μεχμέτῃ ἀφικόμενος, καὶ ὄρκια ποιησάμενος ὥστε
 ξένους εἶναι τε καὶ φίλους ἀλλήλοις, καὶ πρὸς τὸν Δακίας
 5 ἡγεμόνα διαπρεσβευσάμενος, ὡς αὐτὸν ἄσμενος ὑπεδέχετο καὶ B
 τὰλλα ὑπισχεῖτο συγκατεργάζεσθαι τὰ ἐς τὴν βασιλείαν,
 διέβη τε εἰς τὴν Δακίαν Μουσταφᾶς, καὶ χρόνον αὐτόθι δια-
 τρίασας συχνόν, ἔχων ἄνδρας τριακοσίους ἔπρασε πρὸς τοὺς
 Τούρκων ἀρίστους, μετιῶν ἕκαστον. ὡς δ' οὐδὲν προεχώρει
 10 (ἦν γὰρ Μεχμέτης τὰ τε ἄλλα ἐπιεικῆς καὶ ἐς τὸ θεραπεύ-
 ειν τοὺς ἀρίστους τῶν Τούρκων οὐκ ἀδόκιμος, τρόπου τε
 ἡσυχίου, ψευδῆ τε παῖδα ἐνέφηγεν εἶναι τοῦ Παιαζήτεω τὸν
 Μουσταφᾶν, καὶ ὡς οὐδαμῆ καταφανῆ σχόντες τὴν διατρι-
 βὴν αὐτῷ· τὸν δὲ παῖδα τούτου τελευτῆσαι παρ' ἀνδρὶ ἐπι-
 15 τηδεῖω καὶ τὸν τρόπον δικαιοτάτῳ, ὃς ἀφῖκτο παρ' ἑαυτὸν C
 τὸν θάνατον τοῦ παιδὸς διασημῆναι), ἐνταῦθα Μουσταφᾶς,
 ὡς οὐδὲν αὐτῷ κατὰ νοῦν ἀπέβαινε ἀπὸ Δακίας, καὶ οἰόμε-
 νος ἑαυτῷ ἄμεινον ἔξεῖναι, ἦν ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας ἀφίκηται,
 ἐν μέσῳ τῆς ἀρχῆς Μεχμέτεω ἰδρυμένος, ἐλαύνει ἀπὸ Δα-
 20 κίας διαμανθῆς τῆς Θράκης ἐπὶ τὴν Θέρμην, πόλιν Ἑλληνίδα.
 καὶ ἐς λόγους ἀφικόμενος τῷ Ἑλλήνων ἄρχοντι εἰσῆει τε εἰς

13. σχόντα II 20. διὰ μέσης?

piebat in omnibus quaecunque petiissent, haud gravatim largiendo.
 familiaritatis autem eius causa, quam nunc dabimus, erat. Mustaphas
 unus e numero filiorum Paiazitis, imitatus Mosen fratrem, ad
 Sinopium ducem, qui hostis erat Mechemetis, perveniens, iuramenti
 religione interposita se invicem amicos et hospites in posterum fore
 confirmabant. deinde cum legatos misisset ad Daciae ducem et amice
 ab eo foret acceptus, pollicereturque se ipsi suppetias laturum in
 regno quod averet acquirendo, in Asiam abire decrevit. cum in Asia
 longo tempore moratus esset, habens secum viros trecentos, haud
 cessabat ambire Turcorum optimum quemque et ad defectionem pel-
 licere. cum res parum succederet,angebatur maxime. nam Mechemetes
 aequitatis amantissimus erat, et egregie optimates Turcorum
 colere norat, moribusque erat tranquillus et placidus. hic dicebat
 Mustapham haud legitimum, verum suppositicium esse Paiazitis filium,
 ut qui nullo vel parvo indicio patrem et fratres repraesentaret.
 filium Paiazitis Mustapham excessisse e vivis, seque Mustaphae veri
 filii Paiazitis mortem accepisse a viro integerrimo et iustissimo, qui
 sibi eam pro certo nuntiavit. Mustaphas, cum coeptis parum succe-
 deret, abiit ex Dacia; et res suas meliore statu fore credebat, si se
 contulisset ad Graecos, sic in medio Mechemetis regno constitutus.
 iracundo itaque animo, relicta Dacia, per Thraciam contendebat

τὴν πόλιν καὶ κατελήφθη. Μεχμέτης δὲ ὡς ἐπύθετο τάχι-
 στα ἐς τὴν Θέρμην ἀφικέσθαι τὸν ἀδελφόν, αὐτίκα οὐδὲν
 D ἐπισχῶν δρομαῖος ἐπήει ἐπὶ τὴν Θέρμην, παραλαβὼν στρα-
 τόν, καὶ ἐζήτηε τὸν ἀδελφόν τοὺς Ἕλληνας. ὁ μέντοι τῆς
 Θέρμης ἄρχων ἄγγελον πέμψας ἐπὶ τὸν Βυζαντίου βασιλέα⁵
 ἐδήλου τε ὡς ἔχει αὐτῷ περὶ τοῦ παιδὸς Παιαζήτεω Μου-
 σταφᾶ, καὶ ὡς Μεχμέτης ἐπελαύνων ἐξαιτοῖτο τὸν ἀδελφόν
 οἷα ψευδῆ ὄντα καὶ διαφθείροντα τὸ γένος αὐτοῦ. βασιλεὺς
 δὲ πρέσβυν τε ἐπέμψε πρὸς Μεχμέτην, καὶ συνέθετο αὐτῷ
 τὸν Μουσταφᾶν ἐς φυλακὴν τε ποιήσασθαι καὶ μηδαμῇ με-
 10 θιέναι τε ἀπιόντα. καὶ ἐπὶ τούτῳ ὄρκιά τε ἐποίησαντο, καὶ
 Μουσταφᾶν ἐν Ἐπιδαύρῳ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐν τῇ ἄκρῳ
 P. 109 τῆς πόλεως καθεύξαντες, αὐτόν τε τὸν Μουσταφᾶν, καὶ τὸν
 Σμόρνης ἄρχοντα Ζουναίτην, ἅμα αὐτῷ ἀπὸ Δακίας ἐπὶ τὴν
 Θέρμην ἀφικόμενον καὶ συνεπιλαβόμενον τοῦ πρὸς Μεχμέτην¹⁵
 πολέμου. τούτους μὲν οὖν Ἕλληνες εἶχον ἐν φυλακῇ ἐπὶ συ-
 χνόν τινα χρόνον, μετὰ δὲ ταῦτα ἤγαγον ἐς τὴν Ἀῆμον καὶ
 ἐς τὴν Ἴμβρον, καὶ αὐτοῦ εἶχον ἐν φυλακῇ ἐς ὃ δὴ ἐτελεύ-
 τησε Μεχμέτης ὁ Παιαζήτεω. τότε μὲν δὴ χαριζόμενοι τῷ
 βασιλεῖ οἱ Ἕλληνες, καὶ τὴν ὁμοίαν ἀνταποδιδόντες, κατέ-
 20 θεντο τούτους ἐν Ἐπιδαύρῳ τῆς Πελοποννήσου· καὶ οὐκ
 ἔστιν ὅτιον ἀποτύχοιεν διὰ ταῦτα παρὰ βασιλεῖ Μεχμέτη.

Thermam, quae urbs est Graecorum. ibi veniens in colloquium cum Graecorum duce, et urbem ingressus, captus est. Mechmetes ubi rescivit fratrem suum pervenisse Thermam, confestim omni mora posita, Thermam summa celeritate adhibita profectus est; assumptoque exercitu, fratrem quaerebat apud Graecos. dux Graecorum, qui Thermam regebat, nuntium ad Byzantii regem ire iubet, ut dicat quid egerit cum Mustapha; narraret quoque advenisse Mechmetem, et postulare sibi dedit Mustapham ut fratrem suppositicium et sui generis maculam. rex misso legato pactum iniit cum Mechmete, quo iuebatur Mustapham in vincula dare, nec inde abire ipsum pateretur. pactum hoc iurisiurandi religione firmarunt. Mustapham igitur una cum Smyrnae duce Zunaite, qui cum eo Thermam advenerat accesseratque belli contra Mechmetem adiutor, in arce Epidauri in carcerem dedere vinctos. Graeci tempore longo eos in vinculis asservaverunt. postea ducti sunt in Imbrum et Lemnum, ubi in carcere captivi delituere usque ad Mechmetis obitum. cum igitur Graeci hac in re morem gessissent Mechmeti et quasi gratiam retulissent, in carcere condentes Mustapham, accidit ut in posterum quaecunque vellent, facile apud regem Mechmetem impetrarent.

Τότε μὲν οὖν παρασχὸν σφίσι ἐν βελτίονί τε τῇ πρό-
 σθεν ἐπὶ πολὺν χρόνον αἰεὶ καταστάσει ἐτύγγανον ὄντες, εὖ B
 πράττοντες, καὶ τὴν τε Πελοπόννησον καθίστασαν ἐπὶ τὸ
 σφίσι δοκοῦν ἕξειν ὡς συμφερότατα. Ἐμμανουήλω μέντοι
 5 ἐγένοντο παῖδες ὃ τε Ἰωάννης ὁ πρεσβύτερος, ὃν δὴ τοῖς Ἑλ-
 λησιν ἀπεδείξατο βασιλέα, καὶ Ἀνδρόνικος καὶ Θεόδωρος μετὰ V. 86
 τοῦτον καὶ Κωνσταντῖνος καὶ Δημήτριος καὶ Θωμᾶς. τῷ
 μέντοι Ἰωάννῃ τῷ πρεσβυτέρῳ, πάντων τῶν ἄλλων κρατίστῳ
 δοκοῦντι γενέσθαι, τὴν τε βασιλείαν ἐπέτρεψε, καὶ ἀπὸ Ἰτα-
 10 λίας ἀγόμενος αὐτῷ γυναῖκα τοῦ Μονφεράτου ἡγεμόνος Θυ-
 γατέρα, ἐπιεικῆ μὲν τὸν τρόπον ἀηδῆ δὲ τὴν ὄψιν, διαδήματι
 ταινιώσας ἀρχιερέα τε καὶ βασιλέα ἐστήσατο τοῖς Ἑλλησι. ταύ-
 την μὲν οὖν, ὡς οὔτε συνῶκει οὔτε συνεγένειο, ἐς ἕχθος ἀφι- C
 κόμενος καὶ ἀηδῶς ἔχων αὐτῇ ἐπὶ τινα χρόνον, καὶ ἢ τε γυνή
 15 τοῦ βασιλέως ἐνεῶρα ἐς αὐτὴν τὸν ἄνδρα ἀηδῶς ἔχοντα, καὶ
 αὐτὴν ἀπεχθάνεσθαι τῷ ἀνδρὶ ἐς τὰ μάλιστα, ἐπιβᾶσα νεῶς
 ᾗχετο ἀποπλέουσα ἐπὶ Ἰταλίας παρὰ τοὺς προσήκοντας. ἡγά-
 γετο δὲ γυναῖκα τὴν ἀπὸ Σαρματίας, τοῦ Σαρματῶν ἡγεμό-
 νος θυγατέρα. οὗτος μὲν οὖν οὕτω διατεθεὶς ἐβασίλευεν,
 20 Ἀνδρονικῷ μὲν τὴν τε Θέρμην ἐπέτρεψεν οἰκεῖν, ἀνδρὶ οὐκ
 ἀγενεῖ μετὰ γε Ἰωάννην τὸν βασιλέα. καὶ ἐπὶ τινα χρόνον
 διαγενόμενος ἐς νόσον περιῆλθεν ἐλεφαντίασιν, καὶ τὴν Θέρ-

1. παρῆσχον P

Tunc quidem cum experirentur regis favorem Graeci, longo tem-
 pore admodum feliciter rebus sunt usi. Peloponneso eam induxere
 formam quam commodissimam fore iudicabant. Emanuel habuit
 filios, Ioannem seniore, quem Graecis regem dedit, Andronicum et
 Theodorum, praeterea Constantinum Demetrium et Thomam. Ioanni
 seniori, qui reliquis vir melior esse apparebat, regnum commisit.
 eidem uxorem dedit ex Italia Montferrariae principis filiam, moribus
 quidem praeditam optimis, caeterum forma illiberali. diademate igitur
 caput filii cingens, eum regem et pontificem Graecorum esse ius-
 sit. uxorem, quam ex Italia petierat, non perinde ob formae tur-
 pitudinem amabat. proinde nec cohabitabat nec Veneris foedus cum
 ea inibat: tantum mulieris obrepserat fastidium. mulier advertens
 se marito esse invisam admodum, navem conscendit et ad genere
 propinquos se recepit. ipse interim matrimonio sibi iunxit Sarmatiae
 (quae et Russia) principis filiam. hic quidem in istum modum affe-
 ctus regno praefuit. Andronico autem imperio regendam concessit
 Thermam, qui virtute post Ioannem secundus inter filios regis erat.
 cum aliquando tempore supervixisset, in elephantiasim incidit. Ther-
 mam quoque, ut quae non amplius retineri posset propter res civi-

μὴν ἀπέδοτο τοῖς Οὐνετοῖς, ὡς τῆς τε πόλεως οὐκέτι ἐπιτη-
 δείως ἐχούσης ἐς φυλακὴν αὐτῆς, καὶ σφίσι τὰ πράγματα
 D πονήρως ἤδη ἔχοντα. καὶ ὡς ἐδέδοκτο ἤδη αὐτοῖς ταύτη
 σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τῇ πόλει ἄμεινον ἔσεσθαι, ἀπέδοτο ταύ-
 την τοῖς Οὐνετοῖς οὐ πολλοῦ τινός. Ἀνδρόνικος μέντοι ἐς 5
 Πελοπόννησον παρὰ τὸν ἀδελφὸν ἀφικόμενος τὴν τε δίαίταν
 εἶχεν ἐν Μαντινείᾳ τῆς Λακωνικῆς, ἐς ὃ δὴ ἐπικρατοῦντος
 τοῦ νοσήματος ἤδη τελέως ἐτελεύτησε. τὸν δὲ Θεόδωρον
 τούτου παῖδα ὄντα βασιλεὺς Ἑμμανουῆλος ἐπεπόμφει παρὰ
 ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεόδωρον τὸν πορφυρογέννητον, ἐφ' ᾧ διάδο- 10
 χὸν τε τὸν παῖδα καταλιπεῖν ἐπὶ τῇ Πελοποννήσῳ. καὶ ὡς
 ἐδέξατο τοῦτον ἀδελφοῦ τε παῖδα καὶ ἐπιτηδείου, εἶχε τε
 P. 110 παρ' αὐτῷ, καὶ ὡς ἐτελεύτα, κατέλιπε τὴν ἀρχὴν αὐτῷ. οὗ-
 τος δὲ ὡς ἐς τὴν ἡγεμονίαν κατέστη, ἔγμηέ τε γυναῖκα ἀπὸ
 Ἰταλίας, θυγατέρα Μαλατέστα τοῦ Μάρκης ἡγεμόνος, τῷ τε 15
 κάλλει διαπρέπουσαν καὶ τῇ ἄλλῃ κοσμιότητι. ὕστερον μέν-
 τοι, ὡς ἐς μῖσός τε ἀφίκετο τῇ γυναικὶ καὶ ἐς ἔχθος ἀφικό-
 μενος ἐς διαφορὰν κατέστη, ἐς τὴν Ναζηραίων δίαίταν ὥρ-
 μητο γενέσθαι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μεταπέμπετο ἐπὶ τὴν
 ἀρχὴν, ὡς ἐπεὶ οἱ ἐδόκει ἰέναι ἐς τὸ Ναζηραίων σχῆμα, τὴν 20
 τε ἀρχὴν ἐπιτρέψων αὐτῷ καὶ τὴν οὐσίαν. οὗτος μέντοι οὐκ
 εἰς μακρὰν αὐτίς μετέβαλλεν, ἀποτρεπομένων τῶν ἀρίστων
 αὐτοῦ ἀπὸ τούτου καὶ οὐκ ἐπιτρεπόντων ἰέναι αὐτῷ εἰς ὃ
 ὥρητο. τῷ μὲν οὖν πρεσβυτέρῳ Θεοδώρῳ τῷ πατρῷῳ παῖς
 B οὐκ ἐγένετο ἀπὸ τῆς Ῥαινερίου θυγατρὸς, νόθοι δὲ ἐγένοντο. 25

tatis admodum accisas, Venetis vendidit. cum igitur iudicaret eam
 venditionem tum sibi tum urbi expedire, parvo pretio accepto eam
 Venetis tradidit. Andronicus autem profectus ad fratrem in Pelopon-
 nesum, victum in Mantinea Laconiae habuit. morbus cum in dies
 inualesceret, tandem vita functus est. Theodorum, qui defuncti filius
 erat, misit ad fratrem Theodorum Porphyrogenitum, ut eum Pelo-
 ponnese successorem relinqueret. quem suscepit, et ut fratris et ne-
 cessarii filium apud se detinuit. quo mortuo, quemadmodum conve-
 nerat, successit in Peloponnese administrationem. hic ubi imperio po-
 titus est, uxorem accepit ex Italia, filiam Malatestae ducis Marchiae,
 quae formae venustate et reliquis mulierum dotibus admodum praesta-
 bat. postea cum odium, dehinc discordiae id matrimonium invasissent,
 odio, quo uxorem prosequabatur, promotus ad Nazaraeorum schema mi-
 grare statuit. cum autem iam animo fixum esset Nazaraeorum susci-
 pere habitum, accersivit fratrem, ut ei regnum tribueret opesque.
 verum haud multo post voluntatem mutavit, cum eum optimi quique

ἡγάγετο γὰρ οὗτος τὴν τοῦ Ἀθηναίων τυράννου θυγατέρα, πα-
σῶν δὲ λεγομένην εἶναι καλλίστην τῶν εἰς ἐκεῖνον τὸν χρό-
νον κάλλει διενεγκουσῶν.

Ῥαινέριος δὲ οὗτος Κορίνθου τε ἐτυράννευε καὶ Ἀθη-
5 ναίων, τῆς τε Βοιωτίας ἐπῆρξεν ἔσπε ἐπὶ Θεσσαλίαν χωρῆσαι.
ἐπῆρξε δὲ τρόπῳ τοιῷδε. ὅποτε ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἐνάγοντος
τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως ἐστρατεύοντο οἱ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας
Κελτοὶ τε ἅμα καὶ Οὐνετοί, τότε δὲ καὶ οἱ ἀπὸ Νεαπό-
λεως τοῦ βασιλέως καὶ ἀπὸ Τυρρηναίων ὄρμητο ἄνδρες καὶ
10 Ἰανυῖων μέγα δυνάμενοι ἐπὶ τὴν τῆς Πελοποννήσου τε ἅμα
καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος καταστροφὴν. καὶ τὴν μέντοι Πε-
λοπόννησον κατεστρέψαντο ἄλλοι τε καὶ ἀπὸ τῆς Ἰανυῖων μοί-
ρας, τοῦ οἴκου Ζαχαρίων, τὴν τε Ἀχαΐαν καὶ Ἥλιδος τὰ
πλείω καὶ δὴ καὶ Πύλον καὶ Μεσσηνίας χώραν οὐκ ὀλίγην,
15 ἔσπε ἐπὶ Λακωνικὴν ἐλάσαι. τὴν μέντοι μεσόγαίον τῆς Πε-
λοποννήσου κατεῖχον αὐτοὶ τε Πελοποννήσιοι Ἕλληνες. ζύμ- V. 87
πασαν δὲ τὴν παράλιον τῆς Πελοποννήσου οἱ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας
καταστρεψάμενοι εἶχον, Κελτοὶ τε δὴ καὶ Κελτίβηρες, καὶ
τῶν Ἰανυῖων καὶ Τυρρηναίων ἄλλοι τε καὶ δὴ καὶ Ῥαινέριος
20 ἀπὸ Φλωρεντίας ἀφικόμενος ἐπὶ τῇ γε στρατιᾷ ταύτῃ, τοῦ
οἴκου τῶν Ἀζαϊόλων, τὴν τε Ἀττικὴν κατέσχε καὶ Βοιωτίαν,
ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, καὶ Φωκαίδος χώρας τὰ

2. δὲ P

9. καὶ om P

22. ὡς om P

ab isto instituto dehortarentur, nec eum ad hanc vitae formam tran-
sire sinerent. senior Theodorus non tulerat filios ex Rainerii filia:
verum nati sunt ei filii nothi. nam duxit uxorem Athenarum prin-
cipis filiam, quae omnes sui seculi formosas anteire dicebatur.

Rainerius hic Corinthi et Athenarum princeps extitit; Boeotiae
quoque imperavit, et usque in Thessaliam processit. imperium hoc
modo nactus est. cum contra Graecos, sic instigante Romano ponti-
fice, expeditionem sumerent Galli et Veneti, tum etiam Neapolitanus
rex, necnon Tyrrenorum et Ianuensium viri potentissimi profecti
sunt, ut Peloponnesum et reliquam Graeciam subigerent. et Pelo-
ponnesum quidem caeteri in dicionem rede gere. at Ianuenses qui
erant de familia Zachariarum, ceperunt Achaïam et Elidis partem
maximam. occuparunt et Pylum, necnon Messanae regionem haud
parvam, ut etiam in Lacouiam irrumperent. mediterraneam regionem
Peloponnesi obtinuerunt Graeci Peloponnesiaci. universam maritimam
Peloponnesi oram capientes tenuerunt Celtiberi occidentales, necnon
Ianuenses et Tyrreni. Rainerius cum ab Florentia veniret in expe-
ditionem hanc (erat enim ortus ex familia Azeolorum sive Accioiolo-
rum), Atticam et Boeotiam, ut ante dixi, in dicionem accepit. na-

D πλείω. Λίγυρες μέντοι τὴν Εὐβοίαν πολλῶ ἔτι παλαιότερον
 κατέσχον· ἀφ' ὧν ἐπιτραπέντες οἱ Οὐνετοὶ ἐπὶ ῥητῶ τῆς
 νήσου ἐπέβησαν. μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ βραχὺ προϊόντες ξύμ-
 πασάν τε τὴν Εὐβοίαν κατέσχον, ἐς διαφορὰν σφίσι τῶν Λι-
 γύρων ἀφικνουμένων, καὶ τὴν τε χώραν καὶ προσόδους αὐ- 5
 τῶν, ὅσοι τοῖς Οὐνετοῖς ἐπιτήδειοι εἰύγχανον ὄντες, εἰσέτι
 καὶ νῦν διατελοῦσιν ἔχοντες, καὶ κατὰ ταῦτα ἐμμένοντες ἐφ'
 οἷς σπενδόμενοι αὐτοῖς ξυνέβησαν κατὰ τὴν νῆσον οἱ Οὐνε-
 τοί. ὁ μέντοι Ραινέριος καὶ οἱ Κελτίβηρες, καὶ Κελτῶν ὅσοι
 ἐπὶ τὴν τῆς Ἑλλάδος καταστροφὴν ἐγένοντο, πολλῶ ὕστερον 10
 τοιούτων φαίνονται ἀφικόμενοι ἐπὶ τὸν χῶρον τοῦτον. Ραι-
 P. 111 ριος δὲ καὶ πολλῶ ἔτι νέηλυσ ὢν, ἐπιγαμίαν τε πρὸς τοὺς ἐν
 τῇ Εὐβοίᾳ Λιγύρων ποιησάμενος καὶ Προθυμοῦ τινὸς θυγα-
 τέρα ἔγημε, καὶ τὴν τε χώραν κατασχὼν Κόρινθόν τε ἐχει-
 ρώσατο, καὶ τὴν Πελοπόννησον ἐπενόει ὅτι τάχιστα ὑφ' αὐ- 15
 τῶ ποιήσασθαι. ὕστερον μέντοι ἀφικομένου τοῦ Ἑλλήνων
 βασιλέως ἀδελφοῦ, ἐπιγαμίαν πρὸς τοῦτον ἐπεποίητο, καὶ θυ-
 γατέρα ἡρμόσατο τούτῳ τῶ ἡγεμόνι Θεοδώρῳ, κάλλει, ὡς
 ἔφη, πασῶν τῶν τότε διαφέρουσαν, καὶ τὴν τε Κόρινθον
 ἐπὶ τῇ ἑαυτοῦ τελευτῇ κατέλιπεν· ὑπέσχετο γὰρ ὁπότε αὐτῶ 20
 τὴν θυγατέρα ἡρμόσατο ἐς φερνὴν αὐτῶ ταύτην, ἐπειδὴν τε-
 λευτήσῃ.

21. ταύτη P

ctus est et Phocensium regionis pleraque. Ligures Euboeam longis
 temporibus retro ceperant; qui permiserunt Venetis certis condicio-
 nibus et pactis in insulam ascendere. posthaec paulatim progressi,
 Euboeam universam occuparunt, cum intercessissent discordiae inter
 Venetos et Ligures. regionem istam et reditus, quia placebant, Ve-
 neti adhuc habent condicionibus et pactis iisdem, quibus in eam in-
 sulam pervenerunt; quae quidem bona fide coluerunt. Rainerius,
 Celtiberi Gallique, quotquot bello Graecos lacessebant, longo tempore
 demum post Venetos et Ligures in istam regionem appulisse videa-
 tur. Rainerius quoque advena existens, affinitate iuncta cum Liguri-
 bus qui Euboeam tenebant, Prothimi cuiusdam filiam uxorem sibi
 associavit. hinc regionem eam occupans etiam Corinthum subegit.
 Peloponnesum quoque subiicere animo agitabat. postea cum ad
 ipsum veniret frater Graecorum regis Theodorus, inter se affinitatem
 fecerunt: nam uxorem dedit Theodoro duci filiam suam, quae formae
 elegantia omnes antecedeat, Corinthumque, ubi mortuus eset, ei con-
 cessit. promiserat enim Rainerius, ut dotis nomine, ubi primum ipse
 defunctus fuerit, Corinthum accipiat.

Ἡρμόσατο δὲ καὶ ἑτέραν αὐτοῦ θυγατέρα Καρούλω τῷ
 Ἀκαρνανίας τε καὶ Αἰτωλίας ἡγεμόνι. οὗτος γάρ, ὡς οἱ τῆς Β
 χώρας ταύτης ἄρχοντες πρότερον προσήκοντές τε ἦσαν τοῦ
 Παρθενόπης τῆς Νεαπόλεως καλουμένης βασιλέως, καὶ ὡς
 5 ὑπὸ τε τῶν περιούκων καὶ τῶν ταύτη ἔθνῶν ἀπελαύνοντο ἐκ
 τῆς χώρας ἄρχοντος ἀπαλλαττόμενοι ἐπὶ Ἰταλίας, Κεφαλλη-
 νία δὲ καὶ Ζάκυνθος καὶ αἱ Ἐχινάδες νῆσοι, ὅσαι ταύτη ἄνη-
 μέναι ἐτύγχανον, ἐς τουτονὶ τὸν βασιλέα τετραμμένοι ἄρμο-
 στήν τε ἐδέχοντο καὶ ἄρχοντα τοῦ βασιλέως Παρθενόπης.
 10 ἀφίκοντο μὲν δὴ καὶ ἄλλοι πρόσθεν ἄρμωσται εἰς τὰς νήσους
 ταύτας, ἐν δὲ δὴ καὶ Κάρουλος οὗτος, ὁ τῆς οἰκίας Τόκων
 καλούμενος, ἔχων ἑταίρους μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας ἀγαθοὺς, τὸν
 τε Ρῶσον καὶ Γυῖδον καὶ Μυλεῖαρέσην. καὶ ὡς ἐν τῇ Κε-
 φαλληνίᾳ διατρίβοντες προσέσχον τε τῇ Ἠπειρῷ, ἐπαγομένων C
 15 τῶν Ἠπειρωτῶν, τὴν τε χώραν ἐκτήσαντο σφίσιν ὑπήκοον καὶ
 κατὰ βραχὺ τὴν τε Ἀκαρνανίαν. Ἀλβανοὶ δὲ ὠρημένοι ἀπὸ
 Ἐπιδάμου καὶ τὸ πρὸς ἑὸ βαδίζοντες Θετταλίαν τε ὑπηγά-
 γοντο σφίσι καὶ τῆς μεσογαίου Μακεδονίας τὰ πλέω, Ἀργυ-
 ροπολίχνην τε καὶ Καστορίαν. ἀφικόμενοι δὲ ἐπὶ Θετταλίαν
 20 τὴν τε χώραν σφίσιν ὑποχείριον ποιησάμενοι, καὶ τὰς πόλεις
 ἐπιδιελομένοι, κατὰ σφᾶς ἐνέμοντο τὴν χώραν, νομάδες τε
 ὄντες καὶ οὐδαμῆ ἔτι βέβαιον σφῶν αὐτῶν τὴν οἴκησιν ποι-
 ούμενοι. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐς Ἀκαρνανίαν ἀφικόμενοι γνώμη τοῦ

6. οἱ ἄρχοντες?

23. ἔπειτα?

Filiam suam alteram despondit Carolo Acarnaniae et Aetoliae principi. duces regionis illius priores pertinebant ad regem Parthenopes, quae nunc Neapolis vocatur. cum a finitimis et vicinis gentibus expellerentur suis sedibus, duce destitutae, Cephallenia Zacynthus et Echinades insulae, ad istum regem conversae, praefectum et principem ab eo acceperunt. venerant iam olim et alii praefecti et principes in insulas istas. ibi tum Carolus ille de familia Tocorum habuit secum viros spectatae virtutis, Rosum, Gidium sive Guidonem, Myleiasesem. et cum Cephalleniae moras traherent, animum in Epirum intenderunt, adiunctisque Epirotis regionem quam habebant subiectam, in dicionem acceperunt; paulatimque etiam Acarnania in dicionem venit. Albani ruentes ab Epidamno et ad Orientem properantes Thessaliam et mediterraneae Macedoniae pleraque, Argyropolichnam et Castoriam dominio suo addiderunt. advenientes deinde in Thessaliam urbes inter se sunt partiti, regionemque, ut qui pastores essent nec ullo in loco fixas sedes haberent, depascebantur. postquam autem in Acarnaniam pervenere, Acarnaniae principe id per-

ἡγεμόνος Ἀκαρνανίας, ἀφιεμένου αὐτοῖς τῆς χώρας, ἐνέμονιό
 Δτε τήνδε τὴν χώραν. μετὰ δὲ ταῦτα συνίσταντο ἀλλήλοισι ὡς
 τοῖς Ἑλλήσιν ἐπιθησόμενοι, ὅπως ἂν αὐτοῖς προχωροίη. καὶ
 δὴ ποτε τοῦ ἡγεμόνος (Ἰσαάκιος δ' ἦν τοῦνομα) ἐπὶ ἄγρην
 φοιτῶντος ἀφικνουμένου, ἐπέθεντό τε αὐτῷ οἱ Ἀλβανοί, 5
 ἡγουμένου αὐτοῖς Σπάτα, ἀνδρὸς ὀρμήν τε καὶ τόλμαν ἐπι-
 δεικνυμένου σφίσι ἐν τῷ τότε παρόντι ξύμφορον ἐς τὰ
 V. 88 παρόντα αὐτοῖς καὶ οὐκ ἀδόκιμον. καὶ τὸν μὲν ἡγεμόνα
 αὐτοῦ ταύτῃ ἀνεῖλον, τὴν δὲ χώραν αὐτίκα ἐπελαύνοντες κα-
 τέσχον τε καὶ ἐζώγησαν τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς, συλλαμβάνον- 10
 τες ᾧ ἂν περιτύχοιεν. μετὰ δὲ ταῦτα πολιορκοῦντές τε Ἄρ-
 τὴν τῆς Ἀκαρνανίας πόλιν παρεστήσαντο, καὶ τὴν χώραν ταύ-
 P. 112 τὴν ὑφ' αὐτοῖς ποιησάμενοι τὴν τῶν ἐσπερίων χώραν ἐδήουν,
 οὐδὲν ἔτι ἐς ἠσυχίαν ἐνδιδόντες. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ τῆς Νεα-
 πόλεως ἄρχοντες, ἀπὸ Κερκύρας τῆς νήσου ὀρμώμενοι (εἶχον 15
 δὲ τότε τὴν νῆσον οἱ Παρθενόπης βασιλεῖς) καὶ παρεσκευα-
 σάμενοι στρατόν, ἔεντο ἐπὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὡς τοὺς τε Ἀλ-
 βανούς τὴν χώραν ἀφαιρησόμενοι καὶ Ἄρτην τῆς Ἀκαρνα-
 νίας καταστρεψόμενοι λαβόντες. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Ἄρτην
 τὴν τε πόλιν ἐπολιόρκουν καὶ μηχανὰς προσέφερον τῷ τείχει 20
 ὡς αἰρήσοντες. Σπάτας δὲ ὁ τῶν Ἀλβανῶν ἡγεμὼν (οὐ γὰρ
 εἰσῆει ἐς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐκτὸς περιήει τὴν χώραν) τοὺς

1. ἀφιέμενον R. genitivum reposuit H 9. ὑπελαύνοντες P

mittente, etiam eam regionem pecoribus depascendam obicere. postea convenit inter ipsos ut insidias tenderent Graecis, utcunque tamen res cecidisset. et sane duci Isaaco, qui venatum profectus erat, Albani venientes insidias struunt duce Spata, qui cum foret vir impiger et ad omnia audax, plurimum suis eo tempore audacia et fortitudine profuit. ducem Isaacium eo loci confecerunt. hinc continuo incursionem in regionem eius facientes eam subegere, virosque quoscunque in agris deprehenderunt, cepere vivos. postea obsidentes Arten (quae olim Ambracia) Acarnaniae urbem, haud cessarunt priusquam eam occupassent. hanc regionem subigentes haud abstinebant ab occidentalium regione, quam miris modis evastabant, nunquam quieti se tradentes. his moti principes Neapolitani, ab Corcyra insula pergentes (insulam enim istam ea tempestate Parthenopes reges tenebant) et copias contrahentes proficiscebantur contra Acarnaniam, ut Albanos ex sua regione deturbarent et Arten Acarnaniae urbem captam recuperarent. qui advenientes Arten obsederunt, bellicasque machinas muro admoverunt, ut urbem vi caperent. Spatas Albanorum dux haud intra moenia se continebat, sed extra urbem obambulans consulebat Albanis, quos in unum collegerat, ut se prom-

τε Ἀλβανούς συλλέξας ἐς ταῦτό καὶ βουλευσάμενος, ὡς αὐτῷ εἶποντο ἐτοιμῶς εἰς τὸν κίνδυνον, ἄφνω ἐπεισπί-
 πτουσι τῷ Ἰταλῶν στρατεύματι ὃ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, καὶ
 τρεψάμενοι ἐς φυγὴν πολλοὺς μὲν διέφθειραν, τοὺς δὲ
 5 πλείους ἐξώγησαν. συνεπελάβετο δὲ αὐτοῖς ἐς τόνδε τὸν
 πόλεμον καὶ Πριάλουπας ὃ τῆς Αἰτωλίας ἡγεμών, ἀνὴρ
 Τριβαλλός, ὃς ἐπιγαμίαν πρὸς τὸν Σπάταν τῆς Ἄρτης ἡγε-
 μόνα ἐπεποίητο. οὕτω μὲν οὖν κατέσχον οἱ Σπαταῖοι τὴν
 χώραν τῆς Ἀκαρνανίας· μετὰ δὲ ταῦτα ὠρμημένον τοῦ
 10 Καρούλου ἀπὸ τῶν νήσων σὺν τοῖς ἐταίροις αὐτοῦ καὶ τι-
 νων τῶν τῆς χώρας ἅτε δὴ ἀχθομένων τῇ Ἀλβανῶν τυ-
 ραννίδι, τὴν τε χώραν κατεστρέψαντο τῆς Ἀκαρνανίας,
 πρὸς δὲ καὶ τὴν Αἰτωλίαν, ἀφελόμενοι Ἰζάουλον τὸν τότε
 ἡγεμονεύοντα Δρομαίωνων τε τῆς πόλεως καὶ χώρας τε τῆς C
 15 Αἰτωλίας ἤδη.

Ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς Αἰτωλίας οὕσα τὸ πρότερον Θωμᾶ τοῦ
 Πριάλουπων Τριβαλλοῦ, περιῆλθεν ἐς τοῦτον δὴ τὸν Ἰζάου-
 λον τρόπῳ τοιῷδε. ὡς συνεπελάβετο ὃ Πριάλουπας τῷ τε
 Σπάτα καὶ τοῖς Ἀλβανοῖς ἐς τὸν πρὸς Ἰταλοὺς πόλεμον, πο-
 20 λιορκοῦντας Ἄρτην μητρόπολιν τῆς Ἀκαρνανίας χώρας, ἐά-
 λωσαν δὴ ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ ἄλλοι τε πολλοὶ τῶν παρὰ σφί-
 σιν εὐδοκιμούντων τῷ γένει καὶ δὴ καὶ Ἰζάουλος, εἰς τῶν
 ἀρίστων λεγόμενος γενέσθαι τοῦ Παρθενόπης βασιλέως νεα-
 νίας, τὸ μὲν εἶδος οὐκ ἀηδής, ἐπεικῆς δὲ τὸν τρόπον καὶ

pte sequerentur ad praesens periculum. quo impigre facto oppri-
 munt subito Italorum exercitum oppugnationi intentum, quos in fu-
 gam compellunt, plurimis partim necatis partim captis. socius et au-
 xiliaris aderat in eo praelio Prialupas Aetoliae princeps, Tribal-
 lus, affinis Spatae duci Artae. in hunc modum Spataei Acarnaniam
 occuparunt. postea Carolus cum proficisceretur ab insulis cum
 suis sociis, necnon aliis quibusdam qui in societatem belli vene-
 rant offensi Albanorum tyrannide, regionem Acarnaniae subege-
 runt. praeterea eripuerunt Aetoliam Izaulo regenti Dromaenorum
 urbem et Aetoliam.

Imperium Aetoliae antea penes Thomam Prialupae Triballi filium
 fuit, et hoc pacto in Izaulum pervenit. cum adiuveret Prialupas
 Spatan et Albanos in bello quod gestum est cum Italis, Arten me-
 tropolim Acarnaniae obsidentibus, evenit ut in eo praelio captivi
 complures, qui generis claritate excellebant admodum, in manus ve-
 nirent. inter captivos hos extitit et Izaulus e grege optimatum; qui
 adolescens regis Parthenopes (quae et Neapolis) nuncupabatur. forma

ἡσύχιος. τοῦτον σὺν πολλοῖς ἄλλοις ἀγόμενος ὁ Πριάλουπας
 D εἰς τὰ οἰκεῖα ὡς ἀνδράποδά τε περιεῖπε καὶ εἶχεν ἐν φυλακῇ.
 ἐς τὰ βασίλεια διατρίβων κατεῖχεν ὡς χρημάτων ἐς τοὺς προσή-
 κοντας ἐσαῦθις ἀποδιδόμενος, ἣν αἰτοῦντο αὐτούς. ἡ δὲ γυνή
 τοῦτου ὡς ἐώρα τὸν νεανίαν, ἠράσθη τε αὐτοῦ· ἦν γὰρ καὶ ἐς 5
 ἄλλους πρότερον φοιτῶσα [εἰς] ἄνδρας καὶ ἀκόλαστος. συγγινο-
 μένη τοίνυν τῷ νεανίᾳ, καὶ ἐπιμαινομένη αὐτῷ ἐς τὸν ἔρωτα,
 συντίθεται αὐτῷ ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ ἐπιβουλήν. καὶ ἐξηγουμένης τῆς
 γυναικὸς ἐς τὴν κοίτην, ὡς ἀνεπαύετο Πριάλουπας ὁ ἡγεμῶν,
 ἀνεῖλέ τε αὐτὸν ἅμα σὺν τῇ γυναικί. καὶ ἅμα συγκατίσχει τὴν 10
 ἡγεμονίαν αὐτῷ. ἐπειδὴ ἐτυράννευεν, οὐδενὶ τῶν ἐν τῇ πόλει
 P. 113 ἀλλ' ἐν τῇ γυναικί ἀρεσκόμενος. ἡ μέντοι δίκη τὸν Πριαλού-
 πην οὐκ εἰς μακρὰν κατέλαβε τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπὸ ταύτης
 δὴ τῆς γυναικὸς γενόμενον αὐτῷ· τοῦτον γὰρ τοι, ὡς ἐφοίτα
 παρὰ βασίλεια Μωσέα αἰτούμενος συμμαχίαν τε καὶ ἐπικου- 15
 ρίαν ἐπὶ Κάρουλον τὸν τότε δὴ Ἀκαρνανίας τύραννον, συλ-
 λαβῶν ὥστε τὴν χώραν αὐτοῦ κατασχεῖν, ἐξέκοψε τὸ ὄφθαλ-
 μῷ. τὴν μέντοι χώραν οὐδεὶς κατεστρέψατο τῆς Ἰωαννίνων
 πόλεως. ἐπαγομένη τοῦτον δὴ τὸν Κάρουλον ἐπὶ σφίσιν ἄρ-
 V. 89 χοντα, καὶ ἐπιτετραμμένου αὐτῷ διέπειν τὰ τῆς πόλεως πρά- 20
 γματα, καὶ ἀντεχομένου ἐς τὸν πόλεμον κράτιστα. ἡ μέντοι

11. ἔπειτα?
 σεῖ P

12. ἐν] ἦ?

τοῦ Πριαλούπη?

15. Μω-

erat liberali, et quantum ad mores attinet, aequus et placidus. hunc cum plurimis aliis captivum trahens Prialupas domum ut mancipium tractavit; eosque in custodia asservavit, moratus in regia, volens eos propinquis restituere accepta pecunia, si venirent suos redemptum. uxor Prialupae adolescentem visum amare coepit. erat enim istius mulieris ingenium ut, priusquam peteretur, peteret viros, prae intemperantia cui obnoxia erat. cum igitur stupri consuetudinem cum adolescente habuisset, amore ardens et furens cum adolescente insidias marito subornat. mulier adolescentem ducit in cubiculum, in quo quiescere solitus erat Prialupas dux; ibique adiuvante adolescentem muliere Prialupas occisus est, et ipse ad imperii gubernacula ascendit. cum autem sibi tyrannidem ad eum modum parasset, nemini nisi mulieri soli placebat. at ultio haud multo post secuta est. Prialupas enim, qui filius eius erat, patris nomen gerens, natus ex ista uxore, cum properaret ad regem Mosem petens auxilium et praesidium contra Carolum Acarnaniae principem, ut eam regionem in potestatem redigeret, captus est, oculique eius eruti sunt. regionem urbis Ioanniorum nemo subegit. petiit enim Carolum sibi ducem; cui ubi primum urbis administratio est commissa, bellum fortiter ad-

ἀρχὴ αὐτῆ Τριβαλλῶν οὖσα τὸ παλαιὸν οὕτω ἔσσιε Ἰζάου-
 λον καὶ ἐπὶ Κάρουλον τὸν ἡγεμόνα περιῆλθεν. οὕτω δὲ
 ἄμφω τὸ χεῖρε κατασχὼν οὗτος, καὶ τὴν πρὸς τῷ Ἀχε- B
 λῶω χώραν τὸ τε Αἰετὸν καλούμενον καὶ Ἀγγελοπολίχνην
 5 ἔσσιε ἐπὶ Ναύπακτον τὴν καταντικρὺ Ἀχαΐας, ἐπεκράτει τῆς
 χώρας καὶ ἐτυράννευεν ἐπὶ μέγα χωρήσας δυνάμεως, ἀνὴρ
 τὰ τε ἐς ἀρχὴν καὶ ἐς τὸν πόλεμον δοκῶν γενέσθαι οὐ-
 δενὸς τῶν τότε ἡγουμένων λειπόμενος. καὶ ἐν πολέμοις πρὸς
 τοὺς περιοίκους μέγα εὐδοκιμῶν ἠγάγετο, ὡς πρότερόν μοι
 10 ἐλέγετο, τοῦ Ἀθηνῶν τε καὶ Κορίνθου ἡγεμόνος θυγατέρα
 ἐς γάμον.

Τούτῳ τῷ ἡγεμόνι παῖς ἐγένετο νόθος· ἀπὸ γὰρ τῆς
 Εὐβοίδος αὐτῷ γυναικὸς ἄρρενος οὐκ ἔτυχε γόνου. νόθῳ δὲ
 τῷ παιδί ἦν ὄνομα Ἀντώνιος. τοίτῳ τῷ Ἀντωνίῳ τὴν τε
 15 Βοιωτίαν κατέλιπε καὶ τὴν Θηβῶν πόλιν· τὴν γὰρ Κόριν-
 θον κατέλιπε τῷ κηδεστῇ αὐτοῦ Θεοδώρῳ τῷ βασιλέως ἀδελ- C
 φῷ. τὴν δὲ Ἀθηνῶν πόλιν, ἀφελόμενος ταύτην τὸ πρόσθεν
 τοὺς Κελτίβηρας ἀπὸ Ναβάρης (εἶχον γὰρ δὴ καὶ ταύτην οἱ
 Ἰβηρες καταστρεψάμενοι) κατέλιπε τοῖς Οὐνετιοῖς. ὁ μέντοι
 20 παῖς αὐτοῦ Ἀντώνιος οὗτος, ὃς παρὰ τοῦ πατρὸς παρεδέξατο
 τὴν τῆς Βοιωτίας ἀρχὴν (τὴν γὰρ δὴ Φωκαΐδα χώραν ἄλλην καὶ
 Λεβαδίαν ὑπηγάγετο Παιαζήτησ ὁ Ἀμουράτεω, προσθήμενος τῇ

3. Ἀρχελῶω P

5. τὸν P

14. τήνδε P

20. ὡς P

modum sustinuit. regnum hoc, cum prius Triballorum foret, ad
 Izaulum et Carolum ducem in hunc modum descendit. cum utraque
 teneret finitimam Acheloi regionem, quae ea tempestate Aetus voca-
 batur, et Argyropolichnam usque Naupactum, quae est e regione
 Achaiae, suo imperio admovit. qui principatum administravit cum
 usque res suae incrementa sumerent, pace belloque nulli ducum ce-
 deret: tandem, cum bellis, quae adversus finitimos gessit, plurimum
 gloriae sibi peperisset, duxit, ut supra docuimus, Rainerii Athenarum
 et Corinthi principis filiam.

Huic duci natus est filius nothus: nam ex Euboide uxore stirps
 virilis haud nata est. nomen filii nothi erat Antonius. huic testa-
 mento reliquit Boeotiam et Thebas urbem: nam Corinthus cesserat
 genero Theodoro, regis fratri. urbem Athenas, quae prius Celtibe-
 rorum erat (nam et hanc tenuere Iberi), sibi subiectam tandem Ve-
 netis reliquit. filius Antonius a patre accepit Boeotiae regnum: nam
 reliqua Phocensium regio et Lebadia venerant in potestatem Paiazit-
 tis, quas suo dominio adiunxit, ut supra memoravimus. Antonius
 contra Venetos bellum movit, et Athenas summa diligentia exerciti-

εαυτοῦ ἀρχῆ, ὡς πρότερόν μοι δεδήλωται), οὗτος δὲ οὖν ἐπὶ
 τοὺς Οὐνετιοὺς ἐξήνεγκε πόλεμον, καὶ τὰς Ἀθήνας ἐπολιόρκει
 προσέχων ἐντεταμένως. οἱ μέντοι Οὐνετιοὶ δεινὸν ποιησάμενοι
 πολιορκεῖσθαι τὴν πόλιν αὐτῶν, καὶ ἀμύνειν βουλόμενοι, καὶ
 D ἐπὶ τὴν Θηβῶν διανοοῦμενοι πόλιν ἰέναι, στρατόν τε τὸν ἀπὸ 5
 τῆς Εὐβοίας ὅσον ἠδύναντο συλλέξαντες καὶ ὄπλισμόν, ἀπὸ
 τῆς Εὐβοίας ἐχώρουν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν.
 Ἀντώνιος δὲ πυθόμενος τοὺς Οὐνετιοὺς στρατευομένους ἐπ'
 αὐτόν, λόχους ποιησάμενος διττοὺς κατὰ τὴν ὁδὸν ἧ' ἐπέθετο
 μέλλοντας διαπορεύεσθαι τοὺς τε Εὐβοέας ἅμα καὶ Οὐνε- 10
 τούς, τὸν μὲν ἐνεδρεύσας ἐς τὸ πρόσω τῆς ὁδοῦ τὸν δὲ ἐς
 τὸ ὀπισθεν, ἐπέμενεν ἐμβαλεῖν ἐς τὸ μέσον τοὺς πολεμίους.
 ἐνταῦθα οὖν ὡς οἱ Οὐνετιοὶ ἐπορεύοντο ἐπὶ τὴν Θηβῶν πό-
 λιν (διέχει δ' ἡ πόλις αὕτη ἀπὸ Εὐβοίας σταδίουσ ὡσεὶ ρν')
 καὶ ἦσαν ἐξωπλισμένοι τε ἅμα καὶ πολλοὶ ὄντες ἐπὶ τὰς 15
 P. 114 Θήβας (ἦσαν δὲ ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους), ἐπιπεσὼν τούτοις
 ἄφνω ὁ Ἀντώνιος, ἔχων κατὰ τοὺς λόχους οὐ πλείους τῶν
 τριακοσίων, καὶ ἀπ' ἀμφοῖν ἅμα ἐπιφανεῖς τοῖς Οὐνετιοῖς ἐς
 φυγὴν τε ἐτρέψατο, καὶ πολλοὺς τε αὐτῶν διέφθειρε, τοὺς
 δὲ ἐξώγρησε, καὶ τοὺς τότε ἡγεμόνας τῆς χώρας αὐτῶν ἐζώ- 20
 γρησε. καὶ ἀπιὼν αὐθις ἐς τοῦπίσω ἐπολιόρκει τὴν Ἀθηναίων
 πόλιν, ἐς ὃ δὴ προδοσίαν συνθεμένων αὐτῷ τῶν Ἀθηναίων

bus circumsegit. Veneti aegre ferebant urbem suam obsidione premi-
 parant igitur eam obsidione solvere. et cum statuissent hostili ani-
 mo proficisci contra Thebas, exercitum ex Euboea quantum potuere
 compararunt, necnon reliqua quae ad instruendum exercitum attinent
 collegerunt. et ab Euboea recta movent in Boeotiam et contra ur-
 bem. Antonius ut accepit Venetos contra se cum exercitu pergere,
 suos in duas turmas partitur, quas locat in via per quam Venetos
 et Euboeenses iter facturos compertum habebat. unam posuit in
 fronte, alteram ut a tergo esset iter ingressis. deinde expectavit
 donec hostes ex improvise in medium venirent. Veneti progredie-
 bantur ad urbem Thebas, quae aberat ab Euboea stadiis centum
 quinquaginta. numerus autem eorum qui arma Thebis inferre para-
 bant, complectebatur sex milia militum. Antonius, cum in insidias
 hostes praecipitati essent, in hos undique coortus, habens in singulis
 turmis non ultra ter centenos, simul utrisque apparens hostes fugam
 arripere coegit, plurimis caesis et captis. etiam principes qui eorum
 regionem gubernabant, cepit vivos. hinc cedens reversus est, unde
 digressus erat, ad obsidionem Athenarum. ad hanc urbem copias ha-
 buit, donec quidam Athenienses pacto intercedente per prodicionem
 urbem hosti traderent. deinde paucis diebus post et arcem, quam

τὴν τε πόλιν κατέσχε, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον πολιορκῶν τὴν
 ἀκρόπολιν παρεστήσατο, καὶ ἐτυράννευε τῆς τε Ἀττικῆς ἅμα
 καὶ Βοιωτίας. καὶ ἀφικόμενος ἐς τὰς Παιαζήτεω μὲν πρῶτα
 Θύρας, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔτι περιόντος, μετὰ δὲ ταῦτα ἐς
 5 τὰς Μωσέως τε καὶ Μουσουλμάνεω καὶ δὴ καὶ Μεχμέτεω B
 Θύρας, ἐθεράπευέ τε χρήμασι τὰς βασιλέως Θύρας, καὶ κατὰ
 τὴν χώραν ἄρχων ἀδεῶς τοῦ λοιποῦ διητάτο. λέγεται μὲν
 δὴ καὶ οὗτος καὶ δοκεῖ γενέσθαι ἀνὴρ τὰ τε ἄλλα εὐδοκιμῶν,
 καὶ ἐπεὶ τε παρέλαβε τὴν Ἀθηνῶν πόλιν, ἐπὶ τε τὰς βασι-
 10 λέως Θύρας οὐδέν τι πολλῷ ἀφικόμενος, ἐπιτηδεύουσ τε αὐτῷ
 σχεῖν καὶ συνήθεις τοὺς ἀμφὶ τὸν βασιλέα. ἐτυράννευε δὲ V. 90
 γήμας γυναιῖκα ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπὸ Θηβῶν. ὡς γὰρ ἀνήγον
 οἱ Θηβαῖοι χοροὺς ἐπὶ γάμῳ τινί, καὶ ἦν ἱερέως θυγάτηρ
 ὑπ' ἀνδρὶ γεγεννημένη, οὐκ ἀηδὴς μέντοι, τὸν δὲ τρόπον ἐπι- C
 15 εικῆς τε ἅμα καὶ σώφρων, ἠρώσθη τε αὐτῆς ἐν τῷ χορῷ
 ἅμα, καὶ ἐρασθεὶς ἀπάγεται ταύτην. ἐπιμανεὶς δὲ τῷ ἔρωτι
 οὐ πολλῷ ὕστερον ἔγημέ τε αὐτήν, καὶ εὐδαιμόνως βιοτεύων
 ἐτύγχανεν, ἔξοικονομῶν τε τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τὸ ὡς κάλλιστα
 ἔχειν δοκοῦν ἅμα τοῖς τε ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις. οὐ-
 20 τος μὲν οὖν καὶ πρὸς τὸν ἐν τῇ Αἰγίνῃ ἄρχοντα Γαλεώτου
 παῖδα, τοῦ ἐπὶ ῥώμῃ σώματος ἐπισήμου ὄντος, ἐπιγαμίαν
 ποιησάμενος ἐπὶ θεῆν αὐτοῦ θυγατρί, καὶ ἀπὸ Εὐβοίας νεα-
 νίαν τῆς Γεωργίου οἰκίας κηδεστὴν ἐπὶ ἐτέρᾳ αὐτοῦ θεῆν

obsidione urgebat, occupavit, princepsque Atticae et Boeotiae decla-
 ratus est. cum autem venisset iam ante in ianuas Paiazitis, super-
 stite adhuc patre, deinde quoque accessit ianuas Mosis Mulsumanis
 et Mechmetis; ianuae milites muneribus sibi conciliavit, et in regione
 sua admodum suaviter et tranquille in reliquum regnavit. dicunt
 hunc virum caetera illustrem extitisse. deinde cum in dicionem re-
 degisset Athenas, ferunt eum tum demum abiisse ad ianuas regis,
 quas sibi familiaritate et artissima necessitudine devinxit. tyranni-
 dem autem exercuit, ducta privati cuiusdam Thebani uxore. cum
 enim nuptiale sacrum peragentes in nuptiis cuiusdam Thebani cho-
 reas ducerent, aderat et sacerdotis cuiusdam filia, maritum habens,
 forma quidem luculenta moribusque venustis et modestis praedita.
 hanc in ipsa chorea adamavit. amore autem amens, haud multo
 tempore post eam sibi matrimonio iunxit. feliciterque vitam egit,
 cum principatum ad eum modum instituisset, quo sibi suisque et aliis
 maxime opportune habere videbatur. Aleoti filium, Aeginae principem,
 qui corporis fortitudine praestabat, generum ascivit, data ei quam
 adoptaverat, in uxorem, filia. habuit et aliam filiam adoptivam, qua

Ἐπιμησάμενος, πρὸς τε τοὺς Οὐνετιοὺς σπονδὰς τε ποιησάμενος ἡσυχίαν ἤγε. καὶ Γαλεώτου τὸν παῖδα, Αἰγίνης δὲ ἄρχοντα, ἐπιτήδειον ἔχων, παρ' αὐτὸν φοιτῶντα ἐθεράπευε, καὶ σωφρονῶν ἐπὶ πολὺ δὴ τοῦ χρόνου διεγένετο εὐδαιμονῶν, ἀπὸ τε τῆς κατὰ τὴν ἀρχὴν οἰκονομίας πλουσιοντον ἑαυτῷ περιποιούμενος καὶ τὴν πόλιν ὡς οἷόν τε μάλιστα κοσμῶν.

Τούτων μὲν οὖν περὶ ἐς τοσοῦτον ἐπιμησάμενος, ἐπαυειμι δὴ ἐπὶ Θεόδωρον τὸν βασιλέως παῖδα, ἡγεμόνα Σπάρτης τε καὶ ἄλλης Πελοποννήσου, ὃς ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ πατρὸς ἐξετρέφετο ἅμα καὶ ἐπαιδεύθη, μετὰ δὲ ταῦτα κατελείφθη ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἡγεμῶν. ἐς τοῦτον δὲ ἀφικόμενος ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ ὁ Βυζαντίου βασιλεὺς τὸν τε παῖδα καθίστη ἐς τὴν ἀρχὴν βεβαιότερον, καὶ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ ἤδη τετελευτηκότι λόγον ἐπικήδειον ἐξετραγάδει διεξιὼν ἐπὶ τῷ τάφῳ αὐτοῦ, ἀπολοφυρόμενός τε ἅμα τὸν ἐπιτήδειον ἀδελφόν. καὶ μετὰ ταῦτα μεταπεμπόμενος τοὺς Πελοποννησίους ἐς Ἴσθμὸν τὸν τε Ἴσθμὸν ἐτείχισε, καὶ φυλακὴν καταστησάμενος αὐτοῦ ἀπῆει ἀποπλέων ἐπὶ Βυζαντίου, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοὺς Πελοποννησίων ἄρχοντας ἐν φυλακῇ.

Ταῦτα μὲν οὖν κατὰ τοὺς τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖς συνη-

5. ὡς P

10. ἐπιτήδειον P

sibi generum paravit iuvenem quendam ab Euboea oriundum, claro loco natum. postremo cum bellum inter ipsum et Venetos pace diremptum foret, pacatam amplexus est vitam. Aleoti filium, Aeginae ducem, virum maxime sibi commodum, quando ad se venisset, magnifice venerabatur. vitam vero suam cum temperanter instituisset, ad multam senectam pervenit, feliciter vivens. et quia imperium pulchre et decenter ordinarat, multas comportavit inde divitias. urbem quoque, quam potuit maxime, aedificiis et reliquo apparatu exornavit.

Horum cum hucusque mentionem fecerim, tempus est ut redeam ad Theodorum regis filium, Spartaee et reliquae Peloponnesi principem, qui educatus et disciplinis institutus a Theodoro patre, postea ab eodem mortuo principatum accepit. ad hunc cum venisset pater eius Emanuel Byzantii rex, principatum firmiorem et stabiliorem Theodoro fecit. sermonem quoque funebrem habuit, et maximo maerore affectus volutabatur super fratris sepulcro. postea advocans Peloponnesios in Isthmum, muro eum includere aggressus est. cui cum imposuisset praesidium, Byzantium repetiit, habens secum in vinculis Peloponnesiorum duces.

Haec quidem sunt quae ea tempestate regibus Graecorum eve-

νέχθη ἐς ἐκεῖνον τὸν χρόνον· ἐπὶ δὲ Μεχμέτῳ ἄμεινον
 σφίσιν ἔχοντες ἔσπευον τὴν ἀρχὴν καὶ ἐς τὴν ἄλλην αὐτῶν βιο- B
 τήν, ἐπεὶ ἠσφαλίζοντο τὴν πρὸς βασιλέα Μεχμέτην εἰρήνην
 τε καὶ σπονδὰς ἐμπεδοῦντες, ὡς οἷόν τε μάλιστα αὐτοῖς. δι'
 5 ἅ δὴ καὶ ὁ βασιλεὺς Μεχμέτης ἐνήργει ὡς περὶ πλείστου
 ποιοῦντο τὴν ἑαυτοῦ εἰρήνην, καὶ πᾶν ὅτιοῦν μᾶλλον πεισο-
 μένους ὥστε τὴν ξενίην σφίσι μὴ διαλύεσθαι, ἐχαρίζετο τε
 αὐτοῖς ὅτι ᾤετο ἐν χάριτι ποιεῖσθαι αὐτοῖς, τὰ τε ἄλλα καὶ
 ἐπὶ τῷ παιδί αὐτοῦ Ἀμουράτῃ. ἦσθη γὰρ αὐτῷ δύο παῖ-
 10 δε, Ἀμουράτης μὲν ὁ πρεσβύτερος, Μουσταφᾶς δὲ ὁ νεότε-
 ρος καὶ ἔτι παῖς ὢν. τούτοις τὸν μὲν Ἀμουράτην ἐς τὴν
 Εὐρώπην διενεοῖτο καταλιπεῖν, τὸν δὲ ἕτερον ἐς τὴν Ἀσίαν
 βασιλέα. καὶ ἐπιδιελόμενος τούτοις τὴν ἀρχὴν ἐγκατέλιπεν, C
 ὥστε παῖδας ἐμμένειν οἷς ἐπέτρεψε, τῷ Βυζαντίου βασιλεῖ
 15 κατὰ ταῦτα συλλαμβάνειν, ἣν τις ἀδικῆ, μὴ ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ
 τῷ ἀδικουμένῳ τιμωρεῖν κατὰ δύναμιν. ἐς τὴν μέντοι Δα-
 κίαν στρατεύματα ἐπιπέμψας τὴν τε χώραν ἐληΐζετο καὶ
 Παιονοδακίαν, Βρενέζῳ τοῦ Χότζα Θερίζῳ θεράποντος ἡγου-
 μένου τε καὶ ἔργα μεγάλα ἀποδεικνυμένου, πρὸς δὲ καὶ Μι-
 20 χαήλῳ τοῦ τῆς Εὐρώπης αὐτῷ στρατηγοῦ στρατιάν τε ἄγον-
 τος ἐπὶ τοὺς Παίονας καὶ Παιονοδακίαν καὶ δὴ καὶ Ἰλλυ-
 ριοὺς. Βρενέζῃ μέντοι ἔργα ἀποδεδειγμένα ἄξια λόγου κατὰ
 τὴν Εὐρώπην, ἄλλα τε καὶ ἐπὶ Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας καὶ V. 91

5. ενεργεῖ P

nerunt. imperante Mechemete, bene se res Graecorum habebant, tum
 quantum ad regnum tum quantum ad reliquum vivendi pertinet mo-
 dum. postquam in foedus et pacem coierant cum Mechemete, nihil
 antiquius Mechemetes ducebat quam summa ope niti ut Graeci quam-
 plurimi istam pacem facerent. proinde quidvis potius malebat quam
 ut peregrini cum his in colloquium congregarentur. nec cessabat in
 eos dona conferre, quaecunque iis grata fore arbitrabatur. reliqua
 etiam faciebat propter filium suum Amuratem. erant enim ei duo
 filii, Amurates, qui natus erat maximus, et Mustaphas annis iunior et
 adhuc puerilem agens aetatem. Europae imperium illi, huic Asiae
 testamento relinquere parabat. cumque ita filiis quae ad regnum at-
 tinere visa sunt disposuisset, iussit ut extremam suam voluntatem
 servarent; Byzantioque regi subsidio venirent, quandocumque ab ho-
 stibus vim pateretur, et fortiter virum defenderent ab his qui ei in-
 iuriam facerent. cum copias misisset in Daciam, eam diripiebat. nec
 a Pannodacia manus abstinuit, Chotza Therozis ministro exercitum
 ductante contra Pannonos et Pannodaciam Illyriosque. Brenezis, qui
 arma inferebat Illyricis et Pannonibus et Peloponneso, extant in Eu-

ἐπὶ Πελοπόννησον στρατευσαμένῳ, πλεῖστα δὲ τοῦ γένους τοῦ-
 D του ἐπὶ στρατηγίας καθισταμένον, σὺν τοῖς Εὐρώπης ἵππο-
 δρόμοις, ὥστε αὐτῷ αὐτίκα ἐπομένους, ὅποι ἂν ἐξηγοῖτο, ἀπο-
 φέρεσθαι κέρδη ὡς μέγιστα, καὶ ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν χώραν ἀφι-
 κόμενον καὶ ἀνδραποδισάμενον τὴν χώραν, ἀνδράποδα ἀπα- 5
 γαγόμενον πλουτίσαι τοὺς ἐφεπομένους Τούρκων καὶ μέγα
 ὀλβίους ἀποδεικνύναι ὡς ἐν βραχεῖ. ἔστι δὲ καὶ οἰκοδομή-
 ματα ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἀπανταχῆ οὐκ ὀλίγα Βρενέζην πε-
 ποιημένα, ὥστε ὡς μνημόσυνα ἐς τοὺς ἐπιγιγνομένους κατα-
 λιπεῖν. ὕστερον μέντοι ἐπὶ Μωσέως τοῦ Παιαζήτεω συνέβη 10
 τε αὐτὸν μεταστησάμενον ἐπὶ Μεχμέτη τὸν ἀδελφὸν τοῖς γε-
 παισὶν αὐτοῦ ὑφέσθαι τῆς στρατηγίας, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἡγου-
 μένους τοὺς Βρενέζεω παῖδας, Ἰησοῦν καὶ Βαράγκον καὶ δὴ
 P. 116 καὶ Ἀλίην, ἐπὶ μέγα δόξης ἀφίκοντο ἀνὰ τὴν Εὐρώπην. ὥκει
 δὲ Βρενέζης τὰ Ἰανιτζὰ πόλιν, ἣν δὴ αὐτὸς οἰκῆσαι παρὰ 15
 βασιλέως ἐδώρηθη, ἐαυτῷ τε καὶ τοῖς παισὶν ἀνήκειν τὴν
 πόλιν, αἰεὶ ὅτουοῦν ἂν δέοιτο ὑπηρετοῦντας τῷ βασιλεῖ. τὰ
 δὲ Ἰανιτζὰ πόλις ἐστὶ παρὰ τῷ Ἀξιῷ ποταμῷ, καὶ κῶμαι
 παρ' αὐτὴν τὴν πόλιν Βρενέζεω οὐκ ὀλίγαι. ἐπὶ μέντοι Μεχ-
 μέτεω μετὰ δὲ Βρενέζην Τουραχάνης παρὰ Τούρκοις εὐδοκί- 20
 Β μῶν ἐπὶ στρατηγίας τε ἐξῆει, ἐπισπομένων αὐτῷ τῶν ἵππο-
 δρομίων, καὶ τύχῃ χρώμενος ἀγαθῇ τὴν πολεμίων ἐληλίζετο

7. οἰκοδομημένα P

ropa designata opera plurima memoratu digna; plurima quoque egre-
 gia facta Turcorum, cum Europae equitibus adiuncti stipendia face-
 rent, maxime celebrantur. cum enim expediti sequerentur quocun-
 que dux duxisset, commoda plurima reportabant. et cum eodem
 duce incursionem fecissent in Venetorum regionem Turci, magna
 praeda hominum aliarumque rerum abacta admodum opulenti facti
 sunt. itaque haud modica aedificia a Breneze in Europa sunt exci-
 tata, ut posteris monumentum forent. postea autem cum relicto Mose
 ad fratrem eius transiisset, imperatoriam dignitatem filii concessit.
 hinc cum Brenezis filii Iesus Barancus et Halies provincia ducendi
 in hostes fungerentur, brevi ad maximam claritatem pervenere. Bre-
 nezes inhabitavit Ianitzam urbem, quam a rege, ut ibi domicilium
 haberet, dono acceperat. filii autem praeceptum erat ut, quando-
 cunque necessitas postularet, haud cunctarentur ministrare et in-
 servire regi. Ianitza urbs sita est prope flumen Axium (quem hodie
 Vardani vocant), nec pauci iuxta coluntur Brenezis vici. sub
 Mechemete post Brenezem Turachanes eximius dux erat, qui prae-
 erat equitibus, qui undique ad ipsum concurrebant. ususque pro-
 spero rerum successu praedas agebat plurimas ex hostili regione.

χώραν. εἶχε δὲ Βυδίνην τότε ὑπὸ Μεχμέτεω ἐπιτετραμμέ-
νος ἄρχειν, καὶ ἐς Παιονίαν διαβαίνων, μέγα εὐδοχιμῶν ἐν
τῇ Εὐρώπῃ.

imperavit Bydinæ, cum huic a rege Mechmete esset praeffectus;
transiensque in Pannoniam multum gloriae per universam Euro-
pam obtinuit.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΠΕΜΠΤΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER QUINTUS.

P. 117 ^{V. 92} ¹⁴²¹ Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν ὁ Παιαζήτεω Μεχμέτης βασιλεύσας
ἔτη δυοκαίδεκα, διεδέξατο τὴν βασιλείαν Ἀμουράτης ὁ Με-
χμέτεω, παῖς αὐτοῦ πρεσβύτερος γενόμενος. ἐτύγγανε δὲ ὢν
ἐν Προύσῃ κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ καθίστη τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ.
Ἕλληνες δὲ ὡς ἐπίθοντο τελευτήσαντα Μεχμέτη καὶ Ἀμου- 5
ράτη ἐς τὴν βασιλείαν καταστῆναι, μετεπέμποντο ἀπὸ Λή-
μνου Μουσταφᾶν τὸν Παιαζήτεω λεγόμενον παῖδα γενέσθαι.
ἔτυχε δὲ διατριβῶν ἐν Λήμνῳ, ὑπὸ Ἑλλήνων ὡς μετριώτατα

Mortuo Mechmete, qui Paiazitis fuit filius, regni sui anno duode-
cimo, imperii moderamen Mechmetis filius Amurates, qui caeteros
aetate anteibat, nactus est. ea tempestate versabatur Prusae, quae
Asiae urbs est, quaeque ad regni curam attinere visa sunt constitue-
bat. Graeci Mechmetis morte et Amuratis in regnum successionem ac-
ceptam accersebant e Lemno Mustapham, qui Paiazitis ferebatur esse
filius et tum temporis in Lemno agebat mediocri custodia a Graecis

φυλατιόμενος. ἐπεὶ δὲ μεταπεμπόμενοι τοῦτον διεκωλύοντο
 ὑπὸ πνευμάτων ἐν τῷ τότε δὴ παρόντι βιαζομένων τὴν ἐπὶ
 Ἑλλήσποντον ἀπὸ Λήμνου ἄνοδον, καὶ ἔδει ἐν τῇ Εὐρώπῃ
 αὐτοὺς καθιστάναι βασιλέα, (τριήρεσι γὰρ διεκώλυον τὴν P. 118
 5 διάβασιν Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, καὶ τὴν γε Προπον-
 τίδα τε καὶ Ἑλλήσποντον εἰργοντες ἐς τὴν διάβασιν) κατέ-
 πλευσαν ἐπὶ Καλλιούπολιν τῆς Χερρονήσου, πόλιν εὐδαί-
 μονα, ὡς ἐνταῦθα τῷ τε Μουσταφᾷ ἐσπλέοντι συγγένοιτο,
 καὶ ἀποδεικνύμενοι αὐτὸν βασιλέα Εὐρώπης τὴν τε Καλλιού-
 10 πόλιν σφίσι ἀποδοῦναι πείσαιεν Μουσταφᾶν. ἐνταῦθα μὲν
 οὖν Ἕλληνας ἀπὸ ἀφροσύνης σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ πρά-
 γματα ἔεντο διαφθεροῦντες ὡς τὸ ἐπίπαν, καὶ παρὰ βραχὺ
 δὲ τὴν πόλιν αὐτῶν ὑπὸ Ἀμουράτεω ἀνδραποδισθῆναι. ὡς
 γὰρ δὴ οἱ τοῦ Ἀμουράτεω ἄρχοντες καταλειφθέντες ἐν τῇ B
 15 Εὐρώπῃ ὑπὸ Μεχμέτεω τοῦ πατρὸς ὥστε αὐτῷ πείθεσθαι
 διαδεχομένῳ τὴν βασιλείαν, ἀφίκοντο ἐπὶ Βυζαντίου βασιλέα
 πρὸς βεβημένοι ἐς τὰ παρόντα σφίσι μὴ ἀξυμφώνους γενέ-
 σθαι τοὺς Ἕλληνας, καὶ περὶ σφᾶς νεωτερίσαι παρ' αὐτῶν καὶ
 ἐπηγγελλόμενοι εἶεν τῷ βασιλεῖ Μεχμέτῃ. ἦν δὲ Παιαζήτης
 20 τῶν ἀρίστων τοῦ βασιλέως, πρῦτανίς τε καὶ στρατηγὸς τῆς
 Εὐρώπης γενόμενος. οὗτος οὖν ἀγχοῦ ἐλάσας τῷ Βυζαντίου
 βασιλεῖ διεπρὸς βεύετο ἐπὶ τὰς σπονδὰς παρακαλῶν, ὥστε
 σφίσι αὐτὸν ἐπιτήδειον εἶναι, ἐδίδου ὁμήρους τῶν ἀρίστων C

asservatus. cum autem hi qui Mustapham vocatum ierant, prohibe-
 rentur ventis adversis, qui transitum a Lemno in Hellespontum vio-
 lenter eo tempore auferebant, regemque in Europa constitui oportet-
 ret, triremibus intercipientibus Amuratis in Europam traiectum, Pro-
 pontidem et Hellespontum intercludentes, ne posset traicere. ipsi
 vero navigaverunt Callipolim, quae est urbs Chersonesi, rerum omni-
 um abundantia affluentem, ut ibi in colloquium cum adveniente Mu-
 stapha venirent. quem ubi imposuerunt regem Europae, petentes ut
 sibi restitueret Callipolim, facile impetrarunt. hic quidem Graeci
 semetipsos resque suas planissime perditum ivere prae nimia impru-
 dentia; urbsque eorum parum abfuit quin capta et direpta ab Amu-
 rate fuisset. nam duces Amuratis relictis in Europa ab Mechemete
 patre, ut filio in regnum succedenti obtemperarent, accessere ad By-
 zantium regem, petentes ne in praesentiarum Graeci dissentire velint,
 neve ipse quid contra ea quae promississet regi Mechemeti, novarum
 rerum cupidine moliretur. Paiazites, unus de numero optimatum re-
 gis, declaratus iudex et dux Europae, legatus ibat ad regem Byzan-
 tium, adhortans eum ad foedus faciendum, quo iuberetur auxiliaris
 esse, si quando usus postularet. et quo magis regis animum commo-

- V. 93 παιῖδας δυοκαίδεκα, χρυσοῦ δὲ μυριάδας εἴκοσι καὶ χώραν πολλήν Καλλιουπόλεως, ὅσην ἂν ἔλονται παρὰ σφίσι. ταῦτα δὲ ἐπισχνεῖτό τε καὶ ἐδίδου, ὥστε αὐτὸν Μουσταφᾶν μὲν εἶναι χαίρειν, μηδετέροις δ' ἐπιβοηθεῖν, ἀλλ' εἶναι αὐτοὺς μαχομένους, ὁπότεροι ἂν περιγέωνται, τὴν βασιλείαν περιέ- 5
πειν. ταῦτα μὲν οὖν διεκηρυκτεύετο πρὸς τὸν τότε βασιλέα Ἑλλήνων Ἰωάννην, νέον τε ἔτι ὄντα καὶ οὐδὲν μικρὸν ἐπι-
ροῦντα αὐτῷ ἐς τὴν ἀρχήν. ἐδόκει τε γὰρ αὐτῷ ἄμεινον ἔχειν ἐς σφᾶς αὐτοὺς περιπίπτοντας, καὶ δίχα γενομένης αὐ-
D τῷ τῆς ἀρχῆς τὰ πράγματα αὐτῷ ἐν βελτίῳ τε ἔσοιτο τοῦ 10
καθεστηκότος, καὶ ἐπὶ μείζον ἀφίξειτο εὐδαιμονίας, δεομένων ἀμφοῖν, καὶ τῆς γε ἀρχῆς ἐπ' ἀμφοτέρω γινομένης πλέοντι περιγίνεσθαι ἀπ' ἀμφοῖν, ὥστε μηδετέρω δὴ ταλαντεύεσθαι. τοῦτο δ' εἶναι, ἐπειδὴν τὴν ἀρχὴν ἄμφω ἐπιδιελόμενοι σφίσι βασιλεύουσιν. ὕστερον μὲντοι οὐδὲ τοῦτο ταύτῃ προδιετίθετο, 15
ἀλλ' ἐπὶ τὸν Μουσταφᾶν δῆλος ἦν τῷ παντὶ γινόμενος ὁ βασιλεὺς οὗτος. βασιλεύων δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, τὰναντία τούτου φρονῶν, ἡξίου μὴ παραβαίνειν τὰς σπονδάς, ὡς οὐδενὶ ὅτιω παραβαίνοντι τὰς σπονδάς ἔσοιτ' ἂν ὑγιᾶς ὅτιοῦν ἢ ἔμ-
P. 119 πεδον, ὥστε μὴ σφαλλομένω ἐπιτρέβεσθαι. καὶ τοῦτ' ἔφασκε 20
λογίζεσθαι δεῖν, ὁποτέρω γε δέοι προστιθεσθαι, ἔνθα τὰ τε

9. αὐτοῖς?

21. δέει P

veret, offerebat obsides duodecim nobilium filios. his addebat aureorum myriades viginti, necnon regionem plurimam Callipoli adiacentem, quamcunque eo loci Graeci petiissent. haec quidem pollicebatur et dabat, ut Mustapham rex Byzantius missum faceret neutrisque suppetias ferret, sed ipsos potius sineret concurrere infestis armis, eumque quem belli eventus regem declarasset, regno praeesse pateretur. haec praeconis ad voce Ioannem tum Graecorum regem iuvenem, nec quicquam moderati, ut sibi pararet regnum, cogitantem, referebantur. arbitrabatur namque res suas melius habituras, si illi inimicitias inter se gererent hostiles; seque felice rerum successu usurum quam hactenus, si inter se discordias fovissent. etiam hinc magnam sibi pollicebatur felicitatem fore, si ambo sua opera indiguisent. praeterea haec cogitatio eius subibat animum, quod si inter se dividerint regnum et id super utroque recubuerit, fore ut facile superare possit utrumque, cum neutri, quantum ad regni magnitudinem spectat, tum sit conferendus. id autem commodissime evenire putabat, si regnum inter se distribuerent et ambo regnarent. post longe aliam tenebat sententiam: totus namque stetit a partibus Mustaphae. pater autem Ioannis, qui regnum administrabat, diversum a filio sentiebat. nam censebat foederum religionem nec temerandam nec violandam esse; et qui id fecisset, nihil boni ei unquam

χρήματα τῆς βασιλείας καὶ νεήλυδες πάρεισι. καὶ τοῦτο μέν-
 τοι ἀναμφιλόγως ἔχον ἐμπεδοῦν ἔφρασκε τὴν αἵρεσιν, ἣντινα
 ἂν ἔλοιτο. ἐκεῖνα δ' αὖ ἐνδοιασμὸν παρεχόμενα, ὅποι τε καὶ
 ἢ ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀφίκοιτο, κίνδυνον σφίσι τὸν μέγιστον
 5 παρέχεσθαι. ταῦτα μέντοι τοῖς Ἑλλήσιν ἐπ' ἀμφοτέρα γινο-
 μένοις ταῖς γνώμαις, ἅτε τοῦ νέου βασιλέως τὸ κράτος ἔχον-
 τος τότε τῶν Ἑλλήνων, ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἐτίθεντο, καὶ αἰρού-
 μενοι τὰ πράγματα ἢ ἐξηγεῖτο, ἐπὶ τὴν Μουσταφᾶ ἐτράποντο B
 τύχην, ὥστε καθιστάναι αὐτὸν βασιλέα καὶ τὴν Καλλιούπο-
 10 λιν σφίσιν ἀποδίδοσθαι. ὥς δὲ ταῦτα ἐδέδοκτο, καὶ ἐπλή-
 ρουν τὰς ναῦς. ἀφίκετο οὖν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν Καλλιούπο-
 λιν, καὶ ὥς οὐδὲν παρεγένετο ἀπὸ Δήμνου ὁ Μουσταφᾶς,
 προαγόμενος πράσσειν τι ἐς τὴν ἀρχὴν τῆς Εὐρώπης καὶ πο-
 λιορκεῖν τὴν Καλλιούπολιν, Ζουναίτην τὸν τῆς Σμύρνης ἄρ-
 15 χοντα, παρόντα δὴ τότε σφίσιν ἅτε ἐταῖρον ὄντα τοῦ Μου-
 σταφᾶ, ὥς παρεσομένου δὲ αὐτίκα κάκεινον, ἐξεπιδεικ-
 νύντες τοῖς Τούρκοις, ἐπολιόρχουν τὴν ἄκραν τῆς Καλλιου-
 πόλεως. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον παρεγένετό τε καὶ αὐτὸς C
 Μουσταφᾶς, καὶ τὰ τε ἄκρα τῆς πόλεως προσεχώρησεν
 20 αὐτῷ, καὶ ἡ Χερρόνησος αὐτίκα ἐδέξατο βασιλέα καὶ εἶ-
 πετο ὅπου ἐξηγεῖτο. τὴν μέντοι Καλλιούπολιν ὁ Ἑλλήνων
 βασιλεὺς ἠξίου ἀποδίδοσθαι. ὁ δὲ ἔτοιμος μὲν εἶναι ἀπο-
 δώσειν καὶ μὴ ἀντιτείνειν, τοὺς μέντοι Τούρκους χαλεπῶς τε

10. τε P

eventurum; nec quicquam prohibere quo minus cum errato suo pe-
 reat penitus. verum haec in deliberationem proponenda esse ei qui
 deliberet utri patri sit adhaerendum: ab hac parte locentur opes re-
 gni et peregrinorum militum robur: ab altera, quae modo diximus,
 ponantur. illa quidem dubiam faciunt electionem. haec etiam am-
 biguitatem inferunt, dum cogitaret qua et quomodo regnum sibi
 subiiceret, et interim Graecorum res in summum adduceret discrimen.
 in hunc modum ad utramque partem Graecorum animi propendebant.
 vicit tamen sententia, quae iubebat regem iuvenem, qui rerum tum
 potiebatur, sequi quocumque duxisset. proinde adiungebantur Mu-
 staphae, eumque regem pronuntiarunt, hac tamen condicione ut Cal-
 lipolim amissam reciperent. his ita decretis, copiis navalibus imple-
 vere naves, quibus instructus rex venit Callipolim. cum autem non-
 dum eo advenisset Mustaphas e Lemno, volens ipse interim aliquid
 agere quod pertineret ad regnum Europae, Callipolim obsidere sta-
 tuit. aderat et Zunaites Smyrnae princeps, Mustaphae familiaritate
 iunctus. porro dicebant Turcis, qui convenerant, Mustapham brevi
 affuturum. oppugnabant arcem Callipolis; nec multo post dedit se

οἴσειν, καὶ σφίσι μὴ ἐν καλῷ, οὐπω ἔτι καιεργασμένης τῆς ἀρχῆς, ἀποβαίνειν τὰ πράγματα. ὑπέσχετο μέντοι, ἐπειδὴν ἐς τὴν ἀρχὴν παραγένηται, τὴν τε πόλιν ἀποδιδόναι, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐπιτήδειον αὐτοῖς οἴοιτο ἔσεσθαι, μήτε τοῦ λοιποῦ

D ἂν στερεῆσαι αὐτούς ποιε. πείσας μὲν οὖν τότε τοὺς Ἑλλη-5
 νας ἤλαυνεν ἐς τὸ πρόσω τῆς Εὐρώπης, καὶ προσεχώρει τε αὐτῷ σύμπαντα ὡς βασιλεῖ τε ὄντι σφῶν καὶ Παιαζήτεω

V. 94 παιδὶ γενομένῳ. ἐπεὶ δὲ Παιαζήτης ἦσθειο ἐπιόντα ἐπὶ Ἀδριανούπολιν (ἐπετρόπευε δὲ τῆς πόλεως καταλειφθεὶς ὑπὸ Μεχμέτεω βασιλέως ἐπὶ τῇ τελευτῇ αὐτοῦ), συνήγειρέ τε τὸ 10
 ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, καὶ ὑπήντα τῷ Μουσταφᾷ ἀγγοῦ τῆς Ἀδριανουπόλεως, ὡς διὰ μάχης ἐλευσόμενος καὶ μὴ ἐπιτρέπων, ἦν δύναιτο, ἐπὶ τὰ βασίλεια πορεύεσθαι. ὡς

P. 120 μέντοι συνταξάμενος ἐπήει, οἱ Τοῦρκοι οὖν αὐτίκα ἦσαν ἅμα πάντες ἐπὶ τὸν Μουσταφᾶν καὶ προσεκύνουν ὡς βασι- 15
 λέα, καὶ αὐτὸς τε Παιαζήτης προσεκύνησε καὶ τὰ πράγματα παρεδίδου τῷ Μουσταφᾷ, χρῆσθαι αὐτοῖς ὅ τι ἂν βούλοιτο. τοῦτον μὲν οὖν λαβὼν αὐτίκα αὐτοῦ διεχρήσατο, καὶ ἀπελαύνων τὴν τε πόλιν ἔσχε καὶ ἐπὶ τὰ βασίλεια παρεγένετο. μετὰ δὲ ταῦτα συστραφεῖς ἴετο ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, ὥστε καὶ 20
 τὴν τῆς Ἀσίας βασιλείαν ἑαυτῷ προσκτησόμενος. διαβὰς δ'

advenienti Mustaphae Chersonesus; et illico eum regem consalutavit, et quocumque duxisset, promptissime sequebantur. Callipolim sibi tradi postulabat Graecorum rex. Mustaphas paratus erat eam dare nec abnuere. Turci rem istam iniquis patiebantur animis, cum parum honestum sibi fore arbitrarentur, regno nondum satis firmato, urbem talem Graecis donare. praeterea in dubio adhuc esse, cum regnum nondum satis sit munitum, quonam res erupturae sint. pollicebatur itaque Graecis rex, cum in regnum venisset, se ipsis traditurum Callipolim: praeterea si aliquid aliud, quod sibi utile fore putarent, postulaverint, eos porro haud repulsam passuros. Graecis in hunc modum persuasis recta in Europam contendit. quem advenientem omnes ut regem et Paiazitis filium excipiebant, eiusque imperio se submittebant. cum Paiazites compertum haberet Mustapham Adrianopolim pergere (urbem enim istam regebat iussu Mechemetis, qui moriens id ei mandarat) exercitu ex Europa congregato obviam processit Mustaphae quam proxime Adrianopolim, quasi pugnaturus, nec permissurus, si tantae vires fuissent, eum in regni sedem procedere. cum Mustaphas agmine composito accederet, Turci confestim omnes ad Mustapham transitionem faciunt, eumque ut regem adorant. praeterea Paiazites provolutus ad genua Mustaphae eum ut regem adoravit, resque eidem tradidit, ut pro suo arbitrio ageret. hunc continuo necari iussit; ducensque ex-

ἐς τὴν Ἀσίαν, ἔχων τὸ τε Εὐρώπης στρατεύμα καὶ ἀζάπιδας
 τοὺς Τοῦρκων πεζοὺς οὕτω καλουμένους, καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν
 διεπόρθμευσεν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Ζουναίτην Σμύρνης
 ἄρχοντα, ἐπὶ Ἀμουράτην ἤλανε τὸν Μεχμέτεω. τὸν μέντοι Β
 5 βασιλέα Ἑλλήνων πέμπων πρέσβεις ἡξίου μηδὲν ἐς τὴν ξενίαν
 αὐτοῦ νεωτερίζειν, ὡς τὴν Καλλιούπολιν αὐτίκα ἀποδώσον-
 τος, ἐπειδὴν τὴν Ἀσίαν αὐτῷ ὑπάγεται, καταστρεφάμενος
 τὸν ἀδελφιδοῦν. παρῆσαν δὲ καὶ Ἀμουράτεω παρὰ βασιλέα
 Βυζαντίου ἀφικόμενοι, χρηματίζοντες καὶ οὗτοι ἐπὶ σφίσι
 10 γενέσθαι βασιλέα, καὶ ὑπισχνούμενοι δάσειν ὅ τι ἂν βού-
 λονται. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνας ἀνεβάλλοντο μὲν ἐπὶ χρόνον τὰς
 πρεσβείας, τέλος δὲ τὴν μὲν Ἀμουράτεω ἀπεπέμψαντο πρε-
 σβείαν, τὰ δὲ Μουσταφᾶ ἐλόμενοι πράγματα προσίεντό τε καὶ
 ἐπέσχον, ὥστε αὐτοῖς σπένδεσθαι κατὰ πᾶν δεδογμένον αὐ-
 15 τοῖς. ἡ μὲν οὖν Ἀμουράτεω πρεσβεία ἀφικομένη παρὰ τὸν
 στρατὸν τοῦ Ἀμουράτεω διεφήμισεν ὡς τοὺς Ἕλληνας σφίσι C
 προσκλήσαιντο συμμάχους. ἐτύγχανον δ' ἐν Λοπαδίῳ τῇ λί-
 μνῃ ἐστρατοπεδευμένοι, καὶ τὴν τε χώραν διέλυσαν τοῦ Μι-
 χαλικίου αὐτοῦ, ἧ ἐς τὴν θάλασσαν ἐξιοῦσα ἡ λίμνη διὰ στε-
 20 νοῦ ἐπὶ πολὺ προῖοῦσα ἐκδιδοῖ, γέφυρα δὲ ἔστι. Μουστα-
 φᾶς δὲ καὶ αὐτὸς ἐλάσας ἀγχοῦ ἐστρατοπεδεύετο παρὰ τὸ
 χεῖλος τοῦ ποταμοῦ τῆς λίμνης. ἐνταῦθα ὡς ἀφίκοντο οἱ πρέ-

5. πέμπειν P

exercitus Adrianopolim eam urbem cepit, et in regni sedem progressus
 est. his peractis conversus proficiscebatur contra Asiam, volens et
 Asiae regnum subigere. traiecit autem in Asiam cum Europae exer-
 citu et Turcorum peditibus, quos azapidas vocant. adhibuit et Smyr-
 nae principem Zunaitem. his copiis in Asiam transportatis, aggres-
 sus est Amuratem Mechmetis filium. legatos misit ad regem Grae-
 corum, qui orarent ne quid, quia peregre abesset, innovarent: se, ubi
 primum Asiam subegerit et Amuratem devicerit, ipsis redditurum Cal-
 lipolim. adveniebant quoque ad regem Byzantium legati ab Amu-
 rate, dicentes, si arma Amuratis sequantur, fore ut quicquid peterent
 ab Amurate consequerentur. Graeci legationes differebant aliquandiu:
 postremo Amuratis legatos dimiserunt. Graeci autem secuti sunt par-
 tes Mustaphae: cui persuaserunt ut secum foedus faceret condicioni-
 bus quas ipsi praescripsissent. legati Amuratis cum rediissent in
 castra, rumore sparserunt se Graecos sibi auxiliares parasse. eo
 tempore castrametati sunt prope Lopadium lacum, et regionem Mi-
 chalicium eo loci evastaverunt, ubi lacus multis ambagibus per angu-
 stias in mare effunditur et pons est. Mustaphas igitur accedens ca-
 stra locavit iuxta fluvii ostium, qui ex lacu promanat. eo cum ad-
 venissent Amuratis legati, commodum sane vulgarunt rumore, quasi

σβεις Ἀμουράτου, τύχη τινὶ ἀγαθῇ χρησάμενοι διεφίμιζον
 ὡς συμμαχομένους σφίσι τοὺς Ἕλληνας ἔχοντες ἤκοιεν, καὶ
 ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τοῦ Μουσταφᾶ ἐφώνουν ἐπαπειλοῦντες
 ὡς ἀπειλημμένῳ ἐν τῇ Ἀσίᾳ. ἐνταῦθα φήμης παρὰ τὸ στρα-
 D τόπεδον τοῦ Μουσταφᾶ γενομένης, ὡς σφίσιν οὐ παρῆσαν οἱ 5
 πρέσβεις, καὶ δεδιότες μὴ οἱ Ἕλληνες τὸν Ἑλλάσποντον κατα-
 σχόντες τοῦ λοιποῦ μὴ ἐπιτρέπωσι διαβαίνειν καὶ αὐτοῦ ταί-
 τη ἀπόλοιτο, λόγον τε σφίσιν ἐδίδοσαν, καὶ νυκτὸς ἐπιγενο-
 μένης αὐτὸς ὁ Ζουναΐτης ὁ τῆς Σμύρης ἡγεμὼν ἀπέδρα ἐπὶ
 τὴν πατρίαν ἀρχὴν, καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀρχόντων ἀπεδίδρα- 10
 σκον οὐδ' ὅπως οὖν ἐπισχόντες, τύχη τοῦ Μουσταφᾶ οὐκέτι
 ἀγαθῇ πιστεύοντες. ὡς δὲ Μουσταφᾶς διδὼν τὰ στρατεύ-
 ματα αὐτῷ ἀποδιδράσκοντα, περὶ αὐτῷ δεδιὼς ἀπέδρα καὶ
 αὐτὸς ἐπὶ θάλασσαν. Ἕλληνες μέντοι, ὡς ἐλόμειοι Μουστα-
 φᾶν σφίσι σύμμαχον εἶναι, ἐπλήρωσαν τὰς ναῦς καὶ ἐπέπλεον 15
 P. 121 ἐπὶ Ἑλλάσποντον. βασιλεὺς δὲ αὐτὸς Βυζαντίου ἐν Προικο-
 νήσῳ γενόμενος ἐσχόλαζέ τε περὶ γυναικὸς ἔρωτα, ἧς ἐρῶν
 ἐτύγγανε (. . γὰρ ἱερέως θυγάτηρ), καὶ οὐκ ἐν δέοντι παρε-
 γένητο ὥστε διακωλύσαι Ἀμουράτην ἐς τὴν Εὐρώπην ἀφικέ-
 V. 95 σθαι. Ἀμουράτης μὲν δὴ, ὡς τάχιστα ἡμέρα ἐγεγόνει, καὶ 20
 κατεῖδε τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων κενόν, καὶ ὑπὸ τὴν
 οἰχομένην νύκτα ἀποδρᾶν τε, καὶ τοὺς τε ἀζάπιδας χεῖρας
 ὀρέγοντας, ὅτι ὑπὸ τῶν σφετέρων προδεδομένοι εἶεν ἰππέων,

6. δεδοίτες P, more suo. 13. δεδιὼς P

sua legatione effecissent ut Graeci sibi auxilio venirent. minitantes igitur vociferabantur contra Mustaphae exercitum, quasi periturus sit in Asia interclusus. haec fama cum volaret in castris Mustaphae, necdum legati praesto essent quos ipse miserat, veriti ne Graeci occupantes Hellespontum, nec transitum in Europam darent, et milites Mustaphae in Asia interciderent, inter se collocuti sunt varia. postea, ea nocte quae insecuta est, Zunaites Smyrnae princeps Mustapha relicto ad paternum profugit principatum. aufugerunt et reliqui duces, parum fidentes Mustaphae fortunae. ut animadvertit Mustaphas suos exercitus dilabi, sibi quoque tandem timens fuga praepropera ad mare se proripuit. Graeci qui elegerant Mustapham eumque sibi socium paraverant, navibus imposuere milites, et navigarunt in Hellespontum. rex autem Byzantii cum foret in Periponneso, amori importuno mulieris, quam amabat, operam dabat. haec autem sacerdotis cuiusdam filia erat. nec sane admodum opportune ibi vivebat: transitu enim in Europam Amurates arcendus erat. Amurates, ut primum dies illuxit, castra hostium vacua et deserta deprehendit. azapides autem manus supplices tendebant, rogantes ne in se a suis

τόν τε ῥοῦν τῆς λίμνης ἔζευξε, καὶ διέβη ὡς εἶχε τάχους, καὶ τοὺς τε ἀζάπιδας διεχρήσατο ἅπαντας αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα ἐδίωκε κατὰ πόλεις τὸν Μουσταφᾶν. Μουσταφᾶς μὲν οὖν ἔφθη διαβάς ἐς Καλλιούπολιν, Ἀμουράτης δὲ ἐντυχὼν Β 5 νηὶ μεγίστῃ τῶν Ἰανυτίων αὐτοῦ ταύτῃ ὀρμιζομένῃ, συντίθεται τῷ νεῷ δεσπότῃ διαπορθμεῦσαι αὐτόν τε ἅμα καὶ τοὺς νεήλυδας καὶ τοὺς τῶν θυρῶν αὐτοῦ καὶ ἅπαν τὸ στρατεύμα ἐς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐτέλεσεν αὐτῷ ἀργύριον ἰκανόν, ὅσον δὴ ἤτήσατο. καὶ διεπόρθμευσεν αὐτῷ τε ἅμα καὶ τῷ στρα- 10 τῷ ἅπαντι. ὁ μὲν οὖν Μουσταφᾶς ὡς ἐπύθετο διαβεβηκότα Ἀμουράτην ἐς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἣ ὅποι σῶζοιτο ἀνεώρα ἐπισφαλές ἂν ἦδη ἅπανταχῆ, ἅτε Ἀμουράτεω καταλαβόντος αὐτόν, ἐσώζετο ἐπὶ τὸ ὄρος Τουγάνου οὕτω καλούμενον. ὁ C δὲ ὡς ἐδίωκε, καὶ ἐπισχῶν, πάντα ζητῶν οὐκ ἀνίει, σαγηνεύσας τε τὸν χῶρον αὐτοῦ ἣ ἐδόκει καὶ ἦδη ὑποψίαν παρῆχεν 15 ἐνταυθὶ κρύπτεσθαι, εὔρεν αὐτόν ὑπὸ θάμνω τινὶ κεκρυμμένον, καὶ ζωγρήσας ἀγχόνην τε τὸν λαιμόν αὐτοῦ ἐχρήσατο. 1423 ἐτελεύτησε δὲ Μουσταφᾶς βασιλεύσας ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἔτη τρία. Ἀμουράτης δὲ ὡς ἔσχε τὴν ἀρχὴν ἀμφοῖν ταῖν ἡπεί- 20 ροιν, ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη.

Οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἐστρατεύετο ἐπὶ Βυζάντιον καὶ

12. ὄν?

equitibus foede desertos et proditos saevire statueret. ponte igitur Amurates lacum eum iungens, quam celerrime ad hostium castra transiit, et azapides omnes occidit. hinc persequi statuit Mustapham omnes urbes, quascunque adiisset. Mustaphas autem praeverterat Amuratem transfretando Callipolim. Amurates vero nactus navim Ianuensium maximam, quae forte appulerat, paciscitur cum gubernatore ut se cum peregrinis et ianuae militibus necnon cum reliquis copiis in Europam traderet. mercedem gubernatori solvit maximam, pecuniam quantam petiisset, impigre numerando. et in hunc modum cum copiis suis universis in Europam transvectus est. Mustaphas ubi comperit Amuratis in Europam transitum, iamque minus minusque tutus foret ubique fratre imminente, circumspiciens locum ubi exitium evitaret, fuga se contulit in montem quem incolae Toganum nominant. eo secutus est Amurates, nec desinebat omnia indagare ut potiretur Mustapha. cum autem quasi verriculo lustrasset et indagine circumdedisset locum in quo eum se occultare suspicabatur, sub arbusto latitantem offendit. cuius, ubi vivus in manus venerat, guttur laqueo fregit. interfectus est itaque Mustaphas, cum regnasset in Europa annis tribus. Amurates ubi utramque continentem in potestatem redegit, rex creatus est.

Nec multo post expeditionem sumpsit adversus Byzantium et

ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. προέπεμψε δὲ Μιχάλογλην, πρωτανέα τε ἅμα καὶ στρατηγὸν τῆς Εὐρώπης. καὶ λαβὼν οὗτος τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα ἅπαν, ἐπέδραμέ τε τὴν Βυζαντίου χώραν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρατοπεδεύετο, καὶ αὐτίκα ἐπήλαυνεν Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω, τοὺς τε νεήλυδας ἔχων καὶ τὴν θύραν ἅμα, ὅσοι βασιλεῖ ἔπονται ὅποι ἂν στρατεύηται. καὶ τὰ Ἀσίας στρατεύματα ἔχων παρεγένετο, καὶ ἐστρατοπεδεύετο ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν.

Αἱ μὲν οὖν θύραι ᾧδέ πη ἔχουσαι. πεζοὶ πάρεισι τῷ βασιλεῖ ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους καὶ ἐνίοτε ἀμφὶ τοὺς μυ-10 ρίους· ἀπὸ γὰρ τούτων φρουρὰν τε φαίνει ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι, καὶ αὐθις ἑτέραν ἐς τὴν χώραν ἐκείνων καθίστησι. P. 122 παρεγένοντο δ' αὐτῷ τῆδε. παῖδας λαβὼν αἰχμαλώτους ὅσους ἂν τύχη ἀνδραποδισάμενος, κατατίθεται ἐς τὴν Ἀσίαν παρὰ τοῖς Τούρκοις, ὥστε τὴν φωνὴν ἐκμαθεῖν ἕνα ἕκαστον. καὶ 15 ἐπὶ δύο ἢ καὶ τρία ἔτη διαγενόμενοι τὴν τε γλῶσσαν ἐκμανθάνουσι, καὶ συνιέντες τῆς φωνῆς ὅσα ἂν δυνηθῶσιν, αὐθις συλλέγει ἀφ' ὧν κατέθετο ἐς δισχιλίους καὶ πλείους τούτων. ἄγει δ' αὐτοὺς ἑξὺμπαντας ἐς τὴν Καλλιούπολιν, καὶ καθίστησιν αὐτοὺς ἐς τὰ πλοῖα, ναυτίζεσθαί τε καὶ διαπορθμεύ-20 ειν ἐς τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης τοὺς βουλομένους διαβαίνειν. ὀβολὸν δ' ἔχει ἕκαστος ἐνταῦθα, καὶ χιτῶνα τοῦ

4. ἀπήλαυνεν P

Graecos. praemisit ducem Michaloglen, qui iudicis et ducis partes in Europa gerebat. hic assumptis Europae exercitibus incursionem fecit in Byzantii regionem, et postea ibi castrametatus est. hunc illico secutus est Amurates Mechemetis filius, ducens secum peregrinos et ianuae milites, necnon reliquos omnes qui belli tempore regem comitari assolent. adduxit secum et Asianum exercitum, castraque posuit, quae ab una parte maris initium sumentia excurrerant usque in alteram partem maris.

Ianuae autem sic se habent. peditum adsunt apud regem semper sex milia, interdum decem milia. ex his praesidarios milites eligit, quos arcibus defensandis imponit, et in eorum locum subrogat alios. ad hunc autem modum ianuae milites ad regem conveniunt. pueros quoscunque potest acquirere, ubicunque terrarum captivos abductos, Turcis in Asia in disciplinam tradit, ut Turcicam linguam addiscant; penes quos si manserint duobus aut tribus annis, linguam apprehendunt Turcicam. ubi linguam didicerunt quantum satis est, ex eorum numero quos in disciplinam dedit, bis mille aut ter mille eligit, quos Callipolim perducit navibusque praeficit, ut artem nauticam discant, transvehentes homines qui in Asiam ex Eu-

ἐνιαυτοῦ. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον μεταπέμπονται ἐς τὰς Β
 θύρας αὐτοῦ, παρέχων τε μισθόν, ὅσος ἂν ἰκανὸς εἴη ἐς τὸ
 ἀποζῆν αὐτούς, ἐνίοις· ἄλλοις δὲ πλείω παρέχεται. καὶ ἐς
 δεκαδάρχας τε καὶ πεντηκοντάρχας καὶ ἐνωμοτίας καὶ λόχους
 5 τεταγμένοι τε καὶ διακεκριμένοι στρατεύονται κατὰ τὰ συ-
 σίτια τε καὶ τῷ δις μηνὸς εἶναι σὺν τῷ δεκαδάρχῃ ἐς τὴν V. 96
 σκηνήν. σκηνοῦσι δὲ οὗτοι ἀμφὶ τὸν βασιλέα, ἐς τὸν ἑαυτοῦ
 χώρον ἕκαστος ἐχόμενος τοῦ ἐτέρου. ἐντὸς μέντοι τοῦτων
 οὐδενὶ ἔξεστι σκηνοῦν, πλην τῶν τοῦ βασιλέως παίδων καὶ
 10 τῶν θησαυρῶν τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ κοιτῶνος. σκηνὴ δὲ
 ἐρυθρὰ αὐτῷ. ὅτε μὲν δύο, ὅτε δὲ καὶ τρεῖς ἴδρυνται αὐτῷ
 τῷ βασιλεῖ, ἀπὸ πύλου ἐρυθροῦ χρυσόπαστοι, καὶ σκηναὶ ἕτε-
 ραι ἀμφὶ τὰς πεντεκαίδεκα, πᾶσαι ἐντὸς τῶν νεηλῦδων. ἐκ-
 τὸς δὲ σκηνοῦσιν οἱ λοιποὶ τῶν θυρῶν ἄνδρες, οἷτε ἀμουρα-
 15 χόριοι καὶ οἰνοχόοι οἱ λεγόμενοι παρ' αὐτῶν σαραπτάριοι, καὶ
 σημαιοφόροι οἱ λεγόμενοι ἐμουραλάμιοι, καὶ οἱ τῶν θυρῶν
 πρυτανεῖς, βιζόριδες οὕτω καλούμενοι, τοῦ βασιλέως ἀγγε-
 λιαφόροι. οὗτοι μὲν οὖν μεγάλοι τε ὄντες, καὶ ὡς πλείους
 ἐπαγόμενοι θεράποντας, πληθὺν παρέχονται ἄπλετον. μετὰ
 20 δὲ συλικτάριδες ἔνεισι τῶν βασιλέως θυρῶν ἀμφὶ τῶν τρια-
 κοσίων, οἱ ἱππεῖς ὄντες ἀπὸ τῶν νεηλῦδων ἐπὶ ταύτην παρα-
 γίνονται τὴν χώραν. μετὰ δὲ τούτους καρίπιδες οἱ ἐπήλυδες

12. πύλου Hammer I p. 493 et 661, πηλοῦ P

19. παρέχον-
τας P

ropa iter instituunt. quotannis singuli tunicam et gladium instar
 veruum accipiunt. haud multo tempore post citantur in regis ianuas,
 quibus rex suppeditat mercedem sufficientem, ut hinc vivere possint;
 aliisque ampliorem tribuit mercedem. qui sub decurionibus et quin-
 quagenariis constituti, et in cohortes cuneosque discreti, stipendia
 faciunt, manentque mensibus duobus in tentorio decurionis. hi ten-
 toria sua figunt, ut se mutuo contingant quam proxime apud regem.
 intra hos nulli tendere tentorium licet, praeterquam filiis regis. inter
 hos sunt thesauri regii cubiculumque regium. tentorium rubrum,
 quandoque duo et aliquando tria, regi ponuntur, quae fiunt ex argilla
 rubea, et inaurantur. sunt et alia tentoria regis intra peregrinos,
 numero ferme quindecim. extra tendunt reliqui ianuae milites, Amu-
 rachorii et pocillatores, quos Saraptarios vocant; signiferi, quos Emu-
 ralamios nominant; ianuarum iudices, quos Bixorides appellant, et
 regis tabellarii. hi omnes cum numero sint plurimi, numerus tamen
 eorum augetur, cum accedunt ministri et famuli, quos habent com-
 plures. illos quos modo diximus, ordine sequuntur in ianuis regis Syli-
 ctorides circiter trecenti, qui sunt equites ex peregrinis in istum or-

καλούμενοι, ἀπό τε Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου καὶ δὴ καὶ Αἰβύης
 D αὐτῶ ἐς τὰς θύρας παραγενόμενοι, καὶ ἀρετῆς ἀντιποιούμε-
 νοι ἐναντι βασιλέως, μεμισθωμένοι αὐτῶ ὁ μὲν πλείονος ὁ δὲ
 ἐλάττονος. τούτων δὲ ἔχονται ἀλοφατζίδες οἱ μισθωτοὶ κα-
 λούμενοι, ἀμφὶ τοὺς ὀκτακοσίους. τούτων δὲ αἰθῆς ἔχονται 5
 οἱ спаχίδες καλούμενοι, ἀμφὶ τοὺς διακοσίους. οὗτοι δ' εἰσὶν
 οἱ τῶν ἀρχόντων παῖδες, ὧν τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος ἐκ-
 βαλὼν ἐς ταύτην αὐτοὺς καθίστησι τὴν χώραν, τοὺς δὲ ἐπι-
 λεξάμενος ἐνταῦθα ἔχει ὡς ἀνδρῶν παιδας ἀγαθῶν γενο-
 μένους.

10

Καὶ αἱ μὲν θύραι, ὡς ξυνελόντι μοι φάναι, οὕτω τε-
 τάχεται. δύο δὲ ὑπὸ βασιλέως ἐς ξύμπασαν αὐτῶ τὴν ἀρ-
 P. 123 χὴν καθίστανται στρατηγοί, ὁ μὲν τῆς Εὐρώπης ὁ δὲ τῆς
 Ἀσίας. καὶ τούτων ἑκατέρῳ ἔπονται τότε στρατεύματα καὶ
 οἱ ἄρχοντες, ὅποι ἂν ἐξηγῶνται, ἐπειδὴν ἐπαγγείλη αὐτοῖς ὁ 15
 βασιλεύς. ἔπονται δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ὑπαρχοὶ παρ' αὐτοῖς ση-
 μαιοφόροι καλούμενοι. ἐπειδὴν γὰρ ἐς τὴν ἀρχὴν ταύτην
 ὑπὸ βασιλέως καθίστηται, σημαία τε δωρεῖται αὐτὸν ὁ βασι-
 λεύς ὡς στρατηγῶ γενομένῳ καὶ πολλῶν ἄρχοντι πόλεων.
 τούτῳ δ' αὖ τῷ ὑπάρχῳ ἔπονται οἱ τῶν πόλεων ἄρχοντες 20
 ὅποι στρατεύηται. χωροῦσι δὲ ἅπαντες κατὰ ταῦτα ἐπόμενοι
 τοῖς σφετέροις αὐτῶν ἄρχουσί τε καὶ στρατηγοῖς, ἐπειδὴν ἐς
 B τὸ βασιλέως παραγένονται στρατόπεδον. αὕτη σχεδὸν ἡ τῶν

20. αὖ τῶ] αὐτῶ P

dinem allecti. hos attingunt Caripedes peregrini, isto nomine notati, quod ab Asia Aegypto et Africa in ianuas veniant; et exercentes fortitudinem mirabilem mercede a rege conducuntur, alius quidem maiore, alius vero minore. his ordine proximi sunt Alophatzides, qui mercenarii dicuntur, qui numero sunt octingenti. ab his tendunt Spachides, quorum cohors ducentos complectitur. hi sunt ducum et principum filii, quos de suo cubiculo rex eiiciens in istum militiae ordinem mittit, et alios in eiectorum locum substituit.

In hoc grege eos retinet qui virorum bonorum et illustrium filii censentur. hic est, ut paucis dicam, ianuarum ordo. universae suae monarchiae rex duos praeponit imperatores: unus Europae, quem Bassam Romani appellant, alter Asiae (Bassa Anatoliae sive Natoliae dictus) imperator nuncupatur. hos sequuntur copiae universae et duces reliqui, quocumque molem avertunt, iussu regis. comites se iis iungunt et praesides, quos signiferos nominant: ubi enim in istum ordinem fuerint allecti a rege, donantur signis, ut qui duces et praesides sint multarum urbium. hunc praesidem comitantur urbium principes et magistratus, quocumque cum exercitu proficiscitur, cum

στρατευμάτων αὐτῶ διατάξεις. οἱ μέντοι ἵπποδρόμοι τάττονται καὶ οὗτοι ἐς τοὺς σφῶν αὐτῶν ὑπάρχουσ. οἱ δὲ ἀζάπιδες ὑφ' ἐνὶ ἄρχοντι ἐπόμενοι, ἐς ταὐτὸ γιγνόμενοι στρατεύονται.

5 Ἀμουράτης μὲν οὖν ὡς ἐπέλασε, καὶ ἐπολιόρκει Βυζάντιον ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν, τηλεβόλοις τε ἔτυπτε τὸ τεῖχος καὶ ἐπειρᾶτο, οὐ μέντοι κατέβαλέ γε. εἶλκον δὲ οἱ λίθοι τῶν τηλεβόλων σταθμὸν τρία ἡμιτάλαντα. ὥστε ἀντιῆχε τὸ τεῖχος ὄχυρόν τε ὄν πρὸς τε τούτους τοὺς τηλεβόλους, καὶ
 10 οὐδαμῆ ὑπέκον. δοκεῖ μὲν οὖν ὁ τηλεβόλος οὐ πάνυ παλαιὸς εἶναι, ὥστε συνιέναι ἡμᾶς ἐπὶ νοῦν ἐληλυθέναι τοῖς παλαιοῖς τὸ τοιοῦτον. ὅθεν μέντοι ἀρχὴν ἐγένετο, καὶ τίνες ἀνθρώπων ἐς τὴν τοῦ τηλεβόλου ἀφίκοντο πεῖραν, οὐκ ἔχω διαση-
 C μῆναι ἀσφαλῶς· οἴονται μέντοι ἀπὸ Γερμανῶν γενέσθαι τε
 15 τούτους, καὶ τούτοις ἐπὶ νοῦν ἀφίχθαι ταύτην τὴν μηχανήν. ἀλλ' οἱ μὲν τηλεβολίσκοι ἀπὸ Γερμανῶν καὶ ἐς τὴν ἄλλην κατὰ βραχὺ ἀφίκοντο οἰκουμένην· οἱ δὲ τηλεβόλοι οὐκ ἂν εἰδείην σαφῶς ἰσχυρίζεσθαι ὅθεν ἐγένοντο τὴν ἀρχὴν. τὴν V.97
 δὲ ἰσχύν τε καὶ φορὰν τὴν ἀμύχανον, ἧ ἐπιφερόμενος ὁ λίθος,
 20 ὅποι ἂν γένοιτο, μεγίστην τοῖς σώμασιν ἐπιφέρεται βλάβην, ἧ τε κόνις παρέχεται τῶ παντί, καὶ ἀπὸ ταύτης ἐνήνεκται. τῆς δὲ κόνεως τὸ νίτρον ἔχει τὴν δύναμιν, ἀνθρακί τε καὶ θείῳ ἐπιμιγνυμένη. οὕτω δὲ ὡς ἄμεινον ἔχει τὰ τῆς οἰκου-
 D

universi sequantur suos magistratus et duces. ubi ventum fuerit in castra regis, hic ferme ordo servatur. equites secernuntur in suos tribunos. Azapides sub uno duce collecti stipendia faciunt.

Amurates cum venisset Byzantium urbemque eam obsedisset, moenia tormentis quatibat. tentabat quidem murum sternere, at coepta parum succedebant. globi, quos bombardae torquebant, ponderis erant maximi. murus autem cum foret firmus et admodum munitus, tormentis nihil cessit. bombardam ego arbitror non esse inventum antiquum, ut quis credat a veteribus esse repertam. unde autem originem sumpserint, aut qui mortales primi bombardas in usu habuerint, haud certo tradere possum. quidam Germanos putant bombardis esse usos, iisdemque bombardarum inventum acceptum ferunt. reliqui autem bombardarii ex Germania progressi in univ-
 sum paulatim pervenere orbem. unde autem originem ceperint bombardae, certo assignare non possum. impetus vero bombardarum et mirabilis vis cognoscitur inde, quod corporibus, vel iis quae resistenti vim habent, damnum infert maximum. pulvis autem impetum illum violentum, quo fertur, ministrat. nitrum enim, ex quo pulvis

μένης ἐς τὰ ὄπλα. διὸ καὶ ἀρετῆς ἔλαιτον ἴσχει αὐτῆ τῆν
 δαιμονίαν ἐκείνην φορὰν. δοκεῖ δὲ γενέσθαι σιδηρῆς μὲν τὸ
 πρῶτον, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τοῦ χύματος καλουμένου ἐπιφρά-
 σασθαι πείραν, τοῦ χαλκοῦ σὺν τῷ κασσιτέρῳ μεμιγμένου,
 εὐδοκιμεῖν ἐς τὸ ἀφιέναι τὸν λίθον ἄμεινόν τε καὶ βιαιότε- 5
 ρον. τὸ μέντοι σχῆμα διεξιέναι οἷον ἐστί, περιέργον μὲν
 ἂν εἴη πᾶσι καθορῶσιν ἀπανταχῆ. ἐπίμηκες δ' ὄν, ὅσον δ' ἂν
 εἴη ἐπιμηκέστερον, τοσοῦτῳ ἐπὶ μήκιστον ἀφήσι τὸν λίθον,
 ὥστ' ἂν γενέσθαι τηλεβόλον, ἧ ἔπυθόμεθα, ἀφιέντα τὸν λίθον
 P. 124 ἐπὶ ἑβδομήκοντα σταδίους, πέριξ σειομένην τὴν γῆν κατ' ἄμ- 10
 φῶ τῷ διασιήματε. δοκεῖ δ' ἡ τοῦ πυρὸς αὐτῆ δύναμις τὸν
 τε ψόφον ἀπεργάζεσθαι καὶ τὴν φορὰν, ἧ ὁ λίθος φέρεται.
 βιαζόμενον γὰρ τὸ στοιχεῖον τοῦτο πάμμεγα καὶ δαιμόνιον τι
 δύνασθαι δοκεῖ, ἧ δὴ καὶ τὸν σκηπτὸν ἀπεργάζεται τὸ πνεῦ-
 μα εἰς τὸ πῦρ μεταβάλλον. εἴτε μὲν οὖν τὸ μὴ κενὸν συγ- 15
 χωρεῖσθαι, τὸν τε ψόφον γίνεσθαι καὶ τὴν φορὰν, εἴτε ταύτη
 τοῦ πυρὸς τιθεμένου τῆ δυνάμει, ἐπειδὴν προσβιαζόμενον
 ὕλης ἐπιλάβηται, ἀνάγκη ταῦτα ἀπεργαζόμενον ἴσχειν ἄμφω
 Βταῦτα. δοκεῖ δὲ τοῦ πυρὸς τὴν δύναμιν εἶναι ταύτην ξύμ-
 पासαν, καὶ τὴν κόνιν ἀξειῖς πεφυκυῖαν, τὴν τοῦ πυρὸς δύ- 20

4 μεμιγμένον P

conficitur, addito carbone et sulfure, vim istam tenet. orbis iudicat bombardas arma et munimenta esse optima. quapropter etiam minus virtutis bombardae habent, quamvis earum impetus pene sit divinus. primam bombardam existimo fuisse ferream. postea demum opinor fusionem aeris et stanni esse excogitatam, quae per conflationem fit. quae quidem materia iuxta censetur esse firmissima et optima; eoque conferre plurimum, ut globus in mirandam emittatur longitudinem. formam autem bombardarum describere, cum ubique hominum oculis obiectae sint, supervacaneum fore iudicavi. bombardas oblonga est; et quanto longior est, tanto longius ei aculatur globus. accepimus enim bombardam fuisse, cuius globus impetu emissus superaverit septuaginta stadia, cum finitima terra, quae interiacebat, utrobique moveretur. potentia autem ignis, ut apparet, tonitru procurat, necnon violentam lationem lapidis. nam si ignis inclusus cogatur, magna quaedam, et quae nostrum plane captum excedunt, efficere novit. etiam fulmen nascitur, si ventus in ignem mutatur. hinc igitur et tonitru et latio fit, sive quod concedatur non esse vacuum in rerum natura, sive quod ignis efficacia accedat; quae si violenter urgeatur et materiam apprehendat sibi accommodam, utraque ista praestare possit. omnis autem ista potentia in ignem, ut causam, referenda est. huc additur et pulvis qui nactus est ignis

ναμιν, διὰ τοῦ πυρός κινεῖν τε ἀμήχανον καὶ βάλλειν μακρότατα.

Τότε μὲν οὖν Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω τηλεβόλοις καὶ ἄλλαις μηχαναῖς πειρασάμενος τοῦ τείχους περὶ ἡμέρας ἰκανὰς προσέβαλε τῷ τείχει ἀπανταχῆ καὶ ἐλεῖν ἐπειρᾶτο. ἐξεκρούσαντο δὲ αὐτὸν ἀπὸ τε τῶν κλιμάκων καταβαλόντες οἱ Ἕλληνες τοὺς βασιλέως νεήλυδας, καὶ ἐνίων ἀποταμόμενοι τὰς κεφαλὰς ἀπηνέγκαντο. Ἀμουράτης δ', ὡς οὐδὲν προεχώρει ἢ τοῦ ἄστεως αἵρεσις, ἤσχαλλέ τε καὶ ἠθύμει, ὥτεο δὲ αἰρήσειν τὴν πόλιν. διατρίβοντι δὲ αὐτῷ ἐπεκηρुकεύοντό τε C οἱ Ἕλληνες· ἀλλ' οὐδ' ὡς ἠθέλεν αὐτοῖς σπένδεσθαι. μετ' οὐδὲ πολλὰς ἡμέρας ἀπεχώρει ἐπ' οἴκου, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῷ διῆκεν. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες πρέσβεις τε ἐπεμπον παρὰ Ἀμουράτη καὶ ἐδέοντο· ὁ δὲ ἀπεπέμπετο καὶ οὐ προ- 15 σίετο τὴν ἀξίωσιν. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς πειρωμένοις τοῖς Ἕλλησι τῶν σπονδῶν οὐδὲν προεχώρει, τρέπονται ἐπὶ τὸν Μουσταφᾶν τὸν Μεχμέτεω παῖδα. ἔτυχε δὲ διατρίβων παρὰ τῷ Καραμάνῳ τὴν δίαιταν ποιούμενος. πρέσβεις δὲ πέμψαντες μετεπέμποντο ἐπὶ Βυζάντιον τὸν παῖδα, γεγονότα ἀμφὶ τὰ 20 τρισκαίδεκα ἔτη. ἐπεὶ δὲ ἀφίκειο ἐς Βυζάντιον ὁ παῖς, ἐπέμπε λόγους παρὰ τοὺς Τούρκους, μεγάλα τε ὑπισχνούμενος, καὶ D μετιῶν ἕκαστον ἐπηγγέλλετο διπλασίῳ πάντων ὧν εἶχεν ὑπὸ

potentiam, intercedente igne, movere. quibus omnibus coniunctis fit ut lapis sive globus in tantam longitudinem iaciatur.

Amurates igitur Mechemetis filius, aggressus murum, ubique admotis bombardis et aliis machinis eum capere nitebatur. at Graeci moenia fortiter defendebant, de scalis deturbantes peregrinos regis. quidam amputatis capitibus devolvebantur ad suos. Amurates cum nihil efficeret, licet omnia tentaret quae ad urbem capiendam pertinerent, tristitia affectus est; et animi anxius usque putabat se urbem occupaturum. moras igitur cum neceperet nec ab urbis obsidione discederet, Graecorum legati veniunt pacem et foedus petentes. at ipse Graecos in foedus suscipere aspernabatur; nec multis diebus post re infecta domum reversus est. copiae vero eius omnes dilabebantur ad sua. Graeci legatos ire iusserunt ad Amuratem, oratum pacem; quos dimisit Amurates, ipsorum petitionem aversatus. cum igitur Graeci affectarent summis votis pacem, nec tamen eam impetrarent, ad Mustapham convertuntur, Mechemetis filium. ea tempestate is apud Caramanum agebat, victum et necessaria ab eo capiens. missis igitur legatis Graeci Mustapham Mechemetis filium, cum natus esset annos tredecim, accersunt. puer ubi Byzantium venit, sermones sparsit per Turcos, magnis promissis eos accendens; prehensabat singulos, qui-

Ἀμουράτῳ. καὶ ἠὺτομόλησαν μὲν τινες Τοῦρκοι παρὰ τὸν
 παῖδα, οὐ πολλοὶ δέ. ὁ μὲντοι παῖς ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς,
 συνεπιλαβομένου καὶ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως, τὸ τε Ἱερὸν κα-
 λούμενον ἔξεπολιόρκησε, καὶ προσελαύνοντι αὐτῷ διὰ τῆς
 V. 98 Ἀσίας προσεχώρουν τε οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Τοῦρκοι ἅτε βα-5
 σιλέως παιδὶ ὄντι. ἐνταῦθα Ἀλιάζης ὁ οἰνοχόος ἐπέκλην,
 τοῦτον τὸν παῖδα ἐπιτετραμμένος ὑπὸ Μεχμέτῳ, συντίθεται
 P. 125 προδοσίαν τῷ Ἀμουράτῳ ὥστε καταπροδοῦναι αὐτῷ τὸ παι-
 δίον. καὶ ὡς συνέθειο αὐτῷ, ἔπρασεν ὥστε τὸν παῖδα αὐ-
 τῷ παραδοίῃ, διεσήμαινέ τε πέμπων ἄγγελον ὅποι διατρίβων 10
 τυγχάνοι ὁ παῖς. ὡς μὲν οὖν ἐς Νίκαιαν ἀφίκετο ὁ παῖς,
 τὴν τε Νίκαιαν ὑπηγάγετο, καὶ ἐνταῦθα διατρίβων ὁ παῖς με-
 τῆει τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀρίστους. καὶ ὡς ἤδη χειμῶν
 ἦν, διεκωλύετο ἐς τὸ πρόσω τῆς Ἀσίας ἵεναι. ἐνταῦθα πυ-
 θόμενος Ἀμουράτης παρὰ Ἀλιάζῳ τοῦ σαραπτάρη τὴν τε 15
 διατριβὴν τοῦ παιδὸς ἐν τῇ πόλει, λαβὼν ἀμφὶ τοὺς ἑξακι-
 σχιλίους τῶν θυρῶν, ὡς εἶχε τάχους, ἀφικόμενος ἐπὶ τὸν
 B Ἑλλήσποντον καὶ διαβάς ἤλαυνεν εὐθὺ Βιθυνίας. ἐπιπεσὼν
 δὲ ἄφνω ἐς τὴν πόλιν συλλαμβάνει τε τὸν παῖδα αὐτοῦ ταύ-
 τη, παραδιδόντος αὐτῷ τοῦ Ἀλιάζῳ. ὁ μὲν γὰρ παῖς, ἅτε 20
 τοῦτο πυθόμενος, κατέφυγεν ἐπ' αὐτόν, ὡς ἐπὶ σωτηρίαν σφίσι
 τράπωνται. ὁ δὲ κελεύων μὴ δεδοικέναι τὸν παῖδα, ἐπέμενε
 τὸν ἀδελφὸν τοῦ παιδός, καὶ ἐλθόντι ἐς τὰ βασίλεια τῆς πό-

bus promittebat duplum eorum quae sub Amurate habuissent ac-
 pturos. et quidam Turci, at pauci, ad puerum istum transfugiunt.
 puer autem transgressus in Asiam, auxilio Graecorum regis instructus,
 locum qui templum nominatur expugnavit. iter facienti per Asiam
 Turci qui ibi erant adiungebantur, ut qui esset regis filius. ibi tum
 Aliazes cognomento Saraptares, sive pocillator, cui ab Mechemete puer
 ille commissus erat, per proditionem Amurati puerum tradere paci-
 scitur. pactis autem satis firmatis conclusum est ut puer Amurati
 proderetur. misso itaque nuntio significavit Amurati ubinam terra-
 rum puer ageret. cum puer Nicaeam venisset, urbem eam cepit; et
 cum ibi moraretur, optimates Turcorum conciliabat. hiems erat, qua
 prohibebatur puer longius procedere. Amurates cum intellexisset
 puerum Nicaeae versari, nuntiante id Aliaze Saraptare, assumptis sex-
 ties mille ianuarum militibus, venit quam ocysime in Hellespontum,
 et transiens recta abiit in Bithyniam. et cum inopinatus et impro-
 visus irruisset in urbem, puerum ab Aliaze proditum comprehendit.
 puer enim excitus tumultu confugerat ad Aliazem, cui obediebat, ut
 se defenderet ab imminente periculo. Aliazes puerum metum omit-
 tere et bono animo esse iubet, et sic eius fratrem expectat. cui ubi

λεως ἐνεχείρισε τὸν παῖδα αὐτῷ. τοῦτον μέντοι ὁ Ἀμουρά-
της λαβὼν ἀγχόνη ἀνεῖλεν, ἣ νομίζεται παρ' αὐτοῖς. λέγεται
δὲ Τεζητίνη ἄνδρα γένους τοῦ βασιλείου τοῦ Ἐρτζιγάνης βα-
σιλέως, ἀφικόμενον τῷ παιδί σύμμαχον, ὡς ἐπύθετο τοὺς πο-
5 λεμίους ἐπὶ τὴν πόλιν ἀφίχθαι, ἐλάσαντα ἐς μέσους τοὺς πο- C
λεμίους τὸν τε Μιχαλίην τὸν τῆς Εὐρώπης στρατηγὸν καὶ
πρυτανέα ἀνελεῖν, πολέμιον αὐτῷ ὄντα, καὶ συχνοὺς ἄλλους
ἀνελόντα καὶ αὐτὸν τελευτῶντα ἀποθανεῖν.

Τότε μὲν δὴ Ἕλληνες οὕτω ἐπεπράγεισαν, ἐλόμενοι αἵρε-
10 σιν ἐναντίαν τῷ Ἀμουράτῃ· τὴν μέντοι Θέρμην τῆς Μακε-
δονίας ἀπέδοντο Ἐνετοῖς, ἀδύνατα εἶναι νομίζοντες σφίσι πα-
ραδοῦναι τὴν πόλιν ἐς τὸν περιόντα τότε Ἀμουράτεω. Ἀμου-
ράτης μὲν δὴ ἐπὶ Θέρμην μετὰ ταῦτα ἐστρατεύετο, καὶ ἐπο-
λιόρκει τὴν πόλιν προσέχων ἐντεταμένως, καὶ προσῆγε τῷ
15 τείχει μηχανάς. καὶ οὐδὲν προухώρει αὐτῷ ἢ τῆς πόλεως D
αἵρεσις. ἐνταῦθα, ὡς λέγεται, συντίθεται τοῖς ἐν τῇ πόλει
προδοσίαν· ᾧ, λέγεται, ὑπορύσσοντες ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ὀρύ-
γματα ἐκτὸς φέροντα καὶ ἐάλωσαν ἀπὸ Οὐνετωῶν, ἣ λέγεται.
καὶ οἱ ὀρύσσοντες ἀπέδρασαν ἐς τὸ τοῦ Ἀμουράτεω στρατό-
20 πεδον, καταβάντες ἀπὸ τοῦ τείχους. ὕστερον μέντοι ἀπὸ τῆς
ἄκρας ὡς προσέβαλεν, εἶλε τε κατὰ κράτος τὴν πόλιν καὶ ἤν-

in regiam urbis sedem processerat, puerum in manus tradidit; quem acceptum laqueo, ut moris est regum illorum, praefocavit. aiunt Tezetinam, virum regio sanguine ortum Erziganis regis, auxilio venisse puero, ut audiverat hostes in urbem penetrasse, et coniecisse se in medios hostes; ubi et Michalinem Europae et ducem et iudicem hostem suum confecit. tandem cum plurimos alios neci dedisset, et ipse occubuit.

Graecorum res tum sic habuerunt, cum secuti essent partem Mechemeti adversam. Thermam Macedoniae Venetis vendidere, impossibile existimantes ut sperarent urbem sibi hanc ab Amurate dari in posterum. his peractis bellum convertit Amurates contra Thermam; quam, ad omnia intentus, summa ope oppugnabat. machinas etiam moenibus admovit; nec tamen coeptis respondebat eventus. tandem proditionem paciscitur cum oppidanis, quibus imperatum erat ut ab domibus suis cuniculos subterraneos agerent, qui extra ferrent. at fossores comprehensi a Venetis, quidam fugerunt in Amuratis castra, descendentes de muro. postmodum ab arce, quam aggressi erant, expugnarunt urbem, expugnatamque diripuere. accepi peregrinos impigre scandentes et superantes moenia urbem cepisse, reliquis deinde accedentibus; quam postmodum diripuere. nec quisquam eorum qui in oppido erant evadere potuit manus hostium. hinc

δραποδίσατο. τοὺς μέντοι νεήλυδας πυνθάνομαι ἀναβάοντας
 P. 126 ἕς τὸ τεῖχος ἔλειν τε τὴν πόλιν, καὶ ἐπισπομένων τῶν ἄλλων
 ἀλῶναί τε τὴν πόλιν καὶ ἐπὶ ἀνδραποδισμῶ πρὸς τοῦ βασι-
 λέως γενέσθαι. ἀνδραποδισάμενον μέντοι τὴν πόλιν ταύτην
 οὐδένα ἐξελέσθαι τοῦ ἀνδραποδισμοῦ ἐπυθόμεθα Ἀμουράτη, 5
 ὥστε λογίζεσθαι ἡμᾶς ἔχειν, διὰ τὴν προδοσίαν ἐξείλετο αὐ-
 τούς. ἐγένετο μὲν οὖν αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἑλλησι συμφο-
 ρά, καὶ οὐδεμιᾶς τῶν πρόσθεν γενομένων αὐτοῖς συμφορῶν
 λειπομένη. οἳ τε ἄνδρες τῆς πόλεως ἀνὰ τὴν Ἀσίαν τε καὶ
 Εὐρώπην, αἰχμάλωτοι γενόμενοι, περιήγοντο ἀνδραποδισθέν- 10
 τες. ἢ μέντοι Οὐνετωῶν φυλακὴ ἐν τῇ πόλει οὔσα, ὡς ἦσθετο
 ἀλῶναι ἤδη τὴν πόλιν, ὥρμητο φυγεῖν ἐπὶ τὴν θάλατταν καὶ
 V. 99 ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ ἐμβάντες εἰς ταύτας, ὅσαι σφίσι παροῦσαι
 Β ἐτύγχανον, ἄρχοντο ἀποπλέοντες. ἢ μέντοι πόλις αὕτη Ἑλλη-
 νὶς μεγάλη τε οὔσα καὶ εὐδαίμων ἐάλω ὑπὸ Ἀμουράτεω. 15
 τὴν μέντοι πόλιν ἐπέτρεπε τοῖς αὐτοῦ ταύτη τῶν περιούκων
 ἐνοικῆσαι.

Αὐτὸς δὲ οἴκαδε ἐπανιὼν ἐπεμψε τὸν τῆς Εὐρώπης
 στρατηγὸν Καρατζίαν ἐπὶ Ἰωάννινα πόλιν τῆς Αἰτωλίας,
 τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα αὐτῷ παραδούς. ὁ δὲ ὡς ἀφί- 20
 κειτο ἐπὶ τὴν Αἰτωλίαν, τὴν τε χώραν ἐπέδραμε, καὶ ἐληί-
 σατο ὅσα ἔφθη καταλαβεῖν ἄφνω, μετὰ δὲ ταῦτα ἐλάσας
 ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. Κάρουλος μέντοι ὁ ἡγεμὼν τῆς πό-
 λεως ἤδη ἐτελεύτησε· καὶ ἐπειδὴ παῖς αὐτῷ ἐκ τῆς γυναικὸς

5. ἐξέλευσθον P

reor Amuratem urbem istam per proditorem suo dominio iunxisse. urbs autem haec erat maxima, nec ulla quae modo Graecis parerent inferior. cives eius urbis passim per Europam Asiamque captivi trahebantur. praesidium Venetorum, quod in urbe erat, ut rumore allatum est urbem in potestatem venisse hostium, citato agmine ad mare et naves contendunt; et conscensis navibus quae forte ibi aderant, inde citi solvebant. urbs ista magna opibusque florens ab Amurate occupata est. cum autem eam habitandam assignasset finitimis, qui circa colebant, domum profectus est.

Caratziam Europae ducem arma contra Ioanninam urbem Aetoliae ferre iussit, dato ad eam expeditionem Europae exercitu. hic adveniens incursionem fecit in Aetoliae regionem; et quaecunque occurebant, diripiebat et spoliabat. postea exercitus ad urbem duxit obsidendam. Carolus urbis princeps iam ante obierat mortem. et cum haud tulisset liberos ex uxore sua Rainerii filia, superessent vero filii nothi, Memnon Turnus et Herculus nati maiores, his di-

αὐτοῦ τῆς Παινερίου θυγατρὸς οὐκ ἐγένετο, νόθοι δὲ ἐγένοντο
 παῖδες, ὃ τε Μένων καὶ Τύριος καὶ Ἐρκούλιος οἱ πρεσβύ- C
 τεροι, διένειμε τούτοις μὲν τὴν ἐντὸς τοῦ Ἀχελώου χώραν
 Ἀκαρνανίας ἐπινέμεσθαι, τὸν δὲ ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ, τὸν Λεο-
 5 νάρδου παῖδα, κατέλιπε διάδοχον ἑνὸς τῆς ἀρχῆς
 αὐτοῦ, καὶ τὴν τε Ἄρτην τῆς Ἀμπρακίας μητρόπολιν καὶ Αἰ-
 τωλίαν τε καὶ τὴν πόλιν κατέλιπε Καρούλῳ τῷ ἀδελφιδοῦ. οἱ
 μέντοι νόθοι παῖδες αὐτῷ οὐκ εἰς μακρὰν διενεχθέντες
 ἀφίκοντο ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας. Μένων δ' αὖ ἀφι-
 10 κόμενος, ὃς ἐδόκει τε τῶν ἄλλων συνέσει τε καὶ ἀξιώσει
 προέχειν, οὗτος δὲ ἀφικόμενος παρὰ τὸν βασιλέα προυκαλεῖτο
 τε καὶ ἤξιον ἐπὶ τὴν χώραν σφᾶς τὴν πατρῴαν κατάγειν.
 διὸ δὴ ἐλάσας σὺν τῷ τῆς Εὐρώπης στρατεύματι εἰσῆει. ὃ D
 δὲ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς τὴν τῶν Ἰωαννίνων πόλιν ἐπολιόρ-
 15 κει, καὶ χρόνον ἐνδιατρίβων τῇ πολιορκίᾳ ὡς οὐδὲν ἀνίει
 πολιορκῶν, ὀρῶντες οἱ τῆς πόλεως καὶ ὁ τῆς χώρας ἡγεμὼν,
 ἐντὸς ἀπειλημμένος καὶ πολιορκούμενος, προυκαλεῖτο τὸν
 στρατηγὸν ἐπὶ ἑξέμβασιν, καὶ αἰτεῖτο αὐτὸν δοθῆναι αὐτῷ
 τὴν τε ἄλλην χώραν τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Ἠπείρου παρὰ
 20 βασιλέως, καὶ σποιδὰς αὐτῷ ἐπὶ τούτῳ γενέσθαι, καὶ οὕτω
 παραδιδόναι τὴν πόλιν. τούτου δὴ γενομένου τὴν τε πόλιν
 παρέλαβε τὸ τοῦ βασιλέως στρατεύμα, καὶ αὐτῷ συνεχώρει
 τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ τὴν ἄλλην Ἠπειρον ἐπινέμεσθαι, φόρον
 ἀπάγοντα τῷ βασιλεῖ τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ αὐτὸν φοιτῶντα ἐς
 25 τὰς βασιλέως θύρας. ὕστερον δὲ ἀφικόμενοι οἱ τοῦ Καρού-

tribuit Acarnaniam, quae sita est inter Acheloi regionem. fratris
 autem sui Leonardi filium reliquit totius regni successorem. Carolo
 vero fratris sui filio Arten Ampraciae metropolim et Aetoliam, ur-
 bemque concessit. nothi filii haud diu pugnantes relati sunt in nu-
 merum ianuarum regis. Memnon autem, qui videbatur reliquis pru-
 dentia et auctoritate prior, accessit ad regem, quem rogabat ut se ad
 patriam reduceret regionem. quapropter cum Europae exercitu Ho-
 stiliter eam regionem ingressus est. Europae exercitus Ioanniorum
 urbem obsidione circumvenit; et incumbens aliquanto tempore ob-
 sidioni cum nihil proficeret, tandem oppidani et regionis princeps, qui
 obsessus tenebatur, hostium imperatorem sive bassam ad colloquium
 evocarunt; in quo princeps sibi dari postulabat a rege reliquam
 Acarnaniae regionem et Epiri, quae sibi foedere interposito confir-
 mari volebat. quod si impetrasset, se regi urbem traditurum. foe-
 dere icto urbem accepit regius exercitus; et Acarnania reliqua-
 que Epirus cessit principi, ut quotannis tributum ferret, et in
 ianuas regis, quandocunque moneretur, adventaret. postea venientes

λου ἡγεμόνος παῖδες, ὃ τε Ἐρκούλιος καὶ Μέμνων, καὶ οὐκ ὀλίγα κατασχόντες τῆς χώρας ἐπαγομένων τῶν ἐποίκων αὐτούς, πράγματά τε παρεῖχον τῷ ἀνεπιῶ αὐτῶν, καὶ ἦγον καὶ ἔφερον τὴν χώραν καὶ ἐπολέμουν. ὁ μέντοι Κάρουλος καὶ
 P. 127 ἀπὸ τῶν Θυρῶν τοῦ βασιλέως στρατεύματα ἐπαγόμενος ἐπὶ 5
 τούτους καὶ ἀπὸ Ἰταλίας, ὡς οὐδὲν ἦνεν, ἐσπένδειτό τε αὐτοῖς καὶ καθυφίετο τῆς χώρας ἧς ἦρχον, ἐφ' ᾗ μηκέτι αὐτῷ τοῦ λοιποῦ παρέχειν πράγματα.

Αἰτωλία μὲν δὴ οὕτω ἐγένετο ὑπὸ βασιλεῖ Ἀμουράτη· μετὰ δὲ ταῦτα ὡς Ἕλληνες ἰόντες ἐς τὰς Θύρας ἠξίουν σφίσι 10 σπένδεσθαι, εἰρήνην μέντοι ἐποιήσαντο ἐφ' ᾗ τὸν τε Ἰσθμὸν καθελεῖν καὶ μηδὲν ἔτι νεωτερίζειν τοῦ λοιποῦ. τὸν μέντοι Τουραχάνην ἐπὶ Πελοπόννησον πέμψας τὴν τε Οὐνετιῶν χώραν ἐδήου, καὶ τὸν Ἰσθμὸν καθεῖλε, καὶ πολίσματα ἄττα ἐλὼν τῶν Οὐνετιῶν ἠνδραποδίσατο. ἐνταῦθα μὲν οὖν ἐξιόντι 15
 B ἀπὸ Πελοποννήσου συνελέγοντο οἱ τῆς Πελοποννήσου Ἀλβανοὶ περὶ τὴν μεσόγαιον, Δαβίην καλουμένην χώραν, καὶ σφίσι στρατηγὸν ἐστήσαντο, καὶ ἀπόστασιν ἐβουλεύοντο ἀπὸ Ἑλλήνων, ὡς τὸ Τουραχάνεω στρατεύματα διαφθείρωσι. Τουραχάνης μέντοι ὡς ἐπύθετο τοὺς Ἀλβανούς ἐπ' αὐτὸν ὁμόσε 20 ἰόντας ὡς διὰ μάχης, ὡς οὐκ ἠδύνατο διαφυγεῖν, παρετάξατό τε εἰς μάχην. καὶ οἱ Ἀλβανοὶ συνταξάμενοι καὶ αὐτοὶ

Caroli ducis filii, Herculus et Memnon, nec modicam regionis partem occupantes, congregatis finitimis qui confluebant, molesti erant admodum patrueli suo, cuius regionem agebant et ferebant, bellum gerentes. contra quos Carolus exercitum, quem ex ianuis regis contraxerat, necnon alterum quem ab Italia exciverat, ducens, cum nihil promoveret, pacem cum iis composuit; qua tenebatur ut ipse cederet ea regione cui illi praefuissent, hi vero deinceps nullas molestias Carolo facerent.

Hoc modo Aetolia in Amuratis dicionem devenit. Graeci postea in ianuas regis proficiscuntur, petitum pacem. quibus ea data est his condicionibus ut Isthmum destruerent et nihil in posterum quemadmodum hactenus, rerum novarum molirentur. Turachanem misit in Peloponnesum, qui Venetorum regionem populabatur, et Isthmum diruit. Venetorum autem oppidula quae subegerat, diripuit. cum autem egrederetur Peloponneso, Albani in Peloponneso habitantes colligebantur in mediterranea regione, quae Dabia nuncupatur; electoque duce defectionem a Graecis parabant, et Turachanis exercitum penitus delere volebant. Turachanes ut accepit contra se Albanos praelii cupidus pergere, cum non posset effugere ipsorum impetum, in aciem copias eduxit. etiam Albani in aciem descenderunt et hostes aggressi sunt.

ἐπήεσαν, καὶ ἐς χεῖρας ἐλθόντες οἷδὲ ἐδέξαντο τοὺς Τούρ- V. 100
 κους, ἀλλ' ἐτρέποντο ἐς φυγὴν. ἐνταῦθα ἐπέξελθὼν ὁ Του-
 ραχάνης ἐπιδιώκων πολλοὺς τε ἀνείλεν ἐν τῇ διώξει, καὶ οὓς
 ἐζώγησεν ἀμφὶ τοὺς ὀκτακοσίους, αὐτοῦ ἅπαντας διεχρή- C
 5 σατο, καὶ ταῖς κεφαλαῖς αὐτῶν πυργία ἐποικοδομησάμενος
 ἀπήει ἐξελαύνων. τούτῳ μὲν οὖν τάνδρι ἔστι καὶ ἄλλα ἀπο-
 δεδειγμένα ἔργα ἐς ἀφήγησιν οὐκ ἀχρεῖα, δι' ἃ δὴ εὐδοκιμῶν
 παρὰ βασιλεῖ ἐπὶ τὴν τοῦ Βρενέζεω χώραν ἐχώρει. καὶ ἐπὶ
 Δακίαν οὐ πολλῶ ὕστερον πεμφθεὶς ὑπὸ Ἀμουράτεω τὴν τε
 10 χώραν ἐδήωσε, καὶ στρατὸν αὐτοῦ συλλεχθέντα οὐ σμικρὸν
 ἐτρέψατο, καὶ νίκην ἀνείλετο περιφανῆ ἀνδράποδά τε καὶ
 λείαν πολλήν.

Τοῖς μὲν οὖν Ἑλλησι θαμὰ ἰοῦσιν ἐπὶ τὰς θύρας αὐτοῦ, 1424
 καὶ ἄνδρας τοὺς παρὰ σφίσι πρωτεύοντας ἄλλους τε δὴ καὶ D
 15 Νοταρὰν τὸν κυρίου Λουκᾶν ὄλβον ἐπιπέμψασι, σπονδὰς
 ἐποιήσατο. ὁ μὲν οὖν Ἑλλήνων βασιλεὺς, ὡς εἰρήνην ἐγένετο,
 ἔπλει ἐπὶ Πελοπόννησον, μεταπεμπομένου τοῦ ἀδελφοῦ Θεο-
 δώρου τοῦ Σπάρτης ἡγεμόνος ὅς ὡς καὶ πρότερον ἦμα λέξων,
 διὰ τὸ πρὸς τὴν γυναικα αὐτοῦ τὴν ἀπὸ Ἰταλίας ἔχθος αὐ-
 20 τῶ γενόμειον ὄρητο ἐπὶ τὴν Ναζηραίων ἰέναι δίαίταν. ὡς
 μέντοι ἐς Πελοπόννησον ἀφίκετο ὁ Βυζαντίου βασιλεὺς, τὸν
 τε ἀδελφὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον ἐπαγόμενος ὡς διαδεξόμενον

15. ἐπιπέμψας P 18. ὅς om P

cum autem Turcorum impetum sustinere non possent, in fugam ver-
 tuuntur. quorum caedem maximam Turachanes insecutus in fuga fe-
 cit. capti sunt octingenti, quos omnes eo loci obtruncavit; ex quo-
 rum capitibus cum turriculas extruxisset, abscessit. vir ille et alia
 memoratu digna facta designavit; propter quae cum in maximo ho-
 nore penes regem foret, etiam in regionem Brenezis et in Daciam
 iter intendit. nec multo post iussus ire ab rege cum exercitibus re-
 gionem evastavit, et conscriptum ibi exercitum haud parvum in fu-
 gam compulit; ex quo praelio redibat victoria memorabili illustris,
 plurimam tum mancipiorum tum aliarum rerum vehens praedam.

Cum Graecis igitur Amurates cum frequenter venirent in ianuas,
 mittentes viros primarios, opibus reliquaque felicitate claros, inter
 quos et Notaram et Carolucam (immo domini Lucae filium), tandem
 pacem composuit. Graecorum rex, ubi primum pax convenisset, na-
 vigavit in Peloponnesum accersito fratre Theodoro, qui Spartam re-
 gebat. rex propter odium, ut antea significavimus, quo prosequeba-
 tur uxorem, quam ab Italia duxerat, statuerat Nazaraeorum assumere
 habitum. cum autem in Peloponnesum venisset Byzantii rex, addu-
 cens secum fratrem Constantinum, ut in eum transferret regnum,

τὴν ἀρχὴν, μετεμέλησέ τε αὐτίκα καὶ οὐκ ἔφρασκεν ἵεναι ἔτι,
 P. 128 μὴ ἐπιτροπόντων τῶν τῆς χώρας ἀρίστων. διηλλάγη μέντοι
 καὶ τῇ γυναικὶ μετὰ ταῦτα, καὶ ἐβίου ἡδέως συνῶν αὐτῇ
 τοῦ λοιποῦ. ὁ μέντοι Ἑλλήνων βασιλεὺς πρὸς τε τὸν τῆς
 Ἡπείρου ἡγεμόνα τὸν Κάρουλον πόλεμον ἐξήνεγκε, καὶ Κλα- 5
 ρεντίαν τῆς Ἡλιδος μητρόπολιν ἐπολιόρκει. μετ' οὐ πολὺν
 δὲ χρόνον, ὡς οὐδὲν αὐτῷ προεχώρει πολιορκοῦντι, ἤρμόσατο
 τὴν ἀδελφιδοῦν ἡγεμόνος, Λεονάρδου δὲ θυγατέρα, ἐπὶ τῷ
 ἀδελφῷ Κωνσταντίνῳ, ὥστε καὶ ἡ πόλις αὕτη ἐδόθη αὐτῷ ἐς
 φερόν. καὶ βασιλεὺς Ἑλλήνων ἐπολιόρκει Πάτρας τῆς 10
 Ἀχαιῆας, μετὰ δὲ ταῦτα καταλιπὼν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Κων-
 σταντῖνον ὄχθετο ἀποπλέων ἐπὶ Βυζαντίου. τῷ μέντοι ἀδελφῷ
 Β αὐτοῦ Κωνσταντίνῳ ὡς τὰ περὶ τὴν πόλιν προσεχώρησε καὶ
 πολιορκῶν οὐκ ἀνίει τὴν πόλιν, συντίθενται οἱ τῆς πόλεως
 ἄνδρες προδοσίαν αὐτῷ, καὶ ἐπαγόμενοι τὴν πόλιν παρεδίδο- 15
 σαν, ἀπόντος τοῦ ἀρχιερέως αὐτῆς ἐν Ἰταλίᾳ, ὅσον διατρίβον-
 τος χρόνον, ἐπικουρίας δεόμενον παρὰ τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιε-
 ρέως. ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν τῆς Ἀχαιῆας οἱ ἀπὸ Ἰτα-
 λίας Πελοποννήσου ἡγεμόνες, τοῦ Ζαχαρίου οἴκου διόντες, ὁ
 μὲν ἀρχων τε καὶ ἡγεμὼν κατελείφθη τῆς χώρας, τῷ δὲ ἐτέ- 20
 ρῳ διατρίβοντι παρὰ τῷ Ῥωμαίων ἀρχιερεῖ ταύτην ἐπέδωκε
 τὴν πόλιν ἀρχιερεῖ γενομένῳ ἐπιτροπεύειν. ἡ μέντοι πόλις

13. οὐ προεχώρησε?

confestim eum coepti poenituit, nec amplius se regno cessurum di-
 cebat: regni enim proceres ab isto vitae proposito regem dehortaba-
 bantur. dehinc etiam uxori, cui implacabilis erat, propter formae
 turpitudinem, reconciliatus, suaviter in posterum cum illa vitam exe-
 git. rex Graecorum bellum intulit Carolo Epiri principi, et exerci-
 tibus Clarentiam Elidis metropolim circumsedidit. nec multo post cum
 urbis oppugnatio irrita caderet, Caroli consobrinam, Leonardi ducis
 filiam, fratri Constantino uxorem dedit, hac tamen conditione, ut do-
 tis nomine Constantino urbs ista traderetur. postea duxit exercitus
 contra Patras Achaiae urbem, quam obsidione circumdedit. deinde
 relicto fratre Constantino, cui urbis oppugnationem mandarat, navem
 conscendit, et Byzantium proficiscitur. cum multum iam temporis
 moenibus urbis assedisset, nec tamen urbs in manus venisset, proditi-
 onis consilia oppidani cum Constantino agitabant. aberat enim ur-
 bis episcopus, profectus in Italiam auxilii petendi gratia; et longas
 ibi agebat moras, ut a pontifice id acciperet. hanc Achaiae urbem
 Italici principes, qui Peloponnesum regebant, ex familia Malatestarum
 orti, occupantes, unum quidem dederunt urbi principem: alterum
 elegerunt, qui eam administraret et semper Romanum pontificem mo-

παρελθούσα ἐς τὸν Ῥωμαίων ἀρχιερέα ἐλάμβανεν ἀρχιερέα, C
 ὃν ἂν ἐπιπέμψειε σφᾶς τοῦ ἐπιτροπεύειν τὴν πόλιν· καὶ
 τότε δὴ Μαλατεσιῶν τοῦ οἴκου ἐπεπόμφει τοῖς ἐν τῇ πόλει
 ἀρχιερέα. ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν ἐπεῖτε παρέλαβε Κων-
 5 σταυτῖνος, τήντε ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει ἐπ' ἐνιαυτόν· μετὰ δὲ
 ταῦτα προσεχώρησεν αὐτῷ. τὴν μὲντοι Ἡλίδος μητρόπολιν
 εἶλον αἱ τοῦ ἀρχιερέως τριήρεις. ἐπεῖτε γὰρ ἐπύθειο τὴν
 πόλιν τῆς Ἀχαΐας ἀλῶναι ὑπὸ Ἑλλήνων, ἔπεμψε τριήρεις δέ-
 0 κα, εἰ δύναιντο τὴν πόλιν αὐτῷ παραστήσασθαι. αὗται μὲν
 οὖν ἐπὶ Ἀχαΐαν οὐκέτι ἀφίκοντο, ἐπὶ δὲ τὴν Κλαυδίαν
 ἀφικόμεναι ἀπόντος αὐτῆ τοῦ ἄρχοντος, καὶ φρουρᾶς οὐκ V. 101
 ἐνούσης ἐν τῇ πόλει, εἰσελθόντες λάθρα τὴν πόλιν κατέσχον D
 καὶ ἠνδραποδίσαντο. ὕστερον δὲ ἀποδιδόμενοι ταύτην τῷ
 βασιλέως ἀδελφῷ πεντακισχιλίων χρυσίνων ἀπέπλευσαν ἐπὶ
 5 Ἰταλίας. ξυνέβησαν δὲ τῇ πόλει ταύτῃ καὶ τύχαι ἄλλαι πρό-
 τερον γενόμεναι. Ὀλιβέριος γὰρ δὴ ἀπὸ Ἰταλίας ὀρμώμενος,
 ἔχοντας ταύτην τοῦ τῆς Ἀχαΐας ἡγεμόνος, ἐπεισελθὼν τε
 ἄφνω καὶ καταλαβὼν τὴν πόλιν ἠνδραποδίσαστο, καὶ τὴν θυ-
 0 γατέρα ἡγεμόνος ἐς γυναῖκα αὐτῷ ἠγάγετο. καὶ ταύτην μὲν-
 0 τοι οὗτος ἀποδόμενος τῷ τῆς Ἠπείρου ἡγεμόνι ᾤχετο ἐς Ἰτα-
 λίαν. καὶ τότε μὲν δὴ ἀλούσαν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέως τριηρῶν
 αἰθῆς ἐξωνησάμενος ἀπέλαβε. διέφερον μὲν οὖν καὶ πρὸς

3. Μαλαστηκίων P

raretur. urbs ista ubi concesserat in ius et potestatem Romani pon-
 tificis, accepit episcopum, quem misisset pontifex, ut urbem eam gu-
 bernaret. eo tempore episcopus, qui rem publicam eius urbis cura-
 bat, missus a Romano pontifice, natus erat ex familia Malatestarum.
 hanc urbem ubi dominio suo iunxit Constantinus, etiam arcem expu-
 gnare aggressus est; cui expugnationi integrum annum insumpsit, et
 tandem voti compos factus est. Elidis metropolim subegere Romani
 pontificis triremes. postquam enim fama allatum erat Achaiae urbem
 a Graecis esse occupatam, misit pontifex triremes decem, quibus an-
 nitebatur, si posset amissam recuperare urbem. haec quidem haud
 venere in Achaiam. venientes autem Clarentiam absente urbis duce
 nec praesidio in ea existente, clam ingressi milites urbem cepere et
 diripuerunt. deinde eam vendentes regis fratri quinquies mille au-
 reis, in Italiam navigarunt. aliae quoque fortunae miserabiles urbi
 isti acciderunt. Oliberius enim ab Italia progressus, tenente Claren-
 tiam Achaiae principe, inopinato adveniens eam oppressit et diripuit,
 ducta in uxorem principis filia. tandem pretio accepto, Epiri duci
 eam vendens, in Italiam reversus est. etenim captam a pontificis
 triremibus denuo emptam recepit. Graeci longo tempore bellum ges-

P. 129 τὸν τῆς Ἀχαιῶν ἡγεμόνα, Ἰταλικὸν Κεντηρίωνα, οἱ Ἕλληνες τὸν πόλεμον ἐπὶ συγχρόν τινα χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιγαμίαν ποιησάμενοι ἐπὶ τῷ βασιλέως παιδὶ τῷ νεωτέρῳ Θωμᾷ, ἀρμοσάμενοι τὴν θυγατέρα τοῦ ἡγεμόνος, καὶ τὴν τε χώραν ἐς φερονὴν αὐτοῦ ἐπέδωκαν τῆς Μεσῆνης τε καὶ Ἰθώμης, πλὴν 5 τῆς παραλίου Ἀρκαδίας, σπονδὰς τε ἐποίησαντο. καὶ ταύτην μὲν οὖν, ἐπεὶ τε ἐτελεύτησε, παρέλαβε Θωμᾶς ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφός, καὶ τὴν τε γυναῖκα τοῦ Κεντηρίωνος εἶχεν ἐν φυλακῇ, ἐς ἣν δὴ καὶ ἐτελεύτησε.

Οὕτω μὲν οὖν ἡ Πελοπόννησος ἀπὸ Ἰταλῶν ἐς τοὺς 10 Ἕλληνας περιῆλθεν. Ἕλλησι μὲν οὖν οὕτω προσέφερε τὰ πρόβγματα, ὑπαγομένοις σφίσι τὴν Πελοπόννησον· Ἀμουράτης δὲ ὁ Μεχμέτιω ἐστρατεύειτο ἐπὶ τὴν Τριβαλλῶν χώραν. καὶ πρότερον μὲν, ἐπεὶ τε ἐξήνεγκε πόλεμον, στρατεύματα ἐπιπέμψας ἐδήρον τὴν χώραν. καὶ τότε δὴ οὖν, ὡς ἐπύθετο ὁ τῶν 15 Τριβαλλῶν ἡγεμῶν ἐπιέναι ἐπ' αὐτὸν βασιλέα, πρέσβεις τε ἐπεπόμφει, καὶ ἡξίον σπονδὰς ποιῆσθαι ἐφ' ᾧ ἂν ἀπάγειν φόρον ὃν ἂν τάξῃται αὐτῷ βασιλεύς, καὶ πείσεσθαι ὅτι ἂν κελίῃσι αὐτῷ. ἐνταῦθα Ἀμουράτης ἄγει τὴν θυγατέρα τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος. ἐπιπέμψας δὲ Σαοαζίην τὸν τῶν 20 ρῶν ἡγεμόνα ἡγάγετό τε τὴν γυναῖκα, τοῦ Χαλίλεω ἀνάγοντος, παρ' αὐτῷ μέγα εὐδοκιμοῦντος, καὶ τὰ βασιλεία αὐτοῦ. C μετὰ δὲ ταῦτα ἤλανθεν ἐπὶ Καραμᾶνον τὸν Ἀλιδέριον, ἡγε-

sere cum Centerione, qui Achajiae imperabat, generis Italici. postmodum affinitatem iungentes, filia huius ducis in matrimonium data regis filio iuniori Thomae, conclusum est ut dotem acciperet Messenae et Ithomae regionem, praeter maritimam Arcadiae. foedus quoque ictum bellum diremit. hanc quidem, ubi mortuus est princeps, accepit Thomas regis frater, et Centerionis uxorem, donec mortua est, in carcere condidit.

Hoc modo Peloponnesus ab Italis ad Graecos translata est. Graecorum res, cum subigerent Peloponnesum, hoc modo se habuere. Amurates bellum indicit Triballis. primo itaque missis exercitibus Triballorum regionem populabatur. ut nuntiatum est Triballorum principi regem hostiliter accedere, legatos ire iubet ad Amuratem oratum pacem. paratum se esse, si pax coiret, tributum quantumcunque imperasset pendere; nec recusaturum facere quaecunque iussisset. Amurates huius principis filiam sibi in uxorem sociavit, quam petiit sibi uxorem dari, misso Saraziae ianuarum imperatore. quam postmodum in regiam adduxit Chaliles, qui plurimum apud regem pollebat. his ita peractis petiit bello Caramanum Aliderium,

μόνα τῆς Καρίας, τὰ τε ἄλλα αἰτιασάμενος, καὶ ὅτι τὸν ἀδελ-
 φὸν αὐτοῦ τὸν νεώτερον ἔχων παρ' ἑαυτῶ ἔπεμψεν ἐπὶ τοὺς
 Ἕλληνας. ἐπιὼν δὲ σὺν στρατεύματι πολλῷ τὴν χώραν ἐδήον,
 ἐκλελοιπότες αὐτὴν τοῦ Καραμάνου καὶ τὰ ἄκρα κατέχοντος
 5 τῶν ὀρέων. ἐστὶν δὲ αὐτῷ δύο πόλεις, ἡ μὲν Λάρανδα λε-
 γομένη, ἡ δὲ Τοκόνειον, πόλις μεγάλη τε οὔσα τὸ παλαιὸν
 καὶ εὐδαίμων, ἐν ἣ καὶ βασιλὶς ἦν τῶν πρόσθεν βασιλέων
 τοῦ γένους τούτου· ἄτε γὰρ τῶν ὀρέων τῆς χώρας ἰσχυρῶν
 ὄντων καὶ οὐκ εὐπετῶν ὄντων ἐπιβῆναι, ὀρμώμενοι τὴν ταύτη
 10 χώραν περιόικον ἤγον καὶ ἔφερον καὶ κατὰ βραχὺ προϊόντες
 κατεστρέφοντο. ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη εὐνομονυμένη ἀπὸ τοῦ
 πάνυ παλαιοῦ. Λάρανδα δὲ ἡ πόλις οἰκεῖται μὲν αὕτη ὑπὸ D
 τὴν ὑπώρειαν τῶν ταύτη ὀρέων, καὶ οὐ πάνυ ἐάλω τινὶ ὄχυ-
 ρώματι. ἡ δὲ χώρα ἐπιόντος τοῦ Ἀμουράτεω ὑπέμενέ τε
 15 καὶ οὐκ ἐξέλιπεν· οὐ γὰρ δὴ νομιζέται Τούρκους γε ὄντας
 αὐτοὺς ἀνδραποδιῆσθαι, ἐς τὰ αὐτὰ τε ἅμα ἦθη καὶ ἐς τὴν
 αὐτὴν δίαιταν καθισταμένους. ὁ μὲντοι Καραμᾶνος οὗτος
 ὁμορός ἐστι τῇ Πισιδῶν χώρα καὶ τῇ Τουρκοῦτεω. οἱ δὲ
 Πισιδῆται οὗτοι καὶ Βαρσάκιδες καλούμενοι νομάδες μὲν εἰσι
 20 καὶ γλώττῃ τῇ Τούρκων διαχωρῶμενοι, ληστρικώτερον δὲ βιο-
 τεύουσι, τὴν τε Συρίαν ληζόμενοι καὶ τὴν ἄλλην σφίσιν χώραν, V. 102
 καὶ δὴ τὴν Καραμάνου διαπολεμουῦντες ληζονται. ἄρχοντες P. 130

7. βασιλεια?

Cariae ducem, crimini ei inter caetera vertens quod fratrem suum
 iuniorum, cui alimenta praebuerat, ad Graecos misisset. veniens ita-
 que cum magno exercitu, regionem graviter affligebat populationibus,
 quam Caramanus deseruerat, cum se recepisset in montium cacumina.
 regio ista urbes habet duas: una Laranda vocatur, alteri nomen est
 Toconeium. Toconeium urbs magnitudine et opibus praestat, in qua
 antiquitus reginae morabantur. cum montes regionis illius essent fir-
 missimi et admodum muniti, nec facile scandi possent, omnem belli
 molem verterunt in finitimam regionem; quam agentes et ferentes
 paulatim progressi subigebant. urbs ista optimis legibus fundata est
 iam inde ab antiquo. Laranda sita est in radicibus montium, qui in
 ista regione visuntur, nec aliquibus munimentis adversus vim hostium
 firmata est. incolae regionis Amuratis adventum expectarunt, nec
 sibi fuga consuluerunt. putabant enim, cum et ipsi Turci forent et
 iisdem moribus reliquaque vitae consuetudine uterentur, se nihil ho-
 stile passuros. Caramanus ille finitimus est Pysidarum regioni et
 Turgutae. Pisidae, qui etiam Barsacides vocantur, pastores sunt et
 Turcorum linguam in usu habent: latrociniiis magis intenti vivunt,
 praedasque ex Syria et ex finitima regione agunt. nec abstinere a

δὲ σφίσιν ἐφεσιῶτες καὶ ληϊζόμενοι τῆς τε λείας τὸ ἐπιβάλλον μέρος αὐτοί τε διαλαγγάνουσι, καὶ τοῖς οἴκοι ἐπὶ ταῖς γυναιξίν ἐπιμένουσιν ἐπιδιελόμενοι διδύασι τὸ ἄλκιμον μέρος. Τουργούτης δὲ τῆς Φρυγίας χώρας ἐπάρχει τε, καὶ ἐπὶ Ἀρμενίαν ἔχει καὶ Καππάδοκας ἢ χώρα αὐτοῦ. τὸ δὲ Τουρ-5 γούτεω γένος δοκεῖ νεώτερον γεγενῆσθαι ὑπὸ Ἀμυθάωνι, καὶ ἐπικαταβάν ἐς τὴν ταύτη τῆς Φρυγίας χώραν ἐπικρατῆσαι τε τὸ ἀπὸ τοῦδε τῆς χώρας, καὶ ἐς δεῦρο διαγενόμενον πρὸς τε τοὺς παῖδας τε καὶ Καραμᾶνον διαπολεμεῖν. διεπολέμησε
 Β μὲν οὖν τὸ παλαιὸν καὶ πρὸς τοὺς Λευκάρνας Καραϊλούκειω 10 παῖδας. τὸ μέντοι Κανδυλόρον ἢ πόλις τῆς Καρίας ὑπὸ ἀνδρὶ τοῦνομα καὶ τὴν χώραν καταστρεψάμενος Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω τὴν τε θυγατέρα αὐτοῦ ἔσχεν ἐς τὴν γυναικωνῆτιν, καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ κατέλιπεν ἄρχειν τῆς χώρας. τοὺς μέντοι ἡγεμόνας, τὸν τε Κερμιανὸν καὶ Αἰδὴνν, 15 ἐλαύνων ἐπὶ Καραμᾶνον, καὶ τὸν τε Σαρχάνην τῆς τε χώρας ἐξήλασε, καὶ ἐπιὼν τὰ βασίλεια αὐτῶν ἠνδροποδίσατο. ὁ μέντοι Αἰδὴννης ἐτελεύτησεν ἄπαις ὢν, Σαρχάνης δὲ καὶ Μενδησίας ἐπὶ τὰς ὁμόρους αὐτῶν χώρας διεσώζοντο, ἀποφυγόντες Ἀμουράτη ἐπιόντα. Μενδησίας μέντοι ἐς Ῥόδον ἀφι- 20
 C κόμενος διέτριβε, μετὰ δὲ ταῦτα κηρυκευσάμενος ἀφίκετο παρὰ βασιλέα, δεόμενος τυχεῖν ἀγαθοῦ τιῶς πρὸς τοῦ βασι-

regione Caramani, cum quo ipsis continuum bellum est. duces eligunt, quorum ductu praedatum proficiscuntur. duces praedam superfluum capiunt, et inde partem haud contemnendam iis largiuntur qui domi apud uxores remanserint. Turgutes Phrygiae imperat; et Armeniam Cappadociamque regio eius attingit. genus Turgutae videtur recenter admodum fuisse sub Amythaone; et cum in Phrygiam inde descendisset, regionem istam ex eo tempore obtinuisse. quod cum durasset ad haec tempora, contra filios et Caramanum arma tulit. bellum etiam gessit iam olim genus istud adversus Leucarnas, Caraelucis filios. Candylorum urbs Cariae in potestate viri, qui nuncupatur * * * regionem itaque populationibus divexans Amurates Mechmetis filius, ducis filium in gynaeceum suum transtulit; filium regionis principem relinquit. Cermianum et Aedinem Sarchanemque principes, cum proficisceretur contra Caramanum, regionibus ipsorum expulit, accedensque regias eorum spoliavit. Aedines excessit e vivis, carens liberis. Sarchanes et Mendesias in regiones finitimas fugientes servati sunt, ne quid mali ab Amurate paterentur. Mendesias Rhodum contendit, ibique moratus est. postea praeconio excitus accessit ad regem, flagitans ut aliquid boni ab eo impetraret. qui etiamnum apud regem aetatem agit, victum et necessaria a ianuis

λέως, καὶ ἐς δεῦρο ἔτι διατρίβων τὴν δαπάνην ἔχει ὑπὸ τῶν
 θυρῶν. ὁ μέντοι Καραμαῦνος, ὡς τότε Τοκόνειον κατεῖλ' φει
 καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ κατέχων διέτριβεν, ἔπεμπε πρέσβεις
 παρ' Ἀμουράτη, ὑπισχνούμενος τὴν τε θυγατέρα δοῦναι αὐ-
 5 τῷ εἰς γυναῖκα καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπιπέμπειν συστρατευό-
 μενον ἐπὶ τὰς Ἀμουράτεω θύρας. ὁ μὲν δὴ Ἀμουράτης
 ἐπέθετο, τὰς σπονδὰς καὶ ὄρκια ποιησάμενος ἀπήλαυνεν ἐπὶ
 τῆς Εὐρώπης. μετὰ δὲ ταῦτα χρόνον ἐπιγιγνομένου αἰτια-
 σάμενος Ἰσμαίλην τὸν Σινώπης καὶ Κασταμωνίας ἡγεμόνα
 10 ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτόν. οὗτος μὲν οὖν ὡς ἐπέθετο ἐπ' αὐ-
 τὸν ἐπιέναι Ἀμουράτη, πρέσβεις ἔπεμψε, καὶ τὴν μὲν τοῦ D
 χαλκοῦ πρόσδοτον ὑπέσχετο ἀποφέρειν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὅση ἂν
 αὐτῷ τυγγάνοι οὖσα, καὶ τὸν γε παῖδα ὑπισχνεῖτο ἐπιπέμπειν
 καὶ οὗτος ἐς τὰς βασιλέως θύρας. τὸν μέντοι Τουρκοῦτεω
 15 παῖδα καὶ πρότερον ἔτι παραγενόμενον ἐπὶ τὰς βασιλέως θύ-
 ρας ἐπυθόμεθα ἐπαγαγέσθαι βασιλέα, καὶ ἐπιτρέπειν τὴν χώ-
 ραν αὐτῷ διαθεῖναι ἢ ἂν αὐτῷ δοκοίη.

Ταῦτα μὲν αὐτῷ ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπέπρακτο, λαμπρὰ ἀπο-
 δεδειγμένα ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῷ. καὶ πρὸς τε τοὺς Λευκάνας
 20 ἐπολέμει συχνόν τινα χρόνον. ἐγένετο δὲ ἐκ τοῦ Ἀμουρά-
 τεω ἔλευσις ἐπὶ Τριβαλλῶν ἡγεμόνα καὶ ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα
 Γεώργιον τὸν κηδεστὴν αὐτοῦ δι' αἰτίαν τήνδε. Σιέφανον γάρ P. 131
 τὸν νεώτερον παῖδα ἔχων παρ' ἑαυτῷ διατρίβοντα, ὡς μέντοι

10. ὡς om P

21. ἔλασις?

accipiens. Caramanus cupidus recipiendi Toconelum et regionem suam legatos ad Amuratem mittit, promittens se suam filiam ei daturum uxorem, et filium quem haberet, missurum ut in ianuis mereret. Amurates in foedus, iuramenti religione interveniente, Caramanum suscepit, et in Europam iter intendit. postea cum aliquantulum temporis intercessisset, arma contra Ismaelem Sinopes et Castamomae principem arripuit, nescio ob quam offensam. qui ut accepit Amuratem contra se ut hostem properare, legatos obviam regi mittit, qui dicerent, si pacem petenti daret, se quotannis aeris redditum quantumcunque esset, regi pensurum. praeterea pollicebatur se filium suum in regis ianuas missurum. filium autem Turgutis, quem iam ante in regis ianuas abiisse constabat, regioni pristinae restituit; eique cum eo agere pro suo arbitrio permisit.

Haec quidem fortiter ab Amurate facta incredibile dictu est quanta gloria Asiae regnum illustrarint. bellum quoque tempore longo inter ipsum et Leucarnas arsit. expeditionem suscepit Amurates contra Triballorum principem et huius affinem Georgium. expeditionis huius istam causam tradunt. Stepanum enim iuniorum

ἐπήλαυνεν ἐπιὼν ἐπὶ Σπενδέροβον, ἐν ἧ τὰ βασιλεία ἦν αὐ-
 τοῖς. ὁ μέντοι ἡγεμῶν καταλιπὼν τὸν παῖδα αὐτοῦ Γούργου-
 ρον ἐπιτροπεύειν τε τὴν πόλιν καὶ φυλάττειν τὰ τεῖχη, ἣν
 ἐπίωσιν οἱ πολέμιοι, αὐτὸς ἐπὶ Παιονίας ἀπῆει ἐπικουρίας
 δεησόμενος· ὑπῆν γὰρ αὐτῷ καὶ ἐν τῇ Παιονίᾳ χώρα τε οὐ⁵
 φραύλη καὶ πόλεις πολλαὶ καὶ ἀγαθαί, ὥς ἠλλάξατο Ἐλεάζα-
 ρος πρὸς τὸν Παιόνων βασιλέα Σιγισμοῦνδον ἀντὶ τῆς Μπε-
 λογράδος πόλεως, ἧς ἐδεδώκει τῷ βασιλεῖ ὥστε τῷ πορθητῷ
 καλῶς ἔχοντος τοῦ χωρίου. ὁ μὲν οὖν παῖς αὐτοῦ καταλέ-
 V. 103 λειπτο ἐπιτροπεύων τὴν πόλιν, καὶ παρεσκευάζετο ὡς πολιορ- 10
 Β κησόμενος. ὡς δὲ ἐπιὼν ὁ Ἀμουράτης ἐπέδραμέ τε τὴν
 χώραν καὶ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, ἐπειρᾶτο μηχανὰς παντοίας
 προσάγων τῷ τείχει ἐλεῖν τὴν πόλιν. ὡς δ' οὐδὲν αὐτῷ ἠνίε-
 το, ἐδεδίτιτο τὴν πόλιν τηλεβόλοις μεγίστοις δὴ τοῖς εἰς
 ἐκεῖνον τὸν χρόνον γενομένοις, καὶ τὰ γε τεῖχη τύπτων οὐκ¹⁵
 ἀνίει. ἔνταῦθα ὁ τοῦ ἡγεμόνος παῖς Γούργουρος, δεδιὼς μὴ
 ἀλῶ ἢ πόλις ὑπὸ τῶν τηλεβόλων, ἐδέχετο λόγους παρὰ βασι-
 λέως περὶ συνθηκῶν, καὶ ἐσπένδετο ἐφ' ᾧ παραδιδόναι τε τὴν
 πόλιν τῷ βασιλεῖ, καὶ αὐτοὺς ἐς τὰς θύρας αὐτῷ φοιῶντας
 τυγχάνειν ὧν ἂν δικαιοῦ αὐτὸς βασιλεὺς ἀποφέρεσθαι. οὐ-²⁰
 C τος μὲν οὖν τὴν πόλιν παρέδωκε, καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἔξι-
 θῶν διέτριβε παρὰ βασιλέα σὺν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Στεφάνῳ.

14. ἐδεδίτου P

filium habebat secum morantem, cum proficisceretur Spenderoviam, ubi ipsorum regia erat. princeps, relicto filio Gurguro (qui et Georgius et Gregorius) ut tutaretur urbem et defenderet moenia, si adventaret hostis, ipse abibat in Pannoniam, auxilium oraturus. erat enim huic etiam in Pannonia regio haud contemnenda; praeterea urbes multae et opulentae, quas permutatione facta cum Sigismundo pro Belgrado Eleazarus acceperat. haec enim urbs mire placebat regi, quasi regio admodum esset opportuna propter portus commoditatem. filius quidem praedicti principis relictus erat ut tueretur urbem, et se parabat, nihil cessurus hosti urbem obsidere instituenti. tandem accedens Amurates incursionem in agros fecit, et postea urbem obsidione cingit, machinas varias moenibus admovens, si quo modo urbe potiri posset. cum nihil proficeret, bombardas, quae ea tempestate habebantur maximae, produci iubet, iisque moenia pulsare haud cessabat. nec sic aliqua capiendae urbis spes affulsit. veritus autem Gurgurus ne urbs tandem veniret in manus hostium, cum bombardarum impetum amplius sustinere non possent, admittebat verba regis quibus pax offerebatur. foedus ictum est, quo tenebatur ut urbs regi traderetur, ipsi autem cum eo in ianuas proficiscerentur, consecuturi

μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον, ὡς ἐπύθετο τὸν πατέρα αὐτῶν ἐπα-
 γόμενον ἐπὶ Ἀμουράτη καὶ τοὺς γε παῖδας παρὰ τοῦ πατρὸς
 λόγους τε δεχομένους καὶ κρύφα διακηρυκνομένους περὶ
 ἀποστάσεως, λαβῶν ἄμφω τῶ παῖδε ἐξώρυξε τὸ ὄφθαλμῶ
 5 ἑκατέρων. ὡς μὲν οὖν Σπενδέροβον τὰ Τριβαλλῶν βασιλεία
 παρεστήσατο, καὶ φρουρὰν ἐγκατέλιπε τῇ πόλει ἱκανήν, αὐ-
 τικά ἐπιὼν ἤλαυνεν ἐπὶ Μπελογράδην τὴν Παιόνων πόλιν.
 ἔστι δ' αὕτη ἡ πόλις ἀμφοῖν τοῖν ποταμοῖν περιόρουτος γινο-
 μένη, ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους τοῦ Ἰστρου ῥέοντος, ἀφ' ἑτέρου
 10 δὲ τοῦ Σάββα, ὃς ἐς τὸν Ἰστρον αὐτοῦ παρὰ τῇ πόλει ταύτῃ
 ἐκδιδοῖ. ἡ μὲν οὖν Σπενδέροβος καὶ αὕτη ὡς δὲ ἐς
 Μπελογράδην ἐπελάσας ἐπολιόρκει τὴν πόλιν Ἀμουράτης ὁ
 Μεχμέτω, ἔτυπτε μὲν τὸ τεῖχος τηλεβόλοις καὶ κατέβαλε μέ-
 ρος οὐκ ὀλίγον, ἐπεπόνθει δὲ τὰ στρατεύματα πρὸς τῆς πόλεως
 15 ἀνήκεστα ὑπὸ τε τηλεβόλων καὶ τηλεβολίσκων παμπόλλων ἐς
 τὸ βασιλέως στρατόπεδον ἀφιεμένων ἐπὶ τοὺς ἄνδρας καὶ μυρία
 ὄσα βέλη ἀφικουμένων ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. ἐνταῦθα Ἀλῆς
 ὁ τοῦ Βρενέζω ἤκουσεν ἄριστα ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἀνήγρε γενό-
 μενος τὰ ἐς τειχομαχίαν σὺν τοῖς ἑαυτοῦ πρῶτος, καὶ τάφρον
 20 ὀρύξας ὡς ἐγγυτάτω τῆς πόλεως ἐσκήνου σὺν τῷ στρατεύματι P. 132
 αὐτοῦ. ὡς μὲν οὖν τὸ τεῖχος κατεβέβλητο, εἰσεχέοντο δὲ εἰς
 τὴν πόλιν οἱ νεήλυδες, καὶ τῆς μὲν πόλεως πολὺ μέρος κατε-
 κράτησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἐν τῇ πόλει ἀθροιζομένων,

ea quae rex statuisset. Gurgurus regi urbem tradidit, et in castra
 egressus conversatus est apud regem una cum fratre suo Stephano. nec
 multo post, ut nuntiatum est Amurati patrem horum contra se ho-
 stili animo pergere, filiosque patrem clam adiutare et ad defectionem
 inclinare, ambos adductos filios oculis orbavit. Spenderovia Triba-
 lorumque regione occupata, oppido praesidium validum imposuit, et
 continuo copias contra Belgradum Pannoniae urbem movit. urbs ista
 duobus circumfluitur fluviiis: ab uno Ister, ab altero latere Savus fluit,
 qui in Istrum eo loci iuxta urbem eam effunditur. Spenderobus et
 haec * * * * ut accessit Mechmetis filius Amurates, urbem obsedit,
 bombardasque expediens urbis partem haud parvam stravit. at exer-
 citus Amuratis interim intoleranda patiebatur ab oppidanis, qui bom-
 bardis balistis aliisque machinis bellicis gravissime affligebant hostes
 urbi assidentes. sagittis aliisque iaculis pene obruebantur tum viri
 cum castra. ibi tum Halies Brenezis filius, cuius fama per castra erat
 celebris, primus cum suis succedit muro oppugnando; qui fossa iuxta
 urbem facta et communita ibi tentoria sua tetendit. ubi murus deie-
 ctus est, per loca patentia ruinis peregrini irruunt et urbis partem

ἐς χεῖρά τε τοῖς νεήλυσιν ἀφίκοιτο, καὶ ὡσάμενοι ἐξεώσασαιτο καταβαλόντες ἀπὸ τοῦ τείχους. καὶ ὡς ἐξεκρούσθη τὰ στρατεύματα καὶ οὐ προεχώρει αὐτῷ ἢ τῆς πόλεως αἴρεσις, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν καὶ ἀπήλαυεν ἐπ' οἴκου. ὑπαρχον δὲ ἐπισήσας τῇ Σκοπίων τε καὶ Ἰλλυριῶν χώρα ἄνδρα τῶν παρ' 5 αὐτῷ μεγέθει δυνάμενον καὶ αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ γαμβρὸν γενόμενον, καὶ στρατὸν τε ἐπιτρέψας πεζόντε ἅμα καὶ ἵππικόν, ὥστε ἐς τὴν Ἰλλυριῶν ἐσβαλεῖν χώραν, διῆκεν ἐνιαῦθα τὰ στρατεύματα.

Ὁ μὲν οὖν Ἰλλυριῶν βασιλεὺς — Πόσθνη δὲ ἡ χώρα 10 αὕτη καλεῖται, καὶ ἔστιν ἡ χώρα αὕτη τραχεῖά τε καὶ ὄρεινή πάνυ, διῆκει δὲ ἐπὶ Ἰλλυριοὺς τοὺς πρὸς τὸν Ἴόνιον ὠκισμένους παρὰ τὴν θάλασσαν. ἔστι δὲ αὐτῷ βασιλεία καὶ πόλις Γαΐτια καλουμένη, καὶ ποταμὸς παρ' αὐτῇ ῥέων ἐκδιδοῖ ἐς Ἴστρον. οὗτος μὲν δὴ ὁ τῶν Ἰλλυριῶν βασιλεὺς, ὡς δηου- 15 μένης αὐτῷ ὑπὸ Ἰσάμου τῆς χώρας, ὡς στρατὸν τε συναγαγὼν ἤνυεν οὐδέν, οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθεῖν ἠέσχετο τῷ βασιλέως στρατῷ, πρέσβεις τε ἐπέμψε παρὰ βασιλέα, καὶ ἐτάξατο φόρον ἀπάγειν τοῦ ἐνιαυτοῦ μυριάδας δύο χρυσοῦ καὶ πεντακισχιλίους. βασιλεὺς δὲ προσίετο καὶ σπονδὰς ἐποιεῖτο αὐτῷ. 20

C Τούτου δὲ τῆς χώρας ἔχεται ἡ τοῦ Στεφάνου τοῦ Σαν- V. 104 δάλεω χώρα, Ἰλλυριῶν τὸ γένος, καθήκουσα ἐπὶ θάλασσαν

maximam capiunt. colliguntur in unum oppidani, et manus cum peregrinis fortiter conserunt, quos impulsos magna vi in fugam vertunt, et de moenibus deturbant exactos urbe. hac igitur spe capiendae urbis frustrati, quia peregrini fortiter expulsi erant, Amurates cum exercitibus abscessit et domum ire contendit. Scopiorum vero et Illyricorum regioni praefectum dedit virum primarium suumque sororium; cui tradidit pedestres et equestres copias, ut incursionem in Illyricum facere posset.

Illyricorum rex Bossina regionis illius nomen est; quae cum sit aspera et montana, porrigitur usque ad Illyricos, qui incolunt maritimam Ionii regionem. est et urbs regnique sedes Gaitia sive Iaitza, et fluvius qui eam alluit (quem Wkrinam vocant; is in Savum exit) qui deinde in Istrum exhauritur. hic Illyricorum rex sua regione ab Isamo vastata exercitum comparavit. veritus autem cum Amuratis confingere exercitu, legatos misit, qui dicerent se paratum esse, si pacem impetraret, quotannis viginti quinque milia aureorum tributum nomine conferre. rex Amurates hac condicione pacem dedit.

Huic regioni adiacet Stephani Sandalis filii regio, quam gens Illyrica tenet; et se extendit ad Ionium * * haec natio cum Illyrica

ἐς τὸν Ἴόνιον παρὰ καλουμένη. τὸ μὲν δὴ γένος τοῦ-
 το Ἰλλυρικὸν ὃν ἀπὸ παλαιοῦ διέσχισται ἀπὸ τοῦ λοιποῦ
 τῶν Ἰλλυριῶν γένους· ἤθεσι μὲν γὰρ καὶ διαίτη τῇ αὐτῇ
 διαχωρῶνται, νόμοις δὲ οὐ τοῖς αὐτοῖς. Κουδούγεροι δ' ὀνομά-
 5 ζονται σύμπαντες οἱ ἐς τὴν Σανδάλεω χώραν τελοῦντες. με-
 ταξὺ μέντοι τῆς Ἠπείρου καὶ αὐτοῦ τῆς χώρας πόλεις τε ἔνει-
 σιν αὐτῶν τε τῶν Οὐνετιῶν καὶ ἡ τοῦ Ἰβάνεω χώρα τοῦ Κα-
 στριώτου, μετὰ δὲ ταύτην ἡ τοῦ Κομνηνοῦ χώρα, τὰ πολλὰ
 παράλιος οὖσα· ἐπὶ μεσόγαιον μέντοι ἐς βραχὺ τι παρατεί-
 10 νει ἐπὶ τὴν περιόικον τῆς Ἀργυροπολίχνης, αὐτοῦ ταύτη φκι-
 σμένης, ἐν ἣ ὁ τῆς χώρας ὑπαρχος διατρίβων τὴν τε Ἰβά-
 νεω χώραν καὶ Κομνηναίων ἐληΐζειο. τούτων μέντοι ὅ τε
 Ἰβάνης ἐπὶ τὰς Θύρας ἰὼν τοῦ βασιλέως ἐστρατεύετο σὺν τῷ
 βασιλεῖ, ἣ ἂν ὑφηγοῖτο τὰ βασιλέως στρατεύματα. καὶ Ἀρια-
 15 νίτης δὲ ὁ Κομνηνός, ὡς ἀπῆν καὶ αὐτῷ ἡ πατρώα ἀρχὴ
 ὑπὸ βασιλέως, ἀφικόμενος ἐς τὰς Θύρας τὴν δίαιταν εἶχε
 παρὰ βασιλέως. ὕστερον δὲ τελευτήσαντος Ἰβάνεω τοῦ Κα-
 στριώτου τὸν τε παῖδα αὐτοῦ λαβὼν ἐς τὰ βασίλεια καὶ τὴν
 χώραν ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος εἶχε. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολὺν
 20 χρόνον, ὡς διατρίβων Ἀριανίτης ἰκέτης ἐγένετο ἀπὸ τῶν Θυ-
 ρῶν τυχεῖν ἀγαθοῦ τινὸς πρὸς τοῦ βασιλέως, λόγους τε δοὺς
 ἐπιπέμψαι ἐπὶ τοὺς τῆς χώρας αὐτοῦ, καὶ ὑπισχνουμένων P. 133
 αὐτῷ ἀπόστασιν, ἣν ἀφίκηται ἐπ' αὐτούς, ἀποδιδράσκει τε

2. ὑπὸ P

sit, iam olim a reliquis separata est Illyricis. incolae autem moribus
 et victus ratione nihil discrepant ab Illyricis, verum alias sequuntur
 leges. Cuduergi nuncupantur omnes qui degunt in Sandalis regione.
 inter hanc et Epirum sitae sunt quaedam Venetorum urbes, ubi et
 Ibanis regio habitatur Castriotis. huic annexa est Comneni regio,
 pleraque maritima; versus mediterraneam regionem brevi intervallo
 extenditur ad loca Argyropoli finitima, ubi praefectus Amuratis castra
 habens, Ibanis et Comnenorum regionem evastabat. interea Ibanes vi-
 ctus ibat in ianuas regis, eumque sequebatur, quocumque cum copiis
 militatum abiisset. postea Arianites privatus paterno principatu in
 regis ianuas abiit, a rege victum et necessaria capiens. deinde mor-
 tuo Castriote Ibane, filium eius in patrium principatum subrogavit
 Amurates. Arianites, qui et ipse suo principatu deiectus erat a rege,
 supplicabat ianuis ut boni aliquid a rege consequeretur. deinde mis-
 sis quibusdam ad eos qui in sua adhuc, unde pulsus erat vi hostili,
 regione versabantur, dicebat se eo cum copiis venturum. qui cum
 promitterent, si armatus advenisset, se a rege defecturos, fuga reli-
 ctis ianuis, in suam regionem se recepit. reversus igitur ad pater-

ἀπὸ τῶν θυρῶν, καὶ κατιῶν ἐπὶ τὴν πατρίαν ἀρχὴν συντί-
 θεται τοῖς βελτίοσι τῆς χώρας. καὶ ὑποδεχομένων ἀσμένως
 ἀπέστησαν ἀπὸ βασιλέως, καὶ τοὺς γε ἄρχοντας τῆς χώρας
 Τούρκους ἀνελόντες ἐπέδραμον τὴν βασιλέως χώραν καὶ ἤγον
 καὶ ἔφερον, χώραν τε ἐρυμνὴν κατέχοντες αὐτοὶ καὶ ὄρεινὴν
 τὴν σύμπασαν καὶ τραχεῖαν. ὡς μὲν οὖν ταῦτα ἠγγέλλειο βα-
 σιλεῖ, ἔπεμπεν Ἀλίην τὸν Βρενέζεω, στρατηγὸν ἀποδείξας· καὶ
 παραδοὺς αὐτῷ στρατεύμα, ὅσον τε παρὰ Ἄξιον ποταμὸν καὶ
 Β τῆς Ἀργυροπολίχνης, καὶ ἵπποδρόμους, ὅσοι τήνδε τὴν χώραν
 ἐνοικοῦσιν, ἐκέλευεν ἐπιόντα τὴν τε χώραν αὐτῷ τὴν Ἀλβα- 10
 τῶν καταστρέψασθαι, καὶ ἀνδραποδισάμενον ἔχειν αὐτῷ ἄγον-
 τα τὸν Κομνηνοῦ παῖδα. οὗτος μὲν οὖν λαβὼν τὸν στρατὸν
 ἅπαντα ἐσέβαλεν ἐς τὴν χώραν, καὶ πεζὸν ἅμα εὐράμενος
 οὐκ ὀλίγον. ὡς δὲ ἐσέβαλον, ἐδήουν τε τὴν χώραν καὶ ἐνε-
 πίμπρων οἰκίας τε καὶ ἀγρούς, οὐδενὸς φειδόμενοι. ὁ μέντοι 15
 Ἀριανίτης συναγαγὼν τοὺς τῆς χώρας ἱππέας τε καὶ πεζοὺς
 καὶ ἀφικόμενος καταλαμβάνει τὰ ἄκρα, ἧ ἔμελλεν ἀναζεύξας
 Ἀλίας ὁ τοῦ Βρενέζεω ἐξελαύνειν. καὶ ὡς ἐπειρῶντο μετὰ
 C ταῦτα οἱ τοῦ Ἀλίεω διελθεῖν, οὐκ ἠδύνατο, ἐνισταμένων
 τῶν ταύτῃ μετὰ Ἀριανίτου καὶ οὐκ ἐπιτρεπόντων διεξιέναι. 20
 ἐνταῦθα οἱ Τούρκοι ἄλλοι μὲν ὡς ἀπελήφθησαν ἐν τῇ χώρᾳ,
 ἄλλοι δὲ κατὰ τὴν χώραν ἐτράποντο, ὅποι ἐκάστῳ προχω-
 ρεῖ διασώζεσθαι. τούτων οἱ πλεῖστοι διεφθάρησαν ὑπὸ τῶν

21. ἀπελείφθησαν P

nam regionem cum optimatibus coniurationem facit. qui eum lubenti
 animo suscipientes ab rege defecerunt, interfectisque Turcis incur-
 sionem fecerunt in Amuratis regionem, quam egerunt et tulerunt. et
 quidem res pulchre succedebat, cum ipsi regionem asperam et mon-
 tanam, in quam se recipiebant, incolerent. ut rumor ad regem ista
 pertulit, Aliem ducem constituit, cui exercitus, quos habuit iuxta
 Axium flumen et Argyropolim, tradidit, addito equitatu universo, qui
 in ea regione morabatur, iussitque ut Albanorum regionem subigeret,
 et mancipiorum praeda onustus, captum adducens etiam Arianitem
 Comneni filium, rediret. hic accepto exercitu universo impetum de-
 dit in hostilem regionem, cum ibidem invenisset copias pedestres
 haud aspernandas. regionem populabantur, vicos villasque incende-
 bant, nemini parcebant. Arianites, congregatis suae regionis equiti-
 bus et peditibus, adveniens occupabat montium cacumina et angu-
 stias; qua reditum maturans transiturus erat cum copiis. aliis mili-
 tes cum conarentur transire, non potuerunt, cum fortiter ab Arianite
 transitu prohiberentur. Turci reliqui, cum ab Alie essent in ea re-
 gione relictī, fuga sibi consulere parabant, eo festinantes ubi inco-

Ἀλβανῶν, οἱ δὲ ἄλλοι ἐάλωσαν παριόντες. οἱ δὲ σὺν τῷ Ἀλίῃ ἀποτραπόμενοι ταύτην τὴν πορείαν πεδινωτέραν ἐποίησαντο καὶ ἐπιμήκη, καὶ ἐξελθόντες ἐς τὴν Ἡπειρον τὴν κατὰ Κέρκυραν ὠκνημένην ἐκ πολλῶν ἀπενόστησαν διαφυγόντες μὴ ἀπόλλυσθαι. ἐνταῦθα δὴ ἀνείλετο δόξαν περιφανῆ Ἀριανίτης ὁ Κομνηνοῦ, ἀποδειξάμενος ἔργα λόγου ἄξια καὶ τὸ ἐν- D τεῦθεν εὐδοχιμῶν.

Οὕτω μὲν δὴ Ἀλίῃ τῷ Βροενέζω, ὡς εἰσεβάλλοντο ἐς τὴν πρὸς Ἴόνιον χώραν, ὁ στρατὸς χαλεπώτατα ἐπεπράγει. οἱ 10 μέντοι λοιποὶ τῶν πρὸς τὴν Ἀργυροπολίχνην οἰκούντων Ἀλ- V. 105 βανῶν, ὡς εἶδον Ἀριανίτην νεωτερίσαντα περὶ τὴν βασιλέως ἀρχήν, ἔργον λαμπρὸν σφίσι κατεργασάμενον, ἐβουλεύοντο καὶ υἱοὶ ἀπόστασιν ἀπὸ βασιλέως Ἀμουράτεω, καὶ ἐπεκαλοῦντο μὲν δήπου τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν. τούτου γὰρ δὴ τὸν πατέρα 15 ἐξελάσας ἐκ τῆς χώρας Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτεω, καὶ Μύρ- ξαν τῶν Κανίνων ἡγεμόνα καὶ συγνοὺς ἄλλους ἄρχοντας τῆς τῆδε χώρας, τὴν τε χώραν κατέσχε καὶ ἐαυτῷ κατεπροστή- P. 134 σατο. τὸν δὴ οὖν Δέπαν τοῦτον περιμόντα καὶ περινοστοῦν- τα ἄλλοτε ἄλλην τῆς Ἰταλίας, καὶ ἐν Κερκύρα τῇ Ἐιειτῶν 20 νήσῳ τὰ πολλὰ διατρίβοντα, ἐπεκαλοῦντο οἱ περὶ τὴν Ἀργυροπολίχνην οἰκούντες καὶ σφίσι βασιλέα τε ἐστήσαντο. καὶ στρατὸν ποιησάμενοι ἐπήλαυρον ἐπὶ τὴν Ἀργυροπολίχνην, τὴν βασιλέως τότε δὴ πόλιν, ἀνήκουσαν δὲ προύθεντο τουτωῖ τῷ

18. περιμόντα?

23. πρόσθεν?

lumes vitae discrimen imminens evitare possent. horum plerique ab Albanis interempti, partim capti sunt. reliqui, qui se fugae Alii comites iunxerant, profectionem campestrē, at longiorem, ingressi sunt. et egredientes in continentem quae iuxta Corcyram habitatur, ex multis pauci fuga sibi consulentes, domos ire pergunt. ea in expeditione magnam gloriam invenit Arianites Comneni filius, operibusque memorabilibus gestis admodum celebratus est.

In hunc modum Aliis exercitus, cum in regionem quae Ionium spectat irruisset, afflictus est. caeteri Albani, qui incolunt urbem quae Argos respicit, ut cognoverunt Arianitem res novas instituisse adversus Amuratem, quae felicem sortitae sint eventum, etiam ipsi defectionis ab rege consilia agitarunt; et deficientes Depan evocatum sibi ducem et principem elegerunt. huius enim patrem cum eiecisset e sua regione Paiazites Amuratis filius, exactis quoque Myrxa et Caninorum principe necnon aliis ducibus plurimis, ista regione potitus est. Depan igitur illum incertis vagantem sedibus per Italiam, et plerumque morantem in Corcyra Venetorum insula, Albani, qui iuxta Argyropolim versabantur, accersitum regem sibi crearunt, contractisque copiis Argyropolim, quae

*Δέπῳ, καὶ ἐπολιόρχουν τὴν πόλιν μηχαναῖς τε τῷ τείχει προ-
 σφύροντες. ἦσαν δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει νεήλυδες τε τοῦ βα-
 σιλέως φρουρὰ καὶ τινες ἄλλοι οὐ πολλοὶ τῶν Τούρκων δια-
 Βφυγόντες ἐς τὴν πόλιν, καὶ ἡμύνοντο τὸν στρατόν. ὥστε δὴ
 ταῦτα πράσσοντες οἱ Ἄλβανοὶ τὴν τε πόλιν ἐπολιόρχουν, μη- 5
 δὲν ἀνιόντες ἐς τὴν πολιορκίαν, καὶ τὴν χώραν τὴν περιόι-
 κων τοῦ βασιλέως ἐπέδραμον, βασιλέως ἔχοντος καὶ ἀπόιτος
 ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ πολεμοῦντος Καραμάνῳ τῆς Κιλικίας τε
 καὶ Καρίας ἡγεμόνι. ἐνταῦθα ὡς ἐπέθετο Τουραχάνῃς ὁ
 τῶν Τρικάλλων καὶ Θεσσαλίας ὑπαρχος τότε δὴ ὢν, τοὺς τε 10
 Ἄλβανούς ἀφεστηκότας ἀπὸ βασιλέως καὶ τὴν μητρόπολιν
 πολιορκοῦντας, συλλέξας στρατεύμα ὡς ἡδύνατο μέγιστον,
 συμπαραλαβῶν καὶ τοὺς τῆς παραθαλασσίου χώρας τῶν Τούρ-
 κων, ὅσους ἡδύνατο, ἐλαύνων διὰ τῆς χιόνος (χειμῶν τε γὰρ
 C ἦν μέγας) δευτεραῖος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὴν χώραν, καὶ κατα- 15
 λαμβάνει ἐπιστρατενομένους [ἐν] τῇ πόλει τοὺς Ἄλβανούς.
 καὶ ἐπεισπεσὼν ἄφνω τοὺς πλείστους τε αὐτῶν διέφθειρε,
 καὶ τὸν τε Δέπαν τὸν ἡγεμόνα ζωορῆσας ἀνείλε, καὶ τὴν πό-
 λιν τῆς πολιορκίας ἤλευθέρωσε. λέγεται δὲ ἐν ταύτῃ τῇ Του-
 ραχάνεω ἐφόδῳ πλείους τῶν χιλίων διαφθαρεῖναι. καὶ οὕτω 20
 αὐθις καταδεδούλωντο οἱ Ἄλβανοὶ ἀφεστηκότες ἀπὸ βασι-
 λέως. οἱ μὲν τῆς χώρας εὖ γεγονότες, ὅσοι μὴ διέφυγον τότε*

3. φρουρῶ P
 παραθαλασσίους P

5. μηδὲν (vel μηδαμῆ) ἀνιέντες?

13. πα-

tum temporis regis erat, bello petierunt. urbem oppugnabant variis
 admotis machinis. in urbe erat praesidium regis peregrinorum: ad-
 erant et Turci plurimi, qui confugerant eo, urbemque fortiter et stre-
 nue ab hostibus defensabant. Albani cum ista inciperent urbemque
 summa vi obsiderent, admodum oppugnationi intenti, regioni regis,
 qui tum aberat in Asia bellum gerens cum Caramano Ciliciae et Ca-
 riae principe, incursionibus et populationibus vastitatem induxere
 maximam. Turachanes Triballorum et Thessaliae praefectus, accepta
 Albanorum defectione et metropolis adeo clarae obsidione, conscri-
 bens exercitum quam potuit maximum, assumens etiam Turcos quot-
 quot in Thessalia invenire potuit, citato itinere properans per nivem
 (hyems enim tum erat) secundo die postquam iter ingressus erat,
 prope urbem Albanos deprehendit; in quos praeter expectatum irru-
 ens plurimos occidit, Depan ducem vivum cepit, urbemque obsidione
 solvit. aiunt Turachanem ex improvise accedentem plures quam
 mille interfecisse. et in hunc modum servitutis iugum recipere de-
 nuo coacti sunt Albani. nobiles eius regionis, quotquot non evase-

ἐπιόντος Τουραχάνεω, ἄλλος ἄλλη ἀπώλετο, ὀλέθρῳ τῷ κακί-
στω παραδοθέντες ὑπὸ τῶν βασιλέως ὑπάρχων.

Ἀμουράτης δὲ ὡς ἐγένετο ἐπανιών ἀπὸ Καραμάνου ἐς
τὰ βασίλεια, Μεζέτην τὸν τῆς Εὐρώπης αὐτῷ στρατηγὸν ἐκέ- D
5 λευε, λαβόντα στρατὸν ὅσον ἂν βούληται, καὶ πεζὸν ἅμα καὶ
ἵππικόν, ἀγαγέσθαι τε καὶ ἐλαύνειν ἐπὶ Παιονοδακίαν ὡς κα-
ταστρεψόμενον αὐτῷ τὴν χώραν. ὁ δὲ λαβὼν τό τε Εὐρώ-
πης στρατεύμα καὶ ἀζάπιδας τῆς Εὐρώπης καὶ ἵπποδρόμους
τοῦ βασιλέως, ὅσοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐγένοντο, ἀφίκειο ἐπὶ τὸν
10 Ἴστρον, διαβὰς δὲ τὸν Ἴστρον ἐπὶ Παιονοδακίαν τὴν Ἀρδέ-
λιον χώραν καλουμένην, — τὸ δὲ Ἀρδέλιον τοῦτο ἀπὸ Πρα-
σοβοῦ τοῦ ὄρους ἐπὶ Παιονίαν διήκει, ἐντὸς δρυμῶνος γειο-
μένη ἅπασα ἡ χώρα, καὶ πόλεις ἐνεισιν ἐν ταύτῃ τῇ χώρῃ
οὐκ ὀλίγαι, μητρόπολις δὲ αὐτῶν τὸ Σιβίνιον καλούμενον.
15 γλώττῃ δὲ χωρῶνται οἷτοι τὰ μὲν τῇ Παιόνων τὰ δὲ καὶ Δα-
κῶν, διαίτῃ τε καὶ ἥθεσι τοῖς Παιόνων. καὶ ὑπὸ τῷ Παιό-
νων βασιλεῖ οὔσα ἡ χώρα αὕτη ἄρχοντά τε δέχεται, ὃν ἂν
αὐτοῖς ἐφεστήῃ ὁ βασιλεὺς Παιόνα. αὐτόνομοι δὲ αἱ πόλεις P. 135.
οὔσαι, καὶ ὑπὸ τὴν μητρόπολιν τὸ Σιβίνιον εὐθυνόμεναι,
20 παρὰ δὲ τῷ ἄρχοντι σφῶν, ὅποι ἂν κελεύει ἐπὶ ἐκστρατείαν,
καὶ τὰς προσόδους ἀποδιδόντες, ἀξιοῦσι πολιτεύεσθαι σφίσιν
αὐτοῦ ἐς τὸ ἐπιχώριον πάτριον ἔθος. ἐπὶ ταύτην οὖν δὴ τὴν
πόλιν τὸν Ἴστρον διαβὰς ὁ Μεζέτης ἤλαυνεν ὡς πολιορκήσων, V. 106

runt Turachanis manus, ab regis praefectis crudelissime occisi sunt, cum alius isto alius alio mortis genere miserabiliter interiret.

Amurates reversus ab expeditione quam contra Caramanum sum-
pserat, e regia sua Mezetem, quem Europae ducem declararat, acci-
pere iussit copias equitum et peditum quantas vellet, et proficisci
contra Pannodaciam, ut eam suo imperio iungeret. qui accipiens Eu-
ropaeum exercitum et Europae Azapides equitatumque regis omnem,
qui in Europa agebat, pervenit ad Istrum; quo trajecto ingressus est
Pannodaciae regionem quae Ardelium nominatur. Ardelium a Pra-
sobo monte in Pannoniam usque excurrit. regio ista cingitur quer-
cetis glandiferis, urbesque habet non paucas. metropolis Tosibi-
nium vocatur. lingua utuntur partim Dacorum et partim Pannonum.
victu et moribus Pannonum imitantur. haec regio subiecta est Pan-
nonum regi, a quo ducem accipit de Pannonum genere. urbes ha-
bet liberas, quae proprio iure propriisque legibus ab metropoli To-
sibinio reguntur. iussi proficisci in militiam regi parent, tributum
ferentes quandocunque is imperaverit; solummodo petentes ut sibi
proprio iure suisque legibus rem publicam administrare liceat. contra
hanc igitur metropolim, ubi Istrum transierat, Mezetes universam

καὶ ἀγχοῦ ἐπὶ τῇ πόλει γενόμενος ἐστρατοπεδεύετο. ἐνταῦθα δὲ ὡς ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, τηλεβόλῳ βληθεὶς ὁ τοῦ στρατοῦ ἡγεμὼν ἐτελεύτησε. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἀπεχώρει ἐντεῦθεν ὁ στρατὸς ἐπειγόμενος ἐπὶ τὴν διάβασιν τοῦ Ἰστροῦ, Β συλλεχθέντες οἱ τοῦ Ἀρδελίου ἄνδρες, ὡς ἠδύνατο φθῆναι 5 τὸν στρατὸν ἔτι ἐν τῇ χώρᾳ διατρίβοντα, πολλοὺς τε κατέβαλλον τοῦ στρατεύματος, καὶ τρεψάμενοι ἐδίωκον φεύγοντας ἐπὶ τὸν Ἰστρον.

Μεζέτης μὲν οὖν ἀφικόμενος ἐπὶ Ἀρδέλιον οὕτως ἐτελεύτησε, καὶ ἀπεγένετο οὐκ ὀλίγον τι τοῦ στρατεύματος· βα- 10 σιλεύς δὲ ὡς ἐπύθετο τὸν Μεζέτου θάνατον, συμφορὰν τε ἐποιεῖτο, καὶ παρεσκευάζετό τε αὐτὸς ἐπὶ Παιονοδακίαν στρατευσόμενος, καὶ κήρυκας πέμπων περιαγγέλλοντας τὴν ἐξέλευσιν αὐτοῦ ἅμα ἢ οἱ ἐδόκει ἐξελαύνειν. μετὰ δὲ συμβουλευσαντος Σαβατίνεω εὐνούχου, ἀνδρὸς τὰ ἐς πόλεμον αὐτοῦ 15 πολλαχῆ γενομένου, ἐπέτρεπέ τε τὸν στρατὸν αὐτῷ, καὶ ἐκέλευσε λαβόντα ἐξηγήσασθαι ἐπὶ Παιονοδακίαν, καὶ μὴ ἀνιέναι πρὶν ἢ καταστρεψάμενον ἀπελαύνειν. οὗτος μὲν δὴ παραλαβὼν τὸν βασιλέως στρατὸν καὶ νεήλυδας τῶν θυρῶν ἀμφὶ τοὺς τετρακισχιλίους, τὸν τε Ἰστρον διέβαινε καὶ τὸν 20 στρατὸν αὐτοῦ σύμπαντα διεπορεύετο ἐς τὴν Ἀρδελίου χώραν. ἤλανε δὲ διὰ τῆς Παιόνων χώρας ἡμέρας τινάς. Ἰάγ-

10. ὀλίγους τοῦ Ρ

belli molem vertit; et cum quam proxime ad eam accessisset, ibi castra communit. hic cum urbis oppugnationi summa ope incumberet, ictus bombardae occubuit. postea cum exercitus hostilis maturaret abitum et festinaret ad Istrum traiciendum, congregati regionis viri, cum praevenire hostes in sua regione possent, plurimos eorum clade maxima straverunt. reliquos in fugam effusos usque ad Istrum insecuti sunt.

Mezetes profectus in Ardellii regionem, amissis non paucis de suo exercitu, huiusmodi vitae exitum habuit. rex maximam suam esse calamitatem duxit mortem Mezetis. parabat igitur ipse expeditionem suscipere contra Pannodacos, missisque per suum regnum praeconibus edicebat ut primo vere adessent omnes. postea mutata voluntate Sabatini eunucho, viro rei militaris peritissimo, belli istius curam omnem mandavit, cum eunuchus id consilium regi et optimum et tutissimum fore censeret. iussit quoque rex ut non prius bello desisteret quam devicisset Pannodacos sive Transsylvanos. hic igitur accipiens regis exercitum et peregrinorum de ianuis regis quasi quattuor milia, Istrum transivit, et copias omnes in Ardellii regionem induxit. dehinc aliquot diebus iter fecit per Pannoniae regionem.

γος δὲ ὁ Χωνιάτης, ἀνὴρ τότε δὴ εὐδοκίμων παρὰ τοῖς Παίοσι
 καὶ τὸ τε Ἀρδέλιον ἐπιτετραμμένος ὑπὸ τῆς Παιόνων βου-
 λῆς, συνήγαγέ τε στρατὸν ὡς μέγιστον ὡς ἡδύνατο ἀπὸ Ἀρδε-
 λίου, καὶ Παιόνων συμπαραλαβὼν ἐπήγει, ἐπόμενος τῇ Σαβα-
 5 τίνῃ κατὰ τὸ ὄρος. Σαβατίνης μὲν δὴ, ὡς ἐντὸς τῆς χώρας D
 ἤδη ἄλλος γενόμενος, ἐνόμιζε καλῶς ἔχειν αὐτῇ τὴν χώραν
 ἐπιδραμεῖν. ἐπαφείς τοίνυν τοὺς ἵπποδρόμους καὶ τοῦ στρατοῦ
 πολὺ τι μέρος ἐπὶ διαρπαγὴν τῆς χώρας, ὡς ἀφαρπάσαιντό
 τε τὴν χώραν αὐτοῦ σύμπασαν καὶ κερδάνοι μέγιστα, κατε-
 10 λείφθη ὀλίγοις τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐν τῇ στρατοπέδῳ. ἐνταῦθα
 ὡς ἦσθετο Ἰάγγος τὸ τε στρατόπεδον ἔρημον ἀνδρῶν καταλει-
 φθῆναι, καὶ οἱ καλῶς ἔχειν ἠγοούμενος ἐπεισεσεῖν ἐς τὸ στρα-
 τόπεδον τῶν πολεμίων, ἐπικαταβάς ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐμβάλλει
 τε ἐς τὸ στρατόπεδον τοῦ Σαβατίνεω. καὶ ὁ μὲν Σαβατίνης
 15 ἐπέξελθεῖν μέντοι οὐκ εἶχεν, ὅτι καὶ ἄξιον λόγου μαχέσασθαι, P. 136
 φυλάξαι δὲ τὸ στρατόπεδον πειρώμενος καὶ οὐκ ἡδύνατο,
 βιασαμένων τῶν μετὰ τοῦ Ἰάγγου Παιόνων, ἐς φρυγὴν τε
 ἐτρέπη καὶ ἐπὶ τὸν Ἰστρὸν ἐπέγειτο φθῆναι ὡς διαβησόμε-
 νος. Ἰάγγος δὲ τὸ στρατόπεδον παραλαβὼν, καὶ λόχους
 20 ὑπέισας αὐτοῦ ταύτη, ὥστε τοὺς ἐπανιόντας σὺν τοῖς ἀνδρα-
 πόδοις συμπαραελάμβανε διαφθείρων ἅπαντας. καὶ οὕτω δὴ

20. ἐποίησας P

Iangus autem Choniates, quem Ioannem Huniadem vocant, vir ea tem-
 pestate inter Pannonos excellens, cui Ardelii regio commissa erat ab
 Pannonum concilio, exercitum quam potuit maximum comparavit ab
 Ardelio et Pannonia. hoc instructus sequebatur per montium saltus
 Sabatinem. Sabatines cum iam in hostili regione foret, putabat res
 suas praeclare habituras, si hostium agros evastaret. emittens itaque
 equitatum omnem et maximam exercitus partem in hostium regio-
 nem, praedas agere volebat, quasi hinc plurimum suis opibus acce-
 dere posset. paucissimi vero manebant cum Sabatine in castris. Iangus
 ut comperit castra hostium pene esse deserta, praeclarum faci-
 nus putabat, si accedens inopinatus castra opprimeret. descendens
 itaque cum suis ex monte impetu invadit Sabatinis castra defensori-
 bus vacua. Sabatines exire castris, ut praelii potestatem faceret,
 non poterat. proinde ad castra defendenda convertitur; quae tamen
 retinere nequivit, cum violenter Iangus cum Pannonibus irrumperet.
 ad fugam itaque inclinatus animo toto, festinabatque, maxima usus ce-
 leritate, transire Istrum, antequam transitu ab hostibus intercludere-
 tur. Iangus captis castris quosdam in insidias locat, quibus excipe-
 ret hostes advenientes, mancipiorum aliarumque rerum praeda onu-
 stos, omnesque conficeret. et in hunc modum maxima hostilis exer-

τὰ πλείω τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ ταύτη χάριστα διεφθάρη, καὶ νίκην νικᾷ ἀρίστην ἐς τῶν πρὸ αὐτοῦ Ἰάγγος ὁ Χωνιάτης.

Οὗτος γένους ὦν οὐ πάνυ τι φαίλου, ἀπὸ Χωνιάτης Β πόλεως Ἀρδελίου ὠρμημένος ἐπὶ τὸν Τριβαλλῶν ἀφίκετο ἡγε- 5 μόνος, μεμισθωμένος δὲ αὐτοῦ διέτριβε συχνόν τινα χρόνον, τόλμαν τε ἐπιδεικνύμενος ἀξίαν λόγου καὶ σπουδῆν, ἐς ὃ τι ἂν ἐπιπεμφθεῖ ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος. καὶ δὴ λέγεται καὶ τόδε. ὡς ἐξήλυνεν ἐπὶ ἄγραν ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμών, καὶ λύκον ἐπιφανέντος τῷ ἡγεμόνι ἐπεκάλει τὸν Ἰάγγον, ὡς ἐπὶ τῷ λύ- 10 κῷ γένοιτο. ὁ δ' ὡς παρεληλύθει, τὸν θῆρα ἤλυνεν ἀνά κράτος. πεσόντιος δὲ τοῦ θηρὸς ἐς τὸν ποταμὸν καὶ νηχομέ- V. 107 νου, ἐπεισπεσεῖν τε ἅμα ἐς τὸν ποταμὸν καὶ αὐτὸν καὶ διανη- C χομένον τοῦ ἵππου διαβῆναι, διαβάντα δὲ ἐπιδιώκειν οὐδαμῆ ἀμύντα, τελευτῶντα δὲ καταλαβεῖν τε τὸν λύκον καὶ ἀνελεῖν, 15 μετὰ δὲ ἀφελόμενον τὸ δέρμα τοῦ θηρὸς ἐλαύνειν ὀπίσω ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα, διαβάντα δὲ αὐθις τὸν ποταμὸν καὶ προεχόμενον τοῦ λύκον τὸ δέρμα εἶπεῖν “ὦ δέσποτα, ἐγένετο ἢ ἐπέταξας, καὶ τὸν τε λύκον ἀνείλον, καὶ τὸ δέρμα ὧδέ σοι παρέστι, ὑπουργεῖν ὃ τι ἂν δέοι χρῆσθαι.” τότε μὲν δὴ τὸ 20 θαῦμα ἀγασθέντα τὸν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα εἶπεῖν λέγεται ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐπὶ μέγα δυνάμειος οὐκ ἀφί-

citus pars miserabiliter interiit; Iangusque victoriam sibi peperit celebriorem quam ullam unquam eius antecessores invenerint. Iangus genere natus erat non admodum obscuro.

Patria fuit Choniatae sive Huniadi Ardellii oppidum, unde profectus venit ad Triballorum ducem. mercede autem conductus, longo admodum tempore apud hunc ducem versatus est, ubique, quocumque mitteretur, fortitudinem et diligentiam memorabilem ostendens. quondam cum venatum abiisset Triballorum dux, eique appareret lupus, confestim Iangum vocat, ut lupum caperet. qui ut accessit ducisque voluntatem intellexit, continuo lupum insectatus est perniciosissime. lupus ingreditur flumen quod obviam erat, et natare incipiebat, si praesens periculum subterfugere posset. nec tamen Iangus a persecutione cessavit, verum insidens equo flumen tranavit. ubi natando flumen superatum est, lupi vestigiis haud abcessit, postremo lupum assecutus est et confecit, pellemque deripuit, tranatoque fluvio ad ducem reversus est; praetendensque manibus lupi pellem exclamat “o domine, factum est ut imperasti: lupum peremi, pellem cape. ea, ut voles, utere.” hoc facinore dux admodum delectatus in haec verba linguam solvit “certe non potest fieri quin aliquando vir ille ad maximam promoveatur potentiam.” haec tum temporis locu-

ξεται. τότε μὲν δὴ οὕτως εἰπὼν τὸ ἐντεῦθεν χρήμασί τε D
 ἐθεράπευε, καὶ διατρίψας αὐτοῦ χρόνον συγχρὸν ἀφίκετο ἐπὶ
 τοὺς Παίονας. λέγεται μὲν δὴ καὶ πρὶν ἢ ἐπὶ τὸν Τριβαλ-
 λῶν ἡγεμόνα ἐλθεῖν, Ἀλίεω τοῦ Βρενέζεω γενέσθαι θεράπον-
 5 τα, καὶ θητεῦσαι παρ' αὐτῷ ἱπποκόμον γενόμενον. οὐκ ἔχω
 δὲ ὄψῃ τοῦτο ἀληθὲς εἶναι συμβάλλωμαι. τὴν τε γὰρ ἄν-
 φωνὴν ἐξέμαθε τὴν Τουρκῶν. ὡς μὲν οὖν ἐτράπετο ἐπὶ τοὺς
 Παίονας, καὶ συμπαραλαβὼν τινὰς μεθ' ἑαυτοῦ παρήει ἐπὶ
 τὰ βασιλεία, μισθὸν φάσκων ἤκειν αὐτοῖς σὺν τοῖς ἀμφ' αὐ-
 10 τὸν ληψόμενος, ἐλάμβανέ τε τὸν μισθόν, καὶ ἐς διαφορὰν
 καθισταμένων τῶν Παίωνων πρὸς τοὺς Γερμανοὺς μεγάλα P. 137
 ἀπεδείκνυτο ἔργα, ὅποτε ἔδει αὐτίκα παρόντα, ἐν τάχει τε
 παραγενόμενος καὶ μαχόμενος ἀξίως λόγου. μετὰ δὲ ταῦτα
 ἐπισπομένων αὐτῷ καὶ πολλῶν ἄλλων εὐδοχιμῶν ἐφαίνετο
 15 πανταχῇ, δι' ἃ δὴ καὶ ἐπετέτραπτο τὴν τῆς Ἀρδελίου χώρας
 ἀρχὴν ὑπὸ τῆς Παίωνων βουλῆς. καὶ ἕρχων ταύτης τῆς
 χώρας τὸν τε Σαβατίνην καὶ εὐνοῦχον τοῦ βασιλέως στρατη-
 γὸν καθεῖλέ τε καὶ ἐτρέψατο, νίκην ἀνελόμενος εὐδοξοτάτην,
 ἀφ' ἧς δὴ τὰ Παίωνων πράγματα ἐπανῆκεν ἐπὶ τὴν πρότερον
 20 σφῶν κατάστασιν γενόμενοι, ἀφ' οὗ κατὰ χρόνον Παιαζήτεω
 τὸν βασιλέα Παίωνων Σιγισμοῦνδον τρεψαμένου, τὴν τε χῶ-
 ραν ἐπελαύνοντες ἐδήουν θαμὰ ληιζόμενοι οἱ Τουρκοὶ, καὶ B

1. οὗτος P 9. αὐτός? 21. Παίωνων ἐς Σιγισμοῦνδον P
 22. ἐπελαύνοντος, ἐδήου P

tus, virum deinceps pecunia opibusque coluit. cum tempore multo
 apud ducem istum moras traxisset, tandem ad Pannones rediit. sunt
 qui tradunt langum, antequam pervenerit ad Triballorum ducem, fu-
 isse famulum Aliis Brenezis filii, eique mercede serviisse, cum fun-
 geretur equorum curatoris partibus. nescio autem unde coniecturam
 facere possim, ut id verum esse credam: nam linguam Turcicam eo
 modo didicisset. reversus autem ad Pannones, assumptis aliquot aliis,
 procedebat in regiam, dicens se advenire, ut sibi suisque mercedem
 accipiat; nec repulsam passus est. cum autem bellum arderet inter
 Germanos et Pannones, magna militaria edebat opera, praesens sem-
 per. ubicunque eius opera desiderabatur, statim appropians, fortis-
 sime praeliabatur. postea congregatis ad eum aliis plurimis, ubique
 illustris apparebat. quapropter Ardelli regionis principatus concilio
 Pannonum ei decretus est. cui regioni cum imperaret, Sabatinem in-
 terfecit eiusque exercitum in fugam coniecit, victoriam suis nuntians
 longe pulcherrimam. haec victoria Pannonum res erexit in pristinum
 statum. ex quo enim tempore Paiazitis auspiciis ductuque Turci re-
 gem Sigismundum in fugam verterunt, haud cessarunt Turci in Pan-

ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀγόμενοι ἐνέπλησαν τὴν τε Ἀσίαν καὶ
 Εὐρώπην ἀνδραπόδων Παιονικῶν. ἐπεὶ δὲ Ἰάγγος ἀφικόμε-
 νος ἐπὶ τὴν Ἀρδελίου γῶραν τὸν τε εὐνοῦχον ἐτρέψατο καὶ
 τοὺς περὶ αὐτὸν ἐτρέψατο Τούρκους, τόλμη τε ἐχρήσαντο οἱ
 Παῖονες ἀπὸ τοῦδε, καὶ ἔργα ἀπεδείκνυντο ἐς τοὺς Τούρκους 5
 ἄξια λόγου. τὸν τε γὰρ Ἰστρὸν διαβάντες πολλάκις διέφθει-
 ρον, καὶ ὅποι περιτύχοιεν ὀλίγοι πολλοῖς οὐσι τοῖς Τούρκοις,
 εὐπειῶς τε περιεγέροντο καὶ οὐδὲ εἰς χεῖρας ἀφικομένους
 σφίσιν ἐτρόποντο.

Τότε μὲν δὴ περιγενόμενος ἐπὶ μέγα ἐχώρει δυνάμεως. 10
 καὶ στρατηγὸς δὲ μετὰ ταῦτα ἀποδειχθεὶς ὑπὸ τῆς Παιόνων
 C βουλῆς πρὸς τοὺς Τούρκους τε καὶ Γερμανοὺς τὸν πόλεμον
 διέφερε, γενναϊότατα διαγωνιζόμενος. οἱ μὲντοι Παῖονες πρὸς
 τε τοὺς Γερμανοὺς διενεχθέντες τε ἐπολέμουν, ἀπὸ αἰτίας
 τῆσδε ἐς διαφορὰν ἀλλήλοις ἀφικόμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ 15
 πρὸς Τζέχους καὶ Βοεμίους καλουμένους ἐπὶ συχνὸν τινα
 χρόνον τὸν πόλεμον διαφέροντες μεγάλα κακὰ ἐποίουν ἀλλή-
 λους. τρέπονται δὴ οὖν διὰ ταύτην αὐτῶν τὴν διαφορὰν ἐπὶ
 τοὺς Πολανίους, καὶ ἐπαγόμενοι τὸν βασιλέως ἀδελφιδοῦν
 παῖδα βασιλέα τε σφίσιν ἐστήσαντο, καὶ τοῖς Πολανίοις χρη- 20
 σάμενοι συμμίχους τοῖς τε Γερμανοῖς καὶ Βοεμίσις ἐπέκειντο
 χαλεπῶς, καὶ ἐδήουν τὴν γῶραν, καὶ πόλεις αὐτῶν ἐπίοντες
 V. 108 ἐνεπίμπρων οὐκ ὀλίγας. καὶ δὴ καὶ ἐς μάχην καταστάντες

2. ἐπεὶ τε P

noniam incursiones facere, plurimaeque inde abduxerunt mancipia,
 quibus Asiam et Europam replevere. ubi autem Iangus advenit in
 Ardellii regionem, princeps declaratus communi Pannonum concilio,
 Sabatinem et Turcos terga dare coegit. hinc animis resumptis, Pan-
 nones praeclaris operibus editis Turcos ubique vincebant. nam Istrum
 saepius transgressi interfecerunt pauci plurimos Turcos; qui antequam
 ad manus ventum foret, non sustinentes impetum Pannonum, fugam
 praecipites inibant.

Ea tempestate ad maximam potentiam promotus est Iangus. deinde
 creatus dux consensu unanimi totius Pannonum concilii, bellum contra
 Turcos et Germanos suscepit, fortissime semper rem gerens. Pannon-
 es gerebant bellum cum Germanis cuius haec causa perhibetur. * * * postea
 bellum indixere Tzechis, qui Boemi dicuntur. id bellum diu duravit,
 plurimis ultro citroque cladibus illatis. Pannon- es isto bello permoti
 accedunt Polonos, et inde adductum regis patrualem sibi ducem crea-
 runt. cum igitur Poloni socia Pannonibus iungerent arma, con-
 tigit ut Pannon- es Germanos et Boemos graviter affligerent: agros enim
 horum evastarunt, urbesque non paucas incenderunt. praeterea in-
 terdum ex acie dimicarunt, collatis signis. verum incerto Marte,

ἐμάχοντο· καὶ ὅτε μὲν περιεγέροντο οἱ Παῖονες, ὅτε δὲ D
καὶ ἠπιῶντα, καὶ ἐπὶ βραχὺ αὐθις ἀναλαμβάνοντες σφᾶς
ἀνεμάχοντο. τὴν τε γὰρ μάχην ποιοῦνται τάδε τὰ γένη
κατὰ τὸ καρτερόν, οὐδενὸς φειδόμενοι, ἀλλὰ δόρασί τε
5 ἐπιόντες καὶ τηλεβόλοις καὶ σιδηραίοις καταπέλαις ἵππικοῖς
καὶ ἑτέροις βέλεσι διαμαχόμενοι κατακαίνουσί τε ἀλλήλους.
ἐπειδὴν δὲ εἰς φυγὴν γένωνται, οὐκέτι ἀνήκεστον συμβαίνει
σφίσιν εἰς τὴν φυγὴν, ἀλλ' ἦν παραδιδῶ τις ἑαυτὸν καὶ ὁμο-
λογία χροῖτο ὡς ἠττημένος, ἀφήσιν αὐτὸν ἀπιέναι, ἐφ' ᾧ τοῦ
10 λοιποῦ μὴ διαμάχεσθαι αὐτῷ, ἐπειδὴν συνίωσι τὰ στρατεύ-
ματα ἀλλήλοις καθιστάμενα εἰς τὴν μάχην. ταύτη μὲν δὴ P. 138
εἰς ἀλλήλους κατὰ τὰς μάχας χροῶνται καταστάσει, ὥστε ἐπει-
δὴν τρέποιο εἰς φυγὴν τὰ στρατεύματα, οὐ πολὺ τι μέρος
αὐτῶν τὸ ἐντεῦθεν ἀπογίνεσθαι.

15 Τὴν μὲντοι Δακίαν αὐτοὶ οἱ Παῖονες ἐπελθόντες, ἤγου-
μένου τοῦ Χωνιάτου, καθίστασαν Δάνον ἡγεμόνα αὐτοῖς καὶ
πεῖθεσθαι αὐτὸν ἐκέλευον. οὗτος μὲν οὖν ἐξελαυνομένου τοῦ
Δρακούλεω ἡγεμόνος αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας
ἰόντος, τὴν τε χώραν κατέσχευεν ὁ Δάνος, καὶ τοὺς ἐπιτη-
20 δεῖους Δρακούλεω τοῦ ἡγεμόνος διειργάζετο, ὅποι πυνθά-
κοιτο αὐτῶν τινὰ περιεῖναι. οὗτοι μὲν δὴ παῖδες λέγονται
γενέσθαι τοῦ Μύρξεω νόθοι, καὶ τούτων ἐπίους πλαττομένους B
ὑπὸ τῶν τῆς χώρας γένει τε καὶ πλούτῳ εὐδοκιοῦντων κα-

6. καταβαίνουσι P

nunc victores nunc victi, praeliis excedebant. deinde ubi paululum
respirassent et collegissent vires, bellum instaurabant. nam populi
isti vi omnia agunt, et in praeliis nemini parcent. hastis impetunt
hostes, bombardis utuntur, ferreas habent equites balistas, necnon
aliis telis rem gerunt inter se pugnantes. quando autem fuga initur,
in fugientes nec caede nec persecutione admodum saevitur. verum
si quis se ipse dedat et victum se confiteatur, abit intactus et invio-
latus: hac tamen condicione, ne se postmodum praelio committat,
contra victores praeliaturus. hunc morem belli tempore servant:
proinde in fuga non multi cadunt.

Pannonum duce Choniate profecti sunt in Daciam, et duce Dacum nomine regi-
oni praefecerunt, Dacosque ei obtemperare iusserunt. Danus igitur expulso duce Dracule, qui ad ianuas regis confugerat, Daciam obtinuit, omnesque Draculis propinquos et necessarios, ubi-
cunque aliquem superstitem accipiebat, peremit. hi duces traduntur fuisse filii nothi, qui Myrxae nati sunt. et quosdam horum, cum putarentur esse Myrxae filii, ab regionis incolis genere opibusque plurimum pollentibus in Daciae ducatum subvectos esse; quasi Da-

θίστασθαι ἐς τὴν τῆς Δακίας ἡγεμονίαν, ὡς ξύμφορά τε ἅμα
καὶ λυσιτελῆ ἔσοιτο σφίσι ἐς τὴν ἀρχὴν καθισταμένων. ὦν
δὴ ἓνα τε καὶ δύο ἀναπνυθάνομενος εὖρον, καὶ ἔξέμαθον τό
τε γένος αὐτῶν καὶ τοὺς πατέρας· ἀλλ' οὐκ ἐξοίσω ἐς τοὺς
πολλοὺς τοῦνομα διασημῆνας. Δάνος μὲν οὖν τότε ὑπὸ Παιό- 5
νων κατήχθη ἐς τὴν Παιόνων ἀρχὴν, καὶ ἔσχε τὴν χώραν,
θεραπεύων τε ἀπὸ τοῦδε διετέλει τοὺς Παιόνας. καὶ ὡς
ἐπέκειντο τὴν χώραν διαβαίνοντες κρύφα οἱ τοῦ βασιλέως
αὐτοῦ παρὰ τὸν Ἴστρον καθεστῶτες ὑπαρχοὶ, πρέσβεις τε
C ἔπεμπεν ὡς βασιλέα, καὶ εἰρήνην αἰτούμενος ἔπρασεν ὅπως 10
αὐτῷ γένοιτο, ἀπαιτηθεὶς ἀπάγειν ἐς τρισχίλια τόξα καὶ θυ-
ρεοὺς τετρακισχιλίους τοῦ ἐνιαυτοῦ, σπονδὰς τε ἐποιήσατο.
καὶ οὕτω δὴ ἐπὶ κατύστιασιν εὖ ἔχουσαν ἑαυτῷ ἀφικόμενος
ἡγεμόνευέ τε τῆς Δακίας, καὶ πρὸς τὸν Πογδανίας τῆς με-
λαίνης ἡγεμόνα ἄγγελον πέμψας εἰρήνην τε ἐποιήσατο, καὶ 15
ἐπιγαμίαν αὐτῷ ποιησάμενος συνεβάλλετο αὐτῷ ἐς τὸν πρὸς
τὸν Δρακούλη μετὰ ταῦτα πόλεμον.

Ταῦτα μὲν δὴ ἐς τὴν ἀρχὴν οὕτως ἔσχεν αὐτῷ τὰ πράγ-
ματα· Ἀμουράτης δὲ μετὰ ταῦτα ἐπὶ Κολχίδα γῆν τριή-
ρεις ἔπεμψε, τὴν τε χώραν δηῶσαι καὶ ἀνδραποδίσασθαι τὴν 20
πόλιν, ἣν δύνωνται, καὶ ἐπὶ Γοθθίαν ἐπιπλεῦσαι τε, καὶ ὅποι
D παρείκοι, τὴν χώραν ληίσασθαι ἀποβάοντας. καὶ ἐπιπλέουσαι μὲν

3. ἀναπνυθάνομενοι P

22. παρήκοι P

cis plurimum conduceret, si isti in ea regione praesent rerumque
summa potirentur. quorum unum atque alterum percunctando co-
gnovi genus et parentes: verum nomina eorum non omnibus signifi-
cabo. Danus ea tempestate a Pannonibus in Dacorum principatum
collocatus Daciam tenuit, et deinceps Pannonēs artissime coluit. cum
autem inquietaretur subinde ab regis ducibus prope Istrum collocatis,
qui clam ipsius regionem populationibus divexabant, missis legatis ad
regem pacem oravit, quam haud gravatim consecutus est, hac tamen
condicione, ut quotannis regi tributū nomine daret tria milia sagitta-
rum et clipeorum quattuor milia. Daciae res ita ordinans quemad-
modum sibi commodissime fore rebatur, eam pulchre imperio rexī.
legatū ire iussit ad Pogdaniae nigrae principem, cum quo pacem
fecit; cui etiam affinitas iuncta est, qua excitus eum enixe adiuvit in
bello quod cum Dracule gessit.

Daciae principatus in hunc modum ab novo principe reformatus
et instructus est. Amurates postea in Colchida imperiumque Trape-
zuntinum triremes misit, regionemque Colchidis vastans etiam urbem
diripere et inde plurima mancipia auferre annitebatur. triremes illae
etiam in Gothiam cursum flexerunt, eamque regionem populati sunt.

αἱ τριήρεις προσέσχον ἐς γῆν τε τὴν Κολχίδα, καὶ ἐπὶ τοὺς
 Γόιθους ἀφικόμενοι ἐλεηλάτουν τὴν χώραν, ἀνδραποδισάμε-
 νοι οὐκ ὀλίγην. ἐπαιόντι δὲ τῷ στόλῳ χειμῶν ἐγένετο ἰσχυ-
 ρός, καὶ ἄνεμος ἀπαρκτίας ἐπιβαλὼν ἐξήνεγκεν ἐς τὴν Ἀσίαν
 5 κατὰ τὴν Ποντοηράκλειαν, καὶ φερόμεναι αὐτοῦ ἔνιαι τῶν
 τριηρῶν διεφθείροντο καὶ ἐν ξυμφορᾷ ἔσχοντο τοιαύτη.

Πρὸς Ἴανυῖους μέντοι αὐτῷ φίλια ἦν διὰ τέλους καὶ
 εἰρηναῖα. Ἴανυῖοι μὲν δὴ τότε πρὸς τε σφᾶς αὐτοὺς περι-
 πεσόντες μεγάλως τε ἐσφάλλοντο περὶ τὴν πόλιν αὐτῶν, καὶ
 10 δὴ καὶ τῶν στασιωτῶν ἐπαγομένων Φίλιππον τὸν Λιγύρων P. 139
 ἡγεμόνα τὴν τε πόλιν ἐπέτρεψαν, καὶ οὗ ἂν ἐξηγοῖτο εἶποντο V. 109
 τῷ ἡγεμόνι. πυνθάνομαι γενέσθαι δὴ τοῦτο αὐτοῖς καὶ τὸν
 δῆμον ἐλόμενον ἐπαγαγέσθαι τοῦτον σφίσι τύραννον κατα-
 στησαμένους διὰ τὸ πρὸς τοῖς Οὐνετοῦς ἔχθος καὶ τὴν πρὸς
 15 ἐκείνους αὐτῶν διαφορὰν, καὶ ὅτι καὶ τὸν Μεδιολάνου τοῦ-
 τον ἡγεμόνα ἤσθοντο πολεμοῦντα τοῖς Οὐνετοῖς κατὰ τὸ
 καρτερόν καὶ διαφέροντα τὸν πόλεμον ἐντεταμένως.

Ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη πρὸς τὸ ἄκρον τῆς Ἰταλίας κατὰ
 τὴν Γαλατίαν. Τυρρηνῶν δὲ τῆς χώρας ἔχεται τὸ πρὸς ἕω
 20 ἰόντι, καὶ Τυρρηνικοῦ πελάγους ἄπτεται, ταύτη τετραμμένη
 τὸ πρὸς ἀνίσχοντος ἡλίου ἡ πόλις, πρὸς δὲ ἐσπέραν ἀπαλλατ-
 τομένης τῆς χώρας Ἴανυῖων ἐπιβαίνειν ἔστι τῆς Προβεντίας, B

17. ἐκτεταμένως P

triremes igitur istae in Colchida properarunt; et ad Gothos appellen-
 tes regionem haud medicam vastabant, plurimis inde mancipiis abdu-
 ctis. reditum autem cum maturaret classis, tempestas saeva exorta
 est. nam ventus qui Aparctias dicitur, exurgens classem disiecit et
 in Asiam iuxta Heracleam Ponti detulit. interim naves quaedam
 tempestate quassatae interciderunt, in huiusmodi calamitatem prae-
 cipitatae.

Cum Ianuensibus ei intercessit amicitia diutina, et quasi pax
 perpetua. Ianuenses autem eo tempore seditione agitati res suas pe-
 ne contudere, cum seditiosi admitterent Philippum Ligurum ducem,
 eique urbem committerent, promptissime sequentes quocumque eos
 eduxisset. hoc eis accidit, cum etiam populus eligeret istum ducem
 propter odium implacabile, quo ferebantur in Venetos. norant enim
 Mediolani ducem Venetis admodum esse infestum et acerrime cum
 his bellum gerere.

Ianua urbs sita est in extrema Italia, qua Galliam respicit: Tyrrho-
 nos attingit versus Orientem. mare Tyrrhenum spectat, qua urbis situs
 Orientem versus excurrit. versus Occidentem egressos Ianuensium regio-
 ne excipit Provincia, quae Gallia est; et eius incolae degunt sub rege

ἦτις Γαλατία ἐστὶ καὶ ὑπὸ τῶν Κελτῶν βασιλεῦς τεταγμέ-
νοι διατελοῦσιν. ὀνομάζεται δὲ διὰ ταύτης πύλη Ἰταλίας,
ὡς αὐτίκα ἀπὸ τούτων ἐμβάλλει ἐς Γαλατίαν. πολιτεύεται
δὲ οὔτε ἐς δημοκρατίαν τὸ παράπαν τετραμμένη ἢ πόλις
οὔτε ἐς ἀριστοκρατίαν· ἐπιμεμιγμένη δὲ ἀμφοῖν ταῖς κατα- 5
στάσεσι τοῦτο μὲν ἐς δημοκρατίαν δοκεῖ ἀποκλίνειν, τοῦτο δ'
αὖ ὑπὸ ἀρίστων τινῶν διθύνεσθαι, τὰ ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτὴ
διατιθεμένη. ἔστι γὰρ δύο γένη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀπὸ πα-
λαιῶν προεσιτώτες τῆς πόλεως, καὶ πρωτεύοντες οὕτως ὥστε
ζύμπαντα τὸν δῆμον ἐπὶ τούτους τετραῆθαι, τῷ παντὶ θά- 10
C τερα ταλαντευόμενον. τὸ μὲν δὴ τοῖν γένοι καλεῖται Νιό-
ρια, τὸ δὲ ἕτερον Σπινούρα. ἐπὶ τούτους ὁ δῆμος διηρημέ-
νος αὐτοῦ αἰρεῖται τὴν Σπινούρα αἴρεσιν, τὸ δὲ αὐτοῦ Νιό-
ρια. ἄγοντες δὲ οὗτοι τὸν δῆμον, καθιστάναι μὲν ἀπὸ σφῶν
αὐτῶν ἡγεμόνας τῇ πόλει οὐκ ἔξέστιν, οὐδὲ ἐπιτρέπει ὁ δῆ- 15
μος· ἀλλ' ἐστὸν δύο ἑτέρω γένεε, δημόται ὄντες, καὶ τὸ μὲν
τῶν γενῶν τούτων πρὸς τὸ γένος τῶν ἀρίστων τετραμμένον
ἐστὶ καὶ ἐπιτήδειον, τὸ δὲ αὖ πρὸς τὸ ἕτερον. καλεῖται δὲ
τούτων τὸ μὲν Ἀδόρνοι τὸ δὲ Φρεγούσιοι. ἀπὸ δὲ τούτων
τῶν οἰκιῶν νομίζεται αὐτοῖς, ὅποια δὲ τῶν ἀρίστων μοῖρα 20
ἐπικρατοίη, ἐγκαθιστάναι τῇ πόλει ἄρχοντα. καὶ τῶν μὲν
D Ἀδόρνων ὁ οἶκος ὑπερέχει τῷ Σπινούρα γένει, τῶν δὲ Φρε-
γουσίῳ τῷ Νιόρια ἐπιτήδειόν τε ἐστὶ καὶ ἐγκαθιστάμενον

13. αὐτοῦ] τὸ μὲν αὐτοῦ H 21. τῶν] τὸ P 22. τῶν] τὸ P

Gallorum. quapropter porta sive ianua Italiae vocatur, quasi hinc
in Italiam procedatur. ianuae res publica ita administratur, ut ne-
que omnino in democratiam neque in aristocratiam propendeat. ve-
rum ex utrisque ea res publica iuxta partim in democratiam et par-
tim in aristocratiam inclinatur, maxime in iis quae ad principis ele-
ctionem pertinere videntur. sunt enim in urbe ista familiae duae,
quae ab antiquo eam gubernarunt et principatum in ea obtinent,
adeo ut populi studia in utrasque quasi aequa lance conferantur.
una de Auria sive Doria nominatur, et altera Spinula. in has fa-
milias studia populi divisa cum sint, accidit plerumque ut pars Do-
riam pars Spinulam eligant. hi igitur regentes populum, de suo cor-
pore duces constituere non audent, nec populus permittit. sed ex-
tant aliae familiae duae, quae de populi corpore habentur. una ad
optimates, altera ad populum studiis inclinatur. uni nomen Adorni est,
alteri Phregosii appellantur. ex his familiis dux civitati ab ea parte
optimatum quae vincit datur. Adorni familiaritate iuncti sunt Spinu-
lis, at familia Phregosiorum necessitudinis iure devincta est Doriis et

ὑπ' αὐτοῦ ἐς τὴν ἀρχὴν. τῷ δὲ ἡγεμόνι τούτῳ, ἐπειδὴν ἐς
 τὴν ἡγεμονίαν κατασταίῃ, ἐπιτέτραπται κατὰ τοὺς νόμους,
 ἐπιλαβομένῳ καὶ τῶν ἀρίστων τιῶν, τρέπειν ὡς ξυμφερώτα-
 τα. περὶ μὲν οὖν τῶν προσόδων τῆς πόλεως τούτους νομί-
 5 ζεται ἐπιτροπεύειν, διαθεῖναι ἢ ἂν αὐτοῖς δοκοίη· περὶ πο-
 λέμου δὲ καὶ εἰρήνης νομίζεται τὸν δῆμον παρελθόντα ἐς μέ-
 σσον αἰρεῖσθαι ὅ τι ἂν αὐτῷ δοκοίη, ἐλόμενον δὲ ἐπιτρέπειν
 τῷ ἡγεμόνι πράσσειν ὡς λυσιτελέστατα. ἐς δὲ τὰς δίκας τῆς
 πόλεως ἐγκαθίστανται δικασταὶ ὑπὸ τοῦ ἐπικρατοῦντος γέ-
 10 ρους, καὶ δικάζουσι κατὰ τὰ σφῶν αὐτῶν. τῆς δὲ δίκης ἔφε-
 σίς ἐστὶν ἐπὶ τὸν δῆμον, ἐπειδὴν τις αὐτῶν μὴ κατὰ τοὺς P. 140
 νόμους δικάσῃται. διενεχθέντε δὲ τῷ γένεε τούτῳ, Νιόριά
 τε καὶ Σπίνουρα, καὶ ἐς διαφορὰν σφίσι καθισταμένῳ μεγά-
 λα τε τὴν πόλιν κακὰ εἰργάσαντο, τυράννους τε ἐς τὴν πόλιν
 15 ἐγκαθιστάντες, καὶ ἐπαγόμενοι ἀθέμιτα ἐπὶ τὴν πόλιν πρά-
 γματα. τῶν δὲ γενῶν τούτων τὸ μὲν πρὸς τοὺς Λίγυρας τε
 καὶ Ἰταλίαν τετραμμένον αἰρεῖται ἑαυτῷ τοὺς Ἰταλοὺς καὶ
 συμμαχοὺς ἐπάγει, τοῦ Κελτῶν βασιλέως ἐπὶ τὴν
 πόλιν. ξυμφοραῖς μὲν οὖν πολλαχῆ περιέπεσεν ἡ πόλις αὕτη,
 20 ἐς ἀνήκεστα κακὰ προαγομένων τῶν τῆς πόλεως γενῶν ἐπ'
 ἀλλήλους, καὶ τοὺς σφῶν αὐτῶν πολεμιωτάτους ἐπαγομένων B
 ἐπ' ἀλλήλους· ἐπειδὴν μέντοι ἀνάγκη περιπίπτοντες ἀνηκέ-

3. πράσσειν? an ἐπιτροπεύειν?

ab his in principatum provehitur. duci, ubi primum creatus est,
 permittitur, in consilium adhibitis optimatibus quibusdam, agere se-
 cundum leges quae maxime rei publicae conducere censuerit. ve-
 ctigalia et urbis reditus ordinat ad eum modum, quo iudicaverit
 plurimum opibus urbis accessurum. de bello et pace populus in me-
 dium procedens consultat, et ex sua sententia ista procurat. si au-
 tem bellum adversus aliquem hostem decreverint suscipiendum, duci
 belli administrationem concedunt, ut sedulo caveat ne quam calami-
 tatem sive damnum res publica capiat. quantum attinet ad urba-
 nam iurisdictionem, iudices constituuntur, qui petuntur a praedomi-
 nante familia, et per se iudicant. si autem non secundum leges iu-
 dicarint, provocatio ad populum est. cum autem intestinis discordiis
 duae illae familiae, Spinula et Doria, arderent, urbem in maxima
 praecipitarunt pericula: tyrannos enim introduxerunt in rem publi-
 cam, et alia nefanda in eam commiserunt. familia quae Ligures et
 Italos studiis prosequabatur, eligebat Italos, eosque in belli societa-
 tem adducebat. altera familia Gallorum regis auxilium implorabat,
 quem sibi socium faciebant. contigit ergo ut civitas illa in gravis-
 sima devolveretur pericula, dum utraque factio adduceret in urbem

V. 110 σιωπὰ παρὰ τὰ σφῶν ἔθιμα ἀναγκάζονται πολιτεύεσθαι ὑπὸ
 τῶν τυράννων, δαιμονίως ὁμοφρονοῦντες ἀλλήλοις κατὰ τὸ
 ἰσχυρὸν ἐξελαύνουσί τε αὐτίκα ὅς ἂν τύχη ἐν τῇ πόλει δια-
 τητῆς οὐκ ἀγαθός. ἐπαγόμενοί τε γὰρ πολλάκις τῶν Κελ- 5
 τῶν βασιλέα, ἐπιτρέψαντες τὴν πόλιν, αὐθις ἐξήλασαν ὁμο-
 φρονοῦντες ἀλλήλοις, ὥστε μὴ πάνυ ἐνδιατρίβειν ἐῶντες παρὰ
 σφίσι τὴν τυραννίδα ὁ δῆμος ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐπαγίασι,
 τὰ παρόντα σφίσι καινοτομοῦντες καὶ ἐξελαύνοντες, αὐθις
 C καθιστάσι τῶν ἀσίων ἡγεμόνας καὶ κατὰ τὰ πάτρια πολι-
 τεύονται. διάφοροι δὲ εἰσι μάλιστα τοῖς ἀπὸ Ταρακῶνος καὶ 10
 τοῖς Ταρακονησίοις τὸ παλαιόν, καὶ πολέμους διέφερον ἐπὶ
 πολλαῖς γεγευῖς ἐς τούτους τε καὶ τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ
 ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, ὅποι ἀλλήλοις περιτύχωσιν, εἰς μάχην
 αὐτοὺς καθίστανται, ὥστε ἀνελεῖν ἀλλήλους, ἣν δύνωνται.
 Ταρακονησίοις μὲν οὖν ἐς διαφορὰν καθεστῶτες αἰεὶ τε πο- 15
 λέμιοι εἰσιν ἐξ ὅτου ἐγένοντο· πρὸς δὲ τοὺς Οὐνετιοὺς διη-
 νέχθησαν μὲν καὶ πάλαι διὰ τὰς ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει νῆ-
 σους Χίον τε καὶ Λέσβον, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ διὰ τὸν Αἰγύ-
 ρων ἡγεμόνα, ὃν σφίσιν ἐπαγόμενοι τύραννον ἐγκατέστησαν καὶ
 ἐν στάσει γενόμενοι τὴν πόλιν ἐπέτρεψαν ἐπιτροπεύειν τε, καὶ 20
 D Οὐνετιοῖς ἐπολέμουν καὶ τῷ Ταρακονησίῳ βασιλεῖ. καὶ ναῦς
 μὲν ἐπλήρουν ἐς τὸν πρὸς Οὐνετιοὺς πόλεμον, καὶ ἐπιπλέοντες

11. πολέμου P 14. αὐτοῖς?

eos qui summo urbis odio laborabant. postmodum res publica in
 acerbam necessitatem redacta est, quia legibus patriis amplius non
 regebatur. tandem igitur malis victi animi, cum iterum coalescerent
 mutua concordia, eos iudices sive principes qui minus idonei vide-
 bantur vi eiciunt. praeterea cum saepius Gallorum regem advocas-
 sent, eique urbis regimen commisissent, tandem coniuratione facta
 eum saepius vi expulerunt, haud aequis animis tyrannidem toleran-
 tes. populus enim libertatis cupidus novis rebus inhiabat; eiectisque
 tyrannis duces de corpore suo creabant, et patrio more legibusque
 rem publicam porro gubernabant. sunt autem Ianuenses iam ab an-
 tiquo Tarraconensibus admodum infesti, bellumque multis generatio-
 nibus contra eos gessere. publice privatimque discordias et inimici-
 tias hostiles exercuere, adeo ut si alicubi alius alii occurreret, in
 mutuas caedes ruerent. inimicitiae cum Tarraconensibus implacabi-
 les perpetuae fuerunt Ianuensibus. etiam Venetos iam olim odio
 prosequabantur, propter Lesbum et Chium insulas in Aegaeo mari
 sitas, necnon propter Ligurum ducem, quem sibi principem praefecer-
 rant. cum autem intestina seditione laborarent, aliis quibusdam ur-
 bis gubernacula mandarunt: ipsi vero bellum cum Venetis et Tarra-

τὰς τε ἐς τὸν Ἴόνιον πόλεις ἐκάκουν καὶ τὰς ἐπὶ τῷ Αἰγαίῳ.
 ταῦτα δὲ ἐπρασσον τοὺς Οὐνετιοὺς τιμωροῦντές τε τῷ Αἰ-
 γύρων τυράννῳ τῷ Φιλίππῳ. καὶ τὴν τε Κέρκυραν πῦρ ἐπι-
 5 ἐντες ἐς τὰ προάστεια κατέκαυσαν, καὶ ἐβλαπτον εἴ τι προ-
 10 σχωροίη αὐτοῖς. ὕστερον μέντοι, ὡς πρὸς τὸν Ταρακόνων βα-
 σιλέα ᾧ ὄνομα Ἀλφόνσος διενεχθέντες, ἐμάχοντο πρὸς Γαέτην
 πόλιν τῆς Ἰταλίας· ἐνταῦθά τε γὰρ καθορμιζομένων τῶν
 τοῦ βασιλέως Ἀλφόνσου νεῶν μεγίστων, καὶ ὡς ἐπύθοιτο οἱ
 Ἰαννῖοι τὸν τε στόλον αὐτοῦ ἐνταῦθα ὡς ἐπ' αὐτοὺς παρα-
 15 σκευαζόμενον τὸν βασιλέα, πληρώσαντες ναῦς μεγίστας δὴ P. 141
 ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, τῶν ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν ἀφικνουμένων, καὶ
 ἐξοπλισάμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνήγοντο ἐπὶ τοὺς Ταρακονη-
 σίους, καταλαβόντες δὲ αὐτὸν ἐν τῷ Γαέτης λιμένι διενευ-
 μάχουν ταῖς τοῦ βασιλέως ναυσὶν ἐπὶ πολὺν χρόνον. ἔτυχε
 20 δὲ αὐτοῦ τότε παρῶν ἐν τῇ πόλει ὁ βασιλεύς, καὶ τὴν μά-
 χην θεώμενος ἤσχαλλέ τε καὶ ἠθύμει, ὅτι πλειόνων ἐν ταῖς
 ἑαυτοῦ ναυσὶν ὄντων ἀνδρῶν οὐχ οἷαί τε ἐνὴν ὑπερβάλλεσθαι
 τὰς τῶν πολεμίων ναῦς. καὶ δὴ καὶ ἐμβὰς αὐτὸς ἐς τὰς ναῦς
 ὥστε ἐποτρῦναι αὐτοὺς ἐπὶ τὸν πόλεμον, μάχης οὖν καρτε-
 25 ρᾶς γενομένης ἢ τε ναῦς ἐάλω, καὶ σὺν αὐτῇ τε ἅμα ἐάλω
 καὶ ὁ Ταρακόνων βασιλεύς. εἶλε δὲ καὶ τὴν ναῦν γραμμα-
 τιστῆς τοῦ Νιόρια, ναυαρχοῦντος τότε τοῖς Ἰαννῖοις. οἱ ἐπέι- B

17. ἦσαν? 22. ὅς P: corr H

conensium rege gerere auspicabantur. naves militibus, contra Vene-
 tos quas ducant, complent. urbes versus Ionium adnavigantes gravi-
 ter affligebant; nec abstinebant ab iis quae in Aegaeo mari habitau-
 tur. haec autem magno animo peragebant, ut Venetos ulciscerentur
 propter Ligurum tyrannum nomine Philippum. praeterea ignem in-
 iicientes in Coreyram suburbana incenderunt, quae cremata sunt; et
 latius saeviisset incendium, si res, ut animo agitarant, evenisset.
 postea praelium commisere, cum inimicitiae hostiles intervenissent
 cum Alphonso Tarraconensium rege, ad Gaeten sive Caietam Italiae
 urbem. huc enim regis Alphonsi naves appulerant maximae. quod
 ubi cognoverunt Ianuenses, videlicet regis classem eo collectam stare
 comparatam adversum sese, cives armatos naves maximas, quas huc
 mercium gratia venisse comperimus, conscendere iubent; solventesque
 ab urbe cursum contra Tarraconenses dirigebant. cum autem Tar-
 raconensium regem assecuti essent in portu Caietae, tempore longo
 certarunt. rex eo tempore intra moenia existens praelium spectabat;
 et admodum dolebat, quod sui, qui plures numero erant, hostes su-
 perare non possent. ingressus igitur ipse naves, suos cohortando ad
 praelium accendere nitebatur. commisso itaque praelio magno capta

τε περιεγέροντο καὶ αὐτὸν εἶλον τὸν βασιλέα, ἀπέπλεον ἐπὶ οἴκου. ὡς δὲ ἀγχοῦ τῆς πόλεως ἐγένοντο, πρὶν ἢ εἰς τὴν πόλιν αὐτὸν καθορμίσασθαι, ἀποστρέψας ἔπλει ἐπὶ τὴν τοῦ Λιγύρων ἡγεμόνος χώραν, ὡς αὐτὸν τε ἐκείνῳ ἄξων αἰχμάλωτον τὸν βασιλέα Ἀλφόνσον, καὶ οἴόμενος μέγα τι ἀποίσεσθαι 5 αὐτῷ κέρδος ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος. ἐπιβὰς δὲ τῆς χώρας αὐτοῦ ἤκεν ἄγων τὸν βασιλέα αἰχμάλωτον παρὰ τὸν Λιγυρίας τύραννον. ἐνταῦθα ὁ Μεδιολάνου ἡγεμὼν οὗτος τὸν τε βασιλέα ὑπεδέξατο ἐν τιμῇ, καὶ μεγάλως τιμήσας αὐτὸν ἀπέπεμψεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε οἱ τε 10 C Ἰανυτίων ἄνδρες γνώμη διενεχθέντες πρὸς τοῦτον οὐ πολλῷ ὕστερον ἀπέστησαν καὶ τὸν ἄρχοντα ἐξήλασαν, καὶ τοὺς ἐς V. 111 τὴν τῆς πόλεως ἀκρόπολιν καταφυγόντας ὁμολογίᾳ παραστησόμενοι· καὶ αὐτοὶ ἐς τὰ πατρῷα σφίσι τοῦ λοιποῦ τὴν πόλιν διώκουν, ἐγκαθιστάντες δὲ ἡγεμόνας τῶν ἀσιῶν ἐπὶ τῇ 15 ἡγεμονίᾳ, ἣ καὶ πρότερον αὐτοῖς ἐνομιζέτο. ὁ μὲντοι Ἀλφόνσος ἀπολυθείς ὑπὸ Μεδιολάνου ἡγεμόνος εὖνως τε αὐτῷ εἶχε, καὶ ἐπιτηδεῖως ὑπουργῶν αὐτῷ ἂν αὐτῷ πρὸς χάριν ἡγήσαιο ἤδεσθαι οὐκ ἐπαύσατο διὰ παντός, ἐς ὃ δὴ ὁ τοῦ Μεδιολάνου ἡγεμὼν ἐτελεύτησεν. 20

Οὗτος δὲ ὁ Ταρακονησίων βασιλεὺς τῆς τε Βαλεντίας βασιλείων καὶ Ταρακῶνος καὶ τῆς τε Σαρδόνης νήσου καὶ

5. ἀποίσεσθαι P 6. αὐτὸς? 13. καταφυγόντες P: corr H
19. ἔσεσθαι?

navis est, quae vehebat regem Tarraconensium. rex simul in potestatem venit. scriba autem Doriae navem cepit, qui in praelio isto navali Ianuensium dux erat. qui cum victores praelio excessissent, regem captivum vehentes domum reversi sunt. naves igitur cum appropinquassent ianuae, priusquam urbem iniret dux, navigavit ad Ligurum ducis regionem, ut ei captivum Alphonsum traderet, sperans se inde haud parum commodi accepturum. ingressus itaque Ligurum ducis regionem regem captivum ad eum perduxit. dux Mediolani honorifice et magnifice regem excepit, et tandem incolumem suo regno restituit. at Ianuenses rei indignitate permoti ab illo defecerunt et ducem expulerunt. deinde pergentes contra arcem, eam pactionibus in potestatem acceperunt; et deinceps ritu patrio urbem administrarunt, promoventes ad principatus honorem iuxta antiquas suas leges aliquem de civium numero. Alphonsus dimissus ad suos a Mediolani duce, beneficii memor hunc semper coluit; nec ei gratificari quibuscunque in rebus potuit, cunctatus est, quandiu dux superstes mansit.

Hic Tarraconensium rex imperio temperans Valentiam, Tarracoenem, Sardiniam insulam, Cyrnum et Barcenona Iberiae urbem opu-

Κύρον, καὶ ἐπάρχων τῆς Βαρκελώνης πόλεως εὐδαίμονος D
κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, ἀφίκειο ἐς Σικελίαν μὲν πρῶτον, μετὰ δὲ
ταῦτα ἐς Ἰταλίαν καὶ ἐπὶ Παρθενόπην, καὶ τὴν βασιλείαν
κατέσχε τρόπῳ τοιῷδε· τὴν γὰρ Νεάπολιν ταύτην τῆς Ἰτα-
5 λίας προελθοῦσαν τὸ παλαιὸν ἐς τὸν Κελτῶν βασιλέα, ἀπε-
δείκνυτο ἀπὸ οἴκου τοῦ βασιλέως ἐς τὴνδε τὴν χώραν τῆς
Ἰταλίας βασιλέα καὶ ἄρχοντα. ἡ δὲ βασιλεία ἄρχεται μὲν
ἀπὸ Ἰαπυγίας ἄκρας καὶ Μεσαπίας, καὶ ἐπὶ πολὺ προῖουσα
κατὰ τὸν Ἴονιον κόλπον ἐπ' ἀριστερὰ εἰσπλέοντι ἀμείβει τε
10 τὴν χώραν τῆς Βάρης οὕτω καλουμένης, καὶ γε τὴν βασιλι-
κωτάτην ἐπέχει λόγου ἀξίαν οὕτω χώραν. μετὰ δὲ τὴν Γή-
πορον οὕτω καλουμένην διήκει ἐπὶ Γαέτην καὶ ἐπὶ Δεδίην, P. 142
πόλιν ὁμορουῦσαν τὸ πρὸς ἐσπέραν τῆ Ῥωμαίων χώρα, τὸ δὲ
πρὸς ἑω τῷ Ἴονίῳ. ἔχει δὲ καὶ τὴν πρὸς Σικελίαν τετραμ-
15 μένην χώραν, Ἑλλάδα τὸ παλαιὸν καλουμένην, τὰ νῦν δὲ Κα-
λαβρίαν. ὡς δὴ οὖν ἐπὶ τῶν Κελτῶν βασιλέα περιελήλυθεν
ἡ τῆς Νεαπόλεως βασιλεία, ἐπέστησαν αὐτῇ βασιλέα τῶν
προσηκόντων αὐτοῖ, ἓνα οἴκου τοῦ βασιλέως. ὡς δὲ ἀφικό-
μενος ἐς τὴν Νεάπολιν (Λαντίλαος δ' ἦν ὄνομα αὐτῷ) ἐβα-
20 σίλευε τε τῆς χώρας, καὶ ἐπὶ μέγα δυνάμειος τῶν κατὰ τὴν
Ἰταλίαν ἐπὶ τε τὴν Τυρρητῶν ἀρχὴν ἐστρατεύετο καὶ ἐπὶ
τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν, μεγάλα ἀποδεικνύμενος ἔργα. καὶ δὴ
καὶ ἐπὶ τὴν ἰῶν Τυρρητῶν μητρόπολιν Φλωρεντίαν στρατὸν

12. ἐπὶ Δεδίην] Anagniam margo P

lentam, primum in Siciliam appulit, postea venit in Italiam et Parthenopen, quae et Neapolis, regnumque in hunc modum occupavit. Neapolis quondam Italiae subiecta, translata est ad Gallorum regem, qui de sua familia semper regem et principem huic praeficiebat. regnum autem hoc incipit ab Iapygia summa et Mesapia; et in longum progrediens versus Ionicum sinum, dextra ambit regionem Vares sive Barum dictam. regio ista plane regalissima et regio nomine digna est. post Gepanum (sive Brutios, Terram laboris) sic nominatim extendit se usque Gaeten et Diam urbem Romanorum regioni finitimam. et hic quidem terminus est occidentalis. versus Orientem attingit Gonium. qua autem spectat Siciliam, regionem habet antiquitus Graeciam, nunc vero Calabriam nuncupatam. ubi primum in dicionem regis Gallorum istud regnum concessit, accepit regem propinquum genere regi Gallorum. qui ut pervenit in regnum (nomen eius erat Lantilaus), regioni isti universae imperavit. cum iam opibus reliquaue potentia plurimum polleret, arma cepit adversus Tyrrenorum regnum atque adeo contra reliquam Italiam, ubique praeclara facinora designans, et quidem movens exercitum contra Tyr-

Β ἐπαγόμενος καὶ προσκαθεζόμενος ἐπολιόρκει. ὡς δὲ χρονιω-
 τέρα ἐγένετο ἢ πολιορκία, λέγεται ὡς ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ
 ἀφικόμενοι οἱ τῆς πόλεως λόγους προσέφερον περὶ εἰρήνης,
 φάσκοντες πείεσθαι αὐτοὺς ὅ τι ἂν κελύοι, καὶ ἐπὶ τού-
 τοις διαλύεσθαι. τὸν δὲ ξυμβαίνοντα αἰτεῖσθαι τῶν ἀσιτῶν⁵
 τινὸς θυγατέρα, εὐπρεπῆ τε οὖσαν καὶ πασῶν δὴ τῶν ἐν τῇ
 πόλει λεγομένην εἶναι καλλίω [, ταύτην ὡς ἐπίθειο κάλλει
 διενεγκεῖν τῶν ἐν τῇ πόλει λεγομένων εἶναι]. φέρει δὲ αὕτη
 ἢ πόλις μάλιστα δὴ γυναῖκας κάλλει διαφερούσας τῶν ἐν
 Ἰταλία μετ' αὐτὴν γε παρθένους. ταύτην δὲ ἀναπνιθανόμε-¹⁰
 νος οὕτω ἔχειν ἐς κάλλος (ἦν δὲ ἄλλως ὁ βασιλεὺς οὗτος καὶ
 C ἐς γυναῖκας ἐπιμανῆς καὶ ἀκόλαστος), αἰτούμενος ταύτην
 αὐτῷ δοθῆναι τὴν γυναῖκα, ἐπὶ τῇ ξυμβάσει αὐτὸν συναιε-
 σαι τοὺς Τυρρηνοὺς, καὶ κελεῦσαι τὸν πατέρα, σκευασάμενον
 τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ καλλίστῳ δὴ κόσμῳ, ἐκδοῦναι τῷ¹⁵
 βασιλεῖ. τυχεῖν δὲ ἰατρὸν τὸν τῆς παιδὸς ταύτης πατέρα,
 ἦχοντά τε ἐς τὰ πρῶτα τῆς τέχνης καὶ ἐπὶ πεῖραν πολλῶν
 ἀφικόμενον. ὡς δ' οὐκ ἠδύνατο διαφυγεῖν ὥστε μὴ ἐκδοῦναι
 τὴν θυγατέρα, ἐγκερασάμενον κώνειον ὡς ἠδύνατο ἰσχυρότα-
 τον (ἐν δὴ ταύτῃ τῇ πόλει μάλιστα δὴ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων²⁰
 ἐγκρινωῶνται τὸ κώνειον ἄμεινον τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι)
 καὶ ἐμβάψαντα τὸ λέντιον ἐς τὸ κώνειον, φέροντα δοῦναι τῇ

7. λεγομένων P ταύτην — εἶναι] haec unus codex om 14.
 ἐσκευασάμενον P.

rhenorum urbem Florentiam, eamque obsidens expugnare nitebatur. cum autem in longum urbis obsidio extraheretur tempus, et obsessi iam ad extremam venissent necessitatem, ferunt eos in colloquium venisse cum rege, petentes pacem, promittentes interim se promptos et paratos esse facere quaecunque imperasset, saltem pacem daret penitentibus. quorum precibus victus postulavit civis cuiusdam filiam forma excellentem omnes quae tum in ea urbe formosae habebantur. hanc cum accepisset formae elegantia omnes superare (fert enim urbs ista mulieres in primis forma praestantes virginesque venustissimas), eam petiit sibi uxorem dari, cum in colloquium cum Tyrrenis super pace iungenda venisset. erat enim rex ille caetera intemperans et libidinosissimus, et tantum non insaniebat amore mulierum. iusserunt itaque Tyrreni ut pater virginis eam quam pulcherrime exornatam regi traderet. aiunt puellae patrem fuisse medicum insignem, adeo ut facile omnes ea facultate superaret. cum igitur multa tentaret, nec tamen posset ulla ratione sibi consulere quin filiam regi daret, commiscuit cicutam quam potuit efficacissimam. in ista namque Italiae urbe cicutam commiscere solent efficaciorē quam

θυγατρί, ὡς ἐπειδὴν αὐτῇ ἐπιμίσηγοιτο ὁ βασιλεύς, μετὰ τὴν D
 συνουσίαν ἐκμάσσειν τὸ αἰδοῖον τῷ λεντίῳ ὡς εὐπρεπέστατα·
 ταύτην δὲ λαβοῦσαν τὸ λέντιον, θεάς τε ἄξιον ὄν καὶ χρυσῷ
 κεκοσμημένον, φυλάττειν, ὥστε ὑπουργεῖν τῷ βασιλεῖ μετὰ γε
 5 τὴν συνουσίαν, ἣ ἐνετέλλετο αὐτῇ ὁ πατήρ. ἐπεὶ δὲ ἄγοντες V. 112
 τὴν γυναῖκα ἐνεχείρισαν τῷ βασιλεῖ, θεασάμενον ἐκπλαγῆναι
 τῷ κάλλει αὐτῆς καὶ ἐρασθέντα συγγενέσθαι, πειθομένην τὴν
 παῖδα τῷ πατρὶ κατὰ τὰ ἐντεταλμένα, τῷ τε λεντίῳ αὐτίκα
 φιλοφρονομένην ἐκμάσσειν τὸ αἰδοῖον. καὶ ὡς ἤψατο ἐν
 10 ὕψοιτι γενομένου, αὐτίκα πυρῆσαι τὸν βασιλέα καὶ μετ' οὐ P. 143
 πολὺ ἀποθανεῖν. τελευτῆσαι μὲν δὴ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
 ὡς ἐπ' αὐτὴν ἐπελήλυθε τὸ κώνειον, διανεμηθὲν ἐγένετο, δι'
 ὕψου τὸ κώνειον ἀψαμένους τοῦ λεντίου. τελευτήσαντος μὲν
 οὖν οὕτω τοῦ βασιλέως τὸν τε στρατὸν διαλυθῆναι, ἀποχω-
 15 ρήσαντα ἐπ' οἶκον, καὶ τὴν πόλιν ἐλευθέραν γενέσθαι τῆς πο-
 λιτοκίας. λέγουσι δὲ Ἰταλῶν τινὲς ὡς οὐχ ὁ πατήρ εἶη ὁ τὸ
 λέντιον δεδωκὼς τῇ γυναικὶ καὶ ἐγκερασάμενος, ἀλλ' ἡ βουλὴ
 τῆς πόλεως αὐτὴν συσκευάσασα τῷ καλλίστῳ κόσμῳ, ὡς εὐ-
 προπετέραν φανῆναι τῷ βασιλεῖ, καὶ τὸ λέντιον δοῦναι, τού-
 20 τῳ δὴ φιλοφρονεῖσθαι βασιλέα ἐς τὴν συνουσίαν. ἀλλὰ ταῦ-
 τα μὲν ἐς τοσοῦτον λεγόμενα παρίεμεν, οὐκ εὐπρεπῆ ὄντα·
 μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν τοῦ βασιλέως Λαντιλάου τὴν γυναῖκα B

6. θεασάμενος P

7. πειθομένην P

in reliquis urbibus. accepit et pannum, quem cicutae immersit, ut
 venenum imbiberet. quo facto, pannum veneno imbutum filiae de-
 dit, monens ut, ubi rex cum ea concubuisset, ipsa panno isto men-
 tulam eius quam decentissime abstergeret. hunc igitur cum accepis-
 set pannum auro exornatum spectaculoque dignum, eum diligenter
 custodivit, ut regi, sicuti pater praeceperat, post concubitum inser-
 vire posset. ducentes igitur virginem istam obtulerunt regi. qui ea
 visa, formae pulchritudine captus, obstupuit, amoreque ardens cum
 ea Veneris foedus iniit. puella autem iussa patris faciens, multis
 blandimentis adhibitis, panno regis mentulam abstersit. quo cum es-
 set tactus rex, in humorem nonnihil resolutus in febrim incidit acu-
 tissimam et continuo expiravit. etiam puellam esse mortuam tra-
 dunt, cum et ipsam cicuta per humorem diffusa contagio infecisset.
 regis exercitus, ubi primum ipse mortem obiit, dilapsus domum re-
 diit, et Florentia obsidione liberata est. quidam Itali perhibent non
 patrem pannum infectum veneno puellae tribuisse, verum senatum
 urbis eam exornasse quam pulcherrimo ornato, ut formosissima regi
 appareret; eundem etiam senatum pannum dedisse. hinc ad coitum
 mire alliciebatur rex. sed haec hactenus, quia turpia sunt, dixisse

αὐτοῦ ἐνοχλουμένην εἰς τὴν βασιλείαν ὑπὸ τε τῶν Ἰταλῶν καὶ
 ὑπὸ τῶν τῆς χώρας ἀρχόντων, πράγματα παρεχόντων αὐτῇ
 γηραιήν Ῥαινερίω τῷ Προβεντίας βασιλεῦ, ἀνεπιμῶ δ' ὄντι
 τοῦ Κελτῶν βασιλέως, παραδοῦναι τε τὴν βασιλείαν τῆς Παρ-
 5 θενόπης. ταύτην δ' εἶναι θυγατέρα ἐπυθόμεθα τοῦ Ταράν-
 του τε καὶ τῆς Ἰαπυγίας ἡγεμόνος, τοῦ Οὔρσίνων οἴκου ἦτοι
 Ἄρκίων, ὡς ἂν ταύτη Ἑλληνιστὶ λέγοιτο, ἀνδρὸς τὰ μέγιστα
 δυναμένου ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῆς Νεαπόλεως. τὸν μὲν οὖν
 Ῥαινερίον παραλαβόντα τὴν βασιλείαν διαγενέσθαι βασιλευ-
 10 οντὰ ἔτη δυοκαίδεκα. ἐν τούτῳ δὲ Ἀλφόνσον τὸν Ταράκό-
 C νων βασιλέα καὶ Σαρδόνοσ καὶ Βαλεντίας, οἴκου ὄντα τῶν
 Μεδίνων, στόλον ναυπηγησάμενον μέγιστον, ἐπαγομένων αὐτὸν
 τῶν ἐν Σικελίᾳ Παρορμέων, ἀφικέσθαι τε ἐς Σικελίαν καὶ
 ἰφ' αὐτῷ σύμπασαν ποιησάμενον ἔχειν, μετὰ δὲ ταῦτα ἀπὸ
 ταύτης τῆς νήσου ὁρμώμενον κατασχεῖν τὴν ἐν τῇ Παρθενό- 15
 πῃ ἀκρόπολιν τὴν μεσόγαιον. εἰσὶ γὰρ τῇ πόλει ταύτῃ δύο
 παρύλιοι ἀκροπόλεις καὶ μία μεσόγαιος. στρατὸν δ' ἐπαγό-
 μενος ἐπολιόρχει τε τὴν πόλιν, καὶ μηχανὰς προσφέρων ἐπει-
 ρᾶτο ἐλεῖν. ἔνθα καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ βληθεὶς τηλεβόλῃ
 ἐτελεύτησε. μετ' οὐ πολὺ δὲ παραστησάμενος εἶλέ τε καὶ 20
 κατέσχε τὴν πόλιν. μετὰ ταῦτα τὴν τε ἀκρόπολιν ἐπολιόρχει,
 τὴν τε παρύλιον καὶ τὴν μεσόγαιον. τὴν μὲντοι μεσόγαιον
 D παραστησάμενος λιμῶ ἔξεπολιόρκησε, τὴν δὲ παρύλιον παρα-

12. ἀπαγομένων P

in insulam sardiniam usque, usque in siciliam, quousque
 sufficiat. post obitum regis Lantilai, cum uxor eius admodum inquietaretur propter regnum ab Italis, necnon regionis duces ipsi plurima negotia facessero, nupsit Rainerio provinciae regi, Gallorum regis patrueli, eique regnum Neapolitanum tradidit. accepimus autem hanc fuisse filiam Tarenti et Iapygiae ducis, qui ortus ex familia Ursinorum sive (ut Graece dicam) Arctiorum, quique plurimum pollebat opibus et potentia in regione Parthenopes. Rainerius annis regnavit duodecim. interea Alphonsus natus de familia Medinorum, rex Tarraconensium, Sardiniae et Valentiae classem adornabat maximam. qua instructus, cum Siceliotae remiges strenuam operam locarent, in Siciliam delatus est; quam subegit et postmodum imperio rexit. hinc deinde profectus Parthenopes arcem mediterraneam occupavit. Parthenope arces habet maritimas duas et unam mediterraneam. adducens igitur Alphonsus copias urbem eam oppugnabat, et admovens machinas muro omnigenas eam sui iuris facere conabatur. ibi tum Alphonsi frater bombardae globo ictus occubuit. nec multo post urbs in manus venit. hinc copias ad maritimam et mediterraneam movit. mediterraneam fame expugnavit, maritimam cepit, cum

διδόντων αὐτῶ τῶν φυλάκων κατέσχε καὶ φρουρὰν ἐγκαθίστησιν. ἡ δὲ τοῦ βασιλέως γυνὴ ἐπολιορκεῖτο μὲν ἐν τῇ πρὸς τῆς πόλεως λιμένι ἀκροπόλει· καὶ ὁ τε ἀνὴρ αὐτῆς ἰπεξήλθεν ἀπελαυνόμενος, καὶ ἀπέπλει ἐπὶ Προβεντίας ὡς στρατιόν τε ἐπάξων ὅτι τάχιστα καὶ τιμωρήσων τῇ γυναικί. ἔνθα ἡ βασιλεία Φορτίαν τὸν τῆς Μάρκης ἡγεμόνα μεταπεμψαμένη, καὶ τότε δὴ ἐν Ἰταλίᾳ μέγα δυνάμειον τὰ ἐς στρατηγίαν, τὸν τε Ἀλφόνσον ἐξήλασε τῆς πόλεως. ἐκβαλοῦσα ἐκεῖνον ἴσχει τὴν πόλιν, συνεπιλαβομένου τοῦ Φορτία αὐτῆ. ὡς

10 δὲ ἐπ' αὐτῇ τὰ πράγματα ἐγένετο, τὴν τε ἀκρόπολιν ἐπολιορκεῖ τὴν πρὸς τῷ ὕρει μεσόγαιον, καὶ ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐλεῖν προκαθεζομένη, λιμῶ ἐπολιορκεῖ. μετὰ δὲ ταῦτα χρό- P. 144

νου οὐ πολλοῦ διεληθόντος, τοῦ Φορτίου διατρίβοντος ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἔχοντος ἀμφὶ τοὺς οἰκείους πολέμους, ὠρμημένος ἀπὸ

15 Σικελίας ὁ Ταρακῶνος βασιλεὺς Ἀλφόνσος τὴν τε Καλαβρίαν ὑπηγάγετο μὲν πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύμα συλλέξας ἐπήλασέ τε δεύτερον καὶ κατέσχε τὴν πόλιν. καὶ ἡ τε βασι- V. 113

λεὺς Ραινερίου ὑπεξέσχε ἐς τῆς ἀκροπόλεως ἐπὶ τὸν παῖδα αὐτῆς, ἡγεμόνα Ταράντιου καὶ Ἰαπυγίας· τὸν γὰρ δὴ ἡγε-

20 μόνον τῆς Ἰαπυγίας ἐγήματο μετὰ τὴν τελευτήν Λαντισλάου, ἀπ' ἧς ἔσχε παῖδα τοῦτον τὸν Ἰαπυγίας ἡγεμόνα. ὡς μέντοι Ἀλφόνσος κατέσχε τὴν πόλιν καὶ χώραν τὴν Γήπονον B

καλουμένην, ἐπολέμει πρὸς τὸν Ἰαπυγίας ἡγεμόνα παῖδά τε τῆς Μαρίας βασιλίδος, καὶ ἐπιῶν κατεστρέφειο τὴν χώραν.

eam dederent milites qui in ea erant; cui et praesidium imposuit. uxor autem regis obsidione urgebatur in arce, quae sita est in portu prope urbem. maritus vero clam egressus navigabat in Provinciam, inde adducturus exercitum, quo munitus uxori obsessae suppetias ferret. interea regina, cum obsidione premeretur, accersens Sphortiam Marchiae principem, qui ea tempestate dux belli peritissimus habebatur, Alphonsum expulit, urbemque adiuta ab Sphortia recuperavit. cum autem regina iam rerum summa potiretur, arcem mediterraneam in monte sitam obsidione circumdat; quam cum vi capere non posset, fame expugnavit. postea non longo tempore interiecto, cum Sphortia domesticis distineretur bellis, Alphonsus Tarraconensium rex ex Sicilia profectus Calabriam primo subegit; postmodum comparato exercitu iterum Parthenopen accessit, eamque occupavit. regina autem Rainerii ex arce clam effugiens contendit ad filium suum, Tarenti et Iapygiae principem. nam nupserat post Lantilai mortem Iapygiae principi; ex qua filium hunc Iapygiae principem tulit. Alphonsus, urbe capta et regione quae Gepanum nominatur

χρόνου δὲ ἐπιγινόμενον πρόσβεις τε πέμπων παρ' αὐτὸν ὁ τῆς Ἰαπυγίας ἡγεμὼν ἤξιον τε αὐτῷ σπένδασθαι, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπιγαμίαν ποιησάμενος· ἡρώσατο γὰρ δὴ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῷ παιδί αὐτοῦ νόθῳ Ἰνφεράνδῳ τὴν ἀδελφιδοῦν τοῦ Ἰαπυγίας ἄρχοντος, θυγατέρα δὲ τοῦ Βενόζης ἡγεμόνος, καὶ σπονδάς⁵ ποιησάμενοι ἐφ' ᾧ ξένους τε καὶ ὑπηκόους εἶναι τῷ βασιλεῖ Ἀλφόνσῳ, μετεπέμπετο ἐπὶ τὴν Νεάπολιν, ἔνθα δὴ ἀφικόμενος ἐς δέος καθίστατο μὴ ἀλῶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ διὰ τὸδε τὸ δέος ἔδοξε παθεῖν τὰ ἐς φρένας.

C Οὕτω μὲν ἐς Ἰταλίαν ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῆς τε Σικελίας¹⁰ καὶ Παρθενόπης ἀφίκετο Ἀλφόνσος ἀπὸ Ταρακῶνος· ἐλθὼν δὲ ἐς Ἰταλίαν διέτριβεν αὐτοῦ τὰ μὲν πρὸς τοὺς Τυρρηνοὺς τὰ δὲ πρὸς τοὺς Οὐνετοὺς πολεμῶν, τὰ δὲ καὶ σπενδόμενος διετέλει. Ἰαννίους μὲν ἐπῆγε στόλῳ μεγάλῳ Ραινέριος βασιλεὺς ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἐπειρῶντο ἀποβῆναι· καὶ ὡς οὐχ¹⁵ οἱοί τε ἐγένοντο, ἀπέπλεον ἐπ' οἶκον.

Ἀλφόνσος μὲν οὖν τὴν Λιγύων χώραν καὶ Ταρακῶνος ἐπέτρψε τῷ ἀδελφῷ, βασιλεῖ γενομένῳ Ναβάρης· τοῦτον γὰρ ἀπὸ Ταρακῶνος ἐπαγόμενοι οἱ τῆς Ναβάρης χώραν ἐνικοῦντες, ὅτι γυναῖκα ἐγεγαμήκει τοῦ βασιλέως θυγατέρα, καὶ²⁰ D σφίσι ἐστήσαντο βασιλεία κατὰ τὰ σφῶν αὐτῶν ἔθιμα. οἱ

subacta, bello persequi aggressus est Iapygiae principem, Mariae reginae filiam. accedens igitur, copiis quamplurimis instructus, regionem subiiciebat. princeps igitur Iapygiae necessitate motus legatos misit qui pacem orarent; quam consecutus est. paci autem iunxerunt affinitatem: nam rex filio suo notho, cuius nomen erat Impherandus, in matrimonium collocavit consobrinam principis Iapygiae, filiam vero principis qui Venozam rexerat. peracto foedere, in quo tenebatur ut in posterum et hospites regique obedienter essent, Iapygiae princeps Parthenopen vocabatur. eo cum venisset, admodum metuebatur ne caperetur ab rege. propter hunc metum, qui adeo magnus erat, phrenesi laborare creditus est.

Hoc modo in Italiam ab Tarracone profectus Alphonsus Sicilia et Neapolitano regno potitus est. cum venisset in Italiam, ibi moratus est, nunc cum Venetis nunc cum Tyrrhenis bella gerens, et foedera pangens. rex Rainerius Ianuensium classe magna ad urbem accessit. cum autem conarentur milites exponere navibus in urbem, nec coepta succederent, re infecta domos rediere.

Alphonsus Ligurum et Tarraconis regionem fratri suo regi Nabaris commisit. hunc enim Nabaris regionis incolae petentes, ab Tarracone, quod regis filiam uxorem duxisset, sibi regem iuxta patriam consuetudinem ordinarunt. nam maxima pars occidentalium tributa quidem

γὰρ πρὸς ἑσπέραν οἱ πλείους σχεδὸν τι ἀποφέρονται μὲν καὶ D
 τὰς τῶν πόλεων προσόδους, ἀρχὰς δὲ οὐ πάντοτε αὐτοῖς
 ἔξεστιν ἐγκαθιστάναι ἐς τὰς πόλεις ἢ φυλακὰς, ἀλλ' αὐτοὶ τε
 οἱ ἐπιχώριοι τὰς τε ἀρχὰς μετῴσι καὶ φυλακὰς καταστησά-
 5 μνοι τὴν χώραν ἐπιτροπεύουσι, καὶ τὰ πάτρια σφίσι βιάζε-
 σθαι οὐκ ἔξεστι τοὺς ἐπιχωρίους τὸν βασιλέα παρὰ τὰ σφῶν
 αὐτῶν ἔθιμα. τότε μὲν οὖν, ὡς ἐπαγομένων σφίσι βασιλέα
 τῶν Ναβάρης ἀστῶν ἐπὶ τὴν χώραν τὸν Ἀλφόνσου ἀδελφὸν
 ἐγένετο αὐτῷ ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ παῖς καὶ ἐτράφη ἀμφὶ
 10 τὰ δώδεκα ἔτη γεγονώς, τὸν μὲν παῖδα κατέσχον αὐτοῦ, τὸν
 δὲ βασιλέα ἀπεπέμψαντο, φάμενοι ὡς ἐπεὶ τε ἐγένετο παῖς,
 οὐ μετεῖναι αὐτῷ τῆς βασιλείας ἔτι τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' εἰς τὸν P. 145
 παῖδα ἀνήκειν. ταῦτα μὲν ὕστερον οὐ πολλῶν ἐγένετο. ὅτε
 δὲ ἐπὶ Ἰταλίαν ἀφίκετο Ἀλφόνσος, τὸν τε ἀδελφὸν κατέλιπεν
 15 ἐπιτροπεύειν τὴν χώραν αὐτοῦ.

Ἄρχεται δὲ αὕτη ἀπὸ Βαλεντίας τῆς χώρας. καὶ ἡ
 Βαλεντία πόλις ἐστὶ μεγάλη τε καὶ εὐδαίμων, καὶ βασιλεία
 ἐστὶν ἐν αὐτῇ βασιλέως Βαλεντίας. οἰκεῖται δὲ αὕτη ἡ πό-
 λις ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν διέχουσα στα-
 20 δίους ἀμφὶ τοὺς ἑπτακοσίους, ἀντικρὺ Σαρδόνος τῆς νήσου.
 μετὰ δὲ ἡ Ταρακῶν καλουμένη χώρα διήκει ἔστε ἐπὶ Βαρ-
 κενώνην. ταύτης δ' ὡς ἔχεται τῆς Ταρακῶνος χώρας ἐπὶ
 Προβεντιάν τὴν Γαλατίαν. ὥστε δεῖ λεγεῖν τοὺς ὄρους τῆσδε

7. ἐπαγόμενον P: corr H 22. ὡς] αὐ?

pendunt, nec tamen licet cuiquam urbibus eorum principes dare et
 praesidium imponere; verum indigenae magistratus creant, et suis
 praesidiis, non externis regionem defendunt. nec etiam regi licet eos
 cogere ut praeter patriae suae morem res publicas administrent. ea
 quidem tempestate, cum cives earum urbium quas Nabares regio
 complectitur, sibi constituissent regem fratrem Alphonsi, contigit ut
 ei nasceretur filius ex uxore. qui educatus attigit annum duodeci-
 mum. hunc igitur assumentes regionis incolae, regem dimiserunt,
 dicentes non amplius ei concedi, cum filium habeat, regnum tractare,
 sed filio regni administrationem nunc competere. haec quidem haud
 multo post acciderunt. Alphonsus cum in Italiam pervenisset, fratri
 regionem suam mandavit.

Haec autem initium sumit ab Valentiae regione. Valentia urbs
 magna est et opulenta; Valentiaeque rex eam regni sui sedem te-
 net. sita est ea urbs ex adverso Sardiniae, recedens ab Herculis
 columnarum traiectu septingentis stadiis. huic succedit regio quam
 Tarraconensem appellant, quae porrigitur usque Barcenonem. huic
 contermina est Tarraconis regio, et patet usque ad Barcenonem ver-

Βτῆς βασιλέως χώρας· τὸ μὲν πρὸς ἕω ὀρίζοιτο ἂν τῆ Γα-
 λατία τῆς Προβεντίας, τὸ δὲ πρὸς ἑσπέραν τῆ Ἰβηρία, τὸ δὲ
 πρὸς ἄρκτον τῆ Ναβάρη. Βαρκενῶν δὲ ἐστὶ πόλις τῶν πρὸς
 ἑσπέραν πλουτῶ τε καὶ δυνάμει ὑπερφέρουσα, διοικεῖται δὲ
 ἐς ἀριστοκρατίαν τετραμμένη τὸ πλέον, καὶ ὑπὸ βασιλεῖ Τα- 5
 ρακῶνος ἀξιοῖ πολιτεύεσθαι ἐς τὰ πάτρια. ἀντικρὺ δὲ ταύ-
 τῆς Κύρνος ἐστὶ νῆσος εὐδαίμων τε καὶ πολυάνθρωπος, καὶ
 ἡ περίοδος τῆς νήσου λέγεται ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους σταδίους.
 V. 114 ἐστὶ δὲ παρ' αὐτῆ καὶ νῆσος ἑτέρα, ἡ μείων καλουμένη·
 αὕτη καὶ ἐν τῆ ὑπὸ τῷ Ταρακῶνων βασιλεῖ ταπτομένη ἄρ- 10
 χοιτα λαμβάνει. Σαρδῶ μέντοι ἡ νῆσος, μεγίστη τε οὖσα
 καὶ ἀμφὶ τοὺς πεντακισχιλίους σταδίους ἔχουσα τὴν περιό-
 C δον, ὑπὸ τῷ βασιλεῖ τούτῳ διατελεῖ. δύο δὲ πόλεις εἰσὶν
 ἐν αὐτῇ εὐδαίμονες, Ὀρτύγιά τε καὶ Σαγέρη· ἡ μὲν πρὸς
 ἕω τῆς νήσου, ἡ δὲ πρὸς μεσημβρίαν ἔχουσα οἰκεῖται. κου- 15
 ρέλιον δ' ἐν ταύτῃ τῆ νήσῳ οἱ ἄλιεῖς δρέπονται ἀπὸ θαλάσ-
 σης τῆς νήσου, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν ἄλλην ἀφικνεῖται οἰκου-
 μένην. Ἰβηρία δὲ ὡς ἔχει, ἀρξάμενη ἀπὸ Γαλατίας, ἀφ' ἧς
 χώρας Κελτίβηρες διαδέχονται καὶ Γασκῶνη χώρα, ὑπὸ τῷ
 Κελτῶν βασιλεῖ διατελοῦσα. μετὰ δὲ τὸ πρὸς ἕω Πεσκαῖων 20
 χώρα διαδέχεται, ἐπὶ Ἰβηρίαν διατείνουσα. Ἰβηρία δὲ μεγί-
 στη οὖσα τῶν πρὸς ἑσπέραν χώρα, μετὰ γε τὴν Κελτικὴν,

sus Provinciam Galliae. verum dicere nos oportet regionis limites. versus Orientem Provincia Galliae, versus Occidentem terminatur Iberia sive Hispania. septentrionalis limes est Navarrae regio. Barce- non urbs, Occidentem spectans, divitiis potentiaque excellit. admini- stratur plerumque in aristocratiam conversa. permittitur ei ab Tar- raconensium rege suo iure vivere. e regione huius urbis sita est Cynrus (quae et Corsica), insula opulenta et populosa; cuius ambi- tus complectitur duo milia stadiorum. nec procul abest alia insula quae Maiorica (seu Minorica potius) dicitur, quae et ipsa subiecta est Tarraconensium regi et ab eodem principem accipit. Sardinia, quae insula maxima existit, cuius ambitus continet quinque milia stadiorum, Tarraconensium et ipsa regi obtemperat et sub eius di- cione agit. sunt in hac insula urbes duae opibus florentes, Orestil- lia et Sagera; quarum una versus Orientem, altera versus meridiem insulae sita est. piscatores huius insulae plurimum lucri ex eo mari ferunt. hinc in aliam urbem pervenitur. Iberia, qua initium sumit ab Gallia, habet finitimos Celtiberos, quibus annexa est Gasconia re- gio, sub Gallorum rege degens. postea succedit Pescainorum regio, versus Orientem in Iberiam tendens. Iberia, quae post Galliam ma- xima regio inter Occidentales est, versus Occidentem in Oceanum

διήκει ἐπὶ ὠκεανὸν τὸ πρὸς ἐσπέραν, τὸ δὲ πρὸς ἕω Ναβά-
 ρη τε καὶ Γαλατία, καὶ τὸ πρὸς μεσημβρίαν τῇ Πορτουγαλ- D
 λία, ἣτις παράλιος οὔσα χώρα ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ ἐπὶ πολὺ
 διήκει, καὶ τῇ τῶν Λιβύων τῆς Γρανάτης χώρα· ἐντὸς δέ
 5 ἔστι τὸ τοῦ Ἰακώβου ἱερὸν. Πορτουγαλλία δεχομένη τῆς
 Ἰβηρίας διήκει ἐπὶ τὴν ἐντὸς θάλασσαν τοῦ πορθμοῦ ἐπὶ τὴν
 τῆς Γρανάτης χώραν. τῆς δὲ Ἰβηρίας χώρας, μεγίστης τε
 οὔσης καὶ εὐδαίμονος, πόλεις εἰσὶν, ἐν αἷς τὰ βασίλεια, ἣ τε
 Λιβήληνα καλουμένη, μεγάλη τε καὶ πολυάνθρωπος, καὶ Κορ-
 10 δύβη Μορσίκη καὶ τὸ λεγόμενον Τολέδον καὶ Σαλαμάγκη.
 καὶ ἱερὸν δὲ τοῦ Ἰακώβου ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ ἔστι παρὰ τὸν
 ὠκεανὸν καὶ τὴν ἐκτὸς θάλασσαν. διήκει δὲ καὶ πρὸς τὴν
 ἐντὸς θάλασσαν ἢ τοῦ Ἰβήρων βασιλέως χώρα. Πορτουγαλ- P. 146
 λία δὲ οἰκεῖται πρὸς τῷ πορθμῷ, ἀπὸ Γρανάτης ἀρξάμενη,
 15 ἐπὶ τε τὸν πορθμὸν καὶ τὴν ἐκτὸς θάλασσαν ἄχρις Ἰβηρίας.
 Γρανάτη δὲ ἡ χώρα, μεσόγαιος οὔσα, ἐπὶ τὴν Ἰβηρίαν καὶ
 Γαλατίαν διατείνουσα, οὐ πάνυ τι οὔτε τῇ ἐντὸς θαλάττῃ
 οὔτε τῷ ὠκεανῷ προσχωρῆται. ὁ μὲντοι Ἰβηρίας βασιλεὺς μέ-
 γιστον δύναται τῶνδε τῶν χωρῶν, καὶ οἶκον ὦν τοῦ Ἀλμη-
 20 νίου τῆς Γαλατίας, τῶν Λιβύων τὴν τῆς Γρανάτης χώραν ἄγων
 καὶ φέρων, οὐ παύεται διαπολεμῶν. καὶ φόρον μὲν ἀπάγει ὁ
 τῆς Γρανάτης Λιβύων βασιλεὺς τῷ Ἰβήρων βασιλεῖ, ὅποτε
 σπένδοιτο· πολλάκις δὲ ἐπελαύνων πολιορκεῖ τε τὴν πόλιν καὶ Β

excurrit. ab Oriente Navarram et Galliam habet. versus meridiem
 panditur in Turtugannam, quae maritima regio est et ad Oceanum
 se extendit; etiam regione Granata, quae sub Poenorum sive Mauro-
 rum imperio est, terminatur. intra hanc Iacobi sepulcrum visitur.
 hinc Portugalia regio Hispaniae subit, quae se extendit ad mare,
 quod intra traiectum est, quo venit ad Granatam regionem. Iberia
 cum regio sit maxima et ditissima, urbes habet regias, Dibitinam ur-
 bem magnam et populosam, Cordubam, Morsicam, necnon Ludum et
 Salamancam. etiam sepulcrum Iacobi in ea regione, iuxta Oceanum
 et mare externum, celebre est. ad mare vero internum Iberorum
 quoque regis terra porrigitur. Portugalia sita est iuxta traiectum, a
 Granata incipiens, usque ad traiectum et internum mare excurrans,
 vergit in Iberiam. Granata, quae regio mediterranea est, in Iberiam
 et Galliam procurrit, nec multum vel interno vel externo Oceano
 utitur. Iberorum rex in istis duabus regionibus plurimum potest;
 qui cum sit ortus de familia Almenii Galliae, Granatae regionem,
 quae Poenorum est, ferens atque agens haud cessat bellum gerere.
 rex Poenorum, Granatam qui regit, ubi pax composita fuerit, Ibero-
 rum regi tributum pendit; qui interdum accurrens urbem obsidet et

τὴν χώραν αὐτοῦ ληΐζεται. ὄρεινὴ δέ ἐστιν ἐπ' ὄρους, ὃ ἀπὸ τῆς ἐντὸς θαλάσσης ἀρξάμενον κατατείνει ἐπὶ τὸν ὠκεανόν, ἐπὶ τὴν Πορτογαλλίαν χώραν.

Οὗτοι μὲν οὖν οἱ βασιλεῖς πρὸς τε ἀλλήλους διενεχθέντες τε ἐπολέμησαν πολλαχῆ, καὶ κοινῆ πρὸς τὸν βάρβαρον, τὰ τε 5 ἄλλα καὶ πρὸς τὸν Ἰβηρίας τοῦτον βασιλέα Ἀλφόνσος ὁ Ταρακῶνος βασιλεύς, πρὶν ἢ εἰς Ἰταλίαν ἀφικέσθαι, ἐπολέμησεν ἀπὸ αἰτίας τοιαύσδε, καὶ αὐτὸς τε ἔάλω ὑπὸ στρατηγοῦ τοῦ Ἰβήρων βασιλέως, Ἀλβάρου τοῦνομα, ἔχειν δὲ καὶ τραύμα-
C τα ξυνέβη ἀμφοῖν. ὡς δὴ συλλέξας στρατεύματα, καὶ τὸν 10 ἀδελφὸν αὐτοῦ Ναβάρης βασιλέα παραλαβὼν, ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν Ἰβηρίας βασιλέα, ἐσέβαλεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν, ἐπαγομένων αὐτὸν ἐπὶ τὴν χώραν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ εὐδοκιμούντων ἐνίων διὰ τὸ πρὸς τὸν Ἀλβαρον μῖσός τε καὶ ἔχθος αὐτῶν· τοῦτον γὰρ ἰδιώτην ὄντα ἀπὸ Ταρακῶνος καὶ ἀπὸ μι-
15 κροῦ πάνυ ὠρμημένον καὶ ἐπὶ ἀρετῇ ἐπίσημον γενόμενον, ὡς παραχρῆμα ἐπεδίδου μέγα, ὑπὸ πάντων δι' ἀρετὴν τιμώμενον στρατηγόν τε ἀπέδειξε κατὰ τὴν χώραν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ στρατηγίας καθιστάμενος μέγα ἀπανταχοῦ εὐδοκίμει. τότε δὴ, ὡς παρὰ τῷ Ἰβήρων βασιλεῖ ἐπὶ Ἀλφόνσον πεμφθεῖς 20
D σὺν τῷ στρατεύματι, ὑπήντα αὐτῷ καὶ τὴν χώραν ὡς ἐναντιωσόμενος. ἐπεὶ δὲ ἐπιὼν ὁ Ἀλφόνσος, συμπαραλαβὼν καὶ

regionem populatur. ea autem regio montana est, et a monte qui a mari interno initium sumit, panditur in Oceanum et ad Portugaliae regionem.

Hi reges saepius inter se dissidentes bella gesserunt. interdum copiis coniunctis molem belli omnem in barbarum averterunt. inter caetera etiam bello laccessivit Alphonsus Tarraconensium rex regem Iberorum, priusquam in Italiam venisset. belli autem eius haec assignatur causa. ipse quidem captus est ab Iberorum regis duce, quem Albarum appellabant. uterque tamen vulnera accepit. itaque contractis copiis, et assumpto fratre Nabaris rege, bellum movit contra Iberorum regem, cum adiuvaretur opera quorundam Iberorum nobilium, qui Albarum incitatissimo odio prosequerantur. hunc enim cum humili genere in Tarraconensium regione foret natus et privatam sequeretur vitam, tandem virtute nobilitatum et ab omnibus plurimum honoratum declaravit regionis suae imperatorem. qui imperator creatus, quocumque bellum vertisset, semper gloria coruscans et re bene gesta redibat. itaque cum ab Iberorum rege contra Alphonsum esset missus, haud socordiae locum fore ratus Alphonsus cum exercitu Albaro in regione occurrit, quasi praelii potestatem facturus. postea Alphonsus adhibito in auxilium fratre in Iberiam ingressus est, ut contra regem decertaret. obviam autem procedens

τὸν ἀδελφόν, ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ ἐγένετο καὶ ἐπήλαυνεν, ἔνταῦθα V. 115
 αὐτῷ ὑπαντιάσας ὁ Ἄλβαρος ἐστρατοπεδεύετο, καὶ κήρυκα
 ἐπιπέμπων προηγόρευεν ἀπαλλάττεσθαι, ἣν σωφρονῆ, ὡς ἔχει
 τάχιστα ἐκ τῆς χώρας. καὶ ἀποκρινάμενον ὡς οὐκ ἐπὶ τοὺς
 5 ὄνους τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἄπεισιν ἐς νομὴν αὐτοῦς ἄξων, ἀλλὰ
 στρατηγήσων αὐτῷ πάρεστιν, ἐς μάχην ἐτάσσετο, καὶ συμβα-
 λὼν ἐμάχετο ἀμφοῖν τοῖν ἀδελφοῖν. μάχης δὲ καρτερῶς γε-
 νομένης, ὡς οἱ περὶ Ἄλβαρον ἐτρέψαντο τοὺς Ταρακῶνας,
 ἐπεδίωκον ἀνὰ κράτος, καὶ ἄμφω τὸ ἀδελφὸν συλλαμβάνουσι,
 10 καὶ πολλοὺς τῶν Ταρακῶνων κατέβαλον ἐν τῇ διώξει. ὡς δὲ
 ἀπήχθητον παρὰ τὸν Ἰβήρων βασιλέα ἄμφω τὸ βασιλέε, κα-
 κὸν μὲν οὐδὲν εἰργάσατο αὐτούς, ὄρκους δὲ καὶ πίστει κα- P. 147
 ταλαβῶν τοῦ λοιποῦ μηδὲν πλέον νεωτερίζειν περὶ τὴν ἑαν-
 τοῦ χώραν, ἀφῆκεν ἀσινεῖς ἀπιέναι. μετὰ δὲ ταῦτα Ἄλφον-
 15 σος ἀφίκειτό τε ἐς Ἰταλίαν, ὡς πρότερόν μοι δεδήλωται, καὶ
 ἐπὶ τὴν Σικελίαν, καὶ κατασχὼν τὴν Νεαπόλεως βασιλείαν
 πρὸς τε τοὺς Ἰαννίους ἐπολέμει, ἔνθα δὴ καὶ ἐάλω ὑπὸ τού-
 των, ὡς ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἐπεξῆλθον λόγῳ, καὶ ἀχθεῖς παρὰ
 τὸν Μεδιολάνου ἡγεμόνα αὐθις ἀπελύθη. τὴν μέντοι γυναι-
 20 κα αὐτοῦ καταλιπὼν ἐν Ταρακῶνι οὐκέτι πάλιν ἀφίκετο ὀφύ-
 μενος πολλῶν ἐτῶν, αὐτοῦ δὲ ἐς ἔρωτας τὰ πολλὰ διατριβῶν
 διεγένετο, χρηματίζων τε ἔρωτι καὶ τοῖς ὄπλοις. ἧ μὲν αὐ-
 τῷ τὰ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀπέβαιναν, ὕστερόν μοι δηλοῦται
 προϊόντι τῷ λόγῳ ἐς ἀφήγησιν.

B

23. δηλοῦνται P

Albarus, misso praecone iussit eum excedere, si sapiat, quam celer-
 rime ex sua regione. cum autem Alphonsus responderet se non ac-
 cedere ut patris eius asinos in pascua duceret, sed se adesse ut acie
 dimicet, copias in aciem deduxit, et cum utroque fratre confligens vi-
 ctoria potitus est. cum autem praelium committeretur atrox, Albarus
 Tarraconenses terga vertere coegit; et fugientes persecutus fratres
 ambos comprehendit, magnaue Tarraconensium strages facta est. ut
 reges ambo ad Iberorum regem sunt adducti, nihil mali sunt passi,
 verum iuramenti religione fides accepta est, ne quid postea novi in
 sua regione molirentur; et impune dimissi sunt ad sua. postea Al-
 phonsus, ut supra ostendimus, in Italiam et in Siciliam venit; qui
 ab iisdem captus ad Mediolani ducem, ut antea docuimus, ductus, ab
 eodem inviolatus et incolumis ad sua remissus est. uxorem suam
 Alphonsus in Tarracone reliquit, nec multis annis interiectis eo re-
 versus est, ut eam viseret. nam in Italia et Sicilia versabatur, ple-
 rumque aut amori aut rei militari operam dans. quomodo ei in Ita-
 lia res successerint, deinceps dicetur.

Τῷ δὲ βασιλεῖ Ἰβηρίας, περὶ οὗ μοι ἐλέγεται, συνῆπται
 πόλεμος πρὸς τὸν βασιλέα Λιβύων τῶν ἐν Γρανάτῃ, οἱ δὲ
 ἀπὸ Λιβύης τὸ παλαιὸν διαβάντες καὶ Μαρέλιαν πόλιν πα-
 ράλιον τῆς Εὐρώπης κατασχόντες, διέχουσαν ἀπὸ Λιβύης ὡσεὶ
 σταδίους πεντήκοντα καὶ διακοσίους, καὶ ἐντεῦθεν ὀρμώμενοι 5
 τὴν τε Ἰβηρίαν σφίσις ὑπηγάγοντο, καὶ ἔργα λαμπρὰ ἀποδει-
 κνύμενοι ἐπὶ Κελτικὴν, τὴν χώραν αὐτῶν ἐπὶ μέγα αὔξοντες,
 προηγάγοντο καὶ ἐπὶ Ταρακῶνα καὶ Βαλεντίαν. πρὸς τού-
 τους δὲ ἀπὸ τῶν Κελτῶν κατιόντες οἱ τῶν Ἰβήρων βασιλεῖς
 διεδέξαντο τὸν πρὸς Αἴβνας τούτους πόλεμον, ἐς πόλιν ἔχου- 10
 C ρὰν συνελάσαντες, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπολιόρχουν, καὶ ἐς δεῦρο
 ἔτι τελοῦσι τῇ πόλει τε ἐπελαύνοντες αἰεὶ τε καὶ στρατὸν ἐπάγον-
 τες. καὶ δὲ ὁ τῶν Ἰβήρων βασιλεὺς δόμνος Ἰωάννης, ὅς πρότε-
 ρόν μοι ἐλέγεται, ἐπελαίνων, προάγοντός τε τοῦ Ἀλβάρου καὶ
 ἐποτρύνοντος βασιλέα ἐξελεῖν τοὺς Αἴβνας, ὡς δὲ καταστρεψόμε- 15
 νος ἐπῆγε τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ὡς οἱ Αἴβνες
 ἐπολιορχοῦντο δεινῶς καὶ ἐς τὸ ἔσχατον λιμοῦ ἀφίκοντο, ἐς ἀπο-
 ρίαν ἀπελαθέντες μηχανῶνται τοιόνδε. ἡμίονους δυοκαίδεκα
 ἰσχάδων φορτία συσκευασάμενοι ἤλανον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον·
 τὰς δὲ ἰσχάδας ὡς κατὰ μίαν ἐκάστην διασχίζοντες ἐνέβαλον 20
 ἐντὸς χρύσεινον ἓνα, καὶ συνειθέθητο αὐθις. τὸ δὲ νόμισμα τῆς
 D Ἰβηρίας χρυσοῦν δύναται χρυσίονος Οὔνετων δύο ἕκαστον.

2. τῶν] τὸν P 12. διατελοῦσι? 15. καταστρεψάμενος P
 21. συνειθέθητο P, συνετέθουν R, συνετέθην T an συνειθήουν?

Regi Iberorum, de quo supra verba feci, bellum fuit cum Gra-
 natae rege Poeno. Poeni iam olim traicientes Mareliam Europae
 urbem, quae distabat a Libya stadiis ducentis quinquaginta, occupa-
 runt. hinc progressi, Iberiam suo imperio iunxerunt; postea, cum
 memorabilia ubique facta ederent, etiam contra Galliam bellum pro-
 moverunt, mirum in modum res suas augentes. nec etiam ab Tarra-
 cone et Valentia abstinuere. Galli igitur adiuncti Iberiae regibus
 contra Poenos bellum susceperunt, eosque in urbem munitam se re-
 cipere compulerunt; urbem vero postea expugnarunt. adhuc hodie
 ad urbem hanc accedunt, hostiliter incursionem facientes et exerci-
 tum interdum adducentes. et sane Iberorum rex dominus Ioannes;
 ut antea significavimus, contra eos profectus est, praemisso Albaro
 duce, qui regem ad delendos Poenos inflammabat, et copias urbi ad-
 movit. cum autem gravissima obsidione premerentur Poeni famesque
 intoleranda foret, dubii quid agerent, huiusmodi quid excogitarunt.
 mulis duodecim ficorum onera imponunt. ficis onusti ad hostium
 castra feruntur. ficos autem dividentes singulis aureum nummum
 iniecerunt, divisosque deinde iterum coniunxerunt. nummus vero
 aureus Hispanorum duobus aureis Venetorum valet. hos igitur ficos

ταύτας δὲ τὰς ἰσχάδας ὡς ἐσκευάσαντο οὕτω καὶ ἐπὶ τοὺς ἡμιόνους ἀνειθέσαν, ὥστε δύνασθαι φέρειν ἓνα ἕκαστον, ἤλαυνον ἐπὶ τὴν τοῦ Ἀλβάρου σκηνὴν. τὸν δέ, ὡς ἐπέγνω τὸ ἐν ταῖς ἰσχάσι χρυσίον, ἐρέσθαι τὸν φέροντα ὅτι βούλοιοτο αὐτοῖς τὸ χρυσίον ἐν ταῖς ἰσχάσιν. ὁ δὲ τοὺς ἡμιόνους ἐλαύνων ἀπεκρίνατο ὡς τὸ χρυσίον τῆς πόλεως συναγαγὼν ὁ βασιλεὺς ἐπιπέμπει, λέγων ὡς ἦν τε ἔλῃς τὴν πόλιν ἦν τε μὴ ἔλῃς, πλέον τούτου χρυσὸς οὐκ ἂν ποτε γένοιτό σοι ἀπὸ τῆς πόλεως. καὶ ἦν ἐξέλῃς τὴν πόλιν, ἀποβαλεῖς ἐσαῦθις ἀπὸ Λιβύης πολλαπλάσιον ἐσόμενον σοί τε καὶ ἡμῖν· ἦν δὲ μὴ ἐξέλῃς τὴν πόλιν, ἔξεις καὶ τοῦ λοιποῦ, ὅσα ἂν ἀπὸ Λιβύης ἐς ἡμᾶς κομιζῆται, ταμιεύεσθαι. ταῦτα πυθόμενον λέγεται καὶ Ἀλβαρον, φέροντα τὰς ἰσχάδας, ἀφικέσθαι ἐς P. 148 ὄψιν τῷ βασιλεῖ, καὶ διασχίσαντα τὰς ἰσχάδας τῷ βασιλεῖ V. 116 15 εἶπεῖν “ὦ βασιλεῦ, τὸ δένδρον ἐκεῖνο, ὃ φέρει τοιοῦτον ἡμῖν καρπὸν, οὐ καλῶς ἔχει ἡμῖν ἐκκοπῆναι· τοιοῦτω γάρ τοι καρπῷ οὐκ ἔχοιμεν ἂν εἶτι τοῦ λοιποῦ χρῆσθαι, καὶ ἡμεῖς οὐκέτι ἂν ἐν δέοντι χρῆσαίμεθα τῇ εὐδαιμονίᾳ, κατακόρως αὐτῇ ἐμφορούμενοι ἐν τῷ παρόντι. ὄρας ὡς τὰς ἀμπέλους 20 ἀφαιρεῖται ὅσον ἱκανῶς ἔχει αὐθις ἀποδιδόναι καρπὸν. ἦν δὲ βιάσῃται τις αὐτήν, οὐκ ἔχει χρῆσθαι αὐτῇ ἐς τὸ δέον.” ταῦτα ἀκούσαντα τὸν βασιλέα, ὡς ἔδοξέν οἱ προσφυῆ λέγειν, ἀπαγαγεῖν τὸν στρατόν.

7. πέμπει ἐπιλέγων?

8. πλείων?

cum imposuissent mulis, profecti sunt ad Albari tentorium. qui viso auro, quod ficis conditum erat, agasonem interrogavit “quid sibi vult aurum ficis inclusum?” agaso respondit “rex aurum quod in urbe est collegit omne, dicens, sive ceperis, sive non ceperis urbem, plus auri quam allatum est, haud invenies. et si urbem captam destruxeris, multum auri, quod ex Libya tibi et nobis afferetur, amittes: sin autem urbem non dirueris, poteris in posterum quaecunque ex Libya ad nos devenerunt, quasi thesaurum huc collecta acquirere.” haec cum accepisset Albarus, acceptos ficos detulit in conspectum regis, quos diducens et aperiens inquit “arborem istam, quae hunc producit fructum, non censeo excindendam esse: nam deinceps non amplius fructu isto possemus frui; et nunc saturati in posterum non amplius ista felicitate uti possemus. nam cernis vinitores vineas putare, amputantes tantum inutilia et superflua, ut fructum tandem uberiozem reddant: quodsi eas penitus eruerint, nequeunt earum fructu, cum necesse fuerit, amplius recreari.” his auditis rex, quia probabilia dicere videbatur Albarus, iussit eum abducere exercitum.

Β Τούτῳ μὲν οὖν ἀγαγόντι τὴν βασιλέως Πορτουγαλλίας
 θυγατέρα ἐγένετο παῖς Κήρικος τοῦνομα, ἀνὴρ τὰ πολέμια
 ἀγαθός, ὃς ἐπεῖτε ἠγάγετο τοῦ Ναβάρης βασιλέως θυγατέρα
 καὶ οὐκ ἐγένετο αὐτῷ συγγενέσθαι, ἀπεπέμψατο, καὶ δευτέραν
 ἐσηγάγετο γυναῖκα ἀνεψιὰν αὐτοῦ, θυγατέρα τοῦ Πορτουγάλλων
 βασιλέως, εἶδος λεγομένην πασῶν τῶν εἰς ἐκεῖνα τὰ χωρία εἶναι
 καλλίστην, ὑποτιθεμένων αὐτῷ τῶν ἀρίστων ὡς ἦν ἄλλην ἐσαγά-
 γοιτο γυναῖκα, οἷός τε ἔσοιτο συγγενέσθαι. τὴν μέντοι θυγα-
 τέρα τοῦ Ναβάρης βασιλέως ἠνάγκασε ἐς τὸ τῶν Ναζηραίων
 σχῆμα ἵεναι, καὶ ἀπέδωκεν αὐτῇ χρήματα. ὁ δὲ Πορτου-10
 γαλλίας βασιλεὺς οἰκίας ἐστὶ τῶν Γαλατίας βασιλέων. συμ-
 Ββάλλομαι δὲ τήνδε τὴν χώραν ἀπὸ παλαιοῦ πρὸς τοὺς Λί-
 βνας διενεχθέντας τοὺς Κελτῶν βασιλεῖς καταστρεψαμένους
 ὑφ' αὐτοῖς ποιήσασθαι καὶ παραδοῦναι τοῖς ἐξ αὐτῶν γινο-
 μένοις. ὡς δὲ καὶ τὴν Ναβάρης βασιλείαν ἀνήκειν ἐς τὴν 15
 οἰκίαν τῶν Γαλατίας βασιλέων νομίζεται, καὶ μηδενὶ ἑτέρῳ
 ἐξεῖναι παρελθεῖν ἐς τήνδε τὴν βασιλείαν· καὶ γὰρ καὶ τήνδε
 Κάρουλος ὁ αὐτοκράτωρ καὶ οἱ μετ' ἐκεῖνον βασιλεῖς φαίνον-
 ται τήνδε αὐτοῖς καταστρεψάμενοι τὴν χώραν ἀπολιπεῖν τοῖς
 ἀπὸ τῆς οἰκίας αὐτῶν ἔσομένοις. τὸν μέντοι ἀδελφὸν Ἄλ-20
 φόνσου ἐπηγάγοιτο ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ, ὡς ἐπεὶ ἔγρημε γυ-
 ναῖκα τοῦ οἴκου τῆς Γαλατίας, ἣν μὲν γένηται αὐτῷ παῖς,
 Β τὸνδε μηκέτι τοῦ λοιποῦ διατρίβειν ἐν τῇ χώρᾳ, ἀλλὰ τὸν

3. Γρανάτης P

10. ἐπέδωκεν?

15. ὡς P

Huic, cum duxisset regis Portugaliae filiam uxorem, natus est
 filius nomine Cirus, vir rei militaris peritissimus. qui matrimonium
 contraxit cum Granatae regis filia; quam, quia non poterat cum ea
 concumbere, repudiatam dimisit. uxorem alteram assumpsit conso-
 brinam regis Portugaliae, quae formae venustate omnes, quotquot in
 istis regionibus agebant, anteibat. hanc sibi associavit consilio opti-
 matum, qui consulebant fore, si aliam uxorem duxisset, ut posset
 cum ea concumbere, sicuti matrimonium postulat. filiam regis Na-
 varrae coegit habitum Nazaraearum sive monacharum assumere, eique
 opes ad istud vitae institutum assignavit. rex Portugaliae ortus est
 ex familia Galliae regum. arbitror autem Gallorum reges belligeran-
 tes adversus Poenos quondam regionem istam subegisse et ad poste-
 ros suos transmisisse. itaque Navarrae regnum putatur pertinere ad
 familiam regum Galliae, nec nisi ex ista familia nato licere regnum
 istud suscipere. nam Carolus imperator, et qui successerunt reges,
 existimantur regionem illam subiecisse et nepotibus suis reliquisse.
 Alphonsi autem fratrem tali condicione in regnum admiserunt, ut si
 ei natus esset filius ex uxore quam duxerat propinquam genere Gal-

παῖδα καταλιπόντα σφίσι βασιλέα αὐτὸν οἴχεσθαι ἀπαλλασ-
τόμενον, ἣν δὲ μὴ γένηται αὐτῷ παῖς, μετὰ τὴν τελευταίαν
αὐτοῦ ἀποδοῦναι τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τὸν Γαλατίας ἡγεμόνα. καὶ
τόνδε δεξάμενον τοὺς λόγους ἐπὶ τούτῳ παρελθεῖν ἐς τὸν Να-
5 βάρης βασιλέα. καὶ γεννηθέντος αὐτῷ παιδὸς αὐτὸν τε ἀπε-
πέμψαντο, καὶ τὸν παῖδα σφίσι ἀπέδειξαν βασιλέα, τὰ πρὸς
μητρόθεν ὄντα τοῦ οἴκου τῶν Γαλατίας βασιλέων.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐχομένῳ τῆς τοῦ λόγου συμ-
πάσης ὑποθέσεως ἀναγγράπται ἐς ἀπόδειξιν ἐπάνειμι δέ, ὅθεν
10 τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποίησάμην, ἄχρι τοσοῦτον διενεχθεῖς.

4. τὴν Ν. βασιλείαν?

liae regibus, ipse deberet regno excedere et filium sibi relinquare
regem. quodsi nullum filium ex uxore sua tulisset, regnum patere-
tur recidere post obitum suum ad Galliarum regem. qui hac condi-
tione Navarrae regnum accepit, et cum nactus esset ex uxore filium,
patrem dimiserunt, filiumque * * * regem communi consensu decla-
rarunt, quia descendebat ex familia, quantum ad maternum genus at-
tinet, regum Galliae.

Haec quidem annotata sint mihi, sequenti totius historiae pro-
positum. nunc unde digressus hucusque sermonem traxi revertor.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΕΚΤΗ

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER SEXTUS.

p. 149 *Ἀμουράτης δὲ ὁ Μεχμέτεω μετὰ τὴν ἐπὶ Καραμᾶνον ἔλα-*
V. 117 *σιν ἐστρατεύετο ἐπὶ Δακούς, ὡς τὸν τοῦ Δρακούλεω παῖδα*
κατάξων ἐπὶ τὴν ἀρχὴν. καὶ ὡς ἐπέλαυνεν ἤδη ἀπὸ τῶν βασι-
λείων παρασκευασάμενος, ἐπνυθάνετο Καραμᾶνον νεωτερίζοντα
περὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ βουλεύεσθαι ἀπόστασιν, συμπαραλαμ-
βάνοντα καὶ τὸν τοῦ Κανδελόρου ἡγεμόνα καὶ τινὰς ἄλλους
τῶν τῆς Ἀσίας, ἐλπίζοντα Παίονας ὡς ἐν βραχεῖ παρεσομέ-
νους ἐπ' αὐτὸν στρατιῶ πολλῶ ἐπιόντας· καὶ τοὺς τε λοιποὺς

Amurates Mechemetis filius, post expeditionem quam contra Caramanum sumpserat, bellum Dacis intulit, volens Draculis filium suo restituere principatui. egressus autem regia copiis instructus, accepit Caramanum novarum rerum cupidum defectionem animo agitare, ad idque negotium adhibere ducem Candyiori et alios Asiae principes; cumque speraret Pannonibus brevi magna manu subsidio venturos, spe externi auxilii illectus reliquos Asiae principes ad defectionem soli-

τῶν τῆς Ἀσίας τυράννων παρεκάλει ἐπὶ ἀπόστασιν. ἐπὶ τοῦτον δὴ ἀναξεύζας Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω ἐστρατεύετο, καὶ Του-
 ραχάνη τὸν Θεσσαλίας ὑπαρχον ἐπέστειλεν ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν P. 150
 Πελοποννήσου Ἴσθμόν, καὶ καθελεῖν τε τὸν Ἴσθμόν, καὶ ἐπι-
 5 δραμόντα τὴν Πελοποννήσου χώραν, ὅση ὑπὸ τοῖς Ἑλλήνων ἡγε-
 μοσι τυγχάνει οὖσα, ἀπελαύνειν. ὁ μὲν οὖν λαβὼν στρατεύ-
 μα τὸ τῆς Θεσσαλίας καὶ Περραιβίας τῆς λίμνης ἀφίκετο
 ἐπὶ τὸν Ἴσθμόν, καὶ καταλαβὼν αὐτὸν ἔρημον καθεῖλε τε
 αὐτόν, καὶ ἐσβαλὼν ἐς τὴν Πελοπόννησον ἐδήου τὴν χώραν,
 10 καὶ ἐπὶ Σπάρτην ἀφικόμενος τὴν τε Λακωνικὴν ἐπέδραμε καὶ
 ἀπῆλανε. βασιλεὺς δ' εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάς ἐπὶ Καραμᾶ-
 νον ἤλαυτε τὸ δεύτερον, καὶ τήντε χώραν ἐδήου καὶ ἐπε-
 κράτει.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγένετο, Γεώργιος ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμὼν B
 15 ἐς λόγους τῷ τε Ἰάγγω καὶ τῷ Παιόνων βασιλεῖ ἀφικόμενος,
 καὶ τῶν ἀρίστων τῆς Παιονίας μετιῶν ἕκαστον, ἐνῆγεν ἐπὶ
 Ἀμουράτῃ στρατεύεσθαι, καὶ χρήματα ἐς τὴν ἐκστρατείαν
 ταύτην ὑπέσχετο ἰκανὰ δοῦναι τοῖς Παίοσιν, ἃ δὴ καὶ εἰσε-
 νέγκατο αὐτοῦ. ταῦτα δὲ αὐτῷ συγκατεργάζετο καὶ Ἰάγγος,
 20 τοῖς μὲν Ἑλλησι φίλιος ἦν, αὐτῷ φίλος τε ὢν ἐτύχανε.

20. ὅς τοῖς?

citabat. Amurates igitur Mechemetis filius, ubi id parari animadver-
 tit, mutato consilio coeptam expeditionem omisit, et bellum omne in
 Caramanum avertit. Turachanum Thessaliae praefectum iussit exer-
 citum contra Peloponnesi Isthmum ducere, eumque in potestatem re-
 digere; deinde regionem Peloponnesi, qui sub Graecis est, incursio-
 nibus vexare. quibus peractis eum inde abire iusserat. Turachanes
 accepto Thessaliae et Peresbiae, quae stagno adiacet, exercitu ad
 Isthmum perrexit, quem desertum ab hostibus inveniens occupavit;
 et hinc incursionem faciens in Peloponnesi regionem, vastitatem ma-
 ximam reddidit. etiam Spartam adiit, Laconiaeque regionem popu-
 latus est. quibus omnibus, quemadmodum praeceperat rex, expeditis
 abiit. rex Amurates in Asiam transvectus contra Caramanum exer-
 citum ductabat, et secundo eius regionem evastatam subigebat.

Ea tempestate qua haec agebantur, Georgius Triballorum prin-
 ceptus in colloquium venit cum Iango et cum Pannonum rege; pre-
 hensansque singulos Pannoniae proceres, persuasit ut contra Amura-
 tem arma caperent. opes autem plurimas immensamque pecuniae
 vim Pannonibus ad eam expeditionem pollicebatur. nec solum pro-
 misit, verum pecuniam Pannonibus, ut eos experiretur auxiliares, tra-
 didit. usus est plurimum opera ad eam rem Iangi, qui Graecis fa-
 miliariter iunctus erat.

Ἰωάννης δ' αὖ ὁ τοῦ Βυζαντίου βασιλεὺς ἐπολέμει πρὸς τοὺς Ἰαννίους, διενεχθεὶς ἀπὸ αἰτίας τοιαύσδε, τῆς ἀπὸ κουμερκίων τοῦ Γαλάτου ἕνεκα. ἔνταῦθα οἱ Ἰαννῖοι ναῦς πλη- C
 Cρώσαντες μεγίστας δὴ τῶν παρ' αὐτοῖς καὶ τριήρεις τρισκαί-
 V. 118 δεκα, καὶ ἐμβιβάσαντες ἐς τὰς ναῦς ὀπλίτας αὐτῶν ἀμφὶ 5
 τοὺς ὀκτακισχιλίους, ἐπέπλεον ἐπὶ Βυζάντιον, ἐξελεῖν βουλό-
 μενοι. καὶ ἐπὶ τοὺς Σκύθας τοὺς περὶ Βόσπορον ἐστρατεύ-
 οντο· τὴν γὰρ πόλιν αὐτῶν Καφᾶν καλουμένην ἐπὶ τῷ Βο-
 σπόρῳ οἱ Σκύθαι, πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διαφερόμε-
 νοι, ἤγόν τε καὶ ἔφερον. δι' ἃ δὴ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα τῶν 10
 τῆδε αὐτοῦ Σκυθῶν Ἀτζικαρέην πρέσβεις πέμψαντες, ὡς
 ξυμβαίνειν ἐπὶ τοῖς διαφόροις, ὡς οὐδὲν σφίσι τῶν δεόντων
 ἀπέβαιναν, ἀνήνεγκαν τὴν πόλιν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν. ὡς οἱ Ἰα-
 D ννῖοι δεινὸν τι ποιούμενοι τοὺς Σκύθας λυμαίνεσθαι τῇ πό-
 λει αὐτῶν ἀνήκεστον (ἐτύγγανε δὲ κατὰ ταῦτόν τε καὶ ἡ πρὸς 15
 τοὺς Ἕλληνας αὐτῶν διαφορὰ) παρεσκευάζοντο καὶ ἐπ' ἀμ-
 φοτέρους στρατεύεσθαι ὡς ἐξελοῦντες. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Βυ-
 ζάντιον καὶ πόλεμον τῇ Κωνσταντίνου πόλει προαγορεύοντες,
 ἐπιπλεύσαντες δὴ ἐς τὸν Εὐξείνιον πόντον παρήσαν ἐς τὸν Κα-
 φᾶν. ἔνταῦθα δὴ τῆς Χερρονήσου ἀποβάντες ἵεντο εὐθὺς 20
 ὁμοῦσε ἐπὶ τοὺς Σκύθας, ἐξιόντες δὲ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπήεσαν.
 ἔνταῦθα οἱ Σκύθαι, ὡς ἑώρων τοὺς Ἰαννίους οὕτω κόσμῳ
 οὐδενὶ ταξαμένους ἐπιέναι αὐτοῖς, λόγον οὐδένα σφῶν ποιου-

13. ἐς τὴν πόλιν?

Ioanni Byzantii regi bellum cum Ianuensibus erat propter com-
 mercia Galli cuiusdam. Ianuenses implebant naves quas habebant
 maximas, necnon triemes tredecim; quibus imposuerunt suorum octo
 milia armatorum, et properabant contra Byzantium, volentes urbem
 eam capere. eodem tempore etiam Scythis (qui et Tataři) bellum
 inferebant Ianuenses Scythae namque qui circa Bosporum colunt, ini-
 micitiis moti quas cum Caphensibus gerebant, Capham urbem ege-
 runt et tulerunt. propter quae miserant legatos ad regem Scytharum
 Atzikarem, petitum pacem, hac tamen condicione, ut sua reciperent.
 cum nihil eorum quae petiissent impetrare potuissent Caphenses, ur-
 bem ad Italiam reducere, cum Ianuenses iniquis animis paterentur
 urbem suam ab Scythis adeo graviter divexari. eodem tempore iis
 discordia cum Graecis fuit. parabant itaque contra utrosque simul
 rem gerere et utrosque armis domare. appulerunt itaque Byzantium,
 indicentes Byzantiis bellum; et inde legentes Euxinum pontum ve-
 nere Capham. ibi igitur egressi navibus in Chersonesum recta per-
 gebant contra Scythas, non multum in urbe morati. Scythae audien-
 tes hostes accedere sine ordine palantes, plenos contemptu, et ipsi

μένους· τραπόμενοι γὰρ τῇ προτεραίᾳ ἐπὶ ποταμόν τινα P. 151
 αὐτοῦ ταύτῃ τῆς χώρας ἠϋλίζοντο, οὔτε φυλακὰς καταστησά-
 μνοι ἐς τὸ στρατόπεδον, οἴομενοι δὴ οὐδέποι' ἂν τοὺς Σκύ-
 θας ἐς τοσοῦτον τόλμης ἀφικομένους ἐθελῆσαι ἀνακινδυνεύ-
 5 ειν συμβάλλοντας. ἐνταῦθα ὡς οἱ πρῶτοι αὐτῶν τοῦ στρα-
 τεύματος οὐκ ἀνέμεινον τοὺς οὐραγούς, ὥστε ἐπὶ μέτωπον
 γενέσθαι τὸ στράτευμα, ἀλλ' ἐπὶ βάθος πορευόμενοι βάδην
 [ἐποιοῦντο] ἐπῆγον ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Σκύθαι δὲ ἐνταῦθα
 ἐπέκειντο τοῖς πρώτοις αὐτῶν, ὡς τούτοις μαχόμενοι. ἐτρέ-
 10 ψαντο αὐτίκα ἐπιτιθέμενοι, καὶ ἐδίωκον, ὡς ποδῶν εἶχεν ἕκα-
 στος. ἐνταῦθα ἐπέπιπτον ἐς τοὺς σφειτέρους αὐτῶν, καὶ ἔτρεπον B
 καὶ τούτους ἐς φυγὴν, καὶ οὕτως ἄχρι τῶν οὐραγῶν ἐγένοντο.
 τρεψάμενοι δὲ ἅπαν τὸ στράτευμα ἐς φυγὴν ἐφόρευον, οὐδε-
 νὸς φειδόμενοι, πάντα ὄν ἐπικαταλαμβάνοιεν κατακαίοντες, ἐς
 15 ὃ δὴ ἐς τὴν πόλιν διεσώζοντο ὥστε μὴ ἀπολέσθαι. οὕτω δὴ
 ἀπαλλαχθέντες τοῦ πρὸς Σκύθας τοὺς ἐν τῷ Βοσπόρῳ νομά-
 δας, κατέπλεον ἐς Βυζάντιον. ἀφικομένοι ἐς Γαλατίνην πόλιν
 τὴν καταντικρὺ Βυζαντίου ἐν τῇ Εὐρώπῃ, καὶ κοινῇ βουλευ-
 σάμενοι ὄν τρόπον τὴν πόλιν μαχόμενοι ἐξέλωσι, τὰς τε ναῦς
 20 ἐπλήρωσαν, καὶ ἐξοπλισάμενοι κατὰ τὸν Βυζαντίου λιμένα
 προσέφερον τὰς ναῦς ἐπὶ τὸ τεῖχος ὡς ἀπὸ τῶν νεῶν τὴν C
 πόλιν αἰρήσοντες. οἱ μὲν οὖν Βυζάντιοι παρεσκευάζοντο

6. ἀνέμενον?

arma arripiunt. nam praeterita die affusi fluvio cuidam in ea regione castra posuerant, nec solitas ordinarant vigiliis. putabant enim Scythas nunquam eo audaciae progressuros, ut secum ex acie dimicare sustinerent. ibi igitur cum primi non expectassent eos qui agminis postremi erant, ut in unum et in iustam aciem collecti praelium inirent, verum pedetentim et palantes incedentes pergebant contra hostes, extenuato maximè agmine. Scythae igitur, ubi compererunt hostes appropinquare, confestim eis obviam progrediuntur, agminisque incompositi primos aggressi fuderunt et in fugam coniecerunt. fugientes acerrime persecuti sunt. Ianuenses fuga ad suos delati etiam eos fugae socios traxerunt. tandem praelium ad extremos venit, quos terga dare coactos ceciderunt impigre, nulli quemcunque nacti erant parcentes. pauci quidam fuga evasere incolumes in urbem. liberati igitur bello quod gessere parum feliciter cum Scythis in Bosporo habitantibus, navigarunt versus Byzantium, veneruntque Galatiam (quae et Pera) urbem, quae sita est e regione Byzantii in Europa. ibi consularunt communiter quomodo Byzantium occupare possent. militibus naves complent, et reliqua armamenta expediunt, navesque ad murum iuxta portum appellunt, quasi navibus urbem

ἀμυννόμενοι, καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους ἐμάχοντο πρὸς τοὺς Ἰαννίους
 ἀξίως λόγου· καὶ ὡς προσέβαλον τῷ τείχει ἀπὸ τῶν νεῶν καὶ
 ἐπειρῶντο ἐλεῖν, οὐκ ἠδύναντο ἐπιβῆναι τοῦ τείχους, ἀμυνομέ-
 νων τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸ καρτερόν. ἐνταῦθα, ὡς οὐδὲν αὐτοῖς
 προεχώρει, διέστησάν τε καὶ ἀπέπλεον ἐπὶ Ἰταλίας. ἡ μέντοι 5
 πόλις τῶν Ἰαννίων ἢ Γαλατίη ἐπολέμει ἐπὶ συχρὸν τινα χρόνον
 τῷ Βυζαντίῳ, καὶ τηλεβόλους ἐξ ἀλλήλων οἱ τε Ἕλληνες καὶ
 οἱ ἐκ τοῦ Γαλάτου ἐνέβαλον, ὁπότε καὶ ὁ Λεοντάρης Ἰωάννης
 D τῷ τείχει τῆς Γαλατίας σφοδρῶς ἐπεισπεσῶν ἀπέκλεισε ταύ-
 την, στερηθεῖσαν παντὸς τροφίμου καὶ τῶν ἄλλων. καὶ πολ- 10
 V. 119 λούς τῶν ἀπὸ τῶν νηῶν τῶν Ἰαννίων ἐπιδραμῶν οὗτος κα-
 τέσχε, καὶ μεθ' ἀλύσεων τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ ὄντι ἐν τῷ οἰκή-
 ματι τοῦ Ξυλλᾶ προσεκόμισεν ὥσει τριακοσίους, προσευρῶν
 τούτους ἐν τῷ χάρακι τοῦ Γαλάτου. μετὰ ταῦτα διαπρεσβευ-
 σάμενοι πρὸς ἀλλήλους περὶ τε τῶν ἔξω ἀμπέλων τοῦ Γαλά- 15
 του καὶ περὶ τῶν κουμερκίων αὐτῶν, ὅπως συγκατατεθῆ ὁ
 βασιλεὺς, συγκατένευσαν οἱ Ἰαννῖοι, ἀποχαρίσαντες καὶ μᾶλ-
 λον τῷ βασιλεῖ χρυσίνους χιλίους φθορᾶς ἕνεκα τοῦ ἐν τῇ
 P. 152 βασιλικῇ πύργου, εἰς ὃν οἱ Ἰαννῖοι τηλεβόλοις ἐχρήσαντο,
 καὶ τῶν ἐργαστηρίων τῶν ἐν τῇ μέσῃ, ἐξ ὧν ἐχαλάσθησαν, 20
 καὶ τὴν σημαίαν αἶρειν τοῦ βασιλέως Ἑλλήνων.

8. τοῦ] τῶν RT

14. τοῦ] τῶν R

expugnaturi. at Byzantii resistebant fortiter, et ex muro in hostem
 pugnabant magna gloria. Ianuenses cum conarentur ex navibus ascen-
 dere in moenia, nihil efficiebant: Byzantii enim hostes magna forti-
 tudine repellebant. cum igitur coepta parum succederent, omnesque
 conatus irriti caderent, in disensionem adducti rediere in Italiam.
 verum Galatia Ianuensium urbs longo tempore bellum gessit cum By-
 zantiis, cum utrinque tam Byzantii quam Galatae bombardis rem ge-
 rerent. at Leontares Ioannes magno impetu in Galatiae moenia ir-
 ruens, eam undique quasi indagine cinctam omni commeatu reliquis-
 que necessariis interclusit; plurimos quoque Ianuenses cepit, cum
 feliciter et fortiter in eorum naves irrumperet. hos victos adduxit
 ad regem Ioannem, qui ea tempestate agebat in Xyllae domicilio.
 fuerunt autem captivi numero trecenti, quos omnes in Galatiae vallo
 nactus erat. postea legatos ultro citroque mittentes super commer-
 ciiis et vineis, quae extra Galatiam erant, Ianuenses grato animo ex-
 cipiebant quaecumque statuisset de illis rex. cogebantur quoque nu-
 merare regi aureos mille propter turrim regiam, quam tempore obsi-
 dionis bombardis disiecerant, necnon propter officinas quae in medio
 positae erant, destructas, ut potiri possent imagine sive signo regis
 Graecorum.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον τοῖς Ἑλλησι προσενήνεκται ἐς
 τοὺς Ἰαννίους· Ἰωάννης μέντοι ὁ τῶν Ἑλλήνων βασιλεὺς
 ἐνταῦθα διαπρεσβευόμενος πρὸς τὸν Ῥωμαίων ἀρχιερέα, Εὐ-
 γένειον τοῦνομα ἔχοντα, ὥστε ἐς ταῦτὸ συνιέναι καὶ τὴν ἐπὶ
 5 τῆς Θρησκείας διαφορὰν συνεξελεῖν, ἐπειρᾶτο τῆς τῶν ἐσπε-
 ρίων γνώμης, εἰ περὶ πολλοῦ Ῥωμαῖοι ποιοῖντο ξυμβῆναι τοῖς
 Ἑλλησιν, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς Γερμανοὺς ἀφίκετο αὐτῷ ἢ πρε-
 σβεία. ἐτύγχανον δὲ τότε οἱ Γερμανοὶ περὶ Βασιλέαν πόλιν,
 διενεχθέντες γνώμη πρὸς τὸν Εὐγένειον ἀρχιερέα, καὶ ἀποδο-
 10 κιμάζοντες αὐτὸν καθίστασαν αὐτοὶ ἀρχιερέα Φελίκιον τοῦ-
 νομα, ἄνδρα τῶν παρ' αὐτοῖς δοκίμων, ξύνοδόν τε ποιησά-
 μενοι κοινῇ κἀπιδεδειγμένοι. οὗτοι μὲν οὖν ἄμφω πληρώ-
 σαντες τριήρεις μετεπέμποντο ἑκάτεροι ἐπ' αὐτοὺς Ἰωάννην
 τὸν Βυζαντίου βασιλέα, τὴν τε ξύνοδον ἐπὶ σφίσι ποιήσα-
 15 σθαι ἑκάτεροι ἀξιοῦντες, καὶ συνεξελεῖν σφίσι τὰ διάφορα,
 ξυμφθὰ ἀποδεικνυμένους. ὥς δὲ ἀφίκοντο ἀπὸ τῶν ἀρχιε-
 ρέων ἀμφοῖν τριήρεις, τὴν μέντοι ξύνοδον τὸν τῆς Βασιλέας
 πλοῦν ἀπεπέμψατο ἠπίως, φάμενος ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους αὐ-
 τὸν ἐνδεδέσθαι πρότερον καὶ τοὺς τε Οὐνετοὺς καὶ τὴν ἄλ-
 20 λην Ἰταλίαν, ἐνταῦθα αὐτὸν ἰέναι κελεύοντας· παραλαβῶν
 δὲ τοὺς τε Βυζαντίου ἀρχιερεῖς καὶ Ἑλλήνων τοὺς ἐλλογι-
 μους ὄχετο ἀποπλέων ἐπὶ Ἰταλίαν. καὶ ἐς τοὺς Οὐνετοὺς
 ἀφικόμενος ἐκομιζέτο ἐπὶ Φερραρίας, ἧ̄ διατρίβειν τὸν ἀρ-

Bellum inter Byzantios et Ianuenses huiusmodi exitum habuit.
 bello isto finito, Ioannes Graecorum rex legatos ire iubet ad Roma-
 num pontificem Eugenium nomine, petentes ut concilium celebraretur,
 quo inter utrosque religionis contentionem decenter componerent.
 tentabat eo modo Occidentalium animos, num plurimi facerent con-
 cordiam constabiliri cum Graecis in religionis controversia. legati in
 Germaniam venere. ea tempestate Germani Basileae erant congregati,
 dissidentes sententiis contra Eugenium pontificem; quo repro-
 bato crearunt pontificem nomine Felicem, virum inter ipsos in primis
 spectatae probitatis. hunc concilii consensu pontificem declararunt.
 ambo igitur pontifices triremes instruunt, et Ioannem Byzantii regem
 accersebant. uterque enim sub se concilium agitari et religionis con-
 troversiam, quae cum Graecis intercesserat, finiri volebat. cum ab
 utroque venissent triremes, rex quidem benignis verbis et placide
 consilii Basileensis legationem dimittebat, dicens se cum Romanis et
 Venetis et cum reliqua Italia iam ante collocutum, qui omnes se Ro-
 mam proficisci iubeant. assumens itaque Byzantii et sacerdotes et
 Graecorum sapientissimos et doctissimos, navigabat in Italiam. cum

χειρέα Εὐγένειον ἐπυθάνετο· ἐκομίζετο δὲ διὰ τοῦ Ἡριδα-
 νοῦ. διέχει δ' αὕτη ἢ πόλις ἀπὸ τῶν Οὐνετιῶν σταδίου
 περὶ τοὺς τριακοσίους, ἄρχοντας δὲ ἔχει ἄνδρας οἰκίας τῶν
 Ἑσθησιῶν καλουμένους. ἔστι δ' ἢ πόλις αὕτη εὐδαίμων τε
 καὶ πολυάνθρωπος, καὶ περὶ αὐτὴν ῥέει ποταμὸς τοῦνομα 5
 Πάδος. οἰκεῖται δὲ ἢ πόλις ἐς τὴν Ῥωμαίων μοῖραν ἀπο-
 τεταγμένη. ἐγένοντο δ' οὗτοι, οὓς ἐσήμανον ἄρχοντας τῆς
 πόλεως, ὧδε.

Ἄνῆρ δὲ οὗτος ὁ τότε τῆς πόλεως ἄρχων ἐπεικῆς τε
 D καὶ οὐκ ἀσύνητος, ξυμφορὰ δὲ συνεβεβήκει αὐτῷ τοιαύδε. γυνὴ 10
 ἦν αὐτῷ, θυγάτηρ τοῦ Μονφερράτου ἡγεμόνος, τό τε εἶδος
 ἀρίστη καὶ τὸν τρόπον τὸ ἔμπροσθεν οὐκ ἀγενής. αὕτη ἠρά-
 σθη νόθον υἱόος τοῦ ἀνδρός αὐτῆς· ὅς ἐπεὶ τε ἐφοῖτα παρ'
 αὐτὴν ὄψιμος, ἢ νομίζεται ἀπλοϊκώτερον μᾶλλον τοῖς κατὰ
 τὴν Ἰταλίαν οἰκοῦσι, προυκαλεῖτο ἐν παιδιᾷ γενομένη σὺν τῷ 15
 νεανίᾳ ἐπὶ τὸν ἔρωτα. καὶ ὡς ἦσθετο δὴ ἐρωμένην αὐτοῦ,
 ἐσῆει τε αὐτὸν ὁ τῆς γυναικὸς ἔρωτος, καὶ ἐπὶ χρόνον ἐπεμαί-
 νετο τῇ γυναικὶ μητριᾷ οὔσῃ ἑαυτοῦ. τῶν δὲ Θεραπαινίδων
 τις ὡς ἦσθετο τούτων οὕτως ἀλλήλων ἐρώντων καὶ συγγενομέ-
 νων, καταγορεύει τῷ ἑαυτῆς ἐρασιῇ, ᾧ δὴ πάντων ἠρέσκετο 20
 P. 153 ὁ ἡγεμὼν τῆς πόλεως καὶ ἐτίμα μεγάλως. ἐπεὶ τε ἐξέμαθε
 καὶ αὐτὸς αἰσθόμενος, ἐξαγορεύει τῷ δεσπότῃ αὐτοῦ, λέγων

2. ἢ om P

venisset ad Venetos, inde solvens ferebatur Ferrariam, ubi morari pontificem Eugenium acceperat. haec urbs distat ab Venetiis stadiis fere trecentis. duces et principes habet qui sunt de familia Estensium. opibus hominumque multitudine excellit. Pado fluvio alluitur. subiecta est Romano pontifici. duces seu principes, quos modo diximus, accipit.

Vir ille qui tum temporis in urbe rerum summa potiebatur, aequitatis studiosus, nec caetera imprudens erat. huiusmodi autem ei accidit calamitas. uxorem habebat filiam ducis Monferrariae, pulchritudine formaeque elegantia praestantem. mores mulieris, antequam id contigisset, modestia insigni coruscabant. haec insaniebat amore privigni, qui filius ducis erat nothus. qui cum serius ad eam veniret quam moris est eorum qui in Italia lautius vivunt, iuvenem inter ludendum ad amorem provocat. hic intelligens se a muliere amari, et ipse mulieris amore exarsit, et aliquando tempore stupri consuetudinem cum noverca sua habuit. ancilla autem quaedam ut cognovit amorem illorum, amatori suo rem omnem enarrat. is vero duci admodum carus erat, et ab eo honorifice admodum tractabatur. is igitur ubi rem cognovit indicio ancillae, necnon ipse eandem ex-

“ὦ δέσποτα, ἐμοὶ μέντοι κατὰ γῆς εἶθε ἂν γένοιτο καταδύ-
 ναι μᾶλλον ἢ ὄραῖν τοιαῦτα ἐν τῷ σῷ οἴκῳ ἀθέμιτα γινόμενα
 πράγματα. τὴν γὰρ τοι δέσποιναν ἐμοὶ ἐθεασάμην σὺν τῷ V. 120
 παιδί νόθῳ μίσγεσθαι ἐν φιλότῃ, ἄθεσμα ἐργαζομένους.
 5 ποίει τε ὅπως ἐξαπαλλαγῆς ταύτης τῆς γυναικός, μηκέτι αὐτῇ
 συνοικίης. ἀλλ’ ἀπόπεμψον καὶ τὸν νεανίαν.” ὁ δὲ ὡς ἐπύ-
 θετο, ἐν θαύματι μὲν ἔχειτο ἐπὶ τῷ γεγονότι, ἰμείρετο δὲ
 ὅτιω τρόπῳ ἰδὼν ἐξαγορεύει τὸ γεγονός, καὶ αὐτὸς ἔφη ἐθέ-
 λειν θεάσασθαι καὶ αὐτόπτης γενέσθαι. ἐνταῦθα ἐπὶ τὴν
 10 κοίτην ἄνωθεν ὀπὴν ποιησάμενος βραχεῖαν, ὥστε μὴ αἰσθά- B
 νεσθαι ἐκείνους τῆς ὀπῆς, ἐθεᾶτο ἄνωθεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
 μισγομένην τῷ παιδί αὐτοῦ ἐν τῇ κοίτῃ. ὡς δὲ κατεῖδέ τε
 καὶ ἐξέμαθε τὸ γεγονός, μεταπέμπεται πρῶτα μὲν τὴν γυ-
 ναῖκα. ἐπεὶ δὲ παρῆν, ἔλεγε τοιάδε “ὦ γύναι, ποῖός σε δαί-
 15 μων ἐς τοῦτο μανίας συνέλασεν ὥστε παιδί τῷ ἐμῷ συγγενέ-
 σθαι ἀνοσιώτατα πασῶν δὴ γυναικῶν ὧν ἴσμεν ἡμεῖς; καὶ
 πῶς οἶει τοῦτο καλῶς ἔχειν ἐμοί τε καὶ σοὶ ἐς τὸν γάμον;” ἡ
 δὲ ὑπολαβοῦσα ἔφη “ἀλλ’ ὅπως ὦ δέσποτα τοιαῦτα εἰργασά-
 μην τὸν σὸν γάμον, οὐκέτι εἰμὶ ἐξαρνος, ἀλλ’ εἶναι ἀληθῆ
 20 ταῦτα ὁμολογῶ. μόνη δὲ τούτου ἐγὼ αἰτία κατέστην, αὐτὴ
 τε ἀνοσιώτατα ἔργα ἐς νοῦν τιθεμένη, ὑπὸ ἀνάγκης μείζονος C
 προαχθεῖσα, οὐκ οἶδ’ ὅπως ἐς τοῦτο γενομένη, καὶ τὸν νεα-
 νίαν ἄκοντα ἐφελκόμενη ἐς τὸν ἀνοσιώτατον ἔρωτα. καὶ αὐτὴ
 μὲν δικαίως ἂν τὴν δίκην ὑπέχοιμι, δέομαι δὲ σου μὴ περὶ

plorasset, accedit dominum, inquires “o domine, mihi contingat magis
 terrae hiatu contegi quam ut diutius cernam in aedibus tuis adeo nefan-
 da scelera committi. nam uxorem tuam rem habere cum filio tuo notho,
 impiissima perpetrantes, vidi. proinde da operam ab ista muliere libe-
 reris, nec amplius cum ipsa converseris. filium quoque fac aliquo ab-
 leges.” his auditis dux obstupuit. deinde percunctatus est quomodo rem
 istam cognovisset. dixit quoque se velle eam rem explorare, et prae-
 sentem rei illius fore spectatorem. faciens itaque supra lectum for-
 men haud perinde magnum, ne deprehenderetur ab amantibus, per
 id spectabat filium suum nothum concumbere cum uxore in lecto.
 descendens igitur ambos opprimit inopinato, et uxorem in hunc mo-
 dum alloquitur “o mulier, quis daemon eo dementiae te adegit, ut
 commiscereris turpiter filio meo, impiissima omnium quas novimus?
 qua ratione id nostro matrimonio honestum fore arbitrata es?” quae
 respondens ait “quod talia fecerim, domine, matrimonii fidem violans,
 non eo infitias: verum culpam agnosco, eiusque rei impiae ego sola
 caput et origo sum. ego scelerata opera animo concipiens, vi maiore
 coacta, nescio quo modo ad istam impietatem concesserim, et adole-

τὸν νεανίαν ἀνήκεστα βουλείσασθαι, οἷδαμῃ τοίτου αἴτιον ὄντα." ἐνταῦθα τὸν παῖδα μετὰ ταῦτα αὐτίκα μεταπεμφάμενος ἐπήρθετο εἰ δίκαιά ἐστιν αἷτα ἐπ' αὐτοφώρῃ ἑάλω ποιῶν, καὶ ὡς οὐκ εἶχεν ἀρνεῖσθαι ἐκπλαγέντα, συγγνώμην ζητῶν ἐπετράπειτο. εἶπετο δὲ τῷ νεανίᾳ καὶ ἄνθρωπος ὃς συνῆδει 5 τε αὐτοῖς τὸν ἔρωτα καὶ συνηπίστατο, καὶ ὑπονοργῶν διε-
 D τέλει ἀμφοῖν· μῖμος δ' ἦν, ὃς τὴν τε ἀρχὴν τῷ νεανίᾳ ὠτρυνεν ἐπὶ τὸν ἔρωτα. καὶ τοῦτον καλέσας ἤρθετο ὁ δεσπό-
 της πόθην τοσοῦτον ἔργον ἑαυτὸν πεποιηκῶς εἶη ἀνοσιώτατον. ὁ δὲ ἔλεγεν "ὅτι τὴν ἐρωμένην τοῦ σοῦ παιδὸς ἐλόμειος συν- 10
 εγένου· διὰ ταῦτα σὺν δίκῃ ἐποίησέ τε τοιαῦτα." ὁ γὰρ
 τοι παῖς αὐτοῦ ἦρα γυναικὸς ἐν τῇ πόλει, οὐ μέντοι συνεγένετο τῇ γυναικὶ ταύτῃ· καὶ ἐπεῖτε ἐπνιθάνετο καλλίστην εἶναι ὁ πατήρ, ὕστερον ἐβιάσατό τε καὶ συνεγένετο. τὴν αἰ-
 τίαν ὁ μῖμος τὸν τε νεανίαν ἐπὶ τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς 15
 ἐκείνης προετρέψατο. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἕκαστα ἐπύθετο,
 ἐκέλευσε τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδὸς ἀποταμομένους μετὰ ταῦτα
 P. 154 αὐτίκα καὶ τῆς γυναικὸς ἀποταμεῖν, καὶ ὕστερον τοῦ μίμου.
 τοιαύτῃ μὲν τύχῃ ὁ τῆς πόλεως ἀρχὼν περιπεσὼν συμφορᾷ τε
 ἐχρῆτο, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἔγημε θυγατέρα τοῦ Λιγύρων 20
 τυράννου, καὶ παιδιᾶ ἀνείς ἑαυτὸν τὰ πολλὰ παρεμυθεῖτο τὴν
 τύχην.

15. τὴν] διὰ ταύτην τὴν?

scntem invitum in istud nefarium opus traxerim. merito igitur ego poenas pendo. rogo tamen, in adolescentem, cuius nulla culpa est, ne saevire velis." deinde filium vocavit, interrogans an iusta haec sint quae fecerit in ipso opere deprehensus. adolescens attonitus cum negare non posset, ad petendam veniam convertebatur. secutus est vir amoris istius nefandi conscius, qui utrique operam, ut cupitis potirentur, locaverat indefessam. erat autem mimus, qui ab initio adolescentem in istum amorem impulerat. et hunc accersens interrogabat dominus "quid causae fuit quare adeo impium in me patraris facinus?" hic respondit "quia tu rapuisti amicam filii tui, et cum ea concubuisti, quapropter merito ista contingere tuo." nam ducis filius amabat mulierem eius urbis, necdum tamen cum ea coierat. pater igitur cum intellexisset eam esse forma praeditam supra modum venusta, vi eam opprimens, Veneris gaudium ei abstulit. mimus igitur huius amoris causam omnem in istud facinus reiciebat. haec sigillatim cum audisset, adolescentem, deinde mulierem, postremo mimum capite truncari iussit. haec est calamitas, quae Ferrariae principem ea tempestate oppresserat, nec multo post Ligurum principis filiam uxorem duxit; et missis seriis, plerumque iocis se tradens, fortunam adversam levabat.

Ὁ μὲντοι Ἑλλήνων βασιλεὺς ὡς παρῆν ἐν Φερραρίᾳ παρὰ τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα, ὃς αὐτοῦ τότε διατρίβων εἰτύγγα-
 ρεν ἀπὸ Ῥώμης ἀφικόμενος (Οὐνετιὸς γὰρ ἦν καὶ τῆς πατρί-
 5 ρδος), ἐδεῖτο τιμωρεῖν αὐτῇ ἐς τὴν πρὸς Γερμανοὺς διαφο-
 ρορᾶν, ἐς διάλεξιν τε κατέστησαν πολυπραγμονοῦντες τὴν δια-
 φορᾶν, ὅποι ἔχει ἄμεινον κείσθαι αὐτοῖς ἀμφοῖν. ἐντεῦθεν
 δὲ ἀπαλλαττόμενοι ἀφίκοντο ἐς Φλωρεντίαν τὴν Τυρρηνῶν
 μητρόπολιν, πόλιν μεγάλην τε καὶ εὐδαίμονα καὶ καλλίστην
 τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων.

10 Ἡ δὲ Τυρρηνία ἀρχεται μὲν ἀπὸ Περούζης πόλεως, καὶ Β
 ἀπειρόγουσα ἐν δεξιᾷ πόλιν εὐδαίμονα Βοιωτίαν διήκει ἐπὶ
 τὴν Λούκην. ἔστι δὲ ἡ τε Λούκη καὶ τὸ Περούζιον πόλεις
 αὐτόιομοι, ἐς δημοκρατίαν ἀποκλίνουσαι. ἡ δὲ Φλωρεντία
 πόλις ἐστὶν ὀλβιωτάτη μετὰ γε τὴν Οὐνετιῶν πόλιν, ἐπὶ ἐμ- V. 121
 15 πορίαν ἅμα καὶ γεωργοὺς παρεχομένη τοὺς ἀστούς. συνέσει
 δὲ τῶν ἄλλων δοκοῦσιν οὗτοι προέχειν, καὶ διαπράττεσθαι
 ἄμεινον, ἐς ὃ τι ἂν γένοιτο οἱ τῆσδε τῆς πόλεως ἄνδρες.
 εἰθύνονται δὲ κατὰ τάδε. βουλή ἐστὶν αὐτοῖς ἐς πεντακο-
 20 σίους, περὶ τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων τὴν ψῆφον τιθεμένη,
 καὶ περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης καὶ πρεσβειῶν χρηματίζουσα
 σφίσι. καὶ ἄνδρες δύο πάρεστον αὐτοῖς ἐπήλυδες, οὓς με- C
 ταπέμπεται ἡ πολιτεία, τιμῶντες. τὸν μὲν δικαστὴν ἐφιστᾶ-
 σιν αὐτῇ τῶν ἐγκλημάτων τῆς πόλεως, τὸν δὲ ἐς τὸ τὰς ἄλ-

2. ὡς P

Rex Graecorum cum venisset Ferrariam ad Romanum pontificem
 Eugenium Quartum, qui ibi versabatur, cum eo ab urbe Roma esset
 profectus (erat enim Venetus), precibus fatigatur a pontifice, ut se
 iuvaret in contentione, quae intervenisset sibi cum Germanis. et cum
 in colloquium venissent, plurima de contentione illa disseruerunt,
 rationem ineuntes qua utrique res pulchrius et felicius succederent.
 hinc profecti venerunt Florentiam Tyrrenorum (sive Hetruriae) metro-
 polim, urbem magnam et opulentam, quae pulchritudine omnes Ita-
 liae urbes exuperat.

Tyrrenia (quae et Hetruria) incipit ab urbe Perusio, et dextra
 tenens Bononiam urbem opulentam, pertingit usque Lucam. Luca
 autem et Perusium sunt civitates liberae, et in democratiam versae
 reguntur. Florentia, extra Venetorum urbem, Italiae urbs opulentis-
 sima est, civesque ad agriculturam et mercaturam extrudit. hi intel-
 ligentia reliquos excellere videntur; optimeque efficitur quicquid viri
 isti fuerint aggressi. res publica hoc modo administratur. est in ea
 consilium quingentorum virorum, qui de civitatis rebus consultant,
 de bello, de pace, de legalis sententiam ferentes. habent viros duos

λας δίκας δικάζειν [τῆς πόλεως] αὐτὸν ἀμφὶ τὴν τῆς πόλεως
 ἄλλην διοίκησιν ἔχουσιν. ἐπήλυδας δὲ οὗτοι ἐπάγονται τοὺς
 ἄνδρας αὐτοῦς, ὡς ἂν μὴ πολῖται οἶτε δικάζοντες δίκην τινὰ
 ἐπὶ θάτερα ταλαντεύοιτο. αἰροῦνται δὲ ἄρχοντας τῶν πρα-
 γμάτων τῆς πόλεως καὶ σημαιοφόρον παρ' αὐτοῖς καλούμενον, 5
 τριμηνιαίους τὴν ἀρχὴν, ἐς οὓς τὰ πράγματα τῆς πόλεως τὰ
 τε χρήματα καὶ ἡ πρόσοδος ἀναφέρεται. καὶ ἐπειδὴν τινες
 πόλεμον φέροντες ἢ εἰρήνην ἀνηέχθη ἐς αὐτοῦς, οὗτοι αὖ
 ἐπὶ τὴν πεντακοσίων βουλὴν. τοὺς δὲ ἄρχοντας αἰροῦνται
 ἀπὸ τοῦ δήμου, δημότας τε ὄντας καὶ τεχνῶν τινῶν ἐπιστά- 10
 τας. ἔξεσι δὲ καὶ ὀτινοῦν ξένῳ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει γενέσθαι
 πολίτῃ, ξυνεισφέροντι ἐς τὴν πόλιν καθὰ νομιζέται αὐτοῖς. ἢ
 μέντοι βουλὴ ἐπειδὴν τινι ψήφῳ προσκέοιτο, τοῖς τε ἄρχου-
 σιν ἐπιτρέπει διαπράττεσθαι ὡς κάλλιστά τε καὶ ἄριστα. ἐς
 ταῦτό δὴ τὸ τῆς πολιτείας εἶδος τετραμμέναι εἰσὶ σχεδὸν τι 15
 σύμπασαι αἱ τῆς Τυρροηνίας πόλεις, τὸ τε Περούσιον, ἢ Λούκη
 καὶ τὸ Ἀρέτιον καὶ αἱ Σῆναι πόλεις.

Ἐνταῦθα δὴ ἀφιγμένοι οἱ Ἕλληνες σὺν τῷ ἀρχιερεῖ πο-
 λυπραγμονοῦντες μὲν ἐπὶ τινα χρόνον τὴν τῆς θρησκείας δια-
 φοράν, ὅπῃ τε ἔχει ἄμεινον εἰρηῆσθαι αὐτοῖς, καὶ τελευτῶντες 20
 P. 155 ξυνέβησαν ἐς τὸ αὐτό, ξυνηθὰ ἀποφηνάμενοι ἀμφοτέροι σφίσι
 τὰ διάφορα, ὡς τῇ γνώμῃ ἐς ταῦτό ἄμφω τῇ γένει ἴοντες,

1. αὐτοὶ δ' ἀμφί? 3. οἱ τε] ὄντες? 22. τὼ γένει?

peregrinos, quos accersentes plurimum venerantur. unum criminum
 capitalium iudicem constituunt, alterum reliquas urbis controversias
 iudicare iubent. cives autem reliqua rei publicae munia obeunt. pe-
 regrinos autem propterea adsciscunt, ne cives favore aut odio addu-
 cti in alterutram partem ius dicentes abducerentur. ducem seu prin-
 cipem rei publicae creant, quem signiferum nuncupant; qui trimestre
 tempus magistratum gerit; ad quem universae civitatis reditus et
 tributa referuntur. si qui hunc adeunt, pacem aut bellum afferentes,
 statim deducuntur ad quingentorum consilium. magistratus legunt
 de populo populares et quorundam artificiorum praesides. licet cuilibet
 eius urbis fieri civi, si statutum pretium intulerit. consilium illud
 si quid decreverit, id ut executionem sortiatur ducibus mandant. haec
 rei publicae forma pene omnium Tyrrheniae urbium est. nam iuxta
 hanc gubernantur Perusium, Luca, Aretium et Senae.

Huc cum pervenissent Graeci, multa diu egere cum pontifice in
 religionis negotio, volentes id ad optimum deducere finem. postre-
 mo eo ventum est ut inter se consentirent et concordiam inter se
 conglutinant. itaque in hanc sententiam euntes decreverunt in
 posterum nihil in religionis negotio innovare. et ut ista rata mane-

μηδεμίαν βούλεσθαι σφίσι καινοτομίαν αὐτοῖς. καὶ ἐξέφερον
 τοῦτο γράμμασι, καὶ ἐς τοὺς ἀγίους ἐπιμαρτυροῦμενοι μηδέτερον
 νεωτερίζειν πρὸς τὴν θρησκείαν. ἐντεῦθεν ἐπιλεξάμενος ὁ τῶν
 Ῥωμαίων ἀρχιερεὺς ἄνδρες δύο τῶν Ἑλλήνων εὐδοκιμοτάτω
 5 ᾤκειώσατό οἱ, ἀνακτιώμενος τὰ μάλιστα ἀξίως τε τῆς παρ'
 ἑαυτῷ τιμῆς τῆς μεγίστης, καρδιάλεις τε ἀπέδειξεν, οἷα τῆς
 θρησκείας ἡγεμόνε. τούτους γὰρ δὴ ἐς τὴν παρ' ἑαυτῷ ἐγγυ-
 τάτω χώραν ἰδρυμένους, ἀμφὶ τοὺς τριάκοντα, ἑταίρους τε
 αὐτῷ ἐπάγειται καὶ συμβούλους, παρεχόμενός τε πρόσοδον B
 10 ἰκανὴν καὶ χώραν ἀφ' ἧς ἂν αὐτοῖς προσίοι χρήματα, τῷ
 μὲν πλέω τῷ δὲ ἐλάττω, ἀξιῶν ὡς ἔχει τε ἐκάστῳ καὶ χώ-
 ρας. ἐς τούτους δὴ ἀπολεξάμενος ἄνδρας δύο τῶν Ἑλλήνων,
 Βησσαρίωνα τὸν ἀπὸ Τραπεζοῦντος, Νικαίας ἀρχιερέα, καὶ
 Ἰσίδωρον τὸν Σαρματίας ἀρχιερέα, ὑπουργῶ τε ἔσχεν αὐτῷ
 15 καὶ συνεργῶ ἐς τὴν πρὸς τοὺς Ἑλληνας διάλυσιν τῆς διαφο-
 ρᾶς. περὶ μὲν οὖν Βησσαρίωνος τοσόνδε ἐπιστάμενος μνή-
 μην ποιήσομαι, ὡς ξυνέσει τε τῇ ἀπὸ φύσεως, πολλῶν δὴ
 τῶν ἐς τοῦτο εὐδοκιμούντων Ἑλλήνων, μακροῦ γενόμενος, καὶ
 κρίνειν τε ἐφ' ὃ τι ἂν γένοιτο κράτιστος δοκῶν γενέσθαι, τὰ
 20 δὲ ἐς σοφίαν τὴν Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων οὐδενὸς δεύτε- C
 ρος. τοῦτον δὴ ἀγασθέντα τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα Νικόλεω
 τὸν μετὰ ταῦτα ἐπιτρέψαι τῆς Βονωνίας πόλιν εὐδαίμονα

17. τῇ] τὴν P

rent, scriptis et sanctorum obtestatione sanxerunt se deinceps una-
 nimes in religionis negotio fore. hinc Romanus pontifex allegit in
 Cardinalium ordinem (qui primus apud pontificem est) viros duos
 Graecorum nobilissimos, eosque sibi familiaritate iunxit. vocantur
 enim Cardinales quasi religionis duces et antistites. hos enim ho-
 nore sibi proximos triginta eligit pontifex, iisque sociis et consiliariis
 utitur. suppeditat his reditus sufficientes, assignans iisdem regiones,
 unde opes sufficientes accipiant. hic quidem minores, alius maiores
 acquirit opes, secundum regiones quas singuli sortiuntur. in horum
 igitur album rettulit pontifex viros duos Graecorum, Bessarionem
 Trapezuntium, Nicaeae episcopum, et Isidorum Sarmatiae (quae et
 Russia) episcopum. nam horum opera plurimum adiutus est in con-
 cordia cum Graecis ineunda. de Bessarione quae accepi, diligenter
 annotabo. Bessarion tanto erat instructus a natura intellectu, ut
 praestantissimos Graecorum non dico aequaret, verum superaret. iu-
 dicio in re qualibet plurimum pollebat. Graecarum Latinarumque
 literarum tanta peritia huic viro inerat, ut facile eruditionis palmam
 inter omnes caperet. Nicolaus, qui Eugenio successit, virum hunc
 coluit plurimum. quapropter Bononiae urbi opulentae eum praefer-

ἐπιτροπεύειν αὐτῷ· ἐν ταύτῃ τε, τῆς πόλεως ἐν οἰάσει ὡς τὰ
πολλὰ γενομένης καὶ τῶν στασιωτῶν ἐπὶ διαφορὰν σφίσιν ἀφι-
κνουμένων, δαιμονίον τινα τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπιφανῆσαι.

V. 122 ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν πόλεσιν εὐδαι-
μων τε καὶ πλούτιον καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας οὐ πολλῶν τῶν 5
πρώτων λειπομένη πόλεων, κεκόσμηται δὲ καὶ ἐς τὴν τῶν λό-
γων ἄσκησιν, ἐς τὰ πρῶτα ἀνήκουσα Ἰταλίας. τὸν δὲ Ἰσί-
δωρον ἐλλόγιμόν τε ὄντα καὶ φιλόπατριον, ἀλόγια τε ἴσπερον
D ἐν Βυζαντίῳ ὑπὸ βαρβάρων, ἐπαμύνοντα τῇ πατρίδι. τοῦτω
δὲ ὡς ἀξιώσει τε παρὰ τοῖς Ἕλλησι δοκοῦντε προέχειν καὶ 10
συμπράξειν αὐτῷ τὰ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐπιλεξάμενος ὁ τότε
Εὐγένειος ἀρχιερεὺς ξυνέβη ἐς ταῦτό τοις Ἕλλησι· καὶ ἐπι-
κουρίας τε δεομένῳ τῷ Ἑλλήνων βασιλεῖ, ὅσα ἐς φυλακὴν τῆς
πόλεως παρεχόμενον, ὑπέσχετο τοῦ λοιποῦ μελήσειν αὐτῷ
ἰκανῶς τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοὺς 15
Παίονας καὶ Γερμανοὺς ἐπὶ Τούρκους ἀναγνώσαντα στρα-
τεῦσθαι μὴ ἀνεῖναι ποτε ἐποικρύνοντα ἐς τοῦτο αὐτοῖς, ὥστε
ἀγαθὸν ἡδεσθαι τοῖς τε Ἕλλησι καὶ τοῖς ἄλλοις.

Ταῦτα ὑποδεξαμένου τοῦ ἀρχιερέως ἐκομίζετο ἐπὶ τὴν
βασιλείαν Βυζαντίου μετὰ ταῦτα ὁ τῶν Ἑλλήνων βασιλεὺς. 20
P. 156 οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες ὡς ἐπ' οἴκου ἐγένοντο, οὐκέτι ἔφασαν
ἐμμένειν τοῖς ὠμολογημένοις, ἀλλὰ τούναντίον κατέστη μη-
κέτι βουλομένοις συντίθεσθαι τοῖς Ῥωμαίοις· ὁ μὲντοι ἀρ-

16. ἀναγνώσονται P

cit, ut eam tutaretur. cum autem ea urbs usque seditionum procel-
lis iactaretur, et seditiosi usque inter se contendere non cessarent,
plane inter istos tumultus vir ille divinus apparuit. urbs ista opi-
bus et reliqua felicitate nihil cedit vel praecipuis Italiae oppidis:
literarum studio praestantissimis Italiae urbibus connumeratur. Isi-
dorum virum prudentem patriaeque amantem, cum Byzantii pro pa-
tria pugnaret, a barbaris captum esse constat. pontifex Eugenius
hunc virum, cum eius auctoritas maxima apud Graecos haberetur,
elegit, putans eum rebus suis plurimum momenti allaturum in con-
cordia cum Graecis iungenda; quod et evenit. rex Graecorum cum
praesidium ad retinendum Byzantium peteret, pontifex respondit pro-
mittens, sibi in posterum et regnum illud Graecosque curae fore;
praeterea se non cessaturum Pannones et Germanos incitare ut arma
contra Turcos capiant, quatenus Graecis et aliis bonum videatur.

His ita compositis rex Byzantium proficiscitur. Graeci domum
reversi non amplius his quae convenerant in Italia, stare voluerunt:
verum apprehendentes sententiam diversam, noluerunt amplius in re-
ligionis negotio adhaerere Romanis. hinc motus pontifex Romanus

χιερὺς καὶ σοφῶν τινὰς ἐπεπόμφει ἐπὶ τὸ Βυζάντιον παρὰ
 τοὺς Ἕλληνας, ἐς διάλεξιν ἀφιζομένους τοῖς τῶν Ἑλλήνων
 σοφοῖς, οἳ οὐ προσίεντο τὴν γενομένην σφίσι ζύνοδον κατὰ
 τὴν Ἰταλίαν, Μάρκῳ τε τῷ Ἐφέσου ἀρχιερεῖ, οὐδὲ τὴν ἀρ-
 5 χὴν τιθεμένῳ τῷ τῶν Λατίνων δόγματι τὸ παράπαν, καὶ
 Σχολαρίῳ τῷ τότε πικρῷ Ἕλλησι τὰ ἐς σοφίαν εὐδοκιμοῦντι.
 οὐ μέντοι ἠνύειο αὐτοῖς οὐδὲν ἐς λόγων ἀμιλλαν ἀφικνουμέ-
 νοις, ἀλλ' ἀπεχώρουν ἄπρακτοι ἐπὶ Ἰταλίας. B

Ὁ δὲ Εὐγένιος οὐ πολλῷ ὕστερον ἀρίκετο ἐς Ῥώμην,
 10 συμβαλλομένων αὐτῷ τῶν Οὐνετιῶν, γερομένων τότε τῷ πο-
 λέμῳ ἄμεινον πρὸς τὸν Αἰγυπτίας τύραννον. οἳ γὰρ Οὐνε-
 τοὶ ἐπαγόμενοι στρατηγὸν σφίσιν ἄνδρα Αἴγυρα, Καρμανιό-
 λαν τοῦνομα, κηδεστὴν γενόμενον τοῦ Αἰγύρων τυράννου, τό-
 τε στρατεύμα ἐπέτρεψαν αὐτῷ· καὶ ὅς παραλαβὼν τό τε
 15 στρατεύμα καὶ τὰς ναῦς, ὅσας ἤξιον πληρῶσαι αὐτῷ τοὺς
 Οὐνετιοὺς, ἐστρατεύετο περὶ τε καὶ διὰ τοῦ Ἡριδανοῦ, ἔχων
 ναῦς ἐξωπλισμένας ἐς τὰς ἐπάλξεις ξυλίνας ἀμφὶ τὰς ἐβδο-
 μήκοντα, ἐπὶ τὸν Μεδιολάνου ἡγεμόνα τὸν Φίλιππον. ὑπὴν
 δὲ ἐκείνῳ στρατηγὸς Νικόλεως ὁ Βραχὺς ἐπέκλην, ἀνὴρ τὰ C
 20 πολέμια ἀγαθὸς καὶ ἐς τὰ πρῶτα ἀνήκων τοῦ πολέμου. καὶ
 πρῶτα μὲν ἐφέροντο οἱ Οὐνετοιὶ ἐς τὸν πόλεμον ἐπὶ πολὺν
 χρόνον τινά, ἔστε τὴν λίμνην τῆς φυλακῆς διαπολεμοῦντες

viros quosdam doctos Byzantium ad Graecos misit, ut cum his in colloquium venirent; qui quidem synodum et concordiam in Italia factam non admittebant. nam Marcus Ephesi episcopus et Scholarius Graecorum doctissimus, ne ab initio quidem Latinorum dogmati consensum praestare voluerunt. ubi ad colloquium et ad disputationem ventum est, Romani nihil efficere potuerunt, verum re infecta domum reversi sunt.

Eugenius haud multo post Romam rediit, adiutus a Venetis, qui ea tempestate admodum feliciter bellum gerebant cum Ligurum tyranno. nam Veneti belli ducem crearunt virum patria Ligurem, qui antea fuerat amicus et affinis Ligurum tyranni. nomen ducis Carminiola fuit; eique exercitum commiserunt. qui ut exercitum accepit et naves tot quot militibus implere Venetos iusserat, itinere pedestri et per Eridanum proficiscebatur, habens naves ligneis propugnaculis et turribus pulcre instructas, quae numero erant septuaginta. his copiis munitus pergebat contra Mediolani tyrannum nomine Philippum. Carminiolae legatus erat Nicolaus cognomento Brachius, vir militaris rei peritissimus, qui ad summam bellicarum rerum gloriam evaserat. Veneti in eo bello victores tempore longo fuere. prae-
 liabantur diu cum praesidio ad lacus custodiam posito. Nicolaus

ἀλλήλοις. καὶ ἐπὶ Βρίξιαν πόλιν ἐλθόντος Νικόλεω τοῦ Βρα-
 χέος, καὶ πολιορκούντος τὴν πόλιν ὡς ἐξαιρήσοντος, ἀνέστη-
 σαν ἐπὶ συχνὸν τινα χρόνον, καὶ ἐς τοῦτο ἀνάγκης ἐληλυθέ-
 ναι ὥστε καὶ μύας καὶ γαλαῶς ἐδηδοκέσαι καὶ δεινὰ ὑπερυγ-
 κεῖν μὴ ἐνδιδόντας τὸ παράπαν τοὺς Λίγυας. Γουέλφων δὲ 5
 μοῖραν οὖσαν ἐν τῇ πόλει ἀντιστήναι ἐπὶ τοσοῦτον. τὴν γάρ
 τοι Ἰταλίαν σύμπασαν ἐς δύο μοῖρας διακεκρίσθαι ἐπυθό-
 D μεθα, τὴν τε Γουέλφων καὶ Γιβελλίνων. ὅτι μὲν οὖν τρό-
 πῳ καὶ γένος καὶ πόλεις τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἅπανταχῆ ἐς
 δύο τούτω μοῖρας διέστη, ὥστε ἀλλήλαις πολεμίας εἶναι, διε- 10
 νεχθεῖσαι τῇ γνώμῃ διὰ παντός, καὶ ὅθεν τὴν ἀρχὴν ἔσχε
 τῆς διαφορᾶς, οὔτε τινὸς ἐπυθόμην ὥστε ἀληθές τι περὶ αὐ-
 τῶν ἐπισημῆναι, οὔτ' αὐτὸς συμβαλλόμενος ἔχοιμ' ἂν λέγειν
 τι ἀσφαλές περὶ αὐτῶν. ἢ μέντοι Λιγύρων χώρα καὶ ἡ τῶν
 V. 123 Ἰαννυίων ἐς τὴν Γιβελλίνων ἀποκέκριται μοῖραν, ἢ δὲ τῶν 15
 Οὐνετιῶν καὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ ἡ Μάρκη ἐς τὴν Γουέλφων
 διέστη διαφορὰν. Τυρρηνοὶ μέντοι καὶ ἡ χώρα τῆς βασι-
 λείας, ἐπὶ Ἰαπυγίαν μακρὰν διατείνουσα, ἐπ' ἀμφοτέρω τα-
 λαντεύονται· οἱ μὲν γὰρ τούτων ἐς τὴν Γουέλφων οἱ δὲ ἐς
 P. 157 τὴν Γιβελλίνων ἀποκέκρινται μοῖραν, καὶ ἐν μιᾷ τε καὶ τῇ 20
 αὐτῇ πόλει ἔστιν ἰδεῖν ἄμφω τὸ μοῖρα διεστηκυσία τε καὶ
 μαχομένα ἀλλήλαις. δι' ἃ δὴ καὶ ὡς τὰ πλέω τὴς στάσεις
 λογίζομαι συμβαίνειν τοῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν γίνεσθαι. συνέβη
 δὲ ἐν τούτῳ καὶ τοὺς ἐν Παταβίῳ ἐπαγομένους τοὺς σφῶν

Brachius Brixiam cum exercitu venit, eamque capere nitebatur. ve-
 rum oppidani obsidionem longo tolerarunt tempore; eoque necessi-
 tatis ventum est, ut mures felesque ederent et durissima quaeque
 sustinerent potius quam ut hosti cederent. factio Guelforum, quae
 in urbe erat, adeo fortiter repugnavit. universa Italia in duas fa-
 ctiones divisa est, Guelforum scilicet et Gibellinorum. quomodo
 autem urbes totius Italiae in has factiones abierint, et inter se sem-
 per dissidentes animis pugnent, et unde dissidendi initium exortum
 sit, ex nemine unquam audivi quicquam, ut veri aliquid de iis de-
 terminare possim; nec ipse coniecturam faciens possim quid certi de
 iis tradere. Ligurum et Iauensium regio Gibellinorum factionem
 sectatur, Veneti et Romani, necnon Marchia, Guelfis adhaerent.
 Tyrreni et reginae regio quae ad Iapygiam in longitudinem patet,
 utrisque favet: quidam enim horum in Guelforum, quidam in Gi-
 bellinorum factionem discreti sunt. etiam in una eademque urbe
 utrasque istas factiones inter se dissidentes et pugnantibus cernere est.
 hinc plerumque seditiones Italiam colentibus accidere puto. accidit

ἡγεμόνας, Μαρσίλιον τοῦνομα, οἶκον τῶν Καρραρίων, συντί-
 θεσθαι αὐτῇ παραδοῦναι τὴν πόλιν. ἔστι δὲ αὕτη ἡ πόλις
 μεγάλη τε καὶ εὐδαίμων, ἔχουσα περίβολον ἀμφὶ τοὺς ἐβδο-
 μήκοντα σταδίους. ἦε δὲ διὰ τῆς πόλεως ποταμὸς Βρέντας
 5 τοῦνομα, καὶ τοῦτῃ περιόρτι γενομένη ἐχύρωται ἐς τὰ μά-
 λιστα. τοῦτον ὡς ἐπύγοντο τὸν Μαρσίλιον, συνθέμενοι ἡμέρη
 ἢ αὐτὸν δεοί παρῆναι ἐς τοῦτογον, ἐπιγενέσθαι τε χειμῶνα Β
 μέγιστον, καὶ διακωλύσαι τὸν ἄνδρα παρῆναι ἐς ἣν συνέθετο
 ἡμέραν. ἓνα δὲ τῶν συνειδότεων τὴν προδοσίαν, δεδιότα περὶ
 10 αὐτῇ, μὴ φθάσας ἕτερος καταμηνύσῃ τὴν προδοσίαν, ἀφι-
 κόμενος αὐτὸς ἀναγορεύει τὴν προδοσίαν. οἱ δὲ ὡς ἤοθοντο,
 τὴν τε πόλιν ὠχυρώσαντο φυλακαῖς, ὡς οἶόν τ' ἦν μάλιστα
 αὐτοῖς, καὶ τὸν Μαρσίλιον λοχίσαντες, ἧ ἔμελλε διεξιέναι,
 ἐπιόντα τῇ πόλει ἐλεῖν τε, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει ἄνδρας, ὡς ἕκα-
 15 τόν που τὸν ἀριθμόν, σὺν γυναιξί τε ἅμα ἀνελεῖν, καὶ αὐτὸν
 Μαρσίλιον διαχρήσασθαι. ταῦτα δὲ ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον
 ξυμβαίνοντα Οὐνετιοῖς ἐπέρρωσέ τε μάλλον, καὶ ἐς τὰς στρα-
 τηγίας Καραμανιόλου τὰ πρῶτα μὲν ἐπὶ πολὺ ἐφέροιντο ἄμει-
 νον ἐς τὸν πόλεμον τοῦ Αἰγύρων ἡγεμόνος. μετὰ δὲ ταῦτα C
 20 προδιδόντος τοῦτου, ὡς ἐμηνύθη αὐτοῖς, ἧ λέγεται, ἐάλω τε
 ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐπιβουλεύων τῇ πόλει καὶ ἀπέθανε. τοσόδε
 μέντοι λέγεται ὡς μέλλοντος αὐτοῦ ἐς τὸν χῶρον ἐς ὃν ἔδει
 τελευτῆσαι ἀποβαλόντα τὴν κεφαλὴν, ἐψησφαλισμένῳ τῷ στό-
 ματι ἀφικέσθαι, ὡς ἂν μὴ διαμαρτύρασθαι ἔχοι ἐς τοὺς

interea ut etiam Patavini adducerent suos duces, inter quos erat et
 Marsilius, natus ex familia Carariorum, qui parabat Carminiolae pro-
 dere urbem. est autem ea urbs magna et opulenta, in ambitu con-
 tinens stadia septuaginta. fluvius nomine Brenta eam secat; quo
 cum undique alluatur, munitissima redditur. hunc igitur Marsilium
 cum adduxissent, constituerunt diem ad quem proditio perageretur.
 verum eo die maxima ingruit tempestas, qua inhibitus nequivit ad
 praestitutum comparere diem. quidam proditionis conscius, anxius
 admodum ne aliquis praeveniret et proditionem patefaceret, adve-
 niens ipse proditionis consilia aperit. qui ut rem cognovere, ur-
 bem firmaverunt custodiis; subornarunt quoque insidias Marsilio,
 qua volebat exire ad hostes. accedentem igitur ceperunt una cum
 centum civibus, quos una cum uxoribus necarunt, trucidato etiam
 Marsilio. haec cum sub idem bellum acciderent Venetis, effe-
 ctum est ut duci Carminiolae imperium prorogaretur. at postmo-
 dum cum Carminiola, et in ipso opere esset deprehensus insidias
 urbi struens, interfectus est. dicitur autem, cum duceretur ad sup-
 plicium, in eum locum ubi capite truncandus erat, velato et ob-

παρόντας αὐτῷ τελευτῶντι. μετὰ μὲν οὖν τὴν τελευτὴν τοῦ-
του μετεπέμποντο Φραγκίσκον τὸν Σφορτίαν ἐπίκλην, καὶ
στρατηγὸν ἀποδειξάμενοι ἐνεχείρισαν αὐτῷ τὰ πράγματα ἐς
τὸν πόλεμον. τούτῳ μὲν συνήνεγκε χρηματισαμένῳ ἀπὸ Οὐνε-
νειῶν αὐτῷ ὕστερον οὐ πολλῷ χρόνῳ ἐς τὴν Μεδιολάνου⁵
D ἡγεμονίαν ἐλθεῖν· χρηματίζων δὲ αὐτοῖς ἐς τὰς στρατηγίας
καὶ μέγα εὐδοκιμῶν ἄχρι Λοδίης πόλεως τῆς ἐγγυτάτῳ Με-
διολάνου ἀφίκετο, καταστρεφόμενος τὴν τε Πέργαμον καλου-
μένην χώραν καὶ ἄλλα ἅττα τῆς Λιγυρίας πολιίσματα, τὰ
ἐπέκεινα τοῦ Ἄδα ποταμοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα σπονδῶν γενο-
10 μένων ἀμφοῖν, τοῖς τε Οὐνενοιτοῖς καὶ τῷ Μεδιολάνου ἡγε-
μόνι, ἡγάγετο θυγατέρα νόθον τοῦ ἡγεμόνος ἐς γυναῖκα αὐ-
τῷ, καὶ ἐκ μέσου ἀμφοῖν γενόμενος διετέλει ἡσυχίαν ἄγων
πρὸς τε τὸν Νικόλεων πολεμῶν.

Οὗτος μὲν οὖν, ὡς αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο καὶ εἰρήνη ἦν,¹⁵
ἀφίκετο ἐπὶ τὴν Παρθενόπην παρὰ τὸν Ταρρακωνησιῶν βα-
σιλέα, ὡς συστησόμενός τε ἑαυτὸν τῷ βασιλεῖ καὶ ὑπουργή-
σων αὐτῷ, εἴ του δέοιτο ἐς τὸν πρὸς τοὺς Τυρρηνοὺς πόλε-
P.158 μον. ὡς μέντοι αὐτῷ οὐδὲν εὔρατο ἐπιτήδειον, ἐπανήει πα-
ρὰ τὸν Μεδιολάνου ἡγεμόνα. καὶ ὅς οὐ πολὺς χρόνος μετὰ²⁰
ταῦτα ἐτελεύτησεν, ἀνήρ τὰ ἐς στρατηγίαν κράτιστος γενό-
μενος, ἄγειν τε στρατὸν καὶ διαμάχεσθαι. διαβήτην δὲ ἔχων

2. Φράγγισκον P

structo ore incessisse, ne posset compellare et obtestari eos qui ad
spectandum supplicium convenerant. post huius viri obitum voca-
verunt Franciscum Sphortiam cognomine, quem ducem pronuntiantes
ei commiserunt bellum quod gereret cum Liguriae principe. tandem
eo res venit, cum impigre adiuvaretur ab Venetis, ut non multo
tempore interiecto dux Mediolani eligeretur. cum autem Venetorum
esset imperator, plurimumque ob eam rem commendaretur, Lodiam
usque, quae Mediolano proxima est, accessit, Pergami regionem et
alia quaedam oppidula Liguria ultra Adam flumen subigens. deinde
cum bellum inter Venetos et Ligures esset compositum paceque so-
pitem, filiam ducis illegitimam uxorem duxit; et cum quasi medius
esset inter utrosque, cessavit Nicolaum bello persequi.

Is, cum pax convenisset, venit Parthenopen sive Neapolim ad
Tarraconnensium regem, volens eum adiuvare, si opera sua indigeret,
in bello quod parabat inferre Tyrrenis. cum autem nihil isthic in-
venisset suis rebus accommodum, ad Mediolani ducem reversus est.
nec multo post expiravit Nicolaus, cum fuisset belli dux optimus,
ducendi exercitus pugnandique peritissimus. cum autem longo tem-
pore renum dolore fuisset excruciat, tandem mortuus est, relin-

νόσον ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐτελεύτησε, καταλιπὼν ἑαυτοῦ μνησίαν
 τῆς Ἰταλίας ἀπανταχῆ, τὸ γένος γενόμενος Περούσιος. Φραγκί-
 σκος μὲν οὖν, ὡς οὐ πολλῶ ὕστερον ὁ Μεδιολάνου ἡγεμὼν
 ἐτελεύτησε νόσῳ τὸν βίον καταλιπὼν, κατέστη δὴ ἐς διαφο-
 5 ρὰν αὐτίκα τοῖς Οὐνετοις, ὠρμημένος ἐπὶ τὴν τυραννίδα
 Μεδιολάνου. οἱ γὰρ τοι Οὐνετοί, ὡς ἐτελείτησεν ὁ Φίλιπ- V 124
 πος, τοῖς τε Μεδιολάνου συνειθέετο, ἐπὶ ἀριστοκρατίαν πα-
 ρακαλοῦντες τὴν πόλιν, καὶ τιμωροῦντες αὐτῇ ἐς τὴν τῆς πο- B
 λιτείας κατάστασιν. καὶ πη καὶ ἐπὶ χρόνον τινα διωκεῖτο ἡ
 10 πόλις, αἰρουμένη ἀρχὰς τὰς τῶν ἀρίστων σφίσιν ἐνότων τῇ
 πόλει. καὶ ἐστεινομάχει αὐτῇ ὡς ἐπὶ τὴν ἰσονομίαν τετραμ-
 μένη, στρατὸν τε ἐπιπέπουσα. ἡ μὲν οὖν πόλις ἐστὶν ἧ
 ἐχώλευεν ἐπὶ τυραννίδα διώκουσα, καὶ ἐπεκαλοῦντο σφίσιν
 ἡγεμόνα τὸν Φραγκίσκον· οἱ δὲ ἄλλοι ἐναντιοῦντο αὐτοῖς.
 15 οὗτος μὲν οὖν στρατὸν συναγείρας ἤγε σπουδῇ ἐπὶ τοὺς Οὐνε-
 νειτούς, ἧ ἐπυρθάνετο αὐτούς στρατοπεδενομένους. ἐπιὼν δὲ
 σὺν τῷ στρατῷ ἀγχοῦ τῆς πόλεως ὡσεὶ σταδίους ἑκατὸν ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν, πραγμάτων τε τὰ πρὸς τὴν τυραννίδα ἐπι-
 λαβόμενος τοὺς ἐπιτηδεῖους αὐτῷ συγκατεργάζεσθαι, καὶ οἷκ C
 20 ἐπιτρέπων τῶν ἐπιτηδεῖων διοῦν εἰσιέναι εἰς τὴν πόλιν,
 ὥστε πιεζομένους ἐς ὁμολογίαν αὐτῷ καταστῆναι. ἐλάσει
 μὲν οὖν εὐθὺ τῆς πόλεως οἷκ ἐποιεῖτο βουλήν, δεδοικῶς τὸν
 δῆμον τῆς πόλεως, μέγιστον δὲ ὄντα τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν

15. συνεγείρας P σπουδῆν P

quens sui per universam Italiam memoriam honestissimam : fuit enim
 genere Perusinus. Franciscus non multo post, cum defunctus esset
 Mediolani dux, cum Venetis inimicitias suscepit, animum in Medio-
 lani tyrannidem intendens. nam Veneti Philippo mortuo adiungeban-
 tur Mediolanensibus, hortantes et adiuvantes eos ut aristocratiam
 reciperent. equidem urbs illa aliquandiu aristocratiam sectabatur,
 magistratus creans ex optimatibus urbis. verum cum ad aequalitatem
 respiceret, admodum tenuiter res gerebat, si quando exercitus aliquo
 misisset. quapropter ad tyrannidem civitas inclinavit. vocant igitur
 cives ducem Franciscum. quidam reluctabantur. Franciscus igitur
 conscripto exercitu quam celerrime profectus est contra Venetos, in
 eum locum in quo castra sua ponere iam antea animis destinarunt.
 accedens igitur castra ponit stadiis ab urbe centum, eamque obsidet.
 cum itaque inhiaret tyrannidi, ut eam sibi pararet, viros elegit ido-
 neos. etiam necessariis suis permittebat ingredi in urbem, ut oppi-
 danos obsidione pressos ad pacem et ad foedera incitarent. nolebat
 tamen quam proxime ad urbem copias ducere, timens urbis populum,
 qui maximus est omnium Italiae urbium; etiam numero suum exerci-

καὶ πολλαπλάσιον τοῦ ἐναντιοῦ στρατοῦ, πρὸς δὲ καὶ ἄριστον
 τὰ πολεμικά, τοῦ στρατοῦ ἀξιόχρεων, καὶ τοῦ ἀπὸ Οὐνετιῶν
 στρατοῦ προσδοκίμου αὐτοῖς παρέσεσθαι ἐπὶ τὸν πόλεμον τόνδε.
 οὗτος μὲν οὖν αὐτοῦ, πρῶστων τὰ πρὸς τὴν πόλιν, τὴν μονὴν
 ἐποιεῖτο. ὡς δὲ ἐπιβοηθοῦντα στρατὸν τὸν ἀπὸ Οὐνετιῶν
 ἐπυρθάνετο παρεῖναι ἤδη ἀγχοῦ, προεξανιστάμενος ὑπήντα
 ὡς εἶχε τάχους, μακρὰν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς πεντακοσίους
 D μάλιστα πη σταδίους, καὶ ἐστρατοπεδεῖετο. ἐνταῦθα ἀντε-
 στρατοπεδεῖετο καὶ ὁ Οὐνετιῶν στρατηγὸς (Κουδουνίδης δ'
 ἦν ὄνομα αὐτῷ), καὶ περιπαφρευσάμενος ἀνέμενε καὶ τὸ ἀπὸ 10
 τοῦ Μεδιολάνου στρατεύμα ἐπιβοηθήσον αὐτῷ, καὶ τότε τὴν
 συμβολὴν ποιήσασθαι. ἐνθα δὴ ὁ Φραγκίσκος, διὰ τῶν κα-
 τασκόπων ὡς ἐλύθετο ἀπὸ τῆς πόλεως ἐξελαύνειν τὸν στρα-
 τὸν ἐπιβοηθήσοντα τοῖς Οὐνετιοῖς, νυκτὸς πυρὰ πολλὰ ἀψά-
 μενος ἐν τῷ στρατοπέδῳ ὥστε μηδὲν τοιοῦτον ὑπολογίζεσθαι 15
 τοὺς πολεμίους, καὶ ἐξοπλισάμενος νυκτὸς ἐλαύνει διὰ τὰ χίστα
 σπουδῇ ἐπὶ τὸν Μεδιολάνου στρατόν. καὶ ἐνταῦθα μάχην
 ποιησάμενος, καὶ διαφθείρας τὸ πλεόν στρατοῦ, καὶ περιγε-
 P. 159 νόμενος αὐτοῦ ὥστε μηδ' ὅτιοῦν ὑπολειφθῆναι ὅ τι καὶ ἀξίον
 λόγου, αὐτίκα ἀπελάυνει ὀπίσω ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ 20
 ξυμβυλιῶν τῷ Οὐνετιῶν στρατηγῷ, οὐ πολλῷ ὕστερον μάχην
 τε ἐμαχέσαντο ἰσχυράν, καὶ ἐς φυγὴν τρεψάμενος εἰλέτε ἰπ-
 πέας ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους καὶ νίκην ἀνείλετο περιφανῆ.
 οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἐπελάυνων ἐπὶ τὴν πόλιν, ἧ καὶ τὸ

12. συμβουλὴν P

tum superabat. potuisset exercitum validissimum sternere. expectabatur
 quoque Venetorum exercitus, qui urbi auxilio veniret. verum Francis-
 cus in iis castris quae ab initio communierat mansit, sedulo agens,
 ne inde posset depelli. ubi allatum est exercitum Venetorum ap-
 propinquare, ut urbi suppetias ferret, prior exorienz occurrit Venetis
 quam celerrime, et castra locavit stadiis ab Mediolano quinquaginta.
 ex adverso castrametatus erat Venetorum dux nomine Cudunidas, qui
 castra admodum diligenter emuniebat, volens expectare ibi exerci-
 tum Mediolanensem, ut coniunctis copiis praelium inirent. Francis-
 cus ut ex speculatoribus cognovit Mediolanenses urbe egressos per-
 gere ad Venetos, nocte ignes plurimos in castris faciebat, ut nihil
 eorum quae instituebat hostis suspicaretur; armansque suos citato
 agmine contendit obviam Mediolanensibus. quos aggressus praelio
 graviter afflixit, interfectis plurimis, ut pauci ex Mediolanensium ex-
 ercitu superessent. victoria igitur illustri politus in castra reversus
 est. nec mora, manus conserit cum Venetis, quos praelio atroci
 commisso in fugam egit, captis sexies mille equitibus, victoriamque

πρότερον διέτριβε, καὶ πρῶτων διεπράξατο. καὶ εἰσῆει οὐ πολλῶ ὕστερον, εἰρήνην τε ἐποίησατο, Ναζηραίου τινὸς ἐς τοῦτο παρακινήσαντος. καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἔπεμψεν ἐς τοὺς Οὐνετιούς, καὶ εὐνοίαν ἐνδεικνύμενος διετέλει.

5 Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον οὐ πολλῶ ἐγένετο· τότε δὲ Β
 ὡς Ἕλληες ἐπ' οἶκον ἐγένοντο, Εὐγένειος ὁ ἀρχιερεὺς οὐδὲν λόγον ἄξιον ἔπεμπε παρὰ τοὺς Ἕλληνας τὸ ἐς ἐπικουρίαν φέρον. αὐτίκα οἱ Ἕλληες ἐτράποντο, καὶ μετέμελεν αὐτοῖς καταλυσαιμένοις πρὸς τὸν ἀρχιερέα. οὐκ ἔπεμπε δὲ δι' αἰτίαν
 10 τήνδε. πόλεμὸς τε γὰρ συνῆπτο αὐτῷ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ τοὺς Τυρρηνοὺς ἐπὶ χώρας διαφορᾶ, καὶ στρατὸν τε ἔχων καὶ δαπάνην καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐτῷ προσήκοντα ἐς γένος, ἄνδρα ἐλλόγιμον πατριάρχην, πολεμῶν ὅτε μὲν τοῖς Τυρρηνοῖς ὅτι δὲ καὶ τῷ Οὐρβίνῳ τῷ μετὰ ταῦτα ἡγεμόνι οὐκ ἐπαύετο· V. 125
 15 ἐδόκει τε γὰρ ἡ Τυρρηνῶν μητρόπολις τότε φρονεῖν τὰ τοῦ C
 Αἰγύρων ἡγεμόνος Φιλίππου καὶ συμμαχεῖν ἐκείνῳ κατὰ τὸ ἰσχυρόν. δι' ἃ δὴ καὶ πρὸς τὸν ἀρχιερέα Οὐνετιὸν ὄντα, τοῦ οἴκου Κοιδουλαρίων, ὃν τινα δὴ οἶκον ἄξιούντος τοῦ ἀρχιερέως τῆς συγκλήτου ἐποίησαντο ἀπὸ τοῦδε, καὶ ἔξεστι
 20 μετασχεῖν αὐτοῖς. καὶ διαπολεμούντων γὰρ ἀλλήλους τῶν τε Οὐνετιῶν καὶ τοῦ Μεδιολάνου ἡγεμόνος Φιλίππου, ξύμπασά τε ἡ Ἰταλία διέστη πρὸς ἐκατέρους.

consecutus est insignem. tandem rediit in castra, quae non multum ab urbe locaverat. nec multo post ingressus urbem pacem pangit, quam suadebat quidam Nazaraeus sive monachus. deinde filium suum mittens ad Venetos is deinceps placidum se exhibuit.

At haec haud multo post contigere. cum Graeci domos suas essent reversi, pontifex Eugenius nihil auxilii satis digni, quemadmodum promiserat, Graecis misit. proinde a pontifice avertentur, eosque poenitebat concordiae quam cum pontifice fecissent. verum pontifex nihil auxilii Graecis tali de causa misit. nam erat ei bellum in Italia contra Tyrrhenos propter regionis dissensionem. habens autem exercitum et sumptus ad id bellum, necnon genere sibi propinquum ducem, qui patriarchae partes agebat, virum prudentem, non cessabat rem gerere nunc quidem cum Tyrrhenis, nunc vero cum Urbini duce. ea enim tempestate Tyrrhenorum metropolis videbatur stare a partibus Philippi Ligurum principis, pro quo fortiter pugnabant, quapropter resistebant etiam pontifici, qui Venetus erat, exortus ex familia Condemariorum, quam petente pontifice senatoria dignitate honorarunt, videlicet ut ea familia quoque in senatum allegeretur. cum autem bellum inter Venetos Mediolanisque ducem Philippum arderet, quaedam Italiae pars huic, quaedam Venetis adhaesit.

Εἰσὶ δὲ τυραννίδες ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν αἶδε, ἢ τῆς Φερραρίας, οἶκον τῶν Ἑστενσίων, καὶ οἱ τοῦ Ἀριμίνου, καὶ οἱ τῆς Μάρκης Μαλατεσταῖοι, καὶ Οὐρβίνου τύραννος καὶ Μαντουῖης καὶ Μεδιολάνου καὶ Ρώμης καὶ Νεαπόλεως καὶ Ἰαπυγίας. τούτων οἱ τῆς Φερραρίας ὡς ἔχουσιν ἡγεμόνες, καὶ 5 Μεδιολάνου καὶ Ἰαπυγίας καὶ Μαντουῖης, ἐλέχθη, ὡς ἰκανῶς γοῦν ἔχειν ἐς μείαν αὐτῶν τὸν λόγον ποιουμένους. περὶ δὲ τῶν Οὐρβίνου τυράνων τοσάδε ἐπίσταμαι. δοκοῦσι δὲ οἱ Μαλατεσταῖοι γένος τε εἶναι παλαιότατον, καὶ ἐς τὴν Μάρκης ἀρχὴν ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαγενέσθαι, ἡγεμονεύοντες τοῦ τε 10 Ἀριμίνου καὶ ἄλλων ταύτη πόλεων ἐπιφανῶν· ἔθεν δὲ καὶ ὠρημένους καὶ ἐς στρατηγίας κατασιῆναι τῶν ἀμφὶ τὴν Ἰταλίαν προταγευόντων. γενέσθαι δὲ Οὐνετεοῖς στρατηγούς ἐντεῦθεν καὶ Τυρρηνοῖς, καὶ ἐπὶ τὴν τῆς Μαντουῖης ἀρχὴν παρελήλυθάναι.

15

P. 160 Περὶ δὲ τοῦ Ρώμης ἀρχιερέως ἔρχομαι ἐρῶν, ὡς ἐπειδὴν τελευτήσῃ ὁ ἀρχιερεὺς, συλλέγονται οἱ καρδιάλιοι ἐς οἶκόν τινα, καὶ τὰς τε ψήφους διαφερόμενοι τίθενται τε καὶ αἰροῦνται ὃν ἂν οἱ τε τῆς Κολονίου καὶ Οὐρσινίου καρδιάλιοι, καὶ ἐκλέγονται σφίσιν ἐς αἴρεσιν τοὺς ἐπιτηδείους. εἰσὶ 20 δὲ αὐταὶ αἱ οἰκίαι μέγισται δὴ τῶν ἐν Ρώμῃ καὶ μέγιστον δυνάμεναι, καὶ ἐπὶ τοῖτους ὅτε μὲν τοῖτους ὅτε δὲ ἐκείους ταλαπτεύεσθαι. συμφέρονται δὲ ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἐπήλυδας

19 κολώνου T

Hi autem principatus sive tyrannides per Italiam dispersae sunt. tyrannis Ferrariae, quae est de familia Estensium. Arimino Marchiaeque praesunt Malatestae. huc adde tyrannos Urbini, Mantuae, Mediolani, Romae, Neapolis et Iapygiae. ut autem Ferrariae Mediolani et Iapygiae principes se gerant, necnon de Mantua, dictum est satis, quantum facit ad praesentem historiam. de Urbini tyrannis haec scio. tyranni sive principes Urbini ex antiquissimo genere descendere videntur et Malatestae dicuntur. multis annis Marchiae imperarunt regentes Ariminum et alias isthic urbes insignes. hinc progressi duces eorum facti sunt qui in Italia rem iudiciariam tractabant. etiam Veneti hos sibi duces constituerunt. postea Tyrreni eos quoque sibi duces petierunt, et inde ad Mantuae ducatum emersere.

Nunc revertar unde digressus sum, ut scribam de Romano pontifice. ubi primum pontifex aliquis mortuus fuerit, in domum quandam congregantur cardinales, ac calculos ferentes eligunt de familia Coloniorum et Ursinorum, quos huic muneri idoneos putarint. sunt autem hae familiae longe reliquarum familiarum Romae et maximae

μηδὲ ἐτερώσε ἀποκλίνοντας ποιοῦνται ἀρχιερεῖς. ἐπειδὴν δὲ
 τὰς ψήφους ἐπιλέγονται καὶ ἀποδειχθῆ, ἀρχιερέα ἀναγορευ-
 ουσί τε αὐτόν, οἴκοι κατέχοντες ἐς ὃ ἂν καὶ τοῖς λοιποῖς
 συνδόξῃ ἢ αἴρεσις. καθίζουσι δὲ ἐπὶ σκίμποδος ὄπῃ ἔχον-
 5τος, ὥστε καὶ τῶν ὄρχεων αὐτοῦ ἐπικρεμαμένων ἄπτεσθαί B
 τινὰ τῶν προσαχθέντων, ὥστε καταφανῆ εἶναι ἄνδρα εἶναι
 τοῦτον. δοκοῦσι γὰρ τὸ παλαιὸν γυναῖκα ἐπὶ τὴν Ῥώμης
 ἀρχιερατείαν ἀφικέσθαι. οὐ γὰρ ἐπίδηλος ἦν, ὅτι καὶ οἱ
 ἄρχερες σχεδὸν τι τῆς Ἰταλίας καὶ ξυμπάσης τε τῆς πρὸς
 10 ἐσπέρας χώρας ἐπεικῶς ξυρῶνται τὸ γένειον. ἔγκνον δὲ
 γενομένην, ὡς εἰς τὴν θυσίαν ἀφίκετο, γεννῆσαί τε τὸ παι-
 δίον κατὰ τὴν θυσίαν καὶ ὀφθῆναι ὑπὸ τοῦ λαοῦ. δι' ἃ δὴ
 ὥστε ἐπιγνώσαι καὶ μὴ πάντι ἐνδοιάζειν, ἄπτονται, καὶ
 ἀψάμενος ἐπιφωνεῖ “ἄρχην ἡμῖν ἐστὶν ὁ δεσπότης.” τὰ μὲν-
 15 τοι ὀνόματα μεταβάλλουσιν, οἷα θειότεροι σφῶν αὐτῶν γινό-
 μενοι καὶ ἐς πᾶν μεταβολῆς ἀφικόμενοι. αἰροῦνται δὲ καὶ C
 ὀνομασίας τὰς ψήφους, ἐντιθέμενοι τὰ τῶν ἀρχιερέων ὀνό-
 ματα. σέβονται δὲ μέγα αὐτόν οἱ τε τῆς Ἰταλίας ἡγεμόνες
 καὶ οἱ πρὸς τὴν λοιπὴν ἐσπέραν. καρδινάλιοι δὲ εἰσιν ἀμφὶ
 20 τοὺς πενήκοντα. οἱ γὰρ τοὶ Ἰταλίας ἡγεμόνες σχεδὸν τι ἐς
 τὰ δύο ἐπιδιελόμενοι τὰς ἀρχάς, ἐπειδὴν παῖδε δύο γένων-

1. ἀποκλίνοντες P
 δε αὐ P

3. οἴκη P.

23. τῶ μὲν τῶ P τῶ-

et potentissimae. nunc quidem favor ad hos, nunc ad illos inclinat. plerumque autem cum sententiae haud congruunt, peregrinos neutro propendentes favore pontifices designant. ubi autem suffragia collegerunt et pontifex fuerit declaratus, domi eum continent, explorantes num et reliquis placeat electio. pontificem pronuntiatum insidere iubent sedili foramen habenti, ut testes ex eo propendentes aliquis cui hoc muneris iniunctum est, tangat, qui appareat pontificem virum esse. nam constat mulierem quondam in pontificatum esse subvectam, quia sexus ignorabatur: nam Italiae Occidentales pene omnes barbas radunt. cum autem illa mulier gravida esset facta, et ad festum sive sacrificium prodiisset, peperit infantem inter sacrificium, in conspectu universi populi. quapropter ne decipiantur iterum, sed rem cognoscant neque ambigant, pontificis creati virilia tangunt. et is qui tangit, acclamat “mas nobis dominus est.” nomina autem post electionem illico commutant, quasi iam diviniore quam antea sint naturae et planissime mutati. calculi autem, quos ponunt, nomina pontificum inscripta tenent. pontificem plurimum honorant Italiae principes et reliqui Occidentales populi. cardinales sunt numero circiter quinquaginta. nam Italiae principes plerumque dividentes principatus suos in partes duas, si habuerint filios,

ται, τὸ μὲν τῷ παιδί εἰς τὴν ἡγεμονίαν ἐκδιδάσσει, τὸ δὲ αὐ-
 ἐτέρω παιδί, ὥστε μὴ διαφορὰν αὐτοῖς ἐγγίνεσθαι, ἐς ἱερω-
 σύνην καταλείπεσθαι. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε μεγάλην ἔχειν αὐ-
 τοῖς τὴν ἀξίαν τῆς Ῥώμης ἀρχιερέα, τὰ τε ἄλλα καὶ ἐπιτη-
 δεῖως ἔχειν αὐτῷ σίμπανας. 5

- V. 126 Καὶ περὶ μὲν τούτων οὕτως· Ἰωακεῖμ δὲ τις ἐλλόγι-
 D μος τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν σοφῶν γενομένων, καὶ ἐπὶ μαντι-
 κὴν ἀφικόμενος, τοὺς τε ἐσομένους ἀρχιερεῖς προσήμαινε,
 τρόπον ᾧ ἂν ἕκαστος τούτων παριῶν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν βιώ-
 σοιτο δὲ γίνεσθαι, ἐπειδὴν ἐς τὰ ἔργα κατασιῆ τὰ 10
 μαντεύματα αὐτῷ. καὶ λέγεται μὲν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ
 ἕτερον ἄττα θαύματος ἀξία. ἰδιώτην γὰρ ὄντα, καὶ οὐδ' ὀτιοῦν
 ἐπαίοντα ἢ μικρὸν ἢ μέγα σοφίας, πύλωρον δὲ ὄντα κατὰ τινα
 μορὴν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ὄντων Ναζηραιῶν, τυχεῖν ἐλθόντα ἐς
 κῆνον· τῷ δὲ πορευομένῳ ἐπιφανῆσαι ἄνδρα αὐτῷ τὸ εἶδος 15
 κάλλιστον, καὶ ἐπιστάνα οἱ εἰπεῖν, κατέχοντα ἐν ταῖς χερσίν
 P. 161 ὑδροεῖον, “ὦ Ἰωακεῖμ, λάβε, πῖε τοῦ οἴνου τούτου· κάλλι-
 στος γὰρ ἐστὶ.” τὸν δὲ λαβόντα ἐπιπιεῖν τε τοῦ οἴνου ἰκα-
 νῶς καὶ ἐμφορηθῆναι. ὡς δὲ ἰκανῶς ἔχειν αὐτῷ εἶρηται
 πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐπειπεῖν αὐτῷ τὸν ἄνδρα “ὦ Ἰωακεῖμ, 20
 εἰ τὸ πᾶν ἔπιες τοῦ οἴνου, τὸ πᾶν ἤδεις ἀκριβῶς.” ἐντεῦθεν
 τοῖς σοφωτάτοις κατασιῆσαι [τὰ] ἐς διάλεξιν, καὶ δαιμόνιον
 τινα τὴν σοφίαν ἐπιφαίνεσθαι. ἐντεῦθεν δὲ ὠρμημένον ἐπὶ

partem unam filio uni alteram vero filio alteri attribuunt ad sacerdotium, ne discordiae et controversiae inter ipsos super hereditate exoriantur. hinc plurimum honoris consequuntur apud Romanum pontificem: etiam pontificem omnes carum habent plurimumque venerantur.

De pontificibus quidem Ioachim abbas, vir vaticinandi peritus, inter doctos Italiae connumeratus, praedixit multa, quomodo singuli ad pontificatum essent perventuri et in eo victuri. et quemadmodum vaticinatus est, ita accidit. etiam alia miraculo digna de hoc viro commemorantur. nam cum esset idiota nec vel modicum eruditionis haberet, ianitor in quodam Italiae monasterio Nazaraeorum sive monachorum fuit, et quondam in hortum egresso apparuit vir forma pulcherrimus, qui assistens ad Ioachim, manumque amphoram tenens inquit “Ioachim, cape, bibe vinum hoc: est enim optimum.” qui dicto audiens bibit ad satietatem usque, amphoramque reddidit, inquisiens se satis bibisse. cui vir respondit “o Ioachim, si totum haurisses vinum, nulla te scientia fugisset.” deinde in colloquium et disputationem veniens cum viris ea tempestate doctissimis plane divinus, quantum ad scientiam attinet, apparuit. hinc factus abbas

τὴν τῆς ἀρχιερατείας ἡγεμονίαν, προσημᾶναι μεγάλ' ἄττα ἐσόμενα διφροῦν, ἀποσημειωσάμενος, ὥστε καταφανῆ γίνεσθαι, ἐπειδὴν ἐς ἔργον ἐκβῆ. οἷα μέντοι προεσήμαιεν, ἔξεστιν ἀπανταχῆ περιούτων τῶν σημείων αὐτοῦ.

5 Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν τυράνων, οὐ πάνυ τι μεγάλων ὄντων καὶ ὑπ' αὐτὸν ταυτομένων τὸν Μεδιολάνου Β ἡγεμόνα, ἧ δὴ καὶ οἱ τῆς Σικελίας καὶ Καλαβρίας καὶ Ἰαπυγίας καὶ τῆς ἄλλης χώρας τῆς κατὰ τὴνδε τὴν χώραν ὑπὸ τῷ Παρθενόπης βασιλεῖ τάττονται, οὐδὲν δεῖον ἐπιμνησθῆναι
10 περὶ αὐτῶν, παρήσω. πολιτεῖαι δὲ ἐς τὴν Ἰταλίαν τελοῦσαι εἰσὶν ἢ τε Οὐνετιῶν πόλις καὶ ἡ Βονωνία καὶ αἱ Τυρρηνικαὶ πόλεις (οἶσαι τε εἰσὶ, καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται) ἐπόμηναι τῇ Φλωρεντία καὶ κατὰ ταῦτα διοικούμεναι, καὶ ἡ τῶν Ἰαννῶν πόλις. αὗται μὲν οὖν σχεδὸν αἱ τῆς Ἰταλίας ἡγε-
15 μονίαι, ὅτε μὲν πρὸς τοὺς Οὐνετιοὺς ὅτε δὲ καὶ πρὸς τὸν Μεδιολάνου τύραννον τὴν συμμαχίαν ποιούμεναι. ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον.

Ἕλληρες μὲν ὡς ἐπ' οἴκου ἐκομίζοντο, τῷ τε βασιλεῖ Ἄμου- C
ράτῃ πρέσβεις πέμποντες ἤξιον τε αὐτῷ εἰρήνην ποιῆσθαι καὶ
20 ἐμπεδῶσαι αὐτῷ τὰς σπονδάς. ξυνέβη δὲ οὐ πολλῶ ὕστερον τὸν μέντοι Κωνσταντῖνον τοῦ βασιλέως ἀδελφὸν ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενον παρακαλεῖν τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τὴν τῆς βασιλείας διαδοχὴν, καὶ ἀπεσπασμένου ὠρμηῆσθαι μὲν αὐτὸν ἐπὶ Βυ-

etiam de pontificatus dignitate magna quaedam vaticinatus est futura; quae omnia tandem eventus confirmavit: nam quaecunque praedixit, evenisse constant, licet ubique miracula eius per Italiam obvia sint.

De Italiae principibus non admodum magnis et pontifici subiectis, simul cum Mediolani duce, necnon de regionis principibus, qui subditi sunt Parthenopes regi, disserere, quoniam non est operae pretium, omittam. politicae autem quae ad Italiam spectant, sunt Venetorum urbs, Bononia, et omnes Tarraconenses urbes, quae Florentiam sequuntur, et eandem cum ipsa rei publicae formam tenent. huc adde et Iannensium urbem. sed de his supra commemoravimus. hi sunt totius Italiae, quos habet, principatus, interdum Venetis interdum vero Mediolani principi auxilium ferentes. revertor nunc eo, unde digressus sum.

Graeci in patriam suam reversi, mittentes legatos ad regem Amuratem, orabant pacem, volentes cum ipso foedus pangere. nec multo post Constantinus proficiscitur in Peloponnesum, fratremque ad regni successionem hortatur; atque inde navigare instituit Byzantium.

ζάντιον πλέοντα, γενόμενον δὲ ἐν Λήμνῳ, ὡς ἔγρημε τοῦ Λέσβου ἡγεμόνος θυγατέρα, ἐπιπλεῦσαι τε αὐτῷ τοῦ βασιλέως στόλον Μεχμέτεω, καὶ πολιορκῆσαι αὐτὸν ἐν Κοιζίνῳ τῆς Λήμνου πόλει σὺν τοῖς ἄμφ' αὐτόν. τὸν δὲ Ἀχμάτον ἀποβάντα ἐς τὴν νῆσον καὶ ἐπιδραμόντα πολιορκεῖν τὸν βασιλέως ἅδελφὸν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ καὶ εἴκοσι, καὶ καταβαλόντα τὸ τεῖχος τηλεβόλοις, οὐκ ἠδυνήθη βιάσασθαι ὥστε εἰσελθεῖν ἐς τὴν πόλιν. μετὰ δέ, ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐξελεῖν, ἀπέπλει ἐπ' οἴκου. ὁ μέντοι Κωνσταντῖνος γενόμενος ἐπὶ Βυζάντιον, καὶ γνώμην ἀποδεικνυμένου τοῦ βασιλέως ὥστε ἀφικέσθαι αὐτῷ τὸν ἀδελφόν, αὐθις ἐπὶ Πελοπόννησον ἐλθεῖν τε αὐτόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεόδωρον οἴχεσθαι καταλιπόντα τε τὴν Πελοπόννησον καὶ ἀπιόντα ἐς Βυζάντιον. τούτοις μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο· ὁ δὲ νεώτερος τούτων ἀδελφὸς Δημήτριος ἐς διαφορὰν τῷ βασιλεῖ ἀφικόμενος ἀφελομένῳ αὐτοῦ τὰ πλείω τῆς χώρας, ὡς οὐδὲν αὐτῷ τῶν δεόντων προσεχώρει πρὸς τοῦ ἀδελφοῦ, διαπρεσβευσάμενος πρὸς βασιλέα Ἀμουράτην καὶ ξυμπααραλαβὼν παρ' αὐτοῦ στράτευμα ἐπέλασέ τε καὶ ἐπολιόρκει Βυζάντιον. μετ' οὐ πολὺ δὲ τοῦ Ἀσάνεω θυγατρὸς, ἀνδρὸς μέγα δυναμένου ἐν Βυζαντίῳ καὶ δοκοῦντος συμπράξειν αὐτῷ τὰ πρὸς τὴν βασιλείαν, ὡς οὐδὲν ἠνύετο αὐτῷ, ἀπεχώρει. μετ' οὐ πολὺ δὲ διαπρεσβευσάμενος πρὸς

cum autem appulisset in Lemnum, Lesbi ducis filiam uxorem duxit. eo tempore Mechmetis classis advenit, Constantinumque Gotzini, quae Lemni urbs est, obsedit. Mechmetes autem exponens copias navales in terram, insulam magna populatione ingressus est, regisque fratrem obsidione viginti septem dierum pressit. sternens autem murum bombardis, non potuit suos impellere ut in urbem vellent irrumpere. cum ea urbe potiri non posset, classe abducta domum reversus est. Constantinus cum venisset Byzantium, et rex sententiam suam declararet, iussus est redire in Peloponnesum. ipsum autem et fratrem Theodorum oportebat relicta Peloponneso abire Byzantium. de his quidem hactenus. frater horum iunior, nomine Demetrius, inimicitias suscepit cum fratre imperatore Graecorum, a quo maxima regionis spoliabatur parte. cum multis ultro citroque actis nihil aequi impetrare posset, legatos odio fraterno impulsus ad Amuratem misit; a quo accepto exercitu profectus est Byzantium, urbemque obsidione circumdedit. nec multo post sibi conciliavit Asanem generum suum, cuius auctoritas et potentia Byzantii maxima erat. is Demetrium adiuvari videbatur, si quo modo regnum acquirere posset. tandem cum obsidendo nihil essiceret, exercitum dimisit. deinde haud multo tempore interiecto, cum legionem ire iussisset ad fratrem regem,

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βασιλέα ἤκε τε ἐς Βυζάντιον, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἔάλω αὐτὸς τε καὶ ὁ τῆς γυναικὸς ἀδελφὸς ὑπὸ βασιλέως Ἑλλήνων Ἰωάννου. καὶ ἐν φυλακῇ χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων ὄντε τούτω, ὑποτιθεμένου τοῦ Ἀσάνεω ἀπέδρα τε Β
5 νυκτὸς ἐς τὴν καταντικρὺ πόλιν τὴν Γαλατίνην, καὶ διαπρεσβευσάμενος ἔιυχέ τε εἰρήνης καὶ ἐς τὴν ἀρχὴν αὐθις τὴν ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου ἀφίκετο, καὶ ὁ γυναικαδελφὸς αὐτοῦ ἀπελύθη ὑπὸ βασιλέως.

Ὁ μέντοι βασιλεὺς τὰς τε σπονδὰς ἐμπεδώσας πρὸς
10 Ἀμουράτη τὸν Μεχμέτεω, οὐδὲν μέντοι ἤτιον ἔπρασσε πρὸς τὸν Εὐγένειον τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα διαπρεσβευόμενος καὶ πρὸς τὸν βασιλέα Παιόνων Λαδιολάον, νεωστὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν καταστάντα. ἐνῆγε δὲ αὐτὸν ὅτι μάλιστα Γεώργιος Βουῦλκος, ἐστερημένος τῆς ἀρχῆς καὶ χρήματα μεγάλα ἐς τὴν ἐκστρα- C
15 τείαν ταύτην ξυμβαλλόμενος. δοκεῖ μέντοι καὶ Ἰωάννης ὁ Χωνιάτης, τότε μέγα δυνάμενος καὶ δόξαν ἀποφερόμενος ἐς τὰς κατὰ Τούρκων στρατηγίας αὐτῶ, ἀναγνῶσαι εὖ μάλα βασιλέα Παιόνων ἐπὶ Ἀμουράτη τὸν Μεχμέτεω στρατεύεσθαι. ἐνταῦθα συλλέξας στρατὸν μέγιστον, συμπαραλαβὼν
20 καὶ Δρακούλη τῶν Δακῶν ἡγεμόνα, Γεώργιον δ' αὖ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ γενόμενον. ἐπεὶ δὲ τὸν Ἰστρον διαβάντες ἐς τὴν τοῦ βασιλέως χώραν ἐγένοντο, ἐνταῦθα πᾶν

4. τούτων P

17. ἀναγνῶναι P

Byzantium venit; nec admodum multo post captus est a rege Ioanne, una cum uxoris suae fratre. cum autem separatus ab uxoris fratre in carcere asservaretur, suadente Asane noctu e carcere profugit Galatiam, urbem e regione Byzantii sitam. postea legatis missis pacem assecutus est, et rediit ad Euxini maris principatum. etiam uxoris frater vinculis ab rege exemptus est.

Rex foedere inito cum Amurate Mechmetis filio, haud cessabat consilia agere cum Eugenio Romano pontifice, mittens ad hunc legationem; necnon ad Pannonum regem Vladislaum, qui nuper admodum ad regni gubernacula accesserat. incitabat eum vel in primis ad ista consilia Georgius Bucus, qui regno sive principatu suo deturbatus magnam pecuniae vim in eam expeditionem conferebat. videtur enim Ioannes Choniates sive Huniades ea tempestate plurimum potentia pollens et militari gloria excellens, quia feliciter adversus Turcos praeliari consueverat, instigasse Pannonum regem, ut arma contra Amuratem Mechmetis filium caperet. comparavit itaque quam potuit exercitum maximum; et in belli societatem adhibuit Draculem Dacorom principem, et Triballorum principem Georgium, qui itineris dux erat. postquam autem trajecto Istro in regis regionem ventum

ὅ τι ἂν ἐμποδῶν γένοιτο αὐτοῖς δουλούμενοι ἐπορεύοντο, καὶ τὰς τε κώμας καὶ Σοφίαν πόλιν εὐδαίμονα ἐμπιπρῶντες Δ' ἐδήουν. Ἀμουράτης μέντοι ὡς ἐπυνθάνετο τοὺς Παίονας ἐπιέναι μεγάλη χειρὶ, σύμπαντας τοὺς τῆς Ἀσίας τε καὶ Εὐρώπης στρατοὺς συναγείρας ἐπήει τε αὐτὸς ἅμα ὡς συμβολήν ποιησόμενος. ἐπεὶ τε δὴ ἐς Βασιλίτζαν καλουμένην χώραν, κατέλαβεν αὐτοὺς τοὺς Παίονας στρατοπεδευομένους. καὶ Ἀμουράτης μὲν καὶ πρότερον στρατεύμα ἐπιπέμψας ἐκέλευεν, ὥστε φυλάττειν τὸν Παιόνων στρατόν, ὅποι γένοιτο διασημῆναι αὐτῷ καὶ τό τε στενὸν τοῦ ὄρους τῆς βασιλικῆς δένδροις φραζαμένους διακωλύσειν πειραῖσθαι. οἱ μὲν οὕτω P. 163 ἐποίουν, καὶ φραζάμενοι ἐπειρῶντο κωλύειν, καί πη καὶ ἐπειρῶντο οἱ Παίονες παριέναι εἴσω ἐπὶ τὴν Θράκην. Ἀμουράτης δὲ ἐς τὸ ὄρος τὸ καθήμενον ἐπὶ τὰ στενὰ τῆς ὁδοῦ ἐστρατοπεδεύετο, ἐνταῦθα συλλέξας τοὺς ἀρίστους αὐτοῦ, καὶ 15 μάλιστα τοὺς δοκοῦντας ἐν στρατηγίαις γενέσθαι περιφήμους. ἦσαν δ' οὗτοι Ἰεσέ τε ὁ τοῦ Βρενέζεω, Τουραχάνης ὁ Θετταλίας ὑπαρχος, Κουμουλῆς, Χασίμης ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς καὶ Ἰσαάκης ὁ τῶν Σκοπίων ὑπαρχος. ἀφικομένων δὲ αὐτῶν καὶ παρακαθημένων ἔλεγε τοιάδε. "ἄνδρες 20 Μουσουλμάνοι, ὑμεῖς ὄρατε οἷ ἀνάγκης ἀφίκετο τὰ πράγματα

21. οἷα P.

est, quocunque se vertissent, omnia in dicionem acceperunt. vicos incendebant; etiam Sophiae urbi ignem iniicientes, omnia foede diripiebant. Amurates ut accepit Pannonnes magna manu accedere populabundos, universos Asiae et Europae exercitus contrahens, obviam, ut qui ex acie esset dimicaturus, hosti procedebat. Amurates ut venit in regionem quae Basiliza vocatur, Pannonnes in ea castra posuisse deprehendit. praemisit quoque suorum manum haud exiguam, quos iussit observare Pannonum exercitum, et explorare ubi se teneat, et deinde explorata ad se referre. iisdem praecepit ut montis angustias, quae in regis regione sunt, praeoccuparent et arboribus caesis obstruerent, quo minus hostes eas superare possent. qui iussa facientes strenue hostem aditu prohibebant. et sane Pannonnes conabantur irrumperere per Thraciam. verum Amurates castra locaverat in montem qui pertingit usque ad praedictas angustias, et congregavit optimates suos, quorum gloria in re militari erat maxima, Thezetem Brenezis filium, Turachanem Thessaliae praefectum, Cumulien, Chasanem Europae ducem (qui et Bassa Europaeus et Romaniae Bassa) et Scopiorum principem Isaac. hos, cum exciti voce praeconis venissent et consedissent, in hunc modum allocutus est. "viri Musulmani, videtis in quam necessitatem res nostrae devenerint. Pannonnes enim hi, adhibitis Dacis et Triballis, contra nos bellum movent. nunc tem-

ἡμῶν. Παίονες γὰρ οἶδε ἐκστρατευόμενοι, καὶ τοὺς Λακοὺς Β
 καὶ Τριβαλλῶν ἡγεμόνα παραλαβόντες, στρατεύονται καθ'
 ἡμῶν. νῦν ὥρα ἐστίν, εἴ τι ἀγαθόν τις ἐπινοεῖ, ὅπως κρατῆ- V. 128
 σαι τόνδε τὸν πόλεμον τιθεμένοις εὖ γένοιτο ἡμῖν, φράζειν
 5 ἐν τῷ παρόντι. ἐμοὶ γὰρ πολεμητέα τε εἶναι ἡμῖν, καὶ μά-
 χην ὅτι τάχιστα ποιῆσθαι, συμβάλλοντας τοῖς πολεμίοις·
 αἰρήσειν γὰρ οἶμαι ἡμᾶς τούσδε ὀλίγους τε ὄντας ἐς τὸν
 ἀριθμὸν. νῦν δὲ δοκεῖ μοι ὁμοσε ἰόντας τὴν μάχην ποιῆ-
 σθαι καὶ μὴ διαμέλλειν." ταῦτα εἰπόντος τοῦ Ἀμουράτιω
 10 Χασίμης ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγός, ἐποτρύνων ἐς μάχην, C
 ἔλεξε τοιάδε. "ὦ βασιλεῦ, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἐπαινέσεται
 τόνδε τὸν λόγον, ὡς βασιλεῦ τε προσήκων μεγάλῳ καὶ Ὀτου-
 μανίδῃ, ὃς τοῖς πολεμίοις οὐδὲν ἐφιέμενος, ἀνδράσι τε ὀλίγου
 ἀξίοις, καὶ τὴν τε χώραν ἀνασώζειν πειρᾷ. ἦν δὲ μὴ μα-
 15 χώμεθα, ἡμῖν τε τὰ φρονήματα ἀπόλλυται, ἐγκαθιστάμενα
 ὑπὸ δέους τοῦ βασιλέως, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐρρωμενέστερα
 γίνεται. καὶ δέδοικα μὴ ἐς τοῦναντίον, ἢ δοκεῖ ἡμῖν ὡφέ-
 λεια ἔσσεσθαι, περιστῆ ἢ ἐς τὴν μάχην ἀναβολή. καὶ ἐμοὶ τε
 οὐκ ἀνάσχετον τὴν ἀρχὴν ἐδόκει τὴν τε εἴσοδον φράττεσθαι
 20 ὡς δεδιότων ἡμῶν, καὶ ταύτην ἡμῶν τῷ στρατῷ τὴν ἔννοιαν D
 ἐμβαλεῖν. ἀλλ' εὐθὺ ἐχρῆν ἰόντας, εὐθὺς ἀνακινδυνεύειν
 συμβάλλοντας, καὶ ταύτην πειρωμένους σώζειν τὴν χώραν,

3. κρατήσει P

17. ἦ P

pus est, si quis quid novit quod belli victoriam largiatur, expromere,
 nec id nos in praesentiarum celare. mihi enim, ut sententiam meam
 proferam, pugnandum esse videtur, et omni mora posita, quam ce-
 lerrime praelium ineundum. nam facile nos victoria potituros arbitror,
 cum hostes nobis numero sint pauciores. sic igitur agendum censeo,
 ut continuo arma arripiamus, manusque cum hoste conserere nihil
 cunctemur." cum rex dicendi in hunc modum finem fecisset, Chasa-
 nes Europae dux, quo magis regem ad capessendum praelium accen-
 deret, huiuscemodi orationem habuit. "o rex, non est qui non lau-
 dibus vehat orationem tuam, quam modo in medium adduxisti. est
 enim rege magno et Otomanide digna, qui hostibus vilissimis nihil
 sit cessurus, verum regionem suam servare summa ope conetur. nisi
 enim pugnare instituerimus, fortitudo nostra peribit, impedita timore
 regis: hostibus vero fortitudo crescet, eorumque res usque incrementa
 sument. ex mora vereor ne nihil utilitatis, verum plurimum peri-
 culi capiamus. etiam proxima pugnae mora, quae mihi admodum
 displicuit, cum decerneretur ut montis angustiae arboribus caesis clau-
 derentur, nonnihil incommodi nobis attulit, dum nos timore percul-
 sos praelio abstinere hostes crederent. talis fama nequaquam per

μηδὲν ὑφίεσθαι τοῖς πολεμίοις, εἰ βοῦλει αὐτὸς ὦ βασιλεῦ
τούσδε τοὺς τὴν σὴν χώραν δηώσαντας τιμωρεῖσθαι. εἰ δὲ
μὴ, αὐτὸς κάθησο ἐνταῦθα· ἐγὼ δὲ τε αὐτὸς τούσδε σοι
παραστήσω, ὥστε μῆτε αὐτοὺς μῆτε τοὺς λοιποὺς τοὺς πρὸς
ἐσπέραν ἐθελῆσαι ποτε ἐναντία σοὶ ἐπιέναι.” ταῦτα μὲν Χα-5
σίμης ὁ Μαζάνεω παῖς ἔλεγε· σιωπῶντων δὲ τῶν ἄλλων
P. 164 καὶ οὐ τολμώντων ἐναντίαν γνώμην τοῦ βασιλέως ἀποδείκνυ-
σθαι, Τουραχάνης ὁ Θειταλίας ὑπαρχος ἔλεξε τοιάδε. “χρὴ
μὲν, ὦ βασιλεῦ, ὅτι φρονῶν τυγχάνει ἕκαστος, τὰ σὰ μηδὲν
τι ὑπολογιζόμενος λέγειν, καὶ ὅσῳ δὴ καὶ μεῖζω τὸν κίνδυνον 10
παρέχειται τὰ ἐνεστῶτα. καὶ ἐπιτήδειος ἦν τυγχάνη ὦν, ἀνάγκη,
ἐπειδάν τις αὐτῷ κίνδυνος ἐπιστῆ, φράζειν ὅτι φρονεῖ ἕκα-
στος. πολλῶ δ’ ἂν ἔτι μᾶλλον καὶ δεσπότη χρεῶν ἀποδείκνυ-
σθαι, ὅτι ἂν ἡμῶν ἕκαστος γινώσκη ἐς τὰ παρόντα, ὅσῳ τε
καὶ κοινὸς ἐφ’ ἡμᾶς ἀφικνεῖται ὁ κίνδυνος. ἐγὼ γὰρ ὦ βα-15
σιλεῦ διοικημ ἂν τὰ πράγματα ἦν. ἦν δὲ τῶν πτε-
B ρύγων μίαν ἀφέλης, κακῶς μὲν δυνήσεται χρῆσθαι αὐτῇ ἐς
ὅτι ἂν γένοιτο χρεῖα, ἦν δὲ καὶ τὴν ἑτέραν ἀφελόμενος κα-
ταλίπης τὸ σῶμα αὐτῆς μόνον, ἵπτασθαι μέντοι οὐκ ἂν ἔτι
ἔχοι, πορεύεσθαι δὲ μόνον καταλείποιτ’ ἂν αὐτῇ. πῶς δ’ ἂν 20
αὐτῇ δὲ χρήσαιτο ἔτι τοῦ λοιποῦ, ἦν τε ἐπὶ τροφὴν ἐθελήσῃ
ἵέναι, ἦντε ἄλλο τι χρῆσθαι οἱ ἐς τὰ παρόντα αὐτῇ; τοῦτο δ’

17. αὐτῇ P 20. καταλίποιτ’ P 21. αὐτῇ P

nostrum exercitum est spargenda; nec volo ut timiditatis ullo modo
ab hoste argui possimus: verum censeo confestim praelium esse occi-
piendum et praeliando regionem defendendam. hostine cedamus
quaeso? etiam ipse praelium capesse, si hostium populationes ulcisci
velis. sin autem ipse discrimen subire nolueris, tu hic sede: ego eos
victos dabo, et sic affligam ut nec Pannonες nec Occidentales alii in
posterum te bello lacessere ausint.” haec dixit Chasanes Mazalis
filius. tacentibus autem reliquis, ut qui non auderent contrariam
regi sententiam proferre, metu subacti, Turachanes Thessaliae dux
in hunc modum locutus est. “oportet quidem, o rex, singulos quid
sentiant, nihil tuam sententiam reveritos, dicere; et tanto magis
quanto maiora pericula ostentare res videntur. multo igitur ma-
gis aequum est, ut nos quae sapimus in praesenti exponamus do-
mino nostro, praesertim cum etiam nos idem periculum attingat.
ego sane tua volucris similia esse assevero. si volucris alam unam
ademeris, haud poteris ea ad quamcunque aliam rem commode uti,
si quando necessitas postulet: sin et alteram abstuleris, corpus solum
relinquis, nec amplius volare verum tantum incedere noverit. quid
igitur faciet avis, si ad victum quaerendum aut ad aliud quippiam

ἂν λέγοιμι καὶ ἐπὶ σοῦ. τὰς τε γὰρ θύρας σῶμά φημι εἶ-
 ναι, καὶ βεβαιοτάτην ἡμῖν ὑπολείπεσθαι ὑποδοχὴν ἐνταῦθα·
 τὸ δὲ Ἀσίας στρατεύμα πτέρυγί τε εἰκάζω, ὡσαύτως καὶ τὸ
 Εὐρώπης. μαχομένοις μὲν οὖν οὐδέτερα ὑποστῆναι ἐς τέλος
 5 τὸν ἀγῶνα ἐθέλησουσιν, ἀλλ' ἢ μὲν Ἀσία οὐδὲ εἰς χεῖρας
 ἀφίξεται τούτοις δορυφόροις τε οὔσι καὶ ὠπλισμένοις αὐτοῖς C
 τε, τὸ δὲ τῆς Εὐρώπης μάχεσθαι μὲν ἐθέλησει, ἀπιόντος δὲ
 τοῦ Ἀσιανοῦ μόνον ὑπολειπόμενον οὐκέτι ἐπιμενεῖ τέλειον,
 ἀλλὰ φευξέεται καὶ αὐτό, ὅποι ἂν δύναιτο σώζεσθαι. ὑπο-
 10 λείπονται δέ σοι αἱ θύραι καὶ οἱ νεήλυδες, καὶ οὐκ ἔχω συμ- V. 129
 βαλέσθαι ὅπως ἂν σῶσῃσαντιῶ ἐπιτηδείως χρῆσθαι ἐς τὰ
 παρόντα, ἢ ἀμύνεσθαι μόνον, οὐδέν τι διαπρατιόμενον. ἀλλὰ
 δοκεῖ μὲν ἐμοὶ συμβολὴν μὲν μὴ ποιῆσθαι, ἀλλ' ἀναχωροῦν-
 τες ἐς τοῦπίσω ἴεσθαι ἐπὶ ὅ τι ἂν ἡμῖν ἐμποδῶν γίγνηται,
 15 καὶ τοῦτο ποιεῖν ἐς ὃ ἂν αὐτοὶ λιμῶ πιεζόμενοι τὰ μάλιστα
 τὰ ἔμπαλιν γένωνται, καὶ οὕτω χαλεπῶς ἔχουσιν ἐπιτίθεσθαι
 κατὰ δύναμιν. καὶ ἔσται δὴ τότε χρῆσθαι τούτοις ὅ τι ἂν
 βουλοίμεθα." ταύτῃ τῇ γνώμῃ, ὡς ἐδόκει τε ἀμείνων τῆς D
 προτέρας εἶναι, ἐτίθεντο καὶ οἱ λοιποὶ παρόντες τότε ἐς τὴν
 20 βουλήν. Ἰεσὲ δὲ ὁ Βρενέζεω ἔλεξε τοιαύδε. "ἐμοὶ δοκεῖ ὦ
 βασιλεῦ μηδὲν ὄν ἡμῖν ἐπιτήδειον. ἦν τε γὰρ περιγένοιο πο-
 λεμίων, οὐκ ἐνορῶ ὅ τι ἂν γένοιτό σοι ὄφελος ἀπὸ τούτου.

convertitur? huic similitudini res tuas confero. ianuas corpus esse
 autumo, et in his refugium et receptaculum relinqui nobis tutissimum.
 Asiae exercitus alae assimilo, similiter et Europae exercitum. si
 praelium auspicati fuerimus, neuter exercitus ad praelii finem stabit.
 Asianus enim exercitus refugiet dimicare cum armatis et hastatis.
 Europae exercitus praelium quidem non detrectabit: verum si vide-
 rit abire Asianum exercitum, nec ipse ad praelii finem manebit, sed
 sibi fuga consulat. reliqui igitur tibi soli erunt ianuae milites et
 peregrini. nequeo itaque conicere quo pacto praesentibus commode
 utaris, cum praeliando nihil efficere possis. sed enim meum consi-
 lium depromam. censeo pugnandum esse: verum ut paulatim retro-
 cedamus, domantes omne quicquid obstiterit. nec volo ut desinamus
 retrocedere tam diu, donec et ipsi fame pressi persequi desierint et
 retro, unde venerant, ire perrexerint. cedentes deinde persequemur,
 et in angustiis constitutos adoriemur totis viribus. in hunc modum
 cum hostibus iuxta animi sententiam agere poterimus." huic senten-
 tia, quae praedicta melior et tutior erat, etiam reliqui qui praesto
 erant calculum addidere. Iesse autem Brenezis filius huiusmodi
 orationem exorsus est. "ego quidem, o rex, existimo parum utilita-
 tis nos capturos, imo nihil, etiam si devicerimus hostes. nam nul-

καὶ γὰρ τοὶ Παιαζήτης ὁ λαῖλαψ, σὸς πάππος, ἐτρέψατο
 μέντοι τοὺς Κελτοὺς τε καὶ Παίονας· οὐ μέντοι γε ὕφελος
 αὐτῷ ξυνέβη γε ἀπὸ τούτου, ἀλλ' ἐς τὴν χώραν ἀποχωροῦν-
 τες τὴν σφετέραν σφᾶς τε αὐτοὺς ἔσωσαν ἀντίκα ἴοντες καὶ
 τὴν χώραν διέσωσαν. ἦν δὲ τοῦναντίον συμβῆ, ἀπαίσιον λέ-
 γειν οἷα ξυμβήσεται χαλεπὰ ἀπὸ τούτου. ἄμεινον δὲ πάντα
 P. 165 αἰρεῖσθαι τὰ ἀσφαλῆ αὐτῶν τινὰ ἕκαστον, ἀφ' ὧν ἀποβήσε-
 ται αὐτῷ μηδέν τι διασφαλέντι ἠττηθῆναι μὲν μηδαμῶς, πε-
 ριγενέσθαι δὲ τῶν ἐναντίων, ἦν μὴ παρὰ γνώμην ἕξιτοι αὐτῷ
 τὰ ἔργα. δύο δὴ αἰρέσεων, τῆς τε ἐπισφαλοῦς οὔσης ἡμῖν, 10
 περὶ ἧς δεδιότες βουλευόμεθα, καὶ τῆς ἀσφαλεστέρας πολλῶν
 ταύτης, αἰρεῖσθαι χρὴ τὴν ἀσφαλῆ μᾶλλον, καὶ ἧ ὁ νοῦς
 ἔχοι, ταύτη μᾶλλον ἢ ἄλλη ποι λογίζεσθαι. ἐμοὶ δὲ ὑποχω-
 ρῆσαι μὲν τοῖς ἐναντίοις οὔτε σοὶ ὧ βασιλεῦ πρόπον ἐστίν,
 οὔτ' ἂν αὐτὸς συμβουλεύομαι· φεύγειν γὰρ ἂν δόξαιμεν, 15
 καὶ ἐκείνοις μὲν ἐς τὸ βέλτιον παρίσταται, ἡμῖν δὲ ἐς τοῦ-
 B ναντίον. οὐδ' ἂν ἐπισχεῖν ἔτι, οἶμαι, δυναίμεθα τοὺς τε
 Ἀσιανοὺς καὶ τὸν πεζὸν ὃν ἔχομεν. ἀλλὰ μάχεσθαι μὲν μη-
 κέτι, φραξάμενους δὲ ἔτι βέλτιον ἐπιμένειν, ἄχρις οὔ ἐς ἀνάγ-
 κην ἀφίκωνται ἀποχωρεῖν, ἀποχωροῦσι δὲ ἐπιτίθεσθαι αὐ- 20
 τικά σὺν τοῖς ἰππεῦσιν ἐπομένους, καὶ βλάπτειν ὃ τι ἂν δυ-

6. οἷα] οἷς P

9. τῷ ἐναντίῳ P

19. δὲ om P

lum emolumentum inde affulgere video. etenim Paiazites, Turbo, avus tuus, quondam Gallos Burgundiones et Pannonos fudit, verum nihil commodi inde percepit. nam in suam regionem contententes semetipsos et regionem servarunt. verum si contrarium, absit omen, accidat et vincamur, quibus pericula immineant, omnibus perspectum esse arbitror. satius autem esse reor semper eligere tutiora consilia, ne in terrorem aliquem incidamus et vincamur, verum ut victoriam hostibus extorqueamus, nisi res non ex animi sententia succedet. cum igitur duplex electio sit proposita, una periculosa et altera magis tuta, arripiendam tutiorem quis ambigit? quis sanae mentis compos non tutiora magis sequeretur consilia? proinde retro pergere et cedere hosti nec te decet, rex, nec ego suaserim. fugere enim videremur, animique hostibus crescerent, nobis vero minuerentur; nec amplius Asianos et pedestrem exercitum retinere possemus. sed nec pugnae summam rerum committendam consulo. verum consultius existimo ut angustias diligenter praecludamus, et tam diu sedeamus hic tempus terentes, donec hosti retrocedendi necessitas iniiciatur. deinde cedentibus instandum esse iudico, universum equitatum in eos immittentes, eosque quam maxime possumus affligentes." huic sen-

ναίμεθα.” ταύτη τῇ γνώμῃ ἔτι τῆς προτέρας ἀμείνονι συν-
τίθεσθαι ἔφασαν καὶ οἱ λοιποὶ τῶν τότε παρόντων.

Ἐνταῦθα ἐδόκει μῆτε συμβολὴν ποιῆσθαι μῆτε ἀποχω-
ρεῖν, τρίβειν δὲ τὸν χρόνον αὐτοῦ ἐπιμένοντας, καὶ ἀποχω-
5 ροῦσι τοῖς πολεμίοις ἐπιτίθεσθαι, τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύ-
μα ἐπιπέμποντας. [καὶ τήντε εἴσοδον φυλάττειν, ὡς δεδύνη-
ται τὰ μάλιστα ἀμυνομένους ἐδέδοκτο.] τὴν τε εἴσοδον ἐφύ- C
λατιον ἢ ἐδύναντο, ὡς κράτιστα ἀμυνόμενοι. καὶ ἐπειρῶντο
μὲν παριέναι οἱ Παῖονες καὶ βιάζεσθαι τοὺς Τούρκους, οὐ
10 μέντοι ἐδύναντο· ὡς γὰρ ἐπιπίπτοντες ἐβιάζοντο ἰσχυρῶς,
ἐνταῦθα οἱ λοιποὶ τῶν Τούρκων ἐπεβοήθουν, καὶ ὠθισμὸς
ἐγένετο ἀμφοτέρων. τέλος δὲ ὠσάμενοι τοὺς Παῖονας οἱ τοῦ
βασιλέως ἴσταντο ἐμποδῶν. χρόνον δὲ ἐπιγενομένου, ὡς οὐ-
δὲν ἦννον οἱ Παῖονες καὶ λιμῶν ἐπιέζοντο, ἐνταῦθα ἀπεχώρουν
15 τὰ ἔμπαλιν γενόμενοι. νυκτὸς δὲ συσκευασάμενοι ἐπθρεύ-
οντο. ὡς δὲ ἠὼς ὑπέφαινε καὶ τὸ τῶν πολεμίων στρατόπε-
δον ἑώρων οἱ Τούρκοι οἰχόμενον, ὑπὸ τὴν νύκτα ἔμενον. ἐν-
ταῦθα ἐπιλεξάμενός τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ὅσοι ἔμενον καὶ πα-
ρεσκευασμένοι ἦσαν, ἐπιτρέπει Χασίμη τῷ Εὐρώπης στρα- D
20 τηγῶ διώκειν τοὺς πολεμίους, καὶ τὸν γε Τουραχάνη ἐκέλευεν V. 130
ἔπεσθαι ἔχοντα τὸ τῆς Θεσσαλίας στρατεύμα. οὗτος μὲν οὖν
λαβὼν τούτους, ὡς εἶχε ποδῶν, ἤλαυνεν ἐπιδιώκων τοὺς πο-
λεμίους· ἐπεὶ δὲ Ἰωάννης προῆδει τοὺς Τούρκους σφίσι

1. ἔτι] ἐπὶ P

tentiae, quia praecedente tutior et melior erat, etiam reliqui qui ad-
erant consensum praestare haud sunt cunctati.

Decretum igitur est neque pugnare neque cedere: magis placebat
tempus cunctando trahere, deinde hostibus abeuntibus inhaerere. Euro-
pae itaque exercitum miserunt, ut aditu hostes quam acerrime prohiberet.
haec ubi visa sunt, summa vi angustias defenderunt, ne intrare posset.
conabantur saepius Pannonēs irrumpere et Turcos ex custodia deturbare:
verum nihil promovebant: nam eo loci ubi perrumpere nitentur,
fortiter resistebant Turci. et utrique pellebantur: verum Turci pulsus
Pannonibus quam fortissime obsistebant. cum multum temporis tandem
intercessisset, nec quicquam Pannonēs efficerent, fame coacti neces-
sario retro, qua venerant, pedem ferre compellebantur. nocte igitur
collectis impedimentis ex castris proficiscuntur. ut aurora illuxit,
hostes abscessisse noctu cognoscentes Turci paulisper substiterunt.
rex deinde eligens de suo exercitu omnes quotquot manserant et ad
praelium instructi erant, eos Europae duci tradidit, ut persequeretur
hostes. Turachanem vero subsequi iussit cum Thessaliae exercitu.
ille igitur assumptis iis quos rex dederat, citatissimo cursu hostes in-

ἀποχωροῦσιν ἐπιθησομένους, ἐπιλεξάμενος καὶ οὗτος τῶν Παιόνων τινὰς τοὺς ἀρίστους καθίστατο ἐς ἐνέδρας, ὡς ἐπιουῖσι τοῖς Τούρκοις καὶ διώκονσι τὸ ἑαυτῶν στρατεύμα ἐπιθησόμενος ἐπ' ἀμφοτέρους. ἐνταῦθα ἐλαύνοντος τοῦ Χασίμεω διὰ τοῦ πεδίου κατὰ πόδας καὶ διώκοντος τοὺς Παίονας, προσελάσας 5

P. 166 δὲ καὶ ὁ ἀδελφὸς Τουραχάνης ἔλεγε τῷ ἀδελφῷ τοιαῦτα. “Χασίμη, σὺ μὲν ἐλαύνεις διὰ τοῦ πεδίου στρατὸν ἔχων τοσοῦτον. ἴσθι μὲν οὖν οὐκ ἀσφαλῆ ταύτην πορευόμενος τὴν πορείαν· οἱ γὰρ Παίονες οὔτε ἀνέξονται διωκόντων ἡμῶν αὐτούς, οὔτε ἡσυχίαν ἄγοντες ἐς τοῦπίσω φεύγονται ἄσμενοι, 10 οἱ τινες μάχεσθαι μὲν ἐς τὸ ἐμφανὲς τοσοῦτον χρόνον προκαλοῦντο ἡμᾶς, καὶ ἄσμενοι, ἧ ἔμοι δοκεῖ, ἐμάχοντο, καὶ πολλοῦ, ὡς οἶομαι, πρίαιντο ὥστε αὐτοῖς ἐς τὸ πεδίου καταβάντας ὁμόσε ἰέναι. ἀλλὰ ταύτην τὴν ὑπώρειαν πορευόμενοι ἐκείνους τε ἐπιδιώξομεν, ὅσον ἰκανῶς ἔχει, καὶ ἡμῖν ἔσται 15 ἐκείνων ταμιεύεσθαι ὅσοις ἂν ἐπιτηδείως ἔχωμεν.” ταῦτα Βλέγων ὡς οὐκ ἔπειθε τὸν Χασίμην, ἔχων αὐτὸς Θεσσαλίας στρατεύμα ἐτρέπετο διὰ τῆς ὑπωρείας συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι. πορευομένῳ δὲ διὰ τοῦ πεδίου τῷ Χασίμῃ σὺν τῷ Εὐρώπῃ στρατῷ, ὡς ἐν καιρῷ ἐγένετο τῷ Χωνιάτῃ 20 ἐνεδρεύσαντι τὸ στρατεύμα, οἱ τε ἀμφὶ βασιλέα φεύγοντες ἐπιφανέντος ἐκ τῆς ἐνέδρας τοῦ Ἰωάννου ἐπελαύνουσι τοῖς

1. ἐπιθησομένους?

sequitur. Ioannes autem Huniades cum praenovisset Turcos cedentibus inhaesuros, delegit et ipse Pannonum robustissimos, quos in insidias locavit, quasi repugnaturus fortissime venientibus Turcis. Europae dux cum per patentes campos iter acceleraret, insequens hostes, Turachanes eius frater occurrens fratrem sic compellat. “tunc per patentes campos proficisceris, ducens tantum exercitum? scito tuam profectionem haud satis tutam esse. nam Pannoni non ferent suos a nostris persecutionem pati. nec sane a praelio abstinebunt, fuga sibi consulentes, cum tanto tempore nos provocaverint ut cum ipsis praelium iniremus. et quidem, ut apparet, pugnae sunt cupidissimi; etiamdudum, ut opinor, fredebant, quod nolebamus in planitiem descendere et decernere ferro. suadeo igitur ut per radices montis huius hostes, quantum satis est, persequamur: et sic, quae opportuna visa fuerint, iis dare poterimus.” haec dicens Chasani non persuasit. ipse autem cum Thessaliae exercitu avertebatur, instructoque agmine per montis radicem profectionem faciebat. Chasanes cum exercitu Europae per campum festinabat, et Pannoni qui fugam simulabant persequerentur. cum autem tractus esset ad locum insidiarum, et Choniates tempus esse ratus incurrendi in hostem ex insidiis

βαρβάροις, καὶ τρεψάμενος ἐς φυγὴν ὁ Χωμιάτης τούτους
 τοὺς μὲν ἔφθειρε τοὺς δὲ καὶ ἐξώγησεν. ἐνταῦθα πολλοί
 τε ἔπεσον τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ τοῦ Χαλίλεω ἀδελφός, Πραΐ-
 μεω παῖς, ἐάλω ὑπὸ Παιόνων, καὶ ἄλλοι τῶν Τούρκων ἠλί-
 5 σκομπο φεύγοντες, αὐτὸς τε ὁ Χασίμης ἔφηνγεν ἐπὶ τὸ βασι-
 λέως στρατόπεδον, ὀλίγους ἔχων ἀμφ' αὐτὸν τοῦ στρατοῦ. C
 ἀφικόμενος δὲ ἐς ὄψιν τῷ βασιλεῖ ἔλεξε τοιάδε. “ὦ βασι-
 λεῦ, οἷα πεπόνθαμεν ὑπὸ ἀνδρὸς ὧν ἡμεῖς ἴσμεν φανλοτάτου
 καὶ τὰ σὰ πράγματα καταπροδιδόντος τοῖς πολεμίοις· οὕτω
 10 γὰρ ἐποίησεν ἢ ἐπηγγείλατο, οὕτω κατὰ ταῦτὸ ἰέναι ἠθέλησε.
 Γεωργίῳ δὲ τῷ Βούλκῳ, ἐπιτηδείῳ τε ὄντι αὐτῷ, ὑποσημή-
 νας ἕκαστον ἢ ἐμέλλομεν ἐπιέναι, ἐφθείροντο τὰ σὰ πράγμα-
 τα, καὶ τὸ ἐκείνου μέρος οἰχόμεθα.” ἐνταῦθα Χαλίλης ὁ
 Πραΐμεω, ἀχθασθεὶς διὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐξέμηγε καὶ
 15 αὐτὸς βασιλέα κατὰ τοῦ Τουραχάνεω. βασιλεὺς δὲ δεινο-
 ποιησάμενος μὴ ἰέναι κατὰ ταῦτὸ τῷ Εὐρώπης στρατηγῷ, D
 ἀλλαχόσε γενόμενον ἄλλην πορεύεσθαι, καταπροδιδόντα τὸ
 ἑαυτοῦ στρατεύμα, προσέλαβέ τε Τουραχάνη, καὶ ἐς φυλα-
 κὴν ποιησάμενος ἔπεμπεν ἐς τὴν Ἀσίαν ἐς Τοχάτην πόλιν
 20 ἰσχυρὰν, δέσμιόν τε γενόμενον καὶ ἐς φυλακὴν ἀπαγόμενον.
 καὶ Χαλίλης γὰρ τοι ὑπετίθετο βασιλεῖ, ἀναμιμνήσκων ὡς
 ἐκεῖνος ἐν μεγάλῃ Βιδινίδι διατρίβων, καὶ ὑπαρχος ὢν τῆς

8. ὄν P

11. ὑποσημῆναι P.

18. συνέλαβέ?

Turcos invadit cum suis: barbaros multos necarunt et multos vivos ceperunt. plurimi Turci in hoc praelio desiderati sunt, Chatitis frater Carambes, Priami filius, a Pannonibus captus est. reliqui Turci in fuga capiebantur. Chasanes confugit in regis castra, paucos de suo exercitu secum habens. veniens autem in conspectum regis talia dixisse fertur. “o rex, qualia perpessi sumus a viro quem novimus esse sceleratissimum, qui tuos hosti prodidit planissime: nam vere proditor est. hosti nostra consilia enuntiavit, et acie instructus ire mecum noluit. Georgio autem Bucu amico suo singula indicavit, quomodo essemus ipsos oppressuri. in hunc sane modum res tuae periere, et pauci incolumes fuga evasimus.” ibi tum Chatites filius Priami, infestus viro propter fratrem, regem exasperavit contra Turachanem. rex cum grave esse iudicaret, Turachanem non esse profectum cum Europae duce, verum aversum aliud iter ingressum, proferentem Europae exercitum, eum cepit, et vinctum in Asiam, ut asservaretur in vinculis in urbe Tochata, misit. Chatites non cessabat iram regis augere, in memoriam redigens Turachanem, cum ageret in magua Bidina, princeps regionis finitimae Istro, usum esse Bucu, Triballorum duce, et amico et familiarj. hac amicitia motum aiebat

παρ' Ἰστρον χώρας, Βούλκω τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι ἐπιτη-
 δείω τε ἐχρήτο καὶ συνήθει, καὶ διὰ τοῦτο ὑποσημαίνοιεν
 αὐτοῦν ἢ δέοι ἀλλήλους ὠφελεῖν ἐς τὰ παρόντα, καὶ δῶρα
 δεχόμενον παρὰ τοῦ Βούλκου συμβαλέσθαι αὐτῷ ἐς ὃ τι ἂν
 P.167 ἡγήσαιο συνοίσειν ἐκείνῳ. καὶ ἐντεῦθεν ἀναπεισθεῖς βασι- 5
 λεὺς κατεῖρξέ τε αὐτὸν Τουραχάνη, ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπιπέμ-
 ψας, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Θεσσαλίας ἐτέρῳ ἀνδρὶ ἐπέτρεπε
 διοικεῖν.

Καὶ Τουραχάνης μὲν οὕτω ἐς τὴν εἰρκτὴν ἐγένετο·
 V.131 Γεώργιος δὲ ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμῶν, ὡς οὐδὲν ἠνύετο αὐτῷ 10
 ὑπὸ τῶν Παιόνων ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, πέμπων ἄγγελον ἐπὶ
 τὰς θύρας ἐπειράτο τῆς τοῦ βασιλέως γνώμης, εἰ ἀποδοίη
 αὐτῷ τὴν ἀρχὴν, ὥστε ἐπάγειν αὐτῷ φόρον καὶ ἡμίσειαν τῆς
 χώρας αὐτοῦ πρόσδοον, καὶ αὐτός τε ἔφρασκε σπένδεσθαι ἐπὶ
 τούτοις, καὶ τοὺς Παιόνας ἅμα αὐτῷ πείσειν ὑπεδέχετο τὰς 15
 Βσπονδὰς ποιῆσθαι. ἐνταῦθα ὡς ἤκουσε τοῦ ἀγγέλου τοιαῦτα
 προῖχομένου, τὰ τε ἄλλα ὑπέσχετο αὐτῷ καὶ τὸ παῖδε αὐτῷ
 ἀποδοῦναι, καὶ ἔσεσθαι βασιλέως ἐπιτηδείους τὸ ἀπὸ τοῦδε.
 ἐνταῦθα ὁ Βούλκος μετιῶν τῶν Παιόνων ἕκαστον καὶ τὸν γε
 βασιλεῖα Λαδίσλαον ἔπειθε σπένδεσθαι Ἀμουράτῃ, λέγων 20
 τοιαῦδε. “ὦ βασιλεῦ, σὲ βασιλεὺς Ἀμουράτης παρακαλεῖ ἐπὶ
 τὰς σπονδὰς, οὐ μὴν τὴν χώραν ἀποδιδόναι. ἦν οὖν ἐμοὶ

2. ὑποσημαίνοι P
 ὑπερέσχετο P

3. δέει P

15. τὰς] ἐς τὰς P

17.

Turachanem voluisse illum, quacunque in re posset, iuvare: nam acceptis a Bucu muneribus promississe ei operam suam locaturum indefessam, quacunque in re voluisset. his fidem dans dictis rex Turachani vincula iniecit, et in Asiam vinctum deduci iussit, ut ibi in carcerem coniceretur. Thessaliam alii administrandam commisit.

Hoc modo carcere conditus est Turachanes. Georgius Triballorum dux, cum parum auxilii sentiret ab Pannonibus in recuperando principatu, legatum misit in ianuas regis, ut eius animum exploraret, num sibi restituere vellet principatum. quod si faceret, promittebat se ipsi tributarium fore; et dimidium tributi, quod regio penderet, ipsi quotannis numeraturum. his condicionibus se foedus accipere velle memorabat. quin et Pannonibus se persuasurum pollicebatur ut cum ipso foedus, si modo vellet, ferirent. haec cum legatus audiente rege recensisset, promisit se ei et filio redditurum principatum: verum ut deinceps in fide manerent, amicitiamque suam bona fide colant. ibi tum Bulcus Pannonum animos sibi concilians, etiam regem Vladislaum eo adduxit ut foedus cum Amurate faceret. at Vladislaum in hunc modum allocutus est. “o rex, rex Amurates te ad foedus hortatur; nec hoc solum, verum regionem

πειθή, σπονδὰς ἐν τῷ τοιῷδε ποιούμενος ἄμεινον παρασκευά-
 σθαι ἐς τὸν πόλεμον. καὶ ἐπιὼν τάδε πάντα οὐκέτι τὸ δεύτε-
 ρον ὑπέμενε.” ταῦτα λέγων τε ἔπειθε, καὶ ὡς ὑπέσχετο ποιή- C
 σθαι ἢ ὑπετίθετο αὐτῷ ὁ Τριβαλλός, αὐτίκα ἔπεμπεν ἄγγελον
 5 παρὰ τὰς θύρας, μεταπεμπόμενος πρέσβεις, ὡς τῶν Παιόνων
 ποιησομένων τὴν εἰρήνην καὶ αὐτὸς ἀποληψόμενος τὴν ἀρ-
 χήν. ἐνταῦθα Ἀμουράτης ἔπεμψε πρέσβεις, καὶ τὰς σπον-
 δὰς ἐποιοῦντο ἐφ’ ᾧ τὸν τε Γεώργιον ἔχειν τὴν χώραν αὐ-
 τοῦ καὶ τὴν ἡμίσειαν πρόσδοτον ἀποδιδόναι τῷ βασιλεῖ. καὶ
 10 ὄρκιά τε ἅμα ἐποιοῦντο ἐφ’ ᾧ μήτε τοὺς Παίονας ληΐζεσθαι
 τὴν βασιλέως χώραν, μήτε αὐτὸν Τούρκους διαβῆναι τὸν Ἰστρον
 ἐπὶ μηδεμιᾷ βλάβῃ, μηδεμιᾷ μηχανῇ, ἐφ’ ᾧ τε παρὰ πάντα D
 τὸν βίον αὐτῶν ξένους τε καὶ φίλους εἶναι, ἄνευ τε δόλου
 καὶ ἀπάτης· τοὺς δὲ Δακοὺς ὑποφόρους τε εἶναι τῷ βασι-
 15 λεῖ, ἃ καὶ συνέθεντο ἐν ταῖς βασιλέως σπονδαῖς πρὸς αὐ-
 τοὺς πρότερον γενομέναις, καὶ ἐς τοὺς Παίονας τελεῖν, ἢ τὸ
 πρόσθεν ἔχοντες διετέλουν.

Ταῦτα ὡς ἐγένετο, αὐτίκα Ἀμουράτης ἐστρατεύετο ἐπὶ
 Καραμᾶνον. οὗτος γὰρ ὡς ἐπύθετο ἐπιέναι τοὺς Παίονας
 20 ἐπὶ βασιλέα Ἀμουράτη, καταβάντας τὸν Ἰστρον ἐπὶ τὴν χῶ-
 ραν τοῦ βασιλέως ἐλαύνειν, ἐν καιρῷ αὐτῷ ἔσεσθαι οἰόμενος

20. καὶ διαβάντας?

restituere pollicetur. si igitur me audias, foedus panges. nam hoc pacto res tuae ad bellum melius erunt instructae; et si deinde secundo accesseris hostiliter, facile vinces.” haec ubi esset elocutus, statim in sententiam suam perduxit regem. qui deinde ex sententia Bulci, aut quemadmodum Bulco promiserat, nuntium misit in ianuas regis, advocans regios legatos, quasi his praesentibus foedus percussurus et regionem recepturus. Amurates igitur legatos ire iubet, quorum auctoritate foedera fiebant, quibus cavebatur ut Georgius regionem suam teneret, et eius regionis tributum partem dimidiam regi quotannis solveret. Iusiurandum quoque exigebatur, ne Pannoni deinceps popularentur regis regionem, neve Turci transirent ad Istrum ad vastandam Pannonum regionem: verum fides iureiurando utrinque accepta est, ut ex eo tempore sint inter se hospites et amici; quod tamen absque dolo fraudeque utrorumque fiat. Dacis imperatur ut sint regis tributarii, quemadmodum regio foedere, quod iam ante intercesserat, continebatur. praeterea ut pertinerent, quemadmodum hactenus, ad Pannonos.

His ita compositis Amurates continuo expeditionem contra Caramanum sumpsit. nam hic, ubi primum cognoverat Pannonos bellum inferre Amurati traiecto Istro regis regionem evastare, haud incommodum sibi fore suisque rebus ratus, si regis in Asia regionem

ἦν ἐπιὼν καιαστρέφοιτο τὴν κατὰ τὴν Ἀσίαν βασιλέως χώ-
 P. 168 ραν, ἐξήλανέ τε, καὶ ἐπήει καταδουλούμενος ὅ τι ἂν αὐτῷ
 προχωροίη. πρόσθεν γὰρ ὅτε οἱ Παίονες ἔμελλον στρατεύε-
 σθαι ἐπὶ Ἀμουράτῃ, γνώμη τε παραπλησίᾳ ὄρμητο ἐπ' αὐ-
 τόν, ὥστε ἀπ' ἀμφοῖν ταῖν χώραιν ἐπιόντων στρατῶν διασχί- 5
 ζοιτο αὐτῷ τὰ στρατεύματα καὶ οὕτω ἀσθενῆ ξυμβαίνοι γί-
 νεσθαι. Ἀμουράτης μὲν οὖν ἐπὶ τὸν μείζονα πόλεμον ἀφι-
 κόμενος, καὶ τούτον αὐτῷ ἐπὶ τὸ βέλτιον θέμενος, ἐστρατεύετο
 αὐτίκα ἐπὶ Καραμᾶνον. ὁ δὲ πρέσβεις τε πέμπων ἡξίου τά
 τε ἄλλα αὐτῷ ὑπουργεῖν, ὧν ἂν δέοιτο αὐτοῦ, καὶ ὁμήρους 10
 καὶ πιστὰ παρέχεσθαι ἐπὶ τούτοις.

B Ταῦτα μέντοι αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν ξυνεβεβήκει, κατὰ
 δὲ τὴν Εὐρώπην ὑπὸ μέντοι τῶν Πελοποννησίων ἡγεμόνων
 ἐς τὴν χώραν αὐτοῦ τοιάδε ἐγένετο. ὡς γὰρ Θεόδωρος ὁ
 μει' αὐτὸν βασιλέα Ἑλλήνων γενόμενος, ὡς οἰχόμενος παρῆν 15
 V. 132 ἐς Βυζάντιον ἐπὶ τὴν βασιλείαν, Κωνσταντῖνος ὁ ἐπίκλην
 Δράγασις, ἀφικόμενος ἐς Πελοπόννησον καὶ παραλαβὼν τὴν
 τοῦ ἀδελφοῦ χώραν, τά τε ἄλλα καὶ Σπάρτην τὴν πρὸς τὸ
 Ταῦγετον ὄρος, καὶ σχεδὸν ξύμπασαν τὴν ἄλλην Πελοπόννη-
 σον (πλὴν γὰρ τῆς τοῦ Θωμᾶ τοῦ βασιλέως ἀδελφοῦ χώρας, 20
 τὴν ἄλλην ὑφ' αὐτῷ εἶχε παραλαβὼν), ἐνταῦθα ὡς ἀφίκετο,
 C τό τε ἐν τῷ Ἰσθμῷ τειχίζειν παρεσκευάζετο, καὶ τὴν ἐκτὸς

1. Ἀσίας P 4. ὄρμητο?

subigeret, cum impetu in eam irruebat, omnia subiiciens et in ser-
 vilitatem redigens, quocumque se vertisset. Caramanus namque cum
 audisset Pannonos petere bello Amuratem, et ipse hostili animo con-
 tra ipsum profectus est. itaque cum ab utraque regione hostis ac-
 cederet, Amuratis exercitus distrahebatur et infirmior reddebatur.
 cum igitur maximum impenderet Amurati bellum, sibi utile fore
 ratus, foedus cum Pannonibus pepigit, omnemque belli tempesta-
 tem in Caramanum avertit. Caramanus ne vim regis experiretur,
 misit legatos petitum pacem; quibus mandaratum ut dicerent se pa-
 ratum esse servire Amurati, quodcumque sua opera indiguisset.
 sin promissis parum fidei haberet, se obsidibus et caeteris, ne quid
 dubitaret, cauturum.

Haec quidem Amurati in Asia acciderunt. in Europa vero a
 Peloponnesiacis principibus quid in regione eius gestum sit, nunc
 dicetur. ut enim Theodorus qui postea rex electus est, venit By-
 zantium in regnum suum, Constantinus cognomento Dragosis in Pe-
 lonnesum adveniens et assumens fratris regionem, inter caetera et
 Spartam, quae vergit ad montem Taygetum, et propemodum univer-

Πελοποννήσου χώραν ἀφίστη ἀπὸ βασιλέως, [τὴν τε Βοιω-
 τίαν κατέσχε,] καὶ τὴν Θηβῶν πόλιν ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος
 καὶ ξύμπασαν τὴν Βοιωτίαν κατέσχε. καὶ ὁ τῆς Ἀττικῆς
 τύραννος φόρον τε ἀπάγειν αὐτῷ ὑπισχνούμενος σπονδὰς
 5 ἐποίησατο. καὶ τὸ τε Πίνδον ὄρος — Βλάκοι δ' ἐνοικοῦσιν
 αὐτό, τῶν Δακῶν ὁμόγλωττοι· τοῖς παρὰ τὸν Ἰσθρον Δαξὶν
 ὁμοίωτον. ἀφικόμενοι παρὰ τοῦτον τὸν ἡγεμόνα, παραδιδόν-
 τες σφίσιν, ἐπολέμουν τοῖς τὴν Θεσσαλίαν οἰκοῦσι Τούρκοις,
 λαμβάνοντες ἄρχοντα παρὰ τοῦ Πελοποννησίων ἡγεμόνος. D
 10 Λεωδορίκιόν τε τὸ κατὰ τὴν Λοκρῶν χώραν ὠκνημένον πολί-
 χιον, Πίνδου μέντοι τὸ κατὰ τὴν Φανδρίου πόλιν ὠκνημένον,
 ἄρχοντα λαμβάνει ἀπὸ βασιλέως. τὸ δὲ αὖ κατὰ τὴν Ἀχαιΐ-
 αν καθῆκον Ἀραβαῖτι ὠκουν ἄνδρες Ἀλβανοί, ὑπὸ βασιλέως
 συγχωρηθέντες ἄρχειν τῆς πατρίδας αὐτῶν χώρας· καὶ οὗ-
 15 τοι ἀφίκοιτο ἐς τοὺς Ἕλληνας. συναγαγὼν δὲ καὶ ξύμπασαν
 τὴν Πελοπόννησον ἐς τὸν Ἰσθμὸν εἰείχισεν αὐτόν, ὡς ἡδύ-
 νατο τάχιστα, συγκαλέσας αὐτοῦ καὶ τὸν ἀδελφόν, καὶ ἧς
 αὐτὸς ἦρχε χώρας, ξύμπαντας ἐνταῦθα μεταπεμψάμενος ἐλη- P. 169
 λάκει τὸ τεῖχος, παραδούς ἐνὶ ἐκάστω ὅσον ἐν τοσῶδε χρόνῳ
 20 παρέχοιτο ὠκοδομημένον. ὡς δὲ τὸ τεῖχος τοῦ Ἰσθμοῦ αὐτῷ

6. αὐτοὶ P

8. σφᾶς ?

17. ἦς] ὡς P.

sam Peloponnesum, praeter Thomae, qui frater erat regis, regionem obtinuit. etiam Isthmum muro includere parabat; nec cessabat regis regionem, quae extra Peloponnesum est, ad defectionem sollicitare. Boeotiam et Thebanorum urbem universamque Boeotiam in dicionem rededit. Atticae tyrannus sive princeps volebat cum eo pugnare, verum tributum se quotannis ipsi pensurum promittebat. hinc foedere icto in amicitiam receptus est. Pindum quoque (quem hodie Mezzono appellant) occupavit. hunc montem Blaci incolunt, quibus eadem cum Dacis est lingua; nec quicquam ab Dacis, qui Istrum accolunt, differre cognoscuntur. advenientes igitur ad istum duces se ipsi ei dederunt, et deinceps bellum gerebant cum Turcis in Thessalia habitantibus, accipientes duces ab Peloponnesiaco principe. Leodoricium oppidulum in Locrensi regione situm et Pindo adhaerens, versus Phandrium urbem, principem a rege accipit. hunc montem, qua se in Achaïam porrigit, inhabitant Arabaei viri Albani, quibus permissum est ab rege patriam suam regere regionem. hi quoque ad Graecos deficiebant. contrahens igitur universam Peloponnesum in Isthmum, muro eum cingere instituit. opus autem istud maturavit accersito fratre, qui et ipse regionem sub se habebat. universos igitur huc congregans murum divisit, et singulis tantam, quantum brevi extruere possent, partem assignavit. murus Isthmi cum

παρεσκευάστο, στρατόν τε ἔπεμπεν ἐπὶ τὴν βασιλέως χώραν, καὶ ἐδήγον τε τὴν χώραν καὶ πολεμῶν διεγένετο.

Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολὺν χρόνον Ὀμάρης ὁ Τουραχάνεω παῖς, παραλαβὼν τὸ Θεσσαλίας στρατεύμα, ἐπήλασέ τε ἐπὶ τὰς Θήβας καὶ τὴν Ἀττικὴν, καὶ ληισάμενος ἀπέλαυνε, 5 λείαν ἀπάγων ἱκανήν. ἔνθα δὲ Νέριος ὁ Ἀθηνῶν τύραννος, ὡς ἐώρα τὰ Τούρκων πράγματα αὐδῖς ἐπανιόντα ἐς τὸ πρό-
 Βτερον καθεστηκός, ἐπρεσβεύετο ἐς τὰς Θύρας καὶ ἤξιόν αὐτῷ σπένδεσθαι βασιλεῖ, ἐφ' ᾧ ἀπάγειν φόρον ὃν ἂν αὐτῷ τά-
 ξαιτο. βασιλεὺς μὲν οὖν Ἀμουράτης ἐπέθειτό τε καὶ ἔσπεν- 10
 δεν αὐτῷ, ἐφ' ᾧ καὶ πρότερον ἀπέφερε φόρον ἀπάγειν καὶ τοῦ λοιποῦ. ὁ δὲ Νέριος οὗτος ἀφίκετο, ἀπὸ Φλωρεντίας τῆς Τυρρηνῶν μητροπόλεως ὧν, ἐπὶ τὴν Ἀθηνῶν τυραννίδα τρόπῳ τοιῶδε. Ἀντώνιος ὁ Ραινερίου παῖς τοῦτόν τε ἅμα
 καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μεταπεμψάμενος ἀπὸ Φλωρεντίας προ- 15
 σήκοντάς τε αὐτῷ καὶ ξυγγενεῖς εἶχε παρ' ἑαυτοῦ, τὴν δίαίταν παρεχόμενος. ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν Ἀντώνιος, ὑπὸ εὐξίνας ἀποπνηγείς κατὰ τὸν ὕπνον, ἣ τε γυνὴ αὐτοῦ ἔπεμπεν ἐς βα-
 C σιλέα τὴν ἀρχὴν ἐπιτραπῆναι αὐτῇ τε καὶ τῷ τῆς πόλεως
 ἀμείνονι, ἑαυτῆς δὲ προσήκοντι, πατρὶ δὲ ἡμετέρῳ. τοῦτον 20
 ὡς ἔπεμπε πειρασόμενον παρὰ βασιλεῖ, καὶ χρήματα διδοῦσα

5. ἐπέλαυνε P 11. ᾧ] ᾧ ὃν? 18. ἀποπνηγείς P, ἀποπλη-
 γείς T: οἶμαι ἀποπληξίας ἀποπληγείς margo R.

iam esset absolutus, exercitum misit, qui regis regionem popularetur, et ex professo cum rege bellum gerebat.

Nec multo post Amures Turachanis filius, assumpto Thessaliae exercitu, impetum in Thebas et Atticam dedit. quibus vastatis reversus est magna praeda onustus. Nerius Atheniensium princeps, ut vidit Turcorum res denuo exoriri et pristinam felicitatis formam recipere, legatos misit in ianuas, petitum pacem, ut qui velit cum eo foedus inire et tributum quemadmodum antea, quotannis solvere. rex Amurates legationem benigne audivit, foedusque et pacem dedit, hac condicione ut quotannis, quemadmodum antea, sibi tributum ferret. Nerius iste a Florentia, quae Tyrrenorum est metropolis, ad Atticae principatum hoc modo processit. Antonius namque Rainerii filius hunc simul et fratrem accersitos a Florentia, propinquos et cognatos suos, secum habuit, victum eis et necessaria ministrans. postquam autem Antonius apoplexia in somno ictus expiravit, uxor eius misit legationem ad regem Amuratem, ut sibi et ei qui in ea civitate erat optimus principatum committeret. is erat mulieri propinquus genere et meus pater; quem misit ad regem cum immensa pecuniae vi, ut sibi principatum Atticae regionis et Boeotiae traderet. ut autem egressus urbe iter ad regem ingrediebatur, qui in urbe erant poten-

μεγάλα, ὥστε διαπραΐτεσθαι σφίσι τὴν ἀρχὴν τῆς τε Ἀττι-
 κῆς ἅμα καὶ Βοιωτίας, ὡς ἐξελαύνων ἐκ τῆς πόλεως ἐπορεύετο
 παρὰ βασιλέα, οἱ προέστησαν τοῦ δήμου, κατὰ τὸ πρὸς αὐ-
 τὸν Χαλκοκονδύλην ἔχθρος τὴν τε γυναῖκα τοῦ Ἀντωνίου
 5 ἀπάτη παρήγαγον ἐκ τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τοὺς προσήκοντας
 Ἀντωνίου καθίστασαν τυράννους, καὶ τὸ γένος ἐξελάσαντες
 αὐτοὶ ἴσχουσι τὴν πόλιν. ἐπιγαμίαν δὲ ποιησάμενοι πρὸς
 τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀντωνίου ἐπὶ θεῶ ἀυτῆς παιδί ἀγαθῶ, ἐς
 τὴν ἀκρόπολιν παρήσαν. καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἐκβάλλοντες
 10 τὴν ἀκρόπολιν, καὶ γένος ἡμῶν ἐξελαύνοντες, τὰ τῆς πόλεως D
 πράγματα ἔσχον. ὁ μὲν δὴ Χαλκοκονδύλης ἀφικόμενος πα-
 ρὰ βασιλέα ἐς φυλακὴν μέντοι περὶ αὐτὸν ἐγένετο, ὑπὸ βα-
 σιλέως κελευόμενος παραδοῦναι τὴν χώραν. ὡς δὲ ὑποσχό-
 μενος ἐς τρεῖς μυριάδας χρυσίου οὐδέν τι ἔπρασσε, στρατὸν
 15 δὲ ἐπίθετο πεπομφέναι βασιλέα ἐπὶ Βοιωτίαν ὡς τὴν Θηβῶν
 πόλιν παραστησόμενον, διεπράξατό τε καὶ ἀπέδρα ἐπὶ Βυ-
 ζάντιον, καταλιπὼν τοὺς τε θεράποντας καὶ σκηναὶς ἅμα καὶ
 ὑποζύγια. ἐπιβὰς δὲ νεὼς ἀπὸ Βυζαντίου ἔπλει ἐπὶ τὴν
 Πελοπόννησον. καὶ ἐνταῦθα νῆες αὐτοῦ περιπλέουσαι τῶν
 20 τυράννων τῆς Ἀττικῆς συλλαμβάνουσί τε τὸ πλοῖον, καὶ αὐ- P. 170
 τὸν ἐλόντες Χαλκοκονδύλην ἀνήγαγον παρὰ βασιλέα δέσμιον.
 βασιλεὺς μὲν οὖν αὐτῶ ἀφῆκε τὴν αἰτίαν καὶ συνέγνω, μη-
 δὲν ἐπὶ τούτῳ αἰτιασάμενος· αὐτὸς μέντοι τὰς τρεῖς μυριά-

8. ἐς T, καὶ P

tissimi, odio Chalcocondylis moti, uxorem Antonii dolo deduxerunt
 ex arce, et Antonii propinquos in principatum promoverunt, uxoris-
 que genus urbe expellentes ipsi civitatem tenuere. affinitatem vero
 iungentes cum uxore Antonii in filio adoptivo, viro haud improbo,
 in arcem redierunt. nec tamen multo post expulsa muliere Acro-
 polim occuparunt, et rem publicam obtinuerunt, eiecta nostra familia.
 Chalcocondyles ut venit ad regem, captus et in carcerem coniectus
 est, iussus reddere regionem. cum autem polliceretur triginta milia
 aureorum, ne sic quidem efficere quicquam potuit. acceperat in-
 terea regem exercitum misisse contra Boeotiam, ut Thebas urbem
 occuparet. ipse interim haud cessabat sedulo agere, sicubi fugae
 daretur occasio, ut aufugeret Byzantium. quae ubi primum
 oblata est, relicto tabernaculo et iumentis profugit Byzantium;
 ibique conscensa navi solvit in Peloponnesum. naves igitur At-
 ticae regionis principum per mare oberrantes navem fugientis ca-
 piunt, et ipsum Chalcocondylen vinctum perduxerunt ad regem.
 rex ei delictorum veniam dedit, nihil eum propter delicta culpans.
 cum autem ipsi poscerentur triginta milia aureorum, responde-

Chalcocondylas.

21

- δας ἀπαιτούμενος οὐκ ἔχειν ἀποδιδόναι ἔφρασκεν. ἐντεῦθεν ἡ χώρα ἐλεηλατεῖτο μεγάλως ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ χώρᾳ. Νέριος δὲ τύραννος ὢν τὴν ἀρχὴν, καὶ Θηλυδρίας ὢν καὶ μαλακώτερος, ὑπὸ ἀδελφοῦ Ἀντωνίου ἀφῆρητο τὴν ἀρχὴν ἐπιβουλευθεὶς. μετὰ δέ, ὡς ἐτελεύτησεν Ἀντώνιος, ἐς 5 τὴν ἀρχὴν αὐθις κατέστη Νέριος ὁ Ἀντωνίου ἀδελφός, ἀπὸ
- B Φλωρεντίας ἀφικόμενος. τότε δὲ διὰ τὴν εἰς τοὺς Ἑλληνας αὐτοῦ συμμαχίαν ἐδῆον τὴν χώραν ὁ τῆς Θεσσαλίας ὑπαρχος. πράγματα δὲ ἔχων εἰρήνην ἐποιεῖτο πρὸς βασιλέα. καὶ οἱ Ἕλληνες πυθόμενοι ἐστρατεῖοντο ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. ἐνταῦθα 10 ἄγγελόν τε ἔπεμπε πρὸς τὸν βασιλέα, ὡς κακῶς ποιοῖεν αὐτὸν οἱ Ἕλληνες | καὶ πολιορκοῖεν τὴν πόλιν, πειρώμενοι ἐξελεῖν. καὶ Τουραχάνης δέ, ὁ τῆς Θεσσαλίας ὑπαρχος, τῷ τε βασιλεῖ πέμπων ἀγγέλους ἐπῆρεν ἐπὶ Πελοπόννησον στρατεύεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον χρόνῳ πολλῷ ἐγένετο. τότε δὲ ὑπὸ 15 Πελοποννήσου ἡγεμόνι, βασιλέως δὲ ἀδελφῷ ἐδεδούλωτο, τρώπῳ ᾧ πρότερόν μοι δεδήλωται.
- C Ἀλλὰ κατὰ μὲν τοὺς Ἕλληνας καὶ τὴν Πελοπόννησον τοιαῦτα ἐγένετο, κατὰ δὲ τὸν Βυζαντίου βασιλέα τάδε ξυμβεβήκει. τοὺς τε γὰρ Παίονας ὡς ἦσθετο ἀπελάσαντας κα- 20 ταλύσασθαι τῷ Ἀμουράτῃ, Γεωργίῳ ἐς τοῦτο παρακαλέσαντος, ἔπεμπον πρέσβεις παρὰ τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα, ὑποτιθέ-

3. χώρα] ὑπάρχου?

runt se eos nequaquam posse solvere. hinc regio eorum populationibus graviter divexata est ab Turcis, qui in Thessalia morabantur. Nerius autem princeps cum iam ab initio foret imbellis et effeminatior, per insidias a fratre Antonio principatu deturbatus est. mortuo tandem Antonio Nerius Florentiam veniens in principatum restitutus est. ea tempestate, quia socia arma iunxerat Nerius Graecis, ipsius regio ab Thessaliae duce evastabatur. cum autem gravissime populationibus urgeretur, tandem necessitate subigente pacem cum rege fecit. Graeci audientes pacem inter Atticae principem et regem convenisse, continuo arma contra Athenienses capiunt. princeps nuntio misso indicavit regi in quanto periculo haereret: Graecos urbem obsidere, eamque summa vi, ut capiant, niti. Turachanes igitur Thessaliae praefectus mittens nuntios ad regem eum hortabatur ut bello Peloponnesum lacesseret. sed haec longo tempore demum contingere. verum ea tempestate ab duce Peloponnesi regis fratre, quemadmodum diximus, in servitutem redactus est.

Inter Graecos et in Peloponneso haec acta sunt. quid vero egerit rex Cpolititanus, in sequentibus declarabitur. nam hic ut accepit Pannonnes abiisse, et foedera impulsu Georgii cum Amurate sanxisse,

μειοὶ ὡς τριήρων καὶ νεῶν παραγενομένων σφίσιν ἐς τὸν Ἑλ-
 λήσποντον, ὥστε ἀπόντι αὐτῷ ἐς τὴν Ἀσίαν μὴ ἐπιτρέψαι
 διαβῆναι ἐς τὴν Εὐρώπην, εὐπειτῇ ἂν γένοιτο ταῦτα χειρωθῆ-
 ναι τὰ πράγματα αὐτοῦ· εἴτε τὸ τῆς Εὐρώπης στράτευμα
 5 σὺν τῷ Ἀμουράτῃ ἀπομονωθήσεται, οὐκέτι εἰς χεῖρας τοῖς Παί-
 οσιν ἵεναι ἐθελήσει. ἔπεμπον δὲ καὶ ἐς τοὺς Κελτοὺς καὶ τὸν
 Βουργοντίας ἡγεμόνα, ἀναμιμνήσκοντες ὡς δίκαιοι εἶεν δίκην D
 πράττεσθαι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ Παιαζήτεω ἀποθανόντων Κελ-
 τῶν διὰ τὴν τοῦ Σιγισμουίνδου ἀγνωμοσύνην. συνεπελάβοντο
 10 μὲν οὖν σὺν τῷ ἀρχιερεῖ Ῥωμαίων, καὶ τριήρεις ἐπλήρωσαν
 δέκα, ἐπὶ Ἑλλήσποντον πέμποντες. καὶ ἀρχιερεὺς δὲ δέκα
 ἄλλας πληρώσας ἀπέστειλεν ἐπὶ βασιλέα Ἰωάννην, ὡς ποιη-
 σομένους ἂ ὑποθοῖτο αὐτοῖς βασιλεύς. οὗτοι μὲν οὖν ἀφικό-
 μενοι ἐς τὸν Ἑλλήσποντον διεκώλυνον Ἀμουράτεω τοῦ ἐς τὴν V. 134
 15 Εὐρώπην διαβῆναι.

Κατὰ δὲ τὴν παράλιον τῆς Μακεδονίας ἐς τὸν Ἴόνιον
 συνέβαινε τοιαύδε. ὡς γὰρ προσδόκιμοι ἦσαν οἱ Παίονες ἀφί-
 ξεσθαι αὐθις ἐς τὴν Εὐρώπην, ὡς ἐξελόντες Τούρκους τε καὶ
 Ἀμουράτῃ ἐκ τῆς Εὐρώπης, προΐδόντες ὅτι ἔσοιτο αὐθις ὁ P. 171
 20 πόλεμος (προηγγέλλετο γὰρ ἀπανταχῇ τῇ Εὐρώπῃ ὡς συλλέ-
 γοιτό τε αὐθις στρατευσόμενοι οἱ Παίονες καὶ ὁ Ἑλλήσπον-
 τος ὑπὸ τῶν ἐσπερίων κατέχοιτο), ὄρμητο καὶ αὐτός τις

3. ταύτη? 4. εἰ γὰρ τὸ? 12. ὑπέστειλεν P 18. ἐξε-
 λοῦντες? an ἐξελῶντες?

legatos misit ad Romanum pontificem, consulentes, si triremes et na-
 ves adventarent in Hellespontum, quibus praecluderetur Amurati in
 Europam transitus, Amuratem facile debellari posse. si enim Euro-
 pae exercitus solus apud Amuratem relictus fuerit, haud pugnare ad-
 versus Pannonos volet. legati ire iussi sunt ad Gallos et Burgundiae
 ducem, in memoriam revocantes cladem quam perpassi sunt sub Paia-
 zite imprudentia Sigismundi. eam cladem, si modo velint, Turcis
 reddi posse. adiuverunt itaque Romanum pontificem, et triremes im-
 plexerunt decem, quas in Hellespontum misere. etiam pontifex decem
 triremes instruxit et militibus complevit et ad regem Ioannem
 misit, quasi facturus quae rex imperasset. venientes igitur in Hel-
 lespontum prohibuerunt Europae accessu Amuratem.

Haec autem acciderunt iuxta maritimam Macedoniae regionem,
 versus Ionium. cum fama volaret Pannonos in armis esse et adve-
 nire in Europam, ut inde eiicerent Turcos et Amuratem, iamque
 omnes bellum expectarent haud dubie imminens, quia longe lateque
 rumor increbrescebat Pannonos exercitum concribere et Hellespontum
 iam ab Occidentalibus esse occupatum, singuli animum intendebant ad

ἕκαστος ἐπὶ τὴν πατρίαν αὐτοῦ ἀρχὴν, ὡς σχήσων τε καὶ καταληψόμενος ὅ τι ἂν αὐτῷ προχωρήσειεν. ἔνθα δὴ καὶ Ζε-
νεμπίσας ἀπὸ Μακεδονίας τῆς πρὸς τὸν Ἰόνιον παραλίου
ὠρμημένος, συμπαραλαμβάνων τοὺς ταύτη Ἀλβανούς, οἳ ἐνή-
σαν αὐτῷ, προῆει διὰ τῆς Ἀργυροπολίχνης, καὶ τὴν τε πε-5
διάδα, ὅσῃν ᾔκει ἐνταῦθα μέχρι Καστορίας, ὑπηγάγετο. ἐν-
B ταῦθα δὴ Θερίζης ὁ Βερροίας ὑπαρχος, ξυναγαγὼν τοὺς πα-
ρὰ Ἀζίνῃ Σκίθας τε ἅμα καὶ Τούρκους τοὺς βασιλέως, ἐπι-
σοπομένων αὐτῷ καὶ συχνῶν τῶν ἀπὸ τῆς Θέρμης τε καὶ
Λίμνης τῆς Περραιβῶν, ἐπέλασέ τε ἄφνω, καὶ ἀπαρασχεύοις 10
ἐπισπεσῶν, ἐσκηνωμένοις αὐτοῦ ταύτη που περὶ τὴν τῆς Κα-
στορίας χώραν, τοὺς πλείστους τε αὐτῶν Ἀλβανῶν διέφθει-
ρε, καὶ αὐτὸν Ζενεμπίσαν τὸν ἡγεμόνα ἀνελὼν ἐπὶ πολὺ
ἤλασε φόνου, ἐνταῦθα τοὺς ἄλλους κατακαίνων.

Ταύτη μέντοι ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἐγένετο, καὶ ἐς θόρον-15
βον καθίσταντο ὥς ἕκαστοι ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ὠρμημέ-
νοι πράγματα. καὶ οἱ Τούρκοι ἐς φόβον τε ἐγένοντο μέγαν,
οἴομενοι αὐτίκα ἀπόλλυσθαι ὑπὸ τῶν Παιόνων καὶ τῶν πα-
C ροίκων ἔθνων ἄλλοφύλων αὐτοῖς· καὶ ὅπῃ τύχοιεν, τὰ τείχη
ἐκράτνιον, караδοκοῦντες ἢ ἀποβήσεται ἕκαστα ἐς τὸ τοιόνδε. 20
Παῖονες δέ, ὡς πρέσβυς ἀφίκετο παρ' αὐτοῦ τοῦ Ῥωμαίων
ἀρχιερέως Ἰουλιανὸς καρδινάλιος, ἀνῆρ τὰ τε ἄλλα ἐπιεικῆς
καὶ ἐς τὴν Ῥωμαίων σοφίαν εὐδόκιμος, παρεκάλει τε ἐπὶ τὸν

14. καταβαίνων P 15. ταῦτα? 21. παρὰ τοῦ?

recuperandam patriam regionem, quasi eam nacturi, utcunque tamen
alea belli cecidisset. Zenempisas igitur ab Macedonia proficiscens,
assumptis qui isthic habitabant Albanis, pergebat per Argyropolich-
nem, et planitiem eam Castoriam usque subegit. Therizes Berrhoeae
princeps, colligens Azatinis Scythas necnon Turcos regis, attractis
etiam plurimis ex Therma et Limna Perraeorum; quibus fretus, Ze-
nempisae obviam progressus est. festinans autem imparatos hostes,
cum adhuc in Castoriae regione versarentur, oppressit. Albanorum
plurimos necavit, Zenempisam ducem peremit, et alios complures.

Haec quidem in Europa evenerunt. et ubique tumultus erat,
cum singuli ad sua recipienda properarent. Turcos magna incesserat
formido, putantes se perituros Pannonum et finitimarum gentium
Marte. ubicunque igitur poterant, moenia et muros firmabant, expe-
ctantes quemnam praesens tumultus exitum esset habiturus. legatus
qui venerat a pontifice Romano, Iulianus nomine, caeterum Cardina-
lis et vir bonus et Romanae eruditionis admodum peritus, Pannonum
ad bellum suscipiendum adversus Turcos cohortabatur; et iusiuran-
dum, quod maximum erat in foedere, ex pontificis mandato solvebat,

πόλεμον, τὸν τε ὄρκον, ὃς μέγιστος ἦν αὐτοῖς ἐν ταῖς σπον-
 दाῖς, ἐλύσατο ἐπιτροπῇ τοῦ ἀρχιερέως, ἀνέγνω δὲ τὰ αὐτόθι.
 καὶ ὄρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, οἰόμενοι κατα-
 λήψεσθαι αὐτὴν ἔρημον, ἀπόντος τοῦ Ἀμουράτεω κατὰ τὴν
 5 Ἀσίαν καὶ διατρέβοντος, καὶ τῶν νεῶν τοῦ ἀρχιερέως αὐτοῦ
 ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ διαπλευσοῦν ὡς μὴ ἐπιτρέπειν διαβῆναι, D
 καὶ [ὑπὸ] τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως ὑποσημαίνοντος σφίσι ταῦ-
 τα, ὡς οὐκ ἂν ποτε διαβαίῃ ἐς τὴν Εὐρώπην· τοὺς τε Βοέ-
 μους ἐν σπονδαῖς σφίσι ποιησάμενοι κατὰ τὴν διαφορὰν, δι'
 10 ἃ μοι δοκεῖ καὶ τὰς Ἀμουράτεω σπονδὰς ποιήσασθαι, πρά-
 γματα σφίσι παρεχόντων, καὶ ὡς παρεσομένου αὐτοῖς ἀπὸ
 τῶν Βοέμων χώρας πολέμου, ἐδέξαντο τὴν βασιλέως Ἀμουρά-
 τεω εἰρήνην, — τότε δὴ συνθέμενοι ἐκείνοις, ὡς παρεῖχεν αὐ-
 τοὺς ἐν καλῷ ἡσυχίαν ἄγειν, ὄρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν
 15 Εὐρώπην, ξυμπαραλαμβάνοντες Δακὰς τε καὶ Δρακούλη τὸν
 Μύρξεω παῖδα, ὡς παρῶν τε ἐς τὸν πόλεμον συμπροθυμοῖτό
 τε καὶ συνεπιλάβοιτο, παρέχων ἰππέας ἀμφὶ τοὺς μυρίους.
 Γεώργιον δὲ τὸν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα παρεκάλουν μὲν ἐς τὸν P. 172
 πόλεμον τοῦτον, συνδιαφέρειν τε αὐτὸν ἅμα ἐκείνοις· ἀλλ'
 20 οὐκ ἐπέθετο, φάμενος ἀθέμιτα ἐργάζεσθαι αὐτούς, τὰς τε
 σπονδὰς λύοντας καὶ ἀδικίας ὑπάρχοντας, χρήμασί τε ἐνόμιζε
 διαλύσειν αὐτῷ τὴν αἰτίαν, ὅτι οὐ στρατεύοιτο τῷ Παιόνιον
 βασιλεῖ. προηγόρευε δὲ τῷ τε βασιλεῖ μὴ στρατεύεσθαι, ὡς

quod et coram omnibus legebatur. deinde impetu quodam fereban-
 tur adversus Europam, putantes se ipsam destitutam auxilio, Amurate
 absente et in Asia moras nectente, occupaturos. pontificis namque trire-
 mes in Hellesponto erant, nec sinebant Amuratem in Europam transire.
 praeterea Graecorum rex nuntiabat Amuratem non posse traicere in
 Europam, etiamsi omnia conaretur omnemque lapidem moveret. Pan-
 nones etiam pacem fecere cum Boemis, propter eam dissensionem qua
 moti foedus cum Amurate inierant. Boemi igitur et ipsi accingeban-
 tur ad praesens bellum. nam propterea pax convenerat, quia pul-
 chrum videbatur ut in praesentiarum discordias ponerent et simul
 iunctis copiis bellum Europae inferrent. adhibuerunt in belli socie-
 tatem Dacos et Draculem, Myrxis sive Marci filium, qui ipse aderat
 promptus et auxiliaris ad id bellum, offerens decem milia equitum.
 Georgium Triballorum ducem ad belli societatem incitabant: verum
 monitionibus non acquievit, dicens eos impia et nefanda patrare,
 foederum religionem violantes et priores iniuriari incipientes. spera-
 bat se satisfacturum regi Pannonum, quod non in belli societatem
 venisset, pecuniaria mulcta. indicavit tamen regi, eumque diligenter

Τούρκων μέγα δυναμένων, καὶ οὐκ εὐπειτῶς ῥάδιον οὕτω χειρωθῆναι ὑπὸ Παιόνων. ἑώρα γὰρ τὴν παρασκευὴν οὐχ V. 135 ἱκανὴν εἶναι ὥστε τὴν Εὐρώπην κατασχεῖν, παμπόλλων ἐν Β αὐτῇ ὄντων Τούρκων, καὶ ἐν πολέμοις πολλὰ πειραθέντων, καὶ τὸ πλεόν τοῦ βίου σφίσι ἐντεῦθεν ποιουμένων. ἀρετὴν 5 τε τὸ γένος τοῦτο ἐς ἀπόγνωσιν ἀφικέσθαι ἀξίαν λόγου ἐνδεικνύμενον ἀπανταχοῦ, καὶ ἀναλαμβάνειν τε σφᾶς τὸ γένος τοῦτο ὑπεμίμησε δαιμονίως παρὰ τὰ ἄλλα γένη.

Λαδίσλαος μὲν οὖν ὁ τῶν Παιόνων βασιλεύς, ἀπὸ τοῦ Ἄρδελίου διαβάς τὸν Ἰστρον καὶ τὸν στρατὸν διαπορθμεύσας, 10 ἀφίκειο ἐς τὴν βασιλέως χώραν, καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύετο κατὰ τὴν τοῦ Εὐξείνου παραλίαν, Δοβροτίκω τοῦ Μυσοῦ χώραν, ἐπὶ Καλλιάρην τε καὶ ἐπὶ Βάρνην. καὶ ἐλθόντες ἐνταῦθα τὰς τε πόλεις ἐπολιόρκουν. καὶ ἡ μὲν Βάρνη ὡς C ἐπολιορκεῖτο, προσεχώρησε καθ' ὁμολογίαν, ἡ δὲ Καλλιάρη 15 εἶλω τε προσβαλόντων τῶν Παιόνων καὶ ἀναβάντων ἐπὶ τὸ τεῖχος. ἐξελόντες δὴ καὶ ἐξανδραποδισάμενοι ἤλανον εὐθὺ τῆς Βυζαντίου χώρας καὶ Ὀρεστιάδος. καὶ οἱ μὲν ἀμφι ταῦτα εἶχον, Ἀμουράτης δὲ ὁ Μεχμέτω ἐλάσας ἐπὶ Καραμᾶνον τὴν τε χώραν ἐδήου, καὶ τὰ ὑποζύγια ληισάμενος ἐπο- 20 λιορκεῖ τὴν τοῦ Κονείου ἀκρόπολιν. Καραμᾶνος μὲν οὖν ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς χώρας ἀποφυγὼν διέτριβεν αὐτοῦ, ὡς ἦν τις

monuit ne bellum moveret contra Turcos, quorum magna potentia esset: eos haud facile a Pannonibus subigi posse. cernebat namque Georgius non eum esse belli apparatus, ut Europam obtinere possent. plurimi namque in ea agebant Turci, in castris tantum non educati, quique plerumque non aliunde quam ex bellis victum pararent. genus autem hoc hominum, cum ad desperationem adactum fuerit, virtutem memorabilem ubique ostendere solet. praeterea ostendit Vladislao Turcos plurimum rebus bellicis reliquas gentes excellere.

Vladislaus his nihil persuasus, ab Ardelio sive Transylvania profectus, Istrum traiecit, et copias omnes transportavit in regis regionem, et ibi castrametatus est juxta Euxini maritimam Dobroditiam, Bulgarorum regionem. hinc castra moventes, Calliacren et Barnem sive Varnam urbes obsidere et oppugnare aggressi sunt. Barne pactionibus in dicionem accepta est. Calliacre vero vi capta est, Pannonibus ascendentibus impigre murum et impetu in eam irruentibus. hanc ubi occupassent et diruissent necnon foede diripuissent, plurimis abductis mancipiis, profecti sunt recta ad Byzantii et Orestiadis regionem. haec quidem egerunt Pannonnes. Amurates Mechmetis filius, bello petens Caramanum, eius regionem populatus est; et iumento-

ἐπὶ αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἄκρων ἀμυνόμενος, διεκαρτέρει. καὶ
 ἐπροσβεύετο πρὸς τὸν Ἀμουράτην, ὑποσχόμενος δίδόναι τε
 ὀμήρους, καὶ τὸν παῖδα ἐς τὰς θύρας αὐτοῦ ἐπιπέμπειν, καὶ
 φόρον ἀπάγειν τοῦ ἔτους διπλάσιον ὃν ἀπέφερε πρότερον. D
 5 ταῦτα δὴ οὖν προτείνοντος τοῦ Καραμάνου, καὶ δεομένου
 σπένδεσθαι αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ, ἐνταῦθα ἀφίκετο ἀγγελία πα-
 ρὰ τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος ὡς οἱ Παίονες ἐπελαύνοντες δια-
 βαίνοσι τὸν Ἰστρον. καὶ τότε δὴ τοὺς λόγους ἐδέχετο τοῦ
 Καραμάνου καὶ σπονδὰς ἐποιεῖτο, λαβὼν δὲ ὀμήρους καὶ τὸν
 10 παῖδα αὐτοῦ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν. τὸν μὲν οὖν Ἑλλήσπον-
 τον ἐπυνθάνετο κατέχεσθαι ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ἰταλικῶν καὶ
 ἑσπερίων. ἐνταῦθα ἐν ἀπόρῳ ἐχόμενος ὅ τι χρῆσαιτο τῷ
 παρόντι ἐς διάβασιν, τὸν στρατὸν ὅμως ἤγε σπουδῆ ἐπὶ τὸν P. 173
 Ἑλλήσποντον, ὡς τὰς τε τριήρεις, ἣν ἐπιπλέονσαι διακωλύωσι,
 15 τοῖς τηλεβόλοις ἀπελασόμενος. ἔστι γὰρ τοῦτο τῆς Προπον-
 τίδος στενωπὸν ἐπιεικῶς, καὶ πύργος ἔνεστιν ἐν τῇ Ἀσίᾳ
 Ἰερὸν καλούμενος, ὥστε μηδαμοῦ ἐτέρωθεν ἐς τοσοῦτον βραχὺ
 ξυμέναι τὸ ἡπίερω διαστῆσαι. ἐνταῦθα ὡς ἐπῆγε τὸν στρα-
 τὸν διαβησόμενος, τὸν τῆς Εὐρώπης τε καὶ Ἀσιανόν, τὰς μὲν
 20 τριήρεις οὐκέτι κατέλαβεν ἐνταῦθα. ἄνεμοι γὰρ ἰσχυροὶ
 πάνυ οὐκ εἶον τὰς τριήρεις ἐς τὴν Προποντίδα εἰσπλέειν,

1. αὐτὸν] αὐτὸν ἦ?

18. τῷ ἡπίερω P

rum pecorisque praedas agens, Conii arcem obsidione pressit. Caramanus ad montes regionis confugiens ibi morabatur, volens, si hostis accederet, eum fortiter repellere. tandem legationem misit ad Amaratem, promittens obsides necnon filium suum, quem in ianuas regis mittere vellet. addebat se duplo maius quam hactenus regi tributum quotannis persoluturum. Caramanus cum his condicionibus pacem peteret, forte advenit ad regem nuntius ab Triballorum duce missus, referens Pannones transgressos esse Istrum. hoc igitur nuntio nonnihil territus petitionem Caramani admisit et cum eo foedus iniit, acceptisque obsidibus et filio exercitum abduxit. cum intelligeret Hellespontum teneri ab navibus Italarum et Occidentalium, anxius animi erat, cum haud satis constaret quo pacto in praesentiarum in Europam transvehi posset. nec tamen exercitum, summa celeritate adhibita, ad Hellespontum ducere omisit, ut naves hostium, si adnavigarent, bombardis et reliquis tormentis abigeret. est autem iste locus Propontidis angustissimus; et turris isti est in Asiam recedens, quae Sacra nominatur, ut neutro sic coeat, ut ab continente submoveatur. cum igitur huc venisset, in animo agitans Europae et Asiae exercitum in Europam transmittere, triremes non amplius invenit. nam ventus, qui coortus erat admodum validus, haud finebat naves in Propontida navigare. is ventus multis regnavit diebus, nec naves ullo

Βκαὶ πνεῦμά τε ἰσχυρὸν κατῆει ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας, βιαζόμενον τὰς ναῦς μηδαμῆ ἀναπλεῦσαι ἐναντία τοῦ πνεύματος. Ἀμουράτης δέ, ὡς αἱ τριήρεις οὐκέτι παρῆσαν αὐτοῦ, καθ' ἡσυχίαν διέβαινεν αὐτός τε καὶ ὁ στρατὸς ἅπας. ἐπεὶ δὲ διεβεβήκει, ἄγγελον ἔπεμψε παρὰ τὸν Βυζαντίου βασιλέα,⁵ ἔρουντα αὐτῷ ὡς διαβαίνοι σῶς καὶ ἐπὶ τὸν ἔχθρον αὐτοῦ ἰθὺ ἐλαύνοι, καὶ εὔχεσθαι παραγγέλλει ὡς κάλλιστα αὐτῷ τὰ ἐς τοὺς πολέμους.

modo contra ipsum niti poterant. Amurates igitur, cum hostium triremes non amplius adessent, per otium ipse simul cum universis copiis in Europam transportatus est. cum transvectus esset cum copiis suis, ad Byzantii regem nuntium misit, qui diceret se salvum et incolumem cum universo exercitu transvectum esse in Europam et pergere contra hostes. proinde ne cunctaretur quam celerrime conscripto exercitu subsidio venire.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΕΒΔΟΜΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER SEPTIMUS.

*Βασιλεὺς δὲ Ἑλλήνων ὡς ἐπύθετο τὰ παρὰ τοῦ ἀγγέλου, P. 174
ἤχθετο μὲν οἷα εἰκός, διαβεβηκότος οὕτω ὥστε μὴ διακωλύ- V. 136
σαι τὴν διάβασιν ἀμαχητί, ἀλλ' ἠσυχῆ διαβάνα τόντε στρα-
τὸν αὐτοῦ ἅμα διαπορθεῦσαι, καὶ ἔφερε μὲν χαλεπῶς, ἐβου-
5 λεύετο δὲ ὅπως τῷ παρόντι χρῆσαιτο, καὶ εἴτε πόλεμον ἀπαγ-
γέλοι τῷ Ἀμουράτῃ εἴτε εἰρήνην. εἰ μὲν γὰρ εἰρήνη αὐτῷ
εἶη πρὸς Ἀμουράτην, ἐχρῆν ἐλαύνοντι διὰ τοῦ Πόντου τὴν
χώραν αὐτοῦ ἀγορὰν τε ἅμα παρέχειν καὶ τὰ ἐπιτήδεια. καὶ*

Graecorum rex ut audivit quae adferebat nuntius Amuratis, dolebat animo, quemadmodum verisimile est, quod eum transitu prohibere nequivisset, verum absque praelio transiisset et per otium copias traduxisset omnes. haec quidem molesto ferebat animo. deliberabat quid in praesenti rerum statu potissimum ageret, bellumne sive pacem Amurati nuntiaret. nam si pacem cum Amurate retinere instituisset, fore ut ei per Ponti regionem exercitus ductanti cogeretur

τοῦτο ἐδόκει δεινὸν αὐτῷ ἔσεσθαι πρὸς τῶν Παιόνων, ἐπειδὴν περιγέγονται τοῦ Ἀμουράτεω, καὶ ἀχθησομένους αὐτῷ
 P. 175 διὰ τοῦτο τοὺς Παίονας. ἐδόκει τε οὖν ἐπὶ τὴν τῶν Παιόνων μοῖραν τραπομένους ἐλέσθαι τε τὰ ἐκείνων, καὶ πόλεμον ἀπαγγέλλειν τῷ Ἀμουράτῃ. ὡς μὲν οὖν ἡ γραφὴ ἐδήλου, οὐδὲ πᾶν τι διεσάφησε Χαλίλης ὁ Πραΐμεω, ἐπιτηδείος ὢν ἐν τῷ τότε τοῖς Ἑλλησι, καὶ βουλόμενος ὡς ἤκιστα αὐτοὺς πολεμεῖν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς βασιλεῦ, πρὶν ἢ καταδοκῆσαι οἷ χωρήσει ὁ πόλεμος.

Ἀμουράτης μὲν δὴ εὐθὺ τῶν πολεμίων ἐλαννόντων ἐστρα- 10
 τεύετο παρασκευασάμενος, καὶ τὸ ἄλλο τῆς Εὐρώπης στρατευμα κατέλαβεν ἠθροισμένον αὐτῷ, καὶ προσιῶν ἐκάστοτέ οἱ ἐπὶ τὸν πόλεμον. οὗτος δὲ κατόπιν ἐλαύνων τοῦ Παιόνων στρατοῦ ἐστρατοπεδεύετο νυκτός, ἔνθα τῇ προτεραίᾳ ἐπηυλί-
 Β ζοντο οἱ Παίονες, καὶ ἡμέρᾳ αὐτῇ ἤλαυνε καὶ ἐστρατοπεδεύετο 15
 ἐς τὸν σταθμὸν τῶν Παιόνων, ἧ ἔστρατοπεδεύοντο. τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ ἡμέρας τέσσαρας, καθορῶν τε τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων καὶ ὡς ἔχουσι διαθέσεως ἐς αὐτόν, εἴτε περιδεεῖς ἐπίασιν, ὥστε ἐπὶ βραχὺν τινα χρόνον συστέλλεσθαι, εἴτε καὶ τόλμῃ χωροῦντες, μηδὲν δεδιότες, στρατεύονται, καὶ 20
 ὡς ἔχουσί τε ἐπιτηδείων ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ταῦτα γὰρ ἅμα συνειδείῃ ἂν τις ἐπόμενος τῷ πολεμίων στρατοπέδῳ, καὶ ἐπιλογίσαιτο σαφέστατα ὡς ἔχουσί τε δέους καὶ τόλμης καὶ ὡς

2. ἀχθησομένους?

19. περιδεεῖς ἐπὶ πᾶσιν P

commeatum et necessaria praestare. qua re se maxime offensurum Pannonibus iudicabat; et hinc maximum sibi imminere periculum a Pannonibus, si Amuratem devicissent. videbatur igitur eo tempore consultissimum fore, sequi Pannonum partes et bellum Amurati inferre. Chatites Priami filius Amuratem non omnium, quemadmodum eius literae indicant, certiore reddidisse videtur. amicus etiamnum ea tempestate erat Graecis, et volebat hos quam minime ex aperto bellum gerere cum rege, priusquam satis explorassent quonam bellum esset erupturum.

Amurates igitur, cum contra ipsum recta pergerent hostes, arma bene instructus capiebat; et exercitum Europae universum congregatum accipiens, singulos ad bellum fortiter suscipiendum cohortabatur. secutus igitur Pannonum exercitum, noctu eo loci castra muniebat, ubi hostes praeterita die castra posuerant. similiter cum dies illuxisset, haud longe ab Pannonum castris et sua locabat. hoc faciebat per dies quatuor, ut posset contemplari hostium multitudinem, necnon quis eorum esset ad id bellum animorum habitus: formidolosine essent et proinde cito omissuri eam expeditionem, an audacia freti, nihil metuentes, pro-

ἔχουσιν ἐπιτηδείων καὶ πληθύος, ὁδὸς τε εἴη ὁ στρατὸς ἢ ἔγγυς τούτου. ταῦτα μὲν οὖν Ἀμουράτης ἐλαύνων κατόπιν ἐλογίζετο ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας· τῇ δὲ πέμπτῃ Ἰωάννης ὁ C Χωνιάτης, ὡς ἤσθετο κατὰ πόδας ἐλαύνειν τὸν βασιλέως V. 137
 5 στρατὸν, ἐς βουλήν τε καθίστατο σὺν τῷ Παιόνων βασιλεῖ, καὶ ἐβουλευόντο εἰ τὴν μάχην αὐτοῦ ποιήσαιντο καὶ μαχεσάμενοι οὕτω τοῦ πρόσω ἔχοιτο, ἢ ἀμαχητὶ προΐοιεν, καταλαμβάνοντες τὴν χώραν. ἐνταῦθα ἔδοξε βουλευομένοις τὴν
 10 μάχην ποιῆσθαι, ὡς ἂν μὴ ἐπισπώμενοι ἐνοχλοῖεν καὶ πράγματα ἔχοιεν, ὥστε κωλύεσθαι, ἣν τι ἐπιχειροῖεν ἐς τὴν χώ- 1444
 15 ραν αὐτοῦ. ὡς οὖν ἐδέδοκτο καὶ ἐπέμενον, ἐνταῦθα Ἀμου- d. 10 Nov.
 20 ράτης ἀφικόμενος ἐστρατοπεδεύετο ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ πρῶτα μὲν τοὺς νεήλυδας παραταξάμενος ἐκκυκλοῦτο ὑπὸ τῶν θυρεῶν, εὐμεγέθεις πηξάμενος σιδηρίους ἐς τὴν γῆν. φέρει δὲ D
 15 τούτους αἰεῖ, ὅποι ἂν στρατεύηται βασιλεύς, ἐπὶ τῶν καμήλων· καὶ πρὸς γε τὰ ὄπλα τῶν νεηλύδων ἐπὶ τῶν καμήλων φέρει, καὶ ὅποι ἂν ἔσοιτο αὐτῷ ἐν τῇ μάχῃ, διανειμόμενος τὰ ὄπλα ἐς μάχην καθίσταται. μετὰ δὲ τούτους τοὺς θυρεοὺς ἄγων καὶ τὰς καμήλους αὐτοῦ ταύτῃ ἔμπροσθεν τῶν
 20 θυρεῶν ἔστησε, καὶ οὕτω παρετάσσετο ἐς τὰς θύρας. ἐν μέσῳ δ' αὐτὸς τε καὶ οἱ τοῦ οἴκου ἡγεμόνες καὶ οἱ τῶν θυρεῶν, ὅσοι πάρεισιν αὐτῷ ἐς τὸ στρατόπεδον. τὸ δὲ Εὐρώ-

1. ὄλος?

fectionem facerent; praeterea an omnia in castris eorum ordine gererentur: abundarentne commeatum copia, an secus. haec omnia quis facile explorare potest, si subinde hostilem sequatur exercitum. exactissime etiam cognoscat hoc modo, audacesne an timidi sint; praeterea an inter se consentiant, si agmen sit iter ingressurum aut ingrediatur. haec quidem per quatrimum explorare haud cessabat Amurates. quinto autem die Ioannes Choniates ut sensit subsequi regis exercitum, deliberat, adhibito in consilium et Pannonum rege, ibine velint praelii aleam experiri et sic ulterius proficisci, an praelium detrectantes ulterius progredi, hostilem regionem occupantes. decreto igitur facto, pugnandum esse, hostium adventum expectarunt. Amurates igitur adveniēns castra in eodem communit campo. peregrinos primo locavit, qui per circuitum ferramenta magna defigebant; et in hunc modum ab ianuis quasi circulo ambiebatur rex. ferramenta illa, quocumque cum exercitu proficiscitur rex, portant cameli, necnon peregrinorum arma. si praelium occipiendum est, arma inter milites distribuit. post hos scuta collocavit, et ante scuta camelos suos constituit. hic ordo ianuarum est. in medio autem consistunt ipse rex et aulae eius duces, necnon quotquot ipsi de ianuis in exercitu praesto sunt. in proximo statuitur Europae exercitus; cui

πης στρατεύματα παρετάσσετο αὐτῷ ἔχον στρατηγὸν Καρὰζίνην, ἄνδρα εὐδόκιμον. ἐτάσσετο δὲ κατὰ ἴλας χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων διεστηκυίας οὐ πολλῆς χώρας. καὶ τὸ Ἀσίας στρατεύματα ἐτάσσετο κατὰ ἴλας ἐπὶ μέτωπον ἰσημιένας ξυμπάσας, ὥστε ἀλλήλαις ἐπιβοηθεῖν, ἐπειδὴν τι τούτων ὑπὸ τῶν πολεμίων ἵκοντο· τὰ γὰρ ἵππικὰ στρατεύματα οὐκ ἔχει τάσσεσθαι ἄλληλη ἢ κατὰ ἴλας, ἐπεὶ τὰ πεζικὰ ἔχει καλῶς παρατάσσεσθαι ἐπὶ κέρα, οὐ μέντοι γε οἱ ἵππεῖς. Παίονες δὲ παρετάσσοντο καὶ οὗτοι κατὰ λόχους καὶ φρήτρας· καὶ οἱ Παίονες εἶχον τὸ δεξιόν. οἱ δὲ Λᾶκες τὸ εὐώνυμον. 10

Καὶ Ἰωάννης μὲν ὁ Χωνιάτης ἔχων τὴν φακζήν, τοὺς Βιτάξιδας καλουμένους, ἐπήει ἐπὶ τὸν τῆς Ἀσίας στρατηγόν. καὶ οἱ πολλοὶ μὲν αὐτῶν οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἐδέξαντο τοὺς Παίονας, ἀλλὰ ἔφευγον ἐκ πολλοῦ, παρείχοντό τε τοῖς ποσὶν ἐπιδιώκειν, ἔνθα γενόμενοι διεσπάρησαν. καὶ τὸν δευτέρου τῆς Ἀσίας στρατὸν οὕτω δὴ τρεψάμενος ἐδίωκεν. ὑπελείπετο δὲ αὐτῷ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύματα, ἐστηκός τε καὶ οὐδαμῆ χωρῆσαν, ἀλλ' ἐπιμένον τοὺς πολεμίους. δῆλα γὰρ ὡς βασιλέως ἐστηκότος τὰ στρατεύματα ταῦτα τῆς Εὐρώπης ἐστήκε. καὶ ἦν τε μὴ δεξάμενα τοὺς πολεμίους ἐς φυγὴν γένοιτο, αὐθις ἐπάνεισιν ἐπὶ τὸ βασιλέως στρατόπεδον. εἰώ-

1. Caradum, non Rumiliae sed Anatoliae fuisse beglerbegum Hammerus monet I p. 655. 11. τὴν φακζήν, τοὺς Βιτάξιδας] die Faction (la fazione) der Büchschützen. Hammer I p. 644. cf. p. 657. 14. τοῖς Παίουσιν?

praeest dux insignis nomine Carazies. is autem exercitus distribuebatur per manipulos, qui parvis interstitiis dirimebantur. Asiae quoque exercitus in aciem educabatur et a fronte locabatur, in manipulos segregatus, ut se mutuo adiuuare possint, si quid periculi ab hoste ingruisset. nam equestres copiae non nisi in turmas separatae hosti opponi possunt, cum interim pedestres pulchre in cornua aptari possint, equites vero minime. Pannonae interim haud otio torpebant, verum et ipsi aciem exornabant per turmas et tribus suas. Pannonae in dextro, Daci in sinistro curabant cornu.

Ioannes Choniates habens Phazen, id est eos qui Bitaxides vocantur, proficiscabatur contra Asiae ducem. plurimi Asiani haud sustinentes Pannonum impetum, antequam ad manus ventum esset, fugam arripiebant. fugientes persequiebantur Pannonae; tandemque dispersi fugientibus inhaerentes, Asiae exercitum terga dare coegerunt. regi relinquebatur Europaeus exercitus, qui adhuc stabat nec quoquam fugerat, expectans hostem. manifestum enim esse reor, quantisper manserit rex, tantisper etiam Europae exercitum consistere.

θει γὰρ γένος, μετὰ γε Σκύθας τοὺς νομάδας πάντων δὴ μά-
 λιστα ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, φεῦγον αὖθις ξυνίστασθαι τε αὐτῷ καὶ
 ἐπανιέναι ῥαδίως καὶ αὖθις ἐς τὴν μάχην, καὶ τρεπόμενον C
 εὐπειῶς, ὅποι ἂν αὐτῷ λυσιτελοίη. οἱ μέντοι Δᾶκες ἐν τῷ
 5 θορύβῳ τούτῳ τῆς μάχης, ὡς ἑώρων τοὺς Ἀσιανοὺς ἐς φυ-
 γὴν τρεπομένους, οὐκέτι δὴ ἐνταῦθα ἐπέσχον, ἀλλ' ἐς τοὺς
 βασιλέως θησανροὺς τραπόμενοι διήρπαζον τὰ τε χρήματα
 καὶ τὸν βασιλέως κοιτῶνα, καὶ τὰς καμήλους ἐφόρνευον, ἀλ-
 λήλοις διακελευόμενοι. ὡς δὲ ἔργου εἶχοντο καὶ ἱκανῶς εἶ-
 10 χον τῆς διαρπαγῆς, οὐκέτι ἰόντες ἐς μάχην παρετάσσοντο ἐν
 οὐδενί, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἐαυτῶν στρατόπεδον ἤλαννον. Ἰωάννης
 μὲν οὖν, ὡς ἐτρέπατο τῆς Ἀσίας στρατεύμα, ἀφίκειο ἐπὶ
 Λαδίσλαον βασιλέα, παραινῶν αὐτῷ ἴστασθαι καὶ ἰδρῶσθαι
 κατὰ χώραν, μηδὲ προϊέναι ποι συμβαλοῦντα τοῖς πολεμίοις, D
 15 ὡς ἂν ἐπανιόντι κατὰ τοῦ βασιλέως χαλεπὸν ἀποβαίῃ, κατα-
 φυγὴ ἐκ τῆς μάχης γένοιτο. καὶ παρεγγύα μηδεὶ τῶν ἀμφ'
 αὐτὸν ἐπιτρέπειν ἄλλη πη ἀπιέναι, ἀλλ' αὐτοῦ μένοντας ἐπι- V. 138
 μένειν, ἐς ὃ ἂν μαχεσάμενος καὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα
 τρεψάμενος ὑποστρέψῃται, καὶ τότε ἐπὶ τὰς θύρας ἅμα, ὑπο-
 20 λειπομένου τοῦ ἀγῶνος τούτου, ἀλώσι μετὰ ταῦτα, καὶ ἔξερο-
 γάσωνται καὶ τοῦτον τελευταῖον ἀγῶνα. ὃ μὲν ταῦτα εἰπὼν
 ἀπήει συνταξάμενος ἐπὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, ὃ ἐπὶ

1. τὸ γένος τοῦτο?

2. αὐτό?

11. οὐδενί] οὐδενὶ νόσμοφ?

15. εἴ τι ἰόντι?

qui etsi hostibus non restiterit, verum in fugam abierit, attamen in
 regia castra revertitur. nam istud hominum genus novimus post Scythas
 pastores maxime fugere, seque in fuga facillime colligere et praelium
 redintegrare. in fugam vero versi facile servantur. Daci inter pu-
 gnae tumultum cum cernerent Albanos in fugam effusos, nec sibi
 temperarunt: verum in regios thesauros conversi eos et regni opes
 diripuerunt, necnon regium cubiculum, interfectis camelis, cum sese
 mutuo ad istam rem usque cohortarentur. occupati isto opere cum
 forent, praedandique iam obrepsisset satietas, haud in praelium redi-
 bant, nec ulli parere volebant, sed in castra sua revertebantur. Io-
 annes cum fugasset Asianum exercitum, accedebat ad regem Vladis-
 laum, eumque diligenter monebat ut eo loci cum suis militibus sub-
 sisteret, nec eos quoquam abire pateretur, ut sibi redeunti in pugnam
 contra Amuratem, si quid periculosius ingruisset, refugium tutissi-
 mum, quo se reciperet, esset. praecepit quoque Vladislao ut obte-
 staretur milites qui secum erant, ne se loco moverent, verum in iis-
 dem vestigiis haerentes expectarent, donec fuso fugato victoque Eu-
 ropae exercitu victor reverteretur, et donec praelium, quod nunc so-

τὸ εὐώνυμον τοῦ βασιλέως παρετάσσετο μέρος, καὶ συμβαλὼν
 P. 177 ἐμάχετο ἐπὶ χρόνον τινά. ἐγένετο δὲ ἡ μάχη οὕτως. ὡς
 συμβάλλοιεν οἱ Παίονες ἐς χεῖρας ἐλθόντες, τρεψάμενοι τοὺς
 Τούρκους ἐδίωκον, ἕως οὗ ἐγένοντο ἄγχοῦ τοῦ στρατοπέδου
 αὐτοῦ. μετὰ δὲ εὐθὺς συστρέψαντες οἱ Τοῦρκοι ἐδίωκον 5
 τοὺς Παίονας χρόνον ἰκανόν, ἄχρις οὗ γένοιτο καὶ οὗτοι ἐν
 τῷ στρατοπέδῳ αὐτῶν. καὶ ὁπότε μὲν βιασάμενοι οἱ Παί-
 ονες τοὺς Τούρκους ἐπικέοιντο διώκοντες, ἐνταῦθα συχνοὶ τῶν
 Τούρκων ἐπιπτον καταπατούμενοι ὑπὸ τῶν Παίωνων. καὶ
 μὲν δη καὶ Παίονες ἐν τῇ ἀποχωρήσει πολλοὶ ἀπεγίνοντο, 10
 ὁπότε δὴ αἰδοῦ ἀποχωροῦντες. ἐν τούτῳ πίπτει Καραζίζης
 τῆς Εὐρώπης στρατηγός, ξίφει Παιονικῷ βληθεὶς κατὰ τὸ
 Βστῆθος, δορατεῖῳ τραύματι. τὰ γὰρ Παιονικὰ ξίφη σχεδόν
 τι δὴ, καὶ τὰ τῆς Γερμανίας ἀπάσης, ἐλληλαμένα τυγχάνει ἐπὶ
 μήκιστον καὶ ὄξεα, οὗ μέντοι τοιαῦτα οἷα καταίροντας κό- 15
 πτειν ὅτι καὶ ἄξια λόγου, ὡς τὰ βαρβαρικὰ ἢ καὶ Ἰταλικά.
 τὰ μὲν βαρβαρικὰ τοιαῦτα (Τούρκων δὲ ἐστὶ ταῦτα), βάρος
 ἴσχυοντα πάμμεγα καὶ ἐφ' ἐνὶ ἔχοντα τὴν τομὴν, καταβαίνου-
 σί γε μάλιστα δὴ πάντων τῶν ξιφῶν ὧν ἡμεῖς ἴσμεν· δεύ-
 τερα δὲ τούτων τὰ Ἰταλικά, Ἑλληνικά ποτε γενόμενα. τὰ δὲ 20
 Γερμανικά καὶ Παιονικά μακρὰ μὲν εἰσι καὶ στρογγύλα, τε-
 τράγωνα, τὴν τομὴν ὄξεα, ἐς ὅξυ δὲ πάνν λήγοντα δόρατος

lum cum ianuis reliquum sit, conficiat. haec cum dixisset, confestim accingebatur ut praelium committeret cum Europae exercitu, qui ad sinistram regis instructus stabat. et manus conserens aliquandiu pugnabat. pugnae autem haec facies erat. cum ventum esset ad manus, Pannonnes Turcos fugabant eosque usque ad castra persequabantur. Turci conversi deinde Pannonnes insequabantur: nec a persecutione cessarunt prius quam et eos ad castra compulissent. si quando Pannonnes victoria fruebantur, Turcos persequabantur acerrime, plurimique cadebant, obtriti a Pannonibus. etiam Pannonnes aliquando, quamvis plurimi forent, cum rubore retro gradum ferebant. cecidit ibidem Carazies Europae dux, Pannonico gladio transfixus. solent enim Pannonici gladii vulnera dare, quae nihil differunt ab istis quae facere consueverunt hastae. gladii namque Pannonum et Germanorum longi sunt et acuti, nec librato ictu ferunt, quemadmodum barbarici et Italici. barbarici gladii (et eiusmodi utantur Turci) ponderosi sunt admodum, unaque tantum parte scindunt. nec scio gladios quorum acies altius in corpora penetret. his comparantur gladii Italici, qui quondam Graecis in usu fuere. Germanici et Pannonici gladii longi et rotundi, necnon interdum quadrati sunt: aciem habent acu-

ἐπιφέρουσι τομήν, τοῦ ἐφ' ἵππον κατεπερείδοντος αὐτὸ ὡς
 ἐς τὸ τοῦ δόρατος σχῆμα.

Καραζιῆς μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησε· περὶ δὲ Λαδίσ- C
 λαον τὸν Παιόνων βασιλέα ἐγένετο τοιάδε. ἦσαν γὰρ παρ'
 5 αὐτῷ ἄνδρες φθονοῦντες καὶ ἀχθόμενοι τῷ Ἰωάννῃ διὰ τὴν
 ἀρετὴν. ὡς ἐώρων αὐτὸν καλῶς διέποντα τὰ ἀμφὶ τὸν πό-
 λεμον, καὶ τρεψάμενον μὲν τὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα ἅπαν,
 μαχόμενον δὲ καὶ πρὸς τὸ τῆς Εὐρώπης γενναϊότατα καὶ
 ἀνελόντα στρατηγὸν αὐτοῦ Καραζιῆν, ἔλεγον πρὸς βασιλέα
 10 τοιάδε. “ὦ βασιλεῦ, τί ἐστηκότες ἐνθάδε ἀναμένωμεν Ἰωάν-
 νην τάδε πάντα διαπραίτεσθαι, ὡς μόνῳ ἀνδρὶ ὄντι ἐπιτρέ-
 ποντες αὐτῷ τοὺς πολεμίους διώσασθαι; ἡμῖν γὰρ ἐς αἰσχύ-
 νην ἐπιεικῆ τινὰ φέρει πάνν τοῦτο, ἡμᾶς μὲν ὧδε ἐστηκότας
 ὀρμαῖν τὸν σὸν δοῦλον μαχόμενον τούτοις τοῖς Τούρκοις. ἐχορῆν
 15 γὰρ δὴ βασιλέα ὄντα ἡμῶν σὺν ἡμῖν τοῖς ἀμφὶ αὐτὸν οὓσιν D
 ἀποδείκνυσθαι ἔργα, οἷα ἐπαινέσαιντο καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν
 καὶ οἱ ἐν ταῖς πόλεσιν ἡμῶν, τὴν μάχην πνυθανόμενοι ὡς
 ἐγένετο, καὶ οἱ πολέμιοι. ἀλλ' οὗτος μὲν τρεψάμενος τοσοῦτον
 στίφος ἀνθρώπων ἀποφέρεται δόξαν ἀθάνατον· σοὶ δὲ ἐστη-
 20 κότι μόνον ἐνταῦθα καὶ ἐφορῶντί θ' ἕκαστα ὄνειδος καταλεί-
 πεται ἐς τοὺς ἐπιγινομένους. μηδὲ γὰρ οἴου ὡς ἐπειδὴν
 τρέψηται τὰ στρατεύματα, αἱ τοῦ βασιλέως θυραὶ ἐπιμενοῦ-

12. δηώσασθαι P

14. ὄραν?

tam et in mucronem oblongum desinunt. vulnera infligunt, si quis
 iis utatur insidens equo, talia qualia hasta dari solet.

Pannonico gladio transfossus expiravit Carazies. nunc quid penes
 Vladislaum regem Pannonum acciderit dicetur. erant apud hunc re-
 gem viri complures, qui invidabant Ioanni Huniadi eiusque virtutem
 aegris ferebant animis. videntes igitur eum pulchre et decenter bel-
 lum administrare, et in fugam egisse Asiae exercitum universum, nec-
 non generosissime dimicare contra Europae exercitum, cuius ducem
 Caraziem nomine peremerat, sic allocuti sunt regem. “o rex, quid
 hic consistimus et expectamus Ioannem, eique, quasi solus vir sit,
 permittimus hostes vincere et reliqua omnia perficere? infamiam
 maximam nobis importat, dum hic otiosi tempus terimus: servum
 vero tuum sinimus festinare et pugnare contra hostes. oportebat
 sâne regem nolis adiunctum militaria facta edere, quae plurimum
 laudis mereantur apud uxores nostras et apud eos qui urbes nostras
 inhabitant, necnon apud Turcos. verum ille in fugam vertens tan-
 tam hominum multitudinem, gloria potitur immortalis: tibi autem hic
 stanti et singula spectanti ignominia relinquitur; quam etiam ad
 posteros transmittes. nec enim est ut vereare, ianuarum milites nos

σιν ἡμᾶς ἐπιόντας, ἀλλὰ φεύξονται τὸ παραυτίκα ὅποι προ-
 P. 178 χωρήσειεν. Ἴθι οὖν ἐπὶ τὰς θύρας ἴωμεν τοῦ Ἀμουράτεω·
 βασιλεὺς γὰρ ὢν προσφέρεσθαι βασιλεῖ δίκαιος ἂν εἴησ." ταῦτα ἀκούσαντα τὸν νεανίαν ἐπειδὴ τε ὁ λόγος ἔργων οἷα
 μεγάλων ὄρεγόμενος, καὶ ὡς εἶχε τάχους, ἐλαύνει ἐπὶ τὰς βα-5
 σιλέως θύρας, ἧ ἑστήκει συντεταγμένος ὡς ἐς μάχην, καὶ
 V. 139 τάφρον πέριξ τε ὄρουζάμενος ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐπέμενεν ἰδεῖν
 ἧ χωρήσει ἢ μάχη. ὡς δὲ ἐνέβαλεν ἐς τοὺς νεήλυδας, καὶ
 ἐμάχοντο κυκλωσάμενοι ἐντὸς οἱ νεήλυδες, καὶ ἀπολαβόντες
 ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. ἐνταῦθα πελέκει ὁ ἵππος τοῦ βασι-10
 λέως Παιόνων τιτρώσκειται τοὺς πόδας καὶ πίπτει. πεσόντος
 δὲ οὔτε ἤσθοντο οἱ ἄμφ' αὐτὸν οὔτε ἐωράκεισαν ὑπὸ τοῦ
 θορούβου τοῦ ἄμφ' αὐτοὺς γενομένου. ἐνταῦθα ἀφελόμενοι
 B τὸ κράνος οἱ νεήλυδες καὶ ἀποτεμύμενοι τὴν κεφαλὴν ἀπή-
 γαγον ἐς βασιλέα. Θερίζης δὲ ἦν τοῦνομα ὁ νεήλυς, ᾧ διὰ 15
 τοῦτο ἀνδρεῖόν τι νέον ἐπέτρεψε βασιλεὺς Ἀμουράτης ἔχειν
 καὶ μεγάλα ἐτίμα. Ἀμουράτης μὲν οὖν ἐνταῦθα λέγεται, ὡς
 ἐώρα ἐμβαλόντας τοὺς Παίονας καὶ μαχομένους ἀξίως λόγου,
 ὄρωητο ἐς φυγὴν· πρὶν δὲ αὐτὸν ἐς φυγὴν τραπήναι, τίς
 ἰδὼν αὐτὸν ἐβλασφήμησε, δεινὸν λογισάμενος εἰ ἐκφύγοι, κα-20
 τέσχε τε αὐτόν, καὶ μετ' οὐ πολὺ τὴν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως
 Παιόνων ἐς βασιλέα Μουσουλμάνων ἀπήγαγον.

1. προχωρήσαιεν P 4. ἐπειθέ τε — ὄρεγόμενον?

nos accedentes fortiter suscepturos, cum ab Ioanne adeo facile Asia-
 nus exercitus fugatus sit: verum fugam, ne dubites, inibunt. age
 igitur, contra ianuas regis pergamus. cum enim sis rex, ut cum rege
 congregiaris honestum est" haec cum audivisset rex adolescens, (magna
 enim ista oratio pollicebatur) quam citatissimo agmine contendit ad
 ianuas, ubi Amurates stabat paratus ad praelium, et fossa munitus
 expectabat quis praelii eventus esset futurus. Pannonnes adorti sunt
 peregrinorum coronam, qui et ipsi fortiter inter castra praelium pro
 Amurate ciebant. ibi equus, quo vehebatur Pannonum rex, securi
 feritur, et pedes vulneratus corruit una cum sessore. at qui pro-
 xime steterant (tantus praelii tumultus erat) non senserunt casum
 regis. peregrini victoria potiuntur, caputque Pannonum regis rettul-
 lerunt ad Amuratem. nomen autem peregrini qui id facinus memo-
 rabile ediderat, erat Therizes; qui insigne virtutis praemium apud
 regem consecutus est, eumque in maximo honorat habuit. ferunt
 Amuratem, cum Pannonnes irruerent et fortiter dimicarent, fugam inire
 statuisse. antequam fugam arriperet, visum esse a viro id moliri re-
 gem; qui regem conviciis lacerans, ut qui nequaquam honeste age-
 ret, si fuga sibi consuleret, eum retinuit. nec multo post caput regis
 Pannonum abscissum allatum est in castra ad regem Musulmanorum.

Οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν βασιλέα Παιόνες ὡς ἀπήλαννον, ἐζή-
 τουν τὸν βασιλέα· μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἦσθοντο ἐνταῦθα πε-
 σόντος καὶ ἀποθανόντος, ἐνέβαλον μὲν αὐτίκα, πειρώμενοι C
 ἀνελεῖσθαι τὸν νεκρὸν, οὗ μέντοι περιεγέγοντο· ἐπύρωσε γὰρ
 5 τοῦργον τοὺς νεήλυδας, καὶ ἐμάχοντο μεγάλως. μετὰ δέ,
 ὡς οὐκ ἠδύναντο ἀνελεῖσθαι τὸν νεκρὸν, ἀπήλαννον ἐπὶ τὸ
 στρατόπεδον. καὶ αὐτίκα ἡ φήμη ἀφικομένη ἐπὶ τὸν Χωνιά-
 την καὶ ἐς τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν ταῖς συντάξεσιν ἔπαυσέ τε
 μάχης. καὶ ἀποχωροῦντος καὶ ἰόντος ἐν οὐδενὶ κόσμῳ, ἐπνυ-
 10 θάνετο ἕκαστα, οὐκέτι ἤλαννεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἀλλ' εὐθὺ
 τοῦ Ἰστρου ἐπορεύετο αὐτὸς τε καὶ οἱ Δάκες, καὶ ὡς εἶχον
 σπουδῆς, ἔφρευγον ἐν οὐδενὶ κόσμῳ καὶ οἱ ἀμφὶ τὸν βασιλέα
 Παιόνων. ἐν ταύτῃ τῇ ἀποχωρήσει ἐτελεύτησεν ὑπὸ Τούρ-
 κων Ἰουλιανὸς καρδινάλιος, ἀνὴρ τὰ πάντα γενόμενος ἄρι-
 15 στος. καὶ ἄλλοι τε ἔπεσον ἐν τῇ ἀποχωρήσει ἄνδρες ἀγαθοὶ D
 οὐκ ὀλίγοι Δακῶν.

Ἰωάννης δὲ ὡς ἐπὶ τὸν Ἰστρον ἀφίκετο καὶ τὰ τε στρα-
 τεύματα διαβάντα διεσπάρη, ἐνταῦθα, ὡς ἐπορεύετο ὀλίγοις
 τοῖς ἀμφ' αὐτόν, ἐάλω ὑπὸ Δρακούλεω τοῦ Δακῶν ἡγεμόνος,
 20 πολεμίῳ τε ὄντος. καὶ πρότερον δὲ Ἰωάννης ἠναντιοῦτο αὐ-
 τῷ ἐν τοῖς Παιόσι παρὰ βασιλεῖ Λαδισλάῳ, ὅτε τὴν ἔλασιν
 ἐποιοῦντο ἀπὸ τῆς Δακίας τὸν Ἰστρον διαβαίνοντες, τὰς τε
 κώμας αὐτοῦ ληϊζόμενος, καὶ διέβαλε πρὸς βασιλέα Παιόνων

Pannonnes cum cederent, regem suum quaeritabant. cum autem
 comperissent eum in acie cecidisse et obtruncatum esse, in prae-
 lium redeunt, volentes mortui corpus tollere; nec tamen Turcos vin-
 cere quiverunt. hic rumor ut devenit ad Choniatem et ad reliquos
 qui hunc comitabantur, excesserunt praelio. cum autem retro cede-
 rent et palantes nullo ornatu iter facerent, omnia exacte expiscaban-
 tur. rebus omnibus cognitis non ad castra properabant, verum recta
 ad Istrum contendebant Choniatēs et Daci. etiam Pannonēs, qui re-
 gem secuti fuerant, fugam arripuere, cedentes nullo ordine. in hoc
 discessu interfectus est ab Turcis Iulianus cardinalis, vir optimus.
 ceciderunt ibidem et alii boni viri complures. Daci etiam aliquot
 desiderati sunt.

Ioannes Huniades cum ad Istrum venisset exercitusque traduxis-
 set, dispersi sunt milites. cum ipse stipatus paucis incederet, cap-
 tus est ab suo hoste Dracule Dacorum principe. nam Choniatēs
 antea huic inter Pannonēs adversatus erat, in conspectu regis Vla-
 dislai; et iter faciens ex Dacia et Istrum transiens cum copiis urbes
 eius diripiebat. praeterea detulit eum apud regem Vladislauum, quasi

ὡς φρονοίη τε τὰ τῶν Τούρκων καὶ Ἀμουράτεω, καὶ ὑποση-
μαῖνοι ἐκείνοις ἅττα τυγχάνοιεν πράττοντες ἐκάστο τε. καὶ

- P. 179 συνέλαβε μὲν ὡς ἀπολέσων, μετὰ δὲ διεπράξατο χρήμασι καὶ
ἀπελύθη διὰ ταῦτα. πορευόμενον δὲ διὰ τῆς Δακίας εἶλε τε
αὐτόν, τίσασθαι ἐννοούμενος, καὶ καθεύξας εἶχεν ἐν φυλακῇ. 5
οἱ μὲν οὖν Παῖονες ὡς οἴκοι ἐγένοντο, πνιθανόμενοι συλλη-
φθέντα τὸν Ἰωάννην, δεινὸν τε ἐποιοῦντο καὶ ἀφόρητον ὑπὸ
Δρακούλεω συλληφθῆναι ἄνδρα Παίονα καὶ ἐν ἀξιώματι
ὄντα. ἔπεμπον δὲ κελεύοντες ἀφιέναι τὸν Ἰωάννην· εἰ δὲ
μὴ, περιέψεσθαι ὡς πολέμιον ἐπιόντες ἐπ' αὐτόν πανστρατιᾷ. 10
ταύτῃ ὡς ἐπηγγέλλετο αὐτῷ ὑπὸ Παίωνων, δείσας περὶ τοῖς
B αὐτοῦ πράγμασι, μὴ νεώτερόν τι βουληθέντες περὶ τὸν ἄν-
δρα ἐξέλωσιν αὐτόν ἐπιόντες οἱ Παῖονες, ἀπέλυσέ τε αὐτόν,
καὶ φιλοφρονησάμενος προέπεμψεν ἐς τοὺς Παίονας, διὰ τοῦ
Πρασσοβοῦ ἐς τὸ Ἀρδέλιον. τοῦτον μὲν οὖν οὐ πολλῷ ὕστε- 15
V. 140 ρον Χωνιάτης, κατάγων Δᾶνον ἡγεμόνα τῆς Δακίας ἐκπεπιω-
κότα, ἐπεξῆλθε, διαφθείρας αὐτόν τε ἅμα καὶ τὸν παῖδα αὐ-
τοῦ. ὡς γὰρ στρατεύμα συναγείρας, κατήγαγεν ἐς Δακίαν
τὸν Δᾶνον τὸν Μασαραμπᾶ παῖδα (Ἐκτεπίον καὶ Ἀμύρξεω
οὗτος παῖς) σὺν τῷ παιδί αὐτοῦ, καὶ παρετάσσετο ὡς ἐς μά- 20
χην. παραταττομένων δ' ἀμφοῖν καὶ μελλόντων ἤδη συμβα-

3. συνέβαλε P
βουληθέντα?

10. περιόψεσθαι P

ἐπιόντα P

12.

faveret Turcis et res Amuratis sedulo adiuveret, subinde Pannonum consilia iis significando. verum Dracules in eum irruit ira percitus, quasi eum interfecturus. sed pecunia tantum effecit ut incolumis dimitteretur et inviolatus. cum autem iret per Daciam, captus est ab Dracule, a quo in carcerem coniectus est, eum ulcisci in animum cum induxisset. Pannoni in patriam reversi cum accepissent Ioannem esse captum, id grave et intolerandum iudicabant: haud enim ferendum censebatur, ut vir Pannonius et in dignitate collocatus ab Dracule caperetur. quapropter miserunt legatos, qui iuberent ut dimitteret Ioannem. sin minus, sciat nos eum pro hoste habituros, et cum universis copiis nostris contra ipsum profecturos. haec cum nuntiarentur a Pannonibus, sibi suisque metuens Dracules, ne quid furiosius consultarent et hostiliter accedentes virum vi eriperent, Choniatem dimittere decrevit. benigneque eum tractans haud cessavit comitari per Prasobum, Ardelium usque ad Pannoni. Draculem autem haud multo post Choniatem, cum expeditionem pro Dano Daciae principe suscepit, una cum filio peremit. nam conscripto exercitu Danum Masarempis filium in Daciam reducere parabat. at Dracules una cum filio repugnare hostibus statuebat, et praeparabantur ambo ad praelium. et iam ille descenderat in aciem. cumque acies

λεῖν, οἱ Δάκες ἀπολελοιπότες ἐν τῇ παρατάξει τὸν Μύρζεω παῖδα ἠύτομόλουν παρὰ Δᾶνον. ὁρῶν δὲ ἐνταῦθα τοὺς Δᾶ- C
 κας ὠρμημένους ἰέναι ξύμπαντας ἐς τὸν Δᾶνον, ὠρμητο ἐς
 φυγὴν. καὶ ὁ μὲν ἔφευγε, Δᾶνος δὲ ἐδίωκεν ἀνὰ κράτος,
 5 καὶ συλλαβὼν ἄμφω ἀνείλεν αὐτίκα.

Οὗτος μὲν οὖν ἐκομίζετο ἐπ' οἴκου, καὶ οὐ πολλῷ ὕστε-
 ρον στρατηγόν τε εἶλοντο αὐτὸν καὶ ἐπιστάτην τῶν πραγμά-
 των σφίσιν, ἥδη ὑπὸ τε Γερμανῶν καὶ Βοέμων πολεμουμέ-
 νοις, καὶ ἐπέτρεψαν αὐτῷ τὰ πράγματα διαθεῖναι ἢ ἂν αὐ-
 10 τῷ φαίνοιτο. καὶ στρατόν τε συλλέξας ἐστρατεύετο ἐπὶ Βοέ-
 μους, καὶ ἐπολέμει δὴ τούτοις συχνόν τινα χρόνον. καὶ πρὸς
 Ἰσκραν δέ, ἄνδρα εὐδαιμονοῦντα ἐν στρατηγίαις ἀπανταχῆ,
 ἐπολέμει, καὶ συμβαλὼν ἠττήθη, καὶ ὕστερον αὐθις ἐπήει D
 τε συμβαλὼν καὶ περιεγένετο.

Ἄμουράτης δὲ ὡς τοῦ βασιλέως Λαδισλάου τὴν κεφα-
 λὴν ἀποτεμώμενος ἐπὶ δόρατος περιέπεμπέ τε καὶ ἐπεδείκνυ
 ἐς τὰ στρατεύματα, συσκευασάμενος ἐντεῦθεν ἐκομίζετο ἐπ'
 οἴκου. ἔπεσον δὲ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ Τούρκων μὲν, ὡς αὐ-
 τοὶ λέγουσιν, ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους, Παιόνων δὲ καὶ πλεί-
 20 οὺς τούτων. ἀπόλονται δ' οἱ πλείους ἐν τῇ ἀποχωρήσει ὑπὸ
 Λακῶν.

Ταῦτα μὲν οὖν οὕτω ἐγένετο, καὶ τὰ πράγματα ἐπανῆ-

8. πολεμουμένους P

utrinque instructae constitissent et poscerent praelium, Daci relicto Myrxae filio ad Danum ex acie transfugerant. qui ubi vidit se relicto Dacos transire ad Danum, fugam inibat; quem fuga sibi consulentem Danus quam fortissime persecutus est, comprehendensque Draculem una cum filio utrumque trucidavit.

In hunc modum rebus gestis redibat domum. nec multo post eum ducem et rerum gubernatorem crearunt, cum bello peterentur a Germanis et Boemis, eique res administrare pro suo arbitrio permittere. comparato igitur exercitu profectus est contra Boemos, et longo tempore cum his bellum gessit. tandem collatis signis pugnans cum Iskra, viro in re militari conspicuo, victus est. verum cum denuo cum isto congredieretur, victoriam recepit.

Amurates caput regis Vladislai hastae praefixum cum hinc inde misisset et exercitibus suis ostentasset, collectis omnibus domum reversus est. in eo praelio Turcorum, quemadmodum ab his accepimus, ceciderunt sex millia. verum Pannonnes aliquanto caesi sunt plures. in discessu etiam plurimi Daci amissi sunt. hunc finem Turcica expeditio sortita est.

Rerum summa rediit ad Amuratem, cum eos qui in Europa erant,

κεν αὖθις τῷ Ἀμουράτῃ, εἰς ἐνδοιασμόν τοῖς ἀνὰ τὴν Εὐρώ-
 P. 180 πην ἀφικόμενα οὐκ ὀλίγον. Θερίζην μέντοι τὸν τὴν κεφαλὴν
 τοῦ βασιλέως ἀπενεγκάμενον χρήμασί τε πολλοῖς ἐδωρήσατο,
 καὶ χώραις τε ὑπαρχον ἀπέδειξε. τὸ μέντοι Καραίζεω σῶ-
 μα ἐνεγκάμενος ἐς Ἀδριανούπολιν ἐξήνεγκέ τε αὐτὸς βασιλεὺς 5
 μεγάλως καὶ ἔθαψεν ἀξίως λόγου. καὶ Σκουραν ἀντ' αὐτοῦ
 ἐστήσατο στρατηγὸν τῆς Ἀσίας, ἄνδρα Ἀλβανὸν τὸ γένος, ὃν
 ἀνδραποδισάμενος ἀπὸ τῆς Ἀλβανῶν χώρας ἐξέθρεψέ τε αὐ-
 τὸς βασιλεὺς ἐν τῷ οἴκῳ οἱ, καὶ ἀπέδειξε πρῶτα μὲν ὑπαρ-
 χον, μετὰ δὲ στρατηγὸν τῆς Ἀσίας. Φατουμαῖν δὲ ἐκβαλὼν 10
 ἐκ τῆς τιμῆς (πρυτανεὺς γὰρ ἦν αὐτῷ οἴκου τοῦ βασιλέως)
 Β Σαραζέην παῖδα τὸ γένος Ἑλληνα ἐς τὴν ἐκείνου ἰδρύσατο
 χώραν. τὸ κράτος δ' εἶχε Χαλίλης ὁ Πραΐμεω, ἀνὴρ τὰ ἐς
 σύνεσιν τὰ πρῶτα φερόμενος ταῖς τοῦ βασιλέως θύραις. τὸν
 μὲν οὖν Φατουμαῖν οὐ πολλῷ ὕστερον συλλαβὼν τὴν οὐσίαν 15
 αὐτοῦ ἀφείλετο, ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδας, ἀργύρια
 δ' ἐς τετρακισχίλια τάλαντα.

Τῷ μέντοι Ἑλλήνων βασιλεῖ σπονδαί τε ἦσαν ὑπὸ βασι-
 λέως καὶ οὐκέτι ἐλέλυντο, εἶχέ τε ἡσυχος ἐν τῷ παρόντι καὶ
 ἐθεράπευε τὸν βασιλέα δώροις, ὥστε μηδὲν αὐτῷ χαλεπὸν 20
 ἐπὶ νοῦν βαλέσθαι τὸν βασιλέα Ἀμουράτην. ἦν γὰρ δὴ αὐτῷ
 διαφορὰ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεόδωρον τὸν νεωστὶ ἀφι-

2. ἀφικομένοις P

4. χώρας?

coeptorum admodum puderet. Therizen, qui Vladislaum obtrunca-
 verat eiusque caput in castra attulerat, Amurates regionibus et opibus
 plurimis donavit, eumque praefectum constituit. corpus Caraizis fe-
 rens Adrianopolim magnifice sepeliri curavit, ipseque exequias ho-
 norifice duxit. in huius locum substituit Scuram virum Albanum, ut
 Asiae dux esset; quem captum abduxit ex Albanorum regione, eum-
 que in sua domo educavit. primum declaravit eum praefectum; post-
 ea eum Asiae ducem designavit. Phatumam vero honore sive digni-
 tate sua privans (erat enim regiae domus iudex) Saraxiem, virum
 Graecum genere, in eius locum subrogavit. potentiam autem maxi-
 mam tenebat Chatites Priami filius, quo in ianuis regis vir pruden-
 tior non erat. nec multo post Amurates Phatumam comprehendi ius-
 sit, opesque omnes ei ademit, quarum numerus complectebatur circi-
 ter centum quinquaginta myriades auri, argenti autem circiter quadra-
 ginta milia librarum.

Graecorum rex in foedus rediit cum Amurate, idque nec amplius
 violatum est. nam quietem amplexus est, regemque Amuratem mu-
 neribus coluit, ut nihil mali contra ipsum amplius moliri institueret.
 foeda autem contentio erat inter regem Graecorum et fratrem Theo-

- γμένον ἐπὶ Βυζάντιον διαδεξόμενον τὴν ἀρχὴν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ. καὶ ἔπραττεν οὗτος τὰ πρὸς βασιλέα ἐναντιούμε- C
νος τῷ ἀδελφῷ, καὶ ὕστερόν τε ἐξηνέχθη αὐτῷ ἐς εὐφανῆ διαφορὰν, καὶ ἐστρατεύετο ἐπὶ Βυζαντίου βασιλέα Θεόδωρος
5 ὁ ἀδελφός, τὴν τε Σηλυβρίαν ἐπιτετραμμένος καὶ τὴν περιόικον ταύτης. αἰτούμενος γὰρ ἰκανὴν πρόσοδον αὐτῷ ἐς τὸ ἀποζῆν οὐκ ἐτύγχανεν, ὅθεν ἐς πόλεμόν τε καθίστατο τῷ ἀδελφῷ V. 141 καὶ ἐστρατεύετο. ὕστερον μέντοι, πρὶν ἢ ὅτιοῦν διαπράξα- σθαι αὐτῷ, ἐτελεύτησε νόσῳ λοιμώδει τὸν βίον ἀπολιπών.
- 10 Κωνσταντῖνος μὲν δὴ, ὁ τῆς Πελοποννήσου ἡγεμών, τὴν τε χώραν τοῦ βασιλέως καταστρεψάμενος, Πίνδον τε καὶ Βοιω- τίαν καὶ τοὺς Λοκροὺς τοὺς Ὀζόλας καλουμένους, καὶ τὴν τε χώραν ἐδήου καὶ πολεμῶν οὐκ ἀνίει, ἀλλ' ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἐστρατεύετο, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται. ἐνταῦθα πν- D
- 15 θόμενος ἕκαστα ὁ βασιλεὺς οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλὰ περιαγγέλλων τὸν στρατὸν αὐτῷ παρεῖναι ἐς τὰς Φερράς τῆς τε Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ἐξήλανεν ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως. ἀνέγνω δ' αὐτὸν στρατεύεσθαι ἐπὶ Πελοπόννησον καὶ Νέρης ὁ τῶν Ἀθηνῶν τύραννος, οὐχ ἥκιστα δὲ Τουραχάνης ὁ Θεσσαλίας
- 20 ὕπαρχος. ὁ μέντοι Κωνσταντῖνος ὡς εἰείχισε τὸν Ἰσθμόν, ἐνταῦθα ἐκάθητο φυλακὰς ἔχων ἢ ἐγκαθιστὰς εἰς τὸν Ἰσθ- μόν, καὶ αὐτὸς αὐτοῦ τὰ πολλὰ διατρίβων ἐτύγχανεν. ἐπεῖτε δὴ ἐπύθετο Ἀμουράτη στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτόν, μετεπέμπετο

5. Σηλυβρίαν P

17. ἀνέγνωσε?

21. ἦ?

dorum coorta, qui Byzantium venerat ut regnum a fratre susciperet. is se pro rege gerebat, fratrique resistebat. postremo ex aperto inter se hostiles inimicitias gessere. nam expeditionem sumpsit adversus Byzantii regem Theodorus frater, cui Selybria et regio finitima commissa erat. cum enim peteret reditus sufficientes, quibus vitam suam commode sustinere posset, repulsam passus est. hinc bellum inter ipsum et fratrem est exortum. prius tamen quam quicquam bellando profecisset, vitam suam aerumnosam relinquens mortuus est, duce interim Peloponnesi incursionem faciente in regionem regis, suaeque dicioni Pindum Boeotiam Locros, qui Ozolae dicuntur iungente, neque ab Attica etiam abstinente. ea ubi accepit Amurates, haud diutius cunctandum sibi ratus praecepit ut Asianus et Europaeus exercitus ad se Pherras, relicta Adrianopoli, venirent. incitavit autem eum Nerius Athenarum princeps, necnon Turachanes Thessaliae praefectus, ut exercitum recta ad Peloponnesum ductaret. Constantinus Isthmum muro includens, eundem etiam praesidiis emuniens, perumque ibi versabatur. ubi intellexit Amuratem hostiliter cum exercitu accedere, omnes quotquot in Peloponneso erant accer-

P. 181 αὐτοῦ σύμπαντας τοὺς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ τὸν τε ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ ἄμα, ὃς ἐτύγχανε γάμον ἔχων τῆς παιδὸς αὐτοῦ·
ἤρμόσατο γὰρ ἤδη τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι παιδὶ Ἐλεαζάρῳ.
οὗτοι μὲν οὖν ἐς τὸν Ἴσθμόν, ἧ ἐπηγγέλλοντο, παρήσαν, καὶ
τὸ τεῖχος ἐκράτυνον, ἧ ἐδόκει αὐτοῖς ἰσχυρῶς ἔξειν ἀμυνο-5
μένους. Ἀμουράτης δὲ ἐπελαύνων, συμπαραλαμβάνων καὶ τὰ
στρατεύματα τῆς χώρας ὅποι γένοιτο, παρήν ἐς τὰς Θήβας,
ὅτε καὶ ὁ Νέρης αὐτῷ παρεγένετο, στρατὸν ἀγόμενος ἀπὸ
Ἀθηνῶν. ἐλθὼν δὲ ἐπὶ τὰς Μιγγίας ἐστρατοπεδεύετο, καὶ
τηλεβόλους τε καὶ πλοκάδια παρασκευαζόμενος ἐπὶ ἡμέρας 10
B τινάς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπικαταβὰς εἰς τὸν Ἴσθμόν ἐστρατο-
πεδεύετο, ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν καθήκοντος τοῦ στρα-
τοπέδου καὶ τῶν σκευῶν. ἐνταῦθα κατάσκοπος τῶν Πελο-
ποννησίων, ὡς ὑποστρέψας ἀπήγγειλε τὸ τε πλῆθος τοῦ βα-
σιλέως καὶ ὑποζύγια καὶ καμήλους, καὶ οὐκ ἠνέσχετο σιγῇ 15
παρελθεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα ἔλεξε τοιάδε. “ὦ δέσποτα,
οἶα δὴ κακὰ εἰργάσω τὴν Πελοπόννησον πόλεμον τοιοῦτῳ βα-
σιλεῖ ἀνελόμενος, ἵδὲ τὴν τε Ἀσίαν σύμπασαν καὶ Εὐρώπην
ἄγων οὐδ' ὅποι στήσεται ἔξει, οὐδ' εἰ διπλοῦν σοι τεῖχος ἐς
τὸν Ἴσθμόν ἐληλαμένον εἶη. ἀλλὰ πρὸς θεοῦ πρέσβεις τε 20
C πέμπε ὅτι τάχιστα, καὶ ἐς διαλλαγὴν προκαλοῦ τὸν βασιλέα
τοῦτον, ὡς ἂν μὴ ἡμᾶς κακοῦς κακῶς ἐπιτρίψῃ τὸ παράπαν.”

sivit, necnon fratrem suum, qui eo tempore nuptias filiae suae con-
celebrabat. nam eam elocaverat Triballorum principis filio Eleazari.
hi igitur accersiti in Isthmum adveniunt, murumque firmant, ut es-
set propugnaculum munitissimum ad propulsandos hostes. Amurates
accedebat, et non cessabat copias suas augere, assumens ex omnibus
regionibus, quas permeabat, milites. venit igitur Thebas, quo vene-
rat cum exercitu Nerius Atheniensis, ut iuvaret eum adversus Pelo-
ponnesiacos. cum itaque pervenisset Mingias, castrametatus est; ibi-
que aliquot diebus moratus est, ut bombardas et funes ad praesens
bellum pararet. deinde movit in Isthmum, ubi et castra communi-
vit, quae utrinque mare, tanta eorum magnitudo erat, attingebant.
speculator Peloponnesiacus cum rediisset ad suos, regis copias, iu-
menta et camelos annuntiavit. nec silentium tenere potuit, verum
sic allocutus est principem “o domine, quantum periculi concivisti
Peloponneso bellum suscipiens cum tanto rege, qui Asiam universam-
que Europam contra nos ducens non satis spatii ad exercitum lo-
candos invenire potest? neque hostem sustinere poteris, etiam si
duplici muro Isthmum amplexus esses. sed quaeso te per deum im-
mortalem, legatos mitte quamprimum, et ad pacem pangendam regem
hortare, ne infestus accedens nos malos prorsus male comminuat.”

ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ θυμωθῆναί τε τὸν ἡγεμόνα, καὶ θυμω-
 θέντα κελεῦσαι ἐς εἰρκτὴν ἀγαγεῖν τὸν ἄνθρωπον, ὡς ἂν
 ταῦτα πύθοιτο οἷα ἀποβαῖνοι. ἔτυχε δ' αὐτῷ πρέσβυς ἀπε-
 σταλμένος παρὰ βασιλέα, οὐ μέντοι μέτρια ἐζήτηε γενέσθαι
 5 αὐτῷ· ἠξίου τε γὰρ τὸν τε Ἴσθμὸν ἐστηκέναι αὐτῷ, καὶ τὴν
 ἐκτὸς χώραν τοῦ βασιλέως, ὅσην ὑπηγάγετο, ἔχειν αὐτῶν. καὶ
 αὐτὸς μὲν διὰ ταῦτα τὴν δίκην ὑπέσχετο ὑπὸ βασιλέως, τὸν
 τε πρέσβυν καθείρξας ἐν Φερραῖς εἶχεν ἐν φυλακῇ, αὐτὸς δὲ
 ἤλαυνεν ἐπὶ Πελοπόννησον μέσον χειμῶνος. ἦν δ' ὁ πρέσβυς D
 10 Χαλκοκονδύλης Ἀθηναῖος. τοῦτον ἐν Φερραῖς καθείρξας αὐ-
 τὸν τε καὶ τοὺς θεράποντας ἐπήλαυνε. δοκεῖ δέ μοι Ἀμου-
 ράτης, ὡς ἐν Μιγγίαις ἐστρατοπεδεύετο, καὶ τοὺς ἀρίστους
 παραλαβὼν τοῦ στρατοῦ (εἶησαν δὲ οὗτοι ἄμφι τοὺς ἑξακι-
 σχιλίους), περιῶν τὸν Ἴσθμὸν ἐθεῖατο ὡς ἔχει τε φυλακῆς
 15 τὸ τεῖχος καὶ παρασκευῆς ἐς τὸν πόλεμον. καὶ ἤχθετο μὲν V. 142
 τῷ Τουραχάνη, ὅτι θέρους στρατεύεσθαι πρὸς τὴν . . . ἐν
 αὐτῷ, λέγων ὡς οὐχ ὑπομενοῦσιν ἐπιόντα αὐτόν, ἀλλ' οἰχί-
 σονται φεύγοντες, ἐπειδὴν τὸ πρῶτον πύθωνται ἀφικέσθαι P. 182
 αὐτόν ἐπὶ τὸν Ἴσθμὸν. καὶ ἐπέμενέ τε ἡμέρας συχνὰς ὡς
 20 ἐνδώσοντος διὰ ταῦτα τοῦ Πελοποννησίου ἡγεμόνος. καὶ
 ἐπεὶ τε παρεληλύθασιν ἡμέραι, ἐπικαταβὰς ἐς τὸ τεῖχος ἐστρα-
 τοπεδεύετο. τῇ μὲν ὑστεραίᾳ τηλεβόλοις μακροῖς ἔτυπτε τὸ

6. αὐτόν?

his auditis princeps ira exarsit; iraque incensus speculatorem in car-
 cerem duci iubet, ut tandem quid eventurum esset audiret. misit
 quoque legatum ad regem, qui nequaquam nomine principis satis mo-
 derata petebat. volebat namque princeps sibi tradi Isthmum, et re-
 gis regionem quae extra Isthmum erat, quam armis subegerat, uni-
 versam habere avebat. verum propterea poenas regi dedit, legatum-
 que capiens Pherris in vinculis habuit; ipseque, cum medium hiemis
 foret, contra Peloponnesum copias duxit. legatus ille Chalcocondyles
 Atheniensis fuit, quem cum in vincula una cum ministris dedisset,
 Pherris contra Peloponnesum perrexit. Amurates cum in Mingiis ca-
 stra posuisset, optimates exercitus, qui numero erant sex mille, as-
 sumpsit; et Isthmum circumivit, ut videret murum, numquid praesidii
 in eo situm esset ad resistendum. et quidem graviter succensebat
 Turachani, quia cum ipse censuisset aestate bellum inferendum esse,
 is hieme rem incipiendam suasisset, quasi Peloponnesiaci non essent
 vim hostilem expectaturi, verum continuo fugam ingressuri, ubi pri-
 mum accepissent Amuratem hostiliter accedere. diebus etiam aliquot
 ea gratia cunctatus est Amurates, quasi princeps Peloponnesi illico
 deditionem esset factururus. verum cum haec spes fefellisset, descendens

στρατόπεδον τοῦ ἡγεμόνος· τῇ δ' ἐπιούσῃ ἀπεπειρωῶντο τῶν ἐν τῷ τείχει, καὶ προσέφερον τὰς μηχανάς. τῇ δὲ τετάρτῃ ἑσπέρας πυρὰ ἀψάμενοι κατὰ τὸ στρατόπεδον, ὡς πλεῖστα ἕκαστος πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν, — εἰώθασι γὰρ οὕτω τὸ γένος τοῦτο τῶν Τούρκων, ἐπειδὴν ἐς μάχην μέλλωσιν ἵεναι 5 πρότρυπα ἤδη τῆς ἡμέρας ἢ ἐς τὴν μάχην καθίστανται, πυρὰ τε καίουσιν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ὅτι πλεῖστα ἕκαστος, B καὶ ὕμνον τινὰ ἀναφαίνουσι τῷ θεῷ καὶ τῷ ἥρωι, δῆλον ποιούμενοι ὡς ἂν μάχην τῇ ὑστεραίᾳ τῆς ἐπιούσης καθίστανται. καὶ τότε δὴ πυρὰ ποιησάμενοι παρεσκευάζοντο ἐς τει- 10 χομαχίαν. τῇ δὲ πέμπτῃ ἡμέρᾳ ἑσπέρας τὰς τε μηχανὰς προσέφερον, καὶ ὑπὸ πλόκου οἱ σαραχόριδες καλούμενοι, ὁ ἀχρεῖος λοιπὸς ὄμιλος τοῦ λαοῦ. πάρεξ γὰρ τοῦ στρατοῦ ὃς ἐπόμενος τῷ βασιλεῖ τούτῳ στρατεύεται, ἐπάγονται ὄμιλον τὰ τε σιτία φέροντα ἀπὸ τῶν περιοίκων καὶ τῆς ἄλλης τοῦ 15 βασιλέως χώρας. ἕτεροι ἄλλοι δ' αὖ οἱ Ἀσιανοὶ ἀγιάδες καλούμενοι, πεζὸς τε ὄμιλος ἐπὶ τε τὰς χρεῖας τοῦ στρατοῦ C χρώμενος διατελεῖ, καὶ ἐς τὴν τῶν ὁδῶν κάθαρσιν ἄγεται τούτους καὶ ἐς τὰ στρατόπεδα. δοκεῖ δὲ τὸ τοῦ βασιλέως τοῦτο στρατόπεδον κάλλιστα πάντων δὴ στρατοπέδων ὧν ἡμεῖς 20 ἐθεασάμεθα καὶ ἀκοῇ ἐπνυθόμεθα, τὰ τε περὶ τὰς σκηνὰς καὶ ἐς τὴν τῶν σιτίων ἀφθονίαν κράτιστα μηχανήσασθαι. πρῶ-

3. πυρὰν P 9. ἂν] ἐς? 10. πυρὰν P 15. φέρονται P

castra ad murum transtulit. die deinde postero princeps exercitum bombardis longis petivit. sequenti die eos qui murum defensabant, tentarunt machinas muro admoventes. quarto die tempore vespertino singuli iuxta tabernacula sua ignes fecerunt quam potuere maximos. nam Turcorum est consuetudo, ut ignes plurimos parent biduo ante eius diei in quem pugna collata est. hymnum quendam canunt in honorem dei et herois, significantes quod tertio abhinc die praelium committere velint. tunc igitur ignes excitantes quam potuere plurimos, accingebantur ad oppugnationem muri. quarto autem die Sarachorides, qui inter caeteros inutilis sunt turba, funibus machinas ad murum traxerunt. nam praeter exercitum qui regem sequuntur, adsunt et alii complures, qui frumentum a finitimis in castra subvehunt. sunt in castris et alii ex Asia oriundi pedites, qui Agiades nominantur, quorum opera rex utitur ad itinera purganda et ad castra communienda, necnon ad alia quibus in castris opus est. arbitror autem castra huius regis pulcherrime omnium, quae nos vidimus et audivimus, instrui, quantum attinet ad copiam frumenti necnon ad situm tabernaculorum. nam primum omnium mercatores plurimi comitantur regem istum, qui frumentum equos mancipiaque

τον μὲν γὰρ δὴ ἀγορασίαι ἔπονται τῷ βασιλεῖ μεγάλαι ἔς τε
 τὰ σιτία καὶ τοὺς ἵππους καὶ ἔς τὰ ἀνδράποδα καὶ ἔς τὴν
 τοῦ στρατοῦ χρεῖαν, ὅτου δ' ἂν τι ἐπιδέοιτο, ἐνταῦθα ἀφθό-
 5 τως τε πολλῶν ἔς τοῦτο παραγινομένων. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ
 ἑκαστος περιάγει ἔς τὴν ἐξέλασιν, οἱ μὲν τε καμῆλους σιτίων
 καὶ ὄπλων καὶ κριθῆς τῆς ὑποζυγίων τροφῆς ἱκανὰς ἔχοντες,
 οἱ δὲ ἡμιόλους, οἱ δὲ συναμφότερα, οἱ δὲ καὶ ἵππους, ὥστε D
 διπλάσια γίνεσθαι τὰ ὑποζύγια τοῦ στρατοῦ. πάρεξ δὲ τού-
 10 των περιάγει ὄμιλον ἀπὸ τῆς χώρας αὐτοῦ σιτίων τε ἕνεκα,
 καὶ ἐπειδὴν ἔς ἀνάγκην καταστῆ τὸ στρατόπεδον, ἐπιδιελόμε-
 νος τοῖς ἀρίστοις τὴν τροφήν οὕτω χωρεῖ ἐφ' ὅ τι ἂν γένοι-
 το. σκηνὰς δὲ ἔτι ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦ βασιλέως ἴδοι ἂν
 τις ἔς μυρίας, καὶ πλείους καὶ ἐλάσσους τούτων, ὡς τυγχά-
 15 νει στρατευόμενος.

Τότε μὲν δὴ, ὡς ἐτάχθησαν σαραχόριδες ἔς τοὺς Ἑλλη-
 νας, ἐπειρῶντό τε αὐτῶν καὶ ἐμάχοντο ὡς . . . τῆς ἐρεθί-
 ζοντες ἐπὶ μάχην καὶ ἐπαγρουπνοῦντες. ὡς δὲ ἠώς τε ἦδη 1446
 ὑπέφαινε, κύμβαλά τε καὶ αὐλικά καὶ σάλπιγγες τοῦ βασι- d. 7 Dec.
 20 λέως (καταφανεῖς δὲ εἰσι τῷ μεγέθει τῶν ἡχῶν) ἀναδηλῶν P. 183
 ὡς μάχη τε ἦδη γίνεται. καὶ ἕκαστοι παρασκευασάμενοι
 ἐπήεσαν ἔς τὸ τεῖχος, αὐτίκα τειχομαχοῦντες κατὰ τὸ ἰσχυρόν.
 βασιλεύς τε αὐτὸς καὶ οἱ νεήλυδες κατὰ τὸ μέσον τοῦ Ἰοθ-

4. πολλῶ P

20. ἀνεδήλουν?

emunt, necnon reliqua quibus indiget exercitus. hinc rerum omnium exercitui dives copia est. praeterea magnates qui comitantur regem, singuli plurima in expeditionem adducunt iumenta. quidam adducunt camelos, qui arma frumentum et hordeum, ut pabulum sit iumentis sufficiens, portant. quidam equos, quidam mulos, quidam tam equos quam mulos in expeditionem agunt. horum autem tantus est numerus ut duplo iumentorum numerus hominum numerum exsuperet. comitantur regem alii plurimi ab sua regione, quorum usus in frumentationem maximus est. si necessitas aliqua ingruerit exercitui, alimenta in optimates distribuit, et sic proficiscitur. tentoriorum quis cernat in castris regis plerumque decem milia, plus minusve respectu expeditionis.

Eo quidem tempore sarachorides oppositi Graecis eos pugnando tentabant * * * totamque noctem ducebant insomnem, ut ad praelium Graecos incitarent. ut aurora illuxit, signa canere iubet rex: cymbala cornua tubaeque pugnam iam fore maximo sono significabant. Turci instructi occipiebant murum oppugnare quam fortissime. rex et peregrini armati in acie instructa stabant in medio Isthmi, ubi

μου, ἥπερ ἐσκήρουν, καθίσταντο ἐς μάχην, καὶ κλίμακας τε προσέφερον, καὶ διορύσσοντες τὸ τεῖχος ἠγωνίζοντο ὡς ἐξαιρήσοντες. καὶ τοὺς τε τηλεβολίσκους ταύτη ταξάμενος οὐκ
 V. 143 εἶα τοὺς Πελοποννησίους προκύπτειν. δεινὸν γὰρ τοι ὁ τηλεβολίσκος, καὶ οὐδὲν τῶν ὕπλων ἀντέχει ὥστε μὴ διαχωρεῖν 5
 διὰ πάντων καθικνούμενος. δοκεῖ δὲ κἀπειδάν τι αὐτῶ ἀντέχει, τότε δὴ μάλιστα καθικέσθαι ἐπὶ πλεόν, ἐπεὶ ἔς τε βάμβακα καὶ κρόκην καὶ τὸ ἔριον οὐκ ἂν οὕτω καθίκοιτ' ἂν ἐπὶ πολὺ. ἐπεὶ δ' ἐν ἀδείᾳ τε ἐγένοντο οἱ νεήλυδες, καὶ τὰς τε κλίμακας ἐς τὸ τεῖχος ἐνεγκάμενοι ἀνέβαινον, καὶ ὑπερέβησαν 10
 ταύτη ἧ ἔθεατο ἐστὼς ὁ βασιλεύς, ἀνέβη ἐπὶ τὸ τεῖχος νεήλυς Χιτήρης, Τριβαλλὸς τὸ γένος, καὶ εἶλε τε τὸ τεῖχος, καὶ τοὺς ταύτη διωσάμενος ἐς φρυγὴν ἐτρέψατο. οἱ δὲ ὡς ἀπολιπόντες τὴν τάξιν κατέβαινον ἐνταῦθα, καὶ πλησίον ἐς δέος τε ὑπὸ θεοῦ καθίσταντο καὶ ἀπειρίας, καὶ οὕτω ἐποίουν· φεύγοντες γὰρ 15
 ᾤχοντο. καὶ οἱ παρὰ τούτους αὐθις τεταγμένοι, οὐκ εἰδότες ὅ τι ξυμβαίνει χαλεπὸν, ᾤχοντο φεύγοντες. καὶ οὕτω πάντες ἀπολιπόντες τὸ τεῖχος ἔφρευγον οὐδενὶ κόσμῳ. οὗτοι δ' οἱ
 C Τοῦρκοι ἐπεισπεσόντες ταύτη τε ἧ ἑάλω ὑπὸ τοῦ νεήλυδος, καὶ τῆ ἄλλῃ ἧ κατέβαλλον διορύσσοντες, καὶ διὰ τῶν πυλῶν 20
 εἰσεσχέοντο καὶ ἔτρεχον. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων τραπόμενοι διήρπαζον τὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιπλα, ἐσθῆτάς τε καὶ τὴν ἄλλην εὐδαιμονίαν· οἱ δὲ ἐπὶ τοὺς ἀν-

14. καὶ] καὶ οἱ?

18. οὕτω?

castra posuerant. scalas expediebant, murum suffodiebant, fortiterque praeliabantur, ut murum occuparent. huc etiam bombardarios consistere iusserat, qui bombardis prospectum Peloponnesiacis adimebant. bombardae namque res est admodum violenta, nec arma resistere bombardae impetui possunt, verum omnia penetratum etiam magis permeat, quando corpus aliquod resistens fuerit nacta, si quidem crocum lanamque non pervadit. cum peregrini iam tuti ab periculo starent scalasque muro addidissent, murum scandebant eo loci ubi spectator oppugnationis aderat rex. primus itaque in murum evasit, eumque cepit peregrinorum de numero Chiteres, Triballus genere; eosque qui resistebant, in fugam coniecit. hi autem ordine relicto abibant, cum metus maximus ab deo et imperitia ipsis incuteretur: nam formidine agitati in fugam effundebantur. praeterea illi qui his proxime steterant, nescii quid mali suis accidisset, fugientes abibant. tandem omnes deserto muro sine ordine fugerunt. Turci irruentes, qua murus ab Chitere superatus erat, et alii qua murum suffodientes straverant, necnon per portas irrumpebant. quidam ad castra Graecorum ferebantur, Graecorumque sup-

δρας τραπόμενοι τοὺς μὲν αὐτῶν ἔφθειρον τοὺς δὲ καὶ ἐζώ-
γρουν, ἐς ἀνδραπόδων μοῖραν τιθέμενοι. καὶ φόνος τε ἦν
πολὺς τῶν φευγόντων.

Περὶ δὲ τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνας τοιαύδε ἐγένετο. ὡς
5 γὰρ ἐώρων φεύγοντας τοὺς Ἑλληνας ἀνὰ κράτος καὶ οὐδενὶ
κόσμῳ, ἐπειρῶντο μὲν πρῶτιστα κατέχειν, ὡς δ' οὐκ ἠδύναν-
το, καὶ αὐτοὶ φεύγοντες ὄχοντο, ἐπὶ μὲν Κόρινθον οὐκέτι
(ἦδεσαν γὰρ ὡς πολιορκησόμενοι ἀλώσοιντο ἐνταῦθα, τῆς τε D
τροφῆς ἰκανῆς οὐκ οὔσης ἐν αὐτῇ καὶ ἄλλης παρασκευῆς), ἐπὶ
10 δὲ τὴν μεσόγαίον ἐπειγόμενοι ἔφθασαν γενόμενοι ἐπὶ τὴν ἄκραν
Λακωνικὴν τῆς Πελοποννήσου, καταδοκῆσοντες ἢ μέλλει χω-
ρήσειν ὁ βασιλεύς. αὐτοὶ τε γὰρ ἐς τὴν θάλασσαν διενουῶν-
το ἐς τὸ πρόσω πίπτειν, ὡς ἦν ἐπὶ ἑλαύνων, ἐς τὴν θάλασ-
σαν ἀφιζόμενοι καὶ ὑπεκστησόμενοι τῆς χώρας αὐτῆς. ἦδεσαν
15 γὰρ ὡς τῷ Ἴσθμῷ τὰ Πελοποννήσου πράγματα διεφθάρη ὑπὸ
τοῦ βασιλέως, καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρες καὶ οὐδὲν ὃ τι ἄξιον λό-
γου ὑπελείφθη ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ ἀκροπόλεσι, καὶ οὐκέτι
ἤλπιζον περιέσεσθαι σφίσι τὴν ἀρχὴν τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' οἶχε- P. 184
σθαι σφίσι τὰ πράγματα ἀπολλύμενα.

20 Ἀμουράτης δὲ ὡς κατέσχε τὸν Ἴσθμόν, καὶ ἐπεὶ ἐγένετο
ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου, πρῶτα μὲν ἐς τριακοσίους τῶν αἰγ-
μαλώτων, οὓς ἀποφυγόντας τῆς νυκτὸς ταύτης ἐς τὸ ὄρος τὸ

11. καταδοκῆσαντες P

pellectilem et reliquam felicitatem diripiebant. quidam versi in hos-
tes quosdam necarunt, quosdam vivos ceperunt, et ad mancipiorum
condicionem rede gere. caedes fugientium edebatur maxima.

Verum quid Graecorum ducibus contigerit, audiamus. hi ubi
conspicati sunt Graecos fugam arripere, primo eos retinere conaban-
tur. cum autem in fugam effusos inhibere non possent, aufugerunt
et ipsi, non tamen Corinthum. certi enim erant, si obsiderentur
Corinthi, se facile expugnatum iri, cum haud sufficiens eo comporta-
tus esset commeatus, nec alius belli apparatus. celeri autem fuga
contenderunt ad mediterraneam regionem; iamque praevenierant ho-
stes, et in summa Laconia Peloponnesi expectabant quonam profectu-
rus esset rex. decreverant namque in mare profugere et regione ce-
dere, si Amurates cum exercitu adventaret. noverant namque Pelo-
ponnesiacorum res ab rege planissime contusas esse. nec arma nec
viri, nec quicquam amplius memoratu dignum vel in urbibus vel in
arcibus reliqui erat. nec sperabant in posterum Peloponnesi princi-
patum sub se futurum, sed augurabantur se Peloponnesi res omnes
amissuros.

Amurates ut Isthmum occupavit et in Peloponnesum venit, pri-
mum quidem circiter trecentos captivos, qui nocturna fuga in montem

ὑπὲρ τὰς Κεγχρέας, ὃξὺ δὲ καλούμενον, κυκλωσάμενοι εἶλον ἀπάτη πάντας, εἰς ἓνα χῶρον ἀπαγαγὼν κατέσφαξε· μετὰ δὲ ὠνησάμενος ἀνδράποδα ἐς ἑξακόσια θυσίαν ἀνήγε τῷ ἑαυτοῦ πατρί, ἐξιλεούμενος τῷ φόβῳ τῶν ἀνδρῶν τούτων. ἐντεῦθεν δὲ ἐπιδιελόμενος τὸ στρατεύμα, καὶ τὸ μὲν παρα-5
 Β δούς Τουραχάνη τῷ Θεσσαλίας ὑπάρχῳ ὡς ἐμπείρῳ τε ὄντι καὶ μάλιστα δὴ Τούρκων ὀμιληκῶτι τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ τῶν νεηλύδων ἀμφὶ τοὺς χιλιούς, ὡς διὰ τὴν μεσόγαιον ἐλαύνειν, αὐτὸς δὲ διὰ τῆς Σικυῶνος ἤλαυνεν εὐθὺς τῆς Ἀχαΐας. ἀφικόμενος δὲ ἐς Σικυῶνα, τὴν μὲν πόλιν, ἐν ἣ ἡμέρᾳ ὁ Ἰσθ-10
 μὸς ἐάλω, ἐπέδραμέ τε ὁ στρατὸς τοῦ βασιλέως, καὶ ἠνδραποδίσατο σύμπασαν ἄρδην τὴν πόλιν. ἀπόντων δὲ τῶν ἀνδρῶν ἐς τὸν Ἰσθμόν, καὶ οὐδὲ ἐν ὄχρῳ ὄκημένης τῆς πόλεως, ταύτην μὲν εὐθὺς τότε ἠνδραποδίσατο, καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἤλασαν τῆς Πελοποννήσου, τοὺς τε ἡγεμόνας διώκοντες 15
 C καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας, ὡς ἄλλος ἄλλη ὄχετο φεύγων. τὴν V. 144 μὲν πόλιν κενὴν τε κατέλαβε, καὶ τὴν ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει. ἐνήσαν δ' αὐτόθι Μουλγέριός τε Ἑλληνας καὶ ἄλλοι μετ' αὐτοῦ τινὲς Ἑλλήνων οὐ πολλοὶ σὺν γυναιξί τε ἅμα καὶ παισίν. ἐπεὶ δ' ὑπορῦξας ἔθει τὴν ἀκρόπολιν, ἐνταῦθα ἐς ὄμο-20
 λογίαν ἀφικόμενος ὁ τῆς ἀκροπόλεως φύλαξ παρέδωκε τε αὐτὸν καὶ τὴν ἄκραν. τούτους μὲν δὴ καὶ γυναῖκας καὶ παῖ-

supra Cenchreas situm, quem Oxi vocant, evaserant, quasi indagine circumdari iussit. omnes capti sunt; doloque in unum locum abducti, crudeliter occisi sunt. postea Amurates emit mancipia numero sexcenta, quae ad sacrificium duxit in honorem patris sui, volens eum expiare caede virorum occisorum. his ita peractis exercitum divisit. partem exercitus Turachani Thessaliae praefecto tradidit, qui rei militaris habebatur peritissimus et plurimum conversatus erat cum Turcis Peloponnesi. dedit eidem de numero peregrinorum mille milites, ut his instructus profectionem per mediterraneam regionem faceret. ipse quidem rex per Sicyonem iter faciens recta in Achaïam contendit. urbem eo die, quo Isthmus in potestatem venit, regius exercitus aggressus est; captamque diripuit universam. aberant enim oppidani, profecti in Isthmum. nec admodum in munito loco urbs sita erat. quapropter eam continuo diripuerunt: et maximam Peloponnesi partem peragrantes, persecuti sunt bello duces et reliquos Graecos. cum autem hostium alius alio, ubi se tutum putabat, palantes dilaberentur, urbem defensoribus vacuam in potestatem redigit, obsidioneque arcem premere statuit. erant in ea arce Mulgerius Graecus et alii quidam Graeci non multi cum liberis et uxoribus. Turci igitur suffodientes arcem, cum Mulgerius

δας ἐς Ἄγγιον πόλιν εὐδαίμονα ἀπέστειλλε, τῆς δὲ πόλεως
 ἐνεπίμπρα τε τὰς οἰκίας. καὶ τοῦ πρόσω ἐχόμενος ἀφίκετο
 ἐπὶ Πάτρας τῆς Ἀχαΐας πόλιν εὐδαίμονα. ταύτην μὲν οὖν
 ἐξέλιπον οἱ ἄνδρες ἐς τὴν κατανατικὴν ἡπειρον τῶν Οὐνετιῶν, D
 5 καὶ πλὴν τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει καὶ ἐν τοῖς βασιλείοις, οἱ ἐνα-
 πελείφθησαν ἀφροσύνη χρησάμενοι, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ᾗχον-
 το φεύγοντες. ἦσαν δ' οἱ ἐναπολειφθέντες ἐς τετρακισχιλί-
 ους. τοὺς μὲν οὖν τῶν βασιλείων ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας
 παρεστήσαντο ὁμολογία, καὶ ἐς ἀνδράποδα διελόμενος τὴν τε
 10 ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει καὶ τοὺς τε νεήλυδας ἐπεμψεν ὡς ἐλοῦν-
 τας. καὶ οὗτοι προσέβαλλόν τε τῷ τείχει καὶ ὑπορυζάμενοι
 εἰσέπιπτον. οἱ δὲ Ἕλληνες ἑρπύνην καὶ πίσσαν πυρὶ ἀψάμε-
 νοι κατὰ ὀπήν τοὺς τε νεήλυδας ἐξεκρούσαντο ἀμυνόμενοι καὶ P. 185
 ἐκράτυνον τὴν ἀκρόπολιν. Ἀμουράτης μὲν δὴ, ὡς Τουραχά-
 15 νης ἐντεῦθεν ἀφικόμενος καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀγόμε-
 νος παρεγένετο αὐτῷ, ἐνταῦθα ἐπαναζεύξας ἀπήλαυνε. μετὰ
 δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον σπονδὰς τε ἐποίησατο, καὶ ὑπό-
 φορον ἔσχον τὴν Πελοπόννησον τὸ ἀπὸ τοῦδε οἱ Ἕλληνες μέ-
 χροι τούτου, τὸ πρὶν ἐλευθέραν οὔσαν. τὴν μὲν οὖν πόλιν
 20 τῶν Θεβῶν πειρώμενον ἐπιέναι βασιλέα ἐπὶ Πελοπόννησον
 ἐξέλιπόν τε, καὶ τοὺς ἄνδρας ἐξανασιάντες ᾗκησαν ἐν τῷ
 Ἴσθμῳ, οἱ τινες δὴ καὶ ἐάλωσαν ὑπὸ Τούρκων. ἡ δὲ ἐκτὸς

nullam salutis spem affulgere cerneret, se ipse et arcem Amurati tra-
 didit. hos quidem cum liberis et uxoribus misit Angium, urbem
 opulentam. ipse vero aedificia urbis captae incendit. quo facto ul-
 terius profectus venit Patras, Achaiae urbem opibus florentem. op-
 pidani urbem istam deseruerant, abeuntes in continentem Venetorum,
 quae ex opposito erat. remansere tamen quidam in arce et in regia:
 stulti quidem, cum reliqui sibi fuga consulerent, ipsi se in grave dis-
 crimem praecipitarunt. erant autem numero quater mille. viros igi-
 tur et mulieres quae in regia erant, pactionibus Amurates in fidem
 accepit, omnesque in mancipiorum album rettulit. hinc arcis oppu-
 gnationem auspicatus est, peregrinosque misit, ut eam subito cape-
 rent. hi summa vi impetum in murum dantes eumque suffodientes in
 arcem irrupere. Graeci resinam et picem incensam per foramina ia-
 culantes, peregrinos expulerunt acerrime repugnantes, arcemque et
 murum reficientes et optime munientes. Amurates, ubi advenit Tu-
 rachanes vehens maximam hominum aliarumque rerum praedam, cum
 exercitu discessit, nec multo post pacem cum Graecis fecit. ex eo
 inde tempore Peloponnesus, quae prius libera erat, regi tributaria
 facta est. Thebas Thebani, cum hostiliter accederet rex, deseruere,
 et in Isthmum se contulere, quasi ibi habitaturi; qui tamen ab Tur-

Β χώρα τοῦ βασιλέως αὐτίκα μετὰ τὴν τοῦ Ἴσθμοῦ ἄλωσιν προσεχώρησε τῷ βασιλεῖ, τό τε Πίνδον καὶ ἡ ἄλλη χώρα τοῦ βασιλέως.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ἐς τοσοῦτον ἐγένετο. 1447 καὶ βασιλεὺς τοῦ ἐπιγινομένου θέρους ἐστρατεύετο ἐπὶ Σκεν-5
τέρη τὸν Ἰβάνεω παῖδα, ὃς παῖς ὢν ἐς τὰς θύρας ἀφικόμε-
νος τοῦ βασιλέως καὶ παιδικὰ αὐτοῦ γενόμενος ἀπέδρα ἐς
τὴν πατρίαν αὐτοῦ χώραν, καὶ ἀγόμενος γυναῖκα θυγατέρα
τοῦ Ἀριανήτου, ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐπολέμων τῷ βασιλεῖ, καὶ
οὔτε φόρον ἀπήγαγον τῷ βασιλεῖ οὔτε αὐτοὶ ἐς τὰς θύρας 10
ἵεντο οὔτε πείθεσθαι ἤθελον. διὰ ταῦτα συναγείρας ἅπαντα
C τὸν τε Ἀσίας καὶ Εὐρώπης αὐτῷ στρατὸν ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν
Ἰβάνεω χώραν· καὶ ἐπεὶ τε ἐσέβαλεν ἐς τὴν χώραν, ἐδήου τε τὰ
στρατεύματα διαπέμπων ὅποι παρῆκοι, καὶ ἐνεπίμπρα τὰς τε
κώμας καὶ τοὺς ἀγρούς, καὶ τὰ λήια ἐκαίοντο ὑπὸ τοῦ στρα- 15
τοῦ, καὶ περιεφθειρόντο τὰ ἐκεῖσε πάντα. Σκενδέρης μὲν οὖν
ἐπὶ τὴν ἐς τὸν Ἰόνιον παράλιον χώραν τῶν Οὐνετιῶν ὑπε-
ξέθετο, αὐτὸς τε καὶ οἱ Ἀλβανῶν πρῶτοι, τὰς τε γυναῖκας καὶ
παῖδας· αὐτοὶ δὲ περιμόντες ἄλλοτε ἄλλῃ τῆς χώρας διήρ-
χοντο, εἴ του δέοιντο αἱ πόλεις αὐτῶν. καὶ οὔτοι μὲν ἀνὰ τὸ 20
ὄρος τὸ ὑπὲρ τὴν χώραν αὐτῶν ἄχρι τοῦ Ἰονίου διατεῖνον διέ-
τριβον, καταδοκοῦντες ὅποι σφίσι τὰ πράγματα ἀποβήσεται·

10. ἐπήγαγον P

14. παρήκοι P

cis capti sunt. exterior autem regio Pindus videlicet et reliqua regio, ut primum Isthmus captus est, in regis potestatem devenit.

Appetente iam aestate Amurates bellum movit contra Scenderem Ibanis filium (Alexandrum sive Scanderbegum appellatum), qui puer venit in ianuas regis eiusque concubinus factus est; tandem effugit in patriam suam regionem. ducta deinde uxore Arianetis filia, ex professo bellum cum rege gerebat. nam tributum hand amplius regi pendebat, nec in ianuas ibant, parere quoque regi detrectabant. quapropter Amurates convocans Asiae Europaeque exercitus universos, Ibanis regionem bello petere statuebat. veniens igitur in regionem, vastabat universam, vicos agrosque incendebat. frumentum omnemque commeatum comburebat. omnia quae in ea regione erant, populationibus dissipabantur. Scenderes igitur ipse necnon Albani omnes in maritimam versus Ionium Venetorum regionem uxores et liberos, quo ab impendenti periculo tuti forent, exposuerunt: ipsi autem undique per regionem obambulantes sedulo dispiciebant, sicubi urbes ipsorum auxilio indigerent. castra habuerunt in monte qui regioni eorum impendet et in Ionium usque porigitur; et ibi expectaverunt belli eventum. Amurates Sphetiam urbem exercitibus circumscedit;

Ἀμουράτης δὲ ἐπελαύνων πρῶτα μὲν τὴν Σφειίαν πόλιν D
 ἐπολιόρκει. καὶ λόγον μὲν προσέφερεν ὡς παραδοῖέν τε αὐ- V. 145
 τὴν καὶ αὐτοὶ ἀπίοιεν ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ ἕκαστος· οἱ δὲ οὐκ
 ἐπέθοντο. μετὰ δὲ ταῦτα προσέβαλε σὺν τοῖς νεήλυσι, καὶ
 5 εἶλε τὴν πόλιν κατὰ κράτος καὶ ἐξηνδραποδίσατο, τοὺς τε
 ἄνδρας σύμπαντας διεχρήσατο. μετὰ δὲ ἐπιὼν ἐπὶ τὴν Γε-
 τὴν ὁμολογία τε παρεστήσατο, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀνδρα-
 ποδισάμενος ἐπῆγε τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν Κρούην, πόλιν προέ-
 χουσαν τῶν ἐν τῇ Ἀλβανῶν χώρα· οἰκεῖται δὲ ἐν ὄχυντῳ
 10 πάνν. ταύτην μὲν οὖν προσκαθεζόμενος ἐπολιόρκει, καὶ τη-
 λεβόλοις τε ἔτυπτε τὸ τεῖχος, καὶ κατέβαλε μέρος οὐκ ὀλί-
 γον. μετὰ δὲ ταῦτα προσέβαλε σὺν τοῖς νεήλυσιν ὡς ἐξαι-
 ρήσων τὴν πόλιν, καὶ ὡς οὐκ ἠδυνήθη ἐλεῖν, ἀπήγαγε τὸν P. 186
 στρατὸν· ἤδη γὰρ ὄψε ἦν τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ χειμῶν ἐπιγε-
 15 νόμενος ἐπέιξε τὸν στρατὸν.

Τὸν οὖν παῖδα αὐτοῦ ἄρτι ἠβάσκοντα Μεχμέτην περιῆγεν
 ἐν τῷ στρατῷ, ἔξ ὅτου ἀφείλετο αὐτὸν τὴν βασιλείαν. ἐγένετο δὲ
 οὕτως. ὡς ἐμάχετο τοῖς Παιόσιν ἐν τῇ Βάρνη καὶ τὰ στρατεύ-
 ματα αὐτοῦ ἐώρα ἐν φυγῇ γενόμενα, ἐς δέος τε καθεστήκει μέγα
 20 πάνν, οἴόμενος αὐτίκα πάντως ἀπολεῖσθαι, ὡς ἤδη ἀφίκετο
 ἔσυφορᾶς, ἠῦχετό τε ὡς ἦν αὐτῷ τὰ πράγματα μὴ διαφθαρεῖ
 τότε ἐν τῷ θορύβῳ ἐκείνῳ, ἀπολιπεῖν τε τὴν ἀρχήν, καὶ τῷ

10. προσκαθεζόμενος P

oppidanisque nuntiare iussit, si deditionem facerent, se singulos ad
 sua abire permissurum. at hi condicionem istam non admiserunt.
 quapropter cum peregrinorum cohorte murum subit; et cum impetu in
 urbem irrumpens, ea potitur, praedaeque totam exponit. viros omnes
 trucidari iussit. deinde copias duxit contra Getiam, quam pactioni-
 bus in dicionem accepit. captis autem oppidanis exercitum Cruam
 urbem Albanorum primariam movit. urbs haec sita est in loco mu-
 nitissimo. hanc obsidione cinxit, murumque bombardis concussit,
 eiusque non modicam partem stravit. deinde per loca ruinis paten-
 tia cum peregrinis irrumpere quaerebat, quasi vi eam capturus. coe-
 pta autem omnia cum irrita caderent, exercitum abduxit omnem,
 quia aestatis iam extremum erat, et frigus hibernum graviter exerci-
 tum adfligebat.

Filium suum Mechetem iam pubescentem per castra circumdu-
 xit regnoque praefecit. sic autem ista evenere. cum pugnaret ad-
 versus Pannonos Varnae et exercitus suos ad fugam inclinare cerne-
 ret, valde timuit putans se mox cum suis periturum. in hac gravis-
 sima necessitate constitutus vovit, si incolumis evaderet praesens pe-
 riculum et victoria potiretur, se cessurum regno et id commissurum

Β παιδὶ ἐπιτρέψαντα αὐτὸν οἴχεσθαι ἐς τὴν Ἀσίαν, διατρέφοντα
 σὺν τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς παρ' αὐτοῖς καλουμένοις Ναζη-
 ραίοις, προσευχόμενον τῷ ἥρωι καὶ ἀνάγοντα θανάτῳ τὴν θυ-
 σίαν. ὡς δὲ περιεγένετό τε Παιόνων καὶ τὸν Παιόνων βα-
 σιλέα ἐξελὼν ἐκομίζετο ἐπ' οἴκου, τὸν τε παῖδα αὐτοῦ τὸν 5
 νεώτερον Μεχμέτην μετεπέμπετο ἐπὶ τὴν ἀρχὴν· ὁ γὰρ προ-
 σβύτερος αὐτοῦ Ἀλαδίνης οὐκέτι περιῆν, ἀλλ' ἐτετελευτήκει
 ὑπὸ ἵππου ἐκτραχηλισθείς, κυνηγετοῦντος αὐτοῦ καὶ ἐπιθέον-
 τος ἀνὰ κράτος ἐπὶ τὴν ἔλαφον. οὗτος μὲν οὖν οὕτως ἐτε-
 λεύτησε, Μεχμέτην δὲ τὸν νεώτερον παῖδα περιόντα, ὡς 10
 C ἐλέγετό μοι. τότε ἐπὶ τὴν ἀρχὴν μετεπέμπετο. ὡς δὲ ἀφί-
 κετο, ἐπιτρέψας αὐτῷ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς θύρας καὶ τοὺς
 νεήλυδας αὐτὸς ᾤχετο διαβάς ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, ἐς Προῦσαν,
 ἧ τὰ τῆς Ἀσίας βασιλεία ἦν. τὴν μὲν οὖν ἀρχὴν ἀποθέμε-
 νος μετὰ ζιχίδων τῶν παρ' αὐτῶν Ναζηραίων καὶ σειτιδῶν 15
 καὶ τῶν τοῦ γένους σοφῶν πολλὰ διέτριβεν· οὐ πολλῷ δὲ
 ὕστερον μετέμελέ τε αὐτῷ ἀπιόντι ἐκ τῆς ἀρχῆς καὶ ἰδιωτεύ-
 οντι. ὡς δὲ οὐκ ἠνέσχετο, ἔπρασσε ὅπως ἐπανιών τὴν ἀρ-
 χὴν κατάσχοι καθ' ἡσυχίαν, ὡς δὲ μὴ ἐς διαφορὰν ἀφικνου-
 μένου αὐτῷ τοῦ παιδὸς κινδυνεύοι αὐτῷ τὰ πράγματα, καὶ 20
 αἰτίαν ἔχοι πρὸς τοῦ γένους οἷα ποιεῖ. ἔπρασσε δὲ ὅπως ἐπα-
 νέλθοι μετὰ Χαλίλεω τοῦ Πραΐμεω, ἀνδρὸς συνήθους αὐτῷ

20. αὐτοῦ τοῦ παιδὸς κινδυνευομένου P

filio, et abiturum in Asiam, ut ibi vitam traduceret admixtus sacer-
 dotibus et Nazaraeis, et culturum frequenter Heroem, eique immola-
 turum. cum igitur Pannonibus victoriam extorsisset, rege eorum pe-
 rempto domum rediit, filiumque iuniorem accersivit ad regni guber-
 nacula. nam filius eius Aladines natus maximus haud amplius super-
 stes erat, sed naturae debitum exolverat, praecipitatus ex equo in
 venatione, cum persequeretur cervum. is quidem in hunc modum
 occubuit. Mechetem autem iuniorem ad regni moderamen vocavit.
 cum autem venisset vocatus, regnum et ianuas necnon peregrinos
 pater eius fidei committens ipse profectus est Prusam, ubi Asiae se-
 des regia est. abdicato igitur regno cum Zichidis, qui Turcorum Na-
 zaraei sive monachi sunt, et cum Seitidis necnon cum reliquis do-
 ctis conversatus est. nec multo post poenituit virum, quod regno
 relicto nunc privatam sequeretur vitam. cum autem praesentem vi-
 tae condicionem haud ferre posset, consilia agitavit, qua ratione ci-
 tra tumultum regiam dignitatem reciperet. sedulo enim praecavebat
 ne, si filius sentiret quid ipse moliretur, bellum exoriretur, cuius ipse
 auctor ab Turcis haberetur. quae quidem facere instituit, ad finem
 deduxit, videlicet ut rediret ad regnum opera et industria Chatitis

ἐς τὰ μάλιστα καὶ οἱ ἐπιτηδείως ἔχοντος αἰεὶ. αὐτὸς μὲν D
 οὖν ἔπεισε τὸν παῖδα ἐς ἄγρας φοιτῶντα γυμνάζεσθαι ὡς
 κάλλιστα ἐφ' ἵππου· καὶ ἐπειδὴ ἔπειθε, κρύφα ἔπεμπε τῷ
 πατρὶ αὐτοῦ, μηδὲν δεδιότα, ἄφνω ἐς τὴν ῥητὴν αὐτῷ
 5 ἡμέραν ἀφικόμενον ἐς τὰ βασιλεία τῆς πόλεως χρηματίζειν
 τοῖς ἐν τῇ πόλει ὡς βασιλέα. ὁ μὲν οὖν, ὡς ὑπειπίθετο, ἐς
 ἣν αὐτῷ συνέθετο ἡμέραν, παρεγένετό τε ἀπόντος αὐτῷ τοῦ
 παιδὸς ἐς τὴν ἄγραν καὶ κνηγειοῦντος, παραγενομένου τε
 κατέσχε τὴν βασιλείαν, χρηματίζων τοῖς ἐν τῇ πόλει τῶν θυ- V. 146
 10 ρῶν ὡς βασιλεύς. ὁ μέντοι παῖς αὐτῷ ὡς ἦσθετο ἐπανιόν-
 τος τοῦ πατρὸς αὐτῷ ἄφνω, οὐκ ἔχων ὃ τι χρήσαιτο τῷ P. 187
 πράγματι, προσῆει τε καὶ προσεκύνησε· καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε
 παρῆγεν αὐτῷ ἐς ἣν ἂν στρατεύηται χώραν. τὸν μέντοι παῖ-
 15 δα οὐκ ἐλάτθανεν ὡς αὐτῷ ταῦτα εἶη διαπεπραγμένος Χαλί-
 λης ὁ Πραΐμεω, καὶ ἦχθετό τε ἀξίως, οὐ μέντοι γε ἀνεδήλου
 αὐτῷ τὴν ὄργην· ἦδει γὰρ μέγα δυνάμενον παρὰ τῷ πατρὶ.
 Τότε μὲν οὖν ἐς τὴν Ἀμουράτεω ἐπάνοδον ἐπὶ τὴν βα-
 σιλείαν οὕτως ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν ἀπὸ
 τῆς πρὸς τὸν Ἴόνιον Μακεδονίας τῆς τῶν Ἀλβανῶν χώρας,
 20 τοῦτο μὲν τὸ ἔτος διέτριβεν ἐν τοῖς Εὐρώης βασιλείοις ἡσυ-
 χίαν ἄγων, τῷ δ' ἐπιόντι ἐνιαυτῷ αὐθις, ἐπεὶ περιαγγέλλει B
 τῷ στρατεύματι ἔπεσθαι, ἐστρατεύετο αὐθις ἐπὶ Σκενδέρην

11. τῷ omP

filii Priami, quo familiariter utebatur et cum quo ei artissima intecesserat necessitudo. Chatites ergo ubi sententiam Amuratis satis intellexit, puerum Mechemetem venatum ire iubet, ut se quam pulcherrime ex equo exerceret. quī dicto audiens venatum abiit. interea Chatites nuntium mittit ad patrem, quem subito dicta die nihil veritum in urbis regiam venire et ius dicere ut regem civibus iubet. Amurates, quemadmodum iussus erat, filio venatione occupato ad praestitutam diem advenit. adveniens regnum invasit; civibus ianisque ut decet, ius dixit. filius ut accepit patrem mutata voluntate regnum recepisse, nesciens quid ageret in praesenti negotio, tamen accessit patremque regem adoravit, eumque secutus est, quocumque militatum abiisset. nec latuit Mechemetem opera Chatitis patrem quam maxime adiutum ista egisse. et quamvis Chatiti merito irasceretur, iram tamen ostendere noluit, veritus viri potentiam, qua plurimum pollebat apud patrem Amuratem.

In hunc modum eo tempore propter patris in regnum reditum filius affectus erat. postquam autem exercitum ab Macedonia, quae versus Ionium patet, quae Albanorum regio est, per eum annum in Europae regia quietem agens mansit. ineunte deinde anno iterum expeditionem sumpsit contra Scenderem Ibanis filium et con-

τὸν Ἰβάνεω καὶ ἐπὶ τὴν ταύτη κατὰ τὸν Ἴόνιον Ἀλβανῶν χώ-
 ραν, καὶ ἐπῆει πολλῶ θυμῷ ὡς ἐξελῶν τε τὴν Κρούην καὶ
 αὐτὸν Σκενδέρην ἐξαιτησόμενος τοὺς Οὐνετιούς, καὶ ἦν μὴ
 ἀποδοῖεν αὐτόν, ὡς πολιορκήσων τὴν πόλιν ἐς ἣν αὐτὸς κα-
 ταφυγὼν ἐσῆει. ἐπεὶ δὲ εἰσέβαλεν, ἐπορεύετο ἰθὺ ἐπὶ τὴν 5
 Κρούην, καὶ τὴν τε χώραν, ὅση ὑπελείπειο τὴν ἀρχὴν αὐτῶ
 ἀσινῆς, ἐπέδραμέ τε αὐτοῦ τὰ στρατεύματα, καὶ ἐπέκαον πῦρ
 C ἐνιέντες, ὅτῳ ἂν αὐτοῖς περιτύχοιεν. ἐπέδραμε δὲ καὶ ἄχρῳ
 τοῦ ποταμοῦ τοῦ . . . τὰ στρατεύματα. τὴν δὲ ἐπέκεινα
 τοῦ ποταμοῦ χώραν οὐχ οἶά τε ἦν ληΐζεσθαι διὰ τὸ ἄβατον 10
 εἶναι πάντῃ τοῖς βασιλέως ἵπποδρόμοις. καὶ οὗτοι μὲν, τὰς
 τε γυναῖκας καὶ παῖδας ὑπεκθέμενοι ἐς τὰ ἐχυρὰ τῶν Οὐνε-
 νειῶν, συνελέγοντο ἐς τὸ ὄρος τὸ ὑπὲρ τὴν Κρούην πόλιν
 αὐτῶν. ἐνταῦθα δὲ ὑπεξαγαγὼν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία
 κατέθετο ἐς τὰς τῶν Οὐνετιῶν πόλεις, τοὺς δὲ ἄνδρας κατέ- 15
 λιπεν ἐν τῇ πόλει ἀμννουμένους καὶ τὰ τεῖχη φυλάζοντας,
 καὶ τούτους ἐπιλεξάμενος τοὺς ἐθέλοντας αὐτοὺς ὑποστῆναι
 D τὸν ἀγῶνα. Ἀμουράτης μὲν οὖν τὰς τε τηλεβόλους παρε-
 σκευάζετο καθεζόμενος ὡς τὸ τεῖχος καθαιρήσων, καὶ παρα-
 μένων ἅμα σὺν τοῖς νεήλυσιν ἐς τὴν πόλιν. ἐπεὶ δὲ αὐτῷ 20
 τὰ πάντα παρεσκευάστο, ἔτυπτε τὸ τεῖχος τηλεβόλοις καὶ
 κατέβαλε μέρος πολὺ. Σκενδέρης δὲ ἀπὸ τοῦ ὄρους πυρᾶ τε

tra eam quae isthic sita est Albanorum regionem, cum iussisset uni-
 versos exercitus instructos et paratos praesto esse. plenus igitur ira-
 rum proficiscebatur versus Cruam, quasi eam vi expugnaturus. prae-
 terea in animo habebat expostulare cum Venetis, ut Scenderem tra-
 derent: quod si facere omitterent, se obsessurum urbem quamcunque
 Scenderes fugiens intrasset. ut regionem hostilem est ingressus, rec-
 ta contra Cruam properabat, et in eam regionis partem, quam antea
 intactam et inviolatam ab populationibus reliquerat, suos milites in-
 cursiōnem facere iubet. qui dicto audientes incendiis omnia, ignem
 iniicientes, miscuere. et hanc regionem misere vastarunt usque ad
 flumen * * verum regionem ultra flumen sitam populari nequivere,
 quia regiis equitibus haud erat pervia. Albani autem uxoribus et
 liberis in munita Venetorum loca ablegatis colligebantur in montem,
 qui Cruae urbi imminet. hinc Scenderes educens uxores et liberos,
 deponebat eos in urbes Venetorum. viri vero relinquebantur in urbe,
 ut resisterent hosti moeniaque defensarent. et hi potissimum huic
 negotio destinabantur, qui volentes, non coacti, praelium subire cupie-
 bant. Amurates bombardas expediebat, assidens ut murum disii-
 ceret, et deinde cum peregrinis irrumpens urbem sui iuris faceret.
 omnibus autem, quemadmodum oppugnatio requirebat, comparatis,

ἔκαυσεν, ἐπιδεικνύμενος τοῖς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐπειδὴν χρεία ἦ παρεσόμενος καὶ αὐτὸς ἐπιβοηθήσων, καὶ τινων τῶν τοῦ βασιλέως ἀναβάντων ἐπὶ τὸ ὄρος προσέβαλέ τε καὶ ἐμάχετο, ἔργα ἀποδεικνύμενος ἄξια λόγου. ἐπεὶ δὲ τῷ βασιλεῖ ἤδη 5 ἰκανῶς καταβέβλητο τὸ τεῖχος, ἐς μάχην καθῆστο πανστρατιᾶ, καὶ ἐπειρῶντο οἱ νεήλυδες ἐλεῖν ταύτην ἢ ἔκειτο τὸ τεῖ- P. 188
χος ἐπὶ γῆς· οὐ μέντοι ὑπερεβάλλοντο τοὺς ἐν τῇ πόλει, παρ' ἐλπίδα ἀγωνισαμένους.

Ἐνταῦθα ὡς ἐπενόει λιμῶν ἐκπολιορκήσειν, καὶ αὖθις τὸ
10 δευτέρον προσβαλὼν κατὰ τὸ καρτερόν, ἀφικνεῖται ἀγγελίη παρὰ Γεωργίου τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος ὡς Ἰωάννης συναθροίσας τοὺς Παίονας τὸν τε Ἴστρον διαβαίνει καὶ συμπαραλαβὼν στρατεύοιτο ἐπ' αὐτόν. ταῦτα ὡς ἐπύθετο, τὴν ταχίστην συσκευασάμενος ἀπῆει ἐνταῦθα ἢ ἐπιόντα ἐπυθάνετο,
15 καὶ κήρυκα ἔπεμπε πρὸς τὴν Εὐρώπην περιαγγέλλοντα παρεῖναι αὐτῷ ὡς ξύμπαντας τῶν Τούρκων. οὗτοι μὲν οὖν πα- V. 147
ρεγένοντο αὐτῷ, ὡς ἔνυχεν ἕκαστος ἐκποδὼν γενόμενος, ὡς B ἐν ὥρᾳ παραγένοιο ἕκαστος καθιστὰς αὐτῷ ἐς μάχην. ἐλαύρων δὲ παντὶ τῷ στρατῷ πρὸς τινος τῆς Μυσίας αὐτοῦ χῶ-
20 ρας κατὰ τὴν Τριβαλλῶν αὐτῶν χώραν (ἔστι δὲ αὕτη ἡ χώρα, παρ' ἣν ἀμείβει Μοράβας ποταμὸς καὶ ἐκδιδοῖ ἐς τὸν

1. καὶ] ὡς?

11. ὡς Ἰωάννης] cf. Hammer I p. 659 i.

murum bombardis feriebat, eiusque partem destruxit maximam. Scenderes ignes in monte fecit, eosque suis, qui intra urbem erant, ostendit, ut scirent, quandoeunque necessitas postularet, se affuturum auxilio. cum regii quidam ascenderent montem, Scenderes eos aggressus est, praeliaturque, opera memorabilia edens. cum autem regi videretur murum satis esse stratum, universis copiis oppugnationem occipit. peregrini eo loci urbem capere parabant, ubi murus disiectus erat.

Nec tamen superare potuerunt oppidanos, qui praeter spem fortissime pugnabant, cum desperatio animos fecisset. deinde cum fame urbem perdomare statuisset, denuo copias universas contra urbem in aciem eduxit. interea nuntius venit ab Georgio Triballorum duce, qui nuntiabat Ioannem Choniatem congregatis Pannonibus plurimis traicere Istrum et contra ipsum hostili animo pergere. his auditis Amurates continuo, omnibus impedimentis et sarcinis collectis, urbe quam obsidebat digressus est, obviamque hosti processit, qua eum venturum cognoverat. misit quoque Amurates praeconem in Europam, qui ediceret ut Turci omnes ad regem convenirent. qui ubi primum regis voluntatem intellexere, citissime advenerunt, cum singuli conarentur in tempore adesse, ut pro rege certarent. hinc cum universo exercitu profectus est in quandam Mysiae regionem, per regionem Triballorum. ea autem regio

Ἰστρον· παρήκει δὲ ἡ χώρα τοῦ βασιλέως ἐντεῦθεν ἐπὶ σταδίους ὀκτακοσίους ἔστε ἐπὶ Νήσιον, πόλιν τοῦ βασιλέως, ἐπὶ δεξιᾷ ἰόντι, ἐς τὸ πρόσω Νοβόπυρον πόλιν ἐπὶ ὄρους μεγάλου τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος οἰκεῖται) ἐν-
 C ταῦθα ἀφικόμενος Ἀμουράτης εὔρεν ἐπεξελαύνοντα Ἰωάννην 5
 τὸν Χωνιάτην σὺν τῷ Παιόνων στρατῷ. ἦσαν δὲ Παίονες καὶ Δακοὶ συναμφοτέροι ἐς τετρακισμυρίους καὶ ἑπτακισχιλίους ἰπέας, καὶ ἀμάξαις ἐφέροντο, ἐν αἷς ἦν αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια καὶ τὰ ὄπλα, ἀμφὶ τὰς δισχιλίας. ἐφ' ἐκάστης δὲ ἀμάξης δύο ἦσθην ἄνδρες πεζῶ, πελταστής τε ἅμα καὶ τηλε- 10
 βολιστής. ἐφέροντο δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν τηλεβόλους ζαροβοτάνας καλουμένας, πολὺ τὸ πλῆθος. οὗτοι μὲν οὖν παρασκευασάμενοι [ἐς] τὸν Ἰστρον διέβησαν. προυκαλοῦντο δὲ σφίσι καὶ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα ἐς τὸν πόλεμον· ὁ δὲ
 D ἔφησεν οὐχ ὄραν ἀξίαν τὴν παρασκευὴν τῆς κατὰ Ἀμουρά- 15
 τω στρατιᾶς, ὥστε περιγενέσθαι αὐτοὺς τῆς βασιλέως δυνάμεως Ἀμουράτew, καὶ δεδιέναι μᾶλλον ἐκεῖνον ἢ τοὺς Παίονας οὓς ἀλλοφύλους τε ὄντας καὶ μέγιστα κακῶν ἐργασάμενους αὐτόν, καὶ ἰμείρεσθαι μὲν τίσασθαι Ἀμουράτη τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐκτυφλώσαντα, ἀδύνατα δὲ ὁρῶντα τῇ παρουσίᾳ 20
 παρασκευῆ ὑπερβαλέσθαι τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως οὐκ ἂν ποτε ἐκόντα εἶναι χωρήσειν ἐς τόνδε τὸν πόλεμον. ταῦτα

16. στρατείας? 18. οὓς] τοὺς?

est, quam alluit Morabas fluvius et in Istrum effunditur. hinc se fundit regis regio ad octingenta stadia, usque ad Nesium urbem regis: ad dexteram procedenti Nobopyrum sive Bopyrum usque ad montem magnum Triballorum principis colitur. huc cum venisset Amurates, invenit Ioannem Choniatem cum Pannonum exercitu hostili animo adversum se pergere. in castris Choniatis erant quadraginta milia peditum, tam ab Pannonibus quam ab Dacis allecti. septem milia equitum erant, et curribus vehebantur alii, quorum numerus erat bis mille. in his arma et necessaria ad expeditionem subvehebantur. in singulis duo viri stabant, scutifer et bombardarius. in iisdem vehebantur bombardae plurimae, quas Zarobotanas nominant. in hunc modum armati et instructi Istrum transgressi sunt. at Triballorum dux cernens Pannonum exercitum non adeo esse validum ut copias regis vincere posset, magisque metuens Amuratem quam Pannonες alienigenas, a quibus multa mala esset perpessus: et quamvis esset admodum cupidus ulciscendi Amuratem, qui filios eius oculis privarat, attamen haud volenti animo istam expeditionem adiunctus Pannonibus subibat, immo eam prorsus recusabat. haud enim Pannonες satis firmi videbantur ad debellandas copias regis. haec

ἀποκριναμένου ἐπαπειλήσαντα τὸν Ἰωάννην ἐλαύνειν ἐς τὸ
 πρόσω, ἐσβαλόντα δὲ ἐς τὴν βασιλέως χώραν, ἄχρις Ἀριστί- P. 189
 νου ἀφικόμενον, στρατοπεδεύεσθαι αὐτοῦ ἐν Κοσόβῳ πεδίῳ,
 ἐν ᾧ Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω μαχεσάμενος πρὸς Ἐλεάζαρον
 5 μάχην αὐτὸς τε αὐτοῦ ταύτη ἐτελεύτησεν ὑπὸ Τριβαλλοῦ
 καὶ τὸν γε Ἐλεάζαρον ἀνεῖλεν ἐν τῇ μάχῃ. ἐπεὶ δὲ ὥρμητο
 Ἰωάννης στρατεύεσθαι ἐπὶ Ἀμουράτη δι' αἰτίαν τήνδε. ὡς
 γὰρ ἐν τῇ Βάρῃ μάχῃ ἑώρα τοὺς Τούρκους φεύγοντας καὶ
 ἑαυτῷ ἐς χεῖρας ἐλθόντας καὶ ἐνδιδόντας, αὐτίκα ἐνόμισεν
 10 εὐπειῇ μὲν καὶ τότε ὄντα τὰ πράγματα αὐτῷ χειρωθῆναι,
 εἰ μὴ διὰ τὴν βασιλέως Λαδισλάου ἀφροσύνην, καὶ ἐσαυθις
 δὲ χαλεπὰ οὐκέτι ἔσεσθαι κατεργάσασθαι. ἔφερε δὲ αὐτοῦ
 ἡ γνώμη καὶ πλείονα στρατὸν συναγείραντα ἐξελαύνειν, ὥστε B
 καὶ τῷ πλείονι καταπλητιτόμενον αἰρήσειν τὸν Ἀμουράτη
 15 οὔτω δὴ τοι εὐπειῶς, ὥστε μηδ' ὅπως οὖν ἐνδοιάζειν. προ-
 οβενσάμενος δὲ ἐπὶ Σκενδέρη τε καὶ Ἀριανίτην, ἐν τῷ ἔχων
 αὐτοὺς προΐοντας ἐς τὸ πρόσω τῆς Εὐρώπης συμμῖζαι οὔτω
 γὰρ προείρητο καὶ τοῖσδε. ἐπεὶ δὲ ἐς Κόσοβον τὸ πεδῖον
 Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω ἀφίκετο, ὡς εὔρε τοὺς πολεμίους
 20 ἐλαύνοντας, ἐστρατοπεδεύετο. λέγεται δὲ γενέσθαι αὐτῷ τὸν 1448
 στρατὸν ἐς πεντεκαίδεκα μυριάδας. καὶ τῇ ἰστεραίᾳ αὐτίκα d. 17 Oct.

8. ἐν τῇ ἐν Βάρῃ? 9. καὶ ἄλλ' R, tanquam praecesserit καὶ
 ἑαυτῷ οὐδ' ἐς χεῖρας ἐλθόντας. 14. καταπλητιτόμενον P
 τὸν] τῷ P

cum Pannonibus respondisset, Ioannes eo responso irritatus graves
 minas in Triballorum ducem iactavit. nec tamen omittens coeptam
 expeditionem, copias in regis regionem infestas induxit: progressus-
 que Aristinum usque, castra in Cosobo campo communivit, ubi olim
 Amurates Orchanis filius, cum Eleazaro Serviae Despota manus con-
 serens, eumque interficiens, ipse quoque occubuit, interfectus a viro
 Tryballo. caussa quae Ioannem ad istud bellum traxerat, haec erat.
 quum vidisset in eo certamine, quod Varnae commissum erat, Tur-
 cos, ubi primum ad manus venissent, cecidisse, et fugam arripuisse:
 putavit Turcos facile vinci potuisse, ni obstitisset Vladislai regis im-
 prudentia. ne nunc quidem difficile et laboriosum dicebat Turcos
 bello domare. animo igitur agitabat maiorem comparare exercitum,
 ut Amuratem copiis perterritum vinceret. haec adeo proclivia et fa-
 cilia factu putabat, ut ne dubitaret quidem quin, quemadmodum ani-
 mo concepisset, omnia essent eventura. missis legatis ad Scenderem
 et Arianitem, utrumque in Europam progredi et sibi coniungi iubebat. his
 sic praeceptum est. Amurates ut in campum Cosobum venit, ibi castra
 metatos esse cognovit Pannonnes. proinde et ipse castra munit. Amu-
 rates autem in armis dicitur habuisse quindecim myriades hominum.

παρειάσσετο ὡς ἐς μάχην. παρειάσσετο δὲ καὶ τὰ τάγμα-
 τα. καὶ ἐς μὲν τὸ δεξιὸν αὐτοῦ κέρας τὸ τῆς Ἀσίας ἐτάσ-
 Cσειο στρατεύμα, στρατηγὸν ἔχων Σκουῖραν, ἐς δὲ τὸ εὐών-
 V. 148 μων ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς Καραζίης, ἔχων τὸ τῆς Εὐ-
 ρώπης στρατεύμα. τοὺς μέντοι ἵπποδρόμους ἕκαστος τῶν 5
 ὑπάρχων ἔχων παρειάσσετο. ἐν μέσῳ δὲ τούτοις ἴδρυτο
 αὐτὸς βασιλεύς, ἐνθα αὐτῷ νομίζεται στρατοπεδεύεσθαι, χά-
 ρακα προβαλόμενον, μετὰ δὲ ταῦτα τὰς καμήλους στησάμενον
 αὐτοῦ ταύτη, μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς θυρεοὺς πηξάμενον. ἐπὶ
 τούτοις τοὺς νεήλυδας ἐτάξατο σὺν τοῖς τηλεβόλοις τε ἅμα 10
 καὶ τηλεβολίσκοις καὶ τοῖς ἄλλοις. ἐπεὶ δὲ ἐτάξατο, ἀντεπήει
 καὶ Ἰωάννης ὁ Χωνιάτης, συνταξάμενος ὧδε. τὸ μὲν δεξιὸν
 αὐτοῦ εἶχον οἱ Παιόνων ἄρχοντες καὶ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ
 (Σεκούλης δὲ ἦν τοῦνομα αὐτῷ) καὶ Εἰλόκης καὶ Μεγαλού-
 ! D σης, ἐν μέσῳ δ' αὐτὸς ἐτάσσετο Χωνιάτης, ἔχων τοὺς τε βι- 15
 τέξιδας καλουμένους καὶ τὸν Ἀρδελίου στρατὸν. τὸ δὲ εὐώ-
 νυμον Δᾶνος εἶχεν αὐτῷ ἐπιτήδειος ὢν, ὃν καταγαγὼν ἐς
 τὴν Δακίαν χώραν διὰ τὸ πρὸς τὸν Δρακούλη αὐτοῦ ἔχθος
 ἐκεῖνόν τε τῆς ἀρχῆς ἐξήλασε, καὶ τὴν χώραν ὑφ' αὐτῷ ποιη-
 σάμενος τὸν γε Δᾶνον ἐπέστησεν ἄρχειν αὐτῆς. ἦσαν δ' 20
 αὐτῷ Δάκες ἀμφὶ τοὺς ὀκτακισχιλίους παραγενόμενοι ἐς τὸνδε
 τὸν πόλεμον.

Ἐπεὶ δὲ ἅμφω συνταξάμενοι προήεσαν ὡς συμβολὴν

postero die confestim accingebatur ad praelium. iuxta eum instrue-
 batur acies. in dextrum cornu aptabatur exercitus Asianus, cui prae-
 erat dux nomine Scuras. sinistrum cornu tenebat exercitus ab Eu-
 ropa conscriptus, quem regebat dux Carazies. iuxta utrosque po-
 nebantur equites cum suis ducibus. mediam aciem occupabat rex.
 quando autem Amurates castrametatur, primo castra vallo firmat,
 deinde camelos locat, dein scuta defigit, deinceps peregrinos cum
 bombardariis necnon reliquis collocat. rex ubi aciem exornave-
 rat, etiam Choniates suos in aciem educit, eamque hoc pacto in-
 struit. dextrum cornu tenuere Pannonum praefecti, necnon pa-
 trueles Choniatis, Secules et Eiloces Megalusesque. mediam aciem
 curabat Choniates. cum Bitezidis militibus et Ardellii exercitu. si-
 nistro cornu praefuit Danus Choniatis amicus, quem in Daciae prin-
 cipatum produxit odio Draculis; quem Daciae principatu deturbavit,
 et in eius locum substituit Danum, cui Dacos parere iussit. hunc
 in id bellum secuta erant octo milia Dacorum.

Cum autem utrinque acies instructae stetissent, iamque praelium
 poscere viderentur, ibi bitezes, unus e numero Choniatis militum, in
 medium procursans et equo insedens provocabat ad singulare certa-

ποιησόμενοι, ἐνταῦθα βιτέζης, τῶν τοῦ Χωνιάτου στρατιωτῶν
 εἷς, ἐν μέσῳ ἀμφοῖν προελαύνων τῷ ἵππῳ προυκαλεῖτο αὐ-
 τοῦ τὸν ἀπὸ τῶν Τούρκων μονομαχήσοντά τινα, πρὶν ἢ τὰ P. 190
 στρατεύματα συμέναι ἐς ταῦτό. ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ Τούρκοι
 5 αὐτὸν μονομαχήσοντά τιμ προσεληλυθέναι, ἐστήκεσαν καὶ αὐ-
 τοί. καὶ ἐνταῦθα ἐξελαύνει ἀπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ ἐτέρου
 Ἐλιέζης ὁ Βαρησατάγα παῖς, τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὑπάρχων ἑνός,
 ἀνδρὸς ἀγαθοῦ γενομένου τὰ πολέμια καὶ πρότερον τῶν νεη-
 λύδων ἄρχοντος ἐν ταῖς βασιλέως θύραις. οὗτος δὴ ἐπεὶ ἐς
 10 τὸ μέσον προῆι, ὁμίσε τῷ Παίονι ἴετο. καὶ τοῖς δόρασιν
 αὐτίκα ἐπιόντες ἀλλήλοις τὰ τε δόρατα κατέαξαν, καὶ ὁ μὲν
 βιτέζης ἔπεσεν αὐτοῦ σὺν τῷ ἵππῳ ἐς τὴν γῆν, Ἐλιέζης δὲ
 ἐκκοπέντος τοῦ ἐπιστήθου καὶ ζώνης σὺν τῷ ἐφίππιῳ ἐπὶ
 τοῖς ἐσχάτοις τοῦ ἵππου ἐγεγόνει ἱππεύων. ὁ γὰρ ἵππος B
 15 ἀμείνων τούτου πολλῶ ἦν. καὶ οὐκ εἶχε μὲν ὅπως τὸν
 Παίονα διαχρήσαιο πεσόντα σὺν τῷ ἵππῳ, ἅτε καὶ αὐτὸς
 χαλεπῶς καὶ μόγις ἱππεύων. πεσόντος μέντοι τοῦ Παίονος
 ἀλάλαξαν μέγα τὸ τῶν Τούρκων στρατεύμα, οἰωνὸν ποιησά-
 μενοι. ἐπεὶ δ' ἀμφοτέρω ἤλασαν ἐς τὸ ἑαυτῶν ἑκάτερος
 20 στρατόπεδον, ἐνταῦθα Ἀμουράτης ὁ βασιλεὺς μεταπεμψά-
 μενος Ἐλιέζην εἰς ὄψιν τὴν ἑαυτοῦ ἔλεγε τοιάδε. “ὦ παῖ, πό-
 θεν δὴ οὕτω ἐγένου ἀγαθὸς τὰ πολέμια, οὕτω πρότερον
 ἄλλη πη μαχεσάμενος, οὕτω παραγενόμενος στρατῷ μαχο-

1. ποιησόμενοι P. 2. προσελαύνων P. 8. γεγόνος P. 22.
 οὕτω] οὐδὲ?

men unum e Turcis, antequam acies concurrerent. Turci ubi explo-
 rarunt virum istum processisse, ut certamen singulare committeretur,
 constitere et ipsi. hinc continuo ab Turcorum exercitu proficiscebatur
 Eliezes filius Barizae, de numero praefectorum Asiae, viri illustris et
 in re militari excellentis, qui quondam dux extiterat peregrinorum in
 ianuis regis. hic ubi in medium processit, obviam pergebat Pannoni.
 et cum hastis infestis concurrerent, hastae fractae sunt. et Bitezes
 una cum equo in terram corruit. Eliezes conscisso pectorali, et zona
 cum ephippio soluta, postremae equi parti insidens vehebatur: huius
 enim equus longe melior erat altero. nec tamen lapsum Pannonem
 perimere quivit, quia ipse quoque aegre et difficulter equo portaba-
 tur. Pannone in terram ex equo effuso clamorem maximum sustulit
 Amuratis exercitus, cum bonum id quasi omen rei gerendae duce-
 rent. cum uterque ad suum exercitum esset digressus, ibi tum Amu-
 rates Eliezem ad se vocatum in hunc modum allocutus est. “o puer,
 ex quibus initiis tantam rei militaris nactus es scientiam, cum certo
 constet te antehac nulla fecisse stipendia? nunc autem rerum bel-

C μένω, ὥστε ἐκμαθεῖν πῶς δέοι συμβαλεῖν;” τοῦ δὲ εἰπόντος
 “ὦ βασιλεῦ, ἀπὸ λαγῶ τούτην ἔμαθον τὴν ἀνδραγαθίαν” ἐν
 θαύματι ποιησάμενον τὸν βασιλέα ἐρέσθαι αὐτὸν λέγεται “καὶ
 πῶς ἂν δῆ, ὦ νεανίσκε, ἀπὸ λαγῶ γένοιτο ἂν τις ἀγαθὸς τὰ
 πολέμια;” τὸν δὲ φάναι “ἐγὼ τοίνυν, ὦ βασιλεῦ, ἐν τῇ Ἀσίᾳ 5
 διατρίβων, καθ’ ἣν ἡμᾶς ἐπέστησας χώραν καὶ τὸν γε πα-
 τέρα ἐμὸν ὑπαρχον ἀπέδειξας, ἐφοίτων ἐς ἄγραν, καὶ ποτε
 λαγῶν ἐν κοίτῃ εὐράμενος ᾤκηθην ἀσφαλέστερον εἶναι μοι,
 ὥστε τὸν λαγῶν μὴ διαφυγεῖν, οἷστῳ βαλόντα ἀνελέσθαι·
 κράτιστοι γὰρ πάντων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν λαγῶν οἱ ἐν τῇ Ἀτ- 10
 ταλία θεῖν εἰσὶ, καὶ οἱ κράτιστοι τῆς Εὐρώπης αἰροῖεν. ἐπῆν
 D δὲ μοι ταῦτα ἐπιλεγόμενῳ φαρέτρῃ καὶ οἷστοι τετταράκοντα.
 ὡς δὲ ἐπιβάλλων τῷ τόξῳ τὸν οἷστον οὐκ ἐτύγχανον, δευτε-
 V. 149 ρον ἐπὶ τοῦτον ἐτόξευον. ὡς δὲ καὶ οὕτω λαγῶς μὲν ἐκά-
 θευδε, καὶ δεινὸν ἐπιούμην εἰ οὐκ ἐπιτυγχάνοιμι, ἐπταῦθα 15
 δὲ πάντας τοὺς οἷστους ἐξετόξευον. ἐπεὶ δὲ τὰ βέλη πάντα
 ἤφιετο καὶ λοιπὸν ἦν βέλος ἐμοὶ οὐδέν, αὐτίκα ἐπεχειρόμε-
 νος ἀφ’ ὑπνου ὁ λαγῶς ᾤχετο φεύγων, ὡς ἦσθετο τοῦ θορύ-
 βου. καὶ οἱ κύνες μὲν ἐς βραχὺ ἐπεδίωξαν, οὐ μέντοι εἶλον.
 τότε δὲ ἐπέγνων ὡς τὰ βέλη μοι κενὰ ἐγεγόνει, ὅτι εἰμαρμέ- 20
 P. 191 νον ἔτι ἦν τῷ λαγῷ ἐκεῖνῳ ἐπιζῆσαι. καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐπι-
 λέξάμενος ψῆφον ἔμαντῷ, ὦ βασιλεῦ, ἐθέμην μήτε ξίφος

licarum imperitus cum huc accesseris, ita pugnasti in hostem quasi
 fastigium rei militaris attigeris.” ibi tum adolescens respondit “o
 rex, lepus me hanc docuit fortitudinem.” rex rei novitate ictus in-
 terrogavit “et quo tandem, quaeso, pacto, o adolescens, quis ab le-
 pore fortitudinem discat?” adolescens respondit “ego quidem in Asia
 eram, et in ea regione morabar cui patrem meum praefectum prae-
 posueras, ibamque venatum. forte in nido suo leporem reperi: pu-
 tabam igitur satis esse, ne lepus manus meas evaderet, eum sagitta
 traiectum interficere. lepores enim Attalia habet cursu celerrimos,
 verum Europa optimos. haec mihi cogitanti in promptu erat pha-
 retra quadraginta sagittis onusta. primam itaque sagittam mittens
 aberravi. secundam vero sagittam expedivi, quam similiter in lepo-
 rem iaculatus sum. et haec errore abducta leporem nihil laesit: ve-
 rum adhuc maxime stertebat. iniquo igitur ferens animo quod lepo-
 rem non vulnerassem, illico sagittas omnes in leporem torqueo. cum
 autem nulla amplius superesset, lepus ex somno experrectus, ut pri-
 mum sensit tumultum, aufugit. canes modicum fugientem persecuti,
 assequi non potuere. experientia igitur didici, cum tot sagittae irritae
 cecidissent, quod fatum vitam lepori prorogasset. et exinde ea sententia
 in animo fixa mansit, o rex, ut censerem neque gladium neque hastam

μήτ' αὐτὸν δόρυ μήτε οἷόν τ' ἔχειν δεδιέναι, ὡς ἦν ἐμοὶ πεπρωμένον εἶη ἐπιζῆσαι, οὐδ' ἂν τὸ δόρυ ἀφέλοιτο τὴν ζώην. διὰ τοῦτο δὴ ἦια θαρρῶν ὦ βασιλεῦ ἐπὶ τὸν Παίονα, ἐπιστάμενος ὡς εἰ πεπρωμένον μοι εἶη ἐπιβιῶναι, οὐδέν μοι χαλεπὸν ἔσοιτο ὑπὸ τοῦ Παίονος." ἀκούσαντα δὲ τὸν βασιλέα, καὶ ἀγασθέντα τὸν ψεανίαν τοῦ λογιζομένου, ἐσθῆτι μὲν αὐτίκα τότε ἐδώρησατο Σηρικῶ χρυσοπάστῳ, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιστῆσαι ἄρχοντα τῆς πατρῴας αὐτοῦ χώρας· ἐπετελεύτησε γὰρ ἤδη ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ τὴν χώραν ἄλλος ἐπειρόπενεν ὑπὸ βασιλέως τα-
 10 χθεις. δαιμονίως δὲ τὸ γένος τοῦτο τίθεται τῇ δόξῃ τῆς Β εἰμαρμένης, σχεδὸν καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι πρὸς τὴν τοῦ Μεχμέτεω θρησκείαν εἰσὶ τετραμμένοι.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τὴν μονομαχίαν ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ τοῦ βασιλέως ἰδρυμένου κατὰ χώραν τὰ στρατεύματα συνόντια
 15 ἐμάχετο, τὸ μὲν Ἀσιανὸν στρατεύμα ἠσυχίαν ἤγε, δεδιότος τοῦ βασιλέως μὴ πρῶτα συμβολὴν ποιησαμένου ἐς τροπὴν γένοιτο, καὶ κινδυνεύσῃ αὐτῷ τὰ στρατεύματα διαφθαρῆναι αὐτίκα, καὶ ὑπερδειλιάσαντα οἴχηται. ἀλλὰ τὸ μὲν Ἀσιανὸν στρατεύμα εἰστήκει, τὸ δὲ Εὐρώπης διελόμενος ἐς μοῖρας
 20 ὅσας δὴ ἑώρα τοὺς Παίονας παραταξομένους ἐλαύνειν, κα- C θίστατο ἐς τὴν μάχην. καὶ οὕτω δὴ συμβάλλοντα τὰ τῆς Εὐρώπης στρατεύματα ἐμάχετο. πολὺ δὲ παρ' ἐλπίδα ἀγω-

6. ἐσθῆτι P 7. συρικῶ P 8. ἐπιτελευτήσαι R, ἐπεὶ τε-
 λευτήσαι P 20. ὅσα P

neque sagittas amplius mihi formidandas esse, quasi si fato sit ordinatum ut diutius vivam, hasta mihi vitam eripere non possit. quapropter pectore forti, nihil trepidans, contra Pannonem istum processi, sciens, si fato sit decretum ut diutius vivam, nihil periculi posse mihi ab eo ingruere." haec audiens mirum in modum rex delectatus est, et adolescentem propter ratiocinationem istam plurimum dilexit, eumque donavit veste Syrio opere, auro illito contexta. praeterea patriae regionis eum principem declaravit: pater namque adolescentis mortuus erat, aliusque regionem eam administrabat ex imperio regis. Turci quidem et omnes quotquot Turcicae superstitioni inhaerent, plurimum admodum fato tribuunt.

Atque haec in ea monomachia contigere, cum vero regii exercitus in campo collocati signis collatis praeliarentur, Asianus exercitus quietem duxit. rex enim verebatur, si Asiani primam coitionem fecissent, ne in fugam verterentur eorumque fuga etiam caeteros traheret. quapropter maluit exercitum Asianum potius et spectatorem potius praelii assistere. exercitum Europaeum in cohortes distribuit; et eum Pannonem praelii cupidos accedere conspiceretur, ne ipse qui-

μισάμενοι ἐμάχοντο ἀξίως λόγον. γενόμενοι γὰρ κατ' ὀλίγα
ὡς οἱ Παιόνες ἐπελαύνειν, ἔφευγον ἀνὰ κράτος, ὡς τοὺς
Παιόνων ἵππους ἐπιδιώκοντας κάμνειν τε ἰσχυρῶς καὶ ἀπα-
γορεύειν. καὶ ἐνταῦθα δὴ, ὡς οἱ Τοῦρκοι αὐτάρκως ἔχουσι
τῆς φυγῆς, διαστάντες τοὺς τε ἵππους ἐτόξευον καὶ ὀπίσθεν
ἐπιόντες κατέκαινον τοὺς Παιόνας· ἄτε γὰρ οἱ πλείους καὶ
ἐφ' ἵππων πολὺ βελτιόνων φερόμενοι, καὶ τέχνη τὰ πολλὰ
τὴν μάχην συνδιαχειρίζοντες, ἄμεινον ἐφέροντο τῶν Παιό-
Dνων. καὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν πολλοὶ μὲν Παιόνων ἐπι-
πτον ἐν τῇ μάχῃ, πολλοὶ δὲ Τούρκων ἀπόλλυντο ὑπὸ Παιό- 10
νων. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν ὅλην ἐμαχέσαντο ἀμφότε-
ροι καὶ ἰσοπαλεῖς ἐγένοντο· ἐπεὶ δὲ ὄψε ἦν, διέστησάν τε
ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐπὶ τῶν στρατοπέδων ἀναχωρήσαντες ἐκά-
τεροι ἀνεπαύοντο.

Παιόνες μὲν οὖν οἰόμενοι τοὺς Τούρκους νυκτὸς οἰχθήσε- 15
σθαι ἀπίοντας καὶ οὐ μενούοντας ἐν τῇ τάξει. καὶ ἱπποδρό-
μων μὲν οὐκ ὀλίγοι ἀπήεσαν· ἐπεὶ δὲ τοὺς Τριβαλλοὺς εὐ-
ρισκόν ἐν τοῖς στενοῖς ἐπιμένοντας, αὐτοὶς ἐπανήεσαν ἐπὶ τὸ
στρατόπεδον. καὶ Παιόνες μὲν οὕτω ἐνόμιζον τῇ ὑστεραίᾳ
P. 192 βραχεῖ τινὶ μορίῳ τοῦ στρατοῦ ἀντιτάξασθαι ὡς τῶν ἄλλων 20
οἰχησομένων καὶ οὐ μενούων, καὶ οὕτω δὴ περιγενομένους
αἰρήσειν αὐτίκα τὰς βασιλέως θύρας· βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ

1. ὀλίγους? 2. ἐπελαύνειν P 3. ἐπιδιώκοντες P 6.
οἱ] ὄντες? 20. ἀντιτάξασθαι P

dem praelium recusavit. in hunc modum congressi, Europae exer-
citus in cohortes secretus, praeter spem, egregie et memorabiliter pu-
guabat. proinde cum Pannonos Turcis appropinquare non auderent,
summa vi fugiebant. Turci Pannonum equos persequerentur, et gravi-
ter admodum ea in persecutione laborabant. lassique tandem et fati-
gati insequendo, hostium equos sagittis feriunt; Pannonosque a
tergo adorientes graviter urgebant. nam Turci numero et equorum
generositate superabant. praeterea plerumque non impetu verum arte
in praeliis utuntur. quapropter ea tempestate Turcorum res meliore
statu quam Pannonum erant. et quidem primo die multi Pannonos
in pugna cadebant, necnon plurimi Turci trucidabantur a Pannonibus.
per totum istum diem aequo utrinque Marte pugnatum est. vespera
autem appetente relinquentes praelium, uterque exercitus in sua ca-
stra colligebatur quietique se dabant.

Pannonos putabant Turcos noctu abituros nec amplius in castris
mansuros. et equites quidem non pauci iam discesserant. ubi au-
tem Triballos invenere expectantes in angustiis hostem abeuntem, in
castra redierunt. Pannonos quidem arbitrabantur se die crastino cum

Τοῦρκοι ἀναθαρσήσαντες οὐκ ἐν ὁμοίῳ ἔτι δέει ἐγίνοντο ἀμ- V. 150
φί τοὺς Παιόνας, θαρσαλεώτεροι δ' ὄντες παρεσκευάζοντο ὡς
ἐς τὴν ὑστέραιαν μαχόμενοι τρέψασθαι τοὺς Παιόνας.

Τὴν μὲν οὖν ἡμέραν ταύτην ἐς τοσοῦτον ἐγένετο· τῇ δὲ
5 νυκτὶ ταύτῃ Παιόνες βουλευόμενοι ὅπως τῇ ὑστέραιᾳ τὴν μά-
χην ποιήσονται, γνώμην ἀπεφαίνετο ἕκαστος ὡς ἐδόκει αὐτῷ
τὴν μάχην ποιῆσθαι, καὶ λόγος ἐγίνετο πολὺς. ἐνταῦθα B
βουλευομένων αὐτῶν, Ταούτης ὁ Σαούζεω, υἱοῦς τοῦ Ἀμου-
ράτεω, γένος ὢν τῶν Ὀτουμανίδων, παρελθὼν ἐς μέσον ἔλεξε
10 τοιαύδε. “ἡμῶν μὲν ἱκανὰ συμβέβληται ἔσσι τὴν Ἀσίαν καὶ
ἐς τὴν Εὐρώπην, οὐδὲ δεῖ ταῦτα προσέχοντας ἐς τὰ Ἀμου-
ράτεω πράγματα τὴν μάχην ποιῆσθαι, ἀνήνυτα ἐργαζομέ-
τους· οὐ γὰρ ἂν παρεχομένων σφᾶς κτείνειν τῶν ἀνδρῶν
τούτων δυναίμεθ' ἂν οὕτω γε εὐπειῶς χειρώσασθαι. ἀλλ'
15 ἐμοὶ δοκεῖ ὁ μαχόμενος τῷ πολέμῳ, ἦν μὲν βάλλη καιρίαν
πληγὴν, κατέβαλέ τε τὸν πολέμιον καὶ ἔχει καλῶς χρῆσθαι
τῷ στρατεύματι. ποῦ δ' ἂν βάλοι καιριωτέραν ἢ ἐν τῇ κε- C
φαλῇ; τό τε γὰρ σῶμα ἄγει πᾶν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀκρόπολις.
ἦν δὲ μὴ καιρίαν βάλῃ, ἐπίπονα ἔσται καὶ χαλεπὰ καιρογα-
20 θῆναι τὰ τῶν πολεμίων. καὶ νῦν δὲ οὕτω δοκεῖ. ὁραῖτε
γὰρ ὡς αἱ θύραι τοῦ βασιλέως ἐστήκεισαν οὐδαμῇ ὠρμημέ-
ναι ἐπὶ τὴν μάχην, οὔτε ἀνακινδυνεύειν ἐθέλουσιν, ὡς τὸ πᾶν

11. δεῖ] δῆ P 18. ἄγειν P

parva hostilis exercitus manu congressuros, quasi caeteri diffugissent,
non expectantes hostem; et sic victoria facile potituros, regisque ia-
nuas debellaturos. rex vero Amurates et Turci se ipsi confirmantes
hand amplius metuebant Pannonos.

Animis igitur receptis, et plurimum exhilarati, accingebantur ad
praelium, quasi eo die qui sequeretur, praeliaturi cum hostibus eos-
que in fugam coniecturi. eo die quae modo memoravimus, conti-
gere. istam noctem Pannonos deliberando consumpsere; et cum con-
sultarent, singuli suam sententiam, quemadmodum sibi consultum vi-
deretur auspicari praelium, in medium adducebant. varii multique
habebantur sermones. ibi tum consultantibus Pannonibus Tautes
Sauzis filius, natus ex genere Otomanidarum, qui tum castra Ungaro-
rum sequebatur, Amuratis primi ex Sauze filio nepos, progressus in
medium huiusmodi orationem exorsus est. “nobis iam satis superque
in Asia et Europa pugnatum est. necdum animum advertimus ut pu-
gnandum sit contra Amuratem, ut res eius contundamus. nisi enim
peremerimus viros istos, non facile poterimus Amuratem vincere. at
mihi videtur, si quis certamen subeat cum hoste eique infligat leta-
lem ictum, hostem deiecit, et reliquo exercitu pro arbitrio uti pote-

φέρουσαι αὐτὰ τοῦ βασιλέως ὑγιῆ τε εἶναι, καὶ ἐς ἀνάγκην
 ἐπειδὴν περιστῆ, μάχεσθαι. φέρε οὖν, ταύτην κινήσωμεν τὴν
 βασιλέως σύνταξιν, καὶ οἰχομένης ταύτης ἡμῖν οὐδεὶς τῶν
 D ἄλλων μένειν ἐθέλη. δοκεῖ οὖν ἐμοὶ κινήσασθαι τὸ στρατόπεδον ἡμῖν
 ἅπαν, καὶ ταῖς ἀμάξαις, ἐφ' αἷς οἱ τηλεβόλοι καὶ τηλεβολίσκοι 5
 ἡμῖν τυγχάνουσιν ὄντες, ὑπὸ ταύτην τὴν νύκτα ἵεναι ὁμόσε ἐπὶ
 τὰς θύρας αὐτίκα, καὶ μὴ διαμέλλειν. καὶ ἦν ἐπίωμεν τηλεβόλοις
 τε καὶ τοῖς ἄλλοις βέλεσι βάλλοντες τὰς βασιλέως θύρας καὶ
 δεδιττόμενοι, οἶομαι μὴ ἐπιμένειν ἕως ἡμέρας, ἀλλ' ὡς ἔχει
 ἢ νύξ, οὕτως αὐτοὺς ἰόντας ἀπαλλάττεσθαι ἀσμένως. καὶ 10
 τούτων ἀποσάμενοι τὰ πράγματα ἔχοιμεν τὰ ἐκείνων." ταῦτα
 λέγων ὁ Ταούτης ἐπειθέ τε, καὶ ἐποίουν οὕτω. καὶ αὐτίκα
 P. 193 σὺν ταῖς ἀμάξαις ἐπήεσαν ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον, περὶ
 πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτός. ὡς δὲ ἀγγοῦ ἐγένοντο τῶν βα-
 σιλέως θυρῶν, ἐνταῦθα ἐδεδίττοντο τηλεβόλοις τε καὶ τηλεβο- 15
 λίσκοις τοὺς νεήλυδας, καὶ ἔβαλον τὸ τοῦ βασιλέως στρατό-
 πεδον. καὶ ἐμάχοντο μεγάλως πρὸς τὸ μέρος, ὥστε διέφαι-
 νεν. οἷτε γὰρ νεήλυδες τοὺς τε τηλεβόλους παρὰ σκευάσμε-
 νοι καὶ τηλεβολίσκους ἀφίεσαν ἐπὶ τοὺς Παίονας. καὶ ἐπι-

11. τοῦτους? 19. ἀφίεσαν P

rit ubi autem magis quis letale infligat vulnus, quam si caput fe-
 riat? tum enim corpus totum dolet. in capite enim quasi urbs et
 regimen totius humani corporis situm est. sin autem haud dederis
 letale vulnus, difficile admodum et laboriosum erit superare hostem.
 et ut meam sententiam capiat, sic audite. vidistis ut ianuae regis
 steterint neutro inclinatae ad pugnam. nec periclitari voluit, quasi salus
 regis atque adeo totius exercitus in ipsis sita sit; nec prius quam neces-
 sitas postularit, pugnam capessunt. agite igitur, hunc regis exercitum
 invadamus; qui si in fugam abierit, nullus nos expectare sustinebit.
 censeo autem ut regem aggrediamur cum universo exercitu, cum
 curibus quoque, in quibus bombardae et bombardarii sunt; et ut
 pergamus adhuc hac noctu confestim contra ianuas, nec cunctemur.
 et accedentes bombardarum globis sagittisque petamus ianuae mili-
 tes, iisque terrorem maximum inferamus. satis certo scio eos non
 mansuros usque dum illucescat dies: sed hac adhuc nocte lubenti et
 cupido animo fugam arripiant. quod si fuerit factum, facile nos re-
 rum potiemur." his dictis omnes consensum praestiterunt, et uno ore
 sic faciendum esse pronuntiarunt. continuo igitur curibus in regis
 exercitum invecti sunt, sub prima adhuc noctis vigilia. cum appro-
 pinquassent ianuae militibus, terrorem fecere maximum, bombardarum
 globis et iaculis ferientes peregrinos. et quidem vim faciebant
 castris Amuratis. verum peregrini ubi rem cognorunt, magno animo
 Pannonibus restitere. nam bombardas expediebant bombardariosque

πιον ἀμφοτέρων οὐκ ὀλίγοι τῇ νυκτὶ ταύτῃ, ὑπὸ τηλεβόλων τὰ πλείω φθειρόμενοι. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἀγχοῦ ἐγένετο καὶ ἑάρων τὸ βασιλέως στρατόπεδον ἰδρυμένον κατὰ χώραν ἀγωνίζεσθαι ἀξίως λόγου, ἐδόκει ἀναζεύξαντας ἀπελαύνειν ἐς τὸν B
5 χῶρον ἐκεῖνον ἐν ᾧ ἐστρατοπεδεύοντο, καὶ μὴ ἀναμένειν συλλεγομένους κυκλοῦσθαι σφᾶς ἐγγὺς τῶν θυρῶν γενομένους. ὡς δὲ ἐδόκει, καὶ ἐποίουν ταῦτα. ἀνεχώρουν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν, καθ' ἣν ἰδρυντο πρότερον.

Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, παρετάσσετο δεύτερα ἐς τὴν V. 151
10 μάχην, πειρασόμενος ἥ ἂν ἀποβαίῃ αὐτῷ τὰ πράγματα. καθιστὰς δὲ ἐν μάχῃ, ἐμβάλων ἐς τὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα
συμβολὴν ἐποιεῖτο. ἐνταῦθα ὡς συνέβαλε, πέμπει ὁ τῆς
Εὐρώπης στρατηγὸς Τουραχάνη τὸν Θειταλίας ὑπαρχον σὺν
τῷ αὐτοῦ στρατεύματι κατὰ νότου γενομένον τοῖς Παίοσι C
15 συμβαλεῖν ὡς δύναιτο ἰσχυρότατα. ἐνταῦθα Τουραχάνης
κατὰ νότου γενομένος τοῖς Παίοσι πολλοὺς αὐτῶν κατέβαλεν
ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ. οἱ μὲν γὰρ ἐδίωκον τοὺς Ἀλβανούς, καὶ
ὡς ἐπικέοιντο διώκοντες, οἱ μὲν ἔφευγον ἀνὰ κράτος. πλὴν
δὴ τῶν ὑπάρχων θεράποντες Εὐρώπιοι ὄντες, καὶ διαστάντες
20 ὡς φεύγοιεν, ἐμάχοντο οἷα τοῖς Τούρκοις νομίζεται πρὸς τοὺς
Παίονας. πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς Εὐρώπης κατὰ νότου σφί-
σιν ἐπικειμένους συστραφέντες συστάδην ἐμάχοντο, ἄλλοτε

evocabant, et non cessabant iaculari Pannonēs. plurimi in ea nocte utrinque cadebant, icti bombardarum globis. postquam dies advenit, et Pannonēs videbant regis castra in ea regione locata fortiter pugnare, consilium cepere redeundi, unde egressi erant, in castra; nec expectandum esse, donec circumducerentur ab regis militibus stantes prope ianuās. haec sententia ubi placisset, cedebant festinantes in eum locum ubi castrametati erant.

Die exorto iterum ad praelium praeparabatur Choniates, periculum facturum si felicem rerum sortiretur eventum. pugnans itaque impetum dabat in Asianum exercitum, et fortiter congregiebatur cum hostibus. Europae dux cum accepisset Pannonēs congressos esse cum Asiano exercitu, Turachanem Thessaliae praefectum mittit cum suo exercitu, ut a tergo adoriretur Pannonēs et quam fortissime contra eos praeliaretur. Turachanes imperata impigre faciens, Pannonum plurimos, cum in terga eorum irruisset, in eo praelio stravit. quidam enim persequiebantur Albanos, a quorum vestigiis, quamvis celerrime fugerant, nusquam abstinere. ministri tamen praefectorum qui ex Europa venerant, haud fugam inierant. cum autem a suis essent destituti, qui fuga sibi consulebant, pugnabant haud secus ac Turci contra Pannonēs. praeterea contra eos acerrime praelium inibant qui erant ex Europa, et a tergo vim faciebant. nam conversi collato

ἄλλη τοῦ πεδίου, ὡς περιτύχοιεν ἑκάτεροι ἀλλήλοις ἐπικείμενοι.

D Δᾶκες δὲ ὡς ἐώρων τοὺς Τούρκους πολὺ παρ' ἐλπίδα ἀγωνιζομένους, καὶ σφίσι τὰ χαλεπώτατα ἐπηροτῆσθαι, ἀπαλλαγὴν δὲ μόλις ἔσεσθαι τοῦ κακοῦ, καὶ ἦν σῶες ἀφίκοντο, 5 ἐπὶ ὄρκου μηδεμίαν εἶναι μηχανὴν μὴ οὐ δίδοσθαι αὐτοὺς δίκας τῷ βασιλεῖ ὧν εἰργάσαντο αὐτῷ πολεμοῦντες καὶ ὅτι τοῖς Παιόσι συνεμάχουν, ἐδόκει αὐτοῖς ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ Θορύβῳ ἄγγελον πέμψαντας παρὰ βασιλέα Ἀμουράτην διαλάττεσθαι, καὶ τὰ ὄπλα παραδιδόντας ξένους τε καὶ φίλους 10 P. 194 εἶναι τῷ βασιλεῖ. ὡς δὲ ἐδόκει, καὶ ἐποίουν ταῦτα. ὁ δὲ ἄγγελος ἀφικόμενος ἐπὶ τὰς θύρας ἔλεγε τοιάδε. “ὦ βασιλεῦ, ἐμὲ Δᾶκες ἐπέμψαν ἐς ὕψιν ἀφικέσθαι τὴν σὴν καὶ σπονδὰς αἰτεῖσθαι αὐτοῖς συγγνώμην παραιτουμένοις ἐφ' οἷς πεπλημμελημένα ἐστὶν ἐς τὴν σὴν ἀρχὴν καὶ ἐς τὰ σὰ πράγματα. 15 καὶ διαμαρτυροῦνται σφᾶς ἀφ' ἑαυτῶν μηδὲν νεώτερον βουλεῦσαι περὶ τὰ σὰ πράγματα, ἂν μὴ οἱ Παιόνες ἀνάγκην ἐπιθέντες, κελεύοντες σφίσιν ἔπεσθαι, προσβιάζονται ἡμᾶς. νῦν οὖν δέονται σε πείθεσθαι καὶ αὐτοῖς σπονδὰς ποιεῖσθαι, B καὶ αὐτόν σοι τὸν πόλεμον παραστήσασθαι τοῦ λοιποῦ, ὥστε 20 σοι ἐπιτίθειον εἶναι.” ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀγγέλου, Χαλίλης

16. διαμαρτυρῶνται P 20. αὐτοὶ?

pede nunc hic nunc alibi, ubi alteri alteros indipiscebantur, in eo campo manus conserebant.

Daci cum vidissent Turcos impigre praeter spem rem gerere, et sibi hinc plurimum periculi imminere, huiusmodi consilium ceperunt. nam nullam mali liberationem cernebant, etiamsi incolumes ex eo praelio evasisent. nec etiam in iurisiurandi religione spem aliquam ponebant, quo minus regi poenas inererent iniuriarum quibus ipsum affecissent, quod in ea expeditione socia arma iunxissent Pannonibus. videbatur igitur in praesenti tumultu consultissimum fore, nuntium mittere ad regem Amuratem et cum eo in gratiam redire. traditis namque armis testabantur se in posterum regi hospites et amicos fore. in hanc sententiam cum omnes concessissent, nuntius ad regem missus est. hic cum venisset ad ianuas, huiusmodi orationem habuit. “o rex, Daci miserunt me in conspectum tuum, ut pacem veniamque delictorum, quae in te et in regnum tuum commiserem, orem. testantur quoque se nunquam quid novarum rerum sua sponte molitos fuisse in te et regnum tuum, nisi Pannonibus eam necessitatem iniecerint, iubentes, imo cogentes, ut coniunctis copiis expeditionem istam susciperent. nunc igitur supplices petunt, velis eos exaudire et pacem dare. promittunt se tibi bellum praesens ex animi tui sententia confecturos; et profecturos tecum in militiam deinceps,

ὁ πρῦτανις τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως ὑπολαβὼν ἔλεγε τοιάδε,
 “ἀλλ’ ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Δᾶκες, ἐπίστασθέ που ὡς βασιλεὺς
 ἐπιτήδειός τε ἦν δυνάμει καὶ πρόξενος ἐξ ἀρχῆς, καὶ νῦν
 ἐπεὶ ἐν δέοντι παραγίγεσθε, σπονδάς τε ποιεῖτε ὑμεῖς ἄνευ
 5 τε δόλου καὶ ἀπάτης, φίλοι τε εἶναι ὑμεῖς τοῦ λοιποῦ. καὶ
 ἦν τι, ὧν ὑμεῖς λέγετε, ἐξειργασμένον τῷ βασιλεῖ χάριν θείητε,
 ἵστε ὡς οὐχ ὑπερβαλοῦμενοι αὐτὸν εὐεργετοῦντες. τὰ μὲν-
 τοι ὅπλα ἴτε δεῦρο ὅτι τάχιστα παραδώσοντες.” ταῦτα Χα-
 λιλῆς ὁ Πραΐμεω φάμενος γνώμη τοῦ βασιλέως λέγειν ἀπέ- C
 10 πεμψε. καὶ οἱ Δᾶκες, ὡς ἐπανῆκεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος λέγων
 ἃ ἐνετέλλετο αὐτῷ Χαλιλῆς ὁ Πραΐμεω γνώμη τοῦ βασιλέως,
 αὐτίκα διέστησάν τε ἀπὸ Παιόνων χωρὶς γενόμενοι, καὶ
 προιόντες ἀφίκοντο ἀγχοῦ τῶν θυρῶν τοῦ βασιλέως, καὶ ταύτη
 ἐστηκότες ἐνόμιζον αὐτῷ τοιάνδε χάριν καταθέσθαι τῷ βασι-
 15 λεῖ, ὑπουργοῦντες αὐτῷ ἐς τὴν παροῦσαν ἀνάγκην, οἴσεσθαι V. 152
 δῶρά τε καὶ ἐσθῆτας πρὸς τοῦ βασιλέως. βασιλεὺς δὲ ὡς
 παρ’ αὐτῷ εἰστήκεισαν, νομίσας μὴ τινι δόλῳ ταῦτα [συνθέ-
 μενοι] προῖσχομενοι αὐτῷ κακὸν τι διανοοῖντο ἐργάζεσθαι,
 συνθέμενοι τοῖς Παίοσι, μεταπέμπεται τὸν τῆς Εὐρώπης
 20 στρατηγὸν ἔχοντα ἀμφὶ τοὺς δισμυροῖους, καὶ ὡς παρῆν αὐτῷ D
 ἧ ἐνετέλλετο, ἐκέλευε περιστάνας τοὺς Δᾶκας κατακαίνειν

2. ἐπίστασθαι P: corr H

ubicunque tibi usui esse poterunt.” haec cum exposuisset nuntius, Chatites regiae domus princeps in hunc modum respondit “sed vos, o Daci, scitis profecto quanta sit fueritque iam ab initio potentia regis: et quoniam nunc in necessitatis articulo adestis, foedusque nobiscum initis citra dolum et fraudem, amici eritis in posterum. si quid eorum quae promittitis feceritis, gratiam referentes regi, scitote quod eum beneficiis nunquam vincere poteritis. arma autem ite et confestim huc tradite.” Chatites haec locutus est, dicens se ea dicere ex sententia regis, eumque dimisit. Daci, cum reversus esset nuntius, et quae mandata accepisset a Chatite ex mandato regis enarrasset, continuo defecerunt a Pannonibus, et ab iis separati venerunt quam proxime ad ianuas regis. hic cum otiosi starent, putabant se gratiam hanc referre regi, quod eum in praesenti necessitate adiuverent. sperabant quoque se munera et vestes ab rege accepturos propter id beneficium. rex autem, cum in proximo consisterent Daci, putans ne id facerent ex composito, pacti prius cum Pannonibus ut sibi aliquid mali inferrent, accersit Europae ducem (quem Bassam Romaniae vocant) habentem milites circiter viginti milia. qui ut advenit quemadmodum praeceptum erat, iussus est circumdare corona Dacos omnesque trucidare, nulli parcens. Daci arma tenentes ad resistendum accingebantur. nolebat enim rex ut traditis armis iner-

ἅπαντας, μηδενὸς φειδόμενον. καὶ οὕτω πρὸς ἀλκὴν ἐτρόποντο τὰ ὄπλα ἔχοντες· οὐ γὰρ ἤξιον ὁ βασιλεὺς παραδόντας τὰ ὄπλα κατακαίνειν, ἀλλὰ ταῦτα ἔχοντας δίκην διδόναι ὧν ἐποίουν ἐς αὐτόν. καὶ οὕτω μὲν δὴ ταύτη ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλοντο. 5

Παίονες μὲν δὴ πρῶτα τοὺς Δᾶκας δισταμένους ἰδόντες ἐθαύμαζον ὅτι βούλοιντο· ὡς δὲ ἔγνωσαν διαλλαττομένους τῷ βασιλεῖ, ἐχαλέπαινον τε αὐτοῖς καὶ ἤχθοντο κατα-
 P. 195 προδεδωκόσι τοὺς φίλους. ἐπεὶ δ' ὀλίγον ὕστερον κατεῖδον αὐτοὺς ξύμπαντας πρὸς τοῦ βασιλέως οὐδενὶ λόγῳ ἀπολλυμέ- 10
 νους, ἐν θαύματι εἶχοντο, τὴν τε γνώμην ἐννοοῦντες τοῦ βασιλέως, ὡς οὐδέν τι συμμαχῶν τοιοῦτων ἐδεῖτο, μέγα τε ἐποιοῦντο ἀπαλλάττεσθαι τὴν ταχίστην. Ἰωάννης μὲν οὖν ὡς ἀπὸ τῆς μάχης ἐγένετο ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν, διελέγετο τοῖς ἡγεμόσιν ἡγεμόσιν ὡς αὐτὸς μὲν σὺν τοῖς ἀμφὶ αὐτὸν ἴοι ἀπὸ 15
 τοῦ λόχου, ἧ ἔσθήκει αὐτὸς βασιλεὺς, ὡς ἐς τὰς θύρας ἐμβαλῶν, αὐτοὺς δέ, ἐπειδὴν ἄγγελον πέμψας διασημήνη, ἐλαύνειν ὁμοῦ πάντας ὁμόσε ἐπὶ τὰς θύρας. καὶ ταῦτα λέγων (ἦν δὲ ἀμφὶ τὴν ἐσχάτην φυλακὴν) ἐπιλεξάμενος τοὺς τε ἄμεινον ἐς
 B τὸν πόλεμον παρεσκευασμένους καὶ οὓς ὡς ἐπιτηδείως ἔχον- 20
 τας ἠπίστατο, τοῖς δὲ ἐν ταῖς ἀμάξαις παραγγείλας, ἐπειδὴν σημήνη, κατὰ ταῦτα προΐεναι ἐπὶ τὰς θύρας, αὐτὸς τε μὲν ἴετο συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι τὰ ἔμπαλιν γενόμενος ἐπὶ

mes interficerentur, verum armatos poenas delictorum dare eos volebat. in hunc modum miserabiliter, ut quorum nulla ratio haberetur, peribant.

Pannonnes cum conspicati essent Dacorum transitionem, primo mirabantur quid haec sibi vellent. ut compererunt Dacos in hunc modum reconciliatos esse regi, graviter succensuere, quod turpiter admodum destituissent amicos suos. verum haud multo post, ubi animadverterunt universos, nullo eorum respectu habito, crudeliter interire, admiratione figebantur, cogitantes regis sententiam, videlicet quod non desiderare huiusmodi socios et auxiliares. proinde plurimi faciebant, si quamprimum abscedere possent. Ioannes igitur excedens praelio pergeeat ad currus, et colloquebatur cum ducibus, qui erant, dicens se venire cum suis ab ea hostium turma in qua steterit rex. itaque ubi in ianuas irruperit et id per nuntium significarit, ut uno impetu omnes adveniant atque in ianuas irruant. haec cum dixisset Choniates, circa extremam noctis vigiliam elegit eos qui optime ad bellum erant instructi, et quos sibi familiarissimos ducebat; et illis qui curribus vehebantur, imperat ut ubi primum signum dederit, summa vi in ianuas ferantur. ipse vero mutata voluntate, ad Istrum instructo agmine quam celerrime properabat. cum autem

τὸν Ἰστρὸν καὶ ἐλαύνων. ὥς δὲ ἡμέρα τάχιστα ἐγγένοι, οὗ-
 τος μὲν οὐκέτι ἑωρᾶτο οὔτε πρὸς τῶν ἐναπολειφθέντων ἐν
 ταῖς ἀμάξαις Παιόνων οὔτε πρὸς τοῦ βασιλέως. ὥς δὲ οἱ
 ἀμφὶ βασιλέα ὄρωντες τὸ στρατόπεδον τῶν Παιόνων κενὸν τε
 5 εἶναι καὶ ὀλίγους ἐντὸς τῶν ἀμαξῶν ἐναπολειφθῆναι, ἐν θαύ-
 ματι μὲν ἐποιούντο, ἀγγέλλει δὲ τις αὐτῷ δρόμῳ ἀφικόμε-
 νος ὡς Παίονες πεφευγότες εἶεν ἐπὶ τὸν Ἰστρὸν ἀμφὶ τὴν
 δεκάτην φυλακὴν. ἐνταῦθα οἱ νεήλυδες ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα
 δρόμῳ ἔθεον ἐπὶ τοὺς ἐν ταῖς ἀμάξαις Παίονας. οὔτοι μὲν C
 10 οὖν ὡς ἦσθοντο ὑπὸ τῶν σφετέρων προδεδωμένοι, ἐμάχοντο
 πρὸς τοὺς νεήλυδας ἀξίως λόγου. μετ' οὐ πολὺ δ' οἱ νεήλυ-
 δες ἀνέβησαν ἐπὶ τὰς ἀμάξας, ὑπερέβησαν δὲ τοὺς Παίονας
 πάντας ὁμοῦ κατακαίνοντες. οὔτοι δὲ ἑωθεν μαχόμενοι, περὶ
 πλήθουσαν ἀγορὰν ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοὶ ἐτελεύτησαν. βα-
 15 σιλεὺς δὲ ὄρητιο μὲν διώκειν τοὺς Παίονας, προσφερόντων
 αὐτῷ λόγους τῶν στρατηγῶν. οὐ μέντοι προσίετο τοὺς λό-
 γους, ἀναμιμνησκόμενος οἷα ἐπεπόνθει πρὸς τοῦ Χωνιάτου
 Χασίμης ὁ Μαζαράκεω ἐν τῇ διώξει, ἡγάπα τε τῇ παρούσῃ
 τύχῃ αὐτῷ ἐς τὸ βέλτιον καταστῆσαι. ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ D
 20 μάχῃ ταύτῃ, ὡς ἐπνθόμην (ἠριθμήθη γὰρ ὕστερον ἀμφοτέ-
 ρων ὑπὸ τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος), Παιόνων μὲν καὶ Δακῶν
 συναμφοτέρων ἑπτακισχίλιοι καὶ μύριοι, Τούρκων δὲ ἐς τοὺς
 τετρακισχιλίους. τὴν γὰρ διάγνωσιν ῥαδίως ποιοῦνται, καὶ

2. οὔτε — οὔτε] οὔτω — οὔτω P

dies illuxisset, non amplius apparebat iis Pannonibus, qui relictī
 erant cum curribus, non procul ab rege submoti. Turci videntes ca-
 stra hostium esse vacua et paucos admodum cum curribus esse reli-
 ctos, admirabantur quid hoc sibi vellet. deinde quidam occurrebat,
 nuntians Pannonēs circa decimam noctis vigiliam fugisse trans Istrum.
 his auditis peregrini arma capiunt, et cursu ferebantur contra Pan-
 nonēs ad currus relictos. hī cum cernerent se a suis desertos et
 proditos, fortiter praeliabantur, cum desperatio virtutem accenderet
 adversus peregrinos. nec multo post peregrini currus conscendunt,
 et per Pannonēs vecti omnes trucidarunt. at Pannonēs per totum
 diem in conferta hostium turba pugnantes, cum forent viri optimi et
 fortissimi, tandem occubuerē. regem quidem ad persequendos Pan-
 nonēs adhortabantur duces: verum is eorum consilia reppulit, cum
 animo secum reputans quaenam passus esset a Choniāte Chasines
 filius Mazaracis, cum persequeretur Pannonēs. volebat itaque prae-
 senti fortuna melius uti. caesi sunt in isto praelio, ut accepi (utrinq-
 ue enim occisi a Triballorum duce postea dinumerati sunt) Panno-
 num et Dacorum decem et septem millia, Turcorum quattuor millia.

- τὰ αἰτήματα αὐτῶν, ἀπό τε τῶν αἰδοίων, περιτεμνομένων τῶν
 Τούρκων, καὶ τὸ μὲν τοὺς Παίονας κομᾶν ἐπεικῶς πάνυ·
 V. 153 οἱ δὲ Τούρκοι ξυρῶνται τὰς κεφαλὰς σὺν τρίχαις τισὶ τῶν
 ἐν τοῖς κροτάφοις. βασιλεὺς δὲ ὡς ἀπὸ τῆς μάχης ἐγένετο,
 τὰ τε σώματα ἀνελόμενος ἐκέλευσε θάπτειν τοὺς Τούρκους, 5
 ἐς τὸν ποταμὸν τὸν Μοράβαν καλούμενον, παρὰ τὸ χεῖλος,
 καὶ αὐτὸς συσκευασάμενος ἀπήλαυεν ἐπ' οἴκου.
- P. 196 Ὁ δὲ Ἰωάννης ὡς φεύγων ἀπεχώρει ἐπὶ τὸν Ἴστρον, καὶ
 ἔσπερα ἦν ἀφικομένῳ ἐπὶ τὸ Σβετζάνιον τοῦ βασιλέως πό- 10
 λιν, διηπόρει ὡς ἀσφαλέστερον κομιζόμενος πρὸς τε τῶν Μυ-
 σῶν μὴ κατάδηλος γένοιτο, καὶ κινδυνεύσῃ πρὸς τοῦ Τριβαλ-
 λῶν ἡγεμόνος ἀλῶναι· εἶδε γὰρ τὸν Γεώργιον, ὡς περιποιή-
 σαιτο ἐλεῖν αὐτὸν πολέμιον ὄντα καὶ διάφορον ἐς τὰ μάλιστα.
 ἐπεὶ δὲ διασκοπούμενος ἐλογίζετο, ἐδόκει αὐτῷ χωρισθέντα
 τοῦ στρατοῦ ἐλαύνειν σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτὸν εὐθὺ ἐπὶ 15
 Βελογράδην. ὡς δὲ ἐδόκει αὐτῷ, περὶ δευτέραν φυλακὴν
 τῆς νυκτὸς ἐπιλεξάμενος τοὺς ἰδίους αὐτῷ ἐπορεύετο ἄλλην
 B ὁδόν. πορευομένῳ δὲ αἰθῆς ἐδόκει οἱ καὶ ταύτῃ ἔτι μᾶλλον
 κατάδηλος ἔσεσθαι. πρὶν δὲ ἡμέραν γενέσθαι, νόφ λαβὼν
 ὡς μόνος αὐτῶν ἄμεινον σῶζοιτο ἐς τὸν Ἴστρον, χωρὶς γενό- 20
 μενος περὶ αὐτὸν ἰδίᾳ ἐπορεύετο αὐτὸς πορείαν. ὡς δὲ ἡμέρα

1 κατὰ τὰ διαιτήματα? 2. καὶ τῷ τοὺς μὲν Π.? 12.
 ἦδει? et περὶ πολλοῦ ἂν ποιήσαιο?

nam facile dignoscuntur a reliquis Turci, cum omnes sint circumcisi. praeterea Pannonnes admodum decenter capillos nutriunt, Turci vero raduntur, relictis quibusdam circa tempora capillis. rex cum excessisset praelio, tollere iussit cadavera occisorum. Turcos sepulturae mandari curavit, iuxta flumen Morabam prope ripam.

Ioannes autem fugiens festinabat ad Istrum. vesperi advenit Sbetzanium urbem regis. in ambiguo autem erat quomodo tutius profectionem facere posset, ne cognosceretur a Mysiis, et in periculum deinde veniret ut caperetur a Triballorum duce. haud enim Choniatem fugiebat, Georgium, cum quo sibi inimicitiae erant gravissimae, id parare ut ipsum caperet. secum autem omnia diligentius reputanti et expendenti visum est ut segregatus ab reliquo exercitu cum paucis recta pergeret Belgradum. hoc cum statuisset Choniates, secunda noctis vigilia, amicissimos suos et familiarissimos assumens, alia gradiebatur via. cum in hunc modum profectionem faceret, putabat se magis cognosci posse. antequam igitur dies adveniret, omnia secum in animo volvens deliberabat. tandem decrevit consultissimum esse, si incolumis praesens discrimen evitare velit, ut solus a suis separatus iter ingrederetur. exorto iam die, cum solus

ἐγένετο, καταβαίνει τε ἀπὸ τοῦ ἵππου, καὶ περὶ πορευόμενος
 ἀφικνεῖται ἐπὶ λόφον τινά, καὶ θεασάμενος Τούρκον ταύτη
 που ἐξελάνοντα καταφεύγει ἐπὶ τὸ ἔλος ὕδατος πλήρες καὶ
 ἐπὶ πολὺ διήκον. ἐπεὶ δὲ προῆλθεν, ἀφικνεῖται πρὸς τὴν τοῦ
 5 Γεωργίου χώραν, καὶ περιτρυχὰν Τριβαλλοῖς ἐζήτει γενέσθαι
 οἱ τῆς ὁδοῦ ὀδηγούς, καὶ μισθὸν αὐτοῖς τῆς ὁδοῦ παρέχε-
 σθαι. οἱ δὲ, ὡς ὑπέσχοντο ἐξηγεῖσθαι αὐτῷ τὴν ὁδόν, ἐπε- C
 βούλευον ἀνελεῖν. ἐνταῦθα, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς, συλλαμβάνουσι
 τε αὐτὸν ὡς ἀποκτενοῦντες. ὁ δὲ ὡς ἤσθετο, σπασάμενος τὸ
 10 ξίφος τοῦ Τριβαλλοῦ, ὡς οἱ ἐν καιρῷ ἦν, παίει μὲν τὸν ἕνα
 κατὰ τὸν ὤμον καὶ καταβάλλει· ὁ δὲ ἕτερος φεύγων ἄγεται.
 ἐν δὲ τούτῳ πυνθανόμενος ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμὼν ὡς ὁ Χω-
 νιάτης ἠτήθει πρὸς τοῦ βασιλέως ἀπελαύνει, ἔπεμπε κήρυκα
 περιαγγέλλοντα τοῖς ἑαυτοῦ ὡς μηδενὶ Παιόνων ἐπιτρέποιεν
 15 διαβαίνειν τὴν χώραν, πρὶν δὴ πυνθάνοιτο [καὶ ἐς ὅσιν ἄγειν
 αὐτὸν] καὶ ὅστις τε εἶη καὶ ποῦ πορευόιτο, καὶ τοὺς μὲν ἄλ-
 λους εἴαν διέμειναι, τὸν δὲ Χωνιάτην συλλαβόντας ἄγειν παρ' D
 ἑαυτὸν. οὗτος μὲν ταῦτα περιήγγελλεν, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς
 ἐν τῇ χώρᾳ προαγορευόντες, ὄντινα ἂν λάβοιεν τῶν Παιόνων,
 20 ἄγειν παρ' ἑαυτοὺς ἐπιδεικνύοντας, καὶ ὅστις ἄλλη ποιῶν
 ἀλώσοιτο, ὡς κακίστῳ θανάτῳ ἀπολούμενος. ἐνταῦθα ὁ Χω-
 νιάτης, ὡς ἀπὸ λιμοῦ ἀπαγορευῶν διηπόρει ὅποι τραπόμενος

iter faceret, ex equo descendens pedes pervenit ad collem quendam.
 videns autem Turcum hostiliter oberrantem, confugit in paludem aqua
 plenam, quae in longum extendebatur. deinde cum ex palude pro-
 cessisset, pervenit in Georgii regionem. incidens autem in Triballos
 quosdam, eos sibi itineris duces parare volebat, promittens se ipsis
 mercedem daturum. illi autem, quemadmodum promiserat Choniates,
 itineris duces facti, eum in itinere per insidias truncare nitentur.
 eum igitur quasi interfectori comprehendunt. qui ut rem sensit,
 stringens gladium, Triballum illico stravit, cum eum in humerum vul-
 nerasset. alter autem fuga sibi consulens evasit. interea Triballo-
 rum princeps cum comperisset Choniatem ab Amurate victum fugam
 arripuisse, misit praeconem, qui suis nuntiaret ut nulli Pannoni re-
 gionem transire concederent prius quam interrogassent quisnam esset
 et quo abiret. reliquos quidem paterentur incolumes et inviolatos
 abire: verum si invenissent Choniatem, eum capere et ad se adducere
 iubebantur. principes itaque regionis suis edicunt, quemcunque Pan-
 nonem nacti fuerint, ad magistratus perducant, ut videant quis-
 nam sit. qui aliter fecerit et huic edicto non paruerit, eum igno-
 miniosissima morte periturum. Choniates igitur fame deficiens, quo-
 nam se verteret nesciebat. venit igitur in quendam Triballorum lo-

γένοιτο, ἀφικνεῖται ἐπὶ τινα χώραν τῶν Τριβαλλῶν. καὶ ἐν-
 ταῦθα ὡς ἐωράκει Τριβαλλοὺς τὴν γῆν ἐργαζομένους, ἦεν
 ἐπὶ τούτους δεησόμενος ἐπιδοθῆναι οἱ ἄρτον. ὡς δὲ εἶδον
 P. 197 ἄνδρα Παίονα ἐπιστάντα σφίσι ζητεῖν ἄρτον, ἔφασαν “ἀλλ’
 ὦ ξένε, ἄρτος μέντοι ὅδε σοι ἔτοιμος, χρεῶν δὲ ἔστιν ἐπὶ 5
 τὸν τῆς πόλεως ἄρχοντα ἄγοντας δὴ ἡμᾶς ἐπιδεικνύναι, καὶ
 ἐπειδὰν θεάσῃται, ἀποπέμψει δὴ πάλιν οὗτος ἐπὶ τὴν σαντοῦ
 χώραν. οὐ γὰρ κακόν τι πρὸς αὐτοῦ πείσῃ ἂν οὐδ’ ὀτιοῦν,
 ἀλλὰ Ἰωάννην τὸν τοῦ Χωνιάτου ζήτησις, οἶμαι, γίγνεται·
 τοὺς δ’ ἄλλους τῶν Παίωνων ὅσοι διεξελάνουσιν ἐντεῦθεν, ἐν 10
 V. 154 οὐδενὶ λόγῳ ποιοῦνται.” ταῦτα λέγοντες ὡς οὐ μεθίοντο αὐτοῦ
 ἀλλ’ ἰσχυρῶς τε ἤπτοντο, ἀναγκάζεται τῷ πρεσβυτέρῳ μηνῦσαι
 τε ἑαυτὸν ὡς εἶη ὁ Χωνιάτης. καὶ ἐπηγγέλλετο μεγάλα δοῦ-
 B ναι αὐτῷ ξενία τε καὶ χρήματα καὶ χώραν, εἰ ἐπὶ Βελογοράδην
 ἀγάγοι σῶον, ὑπὸ μηδενὸς τῶν Τριβαλλῶν ὄφθέντα. ὁ μὲν 15
 οὖν πρεσβύτερος ὡς ἔγνω τε αὐτόν, ὑπεδέξατο ἀσινῆ ἐς τὴν
 χώραν ἀπάξειν, τοῖς τε ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἐξειπὼν ὅστις εἶη,
 προηγόρευε μηδαμῆ ἰόντας ὁμολογῆσαι τὸν ἄνδρα. ἐσπέρας
 δὲ γενομένης ἀπήγαγον ἐς τὸ οἶκημα, ἐν ᾧ ἄχρῶ τε ἦν
 σφίσι καὶ ὑποζύγια, καὶ ἐνέμενον τῇ ὑστεραία συσκευασάμε- 20
 νοι ἀπάγειν ἐπὶ Μπελογοράδην. τῇ δὲ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν δια-
 φορᾷ γενομένων τῶν ἀδελφῶν ἐξαγορευεῖ τις τούτων τῷ τῆς

9. Ἰωάννην τὸν] Ἰωάννου?

cum. ibi cum videret quosdam Triballos terram colere, ad eos iter flectebat, petens sibi panem dari. ut conspicati sunt agricolae virum Pannonem adesse et panem quaerere, dixerunt “at, o hospes, panis quidam tibi in promptu est: verum necessitas postulat ut te perducamus ad magistratum urbis, qui quis sis excutiat. magistratus ubi te viderit, continuo ad regionem tuam te abire sinet; nec quicquam mali ab eo patieris. nam (opinor) Choniatem quaerunt. reliquos Pannonnes qui huc pergunt, dimittunt, nullum eorum respectum agentes.” agricolae cum haec dicerent, eum haud dimittebant. verum eum fortius comprehendentes efficiunt ut confiteretur seniori, necessitate subactus, se esse Ioannem Choniatem. pollicebaturque magna hospitalitatis munera, opesque et agros se daturum dicebat, si ductus fuisset inviolatus et ab nullo Triballo visus Belgradum. senior quidem virum agnovit, eumque suscepit traducendum in regionem suam illaesum. fratribus autem suis quisnam esset vir ille indicavit, praecipiens ne quoquam abirent et quis vir ille esset enuntiarent. vespere facto virum deduxerunt in eam domum in qua paleas et iumenta aservabant, et diem cratinum expectabant, ut Choniatem omnibus apparatis abducerent Belgradum. eo autem die dissensio exorta est in-

πόλεως ἄρχοντι, καὶ λαβὼν τοὺς θεράποντας ἄγει ἐπὶ τὸ οἶ-
 κημα, ἐν ᾧ ἦν ὁ Χωνιάτης ἐν τοῖς τῶν ἀχύρων οἰκήμασι. καὶ
 λαβόντες ἀπήγαγον παρὰ τὸν τῆς πόλεως ἄρχοντα. ὁ δὲ C
 ἔπεμπε δέσμιον ἀγόμενον παρὰ τὸν ἡγεμόνα, καὶ ἤγγειλεν ὡς
 5 ἑάλω ἐν χόρτῳ κεκρυμμένος. ὁ μὲν οὖν ἡγεμών, ὡς ἤχθη
 παρ' ἑαυτὸν ὁ Ἰωάννης, εἰς φυλακὴν ποιησάμενος ἀντιῆχεν
 ἐπὶ τινα χρόνον ἐν τῇ ἀκροπόλει. ὁ δὲ πείθει τὸν τε ἄρ-
 χοντα τῆς ἀκροπόλεως καὶ τὴν φρουρὰν ἐπιθέσθαι ἅμα αὐτῷ
 τῷ ἡγεμόνι καὶ καταλαβεῖν τὴν πόλιν. ἔξενεγκόντος δὲ τινος
 10 τῶν συνειδύτων τὴν ἐπιβουλήν, καταφανῆ ἐγένετο τὰ τῶν ἐν
 τῇ φρουρᾷ, καὶ οἱ μὲν ἀπώλοντο, Ἰωάννης δὲ ἐπιγαμίαν αὐ-
 τῷ ποιησάμενος, καὶ ἄρμουςάμενος τὸν παῖδα αὐτοῦ, ἀπέπεμ- D
 ψεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ εἰς Βούδην.

Καὶ περὶ μὲν τὴν τῶν Παιόνων ἐκστρατείαν ἡγουμένου
 15 τοῦ Χωνιάτου τοσαῦτα ἐγένετο καὶ ἐν τέλει τούτῳ ἔσχετο.
 Ἀμουράτης δὲ ὡς ἐπανήκει εἰς τὰ βασίλεια, οὐ πολλῷ ὕστε-
 ρον ὥρμητο μὲν ἐπὶ Βυζάντιον στρατεύεσθαι, τελευτήσαντος
 δὲ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως Ἰωάννου, καὶ ἐπὶ Κωνσταντῖνον
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὡς ἐχώρησεν ἡ βασιλεία. ἐπεὶ τε γὰρ
 20 ἐτελεύτησεν, ὥρμητο μὲν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Δημήτριος ἐπὶ
 τὴν βασιλείαν, διεκωλύθη δὲ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῆς

6. κατεῖχεν?

ter fratres. hinc unus de numero fratrum commotus indicavit urbis
 magistratui ubinam esset Choniates. assumptis itaque ministris per-
 gebant ad domum, in qua erat Choniates latitans in palearum recep-
 taculis, eumque captum abduxerunt ad urbis magistratum. magi-
 stratus autem eum vinctum deduci curavit ad praesidem, significavit-
 que eum esse deprehensum latitantem in foeno. praeses, cum adduc-
 tus esset Choniates, eum in carcerem coniectum ad tempus aliquod
 in arce detinuit. at Choniates persuasit principi arcis et custodibus,
 ut simul cum ipso insurgant hostiliter contra praesidem et urbem
 occupent. cum quidam rei quae parabatur conscius insidias patefec-
 cisset, etiam quid custodes sive praesidarii milites molirentur cogni-
 tum est. verum hi occisi sunt omnes. Ioannes autem affinitatem
 iungens cum illo, filiam suam filio eius in matrimonium collocando,
 remissus est Budam in regnum suum.

Et quidem haec contigere in expeditione quam Pannonnes sum-
 pserunt adversus Turcos, duce Choniate; eaque expeditio quem di-
 ximus finem consecuta est. Amurates reversus in regni sui sedem
 non multo post bellum Byzantio inferebat. Graecorum rege Ioanne
 defuncto, in Constantinum, defuncti fratrem, regni successio devenit.
 nam Ioanne mortuo frater eius Demetrius in regni successionem fe-
 stinabat. verum prohibitus est ab oppidanis, matre, arbitris, et ab

P. 198 μητρὸς καὶ μεσιτῶν καὶ τοῦ δήμου καὶ τῶν μεσαζόντων, Καν-
 τακουζηνοῦ τε καὶ Νοταρᾶ, δεδιότων μὴ ἀφικομένου ἐπὶ τὴν
 βασιλείαν τούτου ἐπαγάγη ὁ Κωνσταντῖνος στρατὸν ἐπήλυδα,
 καὶ σφίσι ἀπόλοιτο ἡ ἀρχὴ τε καὶ τὰ πράγματα. ἀνέμε- 5
 ρον δὴ διὰ ταῦτα ἐλθεῖν τὸν Κωνσταντῖνον, καὶ οὐκ ἐπέτρε-
 πον τῷ Δημητρίῳ παριέναι ἐς τὴν βασιλείαν. ἔτυχε δὲ τότε
 προπαραγενόμενος ἐς Βυζάντιον καὶ Θωμᾶς ὁ νεώτερος ἀδελ-
 φός, περιόντα ἔτι οἰόμενος καταλήψεσθαι τὸν βασιλέα, καὶ
 χρηματίσων περὶ ἐνίων ὧν προσεδεῖτο τοῦ βασιλέως. οὗτος
 μὲν οὖν ἐτελεύτα, καὶ οὐκέτι ζῶντα κατέλαβεν, εὗρε δὲ τὰ 10
 πράγματα καταστάνα ἐς διαφορὰν καὶ αὐτὸς τε κατέστη ἐς
 Β διαφορὰν Δημητρίῳ τῷ ἀδελφῷ περὶ τῆς βασιλείας. ἀφικο-
 μένου δὲ αὐτοῦ ἐς Βυζάντιον οὐ πολλῶ ὕστερον τοῦ Κων-
 σταντίνου, διείλοντο σφίσι τὴν Πελοπόννησον, καὶ ὄρκια ἐπὶ
 τῇ νομῇ ταύτῃ πρὸς ἀλλήλους ἐτάμοντο, ἐμπεδοῦντες τὴν δια- 15
 νομήν. ὁ μέντοι νεώτερος ἀδελφός πρότερος ἀφικόμενος νηὶ
 ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφίστα τε τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις
 πρὸς ἑαυτὸν παρὰ τοὺς ὄρκους, καὶ προσλαβόμενος τοὺς Πε-
 λοποννησίους τοὺς συναφεστῶτας ἐπολέμει πρὸς Δημήτριον τὸν
 V. 155 ἀδελφόν. ὁ δὲ ἐπαγόμενος τοῦ βασιλέως στρατὸν, ἐπιδιαπραξα- 20
 μένου τοῦ τῆς γυναικὸς ἀδελφοῦ Ἀσάνεω, τὸν τε ἀδελφὸν
 ἠνάγκασεν ἐς ὁμολογίαν αὐτῷ γενέσθαι, καὶ ἐπετράποντο δι-

8. περιόντα P

9. οὕτως P.

Cantacuzeno Notaraque, qui arbitrorum partibus fungebantur. timebant enim, si is assequeretur regnum, fore ut Constantinus exercitum peregrinum adducat, et sic regnum regniue res interituras. expectarunt itaque Constantini adventum, nec permiserunt Demetrio ut regnum susciperet. ea tempestate Byzantium venerat et Thomas frater iunior, putans se regem adhuc superstitem inventurum. volebat enim quaedam cum eo, in quibus eius opera indigebat, colloqui. verum rex mortuus erat, nec eum adhuc viventem invenire potuit. repperit tamen maximam discordiam, quae exorta erat propter Demetrium regnum Byzantium affectantem. Constantino haud multo post Byzantium adveniente Peloponnesum inter se dividerunt, et iurisiurandi religio interposita est ne postmodum divisionem illam violarent. verum frater iunior prior navi in Peloponnesum vectus urbes Peloponnesiacas contra divisionis iusiurandum ad defectionem sollicitabat; et adhibitis Peloponnesiacis, qui ad ipsum confluerant, bellum gerebat cum fratre suo Demetrio. qui adducto exercitu regis Turcorum, cum ad eam rem operam suam locaret uxoris frater Asanes, fratrem coëgit secum pacem pangere, cum utrinque rem totam per-

αιτητῆ σφῶν τῶ ἀδελφῶ Βυζαντίου βασιλεῖ, περί τε τῆς γῶ-
ρας ὀμήρους δόντες ἀλλήλοις καὶ πιστά.

Ἐν ᾧ δὴ ταῦτα ἐγένετο, Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω παῖς 1451
τελευταῖ ἐν συμποσίῳ, ὑπὸ οἴνου γενόμενος ἀπόπληκτος. ἐβα- d.2. Febr.
5 σίλευε δὲ ἔτη δύο καὶ τριάκοντα. κατέλιπε δὲ βασιλέα Με-
χμέτη τὸν παῖδα αὐτοῦ, καὶ παῖδα ἕτερον ἐκ τῆς γυναικὸς αὐ-
τοῦ, τῆς Σπενδέρεω θυγατρὸς, ἀνὴρ ἐπεικῆς τε γενόμενος
καὶ τὴν τύχην οὐκ ἀδόκιμος. ἀμνόμενος δὲ ἐπολέμει, οὐχ
ὑπάρχων ἀδικίας, ἀλλ' ἐς τὸν ὑπάρξαντα αὐτίκα ἐπιῶν ἐστρα-
10 τεύετο, καὶ ὁπότε μὴ τις αὐτὸν προουκαλεῖτο ἐπὶ πόλεμον, οὐ
πάνυ τι προουθυμεῖτο στρατεύεσθαι, οὐκ ἐς τοῦτο ὄκνου ἦκων,
ἀλλ' ἀμνόμενος μὲν ἐδικαίου καὶ χειμῶνος καὶ ἐς τὰ χαλε- D
πώτατα προῖέναι καὶ μηδένα ὑπολογίζεσθαι μήτε πόνον μήτε
αὐ κίνδυνον.

15 Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε, κατέστη ἐς τὴν βασιλείαν Μεχμέ-
της. καὶ αὐτίκα μὲν ἐν τῇ Ἀμουράτεω τελευταῖ οἱ ἐν τῇ
Ἀδριανουῦ πόλει νεήλυδες συνίσταντο ἀλλήλοις ὡς τῇ πόλει
ἐπιθησόμενοι, καὶ ἐκτός τε τῆς πόλεως συναθροισθέντες ἐβου-
λεύοντο ὅποι τῆς πόλεως ἐπιθοῖντο καὶ σφίσι χρήματα πο-
20 ρίσαιντο ἀπὸ τούτου. ἐνταῦθα δὲ Χαλίλης ὁ Πραΐμεω τῶν
Θυρῶν τοὺς λοιποὺς ἔξοπλισάμενος, καὶ ἀπειλήσας, ἂν μὴ τὰ
ὄπλα κατάθοιντο, μέγα τι κακὸν αὐτοῖς ἔσσεσθαι ἀπὸ τούτου,

mitterent arbitrio fratris regis Cpolitani transigendam, obsides fidem-
que invicem propter regionem dantes.

Sub idem tempus quo haec gesta sunt, Amurates Mechemetis filius
mortem obiit, in convivio ictus apoplexia, quam nimia vini concive-
rat copia. regnavit autem annis triginta duobus. regni successorem
reliquit Mechemetem filium suum. habuit et alterum filium, quem
tulit ex uxore sua Spenderae filia Amurates, vir iusti aequique exi-
mius cultor. usus est fortunae aura non admodum adversa. provo-
catus, ut se defenderet, bella occipiebat. lacessitus confestim in ar-
mis erat: non autem iniuriis irritatus bellum aegre suscipiebat. nec
id ignaviae adscripseris. nam si vis hostilis propulsanda erat, nec
hieme cunctatur per loca asperrima incedere, nec pensi quicquam fa-
cere vel labores vel pericula.

Hoc autem defuncto regni moderamen nactus est Mechemetes. at
quamprimum mortem Amuratis acceperunt peregrini qui Adrianopoli
erant, inter se coniurarunt ut urbem eam caperent. in unum autem
locum extra urbem collecti deliberabant ubi vel quomodo urbem aggre-
derentur, ut hinc opes plurimas colligerent. verum Chatites Priami filius
reliquos ianuarum milites armâ capere iubet; et illis minatur, ni con-

P. 199 ἐπειδὴ δὲ κατέθεντο τὰ ὄπλα, καὶ διέλυσε τὸν σύλλογον, ἐπ' οὐδενὶ ἀγαθῷ φάμενος ταῦτα ποιεῖν τοῦτους. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀφικόμενος ἀπὸ τῆς Ἀσίας Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν βασιλείαν καθίστη τε τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ ἧ αὐτῷ ἐδόκει πρὸς τὰ παρόντα ἕμφορα ἔσεσθαι, καὶ τοῖς τε Ἑλλησι σπονδὰς 5 ἐποιεῖτο καὶ δέδοκε τὴν τῆς Ἀσίας παράλιον. καὶ δὴ καὶ τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι εἰρήνην ἐποιεῖτο, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, γυναῖκα τοῦ Ἀμουράτεω μητροιᾶν δὲ αὐτοῦ, ἀντίκα ἔπεμπε τῷ πατρὶ χαριζόμενος, καὶ χώραν ἐπεδίδου ὅσην ἐκτήσατο. τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν παριῶν 10

B ἀνεῖλεν, ὕδατι ἐπιστομώσας αὐτοῦ τὴν ἐμπνοήν. ἀνεῖλε δὲ τοῦτον οἰνοχόος αὐτοῦ. Σαραπτάρης ὄνομα ἦν τούτῳ, ὅς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐτελεύτησε. τοῦτον μὲν οὖν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ταύτῃ διεχρήσατο· τὴν δὲ ἑτέραν τοῦ Ἀμουράτεω γυναῖκα, Σπενδέρεω θυγατέρα, ἡμιόσατο ἀνδρὶ μέγιστον δυνα- 15 μένω ἐν ταῖς θύραις, τοῦνομα Ἰσακῶ, ὃν στρατηγὸν ἀπέδειξε τῆς Ἀσίας καὶ ἐφιλοφρονεῖτο αὐτὸν ἐς τὰ μάλιστα. καὶ τοῖς τε ἀπὸ Πελοποννήσου πρέσβεσι σπονδὰς ἐποιήσατο.

Τελευτήσαντος δὲ δὴ Ἀμουράτεω Καραμᾶνος ὁ Ἀλιζούριος καὶ πρότερον μὲν εἶη ταράσσω, ὅπως τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ 20

C ἀφιστάμενα συσταίῃ τε ἐπὶ τοὺς Ὀτουμανίδας καὶ αὐτὸς διὰ τοῦτο ἐπὶ μέγα χωρήσει δυνάμεως, ἐταράσσετο μεγάλως τὰ

9. ἤτήσατο R

20. ἤει? an αἰει?

12. Σαραπτάρης] hoc nomen ante οἰνοχόος P

tinuo arma ponerent, exitium. cum autem arma deposuissent, concionem dimisit, dicens eos nequaquam ex bona causa istud moliri. nec multo post ex Asia adveniens Mechmetes Amuratis filius ad regni gubernacula, rebus eam formam induxit quam in praesentiarum utilissimam fore rebatur. cum Graecis foedera sanxit, iisque maritimam Asiae regionem concessit. etiam cum Triballorum principe pacem fecit, cui filiam, Amuratis uxorem, ipsius vero novercam, remisit, putans se ei rem gratam facere. regionem eidem quantam antea contulit. fratrem suum, cum regni moderamen suscepisset, peremit, cum aqua infusa spiritum eius interclusisset. hunc autem interfecit regis pincerna nomine Saraptares, qui haud multo post fato functus est. fratrem suum in hunc modum e medio sustulit. Amuratis alteram uxorem, Spenderae filiam, in matrimonium collocavit viro in ianuis potentissimo, quem Isaacum nominabant. hunc plurimum diligebat, eumque Asiae ducem declaravit. foedus percussit quoque cum legatis, qui ab Peloponneso advenerant.

Mortuo Amurate Caramanus Halisurius, qui iam antea non cessabat Asianos incitare ut deficerent ab Turcis et contra Otomanidas bellum susciperent, sperans eo modo se maximam potentiam nacturum,

ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα. καὶ στρατὸν ἀγόμενος ἐπὶ τὴν βασι-
 λέως χώραν ἐληίζετο τὴν χώραν καὶ ὑποζύγια. Μεχμέτης δὲ
 ὡς ἐπύθετο Καραμαῖνον ληίζεσθαι τὴν χώραν αὐτοῦ, οὐκ
 ἠνέσχετο καὶ εὐθύς ἐστρατεύετο. καταλιπὼν δὲ Σαραζίνην
 5 τῶν θυρῶν προτιανέα, ἐπιτήδειόν τε αὐτῷ ὄντα, καὶ ἐς τὴν
 Ἀσίαν διαβὰς ἤλαυνεν ἐπὶ Καραμαῖνον καὶ ἐπὶ τὴν χώραν
 αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐξέλιπε μὲν τὴν χώραν ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ὄρεων, V. 156
 ὡς καὶ πρότερον εἰώθει ἀπιέναι, ἐπρεσβεύσατο δὲ συμβου-
 λεύσαντος Χαλίλεω τοῦ Πραΐμεω, καὶ ἐς ὁμολογίαν ἀφικό-
 10 μενος ὑπουργεῖν αὐτῷ ὧν ἂν δέοιτο καὶ τὸ Κανδελόρον ἀπο-
 διδόναι ἔφη ἔτοιμος εἶναι. ὁ δὲ ἐπύθετό τε καὶ ἐποιεῖτο τὰς
 σπονδάς.

Καὶ ὑποστρέφων, ὡς ἐν τῇ Καλλιουπόλει ἐγένετο, ἀρι-
 θμὸν ἐπεζήτηι τῶν νεηλῦδων, ὅσοι ἀπῆσαν καὶ οὐ παρεγένοντο ἐς
 15 τὴν ἐξέλευσιν ταύτην, καὶ τὸν μὲν ἄρχοντα αὐτῶν Ἀγιάπασαν
 καλούμενον λυμηνάμενος μάλιστα ἐξέβαλεν ἐκ τῆς τιμῆς, τοὺς
 δὲ δεκαδάρχας καὶ εὐνούχους καὶ πεντηκοντάρχας, ὧν ἀπῆ-
 σαν οἱ νεηλῦδες, πρῶτον μὲν μαστιγώσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς τι-
 μῆς. ταῦτα δὲ ἐποίει, ὅτι αὐτῷ οὐκ ἐδήλωσαν στρατευομένῳ
 20 ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὅστις τε παρείη καὶ ὅστις τε ἀπὼν τυγ-
 χάνει. ἱερακοφόρους μὲν τοῦ πατρὸς ἑπτακισχιλίους ἔπαυσεν P. 200
 αὐτοὺς ἐκ τῆς τάξεως, καὶ προσετίθει ἐς τὸν στρατὸν παρα-

16. ἐξέλαβεν P

17. ὧν] ὡς P

etiam eo tempore Asianos plurimum ad defectionem accendebat. ingressus itaque cum exercitu regis regionem eam populabatur et iumentorum praedas agebat. Mechemetes ut audivit Caramanum suam vastare regionem, rei indignitatem non ferens illico arma cepit. et relinquens Saraziem ianuarum principem, cum quo sibi artissima intervenerat familiaritas, transgressus est in Asiam, bellumque Caramano indixit, eiusque regionem evastavit. Caramanus regionem deserens in montium cacumina, quemadmodum antea consueverat, se recepit. verum postea legatos misit ad regem, suadente Chatite filio Priami, dicens, si pacem daret, se, ubicunque usui esse possit, ipsi ministraturum. praeterea se paratum esse confitebatur restituere Candelorum. quae ubi intellexit rex, eum in foedus admisit.

Reversus deinde, cum venisset Calliopolim, peregrinorum numerum, qui in eam expeditionem non venerant, inquirebat. ducem autem eorum, cui nomen erat Hagiapases, flagris caedens munere suo abire iussit: eunuchos autem, et eos qui decem quique quinquaginta militibus praeerant, quorum peregrini aberant, prius verberibus caesos munere suo removit. poenas autem istas propterea dederunt, quod regi contra Caramanum pergenti non indicassent quinam adessent quive abessent. septem milia virorum erant, qui curabant accipitres regios; quos

γίγνεσθαι αὐτῷ ἐξελάνονται. καὶ τοὺς τε αὖ κυνῶν ἐπιστά-
τας καὶ τούτους ἐξήλασεν ἐκ τῆς τάξεως, φάμενος πλὴν ἑκα-
τὸν τοιούτων καὶ ἱερακοφόρων πεντακοσίων μὴ προσδεῖσθαι
αὐτὸν ἐπὶ πλεόν, οὐδὲ ἐς τοῦτο ἀφροσύνης ἦκειν ὥστε ἀρ-
γούς τούτους τρέφειν ἐπὶ ματαίῳ καὶ καινοπρεπεῖ πράγματι. 5

Τῷ μὲν οὖν Πελοποννησίων ἡγεμόνι τῷ Δημητρίῳ συ-
νεμάχει πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἔτι διαφερόμενον, καὶ οὐκ ἐπέ-
τρεπε τὴν χώραν τῷ ἀδελφῷ. καὶ τὸν γε Τουραχάνη ἔπεμπε
B συμμαχοῦντά τε αὐτῷ καὶ τὸν Ἴσθμὸν τέλειον καθαιρήσονται.
Θῶμας μὲν οὖν ξυνέβη τῷ ἀδελφῷ, ἐφ' ᾧ τοῦ λοιποῦ ξένους 10
τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις, καὶ Καλαμάταν πόλιν παρε-
χόμενος ἀντὶ τῆς τῶν Σκορτῶν χώρας, ἣν τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ ἀφελόμενος εἶχε.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο, καὶ Τζαγνισᾶ τῷ Κα-
ραιοσίφει παιδὶ πρεσβείαν ἐς αὐτὸν πέμψαντι, καὶ αἰτου- 15
μένῳ ὥστε μὴ τὴν περὶ Σεβάστειαν χώραν ληΐζεσθαι,
βουτύρου τε χιλίας καμήλους, καὶ ἐμέλησε μὲν πόλεμον αὐτῷ
C προειπόντα ἐλαύνειν. Τζαγνισᾶς δὲ οὗτος, ὡς καὶ πρότερόν
μοι ἐδηλοῦτο, τελῶν ἐς τοὺς μέλανας Μαυροπροβατάντας οὐ-
τω καλουμένους, τοὺς Καραιοσίφει παῖδας τὴν τε Δαβροζίνην 20
ἀφελόμενος συνήλασέ τε αὐτοὺς ἐπὶ Σαματίνην πόλιν. ὄρ-
μητο δὲ ἀπὸ Παγδατίης τῆς Βαβυλῶνος, καὶ ἐπολιόρκει, καὶ
τὴν Ἀρμενίων χώραν ὑφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος, ἐς τὴν Ἐρζι-

11. ἀλλήλους P

isto ex ordine deturbavit et milites esse iussit. etiam canum curatores
ab isto officio movit, inquiens sibi sufficere centum viros, qui canes,
et quingentos, qui accipitres curent. nec se eo stultitiae processu-
rum ut velit alere hominum tantam multitudinem propter rem quan-
dam vanam et novam.

Adiuvit Demetrium Peloponnesiacum principem in eo bello quod
cum fratre gessit, cui regione cedere recusabat. misit ei auxilio Tu-
rachanem, ut Isthmum penitus destrueret. Thomas quidem in gra-
tiam rediit cum fratre, ut in posterum inter se amici et hospites fo-
rent. urbem Calamatam ei dedit pro Scortorum regione, quam fra-
tri ademptam possidebat.

Haec quidem hactenus. Tzanises Cariasuphis filius legationem
misit ad regem, petens ne regionem Sebastiae finitimam popularetur.
* * * * * butyri et mille camelos. caeterum omisit bello eum pe-
tere, quamvis prior bellum indixisset hostis. Tzanises autem ille per-
tinet, ut supra memoravimus, ad nigros Mauroprobatantes dictos, qui
Cariasuphis filios privatos Dabriza compulit in Samatiam urbem; quos
profectus a Pagdacia Babylone obsidione premebat. deinde subiugans
Armeniam, exercitum movit contra Erzeganam Armenorum re-

γανή τὰ τῶν Ἀρμενίων βασιλεία ἐπελαύνων παρεστήσατο,
 ἔχων στρατὸν ἀμφὶ τὰς ὀκτὼ μυριάδας ἰππέας. καὶ ἐπελαύ-
 νων οὗτος ἐς τὴν κατὰ τὴν Ἀσίαν χώραν τοῦ Μεχμέτεω
 ἐληίζετο. οἱ μὲν οὖν περὶ Σεβάστειαν, ὥστε σφῶν τὴν χώ-
 5 ραν μὴ φέρειν αὐτόν, βουτύρου τε ἰκαίᾳ φορτία ἐφέροντο
 καὶ αἰσινῇ τὴν χώραν ἐνέμοντο. [ὑπὸ] τούτου μὲν οὖν τὴν
 χώραν τοῦ Καραισούφεω παιδὸς Τζοκίης τῶν Τεμήρεω ἀπο-
 γόνων, ὠρμημένος ἀπὸ Σεμαρχάνδης κατεστρέφετο, καὶ τὴν
 τε Παγδατίνην πόλιν τῆς Βαβυλῶνος ἐπολιόρκει, ὡς ἐν τοῖς
 10 ἔμπροσθέν μοι ἐλέγετο, καὶ Χασάνην τὸν μακρὸν καλούμενον
 ἐς τήνδε τὴν κάτω Ἀσίαν καὶ ἐπὶ Ἀρμενίαν πέμπων τὰ ἐς
 τὴν χώραν ὑποχείρια ἐποιεῖτο. ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον
 ἐγένετο.

giam sedem, eamque occupavit, habens in suo exercitu circiter octo
 myriades hominum. hinc movens ingressus est in Asiam, et Mech-
 metis regionem vastare aggressus est. qui circa Sebastiam colebant, ne
 ipsorum regio vastaretur, butyri magna onera portabant, et suam re-
 gionem a populationibus illaesam retinebant. Tzokies unus de nu-
 mero Temiris nepotum, profectus ad Semarchanda, eam Cariasuphis
 filii regionem subegit. praeterea Pagdaciam Babylonis urbem, ut su-
 pra edocuimus, obsidione cinxit. Chasanem cognomento Longum in
 inferiorem Asiam et Armeniam mittens, omnia quae ad istam regio-
 nem pertinebant in potestatem accepit. haec quidem hactenus

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΟΓΔΟΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER OCTAVUS.

1452 Τοῦ δὲ ἐπιγινόμενου θέρους Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω, πα-
P. 201 ρασκευασάμενος ἄσβεστον ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὡς πλεῖστον, ᾧκοδόμει
V. 157 τὴν ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατὰ τὴν Προποντίδα ἐν τῷ Βοσπόρῳ, ἣ
στενώτατόν ἐστι διαβῆναι ἀπὸ Ἀσίας, πολίχνην Λαιμοκοπίην
καλουμένην. καὶ σύμπαντας μὲν συνήθροιζεν ἐνταῦθα τοὺς 5
τε ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, καὶ ἐπιδιελόμενος ἐς μοί-
ρας τὴν πολίχνην ταύτην τοῖς τε στρατηγοῖς καὶ ὑπάρχοις
ᾧκοδόμει. τοῦτο δὲ ἐποίησε ὥστε ἀσφαλῆ αὐτῷ εἶναι τὴν ἐς

Appetente iam aestate Mechmetes Amuratis filius, praeparans in Asia plurimum calcis, condere instituebat in Europa, iuxta Propontidem in Bosporo, qua via ad transfretandum ex Asia artissima est, urbem Laemocopiam nuncupatam. universos qui in Europa et Asia erant, ad id opus percipiendum evocabat. qui cum impigre advenissent, aedificare auspicati sunt, cum prius in singulos duces et praefectos opus universum fuisset distributum. causa quae regem ad eam ur-

τὴν Ἀσίαν διάβασιν, καὶ μὴ τοὺς ἔσπεριούς δύνασθαι ἐπιόν-
 τας τριήρεσι διακωλύειν αὐτῷ τὴν διάβασιν καὶ καινοτομεῖ-
 σθαι τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ αὐτῷ πράγματα. μέγα δὲ προσφέρειν P. 202
 αὐτῷ ἔμελλε καὶ ἐς τὴν Βυζαντίου πολιορκίαν. ᾠκοδόμει δὲ
 5 πύργους τρεῖς μεγίστους πάντων ὧν ἴσμεν, δύο μὲν κατὰ
 τὴν ἡπειρον, ὥστε ὠρμημένοι ἀπὸ τούτων ἀμύνειν τῷ ἐπὶ τῇ
 θαλάττῃ ἐρχομένῳ, τοῦτον δὲ μέγιστον ἐπωκοδόμει, καὶ μο-
 λίβδῳ τοὺς πύργους ἐστέγειο. τὸ δὲ πλάτος τοῦ τείχους πό-
 δας δύο καὶ εἴκοσι, τῶν δὲ πύργων καὶ πλέον τούτων, τριά-
 10 κοντα. ὡς δὲ ἐπιτετείχιστο ἐς τρεῖς μῆνας, ἐπέδραμέ τε αὐ-
 τῖκα τὴν Βυζαντίου χώραν, πόλεμον αὐτῷ ἐξενεγκῶν.

Τοῦ δ' ἐπιγινομένου χειμῶνος Τουραχάνην ἔπεμπεν ἐπὶ
 Πελοπόννησον, πολεμῶν ἅμα καὶ τοῖς βασιλέως Ἑλλήνων ἀδελ- B
 φοῖς. οὗτος μὲν οὖν λαβὼν τὸ Θετταλίας τε καὶ Εὐρώπης
 15 στράτευμα, ὅσον ἐπὶ Φερῶν ἐς τὴν τοῦ Εὐρώπης στρα-
 τηγοῦ τάττεσθαι μοῖραν, ἐστρατεύετο ἐπὶ Πελοπόννησον, τοὺς
 τε παῖδας αὐτοῦ ἅμα ἀγόμενος καὶ ἄρχοντας τῶν Θεττα-
 λίας καὶ Μακεδονίας πόλεων. καὶ ἐσβαλὼν ἐπορεύετο τὴν
 μεσόγαϊον, Ἀρκαδίαν τὸ παλαιὸν καλουμένην, καὶ διὰ Τεγέης
 20 καὶ Μαντινείας ἐλαύνων κατῆει ἐπὶ τὴν Ἰθώμην καὶ Μεση-
 νίαν χώραν, καὶ ληισάμενος ἐπὶ ἡμέρας συχνὰς τὰ τῆδε ὑπο-
 ζύγια Νεπολίχνην παρῆσθησάτο. καὶ Σιδηροπολίχνην πολιορκ- C

7. τρίτον?

bem extruendam impulerat, haec erat, videlicet ut transitus in Asiam
 sibi facilis esset, et ne Occidentales venirent, navibusque traiectionem
 impedirent, novasque res in Asia molirentur. eam urbem plurimum
 quoque conferre iudicabat ad Byzantii oppugnationem. turres etiam
 tres, quas maximas novimus, posuit. duas extruxit iuxta continen-
 tem, ut ab his progressi irruere possent in naves quae mare legerent.
 harum alteram fecit maximam. turres praeterea plumbo intexit. la-
 titudo muri erat pedem viginti duorum: at turrium latitudo erat
 maior, continens triginta pedes. cum muri iam starent, quos operae
 intra tres menses absolverant, impetum dedit in Byzantii regionem,
 ex professo cum Byzantiis bellum gerens.

Hieme iam instante Turachanem in Peloponnesum misit, ut ibi
 bello lacesseret Graecorum regis fratres. hic assumpto Thessaliae et
 Europae exercitu, quantus Pherris erat et Europaeo duci parebat, pro-
 fectus est contra Peloponnesum, adhibitis etiam suis filiis. additi
 sunt huic et Thessaliae Macedoniaeque urbium principes. omnibus
 igitur paratis per mediterraneam, quam olim Arcadiam dixere, et per
 Tegeam Mantineamque exercitum ducens, venit in Ithomae et Mese-
 nae regionem. cum autem diebus multis iumentorum praedas ex ea
 egisset, tandem etiam Neopolichnem cepit. obsidione deinde Side-

κῶν, ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐλεῖν, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν, ἐξελαύνων
 διὰ τῆς ὁδοῦ. ἐνταῦθα ἐξελαύνοντος αὐτοῦ ὁ νεώτερος Ἀχ-
 μάτης ἐάλω ὑπὸ Ἀσάνεω τοῦ ἡγεμόνος γυναικὸς ἀδελφοῦ,
 V. 158 ἐνεδρεύσαντος ταύτῃ περὶ Μυκίτης χώρας, ἧ ἔμελλεν ἐξελαύ-
 νων διὰ τῆς ὁδοῦ διεξιέναι. τοῦτον μὲν οὖν ἀπαγαγόντες ἐς 5
 Σπάρτην παρὰ τὸν ἡγεμόνα εἶχον ἐν φυλακῇ, ἐς ὃ δὴ ἀπέ-
 δωκαν.

Τοῦ δὲ ἐπιγινόμενου θέρους ἅμα ἦρι εὐθὺς καθισταμέ-
 νῳ ἐστρατεύειτο ὁ Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν Βυζαντίου
 πόλιν, καὶ πρότερον μὲν εὐθὺς διανοούμενος, ἐπεὶ τε ἐτετεί- 10
 D χιστο αὐτῷ τὴν ἐν τῇ Προποντίδι Λαιμοκοπίην καλουμένην
 πόλιν. καὶ χειμῶνος τὸ τῆδε εὐθὺς ἔτι ἐπηρητημένου περιγα-
 γέλλων ἀπανταχῇ τῆς τε Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ἐς τὴν πάρα-
 λον ναυπηγεῖσθαι, πλοῦά τε καὶ τριήρεις παρεσκευάζετο, τη-
 λεβόλους ποιούμενος μεγίστους δὴ ὧν ἡμεῖς ἐς ἐκεῖνον ἴσμεν 15
 τὸν χρόνον ἄλλη πη γεγονέναι. ὡς δὲ ἐδόκει αὐτῷ ἤδη ὥρα
 εἶναι ἐξελαύνειν, ἔπεμπε μὲν πρῶτα τὸν τῆς Εὐρώπης στρα-
 τηγὸν Σαρατζίαν παραλαβόντα τε τὸν τῆς Εὐρώπης στρατὸν,
 τοὺς τε τηλεβόλους ἄγειν ἐς Βυζάντιον ἄλλας τε μηχανᾶς καὶ
 δὴ καὶ τηλεβόλον μέγαν. εἶναι δὲ τοῦτον τὸν τηλεβόλον ὡς 20
 ζεῖγῃ βοῶν ἔλκειν ἑβδομήκοντα καὶ ἄνδρας ἐς δισχιλίους.
 P. 203 ἀφικόμενος μὲν οὖν οὗτος καὶ πρότερον τοὺς ἐν τῇ Βυζαν-

16. ποι P

ropolichnem circumvenit; quam cum suae ditionis facere non posset, exercitum abduxit. cum autem cum exercitu proficisceretur, Achmates iunior Turachanis filius captus est ab Asane, qui erat frater uxoris quam duxerat Peloponnesi princeps. hic enim ei insidias struxit circa Mycenarum regionem, qua erat iter facturus hostis. Achmatem captum deduxerunt in Spartam ad principem, eumque donec suis restitueretur, in vinculis habuere.

Aestate deinde sequente, ubi primo ver apparuit, Mechmetes Amuratis filius expeditionem contra Byzantium sumebat. iam antea istam expeditionem mente conceperat, verum prius in Propontide urbem Laemocopiam aedificare volebat. cum autem hiems adhuc saeviret, edicit ut omnes qui in Asia quique in Europa agerent, ad maritima loca convenirent ad classem fabricandam. naves et triremes fabricabantur. bombardas fieri curavit maximas, quantas novimus ea tempestate nunquam extitisse. cum iam tempus postulare videret ut ipse bello se immisceret, Europae ducem Saratziam iubet cum exercitu Europae praecedere; bombardas et reliquas belli machinas, necnon bombardam maximam Byzantium subvehere. tanta huius bombardae magnitudo extitit, ut a septuaginta iugis boum et a viris bis

τίου χώρα πύργους, ἐς οὓς διεσώζοντο οἱ περὶ τὰ ἔργα ἀγροῦ-
 κοι ἄνδρες, τοὺς μὲν ἐξεπολιόρκησε λιμῶ, τοὺς δὲ καὶ ἐλών
 κατὰ κράτος τοὺς ἄνδρας ἀπαγαγὼν κατέσφαξε. καὶ τότε δὴ
 ὡς ἀφίκετο ἐπιῶν, ἐπέδραμε τὴν Βυζαντίου χώραν. οὐ πολλῶ
 5 δὲ ὕστερον ἐπελαίνων καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἐστρατοπεδεύειο
 ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν. καὶ τὸν μὲν ἐπὶ δεξιᾷ χώρον
 τοῦ βασιλέως ἐς τὰς χρυσέας καλουμένας πύλας ἐστρατοπε-
 δεύειο τὸ τῆς Ἀσίας ἅπαν στράτευμα, ἐς δὲ τὸ εὐώνυμον
 χωρίον κατὰ τὴν ξυλίην καλουμένην πύλην ὁ τῆς Εὐρώ-
 10 πης στρατός· ἐν μέσῳ δ' αὐτὸς ἴδρυτο βασιλεὺς, ἔχων τε
 τοὺς νεήλυδας καὶ τῶν θηρῶν ὅσοι εἰώθασι περὶ βασιλέα
 σκηνοῦν. Ζάγανος δὲ ὁ τοῦ βασιλέως κηδεστῆς ἐστρατοπεδεύειο B
 ἐς τὸν καταντικρὺ χώρον ὑπὲρ τὴν Γαλατίαν πόλιν. λέγεται
 δὲ γενέσθαι ξύμπαντα τὸν στρατὸν ἀμφὶ τὰς τεσσαράκοντα μυ-
 15 ριάδας. τῶν δὲ ὑποζυγίων διαπλασίῳ ἢ τούτων ἀριθμὸν
 ξυμβαίνει γενέσθαι ἐς τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον· ὑπο-
 ζύγια γὰρ νομίζεται ἐς τὸ στρατόπεδον περιάγεσθαι πολλα-
 πλάσια τῶν ἀνθρώπων, ὥστε σιτία ἐπιφέρεισθαι ἱκανὰ σφίσι
 τε αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἵπποις τε καὶ ἀνδράσι. μόνοι δὲ
 20 οὔτοι ἀνθρώπων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ἀσφαλιζόμενοι σφίσι τὰ
 ἐπιτήδεια, ὅποι ἂν στρατεύωνται, ὥστε αὐτάρκη εἶναι αὐτοῖς,
 καὶ καμήλους καὶ ἡμιόνους ὡς πλείστας περιάγονται ἐς τὰ
 ἐπιτήδεια καὶ ἡμιόνους ἐς τὴν ἄλλην αὐτῶν εὐδαιμονίαν, C

mille trabenda fuerit. Saratzias ubi advenit Byzantium, turres, in
 quas agricolae se recipiebant fugientes hostem, quasdam fame expu-
 gnavit, quasdam vi cepit; viros inde abductos necavit. etiam Byzan-
 tii regionem gravissime populationibus afflixit, nec multo post secutus
 est rex ipse, et castra posuit quae ab una maris parte in altera por-
 rigebantur. in eo loco qui a dextris regi erat, usque ad eum locum
 qui Aureae portae dicitur, castrametatus est Asianus exercitus. in
 sinistra parte iuxta locum qui Lignea porta appellatur, Europae ex-
 ercitus tendebat. in medio regia castra sita erant cum peregrinis et
 ianuae militibus, qui castra circa regem ponere consueverunt. Zaganus
 regis affinis e regione supra Galatiam urbem castra communierat.
 quadraginta myriades hominum dicuntur tum temporis in exercitu
 regis fuisse. numerum autem iumentorum apud omnes constat duplo
 maiorem fieri, ut satis alimenti pabulique equis hominibusque esset.
 soli etenim Turci, quod sciam, sibi necessaria semper apportant, quo-
 cunque tandem bellandi gratia profiscantur. praeterea, ut commea-
 tum copia abundent, camelos et mulos quamplurimos, ut in neces-
 sariis serviant, secum ducunt. mulos quidem habent propter aliam
 ipsorum felicitatem. singuli vero equos camelos mulosque pulchrio-

αὐτός τις ἕκαστος ἵππους τε καὶ καμήλους καὶ ἡμιόλους τοὺς καλλίους ἐναντιῶ ἐπειγόμενος ἐνδείκνυσθαι. παραγενομένῳ δὲ βασιλεῖ οὐ πολλῶ ὕστερον παρῆν καὶ ὁ στόλος αὐτῶ διὰ θαλάσσης, τριήρεις μὲν ὡς τριάκοντα, πλοῖα δὲ μικρὰ ἀμφὶ τὰ διακόσια.

5

Ἕλληνες μὲν οὖν ὡς ἐπύθοντο ἐπιέναι σφίσι τὸν βασιλέως στόλον, διὰ θαλάσσης πέδας σιδηρᾶς διατεινόντες ἀπὸ τῆς κατασκευῆς πόλεως ἐς τὸ τεῖχος τοῦ Βυζαντίου, παρὰ τὴν ἀκρόπολιν καλουμένην, καὶ τὰς τε ναῦς, ὅσαι ἔτυχον παραγενόμεναι αὐτοῦ, αἱ μὲν μετὰ ξυμμαχιῶν αἱ δὲ καὶ ἔμπο- 10 ρίας χάριν, φέροντες καθίστασαν ἐς τὰς πέδας. καὶ οὕτω διεννοοῦντο διακωλύειν τὸν βασιλέως στόλον μὴ παριέναι εἴσω
D ἐς τὸν Βυζαντίου λιμένα. διήκει γὰρ ἐντὸς ἐπὶ σταδίου κατὰ μὲν τὴν πόλιν ὀγδοήκοντα, ἐπὶ δὲ τὴν ἄλλην ἡπειρον τῆς χώρας ἐπὶ ἑκατὸν καὶ πενήκοντα. τὸ μὲν οὖν τεῖχος 15 ταύτης τῆς πόλεως οὐ πάνυ τι ὀχυρὸν ὄν οὔτε ρεῖματα ἔχει μεγάλα, ὥστε τὰ πλοῖα παραπλέοντα πράγματα ἔχειν. κατ' ἡπειρον δὲ ἐστὸν δύο τεῖχεα τῆς πόλεως, τὸ μὲν μέγα τε καὶ ἄξιον λόγου, τὸ δὲ ἕλαττον, ἐκτὸς ἐς τὴν τάφρον ὑπερκείμενον. τάφρος δὲ ἔπεστιν ὠκοδομημένος λίθοις, τὸ εὖρος πλε- 20 θραία. τῶ μὲν οὖν βασιλεῖ καὶ τοῖς Ἕλλησι βουλευομένοις ἐδέδοκτο παρατασσομένοις ἐς τὸ ἐκτὸς τεῖχος ἀμύνεσθαι, οἷα τῶ τάφρῳ ὑπερκείμενον, κατὰ τὰ πρὶν δεδογμένα σφίσιν ἐπὶ
P. 204 Ἀμουράτω, ὅτε ἐπολιόρκει τὴν πόλιν.

res ostentandi gratia adducunt. rex cum venisset Byzantium, haud multo post secuta est classis regia, in qua erant triremes triginta, naves minores ducentae.

Graeci ubi intellexerē adversum se adventare classem regiam, catenas ferreas ab urbe quae ex adverso erat, extenderunt in Byzantii murum prope arcem. naves praeterea quotquot aderant, quarum quaedam auxilii ferendi gratia quaedam mercium appulerant, intra catenas sistunt, ut aditu regiam classem excluderent, ne intra portum veniret. is enim ad urbem patet stadiis octuaginta, et in continentem se porrigit stadiis centum et quinquaginta. urbis quidem illius moenia haud admodum firma sunt, nec admodum magna flumina habet, ut naves advenientes periclitentur. qua vero urbs spectat continentem, muros habet duos firmissimos. unus magnus et memorabilis est, alter extra situs est, verum praecedenti minor, fossam subiectam habens latitudine iugeri, lapidibus exstructam. rex cum Graecis deliberabat ubinam resistendum esset hosti. tandem visum est ut irent in exteriorē murum, qui fossa munitus erat, et repugnarent hosti, quemadmodum fecerant, cum Amurates Byzantium oppugnaverat.

Βασιλεὺς μὲν οὖν αὐτίκα τὰς τε μηχανὰς καὶ ἄλλας
 ἄλλη τῆς πόλεως προσέφερε, καὶ τοὺς τε τηλεβόλους δύο ἰδρυ-
 σάμενος ἔτυπε τὸ τεῖχος. ἰδρυτο δὲ ὁ μὲν τῶν τηλεβόλων
 κατὰ τὰ ἐκείνων βασιλεία, ὁ δὲ κατὰ τὴν τοῦ Ῥωμανοῦ κα-
 5 λουμένην πύλῃν, ἣ δὴ καὶ αὐτὸς ἐστράτοπεδεύετο βασιλεὺς.
 ἰδρυντο μὲν καὶ ἄλλη πολλαχῆ τοῦ στρατοπέδου τηλεβόλοι,
 βάλλοντες ἐς τοὺς Ἑλληνας· οὗτοι δὲ δύο μέγιστοι λίθον
 ἕκαστος ἠφίεσαν διτάλαντον καὶ ἐπέκεινα. τοὺς δὲ λίθους μέ-
 λανας ὄντας λέγεται ἐνεγκεῖν, οἷς ἐπέτακτο, ἀπὸ Εὐξείνου
 10 πόντου ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. τηλεβολιστῆς δ' ἦν τοῦ Β
 βασιλέως τοῦνομα Ὀρβανός, Δαξ τὸ γένος, καὶ πρότερον παρ'
 Ἑλλησι διατρίβων, καὶ τοὺς τε Ἑλληνας ἀπολιπὼν δεόμενος
 βίου, ἀφίκετο παρὰ τὰς Θύρας τοῦ βασιλέως· ὅς τότε δὴ
 μεμισθωμένος πολλοῦ παρεσκευάσατο τοὺς τηλεβόλους. ἠφίεν-
 15 το δὲ οὕτω. πρῶτα μὲν ἐλάττους τηλεβόλους δύο παρὰ τὰ
 πλάγια τοῦ μεγάλου ὄντες ἠφίεντο, λίθον ἐπαφιέντες ἡμιτά-
 λαντον. καὶ οὗτοι μὲν οἱ δύο λίθοι φερόμενοι ἐδήουν τὸ
 τεῖχος. μετὰ δὲ τοὺς δύο λίθους ἠφίετο καὶ ὁ μέγας λίθος,
 τρία τάλαντα ἐν σταθμῶ ἔχων, καὶ μέγα μέρος κατεβάλλ-
 20 λειτο τοῦ τεύχους· ὁ γὰρ λίθος δαιμονία φερόμενος ὀίμη
 καὶ φορῶ ὑπερφρεῖ ἐλυμαίνετο ἀνηκέστως. λέγεται δὲ τὸν
 ψόφον αὐτοῦ ἀμήχανόν τινα ὄντα ἐπέχειν τὴν γῆν πέ-

21. ὑπερφρεῖ P

Rex Mechemetes continuo machinas plurimas urbi admovit. bom-
 bardas duas expediebat, quibus moenia sterneret. unam opposuerat
 regali Graecorum palatio: alteram direxerat in Romani nominatam
 portam, ad quam regis castra erant. erant autem bombardae per castra
 undique dispersae, quae globulos in Graecos iactabant. bombardae
 quas rex habebat, duae maximae emittebant lapidem qui appendebat
 talenta duo aut amplius. lapides hi nigri erant, et apportabantur ab
 Euxino ponto per eos quibus rex id negotii dederat. bombardarius
 regis nomine Orbanus genere Dacus erat, et antea conversatus erat
 cum Graecis. deinde relinquens Graecos inopia rei familiaris, acces-
 serat ianuas regis. hic ab rege conductus magno pretio bombardas
 parabat. ea autem tempestate qua Byzantium oppugnabatur, bombar-
 dae duae, quae stabant ab utroque latere maioris bombardae, incen-
 debantur. haec emittebant lapidem cuius pondus erat dimidium ta-
 lentum. haec itaque cum globos suos torquerent, muri lapides per-
 fringebant. eos deinde sequebatur bombardam maximam, quae torque-
 bat globum cuius pondus continebat tria circiter talenta, et magnam
 muri partem sternebat. nam is globus mirum in modum magno im-
 petu latus graviter omnia dissipabat. bombardae huius tonitru tan-
 tum esse traditum est, ut finitima regio usque ad quadraginta stadia

ριξ ἐπὶ σταδίους τεσσαράκοντα σειομένην. κατεβάλλετο μὲν τὸ ἐκτὸς τεῖχος καὶ οἱ πύργοι ὑπὸ τῶν τηλεβόλων, καὶ τὸ ἐντὸς ἅμα ἐτύπτετο. ἠφίει δὲ τῆς ἡμέρας ὁ τηλέβολος λίθους ἑπτὰ, καὶ ἕτερον τῆς νυκτός, κομισάμενος τῆς ἡμέρας τὸ σημεῖον, ᾗ ἔδει αὐτὸν ἀφιέναι. καὶ οὕτω τὴν ἀρχὴν ἐκ-5 πληξίς τε ἅμα καὶ δέος ἔσχε τοὺς Ἕλληνας. οἱ δὲ νεήλυδες καὶ ὁ ἄλλος στρατὸς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου στεγάσματα πέλκους
 D λευκοῖς τε καὶ ἐρυθροῖς παρασκευασάμενος, ἀπὸ τοῦ στρατοπέ-
 δου ἐς τὸ τεῖχος φέροντες καὶ ἐς τὴν τάρφρον τῆς πόλεως, καὶ τὸ ἐκτὸς τῆς τάρφρον κατορύσσοντες, καὶ ὑπὰς ποιησάμενοι, ἔβαλ- 10 λον τοὺς Ἕλληνας τηλεβόλοις καὶ ἐτόξενον, οὔτε ὀρώμενοι οὔτε ἄλλο ἀνήκεστον πάσχοντες ὀτιοῦν πρὸς τῶν Ἑλλήνων· οὐ γὰρ οἶά τε ἦν. ὠρύσσειο μέντοι καὶ ὀρύγματα τῷ βασιλεῖ ὑπὸ γῆν φέροντα ἐς τὸ τεῖχος. καὶ οἱ τε ὀρυκταὶ τοῦ βασιλέως πύργους καθίστασαν ἐπὶ ξύλων μετεώρους τέσσαρας καὶ ἐπι- 15 πύργια, ὡς αὐτίκα πῦρ ἐνήσοντες ἢ αὐτά. οὐ μέντοι γε προε-
 P. 205 χώρησε τὰ ὀρύγματα· οἱ γὰρ Ἕλληνες ὡς ἤσθοντο τοὺς πο-
 λεμίους ὀρύσσοντας, εἶδοθεν ὠρύσσον καὶ αὐτοί, καὶ προϊόν-
 τες εὔρον τοὺς βασιλέως ὀρυκτάς, καὶ ἐξέωσαν πῦρ ἐνιέντες, καὶ ἐπεκράτησαν τῶν ὀρυγματῶν. ἐπεποιήτο μὲν καὶ πύργος 20 ξύλινος ἐπιμήκης, καὶ κλίμακες ἐν αὐτῷ ὡς πλεῖστοι ἐς τὸ ἄνω
 V. 160 τοῦ πύργου, ὡς διὰ τούτων πειρασομένων τοῦ τεύχους καὶ ὑπερβαλλομένων.

concuteretur. murus externus necnon turres bombardis disiciiebantur. etiam internus murus bombardis arietabatur. bombardia maxima interdum septem eiaculabatur globos, noctu unum, qui diei signum erat, et indicabat ubinam eo die globos torqueri oporteret. et quidem primo terror iniiciebatur Graecis maximus. at peregrini et reliquis exercitus, parantes tegmenta et pluteos ex lanis coactis rubris et albis pro castris, subibant murum et ingrediebantur fossam urbis, satis muniti et tecti iis tegmentis. praeterea perfodientes eum locum qui extra fossam erat, faciebant foramina, ex quibus bombardarum globulis et sagittis graviter afflixere Graecos, cum interim ipsi nihil mali ab his paterentur, nec videri possent. nam ne nocere quidem Turcis Graeci, etsi maxime voluissent, poterant. rex quoque curavit effodi cuniculos, qui in urbem ferrent. fossores, qui cuniculos agebant, excitarunt turres quattuor excelsas, quae insistebant machinis ligneis, et alia propugnacula, ex quibus illico ignem iacularentur in hostem. cuniculi tamen haud prosperum invenere eventum. nam Graeci, ut sensere hostem cuniculos agere, fodiendo Turcis occurrerunt, eosque iniecto igne expulere cuniculis, cuniculosque obtinere. Turci parabant turrim ligneam excelsam admodum. in suprema eius parte ponebantur scalae plurimae, quasi isto propugnaculo freti murum tentare et superare vellent.

Ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἡπειρον παρεσκευάστο τῷ βασιλεῖ
 ἐς τὴν πολιορκίαν· κατὰ δὲ τὴν θάλατταν, ὡς οὐκ ἠδύνατο
 παριέναι εἰσὼ ἐς τὸν λιμένα ὥστε πανταχῇ τῇ πόλει προσβάλ-
 λειν, ἐδόκει αὐτῷ ἄνω κατὰ τοῦ Ζαγάνου στρατόπεδον ἀνε-
 5 κλύσαντα ὑπερείδειν τὰ πλοῖα ἐς τὸν λιμένα. καὶ ταύτη μὲν B
 ἄνω διὰ τοῦ ὄρους διέξενε τὰ πλοῖα, παρεσκευασμένα ἰοτί-
 οῖς τε καὶ κώποις, ἐλκόμενα ἐς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ λιμένος.
 διεβίβασε δὲ πλοῖα ἐς τὰ ἑβδομήκοντα, πεντηκοντιόρους τε καὶ
 τριηκοντιόρους, καὶ οὕτω παρεσκευάζετο ὡς τῇ ὑστεραίᾳ ἐπι-
 10 πλευσοῦμενα ἐς τὸν λιμένα. καὶ ταύτη κατὰ τὸν αἰγιαλὸν
 οἱ τοῦ βασιλέως παρασκευασάμενοι τηλεβόλοις διενουῶντο
 ἀμύνεσθαι, ἣν τις ἐπὶ διακωλύσων τὰ πλοῖα καθέλκειν ἐς
 τὴν θάλασσαν. Ἕλληνες γὰρ ὡς ἐώρων τὰ πλοῖα ἔτοιμα κατὰ
 τὸν αἰγιαλὸν τοῦ λιμένος πληρώσαντες πλοῖα ὅσα ἐπὶν αὐ-
 15 τοῖς, καὶ ἐπιόντες κατακαῦσαι, ἦν δύνωνται, τὰ πλοῖα. καὶ
 ἐπεὶ τε ἔδοξεν, ἐποίουν οὕτω, καὶ πληρώσαντες πλοῖα καὶ C
 ἐξοπλισάμενοι ἐπήεσαν ὡς κατακαύσοντες, ὥσπερ ἔχουσιν
 ἀνειλκυσμένα τὰ πλοῖα. οἱ μὲντοι Τούρκοι ἀλοθανόμενοι αὐ-
 τοὺς ἐπιόντας, καὶ ἀφιέντες τοὺς τηλεβόλους, διέφθειραν τῶν
 20 πλοίων δύο τριηκοντιόρους. καὶ τὰ μὲν πλοῖα εὐθύς κατε-
 δύετο, οἱ δὲ ἄνδρες, ὅσοι μὴ ἠπίσταντο νήχοντες, εὐθύς ἀπό-
 λοντο. τούτων δ' αὖ ὅσοι ἐξένευσαν ἐς τὸν αἰγιαλὸν παρὰ

1. παρασκευάστο P 15. καὶ] ὡς?

Haec quidem in continenti fiebant, si quo modo tandem urbis
 oppugnatio procederet. quo pacto autem urbs illa mari oppugnari
 coepta sit, nunc exponam. cum non posset naves a mari appellere
 intra portum, ut urbs simul terra marique oppugnationem sustineret,
 statuit supra, iuxta Zagani castra, navigia reflectere, ibique ea quasi
 munimentum contra portum collocare. et hic quidem in superiore
 parte per montem navigia transportavit, quae velis remisque iuncta
 in litus portus egit. in hunc modum naves transmisit septuaginta,
 necnon alias naves, quae tribus et quae quinque impelluntur remis.
 omnia sic erant ordinata quasi in crastinum intra portum navigare
 vellent. in litore stabant milites parati propulsare hostes bombar-
 dis, si accederent, prohibitori deducere naves. Graeci ubi animad-
 verterunt naves hostiles in littore portus stare, naves quotquot ad
 manus erant militibus impleverunt, conantes accedere et regis naves
 incendere. Graeci, ubi primum haec sententia recepta est, id facere
 aggressi sunt. implentes itaque navigia armatis profecti sunt, ut com-
 burent naves regis in portu stantes. Turci ut intellexerunt Graecos
 accedere, bombardas arripientes naves Graecorum duas corruerunt,
 quae continuo mergebantur. viri qui natare nesciebant, a Turcis ca-

τοὺς Τούρκους ἐάλωσαν· καὶ οἱ Τοῦρκοι, ὡς ἡμέρα τάχιστα ἐγγερόναι, ἀπαγαγόντες τοὺτους ἐς τὰς πύλας τῆς πόλεως διέφθειραν. Ἕλληνες δὲ — ἦσαν δὴ παρ' αὐτοῖς Τούρκων τι-
νές, οἱ ἐάλωσαν, δέσμοι· ἀπαγαγόντες καὶ οὗτοι τοίτους ἐς
τὰς ἐπάλξεις ἐναντίον τοῦ στρατοπέδου κατεχρήσαντο, ἴσα δ
D πρὸς ἴσα σφίσι διαχειριζόμενοι γίνεσθαι περὶ τοὺς αἰχμαλώ-
τους. τὰ μέντοι πλοῖα τοῦ βασιλέως, ὡς οὐδεὶς ἔτι διε-
κώλυε καθειλκυσμένα, ἀπέπλει ἐς τὴν πόλιν.

Καὶ ἐνταῦθα αὐτίκα βασιλεὺς γέφυραν ἐποιεῖτο ἀπὸ τῆς
καταντικρῦ ἠπειροῦ τῶν Κεραμαρείων καλουμένης χώρας, ἐς 10
τὴν πόλιν φέρουσαν, δυοῖν πίδαων ξυλίνοιον ξυνηρμοσμένοιον
καὶ συνδεδεμένοιον ἀλλήλοις ἰσχυρῶς, ὥστε διαβαίνειν τὰ
στρατεύματα ἀπὸ τοῦ Ζαγάνου στρατοπέδου ἐπὶ τὴν πόλιν.
καὶ συνέβαινεν οὕτω ἀπανταχῆ πολιορκεῖσθαι τὴν πόλιν, καὶ
τὰ τῆς πόλεως ταύτη πράγματα καὶ Ἑλλήνων ἀσθενῆ γίνε- 15
σθαι. ἄτε γὰρ τῆς πόλεως ἐπὶ πολὺ διηκούσης (ἢ γὰρ πε-
ρίοδος τῆς πόλεως μεγίστη αὕτη τῶν ἐφ' ἡμῶν, καὶ ἐπὶ ἑκα-
P. 206 τὸν ἑνδεκά πη σταδίους γενομένη) διανεμομένων τῶν ἀνδρῶν
τῆς πόλεως ἀπανταχῆ, οὐ πάνυ τι ὄχυρά ἐγένετο. καὶ ἐπὶ
τεσσαράκοντα ἡμέρας τοῖς τηλεβόλοις ἔτυπτε τὸ τεῖχος ἰσχυ- 20
ρῶς, καὶ κατέβαλε μέγα μέρος, πύργους τέσσαρας καὶ ἐπι-
πύργια. ὡσαύτως καὶ ἐς τὸ μέγα τεῖχος τοὺς τε πύργους

pti sunt. Turci, ubi primum dies apparuit, captivos ad urbis portas adductos in Graecorum conspectu mactarunt. erant et apud Graecos quidam Turci, qui in vinculis asservabantur. Graeci igitur hos in pinnas muri raptos e regione hostilium castrorum interemerunt. et in hunc modum captivorum caedes compensata est. naves regiae, cum nemo esset qui eas prohiberet, navigarunt ad urbem.

Quo cum appullissent, rex illico pontem fecit e regione continentis, quae Ceramariorum appellatur. is in urbem ferebat, et extructus erat ex doliis, quae bina coniungebantur et fortiter connectebantur. per eum ex Zagani castris ad urbem iter erat. et quidem in hunc modum contigit, ut urbs omni a parte obsidione artaretur. copiae quoque Graecorum subinde infirmiores reddebantur, cuius causa erat urbis amplitudo. Ambitus enim huius urbis maximus est earum quae apud nos sunt urbium: continet enim in circuitu centum et undecim stadia. cum autem milites undique per urbem distribuerentur, accidit ut minus munita foret, cum exercitus in hunc modum distraheretur. iam quadraginta diebus murus bombardis fortiter quasatus erat. ceciderant turres quattuor, necnon alia propugnacula, murique pars magna. corruerant praeterea turres maioris muri bom-

κατέβαλεν. οἱ δὲ Ἕλληνες τὴν ἀρχὴν μὲν καὶ οὗτοι τοὺς
 παρὰ σφίσι τηλεβόλους ἰδρυσάμενοι κατὰ τὸ τεῖχος ἤφιεσαν
 καὶ οὗτοι λίθον ἔλκοντα τρία ἡμιτάλαντα σταθμὸν, καὶ ἔβα-
 λον ἐς τὸν τοῦ βασιλέως τηλεβόλον. ἀλλ' ἐσειέτο μὲν τὰ B
 5 τείχη καὶ ἐβλάπτετο σφίσιν, οὐ μέντοι ἦννον οὐδέν. καὶ ὁ
 μὲν μείζων τηλεβόλος διερρήγγυτο αὐτίκα, ὅτε προῶτον ἤφιετο.
 καὶ τὸν τηλεβολιστὴν ἐν αἰτίαις εἶχον ὡς διεφθαρμένον ὑπὸ
 βασιλέως, καὶ ἀπῆγον θανάτου· οὐ μέντοι γε φανερόν εἶχον
 σημεῖον ὡς κολάζειν, καὶ ἀπέλυσαν. ἐς δὲ τὸ τεῖχος ὃ κατε-
 10 βάλλετο ὑπὸ τῶν βασιλέως τηλεβόλων, κλίμασί τισι καὶ πί- V. 161
 θοις ξυλίνοις φραζάμενοι ἡμύνοντο, νυκτὸς ἐπιτελοῦντες ταῦτα
 διὰ σπουδῆς αὐτοί.

Ἐν δὲ τῇ μεταξὺ χρόνῳ, ἐν ᾗ ταῦτα ἐγίνετο, ἠγγέλλετο
 τῷ βασιλεῖ ὡς νῆες ἐπιπλέουσιν ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου ἐπὶ τὸ Βυ- C
 15 ζάντιον, δύο φορτίδες, μία μὲν μείζων τῶν Ἰαννίων, ἡ δὲ
 ἑτέρα τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως, οἷον ἐπιφέρουσαι. τοῦτο μὲν
 ὡς ἐπύθετο, τάχιστα ἐπλήρουσ τὰς τε τριήρεις καὶ πλοῖα, καὶ
 ἔπεμπεν ἐπὶ τὰς ναῦς ἤδη ἐγγὺς οὔσας καὶ ἐπιφερομένας
 πνεύματι ἰκανῶς ἐς τὴν πόλιν. τὰ μὲν οὖν πλοῖα καὶ αἱ τριή-
 20 ρεις ἀνήγοντο ἐς τὰς ναῦς, καὶ ἐμβάλλουσι μὲν τῇ Ἑλληνικῇ
 νηὶ τὰ προῦτα. καὶ παρὰ βραχὺ ἔάλω, εἰ μὴ ἡ Ἰαννίων ναῦς
 ἐπιστραφεῖσα ἤμυνεν αὐτῇ· φέρουσα γὰρ ἐνέβαλεν ἐς τὰς

7. ἐναντίως P

hardis ictae. Graeci quidem primo et ipsi bombardas suas expediebant, easque in hostem dirigebant. Graecorum bombardae emittebant globum cuius pondus erat talentum cum dimidio. harum unam opponebant Mechemetis bombardae maximae. verum quando globum ei aculabatur, tantus edebatur sonus ut moenia moverentur Graecisque plus detrimenti quam Turcis inferret. quapropter parum efficiebant. bombardae enim, quam habebant, maxima, ubi primum incensa est, dissiluit. hinc irati contra bombardarium insurrexerunt quasi muneribus ab Mechemete corruptum, eumque capitibus anquirebant. cum autem nullum satis manifestum signum, quo crimen comprobaretur, invenirent, crimine eum absolverunt atque impunitum dimiserunt. moenia quae Turci bombardis straverant, noctu scalis quibusdam et doliis obstruentes reficiebant summa celeritate.

Interea cum haec fierent, nuntiatur Mechemeti duas naves onerarias ex Aegaeo navigare Byzantium. una quidem, et quae magnitudine praestabat, lanuensium erat: altera vero erat regis Graecorum, commeatum adportans. haec ubi accepit rex, continuo triremes et alias naves militibus compleri iubet, quas misit contra hostiles naves iam propinquas, quia satis

τριήρεις. καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐπεβόα διακελευόμενος τοῖς ἑαυτοῦ, ἐσβαίνων ἐς τὴν θάλατταν σὺν τῷ ἵππῳ. αἱ μέντοι νῆες οὕτω διαφρυγοῦσαι κατέπλεον ἐς τὸν λιμένα. ἐνταῦθα τιμωσκεται ὁ τοῦ βασιλέως ναύαρχος Παντόγλης τὸν ὀφθαλμὸν ὑπὸ τῶν σφειτέρων, ὡς αὐτὸς διεμαρτύρατο ἐς τὸν βασιλέα, καὶ εἰ μὴ ἐτρώθη, εἶλεν ἂν τὰς ναῦς, δισχυρίζομενος. οὕτω μέντοι διέφυγεν ὥστε κακὸν τι μὴ παθεῖν ὑπὸ βασιλέως. καὶ οὐς ἐν ὑποψίᾳ ἔσχε, συλλαβὼν ὁ βασιλεὺς καθεῖρξεν ὡς ἀπολέσων.

P. 207 Ὡς μὲν οὖν ἰκανῶς ἤδη αὐτῷ τὸ τεῖχος κατεβέβλητο 10 ὥστε εἰσπεσόντας τοὺς νεήλυδας εἰσελθεῖν ἐς τὴν πόλιν, ἐκέλευσεν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ἀπανταχῇ πυρὰ καίειν τὰ νενομισμένα, καὶ τἄλλα ποιοῦμενος ὡς τῇ ἐπιούσῃ τῆς ὑστεραίας τὴν προσβολὴν ποιησόμενος, καὶ τὴν τε διαρπαγὴν καὶ ἐξανδραποδισμόν ἀνεκέρυττεν ἐς τὰ στρατόπεδα. 15

Λέγεται μὲν οὖν καὶ τόδε. ὡς τὸ τεῖχος ἐπεπιώκει ὑπὸ τῶν τηλεβόλων, ὁ Σκευδέρω τοῦ Σινώπης ἄρχοντος παῖς, Ἰσμαίλης τοῦνομα, προσέφερε λόγους τοῖς Ἕλλησι περὶ σπονδῶν, λέγων τοιαύδε. “ἄνδρες Ἕλληνες, ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ὑμῖν, ὡς ὁρᾶτε, τὰ πράγματα ἔσιγη. τί οὐ πρόεσβυν πέμπετε ὡς 20

secundo vento ferebantur in urbem. regiae naves et triremes pergunt quo iussae erant, primoque Graecam adoriuntur navem; quae propemodum capta fuisset, ni Ianuensium navis reversa laboranti navi subsidio venisset: nam maximo impetu ruebat in regias triremes. rex ex litore inclamabat suos, eosque iubendo et adhortando quo magis accenderet, interdum equo ingrediebatur mare. verum Graecorum naves inviolatae optatum contigere portum. at in eo certamine vulneratur oculus regii navarchi, cui nomen erat Pantogles, a suis, ut ipse testatus est coram rege; et manifesto asseverabat, ni vulnere fuisset impeditus, se facile navesin dicionem potuisse accipere. cum sic factum excusaret, supplicium quod minitabatur rex evasit. eos autem quos suspectos habebat rex, capi et in vincula duci iubet quas expediturus poenas.

Murus cum iam satis esset disiectus, peregrinique facile penetrarent in urbem, iussit ignes solitos undique per castra fieri. caetera quoque ita instruebat quasi qui tertio ab eo die vi irrupturus esset in urbem. misso itaque praecone in castris pronuntiat se urbis praedam et mancipia militibus concessurum.

Interea cum haec parabantur, et murus bombardarum impetu iam dirutus esset, Scenderis, qui Sinopen regebat, filius, nomine Ismael, ad Graecos abiit, et cum eis in hunc modum orationem habuit. conabatur enim Graecos ad foedera sancienda cum rege perpellere. “res vestrae, viri Graeci, in summo discrimine nunc versantur. quare

βασιλέα περὶ εἰρήνης; ἦν γὰρ ἐμοὶ ἐθέλητε ἐπιτρέψαι, δια- B
 πράξομαι ὑμῖν σπονδὰς γενέσθαι παρὰ βασιλέως, καὶ τὴν χά-
 ριν οὖν εὖ οἶδ' ὅτι καταθήσεσθε τῷ διαπραξαμένῳ ὑμῖν. ἦν
 δὲ μὴ τοῦτο γένηται ὑμῖν, ἢ πόλις ἔξανδραποδιοῦται, καὶ ὑμᾶς
 5 πασσυδεὶ βασιλεὺς διαφθερεῖ, καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ὑμῶν
 ἔξανδραποδιούμεθα, καὶ συμφορᾷ κατασχεθήσεσθε ἀνηκέστω.
 ἀλλὰ πέμπετε ὡς τάχιστα ἄνδρα πιστόν, ὃς ἂν ἐπὶ τὰς βα-
 σιλέως θύρας ἀγαγὼν ἐγὼ διαπράξομαι ὑμῖν τὴν εἰρήνην.”
 ταῦτα ἔλεγε τοῖς Ἑλλησι βουλευομένοις. ἐδόκει δὲ πεμπτέα C
 10 εἶναι ἄγγελον, ὅστις ἂν πύθηται τῆς βασιλέως γνώμης περὶ
 σφᾶς ἧς ἐστί, καὶ οὕτω βουλευσονται περὶ τοῦ συνούσαντος
 σφίσιν, ὅτι εἴη ἄμεινον πειρωμένοις. ἔπεμπον δὲ ἄνδρα οὐκ
 ἐπίσημον ὡς ἀποπειρασόμενον τῆς βασιλέως γνώμης. ἐπεὶ
 δ' ἀφίκετο ἐς τὰς θύρας οὗτος ἡγουμένου Ἰσμαήλεω, ἐκέλευε
 15 βασιλεὺς δέκα τελεῖν αὐτῷ μυριάδας τοῦ ἐνιαυτοῦ. εἰ δὲ
 μὴ τοῦτο οἶοί τε ὄσι ποιῆσαι, οἴχεσθαι ἀπολιπόντας τὴν πό- V. 162
 λιν, ἀποφερομένους τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἕκαστος ὅποι ἂν βού-
 λουτο ἀπελθεῖν. ταῦτα ὡς ἀνηρέχθη ἐς τοὺς Ἑλληνας, ἐβου- D
 λείοντο μὲν καὶ ἐδόκει ἀμύνεσθαι ἀνακινδυνεύοντας μᾶλλον
 20 ἢ οὕτω ἀμαχητὶ ἐκλιπόντας τὴν πόλιν οἴχεσθαι ἀποπλέοντας.
 7. ὡς T 11. ἦς] ἦ υς?

nou mittitis legatum ad regem petitem pacem? si mihi vultis nego-
 tium istud committere, facile eo inclinabo regis animum ut vobiscum
 foedus feriat. nam non dubito quin gratiam maximam sitis relaturi
 ei qui illud effecerit. et ni quamprimum foedus intervenerit, urbs
 vestra foedissime diripietur, et vos ad internecionem omnes misera-
 bilem in modum peribitis. uxores et liberi vestri in mancipiorum
 numerum referentur, et in calamitatem devolvemini intolerandam.
 mittite igitur, mora omnis absit, legatum ad regem, et pacem vobis
 conficiam.” haec locutus est Ismael Graecis. deinde consilia in
 unum conferentibus visum est ut legatus abiret ad Mechemtem, ten-
 taturus sententiam regis, quam super Graecis iam mente concepisset.
 is autem qui ad regem legatus ire iussus erat, haud erat vir admo-
 dum illustris et claro genere natus. quem, cum venisset ad ianuas
 regis opera Ismaelis rex iussit renuntiare Graecis ut tributis nomine
 quotannis decem myriades aureorum numerent. sin condicio haec
 ipsis impossibilis visa fuerit, abeant relinquentes urbem singuli cum
 bonis suis quocunque voluerint. sententia Mechemtis ut proposita
 est Graecis, ad consultationem vertuntur. tandem multis ultro ci-
 troque dictis ea sententia vicit, cuius tenor erat, magis repugnandum
 esse hosti, quamvis ingens discrimen se ostenderet, quam ignaviam
 imbellem sequi et nullo commisso praelio abnavigare, deserentes ur-
 bem. ego existimo legatum Graecorum cum huiusmodi responso ab

ἔμοι μὲν οὖν δοκεῖ βασιλέα ταῦτα προτεῖναι ἀποπειρώμενον τῆς Ἑλλήνων γνώμης, καὶ τὰ ὀρύγματα μᾶλλον αὐτῶν ἄπρακτα γεγόμενα ἐπῆρε διαπειροῦσθαι ὅ τι γινώσκοιεν περὶ σφῶν οἱ Ἕλληνες, εἴτε ἐχυρὰ εἴη αὐτοῖς τὰ πράγματα.

Οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες ἐς τοσοῦτον ἔξεφέροντο ἐς ὅσον μοι 5
 δεδήλωται· βασιλεὺς δέ, ὡς αὐτῷ τὰ ἐς τὴν προσβολὴν παρεσκευάστο, συγκαλέσας τοὺς νεήλυδας ἔλεγε τοιάδε. “ἄνδρες
 P. 208 νεήλυδες καὶ ἔμοι παῖδες, τὰ κάλλιστα αἰεὶ ὅποι ἂν στρατεύω-
 μαι ἀριστεύοντες, ἐφ’ ὑμῖν ἤδη ἐστὶν ἀλῶναι τὴνδε τὴν πό-
 λιν. ἴστε δὲ καὶ τόδε. ὅποτε ἐπειρώμην ὑμᾶς, ἐφάσκετε 10
 ἀλώσιμον εἶναι τὴν πόλιν, εἰ μόνον τὰ τεῖχη ὑμῖν καταβάλλοιμι.
 περιάγων δὲ ὑμᾶς ἐπηρόμην εἰ ἱκανῶς καταβέβληται ἤδη τοῦ
 τεύχους· καὶ ἐς ὅσον ὑμῖν ἱκανῶς ἔχειν ἔδοξε, κατεβάλλετο.
 νῦν δὲ ἐπειδὴ ὥρα ἐστὶ τὴν προσβολὴν ποιεῖσθαι, τάδε προτίθεμαι.
 ὑμεῖς ἀπανταχῆ δόξαν παρὰ τοῖς προγόνοις 15
 καὶ ἔμοι εὐκλεῆ ἀνελόμενοι συγκατεργάζεσθε τὴν βασιλείαν
 B ἔμοι. ἴστε δὴ οὖν. ὅσαι ὑπαρχίαι ἐν τε τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν
 τῇ Εὐρώπῃ τυγχάνουσιν ὄντα, τούτων τὴν βελτίω δώσω τῷ
 πρώτῳ ἀναβάντι ἐπὶ τὸ διάφραγμα. τιμήσω δὲ τοῦτον οἷα
 εἰκός, καὶ ἀμείψομαι, ἀρχὴν παρεχόμενος εὐδαίμονα, καὶ 20
 ἀποδείξω μακαριζόμενον ὑπὸ τῶν τοῦ ἡμετέρου γένους ἀνθρώ-

17. ὅσα ὑπάρχια P

Mechmete ad Graecos dimissum, ut eorum animos tentaret. nam cum fossas eorum cerneret usque fieri ad repugnandum inhabiles, conabatur explorare quatenam Graecorum in praesenti discrimine esset sententia; praeterea num res eorum adhuc aliquid roboris sive firmitatis haberent.

At Graeci in hunc modum quem diximus se gerebant. rex, cum omnia ad oppugnationem satis instructa et parata forent, convocatos peregrinos sic allocutus est. “viri peregrini mei que filii, qui semper rem praeclare geritis, quocumque belli tempestatem vertero, in vobis certo situm est ut urbs illa occupetur. scitis, cum sententiam vos interrogarem, quod respondistis urbem captu esse facilem, si saltem muri sternerentur. circumductos igitur vos interrogavi, si satis iam muri dissipati videantur. tantum igitur muri quantum satis apparebat vobis, bombardarum impetu corruerat. nunc itaque cum tempus postulet ut oppugnationem urbis occipiamus, haec vobis proponere volui. vos qui ubique cum apud me tum apud maiores nostros semper plurimum laudis et gloriae rebus fortiter gestis invenistis, rogo Graecorum regnum parare velitis. haud vos praeterit quot nobis in Europa Asiaque praefecturae sint. harum et pulcherrimam et optimam ei dabo qui primus in supremum murum evaserit. eundemque pro dignitate honorare non cessabo. hanc autem ei gratiam referam,

πων. ὃν δ' ἂν αἰσθώμαι ἐν σκηναῖς ἀναστρεφόμενον καὶ μὴ
μαχόμενον ἐς τὸ τεῖχος, οὐδ' ἂν εἰ πειτόμενος κατὰ τὰ πτηνὰ
ἀποδραΐη, ἱκανῶς ἔσται αὐτῷ ἀποφυγεῖν, μὴ τὰ ἔσχατα πα-
θόντι ἀποθανεῖν. ἴτε δὴ οὖν ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον, κάλλι-
5 σιόν τε καὶ ὀλβιώτατον· ἀνδράποδά τε γὰρ ἔσται ὑμῖν πολ-
λοῦ ἄξια καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες, καὶ πλοῦτος ἐν τῇ πόλει C
πολύς." ταῦτα εἰπόντι τῷ βασιλεῖ οἱ δεκαδάρχαι καὶ λοχα-
γοί, οἳ καὶ πρότερον, ὡς ἐπεδείκνυτο τὸ τεῖχος αὐτοῖς ὁ βασι-
λεὺς περιάγων, εἰ ἱκανῶς ἔχει εἰσπεσεῖσθαι ἔσω ἐς τὴν πό-
10 λιν, [καὶ] ἐκέλευον καταβάλλειν ἐς ὃ ἐδόκει αὐτοῖς ἱκανῶς
ἔχειν, καὶ τότε δὴ θαρρεῖν τε αὐτὸν ἐκέλευον ὡς ἐς τὴν πό-
λιν ἀμεταστρεπτι ἔσπεσοῦνται, ἤτοῦντο δ' αὐτὸν χάριν θέ-
σθαι σφίσι τοὺς ἄνδρας οὓς συνέλαβε διὰ τὸν ναύαρχον, ὅτι
ἐν ὑπόπτῳ ἦσαν ὡς ἔτρωσαν αὐτὸν ἐς τὸν ὄφθαλμόν, χαρί-
15 σαιτο αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐπέειθετο καὶ ἀπέλυσε τοὺς ἄνδρας, χαρι-
σάμενος τοῖς νεήλυσσι. D

Μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐδόκει αὐτῷ προσβαλεῖν, ἔπεμπεν
ἐς τὸ στρατόπεδον περιαγγέλλων ὡς ἔωθεν ἔσοιτο ἢ προσβολή,
καὶ προηγόρευε δῶρα τῷ ἀριστεύοντι· τῷ μὴ μαχομένῳ δὲ
20 θάνατος ἐπέκειτο ζημίᾳ. καὶ ζύχιδες δὴ ἐς τὰ στρατόπεδα
περιόντες ὑπεμίμησκον τὴν νενομισμένην σφίσιν ἐπὶ τῇ τε-

ut a me accipiat principatum opulentum; et sedulo annitar ut pluri-
mum ab nostri generis hominibus honoretur et celebretur. porro si
rescivero, dum oppugnationis fervet, aliquem in tentoriis manere et
muri oppugnationem refugere, is profecto, etsi instar volucris alas
haberet, nunquam nostras, quo minus supplicium det, effugiet manus.
ite igitur, pugnam istam et pulcherrimam et opulentissimam capes-
site. nam manent vos, quorum potiemini, in urbe ista mancipia
plurima et pretiosa, mulieres et liberi, divitiaeque plurimae." haec
dicentem decuriones et manipulorum ductores, qui ascensum muri,
qua parte irrupturi erant, deiici bombardis iusserant, regem bono
animo esse iubent, ut qui in urbem citra omnem tergiversationem
sint procursum. petebant autem ut rex ipsis hanc gratiam repende-
ret. in vincula duci praeceperat rex viros, quos suspicabatur victo-
riae navalis impediendae gratia gubernatoris oculus vulnerasse. hos
vinculis eximi et impunitos dimitti flagitabant. rex peregrinorum
preces haud est aversatus, verum ut iis rem gratam faceret, captivos
carcere emisit.

Interea cum iam tempus, quo oppugnationem auspicaturus erat,
instaret, per castra edici iubet se in crastinum matutino tempore op-
pugnaturum urbem. pronuntiat munera et dona ei qui in ista oppu-
gnatione se optime gesserit: illi autem qui se praelio subtraxerit,

λευτῆ δόξαν, ὡς τοῖς τε μαχομένοις ὁ ἦσως ἐπαγγέλλεται ἐν-
 V. 163 δαιμονίαν τοῖς τετελευτηκόσι, καὶ ἄλλα οἷα δὴ νομίζεται παρ'
 P. 109 αὐτοῖς. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες ἄνδρα Ἰανυῖον ἀφικόμενον ἐς
 τιμωρίαν σφίσι σὺν νηὶ τε μεγίστη καὶ ὀπλίταις ὡς τριακο-
 σίοις, ἐκέλευον ταύτη ἐστηκότα ἢ βασιλεὺς καὶ οἱ νεήλυδες ὅ
 ἔμελλον ἐπεισπεσόντες βιάζεσθαι, ὡς ἐνταῦθα σὺν τοῖς ὀπλί-
 ταις αὐτοῦ παρασκευάζοιτο ἀμύνεσθαι. καὶ αὐτὸς τε ἅμα
 βασιλεὺς Ἑλλήνων οὐ πολλῶ διίστατο σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν
 ὥστε ἐπαμύνειν. καὶ καρδινάλιος ὁ Ἰσίδωρος Σαρματίας, οὗ
 πρότερον ἐμνήσθην, παρὼν τότε τοῖς Ἕλλησιν ἐτιμῶρει πολε- 10
 μουμένοις. παρεγένετο γὰρ ὡς ξύνοδόν τε ποιησόμενος καὶ
 διαλλάζων τοὺς Ἕλληνας τῶ Ῥωμαίων ἀρχιερεῖ. ταῦτα μὲν
 B οὖν ὀλίγῳ πρότερον αὐτῶ ἐπεποίητο, καὶ οἱ Ἕλληνες ὀψὲ γούν
 ἐς διαλλαγὴν ἀφίκοντο τοῖς Ῥωμαίοις. βασιλεὺς δέ, ὡς ἐδό-
 1453 κει ὥρα εἶναι προσβάλλειν ἔωθεν, (Ἄρεως δ' ἦν ἡμέρα), τὰ 15
 d. 29 Mai τε κύμβαλα ἐσημαίνετο, καὶ οἱ ἀύληται καὶ οἱ σαλπικται
 ἐσήμαινον, ἔωθεν προσέβαλε, καὶ ἀπανταχῆ τῆς πόλεως κα-
 θίσταντο ἐς μάχην οἱ βάρβαροι, καὶ προσβαλόντες ἐμάχοντο
 ἰσχυρῶς. κατὰ μὲν τὸ ἐς λιμένα τεῖχος ἤμύνοντο οἱ Ἕλληνες
 κράτιστα, καὶ ἐξεώσαντο τοὺς Τούρκους, καί πη κατὰ τὰς κλί- 20
 μακας ἀναβάντων κεφαλὰς ἀπηνέγκαντο κρατύνοντες τὰ τεῖχη.

capitale supplicium praemium fore edicit. zichides in castra pro-
 gressi in memoriam redigebant Turcis gloriam, qui hactenus claruis-
 sent. praeterea dicebant heroa iis qui in praeliis occumberent sem-
 piternam polliceri beatitudinem. commemorabant et alia, ut gens
 illa assolet. Graeci virum Ianuensem, qui auxilio venerat cum nave
 maxima et trecentis armatis, eo loci cum suis consistere iubent, ubi
 rex et peregrini irruptionem facturi erant. ibi stantem cum suis arma-
 tis vim hostilem amoliri volebant. haud procul aberat rex Graecorum
 cum suis, ut quam fortissime hostes propulsaret. etiam cardinalis
 Isidorus, Sarmatarum antistes, cuius ante meminimus, Graecis, penes
 quos ea tempestate erat, auxilio fuit. aderat enim ut synodum con-
 gregaret et Romano pontifici Graecos reconciliaret. haec quidem
 paulo ante confecerat. at Graecis illa cum Romanis reconciliatio ni-
 mis sera extitit. rex Mechemetes cum tempus iam advenisset (erat
 autem Martis dies) ut oppugnationem universis copiis aggredetur,
 cymbala cornua tubasque canere iubet, signumque occipiendae op-
 pugnationis dedit. et urbem summo mane fortiter oppugnabant, ir-
 ruentesque in urbem praeliabantur magna virtute. in eo muro qui
 portum spectat, Graeci fortissime resistebant Turcosque magnanimi-
 ter expellebant. etiam capita quorundam, qui scalis admotis murum
 superare conabantur, amputata de muro devolvebantur, cum Graeci

ἤ δ' αὐτὸς προσέβαλε βασιλεὺς, οἱ νεήλυδες ἐπεισεσόντες ἐβιάζοντο τοὺς ὀπλίτας τῶν Ἰαννίων. καὶ ὁ Λόγγος αὐτῶν C
 τιπρώσκειται τηλεβολίσκῳ ἐς τὴν χεῖρα, καὶ τινες ἄλλοι τῶν
 ὀπλιτῶν ἐπειτιπρώσκοντο, καὶ ἐκλιπόντες τὴν χώραν ἢ ἐστί-
 5 κησαν, αὐτίκα βιαζόμενοι εἰσέπιπτον, καὶ τοὺς τε ὀπλίτας τῶν
 Ἰαννίων ἐτρέψαντο καὶ ἐπικείμενοι ἐφόρευον. ὁ μὲν οὖν Λόγ-
 γος ἀπεχώρει. εἶποντο αὐτῷ οἱ ὀπλίται, ἐπιόντων σφίσι τῶν
 νεηλῦδων. καὶ ὁ βασιλεὺς Ἑλλήνων ὡς ἤσθετο ἐκλιπόντας
 τὴν χώραν αὐτοὺς καὶ ἐνδιδόντας, ἀνέδραμε μὲν αὐτίκα καὶ
 10 ἤρχει τὸν Λόγγον εἴ ποι πορεύοιτο· τοῦ δ' αὖ φαιμένου ὡς
 ταύτῃ θεὸς ὑφηγεῖται τοῖς Τούρκοις, αὐτὸς δ' ὁ βασιλεὺς
 πρὸς Καντακουζηνὸν καί τινας ὀλίγους ἀμφ' αὐτὸν ὄντας τρα- D
 πόμενος ἔλεγεν "ἴωμεν, ἄνδρες, ἐπὶ τοὺς βαρβάρους τούσδε."
 αὐτὸς τε ὁ Καντακουζηνὸς ἀνήσυχος γενόμενος ἀγαθὸς ἐτελεύ-
 15 τησε. καὶ αὐτὸς ἐτράπετο, καὶ ἐπιόντες καὶ διώκοντες ἔτρωσαν
 βασιλέα Κωνσταντῖνον ἐς τὸν ὦμον, καὶ ἐτελεύτησεν. οἱ δὲ ἄλλοι
 Ἑλλήνων, ὡς εἶδον τοὺς νεήλυδας ἐπὶ τὸ μέγα τεῖχος δραμόντας
 καὶ ἄνωθεν βάλλοντας τοξεύμασί τε καὶ λίθοις, καὶ τοὺς
 ἀμφὶ τὸν Λόγγον φεύγοντας, ἐπικειμένων τῶν νεηλίδων ἐτρα-
 20 ποντο ἐς φυγὴν, ἐκτός τις ἕκαστος προσκαταβάλλειν βουλόμε-
 νος ὥστε σῶξασθαι. ὡς δὲ ἐς τὴν πύλην ἀφίκοντο τὴν τοῦ P. 210

20. προσκαταβάλλειν?

summa vi moenia defensarent. ea parte qua rex cum peregrinorum manu irruptionem fecit, Ianuenses armati vi submoti sunt. Longus horum dux vulneratus est manum, ictus bombardae globulo. reliqui armati haud mansere a vulneribus intacti. deserentes igitur locum quem occupaverant, Ianuenses in fugam vertuntur; quos fugientes caedebant Turci. Longus dux cedebat: eum sequebantur armati, quos hostili animo insèquebantur Turci. rex Graecorum ut accepit Ianuenses cecidisse loco quem defendendum susceperant, et fugam inire, accurrens citato gradu, Longum percunctatur quoniam abiret. cui Longus respondit "ea qua Turcis deus ipse iter aperit." verum rex Graecorum ad Cantacuzenum et alios paucos conversus dixit "eamus, o viri, forti animo contra barbaros istos." Cantacuzenus, cum fuisset vir optimus, in eo praelio mortem oppetiit. at rex Graecorum Constantinus in fugam coniectus est, hostesque continuo insequentes eius humerum vulnerarunt; atque mortuus est. reliqui Graeci ubi conspicati sunt peregrinos ad magnum murum cursitare, missilia et sagittas et lapides de supernis torquere, praeterea Longum cum suis armatis in fugam effundi, et insequi fortiter peregrinos, nec ipsi dubitarunt fugam arripere, cum singuli extra murum se iactare cuperent, ut evaderent hostium manus. cum fuga celeri essent delati ad Romani nuncupatam portam, impediti affluentibus undique hominum

Ῥωμανοῦ καλουμένην, κατασχεθέντες ὑπ' ἀλλήλων αὐτοῦ ταίτη ἔκειντο, καὶ ἐπιόντες αὐθις ἐπιπτον ἐς αὐτούς, καὶ οὕτως ἐπαναβαίνοντες σπουδῇ ἐπειγομένους διαβαίνειν, σωρὸν μέγιστον ζῶντες κατὰ τὴν πύλην ἐπεποίητο, ὥστε μηδενὶ βásiμα εἶναι ἐντεῦθεν. καὶ οὔτοι μὲν οὕτως, ὡς πλεῖστοι, ἐν 5
 V. 164 πτον ἐς ἐκεῖνο τὸ θέαμα, καὶ τὰς πύλας κεκλειῖσθαι σώμασι περιούτων ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων. οἱ δὲ νεήλυδες ὑπερβάντες τὸ μέγα τεῖχος (κατέρριπτο γὰρ τοι καὶ αὐτοῦ μέγα μέρος ὑπὸ B τοῦ τηλεβόλου) εἰσεχέοντο ταύτη ἐς τὴν πόλιν καὶ διήρπαζον 10 τὴν πόλιν, τραπόμενοι ὅποι ἐκάστῳ προχωροίη.

Οἱ δὲ Ἕλληνες προῶτον μὲν, ὡς ἡ φήμη διέδραμεν ὡς ἑάλω ἡ πόλις, οἱ μὲν φυγῇ ὤρμητο ἐπὶ τὸν λιμένα ἐς τὰς ναῦς τῶν Οὐνετιῶν καὶ Ἰανυῖων, καὶ πολλοὶ ἐς τὰ πλοιάρια ἐσβάλλοντες σπουδῇ καὶ ἀκρόσμως ἀπώλοντο καταδνομένων τῶν 15 πλοιαρίων. καὶ ἐγίγνετο οἷα δὴ γίγνεσθαι εἰώθει ἐν τοῖς τοιούτοις θορύβοις, ἀτάκτως χωρύντων ἐκάστων ἐς τὸ διασώζεσθαι ἐν οὐδενὶ κόσμῳ. καὶ οὔτοι μὲν ἔφθησαν ἀποφυγόντες τοὺς Τούρκους· οἱ δὲ πυλωροὶ τῆς πόλεως ἀγνωμοσύνη κακοδαίμονι χρησάμενοι, ὡς ἑώρων τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὰς 20
 C ναῦς τραπομένους, φυγῇ ὤρμημένους σώζεσθαι ἐς τὰς ναῦς, οἰόμενοι ὡς εἰ ἐπικλείσαιεν ἐς τὰς θύρας, ἀναγκασθεῖεν οἱ Ἕλ-

8. περιόντων ἔτι?

9. κατέρριπτον P

turba humi cadebant. deinde alii accedentes per iacentes incedebant. in hunc modum ascendentes in eos qui ceciderant, studio transeundi magnum fecerunt acervum hominum, adeo ut nullus ea elabi posset. at sic nullo respectu habito periire plurimi, cum alius alium fuga praevenire festinaret, et in miserabile hoc veniebant spectaculum. portae quoque claudebantur oppletae corporibus Graecorum, cum per eas exitum quaerere vadentes. peregrini muro magno superato (nam et huius partem bombardae maxima diruerat) ea ruebant in urbem: quam diripiebant, euntes qua cuique liberum erat, nemine prohibente.

Graeci autem, ubi primum fama captam esse urbem volabat, fuga ferebantur in portum ad Venetorum et Ianuensium naves. plurimi naves cum summa celeritate ingressi intercidebant, navibus alto mersis. eaque contingere videbantur quae contingere solent in eiusmodi turbis, cum omnes nullo ornato nulloque ordine susque deque cernerent, ut semet ipsos servarent tutos ab imminente periculo. et hi quidem Turcorum manus evitarunt. at urbis ianitores ignorantia et inscitia infelice usi, cum cernerent Graecos conversos in fugam ad naves properare et impetu in eos qui salutem consequerentur ruere,

ληνες ἐπιστραφέντες ἀμύνεσθαι, καὶ κατὰ τινα χορησὸν ἀδό-
 μενον ἐν τῇ πόλει, ὡς τοὺς πολεμίους ἄχρι τοῦ Ταύρου χώ-
 ρου τῆς πόλεως ἐπιγενομένων καὶ ἐπικειμένων τοὺς ἐν τῇ πό-
 λει συστραφέντας ἀνάγκη ἀμυνομένους ἐκβαλεῖν τοὺς πολε-
 5 μίους καὶ αὐτοὺς ἴσχειν τὴν πόλιν, ἐν ταύτῃ, οἴμμι, τιθέμε-
 νοι τῇ δόξῃ τὰς κλεῖς ἄνω ἀπὸ τοῦ τείχους ἔξω ἀπέσρριψαν.
 οἱ δὲ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, πλῆθος πολὺ γενόμενοι ἐνταῦθα
 ἐπιρροόντων αἰεὶ συγχῶν, ἐτρόποντο ἐπὶ τοῦ μεγίστου νεῶ
 τῆς πόλεως, τῆς ἁγίας Σοφίας καλουμένης, καὶ ἐνταῦθα συνε-
 10 λέγοντο καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες. οὐ πολλῷ μέν- D
 τοι ὕστερον ἐάλωσαν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀμαχητί, καὶ ἀνδρῶν
 οὐκ ὀλίγοι ἐντὸς τοῦ νεῶ διεφθάρησαν ὑπὸ Τούρκων. ἄλλοι
 δ' αὖ τῶν Ἑλλήνων ἄλλη τῆς πόλεως τραπόμενοι ἐν ἀπορίᾳ
 τε εἶχοντο, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον οἱ μὲν ἀπώλοντο οἱ δὲ καὶ
 15 ἤλίσκοντο. καὶ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ἄνδρες γενόμενοι ἀγα-
 θοὶ ἐμαχέσαντο καὶ ἀπέθανον πρὸς τῆς πατρίδος, ὥστε μὴ
 ἐπιδεῖν τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τοὺς παῖδας εἰς ἀνδραποδι-
 σμὸν γινομένας. ὅτε καὶ Θεόφιλος τοῦ Παλαιολόγων γένους
 ταύτῃ ἐτελεύτησεν, ἀνδρικῶς ἀγωνισάμενος θανάτου ἕνεκα. καὶ P. 211
 20 τῶν Παλαιολόγων οἱ μετοχιταῖοι, ὃ τε πατήρ καὶ οἱ παῖδες
 αὐτοῦ, μαχόμενοι ἀπώλοντο. καὶ συχνοὶ τῶν ἀμφὶ βασιλέα
 Ἑλλήνων εὖ γεγονότες ἀπέθανον, μὴ ἀνεχόμενοι ἐπιδεῖν σφίσι

2. τῶν πολεμίων?

putabant, si eos clauderent intra urbem, fore ut cogerentur redire et
 redintegrare praelium cum hoste. id consilii suggerebat oraculum
 quoddam in urbe decantatum, fore videlicet ut cum hostes venissent
 usque ad civitatis locum Tauri dictum, et oppidanos persequerentur,
 oppidanos tum conversos, necessitate sic urgente, hostem expulsuros
 urbemque fortiter retenturos. huic oraculo arbitror fidem accommo-
 dantes ianitores claves de muro extra urbem iactasse. cum autem
 turba magna virorum et mulierum huc conflueret, tandem contende-
 bant ad maximum urbis templum S. Sophiae dictum. huc congrega-
 bantur viri pariter et mulieres liberique. nec multo post capti sunt
 a Turcis citra praelium, plurimique viri intra templum a Turcis tru-
 cidati sunt. reliqui Graeci per urbem fuga dissipati, quo se verte-
 rent, ut effugerent praesens discrimen, nesciebant. haud multo post
 quidam eorum pecorum more trucidati, quidam capti sunt. plurimi
 Graeci cum forent viri boni, fortiter ciebant praelium, eligentes po-
 tius pro patria mori quam videre uxores et liberos praedam fore ho-
 stium. Theophilus exortus Palaëologorum genere fortiter dimicans in
 ea pugna occubuit. Palaëologorum socii, pater et filii eius, manus
 conserentes magno animo caesi sunt in eo praelio. complures Graeci

τὴν πατρίδα δεδουλωμένην. ἦν τε τὰ τῆς πόλεως ἀπανταχῆ
 πλέω ἀπολλύντων καὶ ἀπολλυμένων καὶ διωκόντων τε καὶ
 φευγόντων. καὶ ἀμφὶ τὸν Νοταρᾶν τοῦ βασιλέως ἀρμυροστὴν
 καὶ Ὀρχάνη τὸν Μουσουλμάνεω νίδου, ὡς αὐτοὶ ἔλεγον
 Ἕλληνας, τοιοῦνδε ἐγένετο. ὡς γὰρ ἐπυνθάνοντο ἑαλωκέναι 5
 τὴν πόλιν, ἀπέδρασαν ἐπὶ πύργον τινὰ τῆς πόλεως, ὡς ἐν-
 ταῦθα βουλευσόμενοι ὅτι ἅπαν σφᾶς δέοι τραπέσθαι. καὶ
 B ἐνταῦθα γενόμενοι, Ὀρχάνη μὲν ῥάκια ἀμφιεσάμενον Ναζη-
 ραίου τινὸς ἔβαλεν ἑαυτὸν κατὰ τοῦ πύργου καὶ ἀπέθανεν,
 οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Νοταρᾶν πολιορκηθέντες ἑάλωσαν περὶ πλί- 10
 θουσαν ἀγορᾶν, αὐτὸς τε ἅμα καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ.

Οἱ μὲν οὖν νεήλυδες αὐτίκα τὸ στρατόπεδον τοῦ βασι-
 λέως ἐνέπλησαν καὶ γυναικῶν τε ἅμα καὶ παιδῶν τῶν περι-
 φανεστάτων Ἑλλήνων, καὶ ὄλβον πολὺν ἀποφερόμενοι μέγα
 εὐδαιμόνες ἐγένοντο. καὶ ἦν ἰδεῖν τὸ στρατόπεδον ἀπανταχῆ 15
 πλέων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἀλλήλους ἐπιβωμμένων καὶ
 V. 165 παιδῶν ἐκπεπληγμένων ταύτῃ τῇ συμφορᾷ. καὶ χρυσὸς μὲν
 πολλὸς καὶ ἄργυρος ἐφορεῖτο τῆς πόλεως ἐς τὸ στρατόπεδον,
 καὶ λίθων εὐπορία ἦν, καὶ ἐσθῆτων παντοδαπῶν πλέως ἡ χώ-
 C ρα, ὥστε μιᾷ ἡμέρᾳ μέγα δὴ ὄλβιον γενέσθαι τοῦτο τὸ στρα- 20
 τόπεδον ἀπὸ τε ἀνδρῶν περιφανῶν καὶ πλοῦτου καὶ τῆς ἄλ-
 λης εὐδαιμονίας, ὥστε πολλοὺς μὲν οὐκ ἔχειν ὅ τι χρῆσαιτο

6. ἐπέδρασαν P

7. ὅποι ἂν?

16. πλέων P

alii, qui latera regis stipabant, occisi sunt, nequaquam sustinentes
 videre patriam in servitutem hostium redactam. per universam urbem
 plena omnia erant caedentibus et caesis, fugientibus et persequentibus.
 Notarae regis praefecto et Orchani Mulsumanis nepoti, ut ipsi
 Graeci indicarunt, haec acciderunt. cum audivissent captam esse ur-
 bem, accurrebant ad turrim quandam urbis, quasi hic deliberaturi an
 omnes fuga sibi consulere deberent. cum in hanc turrim advenissent,
 Orchanes obsitus paunis cuiusdam Nazaraei se ipsum praecipitem ex
 turri dedit, eoque casu mortuus est. Notares obsidione circumdatus,
 tandem in conferta hominum turba simul cum liberis in hostium po-
 testatem venit.

Peregrini continuo regis castra mulieribus et pueris, qui erant
 Graecorum illustrium liberi, repleverunt; magnasque inde opes feren-
 tes admodum opulenti facti sunt. videre erat regia castra plena vi-
 ris et mulieribus se invicem vocantibus, necnon liberis ista calami-
 tate admodum attonitis et percussis. multum auri argentique ex urbe
 in castra portabatur; lapidum pretiosorum copia erat maxima. locus
 castrorum omnigenis vestibis repletus erat, adeo ut uno die ditaren-
 tur ista castra admodum insignium virorum divitiarum et caeterae

τῶν νεηλῦδων τῆ παροῦσῃ εὐδαιμονίᾳ. καὶ λίθους μὲν ἕξω-
νησάμενοι ὀλίγης τιμῆς, ἅτε μὴ εἰδόντων τῶν νεηλῦδων ὀπό-
σου αὐτὰ δέοι ἀποδόσθαι, μέγα ὄλβιοι ἐγένοντο, καὶ χρυσὸν
ἔστιν ἢ ἀντὶ χαλκοῦ φαίνονται ἀποδόμενοι οἱ νεηλῦδες.

- 5 Ἐνταῦθα ἑάλω καὶ Ἰσίδωρος καρδινάλιος Σαβίνων, καὶ
ὡς ἤχθη ἐς Γαλατίαν ἀπεδόθη, καὶ ἐσβὰς ἐς ναῦν ἀπέδρα
ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. εἰ μὲν οὖν αὐτὸν ἔγνω βασιλεὺς ὡς
εἶη καρδινάλιος Ἰσίδωρος, ἀνεῖλέ τε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀνίει δια- D
φυγεῖν· νῦν δὲ οἰόμενος αὐτὸν τεθνάναι οὐκ ἐποιεῖτο λόγον
10 οὐδένα. τοῦ μέντοι βασιλέως Ἑλλήνων τὴν κεφαλὴν τῶν νεη-
λῦδων τις μετὰ ταῦτα παρὰ βασιλέα ἐνεγκάμενος δῶρά τε
ἔλαβε καὶ ἀρχῆν ἔδωρήθη. ὅτι δὲ τρόπῳ ἀποθανοί, οὐδεὶς
ᾗσθετο τῶν νεηλῦδων φράσαι. κατὰ γὰρ τὴν πόλιν σὺν πολ-
λοῖς ἄλλοις αὐτοῦ ὡς ὁ τυχὼν ἐτελεύτησε, βασιλεύσας εἶη
15 τρία καὶ μῆνας τρεῖς. ἑάλωσαν δὲ καὶ Οὐνετιῶν ἄνδρες
ἐπιφανεῖς, οἳ αὐτοῦ τε παρῆσαν μειτόντες ἐμπορίαν, καὶ ἄλ-
λοι συχνοί, οἳ σὺν ταῖς τριήρεσιν ἐτυχον ὀρμισάμενοι, κατέ-
σχον δ' αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες κατὰ τὸ ἔσυμμαχικόν, ὥστε ἀμῦναι P. 212
σπίσιν ἐς τὴν παροῦσαν ἀνάγκην. καὶ ὁ μὲν πρότασις τῶν
20 Οὐνετιῶν, ὡς ἤχθη ἐς βασιλέα, ἀπέθανεν, οἳ δ' ἄλλοι ἀπε-
λῦοντο μετὰ ταῦτα. ἐν ᾧ γὰρ ταῦτα ἐγένετο καὶ πάντες σχε-
δὸν ἐγένοντο τετραμμένοι ἐπὶ διασπαγὴν, καὶ οἱ τοῦ στόλου

felicitationis abundantia, ut dubitarent Turci quo pacto ea rerum omnium copia frui possent. vendebantur lapides pretiosissimi parvo pretio, quia peregrini eorum pretium ignorabant. interdum aurum pro aurichalco peregrini vendebant.

In hac rerum turba miserabili captus est cardinalis Isidorus, Sarmatarum antistes; qui ductus in Galatiam urbem venditus est, et conscensa navi profugit in Peloponnesum. si rex Turcorum virum hunc novisset, videlicet quod cardinalis esset, certe eum interfecisset, nec eum fuga elabi permisisset. verum cum eum quoque inter caeteros occisum esse putaret, nullam eius rationem habebat. post haec quidam caput regis Graecorum ad regem attulit, et ab eo munera magna necnon principatum accepit. quomodo autem Graecorum rex interierit, peregrinorum nullus explicare potuit. creditur tamen in porta, sicut et reliqui, exspirasse, cum regnasset annis tribus et mensibus tribus. venire in hostium manus viri Veneti illustres, qui mercium gratia Byzantium appulerant; necnon alii plurimi, quos eadem necessitas cum triremibus eo pertraxerat. Graeci igitur eos haud abire sinebant, verum in praesenti rerum discrimine eos auxiliares adesse volebant. Venetorum iudex, qui praestare videbatur, ad regem deductus cum esset, interfectus est. reliqui deinde dimitteban-

τοῦ βασιλέως, αἱ δὲ τῶν Οὐνερετῶν τριήρεις λύσασαι ἐκομίζοντο διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου, καὶ τριταῖοι ἀφικνοῦνται ἐς Εὐβοίαν κεναὶ ἀνθρώπων· τοὺς γὰρ πλείους ἀποβιβάσαντες οἱ Ἕλληνες ἐτάξαντο ἐς τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν πρὸς τὰς ἐπάλξεις, καὶ ἐάλωσαν, οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον. αἱ μὲν οὖν τριήρεις ἀφικόμε- 5
 Β ἦδεναι ποῦ τράπωνται γενόμενοι· αὐτίκα γὰρ ἤξιν ἐς αὐτοὺς τὸ δεινὸν ἐνόμιζον. καὶ αἱ νῆσοι αἱ ἐν τῷ Αἰγαίῳ σχεδὸν τι ξύμπασαι ὤρμητο ἐς φυγὴν, καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων καὶ οἱ περὶ Πελοπόννησον συμφορᾷ πεπληγμένοι ὤρμητο ἐπὶ 10
 τὴν θάλασσαν. δι' ἃ δὴ ξυνέβη ὕστερον γενέσθαι τὴν ἀπο-
 στασιν τῶν ἐνοικοῦντων αὐτὴν Ἀλβανῶν.

Βασιλεὺς μὲν δὴ, ὡς ἐάλω Βυζάντιον, αὐτίκα ἐκέλευε Ζάγανον τὸν κηδεστὴν αὐτοῦ τριήρεις πληρώσαντα ἵέναι τε ἐπὶ τὴν καταντικρὺ Βυζαντίου Γαλατίνην πόλιν, καὶ διακω- 15
 λύνειν μὴ ἐπιπλέειν τὰς ναῦς, παραγγέλλειν τε τοῖς ἐν τῇ πό-
 λει ἰδρῦσθαι τε ἕκαστον ἐν τῇ χώρᾳ καὶ μηδενὶ ἐπιτρέπειν
 C εἰσβαίνειν ἐς τὰς ναῦς. ὁ γὰρ τῆς πόλεως ταύτης προεστὼς
 ὡς ἦσθετο τὸ Βυζάντιον ἐαλωκέναί ὑπὸ βασιλέως, περιδεὴς
 γενόμενος μὴ καὶ ἐς σφᾶς ὀρμώμενος ἕξανδραποδίσειτο τὴν 20
 πόλιν, οἷα καὶ Βυζάντιον ἔδρασε, λαβὼν τὰς τῆς πόλεως
 κλεῖς καὶ ἀφικόμενος ἐς βασιλέα παρεδίδου τὴν πόλιν, ὡς

tur. omnes hinc, etiam qui erant de classe regis, accingebantur ad praedam. Venetorum triremes solutae ferebantur hominibus vacuae per Hellespontum, et die tertio Euboeam appellunt. nam plurimos eorum Graeci ex navibus deductos disposuerant ad custodiam urbis, per muri pinnas eos collocatos. verum capti sunt; quidam eorum interempti sunt. triremes advenientes Byzantii calamitatem nuntiant. omnes quo abirent, parum sciebant. existimabant enim eandem calamitatem quamprimum ad ipsos perventuram. pene omnes quotquot Aegaei maris insulas incolebant, fugam arripiebant. Graecorum duces, et omnes qui in Peloponneso erant, ista calamitate territi festinabant ad mare. quapropter postea accidit ut Albani, qui in ea erant, ad defectionem properarent.

Rex quidem occupato Byzantio, Zaganum affinem suum naves adaptare iussit, et pergere in urbem Galatiam e regione sitam, et imperare ne ad naves pergant. praeterea edici iubet iis qui intra urbem erant, ut singuli in suo loco quieti manerent, nec paterentur quemquam conscendere naves. princeps enim huius civitatis ubi comperit Byzantium in potestatem venisse hostium, timens ne simile exitium se suosque raperet, accipiens urbis claves veniensque ad re-

αὐτῷ τε ἐπιτρέπουσι σφᾶς, ἀξιοῦντες πείθεσθαι τοῦ λοιποῦ
 αὐτῷ ὃ τι ἂν κελεύει. τότε μὲν οὖν τὸν Ζάγανον ἔπεμπε
 παραληψόμενον τε τὴν πόλιν καὶ μηδενὶ ἐπιτρέποντα ἐσβαί-
 νειν ἐς τὰς ναῦς. οἱ μὲν οὖν Γαλατιανοὶ ὡς εἶδον τὰς τριή-
 5 ρεις ἐπὶ τὴν πόλιν σφῶν ὠρμημένας, ἐνταῦθα δὴ ἅπαντες V.166
 πασσυδὶ ὠρμηγτο ἐπὶ τὰς ναῦς· οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐπεῖχον αὐ-
 τοὺς, καὶ τινὰς αὐτῶν διεχρήσαντο δεδιπτόμενοι. ἐπεὶ δὲ D
 ἀφίκετο Ζάγανος, εἰσιὼν ἐς τὴν πόλιν καθίστα τε τὰ ἐν τῇ
 πόλει, καὶ ἄρχοντα ἐπέστησε τοῦ βασιλέως. ὥστε μιᾷ ἡμέρᾳ
 10 δυοῖν πόλεων κύριος γενόμενος τὴν μὲν ἠνδραποδίστατο, τὴν
 δ' αὖ παραλαβὼν τὰ κατὰ τὴν ἡπειρον τεῖχῃ καθαιρεῖν τοὺς
 ἐνοικοῦντας προσέταξεν. ἐποίει δὲ τοῦτο, ὡς ἂν μὴ νεῶν ἀπὸ
 Ἰταλίας ἀφικνουμένων ἀπόστασίν τε βουλευοῖντο, καθηρημέ-
 νων τῶν τειχῶν τῆς ἡπείρου, καὶ τῷ βασιλεῖ ἑσαυθις ἦν ἐπίῃ
 15 πόλεμος, κατὰσχῃ ἐσιὼν ἐς τὴν πόλιν.

Ἑλλήνων μὲν οὖν ὅσοι μὴ ἀπώλοντο, τούτους ἀπαγαγόντες
 ἐς τὴν Γαλατίην, τοὺς ἐπιφανεῖς μάλιστα αὐτῶν. καὶ ἄλλοι μὲν
 οὕτως ἐλευθεροῦντο· Νοταρᾶν δὲ τὸν βασιλέως Ἑλλήνων P.213
 πρύτανιν αὐτός τε ὁ βασιλεὺς ἐξωνησάμενος καὶ γυναῖκα καὶ
 20 παῖδας, καὶ χρηματίσας αὐτῷ ἅττα ἠβούλειο συνιέναι τῶν
 ἑαυτοῦ, καὶ τὰ τῆς Ἰταλίας ὅσα ἦδει προσδόκιμα, ἐτίμα τε
 καὶ συνεγένετο χρόνον τινά. καὶ Ἑλλήνων ὅσοι ἠλευθέρωντο,

gem seque urbemque et cives eius fidei commisit, promisitque in po-
 sterum se suosque fideliter et obedienter sub ipso fore. quapropter
 rex misit Zaganum, ut urbem in fidem acciperet et nulli concederet
 intrare naves. verum eius urbis cives, ubi vidissent triremes regias
 accedere, omnes uno impetu et confertim coeperunt irruere in naves.
 at Turci retinebant eos, et ut caeteris metum iniicerent, quosdam tru-
 cidarunt. Zaganus cum advenisset, urbem ingressus est; et rem publicam
 ordinans, regium praefectum urbi praefecit. uno itaque die duarum
 urbium potitus est. alteram foede diripuit, alteram in fidem sus-
 cepit; eiusque incolas muros, qui continentem spectant, diruere ius-
 sit. id autem ea gratia imperabatur, ne si naves ab Italia adveni-
 rent, ad defectionem propenderent; quam muri destructi vetabant.
 praeterea ut ea urbs, si denuo ingrueret bellum, regi advenienti
 pateret.

Graeci quotquot exitium evaserant, abducebantur Galatiam, et
 libertatem recipiebant. hi erant viri prae caeteris maxime illustres.
 Notaram regis Graecorum primum iudicem cum uxore et liberis
 redemit Turcorum rex; et cum eo collocutus, permisit ei ut ubi vel-
 let cum suis habitaret. hic autem expectabat auxilium ab Italia, quod
 brevi affuturum arbitrabatur. interim tamen Byzantii cum rege man-

συνελέγοντο αἰθῆς ἐς τὴν Βυζαντίου πόλιν, τοὺς τε προσή-
 κοντας αὐτῶν ἐλευθεροῦντες καὶ ἐπιτηδεῖους. καὶ οὐ πολλῶ
 ὕστερον ὑπὸ βασιλέως ἀπόλοντο. ἐγένετο δὲ ὧδε. ὡς ἀνη-
 γέθη ἐς βασιλέα παῖδα εἶναι τοῦ Νοταρᾶ νήπιον δωδεκαετῆ,
 ἔπεμψε τῶν οἰνοχόων αὐτοῦ ἓνα, αἰτούμενος τὸν παῖδα. ὁ 5
 Β δὲ ὡς ἐπύθετο τὰ παρὰ τοῦ οἰνοχόου, χαλεπῶς τε ἔφερε καὶ
 ἐποιεῖτο δεινόν, λέγων “ὦ οἰνοχόε, ταῦτα οὐκ ἀνασχετά ἐστι,
 βασιλέα ἀφαιρεῖσθαι τοὺς παῖδας ἡμῶν, οὐδὲν ἔχων ὃ τι ἂν
 ἡμῶν ἐν τῷ παρόντι ἐπιμέμψασθαι, ἐπεὶ τε συνέγνω ἡμῶν
 τὴν ἁμαρτίαν ἐξωνησάμενος. εἰ δὲ ταῦτα οὕτω ἡμᾶς ποιοίη, 10
 τί οὐ κελεύει ἡμᾶς αὐτοὺς κακίστῳ ὀλέθρῳ παραδοῦναι;”
 ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ οὐκ ἔφη ἐκὼν εἶναι ποτε τὸν παῖδα ἀναί-
 τιος ὧν ἐκδώσειν. ἐπιπλήττοντι δὲ τῷ οἰνοχόῳ καὶ παραι-
 νοῦντι μῆτε λέγειν μῆτε ποιεῖν οὕτω ἐς βασιλέα, ὡς αὐτίκα
 C ἀπολούμενον, οὐκ ἔπειθεν. ἐπεὶ δὲ ὑποστρέφων ἀπήγγειλε 15
 τῷ βασιλεῖ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων, αὐτίκα ἐκέλευσεν αὐτὸν
 τε ἅμα καὶ τοὺς παῖδας, καὶ ὅσοι αὐτῷ συμπαρήσαν, ἀπα-
 γάγοντας κατασφάζει. οἱ μὲν οὖν ὡς ἀφίκοντο ἐς αὐτὸν οἱ
 ἐπὶ τοῦτο ταχθέντες, ἐδεῖτο αὐτῶν τοὺς παῖδας ἐναντίον αὐ-
 τοῦ ἀνελεῖν τὰ πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα ἑαυτὸν καταχρήσασθαι. 20
 καὶ οἱ μὲν παῖδες αὐτοῦ καταδείσαντες τὸν θάνατον ἐδέοντο

sit. quidam Graeci qui erant libertatem consecuti et praesenti exilio
 subtracti, iterum colligebantur Byzantium, propinquos et amicos suos
 in libertatem antiquam asserentes. verum haud multo post regis iussu
 omnes interiere. quod quidem sic evenisse compertum est. ubi est
 rumore allatum ad regem Notarae esse filium natum annos circiter
 duodecim, unum de suis pincernis misit petitum puerum. Notaras
 postquam accepit ex pincerna regis voluntatem, graviter ira succensus
 est, sibique eam petitionem admodum periculosam et intolerandam
 fore indicabat. et sic compellavit pincernam regium “o pincerna,
 haud ferendum est regem mihi liberos velle eripere, cum nihil sit
 quod crimini det, cum semel errorem remiserit. sin id fixum ratum-
 que sedet in animo regis, quare non imperat ut nos turpissimae
 morti liberos nostros tradamus?” haec locutus addidit se nequaquam
 filium regi petenti daturum, cum nullam in ipsum commiserit cul-
 pam. pincernae autem obiurganti et monenti ne talia et diceret et
 faceret in regem, quasi illico periturus, non obtemperavit. pincerna
 igitur reversus ad regem responsum quod ab Notara acceperat ex-
 prompsit. rex iratus praecepit ut Notaram cum liberis, quos secum
 haberet, continuo abducerent et neci darent. hos, quibus id negotii
 iniunctum erat, cum advenissent, rogavit Notaras ut primo liberos in
 conspectu suo occiderent et postremo in se hostili ferro ruerent. at

τοῦ πατρὸς, καὶ ὅσα ἐνῆν σφίσι χρήματα ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, παραδόντας περιποιῆσαι σφᾶς ὥστε μὴ ἀποθανεῖν. ὁ δὲ οὐκ εἶα, ἀλλ' ἐκέλευε θαρροῦντας ἰέναι ἐπὶ τὸν θάνατον. καὶ τούτους μὲν πρῶτα ἀνεῖλον, μετὰ δὲ ἑαυτὸν παρείχετο δια-
 5 χρήσασθαι. ὡς δὲ τοῦτόν τε καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀνεῖλεν ὁ βασιλεὺς, αὐτίκα ἐκέλευσε καὶ τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἄλλους, ὅσοι παρῆσαν ἐν Βυζαντίῳ ἐλευθερωμένοι, ἀπαγαγόντες καὶ τούτους ἀπέσφαξαν. καὶ οὕτω μὲν οὗτοι ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλοντο. βασιλεὺς δὲ ἐπὶ τοῦτον τὸν φόνον ἐλάσας, ἐνά-
 10 γων τῶν Ἑλλήνων τῶν ἐπιδήμων ἑνός, οὗ τὴν θυγατέρα βασιλεὺς συγγενόμενος ἦρα τε ἐπιμαινόμενος τῇ γυναικί, τοὺς τε προσήκοντας αὐτῇ ἐφιλοφρονεῖτο, ὑπὸ ἔρωτος ὡς μάλιστα φερόμενος. καὶ τοῦτω φασὶ πειθόμενον διαχρήσασθαι τοὺς
 Ἑλληνας. P. 214
 V. 167

15 Περὶ μὲν τοὺς τοῦ Βυζαντίου Ἑλληνας τοσαῦτα ἐγένετο, δοκεῖ δὲ ἢ ξυμφορὰ αὕτη μεγίστη τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην γενομένων ὑπερβαλέσθαι τῷ πάθει, καὶ τῇ τῶν Ἰλίου παραπλησίαν γεγονέναι, δίκην γενέσθαι τοῦ Ἰλίου ὑπὸ τῶν βαρβάρων τοῖς Ἑλλησι πασσοῦσι ἀπολουμένοις, καὶ οὕτω τοὺς
 20 Ῥωμαίους οἶεσθαι ξυμβῆναι, τὴν τίσιν ἀφῖχθαι τοῖς Ἑλλησι τῆς πάλαι ποτὲ γενομένης Ἰλίου ξυμφορᾶς.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο. Χαλίην δὲ ἐν-

filii timentes mortem, precibus fatigabant patrem ut interfectoribus opes universas quas in Italia haberet pernumeraret, ne ipsi perirentur. verum pater liberorum preces aversatus iussit ut forti animo ad imminentem mortem irent. hi quidem primo interfecti sunt. postea se necandum et ipse interfectoribus praebeuit. his ita peractis, nec reliquis Graecis pepercit rex, verum omnes, quotquot liberati aderant Byzantii, ad supplicium extremum rapi iussit. hi quidem pecorum modo percussi, nulla eorum ratione habita, periere. regem autem in Graecorum caedem concitavit advena quidam, cuius filiam ardentissimo amore prosequeretur rex; et congressus cum ea, amore amens, propinquis mulieris, quaecunque petiissent, gratificabatur. huius itaque patri obtemperans rex Graecos mactari iussit.

Apparet Byzantii exitium miserabile superasse omnia, quae per universum orbem contigisse scimus excidia. nec dissimile est Ilii excidio. ultionem Ilii diruti Byzantii calamitatem quidam credunt, Graecis barbarorum vi pereuntibus. Romani quidem constanter asseverant ultionem apprehendisse Graecos propter ea quae barbaris fecerunt in Ilii destructione.

Haec quidem hactenus. rex Chatitem Priami filium comprehendi

ταῦθα τὸν Μπραΐμεω παῖδα, τὸν τοῦ οἴκου αὐτῷ ἡγεμόνα, συλλαμβάνει, βουλευθεῖς μὲν καὶ πρότερον ἀπολέσαι αὐτόν, Β καταστανίων δὲ οὐκέτι αὐτῷ τῶν πραγμάτων βεβαίως δεδοικώς οὐκ ἐποιεῖτο τὴν σύλληψιν. καὶ αὐτὸν μὲν ἐν πέδαις ἔχων ἀπέπεμψεν ἐπὶ ἀμάξης ἐπὶ Ἀδριανούπολιν καθεῖρξαι,⁵ καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον τὴν τε οὐσίαν ἀφείλετο, χρυσὸν τε καὶ ἄργυρον, ὅσος ἔνῃν αὐτῷ, ἰσχυρότατα δὲ χρημάτων κτήσιν ποιησάμενον τοῦτον τὸν ἄνδρα, καὶ μέγα ὄλβιον ἐν τῷ τῶν βασιλέων τῶνδε οἴκῳ συμπάντων γενομένων. ταῦτα δὲ ἐγένετο ἐπικρατοῦντος τότε καὶ τὸ κράτος ἔχοντος παρὰ βασιλεῦ¹⁰ Ζαγάνου τοῦ κηδεστοῦ βασιλέως, οὗ τὴν θυγατέρα ἐγγυημένην Μαχουμέτη τῷ Μιχαήλου παιδί, ὡς ὀψόμενος ἦει παρ' αὐτὸν ἅμα τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐρασθεῖς ὡς ἐθεάσατο τὴν γυναῖκα, ἠγάγετο μὲν αὐτὸς ταύτην, τὴν δὲ ἑτέραν ἐγγυήσατο αὐτῷ C Μαχουμέτη ὁ Ζάγανος. τὸν μὲν οὖν Χαλίλην εὐθύς τότε¹⁵ κατεχρήσατο, καὶ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ Ἰαγούπην καὶ Μεχμέτην, καὶ συλλαβὼν τὰ χρήματα ἀφείλετο ὑπὲρ τὰς ἑβ' μυριάδας χρυσοῦ. ἐνταῦθα μὲν ὥρμητο τῶν θεραπόντων αὐτοῦ οἱ πλεῖστοι μελανοφορεῖν καὶ τῶν ἐπιτηδείων, ἅτε ἀνδρὸς ἀρίστου γενομένου. καὶ ὡς τοῦτο ἀνήχθη ἐς βασιλέα, κήρυγμα ἐποιεῖτο,²⁰ ὅς ἂν ἐσθῆτα μέλαιναν φοροίη, ἐς τὴν ὕστεραίαν παρεῖναι ἐς τὰς βασιλέως θύρας. καὶ οὐδεὶς ἐφάνη οὕτως ἔχων ἀνὰ τὴν πόλιν. ἀνεδήλου μὲν τῷ ἀνδρὶ τῷδε καὶ

7. δῆ?

12. εἴη P

iubet, cum iam antea eum interficere animo destinasset. verum cum res suae necdum satis firmas forent, metu inhibitus eum non cepit. cum eum comprehendisset, vinctum currui imposuit et Adrianopolim vehi iussit, ut ibi in vinculis asservaretur. nec multo post bonis omnibus, auro et argento, quantum possidebat, eum exiit. nam vir ille opibus cumulandis admodum inhiaverat, divitiisque omnes, quotquot in regia erant, longe antecedebat. haec contingere, cum plurimum polleret apud regem Zaganus regius affinis; cuius filiam desponsam Machumeti Michaelis filio, cum iret una cum rege visum, amore percussus, ut eam vidit, uxorem duxit. alteram vero Mechmeti despondit Zaganus. et quidem tum statim Chatitem necavit, ministrosque eius captos Iagupem et Mechmetem spoliavit opibus. aureorum autem erant duodecim myriades. ministri Chatitis, quorum complures erant, pullati obambulare volebant, ut lugerent eum, quasi vir bonus fuisset. verum ubi rex id comperit, continuo per praeconem edici iubet "si quis in crastinum diem atro amictu usus fuerit, is continuo in ianuas regis accedat." caeterum nullus contra edictum regis pullatus apparuit. rex iam antea indicia haud obscura prae-

πρότερον βασιλεὺς ὡς ἄχθοιτο μὲν αὐτῷ ἐπεικῶς πάνυ δυσ-
 σμενεῖ περὶ ἑαυτὸν φανέντι, καὶ ἡ φήμη οὕτως εἶχε, θειότερα
 οὐσα ὡς τὰ πολλά. καὶ ποτε ἀλώπεκος δεδεμένης ἐν ταῖς D
 βασιλέως θυραῖς αὐτὸς βασιλεὺς ἤρετο “ὦ ταλαίπωρε, τί οὐ
 5 χρήμασι διεπράξω παρὰ Χαλίλῃ τῷ ἡμετέρῳ πρυτάνει δια-
 φρυγεῖν, ἀλλ’ οὕτω κακῶς πράττεις;” ἔθραξε μέντοι καὶ αὐ-
 τὸν Χαλίλῃν ἢ φήμη, καὶ ὠρμητο ὡς εἰς τὸν Μεχμέτεω τά-
 φον πορείαν ἐκδημον ποιησόμενος, ὥστε ἀνεῖναι τοῦ θυμοῦ
 τὸν βασιλέα αὐτόν. ἀλλ’ ἐξηπάτει αὐτὸν χρήμασι θεραπεύων,
 10 καὶ ποτε ὡς εἶδε τεταραγμένον τῇ φήμῃ, χρήματα ἐπιπέμψας
 ἐκέλευε θαρρεῖν καὶ μὴ πείθεσθαι τοῖς χαλεπὸν τι ὑποτιθε-
 μένοις αὐτῷ, ἠδεσθαι τε ἐκέλευε. καὶ οὕτω ἐξαπατῶμενος
 ἔπεμπε λέγων τῷ βασιλεῖ “ὦ βασιλεῦ, καὶ ἄχθεσθῆναι ἡμᾶς P. 215
 καὶ ἠδεσθαι ἐπὶ σοί ἐστιν. ἦν οὖν κελεύης ἄχθεσθαι ἡμᾶς,
 15 ἀνάγκη οὕτω ἔχειν ἡμᾶς· εἰ δὲ καὶ αὐτὸ ἠδεσθαι ἐπιτάττεις,
 καθησόμεθα πάνυ θαρροῦντες.

Οὗτος μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν· βασιλεὺς δὲ εἰ εἶ-
 πετο μετὰ τὴν Βυζαντίου αἵρεσιν τῇ ἀμφ’ αὐτόν δόξῃ, ἐπιὼν
 ἀπανταχῇ μέγα ἂν κατεργάζετο, ἑαυτῷ χώραν προσανακτώ-
 20 μενος. μετὰ δὲ τὴν Βυζαντίου αἵρεσιν σπονδὰς μὲν ἐποιεῖτο
 τοῖς βασιλέως Βυζαντίου ἀδελφοῖς. θαυμάζω δὲ εἰ μὴ τοὺς
 χρησμούς τῆς Σιβύλλης οὐκ οἴονται τινες ἀληθεῖς γεγονέναι,

buerat se virum istum odisse. idem loquebatur fama, quae plerum-
 que divinatio esse consuevit. cum quondam vulpes ligata esset in
 ianuis, rex dixisse fertur “o misera, quare non opibus Chatitem vo-
 strum praefectum corrupisti, ut effugeres, verum adeo miserabiliter
 hic agis?” fama nonnihil et Chatitem perterruit. profectus est ergo
 peregre, ut Mechmetis sepulcrum viseret, sperans fore ut interim reg-
 is furor frangeretur. rex autem astu virum circumvenit, haud ces-
 sans eum opibus colere. quondam cum rex cerneret Chatitem fama
 vulgi perturbatum, pecuniam ei misit multam, dicens “bono sis animo,
 nec facile audias illos qui nescio quae horrenda tibi augurantur. fac
 bono animo sis.” Chatites in hunc modum deceptus nuntium ad reg-
 em misit, dicens “o rex, in te situm est ut doleamus et gaudea-
 mus. si igitur dolere inbes, necessitas urget ut id faciamus: sin gau-
 dium imperaveris, gaudio maxime indulgendum est, ac laeto nos ani-
 mo esse oportet.”

Verum Chatites, quemadmodum exposuimus, mortuus est. rex
 capto Byzantio, gloria insolens et superbiens, ubique magna efficie-
 bat et regnum suum usque promovebat, plurimis regionibus in di-
 cionem acceptis. miror autem si qui fuerint, qui Sibyllinis oraculis
 fidem non habuerint, cum Byzantinae regionis regum catalogus ab

ὁπότε τὴν ἐν Βυζαντίῳ χώραν τὴν τῶν βασιλέων γραφὴν, ἢ ὑπὸ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, ὡς φασί, βασιλέως, ἐς τοῦτον τὸν βασιλέα ἐτελεύτα ἢ γραφὴ, καὶ ἐς τὸν ἀρχιερέα τὸν ἐν Φλωρεντία τῇ Τυρρηνῶν τελευτήσαντα. τὸν γὰρ δὴ Κωνσταντῖ-
 V. 168 νον βασιλέα, ἅτε ἀπολλύμενον ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ οὐ τε-
 λευτῶντα ἐν τῇ βασιλείᾳ, οὔτε τὸν Γρηγόριον τὸν ἐπὶ Ἰτα-
 λίας οἰχόμενον ἐχώρει ὁ πῖναξ ἐκεῖνος. χῶροι δὲ ἐνετέμνητο
 ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν καθ' ἑαυτὸν βασιλέων ἐς τὴν τελευτὴν
 τοῦδε τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ ἀρχιερέως αὐτοῦ, εἴτε πλειόνων εἴτε
 δὴ καὶ ἐλαττόνων, ὅσοι ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἀρχιερωσύνην τῆς 10
 πόλεως. λέγεται μὲν καὶ πολλὰ τοῦ βασιλέως τοῦδε ἔργα
 θαύματος ἄξια, ἅτε δὴ ἀστέρων καὶ ψυχῶν ἐμπείρου γενομέ-
 C νου καὶ ὠμιληκότος τῇ ἐκείνων δυνάμει, δύο δὲ καὶ τρία, ὧν
 ἄξιον ἐπιμνησθῆναι.

Μέτειμι δὲ ἐφ' οὗ ἦια λέξων ἐφέξῃς λόγον, ὡς οἱ ἀπὸ 15
 Πελοποννήσου ἡγεμόνες ὤρμητο μὲν φεύγειν ἐπὶ Ἰταλίας,
 καὶ Ἑλλήνων ὅσοι ἐνόηκον τὴν νῆσον οἱ ἐπιφανέστεροι, ὡς
 δὲ σφίσι σπονδὰς ὁ βασιλεὺς ἐποιήσατο, οὐκέτι διεννοῦντο
 ἀπιέναι, ἀλλ' ἐμμένοντες περιέπεσον ζυμφορᾷ οὐ σμικρᾷ τινὶ
 οὐδὲ ἐπιτυχούσῃ. ὡς γὰρ ἐώρων αὐτοὺς οἱ Ἀλβανοὶ παρα- 20
 σκεναζομένους ἀπαίρειν, οὐκέτι ἠθέλον πεῖθεσθαι, ἀλλὰ συνί-
 σταντο μὲν πρὸς ἀλλήλους καὶ συνώμνυντο ὡς ἐπιθησόμενοι
 τῇ Πελοποννήσῳ. ἔπραττον δὲ ταῦτα ἐνάγοντος Πέτρου τοῦ

8. μεθ'?

Leone, ut aiunt, sapiente rege conscriptus in hunc regem et in patriarcham Florentiae Tyrrenorum mortuum exeat. nam nec Constantinum regem, ut qui a barbaris esset peremptus nec in regia defunctus, nec Gregorium in Italiam abeuntem tabula illa accipiebat. loca autem regum in ista tabula, qui suo tempore fuerunt, necnon patriarcharum, sive paucorum sive complurium, qui ad urbis eius patriarchatum pervenere, intercisa sunt usque ad istum regem et ad istum patriarcham. extant et alia regis huius opera memorabilia, ut qui physices et astronomiae fuerit peritissimus, earumque potentias exacte tenuerit. sunt autem duo aut tria, quorum ut recordemur operae pretium est. verum in sequentibus memorabuntur.

Cum Peloponnesiaci duces pararent fugere in Italiam, adhibitis et Graecorum clarissimis, rex Mœchmetes cum iis foedera sanxit. quo facto coeptam fugam omisere. manentes itaque in grandem provoluti sunt calamitatem. nam Albani cum cernerent eos paratos ad fugam naves abs terra moliri et solvere, dicto amplius audientes esse recusabant; et inter sese conspirant, quasi Peloponnesum suae ditionis facturi. eius consilii auctor et instigator erat Petrus Claudus, vir

χωλοῦ, ἀνδρὸς τὸν τρόπον οὐκ ἀγαθοῦ, δεξιῶ δὲ ἄλλως καὶ
 καθηγουμένου τοῖς Ἀλβανοῖς τὴν ἐσθήγησιν ταύτης τῆς ἀπο- D
 στίαςσεως. ἐνῆγε δὲ ἐπικείμενος ὥστε ἀφίστασθαι ἀπὸ Ἑλλή-
 νων καὶ σφίσι ἡγεμόνα ἐλέσθαι ὃν ἂν αὐτοὶ ἔλονται. καὶ
 5 ὥρμητο μὲν ὡς ξυμβήσοντες τοῖς ἡγεμόσι, μετὰ δὲ διεκωλύθη-
 σαν. καὶ ἐπεκαλοῦντο μὲν καὶ Ἑλλήνων ἄλλων ἐς τὴν ἐσθήγησιν
 ταύτην, ἐπιστάτην ἀξιοῦντες γενέσθαι. τελευτῶντες δὲ ἐστή-
 σαντο Ἐμμανουῆλον τοῦ Καντακουζηναίων γένους ἡγεμόνα τε
 σφίσι, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἦγον καὶ ἔφερον, καὶ ὑποζύγια
 10 μὲν καὶ ζῶα ὅσα εἶχον οἱ Ἕλληνες, ἐληΐζοντο στρατευόμενοι.
 εἰσὶ τὸ γένος τοῦτο νομάδες ἅπαντες, καὶ οὐδαμῆ σφίσι χρο-
 νίαν τὴν διατριβὴν ποιούμενοι. ταύτη δὲ ὁρμώμενοι τῶν P. 216
 πόλεων τε ἐστίας ὑπηγάγοντο, καὶ ἐπελαύνοντες τὰς μὲν ἐπο-
 λιόρουν τὰς δὲ καὶ ἐδήουν. καὶ τοὺς τε Ἕλληνας ἐν ἀνδρα-
 15 πόδων λόγῳ ποιούμενοι, ἔπρασσον ἐς τὰς θύρας τοῦ βασι-
 λέως ἐπιτραπῆναι σφίσι τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐπηγγέλλοντο
 καὶ στρατὸν καὶ πόλεις αὐτοῦ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ φόρον
 ἐπέτειον πολὺν ἀπάγειν τῷ βασιλεῖ. καὶ ξυνεβάλλοντο δὴ
 αὐτοῖς καὶ Κεντηρίων Ζαχαρίας, ὁ τῆς γυναικὸς ἀδελφὸς τοῦ
 20 βασιλέως ἀδελφοῦ, καὶ Λουκάνης. οὓς καθείρξας εἰς πόλιν κα-
 λουμένην Χλουμετίνην ἐν τῇ ἀκροπόλει εἰς φυλακὴν ἐποιεῖτο
 καὶ ἐν πέδαις συνετήρει. τὸν γὰρ τῆς πόλεως ἄρχοντα πεί-

13. ἐστίας] ἔστιν ἄς?

improbus et parum dextris moribus praeditus. is non intermittebat
 ad defectionem impellere Albanos. instabat usque ut a Graecis de-
 sciscerent, sibi que quem elegissent principem crearent. primo qui-
 dem Albani rem audiebant, quasi qui vellent suis principibus obtem-
 perare: postea vero animos mutarunt, cum etiam alii quidam Graeci
 ad eandem rem capessendam Albanos incitarent ducesque creati vel-
 lent. tandem Emanuele natum ex genere Cantacuzenorum duces
 constituunt, resque Graecorum agunt feruntque; et bellum occipien-
 tes, iumenta pecoraque quae Graeci habebant diripere haud abstite-
 runt. Albani autem omnes pastores sunt, et nullibi certis sedibus
 morantur. hinc itaque profecti urbium domos occupabant; et accur-
 rentes quasdam obsidebant, quasdam expugnatas diripiebant. cum
 Graecos mancipiorum loco ducerent et planissime contemnerent, scri-
 pserunt ad ianuas regis, promittentes urbes et exercitus Peloponne-
 siacos in regis potestate fore, si ipsis Peloponnesum tradidisset. pol-
 licebantur se quotannis tributum magnum regi pensuros. Albanos
 adiutabant Centerion Zacharias, frater mulieris eius quam duxerat
 regis frater, et Lucanes. hos adductos in urbem Chlometiam in car-
 cerem, qui in arce erat, vinctos coniecit. Albani civitatis praefectum

Βσαντες συναφροσάναί τε σφίσι καί ἀγαγέσθαι τοῦ Κεντηρίωνος θυγατέρα, ἀπέστη τε, καί τούς τε ἄνδρας ἤλευθέρον, καί ἐπολέμουν τοῖς Ἑλλήσι. καί ἠὔξετο μὲν τοῖς Ἀλβανοῖς τὰ πράγματα, καί ἐς μέγα ἐχώρει. τὸν μὲν οὖν Κεντηρίωνα Θωμάς ὁ βασιλέως ἀδελφὸς ὧδε αἰτιασάμενος συνέλαβεν, ὅτε 5 Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω τὸν Ἰσθμὸν καθελὼν ἤλαυνεν ἐντὸς Πελοποννήσου εὐθὺ Ἀχαΐας. ὠρηγντο δὲ αὐτὸς τε ἅμα καί Μπόχαλις ὁ Λεοντάρης ἄρχων ἀφίστασθαι. καί ὁ μὲν Μπόχαλις ἀπέστη ἐκ τοῦ φανεροῦ καί ἐπολέμει, καί συμβαλὼν στρατηγῶ Ῥαούλ τοῦ ἡγεμόνος ἐάλω καί ἐξεκόπη τῷ 10 Ὀφθαλμῶ τοῦ ἡγεμόνος. τούτους μὲν οὕτω αἰτιασάμενος, ἐπε-
 V. 169 λαύνοντος Ἀμουράτεω, Λουκάνην δὲ καί νεωτερίζοντά τε περὶ τὰ αὐτοῦ πράγματα καί ξυνοσάμενον τοῖς τῶν Ἑλλήνων καινοτομεῖν βουλομένοισι συνέλαβέ τε καί καθείρξας εἶχεν ἐν τῇ ἀκροπόλει. ἐνήγε μὲν οὔτος καί πρότερον ἐπὶ ξυνομοσίᾳ, δύναμιν 15 ἀξιόχρεω περιποιούμενος, τούς τε Ἑλλήνων περιφανεῖς καί μετὰ ταῦτα Ἀλβανῶν τούς δυνατωτάτους. τοῦτον δὲ γέρονος ὄντα οὐ φλαύρον, πρὸς δὲ μάλιστα ἀφανοῦς Θεόδωρος ὁ νεώτερος τῆς Σπάρτης ἡγεμῶν, φύσεως εὐ ἔχειν δοκοῦντα καί ἐς τὰ ἄλλα οὐκ ἀξύνειτον, ἐς τούς παρ' ἐαυτῷ πρω- 20 τεύοντιας ταξάμενος χρήμασί τε ἐθεράπευσεν. ὀρωόμενος δὲ
 D ἀπὸ ταύτης τῆς τοῦ ἡγεμόνος εὐεργεσίας, ἐρίζων πρὸς τούς τῶν Ἑλλήνων ἐπιφανεῖς, ἐπρασσε τὰ Πελοποννησίων πρὸς τὸν

promissis accedentes, persuaserunt ut in ipsorum partes abiret et deficeret, Centerionisque filiam duceret, virosque captos vinculis eximeret. et propalam bellum cum Graecis gerebant. Centerionem quidem regis frater Thomas ideo in vincula duci iusserat, quod cum Amurates Mechmetis Isthmum destrueret, ipse recta ex Peloponneso in Achaïam se recepisset. ad defectionem inclinabat ipse, necnon Bochales Leontares princeps. et quidem Bochales aperte defecit et propalam bellum gerebat; et conserens manus cum Raule principis duce captus est, captoque oculi eruti sunt. hos quidem in hunc modum accusatos in carcerem coniecit, Centerionem videlicet, quod deseruisset Peloponnesum Amurate Isthmum diruente, Lucanem autem, quod res novas moliretur et conspirationem faceret cum his Graecis qui Peloponnesi statum, novarum rerum cupidī, conturbarent. concitaverat vir iste iam antea ad coniurationem faciendam Graecos insigniores, necnon Albanos potentissimos, adeo ut iam vires coniurationis essent haud poenitendae. hunc, cum esset ortus genere non malo, sed maxime obscuro, cum videretur optima esse indole praeditus et caetera non imprudens, Theodorus iunior Spartaē princeps in eorum album rettulit qui primi apud ipsum habebantur, opibus-

ἡγεμόνα δημαγωγῶν. ἐτράπετο δὲ ἐπὶ τούτους ὡς διενεχθέν-
 τας μὲν τῇ γνώμῃ πρὸς τοὺς Βυζαντίου Ἑλληνας, καὶ δεδιό-
 τας περὶ σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τῇ χώρᾳ καὶ Τούρκους, ὡς ἦν
 ἐπικρατήσωσι τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πραγμάτων, οὐκ ἐπιτρέ-
 5 ψουσι σφίσι τῇ παρουσίᾳ ἐμμένειν εὐδαιμονία. καὶ ἐδόκει
 μὲν τὸ μέγα δύνασθαι αὐτίκα παρ' ὅτι συσταθείη τῶν ἡγε-
 μόνων, ὑγιᾶς δὲ αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἦν ἐν τοῖς πράγμασι. τού-
 των μὲν οὖν τῶν ἀνδρῶν αὕτη ἢ ἀπαλλαγὴ ἐγένετο ἀπὸ τῆς
 εἰρκτῆς· στρατὸν δὲ ἐπάγοντες τῇ τε Κλίνῃ αἰσχιστα ἀπηλ- P. 217
 10 λάττοντο ἡττηθέντες, καὶ ἐς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας στρατευσά-
 μενοι καὶ ἐς τὸν ἡγεμόνα τὸν νεώτερον κακῶς ἐπραξάν, πολ-
 λούς ἀποβαλόντες τῶν σφετέρων ἐνταῦθα.

Καὶ ἐδόκει μὲν οὖν ὡς τὰ Πελοποννήσου πράγματα χω-
 ρῆσαι ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς, εἰ μὴ διαπραξαμένον τοῦ Ἀσάνεω
 15 ἐν ταῖς βασιλέως θύραις ὥστε στρατὸν σφίσιν ἐπιδοθῆναι,
 στρατὸν τε ἐπηγάγοντο τοῦ βασιλέως, ἡγουμένου τοῦ Τουρα-
 χάνεω, ὃς ἀφικόμενος σὺν τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον,
 καὶ συγγενόμενος τοῖς ἡγεμόσιν ἐφ' ᾧ βουλευσασθαι ὅπως B
 ποιήσονται τὸν πόλεμον, πρὸς αὐτοὺς ἔλεγε τοιάδε. “ὦ βα-
 20 σιλέως Ἑλλήνων παῖδες, ἀνάγκη μέντοι καὶ ὑμῶν τινὰ αὐτοῦ
 παρεῖναι ἐς τὸν πόλεμον. καὶ γὰρ ἂν ὄρῳντες ὑμᾶς οἱ πο-
 λέμιοι θᾶπτον ἂν προσχωροῖεν, ἰδόντες οὐδὲν τι σφίσιν ἀνή-

1. διενεχθέντα P 2. δεδοιότα P

que eum colere haud cessavit. ab hac igitur principis munificentia
 progressus Graecos illustres in seditionem praecipitavit, et Pelopon-
 nesi res in ipsum captando auram popularem convertit. simulabat
 autem se dissidere a sententia Graecorum Byzantium, et timere pluri-
 mum ipsis regionique. dicebat se et leges timere. nam si obtinuissent
 Peloponnesi res, fore ut deicerentur ex praesenti rerum felicitate,
 et plurimum momenti in eo situm putabat ut cum aliquo, quocumque
 tandem, conspirasset principe. res autem Peloponnesiacae nihil sani
 prae se ferebant. exercitum itaque ducentes contra Clinam, recede-
 bant victi admodum turpiter. deinde expeditionem sumebant adver-
 sus Patras Achaiae et ducem iuniorum. necnon in hac expeditione
 adversis fortunae procellis iactati sunt, plurimis de suis amissis.

Et profecto parum abfuerat quin res Peloponnesi translatae es-
 sent ad Albanos, ni Asanes profectus in ianuas regis ab eo exercitum
 impetrasset. advenit autem regius exercitus, cui praeerat Turacha-
 nes. hic ut venit cum exercitu in Peloponnesum, collocutus est cum
 principibus, ut consultarent quomodo bellum administrandum esset,
 et huiusmodi orationem exorsus est. “o Graecorum regis filii, oportet
 quidem vestrum quosdam hic adesse in bello. nam ubi vos vi-
 derint hostes, citius ad vos pergunt, scientes se nihil mali a vobis

κεστον ἐσόμενον ὑφ' ὑμῶν. ἡμῶν δὲ διαφόρων τε ὄντων, καὶ
 δεδιότες, οὐκ ἂν πάνυ τι ῥαδίως ἐθέλοιεν προσχωρεῖν οἷα
 δειμαίνοντες, καὶ οὕτω ῥαδίως ἂν κατορθοῖτο ὑμῖν τὰ πρά-
 γματα ἐς τὸ παρόν. τὸδε μέντοι παραινῶ ὑμῖν, ὡς μηκέτι
 τοῦ λοιποῦ διαίτη διαχρῆσθαι τῇ αὐτῇ ἐς τοὺς ὑπηκόους 5
 C ἱμῶν, ἀλλὰ τοὺς ἀγαθοὺς μέντοι ἀμείβεσθαι κατὰ τὸ δυνα-
 τόν, τοὺς δὲ κακοὺς τιμωρεῖσθαι κατὰ δύναμιν, ὡς σὺν τοῖς
 ἀγαθοῖς, εὖ ἴστε, εὐπειῶς δυνήσεσθε κολάζειν τοὺς φαύλους.
 καὶ μηδὲ ἀνά ἐπιτρέποντας τὸ πᾶν ἐθέλητε συγχο-
 ρεῖν, τί ἂν αὐτόματον ἀποβαίῃ; δῆλα γὰρ ὡς τοῦ κακοῦ ἐς 10
 τὴν βελτίονα μοῖραν ἰδρυμένου, καὶ ταύτῃ ῥαδίως ἂν τρέ-
 ποιητο ἅπαντες κακοὶ περὶ ὑμᾶς γενόμενοι, καὶ οὕτω ἐπιτρι-
 βόμενοι κάκιστα ἂν ἀπόλοισθε. χρὴ δὲ καὶ ἐκ τῶν παρορη-
 μένων τεκμαίρεσθαι τὸ μέλλον ἔσεσθαι ὑμῖν ἐπιτήδειον. ὑμῖν
 γὰρ οὕτως ἔχουσι, καὶ θεραπεύουσι τοὺς μὴ ὑγιῶς ὑμῖν δια- 15
 D κειμένους, εἰς τούναντίον ἕκαστα περιέστη· καὶ εἰ μὴ ὁ βα-
 V. 170 σιλεὺς νῦν εὖ ποιῶν ὑμᾶς τὴν χώραν αὐθις ἀποδώσει γε,
 εὖ οἶδ' ὅτι οἴχοι' ἂν ὑμῖν τὰ πράγματα διαφθειρόμενα. ὡς
 οὖν ταύτῃ οὐ ἐπιτηδείως πολιτευομένων, δέοι ἂν ὑμᾶς ἐπὶ
 τὴν ἐναντίαν τραπέσθαι. κάκεινο δὲ αὖ παραινῶ ὑμῖν, μὴ 20

2. δεδοιότας P

passuros. nos enim, qui hostes eorum sumus, ubi conspicati fuerint, accedere ad nos recusabunt formidine occupati. huic meo consilio si parueritis, rebus in praesentia ex animi sententia utemini. hoc autem diligenter moneo, et hortor etiam ne deinceps vestros subditos quemadmodum hactenus tractare velitis. verum bonis benefacere ne cessaveritis, malos vero poenis subdere ne omiseritis, et utrinque maxima cura et indefesso studio hoc agite. nam si boni vos adiuverint (iuvabunt autem, si beneficia vestra senserint), haud difficile erit punire malos. si igitur malis haud permiseritis quicquam impune facere, quid inopinati vobis poterit contingere? manifestum enim est, si improbi in bonorum ordinem redacti fuerint, facile omnes eo convertentur qui improbi in vos fuerint. et in hunc modum oppressi et imminuti pessime peribitis. oportet autem a praeteritis coniecturam facere, ut id quod in praesentia utile sit statuatur. verum vestri erga vos sic sunt adfecti, ut amore complectantur eos qui vos oderunt, et contrarium semper sequantur. et ni rex vestram vicem dolens vobis subsidio veniret, et regionem propemodum amisam redderet, bene scio de vobis rebusque vestris actum esset. cum igitur rerum experientia doceat vos haud recte hactenus rem publicam et principatum administrasse, videtur necessitas monere, imo postulare, ut porro aliter subditos imperio temperare in animum inducatis. et illud iterum sedulus moneo, ne sinere velitis, dum domi

οἴκοι διατρίβοντας ἔαν ὑμῖν φέρεσθαι τὰ πράγματα ὅποι χω-
ροίη ὑμῖν, ἀλλ' ἐπιόντας αὐτούς, ἦν τινα αἰσθάνησθε, τιμω-
ρεῖσθαι αὐτίκα, μηδὲν μαλακὸν ἐνδιδόντας. δύο γὰρ ταῦτα
καὶ Τοῦρκους ἐποίησε μέγα δύνασθαι, σπουδῇ τε ἅμα τὸ πα- P. 218
5 ρεῖναι ἅπανταχῆ καταλαμβάνοντας ὅτου ἂν δέοιτο, καὶ τοὺς
ἀγαθοὺς ἀμείβεσθαι ἐς τὰ μάλιστα. καὶ ἦν τι ἐς τὸ παρὸν
μὴ ἐπιτρέπη τιμωρεῖσθαι τοῖς φαύλους, εἴκειν μὲν συγχω-
ροῦντας ὅτου ἂν δέοι, αὐτίκα δέ, ἐπειδὴν κατασταίῃ τὰ πρά-
γματα, μηκέτι ἐπιτρέπειν αὐτῷ κακῷ ὄντι ἐξυβριζεῖν, ἀλλ'
10 εὐθὺ ἐπιόντα ἀμύνεσθαι."

Ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς παρεκάλεε τὸν
ὑστερον αὐτῷ ἔπεσθαι. καὶ πρῶτα μὲν Δημήτριος ἐλαύνων ἅμα
τοῖς Τοῦρκοις ἐπὶ Βορβοτιανὴν χώραν ἐρυμνήν, ἐς ἣν καταθέ-
μενοι παῖδάς τε καὶ γυναῖκας οἱ Ἀλβανοὶ ἐπὶ τῷ στόματι B
15 τεῖχος τε ἐπωχοδόμησαν καὶ πυργίον, ἐνταῦθα ἀφικόμενοι
ἐπολιόρκουν ἅμα ἄμφω τὸ ἡγεμόνε, καὶ Ἕλληνες τε ἅμα
καὶ Τοῦρκοι προσέβαλλον ὑπορούσσοντες καὶ ἐπειρῶντο ἐλεῖν.
ἡ μέντοι νύξ ἐπιγενομένη διεκώλυσεν αὐτοὺς οὕτω ἐλεῖν. ὑπὸ
δὲ τὴν νύκτα διὰ φάραγγος, ἐς ἣν καθήκει τὸ ὄρος ὠρμηνητο
20 ἐς φυγὴν. οἱ μὲν οὖν Τοῦρκοι αἰσθόμενοι ὠρμημένους ἐς
φυγὴν, αὐτίκα ἐπείσπεσόντες ἠνδραποδίσαντο ἄνδρας τε καὶ
γυναῖκας ἄμφι τοὺς μυρίους γενομένους. μετὰ δὲ ταῦτα ἐξ-

8. δὴ P

agitis, res vestras seditione dissipari: sed infestis animis ite contra
eos qui seditiones excitare nituntur, neque quicquam his ita delin-
quentibus mollius remiseritis. duo enim illa Turcos ad maximam
evexere potentiam, videlicet diligenter malos conquirere ubicunque
necessitas exegisset, et meritis subdere poenis; deinde in bonos non
cessare conferre beneficia. et si quando instantia prohibuissent son-
tes poenis ferire, dare veniam peccantibus haud cunctabantur. verum
ubi iam omnia essent in tuto, nec quicquam periculi immineret, poe-
nas iis qui sic commeruerant infligebant, nec eos iniuriis certare si-
nebant, verum iniuriarum ultionem constanter expetebant."

His dictis, postremo eos hortabatur ut se sequerentur in Alba-
nos. et primo quidem Demetrius adiunctis Turcis proficiscebatur
contra Borbotanem regionem munitam, in quam Albani custodiae causa
liberos et uxores deposuerant, in aditu murum et turrim exaedifican-
tes. eo cum venissent ambo duces, locum obsidione premere occi-
piunt. Graeci Turcique pariter murum subruentes vi in eam regio-
nem irruebant, si quo modo eam occupare possent. at nox super-
veniens impedimento fuit quo minus is locus in ditionem hostium
veniret. instante autem nocte per vallem, in quam mons desinit,
fuga dilabuntur Albani. verum Turci, ubi allatum est hostes fugam,

C ελαίνογιες ἀφίκοντο ἐς τὴν Ἰθώμην, ἐναλλάξ ἐπομένου τοῦ
 Θωμᾶ νεωτέρου ἀδελφοῦ τῷ στρατῷ, καὶ ἐπὶ πολίχνην Ἀετὸν
 καλουμένην, προσχωρήσασαν Κεντηρίωνι ὀλίγῳ πρόσθεν. καὶ
 παρεστήσαντο μέντοι τὴν πόλιν, ἐφ' ᾗ χίλια ἀνδράποδα τῷ
 στρατεύματι καὶ τὰ ὄπλα καὶ ὑποζύγια παραδιδόναι. προσ- 5
 εχώρησαν μὲν οὖν αὐτίκα καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Ἀλβανῶν τοῖς
 ἡγεμόσι, διαπρεσβευόμενοι ἐφ' ᾗ ἔχειν αὐτοὺς ἄττα δὴ ὑπη-
 γάγοντο, καὶ ἵππους καὶ ὑποζύγια ὅσα ἐληθίσαντο μὴ ἀποδι-
 δόναι. ξυνέβησαν μὲν ἐπὶ τούτοις τῷ ἡγεμόνι αὐτοῦ ἕκαστος.

Τουραχάνης μὲν ἐβούλετο ἀσθενῆ ποιεῖν τὰ τῶν Ἀλβα- 10
 D νῶν πράγματα, ὥστε τοῦ λοιποῦ χρῆσθαι αὐτοῖς ἐπιτηδείως
 σφίσι ἐπὶ τὸ ξυνοίσειν αὐτοῖς δοκοῦν. ἐπεὶ τε δὴ ἔμελλεν
 ἀπελαύνειν, ἀφικόμενος αὐθις ἐς λόγους ἀμφοτέροις τοῖς ἡγε-
 μόσιν ἔλεγε τοιαύδε. “ὦ βασιλεῖς Ἑλλήνων, ἐμοὶ μὲν καὶ
 πρότερον τῆδε συγγενομένῳ εἴρηται ἱκανῶς ἐς ὑμᾶς ἂ φρο- 15
 νῶν τυγχάνω περὶ τὰ ὑμέτερα πράγματα. καὶ νῦν δὲ το-
 σόνδε ἂν λέγοιτο, ὡς ὁμονοοῦσι μὲν πρῶτα ὑμῖν ἔσται ἄφθονα
 τάγαθά, διενεχθεῖσι δὲ καὶ δίχα γενομένοις τᾶναντία τού-
 των, ἔπειτα δὲ καὶ μὴ ἐπιτρέπουσι καθ' ἡσυχίαν ἐξυβρίζειν
 τοὺς ὑπηκόους ἐς ὑμᾶς, ἀλλὰ ἀφειδέστερον κολάζειν, μηδέ- 20
 P. 219 ποτε ἡσυχίαν ἄγειν. ὡς κακοῦ μὲν ἡ ἀρχή, καὶ ἦν φανλο-
 τάτη οὐσα τυχάνη προσοῦσα, ἐπὶ μέγα χωρεῖ αὐτίκα ὑβρεως,

22. ποιοῦσα?

capessere, continuo signa inferentes cepere viros et mulieres circiter
 decem milia. his ita gestis exercitum moverunt Ithomam, Thoma fra-
 tre iuniore exercitum usque mutatis vicibus subsequente. hinc ex-
 ercitus ducitur contra urbem Aetum sive Aquilam dictam, quae non
 multo ante Centerionis partes secuta fuerat; quam in fidem hac con-
 ditione receperunt, ut exercitui mille mancipia, arma et iumenta
 traderent. postea et caeteri Albani in dicionem venire haud abnue-
 bant, cum mitterent legatos ad duces, qui dicerent Albanos paratos
 esse imperata facere, si paterentur ipsos habere loca quae subegis-
 sent, nec cogerentur equos et iumenta, quae praedando acquisivis-
 sent restituere. condiciones hae, quemadmodum duces singuli id signi-
 ficarunt, sunt acceptae, et ex eo singuli suis ducibus reconciliati sunt.

Turachanes autem id quaerebat ut res Albanorum infirmiores
 efficeret, ut in posterum principes iis uterentur commodioribus. hic
 vir cum iam adornaret abitum, denuo cum Graecis in colloquium
 venit, et in hunc modum disseruit. “o reges Graecorum, cum nuper
 apud vos sermonem haberem, satis, opinor, declaravi quid, quantum
 attinet ad res vestras, fieri velim. hoc autem nunc adiacere placuit.
 si concordēs fueritis, res vestrae in tranquillo et felice requiescent
 statu: at si discordēs fueritis et dissensiones moveritis, contrarium

καὶ πολλαπλασιῶν γιγνομένη αὐτῇ ἑαυτῆς οὐκέτι κατασχετῆ V. 171
 γίνεταί. ὡς δὲ μὴ ἀγαθὰ· φίλα γάρ, ἐφ' ὅτι ἂν τρέποι-
 τό τις κινούμενος, τοῦτο ὡς τὰ πολλὰ αὖξιν καὶ μέγα ἀπο-
 δεικνύσθαι, τί ἂν ἐπιτηδεῦον τυγχάνει." ταῦτα εἰπὼν καὶ
 5 δεξιωσάμενος τοὺς ἡγεμόνας ἀπήλαυε.

Καὶ τούτοις μὲν ὡς τούναντίον κατέστη ἅπαντα· εἰς
 γὰρ τὸ θεραπεύειν τετραμμένοι ἑκάτεροι, πρὸς ἀλλήλους τε
 γνώμη τὰ σφέτερα αὐτῶν διενεχθέντες, ἐρίζοντες ἀλλήλοις
 ἐτύγχανον ὁπότερος ἂν μάλιστα εὖ ποιῶν φαίνοιτο, ὥστε δο- B
 10 κεῖν αὐτοὺς χαρίζεσθαι. καὶ τινες τῶν παρ' αὐτοῖς τὰ πρῶτα
 φερομένων, ἐναγόντων τε καὶ ἐπὶ ξυνωμοσίαν προκαλουμένων
 τοὺς ἄλλους, ὥστε ὁμοφρονεῖν οὕτω κωλύειν διεννοοῦντο. αὐ-
 τοῖ τε σφίσι κακοδαιμονοῦντες ἐπέτρεπον τὰ πράγματα σφί-
 σιν αὐτοῖς φθείρεσθαι. Λουκάνης τε ὁ Πελοποννήσιος, καὶ
 15 τινες τῶν Βυζαντίου ἐπαγόμενος, συνίστα τε τοὺς Πελοπον-
 νησίους τε ἅμα καὶ Ἀλβανούς ἐφ' ᾧ σφίσι τε αὐτοῖς ὧν
 ἔχει ἐπιτηδείους, καλῶς πολιτεύεσθαι. καὶ ὥρμητο μὲν ἐπὶ
 Ἀσάνη, μέγα δυνάμενόν τε ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Κόρινθον C
 καὶ μοῖραν οὐκ ἐλαχίστην τῆς Πελοποννήσου ἐπιτροπεύοντα.
 20 καὶ οὐ προσίετο μὲν οὗτος, οὐδὲ συγχωρῶν. ἐνθα δὴ οὔτε

2. φιλεῖ?

4. ὅτι ἂν ἐπιτηδεύων τυγχάνοι?

6. εἰς τού-

ναντίον μετέστη?

8. τὰ σφέτερα αὐτῶν post ἑκάτεροι po-

nendum.

eorum quae in medium adduxi eveniet. in primis operam date ne subditi vestro imperio conviciis vos proscindant, dum alta fruimini pace: verum impensius contumeliarum et iniuriarum auctores punire ne cessaveritis. mali enim principium, quamvis pessimum sit, attamen continuo ad magnas procedit contumelias; quae ubi auctae fuerint, se ipsas haud amplius sustinere possunt. itaque ne quis id bonum censuerit. solet enim id cuius quis amore rapitur, usque crescere et incrementa sumere, quicquid tamen ingruat." haec locutus Peloponnesi ducibus dexteram porrigit; quo facto abiit.

Caeterum longe alia quam hic praeceperat, secuti sunt studia. nam dum uterque ad suos colendos et beneficiis devinciendos esset pronior, usque discordias inter sese foverunt, dum uterque suos maiore indulgentia habere niteretur, quo eos sibi magis fidus pararet. itaque toti ad gratificandum propendebant duces. quidam apud hos viri primarii reliquos ad seditionem et coniurationem instigabant; quod quidem ideo fiebat, ut discordia exoriretur et illorum concordiam inhiherent. interim duces his, quasi malo daemone incitati, res suas miseri corrupendas commiserunt. Lucanus Peloponnesiacus adducens quosdam Byzantios, Albanos et Peloponnesios ad conspirationem impulit, ut pro suo arbitrio, non ducum, res publi-

ὄν ἐτάξαντο φόρον ξυμφερομένων, οὔτε τῶν Πελοποννησίων οὔτε τῶν Ἀλβανῶν, οὐκ εἶχεν ἀπάγειν τῷ βασιλεῖ. ἦν δὲ αὐτοῖς ὁ ἐπέτειος φόρος μύριοι καὶ δισχίλιοι χρυσίου στατήρες.

Οἱ μὲν Ἕλληνες οὕτω ἐν οὐδενὶ λόγῳ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν⁵ ἐπιτριβόμενοι κατὰ βραχὺ ἀπώλλυντο. τὸν τε γὰρ φόρον αὐτοὶ τε οἱ Ἀλβανοὶ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι οὐκ ἔφασαν ἀποδιδύναι, ἂν μὴ τις αὐτοῖς ἐπιδιελόμενος τὴν χώραν ἐπὶ τοῖς Δίοις τε καὶ ὁμοίοις ξυμβαίη. ἀλλ' ἐχοῖν μὲν ταῦτα τύχην οὐκ ἀγαθὴν φερόμενα ταῦτ' ἄρα ἰσχὺν σφίσι τὴν τελευταίην,¹⁰ καὶ οὕτω ἀποβήσεσθαι ἐς τὸ μηδὲν εἶναι γενόμενα.

Βασιλεὺς δὲ ὁ Μεχμέτης τὴν δευτέραν ἔτι μετὰ τὴν Βυζαντίου αἴρεσιν ἐστρατεύετο ἐπὶ Τριβαλλοὺς καὶ Νοβόπυργον πόλιν ἐντὸς τοῦ βασιλέως χώρας παρὰ ποταμὸν Μοράβαν καλούμενον, ὃς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται ῥέων ἀπὸ¹⁵ τῆς Πριστίνου τῆς βασιλέως χώρας, καὶ ἐκδιδοῖ ἐς τὸν Ἴστρον. ἐνταῦθα γενόμενος τὰ στρατεύματα μὲν αὐτῷ ξύμπαντα ἐπέ-
P. 220 δραμον τὴν Τριβαλλῶν χώραν, καὶ ἀφιππάσαντο τὴν χώραν ληισάμενοι, αὐτὸς δὲ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, τηλεβόλοις ὑπτίοις βάλλων τὰ ἐντὸς τῆς πόλεως. ἐξένρητο δὲ τῷ βασιλεῖ²⁰ τούτῳ αὕτη ἢ τῶν τηλεβόλων ὑπτίων κατασκευή. καὶ ἐπα-

9. ταῦτα κατὰ τ.? et mox τοιαύτην ἄρα ἰσχειν? 15. ὡς P
18. ἀφιππάσαντα P

cas suas administrarent. hac coniuratione freti pergebant ad Asanem, cuius auctoritas in Peloponneso erat maxima, ut qui Corinthum necnon modicam Peloponnesi partem regebat. hic eos nequaquam admittebat, neque quicquam iis concedebat. exinde cum Albani et Peloponnesiaci tributum, quod imperatum erat, pernumerare abnuerent, nec Asanes id ad regem perferre potuit. tributum autem annuum pendebant duodecim milia aureorum staterum.

Quapropter in hunc modum mutuis discordiis attriti Graeci paulatim peribant. nam propalam iactabant Albani et Peloponnesii se tributum non exoluturos, nisi inter ipsos regio universa aequaliter divisa fuisset. oportebat sane haec, cum parum propitia fieret fortuna, ipsis exitium adferre, et planissime ad nihilum redigere.

Rex quidem Mechmetes secundam capto Byzantio expeditionem contra Triballos et Novopyrgum urbem sumpsit. haec intra regis regionem sita est prope flumen Morabam, qui fluens a Pristino regis regione, et huc veniens in Istrum exhauritur. exercitus regius universus grassabatur per Triballorum regionem universam: equitatus quoque in hanc emissus praedas rerum omnium confertim agebat. ipse autem circumsederat parte copiarum urbem, et supino bombardarum iactu gravissime, quae intra eam erant, adfligebat. bombar-

γίασι μὲν ἄνω ἐς τὸν αἶρα τὸν λίθον, καταβαίνων δὲ βάλλει ἐς
 ὅτι ἂν ἰθύνει αὐτὸν ὁ τηλεβολιστής, σημείον κομιζόμενος, καὶ
 δαιμονίως τυγχάνει τοῦ σκοποῦ ἐς τὸν μετεωρισμὸν τοῦ λί-
 θου. οὕτω μὲν οὖν τὴν πόλιν τύπτων ἐπὶ ἡμέρας ἰκανὰς
 5 ἠνάγκασε τοὺς ἐνοικοῦντας προσχωρῆσαι αὐτῷ. ἐπεὶ τε δὴ
 προσεχώρησαν, τὰ ἐπιπλα καὶ τὰ πλείστον ἄξια ἀφελόμενος,
 καὶ μοῖραν τινα ἀπαγαγὼν ἐς ἀνδραποδισμόν, τοὺς ἄλλους Β
 ᾤκησεν αὐτοῦ καταλιπὼν διὰ τὴν μετάλλου ἐργασίαν, ἣν μά-
 λιστα δὴ τῶν ταύτῃ χωρίων ἐπιστάμενοι ἐτύγχανον. πρόσσο-
 10 δος δὲ αὕτη οὐκ ἐλαχίστη τοῦ βασιλέως, ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα V. 172
 αὐτοῦ μετάλλων τῆς πόλεως ταύτης. ὁ δὲ Τριβαλλῶν ἡγε-
 μὼν ὡς ἦσθετο ἐπ' αὐτὸν ἐπιόντα βασιλέα Μεχμέτην, ᾤχετο
 μὲν διαβάς ἐπὶ Παιονίας καὶ ἐπὶ Χωνιάτην, δεδιὼς μὴ ἐς
 τὴν Σπενδερόβην ἀφικόμενον πολιορκοῖτο καταστάς, καὶ ἐδεῖτο
 15 μὲν αὐτοῦ ἐπαμύνειν προσήκοντί τε καὶ ξυγγενεῖ ὄντι. καὶ
 ἐδόκει μὲν κακείνῳ τιμωρεῖν, ἐπὶ δὲ Σπενδερόβην ἔπρασσε C
 πρὸς βασιλέα γενέσθαι οἱ εἰρήνην. οὗτος μὲν ἐπεβίω οὐ
 πολλῷ ὕστερον, καὶ ἀπέθανεν, ἐχώρει δὲ ἡ ἀρχὴ πρὸς Ἐλεά-
 ζαρον τὸν νεώτερον αὐτοῦ παῖδα. οἱ δὲ τυφλοὶ αὐτίκα ἐπὶ
 20 τῇ τελευτῇ τοῦ ἡγεμόνος χρήματα ὑφελόμενοι ὅσα ἐνεχώρει,

7. ἐπαγαγὼν P
 7. ἐπαγαγὼν P
 7. ἐπαγαγὼν P

8. ᾤκησεν P

13. Παίονας?

14. πο-
 14. πο-
 14. πο-

das autem erectas, supino iactu lapides in altum torquentes, primus
 rex ille invenit. nam bombardae illae erectae, sive mortaria, in
 aërem globum sublimem iaculantur. qui deinde delapsus id peni-
 tus ad quod a bombardario fuerit directus, sternit et comminuit.
 tanta autem globi certitudo est, ut nullo modo aberret a scopo quem
 bombardarius animo destinavit, quamvis globus in altum eiectus fue-
 rit. diebus igitur plurimis Mechetes oppidanos in hunc modum
 laedens, tandem eos deditionem facere coegit. ubi semet ipsos sua-
 que fidei regis tradidere, ipse suppellectilem et pretiosissima quae-
 que accipiens, et partem quandam hominum in mancipiorum condi-
 tionem transferens, reliquos ibi habitare passus est, maxime pro-
 pter metalli opus, cuius in primis istius regionis incolae periti cen-
 sentur. nec contemnendus regi reditus est ex metallis quae sunt
 iuxta istam urbem. Triballorum princeps Georgius, cognito contra
 se Mechetem hostili animo pergere, abiit transiens in Pannoniam
 ad Choniatem, veritus si Senderoviam venisset, ne obsideretur a rege.
 rogabat itaque Choniatem ne se amicum et propinquum desereret,
 verum acerrime a vi Turcorum assereret. ubi autem Georgius tan-
 tum effecit apud regem ut pax fieret, non multo post expiravit. suc-
 cessio principatus devolvebatur ad Eleazarum filium iuniorem. at
 caeci Stephanus et Georgius continuo surripientes pecunias quotquot

ἀφίκοντο παρὰ βασιλέα, καὶ χώραν παρεχομένου τοῦ βασι-
λέως ἰκανὴν τὴν δίαιταν ἐποιοῦντο. βασιλεὺς μὲν οὖν τούτῳ
ἀπάγοντι φόρον ἰκανόν, ἐς διομυρίους χρυσίου στατῆρας,
1456 σπονδὰς τε ἐποιήσατο, καὶ ἐς τὸ ἐπιὸν ἔτος ἐστρατεύετο ἐπὶ
Μπελογράδην τὴν πόλιν Παιόνων. αὕτη δὲ ἡ πόλις ᾤκειτο, 5
ὡς πρότερόν μοι δεδήλωται ἐπὶ Ἀμουράτεω, παρὰ τὸν Ἰστρον
ἀφ' ἑνὸς πλαγίου, ἀπὸ δὲ ἑτέρου ἐπιρρέοντος Σάβα τοῦ πο-
ταμοῦ καὶ ἐκδιδόντος ἐς τὸν Ἰστρον ἀμφίρρους γίνεται ἡ
πόλις ἀμφοῖν τοῖν ποταμοῖν παραρρέοντων.

Ἐπὶ ταύτην δὲ τὴν Μπελογράδην ἐστρατεύετο Μεχμέτης 10
ὁ Ἀμουράτεω, καὶ πρότερον ἐπὶ Ἰλλυριοὺς στρατεύματα ἐπι-
πέμψας ἡγουμένου Θεορίζεω καὶ Ἀλίεω τοῦ Μιχάλεω. πρὸς
δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ συνῆπτο αὐτῷ πόλεμος πρὸς βασιλέα
Κολχίδος τῆς Τραπεζοῦντος. καὶ τριήρεις ἐπιπέμψας ἐδήου
τε τὴν Κολχίδα, καὶ ἤπειρον, κατὰ θάλατταν, ἡγουμένου τοῦ 15
P. 221 Χητύρεω τοῦ τῆς Ἀμασίας ὑπάρχον. ὡς μὲν οὖν κήρυκα
ἔπεμπε περιαγγέλλοντα παρεῖναι αὐτῷ τὰ στρατεύματα ἐς
Ἀδριανούπολιν, ἐξελαύνει αὐτὸς ἔχων τὰς τε θύρας καὶ τοὺς
νεήλιδας, καὶ χαλκὸν μὲν παρὰ τοὺς τηλεβόλους ἔμπλεον φε-
ρόμενος διὰ τε νηῶν αὐτῷ καὶ καμήλων ἤλαυνε διὰ τῆς Τρι- 20
βαλλῶν χώρας. καὶ ἐξένιξε μὲν ὁ τῆς Σπενδερόβης ἡγεμῶν
τόν τε βασιλέα καὶ τοὺς ἡγεμόνας, δῶρα πέμπων ὡς μέγι-

15. κατ' ἤπειρον?

poterant, venire ad regem; qui cum his regionem assignaret, factum est ut victum nanciscerentur sufficientem. pax autem cum eo conve-
nerat ut quotannis tributum maximum ferret, videlicet viginti milia staterum auri. eo anno qui sequebatur, expeditionem contra Belgra-
dum urbem Pannoniae suscepit. urbs haec, quemadmodum docuimus cum scriberemus de Amurate, ab uno latere iuxta Istrum sita est, ab latere altero alluitur Savo, qui se in Istrum effundit; ab utroque circumfluitur ea urbs, si quidem ambo praeter eam labuntur.

Contra hanc exercitum duxit Mechmetes Amuratis filius: prius tamen cum parte copiarum contra Illyrios ire iussit Therizem et Haliem Michaelis filium. praeterea eodem tempore bellum ei erat cum Colchidis rege, qui praeerat Trapezunti. mittens igitur triremes, quarum dux erat Chetyres Amasiae praefectus, Colchidem et maritimam Colchidis regionem evastabat. ubi igitur voce praeconis, quem per univ-
ersum regnum miserat, exercitus suos Adrianopolim excivit, in mili-
tiam profectus est ipse, ducens ianuae milites et peregrinos; et na-
vibus subvehebat camelisque portabat aeris plurimum ad bombardas fundendas, iterque fecit per Triballorum regionem. Triballorum dux hospitaliter et benigne regem et duces tractavit, mittendo iis munera

στα, παρεσκευάζετο μέντοι καὶ αὐτός, ἣν Μπελογράδην ἀλώ-
 σοιτο, αὐτίκα καὶ αὐτὸς πολιορκησόμενος. ἐπελάσας δὲ ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν. ἔκειτο διὰ μέσου τοῦ ποταμοῦ ἰσθμὸς, B
 ἐπὶ στάδια μάλιστα τὸ εὖρος· ἐνθα δὴ καθιστὰς καὶ στρα-
 5 τοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει τὸ ἄστυ, καὶ ἔπαιε μὲν τηλεβόλοις
 τὸ τεῖχος, καὶ οἱ νεήλυδες τοῖς στεγάζμασιν ἀγχοῦ γενόμενοι
 τοῦ τείχους ἐτόξενόν τε τοὺς Παίονας. στρατόπεδον δὲ καὶ
 τοῦτο μέγα βασιλέως ἐγένετο. ἐννοούμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ὡς
 ἦν ἐπικρατήση τοῦ ποταμοῦ καὶ μὴ δυνατοὶ ὦσιν ἔτι τοῦ
 10 λοιποῦ διαβαίνειν οἱ Παίονες ἐς τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἀντιπέ-
 ραν τοῦ ποταμοῦ ἐπαμύνειν, ὅῃον αὐτῷ προσχωρῆσαι τὴν
 πόλιν [ἀλώσεσθαι οἱ τὴν πόλιν], ἐπλήρου ναυτικόν πολὺ, ὃ C
 κατὰ τὴν παρίστριον χώραν αὐτοῦ ἐξηρτίετο, καὶ παρεσκευά-
 ζετο ἀμφὶ τὰ διακόσια πλοῖα, ταῦτα πληρώσας τὸν τε ποτα-
 15 μὸν κατασχέσων, διακωλύειν τὴν Παίωνων δύναμιν διαβαί-
 νειν ἐς τὴν πόλιν, καὶ τοὺς γε ἐν τῇ πόλει ἀπολαβὼν ἐπιὸς V. 173
 ταύτῃ ἐμπολιορκήσειν. τὰ μὲν οὖν πλοῖα ἀνήγετο ἐς τὸν πο-
 ταμὸν ἀπὸ Βιδίνης τῆς πόλεως, καὶ ἡμέρας τινὰς ἐκράτει
 τοῦτο κατὰ ταῦτα τὰ χωρία τοῦ ποταμοῦ. ὁ δὲ Παίωνων
 20 βασιλεὺς (ἐστρατοπεδεύετο γὰρ καὶ αὐτὸς ἐς τὴν κατανακτρὺ
 χώραν τοῦ Μπελογράδην στρατεύματι πολλῷ) πληρώσας καὶ D

1. post ἣν cum H omisi ἐν.

maxima. nam ducem Triballorum haud fallebat, se continuo armis
 Mechemetis debellandum, ubi primum in Turcorum dicionem Belgra-
 dum concessisset. rex igitur hostilia spirans exercitibus eam urbem
 circumscdit. est autem in medio utrorumque fluminum isthmus, la-
 titudine maxime septem stadiorum. eum locum castris permuniendis
 delegit, idemque urbem oppugnabat, haud cessans murum bombar-
 darum globis quassare. praeterea peregrini pluteis praeparatis mu-
 niti, cum proxime ad murum subiissent, sagittis Pannonnes petere haud
 intermittebant. castra regis maxima erant. rex autem cogitabat, si
 flumen solus obtineret et Pannonnes prohiberet, ne ex altera fluminis
 ripa ipsis aditus in urbem pateret, se facilius resistere hostibus et
 tandem urbe potiri posse: proinde copiis navalibus, quae erant per
 regionem Istro affusam dispersae, naves quae praesto erant implevit.
 naves autem numero erant ducentae. his fretus enitebatur obtinere
 flumen et inhibere Pannonnes, ne possent in urbem transgredi. praeterea
 cum in hunc modum a reliquis interceptisset et quasi inclusisset
 oppidanos, ad urbis oppugnationem, quam facilem sic fore puta-
 bat, totis viribus accingebatur. naves in flumen deducebantur ab urbe
 Bidina, et aliquot diebus flumen, quod eam regionem praeterlabitur,
 fortiter obtinebant. at Pannonum rex, qui cum magnis copiis castra
 posuerat in regione quae ex opposito erat, milite complet naves opti-

αὐτὸς πλοῖα τὰ κράτιστα, ὅσα ἐπὶ αὐτῷ ἐν τῇ Πούδῃ, κατέβη διὰ τοῦ ποταμοῦ ὡς ναυμαχίαν ποιησόμενα μετὰ τῶν τοῦ βασιλέως πλοίων. ἀνήκει μὲν καὶ τὰ βασιλέως πλοῖα ἐπὶ πολὺ τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὴν τῶν Παίωνων χώραν, καὶ δηοῦντες ἕκαιον καὶ ἐληίζοντο. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ὁ τῶν 5 Παίωνων στόλος κατῆει, καὶ ἐμβαλόντα τοῖς πλοίοις τοῦ βασιλέως κατέδυσε μὲν ἔστιν ἅ, εἴλε δὲ καὶ ἀμφὶ τὰς εἴκοσι ναῦς. καὶ οἱ Παῖνες διαχρησάμενοι τοὺς ἄνδρας, καὶ ἐς τὰς ναῦς κειὰς οὔσας τὰ σώματα καταθέμενοι τῶν φαρμακῶν, φορητῶν αὐτὰ ταξάμενοι, ἐνήκαν φέρεσθαι ὑπὸ τοῦ 10 ῥοῦ ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. καὶ οὗτοι μὲν οὕτω ἀπώ-
 P. 222 λοντο, αἱ δὲ λοιπαὶ ἔφευγον σπουδῇ ἐπὶ τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον, καὶ ἐπωκείλαντες τὰ πλοῖα ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπέβησαν. ταῦτα μέντοι αὐτίκα ὁ βασιλεὺς ἐνέπρησεν, ὡς ἂν μὴ ἐπιπλέοντες αὐτὰ οἱ Παῖνες ἔλωσι. τοῦ μὲν οὖν πο- 15 ταμοῦ τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐπεκράτου οἱ Παῖνες, καὶ ἐχομίζοντο ἐκ τῆς καταντιπέρας ἡπείρου ἐς τὴν πόλιν, ἐς φυλακὴν τοῦ ἄστειος, ἄλλοι τε καὶ δὴ καὶ Χωνιάτης σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν καὶ Καπιστράνος ὁ Ναζηραῖος, σοφός τε καὶ ἐς τὴν θρησκείαν ἀνὴρ πῦρὰ τοῖς πρὸς ἑσπέραν ἔθνεσι μέγα 20 Βεῦδοκιμῶν. δι' ἃ δὴ ἐπὶ τοὺς ἐν Βράγγῃ τῇ μεγάλῃ τῶν Βοέ-

9. φαρμάκων P

mas quas Budae habebat. et secundo flumine pergit contra Turcum, ut qui cum eo navale praelium esset commissurus. regiae naves contra flumen enisae ascenderant ad maximam Pannoniae partem, vastando urendo et praedando quaecunque casus obtulisset. verum haud multo post obviam procedit Pannonum classis hosti; et impetu invadentes regias naves quasdam demersere, et cepere naves circiter viginti. Pannonnes interfectis viris qui in navibus fuerant, aedículas in naves viris vacuas ponunt, et classem universam in ordines explicantentes secundo flumine ad hostilia castra contendebant. Turci quidem in hunc modum necati interierant. caeterum naves reliquae quae non venerant in Pannonum manus, celeri fuga ad regia castra properant; et naves in portum ubi regia castra erant impingentes, et navibus egredientes, intra castra se recepere. has quidem naves illico rex incendi curavit, ne in Pannonum potestatem redigerentur. Pannonnes ex eo tempore flumine potiebantur, et ex continente, quae e regione erat, ferebantur in urbem, ut eam defenderent ab hostibus. in hanc ingrediebatur stipatus suis Choniates; praeterea Capistranus Nazaraeus sive monachus, cuius auctoritas in religionis negotio maxima habetur apud Occidentales. nam quia insignis pietate vir erat, missus est auctoritate pontificis ad Boemos Pragam urbem magnam inhabitantes, qui colebant Apollinem, ut eos abnegata ista impietate in

μων πόλει, ἐς τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος τετραμμένους Θρησκείαν,
 ἐπεπόμφει αὐτὸν ὁ ἀρχιερεὺς δεινὸν τε ὄντα λέγειν ἐπὶ τὴν
 τοῦ Ἰησοῦ Θρησκείαν. καὶ πολλοὺς μὲν αὐτοῦ ἐς τὴν τοῦ
 Ἰησοῦ μετέστησε δόξαν, πολλοὺς δὲ καλῶν ἐπὶ τοὺς βαρβά-
 5 ρους πολεμίους ὄντας τῶν Ἰησοῦ, Γερμανῶν τε καὶ Παιόνων
 καὶ Βοέμων, ἐπειδὴ ἴοι ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον, ψιλούς δὲ
 ὄντας τοὺς πλείστους, ἤγε μεθ' ἑαυτοῦ. οἷτοι μὲν οὖν, ὡς
 ἠγγέλλετο τὸ τεῖχος τοῦ ἄστεως ἐρροῖσθαι ἤδη πρὸς τῶν τη-
 λεβόλων καὶ κινδυνεύειν τὴν πόλιν ἀλῶναι, οἷτοι μὲν οὖν, ὡς
 10 ἐπεκράτουν τοῦ πόρου, καθ' ἡσυχίαν πολλὴν ἐκομίζοντο ἐς
 τὴν πόλιν, οὐ πάνυ καταφρονεῖν γιγνόμενοι τῷ βασιλέως στρα- C
 τῷ. βασιλεὺς δέ, ὡς ἱκανῶς τὰ τεῖχη τοῦ ἄστεως καταβέ-
 βλητο καὶ ἤδη βάσιμα ἦν, παρεσκευάζετο ὡς προσβολὴν ποιη-
 σόμενος ἐπὶ ἀνδραποδισμῷ. καὶ τὰ τε πυρὰ τὰ νομιζό-
 15 μενα ποιησάμενοι τῇ ὑστεραίᾳ παρεσκευάζοντο, τὰς τε
 μηχανὰς προσφέροντες καὶ στεγάσματα, ὡς ἐξελοῦντες τὴν
 πόλιν. ἐνταῦθα ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς Καραζίης, ἀνὴρ
 γενόμενος ἄριστος τῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις, τελευτῶν
 ἀπὸ τῆς πόλεως τηλεβόλων. καὶ ὁ βασιλεὺς ξυμφορὰν ἐποι-
 20 εῖτο τὴν Καραζίῳ τελευτήν, καὶ ἐπένθει μεγάλως. ἐπεὶ d. 21 Jul.
 δὲ ἐδόκει προσβάλλειν, ἔωθεν σημήνας τὴν προσβολὴν ταῖς D
 τε σάπιγξι καὶ κρυβάλοις καὶ ἀύλοῖς, καὶ ἀγόμενος τοὺς
 νεήλυδας προσέβαλλε τῷ τείχει. καὶ ἀντίκα μὲν ὑπερέ-
 6. ἴοι] οἱ P 7. δέοντας P 18. τελευτῆ ὑπὸ τῶν ἀπὸ?

religionem Iesu transferret, hanc enim mira persuasione docere noverat,
 ut qui esset dicendi peritissimus. quapropter plurimos Boemos docendo
 compulit Christi religionem assumere. praeterea plurimos Pannones
 et Boemos ad inferenda arma barbaris Christi hostibus permovit. et
 in hunc modum plurimos secum in hanc expeditionem quasi velites,
 ut eorum opera in velitaribus praeliis usui esset, duxit. nam hi, ubi
 compertum erat urbis murum bombardis esse stratum, et in periculo
 esse ut ab hoste impio caperetur, cum obtinuissent fluminis traiectionem,
 per otium colligebantur in urbem; quorum vires neulquam contem-
 nendae erant hostili exercitui. rex Turcorum, cum iam murus dissi-
 patus bombardis aditum praestaret, parabat se quasi incursionem fa-
 cturus ad mancipiorum praedam agendam; et ignes, quemadmodum
 mos gentis est, facientes preparabant se ut in diem posterum urbem
 adorirentur. machinas et vineas, quibus tuti ad murum succederent,
 expediebant. Europae dux Carazies, qui gloria et virtute excellebat
 omnes qui in ianuis regis stipendia faciebant, ab oppidanis bombar-
 dae globo ictus occubuit. rex quidem mortem huius viri maximam
 calamitatem suis rebus invecturam augurabatur, et multum eum lu-
 gebat. cum autem visum esset mane urbem aggredi, tubes cymbala

βησαν οἱ νεήλυδες, καὶ ἀποβάντες τοῦ τείχους εἰσεχέοντο
 ἐς τὴν πόλιν, καὶ εἰσπεσόντες ἐνόμιζον ἤδη κατειληφέναι τὴν
 πόλιν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ οἱ περὶ Χωνιάτην ᾧδε παρα-
 V. 174 σκευσάμενοι ἐπέμενον ὥστε εἰσελθεῖν τοὺς νεήλυδας. οἱ μὲν
 γὰρ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἐστῶτες ξύνθημα ἔσχον, ἐπειδὴν ἡ σάλ-5
 πιγξ σημήνοι, ἵεναι ὁμόσε ἐπὶ τοὺς νεήλυδας· οἱ δὲ περὶ
 P. 223 τὰς ἐπάλξεις καὶ τοῦ τείχους ὑποχωρήσαντες, ἐπηγγέλλετο γὰρ
 σφίσιν οὕτω ὑπὸ τοῦ Χωνιάτου, ὥστε ἐν ἀδείᾳ τοὺς νεήλυ-
 δας εἰσιέναι ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ὁπόταν σημήνοι ὁ σαλπικτῆς
 τῇ σάλπιγγι, καὶ αὐτοὺς ἰόντας δρόμῳ καταλαμβάνειν τὴν 10
 ἑαυτοῦ χώραν ἕκαστος, καὶ ἀπειλημένοις χρῆσθαι τοῖς νεή-
 λυσιν ὅτι ἂν βούλωνται. οἱ μέντοι νεήλυδες ἔωθεν ὡς προσ-
 ἔβαλον, αὐτίκα ἐπισπεσόντες, οὐδενὸς σφίσιν ἐμποδῶν ὄντος
 (ὑπεξεκχωρήκεσαν ἤδη οἱ Παῖονες, ὡς τὸ σύνθημα) καὶ νο-
 μίσαντες πεφευγέναι εἰσεχέοντο, ὡς ἐδηλοῦτό μοι, ἐς τὴν πό- 15
 λιν, καὶ τραπόμενοι ἄλλος ἄλλη διήρπαζον τὴν πόλιν. ἐπεὶ
 B δὲ τὸ σύνθημα ἐδίδοτο καὶ ἡ σάλπιγξ ἐσήμαινεν, οἱ μὲν περὶ
 τὰ τεῖχη πρότερον ὄντες αὐθις ἔθεον ἐς τὰς ἐπάλξεις καὶ
 ἀπελάμβανον εἴσω τοὺς νεήλυδας, οἱ δὲ περὶ Χωνιάτην ἵεντο
 ὁμόσε ἐπὶ τοὺς νεήλυδας. οὗτοι μὲν οὖν ὡς κατεῖδον τοὺς 20
 ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως Παῖονας σφίσιν ἐπιόντας, ἀνεχώρουν ἐπὶ

6. δὲ om P

et cornua canere iubet, et peregrinos in murum ductabat. hi mu-
 rum continuo scandendo superarunt; et qua cuique liberum erat, in
 urbem fundebantur. qui cum in urbem intrassent, se eam cepisse
 existimabant. at Choniates cum suis instructi et armati expectabant
 occulte, donec peregrini omnes in urbe intrassent. nam qui in arce
 consistebant, tesseram acceperunt ut ubi primum tuba sonum dedis-
 set, peregrinos confestim adorirentur. praeterea qui antea per mu-
 rum erant dispositi, iussu Choniatis a muro decesserunt. nam his id
 ideo praeceptum erat, ut peregrini maiore securitate in urbem pe-
 netrarent. iussi tamen sunt ut ubi primum tuba cecinisset, ad mu-
 rum singuli, et ad ea loca quae defendenda suscepissent, cursu se
 proriperent, ut peregrinis, quos ab reliquis interceptissent, pro arbitrio
 uti possent. verum peregrini ubi primum oppugnationem sunt au-
 spicati, urbem nemine resistente et prohibente ingressi sunt. Pan-
 nones enim, quemadmodum moniti erant, retrocesserunt et se occul-
 tabant. peregrini autem cum crederent Pannonnes fuga esse dilapsos,
 raptim in urbem procursantes alius alio ad praedam convertebantur.
 cum autem, quemadmodum convenerat, tuba sonuisset, qui prius mu-
 rum defensarant, celeri cursu se singuli ad sua loca contulere, et
 peregrinos incluserunt intra urbem. Choniates iuncta acie contra
 peregrinos ibat. hi videntes Pannonnes ex arce prodeuntes adversum
 se pergere, ad murum retro ire instituunt. cedentibus peregrinis acri-

τὸ τεῖχος· ἀναχωροῦσι δὲ αὐτοῖς οἱ Παίονες καὶ ἐπέκειντο
χαλεπῶς καὶ διέφθειρον πολὺ τι πλῆθος αὐτῶν. οἱ δὲ ἄλλοι
ὡς ἐς τὸ τεῖχος ὠρμητο καὶ ἐώρων καὶ ἐνταῦθα τοὺς Παίονας
ἐς τὰς ἐπάλξεις, ἐβιάζοντό τε τοὺς Παίονας καὶ ὑπερ-
5 θέοντες ἤγοντο ἐς τὴν τάφρον. οὕτω μὲν οὖν τότε οἱ Παίονες
ἐξέωσαντο τοὺς νεήλυδας καὶ ὑπερβαίνοντο τοὺς βαρβά- C
ρους· μετὰ δὲ ἔξοδον κοινήν ποιησάμενοι οἱ περὶ Καπιστρά-
νον καὶ οἱ ἄλλοι Παίονες πρὸς τοὺς ἐν τοῖς τηλεβόλοις τοῦ
βασιλέως, μαχεσάμενοι ἐτρέψαντο αὐτοὺς καὶ ἐπεκράτουν τῶν
10 τηλεβόλων. βασιλεὺς δὲ ὡς ἐώρα ὑπὸ τῶν Παίωνων ἐχομέ-
νους τοὺς τηλεβόλους, δεινὸν ποιησάμενος συνέβαλε μὲν ταύτη
καὶ ἐμάχετο ἰσχυρῶς, καὶ οὐδ' ὡς ἡδυνήθη ἐξώσασθαι ἀπὸ
τῶν τηλεβόλων τοὺς Παίονας, ἀλλ' ἀπειράπετο. οἱ μὲν δὲ
Παίονες ἐνταῦθα ἤδη ἐπηυλίζοντο, καὶ τοὺς τε τηλεβόλους
15 τρεψάμενοι ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον ἐπαφίεσαν. ἐπεὶ δὲ
μεσημβρία ἦν τῆς ἡμέρας, καὶ τοὺς γιγνομένους τρόπους καὶ D
τὰ γιγνόμενα ἐπηγγέλλετο αὐτοῖς τοῖς κατανικρῶ Παίοσιν,
ἐκομίζοντο ἤδη ἐνταῦθα ναῦται οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν, εἰς τὴν
πόλιν μὲν οὐκέτι ἀλλ' ἐς τὸ στρατόπεδον. καὶ ἐπεξήλ-
20 θον μέντοι καὶ οἱ τοῦ ἄστεως, καὶ ἐκατέρωθεν βάλλοντες
μετὰ ἐπάρσεως ἐς τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον καὶ ἐμά-
χοντο, καὶ σκηνὰς ἔστιν ἅς κατέβαλλον τοῦ στρατοπέδου συ-

5. ἤλλοντο?

ter institere Pannonas, et plurimos leto dederunt. caeteri, qui ad murum properabant, cum viderent Pannonas per murum in solitis stationibus armatos dispositos, vi eos aggrediebantur, et contra ipsos cursu lati ferebantur in fossam. in hunc modum eo tempore Pannonas eiecere peregrinos et barbaros vincebant. postea coniunctis copiis Capistranus et Pannonas egressi sunt ut praelium committerent cum eis qui regias bombardas curabant. inito itaque praelio bombardarios in fugam coniecere et bombardas obtinuerunt. rex cernens suas bombardas a Pannonibus captas, multum animo discruciabatur: proinde et ipse ibi consistens fortiter praelium capessere haud neglexit. cum autem Pannonas non posset a bombardis submovere, tandem et ipse fugam arripit. Pannonas eo loci continuo receptui canebant; et dirigentes bombardas in castra regis, ea graviter adflixere. cum iam meridies adesset, et fuga, reliqua quae evenerant, nuntiata essent Pannonibus qui e regione morabantur, advehuntur non pauci, nec tamen in urbem, verum in castra iter maturant. hi qui in urbe relictis erant, in castra egrediuntur, et undique regia castra summa vi oppugnant. tentoria in regis castris disiecerunt plurima. Azapides (quos Hussarones nostri vocant) diripuerunt forum.

- χνάς, καὶ διήρπαζον οἱ ἀζάπιδες τὴν ἀγορὰν. καὶ βασιλεὺς μέντοι ἐβόα ὡς ὑπεξέλειντο τὰς κόρας αὐτῶν, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν συνέβαλε μὲν, καὶ ἐτρέψαντο τοὺς Παιόνας. καὶ αὐτὸς τε ἄνδρα Παιόνα ἀνελὼν τιρώσκειται ἐς τὸν μη-
P. 224 ρόν, οὐ μέντοι γε ἐτρέπετο. μετὰ δέ, ὡς ἐς τοὺς τηλεβόλους 5 ἐπεξιῶν γένοιτο, αὐθις οἱ Παιόνες συστραφέντες ἐπέκειντο τοῖς βαρβάροις, καὶ ἐτρέποντο τοὺς ἀμφὶ βασιλέως ἄχρι τοῦ στρατοπέδου. καὶ τούτου ἐς τρεῖς γενομένον δεινὸν ἐποιεῖτο ὁ βασιλεὺς, οὔτε νεηλύδων παρόντων αὐτῷ ἐς τὴν μάχην, καὶ τῶν ἄλλων τοῦ στρατοπέδου ἐπὶ τὰς νομάς καὶ τὰ ἐπιτήδεια 10
V. 175 ἀφικομένων. καλέσας δὲ ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ τὸν ἄρχοντα τῶν νεηλύδων, Χασάνην τοῦνομα ἔχοντα, ἔλεγε τοιάδε “ὦ κάκιστε ἀνθρώπων, ποῦ δὴ ἡμῶν οἴχονται οἱ νεηλυδες; πῶς C δέ σοι παρεγένοντο ἐς τὴν μάχην; ἢ οὐκ οἶσθα οἵτιοι ὄντι οἵτιοι ἄρχοντα ἐποιησάμην; ἀλλ’ ἴθι ὡς εἰ μὴ ἀποθάνοιμι, 15 εἰσόμενος τὴν δίκην ἐπιθήσω, ἣν ἂν φαῖεν ἅπαντες δικαιοσύνην γενέσθαι.” Χασάνης δὲ ὑπολαβὼν ἔλεξεν “ὦ βασιλεῦ, νεηλυδες εἰσὶ μὲν τετρωμένοι οἱ πολλοὶ αὐτῶν, οἱ δὲ ἄλλοι οὐκ ἐθέλουσιν ὑπακούειν. ἐγὼ δὲ τοῦμὸν παρεχόμενός σοι, ἀνθ’ ὧν ἄχθῃ μοι, ὄψει με ἐν μέσῳ τῶν Παιόνων μαχόμε- 20 νον τελευτήσαντα ὑπὲρ τῶν σῶν πραγμάτων.” ταῦτ’ εἰπὼν καὶ ἐμβαλὼν ἐς μέσους τοὺς Παιόνας, ἀνὴρ τε ἀγαθὸς γενό-

14. σοι οὐ παρεγένοντο?

rex clamabat ut oculos eorum eruerent. ipse quoque praelium cum suis occipiens Pannonos in fugam vertebat. eo loci peremit virum Pannonium rex, verum vulneratur femur; nec tamen vulneratus in fugam effunditur. deinde cum ad bombardas recipiendas egredertur, Pannonos conversi barbaris acriter instabant, et eos simul cum rege usque ad castra persequuntur. et cum tertio hoc esset factum, rex graviter animo dolebat non adesse peregrinos et suppetias ferre in eo praelio, verum esse profectos ad colligendum pabulum et necessaria. vocans autem in isto tumultu Chasanem peregrinorum ducem, huiusmodi orationem habuit. “o pessime hominum, quo nobis peregrini abeunt? quo modo te duce ingressi sunt praelium? nescis ex humili fortuna quam ad magnam dignitatem te provexerim, ut sis videlicet dux? sed scito, nisi praelium me absumpserit, poenas mihi dabis, quas omnes iustissimas esse pronuntiarint.” Chasanes respondens “o rex,” inquit, “peregrinorum plurimi saucii sunt. reliqui qui integri sunt, dicto nolunt esse audientes. ego autem, ut opera mea utaris fideli et forti, quamvis mihi indigneris, in medios me conferam Pannonos, ibique fortiter dimicans pro rebus tuis occumbam.” his dictis in medios se confert hostes, et in conspectu regis

μενος ἐναντίον τοῦ βασιλέως, ὑπὸ Παιόνων ἀπέθανε. καί
 τινες τῶν θεραπεόντων αὐτοῦ ἐτελεύτησαν ἐνταῦθα. ὡς ἐν C
 τῷ στρατοπέδῳ τρεψάμενοι τοὺς Τούρκους ἐπέκειντο οἱ Παιό-
 νες, πλέον ἔχοντες ἐν τῇ μάχῃ, παραγίνονται ἰπποδρομοὶ τοῦ
 5 βασιλέως, εἰς ἑξακισχιλίους, οὓς πρότερον ἐπεπόμφει ἐπὶ φυ-
 λακὴν τῆς παριστορίου αὐτοῦ χώρας, φυλάσσοντάς τε οἰχήσουσι
 σὺν ταῖς ναυσὶν οἱ Παιόνες, καὶ διακωλύειν τε αὐτοὺς ὥστε
 μὴ ἀποβαίνειν. παραγενόμενοι δὲ οὗτοι ἐς τὸν θόρυβον τοῦ-
 10 τον καὶ ἐς τὴν μάχην ἐν μέσῳ τε ἐποίησαντο τοὺς Παιόνας,
 ἔξεώσαντο τοὺς Παιόνας ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἐς τοὺς τηλε-
 βόλους. καὶ οὕτω ἐνταῦθα ἡ μάχη ἐτελεύτα πρὸς ἑσπέραν
 ἤδη. βασιλεὺς δὲ ὡς αὐτῷ τὰ πράγματα ἤδη πονήρως ἔχοντα,
 τοὺς τε νεήλκδας τειρωμένους καὶ ἐς φόβον καθισταμένους, D
 15 τὰ στρατεύματα αὐτῷ δρασμῶν τε ἐπεχειρεῖ. νυκτὸς δὲ γε-
 νομένης παραγγελίας ἐς τὰ στρατόπεδα συσκευάζεσθαι καὶ
 προΐέναι, ἣ ἂν αὐτὸς ἐξηγοῖτο, ἀπεχώρει ὑπὸ τὴν νύκτα, καὶ
 ἔξελαύνων ἐδεδίει μὴ οἱ Παιόνες τῷ λοιπῷ στρατεύματι δια-
 βάντες ἐπικέοιντο, καὶ σφίσι χαλεπὴ γένοιτο ἢ ἀπαλλαγὴ καὶ
 20 ἢ ἐπ' οἴκου αὐτῶν κομιδὴ. καὶ δοκεῖ ἂν μοι καὶ τοὺς Παιό-
 νας κατὰ νότου γενέσθαι τῷ βασιλέως στρατῷ, εἰ μὴ ὁ Χω-

2. ἐν] δέ? an μέντοι.

6. φυλάσσοντες P

οἱ σχήσουσι?

21. νότον P

a Pannonibus trucidatur. fuit autem vir optimus. etiam ministri
 quidam eius ibidem interfecti sunt. cum Pannonnes in castris fortiter
 inhaerent Turcis eosque fugam capere compellerent, ex improvise
 adveniunt sex milia equitum regis, quos miserat iam ante ad custo-
 diendam regionem suam Istro adiacentem; praeterea ut obsisterent
 Pannonum navibus advenientibus ne in terram exire possent. equi-
 tes hi advenientes, cum iam serveret praelium, Pannonnes in medium
 agunt, et plurimos ibidem interimunt. deinde cum verterent Panno-
 nes in fugam, eos ex castris pepulerunt et ad bombardas se recipere
 coegerunt. et in hunc modum finis praeliandi, cum iam instaret ve-
 sper, factus est. rex cum cerneret res suas propemodum accisas esse,
 fuga una cum exercitu suo evadere enititur. nam peregrini plerique
 saucii et timidi erant. adveniente igitur nocte iubet ut impedi-
 menta omnia colligant, seque ad profectionem praeparent, quo pa-
 rati et instructi sequantur quocumque eos ducere instituerit. et tan-
 dem noctu fuga sibi consulens abibat, cum interim male melueret ne
 Pannonnes cum reliquo exercitu transgressi ipsum persequi statuerent,
 atque in hunc modum discessus et in patriam reditus sibi suisque
 difficilis redderetur. et sane Pannonnes persequendi fugientem ho-
 stem admodum cupidi erant; et id fecissent, ni Choniates eos a per-

νιάτης ἀποτρεπόμενος οὐκ εἶα ἐπιδιώκειν, ἐπιστάμενος τοὺς
 P. 225 Τούρκους, ἐπειδὴν σφίσι κίνδυνος ἐπιστῆ, τότε πολλῶν τῶν
 μέσῳ σφῶν αὐτῶν γίνεσθαι ἀμείνους αἰεὶ καὶ ἀνεχομένους
 γίνεσθαι. δοκεῖ δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ, ὃς ἐπεγένετο τοῖς
 Παιίοσιν ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ ἐπέιξεν αὐτοὺς πάνν, ὥστε 5
 μὴ διαπνεῦσαι ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον. Ἰωάννης δὲ αὐτός
 τε ἐτρώθη ἐνταῦθα, καὶ οὐ πολλῶν ὕστερον ἀπέθανε. δοκεῖ
 δέ μοι καὶ τοῦτο μάλιστα αἴτιον γενέσθαι τοῖς Παιίοσι τοῦ
 μὴ ἐπιδιώξαι τὸν βασιλέως⁵ στρατόν.

Ἰωάννης μὲν ἀπελαύνοντος βασιλέως ἐπιβιούς οὐ πολὺν 10
 1456 τινα χρόνον μετὰ ταῦτα ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος
 d. 11 Aug. ἐς τὰ πάντα, καὶ ἀπὸ μικροῦ τινὸς ἐς μέγα δυνάμειος, με-
 γάλα τε ἀποδειξάμενος ἔργα πρὸς τε τοὺς Γερμανοὺς καὶ
 B Βοέμους, ἐπὶ τὰ Παιόνων πράγματα ἀφικόμενος μέγα εὐδο-
 κιμῶν διεγένετο. πρὸς δὲ καὶ ἐς τοὺς Τούρκους οὐκ ὀλίγα 15
 ἀποδειξάμενος ἔργα, εἰ μὴ διὰ τὸ πληθὸς τε καὶ ἀρειὴν αὐ-
 τῶν οὐκ ἐδόκει ἂν ποτε περιγενέσθαι τῆς βασιλέως δυνάμειος.
 καὶ αὐτός τε ἔω ἅμα ἐχειρώσατο τὰ τῶν Παιόνων στρατεύ-
 ματα. ἀχθομένων δὲ αὐτῶ τῶν λοιπῶν τῆς Παιονίας δυνα-
 τῶν, καὶ οὐκ ἀξιούντων ὑπ' αὐτοῦ ἄρχεσθαι, ὅμως ἐπεκράτει 20
 τε τῶν πραγμάτων, ξυνομολογούντων ἤδη κἀκείνων, καὶ οὐκ
 V. 176 ἔχόντων ὅπως μὴ συγχωρῶσιν ἀνδρὶ εὐδοκιμοῦντι τε ἀπαν-
 ταχῆ, καὶ τὴν τε ἀρχὴν ἐπὶ τὸ κράτιστόν τε καὶ ἀσφαλέστε-

1. ὑποτρεπόμενος P

secutione inhibuisset, sciens Turcos, quando discrimen anceps impen-
 derit, duplo quam sint alias fieri fortiores et omnia perpeti. huc
 accedebat et pestis, quae saevissima Pannonum invaserat castra, ut
 nequiverint longo tempore post vix ab illo contagio respirare. Ioan-
 nes quidem eo in praelio vulnus accepit, ex quo haud multo post
 mortuus est. haec quidem mihi praecipua causa extitisse videtur,
 quod Pannoni a persecutione hostium abstinuerint.

Ioannes non diu post fugam regis vivens defunctus est, cum ex-
 titisset vir optimus, qui ex humili loco ad maximam conscendit po-
 tentiam, memorabilia designans facinora contra Germanos et Boemos;
 et in regnum Pannonum succedens maxima florebat gloria. praeterea
 praeclare rem gessit adversus Turcos, quos putabat, nisi copiis maxi-
 mis suorum et virtute, superari haud posse. Pannonum regnum nec-
 non exercitus eorum ipse quoque suscepit. cum autem ei inviderent
 reliqui Pannoniae principes, nec eius imperia capesserent, tamen
 brevi effectum est ut regnum retineret, cum etiam illi invidi confite-
 rentur regnum esse isti viro committendum, quod non cessaret firmis-
 simum et tutissimum praestare. apparet autem virum hunc, quae-

ρον διέποντι. δοκεῖ δὲ οὗτος ἀνὴρ σπουδῇ τὰ πάντα κατεργάζεσθαι, καὶ ἐν δέοντι χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν αὐτίκα, ὅποι C
 ἂν δέοι, παραγεγόμενον. λέγεται δὲ καὶ ὑπὸ λοιμοῦ ἄπενεχθέντα ἀποθανεῖν.

5 Περὶ δὲ Καπιστράνου τοσόνδε ἐπιστάμενος μνήμην ποιήσομαι, ὡς Βερναρδίνου τοῦ Κανιλίου γενόμενος ὀπαδός, μεγάλα ἐς τὴν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ θρησκείαν διδάξαντος, καὶ αὐτὸς ἐπὶ μέγα δόξης τε καὶ κλέους ἐχώρησεν ἀνὰ πᾶσαν σχεδόν τι τὴν ἐσπέραν, ἐς τὰ πρῶτα ἀνήκων σοφίας τε ἅμα καὶ
 10 θεωρίας. καὶ τῷ μὲν δὴ Βερναρδίνῳ τελευτήσαντι οἱ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἀνάγουσίν τε τιμὰς ὡς ἤρωι καὶ ναοὺς ἀνοικοδομοῦσι, καὶ ἱερωμένα ἐστὶν αὐτῷ οὐκ ὀλίγα ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ἀγάλματα ὡς ἀνδρὶ εὐαγεῖ τε καὶ δαιμονίῳ γενομένῳ. λέγεται δὲ καὶ θαύματος ἄξια τοῦ ἀνδρὸς τοῦδε ἀποδεδειγμένα. D
 15 τούτου δὲ ὁ Καπιστράνος Ἰωάννης γενόμενος ὀπαδός, ὡς εἴρηται, καὶ πολλὴν χώραν ἐπεληλυθὼς περιῆει δημοσίᾳ διδάσκων τῇ τε ἄλλῃ, ἀφίκετο δὴ καὶ ἐς Βοέμους δοκοῦντας αἰρεσίν, τὴν τοῦ πυρὸς θρησκείαν τε ἐς τὰ μάλιστα, καὶ μηδαμοῦ ἔτι συντίθεσθαι τῇ τῶν λοιπῶν ταύτῃ θρησκείᾳ, ἀλλ'
 20 ὅμως φρονοῦντίε τε καὶ μὴ πειθομένους τοῖς λοιποῖς ἀνὰ τὴν Βοεμίαν ἀδραῆ. ἐπὶ τούτους ἀφικόμενος ὁ Καπιστράνος ἐς τὸ τῶν λοιπῶν Βοέμων δόγμα κατέστησε. καὶ μέγα εὐδοκίμων ἐπὶ σοφίᾳ τε καὶ συνέσει ἐπιτηδείως τε ἔσχε τῶν Παιό-

cunque aggressus est, effecisse, usum et diligentia singulari et celeritate, praeterea quod ubicunque occasio affulsisset, continuo praesto fuerit. sunt qui tradant hunc virum peste infectum mortem obiisse.

De Capistrano nunc quantum scimus referemus. Capistranus sectator fuit Bernardini Canilli, qui plurima et magna, quae pertinent ad religionem Iesu, docens magnam ad gloriam et claritatem emersit. nam facile princeps, quantum ad eruditionem et contemplationem attinet, per universum Occidentem apparuit. Itali in honorem Bernardini demortui festa celebrant, et templa exaedificant ceu heroi. nec paucae statucae per Italiam visuntur, quae consecratae in honorem huius viri positae sunt, quasi extiterit vir quidam sanctus et divinus. commemorantur et miracula, quae vir ille fecerit. huius sectator cum foret Capistranus, quemadmodum antea explanavimus, et ad plurimas regiones accedens publice doceret, etiam devenit ad Boemos, qui ea secta videbantur infecti ut ignem colerent nec vellent inde recedere et veram religionem apprehendere. qui pertinaces cum nolent consentire cum reliquis per universam Boemiam, adveniente Capistrano continuo cum aliis in eandem religionem commigrarunt.

P. 226 νων βασιλέα, καὶ διὰ τοῦτο συνεπελάβετο καὶ τοῦ πρὸς Τούρκους πολέμου, ὡς δὴ πρότερόν μοι δεδήλωται.

Βασιλέα δὴ τοῦτον οἱ Παῖονες ἐπηγάγοντο ἀπὸ Γερμανίας, ἀδελφιδοῦν γενόμενον τοῦ Σιγισμούνδου βασιλέως. τοῦτον γὰρ παῖδα ἔτι ὄντα μετὰ τὴν ἐν Βάρνη τελευταίην τοῦ βασιλέως τοῦ Λαδισλάου, ἐπηρεσβέοντο πρὸς Ἀλβέρτον τὸν Σιγισμούνδου τοῦ βασιλέως ἀδελφόν, ὃς ἐπετρόπνευε τοῦ παιδὸς καὶ περιάγων ἐς τὴν Ἰταλίαν εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ. καὶ γάρτοι καὶ ὁ Ἀλβέρτος οὗτος βασιλεὺς τῆς Γερμανίας, ἀφικόμενος ἐπὶ τὸν Ῥωμαίων ἀρχιερέα αὐτοκράτωρ τε ἀπεδείχθη ὑπὸ Νικόλεω τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀπιὼν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ὥρμητο ἐπὶ Τούρκους στρατεύεσθαι. οὗτος δὲ μέγα ὄλβιος ὢν, ἅτε αὐτοκράτορα Ῥωμαίων γενόμενον ὑπεδέξαντο οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ καὶ μεγάλως ἐτίμησαν. παρὰ τούτῳ [ἐν] τῷ βασιλεῖ Βιέννης διατρίβοντα τὸν παῖδα ἤτοῦντο οἱ Παῖονες· καὶ ὡς ἔτι παῖδά τε ὄντα, καὶ δειμαίνων περὶ αὐτῷ, οὐκ ἐδίδου ὁ βασιλεὺς. καὶ καταστάντες ἐπολέμουν αὐτῷ οἱ Παῖονες ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, καὶ δὴ καὶ πρέσβεις ἐπὶ τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα πέμποντες ἠξίουσαν σφίσι τὸν βασιλέα ἀποδίδοσθαι· εἰ δὲ μή, ἐπιόντες μὴ ἀνεῖναι πολεμοῦντάς τε καὶ δηοῦντας τὴν χώραν, ἐς ὃ ἂν ὑπάγωνται σφίσιν ὑποχείριον. ἐνεδίδου μέντοι ὕστερον, καὶ τὸν τε παῖδα ἀπέπεμψεν

cum autem sapientia et intellectu plurimum valeret, regi Pannonum familiariter iunctus est. familiaritate ista permotus regem, ut supra meminimus, in Turcica expeditione enixe iuvit.

Regem tunc ab Germania accersiverunt Pannonnes, Ladislaum nomine: erat enim nepos regis Sigismundi ex filia. nam eum petiverunt, cum adhuc foret puer, post obitum Vladislai in Varnensi praelio, missis legatis ad Albertum Sigismundi fratrem, qui tutor erat pueri et in Italiam abductum secum habuit. siquidem et Albertus iste, cum esset Germanorum rex et venisset ad Romanum pontificem, imperator ab Nicolao, pontifice declaratus est. suscepta imperatoria dignitate in animo habebat bellum inferre Turcis: hunc igitur opibus praepotentem (erat enim imperator) Itali susceperunt, eique honores maximos habuere. puerum, qui Viennae apud eum morabatur, petiere Pannonnes. verum imperator Pannonibus puerum tradere cunctatus est (erat enim adhuc puellus), quod ne quid discriminis ei ingrueret anxius metuebat. Pannonnes itaque unanimi consensu bellum longo tempore cum Alberto gessere. praeterea legatos ire iusserunt ad Romanum pontificem, petentes sibi regem restitui. quod si facere abnueret, profitebantur se non prius posituros bellum quam regionem eius omnem misere pervastatam universam in dicionem accepissent. ve-

ἐπὶ τὴν βασιλείαν, ὃς ἀφικόμενος ἐς Ποϊδὴν, καὶ ἀπὸ Μπε-
 λογράδης τὸν βασιλέως στρατὸν ἀπωσάμενος διὰ τοῦ Χωνιά-
 του, μετὰ ταῦτα οὐ πολὺν τινα χρόνον βίους ἐτελεύτησε. λέ-
 γεται μὲντοι καὶ ὑπὸ τινος Λαυρεντίου Χεδραχαβάρου τοῦ
 5 Ἀντεσπάρου κώνειον ἐμπιόντα ἀποθανεῖν. ἀγόμενος δὲ τοῦ
 Κελιῶν βασιλέως θυγατέρα οὐκ ἔφθη τὸν γάμον ποιήσασθαι·
 ἐτελεύτησε γὰρ πρὶν ἢ ἀφικέσθαι τὴν γυναῖκα αὐτῷ ἐς τὰ V. 177
 βασίλεια. τελευτήσαντος μὲν οὖν τούτου διηρέχθησαν οἱ
 Παιόνων πρῶτοι ἐς ἀλλήλους, καὶ ἐς διαφορὰν ἀφικομένων
 10 αὐτῶν ἐπεκράτησαν οἱ τοῦ Χωνιάτου παῖδες. Ὁρλιχον γὰρ
 ἡγεμόνα τῆς Παιόνων χώρας οὐ φαύλης, καὶ ἔχοντα ἀνωμά- D
 λως πρὸς τὸν Χωνιάτην ἔτι περιόντα, ὡς ἐτελεύτησεν, ἤξιον,
 ὡς ἄνδρὶ γενομένῳ σφίσιν αἰτίῳ μεγάλων συμφορῶν ἐς τοὺς
 Τούρκους, μήτε τοὺς παῖδας διὰ τιμῆς κεκτῆσθαι ἐν τῇ συγ-
 15 κλήτῳ, ἐκείνων ἀνοσιώτατον ἡγουμένων τοὺς παῖδας ἐξελάνειν
 ἐκ τῆς ἀρχῆς. ἐνταῦθα τοὺς Χωνιάτου παῖδας ἐν τῇ συγκλήτῳ
 ἐπιπηδήσαντας τῷ Ὁρλίχῳ καὶ ἀποταμόντας τὴν κεφαλὴν αὐ-
 τῷ οἴχεσθαι. τοῦτο χαλεπώτατα μὲν δὴ ἐνεγκόντες οἱ Παιό-
 νες τὸν τε παῖδα τοῦ Χωνιάτου καθεῖρξαν ἐς τὴν Μπελο-
 20 γράδην· μετ' οὐ πολὺ δὲ αὐθις διεπράξατο, καὶ ἐξελθὼν P. 227
 κατέστη ἐς τὴν βασιλείαν Παιόνων. βασιλεὺς δὲ ἀπεδείχθη
 συναιρουμένων αὐτῷ τῶν τοῦ πατρὸς ἐπιτηδείων. δοκεῖ δὲ

12. περιόντα P

rum imperator postea Pannonibus cedebat, et puerum ad regnum capien-
 dum misit. qui ubi venit Budam et copias Turcorum regis Belgrado ductu
 Choniatis submovit, haud diu supervixit. perhibent enim eum ve-
 neno sublatum esse a quodam Laurentio Chedrachabare. et cum
 duxisset uxorem regis Gallorum filiam, veneno interemptus est prius-
 quam nuptias celebrare quivisset: nam mortuus est antequam uxor
 in regnum eius veniret. hoc e numero viventium subtracto dissensio
 inter Pannoniae proceres exorta est. at in ea discordia victores eva-
 sere filii Choniatis. Orlichus enim princeps regionis in Pannonia
 haud poenitendae, cui intercesserant inimicitiae cum Choniate adhuc
 superstite, censebat filios Choniatis non in senatoria dignitate collo-
 candos, ut quorum pater maximarum ipsis contra Turcos dimicanti-
 bus auctor calamitatum extiterit. Pannonnes contra impium ducebant
 Choniatis filios regno et magistratu expelli. filii igitur Choniatis in-
 surgentes contra Orlichum, in curia caput eius amputarunt et abie-
 runt. factum hoc Pannonnes indignissime ferebant, et Choniatis filium
 in vincula coniecerunt; et quo maiore custodia asservaretur, vinctum
 Belgradum deportarunt. verum is haud multo post effecit ut vincu-
 lis exemptus in regiam dignitatem subveheretur. nam rex creatus

καὶ χρήμασι πολλοῖς διαπραξάμενος καὶ ἀνακιώμενος, στρα-
τὸν τε ὡς μέγιστον τῶν καὶ τὴν Παιόνων χώραν τρέφων,
ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῶν Παιόνων χωρῆσαι. Ἰλόκης μὲν καὶ
πρῶτα Χωνιάτη διαφερόμενος, καὶ ὕστερον τῷ παιδί αὐτοῦ
ἐς τὴν βασιλείαν παρεληλυθότι διενεχθεὶς οὐκ ἔσακούειν οὐδὲ
πείθεσθαι ἤθελε, μετὰ ταῦτα δὲ συνέβη αὐτῷ ἐπὶ ῥητοῖς
καὶ ἐπείθετο. οὕτω δὲ ὁ ἐπὶ τοῦ Χωνιάτου παῖς, ἐς τὸν
νεώτερον περιελήλυθεν ἢ Παιόνων ἡγεμονία. καὶ πρὸς βασι-
B λέα Ῥωμαίων Ἄλβετον ἐπολέμει, μεγάλα ἀποδεικνύμενος
ἔργα, καὶ Βράγαν τε καὶ Βοέμους ὑπηγάγετο, ὥστε οἱ ἄμφω 10
τὰς ἡγεμονίας ὑπηκόους γενέσθαι.

Ἐορμητο δὲ οὖν, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, ὁ αὐ-
τοκράτωρ οὗτος Ἄλβετος ἐπὶ Τούρκους καὶ Μεχμέτη στρα-
τεύεσθαι, καὶ παρασκευασάμενος στρατὸν ἐπρεσβεύετο πρὸς
τοὺς Παίονας ὥστε δοθῆναί οἱ δίοδον διὰ τῆς χώρας αὐτῶν, 15
καὶ ἀγορὰν παρέχεσθαι αὐτῷ τοὺς Παίονας προαγορεύων. οἱ
δὲ ἐπιλεγόμενοι ἐν σφίσι αὐτοῖς, ὡς ἦν ἐπικρατήσωσι τῆς
Θράκης καὶ ἐπὶ μέγα χωρῆσῃ δυνάμεως, ἐπανιὼν καταστρέ-
C ψεται σφᾶς, οὐκ ἔφασαν δίδόναι αὐτῷ ἐκόντες εἶναι διεξιέ-
ναι διὰ τῆς χώρας. οἱ μὲν δὲ οὕτω λέγουσι γενέσθαι. οἱ 20
δὲ αὖ λέγουσι τοὺς Παίονας ἀποκρίνασθαι τῇ μὲν πρεσβείᾳ
λόγους ἐπεικεῖς, ὑποστρεφόντων δὲ τῶν πρέσβεων ὑπέισαντας

22. ὑπόισαντες P

est, adiutus fideli opera paternorum amicorum. etiam plurimum ad
regnum parandum contulit, quod opibus exercitum sibi conciliavit,
eumque in Pannonum regione aluit. et in hunc modum insigne re-
giae dignitatis decus acquisivit. Hocce cum iam antea discordiam
fovisset adversus Choniatem, et deinde inimicitias suscepisset cum
filio eius qui regno potitus erat, recusabat novo regi obedire. verum
non multo post cum intercessisset pactum, regis imperium admitte-
bat. in hunc modum regnum delatum est ad Choniatis filium iunio-
rem. hic bellum gerebat cum Alberto Romanorum imperatore, ma-
gna edens ubique militaris virtutis opera. Pragam et Boemiam sub-
egit, ut iam utraque regna ei parerent.

Albertus Romanorum imperator in animo habebat armis petere
Mechmetem Turcorum regem. contractis igitur copiis legationem mit-
tebat ad Pannonos, petens ut se sinerent suas copias per ipsorum
regionem ducere, et commeatum praeberent. Pannonos autem comitiis
habitis inter se collocuti erant, si domuisset Thraciam et magnam po-
tentiam sibi peperisset, fore ut reversus etiam Pannoniam subigere co-
naretur. quapropter responderunt se nequaquam voluntarios transitum
per suam regionem praestare. quidam perhibent Pannonos sic

ἄνδρας κατὰ τὴν ὁδὸν, ἧ ἔμελλον διεξιέναι, ἀνελεῖν αὐτοὺς ἅπαντας, καὶ οὕτω τραπομένου τοῦ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων εἰς τὴν τῶν πρέσβων ἔρευναν αὐθις εἰς πόλεμον καταστάντας φέρειν ἀλλήλους. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω γενέσθαι λέγεται ἀπὸ 5 τῶν Παιόνων εἰς τοὺς Γερμανοὺς τε καὶ αὐτὸν βασιλέα Ἄλβερον.

Ταῦτα μὲν ἐν ἔτεσι πάνυ ὀλίγοις ἐγένετο. διὰ δὴ ταύτην τὴν διαφορὰν γενέσθαι τὴν ἐν Μαντύῃ τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως δίαιταν προσκαλεσάμενον τῶν τε Ἰβήρων καὶ Κελ- D
10 τῶν βασιλέων καὶ ἡγεμόνων καὶ Γερμανῶν καὶ Παιόνων καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἡγεμονιῶν καὶ πολιτειῶν. καὶ ἐπέξελ-
θὼν ἀπὸ τῆς Ῥώμης εἰς Μαντύην τὴν σύνοδον ἐποιεῖτο, ἧ δὴ συνελέγοντο ἅπαντες οἱ τῶν ἐσπερίων βασιλέων τε καὶ ἡγεμόνων πρέσβεις. προσέθετο περὶ τῆς Μεχμέτιω βασιλέως
15 Τούρκων καθαιρέσεως, καὶ ἐκέλευε γνώμην ἀποφαίνεσθαι ἕνα ἕκαστον τῶν παρόντων πρέσβων ὑπὲρ τῶν σφετέρων βασι- V. 178
λέων τε καὶ ἡγεμόνων. καὶ ὑπέσχοντο δὴ ἐνταῦθα οἱ μὲν αὐτῶν χρήματα οἱ δὲ καὶ ἄνδρας συμβαλέσθαι εἰς τὸν πόλε-
μον τόνδε. ἔνθα δὴ τὴν δεκάτην τῶν προσόδων ἐδέδοκτο P. 228
20 κοινῇ ἐξελέσθαι πάντων τῶν εἰς τὴν ἱερατεῖαν τελούντων, καὶ ἅττα δ' ἂν τῶν χρημάτων συναθροισθῆ, εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον ἀποτάττεσθαι, καὶ οὕτω ἄνδρας εἰς τὰ τοιαῦτα ἐτάξαντο.

4. ἄγειν καὶ φέρειν?
ὑπὸ P

9. πρέσβεις προσκαλεσαμένου?

16.

decrevisse. verum sunt qui tradant Pannonos benigne respondisse legatis. caeterum legatis revertentibus ad regem, a quo missi erant, subornarunt viros qui eos in via qua profecti erant, ex insidiis adorirentur et necarent. quod quidem contigit. imperator cum ad inquisitionem legatorum converteretur, effecit ut iterum bellum inter ipsos exoriretur et graviter se mutuo affligerent. at haec quidem a Pannonibus contra Germanos et Albertum imperatorem facta esse traduntur; quae profecto paucis annis intercedentibus contigere.

Propter istam discordiam ferunt Romanum pontificem Pium II Mantuae egisse, vocantem Iberorum et Gallorum reges et duces magistratusque per Italiam, praeterea duces Germanorum et Pannonum. egressus Roma Mantuam, quo concilium indixerat, id ibidem conlebrabat. huc conveniebant Occidentalium regum et principum legati, et consultabatur quomodo Turcorum rex Mechetes foret debellandus. singulos legatos regum et principum, quorum auctoritate missi erant, sententiam expromere iubebat. quidam pecuniam, quidam milites se in eam expeditionem collaturos pollicebantur. Decretum est ut decimae redituum omnium, et quinquagesima pars eorum quae

μετὰ δὲ ἐδόκει τοὺς Γερμανοὺς τοῖς Παίοσι διαλλάξαι, καὶ ἐπιπέμποντες ἄνδρα τῶν παρὰ σφίσιιν ἐλλογίμων τὰ πρῶτα φερόμενον, Βησσαρίωνα καρδινάλιον τὸν ἀπὸ Τραπεζοῦντος, ἐπρεσβεύοντο παρ' ἀμφοτέρους, ὥστε διαλλάξαι τούτους ἀλλήλοισι καὶ τὰς διαφορὰς καταλύειν. καὶ ἄλλους ἄλλη διέ- 5
 Βπεμπον ἐπὶ τοῖς παροῦσι πράγμασι, παρακαλοῦντες συμβαλέσθαι ἐς τὸν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους πόλεμον.

Ταῦτα μέντοι τῷ Πίῳ ἀρχιερεῖ ἐπεποιήτο ἀμιλλωμένῳ ἐς τοὺς προτέρους αὐτοῦ ἀρχιερεῖς. καὶ γὰρ τοι καὶ ὁ Νικόλεως ἀλούσης τῆς Βυζαντίου πόλεως σύνοδον ἐποιεῖτο, προ- 10
 τρεπόμενος τοὺς πρὸς ἐσπέραν ἡγεμόνας ἐπὶ τὸν βάρβαρον, καὶ λόγον συχνὸν ποιούμενος παρεκάλει. οὐ πολλῶν δὲ ὕστερον ἐτελεύτησεν, ἀτελῆ καταλιπὼν ταύτην αὐτῷ τὴν ἀπόδειξιν. τοῦ δὲ Εὐσεβίου ἀρχιερέως μετὰ Νικόλεως τὴν ἡγεμονίαν παραλαβόντος, ὄρκον ποιήσασθαι ἰσχυρότατον, καὶ ἐν 15
 γραφῇ παραδιδόντα, ἀρτύεσθαι μὲν ναυτικὸν ἀπὸ Νεαπόλεως. C τὸν γὰρ τοι Ἀλφόνσον στρατηγὸν ἐλέσθαι ἐς τὸν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους πόλεμον. καὶ ταύτην ἀνελομένου τοῦ Παρθενόπης βασιλέως, ἐκπέμψαι τριήρεις δέκα ἐπὶ τὴν τῶν βαρβάρων χώραν, ὥστε ἀρχὴν ποιούμενος τῆς ἐξόδου. ταύτας μέντοι 20
 τὰς ναῦς, καὶ οὐδὲν ὕστερον πλείους, ξυνέβη ἀφικέσθαι ἐς Ῥόδον, καὶ ταύτη ὀρμισαμένας ἐντεῖθεν ὠρμηῆσθαι ἐπὶ τὴν

14. Νικόλεω P

ad clerum redirent, in istam expeditionem contribuerentur. ordinatum est ut pecunia quae hinc colligeretur reconderetur. necnon viri huic negotio destinati sunt. secundum haec conclusum est ut Germani cum Pannonibus in gratiam redirent. miserunt ad concordiam istam constabiliendam Bessarionem cardinalem Trapezuntium, qui princeps eius legationis facile omnes excellebat. missi sunt utrinque legati, quorum opera concordia inter ipsos componeretur et discordia pelleretur. legati quidem alii alio ire iussi sunt, ut reliquos cohortarentur ad capessendum bellum contra Turcos.

Haec quidem sub Pio pontifice contigerunt, cum eniteretur nequaquam antecessoribus suis esse inferior. etenim capta Cpoli concilium agitabat Nicolaus V, et longa oratione habita Occidentales principes hortabatur ut bellum barbaro inferrent. verum hand multo post obiit mortem, cum ea adhortatio haudum ad rem esset collata. Eusebius autem sive Pius ubi pontificatum suscepit, se ipse gravissimo iureiurando illigavit, et literis significavit ut classis Neapoli pararetur ad Turcicam expeditionem. nam Alphonsus creatus erat dux contra barbaros. literas has ubi accepit Parthenopes rex, triremes decem in barbarorum regionem misit, initium faciens Turcici belli.

βασιλέως χώραν, τὴν τῆς Ἀσίας παράλιον, καὶ δηῶσαι μὲν ὀλίγα αἴτια τῆς βασιλέως χώρας, ἐπιπλέοντας δὲ καταστρέψασθαι τὴν Ἀἴμνον, ἔχοντος ταύτην τοῦ βασιλέως, μετὰ δὲ ταῦτα Ἰμβρον καὶ τὰς λοιπὰς τῶν ταύτη νήσων ἐν τῷ Αἰγαίῳ· τὴν γὰρ τοι Σκῦρον καὶ Σκόπελον καὶ τὰς ἄλλας, ὡς ἔάλω Βυζάντιον ὑπὸ βασιλέως, ἐπὶ Οὐνεροῦς ἐτρόποντο, καὶ ἔσχον ταύτας. ἐνιαυτὸν δὲ περιπλέοντες τὸ Αἰγαῖον αὐταὶ αἱ D
τριήρεις οὐδὲν τι ἄξιον λόγου ἀπεδείκνυντο. καὶ ὡς οὐδὲν ἔτι ἐπέπλει ἀπὸ Ἰταλίας, αὐθις ἐπέπλεον ἐπὶ Ἰταλίας, σκεδα-
10 σθέντες ταύτη ἀνὰ τὰς πόλεις.

Καὶ Εὐσεβίῳ μὲν τῷ ἀρχιερεῖ ἐς τὸδε ἐτελεύτα ἡ πα-
ρασκευή· μετὰ δὲ Πίος ὁ ἀρχιερεὺς ὡς ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ἀφίκετο, τὴν ἐν Μαντιῇ δίαίταν ἐποίησατο ἅτε δὴ κατάστα-
σίν τε καὶ σύλλογον περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῷ πραγμάτων
15 ἐς τὸν ἐπὶ βασιλέα Μεχμέτη πόλεμον. Βησσαρίων μὲν δὴ ἐπὶ Παίονας ἀφικόμενος καὶ ἐς Γερμανοὺς τὰ τε ἄλλα διε-
λέχθη, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους διαφορὰν καταλύειν πειρώμε- p. 229
τος, οὐχ οἷός τε ἐγένετο ἐς ταῦτὸ ἄμφω ξυναγαγὼν διαλλά-
ξαι. ἀλλὰ ἄπρακτος μὲν ἀπεχώρει, ἐδόκει δ' αὐτοῖς ἀπὸ Ἰτα-
20 λίας ὠρμημένοις τόνδε σφῶς ἄρασθαι τὸν πόλεμον ἀπὸ τῆς
ἡπείρου.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο κατὰ τὴν ἐν Μαντιῇ

8. ὑπεδείκνυντο P

hae quidem solae, nec plures, appulere Rhodum. unde solventes fe-
rebantur contra regionem regis Asiae maritimam. aliquantulum damni
invexere barbari regioni: nam accedentes subiecerunt Lemnum, quam
ea tempestate rex tenebat. postea in dicionem acceperunt Imbrum
et reliquas Aegei maris insulas. Scyrum enim et Scopelum necnon
reliquis Byzantio capto ad Venetos transiisse constat, qui eas te-
nuere. cum autem per integrum annum triremes illae hinc inde ob-
errarent, nihil sane memorabile fecerunt. praeterea cum triremes
aliae nullae ab Italia submitterentur, et ipsae in Italiam rediere; et
navales milites qui in illis erant, per Italiae urbes dispersi sunt.

Hunc finem habuit Eusebii sive Pii apparatus bellicus. deinde
etiam Pius pontifex, ubi primum pontificatum suscepit, concilium
Mantuae celebravit, in quo nihil aliud actum quam quomodo Me-
chetes Turcorum imperator esset domandus. Bessarion cum ad Pan-
nones et Germanos venisset, mandata quae acceperat iis enarravit.
cum institueret discordiam, qua inter se laborabant, dissolvere et con-
concordiam inducere, nihil efficere quivit, quamvis in unum locum
eos contraxisset. verum re infecta discedebat. tandem visum est ut
ex Italia profecti Turcum terra aggrederentur.

Haec quidem hactenus Mantuae in concilio gesta sunt. nunc

δίαιταν· εἶμι δὲ ἐπ' ἐκεῖνο τοῦ λόγου ὅθεν ἐπὶ τοσοῦτον
 ἐτραπόμην, ἐς τοσοῦτον διεξιὼν τὸν λόγον. τοῦ γὰρ τοι ἐπι-
 γινομένου θέρους ἀπέχρη μὲν τῷ βασιλεῖ Μεχμέτη κακῶς
 πράξαντι ἐς τὴν ἐπὶ Παίονας ἔλευσιν ἡσυχίαν ἄγειν, στρα-
 τεύματα δὲ ἔπεμπεν ἄλλη τε καὶ ἐπὶ Σκενδέρην τὸν Ἰβάνεω⁵
 V. 179 παῖδα, ἐφ' ὃν δὴ καὶ ὁ πατὴρ στρατευσάμενος καταστρέψα-
 Β σθαι οὐχ οἷός τε ἐγένετο. Ἰησοῦν δὲ τὸν Βρενέζεω παῖδα
 ἀπέδειξε στρατηγόν, παραδούς τὸ τε ἀπὸ Φερρῶν στρατεύμα
 καὶ τὸ παρὰ Ἀξιὸν καὶ τὸ ἀπὸ Θετταλίας. ἡγουμένου δὲ
 Ἰησοῦ τοῦ Βρενέζεω ἐσέβαλλε πρὸς τὸν Ἴόνιον τῆς Μακεδο-¹⁰
 νίας χῶρον, καὶ ἐδήου τὰ πολλὰ αὐτῆς. Σκενδέρης δὲ οὗτος
 διαπρεσβευσάμενος πρὸς τὸν Ῥώμης τε ἀρχιερέα καὶ πρὸς
 βασιλέα Ἀλφόνσον τὸν Παρθενόπης ἐπιτηδείως τε ἔσχε καὶ
 συνήθως τῷ βασιλεῖ τούτῳ, δι' ἃ δὴ καὶ τὸν πρὸς βασιλέα
 πόλεμον τὴν τε Κρούην παρέδωκε τούτῳ τῷ βασιλεῖ καὶ ἡξίων¹⁵
 αὐτῷ ὑπήκοον εἶναι. ἐνθα δὴ καὶ στρατὸν πεζὸν ἱκανὸν δια-
 C πορθημέυσας ὁ Παρθενόπης οὗτος βασιλεὺς ἀπὸ Ἰαπυγίας ἐς
 Ἐπίδαμνον, καὶ ἄρχοντα τῶν παρ' ἑαυτῷ ἐλλογίμων ἓνα στρα-
 τηγόν, [ἐπὶ] τὴν βασιλέως ἐληίζοντο χῶραν. μετὰ δὲ κατα-
 στάντες ἐπολιόρχουν πολίχνην Σφειτόην καλουμένην, ἐξελεῖν²⁰
 βουλόμενοι. ἐνταῦθα πυθόμενος παρὰ τῶν σφειτέρων Ἰησοῦς
 ὁ Βρενέζεω, καὶ παραλαβὼν τοὺς ἐς τὸν Ἀξιὸν ἱπποδρόμους

8. ὑπὸ P 10. πρὸς] ἐς τὸν πρὸς? 14. καὶ] καὶ κατὰ?

tempus est ut redeam ad illum sermonem, unde ad hunc digressus sum. ea aestate quae insequabatur, praeclare secum actum putabat Mechmetes, qui inauspicato rem gesserat cum Pannonibus, quod quietem agere posset. misit igitur partem exercitus contra Scenderem Ibanis filium, quem pater, quamvis saepius eum debellare ocepisset, vincere nequivit. Iosuen filium Brenezis constituit ad id bellum ducem, cui tradidit exercitum qui Pherris erat, et enim qui erat apud Axium flumen, necnon Thessaliae exercitum. duce autem Iosue incursionem faciebat versus Ionium Macedoniae, et pleraque istius depopulatus est. Scenderes legationem misit ad Romanum pontificem et ad regem Parthenopes Alphonsum: nam regi huic admodum carus et familiaris erat, quia propter bellum Turcorum imminens isti regi Croiam assignarat, eamque huic subditam esse volebat. transportavit igitur ibi rex Parthenopes Alphonsus ab Iapygia pedestrem exercitum magnum in Epidamnum, cui praefecit ducem de suis virum prudentem; et regis regionem evastabant. postea coniunctis copiis obsidebant urbem Sphetoam nominatam, volentes eam expugnare. Iosue Brenezis filius cum intellexisset in quam necessitatem venissent Sphetoenses, accipiens equites qui erant in Axio et Peresbiorum exerci-

καὶ Παραβοΐων στρατὸν, καὶ τὴν ταχίστην ἐπειγόμενος ἄλλην ἢ αὐτοὶ ἐφύλακτον οἱ Ἰταλοί, καὶ ἐπεισπεσὼν ἄφνω διέφθειρε σύμπαντας τοὺς Ἰταλοὺς, Σκενδέρης μέντοι (ἔτυχε γὰρ ὑπὸν τότε) οὐδ' ὀτιοῦν παθῶν δεινόν. ὕστερον μέντοι οὐ πολλῶ
 5 Σκενδέρης διαβὰς ἐς Ἰταλίαν ἀφίκετο ἐς τὸν Παρθενόπης βα- D
 σιλέα. καὶ αὐτὸν ὑποδεξάμενος τὰ τε ἄλλα ἐτίμησε, καὶ ἐς τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα ἀπέπεμψε φιλοφρονησάμενος. μετὰ δὲ ταῦτα χρήματα ἱκανὰ παρεχόμενος αὐτῷ ἀπέπεμπεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. οὗτος μέντοι ἑπανιῶν ἐπὶ τῆς χώρας αὐτοῦ
 10 ἐπέμενεν ἐπιόντα τὸν βασιλέως στρατὸν, καὶ ἐρυμνὴν οὔσαν τὴν χώραν κατεῖχεν, ἔχων τε στρατὸν μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἀπὸ τῆς χώρας διήει διὰ τῶν ὄρέων περιῶν τῷ στρατῷ, καὶ τὰς τε γυναῖκας καὶ παῖδας ἐς τὰ ἐρυμνὰ εἰσενεγκάμενος αὐτὸς περιήει, ἔχων περὶ τὴν φυλακὴν τῆς χώρας, ὅποι δέοι παρα-
 15 γενόμενος. καὶ ὁ μὲν στρατὸς καὶ οἱ ἵπποδρόμοι ἐπέδραμον τὴν χώραν, καὶ ὑποζύγια ληισάμενος καὶ χρόνον τινὰ συχνὸν P. 230
 διατρίψας ἐπήει πᾶσαν τὴν χώραν ἐμπιπρῶν καὶ διαφθείρων. ὡς δὲ ἱκανῶς εἶχεν αὐτῷ ἐς τὴν τῆς χώρας διαφθοράν, ὁ στρατὸς ἀπήλυνεν, οὐδέν τι πλέον διαπραξάμενος. ὁ μὲν
 20 οὖν Σκενδέρης οὗτος ἄκραν τὴν ἐς τὸν Ἰόνιον περὶ Ἐπί-
 δαμνον ᾠχοδόμηι· χερρόνησος δ' ἐστὶ, καὶ ἰσθμὸς βραχὺς ἀμφὶ τρεῖς στάδια. τοῦτον τειχίσας ἐσώκισεν ἐς τὴν χώραν

tum, citato agmine proficiscens (reliquam regionem custodiebant Itali) et subdito adveniēns Italos omnes ad internecionem occidit. Scenderes vero, ut qui abfuisset, mali nihil passus est. nec multo post Scenderes iste venit in Italiam ad Parthenopes regem Alphonsum. qui excepit eum honorifice et benigne tractavit, eumque ad Romanum pontificem misit, ut et ab ipso aliquid honoris consequeretur. postea cum ei opes dedisset maximas, eum ad principatum suum remisit. hic igitur reversus ad principatum suum expectabat regis exercitum hostiliter adeuntem. verum se in loco tenebat munitissimo. habens autem secum exercitum quem de sua regione conscripserat, iter per montes faciebat. uxores et liberos in loca munitissima deponens, ipse hinc inde cum exercitu vagabatur, ut defenderet regionem; semperque praesens erat, ubicunque eius opera desiderabatur. et quidem copiae pedestres et equestres in Scenderis regionem incursionem faciebant, praedas pecorum et aliarum rerum agere haud cessabant. et diu in ea morantes omnia corrumpēbant, cum non cunctarentur aedificia et villas incendere. tandem cum satis evastata esset regio, exercitum abduxit, cum nihil sane memorabile designasset. Scenderes quidem iuxta Epidamnem, quae spectat Ionium, exaedificavit. est autem eo loci chersonesus et isthmus brevis, complectens

ταύτην οὐκ ὀλίγους τῶν Ἀλβανῶν, καὶ ἐκράτυνε τὴν πόλιν, ὡς ἂν τι νεώτερον καταλαμβάνη αὐτὸν ἀπὸ τῶν βασιλέως στρατιῶν, ὡς ἐπιῶν πολιορκοῖτο ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ἐπειδὴν B δὲ μὴ ἀντέχειν οἷος τ' ἦ, ἐμβησόμενος ἐς τὴν θάλασσαν καὶ ἀποπλευσοῦμενος ἢ δὴ προχωροίη. ὁ μὲν οὖν στρατὸς ἀφι- 5 κόμενος ἐς τὸν χώρον τοῦτον καὶ πειρασόμενος, ὡς οὐδὲν σφίσι προσεχώρει ἢ τῆς πόλεως αἴρεσις, ἀπήλκυνεν ἐπ' οἴκου, καὶ τῷ ἔτει τούτῳ οὐδὲν τι πλέον ἐγένετο βασιλέα Μεχμέτη ἐς ἐκστρατείαν φέρον.

1457 Τοῦ δ' ἐπιγενομένου θέρους ἐπεπόμφει μὲν καὶ τῶν θυ- 10 ρῶν αὐτοῦ ἄνδρας ἐπιλέκτους ἐπὶ τοὺς ὑποιελεῖς αὐτοῦ ἡγεμόνας τε καὶ βασιλεῖς, ἐπικαλούμενος ἐς τὴν τῶν παιδῶν αὐτοῦ κάθαρσιν, μέτεπέμπετο δὲ καὶ τοὺς τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ V. 180 ἄρχοντας τῶν πόλεων καὶ ὑπάρχους καὶ τοὺς τε στρατηγούς C καὶ στρατιώτας, ὅσοι ἐπὶ μισθῷ στρατεῖονται ἅμα τῷ βασι- 15 λεῖ. ὡς δὲ παρῆν αὐτῷ τὰ στρατεύματα ἐς Ἀδριανούπολιν, τὴν τε περιτομὴν, ἣν δὴ νομίζουσι κάθαρσιν, ἐποιεῖτο τῶν παιδῶν αὐτοῦ, καὶ δῶρα προσῆει αὐτῷ μεγάλα ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἡγεμόνων. ὁ μὲντοι σύλλογος ἐγγόνει ἐκ- 20 τὸς τῆς πόλεως ἐν τῷ πεδίῳ κατὰ τὴν νῆσον, ὑπαίθριοι δὲ διετέλουν πλὴν βασιλέως τε καὶ ἡγεμόνων. ὁ δὲ γάμος οὗτος νομίζεται μὲν κράτιστος τῶν ἐς τὸν βίον σφίσι περιηκόντων,

20. ὑπαίθριον P

tria stadia: hunc muro cum undiquaque esset amplexus, non paucos Albanos in eam regionem transtulit, ut ibi habitarent. praeterea urbem admodum communivit, ut si quid novi ingrueret ab regis exercitibus, ibi potius quam alibi obsideretur. nam si non posset resistere aut par esse copiis regis, superesse tutissimum effugium, videlicet ut inde se proriperet in mare et quo vellet abnavigaret. exercitus igitur regis cum accessisset ad istam regionem, nec urbem quam oppugnabat capere posset, domum reversus est. isto anno quo in militiam profectus erat contra Scenderem Mechmetes, nihil aliud actum est.

Appetente autem aestate viros de ianuis suis primarios misit ad principes et reges tributarios, quos evocabat ad liberum suorum circumcisionem, quam purgationem vocant. accersivit et regni sui principes, urbium praefectos, satrapas ducesque, et milites quotquot mercede conducti penes hunc regem stipendia faciebant. cum ad eum convenissent exercitus Adrianopolim, circumcisionem, quam ipsi purgationem putant, liberorum suorum peragebat. munera capiebat magna ab magistratibus et satrapis. conventus ille frequentabatur extra urbem in campo iuxta insulam. omnes sub divo agebant, praeter regem et principes. nuptiae hae (sic enim appellant quoque

καὶ παιδιὰν καθιστᾷσιν ἐν τούτῳ κατὰ δύναμιν ἕκαστος. καθίσταται δὲ καὶ ἐς τὴν τῶν βασιλέως παίδων περιτομὴν καὶ γάμον τόνδε παιδιάν, ἄλλα τε οὐκ ὀλίγα καὶ δὴ καὶ ἄνδρες D ὄφθοι ἐπὶ ἵππων, ἀνὰ κράτος ἐλαύνοντες ἐς τὸν δρόμον τοὺς ἵππους καὶ οὐδαμῶς ἐπίσχοντες ἐπειδὴν θέωσιν. ἐκεῖνο μέντοι παρήσω τῶν σχοινοβατῶν, ὡς ὑπὲρ τὰ ἄλλα γένη Τουρκοὶ δεινοὶ εἰσι τὴν τέχνην ταύτην, ὥστε καὶ πεπεδημένους πορεύεσθαι ἐπὶ τῶν σχοινίων, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑποθεῖν ἐπὶ τούτων ὡς ἂν δύνωνται ἰσχυρότατα, καὶ ἐπὶ τούτων μυ-
 10 ρία ἐργαζομένους θαύματος ἄξια, ἐπὶ ξιφῶν διόντας τε καὶ ὑποστρεφομένους. ταῦτα μέντοι καθ' ἑκάστην ἐς τὴν Τακταλῆ ἀγορὰν καλουμένην ἴδοι ἂν τις γιγνόμενα, καὶ τοὺς σχοινοβάτας (γένος δὲ ἐστὶ τοῦτο παρ' αὐτοῖς καλούμενον τάμπε- P. 231 ζιν) μειόντας τὴν τέχνην ταύτην. καὶ παραπλήσια τούτοις
 15 ἴδοι ἂν τις καὶ ἄλλους ἐργαζομένους ἐς ταύτην τὴν ἀγορὰν, ἐνθα τὰ γυμνάσια νομιζέται ταύτης τῆς πόλεως. τὸ δὲ ὑπὸ γῆν θάπτειν τὸν παῖδα, ἐκ τοῦ κάκειθεν διαλεγόμενος, συνιέναι τε ἂν ὅτι ἔροίτο αὐτὸν καὶ ἀποκρίνασθαι, πῶς οὐκ ἐν θαύματι ποιοῖτο ἂν τις τοιαῦτα καθορῶν; ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα
 20 ὑπὸ δυνάμεώς τινος μείζονος ἀποτελούμενα ἐλάσσω ἐστὶ τῶν διόντων δρόμῳ ἐπὶ τῶν σχοινίων. ἐγένοντο μέντοι καὶ ἄλλαι παιδιαὶ κατὰ τὴν περιτομὴν ταύτην, ἐν ἧ Μεχμούτης, ὁ τοῦ

15. ἀλλήλους P

circumcisionem) creduntur ipsis optimae eorum omnium quae ad vitam pertinent. quilibet contendit in iis nuptiis aliquod proponere ludicrum. nec pauca ludicra in circumcissione regionum liberorum exhibentur. viri erecti, insistentes equis, nulla externa ope se tenentes, manent immoti, equis in cursum effusis. omitto commemorare funambulos. nam in ista arte Turci reliquos mortales longe superant. saltantes etenim incedunt per funes suspensos, et per eos currere possunt quam citissime. innumera quaedam alia admiratione digna faciunt, euntes super his per gladios strictos et redeuntes. haec quis quotidie cernat in foro quod Tactalem nominant, ubi et funambuli ludicra sua faciunt. hoc hominum genus penes ipsos Tampezim appellant, propter eos qui artem hanc addiscunt. his similia alia plura quis videat in isto fieri foro. gymnica certamina in ista urbe quoque frequentantur. praeterea quis non ceu miraculum quoddam admiretur puerum sub terram defodi, et eum audire respondentem ad ea quae interrogatus fuerit? verum alia quae maiore quadam virtute et potentia sunt, minora sunt his quae per funambulos fiunt. etiam alia ludicra in ista circumcissione proposita sunt. Mechumetes regii palatii praefectus et Europae simul dux, muneribus quae in

οἴκου ἡγεμῶν καὶ ἅμα τῆς Εὐρώπης στρατηγός, τοῖς δώροις
 Βῦπερβάλλεσθαι πάντας, τοὺς τε βασιλεῖς ἅμα καὶ ἡγεμόνας
 τῶν Θυρῶν. οὗτος δὲ ὁ Μεχμούτης, παῖς Μιχαήλου γενόμε-
 νος, Τριβαλλὸς μὲν ἐστὶ τὰ μητρόθεν Ἑλληνας δὲ τὰ πατρόθεν,
 καὶ παῖδα ἔτι ὄντα, σὺν τῇ μητρὶ ἰόντα ἀπὸ Νεβοπρίδου ἐς 5
 Σπενδερόβην, οἱ ἵπποδρόμοι τοῦ βασιλέως καταλαβόντες ἐν τῇ
 ὁδῷ . . . ἡγουμένου ἀπήγαγον πανοικὶ τούτους παρὰ βασι-
 λέα. λαβὼν δὲ τὸν παῖδα ἐς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ βασιλεὺς
 μέγαν τε ἀπέδειξεν ἐν ἀκαρεῖ, καὶ ἵπποκόμον ἐν βραχεῖ ποιη-
 σάμενος μετὰ ταῦτα ἡγεμόνα τῶν Θυρῶν ἀπέδειξεν. ἔπειτα 10
 μὲν οὖν Ζάγανον τὸν ἑαυτοῦ κηδεστὴν ἐξήλασεν ἐκ τῆς τι-
 Cμῆς, τὰ πάντα οὗτος ἐγένετο, ἐγγόνει δὲ οἷος οὐδεὶς πω
 πρότερον ἐς τόνδε τῶν ἐπὶ ταῖς Ὀτουμανίδων θύραις ἡγεμό-
 νων μεγάλων λεγομένων γενέσθαι. λέγεται μὲν γὰρ καὶ Χα-
 ραῖτήνην καὶ Ἀλίην τὸν παῖδα μεγάλους γενέσθαι ἐν τε ταῖς 15
 Ἀμουράτεω τοῦ Ὀρχάνεω καὶ Παιαζήτεω τοῦ παιδὸς αὐτοῦ
 θύραις· ἀλλ' οὐδεὶς πω ἐς τήνδε τὴν δυνάμιν καὶ τὴν χώ-
 ραν τούτου ἀφίκετο. οὗτος μὲν οὖν τὰ πρῶτα τῶν ἡγεμόνων
 φερόμενος ἐς τὰς βασιλέως θύρας, στρατὸν τε οἰκεῖον τρέφειν
 ἱκανώτατος, καὶ θεράποντας ἔχειν ἐπὶ μέγα δυνάμειος ἦγον- 20
 τας. Ἑλληνικοὶ μὲν παῖδες ἀπὸ Βυζαντίου ἔχειν παρ' ἑαυτῶ
 βασιλεῖ, ἐς μέγα ἐχώρησαν δυνάμειος. τούτων δὲ Μουράτης

10. ἐλείτε?

regem contulit, omnes vicisse videtur, reges videlicet et Ianuarum du-
 ces. hic Mechumetes filius fuit Michaelis: materno genere Triballus,
 paterno Graecus erat. hunc puerum adhuc, euntem una cum matre
 a Neboprido (Novoberda s. Novobrodo) Sendefoviam, equites regii
 comprehensum in itinere adduxerunt cum universa familia ad regem.
 rex autem accipiens puerum in suum cubiculum, magnum eum brevi
 declaravit virum. primo equorum regionum curatorem eum designa-
 vit; postea ducem constituit iannae militum. nam Zaganum affinem
 suum ex isto dignitatis gradu detraxerat. is tandem summus erat.
 brevi autem eo potentiae progressus est ut facile omnes qui unquam
 inter ianuarum duces praeclari exitere antecesserit. ferunt Charai-
 tinem et Halien filium maxima auctoritate polluisse inter iannae mi-
 lites tempore Amuratis et Paiazitis: neuter tamen tantam et poten-
 tiam et regionem nactus est quantam is acquisivit. nam hic cum
 primas inter omnes duces ianuarum ferret, exercitum proprium alere
 potuit. habuit et ministros plurimos, qui et ipsi ad magnam poten-
 tiam pervenerunt. nam Graeci pueri qui Byzantio abducti erant et
 cum rege morabantur, magnam sibi peperere potentiam opesque ma-
 gnas. inter hos erat Murates, ortus genere Palaeologorum apud Grae-

τοῦ Παλαιολόγων γένους τῶν Ἑλλήνων περιφανοῦς, καὶ Μεχ- D
 μέτης ὁ Μανδρομηνοῦ παῖς μετὰ γε τοῦτον, ὃς ὑπαρχος V. 181
 πρῶτα μὲν Ἀγκύρας τῆς Πισιδίας ἀπεδείχθη. βούλεται δὲ
 Μουράτης ἐπιθυμίαν, Ἀλῆς δὲ τὸν Ἡλίαν Ἑλληνιστὶ λέγοιτ'
 5 ἂν, καὶ Ἐσὲς τὸν Ἰησοῦν καὶ Ἐμπρεΐμης τὸν Ἀβραάμ καὶ Σου-
 λαϊμάνης τὸν Σολομῶντα καὶ Ἰαγούπης τὸν Ἰωσήφ, Σκενδέρη
 δὲ Ἀλέξανδρον βούλονται λέγειν. καὶ ταῦτα μὲν δὴ Ἑλληνι-
 κῶς λέγοιτ' ἂν οὕτω. οὕτως καὶ Ἐλεέζην τὸν Δημήτριον καὶ
 Χιτήρη τὸν Γεώργιον λέγουσι. τὰ δὲ λοιπὰ τῶν ὀνομάτων
 10 ἀπὸ τε τῶν ὀρνέων καὶ Σκυθῶν τὰ τέσσαρα ταῦτα φαίνον-
 ται εἶναι, οἷον Παιαζήτης Ὀρχάνης Ὀρθογορούλης καὶ Τζυ-
 μισκῆς, καὶ τὰ παραπλήσια. ἔχουσι μὲν καὶ τόδε, ὡς τοῖς P. 232
 ὀνόμασι γρῶνται ποῖ μὲν ἐλάττωσι ποῖ δὲ καὶ τιμιωτέροις,
 ὡς τὸν Μουσταφᾶν Μουσπλακασίτη, Χιτήρη Χαραιτήνην.
 15 παραπλησίως δ' ἂν λέγοιτο καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ὀνομάτων ἐς
 τοῦτον τὸν τρόπον.

Ἐπαρχοὶ δὲ τυγχάνουσιν ὄντες κατὰ μὲν τὴν Εὐρώπην τριά-
 κοντα καὶ ἕξ. τούτων δ' οἱ μείζους ἔχουσι πρόσοδον ὑπὸ τοῦ βα-
 σιλέως χρυσίου σταιῆρας ἐς διαμυρίους, οἱ δ' ἐλάτους τούτων
 20 ἐς μυρίους, ἐπὶ μείζον τε τούτων καὶ ἐπ' ἐλάττων. ἀνὰ δὲ τὴν
 Ἀσίαν σημαῖαί τε αὐτῶ τυγχάνουσιν οὐσαι, καὶ ὑπαρχοὶ ἐφ'
 ἐκάστης τεσσαράκοντα. παρὰ τούτους δὲ εἰσι τῶν πόλεων ἄρ-

6. Ἰαγούπης τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωσοῦφης τὸν Ἰωσήφ?

cos perquam celebri. post hunc Mechemetes Mandromaei filius plu-
 rimum dignitate et opibus vigeat: qui primo praefectus Ancyrae Pi-
 sidiae declaratus est. si quis autem velit nomina ista in Graecam
 vertere linguam, significabit quidem Murates cupiditatem, Halies He-
 liam, Eses Iesum, Empreimes Abrahamum, Sulaimanes Solomonem,
 Iagupus Iosephum, Scenderes Alexandrum. et quidem haec Graece.
 pari ratione Eleezen Demetrium, Chetirem Georgium vocant. quat-
 tuor autem ista nomina reliqua, Paiazites Orchanes Orthogules Tzy-
 misses, et his similia originem trahunt ab avibus et Scythis. etiam
 hoc in nominibus observant, ut quandoque diminutivis quandoque
 vero augustioribus utantur nominibus, ut Mustapham, Musplachasitem,
 Cheterem, Charaitinen. eadem et in reliquis observatur ratio.

Europa habet, quos a rege accipit, praefectos, numero triginta
 sex. horum qui praecipui fuerunt, capiunt stipendii nomine a rege
 duas myriades aureorum staterum. praefecti autem minores accipiunt
 myriadem aureorum staterum, plus minusve. Asiam autem distribuit in
 semeas sive signa. singulae semeae sive signa continent praefectos qua-
 dragenos. praeter hos etiam urbes magnae, ut Therma Scopiorum

Β χοντες μεγάλων, οἷα ἡ Θέρμη, ἡ τῶν Σκοπίων πόλις, ἡ Φιλίπποπολις καὶ αἱ παραπλήσια. οὗτοι ἐς σημαίας τελοῦσιν οἱ ἄρχοντες, ἐς τὸν τῆς Εὐρώπης στρατηγὸν τὸν μέγαν, ὡς οἱ τῆς Ἀσίας πρὸς τὸν τῆς Ἀσίας στρατηγὸν ὑποτετάχεται ἄρχοντές τε καὶ ἡγεμόνες, καὶ ἧ ἂν ὑφηγῶνται οὗτοι, ἔπον- 5
ται οἱ τῆς Εὐρώπης τε καὶ Ἀσίας ὑπάρχοι. ὑπάρχω δ' ἐκά-
στη προάγοντι καὶ ἐξηγουμένω ἐπὶ τινι πόλεμον οἱ τῶν πό-
λεων ἄρχοντες ἔπονται κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα σφίσιν ὑπὸ τοῦ
ὑπάρχου. τὸ δὲ κράτος ἔχουσι πᾶν οἱ μέγιστοι στρατηγοὶ τοῦ
βασιλέως. ἔστι δὲ πρόσοδος τούτων ὑπὸ βασιλέως μεγίστη, καὶ 10
C ταχὺ μέγα ὄλβιοι γινόμενοι ὑπὸ τε τῶν ὑπάρχων καὶ τῶν
ἀρχόντων τῶν ἐπὶ ταῖς πόλεσιν. ἐπὶ δὲ τῶν θυρῶν οἱ ἡγε-
μόνες ἔχουσι τὸ κράτος, ἀγγελιαφόροι τε ὄντες καὶ ἐφεστῶτες
τῆ βασιλεῖ καὶ σύμβουλοι ἐς τὰ πράγματα τῆς ἀρχῆς· ἐς τού-
τους γὰρ ἡ διοίκησις τῶν προσόδων, καὶ λογίζονται γε καὶ 15
τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως σφραγίδι τῆ οἰκείᾳ ἐπισκέπτον-
ται. μετὰ τούτους μέντοι ἐστὶν ὁ γραμματεὺς, ἀγχιτάτω ἰδρυ-
μένος ἐς τούτους, καὶ τοὺς λογισμοὺς ὑποδεχόμενος ὑπὸ τῶν
ἐς τὰς προσόδους καὶ εἰσπράξεις τεταγμένων, καὶ τοῦ φόρου.
καὶ οὗτος μὲν ἀπολογίζεται τε προσόδους, καὶ ἐς τοὺς ἡγε- 20
D μῶνας τε καὶ αὐτὸν βασιλέα ἀναφέρει· ἄλλοι δὲ γραμματεῖς
ἐς τὰς γραφὰς τε καὶ ἐπιτάγματα τοῦ βασιλέως. ἔστι δ' ὁ

9. ἑπάρχου P 13. ἀφεστῶτες P 15. λογίζοντας?

urbs, Philippopolis et aliae, principes habent qui connumerantur si-
gnis. hi principes ad semeas sive signa pertinent, et obediunt Eu-
ropae duci summo, quemadmodum Asiani principes Asiae duci summo
parent. praefecti et duces, quocunque duxerint, eo sequuntur Euro-
pae et Asiae principes. quando autem satrapes ad bellum aliquod
proficiscitur, urbium principes ex praescripto satrapae sequuntur au-
xiliares. summa potestas penes regis duces summos est, quibus
etiam ab rege stipendium numeratur maximum. et in hunc modum
brevi plurimas opes congregant, quas ab satrapis et urbium principi-
bus accipiunt. inter ianuae milites maximam potestatem duces ob-
tinent, qui legati sunt, et plerumque assessores sunt regis et consi-
liarii earum rerum quae ad regni curam spectant. ad hos enim per-
tinet redituum et tributorum administratio. rationes et thesauros
regis proprio sigillo signant et confirmant. his ordine et dignitate
proximus est scriba, ad quem rationes referunt redituum vectigalium
et aliarum rerum, quibus id negotii iniunctum est. hic rationes
omnium diligenter conficit, quas deinde regi et ducibus proponit. re-
liqui scribae expediunt ea quae ad scripturas caeteras et regia pro-
grammata pertinent. tributum quod rex ex Europa capit, complecti-

φόρος αὐτῶν προσιῶν ἀπὸ μὲν τῆς Εὐρώπης ἐς ἑννεήκοντα
 μυριάδας στατήρων. τὸν δὲ φόρον τοῦτον εἰσπράττεται μὲν
 οὐκ ἀπὸ τοῦ γένους τῶν Τούρκων ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων
 σφίσιν· οὐ γὰρ νομίζεται τοὺς ὁμοφύλους χρήματα εἰσπράσ-
 5 σσειν, ἀλλ' αὐτοὺς σὺν τῷ βασιλεῖ παρὰ σφίσι νομίζεται
 στρατεύεσθαι ἐς τοὺς πολέμους, σὺν τοῖς ὄπλοις τε καὶ ἵπποις
 αὐτῶν ἔσομένους ἐς τοὺς πολέμους. τὴν δεκάτην δὲ τῶν ἔρ-
 γων οἱ μὲν πρὸ τοῦ βασιλέως τοῦδε οὐδέν τι εἰσέπρασσον
 Τούρκους, ὅτι μὴ τοὺς ἀλλοφύλους· οὗτος δ' ὁ βασιλεὺς
 10 τὴν δεκάτην τε εἰσπράττει καὶ ἄγει ὅποι ἂν στρατεύηται.
 τὴν μὲν οὖν δεκάτην καὶ παρὰ τὸν φόρον, βοστίναν οὕτω κα- P. 233
 λουμένην, ἀποφέροντες οἱ τῶν πόλεων ἄρχοντές τε καὶ ἕπαρχοι V. 182
 καὶ στρατιῶται τὸνδε φόρον ἐς τὰς θύρας, νομίζεται καὶ
 προβάτων τὴν νομὴν ὅσην ἀποδίδονται, ἐς τὰς βασιλέως θύρας
 15 ἀπάγεσθαι. ταῦτα μέντοι ταύτη τέτακται ἐς τὰς προσόδους
 τῶν τε ἀρχόντων καὶ τοῦ βασιλέως. παρὰ δὲ τὸν φόρον δα-
 σμοὶ εἰσὶν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης τε καὶ Ἀσίας ἀποιεταγμένοι τῷ
 βασιλεῖ οὐκ ὀλίγοι, ἀπὸ τε τῶν ἱππέων καὶ καμήλων καὶ
 ἡμιόνων καὶ βοῶν· καὶ ἔστιν αὕτη πρόσσδος ἀμφὶ τὰς τριά-
 20 κοντα μυριάδας. ἐπὶ τούτοις δὲ ἡ τῶν ἐνοίκων πρόσσδος με-
 γάλῃ τυγχάνει οὕσα τῷ βασιλεῖ, ἐν πέντε καὶ εἴκοσι μυριά- B
 σιν. ἀπὸ δὲ τῶν τοῦ βασιλέως φορβῶν τε καὶ καμήλων καὶ
 ἡμιόνων, ἀπανταχῆ τῆς χώρας ἐπινεμομένων αὐτοῖς, εἰσὶν

7. ἔπομένους?

tur nonaginta myriades staterum aureorum. tributum hoc non ab
 Turcis, verum ab alienigenis exigitur. nec enim fas ducunt ut Turci
 tributum inferant: verum horum officium est ut equis armisque in-
 structi una cum rege in militiam proficiscantur. nec etiam operum
 decimas antecessores regis huius ab Turcis exegerunt, verum hoc ex-
 actionis onere usi sunt erga alienigenas. caeterum hic rex decimas
 exposcit, et subditos, quo vult, educit in expeditionem. decimas quo-
 que praeter tributum, quod Bosciam vocant, solvunt urbium princi-
 pes, praefecti militesque. is autem reditus ianuae militibus assigna-
 tur. etiam ovium greges, qui tributi nomine dantur, in ianuas ab-
 duci oportet. haec quidem in hunc modum, quantum attinet ad
 principum regisque reditus. praeter tributum etiam vectigalia non
 modica per Asiam et Europam habet rex, quae capit ab equis cam-
 melis mulis et bobus. hic reditus continet circiter triginta myriades
 aureorum. huc accedit reditus quem inquilini solvunt, qui admo-
 dum magnus est et viginti quinque myriades complectitur. ab armen-
 tis equarum camelorum et mulorum, quae regis sunt et undique per
 regionem pascuntur, reditus accedit, cuius summa est circiter quinque

ἀμφὶ τὰς πέντε μυριάδας. ἀπὸ τε τῆς τῶν ἄλλων προσόδων
 προσίοι ἂν αὐτῷ ἑς εἴκοσι μυριάδας. καὶ ἀπὸ τῶν ἐμπορίων
 καὶ τοῦ πορθμοῦ καὶ μετάλλων καὶ ὀρύξης καὶ χαλκοῦ καὶ
 στυπτηριῶν καὶ πενταμοιρίας τῶν ἀνδραπόδων μεγίστη ἂν
 λογιζομένοις εὐρίσκοιτο ἢ πρόσσδος. ἀπὸ μέντοι τοῦ πορθμοῦ 5
 καὶ ἀπὸ Φάρον ἑς εἴκοσι μυριάδας εὐρίσκω ἀναπνυθάνομε-
 νος. τῶν δὲ μετάλλων οὐκ ὀλίγη αὐτῷ ἐπιγίνεται πρόσσδος,
 ἑς δέκα μυριάδας. ἀπὸ δὲ ὀρύξης καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἑς
 C τὰς θύρας τεταγμένων προσόδων τοῦ βασιλέως, ἃς δὴ χάσια
 ποιῶνται οἱ τῶν θυρῶν, ἑς εἴκοσι μυριάδας λογιζόμενος οὐκ 10
 ἀποτυγχάνοιμ' ἂν τοῦ εἰκότος· χάσια γὰρ ἀνὰ τὴν Ἀσίαν
 τε καὶ Εὐρώπην αὐτῷ ὡς πλεῖστά τε καὶ ἄριστα. τούτοις
 δ' ἔπεσιν αὐτῷ ὁ τῶν ἡγεμόνων τε καὶ βασιλέων φόρος τῶν
 τε ὁμοφύλων καὶ ἄλλοφύλων σφίσιν, ἐπιγεγόμενος ἑς δέκα
 μυριάδας. οὕτω δὲ γένοιτ' ἂν ἢ πρόσσδος τῷ βασιλεῖ, ὅση 15
 παραγίνεται αὐτῷ ἑς τὰς θύρας καὶ ἑς τὸν χασιὰν καλούμενον
 τοῦ βασιλέως, ἀμφὶ τὰς τετρακοσίας μυριάδας χρυσίου στα-
 τήρων. ἔστι δὲ παρὰ ταύτας πρόσσδος ἄλλη βασιλέως ἀπὸ τῶν
 ἀρχόντων, ἕαρος ἐπιγινόμενου, ἐπειδὴν ἐξελαίνη βασιλεὺς στρα-
 τηλατῶν, ὑπὸ τε τῶν ὑπάρχων τε καὶ στρατηγῶν καὶ ἡγεμόνων 20
 D καὶ ἀρχόντων δῶρα νομιζόμενα κατὰ τὴν ἐκάστου πρόσσδον
 τῷ βασιλεῖ ἑς τὴν ἐξέλασιν. καὶ ἔστι μέντοι τοιαύτη πρόσσο-

6. δάδου P

22. μὲν ἢ τοιαύτη?

myriades. à reliquis autem redivibus accipit circiter viginti myria-
 des. quin etiam maximus redivus venit ab emporiis, traiectu, metal-
 lis, oriza, aere, alumine et quinta parte mancipiorum. non dubium
 est quin is maximus sit, si quis eum ad calculos revocet. traiectum
 et Pharum circiter viginti myriades suppeditare comperi. redivus me-
 tallorum, qui nec ipse modicus est, attingit decem myriades. ab
 oriza et reliquis vectigalibus, quae ianuae milites exigunt et in cha-
 sia secernunt, redivus colligitur, si quis rationem ineat, qui tenet vi-
 ginti myriades: plurima enim chasia et optima per Europam et Asiam
 habentur. huc accedit tributum principum et regum, quod pendunt
 tam indigenae quam alienigenae; id habet circiter decem myriades.
 summa itaque universorum redivuum, quos modo memoravimus, et ad
 regem et ad ianuae milites referuntur et ad eius chasnam sic dictam,
 complectitur circiter quadringentas myriades aureorum staterum. est
 praeter enarratos redivus et alius, quem ferunt tempore veris, quando
 in militiam proficiscitur rex, praesides duces praefecti, solennia mune-
 ra pro singularum facultatum modo afferentes. is redivus expedi-
 tionis inservit. nec tamen hic redivus in certum numerum redigitur:
 verum si quis rem sedulo excutiat, inveniet istum redivum continere

5 δος οὐ τεταγμένη, ἀλλὰ στοχαζομένοις ἐς εἴκοσι μυριάδας γέ-
 νοιτ' ἂν αὐτῷ χρήματα. ταῦτα μέντοι ἐς τὸν χασνὰν τὰ βα-
 σιλέως χρήματα παραγίνεται, ἀφ' ὧν μισθοῦνται τοὺς τε νεή-
 λυδας καὶ τοὺς τῶν θυρῶν καρίπιδας σιλικτιάριδας ἄλλοφα-
 10 5 τζίδας τε καὶ σπαχίδας καλουμένους, καὶ ἐς τοὺς λοιπούς,
 ὅσοι τῶν θυρῶν ὄντες τριμηναῖον λαμβάνουσι τὸν μισθόν.
 ἄνευ δὲ ταύτης τοῦ βασιλέως προσόδου, οἱ ἀνὰ τὴν ἀρχὴν
 ὑπαρχοὶ τε καὶ ἄρχοντες καὶ στρατηγοὶ καὶ τιμαράτοι κα-
 λούμενοι μεγίστην ἀποφέρουσι τὴν πρόσοδον ἀπὸ τῆς βασι- P. 234
 10 λέων χώρας. καὶ λογίζεσθαι μὲν οὐ πάνυ ῥᾶδιον, πλήν τῶν
 τοῦ βασιλέως γραμματιστῶν, ἧ δὴ ἐπυθόμην, γένοιτο δ' ἂν
 σύμπασα αὕτη ἢ πρόσοδος τῶν ἀνδρῶν, ὅσοι μισθὸν λαμβά-
 νουσιν ἀπὸ τῆς τοῦ βασιλέως χώρας, ἐς ἑννακοσίας μυριάδας
 χρυσίου. ἐνουμένη δὲ αὕτη ἢ πρόσοδος τῆ προτέρᾳ, ἣτις ἐς
 15 τὰς βασιλέως παραγίνεται θύρας, γένοιτ' ἂν σύμπασα ἢ τῆς
 βασιλέως χώρας πρόσοδος, ὅση ἐς τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ἀφι-
 κνεῖται καὶ ὅση ἐς τὰς θύρας, ἐς χιλίας τε καὶ τετρακοσίας
 μυριάδας χρυσίου, στατήρας τῶν Οὐγενετῶν. αὕτη μὲν πρό-
 σοδος, ὅσα γε ἐς ἡμᾶς εἰδέναι, παραγίνεται τῷ βασιλεῖ καὶ
 20 τοῖς ὑπηκόοις αὐτοῦ.

circiter viginti myriades. hae quidem regis pecuniae comportantur
 ad chasnam, ex quibus deinde stipendium accipiunt peregrini et ia-
 nuae milites, Caripides, Silictarides, Allophatzides, Spachides, et re-
 liqui qui ad ianuas pertinent et trimestre stipendium accipiunt. su-
 perest et alius reditus, quem uberrimum capiunt per universum re-
 gnum principes et duces et hi qui Timarati vocantur. is redit ex
 regione regis, nec facile a quovis (sic enim accepi) quam a regis
 scribis computari potest. summa autem redituum quos viri accipiunt
 quibus merces ordinata est ab regis regione, excurrit usque ad nonin-
 gentas myriades auri. hic reditus si addatur illi qui ad ianuae mili-
 tes defertur, universorum redituum, qui ad ianuae milites et ad
 principes redeunt, summa excrescit usque ad myriades mille et qua-
 dringentas aureorum staterum Venetorum. tantus quidem reditus ad
 regem et subditos eius refunditur.

ΛΑΟΝΙΚΟΡ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΕΝΑΤΗ

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER NONUS.

P. 235^c Ως δὲ ἐπὶ Πελοπόννησον πέμπων ἄνδρας τῶν Θυρῶν Μεχ-
V. 183 μέτης ὁ Ἀμουράτεω ἤξιόν τὸν φόρον οἱ ἀποδίδοσθαι, φοι-
1458 τῶντες δὲ τοῦ βασιλέως ἄνδρες οὐδὲν ἕγιες εὔρισκον τῶν
Ἑλλήνων, καὶ οὔτε τοὺς Ἀλβανούς κελεύοντας εἰσφέρεισθαι ἐς
τὸν φόρον οὔτε τοὺς Πελοποννησίους, καὶ αὐτοὺς δὲ ἰδίᾳ
τοὺς ἡγεμόνας διαφορομένους σφίσιν ἐς τὰ πράγματα κατο-
δαιμονιᾶν, συνεχώρει μὲν τὸν ἐπίτριτον φόρον ἀπάγοντας
ἴσχειν αὐτῷ εἰρήνην, ὡς δὲ καὶ ἡμέλων ἀγνωμοσύνη χρώ-

Mechmetes Amuratis filius misit viros quosdam de ianuis in Peloponnesum, petitum tributum. verum regii, ubi in Peloponnesum venerunt, nihil sani inter Graecos reperiunt. proinde nec Albanis nec Peloponnesiacis imperant ut tributum solvant. cum autem cerneret rex duces Peloponnesi privatis certare odiis, malo genio impulsos, ut tandem se resque perditum irent, tertium remisit tributum, saltem id quaerens, ut in praesentia pacem, quae convenisset, bona fide

μενοι καὶ σκαιότητι, ὠρμητο ἐπὶ Πελοπόννησον στρατεύεσθαι.
καὶ Μαχμούτην μὲν τὸν Μιχαήλου παῖδα, ἡγεμόνα τε ἅμα
τῶν Θυρῶν καὶ στρατηγὸν τῆς Εὐρώπης, ἔπεμψεν ἐπὶ τὸν P. 236
Ἰστρον, ὡς ἂν εἴ τι νεώτερον ἀπὸ Παιόνων καταλαμβάνη,
5 ὑποσιαίῃ τε ἀντιασόμενος καὶ διακωλύῃ τούτους τὴν χώραν
βλάπτειν τὴν ἑαυτοῦ ἐπιόντας. οὗτος μὲν παραλαβὼν τὸ
τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, ἐς ὀκτὼ μυριάδας, ἤλαυνεν ἐπὶ
Τριβαλλοὺς τοὺς παρὰ τὸν Ἰστρον χώραν νεμομένους. ὀρ-
μώμενος δὲ ἐντεῦθεν ὡς οὐδὲν ἐπυθάνετο νεώτερον ἀπὸ
10 Παιόνων, κατεστρέφετο τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, καὶ πολίσματα
μὲν ἔστιν ἃ ἐλὼν κατὰ κράτος ἠνδραποδίσατο. μετὰ δὲ ὡς
ἐπέδραμε τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, διέτριβεν αὐτοῦ ταύτη παρὰ B
τὸν Ἰστρον ἔχων ἀμφοῖν τῇ φυλακῇ τῶν πόλεων. οὗτος μὲν
οὐδὲν ἀμφὶ ταῦτα ἔχων διεγένετο· βασιλεὺς δὲ παραλαβὼν τὸ
15 τε Ἀσιανὸν στρατεύμα καὶ ἑῶν καὶ Εὐρώπης, τὸ ἀπὸ Θετ-
ταλίας τε καὶ Μακεδονίας, καὶ ἔχων καὶ τὰς Θύρας, ἐστρα-
τεύειο ἐπὶ Πελοπόννησον. ὡς δὲ εἰσέβαλε καὶ ἐντὸς τοῦ
Ἰσθμοῦ ἐγένετο, ἐπελαίνων αὐτίκα τὴν Κόρινθον ἐπολιόρκει.
περιῶν δὲ ἐπεσκόπει ὡς ἂν τὸ τεῖχος καθελὼν τηλεβόλοις
20 ἔσπεσεῖται ἐς τὴν πόλιν ἅμα τῷ στρατῷ. καὶ τηλεβόλους μὲν
αὐτοῦ ποιεῖσθαι κατέλιπε, καὶ τὸν ἑῶν στρατὸν περικαθήμε-
νον τὴν πόλιν πολιορκεῖν (ἐδόκει γὰρ αὐτῷ τοὺς τηλεβόλους C

13. ἀμφὶ τὴν φυλακὴν?

18. ἀπελαύνων P

servarent. ut vero id facere neglexere, nescio qua imprudentia et iniquitate usi, Peloponneso arma inferre decrevit. Machmutem Michaelis filium, quem ianuarum principem et Europae ducem designarat, ad Istrum praemisit, ut si quid rerum novarum molierentur Pannonones, eos criminando a coeptis deterreret: sin in hunc modum parum proficeret, accedentes non sineret evastare regionem eius. is assumpto Europae exercitu, qui complectebatur circiter octo myriades militum, profectus est contra Triballos, qui habitant iuxta regionem Istro affusam. cum autem deprehenderet Pannonones nihil innovare, verum quietem amplecti, Illyrium subigere aggressus est; et oppidula, quae vi ceperat, diripuit. postquam in Illyrium copias duxit, ibi castra prope Istrum communivit, ut urbes regis ibi sitas custodiret et ab hostili incursione defenderet. hic quidem, quemadmodum indicavi, hoc negotii sibi desumpsit. rex accepto Asiano et Orientis exercitu, necnon Europaeo, quem ab Thessalia et Macedonia conscripserat, et ianuarum robore, contra Peloponnesum profectus est. ut in Peloponnesum et intra Isthmum pervenit, continuo obsidione circumdedit Corinthum. circumiens autem spectabat qua parte murum bombardis proueret, ut eo disiecto simul cum suis in urbem irrum-

αὐτοῦ ἐνταῦθα ποιῆσθαι, καὶ τὴν πόλιν ἅμα ἐκπολιορκηθῆ-
 V. 148 σεσθαι λιμῇ), αὐτὸς δὲ ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου γενόμενος
 διὰ Φλιοῦντος ἐπορεύετο. ἐς δὲ τὴν Κόρινθον οἱ Ἕλληνες
 οὔτε ἐσεκομίσαντο τὸν σῆτον ὅτι μὴ ὀλίγον (Λουκάνης γὰρ
 ἦν ἄρμωστῆς ὁ Λακεδαιμόνιος ἀπόντος τοῦ Ἀσάνεω) οὔτε 5
 ἐς τὴν φυλακὴν τῆς πόλεως διέθεντο ἰκανῶς, ὥστε ἀντέχειν
 ἐπὶ χρόνον τῇ βασιλέως στρατῷ. Ἀσάνης μὲν οὖν οὐ πολλῶ
 ὕστερον, ὡς ἐπυνθάνετο τὴν πόλιν πολιορκεῖσθαι ὑπὸ τοῦ
 Ἀσιανοῦ στρατοπέδου, ἔχων περὶ αὐτὸν ἄνδρας ἰκανούς, ὄρ-
 μώμενος ἀπὸ Ναυπλίου τῆς Οὐνετιῶν πόλεως, καὶ διὰ θα- 10
 D λάσσης ἐπὶ τὸν Κεγχρεῶν λιμένα ἀφικόμενος νυκτός, λαθῶν
 τὸν στρατὸν τοῦ βασιλέως ἐσῆλθεν ἐς τὴν πόλιν αὐτὸς τε
 καὶ οἱ ἀμφ' αὐτόν, καὶ τινα βραχὺν σῆτον εἰσεκομίσαντο.
 βασιλεὺς μὲν οὖν ἐς Φλιοῦντα ἀφικόμενος Ταρσὸν τε τὴν
 πολίχνην ἐπολιόρκει. Δοξίης δὲ ὁ τῆς Φλιοῦντος τῶν Ἀλβα- 15
 νῶν προεσιῶς, τοὺς τε ὑπ' αὐτῷ ὄντας καὶ τοὺς τῆς Φλιοῦν-
 τος ἄνδρας εἰσενεγκάμενος ἔς τι ἐρυμνὸν ἐς τὰ μάλιστα χω-
 ρίον, παρεσκευάζετο ὡς ἀμυνόμενος. τὸν γὰρ τοι Ταρσὸν
 ὁ βασιλεὺς παρεστήσατο ὁμολογίᾳ, καὶ παῖδας λαβῶν ὡς
 τριακοσίους καὶ ἄρχοντα ἐπιστήσας τοῖς ἐν τῇ πόλει προῆει 20
 P. 237 διὰ τῆς μεσογαίου. πορευόμενος δὲ τρέπεται ἐπὶ τὴν πόλιν,
 ἣ κεῖται ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ τε καὶ ἐρυμνοῦ, ἐς ἣν πολλοὶ τε

1. αὐτοῦ] αὐτῷ P

peret per loca ruinis potentia. et quidem eo loci bombardas fundere
 omisit. verum iussit ut exercitus Orientalis omni a parte urbem cir-
 cumsederet, eamque tandem fame expugnaret. nam urbe ea occupata
 sperabat se maximum bellicarum machinarum seu bombardarum ap-
 paratum acquisiturum. ipse cum intra Peloponnesum accessisset, re-
 cta per Phliuntem iter faciebat. Graeci autem ne tantillum quidem
 frumenti Corinthum congesserant. nam Lucanes, praefectus Sparta-
 nus, absente Asane eam regebat. praeterea nec urbem satis praesi-
 diis et propugnaculis munierant, ut vel brevi tempore resistere pos-
 sent regio exercitui. Asanes quidem haud multo post cum accepisset
 urbem obsidione premi ab Asiano exercitu, ducens secum viros plurimos,
 profectus Nauplio Venetorum urbe, et mari in Cenchreensem portum
 advectus, noctu ingressus est urbem, apportato commeatu sane exi-
 guo, inscio exercitu regis. rex cum venisset Phliuntem, Tarsum ur-
 bem oppugnabat. Doxies autem, qui iussu Albanorum Phliuntis erat
 praefectus, eos quos imperio regebat, necnon Phliuntis cives, in lo-
 cum quendam munitissimum contraxit, et statuebat regi resistere.
 Tarsum rex in dicionem acceperat; et sumens inde pueros circiter
 trecentos, et civibus praefectum constituens, recta per mediterraneam

τῶν Ἑλλήνων ἅμα καὶ Ἀλβανῶν συλλεγόμενοι παρεσκευάζοντο
 ὡς πολιορκησόμενοι. καὶ ὕδατι μὲν οὐκ ἐχρήτητο ἄφθονῶ ἢ
 πόλις, ὅτι μὴ ἐκτὸς τῆς πόλεως, ἀφ' οὗ ὕδρευέσθαι ᾔκοντο καὶ
 μὴ ἀφαιρεθῆσθαι ὑπὸ τῶν πολεμίων, συμβαλλομένου τοῦ
 5 χωρίου ἐς τὸ ἀμύνασθαι ἰσχυρότατα ἐντεῖθεν. ὁ μὲν οὖν
 βασιλεὺς ἀπελάσας σὺν τοῖς νεήλυσι τοῦ τε ὕδατος ἐπεκράτησε,
 καὶ ἐξεπολιόρκει τὴν πόλιν. λέγεται δὲ ἐνταῦθα τοὺς ἐν τῇ
 πόλει κτείνοντας τὰ ὑποζύγια τῷ αἵματι φύρειν τε τὰ ἄλφια
 καὶ ἔψειν τὸν ἄρτον. ὡς δὲ δίψει συσχεθέντες ἐν ἀπόρῳ ἐγίγνοντο, B
 10 ἐτράποντο μὲν ἐπὶ ὁμολογίαν καὶ πρέσβεις ἔπεμπον ἐπὶ ὁμο-
 λογίᾳ. ἐνταῦθα ὀλιγορούτων τῶν ἐν τῇ πόλει περὶ τῶν γυ-
 λακῶν τῆς πόλεως διὰ τοὺς πρέσβεις, κελεύοντες οἱ νεήλυδες
 εἰσέπεσον καὶ εἰσεχέοντο ἐς τὴν πόλιν καὶ κατέσχον καὶ τὴν
 τε πόλιν κατὰ κράτος ἐξελόντες ἐξηνδραποδίσαντο. μετὰ δὲ
 15 ταῦτα ἀφικόμενοι ἐπὶ Ἀκριβὴν πόλιν, καὶ ταύτῃ ὑποστάντων
 τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ οὐκ ἐκλιπόντων, ἐπελθόντες οἱ νεήλυδες
 ἐπέβησάν τε τοῦ τείχους καὶ εἶλον, ἐλόντες δὲ ἡνδραποδίσαντο
 καὶ ταύτην. μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαύνων ἀφίκετο ἐς Ροῦπελην
 τῆς Φλιασίας πολίχνην, ἐς ἣν Ἀλβανοὶ τε καὶ Ἕλληνες κατα-
 20 φυγόντες διεσώζοντο αὐτοὶ τε ἅμα καὶ αἱ γυναῖκες. προσέ- C
 βαλλε μὲν ἐνταῦθα καὶ τῇ προτεραῖᾳ καὶ τῇ ὕστεραῖᾳ, καὶ
 ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐλεῖν, πεσόντων ἐνταῦθα οὐκ ὀλίγων τῶν

regionem incedebat. incedens autem cum agmine belli molem aver-
 tit in urbem, quae sita est in monte excelso et munito, in quam
 Graeci pariter et Albani plurimi convenerant, obsidionem regis ibi
 toleraturi. maxima urbis huius erat aquae penuria, nam extra ur-
 bem fons erat, quo aquatum ire solebant. ne aquandi facultatem
 adimeret hostis, eum locum admodum communierant. rex accedens
 ad hanc urbem cum peregrinis militibus aqua potitur, et urbem ob-
 sidione cingit. ferunt oppidanos, cum aqua deficeret, interfecisse iu-
 menta, et iumentorum sanguine subegisse farinam, et hinc coxisse
 panes. cum autem saevissima premerentur siti, dubii quid agerent,
 ad deditionem coeperunt animi inclinare. miserunt itaque legatos
 ad regem, qui orarent ut in deditionem acciperentur. hic, cum
 negligentius oppidani propter missos legatos stationes solitas ob-
 irent, peregrini advenientes irruerunt in urbem, eamque obtinere
 et diripuerunt. postea venientes ad urbem Acribam, cum oppi-
 dani eam fortiter tutarentur nec eam deserere vellent, peregrini
 conscenderunt murum eamque occuparunt; quae militum prae-
 dae cessit. hinc ducens exercitum venit Rupelam Phlasiarum urbem.
 in hac servabantur Albani et Graeci qui eo confugerant cum uxo-
 ribus. hanc rex biduo oppugnavit; et cum ea potiri non pos-
 set, quamvis pauci de suo exercitu cecidissent, caeterum plurimi

βασιλέως, καὶ συγνῶν τῶν τοῦ στρατοπέδου τετρομένων, ἀπή-
 γαγε τὸν στρατὸν ὡς ἀπιῶν. ἐπεὶ δὲ συσκευάζεται ὡς ἀπιῶν,
 ἐνταῦθα προσέφερον λόγους τῷ βασιλεῖ, ξυμβῆναί τε ἐθέλον-
 τες καὶ παραδιδόναι τὴν πόλιν. ὁ δὲ ὡς παρέλαβε τὴν πο-
 λίχνην, οὔτε ἀνδραποδισάμενος οὔτε ἄλλο ἀεικὲς ἐργασάμε- 5
 νος, σὺν γυναιξί τε ἅμα καὶ παισὶν ἐς Βυζάντιον κατέπεμψε
 κατοικήσοντας. τῶν τε Ἀλβανῶν τῶν ἐν τῷ Ταρσῷ παρα-
 δεδωκότων σφᾶς καὶ ἐνταῦθα δεύτερον αὖθις ἀποφυγόντων,
 D ξυντυχία τινὶ χρησαμένων οὐκ ἀγαθῇ, λαβὼν τούτους τοὺς
 τε πόδας καὶ χεῖρας ἐκλασε, καὶ οὕτω ἀνεῖλε κακίστῳ ὀλέθρῳ 10
 παραδοὺς ἀμφὶ τοὺς εἴκοσιν. ἐντεῦθεν ἐλαύνων διὰ Μαντι-
 νείας χώρας ἀφίκετο ἐπὶ Παζενίκην πόλιν, καὶ ἔπεμπε Καν-
 V. 185 τακουζηνόν, ὃν ποτε οἱ Ἀλβανοὶ ἡγεμόνα ἐλόμενοι ἐστρατεύ-
 οντο ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας· παρῆν γὰρ τότε ἐν τῷ στρατοπέδῳ
 μετ'ἀπεμπτος ὑπὸ βασιλέως, ὥστε ἐπιλαβέσθαι αὐτῷ ἐς τοὺς 15
 ἐν τῇ Πελοποννήσῳ Ἀλβανούς, μετιόντα τε καὶ λόγους ἐπι-
 πέμποντα περὶ προδοσίας. ὡς δὲ ἐνταῦθα πέμπων ἐκέλευε
 προσφέρειν τοῖς ἐν τῇ πόλει ὥστε προσχωρῆσαι· παρῆσαν
 δὲ ἅμα αὐτῷ καὶ τινες τοῦ βασιλέως, αἰτιασάμενοι παρὰ βα-
 P. 238 σιλεῖ ὡς δι' ἐκεῖνον σφίσι νεύματι χρησάμενον οὐ παρέδωκαν 20
 σφᾶς, ἀχθεοθήναί τε συνέβη τὸν βασιλέα, καὶ προῖῶν ἀπιέ-
 ναι ὅτι τάχιστα ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἐξήλασεν. ὡς δὲ ἀδύ-

20. δι' δὲ P. παρέδωκε P. 22. ἀδύνατος?

vulnerati essent, abduxit exercitum quasi abiturus. cum iam accinctus esset ad iter, superveniunt legati petentes pacem, dicentes se paratos esse ipsi tradere urbem. rex urbem in deditiōnem, quemadmodum petebatur, suscepit; nec eam diripuit vel quicquam damni ei inflixit. caeterum eos cum uxoribus et liberis Byzantium, ut ibi habitarent, transmisit. Albani vero qui semetipsos Tarsi dederant et denuo aufugerant, usi sunt fortuna non admodum secunda: nam rex eos cepit, manus pedesque eorum crudeliter fregit. huic turpissimae et crudelissimae morti Albanos circiter viginti adiudicavit. hinc profectus per Mantineaē regionem venit ad urbem Pazenicam. in hanc misit Cantacuzenum; quem quondam ducem creantes Albani bello lacesiverunt Graecos. is ea tempestate aderat in castris, accersitus ab rege, ut eius opera uteretur adversus Albanos qui in Peloponneso erant. volebat enim ut eos adiret et ad proditiōnem quosdam clandestinis sermonibus permoveret. hic cum missus foret ad eos qui urbem istam tenebant, iussus est dicere ut se urbemque regi dederent. apud hunc aderant etiam quidam regii, qui criminabantur eum apud regem, quasi illi consilio et nutu Cantacuzeni urbem non tradidissent. hinc ira percitus rex eum continuo ex castris excedere

νата προσβαλεῖν τῷ ἐρύματι (ἐκλελοιπότες γὰρ οἱ ἐν τῇ πό-
 λει ἔρυμα αὐτοῦ ταύτη, ὅτι ἐγγυτάτω ὄν, κατέλαβόν τε καὶ
 διεσώζοντο) συσκευασάμενος ἀπῆει ἐντεῦθεν, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ
 ἐτέλεσεν ἐς τὸν Τεγεάτην χώρον καὶ ἐπηυλίσατο. ἐνταῦθα
 5 ἐβουλευέτο ἐπ' ἀμφοτέρα, εἴτε ἐς Σπάρτην ἐλαίνοι καὶ Ἐπί-
 δαυρον· δεινὸς γὰρ αὐτὸν ἐσῆει πόθος, ἰδεῖν τε Ἐπίδαυρον
 καὶ παραστήσασθαι πόλιν ἐρυμνὴν πασῶν δὴ πόλεων ὧν
 ἡμεῖς ἴσμεν, ἐς ταύτην καταφυγῶν ὁ ἕτερος τῶν ἡγεμόνων, Β
 τοῦ ἑτέρου ἐς τὴν Μαντινείαν τῆς Λακωνικῆς πρὸς τῇ Θα-
 10 λάττῃ οὖσαν καταφυγόντος σὺν τῇ γυναικί. καὶ πυρθανόμε-
 νος τὴν χώραν τραχεῖάν τε οὖσαν καὶ χαλεπὴν διαπορεύε-
 σθαι, ἐπέσχε μὲν ταύτην πορεύεσθαι, συστραφεῖς δὲ ἐτρόπετο
 ἐπὶ Μουχλὴν τῆς Τεγέης πόλιν. προειστήκει δὲ αὐτῆς Ἀσά-
 νης ὁ Δεμήτριος. ἐνταῦθα στρατοπεδευόμενος ἐν χώρῳ χα-
 15 λεπῷ τε καὶ δυσβάτῳ (ἀνέχει γὰρ ἡ πόλις ἐπὶ ὄχρου ὄ τε
 ὕρους καὶ ἐρυμνοῦ ἀκημένῃ) παρεσκευάζετο μηχανάς τε καὶ
 κλίμακας ὡς τῇ πόλει προσοισόμενος, καὶ αὐτίκα μὲν τοῦ
 ὕδατος ἐπεκράτησεν, ὁ ἐκτὸς ἦν τῆς πόλεως, ἐπὶ χωρίου ἐρυ-
 μνοῦ πάνυ. καὶ ὡς οὐκ εἶχον οἱ τῆς πόλεως ὑδρεύσασθαι,
 20 χαλεπῶς ἤδη ἔφερον τὴν πολιορκίαν, μὴ ἀπὸ φρεάτων καὶ C
 τῶν ἐν τῇ πόλει οὐκ ἐξεγένετο σφίσιν ἀφθόνῳ τῷ ὕδατι χρῆ-
 σθαι διὰ τὸ πλῆθος τῶν τε ἀνθρώπων ἅμα καὶ ὑποζυγίων.
 ἐπεὶ δὲ ἐπέλιπεν αὐτοὺς ἤδη τὸ ὕδωρ καὶ πρὶν ἢ προσβάλλειν
 τῷ τείχει, ἐπεκηρυκεύετο ὁ τῆς πόλεως ἄρχων, καὶ ξυνέβαινεν
 25 ἐφ' ᾧ παραδιδόναι τὴν πόλιν καὶ αὐτοὺς παθεῖν. βασιλεὺς
 μὲν ἐδωρήσατο Λεοδωρίῃ τὸν παῖδα αὐτοῦ, καὶ ἐξελὼν αὐ-

12. ὑπέσχε P

20. μὴ] ἐπεὶ?

21. ἐξεγένετο τῷ σφίσιν P

iussit, et ipse contra urbem perrexit. cum autem frustra aggredere-
 tur vallum (nam relicta urbe vallum occuparant munitissimum urbi-
 que proximum, et eo se tenebant satis tuti), impedimentis omnibus
 collectis discedebat; et secundo ab eo die Tegeatarum regionem in-
 gressus est, ibidemque castra firmavit. maxima proposita erat consultatio
 ductandi in Laconiam et Epidaurum. magna enim cupido eum incesserat
 videndae Epidauri et capiendae urbis, quam scimus esse munitissimam
 omnium quas novimus urbium. in hanc confugerat alter e ducibus, et
 alter se cum uxore receperat Mantineam Laconiae, mari finitimam. rex
 cum intelligeret eam regionem esse asperam et transitu difficilem, absti-
 nuit latius progredi. verum reversus exercitum movebat contra Muchlam
 Tegeae urbem. huic praeerat Asanes Demetrius. castra igitur hic
 posuit in loco aspero et invio. urbs autem prominet, sita in monte

τὸν ἀπο τῆς πόλεως ἤλαυνεν ἐπὶ Κόρινθον καὶ ἐπὶ τὸ Ἀσιανὸν στρατόπεδον· ἤδη γὰρ τὰ ἐς τοὺς τηλεβόλους αὐτῷ παρεσκευάσθη, καὶ λίθους τε ἀπὸ τῆς παλαιᾶς πόλεως τῆς Κόρινθου εὐράμενοι οἱ τοῦ βασιλέως ἐνετάμνοντο ἰκανοὺς.

Ὡς δὲ ἐπελάσας ἐστρατοπεδεύετο, προσέφερε μὲν αὐτίκα 5
 D λόγους τῷ Ἀσάνῃ ὁ βασιλεὺς, καὶ πέμπας Ἰησοῦν τὸν τοῦ
 Βρενέζιου παῖδα, ἐλλόγιμον ὄντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ ἐρ-
 μηνεῖα τε ἅμα αὐτῷ, ἐκέλευε παραδοῦναι τὴν πόλιν. Ἰησοῦς
 μὲν ἀφικόμενος ἔλεγε τοιαύδε. “Ἀσάνη καὶ οἱ παρόντες Ἑλ- 10
 ληνες, βασιλεὺς τάδε πέμπων ἡμᾶς λέγει, ὡς σὺ ἐς τοὺς Ἑλ- 10
 ληνας ἤκεις ἐς τὰ πρῶτα συνέσεως, καὶ Ἑλλήνων μάλιστα δὴ
 ἔμπειρος εἶ τῶν βασιλέως θυρῶν. οἶσθα δὲ καὶ σὺ μᾶλλον
 τῶν ἄλλων οἷος ὢν ὁ βασιλεὺς οὗτος, καὶ τοῦ Ὀτοιμανίδων
 γένους, καὶ ἧ ἂν ἀφίκηται, οὐκ ἀπανίσταται πρὶν ἂν ἐκπορθήσῃ
 τὴν πόλιν. παρέχει οὖν σοι ἐν τῷ τοιῷδε κάλλιστα καταλυσα- 15
 μένῳ πρὸς βασιλέα τὴν τε πόλιν τήνδε παραδιδόναι, καὶ χώ-
 ραν ἣν ἂν ὑμεῖς ἐλοισθε λαβεῖν παρὰ βασιλέως ἀλλαξαμένους.
 καὶ ἣν τοῦτο ποιήσῃς, ἐπιτήδειόν τε δὴ νομιεῖ βασιλεὺς, καὶ
 P. 239 ξένον ποιεῖται δὴ, ὥστε ὕστερον καταθεῖσθαι χάριν αὐτῷ σοί
 τε καὶ τοῖς παισίν. ἣν δὲ μὴ παραδῷς, οἶσθα μὲν αὐτός, νῆ 20
 τὴν βασιλέως ψυχὴν, ὡς τὴν τε πόλιν ἔξανδραποδιεῖται καὶ

11. δὴ] δὲ P

19. δὴ] σε?

καταχεῖσθαι?

firmiter et munito. nec mora: expediunt scalas et machinas bellicas, urbemque oppugnant. etiam aquam, quae erat extra urbem in loco munito, obtinuit, ut oppidani non possent amplius eo aquatum accedere.

Cum autem advenisset rex ad urbem et castrametatus esset, confestim legationem ad Asanem misit. nam ire iussit ad Asanem Iosuum Brenezis filium, virum prudentem, ex omni suorum numero, cum interprete; eique praecepit ut ageret cum Asane, qui urbem traderet. Iosue igitur ubi venit ad Asanem, huiusmodi orationem exorsus est. “Asanes et Graeci omnes, quotquot praesto estis, rex misso legato haec vobis expromi iubet. tu, qui prudentissimus es Graecorum etiam in iis quae ad Graecos pertinent, expertus ianuae milites scis, et magis quam reliqui, qualis quantusque sit rex ille Otomanidarum, quocumque tempestatem belli verterit, haud prius bellum ponit quam urbes expugnarit et victoria potitus fuerit. cuiusmodi autem conditionem vobis proponat, audite. si pacem feceritis cum rege, eidemque urbem vestram permiseritis, regionem aliam, quamecunque elegeritis, a rege accipietis. si in hoc morem gesseris regi, amico et hospite te admodum familiariter utetur, gratiamque tibi et vobis omnibus referet cumulatissimam. si autem parere regi recusaris, nec urbem tradideris, scito, animam regis tibi iuro, eam brevi et capiet et

θῆ τοὺς περὶξ κακίστῳ παραδώσει ὀλέθρῳ.” ταῦτα μὲν Ἰη-
 σοῦς ἔλεγε δι’ ἐρμηνέως, Ἀσάνης δὲ ὑπολαβὼν ἔφη “ὦ παῖ V. 186
 Βρενέζεω, ἀπάγγειλε δὴ τῷ βασιλεῖ ὡς τὴν τε ψυχὴν αὐτοῦ
 ἴσμεν που γενναιοτάτην οὖσαν πάντων τῶν πρότερον γενομέ-
 5 νων ἀπὸ τῶν Ὀτουμάνων βασιλέων, καὶ τὴν τε δύναμιν με-
 γίστην τε οὖσαν τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ, παντί που τῶν εὖ εἰ-
 δότων τὰ βασιλέως πράγματα κατάδηλον. καὶ ταῦτα μὲν
 ξυνομολογοῦμέν τε αὐτοὶ τῷ βασιλεῖ, ὡς μέγιστά τε εἶναι.
 καὶ ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν ὄρα τε δὴ που ὡς ἐν ὄχρῳ B
 10 που οἰκεῖται πασῶν δὴ μάλιστα πόλεων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν. καὶ
 αὐτοὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Ὀτουμάνου βασιλεῖς, καὶ αὐτὸς δὲ βασι-
 λεύς, ἐξ οὗτου γε εἰς τὴν βασιλείαν κατέστη, τοιάνδε πόλιν
 οὔτε πολιορκῶν ἐξέειλε κατὰ κράτος, ἀλλ’ οὔτε ἐξεγένετο
 ἐπὶ τοιάνδε πόλιν ἐλαύνειν. ὄρατε γὰρ ὡς κύκλῳ ἢ πό-
 15 λιν ἐρμυνῆ τε οὖσα εἰς τὰ μάλιστα ταύτῃ μόνον ποιεῖται
 τὴν εἴσοδον, τετειχισμένην τρισὶ τε ἅμα τείχεσιν ὄχρῳτά-
 τοις καὶ τρισὶ πύλαις. ἦν μὲν οὖν τὴν μίαν ἐξέλητε τηλε-
 βόλοις, τὴν τε ἑτέραν πῶς ἂν ὑπερβάλλοισθε; ἦν δὲ καὶ ταύ-
 τὴν ὑπερβάλλησθε, ὑπολείπεται αὖθις ἢ ἰσχυροτέρα τούτων.
 20 ὡς οὖν ταύτῃ διανοουμένων καὶ παρασκευαζομένων, εἰ δέοι C
 ἀπολεῖσθαι, ὥστε ἀμύνεσθαι, οὕτω ἀπαγγείλατε τῷ βασιλεῖ,
 ὡς μάτην ἂν εἴημεν ὧδε ἐλθόντες εἰς φυλακὴν τῆς πόλεως,
 εἰ μὴδ’ ὄτιοῦν χαλεπὸν ἐπιδόντες τὴν πόλιν παραδοίημεν.”

foede diripiet, eos qui hic assistunt crudelissimae morti subiiciet.”
 haec quidem locutus est per interpretem. Asanes autem respondens
 in hunc modum verba fecit: “o fili Brenezis, renuntia regi haud nobis
 occultum esse, animum eius generositate excellere omnes reges,
 quotquot ab Otomanidis originem traxere. potentiam eius esse in
 orbe maximam norunt omnes, quotquot rerum periti sunt: etiam
 nos et agnoscimus et confitemur potentiam eius esse maximam. verum
 enimvero cernitis urbis huius situm, quam natura et arte sit
 munitus, ut non facile invenire sit urbem aequae munitam. reges
 Otomanidae, nec etiam ipse rex, ex quo in regnum hoc processit,
 talem urbem neque oppugnarunt neque ceperunt nec ballo petiverunt.
 videtis enim urbem undique quam maxime munitam. aditum
 hic unum habet: caeterum cinctum muris tribus firmissimis tribusque
 portis. si igitur unam dirueritis bombardis, alteram quomodo
 superabitis? et si alteram occupaveritis, relinquetur tertia caeteris
 multo validior. quapropter haec cogitantes, et scientes nos sic
 instructos, fortiter bellum quod ab rege infertur sustinebimus, etiamsi
 moriendum sit. nuntiate itaque regi vestro, frustra ad urbem hanc
 defendendam accessissemus, si pericula reveriti urbem tradere vo-
 luissemus.”

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Ἀσάνεω, ὡς ὑποστρέψας Ἰησοῦς ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ, αὐτίκα κατεβίβασε τοὺς τηλεβόλους ἐς τὰς πύλας τῆς πόλεως, ἧ δὴ ἦ ἐς τὴν πόλιν εἴσοδος στενω-
 τάτη γινομένη πρὸς αὐτὴν τε ποιεῖται τὴν εἴσοδον, καὶ τεῖχη
 τρία ἀλλήλων οὐ πολὺ διεστηκότα ἐς τὴν εἴσοδον ταύτη πα- 5
 ρέχεται. καὶ τὸ μὲν τελευταῖον τεῖχος ἀσθενὲς ὄν καὶ οὐ
 πάνυ ἐχυρὸν κατέσχεν Ἀσάνης, ὥστε τρίβειν τε τὸν τῆς πο-
 D λιορκίας χρόνον καὶ τοὺς τηλεβόλους· ἤδει μέντοι ὡς τέ-
 λεον ἐνταῦθα οὐχ ὑπομενεῖ τὰ τεῖχη ὑπὸ τῶν τηλεβόλων,
 ἀλλὰ πεσεῖται αὐτίκα μάλα. ἐποίει δὲ ὡς τρίβειν τὸν πόλε- 10
 μον. ἐπεὶ δὲ παίοντες οἱ τηλεβόλοι κατέβαλλον ἐπὶ ἡμέρας
 τινὰς τὸ ἐκτὸς τεῖχος, ἐν αἷς ἐξιόντες οἱ Ἕλληνες ἐμάχοντο
 τοῖς Τούρκοις καὶ τινὰς αὐτοῦ ταύτη διέφθειραν, ἀπολιπόν-
 τες, τὸ δεύτερον τεῖχος κατέχοντες, ἐχυρὸν τε ὄν λίθοις με-
 γάλοις, ἐκράτουν τὸ τεῖχος ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς ἀμυνόμενοι. 15
 οἱ μέντοι τηλεβόλοι καὶ τοῦτο τὸ τεῖχος ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς
 ἔπαιον, καὶ κατέβαλλον μέρος οὐκ ὀλίγον. ἔνθα δὴ ἀποτυ-
 P. 240 χῶν τοῦ τεῖχους ὁ λίθος φερόμενος ἔπεσεν ἐς τὸ ἀρτοκοπεῖον
 καὶ συνέτριψε. μεταπεσῶν δὲ ὁ λίθος ἐντεῦθεν, καὶ εὐρά-
 μενος ἄνθρωπον τινὰ ἀπενέγκατο μειωοῖσας τὴν σάρκα τε 20
 καὶ τὰ ὀστέα, συνέτριψέ τε εἰς ἐλάχιστα μέρη μυρία καὶ οἷα
 πτεροῖς ὄρνιθος εἰκάσαι, οὐδ' αὐτὴν ἐπιγῶναι τὴν σάρκα πα-

Asanes haec locutus est. Iosue reversus ad regem, quid responsi acceperit, exponit. rex igitur bombardas continuo portis opposuit; et qua aditus urbis erat angustissimus, ingredi parabat. in eo urbis aditu muri sunt tres, non longo a se invicem intervallo dissiti. murum primum, qui erat infirmus nec admodum communitus, occupavit Asanes, quasi bellum mora extracturus et bombardarum ictus elusurus. haud enim ignorabat muros non posse sustinere bombardarum impetum, verum sciebat eos tandem collapsuros. at id faciebat hac spe, quasi sic posset oppugnationem ad tempus aliquod tolerare. bombardae ubi ferire coeperunt, intra paucos dies exterior murus prorutus est. Graeci interea egredientes pugnabant cum Turcis, et aliquot etiam confecerunt. relicto igitur muro primo abiire ad secundum, qui firmus erat et saxis magnis communitus. hunc ubi insedere, regis impetum diebus aliquot fortiter propulsarunt. murum istum arietabant bombardae regiae diebus plurimis, partemque eius diruerunt non modicam. interea cum bombardis murus quassaretur, globus unus aberravit et in pistrinum delatus est; quod et comminuit penitus. hinc in altum sublatus cecidit forte in hominem quendam, cuius carnes et ossa in mille particulas minutissimas contrivit, adeo ut alis aviculae compararetur. tantus scilicet est globi impetus, ubi semel emissus fuerit,

ρείγεται. τοιαύτη γὰρ ἡ φορὰ τοῦ λίθου καὶ δαιμονία τις
 οὐσα θαῦμα παρέχεται, ἐπεὶ καὶ ἀποτυχῶν τοῦ τείχους καὶ
 μετεωρισθεὶς καὶ διεξιὼν τὴν πόλιν ἐς τὸ ἐπίνειον τῆς Κο-
 ρίνθου ἐνεχθεὶς ἔπεσε, σταδίους μάλιστα πού ἐς τεσσαρεσκαί-
 5 δεκα παραμειψάμενος. εἴλκε δὲ ὁ λίθος ἑπτὰ τάλαντα. οὕτω
 μὲν οὖν τὴν πόλιν ἔτυπεν ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας. καὶ οἱ ἐν τῇ B
 πόλει ἐπιλείποντος τοῦ σίτου χαλεπῶς ἔφερον, καὶ λόγους
 ἐδίδουσαν ἀλλήλοις, ἀφικόμενοι ἐς τὸν πόλεως ἀρχιερέα. Ἀσάνης
 μὲν οὖν κατεῖχε τὸ πλῆθος ὥστε ἀνέχεσθαι, ἀρχιερεὺς δὲ τῆς
 10 πόλεως ἄνδρα τῶν τῆς πόλεως ἀποστείλας ὡς βασιλέα ἐσήμαινέ
 τε αὐτῷ τὴν ἔνδειαν, καὶ ὡς σιτία πάνυ ὀλίγα ὑπολείπειτο ὥστε
 ἀντέχειν. ταῦτα πυθόμενος ὁ βασιλεὺς λόγους αὐθις προσέφερε, V. 187
 λέγων τοιάδε. “ἐμοὶ παρὰ τῶν ἐν τῇ πόλει εὐνοούντων ἀπαγ-
 γέλλεται ὀλίγων πάνυ ἡμερῶν ὑπολείπεσθαι ὑμῖν τὰ σιτία. τί
 15 οὖν κακοδαιμονᾶτε καὶ οὐ παραδίδοτε τὴν πόλιν;” ἐνταῦθα, C
 ὡς πυνθανομένου Ἀσάνεω ἔλεγον οἱ τοῦ βασιλέως τὰ καθή-
 κοντα, ἐβουλευόντο κοινη εἶτε παραδώσοιεν τὴν πόλιν εἶτε ἀνε-
 χόμενοι ἀμυνοῖντο. ὡς δὲ ἀπεστραμμένους ἐώρα τοὺς ἐν τῇ
 πόλει καὶ χαλεπῶς φέροντας, ὑπόσπονδοί τε ἐξῆλθον αὐτός
 20 τε Ἀσάνης καὶ ὁ Λακεδαιμόνιος Λουκάνης. ἀφικόμενων δὲ
 ἐς λόγους τῷ βασιλεῖ, σπονδὰς τε ἐφ’ ᾧ αἰτουμένων, ἔλεγεν
 αὐτοῖς τάδε. “ἀπαγγείλατε τῷ ὑμετέρῳ ἡγεμόνι ὡς σπονδὰς

11. ἀπολείπειτο P

et mirabilia multa operari consuevit. nam cum non attigisset mu-
 rum, in altum euectus urbemque transvolans, cecidit in navale Corin-
 thiorum, cum peregisset cursum quattuordecim stadiorum. globi pon-
 dus erat septem talentorum. in hunc modum feriebat urbem diebus
 plurimis. oppidani deficientibus alimentis indignabantur, et inter se
 colloquia ferebant, euntes ad urbis episcopum. Asanes quidem ple-
 bem sustinuit, ut praesentia fortiter tolerarent. episcopus autem ur-
 bis civem ad regem misit, qui alimentorum inopiam, quae gravissi-
 ma erat, indicaret, eumque hortaretur ne coeptam oppugnationem
 omitteret, verum fortiter pergeret. haec ubi comperit rex, misit ad
 oppidanos qui sic loquerentur “nuntiatum est mihi ab amicis et be-
 nevolis, quos in urbe habeo, paucorum dierum admodum vobis su-
 peresse alimenta. quid igitur insani et miseri urbem non traditis?”
 cum nuntii regis quae mandata essent coram Asane exponerent, pu-
 blice deliberabant dederentne urbem, an extrema potius perpetientes
 resisterent regi. cum autem cernerent oppidanos graviter praesentem
 necessitatem ferre et mali quaerere liberationem, fide publica inter-
 posita egressi sunt ad regem Asanes et Spartanus Lucanes. venien-
 tes autem super foedere pangendo in colloquium cum rege sic allocu-

ποιεῖσθαι ἔτοιμός εἰμι, ἐφ' ᾧ τὴν χώραν ὅσῃν ὁ στρατὸς πα-
 ρέξῃται ἐμὴν τε εἶναι, καὶ φόρον ἀπάγειν διὰ τὴν λοιπὴν χώ-
 P. 241 ραν πεντακοσίους στατήρας, τῷ δὲ ἡγεμόνι, ἐφ' ᾧ τό τε Αἴ-
 γειον καὶ Πάτρας καὶ τὴν περιόικον παραδιδόναι ἡμῖν. εἰ
 δὲ μὴ, αὐτίκα ἅμα ἐπιόντα με γινωσκόντων." ταῦτα ὡς 5
 ἐνετέλλετο αὐτοῖς, καὶ ἐς τοὺς ἡγεμόνας ἀφίκοντο περὶ τὸ
 Ταῦγειον τῆς Λακωνικῆς διατρίβοντας, ἀπήγγελλον τε τὰ
 παρὰ βασιλέως. καὶ αὐτίκα ἐδόκει, ὥστε μὴ στέρεσθαι ἤδη
 ξυμπάσης τῆς χώρας, πρέσβεις τε πέμπειν καὶ ἐμπεδοῦν σφίσι
 τὰς σπονδὰς ἐφ' οἷς προοιεῖναιτο βασιλεύς. πέμπσαντες δὲ 10
 πρέσβεις τὰς τε σπονδὰς ἐποιήσαντο, καὶ τὴν χώραν ἀπέδωκε
 τῷ βασιλεῶσι ὑπάρχῳ Ὀμάρῳ (τῆς Θεσσαλίας ὑπαρχος ἦν),
 τὸ τε Αἴγειον Καλαβροῖτης Πάτρας καὶ τὴν περιόικον ταύτη
 τῆς Ἀχαΐας χώρας.

Ὡς δὲ παρέλαβε τὰς πόλεις καὶ νεήλυδας καθίστη ἐν ταῖς 15
 πόλεσι, τὰ μὲν στρατεύματα αὐτῷ διήκεν ἐπ' οἶκου κομίζε-
 σθαι, αὐτὸς δὲ τραπόμενος ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς καὶ ἐπὶ τῆς Ἀθη-
 νῶν πόλεως περιῆει σκοπῶν τόν τε Πειραιᾶ καὶ τοὺς λιμένας,
 ἀπεδέξατό τε τὴν Ὀμάρῳ ἀνδραγαθίαν. τὴν τε πόλιν ταύ-
 την καὶ ἀκροπολιν πυνθάνομαι βασιλεῖ μάλιστα τῶν ἐν τῇ 20
 χώρᾳ αὐτοῦ πόλεων ἐν γνώμῃ γενέσθαι, καὶ τὴν τε παλαιὰν
 τῆς πόλεως μεγαλοπρέπειαν καὶ κατασκευὴν ἀγασθῆναι, ἐπει-

16. νομίζεσθαι P

tus est "vestro principi dicite me paratum esse foedus percutere et
 pacem dare: sed hac condicione, ut ea regio quam exercitus meus
 peragravit mea sit. ab reliqua regione tributum nomine peto quingen-
 tos stateres. duci autem, qui adhuc tenet Aegeum Patras et finiti-
 mam regionem, dicite ut ea nobis tradat: sin minus, confestim acce-
 dam et armis subiiciam." haec ubi cognovissent, ut praeceptum erat,
 proficiscuntur ad principes, qui ea tempestate circa Taygetam Laco-
 niae se tenebant, iisque quae data erant ab rege mandata explicant.
 quibus auditis visum est, ne et universa spoliarentur regione, lega-
 tos ad regem mittere et foedus conglutinare his condicionibus quas
 rex praescripsisset. missis itaque, quemadmodum decretum erat, le-
 gatis pax composita est. regio, quam postulaverat rex, restituta est
 regio praefecto. Omares Thessaliae praefectus Aegeum, Calabrites,
 Patras et finitimam regionem Achaiae recepit.

Rex ubi urbes suscepit, praesidiis peregrinorum eos firmavit, et
 peregrinos iis praefecit. in hunc modum confecto bello copias omnes
 domos dimisit. ipse autem conversus est contra Atticam et urbem Athe-
 nas. obambulabat contemplans Piraeum et portuum commoditatem.
 Omaris virtute civitatem istam una cum arce in dicionem accepit. fuit

πόλις “πόση δὴ χάρις ὀφείλεται ἐν τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ Ὀμάρῳ
 τῷ Τουραχάνεω.” τὴν γὰρ πόλιν ταύτην καὶ ἀκρόπολιν πα- B
 ρεσθήσαστο Ὀμάρῳ οὕτως τρόπῳ τοιῷδε. ὡς γὰρ Νέριος ἐτε-
 λεύτησε, κατέσχε τὴν τυραννίδα ἢ γυνὴ αὐτοῦ παῖδα ἔχουσα
 5 νήπιον, καὶ διαπρεσβευομένη ἐς βασιλέα χρήμασί τε ἐθερά-
 πευε τὰς βασιλέως θυράς, καὶ αὐτὴ διέτριβε περὶ τὴν ἀρ-
 χὴν. χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον νεανίου τινὸς τῶν Οὐνε-
 τῶν ἐμπορίας ἕνεκα Ἀθήναζε ἀφικόμενον, τῆς συγκλήτου δὲ
 ἀνδρός, ἠρώσθη. καὶ ἐρασθεῖσα ἐς λόγους τε ἀφίεται τῷ
 10 νεανίᾳ, ὡς ἐν παιδιαῖς τὰ πολλὰ συνδιατρίβων τῷ νεανίᾳ, ὡς
 αὐτῷ εἰς γυναῖκα χωρῆσαι ἅμα τῇ ἀρχῇ ἐπιτρέψαι τῆς πό-
 λεως ἔτοιμος εἶη. ταῦτα δὲ εἶναι αὐτῷ, ἣν ἀποπεμφάμενος C
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, τρόπῳ οἷῳ δύνηται, ἐπανέλθῃ Ἀθήναζε.
 ἣν δὲ ὁ νεανίας Πριάμου παῖς τοῦ Ναύπλιον ἐπιτειτραμμένου
 15 παρὰ Οὐνετιῶν. ἀπιὼν δὲ ὁ νεανίας καὶ κατισχεθεὶς τῷ
 ἔρωτι, καὶ ἐλπίσας τὴν τῆς πόλεως ἀρχὴν κατισχεῖν, δια-
 φθείρας δὲ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, γένους οὖσαν καὶ αἰ-
 τὴν συγκλητικῶν, διαφθείρας δὲ ταύτην, ὡς εἴρηται, ἐπα-
 νῆκεν Ἀθήναζε καὶ τὴν Νερίου γυναῖκα ἤγαγεν. ἀφικό- V. 188
 20 μένος δὲ ἐς τὴν τῆς πόλεως ἀρχὴν διεβλήθη ὑπὸ Ἀθη-
 ναίων ἐν ταῖς θύραις τοῦ βασιλέως. ὕστερον μένοι, ὡς ἤχθοντο
 αὐτῷ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπιτροπεύειν τε τοῦ παιδὸς ἔφασκε καὶ οὐ D

9. ἠρώσθαι P

11. καὶ ἅμα τὴν ἀρχὴν?

autem haec urbs semper regi, ut audio benevola, et munificentiam eius
 antiquam et apparatus urbium semper plurimum amplexus est. dixit
 igitur “quanta gratia debetur lege nostra Omari Turachanis filio?” quo
 pacto Omares urbem istam una cum arce occupavit, iam dicitur. mor-
 tuo Nerio uxor eius Athenarum tyrannidem obtinuit, habens ex ma-
 rito filium superstitem adhuc puerulum. mittens igitur legatos ad
 ianuarum milites, quos largitionibus sibi conciliarat, facile principa-
 tum retinuit Athenarum. nec tamen multo post amore exarsit in
 adolescentem Venetum, senatoris filium, qui mercium gratia Athenas
 appulerat. amore itaque amens in colloquium cum adolescente ve-
 nit. cum plerumque autem plurimis blanditiis animum adolescentis
 pelliceret, et magna cum voluptate cum illo conversaretur, promisit
 se velle ipsi nubere et Athenarum principatum simul tradere. haec
 autem tum fore, si prius suam uxorem quocumque modo repudiasset,
 et ea repudiata deinde rediret Athenas. adolescens ille filius erat
 Priami, cui a Venetis Nauplium urbs commissa erat. adolescens igi-
 tur reversus Venetias et amore ardens, speransque se Athenarum prin-
 cipatum occupaturum, uxorem suam necavit, quae et ipse senatoris
 et patricii erat filia. haec, quemadmodum dixi, e numero mortalium

πολλῷ ὕστερον λαβὼν τὸν παῖδα ἀφίκετο παρὰ βασιλέα. ὁ γάρ τοι Φράγγος Νερίου ἀδελφιδοῦς, ἀνεπιὸς δὲ τοῦ παιδός, διατρίβων ἐν ταῖς βασιλέως θύραις ἐπέμενε καιρὸν αὐτῷ παρὰ βασιλέως ἀφίξεσθαι ἐς τὴν τῶν Ἀθηῶν πόλιν. βασιλεὺς δὲ ὡς ἐπνυθάνετο τὰ ἀμφὶ τὸν ἔρωτα τῆς 5 γυναικός, ἐπέτρειψε Φράγγῳ τῷ Ἀντωνίου παιδί τὴν πόλιν, καὶ πέμπων ἐκέλευε δέχεσθαι αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους. οἱ δὲ ἔτοιμοι ὄντες ἐδέξαντο. ὁ δ' ὡς τυραννίδα ἀφίκετο τῆς πόλεως, τὴν μέντοι γυναῖκα συλλαβὼν καθεῖρξεν ἐν Με-
P. 242 γάροις, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον διὰ τὸν γάμον τοῦ νεανίου 10 διέφθειρεν, ὅτι μὲν τρόπῳ, οὐδεὶς ἤσθετο. δι' ἃ δὴ ἐγκαλοῦντος ἐν ταῖς τοῦ βασιλέως θύραις τοῦ νεανίου, δεινὸν τε ἐποιεῖτο τὴν ὕβριν τοῦ Φράγγου ὁ βασιλεὺς, καὶ πέμπων Ὀμάρῃ τὸν Τουραχάνεω παῖδα σὺν στρατεύματι τῆς Θειταλίας ἐκέλευε. . . . παραλαβὼν δὲ τὴν τῆς Θειταλίας στρωτὸν 15 Ὀμάρῃς ὁ Τουραχάνεω καὶ ἐπελάσας ἴσχει μὲν αὐτίκα τὴν Ἀθηῶν πόλιν, μετὰ δὲ τὴν τε ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει ἐπὶ συχρὸν χρόνον προκαθεζόμενος. καὶ ἐπειρᾶτο μὲν διὰ τῶν προσηκόντων τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει ἀνδρῶν· ὡς δ' οὐδὲν αὐτῷ
B προεχώρει, λόγους προσέφερε τοιούσδε. “ὦ παῖ Ἀντωνίου, σὺ 20

8. ὡς ἐς?

sublata, Athenas rediit Nerique uxorem duxit. cum autem evasisset ad urbis regimen, delatus est ab Atheniensibus apud ianuas regis. tandem cum invidia Atheniensium premeretur, ut eam aliquo modo leniret, dicebat se pueri tutorem esse. nec multo post assumens puerum, una cum eo ad regem venit. nam Francus Nerii patruelis, consobrinus vero pueri, morabatur in ianuis regis, sperans tempus fore quo ipse Atheniensium principatu potiretur. rex autem ubi comperit amentiam mulieris, Franco Antonii filio urbem commisit, eique parere et benigne eum suscipere iussit Athenienses. hi quidem benignis animis, quemadmodum imperatum erat, virum exceperunt. qui ubi urbis praefecturam nactus est, mulierem illam cepit et Megaris in carcerem condidit; nec multo post eandem interfecit propter sceleratas illas nuptias, quae cum iuvene Veneto contraxerat. quomodo autem istam mulierem necaverit, non constat. quapropter cum postea iuvenis Francum eius iniuriae in ianuis regis accusaret, rex rei indignitate commotus misit Omarem Turachanis filium cum Thessaliae exercitu, quem iussit * * * * Omares Turachanis filius, accepto Thessaliae exercitu, et ad urbem accedens, eam continuo subegit. arcem tamen tempore longo obsedit, sperans se eam capturum opera virorum qui in arce erant, quibus utebatur familiariter. - cum autem nihil eorum quae animo conceperat succederet, Francum in hunc modum allocutus est “o fili Antonii, haud dubie nosti familiam re-

οἶσθα τὸν βασιλέως οἶκον, ὡς τήνδε τὴν πόλιν ἐπέτρεψεν ἐπὶ
 ἱκανὸν χρόνον. καὶ ἐπεὶ βασιλεὺς αὐθις παρακελεύει παρα-
 δίδόναι αὐτῷ τὴν πόλιν, οὐκ οἶδα ὅπως ἂν ταύτην ἄκοιτος
 βασιλέως κατέχοις· οὐδὲ γὰρ πάνυ πολὺν διαμείναι. νῦν
 5 οὖν παρέχει σοι βασιλεὺς μάλιστα διηλλαγμένῳ οἱ χώραν τε
 τὴν Βοιωτίαν ἔχειν καὶ τὴν Θηβῶν πόλιν, ἀποφερόμενον δὲ
 τὸν τῆς ἀκροπόλεως ὄλβον καὶ τὰ σαυτοῦ ἀπίεναί, κατα-
 λιπόντα τῷ βασιλεῖ τὴν ἀκρόπολιν.” ταῦτα ἀκούσας ὁ νεα-
 νίας ἤτειτό τε πίστιν, ἐφ’ ᾧ ἐμπεδῶσαι αὐτῷ παρὰ βασιλέως
 10 τὴν Βοιωτίαν. διαπραξαμένον δὲ ἐν ταῖς θύραις τοῦ Ὀμά-
 ρεω, οὕτω δὴ φρασάμενος ὑπεξῆλθε τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τὴν
 Θηβῶν πόλιν σὺν τῇ λοιπῇ Βοιωτίᾳ κατασκέσοντος αὐτῷ βα-
 σιλέως. οὕτω μὲν δὴ Ἀθῆναι ὑπὸ βασιλεῖ ἐγένοντο παρα-
 στησαμένου Ὀμάρεω.

15 Τότε δὴ περσιῶν ὁ βασιλεὺς καὶ τὴν τε ἀκρόπολιν θεώ-
 μενος ἐν θαύματι ἐποιεῖτο, καὶ τὴν Ἀττικὴν περσιῶν ἐσκόπει
 τε τοὺς λιμένας, ὡς εἴρηται. τοὺς μέντοι ὄρκους ἔπεμπε
 ἄνδρα τῶν Θυρῶν αὐτοῦ παραληψόμενον τῶν τῆς Πελοπον-
 νήσου ἡγεμόνων, αἰτούμενος δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ τῆς
 20 Σπάρτης ἡγεμόνος. τοὺς μέντοι ὄρκους ἐπεποίηντο οἱ ἡγε-
 μόνες. Θωμᾶ δὲ τῷ νεωτέρῳ ἀδελφῷ μετέμελε, καὶ ἀπόστα-
 σίν τε αὐτίκα ἐβουλεύετο ἀπὸ βασιλέως. καὶ πρέσβυν μὲν

2. κελεύει?

12. κατέσχε δόντος?

gis, qui urbem hanc tempore longo tibi regendam concessit. quo-
 niam autem rex nunc imperat ut eam restituas, nescio quo iure eam
 invito rege teneas. ne dubites: haud diu, si sic facere perrexeris,
 principatus istius urbis penes te manebit. nunc tibi, si vis cum eo
 in gratiam redire, Boeotiam et Thebas pollicetur, ut hinc decedas
 ferens divitias arcis tuasque. saltem arcem regi relinque.” haec cum
 audisset iuvenis, petebat sibi fidem dari, qua data crederet Boeotiam
 sibi a rege tradi. Omares rem ad ianuas rettulit; et ut fidem face-
 rent iuveni promissa rata fore, facile impetravit. fide igitur accepta
 egressus est iuvenis arce libenter, cum ab rege acciperet Thebas cum
 reliqua Boeotia. in hunc modum Athenae ductu et auspiciis Omaris
 in potestate regis concessere.

Tunc quidem rex Athenas peragrans, et arcem contemplans, mi-
 rabatur urbis arcisque magnificentiam. hinc obambulans per Atticam
 spectabat portus, sicuti supra annotavimus. misit deinde rex virum
 de suis ianuis, qui iusiurandum exigeret ab Peloponnesi principibus.
 eundem etiam petere iussit sibi in uxorem principis Spartani filiam.
 principes, quemadmodum praeceperat rex, in regis verba iurarunt, at-
 que iureiurando fides accepta est. verum haud multo post iurisiurandi

ἔπεμπεν ἐς τὰς βασιλέως θύρας ἀπαιτῶν . . . ὄντινα δὴ
 ἀλώναι συνέβη ἐν Πάτραις καὶ ἐς τὴν ἀκρόπολιν, ἣν κατέ-
 χουσιν οἱ τοῦ βασιλέως νεήλυδες καὶ ἄλλοι περιφανεῖς τῶν
 Τούρκων. καὶ αὐτοὶ μετὰ ταῦτα ἐπολιορκοῦντο ὑπὸ τῶν τοῦ
 Θωμᾶ στρατιωτῶν. τὴν μέντοι ἀπόστασιν ἐβουλευέτο πει-5

V. 189 θύμενος ἅμα τῷ Λακεδαιμονίῳ Λουκάνῃ, φασί μιν ὡς ξυνθέ-
 μενος προδοσίαν τοῖς ἐν Κορίνθῳ ἔχειν ἐλπίδα παραστήσε-

P. 243 σθαί τε αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ τᾶλλα διαπράξεσθαι ὡς βέλτι-
 στα οὗτος τὴν λοιπὴν χώραν. ἐπεὶ δὲ ἀπέστητε ἐκ τοῦ φα-
 νεροῦ καὶ ἐπολέμει ταῖς βασιλέως ἀκροπόλεσι, πειρωόμενος 10
 ἔλεῖν κατὰ κράτος, προσχώρει μὲν οὐδὲν αὐτῷ ὧν ἐπενόει,
 συναφίστη μέντοι καὶ τοὺς λοιποὺς αὐτῶν Πελοποννησίους,
 Ἄλβανῶν τε ἅμα καὶ Ἑλλήνων, καὶ ἐπολέμει τε ἅμα τῷ
 ἀδελφῷ, παρακαλῶν ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ ἐπολιόρκει μὲν καὶ
 τινα τῶν τοῦ ἀδελφοῦ πολισμάτων. ταύτην μὲν δὴ τὴν ἀπό- 15
 στασιν Ὀμάρῳ φασί τινες διαπράξασθαι. ἐπεὶ τε τάχιστα
 ἐπύθετο βασιλεὺς, πέμψας ἐς Πελοπόννησον ἄρχοντα ὑπαρ-
 Βχον πανσόμειον Ὀμάρῳ τῆς ἀρχῆς καὶ αὐτὸν παραληψόμενον
 τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἀφελέσθαι βα-
 σιλέα Ὀμάρῳ τὴν Θεσσαλίας ἀρχὴν. 20

Βασιλεὺς δὲ ἐπὶ τὴν Σκοπίων ἀφικόμενος πόλιν διέτρι-
 βεν, ἣν τι νεώτερον ἀπὸ Παιόνων ἐπιγένηται. Παίονες γὰρ

8. διαπράξασθαι P 11. προσχώρει P 18. πανσόμειον P

dati poenituit Thomam fratrem iuniorē, et consilia, quomodo deficeret
 a rege, tractare haud cessabat. praeterea legatum irē iussit in ianuas
 regis, petens * * * * et hunc quidem capi contigit Patris, et duci in ar-
 cem, quam tenebant peregrini regis et alii Turci insignes, qui et ipsi
 tandem obsidebantur ab Thomae militibus. defectionis autem con-
 silia agitabat magis impulsu Lucae Lacedaemonii, qui dicebat se
 proditorem subornasse cum his qui sunt Corinthi: in maxima se esse
 spe capiundae urbis; quod si eveniat, et reliquam regionem se ex-
 inde optime disposituros. iam aperte desciverat ab rege, et arces
 regias oppugnabat, easque vi capere nitēbatur: nihil tamen eorum
 quae mente agitabat, prospere succedebat. ad defectionem igitur so-
 licitat reliquos Peloponnesi, Albanos pariter et Graecos. etiam cum
 fratre bellum gerebat, armis eum lacessens. praeterea oppidula quae-
 dam fratris oppugnabat. defectionem huius quidam Omarem aucto-
 rem fuisse perhibent. quod ubi comperit rex, misit praefectum il-
 lico, qui cogeret Omarem se abdicare principatu: ipse vero in eius
 dignitatem succederet. hanc eandem ob causam etiam Thessaliae prin-
 cipatum Omari ademit.

Rex profectus est in Scopiorum urbem, et sibi moratus est, ut

μετὰ τὴν Μαχουμέτεω διατριβὴν συλληχθέντες καὶ τὸν Ἴστρον
 διαβάντες ἤλασαν ἐπὶ τὴν τοῦ Μαχουμέτεω φυλακὴν, καὶ
 συμβαλόντες ἐτρέψαντο, καὶ ἔφθειραν οὐ πολλούς, ἔάλωσαν
 δὲ τινες αὐτῶν καὶ ἀπήχθησαν παρὰ βασιλέα. βασιλεὺς
 5 μέντοι ὡς ἐπύθετο Θωμᾶν τὸν νεώτερον ἀδελφὸν παραβάντα
 τοὺς ὄρκους πολιορκεῖν ἐπιόντα τοὺς ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι βα- C
 σιλέως νεήλυδας, ἔπεμπε στράτευμα ἐπὶ Πελοπόννησον, τὸ τε
 Θεσσαλίας καὶ Αἰτωλίας, καὶ στρατηγὸν ἀπέδειξε Χαμουσᾶν
 τὸν ἰερακοφόρον ἐπίκλην. καὶ ὃς λαβὼν Ἀχμάτην τὸν τῆς
 10 Πελοποννήσου ὑπαρχον καὶ Ὀμάρην τὸν Τουραχάνεω, καὶ
 γαμβρὸν γενόμενόν οἱ ἐπὶ τῇ Θυγατρὶ, τούτους λαβὼν ἐσέβα-
 λεν ἐς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐς Πάτρας μέντοι τῆς Ἀχαιῶν
 ἀφίκετο, καὶ τὴν ἀκρόπολιν ἠλευθέρωσεν. οἱ γὰρ Ἕλληνες
 ὡς ἤσθοντο τοῦ βασιλέως στρατὸν ἐπιόντα, ἀπανέστησάν τε
 15 ἐκ τῆς πολιορκίας, καὶ ἐς τὴν Μεγαλόπολιν, τὸ νῦν λεγόμε-
 νον Λεοντάριον, συνελέγοντο ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα ὡς τὴν μάχην
 ποιησόμενοι. ὁ μὲν οὖν στρατὸς διήει διὰ τῆς Ἡλιδος χῶ- D
 ραν τὴν παραλίαν, καὶ ἐπὶ τὴν Ἰθώμην ἀφικόμενος ἀνήει ἐς
 Λεοντάριον. ἐνταῦθα Θωμᾶς συναθροίσας τοὺς τε Ἀλβα-
 20 νοὺς καὶ Ἕλληνας τοὺς συναφειστώτας παρετάσσετο ὡς εἰς
 μάχην. ἐνθα δὲ οἱ Τοῦρκοι ἐπελαύνοντες, ὡς εἶδον τὸ τῶν
 Ἑλλήνων στράτευμα παρατασσόμενον ἐπὶ τοῖς λόφοις τῆς πό-

6. ἐπιόγτας P

14. ἐπανέστησάν P

audiret si quid novarum rerum instituerent Pannonnes. nam Panno-
 nes, ubi acceperere Mechumetem paratum esse ut regis regionem defen-
 deret, ne quid mali ab ipsis acciperet, in unum collecti transmisso
 Istro contendere ad eum locum ubi Mechumetes cum regio praesidio
 manebat. commisso autem praelio in fugam versi sunt, paucis eo
 praelio amissis. quidam capti ad regem abducti sunt. rex, ubi allat-
 tum est Thomam fratrem iuniorum abrupta iurisiurandi religione ob-
 sidere suos peregrinos, quos veluti praesidium arcibus imposuerat,
 exercitum Thessaliae et Aetoliae contra Peloponnesum ire iubet. du-
 cem belli declarat Chamuzam cognomine Hieracophorum. hic, captis
 Achmate Peloponnesi praefecto et Omare Turachanis filio, quem ge-
 nerum asciverat, ingressus est Peloponnesum; et Patras in Achaia ve-
 niens arcem obsidione solvit. Graeci enim cum cognovissent regis
 exercitum accedere, ommissa obsidione Megalopolin, quae nunc Leon-
 tarium, ad principem colligebantur, quasi congressuri acie cum regis
 exercitu. exercitus quidem iter faciebat per regionem Elidis mariti-
 mam, et Ithomam perveniens ascendebat Leontarium. ibi congregans
 Thomas Albanos et Graecos qui simul defecerant, aciem instruebat,

λεως, ἐβουλεύοντο μὲν εἴτε στρατοπεδεύσονται εἴτε καὶ διε-
 λαύνωσιν ἅπαντες, ὡς ἔχουσιν, ἰθὺ τῆς Τεγέης ἐπὶ Μουχ-
 λήν. Ἰονούζης δὲ τῶν ἵπποδρόμων ἄρχων ἰδὼν τοὺς Ἑλληνας
 τὰς τάξεις ἐς βάθος πεποιημένους ἀνέκραγεν “ὦ φίλοι, ἤττην-
 ται οἱ Ἑλληνες· οὐ γὰρ οἶόν τε, ὡς συνετάξαντο, μαχέσασθαι 5
 P. 244 αὐτούς, ἀλλὰ δώσειν αὐτίκα ἅμα πάντα, τῶν ὑστάτων ἐς
 φυγὴν τρεπομένων. οὐ γὰρ κατὰ τοὺς δακτύλους ἀλλήλοις
 ἐπιβοηθοῦντας παρετάξαντο, ἀλλ’ ἐς βάθος τὰς τάξεις ποιη-
 σάμενοι παρεσκευάζοντο ἀμύνεσθαι. ταῦτά τε ἀνεβόησεν ὁ
 Ἰονούζης, καὶ λαβὼν τοὺς ἵπποδρόμους ἔθει ἐπὶ τοὺς Ἑλλη- 10
 νας. οἱ δὲ ὕστατοι ἐδέξαντο μὲν τοὺς πρώτους, μετὰ δέ, ὡς
 ἐπιγιννομένων τῶν Τούρκων αἰεὶ πλειόνων, ἐς φυγὴν ὤρμητο.
 οἱ τελευταῖοι δὲ Ἑλλήνων φεύγοντες ἐς τοὺς σφετέρους ἀνε-
 πιπτον καὶ τούτους ἅμα ἐς φυγὴν κατέστησαν· καὶ οὕτω οἱ
 τάξεις μὴ ῥοπῇ καιροῦ ἐτράποντο ἐς φυγὴν, τῆς τελευταίας 15
 V. 190 βιαζομένης· ἀνάγκη γὰρ ἦν ἠττημένας αὐτίκα μάλα καὶ τὰς
 Β ἄλλας τοῦτο πείσεσθαι τάξεις, ἀλλήλαις συμπιπούσας. Ἑλ-
 ληνες μὲν οὖν ἀνὰ κράτος ἔφρευγον ἐς τὸν πόλιν, οἱ δὲ Τούρ-
 κοι ἐπιόντες κραυγῇ τε καὶ διακελευσμῷ διέφθειρον ἐς δια-
 κοσίους, καὶ ἐπελάσαντες ἐπολιόρχουν τὸν τε ἡγεμόνα καὶ τὴν 20
 πόλιν ἐπὶ λιμῷ καὶ λοιμῷ· ἐπιέζετο γὰρ ὁ στρατός, ἐπεὶ
 ἐγένετο αὐτῷ, ἀπὸ τῶν ἀνδραπόδων τῶν ἀπὸ τῆς Ἀχαιῆς,

5. οἷοί P

6. ἀλλ’ ἐνδώσειν?

22. αὐτοῦ?

quasi aleam praelii experturus. Turci cum huc venissent, videntes Graecorum aciem exornatam consistere in urbis collibus, deliberabant castrane communirent, an recta, quemadmodum instituissent, contenderent Muchlam Tegeae. Ionuzes equitum dux, conspicans aciem Graecorum in longitudinem se extendere, exclamavit “o cari Turci, Graeci victi sunt. haud enim pugnare possunt, cum in hunc modum acies in ordinem explicata sit. nam omnes illico cedent, ubi postremi in fugam versi fuerint. non enim in aciem dispositi erant ut se mutuo adiuuare possent. verum acie quam maxime extenuata dimicare cum hoste parabant. Ionuzes exclamans, quemadmodum dixi, cum turma equitum irruebat hostem, postremi excipiebant primos; et cum plures usque supervenirent Turci, in fugam effundebantur. postremi Graecorum fugientes incidebant in suos; quos deinde fugae socios trahebant. in hunc modum acies Graecorum universa in fugam abibat, postremis loco pulsis. Graeci totis viribus fugiebant in urbem. Turci instantes clamore et mutua cohortatione occiderunt circiter ducentos; et accedentes urbem, etiam principem obsidione circumdedere. exercitus fame et peste premebatur propter mancipia

καὶ ἀπῆλυνεν αὐτὰ ἐντεῦθεν ἐπὶ Μουχλῆν. τὸν μέντοι Ἰο-
νουζην κατέλιπον σὺν Δημητρίῳ τῷ ἡγεμόνι.

Ὁ μὲν οὖν Θωμᾶς αὐτίς, ὡς ἀπῆει ὁ στρατὸς ἀπελαύ-
ρων, ἐπολιόρκει τοὺς τοῦ βασιλέως νεήλυδας ἐν ταῖς ἀκροπό-
5 λεσι· βασιλεὺς δὲ ἤλυνε τὸ θέρους τοῦτο ἐπὶ Σπενδερόβην C
καὶ τὴν τῶν Τριβαλλῶν χώραν. τὴν δὲ ἔλασιν ἐποιεῖτο δι'
αἰτίαν τήνδε. ὡς γὰρ ἐτελεύτησεν Ἐλεάζαρος ὁ τοῦ Βούλ-
κου παῖς, κατελέλειπτο ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐπὶ Θυγατρὶ ἐς τὴν ἀρ-
χήν. καὶ τὴν μὲν ἀκρόπολιν τῆς Σπενδερόβης κατεῖχεν αὕτη,
10 καὶ ἐπιγαμίαν ποιουμένη ἐπὶ τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέως παῖδα
ἐπὶ τῇ Θυγατρὶ διανοεῖτο τὴν ἀρχὴν αὐτῆ στήσειν τῆς πό-
λεως. οἱ μὲν οὖν Τριβαλλοὶ ὄρμητο ἐπὶ τὸν Μαχουμέτιω
ἀδελφὸν τὸν Μιχαῆλον, ὃς παρὰ τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι διέ-
τριβε, καὶ σφίσιν ἡγεμόνα ἐλόμενοι καθίστασάν τε αὐτὸν καὶ
15 ἐπέτρπεον τὰ τῆς πόλεως πράγματα. ἦτε γυνὴ μεταπεμπο-
μένη τοῦτον ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἐπὶ ξενίσει συνέλαβέ τε αὐτὸν
καὶ συνδήσασα ἀπέπεμψεν ἐς τοὺς Παίονας. τὸν μέντοι Μι- D
χαῆλον οἱ Παῖονες λαβόντες καθεῖρξαν. καὶ οἱ Τριβαλλοὶ
ὄρμητο αὐτίς ἐπὶ βασιλέα, καὶ μεταπεμπόμενοι ἅμα τῇ τοῦ
20 ἡγεμόνος γυναικὶ ἔπρασσον τὴν τῆς πόλεως παράδοσιν. ὁ μὲν
οὖν βασιλεὺς, οὐπω κατασιάντων ἐς τόδε αὐτῷ τῶν πραγμά-
των, παρασκευασάμενος ἤλυνεν ἐπὶ Σπενδερόβην ὡς ἐξελῶν
κατὰ κράτος. οἱ δ' ἐν τῇ πόλει Σπενδερόβη πνιθανόμενοι

3. ἐπελαύων P 17. συνδήσας P .

quae adduxerat ex Achaia et deinde Muchlam abduxerat. Ionuzem reliquerunt cum Demetrio principe.

Thomas iterum, cum decessisset exercitus regius, regis peregrinos qui arces tuebantur, obsidione circumvenit. rex ea tempestate bellum movit contra Senderoviam et Triballorum regionem. huius belli ista causa traditur. mortuo Eleazaro Bulci filio relicta est uxor eius una cum filia in principatu, arcemque Senderoviae tenebat. elocans autem filiam Illyriorum regis filio (is erat Stephanus Bosniae rex) principatum retinere cogitabat urbis. verum Triballi confluebant ad Machmetis fratrem Michaellem, qui apud Triballorum principem egerat; eumque ducem creantes iusserunt urbis negotia curare. mulier hunc advenientem in arcem quasi hospitem invitavit, continuoque ei vincula iniicit, vinctumque ad Pannonos mittit. quem Pannonos accipientes in carcerem coniecere. Triballi igitur (qui et Servii) iterum recidebant ad regem Pannonum; et accersiti una cum principis defuncti uxore deditionem urbis fecere. at rex cognito quonam res suae redactae forent, arma capit et copias contra Senderoviam ducit, quasi vi eam recuperaturus. oppidani cum audirent adversum

βασιλέα ἐπιόντα σφίσιν ὑπήντων αὐτῷ, τὰς κλεῖς φέροντες κατὰ τὴν ὁδόν. βασιλεὺς μὲν δὴ τοὺς Τριβαλλοὺς ἐθεράπευσε, χάροις δωρησάμενος καὶ χορήμασι τοὺς πολλοὺς, καὶ τὴν τοῦ Ἐλεαζάρου γυναικὶ ὑπόσπονδον ἀφῆκεν ἀποφέρεισθαι τὸν πλοῦτον αὐτῆς οἰχομένην, καὶ τὴν τε φρουρὰν σὺν αὐτῷ παρέλαβε.

P. 245 Καὶ ὡς αὐτῷ προσεχώρησεν ἡ πόλις, ὄρωμητο μὲν ἐς Πελοπόννησον στρατεύεσθαι, μετὰ δὲ ἀφικόμενος ἐς Βυζάντιον καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβὰς ἤλυνεν ἐπὶ Ἀμαστρον τὴν Ἰαννύων πόλιν, ἐπὶ τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ. οἱ γὰρ Ἰαννῖοι πρό- 10 σβεις πέμπαντες ἤτιόντο τὴν Γαλατίνην πόλιν οὖσαν σφῶν, αὐδὲν ἡδικηκότες, καὶ σπονδὰς ἐχόντων αὐτῷ. καὶ εἰ προσεχώρησε δὲ κατὰ τὴν Βυζαντίου ἄλωσιν, ἠξίουσαν αὐτῶν σφίσιν ἀποδοθῆναι. βασιλεὺς μὲν οὖν ἀπεκρίνατο ὡς οὔτε αὐτὸς ἀδικοίη οὔτε ἐλάσας ἔλοι τὴν πόλιν, ἀλλ' οἱ τῆς πόλεως ἄρ- 15 χοντες ἀφικόμενοι ὡς αὐτὸν παρέδωκάν τε σφᾶς, ἀξιούντες εὖ πάσχειν ὑπὸ βασιλέως, καὶ ταύτῃ παραλαβὼν τὴν πόλιν Βουδένα ἡδικηκῶς εἶη. διὰ ταῦτα δὴ τὸν πόλεμον ἀπαγγελ- λόντων τῶν Ἰαννύων τότε, ἤλυνεν ἐπὶ Ἀμαστριν πόλιν ἐπὶ τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ. ἐλαύνων δὲ ἐφέρετο μὲν χαλκὸν ἄπλετον 20 ἐπὶ τῶν καμῆλων καὶ ὑποζυγίων, ἤγειο δὲ καὶ τὸν ἀπὸ τῆς

se hostiliter pergere regem, obviam ex urbe procedunt, regi que in itinere claves tradunt. at rex munera magna in hos Triballos contulit, quosdam opibus, quosdam vero regionibus donans. uxorem Elazari in foedus receptam passus est abire auferentem opes suas impune. praesidium autem una cum urbe cepit.

Occupata ista urbe, animoolvebat exercitum contra Peloponnesum ducere. veniens autem Byzantium, et hinc solvens in Asiam, exercitibus circumscedit Amastrum urbem Ianuensium, sitam in mari Euxino. nam Ianuenses miserant legatos ad regem, petitum urbem Galatiam (quae et Pera), quae ipsorum esset, quam possideret, quamvis foedera intervenissent, nec aliqua iniuria eum affecissent, foederum religionem abruptentes. quamvis autem eius partes Byzantio capto sit secuta, tamen eam sibi restitui orabant. rex legatis respondit se nullum fraudem Galatae fecisse, nec exercitus contra eam movisse, nec etiam eam vi expugnasse: verum urbis praefecti advenientes semetipsos et urbem mihi tradidere, ut quid boni potius quam mali a me paterentur. in hunc modum urbe ista potitus sum, nec cuiquam iniuriam intuli. Ianuenses autem cum regi propter istam urbem bellum indicerent, ipse profectus est contra urbem Amastrum, ad mare Euxinum sitam. in hanc expeditionem plurimum aeris vehabat camelis et iumentis. contra istam urbem etiam Asiamum ex-

Ἀσίας στρατόν. ὡς δὲ ἀφικόμενος ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, προσεχώρησεν ἢ πόλις αὐτῷ καθ' ὁμολογίαν. παραλαβὼν δὲ τὴν πόλιν, τὸ μὲν τρίτον μέρος αὐτοῦ καταλιπὼν ἐν τῇ πόλει, τὰς δύο μοίρας ἀγαγὼν τῆς πόλεως ἐς Βυζάντιον κατώκησε, 5 καὶ τινὰς τῶν παιδῶν αὐτοῦ τῆς πόλεως ἐξελόμενος ἐαυτῷ ἐκομίζετο ἐπ' οἴκου. ἔνθα δὲ αὐτῷ ἠγγέλλετο τὰ Χασάνεω V. 191 πράγματα χωρεῖν ἐπὶ μέγα δυνάμεως καὶ Ἐρζιγάνην τὰ Ἀρ- C μενίων βασιλεία.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον τῆ ἔτει τούτῳ ἐγένετο. βα- 10 σιλεῖ μέντοι ἐξελαύνοντι ἀπὸ Πελοποννήσου ἐς τὰς Θύρας ἀφίκετο ὁ βασιλέως ἀδελφὸς Τραπεζοῦντος Δαβίδ, τὸν τε φόρον ἀπάγων καὶ τὰς σπονδὰς ἐμπεδῶν. οἱ γὰρ Κολχίδος βασιλεῖς λέγονται μὲν γειέσθαι πρότερον Βυζαντίου βασιλεῖς, τῆς Κομνηνῶν οἰκίας, τούτους δ' ὡς ἐκπεσεῖν τῆς βασιλείας, 15 Ἰσαάκιον τὸν παῖδα τοῦ βασιλέως διαφυγόντα, τελευτήσαντος ὑπὸ δήμου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ διὰ τὸ ἔχθος τὸ πρὸς αὐτόν, οἴχεσθαι ἐπὶ τὴν Κολχίδα χώραν καὶ ἐπὶ τὴν Τραπεζοῦντα. ἀφικόμενον δὲ ἐνταῦθα καταστῆναι ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἐπὶ τὴν τῆς Κολχίδος ἡγεμονίαν, καὶ τὴν βασιλείαν μετενεγκεῖν D 20 ἐπὶ τὴν Τραπεζοῦντα τῆς Κολχίδος. καὶ ἀπὸ τοῦδε βασιλεύειν ἐνταῦθα ἔστε ἐφ' ἡμᾶς διαγενομένους, Ἕλληνας τε ὄντας τὸ γένος, καὶ τὰ ἦθη τε ἅμα καὶ τὴν φωνὴν προῖεμένους Ἑλληνικήν. καὶ ἐπιγαμίας μὲν ποιεῖσθαι πρὸς τε τοὺς ὁμόρους

12. ἐπάγων R, ἐπέχων P

exercitum ductavit. ubi ad urbem advenit eamque expugnare institit, confestim deditionem fecit condicionibus quibusdam. rex urbem istam in deditionem suscipiens, partem hominum tertiam in ea reliquit. reliquas duas partes Byzantium, ut ibi habitarent, transportavit. deinde eligens quosdam civitatis huius pueros, cum iis domum profectus est. interea nuntiatur Chasanis res maxima sumere incrementa, eumque pergere Erziganam, Armenorum regni sedem.

Verum haec quidem sequenti anno contigere. cum rex ab Peloponneso in illam expeditionem iret, ad ianuas venit regis frater Trapezuntis David, tributum ferens et foedera faciens. nam Colchidis reges feruntur reges olim Byzantii fuisse, nati e familia Comnenorum. hi autem cum exciderunt regno Constantinopolitano, Isaacium regis filium, fugientem patre interempto a populo propter odium quo in ipsum ferebantur, abiisse in Colchida et Trapezuntem. hunc advenientem Colchidis incolae ducem pronuntiarunt, et exinde regnum Colchidis Trapezuntem contraxit. ex eo inde tempore hic regnantes ad nostra usque tempora durarunt, existentes Graeci, mores linguamque Graecorum retinentes. affinitatem iunxerunt cum barbaris finitimis,

βαρβάρους τοὺς λευκοὺς Ἀσπροβατάντας καλουμένους καὶ δὴ καὶ πρὸς Τεμήρεω νίδους τοὺς ἀπὸ Τζοκίης καὶ Καραϊσούφω παῖδας, ὥστε μὴ πράγματα ἔχειν δηουμένης τῆς χώρας ὑπὸ τούτων. καὶ πρὸς τε τοὺς Ἑλληνας Βυζαντίου ἐπιγαμίας
 P. 246 ποιῆσθαι, τὰ τε ἄλλα, καὶ τὴν θυγατέρα ἐκδεδωκότος Ἀλε- 5
 ξίου βασιλέως Κομνηνοῦ Ἰωάννη τῷ βασιλεῖ Βυζαντίου.

Μετὰ δὲ ταῦτα γεγονέναι τι καὶ τοιοῦτον. ὡς γὰρ ἐν ὑποψίᾳ γενομένῳ τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ περὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ὡς τοῦ πρωτοβεστιαρίου συγγενομένου τῇ μητρὶ αὐτοῦ τῇ Καντακουζηνῇ, καὶ πάσχοντι κατὰ θυμὸν τούτου ἕνεκα, ἀπέκ- 10
 τινέ τε τὸν πρωτοβεστιαρίον, καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ μητέρα ἀπέκλεισεν ἄμφω ἐν τῷ αὐτῷ κοιτῶνι, βουλόμενος ἀνελεῖν καὶ τὴν μητέρα. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ἄρχοντες, ἰκετεύοντες τῷ Ἰωάννῃ ἵνα μὴ τοῦτο γένηται, ἀπέπεμψαν τού-
 τον εἰς τὰ μέρη τῆς Ἰβηρίας, δυσωπήσαντες αὐτόν. τῇ κα- 15
 Βκία δὲ τοῦ Ἰωάννου πεποιήκεν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν δεύτερον βασιλέα, τὸν Σκαντάριον λεγόμενον, καὶ ὑπάνδρευσεν αὐτόν μετὰ τὴν θυγατέρα Μυτιλήνης Γαταλιούζου, ὃν ἀπέπεμψεν αὐτοῦ ἐν τῇ Μυτιλήνῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης ἀπελθὼν ἐν Ἰβηρίᾳ ἔσχε γυναῖκα τὴν τοῦ βασιλέως 20
 Ἀλεξάνδρου θυγατέρα. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπῆλθεν ἐν τῷ Καφᾷ, ἀναζητῶν ἐκεῖσέ τινα τὸν ἔχοντα καράβιον, καὶ ἐλθεῖν ἐν τῷ

7. ad haec μετὰ δὲ ταῦτα . . . R in margine: ἐτέρου τινὸς καὶ οὐ Λαονίκου, ὡς δοκεῖ, τὸ παρόν. cf. p. 467, 10. addit idem paulo infra: διὲ κοινῶς ἐρρέθη τοῦτὶ τὸ χωρίον καὶ οὐ κατεσκευάσθη ἐς τὴν ὁμοίαν φράσιν.

quos Albos Probatantes nominant. etiam cum Temiris nepotibus, qui nati erant ab Tzokiis et Caraisuphis liberis, affinitas intercessit, ne regio illorum ab his evastaretur. fecere et affinitatem cum Graecis, qui Byzantii morabantur, inter caetera cum etiam filiam suam elocasset Alexius rex Comnenus Ioanni Byzantio regi.

Huiusmodi autem quid postea accidit. suspectus factus est regi Ioanni propter matrem, quae Cantacuzena erat, quasi protobestiarius cum ea concumberet. ira igitur accensus protobestiarius necavit, patrem matremque in cubiculo conclusit, ut eos interficeret. verum cives supplices fiebant Ioanni ne hoc faceret, et eum compescentes dimiserunt in partes Iberiae. verum propter iniustitiam Ioannis rex Alexius filium suum nomine Scantarim regem iterum declaravit. eidem uxorem dedit filiam Galizis, qui Mitylenis erat, eo missus ab rege. Ioannes abiens in Iberiam uxorem habuit regis Alexandri filiam: postea hinc profectus abiit Capham, quaerens aliquem, cui esset navis, qua veheretur Trapezuntem, gesturus bellum cum patre suo

Τραπεζοῦντι πολεμικῶς κατὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς Ἀλεξίου.
 εἶρε δὲ ἐκεῖσε Ἰαννίτην ἄνθρωπον ἔχοντα καράβιον μέγα,
 ὄπλα παντοῖα φέρον, τὸ λεγόμενον . . . ὃν καὶ ἐχειροτονή-
 σατο πρωτοστράτορα. ἄρματώσαντες οὖν τὸ καράβιον καλῶς B
 5 τε καὶ ἄς ἐχρῆν, ἦλθον ἐν Τραπεζοῦντι κατὰ βασιλέως Ἀλε-
 ξίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἐξελθόντες οὖν ἔξω ἐν τῇ ξηρᾷ, ἐν
 τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ ἁγίου Φωκᾶ, καὶ ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ ἐσκη-
 νώσαντο αὐτόθι, σχόντες διὰ μέσου καὶ βοηθούς κρυφίως
 πὺς τοὺς Καβασιτᾶνας, οἳ τινες αὐτὸν προδεδώκασιν. ἔχον-
 10 τες γὰρ οὗτοι τὴν φυλακὴν τοῦ βασιλέως ἐς τοῦ Ἀχαντοῦ
 προμιστείου, τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου ἐκεῖσε καὶ αὐτοῦ σκηνώ-
 σαντος μετὰ ἄρμαίων τε καὶ πολεμικῶν, κατὰ τοῦ Ἰωάννου
 συνεκατέθεντο, παραχωρήσαντες τὴν κατὰ Ἀλεξίου ἔλευσιν,
 ὃν καὶ εὐρόντες οἱ τοῦ Ἰωάννου ἄρχοντες ἐν τῇ σκηνῇ ἀνυ-
 15 πόπτως, καὶ μετὰ βίας ἀπέκτειναν αὐτὸν ἐν ὄρᾳ μεσονυκτίου. D
 ὁ γὰρ βασιλεὺς Ἰωάννης οὐκ εἶπεν ὅλως κτεῖναι τὸν πατέρα,
 ἀλλὰ μόνον ζωοῦσαι καὶ εἰς αὐτὸν ἀγαγεῖν. ἐκεῖνοι τοῦτο μὴ
 φυλάξαντες, ἀλλ' ἀποκτείναντες μᾶλλον τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ τὰ V. 192
 πρὸς χάριν πεποιήκασι δοκοῦντες ἴσως. οὗς ὁ βασιλεὺς Ἰω-
 20 ἄννης ἕστερον τὸν μὲν ἐτύφλωσε τὸν δὲ ἐχειροκόπησε, μὴ
 θέλων τοῦτο οὕτω ποιῆσαι, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν μόνον ἀγαγεῖν.
 ὁ Ἰωάννης τοίνυν καὶ ἀνεδέξατο τὴν βασιλείαν, τιμήσας τὸν

3. φέροντα, λεγόμενον?

Alexio. invenit autem isthic virum Ianuensem, cui navicula satis
 magna erat, quae arma omnis generis ferebat. hunc primum belli
 ducem constituit. apparatus igitur navis, quemadmodum necessitas
 monere videbatur, profecti sunt Trapezuntem, bellumque ipse patri
 suo intulit. egressos in terram templum S. Phocae excepit, et in
 eius sacello tentoria fixerunt, cum iam ante occulte sibi parassent
 auxiliares Cabazitane, qui regem prodiderunt. hi enim agentes
 custodiam regis in Achante suburbio, quo ipse tentoria sua contule-
 rat, cum curribus et belli machinis oppositi erant Ioanni, qui conce-
 dentes hosti tutum ad Alexium iter, effecere ut Ioannis principes
 eum circa noctis medium, nihil tale suspicantem, vi interficerent.
 caeterum Ioannes suis mandarat ne patrem necarent, verum operam
 darent ut captum ad se adducerent vivum. hi regis mandata parum
 curantes existimabant se rem multo gratiorem ipsi facturos, si patrem
 interimerent: proinde eum peremerunt. verum deinceps Ioannes
 quosdam ex illorum numero oculis privavit, quorundam etiam manus
 praecidit, ut testaretur se nolle patrem esse interfectum, verum ma-
 gis affectasse ut vivus in suam potestatem venisset. Ioannes cum in
 hunc modum paternum adeptus esset regnum, patri magnifice iusta

πατέρα αὐτοῦ ταῖς προσηκούσαις τιμαῖς, τῇ ταφῇ, ὃν καὶ κατέθετο ἐν τῇ τῆς Θεοσκεπιάστου μονῇ, εἰ καὶ ὕστερον ἔφερε τοῦτον ἐν τῇ μητροπόλει.

Μετὰ δέ τινας χρόνους ἐστράτευσε καὶ τις ζύχης ὀνό-
 P. 247 ματι Ἀρταβίλης κατὰ Τραπεζοῦντος, συνάξας ἀπανταχοῦ ἀπό-
 τε ἀνατολῆς καὶ μεσημβρίας στρατὸν, ἀπό τε Σαμίου καὶ ἐξ
 ἄλλων τιῶν πόλεων, καὶ ἦλθε κατ' αὐτῆς βουλόμενος ἐλεῖν
 καὶ πορθῆσαι ταύτην. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης συνάξας καὶ
 αὐτὸς στρατὸν διὰ τε ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης ἅμα τῷ παν-
 σεβάσιῳ καὶ τοῖς αὐτοῦ ἦλθεν ἕως τοῦ ἁγίου Φωκᾶ τῇ μονῇ 10
 τῇ λεγομένῃ Κορδύλη. συνάξας τοίνυν ὁ πανσέβαστος τοὺς
 τε ἰδίους καὶ τοῦ βασιλέως, διήροχτο ἅμα τῇ τοῦ στρατοῦ
 βουλόμενος θαλάσση εἰσβαλεῖν κατὰ τοῦ ζύχης, ὅποι ἂν εὔρη-
 ται τοῦτον· ὁ γὰρ ζύχης Ἀρταβίλης κατέσχε τὴν τοῦ Με-
 Βλιάρη λεγομένην τοποθεσίαν, προλαβόμενος τὴν κλεισοῦραν 15
 ταύτην τοῦ Μελιάρη, τὸ Καπάνιον λεγόμενον. ἐλθόντες τοί-
 νυν οἱ τοῦ πανσεβάστου καὶ αὐτὸς εὔρον τὸν ζύχην προκα-
 τέχοντα τὴν κλεισοῦραν τοῦ Καπανίου. οἱ καὶ ὀρμήσαντες
 κατὰ τοῦ ζύχης ἐπ' ἐλπίδι τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ ἅμα, ἐπειδὴ
 καὶ οὗτος ὁ ναυτικὸς στόλος ἦν παρεσκευασμένος μετὰ τοῦ 20
 πανσεβάστου δώσειν τῷ ζύχῃ, οὐκ ἔσχον καιρὸν ἔγκαιρον,
 ἀλλ' ἀνέμου βιαίου πνεύσαντος ἐν τῇ θαλάσῃ οὐκ ἐξῆλθον
 ἔξω οἱ ναυτικοὶ εἰς βοήθειαν τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ἄλλοθεν πο-

23. ἀμόθεν?

fecit, sepeliens eum in venerabili templo; quamvis eum postea in metropolim transtulerit.

Nec multo tempore interposito, zyches nomine Artabiles bellum contra Trapezuntém movit, conscribens undique exercitus ab oriente, ab meridie et a Samo, necnon ab aliis quibusdam oppidis. his copiis instructus accessit Trapezuntem, volens eam urbem capere et destruere. etiam rex Ioannes comparato exercitu terra marique venit usque at S. Phocae templum, quod Cordyla nuncupatur, una cum imperatore Graeco et suis. congregans igitur imperator Graecos suos et regis milites, pergebat simul cum exercitu suo per mare, copiam praelii factururus, ubicunque zychem indeptus foret. nam zyches Artabiles insederat locum qui Meliare dicitur, praeoccupatis Meliaris faucibus quae Capanium nominantur. venientes itaque imperatoris Graeci milites et ipse invenerunt zychem praeoccupasse angustias sive fauces Capanii. properanter igitur contra illum profecti sperabant navalis praelii hostem copiam facturum, siquidem classis ibi parata erat, ut impetum daret in zychis exercitum. verum tempus haud satis praelio opportunum pugnam in-

θεν σκληρίας γενομένης ἔσχον κώλυμα τοῦ ἐξελθεῖν τὸν ναυ-
 τικὸν στρατὸν τὰ πλοῖα γένομενα. καὶ τότε δὴ ὀρμήσαντες C
 οἱ τοῦ ζύχης κατὰ τοῦ πανσεβάστου καὶ τοῦ στρατοῦ διέφθειράν
 τε αὐτὸν πανσέβαστον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἑτέρους ὡσεὶ
 5 τριᾶκοντα. καὶ οἱ ἕτεροι πεφευγότες ἤλθον πρὸς τὸν βασιλέα
 Ἰωάννην, ὃς φυγὰς καὶ αὐτὸς γεγόμενος μετὰ πλοίου ἤλθεν ἐν
 Τραπεζοῦντι σὺναμα καὶ τοῖς ἑτέροις, οἱ μὲν διὰ ξηρᾶς οἱ δὲ
 διὰ θαλάσσης πεφευγότες, κατασκηνώσαντες τοῦ ζύχης ἐν τῇ μονῇ
 τοῦ ἀγίου Φωκᾶ, εἰς ἣν ἦν κάτεσκηνωμένος ὁ βασιλεὺς Ἰω-
 10 ἀννης. ἐξώργησε δὲ καὶ πολλοὺς ὁ ζύχης, οὐστίνας φοιεύ-
 σας ἐξ αὐτῶν, ἔχων καὶ τὸν Μαυροκόσταν λεγόμενον ζῶντα, D
 κελιώτην ὄντα καὶ ἐξοδικαστὴν τοῦ βασιλέως, ὃν καὶ ἀπέκει-
 νεν ὁ ζύχης ἔμπροσθεν τῆς πόλεως. εἶτα ποιήσας ἐκεῖσε ἡμέ-
 ρας τρεῖς ἀπῆλθεν ὡς πολεμήσων ἐν τῷ Μεσοχάλδιῳ, ὡς τοῦ
 15 πανσεβάστου τοῦτο ἔχοντος. συνέβη δέ τι καὶ τοιοῦτον ἐν
 Τραπεζοῦντι ἀκμὴν ὄντος τοῦ ζύχης, ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κορ-
 δύλη. ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἤλθεν ὁ ζύχης ἐν αὐτῇ γυνή τις
 τῶν Ἀρμενίων φοβηθεῖσα μήποτε ὁ ζύχης ἐπιλάβηται τὸ
 ἐξώκαστρον, μετῆρε τὸν βίον αὐτῆς ἐς τὸ μέγα κάστρον τῆς
 20 Τραπεζοῦντος ὡς φυλάξουσα ἐκεῖσε. τοίνυν ὁπόταν ἐλάμβανε
 τὸν βίον αὐτῆς καὶ ἐκόμιζε τοῦτον ἐν τῷ κάστρῳ νυκτὸς οὐσης,

20. φυλάξασα P

hibuit. nam cum venti procella pertinacius mari incumberet, nava-
 les copiae non egressae sunt, ut subsidium ferrent classi. verum
 cum hic et alibi hinc inde ancoris firmatae haerent, impeditae sunt
 naves quo minus cum navalibus copiis pergerent in hostem, ad quem
 usum comparatae erant. Zychis milites hanc occasionem non omit-
 tentes irruerunt in imperatorem et eius exercitum confeceruntque et
 ipsum et filium eius et alios quoque circiter triginta. caeteri in fu-
 gam effusi venerunt ad regem Ioannem, qui et ipse navi fugit et una
 cum aliis Trapezuntem pervenit; quorum alii mari, alii vero terra
 fugientes exitium evasere. Zyches castra sua locavit in monasterio
 Phocae, ubi castra sua antea Ioannes habuerat. plurimos quoque
 cepit vivos, quorum de numero aliquos occidit. nactus est virum
 eum cui nomen erat Maturocastas, qui equorum regionum curator seu
 domitor et veredarius regis erat. hunc in urbis conspectu leto dedit
 Zyches. postea, cum triduum ibi mansisset, abiit quasi dimicaturus
 in Mesochaldio, ceu id teneret Graecus imperator. accidit autem
 Zychi hoc ea nocte qua primum in monasterium Cordyla venerat. mu-
 lier quaedam Armena, timens ne forte Zyches exterius castrum cape-
 ret, cum lanificio suo, ex quo se alebat, profecta est in magnum
 castrum Trapezuntis quasi ibi tutius actura. haec accipiens ea qui-
 bus quotidianum victum suum tolerabat, noctu portavit in castrum

- P. 248 λεληθότως ἀνήψαιτο πῦρ ἐν τοῖς κροκίοις ἀνίης. αἴτη δ' ἦν ἐν τῷ μεγάλῳ κάστρῳ, μὴ εἰδυῖα τὸ σύμπτωμα. ἀνήψε τε μέγα ἐν τῷ ταύτης οἰκήματι, καὶ ἐξ ἐκείνου καὶ τὰ σύνεγγυς πάντα, ἐν ὥρᾳ μεσονυκτίου. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει νομίσαντες εἶναι προδοσίαν ἀπὸ τῶν ἐντὸς τὰ πρὸς χάριν τοῦ ζύχης,⁵
- V. 192 ἔφυγον ἀπαξάπαντες, ἄρχοντές τε ὁμοῦ καὶ ἀρχόμενοι, ἐγκαταλειφθέντος μόνου τοῦ βασιλέως Ἰωάννου μετὰ καὶ τινῶν μερικῶν, ὥσει πεντήκοντα. διήρχετο γοῦν ὁ βασιλεὺς διὰ πάσης τῆς νυκτὸς τὰ τεῖχη τῆς πόλεως καὶ τὰς πύλας αὐτῆς. ἦλθε τοίνυν ἐν τῷ πρωῖ καὶ ὁ ζύχης, ὡς εἴρηται, εἰς τὸ τά-10
χα ἐπιλήψεσθαι τὴν Τραπεζοῦντα· ὃς καὶ ἀπῆλθεν ἄπρακ-
τος, διερχόμενος ἐν τοῖς Μεσοχαλδίσις. ἔφυγον γοῦν ἀπαξά-
παντες ἄρχοντες, οἱ μὲν διὰ πλοίων οἱ δὲ διὰ ξηρᾶς, ἐπ' ἐλεύ-
σει τῆς Ἰβηρίας· οἱ καὶ ἐλθόντες ὕστερον, διαβάντος τοῦ
ζύχης, ἐν Τραπεζοῦντι ὠνειδιζόντιο παρὰ τοῦ βασιλέως, γυ-15
ναιοποιὸς ἀποκαλῶν αὐτοὺς καὶ ἀνάνδρους καὶ προδότας τῆς
πατρίδος αὐτῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν γέγονεν ἐν Τραπεζοῦντι· ὁ δὲ τῆς Ἀμασίας ὑπαρχος, Χιτήρης ὀνόματι, στρατευσάμενος καὶ ἄφρω ἐπεισπεσὼν ἐν Τραπεζοῦντι, τοὺς τε ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ²⁰
C ἐν χώραις, τοὺς ἐν τῇ πόλει οὐκ ὀλίγους συνέλαβεν, ἐς δι-
σχιλίους τοὺς πάντας γενομένους. καὶ ἐρήμου ἤδη οὔσης τῆς

magnum. et forte, quia nox erat, incendit fila et lanificium suum. ipsa vero manebat in magno castro, ignara quidnam accidisset. factum igitur est incendium magnum in eius domo; et non ea domo se tenuit incendium, sed in vicina omnia evagatum est. noctis autem erat medium, cum incendium illud saeviret. qui erant in urbe, putabant prodicionem esse, quam subornassent illi qui gratificandum censebant Zychi. proinde omnes magistratus, necnon subditi, continuo fugam ingressi sunt, relicto Ioanne solo, cum quibusdam circiter quinquaginta. rex igitur tota ea nocte obibat diligenter vigilias et considerabat portas. mane venit Zyches ut urbem illico in suam dicionem redigeret. verum re infecta abiit, pergens in Mesochaldium. fuga igitur sibi consuluerunt omnes magistratus urbis, quidam mari, quidam vero terra, ut venirent in Iberiam ad Caspios montes sitam. qui cum reverterentur tandem Trapezuntem, abeunte Zyches, opprobriis replebantur ab rege, qui eos identidem vocabat muliebres, molles, imbelles et patriae suae proditores.

Haec quidem facta sunt Trapezunte. at Amasiae praefectus, Chiteres nomine, expeditionem ingressus subito Trapezuntem oppressit; et eos qui in foro et urbis vicis erant, circiter bis mille comprehendit. cum autem urbs iam esset propemodum deserta, cuius causa erat saevis-

πόλεως τῆ τοῦ λοιμοῦ βία καὶ προσδοκίμου ἀλώσεσθαι, δια-
πραξάμενος χρήμασιν ὁ τῆς πόλεως βασιλεὺς Ἰωάννης ὥστε
ὑπόφορον ἔχειν τὴν πόλιν Μεχμέτη τῷ βασιλεῖ τοῦ λοιμοῦ,
τούς τε αἰχμαλώτους, οὓς ἔλαβε Χιτιρμπέης, ἀποδοθῆναί οἱ,
5 καὶ αὐτὸν ἡσυχίαν ἄγειν ἀπάγοντα τῷ βασιλεῖ φόρον, δισχι-
λίους χρυσίνους. ὕστερον μέντοι καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης
ἀπέστειλε τὸν αὐτὸν ἀδελφὸν Δαβίδ δεσπότην ὡς τὸν βασιλέα,
καὶ ἡξίου τε τοῦτον ἐμπεδοῦν τὰς σπονδάς, ὃ καὶ γέγονεν, ἐπὶ
φόρον χρυσίνους τρισχιλίους.

10 Ἡ δὲ Ἰβηρία προσεχῆς ἐστὶ τῆ τῆς Κολχίδος χώρα, καὶ
οἱ βασιλεῖς τούτων οὐκ ἀγενοῖς. διήκει δὲ ἡ χώρα ἀπὸ τοῦ
Βαθὺ λεγομένου καὶ ἀπὸ Φάσιδος ποταμοῦ ἕως Χαλτζιχί,
ἡ τοῦ Γοργούρου ἀθθεντεία καὶ Κορίου καὶ Καχετίου καὶ D
Τυφλισίου, σύνεγγυς οὖσαι αἱ πόλεις αὗται τοῦ Σαμαχίου,
15 Τούρκων οἰκούντων ἐν αὐτῷ καὶ ἐχόντων χωρὶς κάτωθεν
τοῦ Καχετίου πόλεως τοῦ ἐν παραθαλασσίᾳ καὶ τῆς Σεβαστο-
πόλεως Μιγκελίων τοῦ Δαδιάννου ἀθθεντεία καὶ Μამία καὶ
Σαμανταύλα καὶ Γουρίας καὶ τῶν ἄλλων τῶν παραθαλασσίων
πόλεων. ἀπὸ γὰρ τῶν πόλεων τῆς ἄνωθεν Ἰβηρίας εἰσὶ καὶ
20 οἱ Ἄλανοὶ ὄμοροι καὶ Οὔνοι καὶ Ἐμβοί. οἱ δὲ Ἄλανοὶ δο-
κοῦσιν εἶναι ὑπὸ τὸν Καύκασον παρατείνοντες. οὔτοι καὶ ἐς
τὰ μάλιστα ἄνδρες νομιζόμενοι τὰ πολέμια κράτιστοι, ποιοῦν- P. 249

6. ad τρισχιλίους R in margine: ἕως ᾧδε εἰτέρου δοκεῖ καὶ οὐ
Λαονίκου.

sima pestilentia, iamque expectarent, si modo hostis accederet, se
captum iri, rex urbis Ioannes opibus effecit ut rex Mechemetes urbem
eam tributariam acciperet et captivos, quos Chiterempes abduxerat, red-
deret. Ioannes vero promittebat se deinceps nullum initurum bellum,
verum bona fide quotannis duo milia aureorum tributii nomine pen-
surum. Ioannes rex fratrem suum Davidem despotam ad regem mi-
sit, ut foedus praedictis condicionibus pangerent. quod et factum
est, verum ut Ioannes annuatim tributii nomine solveret tria milia
aureorum.

Iberia finitima est Colchidis regioni, eiusque reges haud sunt
instrenui et ingenerosi. porrigitur autem ab eo loco qui Bathy di-
citur et ab Phaside fluvio usque Chaltzichi, quae pertinet ad dicio-
nem Gurguri Corii Cachetii et Typhlisii. urbes hae propinquae sunt
Samachio, quam urbem tenent et incolunt Turci. sub quorum po-
testate degunt separatim infra Cacherum urbem in regione maritima,
Sebastopolis Minceliorum et Dadianni metropolis, Mamia, Samantaula,
Gulii et aliae urbes maritimae. nam urbibus superioris Iberiae con-
termini sunt Alani Hunni et Embi. verum Alani ad Caucasum us-

τες λωρίγια ἑξαίρετα. πολιτεύονται δὲ οὔτιοι ἐς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θρησκείαν, διαχρῶνται δὲ φοιῆ ἰδίᾳ τὸ παράπαν, καὶ ὄπλα ἐπιτηδεύουσιν ἀπὸ χαλκοῦ, τὰ Ἄλανικὰ καλούμενα. Ἰβηρες δὲ καὶ αὐτοὶ ὄθεν μὲν ἐπὶ τὴν χώραν τήνδε ἀφίκοντο, εἴτε ἀπὸ Ἰβήρων τῶν πρὸς ἑσπέραν, 5 οὐκ ἔχω διασηρῆναι· δοκοῦσι δὲ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνάμεως, καὶ ὄλβον κτασάμενοι, καὶ πίστιν ἐκ Κωνσταντίνου πόλεως παρὰ μιᾶς γυναικὸς ἐκέισε διαφοιτώσεως πίστεως εὐσεβοῦς ἕνεκα τῆς εὐσεβεστάτης· ἥτις καὶ θαυματουργίαις τοὺς Ἰβηρας μετηλλάξατο τῆς ἀσεβοῦς αὐτῶν πίστεως, καὶ 10 Β Χριστιανούς ἀπεφήνατο τῇ ὀρολογίᾳ αὐτῶν. μετὰ δὲ χρόνους πολλοὺς οἱ Σκυθαὶ οἱ ὄμοροι αὐτῶν πόλεμον ἤσαντο κατ' αὐτῶν, καὶ τὰς χώρας τῶν Ἰβήρων διερχόμενοι ἐδήουν καὶ παντελῶς ἠφάνιζον, καὶ ἀνδραποδισάμενοι κατέσχον αὐτούς, καταφυγόντων τῶν βασιλέων ἐς τὰ ἄκρα τῶν ὄρέων. 15 ἕστερον δ' οἰχομένων τῶν Σκυθῶν ἐπὶ τὰς σφετέρως διατριβὰς ἐπικαταβῆναι τε ἐς τὴν χώραν, καὶ δασμὸν φέροντας τῇ βασιλεῖ Σκυθῶν γενέσθαι ἐν αὐτῇ βασιλεύοντας. μετὰ δὲ ταῦτα εὐ πολλῶ ἕστερον πρὸς τε τοὺς Ἄλανους μαχεσάμενοι, Οὔνους καὶ Σάσους τοσόνδε ἐπιστάμενος ἐπιμνή- 20 σομαι περὶ αὐτῶν.

9. θαυματουργίας Ρ

que se extendunt, qui prae reliquis habentur viri fortissimi et bellicarum rerum peritissimi. hi faciunt loricas optimas. sequuntur religionem domini nostri Iesu Christi. lingua utuntur peculiari. arma habent quae ex aere parant, et Alanica nominantur. quin et ipsi Iberi sunt. unde autem in istam regionem profecti venerint, ab Iberis occidentalibus an aliunde, coniectando assequi non possum. magnam brevi sibi pararunt potentiam; etiam opes plurimas nacti sunt. fidem vero Christianam ex Constantinopoli hauserunt. nam mulier quae eo proficisci consuevit ut veram fidem et sacrosanctam addisceret, etiam Iberos, abnegata sua superstitione, ad sanctissimam et miraculorum effectricem fidem adduxit, eosque Christianos declaravit, cum se Christianos esse confiterentur. temporibus multis post Scythae finitimi his bellum intulere, et ingressi regionem Iberiae eam planissime corrumpebant et evastabant. viros qui praesto erant, captos in mancipiorum numerum rettulerunt. Iberorum vero reges confugerant in montes, ut in iis servarentur. postea cum Scythae ex regione excessissent, reversi ad sua, etiam Iberi ex montibus ad sua descenderunt, et regi deinceps Scytharum quotannis tributum ferentes in regno suo manserunt. brevi autem tempore interiecto, postquam pugnavit Scytharum rex contra Alanos, etiam Hunnos et Sosos bello petiit; de quibus quatenus comperi, eatenus memorabo.

Ὡς μὲν οὖν ἀφικομένῳ Ἀσάνεω παρὰ βασιλέως ἐπυν- C
 θάνειο τὰ κατὰ τὴν Πελοπόννησον, ἐπυνθάνειο δὲ καὶ παρ'
 Ἀχμάτῳ τοῦ τῆς Ηελοποννήσου ὑπάρχου, ἐν Κορίνθῳ δια-
 τρίβοντος, Δημήτριον τὸν ἡγεμόνα ἀφεισηκότα τοῦ ἀδελφοῦ
 5 αὐτοῦ κατὰ χώραν μένειν, πολεμούμενον καὶ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ
 ἀδελφοῦ, ἐδώρησατο μὲν αὐτίκα αὐτὸν ταῖς ἐν τῷ Αἰγαίῳ
 νήσοις, Ἀἴμνῳ τε καὶ Ἰμβρῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σαμοθράκῃ.
 ταύτας μέντοι πρότερον, μετὰ τὴν Βυζαντίου αἵρεσιν, παρεί-
 χετο τῆς Λέσβου τὰ ἡγεμονικά, Ἀἴμνον καὶ Αἴνον, τῷ Πα-
 10 λαμῆδῃ δὲ τυράννῳ Ἰμβρον. ὡς δὲ εἶλε τε τὴν Αἴνον, ἀπο-
 θανόντος τοῦ Παλαμῆδου καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ντωρίου τὴν
 πόλιν παραλαβόντος, ἐπελάσας ὁ βασιλεὺς εἶλε τε τὴν Αἴνον,
 προσχωρησάντων αὐτῷ τῶν ἐν τῇ πόλει αὐτίκα. ἐπεμπε τε D
 Ἰονοῦζην, τὸν τῆς Καλλιουπόλεως ὑπάρχον, παραληψόμενος
 15 τὰς νήσους. ἡ μὲν Ἰμβρος αὐτίκα προσεχώρησε καὶ ἡ Ἀἴ-
 μνος, καὶ φρουρὰ βασιλέως ἀφίκειτο ἐς τὰς νήσους. μετὰ δὲ
 πνθόμενοι οἱ Τοῦρκοι τὸν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας στόλον ἅμα τῷ
 καρδιναλεὶ ἀφικόμενον, προσδόκιμον δὲ καὶ ἄλλον ἀφίξασθαι
 ἀπὸ Ἰταλίας, ἡ μὲν φρουρὰ ἀνεχώρησε, Τοῦρκοι δὲ ἐπετρο-
 20 πυνον τὰς νήσους. Ἀἴμνος μὲν, ὡς ἐπέπλευσε σφίσιν ὁ στό-
 λος, προσεχώρησε, καὶ ἡ Ἰμβρος ἐποίει παραπλησίως, καὶ ἡ
 Θάσος ἔτι καὶ Σαμοθράκῃ. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον οἰχομένον
 τοῦ στόλου ἐς Ῥόδον, Ἰσμαήλης ὑπαρχος καταστάς ὑπὸ βα- P. 250

1. ὡς μὲν οὖν] cf. Hammer 2 p. 22. b.

Asanes ubi ad regem accessit, quid in Peloponneso evanisset, enarravit. percunctabatur, quoque de Achmata Peloponnesi principe, quia eius frater decreverat manere in ea regione, quamvis hostilibus armis a fratre peteretur. continuo eum donavit insulis in Aegaeo mari sitis, Lemno Imbro Thaso et Samothrace. has quidem donavit ante captum Byzantium. capto autem Byzantio Lesbi principatum, Lemnum et Aenum, defuncto Palamede, filius eius Dorius urbem occupavit. rex autem accedens hostili animo Aenum continuo in deditionem accepit, deditibus se illico iis qui in urbe erant. missus est et Ionuzes Callipolis praefectus, ut insulas reciperet. Imbrus et Lemnus continuo deditionem fecerunt qua facta, continuo regis praesidia insulis imponebantur. postea cum audirent Turci classem, cuius dux foret cardinalis, ab Italia advenire, et etiam alia ab Italia expectaretur classis, praesidia ex insulis decedebant. Turci vero eas tutabantur. Lemnus, quamprimum classis ad eam appulisset, in ditionem venit. similiter Imbrus Thasus et Samothrace in ditionem acceptae sunt. nec multo post, cum ea classis attingisset Rhodum, Ismael praefectus regius adnavigans Imbrum et Lemnum recuperavit.

σιλέως ἄρτι, ἐπιπλεύσας τὴν τε Ἰμβρον καὶ Ἀἴμνον παρεστή-
 σατο, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ἄνδρας τῶν Ἰταλῶν συλλαβὼν ἀπέ-
 πεμψεν ὡς βασιλέα. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἀπήχθησαν, διεχρή-
 σατο πάντα βασιλεύς, διατρίβων ἐν Φιλιπποπόλει. ὑπέξε-
 χῶρει γὰρ ἐκ τῶν βασιλείων διὰ τὸν λοιμὸν τότε ἐπιγιγόμε- 5
 νον μέγαν. Θάσος δὲ καὶ Σαμοθράκη οὐ προσεχώρησαν,
 ἀγνωμοσύνη χρησάμεναι. καὶ ὡς οὐ πολλῶ ὕστερον Ζάγα-
 νος ἀπήλλαξέ τε Ἰσμαήλην καὶ κατέστη ἐς τὴν Καλλιούπολιν
 Β ἀρχὴν, ἐπιπλεύσας Σαμοθράκην τε καὶ Θάσον ἐξελὼν ἠνδρα-
 ποδίσατο. καὶ τούτους μὲν κατέκτισε βασιλεύς ἐς τὸ Βυζάν- 10
 τιον. τὰς δὲ νήσους, καὶ ὅσοι ἐς τὰ ἄκρα τῶν ὀρέων διέφυ-
 γον μὴ ἀνδραποδισθῶσι

Ἀσάνης δὲ λαβὼν τὸν στρατὸν ὡς ἐσέβαλλεν ἐς τὴν Πε-
 λοπόννησον, καὶ Θωμῶν περὶ Λεοντᾶριον ἐτρέψατό τε ὁ στρα-
 τός, καὶ συιελάσας ἐπολιόρηκε μὲν ἐπὶ βραχύ, πιεζόμενος 15
 δὲ ἀνεχώρει, αὐθις ἀνῆει παρὰ βασιλέα, ἐλικουρίας δεόμε-
 νος. ξυνηνέχθη δὲ καὶ μετὰ Ὀμάρω τοῦ Θετταλίας ὑπάρ-
 χου, στασιάσαντος διὰ διαφορὰν, ἀφικόμενον ἀναβῆναι τε
 παρὰ βασιλέα, καὶ οὐ πολλὰς ὕστερον ἡμέρας Ὀμάρη βασι- 20
 λέα ἀφελόμενον τὴν ἀρχὴν ἐπιτρέψαι Ζαγάνω τῷ τότε Καλ-
 C λίουπόλεως ὑπάρχῳ. Ζαγάνω δὲ τούτῳ, ἀνδρὶ εὐδοκιμήσαντι
 ἐν τε ἄλλοις καὶ Μορεζίνην, τὸν ἐς τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν

9. ἀρχων?

viros Italos qui in hac erant, captos ad regem transmisit; quos omnes,
 cum in conspectum regis adducti essent, interfecit. ea tempestate
 rex Philippopoli versabatur. nam regni sedem reliquerat propter
 pestem, quae in ea crudeliter grassabatur. Thasus autem et Samo-
 thrace se non dedidere imprudenter. nam cum haud multo post
 Zaganus abegisset Ismaelem, et declaratus esset praefectus Callipolis,
 navibus adveniens Samothracen et Thassum in dicionem redegit, eas-
 que penitus diripuit. incolas eorum Byzantium, ut ibi habitarent,
 traduxit. insulas vero, et quotquot confugerant in montes, ne ca-
 ptivi abducerentur.

Asanes cum copiis ingressus est Peloponnesum, et Thomam iuxta
 Leontarium in fugam egit. ipse vero fugientem insecutus parumper
 obsedit. cum autem premeretur ab adversariis, discessit et ad regem
 reversus est, petiturus auxilium. fuit huic acris contentio cum Omare
 Thessaliae praefecto. cum autem studiis inter se graviter dissenti-
 rent, ipse ea dissensione motus ad regem profectus est. nec multo
 post rex Omarem se principatu abdicare coegit. eum autem princi-
 patum commisit Zagano, qui eo tempore Callipolis erat praefectus.
 Zaganus iste brevi ad maximam claritatem evasit, inter caetera quod

τὰ πρῶτα τῶν ληστῶν φερόμενον, ἐλόντι αὐτόν τε καὶ τὴν
 τριήρη, ἐγένετο αὐτῷ οὐχ ἥκιστα τε ἐν τούτῳ [ἐν τῷδε] εὐ-
 δοκιμῆσαι. οὗτος μὲν οὖν ὡς παρέλαβε τὴν Θεσσαλίαν καὶ
 Πελοπόννησον ὑπὸ βασιλέως, εἰσέβαλεν ἐς τὴν Ἀχαΐαν, καὶ
 5 ἀπανίστατο τὸ Ἑλληνικὸν στρατεύμα ἐπιόντος τοῦ Ζαγάνου,
 ὡς ἐπολιόρχει τὴν ἀκρόπολιν. καὶ Ἰταλῶν οὖς μετεπέμψατο
 Θωμᾶς, παρήσαν αὐτοῦ τιμωροῦντες τοῖς Ἑλλησιν, ἀπὸ Με-
 διολάνου παραγενόμενοι ἐς συμμαχίαν τοῖς Ἑλλησιν. οἱ μὲν V. 195
 οὖν Ἑλληες παρασκευάσαντες τηλέβολον ἔπαιον τὴν ἀκρόπο- D
 10 λιν, οὐδὲν μέντοι διεπράττοντο, οὔτε τηλεβολιστοῦ παρόντος
 σφίσιιν ἀγαθοῦ οὔτε παρασκευῆς ἐς τὴν πολιορκίαν. οἱ μὲν
 οὖν Ἀχαιοὶ ἄραντες ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς Ναύπακτον ἐνταῦθα
 διέτριβον, Θωμᾶς δ' ὁ ἡγεμὼν ἐπιὼν τὴν Λακωνικὴν κατε-
 σιγρέφειο καὶ Καλαμάτην πόλιν τὴν ἐν Μεσσηνίᾳ. Μαντίνειαν
 15 ἐπολιόρχει, καὶ οὐδὲν αὐτῷ προσεχώρει ἐς τὴν τῆς πόλεως αἵ-
 ρεσιν. προσβείαν δὲ πέμπων ὡς βασιλέα ἐπειροῦτο τῆς βασι-
 λέως γνώμης, εἰ εἰρήνην αὐτῷ ποιήσαιτο. ἔνθα δὲ βασιλεύς,
 ὡς ἀγγελία ἀφικνεῖτο αὐτῷ ἀπὸ τῆς Ἀσίας περὶ Χασάνεω
 τοῦ μακροῦ, ὥρμητο μὲν ἐς σπονδὰς τῷ ἡγεμόνι τούτῳ, ὥστε P. 251
 20 ἐπὶ Χασάνῃ στρατεύεσθαι καὶ ἐπὶ Ἰσμαήλῃ τὸν Σινώπης
 ἡγεμόνα, ἐπιτηδείως ἔχοντα πρὸς Χασάνῃ τὸν μακρόν, ἐπηγ-
 γέλλετο δὲ σπονδὰς ἐφ' ᾧ ἀπάγειν τὸν στρατὸν ἀπὸ τῶν βα-
 σιλέως ἀκροπόλεων, καὶ ἀποδοῦναι οἱ ὅσα ἀφείλετο τῶν πο-

etiam Moreziam, qui potentissimus in mari nostro erat pirata, cepit.
 hinc non modica viro illi accessit gloria. hic igitur Thessaliae prin-
 cipatu iuito, et Peloponneso ab rege accepta, cum exercitu Achaïam
 hostiliter ingressus est. Graecorum autem exercitus accedente Zagano
 et arcem oppugnante diffugit. Itali, quos accersiri iusserat Thomas,
 iam aderant eo. loci, ut suppetias ferrent Graecis, profecti Mediolano
 ut subsidio venirent Graecis. Graeci paraverant bombardam, qua ur-
 bem feriebant, verum parum proficiebant: haud enim peritum habe-
 bant bombardarium, nec etiam alius machinarum apparatus sufficie-
 bat ad istam expugnationem. Graeci igitur moventes ab ista urbe
 profecti sunt Naupactum, atque hic se tenuere. Thomas cum exer-
 citu superveniens Laconiam subigebat et Calamatam Messenae urbem.
 Mantineam quoque obsidione circumvenit. nec tamen quicquam ea
 obsidio succedebat, ut urbe potiretur. interea misit Thomas lega-
 tionem ad regem, ut eius animum tentaret, velletne secum pacem
 componere. rex, cum eo tempore nuntiatum esset quid in Asia mo-
 liretur Chasanes Longus, pacem dare haud abnuvit, ut posset liberius
 arma inferre Chasani et Ismaeli Sinopes principi, cui familiaritas cum
 Chasane intercesserat. caeterum rex his condicionibus pacem con-

λισμάτων, φόρον δὲ ἀπάγειν αὐτίκα ἐς τρισχιλίους στατήρας,
 παρῆναι δὲ ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσιν, ἐπὰν ἐς Κόρινθον παρα-
 γένηται τοῦ βασιλέως ὁ πρέσβυς. ταῦτα ὡς ἠγγέλθη τῷ ἡγε-
 μόνι, παρεσκευάζετο ἵεναι ἐς τὰ παραγγελόμενα ὑπὸ βασι-
 λέως. ἐπειδὴ δὲ ἀγνωμοσύνη χρησαμένων τῶν ὑπηκόων οὐκ ἔ-
 ειχε τοὺς χουσίους ἀπαγαγεῖν, ἦν τε ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς
 Β μεγάλως τεθυμωμένος. τὴν μὲντοι ἐς Ἀσίαν ἔλασιν ἐπὶ Χα-
 σάνην ἀνεβάλλετο ἐς τὸ ἐπιὸν ἔτος, αὐτὸς δὲ ἐστέλλετο ἐπὶ
 1460 Πελοπόννησον. ἐπεὶ δὲ ἐς Κόρινθον παρεγένετο ἐσβαλὼν,
 παρῆν Ἀσάνης ἀπὸ Δημητρίου τοῦ ἡγεμόνος, ἐπὶ τοὺς πολε- 10
 μίους ἀπάξων τὸν βασιλέως στρατὸν, ὡς δὲ ἐς Τεγέαν ἀφί-
 κειτο, ἐνταῦθα τὸν μὲν Ἀσάνην ἐς φυλακὴν ἐποίησατο, καὶ
 τοὺς τῶν Ἑλλήνων θεράποντας, καὶ ὅσοι αὐτῷ εἶποντο, δε-
 σμίους ἔχοντες ἀπήλανον ἐπὶ Σπάρτην. πρῶτα μὲν Μαχου-
 μύτης ἔχων τοὺς τε ἰπποδορόμους μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ τῆς 15
 Εὐρώπης στρατεύμα ἤλαυνε κατὰ κράτος ἐπὶ τὴν Σπάρτην.
 ἐνταῦθα ἀφικόμενος τὴν τε πόλιν αὐτίκα ποιησάμενος ὑπέ-
 C λαβεν ἐντὸς τὸν ἡγεμόνα. ὁ μὲν θῦν ἡγεμῶν ἀπὸ τῆς ἐς βα-
 σιλέα ἐλπίδος καταβληθεὶς ἐπολιορκεῖτο. καὶ ὄρμητο μὲν ὡς
 διὰ τὴν τῆς πόλεως ἀκρόπολιν ἀναβησόμενος· μετὰ δέ, ὡς 20
 ἐπύθειτο ἐν φυλακῇ ὄντα τὸν γυναικὸς ἀδελφὸν Ἀσάνην ὑπὸ
 βασιλέως, ὑπεχώρει τῆς πόλεως, καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἀφί-

venire posse respondit, si exercitus abduceret ab regis arcibus, si re-
 stitueret oppida quae ademisset, si illico tributum nomine numeraret
 tria milia staterum aureorum. adesse autem deberet intra dies vi-
 ginti Corinthi, donec eo veniret regis legatus. haec ubi nuntiata
 sunt principi, pacis condiciones oblatas haud aspernatus est. cum
 autem admodum imprudenter in transversam agerentur principis sub-
 diti, factum est ut non posset regi pendere quemadmodum impera-
 verat tributum. hinc ira exardens rex expeditionem adversus Tho-
 mam sumpsit, et bellum contra Chasanem reiecit in futuram aestatem
 et contra Peloponnesum accingebatur. cum venisset Corinthum, adera-
 Asanes ab Demetrio principe, ducturus contra hostes regis exercitum.
 ubi pervenit Tegeam, Asanem in carcerem coniecit: etiam fautores
 qui eum secuti fuerant, vinctos detinens, profectus est contra Spar-
 tam. primo quidem Machumetes habens equites et Europaeum exer-
 citum, summis viribus contra Spartam contendit. huc cum iam ac-
 cessisset et urbem oppugnare occoepisset, sensit principem in ea
 esse. princeps autem spe, quam sibi in rege sitam putabat, deiectus,
 obsidebatur, et conabatur per urbis arcem ascendens evadere. ubi
 vero intellexit in carcere teneri uxoris suae fratrem Asanem, et in
 eam necessitatem ab rege esse detrusum, excessit urbe, et veniens in

κόμεινος ἐς ὕψιν ἀφίκετο τῇ βασιλεῖ. καὶ αὐτὸν τε μεγάλως
 ἐτίμησε βασιλεὺς, καὶ παρεμυθεῖτο ὡς οὐδὲν ἀηδὲς ἔσαυθις
 ἔσοιτο διὰ ταῦτα, ἄλλην δὲ χώραν ἰκανὴν εὐδαίμονα ὑπέσχετο
 δώσειν αὐτῷ ἀντὶ τῆς Σπάρτης. οὐδὲν μέντοι ἤτιον εἶχεν
 5 αὐτὸν ἐν φυλακῇ [ἐποιήσατο]. ἐπὶ τε μὲν οὖν τὴν Σπάρτην,
 ἐς τὴν ὑπώρειαν τοῦ Ταγγέτου, οἰκεῖται πόλις Ἑλληνικὴ εὐ-
 δαίμων, διέχει δὲ ἀπὸ τῆς Παλαιᾶς πόλεως καὶ τοῦ Εὐρώτα D
 σταδίου ὡσεὶ ὀκτωκαίδεκα. ταύτην μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς προ-
 σπαρειλήφει, φρουρὰν τε ἔφαινεν ἐν τῇ μητροπόλει, καὶ ἄρ-
 10 χοντα ἐπέστησε Χαζάνην τὸν Ζενεβίσαν, Μαχουμούτεω θερά-
 ποντα. αὐτὸς δὲ ἐλαύνων ἐπὶ Καστρίην πόλιν, διέχουσαν
 ἀμφὶ τὰ ὀγδοήκοντα στάδια ἀπὸ τῆς νῦν πόλεως, ἐπολιόρκει
 ταύτην. οἱ γὰρ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες φρουζάμενοι ἐν ὄχυ-
 ρῷ πάννυ, καὶ θαρροῦντες τῇ χαλεπότητι τοῦ χωρίου, παρε- V. 196
 15 σκευάζοντο ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπιόντας σφίσι πολεμεῖν, τὸν βα-
 σιλέως στρατὸν. οἱ μὲν οὖν νεήλυδες, ὡς ἐσημαίνετο αὐτοῖς
 ἢ προσβολή, προσέβαλλόν τε αὐτίκα, καὶ τὸ ἐκτὸς τεῖχος P. 252
 ὑπερεβάλλοντο, καὶ τοὺς τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἠνδραπο-
 δίσαντο, ἐξελόντες τὸ χωρίον τοῦτο. ἐλόντες δὲ τὴν πόλιν
 20 ἀνήξαν ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν, μετέωρόν τε οὖσαν καὶ ἀνέχου-
 σαν ἐς ὕψος ὡσεὶ σταδίου τέσσαρας. ἡ δὲ ἀνοδος στενὴ τε
 ἦν καὶ χαλεπὴ ἀναβῆναι τῇ τε δυσχωρίᾳ καὶ προσάντης καὶ

11. Καστρίην Hammer 2 p. 41 i.

castra prodiit in regis conspectum. rex advenientem magnifice tractavit et plurimum honoravit. praeterea eum consolatus est, ut bonum animum gereret: se nolle delictorum poenas exigere. promittebat se ei daturum opulentam regionem aliam, nullius rei egentem, pro Sparta. attamen eum in custodia asservans detinuit. supra Spartam in radice Taygeti sita est urbs Graeca, opibus florens. distat a Palaeopoli et ab Eurota stadiis ferme decem et octo. hanc rex in dicionem accepit, et praesidium metropoli imposuit, eique principem dedit Chazanem Zenebisam, Machumetis ministrum. hinc profectus est Castriam urbem, quae remota est a praedicta urbe stadiis octoginta, eamque oppugnabat. nam viri pariter et mulieres cum essent inclusi in loco munitissimo, confidentes locorum difficultati, parabant sese ut resisterent exercitui regis adeunti. at peregrini, ubi signum irruptioni datum est, confestim aggressi sunt urbem; et superantes murum exteriorem, viros pariter et mulieres ceperunt, locumque in quo fuerant destruxerunt. urbe capta perrexerunt contra arcem, quae admodum excelsa erat: nam altitudo eius complectebatur circiter quattuor stadia. ascensus autem erat arduus et superatu difficilis. ad loci difficultatem accedebat acclivitas et inaequalitas. praeterea in

ἀνώμαλος ἐς τὰ μάλιστα, καὶ διακωλυόντων τῶν ἀνδρῶν χα-
 λεπὰ ἦν ὑπερβῆναι καὶ ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀφικέσθαι. ἐνταῦθα
 ἐβίαζον τὴν ἀνοδὸν, ἀλλήλους ὑπερβαίνοντες. πολλοὶ δὲ ἐς τὴν
 ἀνοδὸν ταύτην φορᾷ ὑποφερόμενοι ὑπ' ἀλλήλων βίᾳ ἐς τὸν
 Β κρημνὸν ἐγένοντο, καὶ ἀπώλοντο τῶν νεηλύδων ὡς πλεῖστοι. οἱ δ
 δὲ ἄλλοι ὑπερέβησαν καὶ ἐγένοντο ἐν τῇ ἀκρόπολει καὶ προσέ-
 βαλλον. οἱ δὲ Ἕλληνας χρόνον ἤδη πολὺν μαχόμενοι οὐκ
 ἠδύναντο οἱ ἀμύνεσθαι πρὸς ἄλλους καὶ ἄλλους τῶν βασι-
 λέως. ἀπεῖπον δὴ, προσώκησαν δὲ ἐς ὁμολογίαν τῷ βασι-
 λεῖ. τούτους μὲν οὖν, ὡς τὴν ἀκρόπολιν παρέλαβε, πάντας 16
 ἀπαγαγὼν εἰς ἓνα χῶρον κατέσφαξε, γενομένους τοὺς σύμπαν-
 τας ἐς τριακοσίους, καὶ τὸν ἄρχοντα αὐτῶν τῇ ὑστεραίᾳ χω-
 ρις ἔτεμε τὸ σῶμα ποιησόμενον. ἐντεῦθεν ἦλανε διὰ Λεον-
 ταρίου τῆς πόλεως, καὶ στρατοπεδευσάμενος, ὡς ἐπνυθάνετο
 πάντας εἰσενεγκαμένους γυναϊκὰς τε καὶ παῖδας καὶ αὐτοὺς 18
 C ἐς ἔρμυρην τινα πόλιν Καρδικίην καλουμένην, αὐτίκα ἐπει-
 σπεσῶν ἐστρατοπεδεύετο. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ προσέβαλλε μὲν
 ἀπὸ τῆς ἀκρόπολεως καὶ εἰειχομάχει σὺν τοῖς νεήλυσι,
 τοὺς δὲ ἀζάπιδας ἐκέλευε κατὰ τοῦτο τῆς πόλεως προ-
 σβάλλειν ἢ βάσιμα ἦν αὐτοῖς ὑπερβῆναι, καὶ οἱ μὲν ἀζάπι- 20
 δες εἰσπεσόντες αὐτίκα ὑπερέβησαν τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐτρέ-
 ψαντο, φερόμενοι δὲ ἅμα αὐτοῖς εἰσέβαλλον ἐς τὴν πόλιν, καὶ

8. ἀλλήλους καὶ ἄλλους P

16. ἐς om. P

arcem ascendere difficile erat propter eos qui aditu advenientes pro-
 hibebant. verum regii milites violenter aggrediebantur iter, cum alius
 alium praevenire cuperet. plurimi in isto ascensu, cum alii in alios
 inciderent, per praeceps volebantur, et peregrini complures ibi cade-
 bant. reliqui tamen victa itineris difficultate subierant ad arcem, et
 in eam impetum dedere. Graeci, quod tempore longo pugnassent,
 non amplius regiiis militibus, cum novi et recentes usque succederent,
 resistere potuerunt. fatigati igitur dederunt se regi. hos omnes, ubi
 primum arcem occupavit, in unum locum contractos occidit. numero
 autem erant trecenti. ducem horum die postero in duas secuit par-
 tes. hinc profectionem instituit per Leontarium; et castris positis,
 cum accepisset quod uxores et liberos collocassent in urbem quan-
 dam munitam nomine Cardiceam, confestim eo pergens ibi ca-
 strametatus est. die postero urbem oppugnare statuebat ab ar-
 ce, murumque una cum peregrinis prouere volebat. Azapides ius-
 sit irruptionem facere eo loci ubi palatium regium est, et inde
 in hostem descendere. Azapides confestim, ut imperatum erat,
 irrumpentes Graecos vicerunt, et in fugam abire compulerunt. in-
 terim reliqui una cum praedictis ingrediebantur in urbem. et tru-

ἐφόνεον ἀφειδέστατα, παραγγείλαντος, καὶ ἄνδρας καὶ γυν-
 ναῖκας καὶ ὑποζύγια καὶ κτήνη, οὐδενὸς φειδόμενοι. αὐ-
 τήκα καὶ οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει παρέδωκαν σφᾶς, ἐς ὁμολο-
 γίαν χωρήσαντες. Μποχάλης δ' ἦν ὁ τῆς πόλεως ἄρχων,
 5 καὶ οἱ προσήκοντες αὐτῷ. ἐνταῦθα κήρυγμα ποιησάμενος
 ὁ βασιλεὺς ἐς τὸ στρατόπεδον, ἀνδράποδον ὅστις ἀπήγειο,
 ἂν μὴ αὐτίκα ἤκη ἄγων, τὸ μὲν ἀνδράποδον κελεύσει ἀνε- D
 λεῖν τὸν δεσπότην, μετὰ δὲ ἀναιρήσει καὶ τὸ ἀνδράπο-
 δον. μετὰ δὲ ταῦτα οὐδὲν σπανιώτερον ἦν ἐν τῇ στρατο-
 10 πέδῳ ἀνδραπόδων τῶν τῆς πόλεως ταύτης· συναπήχθησαν
 γὰρ ἐς χιλίους μάλιστα καὶ διακοσίους. τούτους δὲ σύμπαν-
 τας ἀπάγων ἐς ἓνα χῶρον αὐτοῦ ταύτη διεχρήσατο, ὥστε
 μηδένα τῶν τῆς πόλεως Λεονταρίου προσόντων λειφθῆναι,
 μήτε ἄνδρα μήτε γυναῖκα. ἐπυθόμην δὲ μετὰ ταῦτα τῶν
 15 περιοίκων γενέσθαι τὰ σώματα ἀμφὶ τὰ ἑξακισχίλια, ὑπο-
 ζύγια δὲ πολλαπλάσια. ταῦτα γενόμενα ὑπὸ βασιλέως ὡς
 ἐπυθάνετο καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Πελοποννήσου, αὐτίκα προσε- P. 253
 χώρησεν ὑπὸ δέους, πρέσβεις πέμποντα ὡς βασιλέα, ἄλλα τε
 καὶ Σαλβάριον καὶ Ἀρκαδία, ἐπίνειον τῆς ταύτης χώρας, πρὸς
 20 τῇ Πύλῳ ᾠκημένῃ, πόλις ἐχυρωτάτη. τούτους μὲν ὡς πα-
 ρέλαβε βασιλεὺς, τοῖν πολέοιν τοὺς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας,
 ἐς φυλακὴν ἐποίησατο σύμπαντας, ἐς μυρίους μάλιστα συνα-
 θροισθέντας, καὶ ὥρμητο μὲν ὡς ἀποκτενῶν, μετὰ δὲ ἐπεμ-

cidabant, nemini parcentes, viros mulieres iumenta et pecora.
 etiam hi qui arcem tenebant, continuo deditionem fecerunt. Bo-
 Bochales autem cum suis propinquis urbem istam regebat. rex illico
 per praeconem in castris edici iubet, si quis mancipium abduxerit, si
 non illico accedat id secum adducens, mancipium dominum interfi-
 ciat; postea interficiatur et mancipium. hoc edicto promulgato, ni-
 hil rarius erat in castris quam mancipia urbis istius. abducta erant
 inde mancipia mille et trecenta. haec iussit in unum locum congregari
 et omnia necari. atque adeo in mancipia saevitum est ut nul-
 lus Leontarii civis relictus sit, neque vir neque mulier. audivi post-
 modum ex finitimis cadavera hominum fuisse circiter sex milia, et
 iumenta plurima. cum caeterae Peloponnesi urbes hoc crudele regis
 factum accepissent, confestim metu in potestatem regis concessere, mit-
 tentes legatos ad regem. inter caetera Salvarium Arcadiae, navale eius
 regionis, ex adverso Pyli situm, urbs munitissima, se regi tradidit. urbem
 hanc ubi suscepit rex, viros et mulieres civitatis in carcerem misit. hi
 congregati, seu in unam summam collecti, erant decem milia, quos se
 interfecturum rex simulabat. tandem eos transportavit in Byzantii re-
 gionem, ut in Byzantii suburbanis degerent. ducem sive principem De-

πεν ἐς τὴν Βυζαντίου χώραν ἐς τὰ προύσσεια ὡς οἰκήσοντας.
 τὸν δὲ ἡγεμόνα Δημήτριον περιῆγεν ἐνταῦθα, ἄχρι προσόδου
 V. 197 περιελαύνων. ἔπεμπε δέ, συναινοῦντος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡγεμό-
 νος, Ἰησοῦν τὸν Ἰσαακίου παραληφόμενον τε τὴν Ἐπίδαυρον
 καὶ ἄξοντα τὴν τε ἡγεμόνος γυναῖκα καὶ θυγατέρα, ἣν ἔφα- 5
 B σκεν ἀγαγέσθαι ἐς γυναῖκα ἑαυτοῦ βασιλεὺς. ἔπεμπε τε καὶ
 ἄρχοντα τῶν ἑαυτοῦ ὁ ἡγεμῶν τῶν Ἑλλήνων, πείσοντα μὲν
 τοὺς ἐν τῇ Ἐπιδαύρῳ παραδιδόναι τὴν πόλιν, καὶ τὴν γυναῖκα
 αὐτοῦ ἀπάξοντα καὶ τὴν θυγατέρα. Ἰησοῦς μὲν παραλαβὼν
 τοὺς Ἕλληνας ἤλαυνεν ἐς Ἐπίδαυρον· ὡς δὲ ἀφίκετο ἐπὶ 10
 τὴν πόλιν, ἐνταῦθα ὁ τῆς πόλεως ἄρχων, ἐναγόντων ἅμα καὶ
 τῶν ἐν τῇ πόλει, ἀφίστη ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος, καὶ οὐκ ἔφη παρ'
 αὐτῷ δίδοναι τὴν πόλιν. τὴν μὲντοι ἡγεμόνος Ἑλλήνων γυ-
 ναϊκά τε ἅμα καὶ θυγατέρα ἐπέτρειπεν ἐξιέναι, καὶ ταύτας
 μέντοι, ὡς ἐξῆλθον τῆς πόλεως, παραλαβόντες ἤλαυνον ἐς τὸ 15
 στρατόπεδον. βασιλεὺς δὲ πνθόμενος ὡς ἕκαστα ἐγένετο τὰ
 C περὶ Ἐπίδαυρον, τὴν μὲν γυναῖκα τοῦ ἡγεμόνος καὶ θυγα-
 τέρα ἐκ τῆς Πελοποννήσου εὐθὺ Βοιωτίας ὑπάγειν ἐκέλευσεν,
 ἐπιστήσας εὐνοῦχον τῇ θυγατρὶ τοῦ ἡγεμόνος· μετὰ δὲ ταῦτα,
 οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ αὐτὸν τὸν ἡγεμόνα ὑπάγειν ἔξω Πε- 20
 λοποννήσου ἐπέταξε παρὰ τὴν γυναῖκα. αὐτὸς δὲ ἤλαυνε μὲν
 αὐτίκα, μετὰ τὴν Γαρδικίης αἵρεσιν, ἐπὶ τὰς Θυβεντιῶν πό-
 λεις, καὶ Κορώνην ἀφίκετο ἀψόμενος. καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα
 εἶχε· Ζάγανος δὲ ὁ τῆς Πελοποννήσου ὑπαρχος, ὡς τὴν τε

metrium circumductis viactam, donec eum iterum ad colloquium ad-
 mitteret. eodem principe monente misit rex Iosuen Isaaci filium, ut
 reciperet Epidaurum, et principis uxorem et filiam, quam rex se ux-
 orem ducturum dicebat, secum inde adduceret. Graecorum princeps
 de suis ducem misit, qui persuaderet Epidauri incolis ut urbem tra-
 derent regi et paterentur principis tum uxorem tum filiam inde ab-
 duci. Iosue cum Graecorum robore profectus est Epidaurum. cum
 venisset ad urbem, civitatis iudex, suadentibus id et aliis civibus, de-
 ficit a principe; nec in se esse situm respondit ut urbem regi tra-
 deret. verum Graecorum principis cum uxorem tum filiam passus est
 exire urbe. has, ubi egressae erant, accipientes rediere in castra.
 rex ubi intellexit ut singula circa Epidaurum accidissent, principis
 uxorem et filiam ex Peloponneso recta in Boeotiam subduci iussit,
 addito in custodiam virginis eunuchos. nec multo post etiam princi-
 pem ab Peloponneso ad uxorem pergere iubet rex illico capta Car-
 dicea profectus est contra Venetorum urbes. venitque visurus Cora-
 nam. Zaganus Peloponnesi praefectus, cui mandatum erat ut in dedi-

Αχαΐαν ἐπειτέτραπτο καταστρέφεισθαι καὶ Ἡλίδος τὴν πλείονα
 χώραν καὶ τὴν ταύτη μεσόγειον, παραλαβὼν τὸ Θεσσαλίας
 στρατεύμα καὶ ἵπποδρόμους τοῦ βασιλέως, τὴν τε Καλαβρί-
 των πόλιν ὑπηγάγετο, παραδόντος Δόξα ἄρχοντος, τῶν ἐν D
 5 τοῖς Ἀλβανοῖς ἐπιφανῶν τὰ πρῶτα φερομένου. καὶ αὐτὸς
 μὲν αὐτίκα προσεχώρησε καὶ οἱ προσήκοντες, τῷ Ζαγάνῳ
 παραδόντες τὴν πόλιν· οὗς ξύμπαντας τούτους ὕστερον βα-
 σιλέως ἐπιτάξαντος διεχρήσατο. ἐλαύνων δὲ ἐπὶ Γρεβενὸν
 ὄχυσθαι πόλιν, ταύτην μὲν προσέβαλλέ τε, καὶ ἐξεκρούσθη τῇ
 10 χαλεπότητι τοῦ χωρίου. ἀπόπειραν δὲ ποιούμενος τῶν ἄλλων
 χωρίων, Σανταμέριον πόλιν, ἐς ἣν ὡς πλεῖστοι τῶν ταύτη
 περιοίκων ὄλβιοι κατέθεντο τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἄλλην εὐδαι-
 μονίαν, ὡς αὐτὸν ἐνταῦθα ἀφικόμενοι διεσώζοντο, προσφέρου-
 ντες λόγους τῷ Ζαγάνῳ περὶ ξυμβιβάσεως, σπονδάς τε ἐποι- P. 254
 15 οῦντο καὶ τὴν ἀκρόπολιν παρεδίδοσαν. ταύτην δὲ ὡς παρέ-
 λαβε, δόλῳ ἐξαπατήσας, τῇ ὕστεραίᾳ μένοντων τῶν ἐν τῇ πό-
 λει κατὰ χώραν ἐπαφείς τὸν στρατὸν ἠνδραποδίσατο, καὶ
 πολλοὺς αὐτοῦ ταύτη διέφθειρε. ταῦτα ὡς ἠγγέλλετο καὶ ἐς
 τὰς ἄλλας πόλεις, ὡς οὐδὲν σφίσιν ἔτι ἔμπεδον εἶη τῶν πρὸς
 20 βασιλέα πραγμάτων, ὥρμητο ἀμύνεσθαι ὡς ἕκαστοι ἐν ταῖς
 ἑαυτῶν πόλεσι, καὶ οὐδὲν ἔτι τῶν πολισμάτων ἤθελε προ-
 σχωρεῖν. καὶ ὁ μὲν Ζάγανος οὕτω πράξας τὰ μὲν τοῦ Σαν-

2. ταύτην?

20. ἕκαστα P

tionem regis redigeret Achaïam et Elidis regionem plurimam, necnon
 mediterranea Elidis, accipiens Thessaliae exercitum et regium equi-
 tatum, subiugavit Calauritam urbem, quam tradebat Doxas, qui inter
 Albanos facile primas ferebat. ipse cum necessariis suis continuo in
 dicionem regis concessit, Zagano urbem dedens. omnes tamen hos
 deinceps, cum sic imperaret rex, trucidavit. postea profectus est
 contra Grebenum urbem munitissimam, et hanc oppugnare instituit:
 verum loci difficultate impeditus eam expugnare nequivit. tentabat
 deinde et reliquas Albanorum urbes, inter quas et Santamariam; in
 quam urbem plurimi regionis eius opulenti divitias et opes contule-
 rant, et ibi servabantur. evocantes autem Zaganum ad colloquium
 foedus pepigerunt, et eidem arcem dederunt. hac accepta, dolo
 circumvenit omnes: nam immisso exercitu omnes cepit et in manci-
 priorum condicionem traduxit; plurimos eorum etiam occidit. haec
 ubi fama pertulit ad caeteras Albanorum urbes, nullam amplius spem
 salutis sibi in rege cernebant. quapropter singuli in suis urbibus
 hosti resistere parabant, nec ullum amplius oppidulum deditionem
 facere volebat. et Zaganus quidem cum talia faceret, maximam ca-
 lamitatem Santamariae invexit. caeterum non multo post et ipse suo

ταμερίου, ἐδυστύχησεν οὐ πολλῶ ὕστερον καὶ ἀπέβαλε τὴν
 Β ἀρχήν. βασιλεὺς μὲν δὴ ἀπὸ Κορώνης ἐς Πύλον ἀφικόμε-
 νος ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύετο, ἥπερ καὶ ὁ Θωμαῆς σὺν τῇ
 νηί· ἐς ἣν ἐμβὰς καὶ ἀναγόμενος ἐκαρᾶδόκει ἢ χωρήσει τὰ
 Πελοποννήσου πράγματα. τούτῳ μὲν ἐπιπλέονσαι νῆες τῶν 5
 Οὐνετιῶν προηγόρευον ἐντεῦθεν ἀπαλλάττεσθαι, μηδὲ ἐναν-
 τίων βασιλέως ἀνέχειν ἐπὶ τοῦ σφετέρου λιμένος. οὗτος μὲν,
 ὡς βασιλεὺς ἐστρατοπεδεύετο, ἀπηλλάττετο ἀναγόμενος ἐς τὸ
 πέλαγος· οἱ δὲ Οὐνετιῶν πρέσβεις ἀφικόμενοι ἐνταῦθα παρὰ
 βασιλέα τὰς τε σπονδὰς ἐπεκύρουν σφίσι καὶ τὴν ξενίαν τε 10
 V. 198 καὶ εὖνοιαν ἐνεδείκνυντο βασιλεῖ. οἱ μὲν οὖν ἵπποδρομοὶ
 C ὅμως ἐς τὴν Πύλον ἐπιδραμόντες τινὰς οὐκ ὀλίγους ἐνταῦθα
 τῶν ταύτῃ Ἀλβανῶν τῶν περιοίκων ἐλόντες διέφθειρον. ἐλά-
 σαντος δὲ ἵππῳ τοῦ βασιλέως ἐπὶ Μεθώνην καὶ θεασαμένου,
 τινὲς τῶν τῆς πόλεως ἐπεξῆλθον ὡς ἐπὶ σπονδαῖς, καὶ τινες 15
 αὐτῶν διεφθάρησαν ὑπὸ τῶν βασιλέως. βασιλεὺς δὲ ἀπὸ
 Πύλου συσκευασάμενος τὸν μέντοι Ἑλλήνων ἡγεμόνα ἐκέλευε
 τὴν μεσόγαιον ὑπάγοντα εὐθὺ Βοιωτίας ἐλαύνειν, ὡς πρότε-
 ρόν μοι δεδήλωται· αὐτὸς δὲ ἐπὶ Ἀχαΐδος γενόμενος, καὶ
 τὰ ταύτῃ χωρία παραλαβῶν παραδόντων τῶν ἀρχόντων, πα- 20
 D ρεγένετο ἐς Ἀχαΐαν, περιάγων καὶ Ἀσάνη τὸν τοῦ ἡγεμόνος
 γυναικὸς ἀδελφόν. ἐνταῦθα δὲ ἀφικόμενος, ὡς ἐπύθετο τὰ

officio excidit. rex interea Corona relicta profectus est Pylum, et ibi castra ponebat. aderat ibidem et Thomas cum navi; quam conscendens solvebat, expectaturus quonam res Peloponnesi essent evasurae. huc cum appulissent naves Venetorum, edixerunt ut hinc decederet, nec in ipsorum portu resistere regi institueret. illic quidem, ubi castrametatum esse audierat regem, abibat, committens pelago navem. Venetorum autem legati accedentes huc ad regem foedera inita confirmarunt, et hospitalitatem benevolentiamque maximam regi exhibebant. nihilominus tamen regii equites incursionem in Pylum facientes haud paucos Albanos, qui in ea regione agebant, ceperunt, et finitimos necaverunt. equitatus regis deinde pergebat Methonam, ut videret quinam urbe essent egressi, ut se dederent regi. verum quidam ab equitibus perempti sunt. rex collectis omnibus Pylo decedens, Graecorum principem Demetrium recta in Boeotiam procedere iussit, ut in dicionem redigeret mediterraneam, quae ibi est, regionem, sicuti supra docuimus. ipse vero cum haereret in Achaiae regione, loca quae ibi erant in dicionem accipiens, deditibus sese principibus, venit in Achaiam, vehens secum Asanem, uxoris quam princeps habebat fratrem. huc veniens accepit miserabilem calamitatem, quae contigisset Santamariae. graviter ea audita succensuit Zagano: nam me-

περὶ Σανταμερίον γινόμενα, ἐχαλέπαινε τῷ Ζαγάνῳ καὶ ἤχ-
 θειο, ὅτι διὰ τὴν ἐκείνου παράβασιν ἐς τοὺς Ἕλληνας χαλε-
 πῶς ἂν αὐτῷ προσχωρήσειε τὰ λοιπὰ τῶν πολισμάτων. κή-
 ρυγμα δὲ ἐποιεῖτο ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ὥστε ἀφιέναι τὰ ἀπὸ
 5 Σανταμερίου ἀνδράποδα. ἐνταῦθα ὅσα ἦν ἠλευθεροῦντο, τὰ
 μέντοι πλείω ἐφθησαν διαβάντα ἐς τὴν Αἰτωλίαν ἀπὸ τῆς
 Ἀχαιῆας. Ζάγανος δὲ τὰ πλείω διεβίβασεν ἀπαγόμενος οἴκα-
 δε. τὴν μὲν οὖν Γρεβενοῦ πόλιν πέμψας Ἰησοῦν τῶν Σκο-
 πίων ὑπαρχον, παρεστήσατο. καὶ τούτων τὴν τρίτην μοῖραν
 10 ἀνδραποδισάμενος, καὶ ἐπιλεξάμενος εἴ τι καλὸν ἦν ἀνδράποδον P.255
 ἐν τῇ πόλει, ἀφαιρεῖτο. καὶ πρότερον μὲν ὁ τῆς Πατρῶν πό-
 λεως ἄρχων Ἰσακάλης τὸννομα παρεστήσατο ἔνια τῶν περι-
 οίκων αὐτοῦ πολισμάτων. οἱ γὰρ Ἕλληνες ὡς ἤσθοντο βασι-
 λέα καταστρεφάμενον τὴν μεσόγαιον καὶ διαφθείραντα ἄνδρας
 15 ὡς πλείστους τῶν πόλεων, ὥρμητο μὲν αὐτὸς τις ἕκαστος
 φθῆναι βουλόμενος παραδοῦναι σφᾶς, πρὶν ἢ ἀφικόμενον τὸν
 βασιλέα ἐξελεῖν σφᾶς, τὰ μὲν ἀνδραποδισάμενον, τὰ δὲ καὶ
 ἐπισφάζαντα. οἱ δὲ Τοῦρκοι παρελάμβανον μὲν τὰς πόλεις,
 ἀπρικοὶ μὲν οὖν, ἐπιλεγόμενοι δὲ τὰ κάλλιστα τῶν πόλεων
 20 ἀνδράποδα ἀφηροῦντο. καὶ τὰ μὲν αὐτοὶ ἠνδραποδίζοντο, B
 τὰ μικρὰ τῶν πολισμάτων, τὰ δὲ μεγάλα παρελάμβανον, ἐπι-
 λεγόμενοι τὰ κάλλιστα τῶν πόλεων σφίσιν. ὡς δὲ λύκοι ἐπὶ

4. ἐφιέναι P

rito indignabatur, siquidem propter errorem sive crudelitatem Zagani in Graecos reliquae urbes cunctabantur ad deditionem spectare. iussit igitur rex per praeconem in castris edici ut mancipia Santamariae conquirentur. omnia quae in castris reperiebantur, libertatem pristinam recipiebant. plurima, antequam id fieret, transcenderant ab Achaia in Aetoliam. Zaganus quoque plurimos captivos in mancipiorum numerum relatos domum transmiserat. urbem dehinc Grebenum, misso Iosue Scopiorum praeside, cepit; et tertiam hominum, qui in ea urbe erant, partem ad mancipiorum miserabilem fortunam deduxit. hinc ipse eligens pulcherrimum quodque mancipium, ea auferebat. etiam antequam haec evenirent, Patrarum praefectus nomine Isocales oppidula quaedam finitima subegerat. nam Graeci ubi intellexerunt regem populari mediterraneam regionem et necare plurimos, ibi tum singulae civitates contendebant summis studiis ut se traderent regi, priusquam ipse adveniens urbes dirueret, quasdam in mancipiorum numerum redigeret, et alios leto daret. Turci igitur urbes susceperunt, et eligentes pulcherrima mancipia, quae in iis erant et vocantur Apsici, sibi conservabant. urbes quidem minores foede diripiebant, at maiores in dicionem accipiebant, eligentes sibi ea

πρόβατα νομέων ἔρημα ἐσβαλόντες αὐταρκῶς οὐδέποτε κορέν-
 νονται τοῦ φόνου, ἐλεεινῶς δὲ πάσχουσιν ἀπὸ τῶν θηρίων
 τούτων τῶν λύκων, οὕτω δὴ καὶ ἡ Πελοπόννησος ἐν τῇ τοιῦ-
 δε κάκιστα ἀπώλλυτο, διαφθειρομένη ὑπὸ τῶν βασιλέως ἀν-
 δρῶν, οἰκτρότατα ἄλλων ἄλλη ἀπολλυμένων. βασιλεὺς μὲν 5
 οὖν ἀφικόμενος ἐς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας ἐστρατοπεδεύετο, τό-
 C τε Καστριμένον πόλισμα προσεχώρησεν αὐτῷ. καὶ πρὸς Σαλ-
 μενίκην πέμπων κήρυκα ἐκέλευεν αὐτοὺς παραδοῦναι τὴν πό-
 λιν. οἱ δὲ οὐκ ἔφασαν ἐκόντες εἶναι σφᾶς παραδοῦναι, εἰ-
 δότες ὡς ὅμοια πείσονται τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι. ταῦτα μὲν ὡς 10
 ἀνήχθη ἐς βασιλέα, συσκευασάμενος τῇ ὑστεραίᾳ ἀφίκετο ἐπὶ
 τὴν Σαλμενίκην. ἔστι δὲ ἡ πόλις αὕτη ἐν ἀκμῇ, καθήκουσα
 ἀπὸ ὀρέων ὑψηλοτάτων, ἐρυμνὴ μὲν ἐς τὰ μάλιστα, ἀκρόπο-
 λισ δ' ἀνέχει ἐπὶ πολὺ τοῦ κρημνοῦ ἀνατεινούσα. ἐς ταύτην
 τῶν περιοίκων Ἑλλήνων τε καὶ Ἀλβανῶν οἱ πλεῖστοι διασώ- 15
 ζοντες αὐτοί τε καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία. βασιλεὺς οὖν
 ὡς ἐπέλασεν, ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, τηλεβόλοις τε παίων τὸ
 D τείχος τῆς πόλεως, ἐρυμνὸν ὃν καὶ αὐτὸ πάνν. καὶ οἱ νεή-
 V. 199 λυδες προσέβαλλον μὲν ἐγγύτατα τοῦ τείχους, καὶ ἐπειρῶντο
 καὶ ἄλλη ἢ προσεχώρει. οὐ μέντοι προσεχώρει αὐτοῖς οὔτε ἡ 20
 τῆς πόλεως αἴρεσις οὔτε τ' ἄλλα ἀξίως τῆς παρασκευῆς. τη-
 λεβολίσκοις μέντοι ἐτίρωσκον οὐκ ὀλίγους τῶν ἐν τῇ πόλει.

12. ἀκμῇ? 14. ἂν ἔχει P

quae in urbibus erant pulcherrima. quemadmodum in oves a pa-
 storibus desertas irruunt lupi, nec caede unquam satiantur, verum
 misere luporum saevitia oves pereunt, sic ea tempestate Pello-
 ponnesus crudelissime interibat, vastata et corrupta ab regiis mi-
 litibus, cum alii alibi miserandum in modum occumberent. rex cum
 advenisset Patras Achaiae, castra communivit et Castrimenum urbem
 in deditionem accepit. misit quoque praeconem ad Salmenicam, qui
 iuberet eos urbem dedere. verum hi responderunt se nondum satis
 paratos esse ut deditionem facerent. scire enim se, si deditionem
 facerent, se idem quod accidisset reliquis Graecis passuros. haec ut
 relata sunt ad regem, postero die omnibus collectis venit Salmeni-
 cam. urbs haec sita est in cacumine montium excelsorum, locique
 natura est munitissima. arx praeterea urbis exaedificata est in praeci-
 pitio montis, erigens se supra urbem. in hac servabantur, putan-
 tes se tutos fore ab imminente discrimine, finitimorum Graecorum et
 Albanorum plurimi cum uxoribus et liberis. rex ubi ad eam urbem
 accessit, bombardas expediri iussit, quibus murum, qui firmissimus
 erat nec bombardis cedebat, quassavit. tandem in aliis locis pericu-
 lum fecit, si quid promovere posset. quamvis tamen omnia tentaret,
 urbem capere nequibat, nec quicquam tanto apparatu dignum efficie-

ἡμέρας δὲ ἑπτὰ πολιορκῶν, καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ κατα-
σχόντων τῶν νεηλύδων, οὐ πολλῷ ὕστερον οἱ ἐν τῇ πόλει ἐν
ἀπόρῳ καθεστηκότες, ὡς δίψει συνείχοντο ἀπαύσιψ, παρέδω-
καν ῥαῖς τῷ βασιλεῖ. τούτους μὲν, ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους
5 ὄντας, ἐς ἀνδράποδα διελόμενος τοῖς ἀρίστοις κατὰ τὸ στρα-
τόπεδον, ἐπιλεξάμενος παῖδας ὡσεὶ ἑννακοσίους εἰς τοὺς νεή- P. 256
λυδας, τοὺς ἄλλους ἀπέδοτο ἐν τῇ ἀγορᾷ. ὁ μέντοι ἐν τῇ
ἀκροπόλει τῶν Ἑλλήνων (Παλαιολόγος ἦν τοῦνομα) λόγους τε
ἐποιεῖτο ἐφ' ᾧ παραδοίῃ τὴν ἀκρόπολιν, ἃν μέντοι συσκευα-
10 σάμενος σταθμὸν ἕνα ἀπιὼν στρατοπεδεύοιτο. βασιλεὺς δὲ
προσείτό τε τοὺς λόγους, καὶ ὀμήρους λαβὼν ἀπανεῖστη ἐν-
τεῦθεν, κατιῶν δὲ ἐς τὸ Αἴγιον ἐστρατοπεδεύετο, καταλιπὼν
αὐτοῦ Χαμουζᾶν τὸν Πελοποννήσου τε καὶ Θεσσαλίας ὑπαρ-
χον· τοῦτον γὰρ ἐπιστήσας ἀφείλετο τὴν ἀρχὴν Ζαγάνου διὰ
15 τὴν Σανταμαρίου ἀποτυχίαν. οὗτος μέντοι ὡς κατελέλειπτο
αὐτοῦ ἐφ' ᾧ παραλαβεῖν τὴν πόλιν, διέτριβε τῇ ὕστεραίᾳ. B
καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες ἀπόπειραν ποιοῦμενοι ἐξελιπόν τινας τῶν
ἐν τῇ ἀκροπόλει, ὥστε ἀπιέναι ἀποφερομένους τὰ ἐπιπλα-
σφῶν ἐς τὴν ἀντίπεραν τῆς Πελοποννήσου ἡπειρον, οὐ διε-
20 νοοῦντο διαβῆναι ἐπὶ τοὺς Οὐνετούς· ἐς τοῦτο γὰρ σφίσιον
ἐπεποιήντο αἱ σπονδαί. τούτους μέντοι ἐξιόντας ἐκ τῆς πό-

11. ἐπανεῖστη P

bat. bombardarii interim haud paucos oppidanos vulnerabant globu-
lis. cum autem urbem diebus septem obsidione urgeret, et peregrini
milites aquam fluminis, unde obsessi aquam hauriebant, obtinuissent,
non multo post siti expugnati oppidani se regi dederunt. hos igitur
ad miserandam mancipiorum fortunam redactos, rex in omnes ex-
ercitus sui proceres partitur. inde quoque elegit pueros circiter non-
gentos, quos in peregrinorum ordinem transtulit. reliquum vulgus
venit in publico foro. is autem qui arci praeerat, erat dux Grae-
corum, nomine Palaeologus. indicabat regi se arcem traditurum, si
ipse hinc profectus miliare unum castra posuisset. rex condicionem
hanc haud abnuit, acceptisque in rei fidem obsidibus inde digressus
est, et veniens Aegium castra locavit, relicto illic Chamuze Pelopon-
nesi et Thessaliae praefecto. hunc Peloponneso et Thessaliae prae-
fecerat rex, cum ex ea dignitate expulisset Zaganum propter Santa-
mariae calamitatem. ille autem iussus manere ut arcem in deditionem
caperet, postero die moratus est, nihil faciens. Graeci autem peri-
culum facturi num satis omnia tuta sint, quosdam eorum qui in arce
fuerant dimiserunt, ut abirent portantes suam supellectilem in conti-
nentem, quae ex adverso Peloponnesi erat. nam inde cogitabant
transire ad Venetos. hac enim condicione foedus ictum erat. hos
igitur egressos urbe et ad abitum instructos comprehendit Chamuzes,

λεως καὶ παρασκευαζομένους ἀπιέναι συλλαμβάνει ὁ Χαμου-
 ζᾶς, καὶ εἰς ἀνδραπόδων λόγον ποιησάμενος ἐπέσχε τοὺς ἐν
 τῇ ἀκροπόλει παραδιδόναι τὴν ἀκρόπολιν. γράμματα δὲ πέμ-
 ποντες ὡς βασιλέα ἀπήγγελλον τὴν τοῦ ὑπάρχον ἀγνωμοσύ-
 C νην, καὶ ὡς αὐτίκα παραβαίῃ τὰς βασιλέως σπονδάς. πυν- 5
 θανόμενος δὲ ἕκαστα τὸν μέντοι Χαμουζᾶν ἐξέλασεν ἀπὸ τῆς
 ἀρχῆς, Ζάγανον δὲ αὐθις ἀπέδειξε Θεσσαλίας τε ἅμα καὶ
 Πελοποννήσου ἄρχοντά τε καὶ ὑπαρχον. ἐπιτρέψας δὲ αὐτῷ
 ἅμφω τὸ χώρα, αὐτὸς ἤλανε διὰ τοῦ Φεναῶ. ἐνταῦθα οὖν
 ἀφικόμενος ἔπεμπε κήρυκα ἐς τὰ πολιόμενα, ὡς βασιλεὺς 10
 αὐτοῖς τῶν παρεληλυθότων συγγνώμην τε ἴσχοι, καὶ κελεύει
 κατιόντας ἀπὸ τῶν πολισμάτων ἀγορὰν παρέχειν τῷ βασιλέως
 στρατῷ. οἱ μὲν οὖν τινὲς αὐτῶν ἐπείθοντο, καὶ κατιόντες ἐς
 τὸ στρατόπεδον συνέμισγον τοῖς Τούρκοις. βασιλεὺς δὲ συν-
 αγαγὼν τοὺς τε τῶν θυρῶν καὶ ἵπποδρόμων ὅσοι παρῆσαν, 15
 D ἤφίει ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς ὡς ἀναρπασομένους. οὗτοι μὲν
 οὖν ὅσοι ἐπείθοντο τῷ λόγῳ, ἐξαπατηθέντες οὕτω ἀπώλοντο.
 καὶ τὰ τε ὑποζύγια καὶ κτήνη τῆς χώρας ἐξελαύνοντες ἐκο-
 μίζοντο ἐπὶ Κόρινθον. ἐπὶ λόγῳ τοιῶνδε ἐπέδραμε τὰ Φλι-
 οῦντος χωρία. οἱ γὰρ ἐν τοῖτοις κατοκημένοι τῶν Ἀλβανῶν, 20
 ἄτε ἐν ὄχυρῳ πάνν ὤκημένοι, ἤγον καὶ ἔφερον τὰ Ἑλλήνων
 πράγματα, καὶ τοὺς λοιποὺς τοῦσδε ἐς τὰ κάτω χωρία τῆς
 Πελοποννήσου εἶχον ἐπομένους σφίσιν ἢ ἂν οὗτοι ὑψηγῆσαι-

et ad mancipiorum condicionem eos trahens, auctor fuit iis qui in
 arce erant non tradendae arcis. literis enim missis significarunt
 regi ducis imprudentiam et inscitiam, quod illico foedera regis viola-
 verit rex quid actum esset ubi rescivit, Chamuzam officio suo eiecit,
 Zaganum vero iterum praefectum Peloponnesi et ducem Thessaliae
 constituit. cum huic regiones istas commisisset, iter fecit per Phae-
 anum. huc cum venisset, praeconem dimisit per oppidula finitima, qui
 diceret regem praeteritorum veniam dare, et iubere ut descendentes
 in castra suis militibus commeatum vendant. quidam igitur dicto
 audientes fuere, et venientes in castra admiscebantur Turcis. rex
 congregans ianuarum milites, quotquot praesto erant, et equites, eos
 emisit in Albanos quasi omnes rapturus. quotquot praeconis voci
 paruerant, in hunc modum occumbebant, et iumenta pecoraque, hac
 occasione usi, abigentes advenere Corinthum. pari fraude usus etiam
 in Phliuntis regionem incursionem fecit. nam Albani incolentes
 loca ista munitissima Graecorum res agebant et ferebant. reliqui
 Albani, qui habitabant in inferiore Peloponnesi regione, accedebant
 praedictis Albanis auxiliares, et sequebantur quocumque bellum aver-

το ἐπὶ τὸν πόλεμον. ὥστε ἀσθενῆ ἔγνω ποιῆσαι δεῖν τὰ χώ-
 ρια ταῦτα, καὶ ὠρμημένους ἐντεῦθεν τοὺς Ἀλβανούς νεωτε-
 ρίζειν ἐς τὴν βασιλέως χώραν. καὶ τό γε πλεόν τῆς ἀποβά-
 σεως οὕτως ἐλέγοντο ποιεῖσθαι, καὶ ἄγειν τοὺς λοιποὺς ὅποι P. 257
 5 ἂν ἐξηγήσαιντο.

Ταῦτα μὲν ἐς τὴν Πελοποννήσου ἄλωσιν ἐς τοσοῦτον
 ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ Ἀθήναζε ἀφικόμενος περιωὴν ἐπεσκό- V. 200
 πει τὴν τε παλαιὰν πόλιν καὶ τοὺς λιμένας. ἐξηγουμένων δέ
 οἱ τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει νεηλῦδων ὡς Ἀθηναίων τινὲς συνθέ-
 10 μενοι προδοσίαν Φράγκῳ τῆς Βοιωτίας ἄρχοντι, πρότερον
 γενομένῳ Ἀθηναίων τυράννῳ, ἐς κίνδυνον ἀφίκοιτο αὐτοί τε
 καὶ ἡ πόλις, ἐνταῦθα ἀναπεισθεὶς βασιλεὺς συλλαμβάνει δέκα
 τῶν ἀστῶν, ἄνδρας τοὺς ὀλβιωτέρους, καὶ ἀπαγαγὼν τούτους
 κατῴκισεν ἐς Βυζάντιον. κομιζόμενος μέντοι ἐπ' οἴκου καὶ
 15 πέμπων κήρυκας ἐκέλευε τὸν ἡγεμόνα Δημήτριον ὑπάγειν B
 πρόσθεν σὺν τῇ γυναικί, καὶ αὐτὸς σχολῆ ἐπορευέτο. τῷ
 μέντοι ἡγεμόνι ἐπέτρηψεν Αἴνον πόλιν καὶ πρόσοδον ἀπὸ τῆς
 αὐτοῦ ταύτη ἀλικῆς καὶ ἀπὸ τῶν θυρῶν, ἐς ἐξήκοντα μυριά-
 δας ἀργυρίου. τὸν μὲν οὖν Φράγκον τοῦ Ἀντωνίου παῖδα,
 20 παιδικὰ τε αὐτοῦ γενόμενον, ὡς λέγεται, καὶ παραδόντα τὴν
 Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, πέμπων Ζαγάνῳ τῷ τῆς Πελοποννήσου
 ὑπάρχῳ ἐκέλευεν ἀνελεῖν. Ζάγανος δὲ ἐς τὴν σκηνὴν συγκα-

tissent. itaque rex decrevit loca ista reddere infirma. Albanos prae-
 terea hinc digressos noluit amplius quid in sua regione rex innovare:
 nam plerumque Albanos, quemadmodum modo diximus, defectionem
 fecisse aiunt et reliquos defectionis socios traxisse.

In hunc modum in dicionem regis rediit Peloponnesus. rex au-
 tem veniens Athenas, obambulans hinc inde, veterem illam urbem et
 portus spectabat. interea quidam peregrini, qui in arce erant, expo-
 nunt regi quosdam Athenienses coniurationem fecisse, ut proderent
 urbem Franco Boeotiae principi, qui antea princeps Atheniensium
 extiterat. sic urbs et Athenienses in magnum discrimen venere. nam
 rex huic indicio fidem dans capit cives decem opulentissimos, eosque
 inde abducens deportavit Byzantium, ut ibi habitarent. rediens au-
 tem domum praecones misit, iubens Demetrium ducem praecedere
 cum uxore: ipse vero per otium sequebatur. duci quidem tradidit
 urbem Aenum et vectigal quod ab salinis istius urbis solvebatur.
 praeterea a ianuis regis accipiebat circiter sexaginta myriades libra-
 rum argenti. Francum Antonii filium, quo per amorem abusus fue-
 rat, ut fertur, eique crediderat Atheniensium arcem, eum, inquam,
 misit ad Zaganum Peloponnesi praefectum, quem occidi iussit. Za-

λέσας αὐτὸν ἐς ὀμιλίαν καθίστατο ἄχρι νυκτός, μετὰ δέ, ὡς ἀπιὼν ὄρμητο ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηνήν, κελεύσαντος δὲ αὐτοῦ C ταύτῃ ἀπέκτεινεν. τούτου μὲν ἡ τελευταῖα οὕτως ἔσχε· βασι-
 λεὺς δὲ κομιζόμενος ἐπ' οἴκου σχολῇ ἐπορεύετο, καὶ ἐπὶ Φερ-
 ρὰς ἀφικόμενος ἡμέρας τε διέτριψεν αὐτοῦ· ἠγγέλλετο γὰρ 5
 ἀπὸ Παιόνων στρατὸν ἐλαύνειν ἐπιόντα ἐπὶ τὸν Ἴστρον. ὡς
 δὲ κατάδηλα ἐγένετο οὐδὲν ὄντα, παρῆν ἐς Ἀδριανούπολιν
 οὐ πολλῶ ὕστερον, ἅμα ἄγων καὶ τῶν Ἑλλήνων βασιλέως
 ἀδελφὸν Δημήτριον καὶ γυναῖκα. ἐς μὲν οὖν τὰ βασίλεια
 ἀφικόμενος, πέμψας τὸν τε εὐνοῦχον ἀπήγαγεν ἀπὸ τῆς τοῦ 10
 ἠγεμόνος θυγατρὸς. Ζάγανος δὲ καταλειφθεὶς ἐν Πελοπον-
 νήσῳ, ἔχων μετ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ τῆς Θεσσαλίας στρατεύμα
 D ἄνευ τῶν ἵπποδρόμων, καθίστη περιωὴν τὰ τῆς Πελοποννή-
 σου πράγματα, καὶ μεγάλα ἀπέφερε κέρδη, αὐτὸς τε καὶ οἱ
 τῆς Πελοποννήσου ἄρχοντες, ἀπὸ τε ἀνδραπόδων, ἃ κρύφα 15
 ἀποφερόμενοι διεβίβαζον ἐς Θεσσαλίαν, καὶ δῶρα εἰσπρα-
 τόμενος τοὺς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ. καὶ Σαλμενίκην ἐπελαύνων
 ἐπολιόρκει, λόγους τε προσφέρων ἐπιεικεῖς εἰς τὴν παράδοσιν.
 οὔτοι μὲν οὐκ ἐπέιθοντο, συνέβη δὲ ὕστερον ἀσινῇ ὑπεξελθεῖν
 ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ταύτης Ἑλλήνων ἄρχοντα, ἐνιαυτὸν ἐπι- 20
 μείναντα, γενναιότατα ὑποστάντα τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον,
 ὥστε Μαχουμούτη τὸν τοῦ βασιλέως οἴκου ἠγεμόνα φάναι

ganus invitans istum in tentorium suum, cum eo collocutus est usque ad noctem. postea autem cum abiret Francus pergens ad suum tentorium, ibi interfectus est a Zagano, cum ut ibi necaretur precibus impetrasset. Franci mors talis fuit. rex autem per otium revertebatur domum. cum advenisset Pherras, diem ibi moratus est. nam fama erat Pannones cum exercitu accedere ad Istrum. ubi autem cognitum est famam hanc esse falsam, non multo post Adrianopolim pervenit, ducens secum Graecorum regis fratrem Demetrium cum uxore. ubi processit in regiam sedem, misso nuntio eunuchum abduxit a custodia filiae ducis. Zaganus qui relictus fuerat in Peloponneso, habens sub se Thessaliae exercitum, equitibus exceptis res Peloponnesi circumiens componebat. plurimum lucri tum huic tum Peloponnesi ducibus accedebat ab mancipiis, quae clam ferentes transmiserant in Thessaliam. Peloponnesiaci quoque plurima munera in istum virum congeriebant. Salmenicam quoque exercitu circumsedit, et aequas condiciones, quibus oppidani urbem dederent, obtulit. caeterum oppidani eas condiciones respuere, nec iis obtemperare voverunt. contigit autem postmodum ut impune et illaesus exiret ab arce ista Graecorum dux, qui per annum ibi manserat, quam fortissime et generosissime sustinens bellum quod ab rege inferebatur.

ἐπὶ τούτῳ τάνδρῳ ὡς ἐς Πελοπόννησον τοσαύτην χώραν ἀφι- P. 258
κόμενος ἀνδράποδα μὲν πολλὰ εὔροιο, ἄνδρα δὲ ἓνα ὅτι μὴ
τοιούτον.

Βασιλεὺς μὲν τότε ἀμφὶ τοῖς βασιλείοις ἦν. Θωμᾶς δὲ
5 ἐκ τῆς Πελοποννήσου, καὶ Ἐπίδαυρον παραλαβὼν, ἀφίκετο
ἐπὶ Κέρκυραν, καὶ ἐκβαλὼν γυναῖκας τε καὶ παῖδας ἔπλει
ἐπὶ Ἰταλίαν παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἀρχιερέα, καὶ πρέσβυν ἀπὸ
Κερκύρας ὡς βασιλέα ἔπεμπε, πειρώμενος εἰ καὶ αὐτῷ χώ-
ραν ἐπιδῶ ὅποιαν οὖν τῆς Εὐρώπης παράλιον, ὥστε τὴν Ἐπί-
10 δαυρον παραδοῦναι τῷ βασιλεῖ. τὸν μὲν οὖν πρέσβυν συλ-
λαβὼν ἐν πέδαις τε ἐποίησατο, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἀφῆ-
κεν ἀβλαβῆ ἀπιέναι. ἀφικόμενος δὲ Θωμᾶς ὁ ἡγεμὼν παρὰ B
τὸν ἀρχιερέα τὴν δίαίταν εἶχεν ἐκ τούτου, ἑξακισχιλίους χρυ-
σίου τοῦ ἔτους στατήρας.

15 Τοῦ δὲ ἐπιγινόμενου θέρους, ὡς τὸ ἔαρ ἐπεγένετο, ἔστρα- 1461
τεύετο Μεχμέτης ἐπὶ τὸν Κασταμόνης τε καὶ Σινώπης ἡγε-
μόνα, αἰτιασάμενος ὅτι Χασάνη τῷ μακροῦ ἐπιτήδειός τε ἦν, V. 201
καὶ ἐδόκει ἂν μεταστῆναι μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Μεχμέτεω χώ-
ραν, ἐπιόντα ἅμα ἐκείνῳ στρατεύεσθαι. λέγεται μὲν δὴ καὶ
20 ἄλλα, ὡς ὁ Ἀμάργεω ἀδελφὸς διατριβῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύ-
ραις συνεβούλευε βασιλεῖ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὸν ἀδελφόν.
πληρώσας δὲ ναῦς πλοῖά τε καὶ τριήρεις ἀμφὶ τὰ πενήκον-

2. rectius οὐδένα ὅτι μὴ τοῦτον.

nam Machumetes regiae domus princeps de isto viro talem sententiam protulit. "veni in Peloponnesum, quae admodum magna regio est, et mancipia repperi plurima, nullum vero virum praeter istum."

Rex ea tempestate in regia sede versabatur. Thomas ab Peloponneso profectus et Epidaurum assumens accessit ad Corcyram, et eiectis inde mulieribus et liberis navigabat in Italiam ad Romanum pontificem. misit quoque legatum ad regem, periculum facturum num reddere sibi vellet pro Epidauro, quam tradere volebat, regionem omnem Europae maritimam. rex legatum istum comprehendi et in vincula duci iubet. nec tamen multo post eum inviolatum et illaesus dimisit. Thomas veniens ad Romanum pontificem, apud eum victum habuit et quotannis sex milia staterum argenti.

Insequenti aestate, ubi apparuit ver, expeditionem sumpsit Mechemetes contra Castamonae et Sinopae principem. huic dabat crimini amicitiam quam fecerat cum Chasane Longo; praeterea quod parabat, Chasani adiunctus, incursionem facere in suam regionem, una cum eo hostiliter accedens. feruntur et alia: videlicet Amarles frater, agens in ianuis regis, regi non cessavit suadere ut fratri suo bellum indiceret. implens igitur rex naves et triremes circiter quinquaginta

τα καὶ ἑκατὸν κατὰ θάλασσαν, καὶ αὐτὸς διαβὰς ἐς τὴν
 C Ἀσίαν, ἐκομίζετο πεζῇ διὰ τῆς ἡπείρου, καὶ ὁ στόλος αὐτῷ
 διὰ θαλάσσης ἐν χρόνῳ παραλαβὼν τὴν Ἀσίαν, ἐς ὃ ἀφίκετο
 ἐπὶ Σινώπην. καὶ ὁ βασιλεὺς στρατευσάμενος διὰ τῆς Καστα-
 μονίης πόλεως διελαύνων ἀφίκετο ἐπὶ Σινώπην. ἔστι δ' ἡ πόλις 5
 αὕτη προκειμένη περὶ τὸν Εὐξείνιον πόντον, διατείνει δὲ χερ-
 ρόνησος οὕσα ἐς τὴν θάλασσαν ἐπὶ σταδίους εἴκοσι καὶ ἑπτὰ,
 καὶ παρὰ τῷ ἰσθμῷ οἰκεῖται ἡ πόλις, ἐφ' ἑκάτερα ἔχουσα τὴν
 θάλασσαν καὶ λιμένα αὐτοφυῆ. ἡ δὲ ἐπέκεινα τῆς πόλεως
 ἔσω διατείνουσα χερρόνησος διήκει ἐπὶ σταδίους εἴκοσιν, ἔμ- 10
 πλεως δὲ ἔστι παραδείσων τε καὶ δένδρων παντοδαπῶν, ἡμέ-
 ρων τε καὶ ἀγρίων, Πόρδαπας ὀνομαζομένη, ἔχουσα τε ἐντὸς
 D δορκάδας λαγούς τε καὶ ἄλλ' ἅττα κνηγέσιμα. ἡ δὲ πόλις
 ἐρυμνὴ μὲν ἔστιν ἐφ' ἑκάτερα τῆς θαλάσσης ἐς τὰ μάλιστα,
 περικαλλεστάτη τε καὶ ὠραία. ἀπὸ δὲ τῆς ἡπείρου ἀνέχει 15
 μὲν ἡ πόλις ἐπὶ ἀκτὴν τινα, ἡ δὲ ἀπὸ τῆς χερρονήσου χώρα
 τῆς πόλεως πεδεινὴ τε καὶ οἷα προσβάλλειν τῷ τείχει ὡς
 ῥᾶστα. Μαχουμούτης μὲν οὖν ἐλάσας ἐπὶ τὴν πόλιν πρὶν ἢ
 βασιλέα ἀφικέσθαι ἐς τὸ στρατόπεδον, προσέφερε λόγους τῷ
 Ἰσμαήλῃ, λέγων τοιαύδε. “ὦ παῖ Σκενδέρεω, σὺ μὲν γένους 20
 εἶ τῶν Τούρκων ἐπιφανοῦς, καὶ τὸν γε βασιλέα οἶσθα ὡς
 τοῦ γένους τούτου ὢν πρὸς τε τοὺς πολεμίους τοῦ Μεχμέτεω
 ἠρωὸς οὐ παύεται διαπολεμῶν. τί οὖν οὐχ ἡσυχίαν ἄγων, καὶ

et centum, eam classem mari profectionem facere iussit. ipse vero transiens in Asiam itinere pedestri per continentem incedebat. classis regia Asiae oram tenebat, donec veniret Sinopam. at rex iter faciens per Castamonam urbem cum exercitu, tandem pervenit Sinopam. urbs haec praeiacet Euxino Ponto. extendit se, cum sit chersonesus, in mare stadiis viginti septem; et in isthmo sita est. hortis et arboribus abundat. plantas et arbores producit omnigenas, tam mansuetas quam silvestres. nomen eius est Pordapas. sunt ibi damularum et leporum vivaria, nec desunt aliae ferae, quas venari solemus. urbs admodum munita est: nam utrinque mari cingitur, cum sit speciosa et pulchra. ab continente vergit urbs ea in locum arenosum. ea vero regio quae in chersonesum panditur, campestris est; et hinc facile urbis moenia aggredi licet. Machumetes profectus ad urbem istam, ante adventum regis in Turcorum castra, huiusmodi orationem cum Ismaele habuisse fertur. “o fili Scenderis, tu quidem ex illustri Tyrriorum genere natus es. praeterea non te fugit etiam regem ex isto genere prodiisse, et contra Mechmetae hostes haud cessare bellum gerere. quidni igitur pacem et tranquillitatem am-

τὰδελφῶ τῷ σῶ τὴν ἡμίσειαν ἀρχὴν ἐπιτρέπων, ἐς τὸ ἡμισυ P. 259
 βασιλεύειν ἐθέλεις, ἀλλ' ἀφελόμενος τὸν ἀδελφὸν τὸν σὸν
 σύμπασαν ἤδη τὴν ἀρχὴν διέπεις, ἐναντία βασιλέως φερόμε-
 νος; νῦν οὖν ὅπως ταῦτα ἐπὶ τὸ βέλτιον καταστῆ, ἴθι, ἐξῶν
 5 ἔλθε ὡς βασιλέα, σαυτὸν ἐπιτρέψων τε ἅμα καὶ τὴν ἡγεμο-
 νίαν. καὶ οὕτω σαφῶς ἴσθι ὡς οὐδὲν ἄχαρι πεισόμενος πρὸς
 βασιλέως, οὐδὲ τὸ ὑπερβαλεῖν χάριν τοιάνδε αὐτῷ καταθέμε-
 νος. καὶ ἔσται σοι χώρα οὐκ ἐλάττων τῆσδε τῆς σῆς χώρας,
 καὶ ἅμα ἐν ἀσφαλείᾳ βιοτεύων εὐδαιμονίαν μὲν ἄλυπον ἔξεις,
 10 πράγματα δὲ οὔτε πρὸς τῶν πολεμίων ἡμῶν τε καὶ σοὶ ἔσται
 τοῦ λοιποῦ, οὔτε πρὸς τοῦ ἀδελφοῦ ἐπιτιθεμένου σοὶ αἰεὶ καὶ B
 ἐς τὴν ἀρχὴν ἐπιβουλεύοντος. ἴθι οὖν, αὐτὸς ἐξηγοῦ ὅποιαν
 σοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀρχὴν ζητεῖς παρὰ βασιλέως, ὡς ἂν δια-
 πράξωμαι περὶ αὐτῆς ἐς τὸν βασιλέα." ταῦτα μὲν Μαχου-
 15 μούτης ὁ Μιχαήλου ἡγεμὼν ἔλεγεν. Ἰσμαήλης δ' ὑπολαβάν
 ἔλεγεν "ἀλλ' ἐχρῆν μὲν, ὦ Μαχουμούτη, ἐς τοὺς ἥρωος πο-
 λεμίους στρατευόμενον τὸν βασιλέα ἐλαύνειν, καὶ οὐκ ἐπὶ τοὺς
 ὁμοφύλους καὶ ὁμοπίστους· οὐ γὰρ θέμις ἄνδρα ὁμόφυλον καὶ
 ὑπόσπονδον, μὴ ὑπάρξαντα ἀδικίας, πρότερον καταλύειν ἐλ-
 20 θόντα. ἡμεῖς δὲ οὔτε ἀδικόν τι ἐς βασιλέα ἐπράξαμεν οὔτε τὰς C
 σπονδὰς παραβαίνομεν. εἰ δὲ ταῦτα μὲν οὖν καὶ αὐτὸς ἐν-
 τεθύμηται βασιλεύς, πρὸς δὲ Χασάνη τὸν πόλεμον ταύτην οἱ

4. ἴσθι P

plecteris, et fratri tuo dimidium principatum concedens, alteri dimi-
 dio principatui imperare non vis? sed spoliās fratrem dimidia prin-
 cipatus parte, et totum gubernās, nec interim abstines iniuriis ad-
 versum te provocare regem. nunc igitur, ut res tuae meliore sint
 loco, consulo ut egressus ad regem te et principatum ei tradas. nec
 ingratum experiere regem. proinde ne cuncteris huiusmodi beneficio
 tibi regem devincire. nam satis scio, aliam accipies ab rege regio-
 nem tua nequaquam minorem, et beate secureque vives; nec ulla
 tibi interveniet tristitia. nec negotia tibi erunt deinceps aut cum
 nostris aut cum tuis hostibus. etiam ab fratre tuo tutus eris. nec
 erit hostis qui principatui tuo insidietur. ipse igitur profer quem tibi
 ab rege in Europa principatum dari velis, eumque tibi apud regem
 impetrabo." haec quidem locutus est Machumetes dux, filius Mi-
 chaelis. at Ismael respondens inquit "verum oportebat, o Machu-
 meta, regem bello lacessere Mechemetae herois hostes, nec nos bello
 affligere qui eiusdem et nationis et fidei sumus. haud enim fas cen-
 setur ut bellum moveat contra virum eiusdem nationis, et in foedus
 susceptum; praeterea qui non prior iniurias fecerit et eum e medio
 tollere statuat. nos quidem iniuria nulla affecimus regem, nec foe-

τὴν χώραν ἐθέλει γενέσθαι, φέρε ἐπιδότω ἡμῖν Φιλιππόπολιν ἀντὶ τῆσδε τῆς χώρας, ὥστε μὴ ὑπόφορον ἔχειν ἀλλ' ἀτελεῖ, καὶ χωρήσομεν ὡς βασιλέα, πιστεύοντες αὐτοῦ τῇ ἐπιεικείᾳ.

V. 202 ὁρᾶτε οὖν τὴν πόλιν, ὡς ἐν ὄχρῳ πάνν ὠκνημένη καὶ κεκοσμημένη ὄπλοις. τετρακοσίους μὲν τηλεβόλους, τηλεβολίσκους 5 δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους καὶ ἄνδρας ὑπὲρ τοὺς μυρίους παρέχει, ὡς ἀσφαλέστατα μὲν ἡμῖν τε αὐτοῖς ἀμύνεσθαι, καὶ τοῖς πολεμίοις ὡς ἐπιζήμια." ταῦτα ἀκούσας ὁ Μαχουμού-Dτης, καὶ ἤσθεις πάνν τοῖς Ἰσμαήλεω λόγοις, προήλανεν ἐπὶ βασιλέα ὡς ἐπὶ τῇ ξυμβάσει τῆς πόλεως συνησθησόμενος βα-10σιλεῦ. βασιλεὺς μὲν ὡς ἐπύθετο ἕκαστα τὰ ἀπὸ Ἰσμαήλεω, ἔτοιμος ἦν σπένδεσθαι ἐφ' οἷς προΐσχετο Ἰσμαήλης αἰτῶν, καὶ τὴν τε Φιλιππόπολιν παρείχετο. καὶ Ἰσμαήλης ξύμπαντα τὸν ὄλβον ἀποφερόμενος ὑπέξεχώρει ἐκ τῆς πόλεως, ἐς τὴν Εὐρώπην διακομιζόμενος ἐπὶ τὴν χώραν ἣν αὐτῷ παρέσχε 15 βασιλεὺς. ἐνταῦθα ὡς παρέλαβε τε τὴν πόλιν ὁ βασιλεὺς, καὶ Ἰσμαήλην τε ἔπεμπεν ἐς τὴν Εὐρώπην, τότε ἄλλα ὅσα ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ διετέλει προσεχώρησεν αὐτίκα τῷ βασιλεῦ, καὶ δὴ καὶ Κασταμώνη πόλις εὐδαίμων ἐρυμνή τε ἐς τὰ P. 260 μάλιστα, ἐς ἣν γυναῖκά τε καὶ παῖδας ὑπέξεδετο καὶ αὐτὸς 20 παρεσκευάζετο ἐν Σινώπῃ πολιορκησόμενος.

5. τετρακοσίους μὲν τηλεβόλους, τηλεβολίσκοις δὲ ἀμφὶ τοῖς δι-
σχιλίοις R 6. ἀνδράσιν P

dera violavimus. sin rex nobis succenset, quod Chasanem coluerim, age, in hunc belli molem avertat. ergo si hanc regionem rex sibi tradi postulat, pro ea nobis tribuat Philippopolim: at ita, ne eam tributariam, verum immunem possideam. quod si fecerit, ad regem pergemus, eius aequitati fidem habentes. videtisne quam egregie urbs munita sit loci natura et armis instructa? bombardae in circuitu positae sunt quadringentae. bombardarii iaculatores adsunt circiter bis mille. habet supra decem milia virorum haec urbs. hinc datur nobis quam tutissime resistere et hostes gravissime laedere." his auditis Machumetes plurimum delectatus est Ismaelis oratione; et processit ad regem, ut ei persuaderet, qui urbem istam in dicionem acciperet. rex ubi singula, quae commemorasset Ismael, intellexit, paratus erat pacem componere his condicionibus quas obtulisset Ismael. proinde Philippopolim ei praebuit. Ismael universas suas opes ferens excedebat urbe, et proficiscebatur in eam Europae regionem quam ei rex assignaverat. rex cum in dicionem accepisset urbem et Ismaelem in Europam ablegasset, etiam reliqua quae ad istum principatum pertinebant, in regis dicionem devenere. et sane Castamona urbs erat opulenta et inprimis munita. in hanc princeps collocaverat uxorem et liberos. ipse vero obsidionem Sinopae tolerare volebat.

Ἡ δὲ χώρα αὕτη τοῦ Ἰσμαήλεω ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς ἐς
τὸν Πόντον Ἡρακλείας πόλεως τοῦ βασιλέως, διατείνει δὲ
διὰ τοῦ Πόντου ἐς τὴν Παφλαγόνων χώραν καὶ ἐπὶ τὴν
Τουργούτεω χώραν, ὀλβιωτάτη δὲ οὖσα πρόσοδον ἔχει ἐς τὰς
5 εἴκοσι μυριάδας χρυσοῦ τοῦ ἔτους στατήρας. χαλκὸν δέ, ὡς
καὶ ἄλλοθι μοι τοῦ λόγου, φέρει ἡ χώρα αὕτη μόνη τῶν ἐν
τῇ Ἀσίᾳ, χαλκὸν δὲ κάλλιστον μετὰ γε τὸν Ἰβηρίας χαλκόν,
ἀφ' οὗ δὴ προσήει τῷ βασιλεῖ ἐπέτειος φόρος χρυσοῦ πέντε
μυριάδες στατήρων. πλοῖα δὲ ἐπὶ ἐν τῷ λιμένι τῆς Σινώπης B
10 ἄλλα τε καὶ ναῦς στοργγύλη, ἣν ἐναυπηγήσατο Ἰσμαήλης, ἐνα-
κοσίων πίθων. ταύτην μὲν οὖν ἐς Βυζάντιον . . . ἣ δὲ καὶ
βασιλεὺς ἐναυπηγεῖτο ναῦν μεγίστην δὴ τῶν πώποτε γενομένων
νεῶν μετὰ γε τὴν Οὐνετιῶν καὶ βασιλέως τοῦ Ταρακωνησίων
Ἀλφόνσου. Ἀλφόνσος γὰρ δὴ πρῶτος ναῦν ἐναυπηγήσατο
15 πίθων ὡς τετρακισχιλίων· καὶ ὕστερόν τε ἡ Οὐνετιῶν πόλις,
ἐπεῖτε εἰρήνη ἐγένετο σφίσι πρὸς τὸν Αἰγυρίας τύραννον καὶ
Ταρακῶνων, ἐναυπηγήσαντο καὶ αὐτοὶ ναῦς δύο, μεγίστας δὲ
ἀπασῶν τῶν γενομένων νεῶν. αἱ μὲν δὲ τοῦ Ταρακῶνων βα-
σιλέως νῆες ὑπὸ μεγέθους σφίσιν αὐταῖς ἐμπεσοῦσαι διεφθά-
20 ρησαν ἐν τῷ λιμένι, καὶ οὐκ ἔφθησαν ἐκπλευσαί ποι ἐς πέ- C
λαγος γενόμεναι. βασιλεὺς δὲ καὶ αὐτὸς πνυθανόμενος ταῦτα
ἐναυπηγεῖτο ναῦν ὡς τρισχιλίων πίθων· καὶ οὐ πολλῶ ὕστε-

5. χρυσοῦς P

Regio autem Ismaelis incipit ab urbe Ponti Heraclia, quae regis est. porrigit se per Pontum usque ad Paphlagoniam et ad Turgutis regionem. cum autem opibus per se sit florentissima, attamen redditum habet annuum, qui praebet circiter viginti myriades staterum argenteorum. sola ista Asiae regio aes fert, ut alibi annotavimus. aes autem hoc secundum Iberiae aes optimum perhibetur. ex eo quotannis tributum nomine accipit rex quinque myriades staterum auri. naves plurimae stabant in portu Sinopensi, inter quas erat rotunda, quam extruxerat Ismael. ea capiebat dolia noningenta. hanc Byzantium abduxit. etiam rex paraverat navem quae ea tempestate, exceptis Venetorum navibus et Alphonsi Taraconensium regis navi, maxima erat. Alphonsus etenim primus fabricavit navem capacem doliolum quattuor milium. Venetorum urbs deinde, ubi pax cum Liguriae tyranno intervenit, naves aedificavit. etiam Taraconensium rex composuit naves duas, quae magnitudine antecessere naves omnes quae unquam fuere. at Taraconensium regis naves in sese incidentes prae magnitudine in portu confractae sunt, nec in mare deduci potuerunt. rex Turcorum haec audiens et ipse fabricavit navem doliolum trium milium capacem. nec multo post interiit ea propter

ρον ὑπὸ μεγέθους τοῦ ἰσίου ἀπώλετο, ὅτε καθότι ἐς τὴν ναῦν ἠνεύχθη, καὶ ἄντλον ποιουμένη πολὺν ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, ὡς ἐξέχρτο ὑπὸ τετρακοσίων τεταγμένων ἐς τοῦτο, μετὰ ταῦτα κατέδυ αὐτὴ ἐν τῷ λιμένι καὶ ἠφανίσθη ὑπὸ θαλάσσης. καὶ ὁ ναύκληρος τῆς νηὸς ἀπέδρα, δείσας βασιλέα⁵ Μεχμέτην.

Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὕστερον ἐγένετο· τότε δὲ βασιλεὺς παραλαβὼν τὴν Ἰσμαήλεω τοῦ Σκενδέρεω χώραν ἴετο ὁμόσε ἐπὶ Χασάνη τὸν μακρὸν καὶ ἐπὶ Κολχίδα, ὡς καθαιρήσων βασιλέα τῆς Τραπεζοῦντος, ὃς ἐπιτηδείως ἔχων τὸν Χασάνη καὶ 10 Δοσνήθης γενόμενος, καὶ μᾶλλον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ βασιλεὺς Ἰωάννης, καὶ αὐτὸς βασιλεὺς Δαβὶδ ἐξέδοτο ἐς γάμον θυγατέρα Ἰωάννου καὶ Δαβὶδ ἀνεψιὰν Χασάνη τῷ μακροῦ. καὶ προσεδεῖτο βασιλεὺς Δαβὶδ τὸν Χασάνη διαπράξασθαι τὸν Χασάνην ἐς τὸν βασιλέα Μεχμέτην τοῦ λοιποῦ μὴ ἀπάγειν 15 V. 203 τὸν φόρον τῆς Τραπεζοῦντος πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ ζητῶν μᾶλλον ἀποχαρίσασθαι τῷ Χασάνη βασιλεὺς Μεχμέτης. οἱ μὲν οὖν Χασάνεω πρέσβεις ἐς βασιλέα ἀφικόμενοι διελέγοντο μὲν καὶ ἄλλα ὑπερηφανῆ, ἐν δὲ δὴ καὶ τότε ἠξίου, σφίσιν ἀφεθῆναι τὸν τῆς Κολχίδος χώρας φόρον. τούτους μὲν οὖν ἀπέπεμψε 20 P. 261 βασιλεὺς ἐπαπειλήσας ὡς τοῦ λοιποῦ εἴσονται οὐκ εἰς μακρὰν, ὅτου δέοι τοῦ βασιλέως προσδεῖσθαι. τότε δὴ οὖν τὰ τῆς Καππαδοκίας ἐλαύνων, καὶ διεξελαύνοντι ὃ τε παῖς αὐτοῦ

19. δὴ] τῆ P

mali magnitudinem. nam postquam in navem adaptatus est, et quidam eam haurirent tempore longo, tandem ubi exhausta est a quadringentis quibus id negotii datum erat, in ipso portu submersa et mari oblecta est. navis autem gubernator aufugit, timens regem Mechemetem.

Sed haec quidem succedenti tempore acciderunt. rex igitur sub idem tempus occupans regionem Ismaelis, qui Scendere patre natus erat, recta profectus est contra Chasanem Longum et contra Colchida, ut debellaret regem Trapezuntis, qui erat amicus et familiaris Chasanis. in primis autem eo familiariter utebatur frater eius Ioannes. ipse quoque rex David suam consobrinam, quae erat Ioannis filia, Chasani Longo in matrimonium collocavit. rex David rogavit Chasanem ut sibi efficeret apud regem, ne in posterum tributum ferre cogeretur ad ipsum Trapezuntis, sed magis quaerebat gratificari Chasani rex Mechemetes. caeterum Chasanis legati cum venissent ad regem, inter caetera loquebantur fastuosa: postulabant quoque sibi remitti Colchidis tributum. rex hos dimittens minitendo "haud multo" inquit "post vestro periculo experiemini quid ab rege petendum sit"

- προσῆει ὁ πρεσβύτερος, ὁ τὴν Ἀμασίαν διαιτώμενος, δῶρα
 τε μεγάλα ἔφερε τῷ πατρί, καὶ προσεκίνησεν αὐτὸν ἐπὶ γῆς,
 ὡς γε τούτους νομίζεται. παρεγένετο δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ ὁ
 πενθερὸς αὐτοῦ Τουργούτης, οὗ τὴν θυγατέρα ἀγόμενος ὃ τε
 5 βασιλεὺς καὶ ἀρεσκόμενος ταύτῃ ἐχορήτό τε δεύτερον, μετὰ γε
 τὰς ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ γυναῖκας, καὶ τὸν τε ἀδελφὸν τῆς
 γυναικός, ἐς τὰς θύρας αὐτῷ παραγενόμενον καὶ διατριβόντα
 ἐν ταῖς θύραις, περιάγειν ὅπου ἂν στρατεύηται. τότε μὲν B
 δὴ διελαύνοντι ὑπήντα τῷ βασιλεῖ δῶρα φέρων ὡς μέγιστα.
 10 ἐπεὶ δὲ παραμειψάμενος τὴν Σεβάστειαν ἐσέβαλεν ἐς τὴν Χα-
 σάνεω χώραν, πολίχνην μὲν τοῦνομα ἐπιὼν παρεστή-
 σατο· μετὰ δὲ προϊόντι ἀφικνεῖται ἐς αὐτὸν βασιλέα ἢ τοῦ
 Χασάνεω μήτηρ, φέρουσά τε δῶρα λαμπρὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ
 παιδὸς διαπρεσβευομένη. ἐλθοῦσα δὲ ἐς ὕψιν τῷ βασιλεῖ
 15 ἔλεγε τοιάδε. “ὦ βασιλεῦ Ὀτουμάνεω Ἀμουράτεω παῖ, ἐμὲ
 τήνδε ἀπέστειλε Χασάνης ὁ ἐμὸς παῖς, εὐνοῶν μὲν τοῖς σοῖς
 πράγμασι, καὶ οὔτε ἀχθόμενος τῇ εὐδαιμονίᾳ τῇ σῇ, οὔτε ἀπα-
 γορεύων χαρίζεσθαι σοι, ἐφ’ ὃ τι ἂν αὐτῷ παραγγέλῃς. ἐγὼ C
 δέ σοι ἀπ’ ἐμαντοῦ τάδε. δαιμόνιε ἀνδρῶν, τί οὔτω προσ-
 20 φέρεις ἡμῖν τοῖς ὁμοφύλοις ὑπεναντίως πόλεμον; ἢ οὐκ οἶ-
 σθα ὡς Παιαζήτη τὸν λαίλαπα, Ἀμουράτεω παῖδα, περὶ
 ταῦτα πλημμελοῦντα καὶ ἐξαμαρτόντα τὰ μέγιστα ἐς τοὺς

20. ὑπεναντίως] καὶ ἀναιτίως?

sub idem tempus cum iter per Cappadociam faceret filius eius natu maximus, qui Amasiam imperio moderabatur, accedebat munera maxima patri offerens; eumque in terram procumbens, ut mos gentis est, adoravit. hic adiit ad regem, necnon socer eius Turiutes, cuius filiam uxorem duxerat rex, quam plurimum diligebat, eaque secunda post mulieres, quas in cubiculo suo tenebat, utebatur. fratrem uxoris iussit, qui ad ipsum adierat et in ianuis agebat, sequi quocunque profectionem instituisset. tunc igitur in militiam proficiscenti regi occurrit filius munera quam maxima ferens. ubi autem transivit Sebastiam, irruptionem fecit in Chasanis regionem, urbemque occupavit nomine * * * * rex cum ulterius pergeret, obviam habuit Chasanis matrem, munera amplissima portantem et nomine filii legatione apud regem fungentem. progressa autem in conspectum regis sic inquit. “o rex Otomanidarum, fili Amuratis, me quidem misit Chasanes filius meus, qui admodum rebus tuis favet, nec invidet felicitati tuae, nec recusat tibi gratificari in omnibus quaecunque imperaveris. quae autem nunc sequuntur, ex memetipsa profero, vir divine. quid nos, qui eiusdem tecum gentis sumus idemque populus, bello persequeris? an ignoras Paiazitem Laelapa, Amuratis filium,

ὁμοφύλους, ἡ δίκη φέρουσα ἐπέβαλεν αὐτῷ τὴν χεῖρα καὶ ἀπώλεσε ὑπὸ βασιλέως Τεμήρεω; καὶ σοὶ μὲν ἐς τὸδε ἡπίως προσφερομένῳ τοῖς ὁμοφύλοις, καὶ οὐδενὶ κατὰ τε ἀνήκεσιν ἐργασαμένῳ, πολλὴν μὲν καὶ ἄφθονον τὴν εὐδαιμονίαν παρέχεται ὁ θεός, δίδόντος σοι ταῦτα τοῦ ἥρωος, πολλὴν δὲ καὶ 5 εὐδαίμονα χώραν καὶ πόλεις καὶ βασιλεῖς παρέχεται ὑποχει-

D ρίους σοι γίνεσθαι καὶ αἰχμαλώτους. καὶ ταῦτα δὴ σὺ ἐπί-

11 στασαι, ὡς οὐκέτι δὴ ἐς τὸδε ἐξυβρίσαντι ἐς τοὺς αὐτοὺς ἄνδρας παρέχεται σοι καταστρέφεσθαι, ὡς ἔνιοι τὴν φύσιν τε καὶ ψυχὴν ἀσθαδέστατοι καὶ ἀναιδεῖς οἴονται ὡς δίκη 10 οὐδαμοῦ γῆς ἀνθρώποις ἐπεξέρχεται, ἀλλ' αὐτὰ εἰκῆ χωρεῖν πέφυκε σφίσι τὰ πράγματα. μὴ ἐφ' ὅτι ἂν γένοιτο ἕκαστος τραπόμενος, τοῦτο αὐτῷ θεμιτὸν εἶναι καὶ δίκαιον. καὶ τοῦ δυνατοῦ τυράννω καὶ βασιλεῖ προσχωρεῖ ἕκαστα σὺν δίκῃ ἐπιγενόμενος αὐτοῖς. ἀλλὰ θεῶμεν τὰς μοῖρας διανεμώμε- 15

P. 262 τοὺς τῆδε ἀνθρώπων παραγινομένους. οἷς δ' ἂν διανέμηται ἀρίστην μοῖραν, καὶ μετὰ θάνατον οὕτω δεσμούμενος τιμωρεῖται τε ἐς τὰ μάλιστα. πέφυκε δὲ ἄλλως τὸ θεῖον, ὅτι ἂν τις ξυνομολογῇ, τούτῳ συντίθεσθαι. ἦν δὲ παραβαίνῃ, 20 ἐπιτρίβεσθαι τὸ παράπαν. σὺ δὲ ἐς μέγα ἦκεις εὐδαιμονίας τῶν γε νῦν ὄντων ἀνὰ τὴν οἰκουμένην βασιλέων διὰ τὸ πεί-

15. θεὸς μὲν.

qui cum circa haec eadem erraret et plurimum delinqueret in gentis suae homines, tandem sensit ultionem? nam iustitia accedens eique manus iniiciens effecit ut trucidaretur ab Temire rege. tibi quidem hactenus, quia mansuete et clementer tractasti tuae gentis homines, nec cuiquam intoleranda fecisti, deus maximam et copiosam largitus est felicitatem, auctore heroe. praeterea praebet amplam et opulentam regionem, urbes et reges, qui omnes tuum imperium agnoscunt et contremiscunt. certe haud te clam est fore, si contumeliis et iniuriis lacessiveris homines qui heroa colunt, ut nequeas amplius hostes tuos vincere; quamvis quidam natura et animo male feriatii homines et impudentissimi censeant iustitiam nullibi terrarum homines punire, verum casu quodam sive fortuito res humanas gubernari. nec ad quodcunque se contulerit quilibet sive rex sive tyrannus, fas iustumque est: sed si iustitia accesserit. verum enimvero cernimus Parcas utramque sortem, bonam et malam, distribuere, et in utramque hanc secernunt homines, qui in terram advenerint. quibus melior sors in hoc saeculo a Parcis fuerit attributa, hi post mortem vincti poenis subiiciuntur. solet autem alias numen sedulo id procurare, ut quod quis intercedente iureiurando pactus fuerit praestet.

θεσθαι τῷ ἥρωι καὶ μὴ παραβαίνειν τὰ νομιζόμενα, καὶ τοῦ V. 204
 γε λοιποῦ ἄρχειν ἀπάντων ἀνθρώπων. καὶ οἷς δ' ἂν ξυντι-
 θεῖτο ὁ ἄνθρωπος, εἴτε θεῶν εἴτε ἥρωι, ἐς ὃ ἂν τελευτήσῃ
 πείθεσθαι ἀνάγκη. καὶ σὺ ἡμᾶς τοῦσδε ὁμοφύλους μὴ καλῶς
 5 ποιεῖς, δούλους ὄντας τοῦ ἥρωος, πρὸς ὃν τὰς συνθήκας ἡ B
 μοῖρα ἐτάξατο· οὐ γὰρ περιόψεται ἡμᾶς ἐκ σοῦ περιουβρι-
 ζομένους καὶ ἡδικημένους περινοστεῖν.” ταῦτα ἔλεγε. καὶ
 υπολαβὼν ὁ βασιλεὺς ἔλεγε τοιάδε. “ὦ γυναι, ἐν δίκῃ μέν-
 τοι εἴρηται σοι ἕκαστα, εὖ μέντοι ἐπίστασο ὡς καὶ τῷ βασιλεῖ
 10 πλέον τι χαρίζεται ἢ συνθήκῃ καὶ τῷ τυράννῳ. φέρειν δὲ
 τοῦτο τὰ πράγματα πέφνκεν· ἦν δὲ καὶ τοὺς ὁμοφύλους ἐξα-
 μαρτάνων τις φαίνεται, ἀνάγκῃ ἐπὶ μαρτυρίαν τοῦτο αὐτό τις
 ὀδεύεται καὶ ἐπιόντα ἐμύνεσθαι. καὶ ἡμεῖς δὲ τοῦτο ποιη-
 σάμενοι, καὶ προειπόντες αὐτῷ μὴ παρέχειν τῇ ἡμετέρῃ χῶ-
 15 ρᾷ, οὔτε ἀπείγεται τὸ παράπαν καὶ ἐπιὼν ἐνοχλεῖν οὐκ ἐπαύ- C
 σατο. ὅμως τάδε ἐπιτέλλοντες τῷ σοῦ νιῶ, ἀπεχόμεθα μὲν
 τοῦ λοιποῦ τῆς χώρας, ἐφ' ᾗ μὴ ἐπιβῆναι ἐσαυθις τῆς χῶ-
 ρας ἡμῶν καὶ μηδὲ τῷ βασιλεῖ Τραπεζοῦντος ἐπαμύνειν καὶ
 ὑπερμαχεῖν.” ταῦτα εἰπόντος τοῦ βασιλέως συνετίθετο αὐ-
 20 τίκα ἢ γυνὴ καὶ σπενδὰς ἐποιεῖτο.

sin praevaricatur, praevaricantem illico comminuit. tu quidem ma-
 ximam consecutus es felicitatem, adeo ut nullus omnium qui in orbe
 sunt regum tibi sit conferendas. causa vero in promptu est: nam
 paruisti heroi, et solennia quae semel visa sunt non es transgressus;
 et in posterum imperabis, si sic perrexeris agere. pactis autem om-
 nibus, quae quis fecerit sive cum heroe sive cum deo, donec moria-
 ris, standum est. verum non honeste nobiscum agis, qui sumus de
 tua natione et servi herois. nam etiam Parca tecum pacta est. sa-
 tis scio, haec nos non despiciet, nec nos contumeliis et iniuriis abs
 te affectos aberrare vagos sinet.” haec locuta est. rex autem in hunc
 modum respondit. “o mulier, non eo infitias quin iusta sint quae
 commemorasti omnia: verum haud te clam est pactum conventum
 amplius quidpiam quam privato gratificari regi et tyranno. id autem
 rerum experientia demonstrare consuevit. nam si quis in eiusdem
 nationis homines peccare apparet, eius rei testimoniis fides accipienda
 est. deinde accedentem oportet ultionem exigere. hoc a nobis fa-
 ctum est. siquidem praediximus filio tuo nos nolle amplius ei no-
 stram praeberere regionem. at non acquieuit nostro imperio, nec re-
 gione nostra abstinuit: verum nostra inturbare accedens non ces-
 savit. caeterum utut haec facta sunt, tamen filio tuo haec nuntia-
 mus; quae si fecerit, ab eius regione exercitum abducemus. de ope-
 ram ne in nostram regionem incursiones faciat, nec auxilio veniat
 regi Trapezuntis, ut simul cum ipsa capessat bellum.” haec ubi nar-
 ravit rex, mulier paciscebatur et pacem componebat.

Τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἤδη ἐπορεύετο ἐπὶ Τραπεζοῦντα καὶ κατὰ βασιλέως Δαβίδ, ὃς τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου, καὶ καταλειφθέντος αὐτῷ ἐγγόνου ἑνός, D ἐπαγόμενος τοὺς Καβαζιτιανούς ἄρχοντας τῶν περὶ τὴν Τραπεζοῦντα Μεσοχαλδείων κατέσχε τὴν βασιλείαν καὶ ἐβασίλευεν, 5 ἀδικήσας τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ τετραετῆ ὄντα. ὁ μέντοι στόλος ἄρας ἀπὸ Σινώπης, ἐπεὶ ταύτην προεδουλώσαντο, ἐπορεύετο ἐν δεξιᾷ ἔχων τοὺς Καππάδοκας, καὶ ἀφικόμενος ἐς τὴν πόλιν Τραπεζοῦντα τὰ τε προάστεια ἐνέπηρσε, καὶ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν ἐπὶ ἡμέρας τριάκοντα δύο. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπελαύνων 10 ἐπήει βασιλεύς. προελαύνων δὲ Μαχουμούτης ἐς Τραπεζοῦντα, καὶ αὐτοῦ που σκηνώσας ἐν τῇ λεγομένῃ Σκυλολίμνῃ, καὶ λόγους P. 263 προσφέρων πρὸς τὸν αὐτοῦ ἐξάδελφον Γεώργιον πρωτοβεστιάριον, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ Δαβίδ τάδε." βασιλεῖ Τραπεζοῦντος, γένους τοῦ Ἑλλήνων βασιλείου, βασιλεύς 15 μέγας τάδε λέγει, ὡς ὄρας μὲν ὄσσην χώραν διαπορευόμενος, ἐπειδὴ διεξίει, ὥστε ἐνταῦθα γενέσθαι. ἦν οὖν αὐτίκα τὴν πόλιν παραδῶς τῷ βασιλεῖ, καὶ χώραν μὲν σοι παρέχεται, ὡς καὶ τῷ Ἑλλήνων ἡγεμόνι τῆς Πελοποννήσου Δημητρίῳ εὐδαιμονίαν τε ἐδωρήσατο καὶ νήσους καὶ Αἴνον πόλιν εὐδαίμονα, 20 B καὶ ἐν ἀσφαλεῖ ὧν κάθεται εὐδαιμονῶν. ἦν δὲ μὴ πειθόμενος ἀντέχειν ἐθέλης, ἴσθι τὴν τε πόλιν ἐξανδραποδίσαι οὐ

18. τοι P

Qua conventa, rex duxit recta Trapezuntem contra regem Davidem; qui defuncto nepote uno, congregans Cabazitianos, qui imperant Mesochaldiis circa Trapezuntem, regnum invasit, eoque potitus est regnans, cum iniuria affecisset fratris filium, tunc demum quattuor annos natum. classis autem solvens a Synopa, postquam eam subegerant, tendebat Trapezuntem: dextra Cappadociam tenens, et veniens Trapezuntem, suburbana incendit et diebus triginta duobus urbem obsedit. postea etiam rex cum exercitu accessit. Machumetes autem dux praecesserat regem, et ante hunc venerat Trapezuntem. castris positus ibi in eo loco qui Scylolimne dicitur, in colloquium veniens cum Georgio protovestiario patruale eius, iussit ut sic alloquatur regem Trapezuntis Davidem. "regii Graecorum generis rex magnus haec dicit. cernis quam longum iter et quam longam regionem emensus sit rex, postquam expeditionem sumpsit contra te ut huc veniret? si igitur illico urbem regis permiseris arbitrio, ne dubites, praebebit aliam, ut Demetrio Graecorum principi, qui Peloponnesum rexerat. donavit vero hunc opibus plurimis insulisque. eidem et urbem opibus florentem Aenum tradidit. is igitur nunc omni metu vacuus securus vivit, maxima felicitate fruens. si non obtemperaveris, ve-

πολλῷ ὕστερον· οὐ γὰρ ἂν ἀπαναστήσεται, μὴ ἐξελῶν πρό-
 τερον ἡμᾶς καὶ αἰσχίστῳ πᾶραδοῦς θανάτῳ.” ταῦτα εἰπόν-
 τος τοῦ Μαχουμούτεω, ὑπολαβὼν ὁ βασιλεὺς Κολχίδος ἔλεγε
 τοιάδε. “ἀλλ’ ἡμεῖς καὶ πρότερον τὰς βασιλέως σπονδὰς οὐ
 5 παραβαίοντες, τὸν τε ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως πέμψαντες ἐτοι-
 μοι ἦμεν, ἐφ’ ὅτι ἂν ἄρα κελεύοι βασιλεὺς, ἴεσθαι αὐτίκα
 πειθόμενοι, καὶ νῦν τῷ ναυάρχῳ τοῦ βασιλέως τόδε ἐλέ- V. 205
 γομεν, ὡς ἂν μὴ τὴν χώραν κακῶς ποιοῦντες ληΐζωνται, ὡς
 ἢ ἐπὶ βασιλεὺς, προσχώρησιν αὐτῷ παρεσκευάσμεθα.” C
 10 ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ ἡξίου σπένδεσθαι αὐτῷ βασιλέα, ἐφ’ ᾧ
 τὴν τε θυγατέρα αὐτοῦ βασιλέα ἄγεσθαι καὶ χώραν αὐτῷ
 παρέχεσθαι, ὅσῳ ἴσην τὴν πρόσοδον αὐτοῦ τῆς χώρας ἀποδοίη
 τε. ταῦτα λέγων ἡξίου σπένδεσθαι. Μαχουμούτης μὲν, ὡς
 ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπήλαυε βασιλεὺς, ὑπήντα ἀγγέλλων τὰ
 15 παρὰ τῆς πόλεως. ἐπαρθεῖς δὲ τοῖς λόγοις τοῖσδε ὠρμητο
 κατὰ κράτος ἐξελεῖν τὴν πόλιν καὶ ἀνδραποδίσασθαι· ἤχθετο
 γὰρ ὅτι ἢ γυνὴ τοῦ βασιλέως, πρὶν ἢ ἀφικέσθαι τὸν στό-
 λον, ἀφίκετο παρὰ τὸν ἑαυτῆς γαμβρὸν τὸν Μαιμίαν προε-
 ξιοῦσα. μετὰ δὲ ταῦτα βουλευομένῳ οἱ ἐδόκει ἐς τὴν ζύμ-
 20 βασιν τοὺς ὄρκους ποιῆσθαι, καὶ ἐγίνοντο οἱ ὄρκοι τοῦ βα- D
 σιλέως. μετὰ δὲ καὶ τὴν πόλιν παρελάμβανον Τραπεζοῦντα
 οἱ τοῦ βασιλέως νεήλυδες, ὡς ἐπέταξε βασιλεὺς. τὸν δὲ βα-

12. ὅση?

rum regis vires experiri volueris, scito urbem tuam brevi direptioni
 obnoxiam fore. nec enim prius ab oppugnatione desistet, quam ur-
 bem ceperit et vos omnes ignominiosissimae morti subiecerit.” his
 dictis ab Machumete respondit rex Colchidis in hunc modum “verum
 enimvero nos, cum haud dum foederum fidem violassemus, fratrem
 regis mittentes, prompti et parati eramus, quocumque iussisset rex,
 obedientes ire. etiam regiae classis duci locuti sumus, rogantes ne
 regionem nostram populationibus affligeret: paratos enim nos esse,
 ubi primum advenerit rex, deditioem facere.” haec dicens rogabat
 ut pax inter se et regem conveniret, hac tamen condicione, ut rex
 ipsius filiam uxorem duceret, et regionem redderet, ex qua aequalem
 redditum huic, qui ex Colchide veniret, quotannis acciperet. his ex-
 positis pacem orabat. Machumetes reversus in castra occurrit regi,
 et quae ex urbe cognita haberet enarrat. caeterum rex elatus his
 sermonibus urbem vi capere et diripere nitebatur: aegre enim fere-
 bat uxorem regis Davidis, priusquam appulisset classis, venisse ad
 suum generum Mamiam et urbe egressam esse. postea cum consul-
 tatio proponeretur quid agendum foret, visum est ut congressus fie-
 ret utrorumque, et iuramento interposito in dicionem susciperentur

σιλέα Τραπεζοῦντος ἐμβάντα ἐς τὰς ναῦς ἅμα τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ τῇ θυγατρὶ καὶ συγγενέσιν αὐτοῦ, ὅσοι παρῆσαν αὐτῷ, ἐκέλευσεν ἀποπλεῖν ἐς τὸ Βυζάντιον, ὡς αὐτίκα παρεσομένον καὶ αὐτοῦ βασιλέως διὰ τῆς ἡπείρου. τὴν μὲν οὖν πόλιν ἐπέτρεψε τῷ ναυάρχῳ, τῆς Καλλιουπόλεως ὑπάρχῳ,⁵ νεήλυδάς τε καθίστη ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ ἀζάπιδας ἐς τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτα πέμπσας Χιτήρη τῆς Ἀμασίας ὑπαρχον, παρεστήσατο τὰ περὶ τὴν πόλιν χωρία καὶ τὰ περὶ τὸ Μεσοχάλδειον, Καβαιζηταίων ὄντα τῶν ὑπάρχων τοῦ τε πανσεβάστου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ ἕκαστα προσεχώρη-¹⁰ σεν. ὅς καὶ φυλακὴν ἐγκατέλιπεν, ἀναζεύξας διὰ τῆς ἡπείρου, καὶ ἀπήλαυνε, καὶ διὰ τῆς τῶν Τζαπνίδων χώρας ἐκομίζετο, χώραν ἐρυμνὴν τε καὶ ἄβατον ἐς τὰ μάλιστα. γενόμενος δὲ ἐπὶ Βυζαντίου, βασιλέα μὲν αὐτοῦ ἐπέταξεν ἀπάγειν ἐς Ἀδριανούπολιν, καὶ αὐτὸς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκομί-¹⁵ ζετο ἐπὶ Ἀδριανούπολιν.

Τραπεζοῦς μὲν οὖν οὕτως ἐάλω, καὶ ἡ τῆς Κόλχων χώρα σύμπασα ὑπὸ βασιλεῖ ἐγένετο, ἡγεμονία καὶ αὕτη Ἑλλήνων οὕσα καὶ ἐς τὰ ἦθη τε καὶ δίκαιαν τετραμμένη Ἑλλήνων, ὥστε ἀνασιάτους γενέσθαι ὑπὸ τοῦδε τοῦ βασιλέως οὐ²⁰ πολλῷ χρόνῳ τούς τε Ἑλληνας τε καὶ Ἑλλήνων ἡγεμόνας,

17. τῆς] τῶν?

iusiurandum itaque regis intervenit. quo facto peregrini milites regis urbem, sicuti imperaverat rex, susceperunt. regem Trapezuntis navem conscendere cum suis liberis et filia et cognatis, qui praesto erant, iussit; et solventes iussi sunt navigare Byzantium, quasi et ipse brevi affuturus sit, iter facturus per continentem. urbem autem eam commisit regae classis imperatori, qui Callipolis praefectus erat. peregrinorum praesidio arcem munivit. urbi vero praesidium Azapidum imposuit. postea misit Chetirem Amasiae praefectum, qui regis iussu loca urbi et Mesochaldio finitima occupavit. haec autem fuerant in ditione Cabaezitaeorum, qui erant praefecti Graecorum imperatoris et filii eius. singula ista loca in regis dicionem deditione facta concessere. rex autem relicto praesidio peregrinorum et Azapidum iter fecit per continentem. proficiscebatur per Tzanorum regionem; quam, quia admodum munita erat, haud facile transire poterat. veniens deinde Byzantium curavit ut rex Trapezuntius Adrianopolim subheretur. nec multo post et ipse eodem pervenit.

In hunc modum capta est Trapezus urbs et universa Colchidis regio, devenitque in potestatem regis. antea fuerat principatus, quem regebant Graeci, moresque et victus rationem Graecorum maxime imitabatur. verum Graeci et Graecorum principes brevi admodum tempore bello domiti sunt. primo quidem rex potitus est Byzantio;

πρωτα μὲν τὴν Βυζαντίου πόλιν, μετὰ δὲ ταῦτα Πελοπόννη-
σὸν τε καὶ Τραπεζοῦντος βασιλέα καὶ χώραν αὐτὴν.

Ταῦτα μὲν ἐς τοῦτο ἐγένετο· τὴν δὲ Τραπεζοῦντα ἐς
μοίρας διελόμενος, τὸ μὲν παρ' ἑαυτῷ κατεκράτησε, ποιήσας
5 σιλικταρίους καὶ σπαχογλάνους ὑστερον ἐς τὰς θύρας αὐτοῦ,
τούτους κρατήσας παρ' ἑαυτὸν ὑπηρεσίας αὐτοῦ ἕνεκα καὶ
ἐς τὰ παιδικά, τὸ δὲ κατώκισεν ἐς Βυζάντιον, καὶ τὸ ἕτερον
πεποίηκεν Ἰανιτζαρίους καὶ δουλευτὰς ἐν σκευαῖς, ἐπιλεξάμε-
νος παῖδας ὀκτακόσιους, καὶ ἐς τὴν τῶν νεηλῦδων τάξιν ἐτά- C
10 ξατο. τὴν μέντοι θυγατέρα τοῦ βασιλέως Δαβίδ γυναῖκα
μέντοι οὐκ ἠγάγετο, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐς τὸν κοιτῶνα μετεπέμ-
ψατο αὐτὴν, σφαγιασθέντος τοῦ βασιλέως Δαβίδ, καὶ τὸν
παῖδα ἔγγονον τοῦ πρότερον βασιλέως νήπιον ὄντα εἶχε παρ'
ἑαυτῷ ὁ κρατῶν. ὁ μέντοι βασιλέως παῖς ὁ νεώτερος, Γεώρ-
15 γιος τοῦνομα, ὡς ἐς τὴν Ἀδριανούπολιν παρών, ἐτράπετο ἐπὶ V. 206
τὴν τοῦ Μεχμέτεω θρησκείαν, καὶ ἐς τὰ ἤθη γενόμενος τὰ
ἐκείνων οὐ πολλῷ ὑστερον συνελήφθη ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τοῖς
ἀδελφοῖς ὑπὸ βασιλέως. καὶ γὰρ ἐπεμψε γράμματα ἢ ἀνε-
ψιὰ τοῦ βασιλέως, ἢ τοῦ Χασάνη γυνή, καὶ μετακαλεῖτο ἢ D
20 τὸν τοῦ βασιλέως υἱὸν ἢ τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ τὸν Ἀλέξιον τὸν
ἐκ Μυτιλήνης, Κομνηνὸν ὄντα. καὶ τὰ μὲν γράμματα ἐνε-
χείρισαν τῷ βασιλεῖ, δηλοποιοῦντα ὅπως εἷς ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ

14. ὁ Κράτων P 18. καὶ γὰρ] καὶ ταῦτα ἄλλου τινὸς καὶ οὐ
Ακονίζου margo R

postea arma tulit in Peloponnesum; dehinc Trapezuntis regem una
cum regione nactus est.

Haec quidem hactenus contigere. Trapezuntios in partes distri-
buit: partem unam retinuit ipse, ex qua fecit silictarios et spathog-
lanos. hos in ianuis tenebat, eorumque ministerio utebatur, necnon
ipsis nefario amore raptus abutebatur. partem autem aliam Byzan-
tium transmisit. porro ex alia Ianitzaros elegit. quosdam constituit
servos, qui in tabernaculis servirent. pueros ex omnibus elegit octin-
gentos, eosque in peregrinorum cohortem submisit. filiam regis Da-
vidis non, quemadmodum rex hic petierat, uxorem duxit: haud tamen
multo post eam in suum cubiculum accersivit perempto rege Davide.
nepotem autem huius, qui fuerat filius adhuc infans prioris regis,
apud se habuit Crato. regis autem Davidis filius iunior, nomine Geor-
gius, cum Adrianopolim venisset, ad Mechmetae religionem conversus
est. assumptus Turcorum moribus non multo post captus est ab rege
una cum patre et fratribus. Nam missis litteris consobrina Davidis
regis, uxor Chasanis, vocabat aut regis filium aut patruelem eius Ale-
xium Comnenum ex Mitylenis. et litteras quidem quibus significa-

βασιλέως ἢ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ, ὡς εἴρηται, ἀφίξεται πρὸς τὴν
 δέσποιναν τὴν γυναῖκα τοῦ Μακροῦ Χασάνη οὖσαν. ἐνεχεί-
 ρισε δὲ ταῦτα τὰ γράμματα ὁ πρωτοβεστιάριος Γεώργιος ἐπι-
 τρώπῳ τᾶλλα ἀγαθῷ, ὅπως φανήσεται ὁ βασιλεὺς εἰς πίστω-
 σιν ἴσως ἀγαθὴν, καὶ ἄλλως ἵνα μὴ ἀκουσθῇ καὶ παρ' ἄλλων⁵
 ὅπως ὁ πρωτοβεστιάριος ἔκρυψε τοῦτο, φοβούμενος τὸν τε
 P. 265 αὐθέντη τὸν μέγαν καὶ τὸν πάσιαν Μαχουμούτη, καὶ πάθῃ
 κακῶς ὁ πρωτοβεστιάριος παρὰ τοῦ μεγάλου αὐθέντου. καὶ
 διὰ τοῦτο δέδωκε καὶ τὸν χάριτην πρὸς τὸν μέγαν αὐθέντη.
 τὰ μὲν οὖν γράμματα δεξάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ νόῳ λαβὼν¹⁰
 καθίστατο ἐς ὑποψίαν, καὶ αὐτοὺς συλλαβὼν τὸν τε Δαβὶδ
 βασιλέα καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ σὺν τῷ ἀνεψιῷ καθεῖρξε. καὶ τὴν
 μὲν θυγατέρα ἐς κοιτῶνα αὐτῷ μετεπέμψατο, ἔχων δὲ αὐτοὺς
 ἐν πέδαις, οὐ πολλῷ ὕστερον ἀπαγαγὼν ἐς Βυζάντιον διεχρή-
 σατο. τοὺς μέντοι παῖδας τοὺς ἀπὸ ἄστεως καὶ ἀπὸ τῶν πε-¹⁵
 ριοίκων χωρίων τοὺς μὲν νεήλυδας τάξάμενος κατέθετο ἐς τὸν
 B ἑαυτοῦ κοιτῶνα, τοὺς δ' ἄλλους ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ἐπιτηδεύμασι,
 τοὺς δ' ἄλλους ἀπεχαρίσατο τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ τοῖς ἄρχουσι.
 τὰς δὲ κόρας τὰς μὲν ἐν τοῖς αὐτοῦ κοιτῶσι κατέθετο, τὰς
 δὲ ἀπεχαρίσατο, καὶ τινὰς ἐξ αὐτῶν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἀπε-²⁰
 στέλλετο, ἐνίας δ' ἐν τινι ὀλίγῳ καιρῷ καὶ ὑπανδρεύσατο.
 1461 Τοῦ μέντοι χειμῶνος τούτου βασιλεὺς διατρίβων ἐν τοῖς

batur ut unus ex filiis regis Davidis aut patruelis eius, ut dictum
 est, veniret ad dominam, quae uxor erat Chasanis Longi, tradiderant
 regi. nam litteras istas dedit protovestiarus Georgius curatori, mo-
 ribus caetera non improbo, ut appareret regi talis quali fidendum
 esset in quibusvis. praeterea ne innotesceret quomodo protovestia-
 rius rem hanc celasset, timens authentem sive imperatorem magnum
 et bassam Mechemetem, ne re cognita poenas daret authentem magno
 protovestiarus. quapropter litteras magno authentem obtulit. rex li-
 teris acceptis et lectis nihil boni suspicabatur. comprehendi itaque
 iussit Davidem regem et filios eius una cum patruelis, quos omnes
 in custodiam dedit. caeterum filiam in suum cubiculum accersibat.
 cum autem eos aliquanto tempore in custodia asservasset, tandem
 abductos Byzantium necavit. pueros quidem ex urbe et ab locis urbi
 finitimis allectos, in peregrinorum album conscribens, ad suum cubi-
 culum ordinabat. quosdam praeterea tradidit in disciplinam, ut Tur-
 corum studiis imbuerentur. reliquis filiis suis et satrapis dono de-
 dit virgines, quasdam quoque per sua cubicula disposuit, quasdam
 amicis donavit, quasdam vero filiis suis misit, necnon quasdam brevi
 tempore maritis coniunxit.

Ea autem quae sequebatur hieme, in regni sede manens, voca-

ἑαυτοῦ βασιλείοις μετεπέμπετο Βλάδον τὸν Δρακούλεω παῖδα,
 Δακίας ἡγεμόνα, ἔχων παρ' ἑαυτοῦ τὸν νεώτερον αὐτοῦ ἀδελ-
 φόν, παιδικὰ τε αὐτοῦ γενόμενον καὶ διαιτώμενον παρ' αὐ-
 τῷ. ξυνηνέχθη δὲ καὶ αὐτῷ βασιλεῖ συγγενέσθαι τῷ παιδί τῷδε
 5 βουλομένῳ, ὅτε πρῶτον παριῶν ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἐστέλλετο C
 ἐπὶ Καραμᾶνον, ὀλίγον ὑπ' αὐτοῦ ἀποθανεῖν. ὡς γὰρ ἐρῶν
 τοῦ παιδὸς ἐκάλει ἐς ὀμιλίαν, καὶ φιλοτιμίαν αὐτῷ προπίνων
 ἐκάλει ἐπὶ τὸν κοιτῶνα. ὁ μέντοι παῖς οὐδέν τι τοιοῦτον δο-
 κῶν πρὸς τοῦ βασιλέως πείσεσθαι, ἐώρα τὸν βασιλέα ἐπιφε-
 10 ρόμενον αὐτῷ ἐς τοιοῦτόν τι πρᾶγμα, ἀπεμάχετό τε καὶ οὐ
 συνεγινώσκετο ἐς τὴν συνουσίαν βασιλέως. καὶ ἄκοντος ἐφίλει,
 σπασάμενος ὁ παῖς μάχαιραν παίει τὸν βασιλέα κατὰ τὸν μηρόν,
 καὶ οὕτω φεύγων αὐτίκα, ὅποι προεχώρει αὐτῷ, ὄχετο. βασι-
 λέως μέντοι οἱ ἰατροὶ ἰάσαντο τὸ τραῦμα. ὁ δὲ παῖς ἐπὶ
 15 δένδρον αὐτοῦ που ταύτῃ ἀναβάς ἐκρύπτετο. ὡς δὲ συσκευα-
 σάμενος ὁ βασιλεὺς ἀπῆει, ἐντεῦθεν καταβάς ὁ παῖς ἀπὸ τοῦ D
 δένδρου καὶ διαπορευόμενος οὐ πολλῷ ὕστερον ἀφίκετο ἐπὶ
 τὰς θύρας, καὶ παιδικὰ ἐγένετο βασιλέως. χρῆσθαι δὲ νο-
 μίξει οὐχ ἦττον τοῖς ἐς τὴν ἑαυτοῦ δίαιταν τροπομένοις· τού-
 20 τοις μὲν γὰρ αἰεὶ τε συγγινόμενος συνδιατρίβειν νύκτωρ καὶ
 μεθ' ἡμέραν, τοῖς δ' ἄλλοφύλοις οὐ πάνυ τι χρῆσθαι νομί-
 ζεται βασιλέα, ἀλλ' ἐπὶ βραχύ. τούτου δὲ τοῦ παιδὸς τῷ

11. ὡς δ' ἄκοντα?

20. συγγενόμενος P

bat Bladum Draculis filium, ducem Daciae. nam huius fratrem iunio-
 rem apud se habebat, eoque per amorem turpiter abutebatur, et in
 suum convictum adhibebat. discordia autem vehemens inter regem
 et puerum istum exorta est, cum primo eum sibi turpi amore fla-
 granti obnoxium esse vellet. nam cum primum venisset in regiam,
 ablegatus est ad Caramanum, quia regem propemodum interfecerat.
 cum enim amore ardens puerum vocaret ad coitum, eumque illece-
 bris et praebibendo delinire satageret, postremo in cubiculum accer-
 situs est. puer cum putaret se nihil huiuscemodi ab rege passurum,
 praeter spem cernit regem in turpe hoc facinus velle prorumpere.
 verum puer reluctabatur, nec regem admittebat. rex vero oscula
 figebat repugnantem et invito puero. puer igitur vagina gladium ex-
 trahit, regis femur graviter vulnerat; et celeri fuga continuo sibi
 consuluit. chirurgi autem vulnus regis curabant. puer vero conscensa
 arbore ibidem occultabatur. ut autem rex collectis omnibus disces-
 serat, etiam puer descendens ex arbore et iter faciens non multo
 post rediit in ianuas regis, eiusque concubinus factus est. rex ne
 iis quidem abstinet qui suam religionem sequuntur: nam cum his
 semper diu nocturne conversatur. caeterum alienigenis non multum

ἀδελφῷ Βλάδῳ ἐπέτρεψε βασιλεὺς τὴν Δακίας ἡγεμονίαν,
 V. 207 καὶ συμβαλλομένου βασιλέως ἐπήλασέ τε καὶ κατέσχε τὴν
 ἡγεμονίαν Βλάδος ὁ Δρακούλεω παῖς. ὡς δὲ ἐπὶ τὴν ἡγε-
 μονίαν ἀφίκετο, πρῶτα μὲν ἑαυτῷ δορυφόρους ἐποιεῖτο καὶ
 P. 266 ὁμοδιαίτους, μετὰ δὲ μεταπεμπόμενος ἕνα ἕκαστον τῶν τῆς 5
 χώρας ἐπιφανῶν ἐς τὰς τῶν ἡγεμόνων μεταβολὰς δοκούντων
 μετεῖναι τῆς προδοσίας, πανοικὶ διέφθειρέ τε καὶ ἀνεσκολό-
 πιζεν, αὐτὸν τε ἅμα καὶ παῖδας καὶ γυναῖκα καὶ θεράποντας,
 ὥστε ἄνδρα τοῦτον ἕνα ἐπὶ μέγα δὴ φόνον ἀνδρῶν ὧν ἡμεῖς
 ἴσμεν ἐλάσαι ἐπυθόμεθα· ὥστε γάρ οἱ ἐμπεδῶσαι τὴν ἡγε- 10
 μονίαν, ἀνελεῖν αὐτὸν φασιν ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας καὶ παῖ-
 δας ὀλίγον τινα χρόνον ἐς δισμυρίους. καθιστῶντα δὲ κα-
 λοῖς τινὰς αὐτῷ στρατιώτας καὶ δορυφόρους, τούτους ἐδω-
 B ρεῖτο τοῖς τῶν ἀπογιγνομένων χρήμασί τι καὶ ὄλβῳ καὶ τῇ
 ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ, ὥστε διὰ βραχέος ἐπὶ μέγα ἀφικέσθαι με- 15
 ταβολῆς καὶ καινοτομηθῆναι πάνυ τὰ Δακίας πράγματα ὑπὸ
 τούτου τοῦ ἀνδρός. καὶ Παϊόνάς τε οὐκ ὀλίγους, οἷς μετεῖ-
 ναι ἐδόκει ὀπωρῶν τῶν πραγμάτων, καὶ τούτων οὐδενὸς φει-
 δόμενος φόνον δὲ μέγιστον εἰργάζετο. ὡς μὲν οὖν αὐτῷ ἐδό-
 κει ἀσφαλῶς ἔχειν τὰ Δακίας πράγματα, ἐβουλεύετο ἀπό- 20
 στασιν ἀπὸ τοῦ βασιλέως. ἐτιμωρεῖτο μέντοι τοὺς ἄνδρας
 τούτους γνώμῃ τοῦ βασιλέως, ὡς ἂν αὐτῷ κρατύνοι τὴν ἀρ-

7. μετέχειν?
 τούτου P

13. ἄλλους R

18. ὀπωρῶν? an ὀπωσοῦν?

utitur rex. verum haud multo post pueri huius fratri, quem Bladum nominant, Daciae principatum rex permisit. opera igitur regis adiutus, accedens Bladus, Draculis filius, principatum Daciae occupavit. ubi primum in principatum promotus est, hastatos delegit, quos in convictum adhibitos corporis sui custodes designavit. deinde vocans singulos qui in ea regione dignitate excellere videbantur quosque putabat, si dux mutandus esset, proditionis consilia agitatuos, hos, inquam, omnes cum tota familia leto dedit et palis affixit, nec liberis uxoribus famulisque eorum parcens. adeo vir ille maximam omnium, quos novimus, caedem et stragem hominum fecit. nam ut sibi constabiliret Daciae principatum, fertur occidisse brevi tempore circiter viginti milia virorum et mulierum puerorumque. cum autem pulchros et egregios quosdam delegisset milites et satellites, eos donabat opibus et divitiis, necnon reliqua felicitate quam ex caede illorum acquisivisset. itaque brevi tempore vir ille innovationem et mutationem Daciae rebus induxit maximam. praeterea Pannonos non paucos, quorum interesse putabat ut res Daciae quoquo modo bene haberent, nulli parcens, tributo maximo onerabat. cum crederet Daciae principatum iam satis firmum et tutum esse, consilium capiebat

χήν, καὶ μὴ μετασιάντων αὐθις τῶν τῆς Δακίας ἀνδρῶν πρω- C
 τευόντων πράγματα ἔχοι, ἐπαγομένων αὐτῶν τοὺς Παίονας
 συμμάχους τε καὶ ἐπικούρους.

Ταῦτα μέντοι οὕτω διεπράττετο· τότε δὴ οὖν τοῦ χει-
 5 μῶνος, ὡς ἠγγέλλετο βασιλεῖ τοῦτον νεωτερίσαι διανοοῦμενον
 ἀπόστασιν βουλευέσθαι, ἐπὶ Παίονας τραπόμενον συντίθεσθαι
 ἐκείνοις καὶ συμμαχίαν ποιεῖσθαι, δεινὸν τε ἐποιεῖτο, καὶ
 πέμπων ἄνδρα εὐδόκιμον τῶν Θυρῶν αὐτοῦ, γραμματιστὴν
 Ἑλληνα, μετεπέμπετο εἰς τὰς Θύρας, ὡς ἦν ἀφίκηταί οἱ ἐπὶ
 10 τὰς Θύρας, ἄχαρι μὲν οὐδὲν πρὸς βασιλέα πείσεται, ἀγαθὰ
 δὲ καὶ εὖνοιαν ἀνακτώμενος οὐχ ὑπερβαλεῖται αὐτὸν βασιλέα, D
 εὖνοιαν εἰς τὰ τοῦ βασιλέως πράγματα. ταῦτα μὲν ἐπιτείλας
 ἔπεμπεν ὡς τοῦτον Καταβολινὸν γραμματέα τῶν Θυρῶν. Χα-
 μουζῆ δὲ τῷ ἱερακοφόρῳ λεγομένῳ, ὃς παρὰ τὸν Ἴστρον διέ-
 15 λαχε διοικεῖν χώραν οὐκ ὀλίγην καὶ Βιδίνης ὑπαρχον εἶναι,
 κρύφα ἐκέλευε πέμπων, δόλῳ εἰ δυνήσεται ἀγαγεῖν τὸν ἄν-
 δρα, αὐτῷ χαριεῖσθαι μεγάλως, εἴτε δόλῳ εἴτε τρόπῳ ἄλλῳ
 οἷῳ δυνήσεται συλλαβεῖν. οὗτος μὲν οὖν παραγγείλας τῷ
 γραμματιστῇ εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ ἀνδρὸς ἅττα ἐδόκει σφίσι
 20 βουλευομένοις πρόσφορον εἶναι, συμπροπέμποντι αὐτὸν τῷ
 Βλάδῳ ὑπέσειν ἐνέδρας προλοχῆσαντα αὐτοῦ ταύτην τὴν
 χώραν, οὕτω ποιεῖσθαι τὴν σύλληψιν, σημαίνεσθαι δέ οἱ, ἐπὰν P. 267

21. ὑπόσειν P

quomodo ab rege descisceret. sententia autem Dacorum graviter
 Bladum angebat. timebat enim, si ipse confirmato nunc Daciae prin-
 cipatu quid contra regem molitus fuisset, ne negotia sibi facerent
 Daci, adducentes Pannonos socios et auxiliares.

Haec quidem in hunc modum acta sunt. ea autem hieme ut
 nuntiatum est regi Bladum novarum rerum esse cupidum, et delibe-
 rare qua ratione a se deficeret, et conversum ad Pannonos cum iis
 foedere interposito societatem coivisse, haec, inquam, accipiens valde
 viro indignatus est. misit itaque virum satis spectatum, ianuarum
 scribam, virum Graecum, ad Bladum, qui hunc moneret ut ad ianuas
 accederet. quodsi veniret, fore ut maximam gratiam iniret apud re-
 gem, praeterea bona plurima ferens nunquam beneficiis regem supe-
 rare posset, si rebus regis favere pergeret. cum huiusmodi manda-
 tis Catabolinum scribam ianuarum ad Bladum proficisci iubet. Cha-
 muzae vero, quem Hieracophorum nominabant, qui apud Istrum la-
 tuit, ut administraret suo imperio regionem non modicam et Bidinae
 praeeset, praecepit ut clam, si dolo posset, Bladum ad se perduce-
 ret. addebat se ei gratificaturum vel maxime, seu dolo seu alio
 quovis modo istum virum cepisset. Chamuzes igitur una cum scriba

μέλλη ἀποχωρεῖν, τὸν γραμματιστὴν, ταῦτα ποιοῦντος ἐκείνου, καὶ τὴν ὥραν ὑποσημαίνοντος ἐν ἧ ἀποχωροῦντα αὐτὸν ἔδει συμπροπέμψαι τὸν Βλάδον, προσελόχησεν αὐτοῦ ταύτην τὴν χώραν ὁ Χαμουζᾶς. Βλάδος δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὀπλισμένους, ὡς συμπροπέμπε τὸν Θυρῶν τῆς αὐτῆς ἡγεμόνα⁵ καὶ τὸν γραμματιστὴν, ἐνέπεσέ τε ἐς τὰς ἐνέδρας, καὶ ὡς ἔγνω, τούτους μὲν αὐτίκα διακελευσάμενος συλλαμβάνει καὶ τοὺς θεράποντας, ὡς δὲ ἐπῆει ὁ Χαμουζᾶς, ἐμαχέσατό τε ἀξίως λόγου, καὶ τρεψάμενος αὐτὸν τε ἐζώγησε καὶ τῶν ἄλλων Β διαφυγόντων διέφθειρεν οὐ πολλούς. τούτους μὲν ὡς ἐζώγησε¹⁰
V. 208 σύμπαντας ἀπαγαγὼν ἀνεσκολόπισεν, ἀκρωτηριασάμενος τοὺς ἄνδρας πρότερον, Χαμουζᾶν δὲ ἐπὶ ὑψηλοτέρου σκόλοπος ποιησάμενος, τὴν τε θεραπείαν ἅμα τοῖς ἑαυτοῦ δεσπόταις τὰ αὐτὰ ταῦτα ἔδρασε. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτίκα στρατὸν πα-
1462 ρασκευασάμενος ἢ δύναμις μέγιστον, ἤλασέ τε αὐτίκα ἐπὶ¹⁵ τὸν Ἴστρον, καὶ διαβὰς ἐς τὰ ἐπὶ τὰδε χωρία τοῦ Ἴστρου καὶ χώραν τοῦ βασιλέως πασσυδί τε ἅμα παισὶ καὶ γυναιξὶ διέφθειρε, καὶ οἰκίας ἐνεπίμπρα, πῦρ ἐνιείς ὅποι προσῆει. καὶ μέγιστον ἐργασάμενος φόνον ἀπήλανθεν ὀπίσω ἐπὶ Δακίας.

3. προσελόχησεν P 10. μέντοι οὐς?

consilia tractabat, qua ratione imperata opportune ad rem conferrent. visum igitur est hoc esse consultissimum, ut comitanti Blado scribam in sua regione insidias ponerent, eumque hoc modo per insidias exciperent. sed convenit ut scriba, quando vellet redire ad regem, digressus a Blado, significaret. scriba quemadmodum decretum erat fecit; horam, qua abiturus esset ad regem comitante Blado, indicavit. quapropter insidias, eo loci quo profecturus erat Blado, struxit Chamuzes. Bladus itaque armatus cum suis, prosequens scribam et ianuarum ducem, in insidias praecipitatus est. quas ubi cognovit, suos illico exhortatione firmavit et ministros capit. Chamuzes autem accedens pugnavit perquam fortiter. tandem Chamuzem in fugam versum capit; et reliquis fugientibus, evenit ut non multi perirent. hos igitur omnes, quos vivos comprehenderat, abduxit et palis adfixit. caeterum antequam capitali supplicio subderentur, mutilati sunt, extremis corporis partibus praecisis. Chamuzem altiori quam reliquos cruci affixit. hoc autem ideo factum est a Blado, ut suis exemplum proponeret, ne quando similia tentarent, quasi similia passuri. his ita gestis exercitum conscripsit quam potuit maximum, et illico ad Istrum raptim agmen duxit; quem traiciens venit in loca Istro finitima et in regionem regis, quam uno impetu, caesis liberis et mulieribus, misere evastavit. domos villasque incendit, ubicunque potuit ignem iniiciens. cum autem caedem fecisset maximam, tandem reversus est in Daciam.

Ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἠγγέλλετο βασιλεῖ Μεχμέτῃ, τοὺς τε
 πρέσβεις αὐτοῦ διαφθαρεῖν ὑπὸ Βλάδου τοῦ Δακίας ἡγεμό- C
 νος, καὶ Χαμουζᾶν ἄνδρα εὐδόκιμον τῶν βασιλέως θυρῶν
 οὕτω ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀποθανεῖν, ἤχθετο μὲν οἷα εἰκός, καὶ
 5 δεινότερα ἐποιεῖτο εἰ ἄνδρας αὐτῷ τοιούτους περιόψεται οὕτω
 διαφθαρέντας, κάκεινον εἰς τοῦτο ὑβρεως ἀφικόμενον ὥστε καὶ
 τοὺς πρέσβεις αὐτῷ διαχορήσασθαι, μὴ τιμωρήσεται τὸν φό-
 νον ἐκείνων τῶν αὐτῶν εἰσπρατιόμενος τὸν τῆς Δακίας ἡγε-
 μόνα· ἤχθετο μέντοι καὶ τόδε, ὅτι τὸν Ἴστρον διαβάς σὺν
 10 χειρὶ πολλῇ καὶ ἐμπρήσας τὴν βασιλέως χώραν καὶ φόνον
 τῶν τε ὁμοφύλων αὐτῷ ἐργασάμενος ὀπίσω ἐλαίνοι. πολλῶν
 δὲ τούτων δεινότερα ἐποιεῖ, τοιαῦτα τοὺς ἑαυτοῦ πρέσβεις D
 ἐργάσασθαι. ὅθεν δὴ ἀπανταχῇ περιαγγέλλων τοῖς τε ἀρί-
 στοις καὶ τοῖς ἄλλοις κατὰ λόγον προηγόρευε καλλίστῳ κό-
 15 σμῳ ἐλαύνοντας καὶ ἐξωπλισμένους παρεῖναι αὐτῷ τὰ στρα-
 τεύματα ἐξελαύνοντι. τὴν μὲν οὖν στρατιὰν οὕτω παρεσκευά-
 ζετο ἐπὶ τοὺς Δακοὺς· λέγεται δὲ καὶ τόδε, ὡς Μαχουμούτῃ
 τῷ ἡγεμόνι, ὅτι τῆς ἀγγελίας πρότερον τούτων ἔτι ἀφικόμε-
 νης περὶ τε τοῦ φόνου τῶν πρέσβεων καὶ Χαμουζᾶ τοῦ ὑπάρ-
 20 χου καὶ τοῦ ἐμπρησμοῦ τῆς χώρας, οὔτε εὐρῶν παρὰ βασι-
 λέα ἀπηγγέλλετο τὰ γενόμενα παρὰ Δακῶν ἐς τοὺς βασιλέως
 ἄνδρας, καὶ χαλεπῶς ἤνεγκε. λέγεται δὲ ὡς καὶ πληγὰς ἐνέ-
 βαλε τῷ ἀνδρὶ. νομιζέται δὲ καὶ τοῦτο ἐς τὰς Θύρας τοῦ P. 268

21. περὶ P

Haec ut allata sunt ad regem Mechetem, nempe legatos suos
 foede a Blado Daciae duce peremptos, et Chamuzem, virum inter
 ianuas primarium, adeo contemptim et ignominiose periisse, dolorem
 et maerorem regi moverunt quemadmodum verisimile est. illud au-
 tem longe gravissimum ducebat, si despiceret viros tantos talesque
 quos amisisset, nec ultionem exigeret, praesertim cum eo iniuriarum
 et contumeliae processisset Bladus ut nec ab legatis violandis ab-
 stinuerit. dolebat praeterea regi, Bladam Istro transmissa magna
 manu suam regionem incendisse, et magna suorum caede edita in
 Daciam rediisse. verum quod tanta crudelitate legatos suos tractas-
 set, reliquis maius et atrocius iudicabat. itaque edixit, annuntians
 optimatibus suis et aliis, ut quam pulcherrime armis instructi cum
 exercitibus adveniant, atque una secum in militiam proficiscantur.
 et quidem hoc pacto expeditionem contra Dacos suscepit rex. fe-
 runt praeterea Mechetem ducem, antequam caedes legatorum et
 Chamuzis praefecti et regionis incendium nuntiaretur, indicasse regi
 quae fecissent Daci viris regiis. quibus auditis graviter indignatus
 est; etiam viro qui haec exposuerat, verbera inflixit. nec enim turpe

βασιλέως οὐ πάνν τι αἰσχρὸν εἶναι, τούτους οὐς ἀπὸ ἀν-
 δραπόδων καὶ μὴ Τούρκων παῖδας αὐτῷ ἐς τὴν ἀρχὴν πα-
 ραγενομένους. κήρυκας μέντοι πέμπων ἀπανταχῆ ἐκέλευεν
 αὐτῷ παρεῖναι τὴν στρατιὰν ἐξωπλισμένην καλῶς, καὶ τοὺς
 ἵπποδρόμους αὐτῷ ἐπεσθαι ξύμπαντας ἐς τὴνδε τὴν στρα- 5
 τείαν. οἱ δὲ τοῦ βασιλέως κήρυκες οἱ τὰς ἀγγελίας φέρον-
 τες αὐτῷ ἐς τὴν χώραν καὶ οἱ ἄγγελοι, ἐπειδάν τι νεώτερον
 ξυμβαίνοι, ἐπὶ τὰς θύρας ἀφικνούμενοι ταχίστη δρόμῳ ὀλί-
 B γων πάνν ἡμερῶν μεγίστους δρόμους διανύουσιν ὧδε. ἵππον
 ὄν ἂν ἐν τῇ ὁδῷ διελαύνων θεάσῃται, τὸν μὲν ἵππευ αὐτίκα 10
 ἀπὸ τοῦ ἵππου καταβιβάζει, αὐτὸς δὲ ἀναβὰς ἐλαύνει κατὰ
 κράτος, καὶ ὁ ἵππος ἐς τόδε διανύσαι οἶος τε ἦν. μετὰ δὲ
 ἄλλον εὐράμενος καταβιβάζει, τὸν δὲ ἵππον τὸν πρότερον πα-
 ραδίδωσι τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ οὕτω βραχὺ διαναπαύομενοι μέ-
 γιστον διανύουσι δρόμον. ἐζῶννντο δὲ καὶ τὸ σῶμα ἅπαν, 15
 ὥστε μὴ ἄγαν πονεῖν ἢ κάμνειν σφίσι τὸ σῶμα, ἐπεὶ θέοιντο.
 καὶ ἀπὸ Πελοποννήσου ἐς Ἀδριανούπολιν κήρυκας ἴσμεν ἐν
 πέντε ἡμέραις ἀφικομένους, ὁδὸν πεντεκαίδεκα ἡμερῶν ἀνδρὶ
 ἵππεύοντι ἐς τὰ μάλιστα. καλοῦνται δὲ οὗτοι οἱ κήρυκες οὐ-
 λάκιδες.

20

Ἐπεὶ τε δὴ τὰ στρατεύματα παρεσκευάστο τῷ βασιλεῖ,
 C ἐπὶ Δακίαν ἐστρατεύετο ἦρος εὐθύς ἀρχομένου. μέγιστον δὲ

1. ἐς τούτους τοὺς? 9. διαγοῦσιν R, διατελοῦσιν P 11.
 καιαβιβάζειν P ἐλαύνοι P

habetur in ianuis regis flagris caedere eos quos ex mancipiorum nu-
 mero nec de Turcorum filiis in regnum suum transtulerit. rex igitur
 per universum regnum dimittens praecones edixit ut exercitus
 bene instructi et armati ad se adveniant; equites praeterea omnes
 ad hanc expeditionem concivit. praecones regii, qui regis volunta-
 tem per universam regionem nuntiant, et nuntii, si quid novarum
 rerum inciderit, ad ianuas regis festinant, et citissimo gradu intra
 paucos dies maximos cursus peragunt. si quis ex eorum numero in
 itinere equum cernit, equitem confestim ex eo deponit; conscendens-
 que ipse equum iter maturat, impellens equum quantum potest. de-
 inde si alium invenerit, eundem similiter conscendit, et equum fati-
 gatum isti homini tradit. et in hunc modum equos quieti tradentes,
 maximos conficiunt cursus. corpus totum cingunt, ne doleat vel ae-
 grofet corpus quando currunt. ex Peloponneso Adrianopolim scimus
 regios praecones venisse intra quinque dies. hoc iter intra decem
 et quinque dies eques aegre peragere potest, etsi maxime festinet. hi
 praecones nominantur ulacides.

Copiae universae regis cum instructae convenissent, primo vere

τοῦτον στρατὸν γενέσθαι φασί, δεύτερον μετὰ γε τὴν ἐς τὸ V. 109
 Βυζάντιον ἐπέλασιν τοῦ βασιλέως τοῦδε. λέγεται δὲ τοῦτο
 τὸ στρατόπεδον κάλλιστον μὲν γενέσθαι τῶν ἄλλων στρατοπέ-
 δων, καὶ κόσμον πολὺν παρέχεσθαι ἕστε τὰ ὄπλα σφίσι καὶ
 5 ἐς τὴν σκευὴν, γενέσθαι δὲ ἀμφὶ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μυ-
 ριάδας στρατοῦ. καὶ τοῦτο λογίζεσθαι ῥαδίως ἀπὸ τῶν τοῦ
 πόρου τοῦ Ἰστρου ἐμποριστῶν, ὧν ἐξωνησαμένων ἀπὸ βασι-
 λέως τὸν πορθμὸν ἐς τριάκοντα μυριάδας χρυσίου στατηῆρας,
 λέγεται χρήματα μεγάλα κερδᾶναι. κατὰ τὴν ἡπειρον ὁ στρα-
 10 τὸς ὀρμώμενος ἀπὸ Φιλιπποπόλεως, κατὰ δὲ Θάλατταν πληρώ- D
 σας τριήρεις ἀμφὶ τὰς εἴκοσι καὶ πέντε καὶ πλοῖα εἰς ἑκατὸν
 καὶ πενήκοντα, ἐπορεύετο εὐθὺ τοῦ Ἰστρου ὡς διαβησόμενος
 διὰ τῆς Βιδίνης πόλεως. ἐκέλευε δὲ πλέειν ταῦτα τὰ πλοῖα
 διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου ἐπὶ τὸν Ἰστρον. καὶ ὁ στόλος, ὡς
 15 ἐνετέλλετο βασιλεύς, διὰ τοῦ Πόντου ἐπέπλει ἐς τὸ τοῦ
 Ἰστρου στόμα, καὶ ὡς ἐς τὸ στόμα ἐγένετο, ἀνήγετο ἐπὶ τοῦ
 ποταμοῦ ἐπὶ τὴν Βιδίνην. καὶ ποι καὶ ἀπόβασιν ποιησάμενος
 ὁ στόλος τὰς τε οἰκίας ἐνεπίμπρα, καὶ ἔκαιε τὴν τε Πραΐλα-
 βον πόλιν τῶν Δακῶν, ἐν ἧ καὶ ἀγορὰν παρέχονται βελτίω
 20 ἀπασῶν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, πῦρ ἐνιέντες ἐνέπρησαν. εἰσὶ δὲ P. 269
 αἱ οἰκίαι ξύλιναι ὡς τὸ ἐπίπαν. Δᾶκες γὰρ ὡς ἐπύθοντο βα-
 σιλέα ἐπιέναι ἐπὶ σφῶς, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ παῖδας ὑπέξε-

profectus est contra Daciam. tradunt hunc exercitum regis fuisse
 maximum, et secundum magnitudine ei quem contra Byzantium
 ductarat iste rex. verum constat illum exercitum fuisse reliquis
 pulchriorem, et plurimum momenti tum in armis tum in reliquo
 belli apparatu habuisse. eo autem tempore in armis habuit rex
 circiter viginti quinque myriades hominum. huius numeri facile
 iniri potest ratio ex Istri traiectu. nam publicani Istri traiectum
 emerant ab rege, numerantes triginta myriades aureorum staterum:
 interim tamen constat eos opes maximas esse lucratos. per con-
 tinentem deinde exercitus profectus est ab Philippopoli. implens
 vero triremes circiter viginti quinque et naves circiter centum et quin-
 quaginta, mari recta subvectus est ad Istrum quasi iter facturum per
 Bidenam. iussit tamen ut istae naves per Euxinum pontum ad Istrum
 contenderent. et quidem classis, quemadmodum praeceperat rex, per
 Pontum ferebatur in Istri ostium. ubi Istri oram attigit, adverso
 flumine navigavit Bidenam. ubicunque egrediebantur navibus, incen-
 debant aedificia et comburebant. Prailabum urbem Dacorum, quae
 totius Daciae forum erat celeberrimum, iniecto igne concremarunt.
 pleraque autem istius regionis aedificia lignea sunt; hinc fit ut fa-

θεντο, τὰς μὲν ἐς τὸ ὄρος τὸ Πράσοβον, τὰς δὲ ἐς πολίχ-
 νην . . . τοῦνομα, ἐς ἣν κύκλω περιῶν ἐνετήρει καὶ ἐφύ-
 λαττε, καὶ τὸ ἔλος ἐχυρώτατον ἐποιεῖτο, καὶ ἐν ἀσφαλεῖ κα-
 θίστησι μάλιστα. τὰς δ' αὖ καὶ ἐς τοὺς δρυμῶνας, οὓς χα-
 λεπὸν ἐστὶ διέναι ἀνδρὶ ἐπήλυδι καὶ μὴ ἐπιχωρίῳ· πυκνό-
 5
 ταιτο γὰρ ὄντες, καὶ δένδροις καταπεφυτευμένοι πυκνοῖς, ὡς
 ἦκιστα παρέχονται διὰ πολλοῦ βάσιμον τὴν εἴσοδον. τὰς μὲν
 Β οὖν γυναῖκας καὶ παῖδας οὕτως ἐξέθεντο, αὐτοὶ δὲ συναθροί-
 σθέντες ἐς τὸ αὐτὸ εἶποντο Βλάδῳ τῷ ἡγεμόνι. καὶ ἐς δύο
 μοίρας ἐπιδιελόμενος τὸν στρατὸν τὸν μὲν εἶχε παρ' ἑαυτῷ,
 10
 τὸν δὲ ἔπεμπεν ἐπὶ τὸν τῆς μελαιίνης Πογδανίας ἡγεμόνα, ὡς
 ἦν ἐσβαλεῖν ἐκεῖνος πειρῶτο, ἀμυνόμενοι μὴ περιίδωσιν ἐσβα-
 λόντα ἐς τὴν χώραν. ὁ γὰρ τῆς μελαιίνης ταύτης Πογδανίας
 ἡγεμὼν διενεχθεὶς ἐπολέμει τῷ Βλάδῳ ἀπὸ αἰτίας τοιαῶδε,
 καὶ πρέσβεις πέμπων παρὰ βασιλέα Μεχμέτην ἐπεκαλεῖτο,
 15
 καὶ συνάρασθαι τὸν πόλεμον ἔφρασκεν ἔτοιμος εἶναι. βασι-
 λεὺς μὲν οὖν ἠρέσκετό τε τοῖς τοῦ ἡγεμόνος τούτου λόγοις,
 C καὶ ἐκέλευεν οὕτω ποιεῖν τὸν ἑαυτοῦ στρατηγόν, συμμίσγοντα
 τῷ ναύαρχῳ ἐς τὸν ποταμὸν πολιορκεῖν τὸ Κελίον πόλιν οὕτω
 καλουμένην τοῦ Βλάδου, ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ. ὁ
 20
 μέντοι ἡγεμὼν οὗτος συλλέξας στρατεύμα ἀπὸ τῆς χώρας ἴειο
 ἐπὶ τὸν βασιλέως στόλον εὐθὺς τῆς Κελίου πόλεως, συμμίζων

cile ignem admittant. Daci ubi acceperunt regem cum copiis adver-
 sum se pergere, liberos et uxores collocarunt quasdam in montem
 Prasobum, quasdam in oppidulum nomine * * * * quod circulo veluti
 circumiens muniebat et custodiebat. etiam palus sive lacus palustris
 id oppidulum vel in primis et tutissimum et munitissimum praesta-
 bat. quasdam praeterea abdidere in querceta regionis, quae transire
 difficile est viro peregrino, qui non sit indigena. densissima enim et
 arboribus consita densis, plerumque inaccessa et invia. mulieres qui-
 dem et liberos, quemadmodum dixi, in loca tuta contraxere. viri
 vero in unum collecti sequebantur Bladum ducem; qui secernens uni-
 versum exercitum in duas partes, alteram quidem ipse detinuit, alte-
 ram vero ire iussit contra Nigrae Pogdaniae principem, ut si is co-
 naretur in Daciam irruere, fortiter resisterent, nec omitterent in
 eius regionem hostilem incursionem facere. nam inimicitiae inter-
 cesserant inter Nigrae Pogdaniae principem et Bladum. quapropter
 bellum inter ipsos ardebat. cuius haec causa perhibetur. princeps
 Nigrae Pogdaniae missis legatis hortabatur regem Mechmetem ad
 bellum inferendum Blado; quem quo magis moveret, pollicebatur se
 suas copias eius copiis iuncturum. regi grata erant quae princeps
 iste afferebat. proinde iussit ut promissa ad rem conferret, et exer-

- τῆ νανάρχῳ. καὶ ἐπεὶ τε συνέμισγε τῆ βασιλέως στρατῶ,
 ἐπολιόρκουν ἀμφοτέρου τὴν πόλιν, καὶ προσβάλλοντες ἐπὶ ἡμέ-
 ρας συχνὰς ἐξεκρούσθησαν καὶ ἀπέβαλον ὀλίγους τινάς. ὡς
 δ' οὐ προεχώρει ἡ τῆς πόλεως αἴρεσις, ἀπεχώρουν ἤδη ἐκά-
 5 τεροι. ὁ μὲν οὖν μέλας Πόγδανος ἦεν ὁμόσε ὡς ἐοβαλῶν
 ἐς τὴν τῶν Δακῶν χώραν, ἐκωλύετο δὲ ὑπὸ τῆς μιᾶς μοῖρας V. 210
 τοῦ στρατοῦ, ἣτις ἐτέτακτο ταύτῃ φυλάσσειν τὴν χώραν. D
 Βλάδος δὲ αὐτὸς ἔχων τὴν μεῖζω μοῖραν τοῦ στρατοῦ ἐπο-
 ρεύετο διὰ τῶν δρυμώνων, ἐκδεχόμενος ἰδεῖν ὅπου χωρήσει ὁ
 10 τοῦ βασιλέως στρατός. βασιλεὺς μὲν γάρ, ὡς τὰ στρατεύματα
 αὐτῶ διαβάνα τὸν Ἰστρον ἐγένετο ἐς τὴν Δακίαν, ἐπέδραμεν
 οὐδαμῆ. οὐ γὰρ εἶα ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ συντεταγμένῳ ἐπορεύετο
 τῆ στρατεύματι. ἐπορεύετο δ' εὐθὺ τῆς πόλεως, ἐς ἣν γυναι-
 κάς τε καὶ παῖδας ὑπεκθέμενοι οἱ Δᾶκες αὐτοὶ εἶποντο τῆ
 15 βασιλεῖ διὰ τῶν δρυμώνων· καὶ ἦν τι ἀποσπασθεῖη τοῦ P. 270
 στρατοῦ, αὐτίκα ὑπὸ τούτων διεφθείρετο. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς,
 ὡς οὐδεὶς ἐπιὼν ἐπηγγέλλετο αὐτῶ ἐς τὴν μάχην, οὔτε ἀπὸ
 Παιόνων παρεῖναι τῆ Βλάδῳ βοήθειαν, ὀλιγῶρει τε καὶ ἡμέ-
 λει τοῦ χάρακος, καὶ τὸ στρατόπεδον ἐν εὐρυχωρίᾳ ἐπιπτε.
 20 Βλάδος τε γὰρ ὡς ἐπύθειο τοὺς πολεμίους ἐπιόντας, ἔπεμ-
 πεν ἄγγελον ἐς τοὺς Παίονας λέγοντα τάδε. “ὦ ἄνδρες Παίο-

citum suum adderet navarcho prope flumen, et iuncto Marte obside-
 rent Celium urbem Bladi sic dictam et in ora fluminis sitam. at
 princeps ille, ubi animum regis intellexit, conscripto exercitu de re-
 gione sua, pergebat ad classem regis, ut prope Celium urbem adiun-
 geretur regio navarcho. quo facto uterque urbem eam oppugnabant.
 cumque eam capere annisi essent diebus sane plurimis, tandem re-
 pulsus sunt inde amissis paucis. cumque urbis oppugnatio parum pro-
 cederet, uterque abiit. Niger Pogdanus proficiscebatur quasi popula-
 turus Dacorum regionem. verum inhibitus est ab ea exercitus parte,
 quae opposita ei fuerat, ut defenderet regionem, ne hostilia ab Pog-
 dano pateretur. Bladus cum maiore exercitus parte iter faciebat per
 silvas glandiferas, exploraturus quam contenderet regis exercitus.
 rex cum traiecisset copias Istrum, Dacorum regionem ingressus est;
 nec tamen eam populationibus urebat: nam ne id fieret, prohibue-
 rat. caeterum instructo et composito agmine ibat ad eam urbem in
 quam Daci exponentes liberos et uxores sequebantur regem per quer-
 ceta. si qui longius ab agmine regis fuerant progressi, ab Dacis ex-
 cipiebantur et extemplo peribant. rex cum nuntiaretur neminem
 accedere qui praelii potestatem faceret, praeterea nec a Pannonibus
 Blado auxilii quicquam esse, hostem contemnebat, et vallo commu-
 nire castra negligebat, quamvis ea in patente campo locasset. Bladus

νες, ὑμεῖς ἴστε πον ὡς ἡ χώρα ἡμῶν ὁμορός τέ ἐστι τῇ ὑμε-
 τέρα, καὶ παρὰ τοῦ Ἰστρου οἰκοῦμεν ἀμφοτέρω. νῦν οὖν
 πυνθάνεσθε, οἶμαι, καὶ ὑμεῖς τὸν βασιλέα Τούρκων μεγάλη
 χειρὶ ἐπιόντα στρατεύεσθαι ἐφ' ἡμᾶς. καὶ ἦν τὰδε κατα-
 Β στροψάμενος ὑπάγεται ὡς τὴν Δακίαν, τότε ἐπίστασθέ που 5
 καὶ ὑμεῖς, ὡς οὔτε ἡσυχίαν ἄγοντες καθεδοῦνται, ἀλλ' ἐφ'
 ὑμᾶς αὐτίκα ἐπιόντες στρατεύονται, καὶ πράγματα ἔσται ὑπ'
 αὐτῶν ἀνήκεστα ἐς τὴν ὑμετέραν χώραν ἰδρυμένοις. νῦν οὖν
 ὦρα ἐστὶ καὶ ὑμᾶς βοηθοῦντας ἡμῖν ἀπαμύνειν, ὡς οἶόν τε
 μάλιστα, τὸν στρατὸν τόνδε ἀπὸ τῆς χώρας, καὶ μὴ περιορᾶν 10
 φθείροντά τε τὴν χώραν καὶ ἐπικακοῦντα καὶ καταστρεφόμε-
 νον τὸ γένος ἡμῶν. ἔχει δὲ καὶ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ ἡμετέρου
 ἀδελφὸν νεανίαν, ὥστε καθιστάντα αὐτὸν ἡγεμόνα ἐς τὴν
 C Βλαχίαν, ἦν τι μὴ προχωροῖη αὐτῷ ἐκάστῳ κατὰ νοῦν." τὸν
 γὰρ τοι τοῦ Βλάδου ἀδελφὸν νεανίαν, ὡς ἐστρατεύετο ἐπὶ 15
 τὴν Δακίαν, μεγάλως τε φιλοφρονησάμενος ἐτίμησε, καὶ χρή-
 μασι καὶ ἐσθῆτι ἐδωρεῖτο πολλῇ τε καὶ ἀγαθῇ, καὶ ἐκέλευε
 πέμπειν ἐπὶ τὴν Δακίαν λόγους, ἐπὶ τοὺς δυνατοὺς ἄγειν τὰ
 πράγματα. ὅθεν ἐπὶ εὐδαιμονίαν αὐτίκα γενόμενος ἔπρασσε
 πέμπων ὡς ἐκέλευε βασιλεύς. οὐ μέντοι γε προεχώρει αὐτῷ 20
 τότε προπέμποντι. ταῦτα ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἀκούσαντες οἱ

3. πυνθάνεσθαι P

ubi accepit ex nuntiis hostes accedere infesto agmine, nuntium misit ad Pannonas, talia dicentem "o viri Pannonas, vos, non dubito, scitis regionem nostram vestrae esse finitimam, et utrique habitamus affusi Istro. nunc autem, ni fallor, accepistis Turcorum regem magna manu accedere, ut arma nobis inferat. si nunc Daciam vastarit sibi que subegerit, scitote, haud cessabit tanto cardine rerum, verum continuo arma hostilia ad vos circumferet. nec dubito quia maxima hinc pericula vestram regionem incolentibus imminant. tempus igitur nunc postulat ut nobis auxilio sitis, ut exercitum hostilem quamprimum e regione propulsemus. nec expectandum censeo, donec regionem nostram contuderit et penitus evastarit et gentem nostram sibi subiugarit. etiam ducis nostri fratrem maiorem rex habet: hunc principem Valachiae constituit. at opera danda est ne ei singula ex sententia succedant. nam Bladi fratrem iuniorum, cum arma contra Daciam vibraret, rex maximis studiis coluit magnisque honoribus affecit. opibus et vestitu multo eum virum donavit. hunc iussit sermones serere cum Dacorum proceribus, ut ipse tandem potiretur rerum summa. quapropter cum brevi in magnam felicitatem sit promotus, ut pareret regi, imperata fecit et Daciae proceres tentavit. nec tamen quicquam adhuc efficere potuit, verum repulsus est." Pannonas cum haec audirent ex nuntio, dictis obtemperarunt, et prom

Παίονες ἐπέθοντό τε τοῖς λόγοις, καὶ ὄρμητο βοηθεῖν καὶ ἐς τὰ μάλιστα ἐπαμύνειν. συνέλεγον δὲ στρατεύματα.

Καὶ οἱ μὲν ἐν τούτοις ἦσαν, βασιλεὺς δὲ προσελαύνων D
 σὺν τῷ στρατῷ ἐνεπίμπρα μὲν τὰς κόμας καὶ τὰ ὑποζύγια
 5 διήρπαζεν, οἷς ἂν περιτύχοι. καὶ ἀνδράποδα πάνυ ὀλίγα
 ἤγοντο ἐς τὸ στρατόπεδον οἱ ἵπποδρόμοι, αὐτοὶ δὲ μάλιστα
 διεφθείροντο, εἴ πού τις αὐτῶν ἀποσπασθεῖη ἀπὸ τοῦ στρα-
 τοπέδου. Βλάδος δὲ λέγεται καὶ αὐτὸς ἐς τὸ τοῦ βασιλέως
 10 ἔχει τὸ στρατόπεδον. οὐ πείθομαι δὲ Βλάδον αὐτὸν ἐθελῆ-
 σαι ἐς τοσοῦτον κίνδυνον ἀφικέσθαι, ὡς παρὸν αὐτῷ κατα-
 σκόποις πολλοῖς χρῆσθαι ἐς τὴν ἐξήγησιν τῆς
 τόλμης αὐτοῦ. αὐτὸς μὲν οὖν καὶ ἡμέρας ἐπελθὼν ἐγγυτά- P. 271
 τω τοῦ στρατοπέδου ἐπεσκόπει τε τὰς βασιλέως σκηνάς καὶ
 15 τὴν Μαχουμούτεω καὶ τὴν ἀγοράν. ἔχων δὲ καὶ ἐλάτιους V. 211
 τῶν μυρίων ἵππέων (ἐνιοὶ δὲ φασιν ὡς οὐ πλείους τῶν ἑπτα-
 κισχιλίων παρῆσαν αὐτῷ ἵππέων) σὺν τούτοις περὶ πρῶτην
 φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἐπελάσας εἰσέβαλλεν ἐς τὸ βασιλέως
 20 στρατόπεδον. καὶ δείματα μὲν πρῶτον ἐγένετο ἐν τῷ στρα-
 τοπέδῳ μεγάλα, στρατὸν μέγαν ἀλλότριον καὶ ἐπήλυδα οἰομέ-
 νων τῶν τοῦ βασιλέως ἐπιθέσθαι σφίσι, καὶ αὐτὸς. καὶ
 ἐνόμιζον ἀπόλλυσθαι πάνυ, ἐς φόβον τε πολὺν καὶ δείματα

pti erant omnes ut Dacis suppetias ferrent, et hosti quam fortissime resisterent.

Delectu igitur habito conscripserunt exercitum. his quidem Pan-
 nones erant occupati. rex autem hostili animo cum exercitu proce-
 dens, quaecunque proficiscebatur, vicos incendebat, pecora diripiebat,
 quaecunque casus obtulisset. equites regii mancipia pauca in castra
 ducebant: verum magis ipsi interibant, si quando ab agmine incautius
 avulsi fuerant. ferunt Bladum ipsum in regis castra speculatorem
 venisse et singula praesentem considerasse. non tamen mihi verisi-
 mile videtur Bladum voluisse tanto se committere periculo, cum plu-
 rimis potuerit, qui praesto erant, uti speculatoribus. sed forsitan id
 confictum est, ut viri audacia insignior ostentaretur. verumtamen
 Bladus interdum accedebat quam proxime ad hostilia castra, et ten-
 toria militum regisque, necnon forum contemplantur. Bladus habe-
 bat equites pauciores quam decem milia. sunt tamen qui tradant
 eum non plures quam septem milia equitum ductasse. his confisus
 sub primam noctis vigiliam advenit et in regia castra impetum dedit.
 primo terror ingens in castris obortus est. nam regii milites puta-
 bant exercitum magnum et alienigenam peregrinumque sibi incumbere.

καθιστάμενοι τὴν ἐσβολήν. ἐστρατεύετο γὰρ ὑπὸ λαμπάδων
 B καὶ κέρατος, ὑποσημαῖνον αὐτῷ τὴν ἐσβολήν. τὸ μὲν στρα-
 τώπεδον ἅπαν κατὰ χώραν ἔμενον οὐδαμῶσε κινούμενον· εἰώ-
 θηαι μὲν γὰρ καὶ ἄλλως τὰ τοῦ γένους στρατόπεδα νυκτὸς μη-
 δέποτε κινεῖσθαι τὸ παράπαν, ἀλλ' ἰδρῦσθαι τε κατὰ χώραν, 5
 ἦν τε κλέπτῃς διῶν τυγχάνῃ ἐς τὸ στρατόπεδον, εἴτε ἄλλο
 τι καταλαμβάνει νεώτερον. καὶ τότε δὴ ἐς μέγα δέος ἀφικό-
 μενοι οἱ Τοῦρκοι ἔμενον ἢ ἐσκήρουν ἕκαστος ἰδρυσμένος. καὶ
 κήρυκες βασιλέως ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ὡς ἐς αὐτίκα ἐσβαλόν-
 τα τὸν Βλάδον, ἐν τῷ στρατοπέδῳ περιόντες ἀνεκήρυττον 10
 μηδένα μηδαμῇ μεταστῆναι, ὡς αὐτίκα ἀποθανούμενον ὑπὸ
 C βασιλέως. οἱ μὲν οὖν κήρυκες τοῦ βασιλέως παραμυθούμε-
 νοι ἐκέλευον μένειν αὐτοῦ ἕνα ἕκαστον, ἥπερ ἐτέτακτο, λέ-
 γοντες τοιαύδε “ἄνδρες Μουλσουμάνοι, μείνατε ἐπὶ βραχύ·
 ὄψεσθε γὰρ τὸν βασιλέως πολέμιον πεσόντα αὐτίκα μάλα ἐν 15
 τῷ στρατοπέδῳ, καὶ δάσοντα δίκην ὧν ἐς βασιλέα τετόλ-
 μηκε.” ταῦτα ἔλεγον, καὶ ἄλλα πολλὰ παραπλήσια φάσκοντες,
 μάλιστα δὲ ἐκεῖνο, ὡς ἦν μένῃ ὁ στρατός, αὐτίκα ἀπόλλυται
 ὁ πολέμιος, ἦν δὲ μεταστῆ, ἀπόλλυσθε ἅπαντες· βασιλεὺς γὰρ
 πρώτους ὑμᾶς διαφθερεῖ, πρὶν ἢ αὐτὸν οἴχεσθαι φεύγοντα. 20
 D Βλάδος δὲ ὡς τάχιστα ἐσέβαλεν ἐς τὸ στρατόπεδον, πρῶτα
 μὲν ὑπήντα αὐτῷ ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατός, καὶ βραχεῖαν μὲν

1. τὴν] διὰ τὴν?

19. πόλεμος P

idem credebat et rex. proinde praesentem intentabant viris omnia
 mortem: adeo magnum inopina illa et improvisa oppressio incusse-
 rat terrorem. lampades enim et cornua irruptionem significabant.
 verum regia castra non alio translata sunt, sed in eo loco quem oc-
 cuparant prima immota mansere. Turcis enim consuetudo est ut no-
 cturno tempore castra nequaquam moveant, verum in eo loco quem
 castris muniendis ceperunt persistent, sive fur ingressus sit in castra,
 sive aliquid aliud novi ingruerit. eo tempore Turci in maximum
 terrorem coniecti in suis tentoriis quieti manserunt. regii praecones
 per universa castra incedentes clamabant, ne quis loco quem tenuis-
 set moveretur: Bladum mox, qui irruptionem fecerit in castra, regis
 Marte casurum. praecones quidem ut territis animum adderent, ius-
 serunt singulos in eo loco manere in quem collocati fuissent, dicen-
 tes “viri Mulsumani, durate breve tempus: cernetis enim hostem re-
 gis admodum cito in castris obiturum mortem, dantem poenas scele-
 rum quae in regem perpetrare ausus fuit.” alia plura his similia
 expromebant, etiam hoc addentes, quod si exercitus immobilis stete-
 rit, praelium cito desinet, sin loco motus fuerit, omnes peribitis: rex
 enim vos omnes necabit, priusquam ille fugere possit. Blado irruenti

5 τινὰ αὐτοῦ ἐποιήσαντο μάχην, μετὰ δὲ ἀνατραπόμενοι ἀνὰ
 μέρος ἐχώρουν ἐπὶ τὸ σώζεσθαι αὐτοὶ ὠρμημένοι, ὃ δὲ λαμπά-
 δας τε ἔχων ἡμιένας καὶ πυρά, καὶ συντεταγμένως μάλιστα
 καὶ ἀθρόως ἐπιὼν τῷ στρατεύματι, ὠρμητο μὲν πρῶτα ἐπὶ
 10 τὰς βασιλέως θυράς, καὶ ἀποτυγχάνουσι μὲν τῆς τοῦ βασιλέως
 αὐλῆς, ἐπεισπεσόντες δὲ ἐς τὰς σκηναὶς τῶν ἡγεμόνων, τοῦ τε
 Μαχουμούτεω καὶ Ἰσαάκω, ἐμάχοντο ἐς ταῦτα μεγάλως, καὶ
 τὰς τε καμήλους ἐφόρευον καὶ ἡμίονους καὶ ὑποζύγια, καὶ
 ἀθρόως μὲν καὶ συντεταγμένως αὐτῶν μαχομένων οὐδέν τι
 15 ἀπεγίγνετο ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου· εἰ δέ τι που ἀποσπασθείη, P. 272
 αὐτίκα ἐπιπτεν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Τούρκων, καὶ οἱ περὶ Μα-
 χουμούτην ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοὶ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου,
 πεζοὶ ἅπαντες. ἀνέβησαν δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς ἑαυτῶν ἵππους οἱ
 τοῦ στρατοπέδου σχεδὸν ἅπαντες, πλὴν τῶν βασιλέως θυρῶν.
 20 ἐμάχοντο μὲν οὖν ἐνταῦθα ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον· μετὰ δὲ
 συστραφέντες ἤλαννον ἐπὶ τὰς βασιλέως θυράς, καὶ εἶρον
 τοὺς ἀμφὶ βασιλεῖα ἐκτὸς τῶν θυρῶν παρατεταγμένους, καὶ
 βραχὺ ἔτι ἐνταῦθα μαχεσάμενοι ἐτόραποντο ἐπὶ τὴν ἀγορὰν
 τοῦ στρατοπέδου, καὶ διαρπάσαντες τὴν τε ἀγορὰν, καὶ εἰ τίς
 25 που ταύτῃ ἐνίστατο, διαφθείραντες, ὡς ἐγγὺς ἦκεν ἢ ἡὼς καὶ B
 ἐπέφανεν, ἀπεχώρει ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, ἀποβαλὼν μὲν
 ταύτης τῆς νυκτὸς ὀλίγους πάνυ τινάς, καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ βα-

6. δὲ om P

9. συντεταγμένων P

in regia castra primo occurrit exercitus Asiaticus, et praelium non
 admodum longum ibi commissum est. nam Asiani in fugam coniecti,
 paulatim in cohortes conglobati, recedebant, ut servarentur. Bladus
 autem habens lampades ardentes et ignes, agmine stipato pergens
 contra regis copias, primo ianuas regis affectabat. caeterum Bladi
 milites aberrarunt a praetorio regis, et inciderunt in tentoria regio-
 rum ducum, Machumetis et Isaaci; et ibi fortiter pugnabant, trucidan-
 tes camelos mulos et alia iumenta. cum autem pugnam facerent in
 ordines collecti et constipati, nihil sane memoratu dignum passi sunt.
 verum si qui paulo longius ab ordinibus erat evecti, extemplo Tur-
 corum manibus cadebant. pedites qui apud Mechumetem erant, cum
 essent viri fortes, praeliabantur admodum memorabiliter. tandem
 omnes quotquot erant de exercitu regio, praeter ianuae milites, ascen-
 derunt in equos. praelium eo loci diu fervebat. hinc conversi Daci
 maturabant iter ad regis ianuarum milites. cum autem instructos et
 armatos invenirent, brevi tempore pugnarunt. deinde omisso prae-
 lio vertuntur in forum castrorum; quod diripientes, et si quem forte
 ibi iuvenerant occidentes, tandem cum aurora appropinquaret et luce-

σιλέως στρατοπέδου ὀλίγοι διεφθάρησαν, ὡς ἐλέγετο. μετὰ
 δέ, ὡς ἡμέρα τάχιστα ἐγγόνει, βασιλεὺς ἐπιλεξάμενος τῶν
 V. 212 ὑπάρχων τοὺς λογάδας, καὶ Ἀλίην τὸν Μιχάλεω παῖδα στρα-
 τηγὸν ἀποδείξας, ἐκέλευεν ἰόντας κατόπιν τῶν Δακῶν ἐπιδιώ-
 κειν ὡς ἔχοιεν τάχος. ὁ μὲν οὖν Ἀλῆς παραλαβὼν τὸν στρα- 5
 τὸν ἔγχε σπουδὴν ἐπὶ τὸν Βλάδον, καὶ κατόπιν γενόμενος
 ἤλαυνε κατὰ κράτος, καὶ καταλαμβάνει τὸν Βλάδου στρατόν,
 καὶ ἐπεισπεσὼν διέφθειρε μὲν πολλούς, ζωγρήσας δὲ ἀμφὶ
 τοὺς χιλίους τῶν Δακῶν ἀπήγαγεν ἐς τὸ στρατόπεδον παρὰ
 C βασιλέα. τούτους μὲν λαβὼν ὁ βασιλεὺς καὶ ἀπαγαγὼν διεχρή- 10
 σατο ἅπαντας. καὶ τινα λαβόντες νυκτὸς ταύτης τῶν τοῦ
 Βλάδου στρατιωτῶν οἱ τοῦ βασιλέως στρατιῶται, καὶ ἀπαγα-
 γόντες ἐς Μαχουμούτην, ἠρώτα αὐτὸν ὅστις τε εἶη καὶ ὅθεν
 ἦκοι. μετὰ δέ, ὡς ἕκαστα διελέχθη, ἐπανήρετο αὐτὸν εἰ εἰ-
 δεῖη ὅπου διατρίβων τυγχάνει Βλάδος ὁ τῆς Δακίας ἡγεμών. 15
 ὁ δ' ἀμείβετο ὡς εἰδείη σαφῶς, οὐδέποτε δ' ἂν εἶποι τούτων
 οὐδέν, δεδιὼς ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα. οἱ δ' οὖν ὡς ἔφασκον αὐ-
 τὸν ἀποθανεῖσθαι ἂν μὴ πύθωνται αὐτοῦ ὃ βούλονται ἐρέ-
 σθαι, αὐτὸς ἔφασκε τεθνάναι μὲν ἔτοιμον εἶναι καὶ πάννυ,
 ἐξαιρεῖν δὲ ὀτιοῦν ἐκείνου οὐκ ἂν τολμῶη. ταῦτα ἐν θαύ- 20
 D ματι ποιησάμενον τὸν Μαχουμούτην ἀνελεῖν μὲν τὸν ἄνδρα,

sceret, egressi sunt castris, amissis paucis admodum ea nocte. etiam pauci, ut fertur, de regio exercitu desiderati sunt. ubi primum dies illuxit, rex eligens optimos quosque, qui sub tribunis degebant, et Haliem Michaelis filium ducem istis praeponens, iussit ut citato agmine Dacos cedentes insequerentur. Halies assumpto exercitu profectus est, summa celeritate adhibita, contra Bladum; et summis viribus abeuntis vestigia secutus, Bladi exercitum assecutus est. subito autem in hostilem exercitum irruens interfecit plurimos, captosque Dacos circiter mille in regia castra abduxit. quos interfici omnes rex curavit. etiam noctu quendam comprehenderunt de Bladi militibus. Turci hunc deduxerunt ad Mechumetem, qui eum interrogavit quisnam et cuius sit, et unde veniat. qui ubi ad singula, quemadmodum interrogatus erat, respondit, tandem iussus est dicere, sciretne ubinam Bladus Daciae princeps nunc moraretur. is respondit se quidem, quae scire expetant, exacte nosse: verum se nunquam enuntiatum horum quicquam. adeo metuere se dicebat virum illum. illi autem minantes dixerunt, nisi quae sciscitarentur continuo expromeret, periturum. qui respondit se mortem quidem perpeti paratum esse, sed non audere quicquam eorum quae scire cuperent profari. Machumetes admiratus viri responsum eum continuo necavit, dicens "quodsi vir ille

ἐπιλέγεσθαι δὲ ὡς δέει τῷ ἀμφ' αὐτόν, εἰ εἶχε στρατὸν ἄξιον λόγου, ἐς μέγα ἂν ἐδόκει οὕτως ἀφικέσθαι.

Ταῦτα μὲν τότε ἐς τοσοῦτον ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ τὸ ἐντεῦθεν προΐων ἐς τὸ πρόσω τῆς χώρας ἴετο εὐθὺ τῆς πό-
 5 λεως, ἐν ἣ τὰ βασιλεία ἦν αὐτῷ τῷ ἡγεμόνι Βλάδῳ. καὶ
 νυκτὸς μὲν ἐκάστης, ὅποτε σταθμὸν ποιήσαιτο, ἐποιεῖτο χά-
 ρακα κύκλῳ τοῦ στρατοπέδου, καὶ φραγαῖς φραζάμενος ἐντὸς
 τοῦ χάρακος διετήρει, φυλακὰς τε ἐποιεῖτο μείζους τῶν γι-
 γνομένων, καὶ ὄπλα ἐν ὄπλοις παρεγγύα νυκτὸς τε καὶ ἡμέ-
 10 ρας αὐτῷ εἶναι τὰ στρατεύματα. προελαύνων δὲ οὕτω συν-
 τεταγμένῳ τῷ στρατεύματι ἐς τὸ πρόσω τῆς Δακίας ἀφίκετο P. 273
 ἐπὶ τὴν πόλιν, ἐν ἣ Βλάδῳ τῷ ἡγεμόνι ἦν τὰ βασιλεία. καὶ
 οἱ μὲν Δᾶκες παρασκευασάμενοι ὡς ἐνταῦθα ὑπὸ βασιλέως
 πολιορκησόμενοι, τὰς τε θύρας ἠνέωξαν καὶ ἔτοιμοι ἦσαν δέ-
 15 χεσθαι αὐτὸν βασιλέα σὺν τῷ στρατῷ ἐπιόντα. βασιλεὺς μὲν
 οὖν τὴν τε πόλιν διελαύνων, καὶ ἄνδρα οὐδένα ἐπὶ τῶν τει-
 χῶν θεώμενος ὅτι μὴ τηλεβολιστὰς ἐπαφιέντας τηλεβόλους
 ἐς τὸν στρατὸν, οὔτε ἐστρατοπεδεύσατο οὔτε ἐς τὴν πολιορκίαν
 καθίστατο. προΐων δέ, ὡς τοὺς σφειτέρους αὐτῶν ἐν τοῖς σκό-
 20 λοψιν ἐθεώρουν, προήεσαν ὡσεὶ σταδίους εἴκοσι καὶ ἑπτὰ· B
 καὶ ἐμπίπτει ὁ βασιλέως στρατὸς ἐς τοὺς ἀνυσκολοπισμούς,
 χῶρον ἐπέχοντας τὸ μὲν μῆκος ἐπὶ σταδίους ἑπτακαίδεκα, τὸ

1. δέοι P

exercitum haberet memorabilem, non dubito quin brevi ad magnam claritatem evaderet."

Haec quidem hactenus facta sunt. rex hinc decedens recta contendebat ad urbem in qua regiam sedem Bladus habebat. singulis noctibus, ubicunque manebat, per circuitum castra vallo circumdabat, et munitionibus admodum diligenter castra emuniebatur. vigilias praeterea solito maiores deducebat, exercitumque diu noctuque in armis tenebat. agmine autem composito proficiscens in Daciam pervenit; et accessit ad eam urbem in qua Blado regia sedes erat. Daci quidem se non parabant quasi ab rege obsidendi. portas itaque aperuerunt, et parati erant suscipere regem cum exercitu advenientem. rex praeter urbem vectus, cum virum nullum in muris conspiceretur, nec bombardarios qui in exercitum eiacularentur, nec castrametatus nec urbem obsidere aggressus est. progressi igitur, ut suos patibulis et palis affixos viderunt, iter promoverunt ad stadia circiter viginti septem. exercitus quidem regis incidit in patibula et palos, occupantes locum: eius longitudo extendit se ad stadia decem et septem, latitudo vero continet stadia septem. patibula et pali apparebant maximi, quibus affixi conspiciebantur viri mulieres et pueri. horum

εὖρος ἐπὶ σταδίους ἐπτά. σκόλοπες δὲ μεγάλοι ἐνήσαν, ἐν οἷς διαπεπειρωμένοι ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ἀμφὶ τοὺς διαμυρούς, ὡς ἐλέγετο, θέαμα παρείχοντο τοῖς Τούρκοις καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὁ τε βασιλεὺς ἐν θαῦμα ἐρισθεῖς ἔφρασκεν ὡς οὐ δυνατόν ἐστιν ἄνδρα οὕτω μεγάλως ἐρ- 5
 C γασάμενον ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν, ὡς δαιμονίως ἐπισταμένῳ
 χροῆσθαι τῇ ἀρχῇ καὶ τοῖς ὑπηκόοις. καὶ ἔλεγεν ὡς πολλοῦ
 ἄρα ἄξιός εἴη ὁ ἀνὴρ οὗτος τοιαῦτα ἐργασάμενος. καὶ οἱ
 λοιποὶ Τούρκοι ὀρώντες τὸ πλῆθος τῶν ἐπὶ τοῖς σκόλοψιν
 ἀνδρῶν ἐξεπλήττοντο. ἐνήσαν δὲ καὶ νήπια τέκνα τῶν μητέ- 10
 V. 213 ρων ἐξερτημένα ἐν τοῖς σκόλοψιν, καὶ πτηνὰ ἐνόηκον ἐν τοῖς
 ἐγκάτοις αὐτῶν ἐμφολεύοντα. ὡς δὲ πρὸς τοῖς στρατεύμασι
 βασιλέως ἐφεπόμενος ὁ Βλάδος ἔφθειρέ τε εἴ που διασπα-
 σθεῖη, εἴτε ἵπποδρόμος εἴτε ἀζάπης, αὐτὸς μὲν ἐτράπετο ἐπὶ
 τὸν Μελαίνης Πογδανίας ἡγεμόνα, πολιορκοῦντα, ὡς ἡγγέλ- 15
 D λειτο αὐτῷ, τὸ Κελλίον, στρατὸν δὲ ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους
 καταλιπὼν αὐτοῦ παρεγγύα ἔπεσθαι τῷ βασιλεῖ διὰ τῶν δρυ-
 μῶνων, καὶ ἦν τίς που διασπασθεῖη, τοῦτον ἐπιόντες αὐτίκα
 ἐπιβαίνειν. καὶ ὁ μὲν ἤγετο ὁμόσε τῷ μελαίνης Πογδανίας
 ἡγεμόνι· ὁ δὲ στρατός, ὡς ἀνεχώρει ὁ βασιλεὺς, ἰθὺ τοῦ 20
 στρατοῦ ἐλαύνων, ἀναθαρρήσαντες ὡς οἰχομένῳ, ἐπεισπεσόν-
 τες μεγάλως ἠγοῦντο εὐδοκμήσειν, καὶ ἐπιόντες ἐς τὸ στρα-

2. διαπεπαρμένοι?

misere peremptorum numerus complectebatur viginti milia hominum. profecto horrendum et miserabile spectaculum cum Turcis tum regi. rex admiratione defixus dicebat "haud possibile est eum virum qui adeo magna fecerit, regione sua spoliari, praesertim cum adeo mirabiliter tum principatu tum subditis uti norit." verumtamen addebat eum virum qui tanta patrauerit, haud multi faciendum esse. reliqui Turci aspicientes multitudinem hominum in patibulis et palis haerentium, stupebant. erant namque patibulis et palis affixi infantes e matrum gremio rapti. volucres nidos fecerant in inferioribus eorum. cum autem rex proficisceretur, Bladus agmen regium usque carpebat, interficiens equites et Azapides, si quando imprudentius ab exercitu regio fuerant evagati. Bladus animum intendebat in Nigrae Pogdaniae principem, qui, quemadmodum nuntiatum erat, obsidione circumvenerat Cellium urbem Bladi. relinquens autem exercitum, qui continebat circiter sex milia hominum, eos iussit per querceta sequi regem; et si quis paululum modo digressus fuerit ab regio agmine, eum truncare iussit continuo accurrentes. ipse vero recta ducebat contra Nigrae Pogdaniae principem, exercitus autem Bladi cum ipse abiisset, abitu principis admodum gaudebat; et recta pergentes in hostem putabant se magnam gloriam inventuros, si hostem subito oppressis-

τύπεδον τοῦ βασιλέως ἐπήλαυνον. ἐπεὶ δὲ ἀγγελία ἀφίκετο
 παρὰ τῆς ταύτης που φυλακῆς ὡς οἱ πολέμοιοι ἐπιῶσιν, ὥρ-
 μητο μὲν αὐτὸς τις ἕκαστος ἐπὶ τὰ ὄπλα, πλήν τῶν βασιλέως
 θυρῶν, Ἰωσοῦφην δ' ἐκέλευε Μαχουμούτης προϊόντα ὑπαν-
 5 τιάζειν τοὺς πολεμίους. καὶ αὐτὸς τε ἐν ὄπλοις ἦν Μαχου-
 μούτης σὺν τοῖς στρατεύμασιν. ὁ μὲντοι Ἰωσοῦφης ὡς ἐπιῶν P. 274
 αὐτίκα συνέβαλλεν, ἠτήθη τε καὶ ἐς φυγὴν τραπόμενος ἐφέ-
 ρετο ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. Ὀμάρης δὲ ὁ Τουραχά-
 νεω παῖς ταχθεὶς καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Μαχουμούτεω ὁμοσε
 10 ἰέναι τοῖς πολεμίοις, καὶ ἐλαύνων ὑπήντα τῷ Ἰωσοῦφη φεύ-
 γοντι ἐς τοὺς πολεμίους, ἐβλασφήμει καὶ ἔλεγε τοιάδε “ὦ κα-
 κὸδαιμον, ποῦ φέρῃ; ἢ οὐκ οἶσθα βασιλέα ὅπως σε φεύγοντα
 ὑποδέχεται; ἢ οὐ χεῖρον τῶν πολεμίων διακίσειταί σοι αὐτὸς
 βασιλεύς, καὶ κακίστῳ σε ὀλέθρῳ παραδίδωσιν αὐτίκα, ἐπει-
 15 δάν σε φεύγοντα νοήσῃ;” ταῦτα εἰπὼν ἐπώτρυνε τὸν ἄνδρα,
 καὶ συστραφεὶς ἅμα Ὀμάρῃ τῷ Τουραχάνεω συνέβαλλον τοῖς B
 πολεμίοις, καὶ ἐμάχοντο ἀξίως λόγον. μετ' οὐ πολὺ δὲ τρεψά-
 μενοι τοὺς Δᾶκας ἐπιδιώκοντες ἐφόνευον ἀφειδέστατα, ἔφθει-
 ρον ἀμφὶ τοὺς δισχίλιους. τὰς δὲ κεφαλὰς πηξάμενοι ἐπὶ
 20 τῶν δοράτων ἐπανῆκον ἐς τὸ στρατόπεδον. καὶ τὸν μὲν Ὀμάρ-
 ρην ἐδωρήσατο βασιλεὺς τῆ τῆς Θεσσαλίας ἀρχῆ· Μαζούλης
 δὲ ἔτι ἦν, καὶ ἄνδρας ἔχων ἀγαθοὺς εἶπετο τῷ βασιλεῖ.

Ἐς μὲν τὴν δευτέραν τῶν Δακῶν τόλμαν ἐς τὸν τοῦ βα-

sent. cum nuntius venisset ad vigillum stationem quae ibi erat, in-
 dicabat hostes adventare. singuli igitur, praeter regis ianuas, ad ar-
 ma prosiliebant. Mechumetes praecepit Iosepho ut praecedens ho-
 stem ad praelium eliciat. Mechumetes quidem cum universo exercitu
 in armis erat. Iosephus ubi venit ad hostem, continuo victus est, et
 fugiens festinabat in castra regis. Omares Turachanis filius, qui et
 ipse ordinatus erat ab Mechumete ut cominus pugnaretur cum ho-
 ste, ad pugnam proficiscens occurrit Iosepho fugienti, eumque blas-
 phemando et maledicendo sic alloquitur “o miser, quo abis? an igno-
 ras regem, quomodo te fugientem sit excepturus? an non crudelius
 ab rege quam ab hostibus tractaberis? an non ignominiosissimae
 morti te tradet, ubi te fugam iniisse senserit?” his dictis hominem
 commovit ut conversus una cum Omare Turachanis filio rediret in
 praelium et pugnaret fortissime. nec multo post Dacos in fugam
 effusos persequentes occiderunt plurimos, nulli parcentes. caesi sunt
 circiter bis mille. praefigentes autem Turci hastis capita Dacorum,
 reversi sunt ad regem in castra. Omarem rex donavit Thessaliae
 principatu. Mazales autem adhuc supererat et sequebatur regem, du-
 cens viros fortissimos.

Dacorum audacia, qui secundam in regia castra irruptionem fece-

σιλέως στρατὸν τοσοῦτον ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ ἀνδράποδα ἀγόμενος τῆς χώρας οὐκ ὀλίγα — ἐπαφείς γὰρ τὸ ἐντεῦθεν τοὺς ἵπποδρόμους ἐπέδραμον χώραν οὐκ ὀλίγην, καὶ ἀνδράποδα ἀγόμενοι ἐκέρδαμον μεγάλα. καὶ ὑποζύγια δὲ καὶ πλέον τῶν εἴκοσι μυριάδων, ἵππους καὶ βόας ἐλαύνοντες, ὁ τοῦ βασιλέως στρατὸς ἀφίκετο ἐπὶ τὸν Ἴστρον. τὸ μέντοι στρατόπεδον ἐδεδοίκει μὲν τοὺς Δάκας, οὐδὲν ἦτιον τόλμης μέγα τι ἀποδεικνυμένους, διέβαινον δὲ τὸν Ἴστρον σπουδῇ πολλῇ. βασιλεὺς δὲ Ἀλίην τὸν Μιχάλεω ὕπισθεν ἐπεσθαι τῷ στρατῷ παραγγείλας, ὡς ἐστρατοπεδεύσατο παρὰ τὸν Ἴστρον, Δρακούλη μὲν τὸν ἀδελφόν Βλάδου τοῦ ἡγεμόνος κατέλιπεν αὐτοῦ ἐν τῇ χώρᾳ μετιέναι τε τοὺς Δάκας καὶ ὑφ' αὐτῷ ποιεῖσθαι τὴν χώραν, καὶ τιμωρεῖν παραγγείλας τῷ κατὰ ταῦτα

Διὰ χωρία ὑπάρχῃ αὐτός τε ἤλαινεν εὐθὺ τῶν βασιλείων. Δρακούλης μὲν οὖν ὁ νεώτερος ἐπεκαλεῖτο ἓνα ἕκαστον, λέγων 15
 “ὦ ἄνδρες Δᾶκες, τί δὲ οἴεσθε ἐς τὸ ἐπιὸν ὑμᾶς ἔσεσθαι; ἢ οὐκ οἴδατε βασιλέα ὅσην τε δύναμιν ἔχει, καὶ ὡς αὐτίκα

V. 214 τὰ βασιλέως στρατεύματα προσδέξιμα ὑμῖν ἔσται, δηώσοντα τὴν χώραν, ἣν τι ὑπόλοιπον ἀφελώμεθα; τί οὐ γίγνεσθε βασιλεῖ φίλοι; καὶ ἔσται ὑμῖν παῦλα ἔστε τὴν χώραν καὶ ἐς 20
 τοὺς οἴκους. ἴστε γὰρ ὡς ἐν τῷ παρόντι οὔτε ζῶον οὔθ' ὑποζύγιον ὑπελείφθη. ταῦτα δὲ πάντα διὰ τὸν ἐμὸν ἀδελφόν

re, hunc eventum sortita est. rex ex Dacorum regione mancipiorum praedas agebat non modicas. nam immisso equitatu regionis partem percurrerat non modicam. equites capientes mancipia plurima maximas sibi peperere opes. etiam iumenta plurima nacti sunt. exercitus regis agens ultra viginti myriades equorum et boum venit ad Istrum. castra regia terrebant Dacos, quamvis magnam audaciam ostentantes. Turci autem summa celeritate adhibita transgressi sunt Istrum. rex Haliem Michaelis filium a tergo subsequi iussit, cum castra ad Istrum posuisset. Draculem, fratrem Bladi principis, ibidem in regione reliquit, praecipiens ut colloqueretur Dacis et regionem eam subigeret; praeterea strenue adiuveret istorum locorum praefectum. his ita gestis ipse recta in regni sedem abiit. Dracules quidem, quemadmodum praeceperat rex, unumquemque vocabat, dicens “viri Daci, quid putatis deinceps de vobis futurum? nescitis quantas copias rex habeat? praeterea ignoratis quod regiae copiae expectentur? quae ubi primum accesserint, regionem vestram populabuntur, et si quid residui fuerit, auferent. qui fit ut recusetis regis amicitiam? efficiamini amici regis, et finis erit malorum, quantum ad regionem et ad aedificia attinet. scitis enim vobis in praesentiarum neque pecus neque iumentum ullum relictum esse. haec omnia gravissima passi estis auctore fratre meo, cui morem gessistis, viro impiissimo, qui

ἐπεπόνθειτε χαλεπώτατα, χαριζόμενοι ἀνδρὶ ἀνοσιωτάτῳ καὶ P. 275
κακὸν μέγα τὴν Δακίαν ἐξαιρεγασμένῳ, οἷον οὐδαμῇ ἄλλοθι
τῆς γῆς ἐπὶ ἀκοὴν ἀφικνεῖται ἡμετέραν." ταῦτα ἐπιπέμπων τοῖς
Δαξίν, ὅσοι ἐς τὸ ἐξωνεῖσθαι σφῶν αὐτῶν τὰ ἀνδράποδα διέ-
5 βαινον, ἔπειθέ τε, καὶ τοῖς ἄλλοις εἰπεῖν ἐκέλευεν ἐπιέναι
θαροῦντας ἐπ' αὐτόν. οὔτοι μὲν οὖν συνιόντες ἔγνωσαν
σφίσιν αἰρετώτερα εἶναι ἢ τὰ Βλάδου τοῦ ἡγεμόνος, καὶ ἰόν-
τες ἐπὶ τὸν νεώτερον συνελέγοντο κατ' ὀλίγους. καὶ ὡς ἤσθοντο B
οἱ λοιποὶ Δᾶκες, αὐτίκα ἀπολιπόντες τὸν Βλάδου ἤεσαν ἐπὶ
10 τὸν ἀδελφόν. καὶ ὡς συνελέγη αὐτῷ στρατεύμα, ἐπιὼν κα-
τεστρέψατο τὴν ἀρχήν, καὶ ἐπαγόμενος ἅμα στρατὸν τοῦ
βασιλέως ὑπηγάγετο τὴν χώραν. ὁ μὲν οὖν ἀδελφός, ὡς με-
τέστησαν ἐπὶ τὸν ἀδελφόν οἱ Δᾶκες, καὶ ἔγνω δὴ ὡς μάτην
εἶη τοσοῦτον φόνον πρότερον ἐξαιρεγασμένος, ἄχετο ἐς τοὺς
15 Παίονας.

Daciam affecit clade maxima. huiuscemodi cladem nec per univer-
sum terrarum orbem factam esse audivimus." haec cum nuntiaret
Dacis per eos qui ad mancipia redimenda convenerant, eos facile in
suam sententiam pertraxit. reliquis dici iussit ut confidentes, nec
quicquam mali metuentes, ad se transirent. hi igitur in unum con-
gregati decreverunt utilius esse et consultius obtemperare Draculi
potius quam Blado principi. euntes igitur paulatim ad Draculem iu-
niores Bladi fratrem colligebantur. quod ubi acceperunt reliqui, et
ipsi ad fratrem eius Draculem transitionem fecere. exinde contracto
exercitu haud contemnendo, et adducto simul regio exercitu, ducatum
et regionem in dicionem regis redigebat. Bladus cognito Dacos ad
fratrem confugisse, cum sciret omnia frustra tentari, quod tantam
antea suorum fecisset caedem, in Pannoniam abiit.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΔΕΚΑΤΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER DECIMUS.

P. 276
V. 215 Κατὰ μὲν οὖν τὴν ἐπὶ Δάκας βασιλέως ἔλευσιν τοσαῦτα ἐγένετο. Βλάδος δέ, ὡς ἐπιὼν ὁ ἀδελφὸς Δρακούλης ὑπηγάγετο τὴν τῆς Δακίας χώραν, ᾗχετο μὲν αὐτὸς ἐπὶ Παίονας. Παίονες δέ, ὧν τοὺς προσήκοντας ἀνεῖλεν ἐν τῇ Δακίᾳ, ἀπῆγον αὐτὸν θανάτου παρὰ βασιλεῖ Παίωνων τῷ Χωνιάτου παιδί, δικασάμενοι δὲ αὐτῷ δίκην χαλεπωτάτην ὡς ἀδικώτατα ἀνελόντι τοὺς ἄνδρας, καθεῖρξάν τε ἐς Μπελογράδην πόλιν.

1462 Βασιλεὺς δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους, φθινοπώρου ἐπιγιγνομέ-

7. καθεῖρξαντες ἐς Ρ

Expeditio regis in Dacos hunc finem habuit. Bladus fratre Dracule accedente et Daciam subigente, ad Pannones se recepit. Pannones, quorum propinquos et consanguineos in Dacia crudeliter peremerat, capitis eum coram suo rege Mathia Choniatis filio anquisiverunt. cum sententiam contra ipsum protulissent gravissimam, ut qui praeter ius et fas homines occidisset, Belgradum ductus ibi in carcerem impactus est.

Rex eadem adhuc aestate, cum autumnus advenisset, nuntium

νου, ἐστέλλετο ἐπὶ Λέσβον, παραγγείλας μὲν ναυτικὸν παρε-
 τοιμάζεσθαι αὐτῷ ἐς τὰ χωρία τὰ ἐπὶ θάλασσαν. καὶ τὰ μὲν
 στρατεύματα αὐτῷ διῆκεν ἐπὶ οἶκον ἀναχωρεῖν, αὐτὸς δὲ τῶν
 θυρῶν ἔχων τοὺς ἄνδρας καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὀλίγους δὴ
 5 τινὰς ἐστρατεύετο διαβὰς ἐς τὴν Ἀσίαν, αὐτὸς μὲν διὰ τῆς
 ἡπείρου κομιζόμενος, ὁ δὲ στόλος διὰ θαλάσσης. ἀπὸ αἰτίας P.277
 τοιαύδε ὄρηται ἐπὶ Λέσβον. ὁ γὰρ τῆς Λέσβου ἡγεμὼν
 ὑπόφορον μὲν εἶχε τὴν χώραν ὑπὸ βασιλέως, ἀπάγων κατ'
 ἐνιαυτὸν ἐς δισχιλίους στατῆρας, ἐξ ὅτου Παιτόγλης Καλλιου-
 10 πόλεως ὑπαρχος ἐπὶ Ἀμουράτεω τοῦ νεωτέρου στόλῳ ἀφικό-
 μενος ἐπὶ Λέσβον ἐπέδραμέ τε τὴν νῆσον, καὶ ἀνδράποδα ὡς
 πλεῖστα ἀφελόμενος τὴν τε Καλλονὴν παρεστήσατο, πόλιν
 τῆς Λέσβου εὐδαίμονα, καὶ ἐξελὼν ταύτην ἀπεχώρησεν ἐπ'
 οἴκου. καὶ πρότερον μὲν ὑπόφορον ἔσχον οἱ βασιλεῖς ταύτην
 15 τὴν νῆσον καὶ Χίον ἀπὸ Ἀμουράτεω τοῦ Ὀρχάνεω, καὶ ἐπὶ
 τοῦδε τοῦ βασιλέως ἄλλοι τε καὶ Ἰονούζης ὀνομαζόμενος, κα-
 ταστὰς ὑπὸ τῶν θυρῶν, ἀφίκετο ἐπὶ Λέσβον καὶ Μόλιβον
 ἐπολιόρησεν· οὐ μόντοι προεχώρησεν αὐτῷ οὐδὲν ὧν οὐνε-
 κα ἀφίκετο. αἰτίαν δὲ ταύτην ἐπενεγκῶν βασιλεὺς τῷ Λέ-
 20 σβου ἡγεμόνι ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτόν, ὅτι τῶν Ταρακοννησίων
 τοὺς πειράτας ἐδόκει αὐτὸς ἐν λιμένι τῆς Λέσβου ὑποδέχε-
 σθαι, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς βασιλέως χώρας ἀνδράποδα ἐξωνεῖσθαι,
 καὶ αὐτὸν κερδαίνοντα ἀπὸ τοῦδε. ὀρμώμενοι δὲ ἀπὸ τῆς

misit in Lesbum, qui imperabat ut pararent classem et convenirent
 in loca maritima. ipse quidem ducens ianuae milites cum pauca Eu-
 ropaeorum militum manu expeditionem suscipiebat, transiens in
 Asiam. rex terra, classis vero mari proficiscebantur. expeditionis
 regiae contra Lesbum hanc causam assignant. Lesbi princeps bene-
 ficio regis tenebat istam regionem tributariam, numerans quotannis
 circiter bis mille stateres aureos, iam inde ex eo tempore quo Pai-
 togles Callipolis praefectus, imperante Amurate iuniore, classe adve-
 niens in Lesbum incursionem hostilem fecerat, abductis inde manci-
 piis plurimis, necnon capta Callona, Lesbi urbe opulentissima, quam
 devastans domum reversus est. etiam antea reges insulam hanc tri-
 butariam habuere, necnon Chium, tempore Amuratis quem genuit
 Orchanes. sub eo rege inter caeteros et Ionuzes, electus ab ianua-
 rum militibus, profectus est in Lesbum; obsidione circumveniens
 Molibum, nihil efficere potuit sane eorum quorum gratia advenerat.
 causa autem quare rex Lesbo arma inferebat, talis erat. rex Lesbio
 crimini dabat quod Taraconenses piratas portu excepisset et manci-
 pia plurima ab iis emisset, quae venerant ab regione regis, ex qui-
 bus non parum lucri Lesbius princeps acceperat. nam Tarraconenses

Λέσβου οἱ τε Ταρακονήσιοι ἐπὶ ληστείαν κατὰ Θάλατταν τετραμμένοι, καὶ οἱ ἀπὸ Κυκλάδων νήσων ταύτην μετιόντες τὴν
Κλησιτικὴν, ἐληίζοντο τὴν βασιλέως χώραν, καὶ ὑποστρέφοντες
V. 216 ἐς τὴν Λέσβον, διανεμιάμενοι τὰ ἀνδράποδα, μοῖραν παρείχοντο αὐτῷ ἱκανὴν καὶ οὐ φαύλην. ταῦτα ὡς ἀνηρέχθη ἐς 5
βασιλέα, ἐπῆρεν αὐτὸν στρατεύεσθαι ἐπὶ Λέσβον. ὁ δὲ ἡγεμῶν τῆς Λέσβου Δομίνικος, Ἑλληνιστὶ δὲ Κυριακός, νεώτερος ἀδελφὸς ὢν τὸν πρεσβύτερον διαδεξάμενον παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Λέσβου καὶ διέποντα ἐπὶ χρόνον ἱκανὸν ἐπιβουλεύσας συνέλαβε καὶ κατέστησε, Βαπτιστῆ ἀνδρὶ Ἰα- 10
νυῖῳ χρησάμενος συνεργῷ ἐς τὴν ἐπιβουλήν. μετ' οὐ πολὺ δὲ διαχρησάμενος τὸν ἀδελφὸν ἡγεμόνευε τῆς νήσου, ἀπαγαγὼν φόρον τῷ βασιλεῖ ἐς δισχιλίους στατῆρας. τὸ δὲ γένος τῶν
D ἡγεμόνων τούτων τῆς Λέσβου, Κατελουίζων ἐπικαλούμενον, δοκεῖ μὲν ἀπὸ Ἰανυῖης γενέσθαι, ἀφικόμενον δὲ ἐπὶ συμμα- 15
χίαν τῶν Ἑλλήνων Βυζαντίου βασιλεῖ, ἔχοντι ὑπήκοον τὴν νῆσον ταύτην, συμβαλέσθαι τε καὶ ὑπουργῆσαι μεγάλα τῷ βασιλεῖ, δι' ἃ δὴ σφίσι ἐπιτραπῆναι τὴν νῆσον ὑπὸ τῶν βασιλέων ἄρχειν. κατέχοντας δὲ ταύτην τὴν νῆσον, ὕστερον ὠρμημένους ἀπὸ ταύτης, καταλαβεῖν Αἶνον πόλιν τὴν ἐν τῇ 20
Θράκῃ παρὰ τῷ Ἑβρω ποταμῷ, διενεχθέντων τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὸν τῆδε αὐτοῦ τῆς πόλεως ἀρμοστήν, καὶ σφίσι

15. ὑπὸ P

ab Lesbo procurstantes ad maritima latrocinia, necnon hi qui degebant in insulis Cycladibus idem vivendi institutum occipientes, regis regionem diripiebant. deinde revertentes onusti mancipiorum praeda in Lesbum, ea inter sese partiebantur, assignantes Lesbio duci partem magnam et neutiquam contempnendam. haec cum nuntiarentur, regi, motus est ad bellum inferendum Lesbio principi. at Lesbi princeps Dominicus, quem Graeci Cyriacum vocant, frater iunior, seniore, qui a patre Lesbi principatum acceperat eumque tempore longo administrarat, insidiis circumventum cepit, et Baptistae viro Ianuensi, quo usus fuerat auxiliatore in insidiis, tradidit. nec sane longo interiecto tempore fratrem obtruncat, atque solus principatu potitur, pendens regi tributum quotannis circiter duo milia staterum aureorum. genus principum illorum, Lesbum qui regebant et Catelusii nuncupabantur, apparet ab Ianuensibus deduci. nam venientes auxilio Graecorum regi, qui Byzantium tenebat et eam insulam imperio temperabat, strenue eum adiutarunt atque magna effecerunt. rex igitur Byzantius, ut virorum illorum virtutem aliquo modo veneraretur, iis concessit insulae huius principatum. qui tenentes eam insulam tandem inde progressi sunt, ut occuparent Aenum urbem Thraciae, iuxta flumen Hebrum. nam cives eius urbis adversabantur

ἐπικαλουμένων ἀπὸ τῆς Λέσβου τὸ Κατελουίζων γένος, κα-
 ταλαβόντες δὲ διαφερομένων ἀλλήλοις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν P. 278
 ποιῆ Ἑλλήνων βασιλέων. δοκεῖ δὲ ἡ νῆσος αὕτη καὶ πρότε-
 ρον ἔτι τούτων τῶν Κατελουίζων γενέσθαι ὑπὸ Ἴανυίοις, καὶ
 5 ὑπακούειν τότε τῷ Φωκαίῃ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπιτροπεύοντι, Κα-
 τάνῃ τοῦνομα ἔχοντι· εἶλε δὲ Κατάνῃ τὴν νῆσον ταύτην ἐπι-
 βουλή. καὶ ὁ τε Ἑλλήνων βασιλεὺς στρατευσάμενος ἐπ' αὐ-
 τὸν καὶ τὴν τε Μιτυλήνην παρεστήσατο καὶ ἐπολέμει τῇ Φω-
 καίῃ. μετὰ δὲ ταῦτα συμβαλλομένων τῶν Κατελουίζων τῷ
 10 Βυζαντίου βασιλεῖ, ἐπειράποντό τε τὴν νῆσον καὶ ἔσχον ἐπί-
 τινας γενεάς, διαγενόμενοι ἔστε ἐπὶ τὸν καθ' ἡμᾶς χρόνον. B
 καὶ ἐπιγαμίας ποιούμενοι πρὸς τε τοὺς ἀπὸ Τραπεζοῦντος
 βασιλεῖς καὶ Ἑλλήνων ἡγεμόνας καὶ τοὺς παρ' Ἑλλησι πρῶ-
 τεύοντας, κατεῖχον τὴν νῆσον ἐς τὰ μάλιστα εὐνομουμένην.
 15 ἀπέχει δὲ ἡ νῆσος αὕτη ἀπὸ τῆς ἐς τὴν Ἀσίαν ἡπείρου στα-
 δίου μάλιστα ὀγδοήκοντα.

Ἄλλ' ἡ μὲν Χίος κατείχετο μὲν καὶ αὕτη πρότερον ὑπὸ
 Ἴανυίων, οὐ μέντοι ἕλω, ἀλλὰ δεομένων τῶν Βυζαντίου βα-
 σιλέων χρημάτων ἱκανὰ τοῖς Ἑλλησι δέδοτο ὑπὸ Μαρτίνου τοῦ
 20 τὴν νῆσον ταύτην κατασχόντος, ὑπ' ἀνάγκης τότε τῶν Ἑλλήνων
 διὰ τὸν πρὸς Μήδους καὶ Τριβαλλοῖς πόλεμον. καὶ ὕστερον C

1. ἐπικαλούμενον P 3. τότε? 4. ἔτι| ἐπὶ P 5. Φω-
 κίας P 15. ἀπέχει P

Harmostae; et ut sibi vires pararent, vocabant ab Lesbo Catelusionum
 genus. Catelusii urbem eam occuparunt et fortiter retinere, cum
 plerumque intestinis seditionibus et odiis exagitarentur Graecorum
 reges. videtur autem ista insula iam sub Catelusiis Ianuensibus ex-
 titisse, et paruisse Phociae in Asia administratori, cui nomen fuit
 Catanes. verum ex insidiis insulam hanc occupavit Catanes. cui
 bellum inferens Graecorum rex etiam Mitylenas suo imperio iunxit,
 nec bellum gerere contra Phocaeam abstinuit. exinde cum Catelusii
 impigre subsidio venissent Byzantio regi, beneficio eius insulae do-
 minium consecuti sunt. hanc tempore longo tenuere: eius principes
 etiam nostra attigere tempora. iungentes autem connubiâ cum Tra-
 pezuntiiis regibus et Graecorum ducibus, necnon cum iis qui apud
 Graecos praestare videbantur, insulam eam rexerunt saluberrimis le-
 gibus fundatam. ab ea continente quae Asiam spectat, excurrit ad
 stadia circiter octoginta.

Caeterum et iam olim in potestate Ianuensium fuit Chius, nec
 tamen armis capta: verum cum Graecorum reges pecuniae inopia la-
 borarent propter bellum quod ea tempestate gerebant cum Medis et
 Triballis, magnam pecuniae vim mutuo acceperunt a Martino eius in-
 sulae rectore. Graeci tandem eam insulam receperunt, cum aes alie-
 num, quo erant obligati Martino, persolvissent. deinde venit insula

μέντοι ἀπέλαβον τὴν νῆσον οἱ Ἕλληνες, ἀποδόντες τὸ χρέος τῷ
 Μαρτίνῳ. μετὰ δὲ ταῦτα ἐγένετο ὑπὸ Ἰανυίοις, ὕστερον
 χρόνῳ οὐ πολλῷ τριήρεσιν ἀφικομένοις καὶ παρασησαμένοις τὴν
 πόλιν· οὐδ' οὔτε ἡ πόλις ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὴν τῆς νήσου κατα-
 στροφὴν, οὔτε κοινῇ ὑπὸ τῶν τελῶν ἐξεπέμφθησαν, ἀλλ' αὐ- 5
 τοὶ ὠρμημένοι οἱ ἐννέα οἰκιῶν γενόμενοι ἄρχοντες τὴν νῆσον
 κατεστρέψαντο, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ταύτην ὡς σφίσι τε αὐτοῖς
 καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει μετριώτατα διαιτώμενοι, κοινῇ τὴν πό-
 λιν διώκουν, ἐξωνησαμένων μετὰ ταῦτα καὶ τὰς τῆς πόλεως
 D τε καὶ νήσου μοίρας τῶν ἀπὸ τῆς Ἰανύης ἀνδρῶν, μέγα δυ- 10
 ναμένων ἐς πλοῦτον διὰ τὴν τῆς μαστίχης πρόσοδον· κοινῇ
 γὰρ δὴ αὕτη ἡ νῆσος τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ φέρει καρπὸν τοῦ-
 V. 217 τον ὡς πλεῖστον, καὶ ἐργαζόμενοι χρηματίζεται μεγάλως ἐν
 τούτῳ. διέχει δὲ ἔλαιον ταύτη ἀπὸ τῆς Ἀσίας, σταδίους
 ὡσεὶ πενήκοντα μάλιστα πη. διοικεῖται δὲ ἡ πόλις αὕτη 15
 ὑπὸ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, τὴν τε νῆσον ἀρχὴν τὰ πρῶτα κα-
 τασχόντων καὶ ὕστερον ἄλλων ἐξωνησαμένων, κατὰ τὰ πά-
 τρια τῶν ἐν τῇ πόλει ἀστῶν ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων βασιλέων.
 εὐνομήθη δὲ καὶ ἡ πόλις τῆς Χίου μάλιστα δὴ πόλεων τῶν ἐν
 ταῖς νήσοις ταύταις, καὶ προσοδίων ἰκανωτάτη ἔσχεν ἡ πόλις, 20
 ὥστε ἐπὶ μέγα ὄλβου ἀφικέσθαι τοὺς τὴν πόλιν τήνδε διέ-
 ποντας.

3. παρασησομένοις P 7. τῷ ὑπὸ P 11. κοινῇ] μόνη?
 17. κατὰ] αὐτὰ P 20. προσοδίων ἰκανωτάτα? 21. ὄλβον P

haec in Ianuensium dicionem; qui, cum non multum temporis inter-
 venisset, advenerunt cum triremibus, ut urbem eam caperent. hi nec
 magistratus consensu et voluntate missi erant, ut insulam eam in di-
 cionem reciperent, verum sua sponte, cum essent novem familiarum
 viri principes, ab domo profecti insulam eam subegere. ex eo tem-
 pore communi consilio magna concordia urbem gubernarunt, cum ubi-
 que ipsorum in rebus gerendis modestia eluceret. tandem urbis et
 insulae partes emerunt viri Ianuenses, qui plurimum pollebant opi-
 bus, propter masticis redditum et proventum. insula namque ista in
 mari Aegaeo sita masticis fructum reddit uberrimum; et qui huic
 operi sunt intenti, lucra multa ferunt. haec autem minus remota ab
 Asia est quam praedicta, si quidem stadiis maxime quinquaginta se-
 ptem ab ea dissita est. gubernatur a principibus illis novem, qui
 primo eam insulam sui iuris fecerunt, necnon ab aliis, qui postmo-
 dum patrias urbes in ea insula ab Graecorum regibus redemerunt.
 metropolis Chii optimis regitur legibus, nec ulli omnium urbium, quae
 in istis insulis frequentantur, disciplinae sanctitate inferior est. re-
 ditus habet largissimos, qui incredibile est dictu quantas opes sup-
 pedient iis qui eam regunt.

Ἐστρατεύετο δὲ Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν Λέσβον P. 279

δι' αἰτίας τῶν πρότερόν μοι δεδηλωμένων, ἐπιφέρων τε τὸν τοῦ ἀδελφοῦ φόνον καὶ τιμωρῶν τῇ ἐκείνου ψυχῇ, μετὰ δὲ καὶ διὰ τὴν πρὸς τοὺς πειράτας ἐταιρίαν αὐτοῦ. 5 ἔκομιζετο δὲ αὐτὸς μὲν πεζῇ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς, τὸν δὲ στόλον αὐτοῦ διὰ θαλάσσης ἐκπέμψας, τριήρεις μὲν πέντε καὶ εἴκοσι, πλοῖα δὲ μικρὰ ἀμφὶ τὰ ἑκατόν. τοὺς δὲ τηλεβόλους διὰ θαλάσσης ἐκόμιζεν ἐς τὴν νῆσον, καὶ λίθους τούτων ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. τὴν μὲν οὖν παρασκευὴν τοῦ πολέμου B 10 ἔκέλευε διὰ θαλάσσης ἐκκομίζεσθαι ἐς τὴν νῆσον, αὐτὸς δὲ ἀφικόμενος ἐς τι πεδίον ἐπειραιοῦτο ἐς τὴν νῆσον. αὐτὸς τε καὶ οἱ τῶν θυρῶν ὄντες καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. τὰ γάρ τοι στρατεύματα, ὡς διῆκεν ἐπανίων ἀπὸ τῆς Δακίας, αὐτίκα ἐπήει τε ἐς τὴν νῆσον καὶ ἀπέβησαν. 15 ἐπέδραμον δὲ αὐτίκα καὶ ἐδήωσαν τὴν νῆσον, καὶ ἀνδράποδα ὀλίγα ἀπενεγκάμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὸς βασιλεὺς λόγους προσέφερε τῷ Λέσβου ἡγεμόνι, ἐπιπέμψας ἄγγελον καὶ κελύων τὴν τε πόλιν παραδιδόναι καὶ αὐτῷ διὰ ταῦτα ἐπιτρα- C πῆναι χώραν ἰκανὴν ὑπὸ βασιλέως. ὁ δὲ ἀγνωμοσύνη τε διε- 20 χρῆτο, καὶ οὐ προσίετο τὰς σπονδὰς τοῦ βασιλέως. βασιλεὺς δὲ τοὺς τηλεβόλους ἰδρυσάμενος ἐς τὴν πόλιν αὐτὸς μὲν

16. ἐπενεγκάμενοι P

At Mechetes Amuratis filius hostilia arma intulit Lesbo, his de causis quas supra memoravimus. accedebat praeter societatem, quam cum piratis inierat Lesbi princeps, etiam fratris mors, cuius culpam in eum principem rex transferebat, et ulcisci fratris manes in animum induxerat. rex quidem itinere pedestri in Asiam transiens ferebatur: at classem, quae complectebatur triremes viginti quinque et naves minores centum, per mare sequi iubet. bombardas per mare in insulam eam transportavit, necnon lapides, quibus onerarentur, circiter bis mille. belli quidem instrumenta et machinas mari ad eam insulam subvehi curavit. ipse vero veniens Possidium, pedestri itinere ad insulam accedebat, ducens ianuarum milites et quosdam Europaeos, circiter bis mille. nam cum dimisisset exercitus rediens ab Dacia, continuo bellum movebat contra istam insulam. copiae ubi in continentem sunt expositae, illico incursionem fecerunt in insulam eamque populati sunt. verum pauca inde abstulerunt mancipia. mox legatum ad Lesbi ducem misit, qui iussu regis diceret principi seu duci ut urbem dederet. quod si faceret, fore ut ab rege acciperet aliam et admodum magnam regionem. princeps Lesbi, nescio quo genio malo in transversum abstractus, pacem regis aspernatus est. rex itaque bombardas sistens et contra urbem dirigens, in continentem pergebat consilio Machumetis, qui

- ἐς τὴν ἡπειρον ἐκομίζετο, ἐποτρύνοντος τοῦ Μαχουμούτεω μὴ ἐνδιατρίβειν ἐν τῇ νήσῳ· Μαχουμούτης δὲ παραλαβὼν τὸν στρατὸν ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, ἐς μοίρας διελόμενος τὸν στρατόν, καὶ τοῖς τε τηλεβόλοις τὸ τεῖχος ἔπαιεν ἐπὶ ἡμέρας εἴκοσι καὶ ἑπτὰ, καὶ κατέβαλλε μέγα μέρος τῆς πόλεως. ἔχων 5
- D δὲ καὶ ὑπίους τηλεβόλους ἔβαλλεν ἐς τὴν πόλιν, καὶ δὴ ἐθόρῳβει τοὺς ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει, ἐνότων σφίσι καὶ πειραιῶν τινῶν αὐτοῦ, ἐπέξιόντες βραχὺ ὑπὸ τῆς πόλεως ἡμύοντο, οὐ μέντοι γε ὡς ἀγαθόν τι ἐξεργάζεσθαι· οἱ γὰρ Τοῦρκοι ἐρεθιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει προσήεσαν ἐς τὸ 10 τεῖχος, καὶ ἀνεθάρρουν ἐπιόντες, καὶ ἐμάχοντο πρὸς τῷ τείχει. ὡς δὲ οἱ ἐν τῇ πόλει τῷ τε πλήθει ἐταλαιπωροῦντο καὶ ἐπιέζοντο τῇ ταλαιπωρίᾳ, προσέφερε λόγους τῷ βασιλεῖ ὁ τῆς νήσου ἡγεμών, ἐφ' ᾧ παραδιδόναί τε τὴν πόλιν καὶ τὰλλα πολίσματα τὰ ἐν τῇ πόλει, αὐτῷ δὲ ὑπὸ βασιλέως χώραν δω- 15
- P. 280 ρηθῆναι ἴσην τῇ ἑαυτοῦ καὶ πρόσοδον, καὶ στρατεύεσθαι ἅμα τῷ βασιλεῖ. Μαχουμούτης μὲν οὖν τοὺς τε λόγους ἐδέχετο,
- V. 218 καὶ ἔφασκεν ὡς βασιλέα πέρα ἐπὶ τὴν ἡπειρον πέμπειν. ἐπεὶ δὲ ἀννηέχθη ὡς βασιλέα περὶ ᾧ προΐσχετο ὁ τῆς Λέσβου ἡγεμών, ἐπεραιουῖτό τε ὁ βασιλεὺς καὶ ἐδέχετό τε τοὺς λό- 20 γους, ἔτοιμος εἶναι σπένδεσθαι ἐφ' οἷς προυκαλεῖτο ὁ τῆς νήσου τύραννος. ὡς δὲ τὰ ὄρκια ἐγένετο ἀμφοῖν, ὑπέξεχώρει

14. καὶ om P 21. προσκαλεῖτο P

eum adhortabatur ne in insula moraretur. Machumetes accepto exercitu urbem oppugnabat, distribuens copias universas in turmas et manipulos. murum bombardis arietabat diebus viginti septem, urbisque partem non modicam stravit. habuit bombardas quae in sublime globum torquent, quas mortaria nominant, quibus urbem gravissime afflixit. oppidanorum copiae in artum cogebantur. oppidani tamen, cum forte etiam quidam de piratarum numero praesto essent, egressi urbe manus cum hoste conserebant. res vero eorum nequaquam prospere succedebat. nam Turci lacessiti ab oppidanis accurrebant ad murum, et magna audacia freti eum superare nitebantur. oppidanis in gravissimo periculo versantibus, siquidem hostis multitudine superior erat, princeps insulae legatos misit, qui nuntiarent regi se paratum esse dedere urbem et reliqua urbis oppidula. se tamen petere ut sibi a rege assignetur regio alia, aequales huic reditus habens. pollicebatur quoque se strenue imperata facturum, quocumque tamen in militiam eductus fuerit regio iussu. Machumetes cum intellexisset principis et oppidanorum sententiam, respondit se nuntios missurum in continentem ad regem, qui hasce principis condiciones ei exponant. ubi haec ad regem relata sunt, videlicet quae promittebat

τε ὁ τῆς πόλεως ἡγεμὼν τῆς νήσου, καὶ ἀφικόμενος ἐς βασι-
 λέα προσεκύνησέ τε ἅμα καὶ ἔφρασκε τοιαύδε “ὦ βασιλεῦ, οἴ-
 σθα μὲν ὡς ἐξ ὅτου ἐς τὴν ἡγεμονίαν τῆς νήσου τῆσδε πε-
 ριῆλθον, οὔτε τοὺς ὄρκους παρέβην πώποτε, καὶ ἀνδραπόδων B
 5 ὑποδοχὴν ὡς οὐδέποτε εἰργασάμην, δῆλα ἂν γένοιτο ὑπὸ τῶν
 τῆσδε τῆς Ἀσίας ἐπιχωρίων, ὡς αὐτίκα ἀλισκόμενα ἀπεδίδοτο
 ὑπ’ ἐμοῦ. καὶ σπουδὴν ἐποιούμην, ὅπου τῶν ὑμετέρων τινὶ
 ἀνδραπόδῳ περιτύχοι τις, ἐλεῖν τε καὶ ἐς τὸν δεσπότην αὐ-
 τοῦ ἀπαγαγεῖν. τοὺς δὲ πειράτας ὑποδεχόμενος ἔφρασσον
 10 ὅπως μὴ τὴν χώραν ληΐζονται καὶ δηοῦντες λεηλατῶσιν. ἀφορ-
 μὴν τε οὐδενὶ τούτων ἔγωγε παρειχόμεν ὥστε τὴν χώραν τὴν
 σὴν βλάπτειν ἐπιπλέοντας. νῦν δὲ ἤκω παρὰ σὲ πόλιν μὲν
 τῆσδε παραδιδούς καὶ νῆσον ξύμπασαν, αἰτοῦμαι δέ σοι, ὡς C
 εὐνοίας τε ἔχοιμι περὶ τὰ σὰ πράγματα, οὕτω ἀμείβεσθαι
 15 βασιλέα ἡμῶς.” ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ τῶν δακρύων μεθίετο
 οὐκ ὀλίγα, φάσκων ὡς ἀνοία τῶν ἀστῶν οὐκ ἀφίκοιτο τὴν
 ἀρχὴν αὐτίκα, ὅτε τὰγαθὰ ἐπηγγέλλετο αὐτῷ βασιλεῦς. βα-
 σιλεὺς δὲ ἐπιμεμφόμενος αὐτῷ τὴν ἀγνωμοσύνην, οὐδ’ ὡς
 ἀτυχήσειν αὐτὸν ἔφρασκεν ὅτουοῦν τῶν ἀγαθῶν, ἀλλ’ αὐτὸν τε
 20 ἡσθήσεσθαι παραδόντα ἑαυτὸν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἦν εὐνοῆ τοῖς
 αὐτοῦ πράγμασιν, οὐκ ἀχθῆσεσθαι ποτε διὰ τοῦτο. ταῦτα

19. αὐτὸς ἔφρασκον ὀφροῦν P

insulae princeps, continuo in gaudium effunditur, et in insulam traiecit, lubentique animo admittit principis quas praescribebat condiciones; atque se hisce condicionibus insulae principi foedus et pacem daturum. cum iam res utrinque decisa, et fides foederis iureiurando utrinque interposito accepta esset, urbe egrediebatur insulae princeps; et veniens ad regem eum adorat, et huiuscemodi orationem exorditur. “nosti, o rex, ex quo insulam istam regere occepi, me iurisiurandi religionem temerasse nunquam. quod autem mancipia ex regione tua vi praedonum abstracta non receptaverim, sciri poterit ab iis qui Asiae loca incolunt. nam mancipia, quamprimum capiebantur e tua regione, continuo a me dominis suis reddebantur. praeterea maximum mihi fuit studium ut, sicubi vestra mancipia quis esset nactus, ea statim dominis suis restituerentur. quod piratas suscepi, ea gratia factum est, ne praedas ex mea regione agerent eamque vastando corrumperent. nec ulli horum unquam vel occasionem prae-
 bui vel consilium dedi, ut adnavigantes quicquam damni regioni tuae importarent. nunc autem ad te venio, urbem atque adeo universam insulam tibi tradens. supplex vero te oro ut, quemadmodum hactenus rebus tuis plurimum benevolentiae praestiti, ita nobis gratias referat rex.” haec quidem fatus est, et lacrymae cadebant obortae dicenti inscitia oppidanorum factum esse, quod non statim ab initio,

λέγων τὴν τε πόλιν παραλαβὼν, αὐτίκα ἐκέλευεν ἴοντα καὶ
 D ἐς τὰς ἄλλας πόλεις κελεύειν παραδιδόναι τὰς ἀκροπόλεις.
 αὐτός μὲν οὖν σὺν τοῖς βασιλέως ὑπάρχοις περιωὼν παρεδί-
 δου τὰς πόλεις τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐγκαθίστη μὲν εἰς αὐτὰς
 φυλακὰς βασιλεὺς, τὴν δὲ πόλιν Μιτυλήνην ἐς τρία διελόμε- 5
 νος τὸ μὲν αὐτοῦ ἐγκατέλιπεν, εἴ τι ἀχρεῖον ἦν τοῦ ὀμίλου,
 τὸ δὲ ἕτερον διενείματο τοῖς νεήλυσι, τὴν δὲ τρίτην μοῖραν
 κατήκισεν ἐς Βυζάντιον, εἴ τι ἦν τῶν ἀστῶν ἄξιον λόγου καὶ
 εὖπορον. τοὺς δὲ πειράϊας ἀπαγαγὼν κατέσφαξεν, ἐς τρία-
 P. 281 κοσίους μάλιστα, ἐς χῶρον ἓνα τῶν προαστείων, τὰ σώματα 10
 δίχα ποιούμενος ἐς τὴν σφαγὴν. τοῦτο γὰρ βιαιότερον ἐς
 τοὺς πολεμίους ἐξεύρητο τοῦ θανάτου εἶδος, τὸ σῶμα ἐς δύο
 τέμνειν. καταθέντες οὖν τὴν τομὴν ἐς τὸ διάφραγμα, ὅθεν
 ξυμβαίνει ἴσχειν ἐπὶ πολὺ τῆς τελευτῆς διὰ τοῦτο τὸν δια-
 φθειρόμενον. ἐγκαθίστη δὲ εἰς τὴν πόλιν ταύτην νεήλυδας 15
 ἀμφὶ τοὺς διακοσίους καὶ ἀζάπιδας ἐς τριακοσίους, καὶ ἄρ-
 χοντα αὐτῶν τοῦ Σαμιλιάτεω παῖδα, ἄνδρα ἐπίσημον, οὗ τὸν
 πατέρα ἐν ταῖς βασιλέως θύραις ἀκούειν δικαιοσύνης ἄριστον
 ἐπυθόμεθα, μάλιστα δὲ δικαστὴν τῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις
 B καθισταμένων, καὶ δίκας δικάσαντα ἄριστον πάντων δὴ ὧν ἡμεῖς 20

20. ἄριστα?

δὲ P

cum bona ab rege nuntiarentur, venerit. rex exprobrans ei suam
 inscitiam et imprudentiam, postremo consolationem adhibuit, iubens
 eum esse bono animo; nihil eum mali propter id quod primo non
 paruerit edicto regis passurum. his ultro citroque dictis urbem rex
 in dicionem accepit; principemque etiam in reliquas insulae urbes
 ire iubet, ut earum arces se dederent. qui impigre iussa regis capes-
 sens una cum regiis praefectis urbes adiit, easque regi tradidit. rex
 continuo, ne qua innovatio exoriretur, urbes in dicionem acceptas
 praesidiis firmat. Mitylenarum cives in tres distribuit partes. vulgi
 inutilem partem ibi reliquit, alteram peregrinis concessit; tertiam,
 quae genere et opibus principatum facile obtinebat, Byzantium de-
 portavit. piratas trecentos in unum locum extra urbem contractos
 occidit. et quo crudelius perirent, corpora eorum media dissecuit.
 nam placuit regi Turcorum hoc mortis genere in hostes uti, ut ma-
 iore crudelitate interirent, dissectis corporibus mediis, gladio diaphra-
 gmati adacto. nam qui in hunc modum caeditur, diu mortis dolores
 amarissimos experitur. huic autem urbi, ne quam defectionem mo-
 lirentur incolae, ducentos de peregrinorum corpore et trecentos Aza-
 pides imposuit. his ducem constituit Samblatis filium, virum illu-
 strem, cuius pater in regis ianuis iudicis officio functus est, et liti-
 gantes summa diligentia et attentione audivit, et sententiam summa
 aequitate adhibita dixit, adeo ut facile primas inter omnes ianuarum

ἴσμεν καὶ ἐξευρόντα οἷα δὴ ἀποβαίνειν ἔμελλεν ἢ δίκη ἐς
 τοὺς δικαζομένους. τὸν δὲ Λέσβου ἡγεμόνα ἐνεγκάμενος ἀπὸ
 τῆς πόλεως σύμπαντα ἐκέλευε κομίζεσθαι ἐς Βυζάντιον. ἐξε-
 5 λόμενος δὲ οἱ καὶ τῶν ἀρίστων τῆς Λέσβου παιδᾶς τε καὶ
 θυγατέρας ἀμφὶ τοὺς ὀκτακοσίους, αὐτὸς ἀπήλαυεν ἐπ' οἴκου, V. 219
 καὶ τὰς τε τριήρεις διῆκεν ἀπιέναι, ἐγκαταλιπὼν πλοῦα μικρὰ
 αὐτοῦ που ἐν τῇ νήσῳ. τὴν μὲν οὖν ἀδελφὴν τοῦ ἡγεμόνος,
 καὶ πρότερον ἀλοῦσαν ὑπὸ βασιλέως ἐν Κολχίδι, γυναῖκα οὖ-
 σαν βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τῆς Τραπεζοῦντος, ἐση-
 10 γάγετο μέχρι τινὸς ἐς τὴν γυναικωνῆτιν, πολλῶν δὲ καλλίστην
 καὶ ὠραίαν λεγομένην εἶναι, προαποθανόντος τοῦ ἀνδρός αὐ-
 τῆς ἐν Τραπεζοῦντι, καὶ αὐτῆς γενομένης καὶ οὔσης χήρας C
 μεθ' ἑνὸς παιδὸς καὶ μόνου. τὸν δὲ παῖδα τοῦτον, ὅτε εἴλε
 τὴν Τραπεζοῦντα, εἰσενεγκάμενος καὶ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν
 15 θεραπείᾳ τε εἶχε μάλιστα δὴ παίδων τῶν ἐν ταῖς βασιλέως
 θύραις, μετὰ γε τὸν ἀπὸ Βυζαντίου παῖδα Ἀμουράτεω ἀδελ-
 φόν. τὴν μὲν οὖν θυγατέρα βασιλέως Τραπεζοῦντος, Ἄνναν
 λεγομένην καὶ Χριστιανήν, φυλαχθεῖσαν ὀρισμῶ τοῦ κρατιοῦν-
 τος, ἡρμόσατο Ζαγάνῳ τῷ Μακεδονίας τῆς κάτω ὑπάρχῳ γε-
 20 νομένῳ, ἐξ ὅτου τὴν Πελοπόννησον αὐτὸν ἀφελόμενος ἐπέ-
 τρεπεν Ἀλβάνεω παιδί, τῷ Ἰυῶν λεγομένῳ, εἰ καὶ ὕστερον
 ἐχωρίσατο ταύτην ὁ κρατῶν ἀπ' αὐτοῦ, ἀναγκάζοντι ταύτην D
 γενέσθαι ἐς τὴν θρησκείαν αὐτοῦ.

22. ἐπ' P

iudices ferret. ius enim iustissime dixit; et facilis clemensque omni-
 no fuit in inveniendis poenas quibus damnati subdendi essent. Lesbi
 ducem eam urbem relinquere et omnia sua Byzantium transferre iu-
 bet. ipse vero reversus est domum, eligens sibi optimatum Lesbi
 pueros, filios et filias circiter octingentas. triremes quoque abduxit,
 relictis tamen navigiis minoribus in insula. sororem ducis, quam
 etiam antea rex ceperat in Colchidis regione, uxorem Alexandri Com-
 neni, qui rex erat Trapezuntis, induxit in gynaeceum, siquidem for-
 ma antecedere credebatur eo tempore omnes, quotquot ob formae
 elegantiam commendabantur. maritus eius praemortuus erat Trape-
 zunte, ipsaque vidua erat, relicto filiolo unico. rex capta Trape-
 zunte puerum hunc abduxit, et prae caeteris post puerum Byzantium,
 Amuratis fratrem, in ianuis benignissime tractavit. filiam Trape-
 zuntii regis, Annam nomine et Christianam, custoditam pro arbitrio
 victoris conubio iunxit Zagano, inferioris Macedoniae praefecto. ex
 quo autem eum Peloponnesi imperio expulit, eam Albanis filio, cui
 Iyon nomen erat, tradidit; quamvis eam deinceps acceperit vincens,
 coegeritque suam religionem assumere.

Τὸν μὲν οὖν ἡγεμόνα τῆς Λέσβου οὐ πολλῶ ὕστερον αἰ-
 τιασάμενος συνέλαβέ τε καὶ καθεῖρξεν ἔχων ἐν φυλακῇ, ὡς
 μὲν ἐγὼ ἐπυθόμην, ὡς οὐκ ἐν γνώμῃ γεγονότα τῷ βασιλεῖ
 τὸν ἡγεμόνα τοῦτον, καὶ πρότερον ἀχθομένῳ αὐτῷ ἐπὶ πολ-
 λοῖς ἀεικέσι τε καὶ ἀνηκέστοις ἔργοις πρὸς τὸν βασιλέως οἵ-5
 κον. ὡς δὲ ὑπ' ἄλλων λέγεται, παῖδα διαφυγόντα τὰς βα-
 σιλέως θύρας ἀφικέσθαι ἐπὶ τὸν Λέσβου τοῦτον ἡγεμόνα, καὶ
 μεταβαλόντα ἐς τὴν Θρησκείαν τοῦ Ἰησοῦ γενέσθαι παιδικὰ
 αὐτοῦ ὡς δὲ ἡ Λέσβος ἐάλω καὶ ἐς Βυζάντιον ἐγένετο ἐπελέληστό
 P. 282 τε τοῦ παιδὸς ὁ ἡγεμών, καὶ δώροις πέμψας ὡς βασιλέα, 10
 ἐπέγνωκάν τε οἱ παῖδες καὶ ἐξεῖπον τῷ βασιλεῖ. καὶ τὸν μὲν
 παῖδα κατέσχη, καὶ τὸν ἡγεμόνα συνέλαβέ τε καὶ ἐν δεσμοῖς
 ἐποίησατο, ἅμα τῷ ἀνεψιῷ Λουκίῳ τῷ τῆς Αἴνου τυράννῳ
 παιδί γενομένῳ, καὶ συγκατεργασαμένῳ τῷ ἡγεμόνι τὸν τοῦ
 ἀδελφοῦ φόνον καὶ τὴν ἡγεμονίαν ἅμα. οὐ πολὺ μέντοι 15
 ὕστερον ξυνέβη καὶ τόδε αὐτοῖς. ὡς γὰρ ἐν ἀπόρῳ καθεστή-
 κεσαν ἄμφω, οὐκ εἰδότες ὅπῃ ἀπαλλαγὴν εὔρωμαι τῆς εἰρ-
 κτῆς, ἀνήνεγκαν ὡς ἐς τὰ πάτρια τὰ Τούρκων ἵεναι ἄμ-
 φότεροι προθυμοῦνται. καὶ αὐτὸς μὲν βασιλεὺς ἐσθῆτι
 B τε ἐδωρήσατο καὶ τιάρα, καὶ περιτεμόμενος ἐλευθέρους ἀφῆ-20
 κεν ἐπὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς, μετὰ δὲ ταῦτα αὐτίκα αὐθις

10. καὶ ἐν δώροις? 17. εἰδόντες P

Haud multum intercessit temporis, et Lesbio duci nescio quod
 crimen impegit, captumque in vincula dedit. ego quidem audiui eum
 in carcerem esse raptum, quod displiceret regi, et iam olim ipsi
 fuerit invisus propter multa et intoleranda mala, quibus regiam fa-
 miliam affecisset. verum, ut alii perhibent, hanc, quod in carcerem
 coniectus sit, accipio esse causam. ferunt puerum quendam fugien-
 tem ianuas regis venisse ad hunc Lesbio ducem. quem ubi Christi-
 anae religionis fide imbuit, non dubitavit turpissimo amore polluere.
 occupata autem Lesbo, cum princeps Byzantium abiisset, pueri obli-
 tus est. eum inter munera quaedam missum ad regem regii pueri
 agnoverunt, remque regi significarunt. rex puerum quidem retinuit;
 ducem cepit, et in carcerem duxit, una cum consobrino eius Lucio,
 Aeni principe, qui cum fuisset puer, Lesbio principem in necando
 fratre et parando principatu strenue adiutarat. nec multo post Les-
 bum captam in hanc miseram provoluti sunt necessitatem. cum in
 summo vitae essent ambo discrimine, dubii quo se verterent, pronun-
 tiarunt se Turcorum religionem assumpturos. rex quidem donatos
 vestitu et tiara circumcidit, et impunitos e carcere dimisit. nec ta-
 men diu hoc gaudio illibato usi sunt: nam brevi tempore post eos

ἐς εἰρκτὴν ποιησάμενος κατέσχευεν, ἐς ὃ δὴ ἀπαγαγὼν κατέσφαξε.

Τὸν μὲν οὖν ἐνιαυτὸν τοῦτον δις αὐτὸς ἐκστρατευσάμενος βασιλεὺς τὴν μὲν ἐπὶ Δᾶκας ἔλευσιν ἐποίησατο, τὴν δὲ 5 ἐπὶ Λέσβον. καὶ ἐτελευτα αὐτῷ ἐς τὸν χειμῶνα τοῦτον ἢ ἐπ' οἴκου ἀνακομιδῆ. καὶ τὸν μὲν χειμῶνα ἐν Βυζαντίῳ διατρίβων ναυτικὸν τε ἐξηγοῦντο, καὶ ἐς τὸν Εὐξείνιον πόντον ἐναντηγεῖτο τριήρεις ἀμφὶ τὰς τριάκοντα, καὶ οἰκοδομῶν ναοὺς τε καὶ βασιλεία ἐπενόει τὴν Βυζαντίου πόλιν αὐτῷ εἰς 10 τὰ ναυτικὰ εὐπορίαν παρεῖξασθαι, ὥστε ἄξιον λόγου ναυτικὸν C ἐς τὴν θάλασσαν ἐξαρτίεσθαι. τῇ γὰρ θαλάσῃ λογιζόμενος εὕρισκεν ὡς εἰ ἐπικρατήσῃ, ὅσῃον αὐτῷ παραχωρήσειν καὶ τὰ τῶν πολεμίων. ἐδείματο δὲ καὶ ἄλλα ἄξια λόγου, μετὰ τὴν ἐν Προποντίδι Αἰμοκοπήν, τὴν τε ἐν Βυζαντίῳ ἀκρόπολιν 15 ἀξίως λόγου, ἐς τὰς χρυσέας καλουμένας πύλας, πύργους τε V. 220 μεγίστους καὶ ἀξιοθεάτους, καὶ τὰ ἐντὸς βασιλεία, καὶ τὴν ἐπὶ τῶν Σκοπίων γέφυραν ἐπ' Ἀξιῷ ποταμῷ, καὶ βασιλεία ἐν Ἀδριανουπόλει, πέραν τοῦ Ταϊάρου, ἣ δὲ ἐς τὸν Ἐβρον ἐκδιδοῖ. καὶ πολίχνην μὲν ἐν τῇ Ἀσίᾳ περὶ Μάδυτον, ἣ δὲ 20 στενωτάτην τοῦ Ἑλλησπόντιου ἐσπλέοντι, καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ πολίχνην ἑτέραν ἀπέναντι τῆς ἐν Ἀσίᾳ πολίχνης, ὥστε ἐχου- D ροῦν μὲν αὐτῷ τὴν Βυζαντίου πόλιν καὶ τὸν Εὐξείνιον πόν-

13. ἄλλη P 21. πολίχνη ἑτέρα P

iterum in carcerem condi iussit et diligenti custodia tamdiu asservavit donec inde abductos capitali supplicio afficeret.

Isto anno rex bis in militiam profectus, semel contra Dacos, iterum contra Lesbum. et utraque bella confecit eodem anno; hiemsque advenerat antequam domum redire posset. ea igitur hieme versatus Byzantii classem adornabat. extruebat templa, aedificabat regalia palatia, urbemque eam sibi accommodam ad navalia praelia reddere in animo constituerat, ut posset, si quando usus postularet, memorabilem classem inde in mare deducere. his cogitationibus intentus invenit se facile posse superiorem esse hostibus, si mare solus obtineat. animo conceperat extruere et aliam memorabilem, post Propontidis Laemocopiam, arcem Byzantii mirabilem; quam exaedificavit iuxta portas quas aureas nuncupabant. excitavit et turres maximas et spectaculo dignas, necnon interiora regiae, et turrim quae vergit ad Scopiorum pontem, quo iungitur Axius fluvius. etiam regiam sedem Adrianopoli ultra Taenarum, qua Hebrum illabitur, emunivit. urbem quoque in Asia iuxta Madytum, ubi Hellespontum angustissimum cernimus, condidit; necnon aliam in Europa e regione eius urbis quae in Asia conspicitur aedificavit. hae urbes conditae sunt ad defensionem Byzantii et Euxini maris. praeterea non medio-

τον, κρατύνειν δὲ καὶ τὰς ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ πόλεις αὐτῷ, ναυ-
 τικὸν παρεχομένας οὐ σμικρόν. ταῦτα δειμάμενος κατὰ τὴν
 Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν τηλεβόλους καθίστη ἐς ἄμφω τὰ πόλι-
 χια τῶν μεγίστων ἀμφὶ τοὺς τριάκοντα καὶ ἑτέρους οὐκ ὀλί-
 γους. ναύσταθμον δὲ τὸν ταύτῃ αὐτοῦ χῶρον ποιησάμενοι 5
 οὐδενὶ ἐπιτρέπουσι παριέναι ἕσω ἐς τὸν Ἑλλησποντον, ἂν μὴ
 τῷ ταύτῃ ὑπάρχω ἀποβαίνοντες ἐπιφαινῶνται οἱ πλέον-
 τες ἕσω.

Ταῦτα μὲν αὐτῷ ἐπεποιήτο, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, διὰ τὸν πρὸς
 P. 283 Οὐνετοὺς οἱ ἐσόμενον πόλεμον, ὃν πρὸ πολλοῦ παρεσκευα- 10
 ζόμενος ἐπετήρει, ὅπως ἀσφαλέστατα αὐτῷ τὸν πόλεμον ποιή-
 σαιτο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐπω ἐν τέλει ἦν παρεσκευασμένα,
 1463 ὅτε τὸν πρὸς Οὐνετοὺς ἀράμενος πόλεμον ἐπολέμει· τότε
 δὲ ἐπιγενομένου τοῦ θέρους ἐστρατεύετο ἐπὶ Ἰλλυρίους καὶ
 Ἰλλυριῶν βασιλέα. τὸ μὲν οὖν τοῦτο γένος Ἰλλυριοὶ παλαιόν 15
 τε καὶ ἐς τὸν Ἴόνιον ὠκνημένον, εὐδοκιμῆσαι τε πολλαχῆ ἀπο-
 μνημονεύεται. καλοῦνται δὲ οὗτοι τὰ νῦν Βόσνοι. ἀλλ' οἱ
 μὲν Δαλμάται καὶ Μυσοὶ ἅμα καὶ Τριβαλλοὶ καὶ πρὸς γε ἔτι
 Σαρμάται τούτοις ταύτην ἴενται τὴν φωνὴν καὶ τῷ παντὶ
 παραπλησίαν, ὡς μὴ χαλεπῶς συνέναι ἀλλήλων αὐτούς. εἰ- 20
 B κὸς δὲ οἶεσθαι τούτους μᾶλλον ὠρηγμένους ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν
 Ἴόνιον χώρας, γένος τε ὃν μέγα καὶ πολλαχῆ ἐνευδοκιμοῦν,
 τήντε Θράκην ὑπάγεσθαι σφίσιν αὐτοῖς, καὶ τὸν Ἴστρον δια-

critier tutabantur urbes in Hellesponto sitas, praebentes classem haud aspernandam. in hunc modum terrorem Asianis et Europaeis incutiens, qui eum augetet, in utramque urbem bombardas invexit circiter triginta maximas, et alias non paucas. ad haec cum portum ibi parassent Turci, nulli intrare Hellespontum concedebant, nisi prius descendissent navibus et se loci praefecto exhibuissent visendum.

Opera haec haud dubie fecit propter bellum quod gesturus erat cum Venetis, ad quod se praeparabat, ut si ingrueret, quam tutissime isti se committeret. at quae commemoravimus opera omnia iam erant absoluta et ad finem perducta, cum bellum adversus Venetos susciperet. aestate autem ea quae sequebatur, bello lacessebat Illyricos et Illyricorum regem. genus hoc hominum antiquum est, et regionem versus Ionium spectantem incolens plerumque ad magnam claritatem accessisse perhibetur. vulgo nunc Bosni vocantur. verum Dalmatae, Mysii, Triballi, etiam Sarmatae, eadem fere utuntur lingua, aut non multum dissimili, ut non difficulter se mutuo intelligant. verisimile tamen est illos profectos ab regione quae versus Ionium patet, cum pauci numero existerent et ubique rebus fortiter gestis inclarescerent,

βάντας τὴν τῆς Σαρματίας χώραν οἰκῆσαι, ἢ ὡς ἔνιοι οἴον-
 ται, ὑπὸ Σκυθῶν διωκομένους διαβῆναί τε ἐς τὴν ἐπὶ τὰδε
 τοῦ Ἰστροῦ χώραν, καὶ καταστρεψαμένους τὴν ταύτη Θρά-
 κην, ἔσπευ ἐπὶ μυχὸν τοῦ κόλπου ἀφικομένους, ἐνοικῆσαι. θαν-
 5 μάζω δὲ εἰ τοὺς Ἰλλυριοὺς ἀποφαινόμενος Ἀλβανούς τεκμαί-
 ροιτό τις, συμβαλλόμενος ὡς Ἰλλυριοὶ οἱ πρὸς τῷ μυχῷ τοῦ
 Ἰονίου ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν Ἠπειρόν τε καὶ Αἰτωλίαν καὶ Θεττα-
 λίας χώραν. ἀλλ' ὅτι μὲν ἀπὸ Ἐπιδάμνου μέχρι τοῦ Καρνε-
 ρίου καλουμένου κόλπου ἅπας ὁ χώρος οὗτος διατείνων ἐπὶ στα-
 10 δίους μάλιστα πη τρισχιλίους, γένος τε ἐν ἐνοικεῖ, καὶ τῇ αὐτῇ
 φωνῇ διαχρώμενον, καὶ ἐπὶ μεσόγαιαν παρῆκον ἄχρι τοῦ
 Ἰστροῦ, παραμεῖβόν τε τὴν τοῦ Σανδάλεω χώραν, καὶ τοῦ
 ταύτη βασιλέως ἐχομένων ἀντίκα τῶν Τριβαλλῶν τε ἅμα καὶ
 Μυσῶν. μάλιστα δὲ συμβαλλόμενος ἔχων ἀποφαίνεσθαι διὰ
 15 τὸ ἐπὶ μέγα τὸ Ἰλλυρικὸν γένος χωρῆσαι δυνάμεως, καὶ ἐπὶ
 πολλὰ ταύτη σκεδασθῆναι τὴν Θράκην, Ἰλλυριοὺς μᾶλλον τὸ
 γένος τοῦτο εἶναι ἢ Ἀλβανούς. συντίθεμαι δὲ καὶ ἐκείνοις
 ἔγωγε οἱ φάσκουσι τὸ Ἰλλυρικὸν γένος ἴσχειν αὐτῷ τὴν ἑπω-
 νυμίαν ἀπὸ τῆς χώρας, διακεκρίσθαι μέντοι ὑπαρχον, ἄλλοτε
 20 ἄλλην φωνὴν ἀφιέμενον, ὥστε πολλὰ γένη αὐτοῦ, καὶ σφίσι
 διενηροχότα πάμπαν ἐς τὴν φωνήν, λαχεῖν τοῦνομα τοῦτο
 Ἰλλυριοὺς καλουμένους. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω μοι ἐς τοσοῦ-
 τον ἀναγεγράφθω. εἰ δὲ μὴ τοῦνομα αὐτὸ ἐς γένος τοῦτο

Thraciam perdomuisse, et Istro transmissa Sarmatiae regionem inha-
 bitasse. sunt vero qui tradant eos a Scythis pulsos transiisse in re-
 gionem quae ultra Istrum colitur, et subacta Thracia ad sinum eum
 venisse, ibique sedes fixisse. miror autem quod sunt qui censeant
 Illyricos Albanos esse, quasi Illyrii, qui tenent sinum Ionii, processe-
 rint in hanc continentem et Aetoliam et Thessaliae regionem. cae-
 terum universa illa regio ab Epidamno usque ad Carnerium sinum
 complectitur spatium ter mille stadiorum. hanc regionem tenet ho-
 minum genus unum eadem lingua utens. porrigitur ab mediterranea
 se extendens usque ad Istrum, attingens Sandalis regionem, finitimis
 undique Triballis et Mysiiis. haec autem dico, maxime hanc conie-
 cturam secutus, quod constat Illyrios ad magnam potentiam devenisse
 et in multa loca per Thraciam esse dispersos. proinde magis credo
 eos potius Illyrios quam Albanos dicendos esse. assentior praeterea
 et illis qui Illyrios nomen ab regione traxisse asseverant. nam inter
 se divisi alii aliam in usu linguam habent. itaque cum plurima ho-
 minum genera ibi habitent linguae usu inter se diversa, reor istos id
 nominis esse sortitos, ut dicantur Illyrici. sed haec hactenus anno-
 tata de ista gente sufficiant; etsi quidam putent nominis rationem

ὁρθῶς εἴρηται, διὰ δὲ τὴν χώραν, ἣν ἐνοικοῦν φαίνεται τὴν Ἰλλυριῶν, ἄξιόν ἐστι φέρεσθαι οἱ τοῦνομα τοῦτο. καὶ μὴ
 V. 221 νέμεσις εἴη οὔτω φρονοῦντι περὶ αὐτῶν. Ἄλβανους γὰρ
 ἔγωγε μᾶλλον τε τοῖς Μακεδόσι προστίθεσθαι ἂν λέγοιμι ἢ
 ἄλλῳ τινὶ τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐθνῶν. οὐδενὶ τε γὰρ 5
 συμφέρονται, ὅτι μὴ τὸ Μακεδόνων γένος. ἀλλὰ τούτων μὲν
 περὶ ἄλλις ἔστω ταῦτα εἰρημένα, καλείσθω δέ μοι τῷ ὀνόματι
 τούτῳ, Ἰλλυριοί, οἱ περὶ τὸν Ἰόνιον οἰκοῦντες ἄχρις ἄκρας
 P. 284 Ἰστρίας καλουμένης πρὸς τῷ μυχῷ τοῦ κόλπου, ἀνεχούσης
 ταύτη ἐς τὸ πέλαγος, καὶ οἱ περὶ τὴν ταύτη μεσόγειον οἰκοῦν- 10
 τες Ἰλλυριοί.

Ἐπὶ τούτων δὲ τὸν βασιλέα ἐστρατεύετο βασιλεὺς Με-
 χμέτης, ὅτι τὸν φόρον αὐτοῦ, ὡς ἐπ' αὐτὸν ἀφίκετο βασιλέως
 κήρυξ κελεύων τὸν τε φόρον ἀπάγειν ὅτι τάχιστα ἐς τὰς βα-
 σιλέως θύρας καὶ μὴ διαμέλλειν, συναγείρας τὸν φόρον, πέντε 15
 ὄντα μυριάδας στατήρων, καὶ ἐπιδείξας τῷ βασιλέως κήρυκι,
 ὡς ἔτοιμος μὲν εἴη ὁ φόρος καὶ ὡς παρεσκευάστο, οὐ μέντοι
 γε προθυμεῖται ἐπιπέμποντα τῷ βασιλεῖ τὰ χρήματα στέρε-
 Β σθαι τούτων αὐτόν, οὐδὲ οἱ καλῶς ἔχειν, ἀλλὰ σὺν τούτοις
 καὶ ἣν πολεμεῖν δέη [πολεμεῖν] τῷ βασιλεῖ πόλεμον ἐπαρά- 20
 μενον, ἄμεινον ἂν παρασκευάζοιτο ἐς τὸν πόλεμον, καὶ ἣν δέη
 ἀπαίροντα αλλήν τινὰ στέλλεσθαι χώραν, ταῦτα ἔχοντα τὰ
 χρήματα ἄμεινον πράξειν. τὸν μὲν οὖν κήρυκα λέγεται ἐπει-

7. καλείσθων? 12. τοῦτον P

haud rectam me assignasse. verum propter regionem quam colunt, merito, ut mihi videtur, Illyrici appellantur. nec tamen invidia me comitetur, in hunc modum de his sentientem: nam Albanos potius Macedonibus adnumerari existimo quam alii in terrarum orbe genti. at de his satis. Illyricos igitur eam gentem nomino quae iuxta Ionium habitat usque ad summam Istriam, sic dictam regionem quae ad sinum excurrit in pelagus.

Adversus horum regem arma capiebat Mechemetes, quia tributum amplius ferre recusabat. nam regius praeco ad hunc accesserat, iubens ut quamprimum mora omni posita tributum in ianuas inferret. Illyricorum rex colligens tributum, quod, continebat quinque myriades staterum aureorum, idque praconi ostendens, dicebat "tributum quidem collectum et paratum in promptu est. nec tamen mihi cordi est mittere regi tantas opes, et me planissime his privare. verum si bellum ab rege impenderit, bello me committam feliciter, si tanta pecuniae affuerit vis. praeterea si ea necessitas me apprehenderit ut mihi in aliam sit migrandum regionem, fretus istis opibus vitam commodius exigere potero." regius praeco audiens istos sermones, respondisse fertur in hunc modum, "et qui-

πείν ἀκούσαντα τοὺς λόγους τούτους “ὦ βασιλεῦ τῆσδε τῆς
 χώρας, ἀλλὰ ταῦτα τὰ χρήματα καλῶς ἔχει παρά σοι εἶναι
 μὴ τὰς σπονδὰς παραβαίνοντι. ἦν δὲ διὰ ταῦτα παραβαίνων
 οἶει ἄμεινον πράξειν, δέδοικα μὴ χεῖρόν σοι γένοιτο διὰ ταῦ-
 5 τα. σὺν γὰρ θεῷ καὶ ταῦτα ἔχειν τὰ χρήματα πολὺ ἄμει-
 νον, καὶ σὺν τῷ θεῷ τούτων σιέρεσθαι ἄμεινον ἢ ὑβρίζοντα C
 ἐς ἐκεῖνον πολλαπλάσια τούτων κεκτῆσθαι.” ταῦτα ὁ κῆρυξ
 εἰπὼν ἀπήλανε παρά βασιλέα, καὶ ἀπαγγεῖλας τοῦ Ἰλλυριοῦ
 τὸν λόγον ἐπῆρε βασιλέα στρατεύεσθαι ἐπ’ ἀμφοτέρους. ἦν
 10 δ’ αὐτῷ τηρικαῦτα ἔλασις ἐπὶ τὸν Δακίας ἡγεμόνα, ἐξυβρί-
 σαντα μεγάλως ἐς τὸν τοῦ βασιλέως οἶκον καὶ ἀνελόντα τοὺς
 πρέσβεις. ἀλλὰ τότε μὲν ἐλαύνοντι ἐπὶ Δάκας οὐκ ἐξεγένετο
 τίσασθαι βασιλέα Ἰλλυριῶν· τῷ δ’ ἐνιαυτῷ τούτῳ, ὡς πα-
 ρῆν αὐτῷ τὰ στρατεύματα ἐς τὴν Ἀδριανούπολιν ἀπὸ τε τῆς
 15 Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, ἦρος ἐπιγενομένου ἐξήλανε ἐπὶ D
 Ἰλλυριούς, ἐν τῷ ἔχων ἐσβαλεῖν καὶ ἐς τὴν Σανδάλεω χώραν.
 τὸν δὲ βασιλέα τοῦτον παῖδα ὄντα νόθον τοῦ πρότερον βασι-
 λέως Ἰλλυριῶν, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ διηνεγμένον
 ὠρμημένους ἐπὶ τὴν τῆς χώρας ἡγεμονίαν, καὶ διαπρεσβευό-
 20 μενον ὡς βασιλέα, ἐπετράποντο αὐτῷ διαιτητῆ, ἐπέδειξέ τε
 τοῦτον βασιλέα τῆς χώρας, καὶ Ἰσαάκη τῷ Σκοπίων ὑπάρχῳ
 ὁμοροῦντί τε ἐς τὴν τῶν Ἰλλυριῶν χώραν, ὅπως αὐτῷ τιμω-

dem pulchrum et honestum erat opes istas in tuo dominio permanere,
 si non interim foederum religionem impie transgrediendo temerares:
 sin cupidine harum opum ductus foedera violare institueris, et inde
 tibi nescio quam felicitatem pollicitus fueris, vereor profecto ne con-
 trarium eveniat. nam auctore deo possidere istas opes neutiquam
 malum duxero. praeterea iisdem opibus auctore deo exui longe opti-
 mum iudico, potius quam contumeliis et iniuriis afficere eum cuius
 praesidio eas acquisieris.” his dictis praeco ad regem revertitur; ex-
 ponensque quae acceperit ab Illyricorum rege, regem commovit ut
 contra ambos bellum susciperet. nam eodem tempore etiam ei bel-
 lum fuit cum Daciae principe, qui iniuriam maximam regiae familiae
 facerat legatis eius violatis et interfectis. caeterum sub idem tempus
 quo Dacos bello lacessebat, Illyrici regem ulcisci nequivit. verum
 isto demum anno, cum exercitus ab Europa et Asia Adrianopolim
 forent collecti, primo vere in Illyricos movit, in animo agitans et in
 Sandalis regionem irruere. hic rex fuerat filius illegitimus regis qui
 prius imperio temperaverat Illyricos; et cum discordiae atroces inter
 ipsum et fratres eius qui ad ducatum aspirabant exarsissent, miserunt
 legatos ad regem, eiusque arbitrio rem totam transigendam permise-
 runt, qui hunc regionis regem declaravit. Isaaco Scopiorum praefe-

ρῶν συνεπιλάβοιτο ἐς τὴν ἡγεμονίαν. καὶ στρατὸν αὐτῷ πα-
 ρεχόμενος ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς τὴν τε χώραν ἐδήου καὶ ἡν-
 δραποδίζετο, καὶ αὐτὸν ἐς τὴν βασιλείαν καταστησάμενος ἐπο-
 λέμει τοῖς ἀδελφοῖς ἅμα τῷδε τῷ Ἰλλυριῶν βασιλεῖ. καὶ
 P. 285 πλεῖστα δὲ ταύτης τῆς χώρας ἀνδράποδα ἀγόμενοι οἱ Τοῦρ-5
 κων ταύτην ὁμορον οἰκοῦντες τὴν χώραν. πασῶν δὲ τῶν πό-
 λεων ἀρχῶν, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν ἀνδράποδα ἔστε τὴν Εὐρώπην
 καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν ληισάμενοι διεβίβαζον. καὶ ἐξ ὅτου τὴν
 Σκοπίων ᾤκησε πόλιν, καὶ Ἰησοῦς ὁ Ἰσαάκω παῖς ἐπιτρο-
 πεύων ὑπὸ βασιλέως ταύτην τὴν πόλιν, ὡς πλεῖστα, ὧν ἡμεῖς 10
 V. 222 ἴσμεν, διὰ πολλοῦ χρόνου ἐληίξετο τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, καὶ
 ἀποφέρεσθαι ἀνδράποδα ὅσα μὴ ἂν ποτε ἐλπῖσαι ἐνεργεῖν
 τὴν χώραν ἐκείνην. πυνθάνομαι δὲ τὴν χώραν διήκειν ἀπὸ
 τῆς Τριβαλλῶν χώρας καὶ Δοροβίχης ποταμοῦ ἐς τὴν Σανδά-
 λεω χώραν καὶ ἐπὶ τὸν Ἴονιον κόλπον, σταδίους ἐς ὀκτακο-15
 Β σίους τὸ μῆκος, τὸ δὲ πλάτος ἐπὶ δισχιλίους μάλιστα ποι-
 σταδίους παρήκειν τὴν χώραν ἐς τοὺς Παίονας καὶ ἐς Τρι-
 βαλλοὺς. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν Τριβαλλῶν ἔχεται αὐτίκα ἡ χώ-
 ρα τοῦ Ἰσαάκω, μετὰ δὲ ἡ τοῦ Παύλου χώρα καὶ αἱ πό-
 λεις παρατείνουσιν ἐς αὐτὴν τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέως χώραν. 20
 ἐπολέμονν μὲν οὗτοι καὶ πρότερον τῷ βασιλεῖ, ὅτε μὲν ἐς
 τοὺς Τριβαλλοὺς ὅτε δὲ καὶ ἐς τοὺς Παίονας ταλαντευόμενοι,

cto, qui finitimus erat Illyricis, istum adiuvare iubet in acquirendo
 principatu. hic exercitum praebens contra fratres, eorum regionem
 evastabat, plurimis inde abstractis mancipiis. illo igitur rege pro-
 nuntiato bellum gerebat cum fratribus et cum Illyriorum rege. Turci
 qui finitimam circa tenebant regionem, plurima nanciscebantur man-
 cipia. cum autem praedas agerent mancipiorum ex omnibus quas sci-
 mus urbibus, ea continuo in Europam et Asiam transmittabant. et
 ex quo rex coloniam in Scopiorum urbem deduxit, et Iosue Isaaci
 filius regis nomine eam administravit, plurima ab Illyrico mancipia
 sunt abducta et in Europam Asiamque translata, quorum numerus
 maior erat quam sperare potuisset ab ea regione. audio eam regio-
 nem, si quis longitudinem consideret, ab Triballorum regione et
 Dorobyza fluvio se extendere usque ad Sandalis regionem et ad
 Ionium sinum stadiis octingentis. latitudo vero regionis, qua ex-
 currit ad Pannones et Triballos, complectitur duo milia stadio-
 rum. a Triballis incipit regio Isaaci. hanc excipit deinde Pauli
 regio, cuius urbes se porrigunt usque in hanc regis Illyriorum
 regionem. hi quidem iam ante bellum gesserant cum rege, nunc
 quidem Triballis nunc vero Pannonibus adhaerentes; et cum ad-
 ducerent Turcos, regionem Illyrico affusam populabantur bellumque
 in Triballos avertabant. caeterum Triballorum princeps bello contra

- καὶ ἐπαγόμενοι τοὺς Τούρκους ἐληΐζοντο τὴν Ἰλλυριῶν ὄμορον χώραν. καὶ πρὸς τοὺς Τριβαλλοὺς ἐπολέμουν, καὶ ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμὼν ἐκστρατευόμενος ἐπολιόρκει τὰς πόλεις, μετὰ δὲ ταῦτα σπείσάμενος εἰρήνην ἄγειν ἐς τοὺτους.
- 5 καὶ Σανδάλης μὲν τούτοις καὶ πρότερον ἐπολέμει, καὶ ἐπαγόμενος στρατὸν τοῦ βασιλέως ἐληΐζετο τὴν χώραν ἐκείνων. ὥστε μόνοι δὴ οὗτοι ἀλλήλοις φέροντες, καὶ ἐπαγόμενοι στρατὸν ἐπήλυδα τοῦ βασιλέως, μεγάλως δὴ ἔβλαπτον αὐτῶν τὴν χώραν, ἀνδραπόδων ὡς πλείστων ὑπὸ τῶν στρατιῶν ἀπαγο-
- 10 μένων ἐκάστοτε, καὶ φθειρομένης τῆς χώρας ἐς τὰ μάλιστα. τότε μὲν οὖν καὶ ὁ Ἰσαάκης καὶ ὁ Παῦλος συνθέμενοι συμμαχίαν τῷ Ἰλλυριῶν βασιλεῖ, διενουῶντο καὶ αὐτοὶ πόλεμον ἀνελέσθαι τῷ βασιλεῖ, ἦν τι ἀπὸ Παιόνων καταλαμβάνη τοὺς Τούρκους.
- 15 Βασιλεὺς δὲ ὡς ἤλαυνε, διέβη μὲν τὸν Δοδοβίχην ποταμόν, ὃς τήν τε Τριβαλλῶν καὶ Ἰλλυριῶν χώραν διείργει, διαβάς δὲ ἐπὶ Ἰλλυριὸν ποταμὸν ναυσίπορον ὄντα διέβη. ὁ δὲ πεζὸς στρατὸς ναυσίν, ἃς αὐτοῦ ναυπηγεῖσθαι ἐκέλευε, τοὺς δὲ ἔππους ἀφῆκεν ἐς τὸν ποταμόν, διαβῆναι τὰ στρατεύματα. ἐγένε-
- 20 νετο δὲ ὁ στρατὸς οὗτος τοῦ βασιλέως ἐς πεντεκαίδεκα μυριάδας ἰππέων. ὁ γὰρ δὴ στρατός οὗτος πλὴν τῶν νεηλύδων καὶ ἄζαπιδων, οἳ αὐτῷ παραγίνονται ἐς τὸν πόλεμον πεζοὶ ὄντες, καὶ ὅσοι ὑπουργῆσαι αὐτῷ τὰ ἐς χρεῖαν παρείη ἀχρεῖος ὄμιλος, ὁ λοιπὸς τοῦ βασιλέως στρατὸς ἰππεύει, μάλιστα δ'

7. ἀλλήλους? 24. δὴ?

hos suscepto urbes eorum obsidebat, et foedera cum iis pangens tandem se pacatum exhibebat. etiam Sandales hos antea bello appetiverat, et accito regis exercitu ipsorum agros evastabat. cum autem hi soli perpetuis inter se dissiderent odiis et regis peregrinos accerterent, propriae regioni plurimum calamitatis invexerunt. nam mancipia plurima belli iure subinde a militibus capiebantur et deportabantur. praeterea ea regio vel maximam experiebatur vastationem. eadem tempestate Isaacus et Paulus societatem facientes auxilium pollicebantur Illyriorum regi. nam constituerant et ipsi bellum indicere regi, si Pannonες aliquid novi contra Turcos molirentur.

Rex in militiam profectus traiecit Dorobyzam (Drinam) fluvium, qui Triballos et Illyrios dirimit. progressus deinde venit ad Illyrissum (Crajevam) fluvium navigabilem, quem superavit pedestri exercitu transnecto navibus, quas ibidem fabricari iusserat. equos autem in flumine reliquit, donec copias transportaret. tum temporis in armis habuisse creditur rex quindecim myriades equitum, praeter peregrinos et azapides pedestre robur, qui eum in id bellum sequebantur. aderat et

ἀνθρώπων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν. ἄγονται δὲ καὶ ὑποζύγια πολλα-
 P. 286 πλάσια, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται. ὡς δὲ τὸν Ἰλλυ-
 ριὸν διαβάς ἐσέβαλεν ἐς τὴν χώραν, πρῶτον μὲν ἐπὶ Δοβο-
 βίκην πόλιν ἐπὶ τῇ ἐσβολῇ καταστὰς ἐπολιόρκει. ἡ δὲ πόλις
 αὕτη οἰκεῖται ἐρυμνῇ οὖσα ἐπὶ ὑψηλοῦ ὄρους. τηλεβόλοις 5
 δεδιττόμενος τοὺς ἐν τῇ πόλει, ὑπτίοις τε καὶ τοῖς ἴσοις, πα-
 ρεστήσατο τὴν πόλιν. καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ κατέλιπε, τὸ δὲ δω-
 ρησάμενος Τούρκων τοὺς ἀρίστους τὸ τρίτον ἀπέπεμψεν ἐς
 Βυζάντιον. ἀπὸ δὲ Δοβοβίκης αὐτίκα ἐκέλευε Μαχουμούτη
 ἐπιλεξάμενον τοὺς τῆς Εὐρώπης ἀρίστους προῖέναι ἐς τὸν 10
 Β χῶρον ἐς ὃν ἂν πνυθάνοιτο τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέα διατρίβειν,
 πρὶν δὴ τὰ βασιλεία ὑφ' αὐτὸν ποιήσασθαι. οὗτος μὲν οὖν
 λαβὼν τούτους ἤλαυνε κατὰ κράτος ἀναβῆναι διὰ τοῦ ποτα-
 μοῦ. ἐλθὼν δὲ ἐς Γαϊτίαν καὶ πνυθόμενος ὡς βασιλεὺς προῖοι,
 διαβάς τὸν ποταμὸν, ἐπὶ Κλιτίαν πόλιν οὐδὲν ἐπισχῶν δρό- 15
 μῳ ἀνέβη, ἧ τὸν ποταμὸν εὗρεν ἐς τρία γενόμενον, καὶ δια-
 βὰς ἀφίκετο ἐπὶ Κλιτίαν δευτεραῖος. βασιλεὺς δὲ ἄρας ἐν-
 V. 223 τεῦθεν ἀφίκετο ἐπὶ Γαϊτίαν, τὰ Ἰλλυριῶν βασιλεία. καὶ ὡς
 ἐπέλασεν, αὐτίκα ἢ τε πόλις προσεχώρησε καθ' ὁμολογίαν.
 C ὡς γὰρ Δοβοβίκην ἐπύθοντο ἁλῶναι ὑπὸ βασιλέως, πασῶν δὴ 20
 ὀχυρωτάτην, αὐτίκα αἱ λοιπαὶ πόλεις καθίσταντο ἐς φόβον

7. τῶ?

alia hominum multitudo inutilis ad arma; quae propterea comitaban-
 tur regia castra, ut si quid opus esset, militibus inserviret. reliquus
 interim exercitus equitibus constat. nec tamen gens est, ut supra
 edocuimus, quae plura iumenta in expeditiones ducat. transit Illy-
 rrisso impetum in regionem hostilem dedit; et aggressus Dorobizam
 urbem (Babicsa Ocsak), eam omni machinarum genere oppugnabat.
 urbs haec est sita in excelso monte, quapropter natura loci munitis-
 sima perhibetur. At rex expediens bombardas et mortaria, non ces-
 sabat terrorem iniicere oppidanis, et tandem urbe potitus est. par-
 tem hominum, quos ibidem indeptus erat, in ea urbe reliquit; parte
 donavit Turcorum optimates; tertiam partem Byzantium transtulit.
 Mechumetem iussit deligere Europae exercitus robur, atque festinare
 citato agmine in eum locum in quo acceperat regem Illyriorum mo-
 rari, antequam regiam sibi subiiceret; qui impigre iussa capessens,
 summa celeritate adhibita, flumen transgressus est. veniens Gaitiam
 (Iaisam) accepit regem proficisci traiecto flumine in Clitiam urbem
 (Kliucs). is igitur nihil remittens de cursu, transivit fluvium (Verbats),
 qua eum in tres alveos divisum cognovit. hoc superato Clitiam venit, die
 secundo. rex sublatis signis Gaitiam contendit, regni sedem Illyrici. quo
 ubi pervenit, urbs illico condicionibus seu pactionibus in dicionem regis
 venit. nam ubi fama increbuit Dobobicam esse captam a rege, quae
 urbium totius regni longe erat munitissima, reliquae urbes illico ter-

καὶ ὄρηνητο αὐτός τις ἕκαστος φθῆναι, βουλόμενος βασιλεῖ
χαρίζεσθαι προσχωρῶν. οἱ μὲν οὖν ἐν Γαίτιᾳ, ὡς βασιλεὺς
ἀγγοῦ ἐπέλασε, τοὺς προεστῶτας ἢ πόλις πέμψασα βασιλέα
παρεδίδου τε σφᾶς, καὶ ἠξίουν πολιτεύεσθαι κατὰ τὰ πάτρια.
5 καὶ συνεχώρει μὲν αὐτοῖς ἅττα ἠξίουν σφίσι συγχωρηθῆναι
ὑπὸ βασιλέως· μετὰ δέ, ὡς τὴν ἀκρόπολιν παραλαβὼν, φρου-
ρὰν ἔφαινε ἐν αὐτῷ, παῖδάς τε τῶν ἀρίστων ἐπιλεξάμενος
ἐαυτῷ τε καὶ περιεξελόμενος καὶ τινὰς τοῖς ἀμφ' αὐτὸν διένειμε.
ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν ὡς αὐτίκα παρέλαβεν, ἐκέλευσε Μα- D
10 χουμούτη τὸν τῶν Θυρῶν ἡγεμόνα, ἀναλαβόντα τὸν τῆς Εὐρώπης
στρατὸν, ἐλαύνειν ὅτι τάχιστα ἐπὶ τὸν βασιλέα τῶν Ἰλλυριῶν·
ἐπυρθάνετο γὰρ ἐν τῇ πόλει τῆς Γαίτιας, ἀπεχούση ἡμερῶν πέντε
ὁδόν, διατρίβειν καρδοκοῦντα ἢ ἐκχωρήσει τὰ Ἰλλυριῶν πρά-
γματα. ἢ δὲ πόλις αὕτη, ἐν ἣ ἔμενε βασιλεὺς, καλεῖται Κλιτή,
15 καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ παῖδα ἀμφὶ τὰ τρισκαίδεκα ἔτη γεγονότα,
διατρίβειν ἐπηγγέλλετο Μαχουμούτη. λαβὼν μὲν οὖν τὸν
τῆς Εὐρώπης στρατὸν δευτεραῖος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸν ποτα- P. 287
μὸν τοῦνομα, νασιπόρον, ᾧ δὴ μάλιστα Θαρρῶν Ἰλ-
λυριῶν βασιλεὺς νασιπόρῳ τε ὄντι, καὶ μεγάλων νεῶν τε
20 οὐκ ἐνουσῶν τῷ ποταμῷ, οὐκ ἂν ποτε ᾤετο διαβάντας τὸν
ποταμὸν ἐλάσαι ἐπ' αὐτόν. ὡς δὲ ἐνταῦθα ἐπέλασεν ὁ στρα-

13. ἐκχωρήσει P

ritae in diversum abripiebantur, et quilibet pro se sedulo contende-
bat ut prior deditionem faceret, sperans se in hunc modum non par-
vam gratiam apud regem initurum. Iaitiae cives, cum appropinquas-
set rex, continuo primores civitatis obviam miserunt, dedentes sese
et sua regi. orabant autem regem ut ipsis permitteret patrio et so-
lito more rem publicam administrare. rex preces eorum non aver-
satus est, verum continuo, quod petiverant, praestitit. deinde etiam
arcem in deditionem accepit, quam praesidio imposito suorum firma-
vit. elegit sibi optimatum filios: dehinc quosdam delegit, quos do-
navit iis qui secum erant. ubi primum ea urbs in dominium conces-
sit regis, negotium datum est Machumeti ianuarum duci ut accepto
Europaeo exercitu summa celeritate pergeret adversus Illyriorum re-
gem. nam audierat eum morari in ea urbe quae distabat ab Iaitia
itinere maxime quinque dierum, expectantem quoniam res Illyriorum
essent evasurae. eius autem urbis quae regem Illyriorum tenebat,
nomen erat Clitia. etiam fratris eius filium, agentem annum decim-
um tertium, ibidem cum rege conversari nuntiatum erat Machumeti.
hic assumens, ut iussus erat, exercitum secundo die attigit flumen
cui nomen est * * * * is fluvius navium erat patiens, et spem omnem
in eo sitam ponebat rex Illyriorum. nam cum nullae naves magnae
praesto essent, putabat regem nunquam eo audaciae progressurum ut

τὸς ἐς τὸν ποταμὸν, ἐνταῦθα ἐπισπεύδων *Μαχουμούτης* τοὺς τοῦ στρατοπέδου ἀρίστους, ὥστε διαβάντας τὸν ποταμὸν ἔργον μέγα ἐργάσασθαι βασιλεῖ, συλλαβόντας Ἰλλυριῶν βασιλέα, ἔλεγε τοιάδε. “ἄνδρες *Τουρκοί*, νῦν τις ὑμῶν ἕκαστος αὐτῶν φανήτω ἀνὴρ ἀγαθός, ποταμὸν τόνδε πεζῇ διαβάς· οὐ γὰρ 5
 Β μελήσει αὐτῷ τινὶ πρώτῳ διαβάντι μὴ μέγα τι ἀποίσεσθαι παρὰ βασιλέως.” ταῦτα εἰπόντος ἐπειρῶντο διαβαίνειν οἱ τοῦ βασιλέως. ἐνταῦθα δὴ πρώτος λέγεται *Ὀμάρης ὁ Τουραχάνεω* παῖς, *Θετταλίας* ὑπαρχος, σὺν τοῖς ἀμφ’ αὐτὸν ἐλαύνοντες εἰσέπεσον ἐς τὸν ποταμὸν, καὶ βραχὺ τι διανηχόμενοι 10
 διέβαινον, καὶ ὁ λοιπὸς ἅμα στρατὸς αὐτίκα διέβαινε. διαβάντες δὲ αὐτίκα ἐπέδραμον χώραν, ὥστε τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέα δείσαντα, μὴ ἐς φυγὴν τραπόμενον ἐπεισεσόντες οἱ ἵπποδρομοὶ καταλάβωσι, καὶ ἐπὶ κίνδυνον ἔλθωσιν. εἰ δὲ αὐτῷ μὴ ληφθεῖη, οἰχόμενος ἀνασώζεται ἐς πόλιν αὐτοῦ τινά, ὄνο- 15
 C *μα Κλιτίη*. καταφυγὼν δὲ πολιορκεῖται ὑπὸ *Μαχουμούτεω*. ἡ δὲ πόλις οἰκεῖται μὲν ἐν χωρίῳ τινὶ ἐλώδει. καὶ ἔλη παρ’ αὐτὴν μεγάλη, διὰ πολλοῦ διατείνοντα, ἐχυρὰν ποιεῖ καὶ οὐ βάσιμον. τότε δὲ ὑπὸ καύματος ἀποξηρούμενόν τε ἦν τὸ χωρίον ἅπαν. καὶ ἐπελάσας ὁ στρατὸς ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, 20
 καὶ κάλαμον, ὃς ἄφθονος ἦν παρὰ τὴν πόλιν, ἐπιπίπτοντες διεφόρουσιν ἐς τὴν τάφρον ὡς πῦρ ἐνήσοντες ἐς τὸν κάλαμον

18. διατείναντα P

id transiret, quo secum bellum gereret. ut autem cum copiis ad flumen Machumetes accessit, mire festinando, cohortari non abstinit exercitum et exercitus duces, ut transgrederentur flumen, regique opus pulcherrimum efficerent, capientes videlicet Illyriorum regem. sic autem locutus fertur. “viri Turci, nunc quilibet vestrum fac vir fortis appareat, atque pedes flumen hoc transeat. nequiquam enim mihi dubium est quin maxima et splendida munera maneant eum, quae ab rege accipiet, qui primus flumen superarit.” his dictis, regii milites maximo studio conabantur transgredi flumen. ibi tum primus, ut traditur, Omares Turachanis filius, Thessaliae praefectus, cum suis irruit in flumen; qui paululum modo natantes flumen superarunt. hos secutus est, pari successu usus, et reliquus exercitus. egressi flumine illico invasere agros. hinc rex Illyricorum timens ne, si in fugam verteretur, equitum adventu oppressus in maximum periculum veniret, se recepit, ut incolumis praesens discrimen evaderet, in urbem quandam eo loci sitam nomine Clitiam. verum Machumetes cum exercitu superveniens eam urbem obsidione circumdedit. urbis eius situs est in loco palustri, et in circuitu paludes visuntur longe lateque, quae urbem munitam et aditu difficilem praebent. eo tempore locus ille universus solaribus radiis exustus exaruerat. caeterum his

καὶ διὰ τοῦ πυρὸς αἰρήσοντές τε τοὺς ἐν τῇ πόλει, βία ἄκον- V. 224
 τας ἐς ὁμολογίαν παραστησόμενοι. ταῦτα μὲν εἰσορῶντες οἱ
 τοῦ Ἰλλυριοῦ στρατιῶται καὶ οἱ τῆς πόλεως, καὶ οἴομενοι μὴ
 ἂν δυνήσεσθαι ἐπὶ πολὺ ἀντέχειν πολιορκούμενοι, προσέφε- D
 5 ρον λόγους τῷ Μαχουμούτῃ ὡς σφᾶς τε αὐτοὺς παραδώσον-
 τες, καὶ ἐφ' ᾧ βασιλέα σφῶν αὐτῶν μηδ' ὀτιοῦν χαλεπὸν
 πείσεσθαι ὑπὸ βασιλέως, προσχωρήσαί τε, ἣν ὄρκια γένοιτό
 οἱ ἐφ' ᾧ ἀγαθὸν μὲν, χαλεπὸν δὲ μηδὲν ὑποστῆναι ὑπὸ Τούρ-
 κων. ταῦτα προῖσχομένου τοῦ Ἰλλυριοῦ ἐδέχετό τε ὁ Μα-
 10 χουμούτης καὶ ἐσπένδετο. ὄρκιον δὲ αὐτῷ ποιησάμενος ἐφ'
 οἷς προτίθετο, τὸν τε βασιλέα ἐξιόντα ἐκ τῆς πόλεως, παρ-
 ἔλαβέ τε τὴν πόλιν, καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ πόλει ἐς τρία διελόμε-
 νος τὸ μὲν αὐτοῦ κατέλιπε, τὸ δὲ αὐτὸς σὺν καὶ τοῖς ἀρίστοις P. 288
 15 το. διανειμάμενος, τὸ τρίτον ἀπάγων τῷ βασιλεῦ ἔδωρήσα-
 20 οῦτω μὲν οὖν ὁ Ἰλλυριῶν βασιλεὺς ἐάλω ἐν Κλιτίῃ,
 καὶ ἀδελφοῦ τε ἅμα αὐτοῦ παῖς, ἀμφὶ τὰ τρισκαίδεκα ἔτη
 γεγονῶς.

Ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ πρότερον ἔφθη ἐς Ῥαγούζιον πόλιν τὴν
 ἐς τὸν Ἰόνιον διαφυγοῦσα, καὶ πλοῦτον πολὺν ἀπενεγκαμένη
 20 οἴχεσθαι γνώμη τοῦ ἀνδρός. ἡ δὲ πόλις αὕτη ἤκιστα μὲν
 ὑπὸ τῶν ταύτῃ Ἰλλυριῶν, ἀνδρῶν ἐπιφανῶν ἐς ταῦτό συνιόν-

14. ἐπάγων P

nihil moti milites Machumetis accedunt, eamque obsidione circumve-
 niunt. arundinem, quae plurima ibi enata erat, excidentes compor-
 tabant in fossam, ut igne deinde iniecto vel vi tandem etiam invitos
 oppidanos in dicionem redigerent. haec parari cernentes cives urbis
 et Illyrii milites, credentesque se non diu posse resistere viribus
 Turcorum, legatos ad Machumetem mittere decernunt, orantes ut in
 deditionem acciperentur; petentes praeterea ut regi veniam daret,
 qui ipse se dediturus sit, si iurisiurandi religio interveniat; qua in-
 tercedente in spem erigatur, se nihil mali ab Turcis passurum. Ma-
 chumetes Illyrici preces haud abnuit. foedus est ictum, iusiurandum
 est datum, quemadmodum oraverant Illyrii. tandem cum urbe egres-
 sus esset rex, urbem occupavit. homines qui in urbe erant, in tres
 partes secrevit. unam ibidem morati iussit; alteram inter optimates
 suos distribuit; tertiam adduxit ad regem et ei dono dedit. in hunc
 modum Illyrici rex captus est Clitiae una cum fratris filio, qui haud
 dum impleverat aetatis annum decimum tertium.

Uxor regis iam ante se contulerat Rhagusium, quae est urbs iu-
 xta Ionium, ut praesenti discrimini subtraheretur. plurimas eo con-
 vexerat opes consilio viri. eam urbem incolunt Illyrici admodum il-
 lustres, qui eo convenere. et cum disciplinae sanctitate animi ipso-

των, καὶ ἀλλήλοις τε ἐπὶ πολὺν συμφερόμενοι, τὴν τε πόλιν
 B ἐδέειμαντο ἰσχυρὰν καὶ τείχη περιεβάλλοντο καρτερά. ἐμπο-
 ρίαν δὲ τὴν τε κατ' ἡπειρον καὶ τὴν ἐς τὸ Ἴόνιον μετιόντες,
 ἐπὶ μέγα πλεῖστον ταύτῃ πόλεως ἀφικομένη, μάλιστα τε ἅμα
 καὶ εὐνομήθη ἐς ἀριστοκρατίαν διθυνομένη, οἰκοδομίαις τε 5
 κοσμοῦντες τὴν σφῶν πόλιν, ἀμυδρὰν μὲν τινα οὔσαν, ἀγα-
 θὴν δὲ ἐς ἄνδρας φέρεσθαι ἀγαθοὺς τὰ ἐς σύνεσιν. ὁμορεῖ
 μὲν οὖν αὕτη ἢ πόλις τῇ Σανδάλειω χώρᾳ, καὶ πόλεμον ἀναι-
 ρουμένη αὐτῷ ἔχειτο ἐς διαφορὰν καὶ ἐπολέμει. τὴν μὲν οὖν
 αἰτίαν τῆς διαφορᾶς, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, ἐπιφερόμενον τὸν Σαν- 10
 C δάλην ἀδίκως ἀναγκάσαι σφᾶς ἐς τὸ πολεμῆσαι. τὸν μέντοι
 παῖδα τούτου, νεανίαν οὐκ ἀγενῆ σὺν τῇ μητρὶ καταφυγόντα
 ἐς Ῥαγούζιον, καὶ μὴ οὐκ ἐκδιδόντας ἐξαιτουμένῳ αὐτοὺς,
 πόλεμόν τε ἐπήνεγκε καὶ τὴν γῆν ἔτεμεν. οὔτοι μὲν οὖν τὸν
 παῖδα αὐτοῦ στρατηγὸν ἐλόμενοι, καὶ χρήματα παρεχόμενοι 15
 ἄφθονα, ἐπολέμουν τῷ Σανδάλῃ διαφέροντες τὸν πόλεμον. τὴν
 δὲ αἰτίαν ταύτῃ φασίν, ἀφ' ἧς ὁ τε παῖς αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ
 φεύγοντες ἀπηλλάσσοντο ἐς ταύτην τὴν πόλιν. γυναῖκά τινα
 τῷ εἶδει εὐπρεπῆ λεγομένην, τὸν δὲ βίον ἀκόλαστον οὔσαν,
 παραγενομένην ἀπὸ Φλωρεντίας τῆς Ἰταλίας ἐς τὴν ἑαυτοῦ 20
 B χώραν, ὡς ἐπνιθάνετο τὰς ἐν Φλωρεντίᾳ γυναῖκας κάλλει

4. ἐπὶ μέγιστον τῶν ταύτῃ πόλεων?

rum facile coalescerent, et discordia omnis submota foret, eam admo-
 dum emunierunt validissimis undique obiectis muris. et proficiscen-
 tes in continentem et Ionium mercium gratia, brevi urbem opibus
 haud contemnendis auxere. habet, a quibus regitur, leges optimas
 et saluberrimas, et in aristocratiam versa administratur. cives ma-
 gnificis aedificiis urbem hanc exornarunt, quae quidem quamvis ob-
 scura fama feratur, tamen celebris habetur producendo viros prudentia
 insignes. ea urbs finitima est Sandalis regioni. cum hoc bellum
 urbi fuit. verum, ut mihi videtur, discordiarum causam parum iuste
 Sandales seminavit, eosque invitos arma capere coegit. nam uxor
 Sandalis una cum filio adolescente propter mariti improbitatem Rha-
 gusium confugerat. Sandales Rhagusios missis legatis rogarat ut red-
 derent uxorem et filium, quibus non admittentibus preces bellum
 indixit. Rhagusij filium Sandalis communi sententia ad id bellum
 imperatorem eligunt; suggerentesque magnam pecuniae vim, fortiter
 bellum ab Sandale illatum propulsare satagerunt. causam quae im-
 pulit matrem et filium, ut Rhagusium se reciperent, hanc tradunt.
 mulier quaedam excellenti forma, caeterum lascivior quam par erat,
 in Sandalis regionem ab Florentia Italiae venerat. cum audivisset
 Sandales mulieres Florentinas tum formae venustate tum prudentia
 facile inter omnes primas esse, eius mulieris visendae cupidus eam

πολλῶν διαφερούσας καὶ συνέσει, ἐκάλεσέ τε ἐς ὄψιν τὴν ἑαυ-
 τοῦ, ἰδεῖν τε ἰμειρόμενος, καὶ ὡς ἐθεάσατο ὡς καλλίστην εἶ-
 ναι, ἠρώσθη τε τῆς γυναικός, καὶ ἐρασθεῖς μετ' οὐ πολὺ συν-
 εγένετο καὶ τῷ ἔρωτι χαλεπῶς ἐλαμβάνετο καὶ συνῶκει τῇ
 5 γυναικί, καὶ δυσανασχετῶν ἤδη τῷ ἔρωτι τῆς γυναικός ὀλι-
 γώρει τε ἅμα καὶ ἡμέλει τῆς ἑαυτοῦ κουριδῆς γυναικός. τὴν
 δὲ γυναικὰ φασὶ τῶν ἐμπόρων ἐσομένην ἀπὸ Φλωρεντίας
 ἀφῆχθαι ἐς τὴν χώραν. ταύτῃ μὲν οὖν συνοικῶν ὁ Σανδά- V. 225
 λης τῇ γυναικί ἐπαχθῆς ἦν καὶ ἀφόρητος. δι' ἃ δὴ οὐκ P. 289
 10 ἀνασχομένη ἐπὶ παιδὶ νεανίᾳ τοιαῦτα ἀνέχεσθαι, δεινὰ ποι-
 ουμένη μετὰ τοῦ παιδὸς αὐτῆς κρύφα ἐς τὴν Ραγουζίου πό-
 λιν ἀπηλλάσσετο. οὗτος μὲν οὖν διαπρεσβεύσας ἠξίου ὑπο-
 στρέφειν ἐς τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ μὴ ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρᾳ δια-
 τρίβειν, αἰσχος ὃν τόδε ἐπιφέρειν ἐς τοὺς ἀνθρώπους. ἡ μὲν
 15 οὖν γυνὴ οὐκ ἐπέιθετο, οὐδ' ὑποστρέφειν ἔφασκεν, ἂν μὴ τὴν
 γυναικὰ ἀποπέμψηται ἐς Φλωρεντίαν, ἢ αὐτῇ παρ' αὐτῷ χρή-
 σηται ὡς ἂν βούληται. ταῦτα μὲν οὕτω γενέσθαι λέγεται, τὸν
 δὲ παῖδα αὐτοῦ διενεχθέντα καὶ ὑπὸ Ραγουζίων στρατηγόν B
 καταστάντα πολεμεῖν τῷ πατρί, μαχεσάμενόν τε τῷ πατρί,
 20 οἷα ἀμννόμενον ἐς τὴν φύσιν, τρέψασθαί τε αὐτὸν πατέρα
 καὶ συχνοὺς ἀνελόντα τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, ἀθέμιτα προσφε-
 ρόμενον τῷ πατρί αὐτοῦ καὶ ὑπεναντία τῆς δίκης. ἐπρε-

ad se vocari iubet. quae ubi in conspectum venit, eo quod pul-
 cherrima esset, Sandales uxoris amore satiatas eam sprexit. nec multo
 post amore peregrinae amens et ardens cum ea concubuit, plurimum
 amore aestuans. adhaerescens autem peregrinae mulieri, uxori admo-
 dum molestus erat; quam despiciebat et prorsus negligebat. mulier
 autem illa erat mercatorum Florentinorum, et in hanc regionem ap-
 pulerat. conversans itaque plurimum cum hac muliere infensus et
 molestus erat suae uxori. uxor non ferens amplius hasce indignita-
 tes, maxime propter filium suum adolescentem, una cum eo clam Rha-
 gusium profugit. Sandales missis legatis uxorem rogabat ut reverte-
 retur in suam regionem, nec in aliena degeret, vulgans opprobrium
 suum in homines. at uxor non obtemperabat verbis mariti, sed in
 hunc modum respondit, se non redituram, nisi dimittat mulierem il-
 lam Florentinam. quod si facere omiserit, fruatur peregrina muliere
 ad libitum. haec quidem ad eum modum contigisse memorantur.
 filius inimicitias gerens cum patre, et belli dux a Rhagusiis pronun-
 tiatus, bello adortus est patrem, praelioque inito patrem fugam arri-
 pere compulit, plurimis de exercitu in fuga caesis, certe in patrem
 impia et nefaria ausus. mittebat is frequenter legatos ad regem,
 consulens ut iunctis copiis Illyriorum regem debellarent. tandem

σβεύετο μὲν οὖν καὶ οὗτος θαυμά ὡς τὸν βασιλέα συνεξελεῖν τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέα, καὶ στρατὸν ἐπήγε Τούρκων, καὶ ἐκάκου τὴν χώραν. τότε ὡς ἐπιῶν ὁ βασιλεὺς ἐπηγγέλλετο ἐπὶ τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, παρεσκευάζετο καὶ αὐτός, ὡς ἦν τι δύναται ἀμυνόμενος, ἦν ἐς τὴν ἑαυτοῦ ἐσβάλλῃ ὁ τοῦ βασιλέως 5 στρατός.

- C Ἐπάνειμι δὲ ἐπ' ἐκεῖνο τοῦ λόγου, ἧ πρότερόν μοι ἐδεδήλωτο ὡς ἐπεὶ τὸν βασιλέα παρέλαβε Μαχουμούτης ὁ Μιχαήλου, σὺν τούτῳ περιῶν τὰς ἄλλας πόλεις ἐπεδείκνυτό τε τὸν βασιλέα, καὶ προσεχώρουν. ὁ μὲν δὲ Μαχουμούτης 10 ἀμφὶ τὰ τοιαῦτα εἶχεν, Ὀμάρη δὲ τὸν Τουραχάνεω πέμπων ἐπὶ τὰς λοιπὰς τῆς Ἰλλυριῶν χώρας πόλεις, αὐτὸς ἤλυνεν ἐπὶ τὸ βασιλέως στρατόπεδον. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἤχθετό τε τῷ ὄρκῳ καὶ ἐχαλέπαιεν, ὡς οὐκ ἐν δέοντι ποιήσαιο τὸν ὄρκον τῷ βασιλεῖ τῶν Ἰλλυριῶν, τὸν μέντοι βασιλέα ἐς φν- 15 λακὴν ποιησάμενος περιῆγεν ἐλαύνων διὰ τῆς Σανδάλεω χώρας· ἐς γὰρ τὴν Ἰλλυριῶν τὰ μὲν αὐτὸς βασιλεὺς καταστρε-
D ψάμενος ὑπηγάγετο, τὰ δὲ Μαχουμούτεω παρασησαμένον καὶ Ὀμάρεω. ἔνθα δὲ καὶ Ὀμάρης σπονδὴν ποιούμενος τὴν χώραν, ὅση ὑπόλοιπος ἦν, ὑπὸ τῷ βασιλεῖ γενέσθαι, ἀνήρ τε 20 ἔδοξε τῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις εὐδοκιμούντων κράτιστος

monendo et consulendo tantum profecit, ut Turcorum exercitus adveniret et regionem regis graviter populando corrumpere. sub idem tempus cum fama volaret regis copias accedere contra Illyriorum regem, nec ipse se parare intermisit, ut regium exercitum, si in suam regionem populabundus ingrederetur, si quid posset armis, a populationibus prohiberet eumque propulsaret.

Nunc eo redire libet, unde in hunc sermonem digressus sum. postquam regem Illyriorum Machumetes Michaelis filius in dicionem accepit, cum eo circumiens etiam caeteras urbes regi Turcorum subiiciebat. et quidem circa haec versabatur Machumetes. Omarem autem Turachanis filium iubebat cum exercitu pergere contra caeteras Illyriorum urbes. caeterum ipse in regia condebat castra. rex Turcorum discruciabatur animi propter iuramentum Illyriorum regi praestitum ab Machumete. graviter Machumeti quoque indignabatur, ut qui parum opportune huic regi salutis spem interposita iurisiurandi religione obtulisset. regem quidem Illyrium vinculis illigatum circumduxit, peragrans Sandalis regionem. nam Illyrios partim quidem ipse, partim vero Machumetis et Omaris Marte perdomuit. Omares summ ostudio annitebatur ut eam regionem, quae nondum subiecta erat, cogere regis suscipere imperium. hic cum fortitudine facile superaret omnes, quotquot in ianuis fortitudinis praerogativa gauderent, prae-

καὶ μεγάλα ἀπεδείκνυτο ἔργα, καὶ πρότερον βασιλεῖ δόκιμος ἐν πολλοῖς ἄλλοις γενόμενος.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο καταστρεψαμένῳ βασιλεῖ τὰς Ἰλλυριῶν πόλεις. ἐντεῦθεν πρεσβείαν πέμπων ἐπὶ 5 Ραγούζιον πόλιν ἐξήτει τὴν βασιλέως γυναῖκα. ἡ δὲ προεξήγει ἀπιούσα ἐκ τῆς πόλεως ἐς Ἰταλίαν· ὡς γὰρ ἐπυρθά- P. 200
νετο τὴν ξύμπασαν χώραν γενέσθαι ὑπὸ βασιλεῖ, ὡς εἶχε, τάχιστα ἐκ τῆς πόλεως ἀπηλλάττειτο, οἰχομένη ἐς τὴν Ἰταλίαν. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις ὡς οὐ κατέλαβον αὐτοῦ ταύτη
10 τὴν βασιλέως γυναῖκα, ἀπεχώρησαν ἄπρακτοι.

Ἐντεῦθεν βασιλεὺς συσκευασάμενος ἐσέβαλλεν ἐς τὴν Σανδάλεω χώραν καὶ ἐδήον. ἵπποδρόμους δ' ἐπαφείς, ἐπέδραμον τὴν χώραν αὐτοῦ σύμπασαν. μετὰ δὲ ἐπιὼν τὰς πόλεις ἐπολιόρκει. καὶ οἱ τοῦ Σανδάλεω ἐπέθεντο τῷ βασιλέως
15 κοιτῶνι, ὀρμώμενοι ἐκ τῶν ὀρέων, καὶ ἔστιν ἂν διαρπάσαντες V. 226
αὐθις ἐπὶ τῶν ὀρέων οἴχοντο ἀπαλλασσόμενοι. ἔστι δ' ἡ χώρα B
οὐχ ἥττον ἔρημος ἢ τῶν Ἰλλυριῶν χώρα. ἐπελάσας μὲν οὖν αὐτὸς ἐπολιόρκει πολίχνην τὴν Σανδάλεω ἐπὶ ἡμέρας τινάς. καὶ ὡς οὐ προεχώρει αὐτῷ ἢ τῆς πόλεως αἴρεσις, ἀπήλαυνε
20 διὰ τῆς τοῦ Στάντεω καὶ Κραΐκου καὶ Παύλου, τῶν ταύτη αὐτοῦ ἡγεμόνων, χώρας. κήρυκα δ' ἔπεμπε κελεύων τὴν τε

1. καὶ om P ἐπεδείκνυτο P 5. ἐξήτει? προεξίη P

clara militaris virtutis edebat opera, caetera quoque satis spectatus regi.

Haec hactenus ab rege Illyricas urbes subiugante gesta sunt. quibus peractis legatos ire iubet Rhagusium urbem, quaesitum regis uxorem haec regem antevertens excesserat urbem, et in Italiam abierat. nam cum fama captae regionis ad ipsam allata esset, omni mora posita relinquebat urbem et in Italiam properabat. legati cum eam haud reperissent in ista urbe, abierunt re infecta. rex omnibus in unum contractis copiis invasit Sandalis regionem, quam misere evastavit: nam equites per universam regionem grassantes eam graviter afflixere.

Inde nec oppidis abstinuit; quae accedens obsidere haud omisit. Sandalis milites, qui in montium iugis se tenebant, montibus digressi insidiabantur cubiculo sive tentorio regis. et cum quaedam inde diripiissent, illico retro in montes, unde venerant, se receperunt. regio haec non secus ac Illyriorum deserta et vasta est. rex castra movens ad Sandalis urbem, eam diebus aliquot obsidebat. cum vero urbis oppugnatio non succederet ex animi sententia, abiit, ducens exercitum per Stantis Craici et Pauli, qui principes erant, regiones. ad hos praecones dimisit, qui iuberent ut suam singuli regionem regi

αὐτῶν χώραν παραδιδόναι, καὶ αὐτοῖς γενέσθαι ὑπὸ βασι-
 λέως ἄλλην ἀντὶ ταύτης ἐν τῇ Εὐρώπῃ. οὗτοι μὲν οὖν οὕτω
 πεισθέντες παρέδοσαν τε σφᾶς αὐτοὺς ἅμα τῷ βασιλεῖ καὶ
 C τὴν χώραν, ἐννοοῦντες ἀδύνατα ἔσεσθαι αὐτοὺς ἐν μέσῳ τῆς
 βασιλέως χώρας ἀντέχειν ἐς τέλος. ἀναπεύθονται οὖν ἐφ' ᾧ⁵
 ἄλλην ἀντὶ τῆς σφετέρας αὐτῶν σφίσι γενέσθαι ὑπὸ βασι-
 λέως. καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὰς θύρας τὴν τε χώραν παρέδο-
 σαν, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον αὐτοὺς ἐς φυλακὴν ποιησάμενος
 εἰσεκομίζετο ἐπ' οἴκου, καὶ τὸν τε στρατὸν ἅμα διῆκε. τὸν
 μέντοι βασιλέα Ἰλλυριῶν ἀπελαύνων ἐκ τῆς χώρας, ἔωθεν,¹⁰
 ὡς ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀνεπαύετο, μεταπεμφάμενος ἐκάλει ἐς
 ὄψιν τὴν ἑαυτοῦ. ὁ δὲ συνιεὶς ὡς οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ μετα-
 D πέμπεται αὐτόν, τὰ ὄρκια ἐν χερσὶν ἔχων ἐξηγέρθη τε, καὶ
 ὡς ἀπήχθη ἐς ὄψιν τὴν βασιλέως, ἀπέταμόν τε αὐτοῦ τὴν
 κεφαλὴν ἐπιτάξαντος βασιλέως. λέγεται δὲ καὶ διδασκάλῳ¹⁵
 αὐτοῦ τῷ Πέρσῃ τοῦτον παρασχεῖν ὥστε διαχρήσασθαι· οἱ δὲ
 μάγειρον αὐτοῦ αἰτησάμενον ἀνελεῖν. διενεχθέντα δὲ γνώμη
 πρὸς Μαχουμούτη τὸν Μιχαήλου, λέγεται ἀνελεῖν κελεῦσαι
 τὸν βασιλέα Ἰλλυριῶν. οὗτος μὲν δὴ οὕτω λέγεται τελευ-
 τῆσαι μετὰ τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ ὑπὸ βασιλέως καταστροφὴν.²⁰
 Ὡς μὲν οὖν ἔάλω ἢ τῶν Ἰλλυριῶν χώρα, καὶ ὁ τε βα-
 σιλεὺς ἐτελεύτησεν ἀλοὺς καὶ οἱ λοιποὶ ἡγεμόνες εἶχοντο ἐν

traderent: quod si facerent, fore ut singuli aliam regionem in Euro-
 pa ab rege acciperent. principes illi persuasi praeconum verbis se et
 regionem regi manciparunt. cogitabant enim impossibile fore ut in
 posterum regionem suam defendere et tutari possent, cum undique
 cingerentur regis regione, quasi in medio habitantes. verum profecti
 in ianuas regis, hac condicione adducti deditionem faciunt, ut alia
 regione pro sua ab rege donarentur. nec multo post hos compedi-
 bus compeditos abduxit domum, simul etiam exercitum dimisit. re-
 gem Illyricorum mane, cum in castris quiesceret et abitum moliretur,
 accersivit in conspectum suum qui cum intelligeret se parum favore
 regis vocari, tenens manu litteras quibus continebatur iusiurandum
 ab Machumete datum, prodibat in conspectum regis. ut in conspe-
 ctum regis venit, rege imperante caput eius praecisum est. tradunt
 regem propinasse interficiendum Illyriorum regem Persae praeceptorī
 suo. sunt qui referant coquam regium istum virum, nescio quod cri-
 men in eum intendentem, confecisse. nam is, cum plurimum dissi-
 deret a sententia Machumetis filii Michaelis, regis iussu Illyriorum
 regem leto dedit.

In hunc modum memoriae proditum est occidisse Illyriorum re-
 gem, occupato regno eius ab rege Turcorum. Veneti et Pannonēs

φυλακῆ, πνθόμενοι ταῦτα οἷτε Οὐνετοι καὶ οἱ Παῖνες δει- P. 291
 νὸν ἐποιούντο καὶ ἐς φόβον καθίσταντο μέγαν, αὐτίκα οἰόμε-
 νοι ἐπὶ σφᾶς ἤξειν τὸ δεινόν. καὶ οἱ μὲν Οὐνετοι ἐχαλέπαι-
 νον ἐπιφερομένων σφίσι τῶν βασιλέως ὑπάρχων καὶ χαλεπῶν
 5 ὄντων τοῖς ὑπηκόοις, ἐνέμενον δ' ὁμῶς ταῖς σπονδαῖς, κατα-
 δοκοῦντες ἢ ἀποβήσεται σφίσι τὰ πράγματα. ὥς δὲ τό τε ἐν
 Πελοποννήσῳ Ἄργος, ἱερέως τῶν ἐν τῇ πόλει παραδόντος
 προδοσίᾳ, ἔλαβεν ὁ τοῦ βασιλέως ὑπαρχος, Ἀλβάνεω παῖς,
 τοῦνομα Ἰησοῦς, καὶ ἐπέθετο περιφανῶς ἤδη πολεμεῖν, καὶ
 10 Ναύπακτον μὲν ἐπέδραμεν Ὀμάρης ὁ Τουραχάνεω, τὴν δὲ ἐν B
 Πελοποννήσῳ χώραν Οὐνετιῶν, τὴν περὶ Μεθώνην, καταλα-
 βόντες οἱ τοῦ βασιλέως οὐκ ἐνεδίδοσαν, ἐνταῦθα οὐκέτι ἀνα-
 σχετὸν ἐποιούντο ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλ' ἐβουλευόντο μὲν ἐπ'
 ἀμφοτέρω γινόμενοι ταῖς γνώμαις. καταστάσης δὲ πολλαχῆ
 15 ἐκκλησίας τῶν κλητῶν καλουμένων, Βίκτωρ τῶν Καπέλλων
 οἰκίας, ἀνὴρ πλούτιω τε καὶ ἀξιώματι προσέχων καὶ ἄγειν δο-
 κῶν τὴν πόλιν κράτιστος, προσπαρακαλέσας καὶ τοὺς προσή-
 κοντας αὐτῷ καὶ συγγενεῖς ἐς τὴν ἑαυτοῦ ψῆφον, παριῶν ἐπὶ C
 τὸ βῆμα ἔλεγε τοιαύδε. "ἄνδρες Οὐνετοι, πολλαχῆ μὲν καὶ
 20 ἄλλοτε δοκῶν τοὺς ἐνοικοῦντας τὸ ἄστυ τόδε μὴ διαπίπτειν V. 291
 λογιζομένους τὰ δέοντα, βραχεῖ τινὶ λόγῳ ἐνόμιζον δεῖσθαι

cognito regionem Illyriorum in dicionem venisse regis regemque Illyrium captum ab Turco occubuisse, propterea reliquos regionis principes miserandam in vinculis agere vitam, haec neutiquam diutius ferenda esse censuerunt; ac formidine magna tentabantur, cum animis reputarent brevi fore ut idem exitium parum feliciter experirentur. Veneti graviter ferebant praefectos regios contra ipsos insurgere, et subditis eorum molestos et intolerandos esse. interim tamen foederum sanctitatem bona fide coluerunt, suspensi expectatione eventus rerum. Iosue Albanis filius, regis praefectus, Argos in Peloponneso per prodicionem sacerdotis, qui ea in urbe morabatur, nactus est, et ex aperto iam bellum gerebat. Omares Turachanis filius incursionem in Naupactum fecit. nec ab regione in Peloponneso Venetorum circa Methonam, regii ius belli abstinuerunt. his accensi Veneti, haud amplius cunctandum et ferendum rati, ad consultandum quid agerent potissimum conveniebant, sententiis in utramque partem probe pensiculatis, cum iam saepius consultassent senatores qui Evocati dicuntur. Victor de familia Capellarum, vir divitiis et dignitate praeexcellens, qui que urbem regere optimus censebatur, adductis in suam sententiam propinquis et cognatis, conscendens tribunal, talem orationem habuisse fertur. "viri Veneti, saepius alias cognovi certis experimentis, huius civitatis incolas nequaquam cedere animis, si

ἐς ὑμᾶς. πάντα δὲ τὰ πράγματα οἷα προτιρέεσθαι καὶ μὴ
 προθυμουμένους ἐπὶ τὸν πόλεμον τοῦτον. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν
 πρωτεύειν ἀξιούντων παρ' ἡμῖν οὐκ ὀλίγοι παριόντες κελεύου-
 σιν ὑμᾶς μὴ οὕτως ἐπαχθῶς περὶ μεγάλων βουλευέσθαι πρα-
 γμάτων, ἀλλ' ἀνέχεσθαι μᾶλλον, πρεσβείαν πέμποντας ἐς τὸν 5
 D βάρβαρον περὶ τῶν σπονδῶν ὡς οὐ δίκαια πράττει παραβαί-
 νων τοὺς ὄρκους καὶ τὰς σπονδὰς, καὶ νοθεύειν αὐτὸν τὰ
 δέοντα, ἣν δέη πεισόμενον. ἐὰν δὲ ἀναιρεῖσθαι πόλεμον,
 ἀναγκαῖον λόγον περὶ τοῦ παρόντος πολέμου ἐπιμνησάμενον
 ἰκανόν, οὕτως ἵεναι ἐπὶ τὴν ψῆφον. δεῖ δὲ ἕκαστα λογιζομέ- 10
 νοις τὰ χαλεπὰ παρατιθέναι ἀλλήλοις αὐτά, καὶ τὰ μετριώ-
 τερα φαινομένων τούτων αἰρεῖσθαι ἐπιλεγόμενους. πρῶτον
 δὲ ἀναγκαῖον προθέμενον ψῆφον, γνώμην ταύτην ὡς ἕκαστα
 ἀποβαίνειν. φασὶ γὰρ οὗτοι ὅτι εἰ πολεμήσομεν, αἱ κατὰ
 τὴν ἡπειρον πόλεις ἡμῶν, ἔστε τὸν Ἴόνιον καὶ ἐς τὴν Πελο- 15
 P. 292 πόννησον καὶ τὴν ἄλλην ἡπειρον πόλεις οὐχ ἔξουσιν ὅπως διαρ-
 κέσωσιν ἐπὶ χρόνον τινά, ἀλλ' ἐπιλείψει τε αὐτὰς τὰ ἐπιτή-
 δεια καὶ ἀπολούνται, ἣν τι ἐπιῆ ἐς αὐτὰς χαλεπόν. καὶ τῆς
 τε ἐμπορίας τῆς αὐτοῦ χώρας στερουμένης ἡμᾶς φασὶ μεγάλα
 ἂν βλάπτεσθαι τοῦ λοιποῦ. ἀνέχεσθαι δεῖ οὖν διὰ ταῦτα, 20
 καὶ πρεσβείαν πέμπειν δυσχυριζομένην ὡς εἰκὸς τὰ τοιαῦτα.

3. ὀλίγων P 16. τὴν] αἰ κατὰ τὴν?

quando instituant rerum necessariorum, quae ad rem publicam perti-
 nent, consultationem. quapropter paucis vos compellandos existimavi,
 cum videam etiam invitis et arma detrectantibus belli necessitatem
 imponi. nam videmini mihi rem publicam planissime prodere, dum
 cunctamini arma in praesentiarum adversus barbarum capere, siqui-
 dem hi qui apud vos non pauci primas tenent, monent ne temere et
 odiose de rebus adeo arduis consultetis, verum censent legatos mit-
 tendos ad barbarum super foedere expostulantes, ut qui iniuste agat,
 foederum et iurisiurandi religionem abrumpens. monendum quoque
 esse ut pacem, quemadmodum convenerit, observet, si verbis potius
 quam armis a coeptis eum deterrere possimus. quodsi his nihil apud
 barbarum effectum fuerit, tum demum necessaria erit oratio quae ad
 bellum barbaro inferendum nos in suffragia mittat. oportet sane eos
 qui pericula reputant, ea inter se comparare, et quae minora appa-
 ruerint, eligere. eum qui suffragium fert, circa singula hanc senten-
 tiam tenere convenit. nam adversarii nostri aiunt, si bellum moveri-
 mus, urbes nostrae in continente, quae spectat Ionium et Peloponne-
 sum, necnon reliquae continentis urbes, haud habebunt quibus se
 sustentent ad breve admodum tempus, verum necessaria eos desti-
 tuent, et peribunt, si periculum aliquod ingruerit. praeterea si prae-
 dicta regio mercibus fuerit exhausta et despoliata, etiam deinceps

ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς πρεσβείας πρῶτον ἔρχομαι ἔρω ὡς ἀφι-
 κομένων τῶν πρέσβεων ἡμῶν, ἐλλογίμων ὄντων ἅμα καὶ ξυν-
 ετῶν, οὔτε ἐπιστροφὴν ἐποιήσατο τῶν πρέσβεων, ἔξαπατήσας
 τε τῷ λόγῳ τὰ ἐναντία φαίνεται πεποιηκώς. ὥστε οὐκ οἶδα B
 5 ὃ τι ἂν ἔχοιεν αὐτῷ λέγειν οἱ πρέσβεις ἐπικαιρότερον ὧν
 πρόσθεν ἀφικόμενοι ἐχρημάτιζον, εἰ μὴ ὅτι ἀδυνατοῦντες πό-
 λεμον ἐπιφέρειν πρέσβεσι διαλύεσθαι βούλεσθαι ἡμᾶς τὰ ἐγ-
 κλήματα, ἐς τοσοῦτον αὐτῷ προσφέρεσθαι περὶ τῶν ἡμετέ-
 ρων. ταῦτα δέ, οἶμαι, καλῶς εἶχεν αὐτῷ λέγεσθαι, ἦν μὴ
 10 τὸ Ἄργος παραλαβὼν πόλεμον ἡμῖν περιφανῶς ἀπαγγέλλει.
 ἐπειρᾶτο μὲν μέχρις οὗ ταῦτα ἂν φέροιμεν, καὶ εἰ μὲν ἀνε-
 χόμεθα, ἤδη χωρεῖν αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἀδεῶς, εἰ δὲ μὴ,
 ὑποχωρεῖν ἤδη ἐς ὅσον αὐτῷ ὑφ' ἡμῶν συγχωροῖτο, καὶ ἐν
 τούτῳ τὴν ἀπόπειραν ποιησόμενος, οὐδὲν μέντοι ἦτιον χωρή- C
 15 σων ἐπὶ τὸν πόλεμον. εἰ δὲ μὴ, λεγέτω μὲν μοι, καὶ πρῶ-
 τον ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενος τὴν τε Εὐβοίαν ἐπέστη
 ὀψόμενος οἶω, καὶ ἐπὶ τὴν Εὐρίπῳ πόλιν. καὶ ἔξιὼν αὐθις
 ἀπὸ Πελοποννήσου, καὶ τὸ δεύτερον ἤδη ἐλαύνων σὺν τοῖς
 πειρασομένοις τοῦ πόρου, ἀφίκετο ἐς ὄψιν τῆς πόλεως, ὅπως
 20 ἂν τὴν προσβολὴν ποιήσαιτο, ἐπιὼν ἐπὶ τὴν πόλιν. καὶ ὁ
 μὲν ἵππῳ διαβάς τὸν Εὐρίπῳ συνίδοι ὅπως βάσιμά τε εἶη

5. ἐπιζηρώτατον P

21. συνεῖδεν?

et in nos damna maxima redundabunt. quapropter bellum prolatan-
 dum est; et legatio mittenda, quae ista efficiet. de legatione primo
 verba faciam. nam cum legati nostri, viri prudentes et intelligentes,
 ad eum convenissent, eorum nullam rationem habuit: verum fraudu-
 lentis et dolosis sermonibus usus contraria, quam nos existimavimus,
 fecisse apparuit. non itaque satis apud me constat, quidnam princi-
 palissimum eorum super quibus ad eum venerant, coram eo expro-
 mere debeant, si denuo legationem susceperint, nisi illud, nos, cum
 non suppetant vires ad bellum, velle legationibus rem gerere et
 ad hunc modum iniurias propulsare et crimina dissolvere: adeo
 nos esse promptos et paratos pro ipsius arbitrio cum ipso agere.
 haec quidem honesta natio est, dici posset, si non occupato Ar-
 go iam ex aperto nobis bellum intentaret. animos profecto no-
 stros in hunc modum pertentat, quamdiu tandem ista perpeti velimus.
 si patimur, etiam ad reliqua confidenter et audacter procedet. sin
 restiterimus fortiter, recedet quo per nos ei licuerit; et in trivio,
 quod aiunt, constitutus bellum posthac omittet. si secus fecerimus,
 vereor seram aliquando poenitentiam venturam. ferunt barbarum,
 ubi primum in Peloponnesum pervenisset, etiam Euboeam accessisse,
 visurum Euripi urbem. egressus iterum Peloponneso profectus est, ut
 tentaret transitum, venitque in conspectum urbis eo animo, ut eam

αὐτῷ προσβάλλοντι καὶ εὐεπιχείρητα. ταῦτα μὲν οὖν μὴ πο-
 D λέμου τεκμήριά ἐστι περιφανῆ, ἀφ' ὧν ἂν τις αὐτὸν ἐπὶ τὸν
 V. 228 πόλεμον παρασκευασάμενον ἀπὸ πολλοῦ δυσχυρίσαιτο, δια-
 μαχόμενον τοῖς οὕτως ἐπιεικῶς βουλευομένοις; ἀλλ' ἐπεὶ πό-
 λεμος μὲν ἡμῖν κηρύττεται ἐκ πολλοῦ προΐών, τὰ μὲν ὑφ' 5
 αὐτῷ ποιούμενος ἀφαιρεῖται ἡμῶς, τὰ δὲ καὶ διαβάλλων τοὺς
 ἐπιστάτας αὐτῷ τὰ πρόσφορα ἐπιτηδεύει, καὶ κατὰ βραχὺ
 μεγάλα προσποιούμενος ἄφνω ἀπαρασκέυοις εἰ δύναίτο ἐπισ-
 πεσεῖν, παραλαβὼν ἅτι' ἂν αὐτῷ δύναμιν ἀξιόχρεω περι-
 ποιήσαιτο. φημί οὖν, εἰ μὴ πόλεμον ἔσεσθαι ἡμῖν πρὸς τοῦ 10
 P. 293 βασιλέως ὑπισχυοῦνται, τοῦτον μὴ ἀναιρεῖσθαι φάσκοντες τὸν
 πόλεμον, καὶ μηδὲ παραιρούμενον τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς ἅτι'
 ἂν δοκοίη ῥάδια προσχωρῆσαι αὐτῷ, πόλεμον μὲν μὴ ποιῆ-
 σθαι, ἡσυχίαν δὲ ἄγειν, μηδ' ὅτιοῦν αὐτῷ τῶν δεόντων προΐ-
 σχομένους. εἰ δὲ πάντες τοῦτον ξυνομολογοῦσι δήπου ἡμῖν 15
 ὡς πολεμημένων ἕκαστα πάντων πρόσθεν ἀποπειρώμενος οὐ
 παύεται, πότερα τούτων αἰρετώτερα ἡμῖν, ἡσυχίαν μὲν ὑμῶς
 ἄγοντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν, καὶ ὡς πολεμήσαντας αὐτῷ,
 ἢ πόλεμον ἐμφανῆ αὐτίκα καθισταμένους ἐνδείκνυσθαι αὐτῷ
 Β τῆς ἡμετέρας δυνάμεως ὅσα ἐχώρει; ἐν γὰρ τῷ πολέμῳ καὶ 20

17. πρότερα P 18. ὡς πολεμήσαντας? 19. ἢ] ἢ ἐς? 20.
 ἐγχωρεῖ?

hostiliter aggredederetur. et quidem ipse equo transvectus Euripum, speculabatur qua commode cum copiis transire et urbem oppugnare posset. haec profecto manifesta belli sunt signa, ex quibus satis quis probare potest eum iamdudum decrevisse satis praeparatum adversus adeo decenter deliberantes pugnare. eo in bello, quod nuntiatur iamdudum adversus nos sumpsisse, strenue perget, quaedam sibi subigens nobisque auferens: quaedam, praefectos culpans, subiiciet, et commodissima quaeque sectabitur. mox isti nemo se opposuerit, magna potentia succinctus subito, si poterit, imparatos opprimet. nam magnas sibi conflare poterit copias, cum non cesserit plurimos suo dominio usque adiungere. dicam igitur nobis non fore bellum cum rege? quidam, quod scio, vana spe semetipsos et alios lactant, dicentes eum nunquam in nos aversurum belli tempestatem, neque nos nostro deturbaturum principatu, quamvis id ex facili posset. quapropter a bello nobis temperemus, pacemque et tranquillitatem apprehendamus, nihil interim rei necessariae oscitanter omittentes. verum enim vero si ex praedictis iam plane apud omnes in confesso est eum iamdudum nobis bellum indixisse, utrum nobis conducibilius et eligibilius fore iudicatis, quietemne amplecti et regionem nostram nobis pati eripi, an ex aperto bellum inferentes ostendere barbaro quanta etiam nostra sit potentia quantaque vires? nam in manife-

φυλάττεσθαι αὐτὸν ἔξεισιν, ἐκ τοῦ φανεροῦ παρασκευαζομέ-
 νους, καὶ ἐπιτηροῦντας αὐτὸν ἢ στρατεύσεται. ἢ πειρώμενον
 ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν ἡμῶν, μὴ προσφέ-
 ρεσθαι ὡς πολεμίῳ, δυοῖν ἐν τούτῳ προέχοντι; ἢ μὲν ἀπο-
 5 βαίῃ αὐτῷ κατὰ γνώμην ἐπιχειροῦντι, πιστεύουσί τε αὐτοῖς
 ὡς φίλοις, φέρεσθαι τούτῳ οἱ κέρδος· ἢν δὲ μηδέν τι κακὸν
 ἀπὸ τούτου ξυμβαίνει αὐτῷ εἰ μὲν οὖν ταῦτα ἀμεί-
 νω, αἰρεῖσθαι ἂν πρὸ τῶν ἄλλων δέοι ταῦτα. εἰ δὲ μὴ C
 ἀμείνω ἄλλα ἔχοντας ἡσυχίαν ἀνέχεσθαι, ἐκεῖνα ἔστω ἡμῖν
 10 αἰρετώτερα. τὴν μέλλησίν φημι ἔγωγε μέγα μὲν βλάψαι καὶ
 πολλοὺς τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, καὶ ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι
 μεγάλην ἐπενέγκαι βλάβην, προῖεμένοις τὴν ἀρχήν, ὅτε ἐπο-
 λιορκεῖτο Κωνσταντινούπολις, Ἑλληνάς τε καὶ Ἑλλήνων βασι-
 λέα, ἀφ' ὧν τὰ τε ἐμπόρια ἡμῖν μεγάλα ἐπήγει αὐξανόμενα.
 15 μετὰ δὲ διαπρεσβευομένων τῶν Πελοποννήσου ἡγεμόνων ὥστε
 τιμωρεῖν σφίσι πολεμουμένοις, περιεῖδομεν τὴν τε Πελοπόν-
 νησον ὑπὸ τῷ βασιλεῖ τῷδε ἀνάστατον γενομένην. καὶ ἄρτι D
 δὲ τοῦ Ἰλλυριῶν βασιλέως κελεύοντος ἀμύνειν αὐτῷ καὶ χά-
 ριν κατατίθεσθαι οὐ μικρὰν τῆς βοηθείας ἕνεκα, περιεῖδομεν
 20 καὶ αὐτὸν διαφθαρέντα ὑπὸ Τούρκων. τούτων ἕκαστα ὑφ'
 ἡμῶν προῖεμένων αἰσχύνην φέρει καὶ ὄνειδος ἐς τοὺς ἄλλους

9. ἀλλὰ? 12. προῖεμένους P

stum si descenderimus bellum, eum eiusque insidias cavere poterimus armati et satis instructi in omnem eventum, sedulo observantes quemnam castris locum capiat. an non is pro hoste tandem habendus est, qui insidiis regionem nostram praeripere tentat, et duobus his excellit? si felice et prospero rex utatur rerum successu, barbaris homines credunt se ut amicos nonnihil lucri inde percepturos: sin mali nihil inde redundarit in barbarum * * * si itaque haec reliquis praestantiora sunt, quis adeo est caecus ut non cernat ea esse eligenda? sin caecus, meliora habentes quietem amplecti oportet. illa namque nobis eligibilia iudico. cunctationem aio multum multis per orbem damnosam esse; et nobis plurimum damni dedit, prodentibus imperium, Graecos et Graecorum regem, quando barbarus infestos arietes Cpoli admovebat. nam merces nostrae plurimum ab Graecis iuvabantur et augebantur. deinde contempsimus et aversati sumus preces ducum Peloponnesiacorum, qui impensissimis precibus auxilium nostrum implorabant. per nostram socordiam vidimus et Peloponnesum ab isto rege devictam. nuper admodum, cum Illyriorum rex nostrum auxilium supplex oraret et lati auxilii non mediocre gratiam se relaturum promitteret, eum ab Turcis crudeliter necari passi sumus. his sigillatim in hunc modum a nobis proditis, non possumus infamiam apud teliqvas per Europam gentes effugere, quin dicant nos mercaturae et

τοὺς κατὰ τὴν Εὐρώπην, ὡς τῶν ἐμπορίων ἕνεκα καὶ αἰσχροῦ κέρδους προϊέμεθα γένη ὁμότροπα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τοῦδε φθειρόμενα. ξυνελόντα δὲ ὡς ἔνεστι φάναι, εἰ μὲν τοῖς Παίσιον αὐτίκα συνθέμενοι ἅμα πόλεμον ἀνελώμεθα, ἔσται ἡμῖν καρποῦσθαι τοῖς ἡμετέροις· εἰ δὲ ἀνεχόμενοι ἡσυχίαν ἄγω-
P. 294 μένους τὴν χώραν, ὅση αὐτῷ ὁμορος οὔσα τυγχάνει. δοκεῖ οὖν ἐμοὶ πρέσβεις τε ἐπὶ Παίονας πέμπειν καὶ χρήματα, καὶ αὐτοὺς πληροῦντας νῆας ἐπὶ ταῖς οὔσαις ἡμῖν ἄλλας, ὅσας
V. 229 ἂν δυναίμεθα. συμπαραλαμβάνειν δὲ καὶ τὸν μέγαν ἀρχιε-
P. 294 ρέα ἐπὶ τὸν πόλεμον τόνδε, ἡγεμόνα τε τοῦ παντὸς ποιουμένους. τὴν δὲ Πελοπόννησον ἀποστῆναι πειραῖσθαι· εἰ γὰρ τῶν ἡγεμόνων τῷ ἑτέρῳ ἀφεστηκότι ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ μετρίως ἔχοντι βίου συνείποντο ἐς τὴν ἀπόστασιν ἐλθόντες οἱ Πελοποννήσιοι, οἱ μὲν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, οἱ δὲ ἐς πᾶν
V. 229 τοῦ κακοῦ ἀφικόμενοι, πολλῶν ἂν μᾶλλον ἔποιντο δύναμίν τε
V. 229 Β ἄξιόχρεω διὰ θαλάττης ὀρῶντες, καὶ κατ' ἡπειρον κομιῶσιν τῶν ἰππέων ὀπλίτας τῶν Ἰταλικῶν ἐς διασχίλους. πέμπεσθαι δὲ ἐς Πελοπόννησον καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἐγκλήμασι Κρητῆτας ἐπὶ διαλύσει τῶν ἐγκλημάτων. ταῦτα δὲ ἐπάγοντας ἡμᾶς ὀρῶντες
V. 229 ὄψονται τε αὐτίκα, καὶ μεταστάντες ἐφ' ἡμᾶς παρεῖξουσιν ὑποχείριον τὴν Πελοπόννησον, ἀφ' ἧς ἔσται ἡμῖν ταμιεύεσθαι

12. ἀποστῆσαι?

urpis lucri avidos neglexisse gentes eorundem nobiscum morum eiusdemque religionis, et quasi spectasse ut caderent Turcorum Marte. proinde, ut ad pauca redeam, si adiuncti Pannoniis arma arripuerimus, nostris nobis frui licebit. quodsi cunctari et quietem secuti fuerimus, brevi videbimus eum imparatos oppressurum, et extorturum nobis regionem nostram, qua ei finitima est. - consulo igitur ut legatos cum magna pecuniae vi ire iubeamus ad Pannones. praeterea, ut praeter naves quae nobis praesto sunt, etiam alias quotquot possumus, impleamus militibus. nec etiam praetereundus est pontifex maximus, qui quoquomodo fieri potest, in belli societatem adhibendus et totius belli dux declarandus est. ad haec opera danda est ut Peloponnesus ad defectionem sollicitetur. et id quidem in proclivi est: si enim alterum de ducum numero, qui descivit ab rege, tenuem agentem vitam Peloponnesiaci secuti sunt, cum quidam desererent urbes, alii vero in summa venirent pericula, quid futurum creditis, si viderint tantas copias terra marique adversus barbarum adventare? censeo insuper equites et armatos Italicos bis mille mittendos in Peloponnesum. Cretensibus quoque venia et criminum abolitio danda est. haec ubi nos agere viderint, continuo ad nos transitionem facient et

τῆ ἐκείνου χώρα καὶ εἴσοδον ἱκανὴν ἀποφέρεσθαι. ταῦτα δὲ συνθεμένους τοῖς Παίοσιν, ἐκείνους μὲν ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ ἡμᾶς δὲ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὠρμημένους ἐπιχειρεῖν τῆ ἐκείνου ἀρχῆ, καὶ μὴ καθεζομένους περιορᾶν τὴν χώραν ἡμῶν δευ-
 5 μὲνην, καὶ ἐς ἀνδραποδισμόν τοὺς ὑπηκόους ἡμῶν ἀγομένους, C ἀναγκασθῆναί ποτε ἐλέσθαι σφίσιν αἵρεσίν τινα ἄλλην, τρεπομένους ἐς τὸν πόλεμον.”

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Βίκτωρος συνέπαινοί τε ἐγένοντο καὶ οἱ πλείους ἐν αὐτῷ. ἰσοπαλεῖς δὲ αἱ ψῆφοι οὔσαι, ὁμως
 10 ἐπεκράτησαν αἱ τὸν πόλεμον ἀπαγγέλλουσαι. μετὰ δὲ αὐτίκα ἐδόκει πρέσβεις μὲν ἐς τὸν μέγαν ἀρχιερέα πέμπειν, καὶ ἐπὶ Παίονας αὐτίκα πρέσβεις πέμπειν ὡσαύτως, χρήματα ἔχον-
 τας. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις ἀφικόμενοι ἐς τὸν ἄκρον ἀρχιερέα ἔλεγον τὰ καθήκοντα τοῖς Οὐνετιοῖς, ὡς ἐν καιρῷ πάνυ εἴη
 15 ἅμα αὐτοῖς τὸν πόλεμον ἀναιρούμενον τοῖς βαρβάροις δια-
 πράττεσθαι, ἅτι’ ἂν αὐτῷ καὶ πρότερον ἐν Μαντύῃ ἐπετή- D
 δευτο. ὁ δ’ ἀρχιερεὺς ὑπολαβὼν ἔλεγεν ὡς ἀναγκαῖον προῶ-
 τον αὐτὸν τὸν μικρὸν βάρβαρον ἐκ μέσου ποιεῖσθαι, εἰθ’ οὐ-
 τως ἰέναι καὶ ἐπὶ τὸν μέγαν, σημαίνων τὸν Ἀριμίνου ἡγε-
 20 μόνα, πρὸς ὃν πόλεμος ἦν αὐτῷ, διενεχθέντα ἐπὶ τρόπῳ ὃν παραλιπεῖν ἄξιον. διὰ δὲ ταῦτα αἰτίαν ἐπιφέρων τοιαύτην ἐπολέμει.

Peloponnesum subiicient, unde licebit negotia regi facessere. nam ab Peloponneso commodius in eius regionem dabitur accessus. si igitur societatem coiverimus cum Pannonibus, Pannonες ab Istro, nos ab Peloponneso barbari regionem populabimur. nec pressis, quod aiunt, sedentes manibus negligemus regionem nostram vastari et subditos nostros Turcorum mancipia fieri: verum his tandem auctores erimus ut aliquando aliud consilium captent, et armis barbaro fortiter resistere instituant.”

Victor huiusmodi oratione habita plurimos in suam sententiam traxit. calculi autem cum propemodum utrinque essent aequales numero, vicere tamen, quia aliquanto plures erant, qui bellum nuntiabant. secundum haec decretum factum est ut legati abirent ad pontificem magnum, et alii porro ad Pannonες ablegarentur cum magna pecuniae vi. legati venientes ad pontificem maximum, dixerunt quae Venetos dicere aequum erat, videlicet tempus nunc instare et monere ut una cum ipsis bellum adversus barbaros capesseret, quemadmodum Mantuae convenisset. pontifex respondens inquit “necesse est ut prius impium et consceleratum minoremque barbarum e medio tollam. deinde diis bene monentibus proficiscar contra magnum barbarum.” at intelligebat Arimini ducem, cum quo bellum ea tempestate gerebat. verum causam eius belli nunc omisisse satius est.

Καὶ οὕτω μὲν ὁ ἀρχιερεὺς διεκρούσατο τοῖς Οὐνετοῖς, ἔχων ἐμφύλιον οἰκειὸν πόλεμον. μετὰ δὲ οἱ ἐπὶ Παίονας πεμφθέντες ἴωσθε ἐπὶ τὸν πόλεμον παραλαμβάνειν, ἐς ὅσιν
P. 295 ἐλθόντες τῷ βασιλεῖ Παίωνων καὶ τῇ συγκλήτῳ ἔλεγον τοιαύδε.
“ἄνδρες Παίονες, ὁρᾶτε δὴ ὑμεῖς τὴν Τούρκων βασιλείῳς δὲ 5
ναμιν, ἣ προεχώρησεν, ὡς δυναστεία μὲν τοὺς ἐν τῇ οἰκου-
μένη ὁμοφύλους ἡμῖν κατεστρέψατο, καὶ ἡμῶν δὲ τὴν χώραν
ὡς ληζόμενοι ἀνδραπόδων τὴν τε Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην ἐνέ-
πλησαν. καὶ τὸν γε Ἴστρον ἀεὶ διαβαίνοντες δηοῦσί τε τὴν
χώραν καὶ ἐπικαίουσιν. ὡς δὲ αὐτὸς ὁ βάρβαρος οὐκέτι δια- 10
βάς τὸν Ἴστρον περὶ τῆς ὑμετέρας αὐτῶν τὸν ἀγῶνα ποιεῖ-
ται, δηλὰ ἔστι λογιζομένοις ὑμῖν ὅτι ἐπὶ τὴν ἐκείνου διαβαί-
B νοντες ἐς Θόρουβον ἐτίθεσθε αὐτοῦ τὰ πράγματα. νῦν δὲ τοὺς
V. 130 τε Ἑλλήνας καθελὼν καὶ Ἑλλήνων βασιλέα, μετὰ δὲ τὴν Τρι-
βαλλῶν χώραν ὑφ’ αὐτῷ ποιησάμενος, καὶ Πελοπόννησον κα- 15
ταστρεψάμενος σύμπασαν, καὶ βασιλέα Τραπεζοῦντιος παρα-
στησάμενος καὶ τὴν τε χώραν αὐτοῦ ὑπαγόμενος, μετὰ δὲ
ἐπιστήσας ἀρχοντα τῇ Δακίᾳ, καὶ τὴν Ἰλλυριῶν χώραν δηω-
σάμενος, καὶ ἔλὼν ἅμα καὶ τὸν βασιλέα, ἄνδρα ἐπιεικῆ καὶ
μέτριον, ἐν βραχεῖ οὕτω χρόνῳ τσαύτας δυναστείας καθε- 20
C μὲν οὐδαμῶς, ἀλλ’ ἐπὶ τοὺς ὁμόρους τούτων ἐλαύνων πειρά-

17. ἐπαγόμενος P

Legati, qui ad Pannonum animos conciliandos, ut prompti sequerentur in Turcicam expeditionem, missi erant, prodeuntes in conspectum regis Mathiae, in frequenti senatu huiuscemodi orationem exorsi sunt.” viri Pannonnes, utique cernitis Turcorum regis potentiam quo evaserit. eos qui in orbe Christiano eiusdem nobiscum et fidei et gentis sunt, suum imperium suscipere coegit. ex regionibus nostris praedas agens, Asiam et Europam mancipiis nostris replevit. Istrum praeterea frequenter transgrediens, regionem populatur agrosque urit. itaque si nos audieritis, barbarus non amplius traiciet Istrum, ut vestram regionem impugnet. nam manifestum esse reor omnibus, si modo vires intellectus seu mentis intenderint, fore, si vos Istrum transmiseritis et in eius regionem hostili animo fueritis ingressi, ut maximum tumultum in eius regione concitetis resque eius planissime conturbetis. Turcus, ut liquido constat, Graecos debellavit et eorum regionem suo dominio adiecit. Triballorum regionem et universam Peloponnesum sui iuris fecit. Trapezuntium regem domuit, eiusque regione potitus est. Daciae ducem dedit. Illyricorum regionem misere evastavit; eorumque regem, virum aequum et modestum, cepit et occidit. eum igitur, qui brevi admodum tempore tot principatus et potentatus demolitus est, quid porro facturum cre-

σεται τὰς αὐτῶν γινομένας ὑφ' αὐτῷ ποιεῖσθαι, ὡς ἂν δύ-
 ναιτο τάχιστα αὐτοῖς προσφερόμενος. νῦν δὲ ἤκει καὶ ἐφ'
 ὑμᾶς οὐχ ἤκιστα ὁ πόλεμος, καὶ παντὶ σθένει πειράσεται
 διαβαίνων τὴν τε χώραν ὑμῶν ἀνδραποδίζεσθαι καὶ τοὺς
 5 ἄρχοντας αἰσχίστῳ ὀλέθρῳ διαφθεῖραι. οὐ γὰρ ἂν ψυχὴν
 αὐτοῦ ἔστι διαλλάττειν ἐς τοὺς ὑμετέρους τε καὶ ὑπὸ τὴν
 ἡμετέραν θρησκείαν ὄντας, ἀλλ' ἀμείλικτος πάμπαν τυγχάνει
 ὡν ὁμοίως παντὸς τῷ τέ οἱ ἐπιεικῶς φερομένῳ. πυνθάνεσθε
 γὰρ δήπου οἷα τὸν Λαδίσλαον βασιλέα πρότερον ἄρχοντα
 10 ἐποίησε. κὰν τούτῳ μὲν ἴσως συγγνώμην ἔσχεν ἐαντῷ ἐν D
 μάχῃ ἀλόντα ἀπεκτονῶς· τὸν δὲ γε βασιλέα Δαβὶδ Τρα-
 πεζοῦντος καὶ Ἰλλυριοῶν καὶ Λέσβου ἡγεμόνα τοὺς τε ἄλ-
 λους, τί χαλεπὸν ὑπ' ἐκείνων παθῶν διαφθεῖρει αἰεὶ ὁμοῦ
 πάντας; εἰ μὲν οὖν παρασκευάζεσθε ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν
 15 ἐλαύνοντες τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι, τάχα ἂν τι ἐπικουφίζοιτε
 καὶ τὴν ἐπὶ ταῦτα ἐσομένην ὄρμην αὐτοῦ ἐς τὴν Παιονίαν.
 εἰ δὲ ἀνέχεσθε τοιαῦτα πάσχοντες, διαβήσεται δὲ ἐκεῖνος παντὶ
 τῷ στρατῷ, δέδοικα μὴ σφαλέντες ἀπαξ τάδε πάντα ὑπ' ἐκεῖ- P. 296
 νῳ γένηται καὶ ἡμᾶς κάκιστα ἀπολέσῃ.”

20 Ταῦτα εἰπόντων τῶν Οὐνετιῶν ὁ βασιλεὺς Παιόνων
 ὑπολαβὼν ἔλεγε τοιάδε. “ἄνδρες Οὐνετοί, εὖ τε λέγετε καὶ

ditis? haud quieti et ignaviae se corrumpendum tradet, verum fini-
 timos armis appetet, eorumque regiones suae adiunget. nec moras
 nectendo sedebit, verum illico in finitimos arma vibrabit. nunc igitur
 nec vobis bellum parcat. nam conabitur, universis suis copiis
 fretus, in regionem vestram impetum facere, et ex ea hominum alia-
 rumque rerum praedas agere, principes vestros turpissimae neci tra-
 dere haud cunctabitur. nam animus eius semper est implacabilis
 erga nostros et erga omnes eos qui Christianae religioni acquiescunt.
 praeterea parum pacatum animum gerit erga eum qui se benevolum
 et benignum offert. haud enim vos praeterit quid fecerit Vladislao
 principi vestro. verumenimvero veniam hic meretur Turcus, siquidem
 Vladislavus in praelio captus interiit. sed quid mali passus est aut
 quamnam iniuriam accepit ab Davide Trapezuntis rege, et ab Illyrio-
 rum et Lesbi duce, necnon ab reliquis quos omnes crudeliter necavit?
 si itaque contractis copiis in eius regionem irrueritis, certe brevi spiritus
 eius generosos, quos contra Pannoniam concepit, contuderitis. sin pa-
 tienter quae ab rege inferuntur sustinueritis, transgredietur is uni-
 versi exercitus robore ad vos. vereor, si deinde semel aberraveritis
 et parum feliciter contra eum pugnaveritis, ne universa Pannonia in
 eius dicionem cedat et vos crudelissime perdat.”

Venetis, cum dicendi finem fecissent, in hunc modum respondit
 Pannonum rex. “viri Veneti, sane recte dicitis, et videmini in plu-

δοκεῖτε πρὸς πολλὰ ἄνδρες εἶναι οὐκ ἀξύνετοι, ἔστε τὰ ἄλλα τοῦ βίου καὶ ἐς τὰ δέοντα αὐτοῖς λογιζέσθαι. ἐκεῖνο δὲ οὐ δοκεῖτε ἡμῖν μεμνησθαι, ὡς τὸν ἐπὶ τῶν Τούρκων πόλεμον συμπαραλαμβάνομεν πολλάκις ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἠθελήσατε τιμωρεῖν, παρακαλοῦντος ἅμα καὶ τοῦ μεγίστου ἀρχιερέως, 5 ἀλλ' ἐσπένδεσθε τῷ βαρβάρῳ καὶ ἡμῶν λόγον οὐδένα ἐποιεῖ-
 Β σθε, ἐφάσκετε δὲ ὡς οὐκ εἰκότα ὑμῶν προσδεόμεθα, κελεύ-
 οντες ἐπαμύνειν μηδ' ὀτιοῦν χαλεπὸν ἐπιδόντας ὑπὸ τοῦ βαρ-
 βάρου. καὶ ἡμεῖς δὴ οὕτω πολλάκις τὸν Ἰστρον διαβάντες ἀνήκεστα πεπόνθαμεν. καὶ πρῶτον μὲν Λαδίσλαος ὁ τῆσδε 10
 τῆς χώρας βασιλεὺς ἐτελείτησεν, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, τὸ
 δεύτερον αὖθις πολλοί τε ἅμα καὶ ἀγαθοὶ ἐν Κοσόβῳ τῆς
 Τριβαλλῶν χώρας οἱ μὲν ἐν τῷ πολέμῳ ἀπέθανον, οἱ δὲ καὶ
 ἐάλωσαν ὑπὸ Τούρκων. ταῦτα μέντοι ὑμῖν ἐν τῷ παρόντι
 ἐπιμεμφόμεθα. τιμωρεῖν δὲ ὑποδεχόμεθα ἀντίκα μάλα δια- 15
 βάντες τὸν Ἰστρον, ἐς ὅσον ἐγγωρεῖ ἐν τῷ τοιῶδε βλάψαι
 C τὴν χώραν τοῦ βαρβάρου. ἤρως δ' ἐπιγενομένου στρατευσό-
 μεθα ἐπὶ τὴν ἐκείνου, πειρασόμενοι ὡς ἂν διδῶ ὁ θεός.
 χρεῶν δὲ καὶ ὑμᾶς ἅμα ἐσβάλλοντας ἐς τὴν Πελοπόννησον
 V. 231 βλάπτειν πειραῖσθαι, ὅσα ἂν δύνασθε, ὡς ἂν ἐπ' ἀμφοτέρων 20
 τῶν χωρίων παρέχοιμεν αὐτῷ πράγματα ἐργαζόμενοι, ἐς ἐγ-

3. ὡς ἐς τὸν ἐπὶ? an ὡς ἐπὶ τὸν?
 ἐπεπόνθαμεν P

8. ἐπιδόντες P 10.

rimis esse viri non admodum imprudentes, nec solum in iis quae ad quotidianae vitae usum spectant, verum et in iis quae publicam aliquando de rebus necessariis consultationem postulant. parum autem recordamini, ut videre videor, quod saepius vos cohortati sumus, ut una nobiscum expeditionem sumeretis contra Turcos: verum cohortationem nostram admittere recusastis, quamvis ad eandem rem etiam pontifex maximus vos cohortaretur. foedus pepigitis cum barbaro, nostrique nullum respectum egistis. ad haec vestra oratio erat nos parum honeste agere, iubentes vos arma contra barbarum arripere, cum nullae tamen eius in vos extent iniuriae. nos igitur saepius traiecimus Istrum, et maximas clades accepimus primo quidem Vladislaus rex noster in expeditione Turcica occubuit, cum fuisset vir optimus. deinde iterum multi et boni viri in Cosobo regionis Triballorum partim caesi partim capti sunt ab Turcis. haec quidem hactenus vobis exprobrare libuit. caeterum parati et prompti sumus una vobiscum suscipere bellum, continuo transeuntes Istrum, et quantum possumus, evastantes regionem barbari. appetente vere bellum indicemus regi; quod quantum deus nobis opis dederit, summa fortitudine geremus. caeterum et vos simul irrumpere in Peloponnesum et molestos esse, quantum licuerit, regi oportet, ut in hunc modum

γυτάτω ἴοιμεν τῆς γνώμης, ὁμοῦ δὲ ἐγχειρίσαι περὶ τὸν πόλεμον." ταῦτα εἰπὼν καὶ παρασκευασάμενος τὰ χρήματα ἐδέξατο ἐς δισμυρίους καὶ πεντακισχιλίους χρυσίους.

Οὗτος μὲν οὖν οὕτω παρεσκευάσατο ἐς τὸν πόλεμον, συναγείρας δὲ στρατεύματα ἐς δισμυρίους καὶ πεντακισχιλίους, τὸν Ἰστρον τε διαβάς, ἐδήου τὴν βασιλέως χώραν. καὶ ἐπιτειχισμὸν τῇ Μπελογοράδῃ ὁ Σαβατίνης ἐτείχισεν, ὅτε τὴν Παιονίαν ἐληθίζετο, καὶ φρουρὰν ἐγκαταλιπὼν ἐν αὐτῇ, ἄνδρας τῶν βασιλέως θυρῶν, ἀπήλανε. τοῦτο μὲν δὴ τὸ ἐπιτείχι-
 10 σμα ὃν μάλιστα τῇ πόλει ἐπελάσας ἐπολιόρηκε. μετὰ δὲ ἐπιδραμὼν τὴν βασιλέως χώραν ἔσπε ἐπὶ Σάββαν, καὶ ἀνδραποδισάμενος τὴν χώραν, Τριβαλλοὺς τε ἅμα καὶ Τούρκους, ἀπήλανε τὰ ἔμπαλιν γενόμενος ἐπ' οἶκον. λέγεται δὲ ἀπενέγκασθαι ἀνδράποδα ἀμφὶ τὰ δισμύρια.

Καὶ τὰ μὲν τῶν Παιόνων οὕτως ἐγένετο. Οὐνενοτοὶ δέ, 1463
 ὡς καὶ τοὺς Παϊονίους σφισι συμμάχους παρελάμβανον, πληρώσαντες τριήρεις πέντε καὶ τριάκοντα καὶ ναῦς τε ἅμα ὑψηλὰς δυοκαίδεκα ἔπλεον ἐπὶ Πελοπόννησον. καὶ ὀπλίτας P. 297
 μὲν Ἰταλοὺς, ἰππέας δισχιλίους, ἐμβalόντες ἐς τὰς ὑψηλὰς
 20 ναῦς διεπόρθμενον ἐς τὴν Πελοπόννησον. μετὰ δὲ στρατηγὸν εἵλοντο ἄνδρα ἐπίσημον τῆς Λαυρεδάνων οἰκίας, ἐπιτρέψαντες αὐτῷ τὰ πράγματα, καὶ ἐς τὰς παραλίους τὰς τε ἐς

ab utraque regione negotia ei facessamus, et pari animo utriusque bellum aggrediamur." his dictis accipiebat viginti quinque milia aureorum.

Quibus acceptis accingebatur ad bellum, comparans exercitum qui complectebatur viginti quinque milia virorum. transgressusque Istrum regis regionem populabatur. Sabatines murum Belgrado obiecerat, quo tutior esset, cum ex Pannonia praedas ageret; in quo relinquens praesidium virorum de ianuis abiit. hunc igitur murum quam proxime ad urbem accedens oppugnavit et diruit. dehinc incursionem faciens in regis regionem usque ad Savum, et mancipiorum praedas agens, pulsus Triballis et Turcis, domum reversus est, vehens circiter viginti milia mancipiorum.

In hoc statu res Pannonum erant. Veneti, cum Pannonum in belli societatem venissent, impleverunt triremes triginta quinque et naves alias duodecim; quibus confisi contenderunt in Peloponnesum. Italos armatos et equites bis mille imposuere in naves altas, et transfretarunt in Peloponnesum. ad id bellum crearunt virum ducem illustrem Iacobum de familia Lauredanorum, cui etiam imperium in maritimas regiones dederunt, videlicet in eas quae Ionium et Aegeum respiciunt.

τὸν Ἰόνιον καὶ ἐς τὸ Αἰγαῖον ἡγεμόνα κατεστήσαντο, κυρίων
 τε ποιησάμενοι διαθεῖναι ἢ ἂν αὐτῷ δοκοίη ἐς τὸν πόλεμον
 ἄριστα ἔχειν. ἀπὸ δὲ τῆς Κρήτης κήρυγμα ἐποιήσαντο τοῖς
 ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐς τοὺς χώρους καταφυγοῦσιν, ἰέναι
 θαρροῦντας ἐς τὸν πόλεμον. ἐγένοντο δὲ συλλεγέστες ἀμφὶ 5
 τοὺς τετρακισχιλίους, καὶ ἐς τὴν Πελοπόννησον διεπόρθμευ-
 Βσαν, καὶ τοὺς τε Πελοποννησίους παρώτρυναν ἀφιστάναι ἀπὸ
 βασιλέως. καὶ οἱ Πελοποννησιοὶ δεινῶς δεδιότες, προσέφερον
 λόγους, τὸν τε Ἰσθμὸν τειχίζειν, ὡς ταύτῃ ἀποληψόμενοι τοὺς
 ἐν ταῖς πόλεσι βασιλέως νεήλυδας, καὶ ἀπογνόντας παραδω- 10
 σομένους σφᾶς, ὥστε ἀπαθεῖς ἀπιέναι. ἡ μὲν οὖν Λακωνικὴ
 καὶ τὸ Ταίναρον καὶ οἱ ἀμφὶ Ἐπίδαυρον ἀπέστησαν αὐτίκα
 ἐπιόντων τῶν Οὐνετιῶν, καὶ οἱ Ἀρκάδες καὶ Πελλήνηες· ὁ
 δὲ Πελοποννήσου ὑπαρχος, ἐν Λεοντίῃ τῆς Μεγαλοπόλεως
 διατρίβων, ἐσκόπει ἢ ἕκαστα προβήσεται, καὶ κήρυκα πέμπων 15
 ἐς βασιλέα ἐδήλου ὡς Οὐνετιοὶ τὴν τε χώραν ἀφιστάντες πο-
 λεμοῦσι, καὶ τὸ Ἄργος ἐπιόντες ἀπὸ Ναυπλίου διὰ τῆς ἡπεί-
 Cρου καὶ διὰ θαλάσσης ἐπολιόρχουν προσβαλόντες καὶ ἐπει-
 ρῶντο ἐλεῖν. ἐνῆσαν δὲ τοῦ βασιλέως πενήκοντα νεήλυδες
 καὶ ἄρμοστὴς τούτων, οἱ προσεχώρησαν τοῖς Οὐνετιοῖς καθ' 20
 ὁμολογίαν, καὶ ἀφῆκαν ἀπαθεῖς ἀπιέναι. οὗτοι μὲν οὕτω διέ-
 φυγον μὴ ἀπολέσθαι, καὶ τὸ Ἄργος παραλαβόντες Οὐνετιοὶ
 φρουρὰν τε ἐγκατέλιπον καὶ ἄρχοντα ἐν αὐτῷ. ἔνθα δὲ συ-

huic plenam rerum gerendarum potestatem permittunt, nempe ut ad
 eum modum bello utatur quo sibi res Venetorum optime habere vi-
 derentur. edictum missum est in Cretam, ad eos qui capitalibus cri-
 minibus irretiti ad ea loca confugerant, ut audacter, nihil metuentes,
 in hanc expeditionem venirent. hi erant numero in unum collecti
 quater mille; et in Peloponnesum traiecerunt, ut Peloponnesiacos ad
 defectionem ab rege impellerent. verum Peloponnesiaci magna in
 formidine constituti, inter se varia collocuti, statuerunt Isthmum muro
 circumvenire, ut eo modo peregrinos regis, qui in urbibus erant, in-
 terciperent. peregrini namque iam desperarant (ut qui semetipsos
 proditos crederent) se posse illaesos et salvos praesentem necessita-
 tem effugere. Laconia, quique Taenarum et Epidaurum tenebant,
 necnon finitimi illico accedentibus Venetis ab rege desciverunt. hos
 secuti sunt Arcades et Pellenenses. Peloponnesi praefectus in Leon-
 tia Megalopolis moratus expectabat rei eventum. nuntium ad regem
 dimisit qui nuntiaret Venetos in armis esse et regionem ad defectio-
 nem sollicitare. Veneti terra marique ab Nauplio properabant Argos;
 quam urbem aggressi oppugnabant. oppidani conabantur transitio-
 nem facere. erant in ea urbe peregrini milites regis quinquaginta,

νέχθη αὐτοῖς τοιόνδε. ὡς γὰρ ἐπεκράτησαν τοῦ Ἄργους, καὶ
 βοήθειαν ἔπεμπον, ἐπιτρέψαντες ἀνδρὶ Ἰερωνύμῳ Βερνάρδων
 γένους, καὶ ἐπιτείλαντες ὡς ἂν διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ προῖὼν ἀφί-
 κοιτο ἐς τὸ Ἄργος. ὁ δὲ ἀπειθήσας ἤει τὴν μεσόγαιαν, φέ-
 5 ρουσαν διὰ τῆς ὑπώρειας. ἐνταῦθα οἱ Τοῦρκοι προλοχίσαν- D
 τες τὴν ἐπὶ τῇ Ἄργει ὁδόν, καὶ ὑπέισαντες ἄνδρας ἑκατόν, V. 232
 ἀνέμενον εἴ τι ἀπὴν ἐς τιμωρίαν φέρον τοῖς Ἀργείοις. ὡς δὲ
 ἑώρων τὸν Ἰερώνυμον ἄγοντα τοὺς ἄνδρας ἐπὶ τὸ Ἄργος διὰ
 τῆς μεσογαίου, ἔφθησαν, τὴν τε ὑπώρειαν καὶ τὸν αἰγιαλὸν
 10 καταλαβόντες, ἐν μέσῳ ποιήσασθαι τὴν Οὐνετιῶν βοήθειαν.
 καὶ ὡς ἐποίησαν, ἐτρέψαντο αὐτίκα τούτους, καὶ διαφθείραν-
 τες ἐς διακοσίους τούτους ἐζώγησαν. αὐτὸς τε Ἰερώνυμος P. 298
 διέφυγε μὴ ἀπολέσθαι. ἐμβὰς δὲ ἐς πλοῖον ταύτῃ που ὀρμι-
 ζόμενον, ἐπηγγέλλετο ὡς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ παρεῖη πλεύσων
 15 τὴν Αἴγιαν. ὡς δὲ ἐπὶ Αἴγιαν ἀφίκετο, αὐτὸς ἐκέλευεν
 αὐτὸν διαπορθμεῦσαι ἐς Εὐβοίαν. ἐπιβὰς δὲ ἐς τὴν Ἀτι-
 κήν, ἐντεῦθεν ἀφίκετο παρὰ βασιλέα.

Οὗτος μὲν οὖν οὐ πολλῶ ὕστερον αὐτὸς ἐς τοὺς Οὐνε-
 τοὺς ὑποστρέψας χαλεπὰ ἐπεπόνθει. οἱ μὲντοι Οὐνετοί, ὡς
 20 προῖσχομένων τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ Ἑλλήνων τε ἅμα καὶ

una cum duce suo; qui condicionibus quibusdam intercedentibus se
 Venetis dedit, quos passi sunt abire inviolatos et incolumes. hoc
 modo isti exitium imminens evaserunt. Veneti Argo urbi, quae in
 dicionem venerat, praesidium imposuerunt, relicto ibidem et duce.
 ubi huiusmodi casus Venetis accidit. ut enim potiti sunt Argo, sub-
 miserunt auxilium duce Hieronymo de familia Bernardorum; cui
 praeceptum erat ut per littus auxiliares ducens pergeret Argos. is
 contempto imperio magistratus auxiliare agmen ducit per mediterranea-
 neam regionem, iter faciens per radicem montis. ibi tum Turci lo-
 cum insidiis praeoccupantes in itinere quod fert Argos, submittentes-
 que viros centum, expectarunt, si qua occasio daretur ulciscendi Ar-
 givos. ut conspicati sunt Hieronymum iter metiri per mediterraneam
 regionem, praevenierunt montis radicem, et occupato littore Veneto-
 rum auxiliares in medio concludere. hinc ex insidiis exurgentes Ve-
 netos continuo in fugam coniecere, caesis ducentis totidemque captis.
 Hieronymus fuga evasit impendens discrimen. ingressus autem na-
 vem, quae forte eo appulerat, dicebat se ab duce Veneto advenisse,
 ut proficisceretur in Aeginam. ut in Aeginam venit, nautam navem
 solvere et cursum in Euboeam dirigere iubet. dehinc egressus est in
 Atticam, et inde ad regem iter flexit.

Is haud multo post reversus ad Venetos graves poenas spreti et
 contempti imperii dedit. Graeci qui erant in Peloponneso, et Al-
 bani, necnon Rhasicus et Petrus Claudus, haud cessabant consulere

Ἰαλβανῶν, καὶ κελευομένων αὐτῶν καὶ Ῥασίκου καὶ Πέτρου Β τοῦ χωλοῦ, ὡς εἰ τὸν Ἰσθμὸν τειχίσαιεν, αὐτίκα ὄντες οἱ Πελοποννήσιοι ἀποστήσονται καὶ ἐπ' αὐτοὺς χωρήσουσι· μέγα γάρ τι προσφέρειν τοῦτο σφισιν ἐς τὴν ἀπόστασιν. ἐδόκει δὲ ἰόντας πανστρατιᾷ φράγνυσθαι τὸν Ἰσθμὸν καὶ διαπειρᾶ-5 σθαι τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ. ἀφικομένων δέ, λίθους συντιθέντες ἐπφοκόμεον, ὡς ἂν ἀποπειρώμενοι τῶν Πελοποννησίων γνώσωσιν, εἰ προσχωροίη καὶ ἡ Κόρινθος σφισι, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Πελοποννήσου αὐτίκα χωρήσουσιν ἰόντες ἐς αὐτούς. ὡς δὲ ἐπφοκόμεσάν τε τὸν Ἰσθμὸν, καὶ αὐτοὶ ἀνα-10 λαβόντες τὰ ὄπλα ἤεσαν ἐς τὴν Κόρινθον, ἐξηγουμένων τῶν Κορινθίων ἐς τὴν προσβολήν. τηλεβόλους τε καθίστασαν ἐς C τὴν ἀκρόπολιν, καὶ προσεβάλλοντο μαχόμενοι ἀξίως λόγου. χειμῶν δὲ ἐπιγενόμενος ἐκώλυσέ τε αὐτοὺς προκαθέζεσθαι, καὶ ἀπιόντες ἐντεῦθεν ὄχοντο ἄπρακτοι. ὡς δὲ πιεζόμενοι οἱ 15 Οὐνετοὶ τῷ χειμῶνι χαλεπῶς ἔφερον τὴν ἐν τῷ Ἰσθμῷ διατριβήν, καὶ οὔτε ἡ Κόρινθος προσεχώρει οὔτε ἡ Ἀχαΐα ἀφίστατο, ἐπελάσαντος ἀνδρὸς Ῥάλεω τοῦνομα Ἕλληρος καὶ αὐτοῦ τελευτήσαντος ὑπὸ Τούρκων ἐπεξιόντων τε καὶ ἀμνηνομένων, καὶ οὔτε δὴ τᾶλλα προσεχώρησέ σφισι πλὴν τῶν τὴν Σπάρτην 20 οἰκούντων ἐξαπατηθέντων ὑπὸ Ἕλληρος νεανίου, Γρίτζα τοῦνομα

2. ἰόντες? an πάντες?

Venetis ut Isthmum muro includerent. hoc enim facto aiebant Peloponnesiacos illico defecturos ab rege et ad Venetos transitionem facturos. nam plurimum momenti ad defectionem rem eam habere visum est igitur ut cum univērsis copiis opus aggredierentur, Isthmumque obstruerent, an vel isto modo ad defectionem inclinaturi essent Peloponnesiacorum animi. advenientes ad opus praedictum lapides et saxa congeriebant, opusque incredibilem in morem brevi crescebat. et tentantes animos Peloponnesiacorum, periculum faciebant si et Corinthum ad defectionem accendere possent. quod si contingeret, reliquas Peloponnesi urbes statim transitionem facturas. Isthmi muro exaedificato, arreptis armis pergebant contra Corinthum. prae-euntibus quibusdam Corinthiis, ostendentibus ubinam urbem aggredi deberent, bombardas ponebant ex adverso arcis, urbisque oppugnationem aggrediebantur, certantes magna cum gloria. verum hiems frigidibus intoleranda eos ab obsidenda urbe abduxit. quapropter discedentes nihil tanto apparatu dignum effecere. itaque Veneti hiemis iniquitate pressi, animo iniquo moram in Isthmo ferebant. nec Corinthum transitionem fecit, nec Achaia descendit, quamvis ad eos missus foret vir Graecus nomine Raches; qui ab Turcis egredientibus et resistentibus interfectus est. nec reliquae urbes, praeter eos qui Spartam incolebant, deditionem faciebant; nam Spartanis impo-

- ἔχοντος, δεινόν τε ἐποιοῦντο προσμένειν τε αὐτῷ τῷ Ἰσθμῷ
καί οὐδέν τι πράττεσθαι ἀνύοντας ἐς τὴν τῆς Πελοποννήσου
καταστροφὴν. ἠγγέλλετο δὲ καὶ Μαχουμούτης ὁ τοῦ βασι- D
λέως ἡγεμῶν στρατῷ μεγάλῳ ἐπιέναι σφίσιν ἐς τὸν Ἰσθμόν.
5 μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἠγγέλλετο ἐλαύνων ἐπὶ
τὸν Ἰσθμόν, ἔγνωσάν τε ἀπολιπεῖν τὸν Ἰσθμόν, οὐδέν τι
σφίσιν αὐτοῖς πρόσφορον ἐς τὰ παρόντα, καὶ ἰόντας ἐς τὰς
πόλεις κρατύνειν τε αὐτὰς καὶ ἀμύνασθαι κατὰ τὸ καρτερόν,
ἣν ἐπίωσιν οἱ περὶ Μαχουμούτη τε ἅμα καὶ οἱ περὶ βασιλέα.
- 10 Ὡς γὰρ ἀγγελία ἀφίκετο βασιλεῖ τοὺς Οὐνετοὺς τειχί- P. 299
ζειν τε τὸν Ἰσθμόν, πληρώσαντας τριήρεις ἐς τεσσαράκοντα
νηῶν δὲ ὑψηλὰς δυοκαίδεκα, καὶ ὀπλίτας ἐπαγομένους ἀπὸ
Ἰταλίας, καὶ ἀπὸ Κρήτης στρατὸν ἄλλον, μεγάλως παρασκευά-
σασθαι αὐτοὺς ἐς τὴν τῆς Πελοποννήσου καταστροφὴν, πέμπει V. 233
- 15 Μαχουμούτη συμπαραλαβόντα τὸν τῆς Εὐρώπης στρατὸν,
πλὴν τῶν πρὸς τοὺς Παίονας τειραγμένων, ἐλαύνειν εὐθὺ
Πελοποννήσου, καὶ εἰ μὲν τι αὐτὸς οἶος ἀνύσαι ἐς τὸν πρὸς
Οὐνετοὺς πόλεμον, καθελεῖν τε τὸν Ἰσθμόν καὶ ἐσβαλεῖν
ἅμα ἐς τὴν Πελοπόννησον, εἰ δὲ μή, καὶ αὐτῷ ἀπαγγέλλειν,
- 20 ὥστε κατὰ πόδας ἐλαύνειν. ὁ μὲν τῶν Θυρῶν ἡγεμῶν Μα- B
χουμούτης παραλαβὼν τὸν τῆς Εὐρώπης στρατὸν ἤλασε μέ-

4. ἀπιέναι P

12. νῆας?

17. τοι P

situm erat ab iuvene Graeco nomine Gritza. Venetis iam omnis mora in Isthmo intoleranda erat, cum viderent se nequicquam laborare ut Peloponnesus subiiceretur. nuntiabatur interea Machumetes regius praefectus, magnis copiis instructus in Isthmum contendere, spirans caedes Venetorum. etiam fama ferebatur regem cum exercitu Machumetem, ut ei subsidio venire posset, si res postularet, subsequi. decreverunt itaque magno consensu Isthmum deserere, ut cuius parvus in praesentiarum esset usus. digressi Isthmo contendebant in urbes, quas praesidiis munimentisque aliis firmabant, ut regis et Machumetis vim, si accederent, propulsare possent.

Rex ubi cognovit Venetos muro circumvenisse Isthmum et im-
plesse triremes quadraginta et naves altas duodecim, praeterea arma-
tos Italos adduxisse et ab Creta alium exercitum, quibus omnibus
freti id unicum spectarent ut Peloponnesum subigerent, haud amplius
cunctandum ratus Machumetem iussit accipere Europae exercitum,
praeter eum qui Pannonibus oppositus erat, et recta proficisci in Pe-
loponnesum. praeterea imperat, si quid posset efficere in bello con-
tra Venetos, eniteretur destruere Isthmum et deinde irruptionem in
Peloponnesum facere. quodsi haec parum procederent, se succentu-
riatum fore; et si quid renuntiaret, continuo in iisdem vestigiis sub-
secuturum. Machumetes ianuarum dux cum Europae exercitu profe-

χρι Θεσσαλίας ἐς Πηνεῖον, καὶ ἐστρατοπεδεύετο παρὰ Λα-
 ρίσση τῆ πόλει. συμβούλῳ δὲ ἐχρήτη μὲν Ὀμάρῃ τῷ Του-
 ραχάνεω Θεσσαλίας ὑπάρχῳ. ἀπειρέπετο δὲ μὴ ἐς τὸ πρόσω
 ἐλαύνειν, ἀλλὰ βασιλεῖ ἀναγγέλλειν ὡς ἡ παρασκευὴ μεῖζων
 ἢ κατὰ τὸν βασιλέως ἡγεμόνα· αὐτὸς γὰρ στρατεύματι πρό- 5
 σθεν ἐγγύτατα τοῦ Ἰσθμοῦ ἀφικόμενος τηλεβόλους τε ἀφρώρα
 πλείους ἢ δισχιλίους καὶ τηλεβολιστὰς τετρακοσίους καὶ το-
 ξότας καὶ πελταστὰς, καὶ μηδενὶ αὐτοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰσθμῷ
 C ἐπιτρέψαι ἂν στρατοπεδεύσασθαι. ταῦτα ἀκούσαντα τὸν βα-
 σιλέως ἡγεμόνα, ἐδόκει βασιλεῖ μὲν καταλαμβάνοντα τὴν Πε- 10
 λοπόννησον ἀπαγγέλλειν, αὐτοῦς δὲ ἀναζεύξαντας ἰέναι ἐς τὸ
 πρόσω ἐς Λεβαδίαν. βασιλεὺς μὲν, ὡς ἀγγελία αὐτῷ ἀφί-
 κητο τὴν τε παρασκευὴν μεγάλην τε εἶναι καὶ ἀξιόχρεω, λεγέ-
 ται δὲ αὐτῷ καὶ γράμματα ἐλθεῖν ἀπὸ Πελοποννήσου ἐπο-
 τρύνοντα, ὡς ἦν ἐπίη, οὐ μενοῦσιν αὐτὸν ἐπιόντα οἱ Οὐνε- 15
 τοί. τὰ γράμματα ἐνέγκαι αὐτῷ ἄνδρα Ἀλβανὸν ἀπὸ Κο-
 ρίνθου, σκάφει τὸ πέλαγος νυκτός, τηρήσαντα πνεῦμα, ὡς οὐ-
 ρον κατασταμένον, καὶ νυκτός ἀπαίροντα διαπεραιώσασθαι ἐς
 Βοιωτίαν, ἀποβάντα ἀφικέσθαι παρὰ Μαχουμούτη ἐς Θεσσα-
 D λίαν. τὸν δὲ ἐπιφρασάμενον τὰ γράμματα, συσκευασάμενον 20
 ἐντεῦθεν ἐς τὸ πρόσω ἐλαύνειν, ἐλάσαντα ἀγχοῦ Βοιωτίας,
 ἀφικνεῖται ἀγγελία ὡς Οὐνετοὶ τὸν τε Ἰσθμὸν ἐκλελοιπότες

ctus est in Thessaliam usque ad Peneum, et castra prope Larissam
 urbem posuit. eo in bello consiliario utebatur Omare Thessaliae
 praefecto, qui Machumeti consulebat ut subsisteret nec ulterius mo-
 veret, sed regi significaret belli molem maiorem impendere quam cui
 regius dux sufficere vel par esse possit. nam cum paulo ante quam
 proxime ad Isthmum speculator accessisset, bombardas conspicatus
 est plures quam bis mille, praeterea bombardarios quadringentos;
 necnou sagittarios et scutigeros vidit, qui haud facile cuiquam con-
 cessuri sint castra in Isthmo locare. haec cum accepisset regis dux,
 visum est regi indicare, ut Peloponnesum opprimeret: se vero profes-
 sionem ulterius facturos Lebadiam usque. nuntius igitur ad regem
 venit, qui nuntiabat apparatus belli esse magnum et memorabilem.
 litterae etiam ab Peloponneso allatae sunt, quibus incitabatur ut
 cum copiis accedere maturaret: Venetos enim eos adventum nequa-
 quam expectaturos. litteras has ad eum pertulit vir quidam Albanus,
 qui ab Corintho noctu solvens scapha traiecit mare, observans maris
 tranquillitatem et ventos secundos, et in Boeotiam appulit. hinc
 egressus navi venit ad Machumetem in Thessaliam. Machumetes cum
 litteras legisset, in Peloponnesum abire statuit. ubi venit in loca
 Boeotiae propinqua, accessit nuntius qui referebat Venetos relicto

ἄρχοντο φεύγοντες. οὕτω δὴ ἑσπέρας οὔσης συσκευασάμενος, ἀπὸ τῆς Πλαταιᾶς χώρας πρὸς Κιθαιρῶνα νυκτὸς διαπορευθεὶς, ἔωθεν εἰς τὸν Ἴσθμὸν παρῆν, καὶ τὰς τε νῆας ἀφεώρα ἤδη ἀναγομένης, καὶ τὸν Ἴσθμὸν ἔρημον καταλαβὼν παρελ-
 5 θῶν εἴσω ἐστρατοπεδεύετο. ἐντεῦθεν διὰ τῆς Κορίνθου διωὸν ἀφίκετο εἰς Ἄργος. τὸ δὲ Ἄργος κατεῖχον οἱ Οὐνετιοί, φρουρὰν ἐν αὐτῇ ἐγκαταλιπόντες ἐφύλαττον. τούτους μὲν, ὡς ἐπολιόρκει P. 300 ἐπελάσας, παρεστήσατο, καὶ τοὺς ἄνδρας δεσμίους ἀποπέμπων ὡς βασιλέα, ἄνδρας τε ἑβδομήκοντα. αὐτῷ μὲντοι τῷ βασι-
 10 λεῖ οὐκέτι ἐφαίνετο, ἄρας εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐσβαλεῖν καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῷ κάμνειν· ἄρτι ὡς ἐπύθετο καταληφθῆναι τὸν Ἴσθμὸν, ἀπήλαυνεν ὀπίσω ἐπὶ τῶν βασιλείων. Μαχουμούτης δὲ ὁ ἡγεμὼν προῖὼν διὰ τῆς Τεγέης ἀφίκετο εἰς Λεοντάριον πόλιν, καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσατο. ἐντεῦθεν
 15 ἀποστέλλει Ζάγανον, ὃν ἐπέστησεν ἄρχοντα τῆ Πελοποννήσῳ, ἐκβαλὼν Ἰησοῦν τὸν Ἀλβάνεω παῖδα. τοῦτον δὲ τὸν Ζάγανον πέμπει εἰς Πάτρας τῆς Ἀχαιᾶς καὶ εἰς τὰς ἄλλας αὐτοῦ B ταύτη πόλεις, ἐχρῶσαί τε τὰς ἀκροπόλεις σιτίοις τε καὶ τῆ ἄλλῃ παρασκευῇ. Ὀμάρη δὲ ἐκέλευσεν ἀναλαβόντα τὸν στρα-
 20 τόν, ὡς δισφυρίους, ἐπιδραμεῖν τὴν Οὐνετιῶν χώραν. οὗτος μὲν οὖν παραλαβὼν τὸ στράτευμα ἀφίκετο εἰς τὰ περὶ τὴν Μεθώνην χωρία, καὶ πολίχνην παραστησάμενος, τοὺς ἀνθρώ- V. 234

4. ἀπαγομένης P

Isthmo fuga dilabi. collectis itaque omnibus ab Plataearum regione Cithaeronem veniens, quem noctu superavit, prima luce in Isthmo erat, et Venetorum naves in mare deductas contemplabatur. inveniens autem Isthmum ab Venetis desertum, ingressus ibidem castrametatus est, deinde per Corinthum profectus Argos. eam urbem defensabant et tenebant Venetorum praesidarii milites, quos omnes oppugnans cepit, et vinctos, cum numero forent septuaginta, ad regem misit. caeterum rex consilium abeundi in Peloponnesum abiecerat: nolebat enim, cum accepisset Isthmum occupatum esse, in Peloponnesum contendere, parcens exercitui, ne nimium et frustra defatigaretur; sed retro in regiam abiit. Machumetes regius dux per Tegeae regionem iter faciens Leontarium venit, ubi et castra communivit. inde mittit Zaganum, quem principem Peloponneso constituit, eiecto ex eo magistratu Iosue Albanis filio, Patras Achaiæ et in alias finitimas urbes, ut arces frumento et munitionibus bellicis firmaret. Omarem iubet assumere exercitum qui continebat viginti milia militum, et incursiones facere in Venetorum regionem. is imperata impigre faciens cum exercitu venit in loca Methonae finitima, captoque ibidem oppidulo oppidanos omnes ad ducem Machumetem abduxit,

πους ἀπάγων παρεδίδου τῷ ἡγεμόνι. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἀνή-
 χθησαν ἐς βασιλέα, σύμπαντες, ἐς πεντακοσίους γενόμενοι,
 ἀπέθανον ἐς δύο τμηθέντες. λέγεται δέ, ὡς ἐν Βυζαντίῳ τὰ
 σώματα αὐτοῦ ταύτη ἔκειτο ἢ ἐπιτάξαντος τοῦ βασιλέως ἐς
 C δύο γενόμενα ἔπεσε, βοῦν τῶν ἐς τὸ χωρίον ἐκεῖνο ἐξελθόντα 5
 ἔωθεν ἐκ τῆς φάτνης καὶ ἀπελθόντα ἐς τὰ σώματα, γοερὸν
 τι φθεγξάμενον, ἐξέλεσθαι τὸ ἡμίτομον ἐνὸς τῶν σωμάτων καὶ
 φέροντα θέσθαι ἐκτὸς τῶν σωμάτων, μετὰ δὲ ὑποστρέψαντα
 ἐπιδεξιόμενον ἐξευρεῖν τὸ ἄλλο ἡμίτομον, καὶ ἐξενεγκόντα συν-
 θέσθαι ἅμα ἄμφω τὸ ἡμίτομον. ὑποθορυβούντων δὲ τῶν εἰς 10
 ἐκείνην τὴν χώραν, τὰ περὶ τὸν βοῦν πυθέσθαι βασιλέα Με-
 χμέτην, καὶ πυθόμενον ὡς εἶη ἀληθῆ τὰ περὶ τὸν βοῦν, πει-
 ράσασθαι τῇ ὑστεραίᾳ τὰ ἡμίτομα τοῦ σώματος ἀφελόμενον
 ἐκ τοῦ χωρίου ἐς τὰ σώματα αὐθις καταθέσθαι, ἀνὰ μέρος
 τιθέμενον τὰ ἡμίτομα. οὕτω δὲ αὐθις τὸν βοῦν ἐξιώντα, ὡς 15
 οὐχ εὔρε τὰ ἡμίτομα ἤπερ ἐξέθετο, ἀναβοήσαντα ἐπιδραμεῖν
 D αὐτὸς ἐς τὰ σώματα, καὶ ζητήσαντα ἐξενεγκεῖν τοῦ σώματος τὰ
 τεμάχια, καταθέμενον χωρὶς ἀπὸ τῶν σωμάτων. τὸν μὲν οὖν
 βασιλέα θανμάσαντα κελεῦσαι ἀνελομένους θάψαι τὰ ἡμίτο-
 μα, τὸν δὲ βοῦν ἐς τὰ βασίλεια ἀγαγέσθαι, περιέποντα εὐ. 20
 τὸ μέντοι σῶμα λέγεται γενέσθαι τῶν Ἰλλυρίων, οἱ δὲ τῶν
 Οὐνετιῶν. δοκεῖ δὲ τοῦτο οἰωνὸν φέρειν ἐς τὰ τὸ γένος τοῦ

ei que tradidit. hi omnes, cum numero forent quingenti, exinde ad regem perducti, crudeliter in duas partes dissecti occubuere. fama constans habet, cum cadavera peremptorum Byzantii eo loci essent proiecta quo rex iusserat in duas partes conscissa exponi, bovem quendam in eum locum egressum et visis cadaveribus flebilem in modum vocem mugiendo exaltasse, postea medietatem unam cadaveris sustulisse. deinde reversum etiam alteram cadaveris medietatem abstulisse, et ambas medietates deinceps compesuisse. stupentibus autem et mirantibus factum, qui in eo loco erant, evenit ut eius rei rumor etiam ad regem volaret Mechemetem. qui ubi rei veritatem ex iis qui praesto fuerant comperit, cadaveris medietates ad eum locum ex quo eas tulerat bos reportavit, et a se invicem dissitas collocavit, periculum facturum an bos rediturus sit. at bos iterum in eum locum veniens, ubi abesse medietates cadaveris et remotas sensit, magno clamore redit ad cadavera, fragmenta cadaveris diligenter conquirat, et ab reliquis separatim ponit. rex rei miraculo obstupefactus cadaveris medietates sepulturae tradi mandavit. bos in regiam ductus optime habitus est. quidam tradunt cadaver illud fuisse Veneti cuiusdam, quidam Illyrii fuisse docent. caeterum apparet id quasi

σώματος ἐκείνου, καὶ ἐπὶ τοῖς μέλλουσιν ἕσσεσθαι εὐδαιμονία εἰς ἐκεῖνο τὸ γένος.

Τοῦτο μὲν ἐν Βυζαντίῳ γενέσθαι ἐπυθόμεθα· ὁ δὲ τῶν
 Θυρῶν ἡγεμῶν, ὡς οὐχ ὥρα ἐδόκει αὐτῷ εἶναι προσβαλεῖν
 5 ταῖς πόλεσι, κατέλιπεν μὲν ἐν τῇ Σπάρτῃ Ὀμάρη καὶ ἄμα
 αὐτῷ Ἀσάνη, ὡς λόγους τε ἐς τοὺς Σπαρτιάτας πέμποιεν. P. 301
 καὶ ὑποστρέψαντες ἐς τὰ οἰκεῖα ἀπὸ τε τοῦ Ταινάρου καὶ
 Ἐπιδαύρου καὶ τῶν ἄλλων χωρίων, ἵνα αὐτίκα πυθόμενοι
 τοὺς Οὐνετοὺς ἐκλιπεῖν τὸν Ἴσθμόν, καὶ διεννοῦντο ἐπιόντες
 10 οἱ τοῦ ἡγεμόνος ἀμύνασθαι. οὗτοι μὲν οὖν ἀφικόμενοι ἐς
 τὴν Σπάρτην λόγους τε τοῖς Σπαρτιάταις προσέφερον, καὶ τι-
 νας ἐν ἔρυνθοις αὐτοῦ ταύτῃ ὄντας πείσαντες κατώκισαν αὐ-
 θις ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοῖς ἐν Ταινάρῳ καὶ τῇ Λακωνικῇ
 πέμπων ὁ Ἀσάνης παρεκάλει, λέγων τάδε. “ἄνδρες Σπαρτιά-
 15 ται, ὄρατε δήπου οἷα τὰ Οὐνετιῶν πράγματα κατενήνεκται,
 ἕξ ὅτου πόλεμον βασιλεῖ ἀναιρούμενοι ἐνταῦθα, ἵνα τῆς δυ-
 νάμεως αὐτῶν μέγα μέρος ἐπιδείξαιντ’ ἂν μάλιστα ἐν Πελο- B
 ποννήσῳ, ὡς ἐτελεύτησεν αὐτῷ τὰ περὶ τὸν Ἴσθμόν καὶ ἄλ-
 λην χώραν τῆς Πελοποννήσου, ἔνθα τοῦ βασιλέως ἡ δύναμις
 20 ἐκποδῶν τε ἀπώκισται, καὶ αὐτῶν γε δὲ τῶν Οὐνετιῶν ἡ
 δύναμις ἐς τὰ μάλιστα ἤθροισται. εἰ γὰρ τὸν βασιλέως θε-
 ράποντα ἐπιόντα σφίσιν οὐχ οἷοί τε ἐγένοντο δέξασθαι, τί ἂν

12. κατώκισαν P

esse omen maximae felicitatis, quae apprehensura sit eam gentem ex qua illud cadaver descendit.

Hoc quidem Byzantii contigisse audivimus. ianuarum dux ubi animadvertit parum opportunum esse urbes oppugnare, Spartaе reliquit Omarem et Asanem, ut colloquium haberent cum Spartanis. hi enim, ubi intellexerant Venetos Isthmo decessisse, ab Taenaro et Epidauro et ab aliis locis ad sua reversi conabantur sua defendere. at illi Spartam venientes sermonem cum Spartanis habuere. quibusdam etiam, qui in locis munitissimis se tenebant, persuasere ut redirent in urbem. caeterum mittens Asanes ad eos qui versabantur in Taenaro et Laconia, sic eos adhortatus est. “viri Spartani, videtis nimirum, nisi caeci estis, quo loci Venetorum res redactae sint, ex quo bellum regi indixerunt et maximam potentiae suae partem in Peloponneso ostentarunt. praeterea haud vos fugit quid in Isthmo, et in reliqua Peloponnesi regione iis acciderit, quamvis regiae copiae quam longissime fuerint remotae, et ipsi quam maxime in unum collecti. si regium servum hostiliter adeuntem sustinere nequiverunt, quid futurum erat, si rex ipse una cum ianuis in Peloponnesum impetum dedisset? profecto nullus locus in Peloponneso fuisset reli-

γένοιτο, εἰ βασιλεὺς σὺν ταῖς θύραις αὐτοῦ ἐσβάλλοι ἐς Πελοπόννησον; ἢ δῆλα ὡς οὐκ ἂν ἔτι σφίσιν αὐτοῖς ὑπόλοιπον ὑπολειφθεῖν ἐν Πελοποννήσῳ χωρίον, ὃ μὴ ἀνάστατον γένηται ἀπολούμενον ὑπὸ τοῦ βασιλέως. νῦν, ὡς ἐν Θερμοπύλαις ἀφικόμενος ἐπύθετο ὡς ἀπολιπόντες τὸν Ἴσθμὸν οἴχοντο οἱ 5
C Οὐνετοί, ὡς ἦρος ἐπιφανέντος αὐτίκα ἴν' ἔλθωσιν ἐπὶ Εὐβοίαν, καὶ τάδε πάντα ὑφ' αὐτῶν ποιησόμενοι. εἰ οὖν παρέρχοντος βασιλέως συγγνώμην ἐφ' οἷς ἐξηπατήθητε ὑπὸ τῶν κάκιστ' ἀπολουμένων Πελοποννησίων, τῶν πρὸς Οὐνετοὺς τε-
V. 235 τραμμένων καὶ οὐδ' ὀτιοῦν ὑγιᾶς τῇ χώρᾳ τῆδε διανοουμένων 10
οἶδα γὰρ ὡς ἐπειέλλετο βασιλεὺς τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου μηδὲν μηδαμῶς ἀεικὲς ἐπιφέρειν, ὥστε ἀνδραποδίξασθαι ἢ ἄλλο τι ἀνήκεστον ποιεῖν, ἀλλ' ἐμμενόντων, ὑποστρέφοντες ἐς τὸν χῶρον αὐτοῦ ἕκαστος καὶ εἰς τὰ οἰκεία. καὶ εἰ μὴ τοῦτο πείσονται, καὶ αὐτὸς ἅμα τοῖς Οὐνετοῖς περιόψεται, πέμπων 15
αὐτοὺς ταῦτα ἀμαρτιάνοντας, οἱ μὲν ἐπέιθοντο, καὶ κρύφα τῶν
D Οὐνετῶν ὑποστρέφοντες ἔμμενον ἐν τοῖς οἰκείοις. οἱ δὲ δεινῶς κατεχόμενοι ἐν τῷ Ταινάρῳ ἔπεμπον, πεύσεσθαι τι ἀπὸ Παιόνων. οἱ γὰρ Οὐνετοὶ τοὺς τε Πελοποννησίους καὶ τοὺς ἑτέρους παραμυθοῦντες, ὡς οἱ Παῖονες ἐξέλθωσιν αὐτίκα ἀπὸ τοῦ 20
Ἴστρου, καὶ αὐτοὶ ἀναβῆναι ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. ἀπελαύνοντος μέντοι τοῦ ἡγεμόνος τοῦ βασιλέως, αὐτῶν Οὐνετῶν τριή-

12. ἢ om P

ctus, qui ab belli iure mansisset intactus, verum belli tempestas omnia foedissime dissipasset. rex ut Thermopylas attigit, audivit Venetos relicto Isthmo abiisse, ut appetente vere redirent in Euboeam et ista loca omnia in dicionem acciperent. nunc si veniam, ad quam vobis tutus receptus est, eorum quae commisistis turpiter, decepti a pessimis Peloponnesiacis, qui nihil sani regioni isti consulere, amplexi fueritis, scio (sic enim praecepit rex) vos nihil mali passuros; nec ad mancipiorum miserandam condicionem deducemini, nec aliud quicquam mali experiemini. proinde si placet veniam oblatam admittere, singuli ad sua revertantur. quodsi oblatam veniam respueritis, profecto rex vos, quemadmodum et Venetos, hostium loco habebit." his cognitis quidam eorum qui in regem deliquerant, veniam non sunt aspernati; et clam deficientes a Venetis ad sua sunt dilapsi. quidam vero qui graviter obsidebantur in Taenaro, miserunt nuntios, ut quid pararent Pannonες audirent. nam Veneti consolari haud cessabant Peloponnesiacos et alios, dicentes "ubi primum Pannonες ab Istro fuerint progressi, nos cum classe in Hellespontum revertemur." regius dux Machumetes cum abiisset, Venetorum triremes appulerunt in Lemnum, impulsu

ρεις ἀνήεσαν ἐς Λῆμον ἐποτρύνοντος τοῦ Κομνηνοῦ, ἀνδρὸς
 ἀρίστου, καὶ αὐτοῦ ἐν τῇ Λήμῳ τὴν ἀκρόπολιν κατακρα-
 τουντος καὶ τὴν πάλαι πολίχνην τῆς Λήμου ὑφ' αὐτῷ ποιη-
 σαμένου. ἐς λόγους δὲ ἐλθόντες οἱ τῆς Λήμου προεστῶτες
 5 ὥστε χρήμασιν ἐξωνήσασθαι τὸ χωρίον, ἔφθησαν οἱ Οὐνετοὶ
 παραλαβόντες τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τὸν γε ἄνδρα τοῦτον ἀγα- P. 302
 θὸν γενόμενον μετεπέμψαντο ἐς τὸν Ἴσθμόν. τούτου δὴ οὖν
 ὑποτιθεμένου ἀνέπλευσαν ἐς τὴν Λῆμον οἱ Οὐνετοί, καὶ
 αὐτὸς τε ἀπὸ τῆς ἡπείρου στρατῷ ἐπελάσας, ἀπήλαυνεν ἑκα-
 10 στος τῆς πόλεως. καὶ ὡς ἀνέπλευσαν, παρέλαβον πόλιν τὴν
 Κέρκηδαν, καὶ τοὺς τε ἄρχοντας Τζαμπλάκονας ἀφῆκαν,
 φρουρὰν τε ἐγκαταλιπόντες, καὶ ἐπισιτιεῖσθαι σφίσι τε αὐτοῖς
 καὶ ταῖς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεσι. καὶ ὄχοντο ἀπιόντες
 ἐπὶ Πελοπόννησον. ταῦτα μὲν τοῦ χειμῶνος τούτου ἐς τὴν
 Πελοπόννησον ἐγένετο.

Comneni viri optimi, qui ibidem in Lemno arcem tenebat. venien-
 tes autem Lemni primores urbis collocti sunt inter se, ut locum eum
 Venetis venderent. caeterum Veneti praevenerunt eos, occupantes
 arcem et virum hunc optimum miserunt in Isthmum; quo consulente
 navigarunt denuo in Lemnum. et cum ipse ab continente cum co-
 piis proficisceretur, singuli deserentes oppida, in quibus manserant,
 una inde solverunt navibus impositi. occuparunt et urbem Cercedam;
 et dimisso inde magistratu, quem Zamplacones nominabant, eam prae-
 sidio imposito munivere; convehentesque frumentum et necessaria
 tum sibi tum Peloponnesiacis oppidis, ibant pergentes in Peloponne-
 sum. haec quidem ea hieme in Peloponneso sunt gesta.

INDEX HISTORICUS.

- Abdulatuphes Temiris filius 165, 18. 166, 10.
Abrahamus i. q. Empreimes 437, 5.
Acarmania 27, 6. 209, 2. 16. 237, 4.
Achaia 477, 11. eius princeps 242, 1.
Achmates Turachanis f. 382, 2. Peloponnesi praefectus 457, 9. 469, 3.
Acriba urbs 445, 15.
Adornorum familia 262, 19.
Aedines dux Asianus a Paiazite imperio expulsus 65, 13. 66, 5. 168, 15. 244, 15.
Aegiades ex Asia oriundi pedites 344, 16.
Aeginae princeps 215, 20.
Aegyptus 142, 19. 144, 10.
Aenus urbs 12, 11. 520, 20.
aestus marini causa 94, 20.
Aetolia 27, 6. 29, 2. 209, 2. 211, 14. 236, 21.
Aetus regio Acheloi finitima 213, 3.
Agathes Brenezis f. 181, 20.
Aladines rex Syriae 13, 3. quo defuncto inter regni optimates discordia exorta est 14, 10. eius ministri 66, 5.
Aladines Amuratis II. f. v. Ottomanidae.
Alani 467, 20.
Albanis filii 527, 21. 545, 8.
Albarus Ioannis Iberorum regis dux 276, 8. Alphonsum Tarraconensium regem eiusque fratrem acie devicit et in fuga comprehendit 277, 8. contra Poenos profectus est 278, 13.
Albertus Germanorum imperator 426, 6. 428, 9. 13.
Albi Probatantes 462, 1.
Aleoti filius Aeginae princeps 215, 20.
Alexander Bulgarorum rex 36, 14.
Alexander Macedonum rex 149, 4. 153, 17.
Aliazes pocillator 234, 6.
Allophatzides mercenarii milites 230, 4. 441, 4.
Almenii familia de qua Iberorum rex ortus 275, 18.
Alphonsus Tarraconensium rex de familia Medinorum 270, 11. ante expeditionem in Italiam Iberorum regi bellum intulit 276, 6. una cum fratre Nabaris rege ab Albaro duce captus et ad Iberorum regem deductus est 277, 9. a quo impune remissus est ib. 14. Siciliam subegit 270, 13. in Italiam venit. cum Ianuensibus bellum gessit 265, 5. in proelio navali captus et ad Mediolani ducem abductus est ib. 21. a quo incolumis ad suos dimissus est 266, 8. Parthenopes arces expugnavit 270, 15. a Sphortia Marchiae principe repulsus est 271, 8. Calabriam sibi subiecit ib. 15. iterum Parthenopen accessit eamque expugnavit ib. 17. Geganum in potestatem accepit ib. 22. Iapygiae principem aggressus est ib. 23. pace com-

- posita eius consobrinam filio suo notho Imphernando uxorem dedit 272, 3. cum Venetis et Tyrrhenis bella gessit ib. 11. Ligurum et Tarraconis regionem fratri Nabaris regi commisit ib. 17. contra Turcos profectus est 430, 17. 432, 13. 433, 5. eius naves describuntur 489, 14.
- Amaria urbs 143, 21.
- Amastrum urbs Ianuensium 65, 7. 460, 9.
- Ambracia urbs 210, 11.
- Ampergum urbs 70, 20.
- Amurachorii ianuae milites 229, 14.
- Amurates I. v. Otomanidae.
- Amurates II. v. Otomanidae.
- Amures Turachanis f. 320, 3.
- Amythaon 244, 6.
- Andronicus II. v. Palaeologi.
- Andronicus III. v. Palaeologi.
- Andronicus excaecatus Ioannis V. f. v. Palaeologi.
- Andronicus Emanuelis f. v. Palaeologi.
- Anna Trapezuntii regis filia 527, 17.
- Antonius Rainerii f. 320, 14. 454, 6.
- Antonius Caroli de Tocorum familia filius nothus 213, 14. contra Venetos et Athenas bellum movit 214, 2.
- Anythines fl. 163, 14.
- Apicridium Byzantii quidam locus 43, 4.
- Arabaei viri Albani 319, 3.
- Arabia 119, 14.
- Araxes fl. 118, 21.
- Ardelium Pannodaciae regio 253, 11.
- Aretium urbs 292, 17.
- Argentina urbs 70, 4. 20.
- Argos urbs 97, 9. 15. 99, 1. 545, 7. 556, 17. 561, 6.
- Argyropolichna urbs 209, 18. 213, 4. 221, 22. 324, 5.
- Argyrus mons ex quo Nilus scaturit 141, 20.
- Arianites 249, 14. 357, 16. eius filia Scenderi nupta 350, 8.
- Ariminum 302, 2. eius dux 551, 19.
- Aristinum 557, 2.
- Armenii 64, 15. 142, 6. Armenia 168, 1. 8. 378, 23. 379, 11.
- Artabiles 464, 5. Ioannem Trapezuntii regem devicit 465, 6.
- Arte urbs quae olim Ambracia 210, 11. 237, 6.
- Artzinganis urbs 167, 23. 168, 8. v. Ertzica.
- Asanes Demetrii Emanuelis Graecorum regis filii gener 306, 19. 374, 21. 382, 3. 413, 18. 444, 5. 447, 14. 469, 1. 470, 13. 472, 11. 478, 21. 563, 6.
- Asia a Turcarum rege in semeas sive signa distributa 437, 21. eius duces 14, 20. qui contra Orchanem seditionem moverunt 24, 3. a Paiazite regno expulsi ad Temirem regem aufugerunt auxilium rogatum contra Amuratem I. 39, 5. 65, 17. 102, 3. 145, 6.
- Assyriorum imperium 5, 16. cum Armeniis bellum 64, 21.
- Athenae 213, 17. 320, 6. 452, 19. 454, 16. 483, 7.
- Attica 12, 14. eius principes 207, 4. 319, 3. 320, 5. 327, 9.
- Atzamii Persae 167, 13.
- Atziceris Scytharum rex 129, 17. 130, 10. 284, 11.
- Atziliae urbes 71, 3.
- Austriae urbes 71, 3.
- Axius fl. 28, 19. 38, 16.
- Azapides 422, 1.
- Azatines 18, 14. dux Scytharum 324, 8.
- Azeolorum s. Accioolorum familia de qua Rainerius 207, 21.
- Babylon Pagdatis nuncupata 113, 2. 168, 3.
- Bacchi 35, 6.
- Baimundus Venetus seditiosus 199, 14.
- Baptista Ianuensis 520, 10.
- Baramus Brenezis f. 181, 20.
- Barancus Brenezis f. 218, 13.
- Barcenona 87, 3. 267, 1. 274, 3.
- Basarcides qui sunt Pisidae 243, 19.
- Basiliza regio 308, 6.
- Beizes Brenezis f. 181, 20.
- Belgradum urbs 246, 7. obsessa ab Amurate II. 247, 7. a Mechemete II. 416, 10. 417, 3. 555, 7.

- Bernardinus Canilius monachus 425, 6.
 Bernardorum familia 557, 2.
 Bessarion Trapezuntius Nicaeae episcopus 293, 13. 430, 3. 431, 15.
 Bidina urbs 501, 15.
 Bitaxides s. Bitezides milites 332, 11. 358, 15.
 Bithyniae praefecti 15, 5.
 Bixorides ianuarum iudices 229, 17.
 Blaci qui Pindum montem incolunt 19, 5.
 Bladus Draculis f. dux Dacorum 499, 1. 500, 1. a Mechemete II. debellatus 503, 1. et devictus 512, 7. 515, 17. ad Pannonos se recepit 517, 14. a quibus in carcerem coniectus est 518, 6.
 Blena 71, 3.
 Bochales Leontares 408, 8. 475, 4.
 Boemi quos Cephios nuncupant 72, 11. confines Samogetis 133, 9. qui Tzechi dicuntur 258, 16. Pannonum contra Amuratem II. socii 325, 8. quos deos coluerint 425, 17. 428, 21.
 Boemia 428, 10.
 Boeotia 19, 10. 207, 5. 213, 15. 319, 1. 455, 6.
 Bogdania regio 77, 13. 78, 12.
 bombardae 72, 6. 231, 10. 346, 4. erectae quae mortaria vocantur a Mechemete inventae 385, 2. 414, 20. quae nominantur zarobatanae 356, 11.
 Bononia 291, 11. 293, 22. 305, 11.
 Borbotane regio 411, 13.
 Bosni 530, 14.
 Bossina regio 248, 10.
 βοστίνα tributum 439, 11.
 Bracchius Nicolaus Carminiolae Venetorum ducis legatus Brixiam urbem oppugnat 295, 19. moritur 298, 20.
 Brenezes dux Turcicus 79, 20. 97, 5. 99, 8. 175, 9. 181, 2. 5. eius filii 217, 22. 218, 13. 247, 17. 308, 17. 432, 7.
 Brenta fl. 297, 4.
 Britanni 89, 7. Britannia 86, 6. 92, 8.
 Brixia urbs 296, 1.
 Brugensium urbs 86, 3.
 Buda Pannonum regia 73, 12. 76, 17.
 Bulcus Eleazarus Pranci f. 28, 23.
 Bulcus Branci qui fuit Pladicæ filius 53, 8.
 Bulgari qui sunt Mysii 29, 13. inferioris Mysiae incolae 36, 10. Trinabum urbem regni sedem decreverunt ib. 12.
 Burgundiae ducis frater cum Sigismundo imperatore contra Turcas profectus 75, 3. a Turcis captus est 76, 7.
 Burgundiae ducis imperium 86, 1.
 Bydena urbs 36, 11. 505, 17.
 Byzantinum regnum 8, 21.
 Byzantium Thraciae metropolis 6, 8. ab Occidentalibus vi capta 7, 10. obsessa ab Andronico Ioannis V. filio 62, 18. a Paiazite 80, 7. a Paiazitis filio Mose 176, 2. ab Amurate II. 231, 5. ab Ianuensibus 284, 6. 285, 17. a Demetrio Ioannis VI. fratre 306, 19. a Mechemete II. 382, 8. expugnata 394, 14. urbis arx aurea vocata 62, 16. turris regia 286, 19. aurea porta 383, 7. lignea porta ibid. 9. porta Romani nuncupata 385, 4. catenae ferreae 384, 7. portus ib. 13. moenia ib. 15. ambitus 388, 16. S. Sophiae templum 397, 9. arx iuxta aureas portas a Mechemete II. exaedificata 529, 15.
 Cabazitanes 463, 19. Cabazitiani qui Mesochaldis circa Trapezuntem imperant 494, 23. Cabazitaei 496, 9.
 Cachetius 467, 13.
 Caddaei 129, 7.
 Caddusii 118, 2. 22. 119, 1. 166, 10.
 Cagrinum urbs 167, 15.
 Calabria antiquitus Graecia nuncupata 267, 15.
 Calabrites 452, 13.
 Calamata urbs 471, 14.
 Calames unus e Turcarum septem ducibus 15, 4. cuius nepos Mendesia 66, 2.
 Calaurita urbs 477, 3.
 Caleda urbs 89, 12.
 Calixtus III. v. pontifices Romani.

- Callona Lesbi urbs 519, 12.
 Calliopolis 18, 18. 121, 7. eius
 dux a Venetis devictus 202, 7.
 Candii 144, 23.
 Candyiori dux Caramani in bello
 cum Amurate II. socius 282, 6.
 Candylorum urbs Cariae 244, 11.
 377, 10.
 Canninorum princeps 251, 16.
 Cantacuzenus 374, 1. 395, 12.
 Emanuel dux Albanorum 407, 8.
 446, 12.
 Cantacuzenus Ioannis Andronici
 filii tutor a Graecis ad regni
 curam allectus 24, 10. Orchani
 filiam dedit uxorem ib. 5. 25, 2.
 filium iuniorem Emanuelelem mi-
 sit in Peloponnesum, seniorelem
 Graecis regem destinavit 37, 11.
 21. ab Ioanne regno expulsus et
 in Nazaraeorum ordinem missus
 est ib. 20. 50, 1.
 Capanii fauces 464, 16.
 Capellarum familia 545, 15.
 Capha urbs a Scythis capta 284, 7.
 Capistranus Nazaraeus 418, 19.
 Cappadocia 9, 19. 22, 3. 66, 11.
 Caraisuphes 66, 11. eius uxor
 Tzokiis filia 167, 18. eius filius
 378, 14. 462, 2.
 Carailuces 65, 8. eius regia Sa-
 machia 167, 4. filii 168, 7.
 Caramanus unus e Turcarum se-
 ptem ducibus in Asia 14, 20.
 15, 1. cui cognomen Alosurius
 65, 19. Aluris 179, 8. 233, 18.
 Aliderius dux Cariae 242, 23.
 et Ciliciae 252, 8. Halisurius
 376, 19. eius regio vastata ab
 Amurate II. 242, 23. 283, 11.
 318, 9. 326, 21. a Mechemete
 II. 377, 6. 499, 6.
 Carambes Priami f. Chalilis frater
 315, 3.
 Caraminiola Venetorum dux 193,
 3. 295, 12.
 Carases dux Turcicus 15, 4.
 Caratzias s. Carazies Europaei ex-
 ercitus dux 236, 18. 332, 1. in
 proelio cum Pannonibus cecidit
 334, 11. 340, 4.
 Carazies Europaei exercitus dux
 358, 4. ante Belgradum bombar-
 dae globo ictus occubuit 419, 17.
 Cardicea urbs 474, 16. 476, 22.
 Cardinales pontificis Romani 293,
 7. 303, 19.
 Carea urbs 136, 2.
 Caria 10, 3. 243, 5.
 Caripides ianuarum milites 230,
 1. 441, 4.
 Carnerius sinus 531, 8.
 Carolus magnus contra Saracenos
 87, 8. 280, 18.
 Carolus de familia Tocorum, Acar-
 naniae, Aetoliae et Epiri prin-
 ceps 209, 11. Rainerii filiam
 uxorem duxit ib. filiis nothis
 Memnoni, Turno et Herculio di-
 stribuit Acarnaniam 236, 23.
 Antonio Boeotiam et Thebas
 urbem 213, 14. Carolo fratris
 filio Arten Ambraciae metropo-
 lim et Aetoliam concessit 237, 2.
 Carolus Leonardi de Tocorum fa-
 milia f. 237, 3.
 Carrarii 297, 1. Carrarius Patavii
 dux 190, 8. 191, 3.
 Cassandria antiquitus Pydna dicta
 19, 2.
 Castamona 488, 19. eius princeps
 485, 16.
 Castoria 27, 22. 29, 1. 53, 10. 209, 18.
 Castraria urbs 473, 11.
 Castrimentum urbs 480, 7.
 Catabolinus Mechemetis II. ad Bla-
 dum Daciae praefectum legatus
 501, 12.
 Catanes Phociae administrator
 521, 5.
 Catelusii Lesbi principes 520, 7.
 Cazimirus Litanorum dux, sub
 quo Scytharum pars degit 77,
 16. 130, 4.
 Celium urbs 506, 22. 514, 16.
 Cenchreae 348, 1. Cenchreensis
 portus 444, 11.
 Centerio Achaiae princeps 242, 1.
 Centerio Zacharias Albanos contra
 Graecos adiuvat 407, 19.
 Cephallenia 209, 6.
 Ceramariorum regio 388, 10.
 Cerceda urbs 565, 11.
 Cermianus Conii Cariae urbis prin-
 ceps 15, 7. regno suo detur-
 batus in Ioniam abiit ib. 244, 15.
 Cernaei Thessaliae duces 67, 9.
 Chaidares Massageta Temiris so-

- cuius 112, 8. 113, 13. 115, 1. 18. 139, 1.
- Chalcocondylas. eius familia Athenis urbe expulsa 321, 10. ipse defuncti Rainerii uxoris legatus ab Amurate II. in vincula coniectus est 320, 18. 321, 11. Constantiniani Dragasis legatus ab Amurate II. in carcere inclusus 343, 10.
- Chalepia urbs 142, 9. 144, 7. 12.
- Chaliles 18, 6. 25, 9. 242, 21. Priami filius 315, 3. 13. 330, 6. 340, 13. 352, 22. 375, 20. 377, 9. 403, 22.
- Chaltzichi 467, 12.
- Chamuza Hieracophorus 457, 8. Peloponnesi et Thessaliae praefectus 481, 3. 482, 6. a Blado Daciae principe interfectus 501, 13. 502, 12.
- Charatines, i. q. Chetires i. q. Georgius 437, 8. 14.
- Charatines 46, 8. 47, 20. optima Amurati I. suggessit consilia 48, 1. filium habuit Haliem 81, 2. 436, 14.
- Chasanes peregrinorum dux 175, 8. 181, 2. in proelio a Mose peremptus est 182, 17.
- Chasanes peregrinorum dux impetrante Mechemete II. in proelio a Pannonibus trucidatus 423, 1.
- Chasanes Longus Scenderis qui Artzingam tenebat nepos et ex familia Carailucis 168, 6. Armeniam et Tzapnidas subegit ib. 9. 379, 10. 461, 6. 471, 21. 485, 17. 490, 8. eius uxor Davidis Trapezuntii regis consobrina 490, 13. 497, 19.
- Chasimes Mazaracis f. 369, 18.
- Chatagii 139, 3. Chatagia 163, 20. eius rex Temiris regionem vastat 144, 15.
- Chataia urbs Hyrcaniae 127, 10.
- Chataides qui antiquitus Massagetae fuisse creduntur 126, 20. 127, 4.
- Chazanes Zenembisa Machumetis ducis minister 473, 10.
- Chedrachabares Laurentius qui Ladislaum Posthumum veneno interfecisse fertur 427, 4.
- Cheria quae antiquitus Ninus urbs 128, 5. 14. Temiris regni sedes 17. 146, 3. 162, 5. 15. 165, 9.
- Chersonesus a Turcis vastata 25, 13. a Sulaimane colonos accepit 101, 6.
- Chiteres Triballus 346, 12.
- Chiteres, Chiterempes Amasiae praefectus 416, 16. 466, 19. 467, 4. 496, 8.
- Chius insula 519, 15. 521, 17.
- Chlumetia urbs 407, 21.
- Choaspes fl. 118, 21.
- Chorobii 131, 9.
- Chrales Stephani Triballorum regis frater 28, 21. 30, 2. contra Turcas progressus ib. 5. 16. in proelio occisus est 31, 16. 53, 12.
- Christiana Trapezuntii regis filia 527, 18.
- Chyprisa 163, 12.
- Cionenses 131, 10.
- Ciricus Iberorum regis Ioannis f. 280, 3.
- Cithaeron 561, 2.
- Clarentia Elidis metropolis 240, 5. 241, 6.
- Clina urbs 409, 9.
- Clitia urbs, Illyrici regni sedes 536, 15. 538, 17.
- Clizoe s. Clodia fossa 188, 22.
- Coelesyria 10, 15. 140, 4. 143, 3.
- Colchis a Trapnidis habitata 65, 7. 66, 16. eius rex 81, 17. a Mechemete II. vastata 416, 14. 490, 8. eius rex Trapezuntis praefectus 416, 14. reges e familia Comnenorum 461, 12.
- Colonia urbs 70, 4. 21.
- Coloniorum familia 302, 19.
- Colophon 66, 8.
- Comneni Trapezuntis reges 461, 13.
- Comnenus in Lemno arcis praefectus 565, 1.
- Conium Cariae urbs 15, 9.
- Constantinus Zarci f. 80, 13. 81, 7.
- Constantinus Emanuelis f. v. Palaeologi.
- Corcyra 187, 12. 485, 6. 210, 15. 251, 19. 265, 3.
- Corduba urbs 275, 9.
- Corinthus 207, 4. 413, 18. 443, 18. 558, 11.
- Corona urbs 476, 23.

- Cosobus campus 53, 16.
 Craici regio 543, 20.
 Creta 187, 12
 Croatia 34, 13.
 Crua urbs 351, 8. 354, 2.
 Cuduergi Sandalis regionis incolae 249, 4.
 Cudunidas Venetorum dux a Francisco Sphortia fugatus 300, 9. 20.
 Cumulies dux 307, 18.
 Cyprus Memphitico regi tributaria 143, 10. a Gallis capta 18.
 Cyrene urbs 187, 14.
 Cyriacus Lesbi princeps 520, 7.
 Cynus insula 267, 1. 274, 7.
 Cyrus Cambysis f. 164, 20.
 Dabia 238, 17.
 Dabrizia 378, 20.
 Daci 69, 16. 72, 9. 73, 8. 77, 7. 21. eorum principes 259, 15. 319, 5. 325, 15. 366, 3. 367, 16. 515, 17.
 Dacia 77, 7. 86, 9. 183, 16. 217, 16.
 Dadianni metropolis 467, 17.
 Dalmatae 530, 18.
 Damascus 140, 2.
 Dania regio 70, 6. 12.
 Danus Dacorum dux 78, 18. ab Ioanne Hunyade in Draculis Daciae principatum substitutus 259, 16. 358, 17. Masarempis filius 338, 19.
 Darius Hystaspis 128, 1.
 Darius ab Alexandro devictus 153, 17.
 Dastia regio 70, 6. 12.
 David Ioannis Trapezuntii regis frater 461, 11. 467, 7. a Mechemete II. bello lacessitus 490, 9. 493, 20. Trapezunte urbe a Turcis capta in Mechemetis devenit potestatem 496, 1 sqq. eius cum tota familia interitus 498, 11.
 Delves Delphorum dux de genere Tarraconensium regum ortus 68, 18.
 Demetrius Ioannis V. f. v. Palaeol.
 Demetrius Emanuelis f. v. Palaeologi.
 Depan Albanorum dux 251, 18. 252, 18.
 Dibitina urbs 275, 9
 Didimotychum 44, 22.
 Dobroditia Bulgarorum regio 326, 12.
 Domacia 67, 13.
 Dominicus quem Graeci Cyriacum vocant Lesbi princeps 520, 7.
 Doria gens 262, 11.
 Dorius Palamedis f. 469, 11.
 Dorobiza urbs 536, 9. 20.
 Dorobiza fl. qui Triballos et Illyrios dirimit 534, 14. 535, 14.
 δορυφόρου 149, 1. 500, 4.
 Doxies Phliantis praefectus 444, 15. Doxas inter Albanos princeps 477, 4.
 Dracules Myrxis f. 325, 15. ab Ioanne Hunyade Daciae principatu expulsus 259, 18. ab Amurate II. auxilium nactus est 282, 2. cum Vladislao Pannonum rege contra Turcas profectus est 307, 20. Ioannem Hunyadem in carcerem coniecit 337, 17. postea una cum filio ab Hunyade trucidatus est 338, 15. eius filii 499, 1. 516, 10.
 Dracules Draculis f. in ianuis Mechemetis II. 499, 2. cum rege in Bladum fratrem profectus 516, 10. eius regionem in regis dicionem redegit 517, 11.
 Dragases Zarci f. Constantini frater 38, 15. 81, 8. rex Mysiorum in Amuratis I. potestatem devenit 49, 13.
 Duzalpes Oguziorum dux 11, 13.
 Echinades insulae 209, 7.
 Eiloces Ioannis Hunyadis patruelis 358, 14.
 Eleazarus Triballorum dux 53, 1. 6. 246, 6. Pristinum et Nisteam subegit 53, 13. contra Amuratem I. arma arripuit ib. in pugna trucidatus est 59, 15. 357, 4. eius filius 80, 13.
 Eleazarus Georgii Bulci f. Triballorum rex 415, 18. quo mortuo uxor una cum filia in principatu relicta est 459, 7.
 Eleezes i. q. Demetrius 437, 8.
 Eliezes Barizae f. praefectus Asiae 359, 7.

- Emanuel rex Graec. v. Palaeologi.
 Empreimes i. q. Abrahamus.
 Emuralamii signiferi Turcici 289, 16.
 Epidamnum 26, 11. 60, 16. 80, 17.
 531, 8.
 Epidaurus 447, 5. 476, 8. 485, 5.
 556, 12.
 Eridanus fl. 189, 2.
 Ertzica Armeniorum regia sedes
 64, 16. 66, 14. 167, 23. 128, 8.
 Erzinga 378, 23.
 Estenses Ferrariae principes 288,
 4. 302, 1.
 Euboea 12, 14. 187, 12. 208, 1.
 Eugenius IV. v. pontifices Romani.
 Europae praefecti Turcici 437, 17.
 Felix V. v. pontifices Romani.
 Ferraria cui principes sunt Esten-
 ses 287, 23. 288, 4. 302, 1.
 Flandria 86, 11.
 Florentia Tyrrenorum metropolis
 267, 23. 291, 7, 14.
 Franciscus Sphortia 193, 7. 298, 2.
 cum Venetis et Mediolanis ges-
 sit inimicitias 299, 4. 300, 17.
 Mediolani dux electus est 298, 5.
 Francus Antonii f. Nerii Athenar-
 um principis patruelis 454, 5.
 defuncti Nerii uxorem interfecit
 10 Athenarum principatu egres-
 sus a Mechemete II. Boeotiam
 accepit 455, 12. 483, 10. a Za-
 gano interfecit est ib. 19.
 Gaete urbs 267, 13.
 Gaitia urbs 248, 14. Illyrici regni
 sedes 536, 14.
 Galatia Ianuensium urbs 61, 5. 205,
 17. 286, 5. 400, 15. 460, 11.
 Galiuzis filia Scantaris Alexii filii
 uxor 462, 17.
 Galli 69, 14. 72, 19. 73, 21. 75,
 19. 85, 8. 88, 21. cum Britannis
 bellum gerunt 89, 7. 91, 11. 93,
 11. 143, 18. 207, 6. eorum rex
 Ianuae imperat 262, 1. Gascon-
 nae regioni 274, 19. Neapolim
 nactus est 267, 5. Iberiae regi
 adiuncti cum Poenis bellarunt
 278, 9.
 Gallia 85, 12. Celtica 70, 12.
 Ganges fl. 163, 14.
 Gantyna urbs 86, 4.
 Gasconia 274, 19.
 Gebrenum urbs 477, 8. 479, 8.
 Gegetia 94, 13.
 Georgius i. q. Chetires 437, 8.
 Georgius Bulcus Triballorum rex
 245, 20. 356, 20. Pannonnes ad
 bellum in Amuratem II. in-
 citat 283, 14. 307, 13. Panno-
 nibus contra Amuratem auxi-
 lium recusat 325, 18. 356, 14.
 ei a Mechemete II. filia remissa
 est defuncti Amuratis uxor 376,
 7. a Mechemete pacem accepit
 415, 11. nec multo post ex-
 spiravit, regni que cura ad Elea-
 zarum filium iuniorem devoluta
 est ib. 17.
 Georgius Triballorum principis af-
 finis 245, 22. Spenderovia urbe
 Amurati II. tradita in eius ia-
 nuas profectus est 246, 20. nec
 multo post ab Amurate oculis
 orbatus est 247, 4.
 Georgius Comnenus Davidis Tra-
 pezuntii regis f. iunior ad Mech-
 metae religionem conversus est
 497, 15.
 Gepanum 267, 11. 271, 22.
 Germani 69, 14. 72, 20. eorum
 cum Eugenio pontifice contentio
 287, 8. 291, 4.
 Germania 70, 1. 86, 8.
 Getae 73, 5.
 Getia urbs 351, 6.
 Gibellini 296, 8.
 Gidius s. Guido Caroli de Toco-
 rum familia socius 209, 13.
 Gothi 130, 13.
 Graeci. eorum linguae celebritas
 4, 15. Romanis commixti 6, 12.
 propter religionis controversiam
 a Latinis deficiunt ib. 19. de-
 victi Nicaeam se conferunt ibi-
 que regni sedem constituunt 7,
 10. paucis annis post Byzan-
 tium recuperant ib. 14. eorum
 regnum 8, 16. Turcis militant
 38, 12. 49, 10. 64, 3. 11. 80,
 8 sqq.
 γραμματεῖς Turcarum regis scri-
 bae 438, 17.
 Granata urbs 88, 3. 275, 4. 16. 21.
 Gritza invenis Graecus qui Spar-
 tanos ad defectionem a Mech-
 mete II. sollicitavit 558, 21.
 Guelphi 296, 8.

- Gulii 467, 18.
 Hadrianopolis 32, 2. ab Amurate-I. regni sedes declarata 33, 12. 171, 19. 224, 19.
 Hagiapases peregrinorum dux 377, 15.
 Halies i. q. Helias 437, 4.
 Halies Charatinis f. 81, 2. 82, 17. 121, 8. 124, 8. 150, 19. 436, 14.
 Halies Brenezis f. 218, 15. 247, 17. 250, 7. 257, 4.
 Halies Michaelis f. 416, 13. 512, 3. 516, 9.
 Halies Arabum rex 124, 8.
 Hellespontus a Temire devastatus 157, 8.
 Heraclia Ponti urbs 8, 22. 489, 2.
 Herculus Caroli de Tocorum familia f. 237, 2.
 Hieronimus de familia Bernardinorum Venetorum dux contra Mechmetem II. 557, 2.
 Homures dux Turcicus 20, 13. eius filii 66, 13. 171, 2.
 Homures Arabum rex 124, 22. 125, 5.
 Hunni 467, 20.
 Hydaspes fl. 163, 15.
 Hydraotes fl. 163, 15.
 Hyphasis fl. 163. 15.
 Hyrcanum s. Caspium mare 117, 20.
 Iacobitae 142, 2.
 Iacobus de familia Lauredanorum Venetorum dux contra Mechmetem II. 555, 21.
 S. Iacobi sepulcrum 275, 11.
 Iagupes i. q. Iosephus 437, 6.
 Iagupes Amuratis I. f. v. Otomanidae.
 Iagupes dux Europaeus imperante Paiazite 97, 2. 5. 99, 7.
 Iagupes Chalilis minister 404, 16.
 Iaitia urbs v. Gaitia.
 Iangus Choniates v. Ioannes Hunyades.
 Ianitza urbs 218, 15.
 Ianitzari 497, 8.
 Iannii Tuntorii filia 172, 6.
 Ianuarum milites 16, 18. 33, 10. 228, 9. ordo 331, 20.
 Ianua 86, 19. 190, 14. urbis situs 261, 18. republicae forma 262, 3. principes ib. 11. intestinae discordiae 263, 12.
 Ianuenses 83, 19. 130, 13. 188, 15. 207, 13. 261, 7. 264, 21. 284, 1. 296, 15. 460, 10. 521, 4. 18.
 Iapygia 27, 9. eius princeps 270, 6. 271, 23.
 Ibanes Castriotes princeps 249, 7. 11.
 Ibanis filius Scenderes 350, 5.
 Iberia 74, 2. 86, 8. 87, 20. 88, 5. 274, 18. 275, 7. 278, 22. 489, 7.
 Iberia ad Caspios montes sita Colchidis regioni finitima 466, 14. 467, 10.
 Iesus i. q. Eses 437, 5.
 Iesu sepulcrum 143, 1. sub potestate Memphitici regis situm 142, 16.
 Iesus Albanis f. 545, 8. 561, 16.
 Iesus Brenezis f. 181, 20. 218, 13. 308, 17. 432, 7. 448, 6.
 Iesus Isaaci f. 476, 4. Scopiorum princeps 479, 8. 534, 9.
 Iesus Paiazitis filius natu maior et minor v. Otomanidae.
 Illyrii 26, 14. 35, 8. 60, 12. 67, 1. 131, 1. 134, 22. 217, 21. 416, 11. 443, 10. qui vulgo nunc Bosni dicuntur 530, 14. 532, 12. 535, 14. 542, 6. Illyricum 248, 10.
 Illyrissus fl. 535, 16.
 Iloces 428, 3.
 Imbrus insula 9, 3. 431, 4. 469, 7.
 Imphernandus Alphonsi Tarracoenensium regis filius nothus 272, 4.
 India 163, 11.
 Indicum mare 163, 13.
 Indorum rex qui etiam Tzachatae rex appellatur 162, 5. 163, 6.
 Inflaste regio 131, 18.
 Ioachim abbas vir vaticinandi peritus, qui multa de pontificibus praedixit 304, 6.
 Ioanna Franca puella quae Gallis de Anglis reportavit victorias 91, 16.
 Ioannes Alexii Comneni f. Trapezuntius rex 462, 8. 490, 13.
 Ioannes excaecatus Andronici excaecati f. v. Palaeologi.
 Ioannes V. Andronici f. v. Palaeol.

- Ioannes VI. Emanuelis f. v. Palaeologi.
- Ioannes Hunyades. eius origo 256, 4. Ardelii regionis praefectus 255, 1. 257, 15. a Pannonibus dux creatus bellum suscepit contra Turcas et Germanos 258, 11. cum Pannonibus in Daciam profectus est 259, 15. a Triballorum rege Georgio ad bellum cum Amurate II. instigatus 283, 19. ipse Pannonum regem Vladislaum ad bellum incitavit 307, 15. post Varnense proelium ab hoste Dracule Dacorum principe captus est 337, 17. Draculem cum filio peremit et in eius principatum Danum restituit 338, 15. 358, 17. contra Boemos profectus est 339, 10. ab Amurate proelio devictus 368, 18. 370, 8. Belgradum profecturus in itinere a Triballis captus 372, 11. ab eorum rege dimissus est 373, 12. cum Capistrano monacho Belgradum contra Turcas defendit 417, 19. 418, 18. in proelio vulneratus haud multo post mortuus est 424, 6. eius res gestae, mores 424, 10. filii 427, 10.
- Ioannes Iberorum rex de familia Almenii 275, 18. ab Alphonso Tarraconensium rege debellatus 276, 3. quem Albarus dux devicit et captivum fecit 277, 8. cum Granatae rege bellum suscepit 278, 1.
- Ioannia s. Ioannina olim Cassiope dicta 28, 16. 236, 20.
- Ionia 15, 2. 157, 8.
- Ionuzes 458, 11. 469, 14. ianuarum praefectus 519, 16.
- Iosephus dux Turcicus 515, 4.
- ἑπὶδρομοὶ* Turcici 99, 15. 101, 3.
- Isaacus Scopiorum princeps 308, 19. defuncti Amuratis II. uxorem Spenderae filiam in matrimonium duxit 376, 16. 511, 7. 533, 21. 535, 10. eius regio 534, 19. filius 476, 4. 534, 9.
- Isaacus Colchidis et Trapezuntis rex 461, 15.
- Isamus dux 248, 16.
- Iskra Boemorum dux 339, 12.
- Isidorus Sarmatiae princeps 293, 14. 394, 9. 399, 5.
- Ismael Scenderis f. 390, 18. princeps Sinopae 185, 2. 203, 2. et Castamonae 245, 9. 471, 20. 485, 16. 486, 20. 488, 3. eius regio 489, 1.
- Isocales Patrarum praefectus 479, 12.
- Isthmus 183, 23. 319, 2. 343, 19. 378, 9. Isthmii ludi 184, 4.
- Istria 28, 3. 78, 13. 532, 9. 535, 16.
- Itali. ab Andronico II. contra Turcas accersiti 18, 18. eorum lingua 78, 2. 89, 3. victus, armorum et suppellectilis ratione nihil differunt a Dacis 78, 2. 9. eorum gladii 334, 20.
- Italia in Guelphorum et Gibellinorum factiones divisa 296, 8. eius principatus 302, 1. respublicae liberae 305, 10.
- Iteae vicus 13, 17.
- Ithome 242, 5. 381, 20. 412, 1.
- Iturea regio 142, 20.
- Iulianus pontificis Romani ad Pannonos legatus 324, 22. a Turcis interfectus 337, 14.
- Iustinianus Romanorum imperator Peloponnesum mero cinxit 184, 9.
- Iyon Albanis f. 528, 21.
- Izaulus Dromaenorum et Aetoliae rex 311, 13. 22.
- Laconia 35, 4. 556, 11.
- Ladislaus Posthumus Pannonum rex 426, 3. veneno sublatus 427, 3.
- Laimocopia urbs a Mechemete II. condita 380, 3.
- Lamacha urbs 64, 16.
- Lampsacus 202, 11.
- Lantislaus Neapolis princeps 267, 19. veneno interfectus ab uxore 269, 14. quae Provinciae regi Rainerio nupsit eique regnum Neapolitanum tradidit 270, 3.
- Laranda Cariae urbs 243, 12.
- Larissa urbs 560, 1.
- Lauredanorum familia 555, 21.
- Laurentius Chedrachabares qui Ladislaum Pannonum regem e medio sustulisse dicitur 427, 4.
- Lebadia 145, 16. 213, 22. 560, 12.

- Lemnos insula 9, 3 431, 3. 469, 7. 565, 1.
 Leodoricium oppidulum 319, 10.
 Leonardus Caroli de Tocorum familia frater 237, 4. eius filia Constantino Graecorum regi conubio iuncta 240, 12.
 Leontares Ioannes 286, 8. 398, 3.
 Leontarium 457, 15. 474, 13. 475, 13.
 Leontia Megalopolis 556, 14.
 Lesbos insula Turcis tributaria 519, 17. eius princeps Dominicus s. Cyriacus 520, 7. princeps Catelusii ib. 14.
 Leucanna Samachiae dux 65, 8.
 Leucariae dux 167, 4
 Leucarnae Carailucis filii 244, 10.
 Leucopolichna Pogdaniae nigrae regia sedes 131, 8. 134, 6.
 Libyi cum Gallis bellum gesserunt 87, 6. 9. 18. eorum lingua, mores, religio et vestitus 88, 16. Granatam incoluerunt 275, 4. eorum rex Iberorum regi tributum solvit ib. 21. cum Iberorum rege bellum 278, 1.
 Liguriae princeps 74, 17. 84, 21. 191, 12. 272, 7.
 Ligures in expeditione contra Graecos 208, 1. cum Venet. bellum gesserunt 191, 10. 208, 4. 295, 10. Gibellinorum factionem sectati sunt 296, 15. Philippo principemortuo Franciscum Sphortiam ducem crearunt 299, 17.
 Limna Perraeorum 324, 10.
 Lituani 134, 4, 11.
 Locri Ozolae 334, 11.
 Lodia urbs 298, 7.
 Londrae Britannorum regni metropolis et sedes 92, 19.
 Longus Ianuensium dux 395, 12.
 Lopadius lacus 225, 3.
 Luca urbs, 291, 13.
 Lucanus Albanos in bello cum Graecis adiuvit 407, 20. 413, 14. praefectus Spartanus 444, 4. 451, 20. 556, 6.
 Lucius Aeni princeps 528, 13.
 Ludovicus patriarcha Aquileiensis 469, 18.
 Lutetia v. Parisii.
 Lydia 9, 19. 15, 4. 21, 10.
 Lypae campus ubi Galli cum Britannis commiserunt proelium 91, 4.
 Machumetes Michaelis f. regii palatii et Europae dux 404, 12. 443, 2. 457, 2. 472, 14. 484, 22. 486, 18. 494, 10. 503, 17. 511, 7. 515, 4. 524, 1. 536, 9. 537, 10. 542, 7. 559, 3.
 Macedonia 6, 1. 13. 14. 28, 17. 66, 20. 101, 1. 209. 18. eius duces 60. 9.
 Macedones quibus Albani adnumerantur 532, 3.
 Madia 66, 2.
 Maera Massagetarum regina 165, 5.
 Maiorica insula 274, 9.
 Malatestarum familia 206, 15. 241, 3. 302, 2. 9.
 Mamalucides Memphitici regis satellites 140, 22.
 Mamia urbs 467, 17.
 Mamonas Epidamni rex 80, 15.
 Manichaei 142, 6.
 Mantinea 381, 19. 447, 9. 471, 14.
 Mantua 302, 14. 429, 12.
 Marchia 296, 16. cui praesunt Malatestae 302, 3.
 Marcus Ephesi episcopus 295, 4.
 Marelia urbs 278, 3.
 Maria ex familia Ursinorum Lantilai Neapolis principis uxor 269, 22.
 Mariangeli 191, 12. 192, 1.
 Marsilius Patavinorum dux ex familia Carrariorum 297, 1.
 Martinus Chii insulae rector 521, 19.
 Masarempes Dani Dacorum principis pater 338, 19.
 Massagetae 118, 3. 126, 21. 127, 14.
 Mathias Corvinus Choniatis f. rex Pannonum 427, 21. Albertum Romanorum imperatorem debellavit 428, 8. Boemiam subegit ib. 10. 518, 5. Venetorum socius in Mechemetem II. bellum suscepit 552, 2. 555, 4.
 Maurocastas Ioannis Trapezuntii regis equorum curator 465, 11.
 Mauroprobatantes 378, 19.
 Mazales 515, 21.
 Mecha 124, 16.
 Mechemetes legislator. eius origo

- 121, 4. leges ib. 11. per orbem terrarum auctoritas 124, 3. ad eius sepulcrum peregrinatio 125, 13.
- Mechmetes I. v. Otomanidae.
 Mechmetes II. v. Otomanidae.
 Mechmetes Mandromaei f. Ancyrae Pisidiaequae praefectus 437, 1.
 Mechmetes Chaliliminister 404, 16.
 Mechumetes Michaelis f. v. Machumetes.
- Medorum imperium 5, 18.
 Medinorum familia 270, 11.
 Mediolanum 191, 12. 299, 7.
 Megalopolis v. Leontarium.
 Megaluses Ioannis Hunyadis patrueis 358, 14.
 Meliare locus cuius fauces Capanii nominantur 464, 14.
 Melicamaridae 141, 7. a Memphitico rege insignioribus oppidis praefecti ib. 12.
 Melitine urbs 101, 18.
 Memnon Caroli de Tocorum familia f. 237, 2.
 Memphis 127, 13. 141, 14.
 Memphiticum regnum 140, 18.
 Mendesia 65, 13. Calamis nepos 66, 2. 168, 15. 244, 18.
 Mesembria urbs 9, 1.
 Mesochaldium 494, 4. 496, 9.
 Messene 242, 5. 381, 20.
 Methone 561, 22.
 Metines 65, 13. 66, 5.
 Mezetes Europae dux 253, 4.
 Michael dux Mysiorum 22, 14. 29, 12.
 Michael Andronici II. f. v. Palaeologi.
 Michael Machumetis frater Tribalorum dux 459, 12.
 Michalogle iudex et dux Europaeus 228, 1.
 Miloem qui Amuratem I. interfecit 54, 6.
 Mingiae 343, 12.
 Mitylenae 521, 8. 526, 5.
 Molibum urbs 519, 17.
 monachi Nazaraei 37, 20. 97, 15. 132, 12. Turcici. 352, 2. 15.
 monasteria Nazaraeorum 132, 15. 304, 14. S. Phocae s. Cordyla monasterium 463, 7. 464, 10. 465, 16.
 Monothelitae 142, 2.
- Montferrariae principis filia Ioannis Graecor. regis uxor 205, 10. Montferrariae dux uxore cum filio notho stuprum faciente deprehensa et necata, Ligurum principis filiam matrimonio sibi iunxit 288, 9. 290, 16. 20.
 Morabas fl. 355, 21. 414, 14.
 Moreznia pirata 470, 22.
 Morsica urbs 275, 10.
 Moses Paiazitis f. v. Otomanidae.
 Muchla Tegeae urbs 447, 13.
 Mulgerius 348, 18.
 Murates v. Amurates.
 Muratis nominis significatio 437, 3.
 Murates genere Palaeologorum ortus 436, 22.
 Mustaphas i. q. Musplachasites 437, 14.
 Mustaphas Paiazitis f. v. Otomanidae.
 Mustaphas Mechmetis I. f. v. Otomanidae.
 Musulmanes Paiazitis f. v. Otomanidae.
 Musulmani 510, 14.
 Myleiaseses Caroli de Tocorum familia socius 209, 13.
 Myrdanus Daciae rector 174, 3.
 Myrxes Daciae princeps 77, 5. 78, 16. 79, 2. 171, 5. 251, 15. eius filius Dracules 339, 1. filii nothi 259, 22.
 Myrxies Massagetarum rex Temiris socius 112, 8. 17. 113, 13. 115, 5.
 Mysi 22, 1. 29, 12. 33, 19. 35, 8. 530, 18. 531, 14.
 Mysia superior et inferior 36, 4. 355, 19.
 Naupactus 545, 10.
 Nauplium 444, 10. 453, 14.
 Navarra 87, 20. 272, 17. 274, 3. 280, 15.
 Neapolis 209, 4. 267, 4. 270, 15.
 Neapolitani in expeditione contra Graecos 207, 6. contra Albanos 210, 14.
 Nebopridum urbs 436, 5.
 νεηλυδαι peregrini milites 33, 10. 169, 8. 377, 14. 441, 3.
 Neopolichne urbs 381, 22.
 Nerius Athenarum principatu a fratre Antonio deturbatus 322, 3. Antonio mortuo in eum resti-

- tutus ib. 6. cum Amurate II. pacem iniit ib. 9. quare a Graecis bello lacessitus est ib. Constantino Dragasi tributum solvit 319, 3. Amuratem II. contra Graecos instigavit 322, 11. 341, 18. eius uxor in principatum successit 453, 4.
- Nesium urbs 356, 2.
- Nicaea 7, 10. 22, 3. 23, 21. 234, 12.
- Nicia Provinciae metropolis 86, 22.
- Nicolaus V. v. pontifices.
- Nigetia 167, 15
- Nilus fl. 141, 20. 142, 21.
- Nistea 53, 13.
- Noreberga urbs 70, 20
- Notaras 239, 15. 374, 2. 398, 3. 401, 18. 402, 5.
- Novopyrgum urbs 414, 13. 536, 3.
- Ochris Macedoniae regio 53, 10.
- Odieus rex Scytharum 140, 1.
- Odrysi s. Moldavi 53, 7.
- Oguzalpes Duzalpis f. rex Odrysiorum 12, 2.
- Oguzii Turcarum tribus ex qua orti reges Otomanidae 13, 13.
- οιροχδοι* quos Saraptarios vocant in regis Turcici iannis 229, 15.
- Oliberius qui Clarentiam diripuit 241, 16.
- Oliberius dux Palatinus 87, 12.
- Omares Turcarum legislator 10, 17.
- Omares Turachanis f. Thessaliae praefectus 452, 12. 19. 456, 16. 457, 10. 470, 17. 515, 8. 538, 8. 542, 10. 545, 10. 560, 2. 561, 19.
- Orbanus Dacus Mechemetis bombardarius ante Byzantium 385, 11.
- Orchanis nominis origo 437, 11.
- Orchanes Otomani f. v. Otomanidae.
- Orchanes Musulmanis f. v. Otomanidae.
- Orchanes Musulmanis nepos 398, 4.
- Orestias v. Hadrianopolis.
- Orestilia urbs 274, 14.
- Orlandus s. Rolandus dux Palatinus 87, 11. 88, 13.
- Orlichus regionis in Paunonia princeps 427, 10.
- Orthogulis nominis origo 437, 11.
- Orthogules Oguzalpis f. rex Oguziorum 12, 7. Oguziis maximarum opum auctor ib. 21. Aladinae amicus 13, 13. eius filius Otomanus ib. 9.
- Orthogules Paiazitis f. v. Otomanidae.
- Otomanidae orti ex familia Oguziorum 13, 12.
- Otomanus Orthogulis f. 13, 19. oriundus ex vico Sogutha 15, 19. adversus Graecos imperator declaratus 14, 4. Aladina rege mortuo brevi plurimas opes regnumque sibi paravit ib. 17. 15, 4. Prusam Mysiae urbem regni sedem constituit ib. 21. 17, 22. satellites sibi allegit quos regis ianuas sive portas nuncupavit 16, 18. subacta Graecorum in Asia regione paene universa in Nicaeam et Philadelphiam irruit 20, 10. Turcas quoque qui Homurem sequebantur bello petiit ib. 12. Prusae mortem obiit 16, 5. 20, 14. tres filios reliquit ib. 16. 21, 12.
- Orchanes Otomani f. natu minimus 20, 16. fratribus interfectis ad regiam dignitatem pervenit 21, 13. universam Lydiam et plurima Graecorum in Asia oppida redegit in dicionem ib. 20. Nicaeam expugnavit 22, 3. 23, 21. castra movit contra Philadelphiam 18, 16. 24, 1. satrapas Asianos invasit ib. 3. Cantacuzeni Graecorum regis filiam uxorem duxit et cum Graecis pacem iniit 24, 7. eius filii 25, 4.
- Sulaimanes Orchanis f. bellum intulit Graecis 25, 5. Chersonesum populatus est, Madytum domuit, in Thraciam irruit ib. 15. 29, 20. cum Graecorum rege coniunctus cum Triballis bellum gessit 26, 3. 29, 20. Chratem et Unglesem duces invasit 30, 2. Hadrianopoli exercitum admovit ib. 22. circumsegit Peridmetum ib. Philopolim 32, 14. in Asiam fe-

- stinavit ib. 20. Chersoneso colonos distribuit 101, 6. mortuus est 33, 1.
- Amurates I.** Orchanis f. 33, 8. Hadrianopolim regni sedem designavit ib. 12. Macedoniae regionem mediterraneam aggressus est ib. 14. contra Mysios et Triballos profectus est 34, 9. Pherras et loca ad Rhodopen spectantia subegit 36, 18. cum Susmano Mysiorum duce iniit affinitatem 37, 4. Ioannem V. Palaeologum eiusque filios vectigales et stipendiarios fecit 38, 7. 13. 41, 4. profectus est contra Dragasem Zarci filium et Pogdanum 38, 15. 19. contra praefectos Asianos relicto Sauze filio in Europa ib. 5. 40, 20. in Europam rediit et Sauzem filium oculis privavit 41, 1. 42, 20. 45, 8. contra Emanuele Ioannis V. filium Pherris urbi insidias struentem Charatinem ducem misit 46, 8. 52, 14. Emanueli veniam dedit 47, 17. Charatinis ope plurima commoda assecutus est 49, 6. Zarci filium Dragasem, Pogdanum, alios duces Europaeos sibi subiecit ib. 12. Triballorum duci Eleazaro bellum intulit 53, 1. iam parta victoria in Cosobo campo cecidit ibid. 20. Graeci quod ad eius mortem attinet a Turcis dissentiunt 54, 2. Prusae sepultus est ib. 20. eius mores 55, 7. Lesbum et Chium insulas tributarias tenuit 519, 15. eius filii 53, 19.
- Sauzes Amuratis I.** f. natu maximus 40, 20. cum Andronico Ioannis V. filio in patrem fecit coniurationem 41, 1. oculis privatus est 45, 15.
- Tautes Sauzis** f. Ungarorum castra secutus est 363, 8.
- Iagupes Amuratis I.** f. a fratre Paiazite trucidatus 59, 1.
- Paiazites Amuratis I.** f. Lailaps dictus 103, 5. 147, 21. 155, 10. patris imperium suscepit 57, 2. fratrem Iagupem necari iussit 59, 1. Triballos vicit ibid. 7. Graecos foedere sibi iunxit 60, 8. in Scopiorum urbem coloniam duxit ib. 9. in Illyriorum regionem incursionem fecit ib. 12. in Albanos ib. 15. Andronicum excaecatam Ioannis V. filium in Byzantii regnum restituit 62, 3. paulo post Emanueli Andronici fratri Byzantii regnum concessit 63, 19. contra Philadelphiam castra movit 64, 4. Scenderem regem Armeniorum invasit ib. 15. 66, 14. Ertzicam et Lamacham urbes aggressus est 64, 16. 66, 14. 101, 16. Tzapnidis subactis 65, 6. Carailucem et Leucannam adortus est ib. 8. reliquos in Asia duces imperio expulit ib. 13. in Europam transiit 66, 19. Albanorum et Illyriorum regionem populatus est ib. 21. 67, 1. profectus est in Peloponnesum ib. 3. in Thessaliam ib. 13. Delphorum regionem in dicionem redegit 68, 5. Sigismundum imperatorem Romanorum fugavit 76, 5. Gallorum et Pannonum regionem vastavit ib. 13. postea missis exercitibus Pannoniam et Pannodaciam populatus est 77, 3. Myrxam Daciae principatu expulit ib. 5. 79, 2. 251, 15. Byzantium obsedit 80, 7. 97, 1. Sylebriam in potestatem accepit eique Emanuelis Graecorum regis nepotem Ioannem praefecit 83, 14. in Peloponnesum exercitum misit 97, 2. Scytharum duces obruncavit 100, 20. Ertzicam et Melitinem urbes suae dicionis fecit 101, 18. in Lebadiam Boeotiae urbem, Peloponnesum et Thessaliam profectus est 145, 16. 213, 21. cum Temire bellum gessit 102, 1. 145, 5. 148, 15. a Sachrucho Temiris filio devictus et in fuga captus 155, 16. 158, 2. una cum uxore Eleazari filia et filii in vincula coniectus est 159, 19. mortuus est 162, 18. eius filii 158, 10. 169, 5. 178, 15. 180, 5.

- Iesus minor Paiazitis** f. ad Graecos quum se recepisset christianam religionem confessus est 178, 12.
- Iesus maior Paiazitis** patris regnum occupavit 169, 1. 170, 1. Europae imperium accepit ib. 4. a fratre Musulmane debellatus et trucidatus est ib. 18.
- Musulmanes Paiazitis** f. Iesum fratrem vicit et interfecit 170, 18. Mose fratre devicto ib. 22. 171, 16. 173, 5. Hadrianopolim profectus est ibique res ordinavit ib. 20. ignaviae et ebrietati indulisit 174, 6. Graecis Thermam, Zetunim, universam Asiae maritimam regionem restituit ib. 10. a Mose fratre iterum debellatus Byzantium fugit 175, 5. in fuga a Turcis captus et a Mose necatus est ib. 11.
- Moses Paiazitis** f. Musulmani fratri bellum intulit 170, 22. rex declaratus est 171, 19. a Musulmane regno expulsus 173, 5. iterum in fratrem arma arripuit eumque necavit 175, 5. regnum recepit ib. 23. Asiae res ordinavit 176, 1. Byzantio obsidionem paravit ib. 2. Thermae exercitum admovit ib. Triballorum duci bellum intulit ib. Musulmanis filium Orchanem trucidavit 178, 8. infestos sibi fecit Turcarum optimos, ita ut ad fratrem
- Mechmetem I.** deficerent ib. 21. qui Asiae imperio potitus est 179, 10. Graecorum regem sibi adiunxit ib. 12. Triballorum Thraciaeque principis imploravit auxilium ib. 13. a fratre pugna victus est 180, 3. altera in pugna fratrem deprehensum in fuga necavit 181, 7. 183, 9. Ismaelem Sinopae principem adortus est 185, 1. Venetis bellum indixit ib. 10. profectus est adversus fratrem
- Mustapham** qui a Graecis captus et in vincula coniectus est 204, 10. Mechmetes cum Graecis iniit amicitiam 183, 20. 204, 19. 217, 1. Amurati filio Europae, Mustaphae Asiae imperium concessit ib. 10. Daciam diripuit et exercitum misit contra Pannonos, Pannodaciam, Illyrios ib. mortuus est regni sui anno duodecimo 220, 1. aequitatis erat amantissimus moribusque tranquillus et placidus 203, 10.
- Mustaphas fratre Mechmete I.** mortuo a Graecis e Lemno accersitus et Europae dux impositus est 220, 5. Amurati II. bellum intulit 225, 4. in fugam compulsus et interfecit 227, 16.
- Mustaphas Mechmetis I. f.** ab Amurate II. fratre trucidatus est 233, 17. 235, 1.
- Amurates II. Mechmetis I. f.** a Paiazitis filio Mustapha ad bellum provocatus est 227, 4. Mustapham in fuga deprehensum necavit ib. 16. Asiae et Europae rex creatus est ib. 19. Byzantium obsedit ib. 21. 231, 5. 233, 3. Mustapham fratrem seditiosum necavit 233, 17. 235, 1. Thermam expugnavit ib. 10. contra Ioanninam urbem exercitum misit 236, 19. Aetoliam in dicionem redegit 238, 9. cum Graecis pacem iniit ibid. 11. 239, 13. Turachanem misit in Peloponnesum 238, 13. Triballic bellum indixit 242, 12. pace composita Triballorum principis filiam duxit uxorem ib. 19. Caramanum Aliderium Cariae ducem bello petiit ib. 23. cum eo foedus iunxit 245, 6. illinc iter intendit in Europam ib. 7. profectus est in Ismaelem Sinopes et Castamonae principem ib. 8. in Leucarnas ib. 19. in Triballorum principem et huius affinem Georgium ib. 20. Georgium eiusque fratrem Stephanum orbavit oculis 247, 4. contra Belgradum copias duxit ib. 7. Scopiorum et Illyriorum regioni praefectum imposuit 248, 4. Ibanem et Arianitem Comne-

num in ianuas recepit 249, 12. 14. exercitum misit contra Arianitem qui ianuas fuga reliquerat 250, 6. contra Albanos 252, 20. in Pannodaciam 253, 4. 254, 15. triremes misit in Colchida imperiumque Trapezuntinum 260, 19. amicitiam iniit cum Ianuensibus 261, 7. Turachanem in Peloponnesum misit 283, 2. cum Ioanne VI. Byzantii rege foedera iniit 307, 10. a Pannonum rege Vladislao, Dacis, Triballis armis lacessitus est ib. 12. cum Vladislao et Georgio Triballorum rege foedus pepigit 317, 7. bellum omne in Caramanum vertit eiusque regionem iterum evastatam subegit 283, 1. 318, 7. 326, 20. Nerium Athenarum principem sibi fecit tributarium 320, 10. ad Hellespontum ab Itolorum et Occidentalium navibus occupatum perguit 327, 6. in Europam traiecit 328, 3. contra Pannones aciem instruxit 330, 10. quibus proelio Varnensi devictis domum reversus est 337, 1. 339, 15. cum Graecorum rege in foedus rediit 340, 18. exercitum duxit in Peloponnesum eamque sibi reddidit tributariam 341, 15. 349, 16. Ibanis filium Scenderem adortus est 350, 5. Sphetiam urbem expugnavit 351, 1. 5. Getiam in dicionem redegit ib. 6. Cruam obsedit ib. 8. filium Mechmetem regno praefecit ib. 16. nec multo post voluntate mutata ad regni moderamen rediit 353, 9. iterum adortus est Scenderem et Albanos ib. 22. interea a Pannonibus armis tentatus est 355, 10. Ioannem Hunyadem in Cosobo campo devicit 368, 6. Byzantio bellum intulit 373, 16. mortem obiit 375, 3. regnavit annos triginta duos ib. 5. Spenderae filiam uxorem habuit ib. 7. eius filii 351, 16. 352, 7. 376, 10.

Aladines Amuratis II. filius natu

maximus mortem occubuit 352, 7.

Mechmetes II. ab Amurate II. patre regno praefectus 351, 16. nec multo post patri regno cessit 352, 16. patre mortuo rex declaratus est 375, 15. peregrinorum coniuratio exorta est ib. 16. foedera pepigit cum Graecis et Triballis 376, 5, 17. fratrem interemit ib. 10. Caramani regionem evastavit 377, 6. Demetrium Peloponnesi principem contra Thomam fratrem adiuvit 378, 6. urbem Laimocopiam condidit 380, 3. cum Byzantiis et Graecorum regis fratribus in Peloponneso bellum gessit 381, 10. 382, 8. Byzantium expugnavit 382, 8. 394, 14. Peram in dicionem redegit 400, 18. Notaram cum filiis neci dedit 402, 16. cum Peloponnesiacis foedera iniit 406, 15. Peloponnesiacis contra Albanos auxilium misit 409, 13. secundam contra Triballos et Novopyrgum urbem fecit expeditionem 414, 12. bombardas erectas s. mortaria invenit ib. 20. Belgradum occupavit 416, 10. 417, 3. copiarum partem contra Illyrios misit 416, 11. contra Colchidem exercitum misit ib. 14. 466, 18. Trapezuntem tributariam accepit 467, 3. de Belgradi obsidione destitit 421, 13. 423, 13. contra Scenderem exercitum misit 432, 5. filiorum circumcisionem celebravit 434, 10. Peloponnesiacis interna discordia attritis tertium remisit tributum 442, 7. paulo post iis arma intulit 443, 1. 14. in Atticam et Athenas profectus est 452, 17. in Scopiorum urbem 456, 21. Thomam Peloponnesi principem debellavit 455, 21. 458, 14. Triballos adortus est 459, 5. Amastrum Ianuensium urbem suae dicionis fecit 461, 2. Ismael praefectus regius Imbrum et Lemnum recuperavit 469, 23. Zaganus Samothracen et Thasum in dicionem redegit

470, 7. Mechemetes Zaganum Thessaliae et Peloponneso praefecit 471, 3. qui Achaïam hostiliter ingressus est ib. 4. M. ipse exercitum duxit contra Thomam in Peloponnesum 472, 5. Peloponnesi urbes in potestatem accepit 475, 17. 479, 13. 480, 3. 483, 6. cum Venetis foedera iniit 478, 9. Zaganum in Peloponneso reliquit 484, 11. Athenas petiit 483, 7. Demetrium Aeno praefecit ib. 17. Francum Boeotiae principem interfici iussit ib. 22. Hadriano-polim pervenit Demetrium principem una cum uxore secum ducens 484, 7. in regia sede versatus est 485, 4. Thomae legatum in vincula coniecit ib. 10. Ismaelem Scenderis filium adortus est ib. 16. Sinope accepta Ismaeli Philippopolim concessit 488, 13. navem fabricavit doliorum trium milium capacem 489, 21. in Chasanem Longum et Trapezuntis regem arma vertit 490, 8. cum Chasane pacem composuit 491, 19. Trapezuntem obsedit et in dicionem redegit 494, 7. Trapezuntis regem Davidem Hadriano-polim duci iussit 496, 14. Trapezuntem in partes distribuit 497, 3. Davide rege interempto eius filiam in cubiculo accersivit ib. 11. Blado Daciae principi insidias struxit 501, 12. eum in fugam coniecit et persecutus est 512, 7. 513, 3. eius regionem subegit 517, 11. Lesbium subegit 519, 7. 523, 1. 524, 22. 526, 1. Mitylenarum cives in tres divisit partes ib. 5. Lesbium principem una cum consobriano Lucio in carcerem misit 528, 1. 13. Byzantii versatus ad urbis et Euxini maris defensionem multa opera magna confecit 529, 6. bellum contra Venetos paravit 530, 9. Illyrios bello lacessivit 530, 14. 532, 12. 535, 14. quorum regem una cum fratris filio fecit

captivum 539, 15. 542, 14. Sandalis regionem evastavit 543, 11. Stantis, Craici et Pauli regiones in dicionem redegit 543, 19. Illyricorum regem necari iussit 544, 14. praefecti regii in Peloponneso in Venetorum regionem fecerunt incursionem 445, 1. 10. cum Venetis eorumque sociis Pannonibus bellum ortum est 555, 2. 15.

οὐλαξιδες regis Turcici praecones 504, 19.

Padus fl. 288, 16.

Pagdatia Babylonis urbs 379, 9.

Paiampures 166, 15. 168, 11.

Paiangures Temiris f. 165, 17. Sachrucho fratre mortuo regno positus est 166, 7. eius filii ib. 10. 20.

Paiangures Paianguris f. Tzokiis frater 166, 20.

Paiazites v. Otomanidae.

Paiazites iudex et dux Europae 221, 19. 224, 18.

Paitogles Callipolis praefectus 519, 9.

Palaeologi.

Andronicus II. cum nepote Andronico de Byzantii regno gerit inimicitias 17, 9. contra Turcas accersit Italos et Tarracones 18, 19. quos una cum Turcarum transfugis sibi facit inimicos 20, 1.

Michael Andronici II. f. 17, 14.

Andronicus III. cum avo Andronico II. de Byzantii regno gessit inimicitias 17, 9. 22, 13. filio Ioanni Cantacuzenum tutorem assignavit 24, 10.

Ioannes V. filios habuit Andronicum, Demetrium, Emanuelem, Theodorum 38, 12. Cantacuzenum tutorem regno expulit 24, 10. 25, 1. 5. 37, 8. 49, 21. cum Amurate I. societatem contraxit, filioque Andronico Mysiorum regis filiam dedit uxorem 38, 7. contra Turcas petiturus auxilium in Italiam navigavit, postquam Andronico filio regnum commisit 50, 2. Venetiis a creditoribus retentus est ib. 15. Byzan-

- tium reversus ad Amuratem I. legationem misit filiumque Theodorum in ianuis regis stipendia facere inssit ib. 19. 38, 12. Theodorum mortuis Cantacuzeni filii misit in Peloponnesum 52, 2. Andronicum eiusque filium Ioannem oculis privavit 41, 1. 46, 1. 60, 20. Amuratis iram metuens Emanuelem non excepit 46, 18. ab Andronico eiusque filio Ioanne una cum Emanuele in vincula coniectus 60, 18. 62, 14, 20. e carcere ad Paiazitem aufugit 63, 8. nec multo post ad Emanuelem Byzantii regnum delatum est 19. cum Emanuele Turcas contra Philadelphiam comitatus est 64, 3. Emanueli Colchorum regis filiam sponsam eripuit 80, 19. psaltriis delectatus regni administrationem neglexit 92, 1.
- Andronicus** excaecatus Ioannis V. f. natu maximus. Mysiorum regis filiam in matrimonium ducit 38, 7. patri Venetiis a creditoribus retento recusat pecuniam 50, 15. cum Sauze Amuratis I. filio in patrem et Amuratem coniurationem facit 41, 1. a patre oculis privatus 46, 2. una cum excaecato filio a Paiazite adversus patrem petit auxilium 60, 20. Byzantium obsidet 62, 18. patrem et fratrem Emanuelem in carcere includit ib. 20. filium Ioannem Graecis regem destinat 63, 1. de Byzantii regno cum Emanuele fratre contendit ib. 15.
- Ioannes** excaecatus Andronici excaecati f. 60, 20 63, 1. ab Emanuele in Italiam missus ibi in carcerem coniectus est 83, 15. carcere liberatus ad Paiazitem fugit Sylebriaeque administrator factus est ib. 24. Byzantium se recepit et a patruo Emanuele regni curam accepit 84, 10.
- Theodorus** Ioannis V. filius in Amuratis I. ianuis militabat 38, 12. 51, 19. Cantacuzeni filii mortuis a patre in Peloponnesum missus 52, 2. a Paiazite belli dux electus 67, 12. Mamonae Epidaurum eripuit 80, 15. in Peloponnesum rediit 82, 11. nec multo post ab Halie Charatinis filio interemptus est 81, 1. ex Rainerii filia non habuit filios 206, 24. Peloponnesi principatum fratris Andronici filio reliquit 216, 8.
- Emanuel** Ioannis V. f. filios habuit Ioannem, Andronicum, Theodorum, Constantinum, Demetrium, Thomam 205, 4. patri Venetiis a creditoribus in carcerem coniecto obtulit pecunias 51, 5. Pherris urbi struxit insidias 46, 4. a Charatine Amuratis I. duce armis petitus ib. 8. 52, 14. ad patrem contendit et ad Lesbi principem, deinde ad Amuratem petiturus veniam ib. 17. 46, 17. ab Andronico fratre una cum patre in vincula coniectus 60, 18. 62, 14. 20. e carcere ad Paiazitem aufugit 63, 8. a quo Byzantii regnum accepit ib. 15. 19. Turcas contra Philadelphiam adiuvit 64, 3. sponsa Colchorum regis filia ei a patre erepta est 81, 16. cum Constantino Zarci filio Paiazitis ianuas fugit 82, 9. a Paiazite Byzantii oppugnatione vexatus 83, 10. Byzantium patrueli Ioanni excaecato commisit et in Italiam navigavit petiturus auxilium 84, 13. Germania et Pannonia permigrata sine auxilio domum reversus est 96, 23. a Paiazitis filio Musulmane Therman, Zetunim, universam Asiae maritimam regionem recepit 174, 10. Paiazitis filium Mosen proelio navali devicit 176, 17. cum Mechemete Paiazitis filio iniit societatem 179, 12. 183, 20. Mustapham Mechemetis I. fratrem una cum Smyrnae duce Zunaita in vincula conici iussit 204, 8. unde Graecis cum Mechemete perpetua amicitia nata est ib. 19. Ioanni filio uxorem dedit Montferrariae principis fi-

- liam 205, 8. Andronicum Thermae praefecit ib. 20. Peloponnesi Isthmum muro cinxit 183, 20. fratrem Peloponneso praefecit 184, 11. Peloponnesi duces captos secum Byzantium duxit ib. 22. in Peloponnesum quum venisset mortui Theodori fratris principatum Andronici filio Theodoro commisit 206, 9. 216, 14. Isthmum muro inclusit et Byzantium rediit cum vinctis ducibus Peloponnesi 216, 19. Amurate II. Turcarum rege declarato Mustapham qui Paiazitis ferebatur esse filius e Lemno accersivit et Europae regem imposuit 220, 5. Amuratis II. legationes respuit 225, 12. Mustapha interfecto 227, 17. Amurates II. Byzantium obsedit ib. 21. Emanuel legatis ad Amuratem II. frustra missis eius fratrem Mustapham adiit 233, 15.
- Andronicus Emanuelis f. a patre Thermae praefectus 205, 20. Thermam Venetis vendidit 206, 1. 235, 10. ad fratrem in Peloponnesum profectus est 206, 5.
- Theodorus Andronici f. ab Emanuele in Peloponnesum missus Theodori Porphyrogeniti principatum suscepit 206, 8. 216, 8. 239, 6. 306, 10. 340, 21.
- Ioannes VI. a patre Byzantii regnum et Montferrariae principis filiam uxorem accepit 205, 10. Sarmatiae principis filiam in matrimonium duxit ib. 18. ab Amurate II. pacem nactus 238, 10. 239, 13. cum fratre Constantino in Peloponnesum navigavit ad Theodorum ib. 16. Carolo Epiri principi bellum intulit et Clarentiam Elidis metropolim circumsevit 240, 4. Caroli consobrinam, Leonardi ducis filiam, Constantino fratri connubio iunxit ib. 6. Patras obsedit ib. 10. urbis oppugnatione Constantino mandata Byzantium rediit ib. 11. cum Ianuensibus bellum gessit 284, 1. quo finito ad Eugenium pontificem Rom.
- legatos misit petituos de componenda religionis controversia 287, 1. ipse in Italiam navigavit et Ferrariae convenit Eugenium pontificem ib. 23. hinc Florentiam profectus est 291, 7. unione constituta Byzantium reversus Graecos a Latinorum sententiis offendit dissidentes 294, 19. legati ab Eugenio missi ad Graecos re infecta domum reversi sunt 295, 7. Graeci a pontifice nihil auxilii impetrarunt 301, 6. ad Amuratem legatos miserunt pacem rogatum 305, 18. Ioannes a Demetrio fratre Byzantii obsidione pressus 306, 19. Demetrium una cum eius genero Asane captum in carcerem dedit 307, 2. Demetrio pacem obtulit ib. 6. cum Eugenio pontifice consilia egit contra Turcas ib. 9. etiam ad Vladislaum Pannonum regem misit legatos ib. 11. iterum Pannones, pontificem Rom., Gallos, Burgundiae ducem contra Turcas instigavit 322, 19. cum Amurate II. in foedus rediit quod non amplius violatum est 340, 18. cum fratre Theodoro gessit inimicitias 340, 21. mortuus est 341, 18.
- Constantinus Dragasis Emanuelis f. a fratre Ioanne rege Graecorum in Peloponnesum ductus ut Theodori principatum susciperet 239, 16. Caroli Epiri ducis consobrinam in matrimonium duxit 240, 6. Patras urbem obsedit ib. 11. et dominio suo iunxit 241, 4. in Peloponnesum profectus fratrem ad regni successionem hortatus est 305, 21. Lesbi ducis filiam uxorem duxit 306, 1. Gotzini, quae Lemni urbs est, a Mechemete obsidione vexatus est ib. 3. fratris Ioannis iussu in Peloponnesum rediit ib. 10. Theodori regione assumpta propemodum universam Peloponnesum praeter Thomaie fratris regionem obtinuit 318, 14. accersito fratre Isth-

- mum muro inclusit et Turcarum regionem extra Peloponnesum sitam ad defectionem sollicitavit *ibid.* 22. Boeotiam, Pindum, Locros Ozolas ditioni suae iunxit 319, 1. 5. 341, 11. Atticae tyrannum Nerium sibi tributarium fecit 319, 3. Isthmo munito cum Turcis ex aperto bellum gessit 320, 1. 341, 22. Chalcondylem legatum misit ad Amuratem II. 343, 3. a Turcis superatus in fugam se convertit 347, 4. Peloponnesus quae antea libera erat Turcarum regi tributaria facta est 349, 18. Ioanne fratre mortuo C. Byzantii regnum accepit 373, 17. cum fratribus Thoma et Demetrio Peloponnesi divisionem instituit 374, 14. cum Mechemete II. foedera sancivit 376, 5. Mechemetis contra Byzantium expeditio 382, 11. Constantinus Byzantium defendens vulneratus et mortuus est 395, 16. 399, 10. regnavit annos tres et menses tres *ib.* 15. Byzantii regum catalogus a Leone conscriptus 405, 21.
- Demetrius Emanuelis f. cum Ioanne fratre rege Graecorum gessit inimicitias 306, 14. exercitu ab Amurate II. accepto Byzantium obsedit *ib.* 19. Asanis sororem sibi iunxit connubio *ib.* a rege Ioanne una cum Asane captus est 307, 2. e carcere Galatiam profugit *ib.* 5. pace composita ad Euxini maris principatum rediit *ib.* 6. Ioanne mortuo Byzantii regnum affectavit 373, 20. cum Thoma fratre propter Peloponnesi regionem bellum suscepit 374, 20. Thomam pacem pangere coegit 375, 1. 378, 6. a Mechemete II. bello lacessitus 381, 2. cum exercitu Turcico contra Albanos profectus est 411, 12. cum Mechemete II. bellum ortum est 442, 2. Demetrius in Mechemetis verba iuravit 455, 17. a Thoma fratre debellatus 456, 14. 459, 2. Spartae obsidione circumventus urbe excessit et in Mechemetis II. castra prodiit 472, 22. in vincula coniectus 476, 2. a rege in Boeotiam missus 478, 18. Aeno urbi praefectus 483, 17. 494, 18. cum Mechemete venit Hadriano-polim 484, 7.
- Thomas Emanuelis f. Centerionis Achaiae principis filia in matrimonium ducta Messenae et Ithomae regionem praeter maritimam Arcadiam dotem accepit 242, 2. cum fratre Constantino Isthmum munivit et defendit contra Turcas 319, 17. 342, 1. filium Triballorum principis filio Eleazaro uxorem dedit *ib.* 2. Isthmo ab Amurate II. superato in fugam se convertit 347, 4. Demetrii fratris Peloponnesi regionem ad defectionem sollicitavit 374, 14. 16. cum fratre in gratiam rediit 375, 1. 378, 10. a Mechemete II. bello lacessitus 381, 12. Centerionem Achaiae principem et Lucanem in vincula duci iussit 408, 4. cum Turcis et Demetrio fratre contra Albanos profectus est 412, 2. cum Mechemete II. bellum ortum est 442, 1. Thomas in Mechemetis verba iuravit 455, 17. Albanos pariter ac Graecos contra Turcas instigavit *ib.* 21. 456, 12. etiam fratrem Demetrium debellavit *ib.* 14. a Mechemetis duce Chamuza devictus 457, 8. 458, 14. iterum regis peregrinos qui arces tuebantur obsidione circumvenit 459, 3. ab Asane in fugam compulsus 470, 14. ad Mechemetem II. misit legatum 471, 16. pacis condiciones oblatas accepit 472, 3. quum regi non posset pendere tributum, armis tentatus est *ib.* 5. in Italiam navigavit ad Romanum pontificem 485, 4.
- Palaeopolis 473, 7.
 Palaestina 142, 23.
 Palamedes 469, 9.
 Palapanus Orchanis Musulmanis filii educator et proditor 177, 16. 178, 1.

- Palatini duces 87, 13.
 Panium regio 180, 17.
 Pannodacia 77, 3
 Pannonia 72, 9.
 Pannonnes 53, 2. 69, 12. 133, 11.
 217, 21. 253, 16. 254, 9. 257,
 19. 258, 19. 283, 15. 307, 12.
 322, 20. 324, 21. 334, 13. 337,
 12. 355, 11. 416, 10. 417, 1. 19.
 421, 5. 426, 3. 427, 21. 428, 8.
 456, 22. 509, 1. 545, 1. 552, 2.
 559, 16.
 Pantogles Mechemetis II. ante By-
 zantium nauarchus 390, 4.
 Papia urbs 191, 21.
 Parisii Gallorum regni sedes 85,
 19. 89, 10. 91, 9.
 Parthenope v. Neapolis.
 Parthi 9, 7. 10, 6.
 Patavium, Patavini 102, 1. 296, 24.
 Patrae 67, 16. 240, 10. 349, 3.
 457, 12.
 Paulus 535, 10. eius regio 534,
 19. 543, 20.
 Pazenica urbs 446, 12.
 Pellenenses 556, 13.
 Peloponnesus vastata 12, 14. 97,
 6. ab Italis ad Graecos impe-
 rium delatum est 242, 10. P. va-
 stata 283, 9. Turcis tributaria
 349, 18. Albanorum tumultu
 tentata 406, 20. 409, 13. eius
 principes mutuis discordiis at-
 triti 414, 5. cum Mechemete II.
 bellum ortum est 442, 1. 471, 3.
 Peloponnesi urbes in Mechemet-
 is potestatem concesserunt 475,
 17. 479, 13. 480, 3. 483, 6.
 Pera v. Galatia.
 Peresbia 283, 7.
 Peridmetum 31, 22.
 Periponnesus 226, 16
 Permii Sarmatis finitimi 132, 5.
 Persa Mechemetis II. praeceptor
 544, 15.
 Persae Atzamii vocati 167, 12.
 Persarum imperium 5, 20.
 Perusium 291, 10.
 Pescainorum regio 274, 20.
 Petrus ex familia Lauredanorum
 dux Venetorum 200, 4.
 Petrus Claudus 406, 23. 558, 1.
 Phaeanum 482, 9.
 Phamagusta 144, 3.
 Phandrium 319, 11.
 Pharsalicorum urbs 67, 14.
 Phasis fl. 139, 15. 467, 12.
 Phatuma regiae domus iudex 340,
 10.
 Phaze. sic Bitaxides vocantur 332,
 11.
 Pherrae urbs 30, 15. 36, 18. 46,
 17. 47, 21.
 Philadelphia 18, 16. 64, 13.
 Philippopolis 32, 14. 101, 5. 438, 1.
 Philippus Mediolani dux 192, 22.
 Iannuae dominus 261, 10. 265, 3.
 295, 18. 299, 6.
 Philocrina urbs 23, 14.
 Philius 444, 15. 482, 19.
 Phocis 207, 22. 213, 21. eius
 episcopus 67, 5.
 Phoscarorum familia 200, 19.
 Phrantalorum regio 93, 18.
 Phregosiorum familia 262, 19.
 Phrygia 9, 19. 15, 1. 66, 13. 125,
 5. 244, 4
 Pindus mons 319, 5.
 Pisidae qui etiam Basarcides vo-
 cantur 243, 19
 Pius II. v. pontifices.
 Placentia urbs 191, 22.
 Pladicae viro Stephanus Triballo-
 rum rex Ochridem dedit et Pria-
 lupaeam 29, 3.
 Plataearum regio 561, 2.
 Poeni v. Libyi.
 Pogdania nigra 134, 5. eius prin-
 ceptus 506, 13.
 Pogdanus rex 28, 18. 38, 19. 49,
 13.
 Poloni 35, 8. 72, 17. 77, 20. 258,
 18.
 Pontifices romani 6, 7. 70, 17. 21.
 188, 11. 207, 7. 240, 20. 241, 7.
 551, 13. pontificis electio 302,
 16.
 Eugenius IV. 73, 19. 287, 3.
 291, 1. 293, 3. 294, 23. 295, 9.
 301, 5. Venetus ortus ex fa-
 milia Condelmariorum ib. 18.
 Felix V. 287, 10. 324, 21.
 Nicolaus V. 293, 21. 426, 10.
 430, 14.
 Calixti III. legatus Capistranus
 418, 19.
 Pius II. 429, 8. 430, 8. 431,
 12.

- Pordapas 486, 12.
 Portugalia 87, 21. 275, 2. 13. eius
 rex ortus ex familia Galliae re-
 gum 280, 10.
 Praga urbs 70, 9. 428, 10.
 Prailabum 505, 18.
 Praimes Haliis f. 151, 13.
 Prasobus mons qui olim Haemus
 77, 15. 506, 1.
 Prialupes Aetoliae praefectus 29, 2.
 211, 6. occisus est 212, 8.
 Priamus cui a Venetis Nauplium
 urbs commissa est. eius filius
 453, 14.
 Priliapaea regio 29, 3.
 Pristinum regio 53, 13. 17. 414,
 16.
 Propontidis turris sacra 327, 17.
 Prothimus cuius filiam Rainerius
 duxit uxorem 207, 13.
 Protobestiarius 462, 9.
 Provincia 86, 20. cuius metropo-
 lis Nicia ib. 22.
 Prusa Mysiae urbs Turcarum re-
 gia sedes 15, 21. 17, 22. 54, 20.
 150, 4. 154, 20.
 Prusii 34, 14.
 Prussia 132, 11.
 Raches 558, 18.
 Rainerius Atticae, Boeotiae, Pho-
 cidis princeps 206, 14. 207, 21.
 in expeditione contra Graecos
 207, 6. Prothimi filiam habuit
 uxorem 208, 13. eius filii Nerius et
 Antonius 320, 6. 14. 322, 3. 14.
 filiae 206, 25. 209, 11.
 Rainerius Provinciae et Neapolis
 rex 270, 3.
 Raules 408, 10.
 Ravenna 187, 20.
 Rhagusium 539, 17.
 Rhodope 49, 13.
 Rhodus 38, 1. ubi Nazaraeorum mo-
 nasterium 132, 16. 133, 1.
 Rinaldus dux Palatinus 87, 12.
 88, 15.
 Rogerius Provinciae rex 86, 22.
 Rolandus dux Palatinus 87, 11.
 88, 13.
 Romanorum res 6, 6.
 Rosus Caroli de Tocorum familia
 socius 209, 13.
 Rupela urbs 445, 18.
 Sabatines eunuchus 254, 15. 555, 7.
 Sabandia 86, 17.
 Saccae 118, 2. 129, 7.
 Sachataei 129, 6.
 Sachruchus Temiris f. 139, 2.
 155, 16.
 Sagera urbs 274, 14.
 Sain ab Amurate I. Pherraz urbem
 accepit 36, 21.
 Salamanca 275, 10.
 Salmenica 480, 12. 484, 18.
 Salvarium Arcadiae 475, 19.
 Samachia 65, 8. Carailucis regia
 167, 4. 9. 17.
 Samantaula 467, 18.
 Samatia 378, 21.
 Samogetae 132, 20. 133, 4.
 Samothrace 469, 7.
 Samus 143, 9.
 Samblatis ianuarum iudicis filius
 526, 16.
 Sandales 535, 4. eius uxor cum
 filio Rhagusium profugit 541, 10.
 indeque in Italiam 543, 6. eius
 regio 531, 12. 533, 16. 534, 14.
 540, 7. 548, 11.
 Sangales Temiris pater 111, 4.
 Santamaria 480, 12. 484, 18.
 Saraceni 83, 3.
 Sarachorides 344, 12.
 Saraptarii pocillatores 229, 15.
 Saratzias Europae dux 382, 16.
 Saraxies, Sarazies ianuarum impe-
 rator 242, 20. 377, 4. regiae
 domus iudex 340, 12.
 Sarchanes unus e Turcarum se-
 ptem ducibus 15, 2. 65, 13. 66,
 1. 168, 16. 244, 15.
 Sardinia 266, 22. 274, 11.
 Sarmatia 34, 14. 130, 21. Scythis
 tributaria 130, 14. nigra et alba
 131, 11.
 Sarmatae 77, 20. 134, 22. eorum
 lingua 35, 8. 131, 1. 134, 2.
 530, 18.
 Sasi 468, 20.
 satrapae 58, 2.
 Sauzes Amuratis I. f. v. Otoma-
 nidae.
 Savus fl. 28, 2. 53, 14.
 Sbetzanium urbs 370, 9.
 Scalarii Veronae principes 191, 7.
 Scantaris Alexii Comneni f. 462,
 16.
 Scenderes i. q. Alexander 437, 6.

- Scenderes rex Armeniae 64, 15. 66, 15. interfectus ab uxore, quae ipsa ad regni gubernacula evasit 65, 2. eius nepos Chasanes 168, 6.
- Scenderes Ibanis f. Arianetis filiam uxorem duxit. bellum gessit cum Amurate II. 305, 5. 353, 22. cum Mechmete II. 432, 5.
- Scholarius unus e Graecorum doctissimis 295, 4.
- Scopiorum urbs a Stephano Triballorum rege regni sedes declarata 26, 12. 60, 9. regio 101, 8. 438, 1.
- Scortorum regio 378, 12.
- Scuras Asiani exercitus dux 340, 6. 358, 3.
- Scylolimne locus 494, 11.
- Scythia 10, 16.
- Scythae 9, 11. 15, 22. 17, 1. 30, 23. 73, 6. 77, 16. 100, 10. 20, 101, 1. 126, 18. 127, 17. 129, 1. 130, 2. 12. 135, 9. 138, 10. 140, 1. 154, 2. 173, 13. 284, 7. 468, 12. 531, 2.
- Sebastia urbs 107, 9. 145, 10. 146, 3. 491, 10.
- Sebastopolis Minceliorum urbs 467, 17.
- Secules Ioannis Hunyadis patruelis 358, 14.
- Seitidi docti Turcici 352, 15.
- σηματοφόροι*. sic nuncupati sunt Turcarum regis duces et urbium praesides 230, 16. dux Florentiae 292, 5.
- Semarchanda Temiris regia 65, 22. 113, 8. 128, 5. 167, 7. 379, 8.
- Semiramis 164, 21.
- Senae urbs 292, 17.
- Servii s. Sorabri 29, 14.
- Sibylinna oracula quae spectant ad reges Byzantii 405, 21.
- Sicilia 270, 13.
- Sicyon 348, 10.
- Sideropolichne urbs 381, 22.
- Sigismundus Germanorum imp. 69, 19. copias adversus Paiazitem ductavit ib. a Pannonibus rex declaratus 73, 14. 246 7. Romam ad pontificem proficiscens a transitu per Venetorum regionem prohibitus 74, 9. cum Venetis proelium commisit, ipse in fugam compulsus est ibid. 12, 15. Romae a pontifice coronatus est ib. 19. et auxilium accepit contra Paiazitem 75, 2. 12. a Paiazite fugatus 76, 5. Byzantium ad Graecorum regem aufugit ib. 11. deinde domum reversus est ib. 13. fratrem habuit Albertum 426, 6.
- Silictarides ianuarum equites 229, 20. 441, 4. 497, 5.
- Sinope 185, 5. 486, 5.
- Sinopium dux 185, 2. 203, 2. 485, 16.
- Smyrna 161, 7. eius dux Zunaites 204, 14.
- Soguta vicus 13, 14.
- Soldanus rex Coelesyriae 140, 12.
- Sophia vicus 101, 9.
- Spachides ianuarum milites 230, 6. 441, 5.
- Sparta 37, 12. 97, 15. 283, 10. 472, 16. 558, 20. 563, 11.
- Spatas dux Albanorum 210, 6.
- Spathoglani Trapezuntii in Mechemetis II. iannis 497, 5.
- Spenderae filia nupta Amurati 375, 7. Isaaco 376, 16.
- Spenderobe 167, 5. 246, 21. 459, 5. 22.
- Sphetia urbs 351, 1.
- Sphetia urbs 432, 20.
- Sphortia Marchiae princeps 271, 6. Franciscus Venetorum princeps 193, 7. 298, 2. 299, 2.
- Spinula gens 261, 11.
- Stantis regio 543, 20.
- Stephanus Triballorum dux Epidamnnum subegit 26, 11. Scopiorum urbem regni sedem declaravit ib. 12. dicionem omnem in ducatus distribuit 28, 16.
- Stephanus Eleazari filius in Turcarum regis ianuis versatus est, a Turcarum rege Mose ad Musulmanem defecit et Byzantium transfugit 172, 17.
- Stephanus Eleazari Pladicis uxoris frater cui nomen erat Bulco 176, 6.
- Stephanus ab Amurate II. orbatus oculis 247, 4.
- Stephanus Sandalis f. 248, 21.

- Tzokies Paianguris f. 166, 14. 167,
1. unus de numero Temiris nepotum 397, 7. 462, 2.
- Tzymissis nominis origo 437, 11.
- Ucratis urbs 131, 14.
- Ulacides nuntii Turcici 504, 6.
- Ulies Temiris f. 166, 10.
- Uncra Phrygiae urbs et regni sedes 154, 18.
- Ungleses Stephani Triballorum regis frater, equorum regionum curator 28, 22. 30, 2. 31, 16. 53, 12.
- Ἰπάρχου Turcici 437, 21.
- Urbini tyrannis 302, 8.
- Urda Scytharum agora 127, 17. 129, 12.
- Ursinorum s. Arctiorum familia 270, 6. 302, 19.
- Valentia urbs 273, 16.
- Veneti 7, 7. 50, 11. 74, 6. 143, 21. 200, 1. 202, 7. 205, 22. 208, 2. 213, 19. 214, 3. 235, 10. 238, 13. 251, 19. 264, 16. 272, 11. 295, 10. 296, 16. 299, 6. 302, 13. 305, 10. 431, 6. 476, 22. 478, 9. 489, 15. 530, 10. 545, 1. 555, 15. eorum urbs 188, 22. reipublicae forma 194, 3. senatus ib. 13. reliqui magistratus 196, 7. 197, 22. belli dux 198, 5. urbis domorum magnificentia 197, 5. mercatura ib. 198. 11.
- Verona in Venetorum ditione 191, 6. eius principes Scalarum ib. 7.
- Victor de familia Capellarum Venetus patricius 545, 15.
- Vienna urbs 69, 19. 70, 9. 21. 72, 9.
- Vincentia urbs 191, 8.
- Vladislaus III. e Polonia ad Pannoniae regnum accersitus 258, 19. cum Amurate II. bellum gessit 307, 12. foederibus ex pontificis Romani mandato solutis bellum redintegavit 316, 20. 322, 20. 325, 1. Calliacren et Varnam urbes subegit 326, 14. cum Amurate II. proelium commisit 330, 10. in quo cecidit 336, 10.
- Xerxes Darii f. 153, 14.
- Zachariorum familia 207, 13. 240, 19.
- Zaganus Mechemetis II. affinis 383, 12. 401, 2. 404, 11. 436, 10. Callipolis et Thessaliae praefectus 470, 20. Peloponnesi praefectus 476, 21. 481, 14. 482, 7. 483, 21. 484, 11. 527, 19. 561, 15.
- Zagore campus 101, 4.
- Zarcus Macedoniae praefectus 28, 17. 38, 15. eius filii Constantinus et Dragases 81, 7.
- zarobatanae bombardae 356, 11.
- Zazyntus 209, 6.
- Zenempisas Argropolichnam subegit 324, 2. a Therize Berrhoeae principe trucidatus est ib. 10.
- Zetines dux Turcicus 81, 18.
- Zetunis urbs Thermopylarum 67, 16. 174, 10.
- zichides Nazaraei s. monachi Turcici 352, 15. 393, 20.
- Zunaites Smyrnae princeps 204, 14.
- Zupanus Nicolaus Tricae et Castoriae praefectus 29, 1. eius filius 53, 11.

